

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

KANCELLIETS BREVBØGER

VEDRØRENDE DANMARKS INDRE FORHOLD

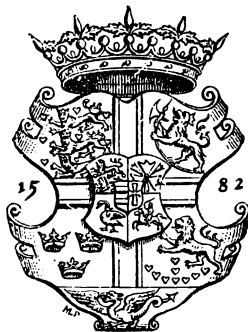
I UDDRAG

UDGIVNE VED

L. LAURSEN

AF

RIGSARKIVET

1624—1626

KØBENHAVN
I KOMMISSION HOS C. A. REITZEL

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE
(AXEL SIMMELHJØR)

1925

1624.

2. Jan. (Kronborg). Miss. til Hr. Christian Friis om at lade Karl von Nock, Krudtmager i Krudtmøllen ved Kongens Lyngby i Københavns Len, faa 2 gode ydefærdige Bønderlæs Ved af fornede Træer og Vindfælder i Kronens Skove hver Dag, han arbejder, til at raffinere Salpeter og tørre Krudt ved. Sj. T. 22, 343¹. K.

— Miss. til Hr. Christian Friis om straks, eller naar der gøres Anfordring derom, at lade det islandske Kompagni i København faa saa meget af Kronens Mølleskyld for i Aar i Københavns Len, som kan undværes, til den højeste Pris, andre ville give, og straks lade Kompagniets Fuldmægtige vide, hvor meget Mel de kunne vente at faa hos ham. Han skal lade det føre til Udgift for Kongen i Regnskabet. Sj. T. 22, 343. K.

— Ligelydende Miss. til Jørgen Urne (Kronborg og Frederiksborg Len), Ernst Normand (Antvorskov og Korsør Len), Palle Rosenkrantz (Vordingborg Len), Otte Brahe (Kallundborg Len), Mogens Pax (Roskildegaards Len), Gunde Lange (Koldinghus Len) og Laurits Ebbesen (Skanderborg Len; i Missivet til ham tillige: Han skal for Betaling lade Kompagniet faa 20 store Læster Byg, hver paa 48 Tdr., af Lenets Indkomst). Udt. i Sj. T. 22, 343 b.

— Miss. til Eske Brock [Dronningborg Len] og Tønne Friis [Aalborghus Len] om for Betaling hver at lade det islandske Kompagni faa 2 store Læster Rug, hver Læst beregnet til 48 Tdr. Udt. i Sj. T. 22, 343 b.

— Aab. Brev om, at Prins Mouridts af Oraniens Falkonerer, Johan Verbruggen og Johan Momme, i de næste 9 Aar uhindret maa fange saa mange unge og gamle Falke og Høge, de kunne faa i Tingeyar, Muller, Skagefiord og Eyafiorder Sysler, saafremt

¹ Udenfor er skrevet: Jesper Tøndts Skrift.

ingen tidligere har faaet Bevilling paa disse Steder. De skulle svare sædvanlig Told. N. R. 4, 311 b.

2. Jan. (Kronborg). Miss. til Tolderne i Helsingør. Paa Begæring af Kongen af Polen har Kongen bevilget, at denne i Aar maa faa ligesaa megen Vin toldfrit gennem Øresund, som han har faaet i de sidste Aaringer, hvorfor de skulle lade Kongen af Polens Fuldmægtig passere toldfrit igennem med Vinen, naar han kommer. Sj. T. 22, 343 b. K.

— Miss. til Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len] og Otte Marsvin [Kristianstad Len] om saa snart som muligt at fremsende de Enebær, der for nogen Tid siden ere bestilte til Kongen, eller lade Kongen vide, hvor de ere komne hen, da de endnu ikke ere fremkomne. Sk. T. 5, 42.

— Miss. til Jørgen Brahe om at sælge den Gaard og de Vaaninger i Assens, der ere blevne tilvurderede Kongen for det, som den forrige Tolder er bleven skyldig, dog under Forbehold af Kongens Ratifikation. Han skal paase, at Kongen faar saa meget som muligt derfor og saa meget, som Gaard og Vaaninger kunne være værd, saa Kongen ikke kommer til kort i nogen Maade. F. T. 3, 740.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om paa Kongens Vegne at arrestere alt det Gods og andet, som maatte tilhøre den Steen Bilde, der har begaaet adskillige store Forseelser og er rømmet derfor, hvor det end findes, og anholde det paa en Ret indtil Sagens Uddrag. F. T. 3, 740.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da en Adelsmand i Fyen, ved Navn Steen Bilde, har begaaet forskellige ubeskedelige Forseelser og nu, som Holger Rosenkrantz ved, skal være rømmet, skal Holger Rosenkrantz udtage Stævning over ham til førstkommende Herredag for hans Forseelser, baade for den Sag, han er rømmet for, og andre Sager, saa vidt han kan erfare noget om dem. Endvidere skal han udtage Stævning over den anden Adelsmand i Fyen, der uden Dom har frataget en Skomager hans Boslod for en Drabssag, og indføre Sagernes Omstændigheder i Stævningen, saavidt han mener at kunne bevise dem. Han skal erhverve lovlige Vidnesbyrd og hvad der maatte gøres fornødent til Sagernes Udføring. F. T. 3, 739.

3. Jan. (—). Miss. til Palle Rosenkrantz om straks at lade det Skibstømmer, der saa længe har ligget fældet i Sko-

vene i hans Len [Vordingborg] til Kongens Skibes Behov, føre ned til Ladestedet ved Stranden og straks erklære sig om, hvorfor det ikke for længe siden er ført ned til Stranden. Sj. T. 22, 344. K.

3. Jan. (Kronborg). Miss. til Palle Rosenkrantz om straks at give Christoffer Gjøe til Gundersleholm, Befalingsmand i Mandals og Nedenis Len, Varsel og paa Kongens Vegne tiltale ham for al den Røstence, han resterer med af nævnte Lens Indkomst, Skatter, Beholdninger og andet, alt efter den For-tegnelse, der sendes ham fra Rentekammeret. Sj. T. 22, 344. K.

4. Jan. (—). Miss. til Hr. Anders Bilde. Det er berettet Kongen, at den farlige Sygdom, der en Tid lang har grasseret i Sverrig, ved Guds synderlige Naade er standset paa nogle Steder, saaledes skal der siden sidste Mikkelsdag ingen være død i Enkøbing eller mellem Halmstad og Enkøbing, og at der langs med Grænsen i Halmstad Len heller ingen smitsom Sygdom skal have været eller endnu være, saa Kongens Undersaatter i Halmstad og i Halmstad Len uden Fare igen kunne rejse ind i Sverrig for at hente Tømmer og andet til deres Bygnings Fornødenhed, og Forbuddet mod Rejsen fra det ene Land til det andet igen nogenlunde kan ophæves. Han skal lade Forholdene undersøge og saa hurtig som muligt sende Kongen Besked derom, for at Kongen, førend det nuværende Vinterføre ophører, kan forordne noget vist derom, som kan være hans Undersaatter gavnligst og mest ufarligt. Sk. T. 5, 42.

6. Jan. (—). Aab. Brev om, at Kongen efter Begæring af Frederik Reedtz, Befalingsmand paa Tryggeveldegaard, mod andre Breve og nøjagtig Forlovning har afstaaet til Frederik Reedtz nogle Gældsbreve, hvilke Otte Brahe til Krogholm, Embedsmand paa Kallundborg Slot, har udstedt til Kongen paa 7000 Rdlr., som han skyldte denne. Da Kongen nu ikke har disse Breve hos sig, saa Frederik Reedtz ikke straks kan faa dem og bruge dem paa det første Torbenfeld Birketing efter dette Brevs Datum, hvor han vil lægge dem i Rette og bruge dem i den Forfølgning, han har mod Otte Brahe, men først vil kunne bruge dem paa det næste Torbenfeld Birketing, befaler Kongen sine Fogder, Embedsmænd og alle andre, at de i den Tid ikke gør Frederik Reedtz nogen Hinder paa hans lovlige Proces for disse Breves Skyld. Sj. R. 17, 445.

7. Jan. (Kronborg). Miss. til nedennævnte Adelige. Da Kongen vil lade sin unge Datter¹ døbe paa Kronborg Søndagen efter Fastelavn, den 15. Febr., og i den Anledning gerne vil have nogle af Adelen til Stede hos sig, anmodes de om at møde paa Kronborg til nævnte Tid med deres Hustruer og disses Jomfruer for efter Daaben at gøre sig lystige med de andre Adelige og Dagen efter at overvære Embedsmand paa Kronborg Jørgen Urne til Alsløfs Bryllup med Jomfru Margrete Marsvin. — Axel Urne, Eyler Urne, Ofve Gjedde, Hans Lindenov, Alexander Papenheim, Friderik Reedtz, Palle Rosenkrantz, Holger Rosenkrantz, Holger Rosenkrantz Jørgensen, gamle Henning Valkendorff, Jørgen Brahe, Mandrup Parsberg, Gude Galde, Oluf Parsberg, Ernst Normand, Jørgen Arenfeldt, Jakob Ulfeldt, Christian Grubbe og Jørgen Grubbe, Hr. Christian Friis, Otte Marsvin, Hendrik Hvitfeldt, Christen Tomissen, Peder Basse, Tomas Noll og Jørgen Hundorp. — Christoffer Urne, Sigvort Grubbe, Erik Urne, Otte Brahe Pedersen, Erik Rosenkrantz, Hr. Anders Bilde og Axel Arenfeldt uden Fruentimmere. — Fruerne Merrete Grubbe, Else Marsvin, Else Grubbe, Karen Grubbe, Sophie Brahe, Berrette Marsvin, Lisbet Gyldenstjerne Oluf Rosensparres. Sj. T. 22, 344. K. Orig.² (til Jakob Ulfeldt, Rigens Kansler).

— Miss. til Frederik Reedtz, Axel Urne, Fru Lisbet Sophie Rantzau, Fru Ane Brockenhuus og Fru Clare Sparre om at møde paa Kronborg 15. Febr. for som Faddere at hjælpe Kongens unge Datter til Daaben og siden blive her nogen Tid med de andre Adelige. Sj. T. 22, 345. K.

— Miss. til Jost Høg om straks at indtage Niels Søfrensens, der i nogen Tid har været i Kongens Kapel, i Sorø Skole, sætte ham under Disciplin og forholde sig med ham som med de andre Skolebørn, som ikke ere af Adel. Sj. T. 22, 345.

— Miss. til Christopher Basse. Kongen har bragt i Erfaring, at Niels Karre i Borup og Morten Jensen i Harridsheye i Kronborg Len have en Nøgle til Kongens Vej, der for nogle Aar siden efter Christopher Basses Befaling skal være leveret dem af Herman van der Decker, saaledes som hosfølgende paa

¹ Elisabeth Augusta. .

² Tr.: Nye dsk. Mag. II. 159,

Kronborg Birketing tage Tingsvidne nærmere viser. Han skal straks udførligt erklære sig om, hvorvidt han har befalet Hermand Decker at levere disse Bønder Nøglen eller ej. F. T. 3, 740.

8. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Lund. Nichlaus Svab, Kongens Møntmester, har klaget over, at han, der er bleven forlenet med et Kannikedømme i Lund Kapitel, men ikke selv kan residere der, ikke maa optere eller nyde de samme Privilegier som de residerende Kanniker. Kongen anmoder herved Kapitlet om at tillade ham baade at optere og at nyde Rettighed som residerende Kannik, da han er ansat i Kongens daglige Tjeneste. Til Gengæld skal han være forpligtet til af yderste Evne at sustinere de Onera, der ere ved Kapitlet, og at residere ved Kapitlet, naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste. Sk. T. 5, 42 b.

— Proklama for Fru Anne Lykke til Qvidtzoeholm, Frederik Qvitzovs Enke, til alle Landsting i Danmark. Da hun har berettet, at Frederik Qvitzov har været i mange Løfter for adskillige Adelspersoner i Danmark, og hun aldeles ikke ved, hvor Hovedbrevene nu findes, har hun begæret offentligt Proklama for derigennem at faa opspurgt alle Gældsbreve, hvori Frederik Qvitzov er Hovedmand eller Forlover. Det paabydes derfor alvorligt alle, der maatte være i Besiddelse af saadanne Breve, inden Aar og Dag efter dette Proklamas Læsning paa Landstinget, enten selv eller ved deres Fuldmægtige at fremvise Brevene for Landsdommerne, der saa siden skulle give Fru Anne Lykke skriftlig Meddelelse derom, naar hun forlanger det. Saafremt de ikke fremvise den Rettighed, de have til at kræve Gælden, skal den betragtes som fortiet og forbrudt. F. R. 3, 347.

9. Jan. (—). Kgl. Stadfæstelse for Axel Urne til Rygaard, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, og Eiler Gyldenstjerne til Nielstrup paa en mellem dem af Otte Brahe Stensen og Jørgen Grubbe mæglet Kontrakt og Afregning, dat. Nielstrup 26. Juli 1623, angaaende Rygaard og tilliggende Gods. Kontrakten gaar ud paa, at de ovennævnte to gode Mænd, der havde faaet Ordre til at være til Stede, naar Axel Urne gjorde op med Eiler Gyldenstjerne for de Breve, Axel Urne havde indløst og betalt, hvilke Breve Eiler

Gyldenstjerne havde udgivet af hans og hans Hustrus fælles Gæld, og for Købet mellem dem angaaende Rygaard og tilliggende Gods, for hvilket Axel Urne efter Kontrakten skulde betale 16,630 Rdlr. in specie, have været sammen paa Nielstrup den 26. Juli 1623 og gennemset de Breve, som Axel Urne har indløst, hvoraf en Del dog først skal indløses paa Omslaget 1624, men som Axel Urne dog nu allerede havde til Stede. Brevene ere efter Kontrakten følgende: 1. Eyler Gyldenstjernes Brev til Asverus Juvelerer i København paa 500 Rdlr. in specie. 2. Eyler Gyldenstjernes Brev til Pavel Rantzau paa 2700 Rdlr. in specie Hovedstol og 1 Aars Rente til 8 p. Ct. 216 Rdlr. 3. Eyler Gyldenstjernes Brev til Jokum Rantzau paa 2000 Rdlr. in specie Hovedstol og 1 Aars Rente til 7 p. Ct. 140 Rdlr. 4. Eyler Gyldenstjernes Brev til unge Henrik v. Fyren i København paa 3000 Rdlr. in specie Hovedstol og 1 Aars Rente til 6 p. Ct. 180 Rdlr. 5. Eyler Gyldenstjernes Brev til Otte Guldsmed i København paa 400 Rdlr. in specie. 6. Eyler Gyldenstjernes Brev og Frands Hansen i Maribos Seddel paa 400 Rdlr. in specie. 7. Verner Claumand i Københavns Brev paa 900 Rdlr. in specie. 8. Eyler Gyldenstjernes Bevis til Henrik Gyldenstjerne paa 180 Rdlr. in specie. 9. Hendrik Skrædder i Københavns Bevis og Kvittans paa 300 Rdlr. in specie. 10. Ane Jørgen v. Felens i Københavns Bevis paa 216 Rdlr. in specie 4 Mk. Mønt. 11. Mattis Hansen i Københavns Bevis paa 208 Rdlr. in specie 2 Mk. Mønt. 12. Eyler Gyldenstjernes Bevis og gamle Henrik v. Førens Bevis paa 1333 Rdlr. in specie. 13. Hans Tregaard i Københavns Bevis paa 400 Rdlr. in specie. 14. Eyler Gyldenstjernes Brev og Jakob Usserins Bevis paa 100 Dlr. in specie. 15. Casper Perlestikker i Københavns Bevis paa 120 Rdlr. in specie. 16. Eyler Gyldenstjernes eget Missive paa 100 Rdlr. in specie. 17. Staffen Rode i Københavns Bevis paa 3000 Rdlr. in specie. 18. Eyler Gyldenstjernes Brev til Otte Rantzau paa 2000 Rdlr. in specie Hovedstol og 2 Aars Rente til 7 p. Ct. 280 Rdlr. og Omkostning 30 Rdlr. samt 1 Aars Rente fra sidste Jul til førstkommende Omslag 140 Rdlr. in specie. — Disse Breve, Missiver og Sedler har Eyler Gyldenstjerne nu selv kasseret og paaskrevet, saa han takkede Axel Urne for god og rigtig Betaling. Ved Likvideringen viste det sig, at Axel Urne havde indløst Gældsbeviser til et Beløb af 2214 Rdlr. mere, end Købe-

summen for Rygaard beløb sig til, hvilken Sum Eyler Gyldenstjerne straks betalte i Kommissærernes Nærværelse. Sj. R. 17, 445 b.

9. Jan. (Kronborg). Miss. til Kannikerne i Lund. Fredrik Gynther, Kongens tyske Sekretær, har berettet, at Kapitlet i Lund Domkirke har overdraget de Mensalgodser, der vare ledige efter afdøde Lave Urne, til Jørgen Vind til Gundestrup, Kongens Skibshovedsmand, da denne har faaet kongeligt Privilegium¹ paa at skulle regnes som residerende Kannik, uden at Fredrik Gynther er hørt derom og uanset, at han paa den Tid har været udsendt i Kongens egen Bestilling. Han mener, at der er sket ham Uret herved, da han har været i Kapitlet, længe førend Jørgen Vind fik det ovennævnte Privilegium, og Jørgen Vind billigvis ikke kan begære noget Senium før fra den Dag af, da Privilegiet er dateret, særlig da det af Privilegiet ses, at dette alene har været rettet paa den samtidig i Kapitlet foretagne Distribution og paa, at han herefter maa optere og bruge Fællesgodserne lige med de residerende Kanniker. Da Fredrik Gynther har begæret, at Kongen vil lade Privilegiet forklare, om Meningen er, at Erhververen af det ved Option af Fællesgods skal gaa foran den, der har været i Kapitlet før Erhvervelsen, eller ej, men Kongen ikke vil befale noget uden at høre den anden Part, skulle Kannikerne saa snart som muligt erklære sig udførligt om denne Sag til Kongen, for at denne deraf kan erfare alle Sagens Omstændigheder og begge Parter Foregivelser og af hvilken Grund Kannikerne have tilladt Jørgen Vind at faa Mensalgodset. Sk. T. 5, 43.

10. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Pax [Roskildegård] og Axel Urne [Ringsted Kloster] om, at de af de nærmest liggende Bønder i deres Len først skulle udtage omtrent 60 Bønder, som gøres nødvendige til at drive Ladegaardens Avl, til at age Ved og føre Fogden i Lenet, naar de tilsiges, og som saa ikke maa bruges til andet. Med Resten skulle de forhandle og høre, hvad enhver efter sin Gaards Størrelse og Godhed i det højeste aarlig vil give i Stedet for Arbejde, Ægt og Flytning, det være sig Høstarbejde eller andet Arbejde, Fadebursægter, Jagtægter eller andre Ægter, naar undtages i Fejde-

¹ 16. Febr. 1621.

tid, og at de om Sommeren eller Vinteren, naar Føret er bedst og Bonden intet har at gøre, hver skulle køre et eller to Læs Jord og Ved til Salpeterladen; Bonden maa selv bestemme, naar det bedst og bekvæmst kan ske. Sj. T. 22, 345. Jvfr. 5. Febr. 1624.

10. Jan. (Kronborg). Miss. til Laurits Ebbesen. Han skal af godt stærkt Tømmer og faste Gjorde lade lave følgende Ting til Salpetersyderen i Skanderborg Len, hvilke denne skal have til at bruge ved Værket: et stort Kar paa 60 Tdr. til Luden, et Kar paa 12 Tdr. til Askeluden, 8 Jordkar, hvert paa 8 Tdr., en Rindebalje paa 4 Tdr. og kun 5 Kvarter høj, en halv Læst Tønder til gemene Baljer, 4 gode Spande, beslaaede med Jærnringe, hvilke Ting Salpetersyderen siden paa sin egen Bekostning skal holde vedlige med Flikkeri. Han skal til Arkeliet paa Københavns Slot indsende en Kvittans med en Skude, som kan indtage de 4 Kedler, hver paa 3 Tdr., 2 Skumskeer, 10 Spader, 10 Jærnskuffer, 5 brede Hakker og 5 spidse Hakker, som Salpetersyderen behøver til Værket. Disse Redskaber skulle altid blive ved Værket tillige med de Kedler, som han tidligere har faaet, og Laurits Ebbesen skal føre Tilsyn med, at de ikke forkommes eller fordærves. Han skal give Bønderne Tilhold om i rette Tid at tilføre Salpetersyderen Jord efter hans Bestallings Lydelse, saa Værket ikke skal blive forsømt, saaledes som det berettes hidtil at være blevet. Han skal snarest lade den Salpeterlade fuldføre, som han efter Kongens Befaling er begyndt at ophugge; den skal sættes saa langt fra den anden Salpeterlade, at der kan være et Rum paa 50 Al. mellem dem. Laden skal være 100 Fag i Længden, 10 Fag i Bredden, hvert Fag 2 Al. bredt, og $3\frac{1}{2}$ Al. højt paa Jorden under Murleiderne efter sjællandsk Maal; Sparreværket skal være 16 Al. norsk Fyrretømmer, som han skal købe saa billigt som muligt. I hver Ende af Laden skal der være et Vindue med en Trælem for, 3 Al. bred og 6 Al. høj, og paa hver Side af Taget paa Laden skal der laves 5 lignende Vinduer. Der skal laves et godt stærkt Tag, som siden skal holdes vel vedlige, saa der ikke kan dryppe gennem det ned paa Jorden. Der skal laves lette Gærdseler omkring Laden, hvert Stykke 6 Al. langt og $3\frac{1}{2}$ Al. højt, af smaa Vidjer og Halm, vredet mellem hinanden, der kunne passe rundt omkring Laden for Regn og Slud og kunne tages fra igen

om Sommeren, saa Jorden bedre kan blive tørret af Solen og Luften, Der skal omkring Laden laves et godt stærkt Lukkelse med stærke Led paa, eftersom Bønderne bedst kunne lave det og holde det i Stand, saa Fæ og Kvæg kunne holdes ude. Der skal være 100 Al. mellem Lukkelse og Laden, saa der kan være Rum til at haandtere Jorden paa. J. T. 7, 239 b.

10. Jan. (Kronborg). Miss. til Laurits Lindenov. Da Kongen vil, at Salpetersyderen i Skanderborg Len ogsaa skal oplede Jord og Materie til at syde Salpeter af i Hafreballe-gaards Len, skal Laurits Lindenov paa en belejlig Plads ved et Vand i Skovegnen, hvor der ikke kan mangle Ved til Værket, med det allerførste lade opføre en Salpeterlade og i Tide lade hugge Tømmer til den, saa den kan blive 100 Fag i Længden, 10 Fag i Bredden, hvert Fag 2 Al. bredt, og $3\frac{1}{2}$ Al. høj paa Jorden under Murleiderne efter sjællandsk Maal; Sparreværket skal være 16 Al. norsk Fyrretømmer, som han skal købe saa billigt som muligt. Der skal være et Vindue i hver Ende af Laden med en Trælem for, 3 Al. bred og 6 Al. høj; paa hver Side af Taget paa Laden skal der laves 5 lige saadanne Vinduer. Han skal lade lave et stærkt Tag, som altid skal holdes godt vedlige, saa at der ikke kan dryppe gennem det ned paa Jorden. Der skal laves lette Gærdseler, hvert Stykke 6 Al. langt og $3\frac{1}{2}$ Al. højt, af smaa Vidjer og Halm, vredet mellem hinanden, der kunne passe rundt omkring Laden, og som Salpetersyderen om Vinteren skal sætte omkring denne, for at Regn og Slud ikke skal slaa paa Jorden. De skulle saa tages bort om Sommeren, for at Jorden bedre kan tørres af Solen og Luften. Han skal lave Lukkelse med gode stærke Led omkring Laden og Salpeterhuset, et Hundrede Alen paa begge Sider fra Laden, saa der kan blive Rum til at haandtere Jorden paa. Lukkelse skal være enten Diger af Jord eller Sten eller et stærkt Gærdsel af kløvede Egestaver, saaledes som Bønderne bedst kunne lave det, og det skal siden holdes ved Magt, saa Fæ og Kvæg derved kunne holdes ude fra Laden. Ved Laden skal han lade opføre et maadeligt Hus, hvori Salpetersyderen kan have sin Bolig. Naar der er blevet lavet noget af Laden, skal han give Kronens, Kapitlets og andre gejstlige Personers Tjenere Ordre til hver at føre 4 Sække Salpeterjord, 1 Tønde i hver Sæk, ind i Salpeterladen, hvilken Jord Salpetersyderen skal opsøge og op-

grave for dem, saa Salpeterladen kan blive fyldt med Jord, saasnart den er færdig. Siden skulle Bønderne holdes til flittigt, hvert Aar i rette Tid, at age Jord til Salpetersyderen. Endvidere skal Laurits Lindenov til Salpeterværket lade lave følgende Ting af godt og stærkt Tømmer med faste Gjorde, hvilke Ting Salpetersyderen siden paa egen Bekostning skal holde vedlige med Gjorde og andet Flikkeri og igen levere rigtigt fra sig, hvis han kommer af med sin Bestilling: et stort Kar paa 60 Tdr. til Luden, et Kar paa 12 Tdr. til Askeluden, 8 Jordkar, hvert paa 8 Tdr., 3 Askekar, hvert paa 6 Tdr., en Rindebalje paa 4 Tdr., som skal være 5 Kvarter høj, en halv Læst Tønder til gemene Baljer og 4 gode Spande, beslaaede med Jærnringe. De Kedler, som han skal bruge til Værket, kan han faa i Kongens Arkeli efter den Forordning, som Kongen har gjort derom, dog skal med den Skude, som skal hente Kedlerne, i Forvejen indsendes en Kvittans for Kedlerne, lydende paa en Kedel paa 11 Tdr. til at syde Salpeter i, en Kedel paa $3\frac{1}{2}$ Td. til at lutre i, 4 Kedler, hver paa 4 Tdr., en Haandkedel og 2 Skumskeer. Han skal paase, at Salpetersyderen ikke lader disse Ting bortkomme eller blive fordærvede. Han skal give Kronens Bønder Ordre til aarlig at tilføre Salpetersyderen det nødvendige Ildebrændsel og Aske efter hans Bestallings Lydelse og som det er brugeligt i Skanderborg Len, dog skal Veddet udvises Bønderne af Vindfælder og fornede Træer. J. T. 7, 238 b. K.

10. Jan. (Kronborg). Miss. til Kronens, Kapitlets og adskillige gejstlige Personers Bønder i Hafreballegaards Len. Da Kongen har forordnet, at der i Hafreballegaards Len skal være en Salpetersyder, som skal opsøge Jord og Materie og syde Salpeter deraf, skulle de efter nærmere Tilsigelse af Lensmanden hver føre 4 Sække Jord, hver Sæk beregnet til 1 Td., til Salpeterladen og det Sted, som bliver anvist dem. Viser nogen sig forsømmelig eller modvillig, vil han blive tiltalt og straffet. Sj. T. 22, 346. K.

— Miss. til Adolf Friderik Grabow om paa Anfordring at lade Embedsmand paa Skanderborg Slot Laurits Ebbesen til Tulstrups Bud faa 4 Kobberkedler af Arkeliet, hver paa 3 Tdr., og 2 Skumskeer, der skulle bruges ved Salpeterhytten i Skanderborg Len, tage rigtig underskreven Kvittans derfor og opbevare den ved Arkeliet. Ligeledes skal han, ogsaa til Sal-

petersyderiet, lade Laurits Lindenov til Orbygaard, Befalingsmand paa Hafreballegaard, faa en Kedel til at syde i paa 11 Tdr., en Kedel til at lutre i paa $3\frac{1}{2}$ Td., 4 Kødler, hver paa 3 Tdr., 1 lille Haandkedel og 2 Skumskeer, tage Kvittans derfor og opbevare den ved Arkeliet. Sj. T. 22, 345 b. K.

11. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Pesten, som en Tid har grasseret i Sverrig, nu skal være helt ophørt ved Grænsen til hans Len [Helsingborg], saa der nu ikke mere er noget at frygte af Sygdommen, maa den markerødske Passage igen aabnes og enhver, der lyster og behøver det, igen passere derigennem op og ned. Sk. T. 5, 43 b.

— Miss. til Hr. Jens Sparre og Mogens Gyldenstjerne. Da Kongen har bragt i Erfaring, at den Pest, som en Tid har grasseret i Sverrig, endnu vedvarer i Gotenborg og ved deres Lens [Bahus og Varberg] Grænser, skulle de føre flittigt Tilsyn med, at ingen Svenske eller andre komme ind i deres Len fra de Steder, for at Sygdommen saa vidt muligt kan forekommes, hvilket Gud give sin Velsignelse til. Sk. T. 5, 43 b.

12. Jan. (—). Miss. til Jacob Ulfeldt, Christian Ulfeldt og Corfits Ulfeldt. Kongen har bragt i Erfaring, at de alle tre ligge paa deres Gaard Selsø, og forundrer sig i høj Grad over, at de, der i andre Maader burde bruge deres Ungdomstid godt, saaledes tilbringe („henbringe“) Tiden hos hinanden. Kongen finder det raadeligt og befaler dem herved saa snart som muligt at begive sig til fremmede Steder, hvor enhvers Lejlighed tilsiger ham, og der øve sig i det, som i Fremtiden kan blive dem til Gavn, da det er til deres eget Bedste. Sj. T. 22, 346. K.

— Miss. til Tagge Thott. Kongen har tidligere befalet sine Lensmænd paa de svenske Grænser, at de af Hensyn til den i Sverrig grasserende Pest ikke maa tillade nogen at passere over Grænsen ind i eller ud af Sverrig. Tagge Thott skal nu flittigt lade Forholdene undersøge og hvis han mærker, at Pesten ikke er saa nær ved hans Lens [Sølvitsborg] Grænser, at der kan være Frygt for Sygdommens Smitsomhed, maa han tilstede de Svenske at drage her ind i Riget og Kongens Undersaatter at rejse ind i Sverrig, for begge Parter at drive deres Handel. Sk. T. 5, 44.

12. Jan. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Lensmændene i Trondhjem, Halmstad, Laugholm, Christianopol, Christianstad og Bahus Len. Sk. T. 5, 44 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen efter Begæring af Knud Gyldenstjerne, Embedsmand paa Bergenhus, der har nogen Gæld at indkræve efter afdøde Fru Pernille Gyldenstjerne paa hendes Børns Vegne, befaler alle sine Embedsmænd og Fogder at være dennes Fuldmægtige behjælpelige med at indkræve Gælden ved Retten, saa han hurtig kan hjælpes til Ret. J. R. 8, 1¹.

13. Jan. (—). Miss. til Axel Urne [Ringsted Kloster] og Mogens Pax [Roskildegaard]. Naar der bliver tilført dem noget Tømmer, som Kongen har ladet hugge i Sorø og Antvorskov Len til Skibsbygningens Behov, skulle de straks skaffe Vogne, saa Tømmeret snarest, medens det er Føre dertil, kan blive fremført til Bremerholm. Sj. T. 22, 346. K.

Miss. til Jost Høg [Sorø Kloster] og Ernst Normand [Antvorskov Len] om straks, medens det er godt Føre, at lade alt det Tømmer, som de efter Kongens Befaling have ladet hugge i deres Len til Kongens Skibsbygning, sende hid. Axel Urne og Mogens Pax have faaet Ordre til at sende Tømmeret videre, naar det kommer til dem. Sj. T. 22, 346 b. K.

— Miss. til Tolderne i Øresund. Da Kongen af Sverrigs Agent har berettet, at nogen Vin, som Kongen har bestilt til sit eget Behov, er passeret gennem Øresund, og har anmodet om, at det maa passere toldfrit, har Kongen bevilget det for denne Gang, hvorefter de skulle rette sig. Sj. T. 22, 346. K.

— Miss. til Jost Høg. Kongen har faaet Underretning om den Forseelse med Sakramentets Uddelelse, som formenes at være sket i Sorø Kirke Nytaarsdag. Da Sagen i sig selv er noget tvivlsom, mener Kongen ikke, at der kan procederes mod Præsten derfor, men da Sagen er bleven bekendt, skal han give Præsten Tilhold om igen at prædike paa Sorø og afbede sin Forseelse hos Gud, hvis der er sket nogen, samt paalægge ham at give noget til de fattige efter sin egen Vilje. Sj. T. 22, 346 b.

¹ Udenfor er skrevet: Offe Høgs Skrift.

13. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Jost Høg om med det allerførste at lade Kroen ved Sorø Kloster opføre paa et belejligt Sted, saa Kromanden kan holde Slagteri. Kongen vil saa have al den Brugelighed afskaffet, som de fremmede maatte have indenfor Klosterets Porte, saa at Mestrene nok selv maa gaa derind for at forrette deres Bestillinger, men Pigerne og deres andre Folk skulle blive udenfor, for at Ungdommen ikke i Fremtiden skal forføres derved. Kongen har forordnet, at Professorerne, Berideren og Fægteren aarlig skulle have 30 Bondelæs Ved hver, de andre 10, 15 eller højest 20 Læs efter enhvers Kvalitet og som der bedst kan akkorderes med dem. Med de to Fransoser maa han akkordere om Kost, saaledes som en Persons Kost aarlig kan eragtes at være værd og nøjere, hvis han kan blive enig med dem derom. Han maa paa Klosteret holde 3 eller 4 Vognheste og Ridekleppere tilsammen med Rufoder og Havre, hvis den kan slaa til. Han skal til Kancelliet indsende en rigtig og udførlig Fortegnelse over de Gaarde i Børglum Len, som ere lagte til Soldater og Officerer, med Angivelse af enhver Gaards Landgilde. Kongen tillader ham at rejse over til Laaland for at anstille Undersøgelse om Klosterets Ejendom og gøre god Anordning derom. Kongen har givet Frederik Urne til Alslof og Sti Pors til Skofsgaard, Sekretærer, Ordre til at begive sig til Sorø for at registrere de Breve, der af Alexander Raab v. Papenheim, Embedsmand paa Holbæk Slot, og Ernst Normand, Embedsmand paa Antvorskov Slot, ere overleverede ham i Inventarium, og som endnu ere uregistrerede. De skulle derefter levere ham en Fortegnelse under deres Haand og Segl over Brevene, hvilken siden skal opbevares ved Klosteret. Der sendes ham Kopier af 2 Missiver, det ene¹ til Jens Juel til Kieldgaard, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus, om Tømmer til Sorø Klosters Bygning, det andet til Frederik Reedtz, Befalingsmand paa Tryggevældegaard, om Limsten til samme Bygning. Sj. T. 22, 347. K.²

— Miss. til Frederik Reedtz [Tryggevælde Len] om særlig

¹ Norske Rigsregistr. V. 353.

² Tr.: Tauber, Sorø Acad. under Chr. IV. og Fr. III. Aktst. S. XV—XVI.

hos Kronens Bønder at tilforhandle Jost Høg til Kyeholm, Hofmester for det kongelige adelige Akademi i Sorø, saa megen Limsten, som han maatte behøve til Sorø Klosters Bygning, af den Limsten, som allerede er hugget, hvem der saa end maatte have bestilt den. Han skal skaffe den til den billigst mulige Pris og straks lade Jost Høg vide, hvor megen Limsten han kan faa og til hvilken Pris, saa Jost Høg kan lade den hente, medens det er Føre dertil. Sj. T. 22, 346 b. K.

13. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Falk Lykke. Da Kongen har befalet denne Brevviser at begive sig op til hans Len [Kristianopol] for at lade hugge et stort Antal Tønde- og Fadetømmer paa de Skove, hvor det bedst kan ske uden Skade for Skoven, skal han være Brevviseren behjælpelig med at lade Tømmeret hugge og, naar Tømmeret er hugget, straks lade det fremsende til Ladestederne. Han skal, for saa ringe en Fragt som muligt, fragte Skuder, som kunne ligge i Lenet, saa Tømmeret saa hurtig som muligt kan komme hid, da det er Kongen magtpaaliggende. Han skal medgive Brevviseren herved en Fortegnelse paa det Tømmer, som bliver hugget. Sk. T. 5, 45.

— Miss. til Tagge Thott. En af Kongens Bødkersvende, ved Navn Jens Christensen, har blandt andet berettet, at han forrige Aar efter Kongens Befaling har ladet hugge noget Bødkertømmer i hans Len [Sølvitsborg], hvilket paa Grund af Ridefogden Knud Pedersens Forsømmelighed ikke i rette Tid blev ført ned til Ladestederne, saaledes som den medfølgende Kopi af hans Beretning nærmere viser. Tagge Thott skal lade Sagen grundigt undersøge og, hvis det viser sig, at Ridefogden har været forsømmelig med Hugsten og Fremsendelsen af Bødkerens Tømmer, straks lade ham afsætte, men hvis hans Forseelse er, som i Beretningen angivet, ikke alene lade ham afsætte, men ogsaa lade ham tiltale, tage Dom over ham og lade ham straffe som utro og ulydig. Han skal være denne Brevviser behjælpelig med saa snart som muligt at faa det paa hosfølgende Fortegnelse¹ opførte hugne Tømmer ført ned til Ladestederne og lade det indskibe i et Skib, som saa billigt som muligt skal fragtes af Rostockere eller andre fremmede i hans

¹ Fortegnelsen er ikke indført.

Lens Havne, saa Tømmeret kan komme til København, saasnart Vandet bliver aabent, da det er Kongen magtpaaliggende. Da Kongen har befalet denne Brevviser at lade hugge endnu en Del Bødkertømmer i hans Lens Skove, hvor det bedst kan ske uden Skovskade, skal Tagge Thott være ham behjælpelig med, at Tømmeret bliver hugget og ført ned til Ladestederne, saa det efterhaanden og i belejlig Tid kan blive afhentet. Han skal straks, saasnart Vandet bliver aabent, sammen med Bødkertømmeret lade de Baandstager, som han efter sit Forleningsbrev skal levere, fremsende, og det af dem, som ere huggede i rette Tid og ere tjenlige. Han skal lade hugge flere Baandstager og sammen med Bødkertømmeret sende dem til Ladestederne. Han skal sammen med Tømmeret lade nedsende rigtige Fortegnelser baade over det Tømmer, som allerede er hugget, og det, som bliver hugget. Sk. T. 5, 45.

13. Jan. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Fru Ellene Marsvin til Ellensborg, Knud Ruds Enke, og Kronen. F. R. 3, 348 b. K. (Se Kr. Sk.).

14. Jan. (—). Miss. til Fru Lisbet salig Oluf Rosensparres. Afdøde M. Claus¹ i Herfølle har for nogen Tid siden faaet nogle historiske Dokumenter af Bibliotheket i København, hvorefter han skulde forfatte vor Historie; tilmed har han lovet efter sin Død at ville forære sit historiske Bibliothek til Universitetet og udset et Sted dertil paa Bibliotheket. Naar denne Brevviser paa Universitetets Vegne gør Anfordring hos hende derom, skal hun lade ham faa baade de historiske Dokumenter, som M. Claus har faaet af Bibliotheket, og hans eget historiske Bibliothek samt de Koncepter, han har forfattet i vor Historie, med en rigtig Fortegnelse derover. Sj. T. 22, 347 b. K.²

20. Jan. (Harrested³ Kloster). Miss. til Sigvort Grubbe om straks til København at oversende de i Malmø arresterede Personer, nemlig Arnold Weiswiler, Matthis Colen og Else Jacobsdatter, ledsaget af de nødvendige paalidelige Folk til at føre dem over, dog ikke fængslede i Jærn, men saa-

¹ Klavs Kristoffersen Lyskander. ² Tr.: Rørdam, Lyskanders Levned S. 143 f. ³ Om hermed menes Herrisvad eller Haldsted Kloster, er usikkert.

ledes at de ikke kunne bortkomme, i hvilket Tilfælde han selv vil komme til at staa til Rette. Sk. T. 5, 46.

21. Jan. (Kbhvn.). Forordning om Begravelser i Kristianstad. Sk. R. 4, 301. (Tr.: CCD. IV. 138 ff.).

22. Jan. (—). Bestalling for Dirik Hessel som Skibsvisitør i Øresund. Han skal holde Visitorer og Undersøgere paa følgende Steder: en i Bæltet paa Kongens dertil forordnede Pinke, en i Oslo, en i Bergen, en i Stavanger og en i Nedenis, Mandal og Liste Len. Baade Dirik Hessel og hans Visitorer skulle være forpligtede til paa de dem betroede Steder at visitere alle Købmænds Skibe og Gods, om de have svaret deres Told til Kronen saa oprigtigt, som de burde. Hvis det viser sig, at det ikke er Tilfældet, skulle de konfiskere alt ufortoldet Gods til Kronen. Han maa visitere saavel de Skibe, der have fortoldet, som de Skibe, der ikke have fortoldet, særlig skal den Visitør, som skal undersøge i Nedenis, Mandals og Liste Len, have alvorligt Tilsyn med alt Købmandsgods, som ind- og udføres der, at Kongen ikke i nogen Maade kommer til kort, og de maa ikke, enten for Gunsts eller Gaves Skyld, se gennem Fingre med nogen, ej heller opholde nogen utilbørligt, ligesom de heller ikke maa tilføje Folkene paa Skibene nogen Gevalt med Ord eller Gerning, saafremt de ikke vægre sig ved at gøre det, der med Billighed forlanges af dem. Han maa ikke selv tage og maa heller ikke tillade sine Folk at tage nogen Skænk eller Gave, liden eller stor, ej heller maa han eller hans Folk æde eller drikke paa de Skibe, som de visitere, under Trudsel om den højeste Straf. Han skal som øverste Visitør lønne og underholde de andre Visitorer. Han skal i aarlig Løn have 500 Rdlr. og den femte Part af det hemmelige Gods, som forbrydes og ikke er fundet af Kongens Udliggere eller andre, der have Befaling paa Kongens Vegne. Hans Bestalling skal regnes fra 1. Marts 1623. Tolderne skulle erklære sig udførligt til ham om det, som han begærer Oplysning af dem om. Sj. R. 17, 446 b. K.

23. Jan. (—). Miss. til Hr. Christian Friis. Han skal give Dirik Diriksen paa Amager, der menes at have forset sig med Lejermaal, Tilhold om at bøde 12 Rdlr. til Kronen og give 50 Rdlr. til de fattige, hvorefter han maa faa det

Kvindfolk til Ægte, med hvem han skal være beslægtet i 2. og 3. Led, og som han tidligere har beligget. Sj. T. 22, 347 b.

23. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Grubbe. Borgemestre og Raad i Malmø have andraget, at Næring og Handel fast betages Størstedelen af Borgerne, idet de Borgere, der bo nær indenfor Portene, opkøbe alt det Korn, som Bønderne fra Landsbyerne føre dertil, førend det kan komme paa Torvet. Han skal forhøre den ene mod den anden, flittigt undersøge Sagen og siden erklære sig udførligt til Kancelliet om den, for at der, hvis det forholder sig som af Borgemestre og Raad angivet, kan bruges lovlige Midler derimod. Sk. T. 5, 46 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe og Gabriel Kruse. Da Holger Rosenkrantz, Embedsmand paa Laugholm Slot, har begæret noget Kronens Gods i Laugholms Len i Halland, nemlig 1 Gaard i Tøndersøe By og Sogn, Søegaard, 2 Gaarde i Jenstrup, 3 Gaarde og 2 halve Gaarde, hvoraf den ene er Kirkegods, i Brønstoft¹, 1 Gaard og en halv Gaard i Torup, 1 Gaard i Asserup i Svendrup Sogn og 2 Gaarde i Fyilling, til Mageskifte for noget af sit Gods i Skaane i Malmøhus Len, nemlig 1 Gaard i Verrestad i Jerrested Herred, 1 Gaard i Øster Glimminge, 2 Gaarde i Tømmerup, 1 Gaard i Herrested, 1 Gaard i Sønder Villie, 1 Gaard i Villie og, hvis det ikke forslaar, noget mere af hans Jordegods i den Egn, skulle de besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 5, 47.

24. Jan. (—). Aab. Brev om, at Karen Pedersdatter, Slotsfoged paa Københavns Slot Hans Merckel v. Schmalkaldens Hustru, maa beholde Hiortholms Mølle med Tilliggende i Københavns Len, som Kongen har bevilget Hans Merckel kvit og frit, saalænge hun sidder som Enke, saafremt hun overlever sin Husbonde, ligeledes kvit og frit, dog skal hun være forpligtet til at holde Møllen i Stand og til ikke at forhugge Skoven dertil. Sj. R. 17, 457 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen efter Anmodning af Fru Lisebet Gyldenstjerne, Oluf Rosensparre til Skarolts Enke, til-

¹ Brunskov, Tønnersø H.

lader, at Hr. Jakob¹, Sognepræst i Faareveile Sogn ved Dragsholm, maa kaldes derfra til Herfølge Sogn ved hendes Gaard Valløe, dog skal det ske med hans egen Vilje og alt skal gaa til efter Ordinansen. Sj. R. 17, 447 b².

24. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Grubbe. Da Borger-skabet i Malmø skylder Kongen en anselig Sum Penge, som denne har forstrakt det med til Byens Befæstelse, skal han, naar han anmodes derom, være til Stede for i Forening med Borge-mestre og Raad at fastsætte, hvor meget enhver i Byen skal udgive til Pengenes Betaling, og paase, at ingen, som med Rette bør betale, bliver forskaanet for denne Kontribution. Sk. T. 5, 48.

26. Jan. (—). Miss. til Markor Bilde. Frederik Mark-danner til Siøgaard har skyldt afdøde Lauge Brock en Sum Penge efter et derpaa udgivet Gælds-brev, der nu er over-draget til Kongen og hermed tilsendes Markor Bilde. Da Frederik Markdanner trods Paamindelse fra Kongen hidtil ikke har villet betale, skal Markor Bilde i Overensstemmelse med Kongens sidste Forordning om Gældssager paa Kongens Vegne lade Frederik Markdanner søge med Retten, saa Kongen uden videre Forhaling kan komme til sin Betaling. F. T. 3, 741.

— Miss. til Eske Brock. Han skal saa snart som muligt i afdøde Oluf Rosensparre til Skarholts Sted af Frederik Reedtz til Tyrestrup, Embedsmand paa Trygeveldgaard, modtage de sjællandske Adeliges Jordebøger og snarest sammen med de andre dertil forordnede gode Mænd og Raader for-færdige den af Kongen bevilgede Anordning om Rostjeneste-taksten, saaledes som den blev befalet og forafskedet paa sidste Herredag. J. T. 7, 240 b. K.

27. Jan. (—). Miss. til Frederik Reedtz. Han har tid-ligere faaet Befaling til at samle alle de under hans Fane væ-rende sjællandske Adeliges Jordebøger og sende dem til Oluf Rosensparre, der med flere af Danmarks Riges Raad skulde taksere Adelens Rostjeneste. Da Oluf Rosensparre nu er død, skal han sende alle de Jordebøger, der ere tilsendte eller blive tilsendte ham, til Eske Brock, Rigsraad og Embedsmand paa

¹ Jakob Jensen.

² Tr.: Rørdam, Lyskanders Levned S. 109.

Dronningborg Slot, der skal indtræde i Kommissionen i Oluf Rosensparres Sted. Ere nogle Jordebøger allerede tilsendte Oluf Rosensparre, skal han kræve dem tilbage og sende dem til Eske Brock. Sj. T. 22, 348. K.

27. Jan. (Kbhvn.). Aab. Brev til Frederik Parsberg til Harrested. Fru Lisebet Bilde, Sigvord Beck til Førsløfs Enke, har berettet, at hendes afdøde Husbonde har laant ham 4000 Dlr. af sine Broderbørns Penge, hvilke Penge for 2 Aar siden skulde have været betalte i Kiel, hvilket dog ikke er sket, saa Sigvord Beck har maattet optage Pengene og betale dem. Frederik Parsberg har siden givet sit Brev paa at ville betale Pengene med Rente til sidste 20. Jan. i København. Det er heller ikke sket, og hun har paa sin venlige Anfordring hos ham kun faaet sælsomme og underlige Svar med forskellige Forevendelser, hvorved han synes at ville udsætte Betalingen til yderligere Skade for hende. Da Knud Gabrielsen til Hiulerød, Landsdommer i Halland, skulde betale ham 4000 Rdlr. til sidste 18. Jan. i Fru Lisebets Gaard i Compagnistræde i København, hvilke Penge allerede ere ankomne der, efter hendes Formening i den Hensigt, at hun skulde betales dermed, da Terminen for Betalingen er endt, men hun dog nu erfarer, at han skal være til Sinds at sende Pengene andenstedshen, har hun begæret Arrest paa de i hendes Gaard nedsatte Penge, at de maa forblive der i god Forvaring indtil Sagens lovlige Uddrag. Kongen bevilger hende den begærede Arrest og forbyder sine Fogder, Embedsmænd og andre at gøre hende Hinder derpaa. Sj. R. 17, 448.

— Miss. til Borgerne i Køge. Da Kongen har bevilget, at der maa ske Forandring med Kirkestolene og Kirkestaderne i Køge Kirke, for at Kvindernes Stole alle kunne komme paa den ene og Mændenes Stole alle paa den anden Side i Kirken, har han yderligere, for at ingen, der kunne have nogen Rettighed til de Stolestader, som de ved denne Forandring komme til at miste, skulle komme til kort, bevilget, at de herefter maa have ligesaa god Rettighed til de Stolestader, der ved denne Forandring blive udviste dem i Stedet for de Stolestader, som de miste, som de have haft til dem, som de miste. Sj. R. 17, 448 b.

— Miss. til Steen Villumsen. Med Hensyn til de Viktualier, der blive leverede til Udspisningen paa Bremerholm, skal

han forholde sig, som følger: Af en Td. Sild skal han lade spise 660 Maaltider, af en Td. hovedløse Torsk 336 Maaltider, af en Td. Kød 320 Maaltider, af et Skippd. tør Fisk 1280 Maaltider, af en Td. Gryn 1408 Maaltider, af en Td. Ærter 1056 Maaltider, af en Td. Brød 220 Maaltider, af en Td. Smør 3332 Maaltider, af en Td. Øl 30 Mand om Dagen, af et Skippd. Flæsk 960 Maaltider, og han skal i Stedet for et Skippd. røget Flæsk modtage et Skippd. saltet Flæsk, naar det tilbydes. Kongen vil herefter have al Bispisning med Faarekroppe, Svinerygge, Ribbenspær og Lammehoveder afskaffet, med mindre det udtrykkelig befales af Rentemestrene, fordi saadan Spise ikke kan anvendes paa anden Maade. Der maa ikke paa Bremerholm til Spisningen eller til Skibs anvendes andet Salt end godt fransk Salt. Han skal føre nøje Tilsyn med, at der leveres gode, ufordærvede, vel vragede og forhøjede Viktualier og det nøje efter Københavns rette Vægt og Maal. Hvis noget Smør bliver leveret i falske Træer, der veje mere end de bør veje, skal Proviantskriveren være forpligtet til igen at levere saa meget Smør, som Træet vejer mere end det burde. I Forening med Renteskriver Anders Olufsen skal han gøre Afligning paa al den Viktualie, som skal udspises paa Kongens Orlogs- og Koffardiskibe, med Angivelse af, hvad der kan tilkomme enhver Person af alle Slags Viktualier, hvilken Afligning de begge skulle underskrive. Ligeledes skulle de rigtig antegne, paa hvilken Tid Køkkenet antikkes paa ethvert Skib, der sejler ud paa en Rejse, og naar det igen slukkes. Steen Villomsen skal daglig antegne, hvor mange af Holmens Folk der ikke komme til Frokost eller andre Maaltider, hvilke Folk der ikke faa deres Øl mellem Maaltiderne, og hvor mange Folk der skulle bispises paa hvert Skib, for at Skriveren ikke skal blive kvitteret for flere Viktualier, end der bliver forspist paa Holmen og Skibene. Iøvrigt skal han sammen med Christopher Urne til Aasmark og Axel Arenfeldt til Liusholt, Rentemestre, gøre den Anordning med Udspisningen, som de maatte finde nyttig, og som kan foraarsage Kongen mindst Bekostning. Steen Villomsen skal gøre sig Umage for at faa en Rebslager, der kan betjene Kongens Reberbane paa Bremerholm, med hvem der skal akkorderes efter den Fortingning, som det islandske Kompagni her i København har gjort med sin Rebslager. Endvidere skal han befitte sig paa at faa en god Karl, der kan

være Vejer, Vrager og Tæller paa Bremerholm og i Kongens Provianthus og Tøjhus, og siden føre Tilsyn med, at denne troligen forholder sig efter den Bestalling, som Kongen giver ham. Sj. T. 22, 348. K.

27. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Kongen har foretaget nogen Forandring med Udspisningen paa Bremerholm, saaledes som de kunne se af den hermed følgende Kopi af Befalingen til Steen Villumsen, Admiral paa Bremerholm. De skulle give Kongens Proviantskriver alvorligt Tilhold om at levere god, ufordærvet, vel vraget og forhøjet Fetalje af alle Slags til Udspisningen paa Bremerholm. Proviantskriveren skal hver Maaned levere dem en rigtig Fortegnelse over de Viktualier, som ere i Forraad. De skulle herefter paa Kongens Vegne befytte sig paa at handle med Købmænd om Levering af Kød og Bunkefisk til Udspisningen paa Bremerholm og Flaaden efter Vægt. De skulle give Renteskriver Anders Olufsen Ordre til at gøre en Afligning paa alle de Viktualier, som udspises paa Kongens Orlogs- og Koffardiskibe, med Angivelse af, hvad der kan tilkomme enhver Person af alle Slags Viktualier, hvilken Afligning Admiralen paa Bremerholm skal undertegne sammen med Anders Olufsen. Anders Olufsen skal flittigt antegne til Bogs, paa hvilken Tid Køkkenet paa ethvert Skib, som skal sejle, antikkes og igen slukkes, ligesaa hvor mange Folk der skal bespises paa ethvert Skib, for at Skriveren ikke skal blive kvitteret for mere Viktualie, end der bliver spist paa Skibene. Iøvrigt skulle de sammen med Steen Villumsen gøre den Anordning om Udspisningen paa Bremerholm, som de maatte anse for at være til Kongens Gavn. Kongen har ogsaa givet Steen Villumsen Ordre til at skaffe en Rebslager til Bremerholm og en Karl, der kan være Vejer, Vrager og Tæller paa Bremerholm og i Provianthuset og Tøjhuset. Sj. T. 22, 349. K.

28. Jan. (—). Oprejsningsbrev for Pofvel Ibsen i Gislinge i Holbæk Len, der for nogen Tid siden har begaaet ulovlig Skovhugst i Gislinge Kirkeskov og derfor er dømt til efter Loven at udlægge til Alexander Rab v. Papenheim til Sne-dinge, Embedsmand paa Holbæk Slot, paa Gislinge Kirkes Vegne den Skov, han har hugget, bøde sine 3 Mark og være Ransmand. Han har nu afsonet Sagen hos Alexander Rab v. Papenheim. Sj. R. 17, 449.

28. Jan. (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Olof Nielsen, der har tjent afdøde Envold Kruse som Foged paa Aastrup, har forset sig i sin Tjeneste og siden er rømmet af Fængsel. Udt. i Sj. R. 17, 449 b.

— Aab. Brev om, at Richardus Vittborn indtil videre maa blive boende udenfor Nørreport og bruge sit Bryggeri der. Sj. R. 17, 449. (Tr.: KD. II. 759).

— Miss. til Erik Rosenkrantz om saa snart som muligt til Kancelliet at indsende en udførlig Erklæring om Halmstad Kirkes Bygfældighed, saa Kongen deraf kan se, hvad der allerede er forfærdiget paa Kirken, samt et Overslag over, hvad det omtrent vil koste at fuldende Arbejdet, og hvad Forraad af Penge der endnu er til Stede dertil. Sk. T. 5, 48 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Jomfru Abild Skinkel har berettet, at hun er kommen i en Gæld paa omtrent 1600 Rdlr., og samtidig begæret Tilladelse til at sælge saa meget af sit Jordegods, som er nødvendigt for at betale Gælden, da hendes Kreditorer ikke ville give hende længere Respit, men daglig kræve hende. Da hendes Brodersøn, Poel Skinkel til Løesmose, efter hendes Begæring har anmodet Sigvort Grubbe om at sælge Godset, gives der ham herved Fuldmagt til af Abild Skinkels Gods i Skaane at sælge saa meget, som er nødvendigt for at betale de 1600 Rdlr. Han skal paase, at hun faar saa meget for Godset, som det er værdt. Sk. T. 5, 48 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen og Bispen i Aarhus. Da der er Trætte mellem Sognepræsterne, Hr. Holgier¹ i Hylke og Hr. Knud² i Fruerring, om, under hvilket Sogn de Bønder, der have fæstet Ring Klosters Avl, bør høre, og hvilken af dem, der bør oppebære Tiende og Rettighed af disse Bønder, saaledes som det udførligen kan ses af begges Supplikationer, Tingsvidner og andre Efterretninger, der hermed sendes, skulle de saa snart som muligt stævne begge Parter for sig, undersøge Sagen godt og ligesaa, hvilken af Præsterne der har den ringeste Indkomst og kan være mest trængende til at hjælpes med Tienden, og siden erklære sig udførligt derom i Kancelliet. J. T 7, 241.

29. Jan. (—). Bestalling for Pofvel Mortensen som

¹ Holger Gabrielsen.

² Knud Jensen.

Tømmerskriver paa Bremerholm. Han skal have alt hvad Skibstømmer, Master, Deler og andet, som findes liggende overalt paa Bremerholm, i Befaling, ligesaa alt det Hustømmer, stort eller smaat, Bygningstømmer, Planker, Deler, Lægter, Sparrer og andet saadant Tømmer, der fra forskellige Steder ankommer til København, enten det saa bliver forskrevet fra Lenene eller bliver indkøbt andre Steder. Han skal holde rigtige Bøger og Registre over det altsammen, baade over det, der nu findes, og over det, som siden bliver leveret, med Angivelse af, hvornaar det ankommer, hvor meget hvert Skib har inde, og hvornaar og hvortil Tømmeret igen bliver brugt eller udleveret. Det forbydes ham strengeligen at modtage noget Skibstømmer, det være sig Planker, Bandstokke, Indholter, Oplænger, Pregvranger, Krumholter, Knæer, Bjælker, Barkholter, Skærstokke, stort eller lidet Tømmer af hvad Navn nævnes kan, medmindre det er friskt, godt og brugeligt til Kongens Flaades og Skibsbygnings Behov, eller han faar særlig Befaling af Rentemestrene eller Admiralen til at modtage det. Hvis han modtager noget ubrugeligt Tømmer, skal han selv betale saameget, som ligesaa meget brugeligt Tømmer kan købes for. Han skal i aarlig Løn have 60 Dlr. Kurant, 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge og til en Dreng aarlig 12 Dlr., samt følgende Genant: 6½ Lispd. Flæsk, 3¼ Fjerd. Nødkød, 3 Lispd. 4 Skaalpd. Smør, 3 Fjerd. ½ Otting Sild, 3 Lispd. 3 Skaalpd. Bergefisk, 3 Fjerd. ½ Otting Gryn, 1 Pd. 6 Skpr. Rug til Brød, 1½ Pd. 3 Skpr. Malt til Øl og 7 Skpr. Humle, alt at regne fra dette Brevs Datum og at udrede af Rentekammeret. Sj. R. 17, 450. K.

29. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Laurits Grubbe om som Fru Karen Grubbes Farbroder og nærmeste Frænde med det allerførste at kræve Udlæg af Herluf Daa for det, som han med Kongens Bevilling har solgt af hendes Arve-gods, saa vidt hun kan være berettiget dertil, dog enhvers Ret og lovlige Tiltale i enhver Maade uhindret. Sj. T. 22, 349 b.

— Miss. til Ditlof Holck og Frederik Reedtz. Fru Karen Grubbe, Herluf Daas til Valdbygaard, har berettet, at hun for 8 Aar siden er kommet i Ægteskab med sin Husbonde og har indført den Arv, som hun fik efter sine Forældre, til ham aldeles ubeskaaren og uden nogen Gæld og Besværing, og at hendes Husbonde nogen Tid efter med Kongens Bevilling har solgt

hendes Arvegods, dog med den Betingelse, at han skulde gøre hende nøjagtigt Vederlag derfor, hvilket dog endnu ikke er sket. Da de ikke have Livsarvinger sammen, har hun nu begæret kongelig Befaling til Laurits Grubbe til Gammelgaard, Embedsmand paa Aalholm Slot, om som hendes nærmeste Frænde at paatage sig Udfordringen af Vederlaget. Det befales dem at være til Stede, naar dette Udlæg udkræves af Herluf Daa, for som Fuldmægtige enten at bilægge de mulig opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved en retmæssig Dom. De skulle give deres Afgørelse beskrevet under deres Haand og Signet. Enhvers Ret og lovlige Tiltale hermed dog uhindret i enhver Maade. Sj. T. 22, 349.

29. Jan. (Kbhvn.). Forleningsbrev for Christopher Urne til Aasmark, Rentemester, paa det efter afdøde Lauge Urne til Sielleberg ledige Kannikedømme i Lund Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. Sk. R. 4, 302.

— Forleningsbrev for Hans Borkortsen, Kongens Søn Hertug Frederiks Tugtemester, paa det efter afdøde Lauge Urne til Sielleberg ledige Vikarie i Lund Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. Sk. R. 4, 302 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe om at beholde i god Forvaring dér Arnoldus Weisswiler, Else Jacobsdatter, hendes Søster Karen og den Pige, som har været i Huset hos dem, og passe paa, at de ikke komme til at tale med hverandre, og at ingen faar Tilladelse til at besøge dem. Han skal siden paa Kongens Vegne lade Weisswiler tiltale for den Urigtighed, som maatte findes i hans Haandskrifter, hvilke sendes Sigvort Grubbe under den samme Forsegling, hvorunder de hidførtes. Da den ene af de ovennævnte Kvinder i lang Tid har været i Huset hos ham og skal være berygtet for Løsegættighed og den anden Søster paa Grund af adskillige løsegættige slemme Haandskrifter og Breve, som ere fundne i hans Skrin, ogsaa kan mistænkes for at have haft legemlig Omgængelse med ham, skal han ogsaa lade tale derpaa, føre alle de Vidnesbyrd, som han lovligen kan tilvejebringe over ham og dem, og tage Dom over dem efter Recessen. Han skal ogsaa lade den Pige, som har været i Huset hos dem, forhøre, om hun kan

have nogen Kundskab om deres Handel og Gemenskab. Han skal straks til Kancelliet indsende, hvad der bliver bekendt af dem, vidnet om dem og dømt over dem, og hvilke Klager andre maatte fremføre over dem, saa Kongen deraf kan erfare alt. Han skal opsætte Eksekutionen af Dommen, indtil han faar nærmere Ordre af Kongen. Han maa imidlertid ikke tillade, at der kommer noget ud af Weisswilers Huse. Sk. T. 5, 49.

29. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Laurits Lindenov om at lade det Hus, som staar mellem Kirken og Bispegaarden i Aarhus, besigte af erfarne Murermestre og Tømmermænd, lade dem gøre et Overslag over, hvad det vil koste at reparere Huset, og indsende deres Besigtelse til Kancelliet. K. J. T. 7, 241.

30. Jan. (—). Miss. til Peder Basse. Kongen bevilger, at Kronens Bønder i Magleby og Borge Sogne indtil videre maa forskaanes for aarlig at brænde og udføre 30 Læster Kul aarlig til Kongen mod i Stedet for at hugge og udføre Ved efter den derom gjorte Forordning. Han skal derfor give dem Tilhold om i Stedet for Kullene at hugge og udføre endnu en Gang saa meget Ved, som der hidtil aarlig er bleven fremsendt der fra Landet, saafremt det da kan ske uden Skade for Skovene, hvorom han skal indsende Erklæring til Kancelliet. Sj. T. 22, 350. K.

— (**Kronborg**). Miss. til Knud Grubbe, Laxman Gyldenstjerne, Steen Bilde, Gabriel Kruse og Erik Rosenkrantz. Da Enkekurfyrstinde Anne af Brandenburg har meddelt Kongen, at hun med det første vil rejse fra Sverrig til Tyskland, og har begæret frit Lejde gennem Kongens Lande og Strømme, hvor hun maatte berøre dem, befales det dem at møde paa Grænsen med deres egne Heste og Vogne for at modtage Kurfyrstinden og ledsage hende til Kronborg. De skulle allevegne indlogere hende paa Kongens Slotte og Gaarde, holde hendes Følge frit, udkvittere det og overalt skaffe det fri Befordring. De skulle skaffe sig Underretning om, naar Kurfyrstinden kommer, og straks meddele Kongen det, for at Kongen kan sende en Sølvpop og Kokke derhen, naar hun kommer. Sk. T. 5, 49 b.

31. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Axel Arenfeldt. Da Kongen har tilskødet Hans Ulrik Gyldenløve, som han er Værge for, en Kronens Gaard i København lige overfor Skoeboderne (!) samt adskillige Vaaninger, der for Gæld ere tilfaldne

Kongen efter afdøde Mønsterskriver Hans Simensen, skal Axel Arenfeldt lade de eventuelle Huslejerestancer baade af Gaarden og Boderne indkræve og iøvrigt forholde sig med Hans Ulrik Gyldenløves Ejendom, som det sømmer sig for en god Værge. Sj. T. 22, 350. K. Jvfr. 1. Febr.

31. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Dr. Hans Reisener. Kongen har bragt i Erfaring, at mange baade af Kongens egen og af fremmede Nationer hemmelig eftertragte Ungdommen her i Riget for at forføre den i dens Trosartikler og Børnelærdom og saaledes med adskillige Sekters Vildfarelser drage den fra den rette i Kongens Kirker vedtagne og en Tid lang af Guds synderlige Naade og Mildhed rolig kontinuerede Konfession, hvorved i Fremtiden Religionens og Statens Stilling kan forstyrres og forandres. For saa vidt muligt i Tide at forekomme og afvende saadant, paalægger Kongen ham herved for Fremtiden at have flittig Inspektion og Tilsyn med Skolemestrene, Hørerne og de private Præceptorer i den kongelige Skole og adelige Akademi i Sorø, at de ikke forføre den studerende Ungdom og hemmelig bringe den til Traditioner og Vildfarelser, som kunne stride mod de hellige bibelske Skrifter og den derpaa funderede Religion, men retsindigt informere den. Sj. T. 22, 350. K.¹.

— Memorial for Mester Daniel Sinclar, Kongens Skibsbygger, hvorefter han skal rette sig med Skibsbygningen i Laaland: Han skal i Fru Anne Wittrup til Alstrups Skove i Laaland udsøge alt det Tømmer, som kan bruges til Skibsbygning, for hvilket Tømmer Kongen vil betale hende en rimelig Pris. Endvidere skal han i Befalingsmand paa Haldsted Kloster Jørgen Grubbes Skove lade hugge saa meget Tømmer, som behøves til Nagler til Skibet, og lægge det paa et Sted, hvor det kan blive tørt, inden det bruges. Kongen vil selv beholde det Tømmer, som Borgemesteren i Maribo har købt af Eiller Gyldenstjerne til Nielstrup, baade Eg og Bøg, og saavel det, som er hugget, som det, der endnu skal hugges, og betale det med den Pris, som Borgemesteren og Eiller Gyldenstjerne ere blevne enige om. Af dette Tømmer skal Daniel Sinclar lade hugge 70 Aarer,

¹ E. G. Tauber, Sorøe Acad. under Chr. IV. og Fr. III. Aktst. S. XVI.

hver 11 sjællandske Alen lang, hvilke Aarer Kongen vil lade bruge paa en Galej. Kongen befaler alle sine Fogder og andre at være Daniel Sinclar behjælpelig. Sm. R. 5, 90.

31. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Grubbe. Da Kongen vil lade sin Skibsbygger, Mester Daniel Sinklar, opsætte og forfærdige et Skib i hans Len, skal han, naar Skibet skal bygges, stråks lade opføre en Smedje med en Esse i, hvori Skibsbyggeren kan lade det fornødne Jærnværk smede. I samme Hus skal han lade afdele et Kammer, hvori den Skriver, som skal antegne alt hvad der anvendes til Skibsbygningen, kan bo. Han skal lade Arbejdet udføre med den mindst mulige Bekostning og føre denne til Udgift i sit Regnskab. Der sendes ham en Kopi af den Skibsbyggeren medgivne Memorial, hvorefter denne skal rette sig. Han skal holde Skibsbyggeren til at efterkomme den og hjælpe ham til at faa Tømmeret. Sm. T. 6, 205 b.

— Memorial for Mester Daniel Sinclar, Kongens Skibsbygger: Kongen har bevilget, at Abraham von Tongerlo af det Tømmer, som Kongen har afkøbt Søfren Søfrensen, Borgemester i Maribo, maa faa det Asketræ, som ikke kan bruges til Aarer, til den Pris, som Kongen har aftalt med Borgemesteren. Sm. R. 5, 90 b.

1. Febr. (—). Skøde til Hans Uldrik Gyldenløve og hans ægte Livsarvinger paa den Kronens Gaard lige overfor Stenboden, som er tilfalden Kongen efter afdøde Mønsterskriver Hans Simensen for Gæld, samt 5 Vaaninger i Kattesundet, 3 Vaaninger i Vognbadstuestræde, 6 Vaaninger i St. Pederstræde og 3 Vaaninger i Studiestræde. Sj. R. 17, 451. K. (Tr.: KD. II. 759 f.).

3. Febr. (—). Kvittans til Tolderne i Øresund, ellers registreret i Renteriet. Sj. R. 17, 451 b.

— Instruktion for Jens Munk, Kongens Skibshovedsmand, paa Rejse til Tyskland: Han skal snarest begive sig til Pommern, Meklenborg og andre Steder deromkring, hvor han kan opspørge, at der er gode Skibstømmermænd, og gøre sig Flid for at faa 60 gode Skibstømmermænd, som han skal antage og akkordere med om en rimelig Dagløn, saasart de komme her. Han skal se at faa fat paa Folk, der forstaa sig paa Skibstømmerværk, og forhandle saaledes med dem, at det kan

komme Kongen til saa ringe Bekostning som muligt. Sj. R. 17, 451 b.

3. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Alexander Rabe v. Papenheim om at undersøge, hvorledes det forholder sig med Indbygger i København Boldevin Blanckforts ulovlige Procedure paa Torbenfeld Birketing. Sj. T. 22, 351 b. (Tr.: KD. V. 64).

— Miss. til Jørgen Urne om at lægge Jus patronatus til Strøe Kirke, som Kongen for nogen Tid siden har faaet til Mageskifte af Kapitlet i Roskilde for Jus patronatus til Kirken paa Ourøe, ind under Frederiksborg Len og lade de af Strøe Kirkes Regnskaber, der ere uforklarede, forhøre og gøre klare. Sj. T. 22, 352. K.

— (**Kronborg**). Miss. til Visitøren. Kongen vil, at naar hans Udliggere have Aarsag eller nødes til at skyde efter noget Skib, som forser sig — dog maa de ikke anmode nogen om noget utilbørligt — skulle de lade Skibene betale Skuddene saaledes: for hvert Skud, som de lade skyde af et Stykke, der skyder 1 Pd. Jærn, 1 Rigsdlr. in specie, for hvert Skud, som de lade skyde af et Stykke, der skyder 2, 3 eller 4 Pd., 2 Rdlr. in specie, for hvert Skud, som de lade skyde over 4 Pd., 4 Rdlr. in specie. For disse Penge skal han i Forening med Kongens Kaptejner og Arkelimestrene gøre Kongen Regnskab. Iøvrigt skulle de forholde sig efter Skibsartiklerne og lade Steen Villumsen, Admiral paa Bremerholm, og hans Efterfølgere som saadan underskrive Regnskaberne og indlevere dem i Kongens Arkeli. Kongen bifalder, at han maa have sin Part af Gevinst og Tab af Munition saa vel som af andet Gods, eftersom hans Bestalling formelder. Sj. T. 22, 351. K.

— Miss. til Adolf Friderik Grabow. Han skal skaffe Kongens Visitør, der kommanderer over Udliggerne, det Krudt og Lod, som han behøver til Kongens Udliggere, og lade Arkelimestrene paa Orlogsskibene og Udliggerne gøre Regnskab til ham for hvert Skud, som bliver gjort, 1 Rdlr. for hvert Skud paa 1 Pd., 2 Rdlr. for hvert Skud paa 2, 3 eller 4 Pd. og 4 Rdlr. for hvert Skud over 4 Pd., og lade dem rette sig efter Skibsartiklerne. Han skal lade Steen Villumsen, Admiral paa Bremerholm, og hans Efterfølgere som saadan underskrive Regnskabet og indlevere det i Arkeliet. Visitøren maa

nyde sin Part af Gevinst og Tab af Munitiøn saa vel som af andet Gods. Sj. T. 22, 351. K.

3. Febr. (Kronborg). Miss. til Steen Villumsen. Han skal flittigt give Kongens Skibskaptejner og Løjtnanter, der sejle paa Kongens Orlogsskibe, og Visitøren, der kommanderer Kongens Udliggere, Tilhold om, at de, naar de have Aarsag eller nødes til at skyde paa noget Skib, der forser sig — dog maa de ikke anmode nogen om noget utilbørligt — skulle lade Skibene betale Skuddene, 1 Rdlr. for hvert Skud paa 1 Pd., 2 Rdlr. for hvert Skud paa 2, 3 eller 4 Pd. og 4 Rdlr. for hvert Skud paa over 4 Pd. Kaptejnerne, Visitøren og Arkelmestrene skulle gøre Kongen Regnskab for de Penge, som de oppebære, og iøvrigt forholde sig efter Skibsartiklerne. Steen Villumsen og hans Efterfølgere som Admiraler paa Bremerholm skulle underskrive Regnskaberne og indlevere dem i Kongens Arkeli. Visitøren maa nyde sin Part af Gevinst og Tab af Munitiøn saa vel som af andet Gods. Sj. T. 22, 350. K.

— Miss. til Hr. Christian Friis. Kongen bifalder, at han af Skovene i Lenet lader Klædekompaniet i København faa en Bøg til dets Valkemølle, dog for god Betaling, som han skal føre Kongen til Indtægt. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Bønderne i Lenet [Kbhvn.] ikke kunne overkomme straks at opkaste deres Vangelukkelser af Jord eller sætte dem med Sten, saaledes som Kongens Anordning paabyder, skal han give dem Tilhold om i Aar at lave saa mange Lukkelser som muligt af Jord og Sten og til Resten lade dem faa Ris, Skrub¹ og El til Gærdsel, dog skal det paases, at de ikke faa til Steg og ej heller afhugge Hassel, Eg, Ask eller andet, som kan være til Skade for Skovene. Sj. T. 22, 351 b. K.

— Miss. til Mogens Pax. Han skal i Skovene lade hugge Tømmer til den Stald der paa Gaarden [Roskildeggaard], som Kongen tidligere har givet ham Ordre til at lade lave, dog skal det ske med saa ringe Skade for Skovene som muligt. Herredsfogden i Ramsøe Herred skal beholde den Gaard, han tidligere boede i, da Kongen ikke vil undvære saa megen Skyld og Landgilde. Sj. T. 22, 351 b. K.

¹ Krat.

3. Febr. (Kronborg). Miss. til Marqvordt Bilde. Christen Tomessen til Tanderup, Kongens Sønners Hofmester, har berettet, at han efter Rigens Ret er bleven indført i den visse og uvisse Indkomst af det Fru Anne Bilde til Nakkebøl, Eiller Brockenhuus's Enke, tilhørende Gods for en Sum Penge, som han har udlagt for hende. Da Marqvordt Bilde efter en Kontrakts Indhold har erhvervet Kongens og Rigens Raads Dom for, at han skal aftinge Sager og bortfæste Gaarde paa samme Gods og tilstille Fru Anne Bilde hvad der saaledes maatte oppebæres af det uvisse, befales det ham nu at tilstille Christen Tomessen hvad han maatte oppebære af det uvisse og ellers efter Dommen skulde tilstille Fru Anne Bilde, saa Christen Tomessen saa vidt muligt kan blive tilfredsstillet for sit Udlæg og sin Skade. F. T. 3, 742.

4. Febr. (—). Miss. til Laxmand Gyldenstjerne om i Froste Herred at udvise 2 Bøndergaarde til en Trommeslager og en Piber under Kaptejn Eberts Kompagni i Gyng Herred og forholde sig dermed efter den Forordning, som Kongen har ladet gøre i andre Len. Sk. T. 5, 50.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne og Verner Parsberg. Jørgen Grubbe til Taastrup har for kort Tid siden erhvervet kongelig Befaling til dem om at indstævne Fru Dorrete Krabbe i Rette for sig med hendes Lodder og Jordebøger, Købebreve og Gavebreve, „saa mange som self eller andre paa deris vegne, deris giæld dermed at betale, hafver bekommet af hendis sædegaarde, jordegods och kjøbstedgods“¹, og siden overslaa og beregne i Hartkorn, hvormeget Fru Dorrete Krabbes Børn og Børnebørn have faaet i Hartkorn, for at det deraf kan erfares, om Jørgen Grubbe paa sine Børns Vegne har faaet mere Gods end en Søsterlod kan taale. Da Kongen har bragt i Erfaring, at denne Befaling ikke er bleven efterkommet, men er bleven afvist af dem, fordi Fru Dorrete Krabbe, hvem Sagen mest angaar, imidlertid er død, befales det dem herved snarest at efterkomme Befalingen. J. T. 7, 241 b.

5. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Pax [Roskildegaaard] og Axel Urne [Ringsted Kloster] om at forhandle med Bøn-

¹ Meningen er her noget uklar.

derne i deres Len om Ægt og Arbejde [ligelydende med Miss. af 10. Jan. til de samme, naar undtages, at Kongen ogsaa forbeholder sig Ægt, naar han selv personlig rejser gennem Landet med hele sit Hof og Fadebur eller selv er paa Jagt]. Sj. T. 22, 352. K.

5. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Christian Holck, Hr. Albret Skeel og Hr. Anders Bilde. Da der forefalder noget, som er meget magtpaaliggende for Kongen og Riget, skulle de straks, saasnart de kunne komme over Bæltet, begive sig til København, hvor de skulle faa nærmere Besked om Kongens Vilje. Da de¹ og flere af Danmarks Riges Raad have berammet en Tid til efter Kongens Befaling at tage Takseringen af Adelenes Rostjeneste for, anser Kongen det for raadeligt, at de tage de Efterretninger med sig, som de maatte have i denne Sag, og bringe den til Ende her. K. Sj. T. 22, 352.

— Miss. til Jakob Ulfeldt, Ifver Juel, Hr. Anders Sinklar og Holger Rosenkrantz. Da Kongen har forskrevet Danmarks Riges Raad til at møde i København, saasnart de kunne komme over for Is, befales det dem at møde til samme Tid for nærmere at erfare Kongens Vilje. Sj. T. 22, 352. K.

— Miss. til Eski Brock. Da der forefalder noget, som er Kongen og Riget i største Grad magtpaaliggende, skal han indrette sin Lejlighed efter at begive sig til København, saasnart han kan komme over Bæltet; han skal her faa nærmere Besked. Da han har faaet Ordre til at træde i afdøde Oluf Rosensparres Sted ved Taksationen af Adelenes Rostjeneste, hvilket Missive formodentlig er leveret ham, anser Kongen det for raadeligt, at han medtager den Efterretning, han maatte have i den Sag, og bringer den til Ende her. J. T. 7, 242. K.

— Miss. til alle de Lensmænd², der have Købstæder i deres Len, om at lade Borgerne mønstre, give dem alvorligt Tilhold om at holde deres Gæværer i god Stand og rede og forbyde dem at skyde uden særlig Befaling, naar de mønstres. Ingen maa koste meget paa Liberi, Felttegn eller saadant, før-

¹ Sj. T. har her ved en Fejllæsning af Konc. vi i Stedet for: I.

² De opregnes alle.

end det bliver nødvendigt, for at det ikke skal blive dem til desto større Skade, og der maa ingen Drik holdes paa Mønstringspladsen, alt til den Ende, at Borgerne kunne blive mønstrede uden stor Bekostning. Kongen vil, at saa mange som muligt af Borgerne og saa mange, som Byens Mængde af Folk kan taale, skulle være Musketerere. De skulle paase, at alt gaar ordentligt til. — Postscriptum: De skulle med det første til Kancelliet indsende en Rulle med særskilt Angivelse af, hvor mange Musketerere og hvor mange andre „bewehrte“ Soldater af Borgerskabet der findes i deres Len. Sj. T. 22, 352 b. K.

5. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Da Kongen behøver at antage en Del Baadsmænd af sine egne Undersaatter til Orlogsskibene, skal han selv personlig begive sig rundt i sit Len [Varberg] med tilliggende Øer og Købstæder og udtage 130 unge, gode søfarne Karle, der kunne være dygtige til at tjene paa Kongens Orlogsskibe. Kongen vil lønne dem, som de kunne gøre Tjeneste til, give dem god Underholdnings og forløve dem, naar han ikke længere behøver dem og eftersom Lejligheden kan begive sig. Hvis der foruden de 130 Baadsmænd findes nogle Bøsseskytter, som kunne betjene en Bestilling paa Kongens Orlogsskibe, skal han ogsaa udtage dem; der skal ogsaa blive givet dem en saadan Løn og Underholdning, at de kunne nøjes dermed. Han skal flittigt paase, at der ikke udskrives Folk, som sidde ved Gaarde og Næring, have Hustru og Børn eller sejle med egne Skibe. Ligeledes skal han saa vidt muligt skaane Enkesønner, der holde Gaard og Hus for deres Moder, og de Bønder, som ere udskrevne til Soldater. Han skal selv være til Stede, naar Folkene udtages, og paase, at Fogderne ikke tage Foræring af nogen, og at ingen udskrives af Had eller Vrede. Han skal siden sende disse Baadsfolk og Bøsseskytter til København med rigtigt Mandtal over deres Navne og de Steder, hvor de ere udtagne og fødte, saa de senest kunne være her sidst i April. De udtagne Folk skulle have fri Underholdning paa Rejsen hened. Sk. T. 5, 50 b.

— Miss. til Jakob Ulfeldt om at lægge noget Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Mette Hardenberg til Skofsboe, Predbiørn Gyldenstjernes Enke, nemlig 1 Gaard i Linde-

skof med Skov til 60 Svins Olden, 1 Gaard i Kollerup¹ med Skov til 30 Svins Olden, 1 Gaard i Ellinge med Skov til 10 Svins Olden og 1 Gaard i Kapendrup², ind under Nyborg Len og indskrive det i Jordebogen. F. T. 3, 743.

6. Febr. (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd. I Henhold til Kongens tidligere Ordre om, at de aarlig til 1. Marts fra deres Len skulle fremsende Skibstømmermænd til Bremerholm til Kongens Skibsbygnings Behov, paabydes det dem snarest i Aar som i de følgende Aar til 1. Marts at fremsende saa mange Skibstømmermænd, som findes i deres Len, til Bremerholm, dog undtages i Henhold til de Kompagniet givne Privilegier de Skibstømmermænd, der ere i det spanske Kompagnis daglige Tjeneste og ere indhentede dertil fra udenlandske Steder. — Hr. Christian Friis [Kbhvns Len], Jørgen Urne [Frederiksborg og Kronborg Len], Ernst Normand [Antvorskov og Korsør Len], Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len], Alexander Raab [Holbæk Len] og Otte Brahe Pedersen [Kallundborg Len] i Sjælland; Holger Rosenkrantz [Odense Len], Jakob Ulfeldt [Nyborg Len], Hans Pogwisch [Hindsgavl Len] og Jørgen Brahe [Hagenskov Len] i Fyen; Gunde Lange [Koldinghus Len], Hr. Albret Skeel [Riberhus Len], Laurits Lindenov [Aarhus Len], Tønne Friis [Aalborghus Len], Knud Gyldenstjerne [Hald Len], Eske Brock [Dronningborg Len], Reinholt Heidenstrup [Stjærnholms Len], Oluf Parsberg [Ørum Len], Anders Friis [Sejlstrup Len], Mogens Kaas [Mariager Kloster], Ifver Jul [Bøvling Len], Tyge Brahe [Skivehus Len] og Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len] i Jylland; Sigvort Grubbe [Malmøhus Len], Gabriel Kruse [Landskroner Len], Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len], Otte Marsvin [Kristianstad Len], Erik Rosenkrantz [Halmstad Len], Mogens Gyldenstjerne [Varberg Len], Holger Rosenkrantz [Laugholm Len], Falk Lykke [Kristianopel Len] og Tage Thott Ottesen [Sølvitsborg Len] i Skaane; Hr. Jens Sparre [Bahus Len] i Norge. Sj. T. 22, 353. K.

7. Febr. (—). Miss. til Falk Lykke [Kristianopel Len], Hr. Jens Sparre [Bahus Len] og Mogens Gyldenstjerne [Varberg Len]. Kongen har bragt i Erfaring, at Kongen af Sverrig

¹ Kullerup, Vinding H.

² Korkendrup, Vinding H.

lader føre adskillig Krigsmunition ned mod de svenske Grænser og gør forskellige Forberedelser. Skønt Kongen, Gud være lovet, ikke venter sig noget fjendtligt af sine Naboer, befales det dem dog indtil videre ikke at begive sig fra Fæstningen, men altid, baade Dag og Nat, lade holde god, stærk Vagt i og omkring Fæstningen og paa Grænsen, saaledes som de ville vide at forsvare. De skulle stadig befytte sig paa at faa saa megen Kundskab som muligt fra Sverrig, hvorledes det gaar med alting der, og altid lade Kongen det vide. Sk. T. 5, 51.

7. Febr. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Erik Rosenkrantz [Halmstad Len], Holger Rosenkrantz [Laugholm Len], Otte Marsvin [Kristianstad Len] og Tagge Thott Ottesen [Sølvitsborg Len]. Sk. T. 5, 51 b.

— Miss. til Eske Brock [Dronningborg Len], Christen Holck [Silkeborg Len] og Laurits Ebbesen [Skanderborg Len] om hver at lade hugge 1000 Spadeskafter i deres Len efter hosfølgende Mønster og siden ved første og bekvemmeste Lejlighed og med mindst mulig Bekostning fremsende dem til Arkeliet ved Københavns Slot. K. Udt. i J. T. 7, 242.

9. Febr. (—). Instruks for Frants Mogensen som Vejer, Vrager og Maaler paa Bremerholm, Provianthuset og Tøjhuset. Sj. R. 17, 452. K. (Tr.: CCD. IV. 140—43. KD. II. 760 ff.).

— Miss. til Tolderne i Helsingør om, at de herefter af de fremmede, der passere Sundet, skulle tage Penge i Stedet for det spanske og franske Salt, som disse skulle betale i Told. Saltet skal betales efter den dyreste Pris, hvortil de fremmede kunne sælge det til Borgerne i Helsingør. For hver Tønde, hvori Salttolden tidligere plejede at leveres dem, skulle de lade sig betale $\frac{1}{2}$ Rdlr. Sj. T. 22, 353. K.

10. Febr. (—). Bestalling for Mogens Andersen som Kaptejn, at skulle lade sig bruge til Lands og til Vands, med 200 Rdlr. i aarlig Løn og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden, at regne fra dette Brevs Datum og at udrede af Rentekammeret. Sj. R. 17, 454.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Hr. Anders Sinklar. Da Kongen har anset det for nødvendigt at samle alle Adelbursere blandt Bønderknægtene i Danmark, fordele dem blandt

Befæstningerne paa Grænsen og til større Sikkerhed indlægge dem deri, skulle de snarest paatage sig at iværksætte denne Fordeling og Indlægning og i hver Befæstning indlægge de Adelfurser, der bo nærmest derved. Hvis de skaanske, hollandske og blekingske Adelfurser ikke forslaa til denne Indlægning, kan der tages af de jydsk, fynsk og sjællandske, som Kongen ogsaa har ladet forskrive dertil. Endvidere skulle de lade Lensmanden i hvert Len gøre den Anordning, at Bønderne kunne gøre Gærd af de Species, som de kunne tilvejebringe, hvormed Adelfurserne i nogen Maade kunne lade sig nøje. Sk. T. 5, 52.

10. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas om straks at fremsende alle de Kaptejner, Løjtnanter, Fændrikker, Korporaler, Adelfurser og andre Officerer over Bønderknægtene i Jylland og Fyen, som have Genant og Underholdning af Kronen, til København, hvor de nærmere skulle erfare Kongens Vilje. Han skal lade Officererne og Adelfurserne komme afsted hurtigt og selv følge med. Sk. T. 5, 52 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe om saa snart som muligt at lade 2000 Læs Ballaststen føre ned til Malmø og anbringe dem paa Steder ved Stranden, hvor de bekvemt i en Il, naar det gøres nødvendigt, kunne indtages i Baade og Pramme. Sk. T. 5, 53.

— (Kronborg). Miss. til Hospitalet i Helsingør. Da Kongen har bevilget, at Karen Nielsdatter, Skipper Søfren Marqvordsens Hustru, paa Grund af hendes Skrøbelighed, Alderdom og Fattigdom maa optages i Hospitalet, skulle de modtage hende og skaffe hende nødtørftig Seng og Underholdning lige med andre Hospitalslemmer. Sj. T. 22, 353.

— Miss. til nogle af Lensmændene¹ i Danmark og Norge. Da de tidligere have faaet Ordre til at sende den i deres Len oppebaarne Skat til Koldinghus, men Kongen nu har bragt i Erfaring, at Pengene endnu ikke ere fremkomne, befales det dem nu med det allerførste at sende Skatten til Koldinghus, saafremt de ikke selv ville staa til Rette, hvis Kongens Soldater, til hvis Besolding Pengene skulle anvendes, ikke blive betalte i

¹ De opregnes.

rette Tid og Kongen derved kommer i nogen Skade. Sj. T. 22, 353 b. K.

11. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Dr. Hans Reisener. Kongen har for nogen Tid siden erfaret, at en Student her i Byen, ved Navn Jørgen Lauritsen, skal have indladt sig med en Af-sending fra den romerske Pave. Da Kongen efter flittig Efterforskning af Dr. Hans Reiseners og Rektors Beretning har bragt i Erfaring, at Jørgen Lauritsen ikke har gjort det af forsætlig Ondskab, men synes at være overtalt dertil paa Grund af Ungdom og Uforstand, og at der nu heller ikke mere findes nogen Mistanke hos ham, bifalder Kongen, at der ses gennem Fingre med ham denne Gang, dog skal han gøre offentlig Afbigt og maa herefter aldrig komme til at betjene nogen Skole-tjeneste i Kongens Lande, hvilket Dr. Hans Reisener skal tilkendegive alle Bisperne. Hvis han derimod i Fremtiden forholder sig flittig og bliver dygtig til at beklæde et Præsteembede, maa han faa et saadant, dog skal alt gaa efter Ordinansen. Sj. T. 22, 358. K.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Dirik Hessel, Kongens Visitor i Øresund, og hans Konsorter i de næste ti Aar frit og uhindret maa fiske efter Ankere mellem Ska-gen og Bornholm, dog skal Fjerdeparten af det, der saaledes opfiskes, uden nogen Omkostning tilfalde Kronen. Sj. R. 17, 454 b. K.

— Skøde til David Balfort, Kongens Skibsbygger, og hans Arvinger paa en Kronens Ejendom paa Christians-havn mellem Strandgaden og Kongens Gade, som har tilhørt Johan Sem, Kongens tidligere Ingeniør. Sj. R. 17, 455. K. (Tr.: KD. II. 762 f.).

— Miss. til Mogens Pax. Byfogden i Roskilde har hertil fremsendt en Fange, som skal have hugget og stukket i en anden Mands Dør i Roskilde og have gjort sig skyldig i Slagsmaal og Lødiggang, saaledes som Dommen videre for-melder. Da hverken Vidner eller Syn ere indførte i Dommen saa lovligt, som de burde være, og det heller ikke er lovlig be-vist eller undersøgt, at han ikke har sit Tilhold i den Købstad i Laaland, som han beraaber sig paa, idet han kun skal være sendt herover som Bud, skal Mogens Pax med det allerførste lade Dommen indstævne til Landstinget, saa Landsdom-

meren kan paadømme, om der er procederet saa lovligt, som det burde sig, og de, der have forset sig, kunne aftinge. Sj. T. 22, 353 b.

11. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand. Da Mandrup Parsberg til Hagsholm, Rigsraad, har bevilget Kongen 1 ham tilhørende Gaard i Nes i Hammers Herred i Vordingborg Len til Mageskifte for 1 Gaard i Mielløse By og Herred og har tilbudt, hvis hans Gaard ikke er saa god som Gaarden i Mielløse, at ville gøre yderligere Udlæg i 1 ham tilhørende Gaard i Kielstrup By i Stillinge Sogn i Løfve Herred, skal han snarest til Kancelliet indsende Erklæring, om Gaarden i Mielløse for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet. Sj. T. 22, 354. K.

— Miss. til Ernst Normand. Da Kongen af Claus Daa til Raunstrup, Befalingsmand i Vestervig Kloster, har begæret nogle Gaarde i Tingjellinge i Flackebierig Herred, der skulle lægges under Antvorskov Slot, til Mageskifte, skal Ernst Normand gøre sig Umage for at blive enig med Claus Daa om Vederlag derfor i Antvorskov Len, dog saadant Gods, at dets Afstaaelse ikke skader Slottet. Sj. T. 22, 354. K.

— Miss. til Hr. Christian Friis om af Bønderne i sit Len [Kbhvn.] at tilforordne 8 Fuldgaardsbønder og 6 eller 8 Gadehusmænd til at age Ved til og udføre andet Arbejde, som kan gøres nødvendigt til Krudtmøllen i Københavns Len. Disse Bønder skulle fritages for alt andet Arbejde, men han maa ikke tilstede, at der gøres andet Arbejde end disse Bønders til Krudtmøllen. Sj. T. 22, 354. K.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne om i Lenet [Varberg] at lade hugge Tømmer til saa mange Stillinger, som gøres nødvendige paa Befæstningen, og til samme Stillinger købe Deler i Lenet for 100 Dlr., hvis der skal bruges saa mange. Han skal købe Kalk til Reparation af „Pinninge“¹ og Mure paa Befæstningen og føre det til Udgift i sit Regnskab. Han skal passe paa, at Stillingerne ikke blive opsatte saaledes, at de kunne blive farlige for Befæstningen, hvis noget fjendtligt skulde komme paa. Sk. T. 5, 53.

— Miss. til Jacob Pedersen, Kaptejn i Varberg Len,

¹ Pinninge er muligvis en Fejlskrift for: Tinninge ∴ Tinder.

om med sine Soldater og Knægte i alle Maader at være Kongens Gyldenstjerne, Befalingsmand paa Varberg Slot, hørig og lydlig og ufortøvet efterkomme hans Befalinger. Sk. T. 5, 53 b.

11. Febr. (Kronborg). Miss. til Sigvort Grubbe om at fremsende alle de Bøger, Chartekker og andet saadant, som findes i Arnoldus Weiswilers Hus i Malmø, velforvaret til København og indlevere dem paa Universitetsbibliotheket til en Ihukommelse, for at de ikke skulle komme i Hænderne paa andre, der kunne forarges eller forføres derved. Sk. T. 5, 53 b.

12. Febr. (Kbhvn.). Bestalling for M. Tillemand Vil-latsen som Prædikant paa Frederiksborg Slot med Forpligtelse til tillige at gøre Tjeneste i Kirken i Hillerød. Han skal have samme Løn som hans Formand M. Morten Madsen, nu Kongens Hofprædikant, har haft, nemlig 50 Dlr. aarlig, sædvanlig Hofklædning til ham selv og en Dreng, fri Bolig og 10 gamle Dlr. hver Maaned til Kost og Underholdning, alt at regne fra dette Brevs Datum og at udrede af Frederiksborg Slot. Sj. R. 17, 455 b. K.

— Bestalling for M. Morten Madtsen som Kongens Hofprædikant. Han skal være forpligtet til personlig at følge Kongen, naar denne rejser nogenstedshen og giver ham Ordre dertil. Han skal have 300 Rdlr. in specie i aarlig Løn, 16 Dlr. Kurant hver Maaned i Kostpenge, 2 sædvanlige Hofklædninger, 30 Dlr. aarlig til Husleje og 20 Dlr. Kurant hver Maaned til 2 Vognheste, at regne fra dette Brevs Datum og at udrede af Rentekammeret. Sj. R. 17, 456.

— Miss. til nogle Lensmænd om uden al Forsømmelse at sende Byggryn og Kavringbrød til København til Lands eller til Vands, hvorledes det bekvemst kan ske. Kavringbrødet skal bages af lutter Rugmel. — Sigvort Grubbe [Malmøhus Len] 20 Læster Byggryn og 40 Læster Kavringbrød; Ernst Normand [Antvorskov Slot] 10 Læster Byggryn og 50 Læster Kavringbrød; Jørgen Urne (Frederiksborg Len) 5 Læster Byggryn; Axel Urne [Ringsted Kloster] 5 Læster Byggryn; Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len] 10 Læster Byggryn og 20 Læster Kavringbrød; Otte Bråhe [Kallundborg Len] 20 Læster Kavringbrød. Sj. T. 22, 354 b. K.

12. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Jakob Ulfeldt [Nyborg Len], Sigvort Grubbe [Malmøhus Len], Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len], Ernst Normand [Antvorskov Len], Reinholt Heidenstrup [Stjærholm Len] og Jørgen Urne [Frederiksborg og Kronborg Len] om straks til Foraaret, saasnart Vandet bliver aabent, at fremsende alt det Flæsk med Tilbehør, som de have saltet af de Oldensvin, der ere blevne slagtede i Aar. Sj. T. 22, 354 b. K.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da Eske Krafse til Assendrup til Vederlag for det Gods, som Kongen har begæret til Mageskifte af ham, har begæret noget Roskilde Kapitels Gods i Glennøe i Ørsløf Sogn, skal Kapitlet med det første undersøge dette Gods og til Kancelliet indsende udførlig Erklæring, om Godset i Glennøe uden Skade kan bortskiftes fra Kapitlet, og hvad Krongods Kapitlet ønsker til Vederlag, dog paa Steder, hvor Afstaaelsen ikke kan være til Skade for Kronens Slotte og Gaarde. Sj. T. 22, 354 b. K.

— Miss. til Ernst Normand. Da Eske Krafse til Assendrup til Vederlag for det Gods, som Kongen har begæret til Mageskifte af ham, blandt andet har begæret 1 Gaard i Bøgelund i Bierrid Sogn i Flackebierg Herred, skal han med det første til Kancelliet indsende udførlig Erklæring, om denne Gaard for Belejligheds eller anden Herligheds Skyld kan mistes fra Slottet [Antvorskov]. Sj. T. 22, 354 b. K.

— Miss. til Jost Høg om at lægge noget Gods, som Fru Ellen Marsvin til Elensborg har udlagt til Sorø Kloster for noget Maribo Klosters Gods, nemlig 1 Gaard i Ollerup¹ i Skambye Sogn i Skoubye Herred, 1 Gaard og 1 Bol i Kierbye i Asperup Sogn i Vends Herred, 1 Gaard i Balsløf By og Sogn, 1 Gaard i Veirup i Indsløf Sogn, 1 Gaard i Voldbye i Klauslund Sogn i Vends Herred og 1 Gaard i Eskildstrup i Søllinge Sogn, ind under Sorø Kloster og lade det indskrive i Jordebogen. Sj. T. 22, 355. K.

— Miss. til Fru Ellen Marsvin om at lægge noget Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af hende, nemlig 1 Gaard

¹ Ullerup, Skamby S., Skam H.

i Ollerup¹ i Skambye Sogn og 1 Gaard i Røeethe² i Veldbye Sogn i Skouby Herred, ind under Dallum Kloster og indskrive det i Jordebogen. F. R. 3, 744 b.

12. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Laurits Ebbesen om, at han til Foraaret saa billigt som muligt skal fragte Skuder til det Kød og andet, som af Hans Brunsvig er blevet afslagt ved Skanderborg af det Kvæg, som er drevet did til Slagting fra andre Len, saa det med det allerførste kan fremkomme til Provianthuset i København. K. Udt. i J. T. 7, 242.

— Miss. til Hans Krabbe til Siøgaard. Da Otte Lunov til Holmgaard agter med det første at skifte med sine Børn efter sin afdøde Hustru Fru Sitsel Krabbe, skal han rette sig efter at møde paa Skiftet og paatage sig Værgemaalet for Børnene, medens Skiftet staar paa. J. T. 7, 242.

— (**Kronborg**). Miss. til Gabriel Kruse. Da det er berettet Kongen, at Anders Pedersen, forhen Ridefoged i Færds Herred, har vist sig utro mod Kongen, skal Gabriel Kruse lade ham lovligt tiltale, som det sig bør, tage Dom over ham og imidlertid beholde ham i god Forvaring. Til bedre Efterretning følger hoslagt Anders Pedersens Supplikation og Erklæring. Sk. T. 5, 53 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz og Tønne Zitzevitz om saa snart som muligt at overlevere Erik Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Halmstad Slot, Arkeliet med rigtigt Inventarium, da det er blevet forsømt, da Slottet overleveredes ham, optegne alt stykkevis og give det beskrevet fra sig under deres Haand og Signet. Sk. T. 5, 54.

— Bestalling for Anders Nielsen, Salpetersyder i Skanderborg Len, paa tillige at være Salpetersyder i Haurballegaards Len og underliggende Len baade paa Kronens, Kapitlets og andre gejstlige Personers Gods. Det Salpeter, som han kan skaffe, skal indlægges paa Skanderborg Slot, hvorfor Lensmanden sammesteds skal betale ham 5 Dlr. 32 Skill. for hvert Centner rent og vel lutret Salpeter. [Iøvrigt lige lydende med Bestallingen af 7. Dec. 1620 for Klavs Lydersen]. J. R. 8, 1 b. K.

¹ Ullerup, Skam H.

² Røjle, Vends H.

13. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Urne [Frederiksborg og Kronborg Len], Fru Lisbet Gyldenstjerne [Dragsholm Len], Alexander Raab [Holbæk Len], Otte Brahe [Kallundborg Len], Ernst Normand [Antvorskov Len], Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len], Frederik Reedtz [Tryggevælde Len], Axel Urne [Ringsted Kloster] og Peder Basse [Møens Len] om med det første til Kancelliet at indsende Erklæring om, hvorvidt der findes noget Hospital i deres Len, og en Fortegnelse over den Indkomst, som de fattige have at leve af [i Brevet til Peder Basse tilføjedes her: undtagen den Indkomst, som er lagt til Hospitalet i København], og over, hvormange Personer der underholdes [i Brevene til Ernst Normand og Jørgen Urne tilføjedes henholdsvis: dog Hospitalet i Slagelse og i Helsingør hermed ikke ment]. Endvidere skulle de indsende 2 eller 3 Aars Regnskaber for de fattiges Indkomst, for at Kongen deraf kan erfare al Lejligheden. Sj. T. 22, 355. K.

— Miss. til Fru Lisebet Gyldenstjerne¹ om at lade gøre den Anordning i Lenet [Dragsholm], at Officerer, Adelsburser og Bønderknægte faa den Besolding og Rettighed, som for nogen Tid siden er tilforordnet dem af Kongens Kommissærer. Sj. T. 22, 355. K.

— Ligelydende Miss. til Palle Rosenkrantz for Vordingborg Len og Otte Brahe for Kallundborg Len. Udt. i Sj. T. 22, 355. K.

— Mageskifte mellem Niels Friis til Farskouf og Kronen. J. R. 8, 2 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Aarhus Kapitel og Kronen. J. R. 8, 5. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Laurits Lindenov om at lægge følgende Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af Niels Friis til Farskouf, nemlig 1 Gaard i Holm, 2 Gaarde i Morslet, 2 Gaarde i Braabant og 2 Gaarde i Jegstrup, ind under Hafreballegaard, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af det. J. T. 7, 242 b. K.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at lægge 1 Bol i Ranløf By og Sogn i Has Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte

¹ Sj. T. og K. have ved en Føjskrift: Rosenkrantz.

af Niels Friis til Farskouf, ind under Aakier Len, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af det. K. Udt. i J. T. 7, 243.

14. Febr. Møntordning for Mønten i København. Sj. R. 17, 539 f. (Tr.: CCD. IV. 144 f. Scharling, Pengenes synkende Værdi S. 427 f.).

17. Febr. (Kronborg). Miss. til Mester Daniel Skibsbygger. Da han har indberettet, at der paa de Fru Anne Wittrop, Jesper Grubbes Enke, tilhørende Skove ikke findes ret meget Tømmer, som kan bruges til andet end til passelig Bygning og Bremerholms Behov, skal han, naar han dér har hugget saa meget, som kan være tjenlig til saadan Bygning, ogsaa lade hugge af de unge Risege sammesteds til de Nagler, som han tidligere har faaet Ordre til at lade hugge i Jørgen Grubbes Skove, da der i disse ikke findes sejt og tjenligt Tømmer til Naglerne og Eiller Gyldenstjernes Skove ligge længere borte. Kongen vil, at Knæerne nu straks skulle fældes paa Kronens Skove til Halsted Kloster og udføres, og at Krumholterne skulle hugges i Maribo Klosters Skove, saaledes som han tidligere selv efter Kongens Befaling har udset det. Han skal lade hugge og udføre saa meget af det Tømmer, Kongen faar af Borgemestre og Raad i Maribo, som kan være tjenlig til Skibsbygningen, enten til Krumholter eller anden samme Bygnings Behov. Endvidere skal der i Tostrup Skove fældes og under dette Vinterføre udføres saa meget Tømmer, som det er Bønderne muligt at udføre, enten til Bjælker eller Barkholter oven paa Skibet. Kongens Befalingsmænd skulle gøre ham den største Hjælp, naar han besøger dem med dette Brev, saa Skibsbygningen kan begyndes til Foraaret og gøres færdig saa hurtigt som muligt. Kongen bifalder ogsaa, at det Sted paa den Ø, som han angiver at være belejlig til samme Bygning, maa bruges dertil, særlig hvis det kan være tjenlig dertil uden nogen eller i alt Fald uden nogen stor Opfyldning. Han skal endvidere i de ovenfor nævnte Skove, hvor det bedst kan faas, og helst i Jørgen Grubbes Skove lade hugge 6 Tylter Barkholter og Bovholter til Kongens Skib Trekoner, de bedste der ere at faa og i den Størrelse, som han selv kender. Han skal ogsaa sørge for, at dette Tømmer bliver ført ud i dette Føre. Sm. T. 6, 205.

— Aab. Brev til Bønderne paa Laaland om, at Kongen

har befalet sin Skibsbygger M. Daniel Sinklar at lade noget Skibstømmer hugge i Haldsted Klosters, nogle af Adelen og Maribo Klosters Skove og lade det udføre i dette Vinterføre. Det befales i den Anledning Bønderne, at de efter nærmere Tilsigelse af Kongens Fogder og Embedsmænd skulle hjælpe til med at fælde Tømmeret og i dette Vinterføre udføre det til Ladestederne og andensteds. Det befales tillige Kongens Fogder, Embedsmænd og alle andre, der paa Kongens Vegne have at byde paa disse Steder, at de skulle yde Mester Daniel al mulig Befordring, da det er Kongen og Riget meget magtpaaliggende. Sm. T. 6, 207.

17. Febr. (Kronborg). Miss. til Joest Høg. Da Kongen for nogen Tid siden i Maribo Klosters Skove paa Laaland har ladet udse noget Tømmer, som kunde bruges til Krumholter og som ikke let saa snart kan faas andensteds, til Bygningen af et Skib, som Kongen agter at lade udføre til Foraaret, skal han, naar han besøges med dette Brev, lade gøre den Anordning, at Mester Daniel straks kan lade Tømmeret fælde i Skovene, og give Bønderne Tilhold om at udføre saa meget af Tømmeret som muligt i dette Vinterføre, saa Bygningen af Skibet ikke skal forsinkes eller forhindres. Sm. T. 6, 208.

18. Febr. (—). Bevilling for Abraham v. Tongelo og hans Konsorter til at anrette og holde en rigtig Veksel-, Laane-, Betalings- og anden Købmandsbank. Sj. R. 17, 456. K. (Tr.: KD. II. 763).

— Miss. til Steen Villumsen om at forhandle med Mikkel Vibe, Borgemester i København, om, at denne paa det islandske Kompagnis Vegne skal antage 8 gode Styrmand, som ere velkendte i Østersøen, hvilke Kongen saa kan bruge paa de Pladser, som Steen Villumsen selv ved. Sj. T. 22, 355 b. K.

— Miss. til Axel Urne og Mogens Pax. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der blandt det Gods, som den 12. April 1622 efter Kongens Befaling blev registreret paa Velderupgaard, efterat Fru Else Thott, Hans Lindenovs Enke, havde forsvoret Arv og Gæld efter hendes Husbonde, findes 4 forseglede Skrin, som endnu ikke ere blevne aabnede, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til ved første Lejlighed at aabne disse Skrin, registrere hvad der findes deri og indsende Regi-

streringen til Kancelliet. De skulle lade Skrinene med de deri indlagte Varer blive staaende under god Forvaring, saaledes som de ville forsvare. Sj. T. 22, 355 b. K.

19. Febr. (Kronborg). Aab. Brev om, at Fru Dorrette Banner, Christoffer Krafse til Egholms Enke, nu har betalt sin Part af et Løfte paa 4000 Dlr. med Rente, hvorfor Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Befalingsmand paa Gulland, og afdøde Axel Urup til Biersholm, sammen med Christoffer Krafse have lovet til Kongen for Otte Brahe til Krogholm, Embedsmand paa Kallundborg. Da de andre Forlovere ikke have betalt deres Part af Løftet, saa hun ikke har kunnet faa Brevet for dermed at udføre hendes lovlige Proces imod Otte Brahe til Birke-, Herreds- og Landsting og for Rigens Kansler, forbydes det alle at gøre hende nogen Hinder paa hendes lovlige Proces, fordi hun ikke har det rette Hovedbrev indløst til Stede, da Kongen har bevilget, at hun maa staa særskilt og alene til Rette for og betale hendes Husbondes Part af Løftet. Sj. R. 17, 457. K.

— Miss. til Dr. Hans Resener. Da der nu er kaldet en Sognepræst til Herfølle Sogn i afdøde M. Claus's Sted, skal han enten i Mindelighed bevæge Sognepræsten til at lade den Kapellan, som var i Sognene, før han kom, faa den Løn og Underholdning, som M. Claus havde bevilget ham, indtil Kapellanen lovligt kan befordres til et andet Kald, eller, hvis Sognepræsten ikke godvillig vil gaa ind derpaa, da afsige Dom mellem dem, om ikke Sognepræsten er pligtig til at underholde Kapellanen, ligesom M. Claus gjorde, indtil Kapellanen kan faa et andet Kald, da Sognepræsten, da han søgte og modtog Sognene, godt vidste, at Kapellanen var i Sognene. Sj. T. 22, 355. K.

— Miss. til Jørgen Brahe. Da Kongen har bevilget, at Friderik Schluter og Gert Bernholt maa udføre de 30 fynske Læster Malt, som de have købt i Assens, skal han sørge for, at de faa det af dem købte Malt, og at der ikke gøres dem Hinder paa at udføre det. F. T. 3, 744.

— (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Brahe. Simon Greve, Borger i Regensburg, har berettet, at han har købt 25 Læster Byg af Tolder Hans Wittermarck i Assens, men at de nu i Henhold til Kongens Forbud mod Udførsel af Korn ere arresterede for ham. Da han har anmodet om Tilladelse til at udføre

Bygget, befales det Jørgen Brahe at tillade Udførselen, da Simon Greve skal sælge Bygget til Kongens egne Undersaatter i Holsten. F. T. 3, 748.

20. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Landsdommerne over alt Riget. Kongen har for nogen Tid siden bestemt, at nogle Rigsraader skulle sætte og taksere alt Adelen's Jordegods i Riget for Rostjeneste. Da Borgere og andre, som ikke er af Adel, have ladet sig indføre i saadant Jordegods, skulle de lade forkynde paa Landstingene og alle Hjemmeting, at enhver ufri Mand, der har adeligt Jordegods i Hænde og ikke allerede har sendt en underskreven Jordebog til Ritmesteren, straks skal sende dem en rigtig underskreven Jordebog, hvilken de siden skulle levere (i Jylland til en af de jydskes Ritmestre, i Sjælland til Frederik Reedtz, Befalingsmand paa Tryggevelde, i Fyen og underliggende Len til Corfidts Rud, i Skaane til Tage Thott Ottesen, i Halland til Holger Rosenkrantz, paa Bornholm til Hr. Anders Sinklar), for at saadant frit Jordegods ogsaa kan blive takseret. Sj. T. 22, 355 b. K.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Da det er blevet berettet Kongen, at Kronens Mølle, Røde Mølle, ved Helsingborg Slot skal være noget bygfældig, befales det ham at lade Bygfældigheden istandsætte med saa ringe Bekostning som muligt, saa vidt Mølleren ikke selv bør lade det gøre, og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 5, 54.

— Miss. til Laurits Grubbe. Kongen har bevilget, at Amundt Søfrensen, Borger i Frederikstad, der har lidt Skibbrud og hugget sin store Mast under Laaland, fra dette Brevs Dato at regne frit maa sælge til Kongens Undersaatter saa meget af sin Tyskøsladning, som er nødvendigt for igen at faa Skibet istandsat til Hjemrejsen, hvorfor der ingen Hinder maa gøres ham derpaa. Sm. T. 6, 208.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel om straks at sørge for, at nærværende Skipper bliver de Stenkul kvit, som han skal levere til Lygten paa Anholt, saa han ikke bliver for længe opholdt. — Postscriptum: Han skal sørge for, at der bliver taget Maal paa denne Skibsladning Kul og at der til Rentekammeret bliver indsendt en Fortegnelse derpaa. J. T. 7, 243. K.

— Miss. til Steen Bilde, Otte Marsvin, Tagge Thott og Hendrik Hvitfeldt. Da det er meget magtpaaliggende for Kon-

gens Undersaatter i Skaane, at Christianstads Befæstning kommer paa Fode og bliver holdt vedlige baade paa Grund af den Beskyttelse, som de kunne have af Befæstningen, og paa Grund af den Købmandshandel, som findes der, og da Vejene dertil ere saaledes beskafne, at ingen uden stor Besværing kan bruge dem, har Adelen i Skaane, som det er rimeligt, bevilget, at alle dens Bønder, ingen undtagne. i Lister, Villands, Gønge, Giers, Froste, Alboe og Fers Herreder en Gang maa istandsætte Veje, Broer og Gader til og i Christianstad. Det befales dem i den Anledning at tildele enhver af Bønderne i de nævnte Herreder hans Part af de Veje, som føre til Byen nærmest omkring, at gøre i Stand og stene og brolægge godt, ligesaa af de største Gaarde i Byen, der skulle stenes og brolægges paa langs og paa tværs. Da Bønderne have tilbudt at ville give 4 Sk. aarlig af hver fuld Gaard og 2 Sk. af hver halv Gaard og Adelens Ugedagsgaard til Vedligeholdelse af Broen ved Christianstad, skulle de af Skatteregistrene og andet affatte rigtige Mandtal derpaa, saa man kan se, hvor meget det kan beløbe sig til. Sk. T. 5, 54 b.

21. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Otte Marsvin om at tage det Overslag til sig med Skatteregistre og rigtige Mandtal paa den Skat, som Bønderne i de nærmeste Herreder ved Christianstad skulle udgive til Christianstads Bro, hvorom han og flere andre gode Mænd har faaet Missive, og indsende det til Kancelliet. Sk. T. 5, 55.

— Aab. Brev, hvorved Kongen — der for nogle Aar siden¹ har bevilget, at Borgerne i Christianstad Købstad og Befæstning i 7 Aar maa være fritagne for Skat, Baadsmanshold og al anden kongelig Tyngge for bedre at kunne fremme deres Bygninger — bevilger, at alle de Borgere i Christianstad, der før dette Brevs Datum have bygget Huse samme steds, som ere 2 Lofter høje, fremdeles maa nyde den samme Frihed i 3 Aar udover de 7 Aar, medens alle de Borgere, der ikke have bygget Huse, som ere 2 Lofter høje, skulle betale Skat, Bøsseskyttehold og al anden kongelig Tyngge, saasnart de 7 Aar ere forløbne. Kongen befaler alle sine Fogder, Embeds-

¹ 25. April 1617.

mænd, Borgemestre og Raadmænd at rette sig herefter. Det forbydes alle og enhver at opføre Huse til Gaden i Christianstad, som ikke ere 2 Lofter høje, hvormed Lensmændene i Christianstads Len skulle føre fittigt Tilsyn. Sk. R. 4, 304.

21. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Otte Marsvin om at lade skaffe Tømmer til en Bolig for Præsten i Christianstad, saa der i Sommer kan blive lavet saa meget som muligt derpaa. Sk. T. 5, 55.

— Proklama for Henning Valkendorf til Glorup til alle Landsting i Danmark. Han har indberettet, at han paa sidste Omslag har indløst 2 Papirsgældsbreve, det ene fra Godske Wenzin, Amtmand paa Gottorp, lydende paa 6840 Rdlr., hvorfor Jakob Ulfeldt til Urup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg, og Jakob Ulfeldt Korfitsen til Bavelse ere Forlovere, det andet fra Hendrik von der Wisch til Glad-sou paa 2320 Rdlr., hvilke Breve ere komne fra ham uden hans Vilje og Minde. For at han kan være sikker paa, at Gælden ikke skal blive krævet af ham endnu en Gang efter disse Breve, har han begæret Proklama, og det paabydes derfor dem, der maatte være i Besiddelse af disse 2 Breve, inden Aar og Dag efter dette Proklamas Læsning paa Landstinget, enten selv eller ved deres Fuldmægtige at fremvise Brevene for Landsdommerne, der saa siden skulle give Henning Valkendorf skriftlig Meddelelse derom, naar han forlanger det. Hvis Brevene ikke fremvises inden ovennævnte Tid, erklæres de herved for døde og magtesløse. F. R. 3, 347 b¹.

— Miss. til Styge Høg og Otte Skeel. Da der med det første skal holdes Skifte efter afdøde Ifver Friis til Volstrup, men Hovedgaardene og de dertil liggende Skove endnu ikke ere takserede, skulle de, for at Skiftet ikke af den Grund skal forhales længere, med det allerførste begive sig til Oxholm og Ryslet, taksere Bygningerne og Skovene og give deres Taksa-tion beskrevet fra sig under deres Hænder. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte tiltage en anden god Mand i Stedet og med det allerførste udføre Befalingen. J. T. 7, 243.

¹ Det indførte Proklama er rettet til Sjællands Landsting.

21. Febr. (Kbhvn.). Ligelydende Befaling til Erik Juel og Henrik Lange om at taksere Volstrups Bygning og Skove. Udt. i J. T. 7, 243.

22. Febr. (—). Miss. til Ernst Normand [Antvorskov Len]. Kongen har bragt i Erfaring, at det falder ham meget besværligt at faa det Kavringbrød, som er bestilt hos ham udover det Kvantum, som han efter sit Forleningsbrev skal yde, bagt af lutter Rugmel. For at Brødet sikkert kan blive leveret, maa han til Brødet bruge halvt Rug og halvt Byg eller i det ringeste 1 Del Rug til 3 Dele Byg. Hvis han slet ingen Rug kan skaffe, maa han bruge lutter Bygmel, men skal da flittigt paase, at det Byg, som bruges, bliver godt malet, godt bagt og i alle Maader saaledes behandlet, at ingen skal have Grund til at klage over det, og at Saaderne og Klidene blive vel afsældede af Bygmelet, saaledes som han vil forsvare for Kongen, da det er Riget meget magtpaaliggende til Flaadens Udrustning. Sj. T. 22, 356. K.

— Lignende Miss. til Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len], Otte Brahe [Kallundborg Len], Axel Urne [Ringsted Kloster] og Jørgen Urne [Frederiksborg og Kronborg Len]. Udt. i Sj. T. 22, 356. K. (i Udt.).

23. Febr. (—). Miss. til Palle Rosenkrantz. Han har tidligere faaet Ordre til at tiltale Christopher Gjõe, Befalingsmand over Augdesiden, for de Restancer, som han efter sine Regnskaber resterer med. Det befales ham nu at tage nøjagtig Forsikring af Christopher Gjõe for Restancen, i hvilken Forsikring Christopher Gjõe skal pantsætte al den Formue, han nu ejer eller kommer til at eje, til Kongen. Dette Pante- og Forsikringsbrev skal han lade lovligt læse paa Tinge. Sj. T. 22, 356. K.

— Miss. til Christian Holck til Bustrup. Da Kronens Bønder i Karup By og Neder Ure i hans Len [Silkeborg] have anmodet om at blive forkaanede for forrige Aars Rug-skyld, fordi de forrige Aar have lidt stor Skade paa deres Rug-sæd af Uvejr, skal han fritage dem derfor, for at de bedre kunne blive ved Magt. J. T. 7, 243. K.

24. Febr. (—). Miss. til Frederik Reedtz. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der er Strid om det i hans Len liggende ledige Kald Helsted, skal han i Forening med Biskoppen

forordne M. Jens Christensen, nu øverste Kapellan ved Vor Frue Kirke i København, til Kaldet. Sj. T. 22, 356. K.

24. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Frederik Reedtz og Axel Urne. De have tidligere¹ faaet Ordre til at besigte noget Mageskiftegoods mellem Kongen og afdøde Oluf Rosensparre til Skaroldt. Da Kongen nu af deres til Kancelliet indsendte Erklæring har set, at Kronens Gods beløber sig til mere end Oluf Rosensparres Gods, befales det dem at tage saa meget fra Kronens Gods, som det er mere end Oluf Rosensparres Gods, saa Godset kan lignes og gaa lige op, hvorefter de snarest skulle indsende deres Erklæring til Kancelliet. Sj. T. 22, 356. K.

— Kvittansiarum til Gabriel Kruse til Hiulleberg, Hovedsmand paa Landskrone Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Ryfølke, Jederen og Dalerne Len i Norge fra 1. Maj 1616 til 1. Maj 1621, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter, for en Pengeskat, som Borgerne i Stavanger og Bønderne i Lenene have udgivet til 2 Galejer, som ere sendte did fra Bremerholm, og for nogle Hundrede Musketter og Sidegeværer med Tilbehør, som han har forhandlet der til Bedste for Kongen. Endvidere har han gjort Regnskab for Indtægt og Udgift af Gladsaxe Len fra 1. Maj 1620 til 1. Maj 1621, og for en til Mortensdag 1620 udgiven Pengeskat. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 4, 304 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Kongen har bragt i Erfaring, at den for nogle Aar siden foretagne Reparation af Malmø Befæstning har bragt Byen i stor Gæld, som nu ikke kan afdrages paa anden Maade end, at Borgemestre og Raad og alle, som bo i Byen, og endvidere alle, slet ingen undtagne, der have Gaarde og Vaaninger i Malmø, dertil bidrage ét Aars Husleje af de Gaarde, Vaaninger og Boder, som de eje, baade dem, som de selv bo i, og dem, som de leje ud til andre, efter den Takst, som kan gøres derpaa. Hvis nogen ikke har mere end den Gaard, han selv bor i, men bruger stor Handel, skal han tillige takseres af Handelen. Alle, der bo til Leje, skulle ogsaa, som ret og billigt kan være, takseres efter deres Formue, da Jordrotten mister sin Husleje. De, der have Jordskyld, skulle i ét

¹ 3. Juli 1623.

Aars Tid betale denne til Betaling af Gælden. Han skal lade dette forkynde paa Bytinget, for at Borgemestre og Raad, Borgere og andre deri interesserede sjette Ugers Dagen efter kunne komme til Stede paa Bytinget, enhver give sin Mening tilkende og undersøge, om der ikke kan tilvejebringes bedre Midler til Gældens Betaling end de ovenfor nævnte. Der skal tillige forordnes visse Dannemænd til at foretage Takseringen, saa man kan vide, hvor meget Summen kan beløbe sig til og hvad enhver skal betale. Kongen erfarer, at man har ordnet det paa samme Maade i Kongens Faders Tid, og det er i paakommende Nød alle, der eje Gaarde og Boliger i Byen, saare gavnligt, at Byens Befæstning er blevet sat i Stand. Kongen er tilfreds med, at Gælden bliver afbetalt i 3 Aar med saadanne Penge, som efter Haandskrifternes Lydelse ere laante til Befæstningen. Sk. T. 5, 55.

24. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Jakob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz. Hertvig Bilde til Damsgaard, der for nogen Tid siden har faaet Ordre til at paatage sig Værgemaalet for Asmus von Ahlefeldts Børn, har siden maattet overtage Værgemaalet for Jomfru Lisebet Friis til Volsnisgaard, hvem han efter Loven bør være Værges for, og er derfor nu bleven fritaget for Værgemaalet for Asmus von Ahlefeldts Børn. Det befales dem i den Anledning at være til Stede, naar Hertvig Bilde leverer dette Værgemaal fra sig, modtage det med rigtigt Regnskab af ham og overlevere det til en anden god Mand, som de maatte finde at være Børnenes Værges efter Loven, forlige Parterne i Mindelighed eller dømme dem imellem om alle forefaldende Stridigheder og give alt beskrevet. Da Hertvig Bilde har berettet, at han, medens han har været Værges for Børnene, har sat sig i adskillig Besværing for dem og der muligvis i Henhold til Kongens sidste Forordning om Gæld vil blive tilbudt ham Betaling i deres Gods for Gælden, skulle de, da det er urimeligt, at han skal lide nogen Skade for en fremmed og ham aldeles uvedkommende Gæld, give den, der kommer til at overtage Værgemaalet for Børnene, Ordre til enten straks at betale Hertvig Bilde med rede Penge for Børnenes bevislige Gæld til ham eller paa anden Maade stille ham tilfreds. F. T. 3, 745.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Hændriksen. Da han

og Borckordt Rud til Sebyegaard have indstævnet Erik Rosenkrantz Jakobsen til den førstkommende Herredag for det Værgemaal, som denne en Tid har haft for sine umyndige Søskende, og da Knud Gyldenstjerne ikke kan blive her i Riget indtil Herredagen, da han med det første skal begive sig op til sit Len [Bergenhus], skal han møde straks med det allerførste for Kongen og Danmarks Riges Raad, som nu er forsamlet hos Kongen, medtagende hvad han maatte have at lægge i Rette mod Erik Rosenkrantz. F. T. 3, 747.

24. Febr. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Borckordt Rud om med det allerførste at møde her for Kongen og det hos denne forsamlede Rigsraad, medtagende det, som han har at lægge i Rette mod Erik Rosenkrantz. Sm. T. 6, 209.

— Miss. til Erik Rosenkrantz Jakobsen om straks med det allerførste at give Møde for Kongen og Danmarks Riges Raad, som nu er samlet hos Kongen, medtagende hvad han maatte have at lægge i Rette mod Knud Gyldenstjerne til Aagaard, Embedsmand paa Bergenhus, og Borckordt Rud til Sebyegaard. F. T. 3, 747.

— Beskærmelsesbrev for Steen Bilde, om hvem det er berettet Kongen, at han har gjort sig skyldig i forskellig Overvold imod sin Broders Hustru¹, der har procederet imod ham, og i Odense, hvorfor han er bortrømmet af Landet, medens hans Hustru² nu har berettet, at Angivelsen mod ham er urigtig, og derfor har begæret Lejde for ham. Det tillades ham straks at komme ind i Landet og sikkert færdes her til Sagens Uddrag, dog skal han straks procedere i Sagen og erklære sig om Angivelsen. F. R. 3, 352.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne og Verner Parsberg. Jørgen Grubbe til Tostrup, Befalingsmand i Halsted Kloster, har erhvervet kongelig Befaling til dem angaaende Sagen mellem ham paa hans Datters Vegne og Falk Gjõe til Skiersøe paa Axel Lykkes Vegne. Da denne Befaling ikke er bleven tilbudt efter Recessen og Falk Gjõe desforuden mener, at Jørgen Grubbes Beretning, hvorefter denne har erhvervet Befalingen,

¹ Ellen Korfitsdatter Rosengjedde g. m. Erik Mogensen Bilde. ² Margrete Norman de la Navité.

skal stride mod Kongens og Rigens Raads Dom paa den sidste Herredag, befales det dem snarest at tage Sagen for og bringe den til Ende, dog skulle de i et og alt rette sig efter Kongens og Rigens Raads Dom. J. T. 7, 243 b.

24. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis. Da Niels Friis til Krastrup har begæret Kronens Gaarde og Gods i Brøndum By i Aalborghus Len til Mageskifte for noget af sit Jordegods i Aalborghus Len, skal han snarest til Kancelliet erklære sig om, hvorvidt Godset i Brøndum for Belejligheds og andre Herligheders Skyld kan mistes fra Lenet mod det andet Gods. J. T. 7, 244.

— Miss. til Oluf Parsberg og Bispen i Aalborg om at give menige Sognemænd i Nors og Tved Sogne i Thye den Dom beskrevet under deres Hænder og Signeter, som de have afsagt i Sagen om Sogdenes Præstekald, og meddele begge Parter, naar de begære det, en rigtig forsegleet og underskrevet Kopi, for at de kunne tale videre paa Sagen for Retten, hvis de mene at være komne til kort. J. T. 7, 244.

— Miss. til Hertvig Bilde. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Jomfru Lisbet Friis til Volsnisgaard, som han er Værge for, skal være i stor Gæld og Besværing, som det vil være nødvendigt i Tide at betale, tillades det ham at sælge af hendes Jordegods og Løsøre, hvor og hvad der kan være til mindst Skade for hende, og dermed betale hendes Gæld. Han skal tage de tilstaaende Gældsbreve til sig, som hun udgiver, og lade Skyldnerne tiltale efter Loven. Han maa bortforpagte hendes Gods, men kun til Folk, der kunne svare Afgiften deraf i rette Tid. Hvis de, der allerede have saadant i Forpagtning, ikke kunne stille ham paa hendes Vegne lovlig tilfreds, vil Kongen meddele ham Befaling til Lensmændene om at hjælpe ham til Rette heri. J. T. 7, 244 b.

— Miss. til Gundi Lange og Ifver Vind. Da de tidligere¹ have faaet Ordre til at være til Stede, naar Frederik Munk til Krogsgaard overleverer Værgemaaliet for Jomfru Lisbet Friis til Volsnisgaard til Hertvig Bilde til Damsgaard, befales det dem at efterkomme denne Befaling, naar det forlanges

¹ 15. Okt. 1623.

af dem, og ved en endelig Dom afgøre alle mellem Parterne opstaaende Stridigheder. De skulle give Dommen endelig beskreven under deres Hænder og Signeter. J. T. 7, 244 b.

25. Febr. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Thies Carnillesen, Arkelimester i Halmstad, og Kronen, hvorved Thies Carnillesen til Kronen afstaar en ham tilhørende selvegen Bondegaards Ejendom i Mern i Vordingborg Len, som er øde og bruges af Præsten sammesteds, med dertil hørende Fælles- og Ene-skifteskovparter for Ejendommen i en Kronens Fæstegaard, kaldet Risgierre, i Halmstad Len i Halland, at nyde som fri Ejendom med samme Rettighed som andre jordegne Bønder nyde deres Gaarde, derimod forbeholder Kongen sig Landgilde, Gæsteri, Ægt, Arbejde og al anden Herlighed af Gaarden ligesom af andre jordegne Bøndergaarde. Det forbydes Thies Carnillesen og hans Arvinger at bruge de til Gaarden hørende Skove og Skovparter mere end andre Fæstebønder i Halland gøre og mere end de tidligere Bønder paa Gaarden have gjort, ligesaa at bruge Fiskeriet i de tilliggende Søer og Fiskevande mere end hans Formænd i Gaarden have gjort. Sk. R. 4, 305.

— Miss. til Erik Rosenkrantz om at lade Thies Cornelissen, Arkelimester paa Halmstad Slot, faa Risgierdegaard efter det af Kongen til ham udgivne Skøde, dog forbeholder Kongen sig Herligheden af Gaarden med Landgilde, Ægt og Arbejde, og Thies Cornelissen maa kun bruge Skovene og Fiskeriet i Søerne, som i Mageskiftet angivet. Erik Rosenkrantz skal føre Tilsyn hermed og nu tage Syn over de til Gaarden hørende Skovparter, for at man kan vide, hvorledes Thies Cornelissen nu modtager Skovene. Sk. T. 5, 56.

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Da Kongen har bevilget, at Thies Cornelissen, Kongens Arkelimester paa Halmstad Slot, maa faa en Kronens Gaard i Halmstad Len til Mageskifte for en ham tilhørende øde jordeggen Bondegaard i Merne i Vordingborg Len, som Præsten nu har i Brug, skal Palle Rosenkrantz lade Gæsteri og Landgilde af sidstnævnte Gaard indskrive i Slottets Jordebog og gøre Kongen Regnskab derfor og for den uvisse Indkomst. Han skal gøre sig den største Flid for, at Gaarden igen kan blive bygget og beboet, saa der kan svares samme Landgilde af den som af andre Gaarde i Byen, der have ligesaa god Ejendom. Han skal paa det Ting, hvorunder Gaar-

den hører, straks tage lovligt Skøde paa Gaarden af Thies Cornelissen eller dennes Fuldmægtig. Sj. T. 22, 356 b. K.

25. Febr. (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd. De skulle straks udskrive N Baadsmænd i deres Len af de bedste og mest søfarende, der er at faa, til Brug paa Kongens Skibe og uden nogen Forhaling sende dem herover. Kongen vil lønne dem, som de kunne betjene til, og give dem god Underholdning. De skulle blive forløvede, naar Kongen ikke behøver dem længere og eftersom Lejligheden og Tiden kan begive sig. Hvis der i deres Len ikke kan faas saa mange Baadsmænd, maa de tage de resterende af Fiskere, gode, unge og stærke Karle, saa Tallet kan blive fuldt, dog fritages Personer, der have egne Skibe og Skibsparter, ere bosatte Borgere og drive borgerlig Næring eller Haandværk, samt de Personer, der allerede ere antagne paa det spanske Kompagnis Skibe og efter Kongens forrige Forordning bør være fri, og Landboer og Bønder, der sidde for Gaarde og Bol og udrede Rettighed deraf til Kronen. Saavidt muligt skulle de ogsaa fritage Enkers Sønner, der holde Gaard og Hus for deres Moder. Fra ét Skib maa der kun udskrives én Karl, saafremt der er andre at faa. Da det i tidligere Aaringer, naar Kongens Skibskaptejner have udtaget Baadsmænd til Kongens Skibe, er gaaet meget uskikkeligt til, idet en Del af de bedste Baadsfolk have forstukket sig paa Adelens Gods eller i andre Len, skulle de kalde alle og enhver, der saaledes, medens Udskrivningen staar paa, vil undvige enten det ene eller andet Sted hen, tilbage og sende dem herover. De skulle paase, at Borgemestre, Fogder og andre ikke forstikke de Folk, som de ville bruge til deres egen Seglation, men at der gaas upartisk frem og uden al Underfundighed. — I Jylland: Tønne Friis (Aalborghus) 80 Baadsmænd; Hr. Albret Skeel (Riberhus) 30; Gunde Lange (Koldinghus) 20; Ifver Jul (Bøvling) 16; Laurits Ebbesen (Skanderborg), Hr. Jørgen Skeel (Kalø) og Knud Gyldestjerne (Hald) hver 15; Reinholt Heidenstrup (Stjærholm), Eske Brock (Dronningborg), Mogens Kaas (Mariager) og Laurits Lindenov (Aarhusgaard) hver 12; Anders Friis (Segelstrup) 10 og Claus Daa (Vestervig) 8. — I Fyen: Hans Lindenov (Tranekær) 30; Jakob Ulfeldt (Nyborg) 25; Jørgen Brahe (Hagenskov) 8; Holger Rosenkrantz (Odensegaard) 6 og Hans Pogwisch (Hinds-gavl) 5. — I Smaalandene: Laurits Grubbe (Aalholm) 20; Jør-

gen Grubbe (Halsted Kloster) 10 og Jokim Berneus af Øerne og omliggende Fiskerlejer, dog Byen ikke med, 9. — I Sjælland: Palle Rosenkrantz (Vordingborg) og Ernst Normand (Antvorskov) hver 18; Otte Brahe (Kallundborg) 16; Peder Basse (Møen) og Fru Lisbet Gyldenstjerne (Dragsholm) hver 12; Alexander Raab (Holbæk) 8. — I Skaane: Sigvort Grubbe (Malmøhus) 50; Tage Thott (Sølvitsborg) 40; Hr. Anders Bilde (Helsingborg) 18; Falk Lykke (Kristianopol) 10; Erik Rosenkrantz (Halmstad) 9; Otte Marsvin (Kristianstad) og Gabriel Kruse (Landskrone) hver 6; Holger Rosenkrantz (Laugholm) 4. — Hr. Anders Sinklar (Bornholm) 8. — I Norge: Hr. Jens Sparre (Bahus) og Jens Juel (Aggershus) hver 28; Christopher Gjøe (Augdesiden) 21; Knud Gyldenstjerne (Bergenhus) 20; Gunde Lange (Tønsberg), Eyler Urne (Bratsberg) og Hendrik Bilde (Stavanger) hver 12; Ofve Gjedde (Brunlaug) 6. Sj. T. 22, 356 b. K.

25. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Otte Brahe. Der er Trætte mellem Borgerne i Kallundborg og i dens Forstad, fordi Borgerne i Byen betages næsten al Næring og Handel af dem, som bo i Forstaden, idet disse opkøbe alle de Varer, som Bønderne føre til Kallundborg, førend de kunne komme paa Torvet. Af hans Beretning har Kongen dog erfaret, at de Folk, som bo udenfor Byen, efter deres Privilegier have drevet lige Handel med dem, som bo i Byen, særlig de Folk, der have gjort Indlæg i Saltkompagniet, saa at det Privilegium, som Borgerne i Byen beraabe sig paa, aldrig har været i Svang. Han skal af dem, der bo udenfor Byen, faa at vide, om de ville indelukke deres Forstad eller saa stor en Del af den som muligt ved at opkaste en maadelig Grøft, Dige eller Vold, for at de bedre kunne drive deres Brug med de andre Borgere og for at Kongens Toldrettighed ikke skal svækkes derved, og snarest erklære sig til Kongen derom. Sj. T. 22, 357. K.

— Aab. Brev til Borgemestre, Raad og Borgere i Landskrone om Indrettelse af et Bryggerlav der i Byen. Sk. R. 4, 306. (Tr.: CCD. IV. 145 f.).

— Miss. til Erik Rosenkrantz. Da Gabriel Kruse til Hiuleberg, Befalingsmand paa Landskrone Slot, har begæret 3 Kronens Gaarde i Vesche¹ By og Sogn i Aasted Herred til

¹ Vessige, Aarstad H.

Mageskifte for noget af sit Gods, nemlig 1 Gaard i Schielagger By og Sogn i Visching Herred i Varberg Len og Marødgaard i Halmsted Herred, skal han snarest erklære sig til Kongen om, hvorvidt de 3 Kronens Gaarde for Belejligheds eller anden Herligheds Skyld kunne bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 5, 56 b.

25. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Jomfru Anne Pors paa Langeland med Hans Kaas's Raad og Vidende maa bortsælge af hendes i Fyen og Langeland liggende Jordegods for dermed at betale hvad hun hidtil er bleven skyldig for sin Underholdning eller paa anden Maade. Hans Kaas skal paase, at hendes Gods bliver solgt saa dyrt som muligt til de højstbydende, at de ved Salget indkomne Penge blive anvendte til Betaling af hendes Gæld og til hendes øvrige Fremtarv, og at der ikke bliver solgt mere Gods end nødvendigt. F. R. 3, 352. K.

26. Febr. (—). Miss. til Ernst Normand. Kongen vil indtil videre forskaane Kronens Bønder i Sæbygaards Len for al Ægt og Arbejde, som de hidtil have gjort til Sæbygaard, og Bønderne have efter Tingsvidnes Lydelse tilbudt at ville give 1 Rdlr. in specie af hvert Pd. Kronskyld, som de aarlig svare af deres Jord. Han skal indtil videre oppebære disse Penge af dem, føre Pengene til Indtægt for Kronen og lade Bønderne være fri for al Ægt og Arbejde, naar undtages følgende Ægt og Arbejde, som de ikke kunne forskaanes for: De skulle holde Husene paa Sæbygaard og Gærderne omkring Vangene og Enemærkerne vel vedlige, saaledes som det aarlig bliver tilskiftet dem, og aarlig fremføre Brød til Kongens Skibe, saaledes som de fra Arilds Tid have gjort. Ligeledes skulle de fremføre Slotsveddet efter Pundskyldtal og Kongens Fadebur, hvilket heller ingen andre ere fri for. Enhver Bonde skal ogsaa aarlig til St. Mortens Dag fremføre sin egen Kornlandgilde til Korsør Slot. Hvis nogle af Bøndergaardene i Sognet blive øde, skulle Sognemændene efter sædvanlig Brug pløje til dem og høste og fremføre Frøgæld og Landgilde til Korsør Slot. Endvidere skulle de bruges til de Fiskedræt, som Fiskeren lader drage til Kongens eget Behov, og hente Tagsten, Mursten, Kalk og andet til Husene paa Sæbygaard fra Købstæderne eller Færgestæderne. Yderligere skulle de køre Jord til Kongens Salpeterhytte og holde Kongens egen ny Vej vedlige, saaledes som den er skiftet mel-

lem Sognene. Ernst Normand maa i de første 5 Aar beholde Sæbygaards Avl mod aarlig deraf at svare 8 Pd. Korn og 8 Rdlr. in specie for Ægt og Arbejde efter den Anordning, som ovenfor er gjort med Bønderne, dog maa han saa ikke besvære nogen af Kronens dertil liggende Bønder med Ægt eller nogen Slags Arbejde i Modstrid med Kongens Anordning. Han maa for samme Tid bortfæste Lundenis og Ornommen Enge til dem, der ville give mest for Afgroden og Græsgangen, hvilket han ligeledes skal føre til Indtægt for Kongen. Sj. T. 22, 357 b. K.

26. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Holger Bilde og Borckort Rud. Fru Magdalen Lindenov til Borsøgaard, Eiller Kruckows Enke, har berettet, at hun for kort Tid siden har erhvervet en Dom af Landsdommeren i Sjælland, hvori det formeldes, at de skulle indføre hende i Embedsmand paa Kallundborg Slot Otte Brahes Løsøre eller Jordegods for nogen Gæld, som han skal være hende skyldig og er dømt til at betale hende. Da de endnu ikke have efterkommet denne Dom, befales det dem hermed med det allerførste at indføre hende i Otte Brahes Løsøre eller Jordegods, hvor det findes, saa der maa vederfares hende Ret efter Dommen. Sm. T. 6, 210.

— Ekspektancebrev for Dr. Espen Nielsen paa det første Kannikedømme, som efter Kapitlets Statuter bliver ledigt i Aarhus Domkirke. Naar der bliver et ledigt, vil Kongen give ham Forleningsbrev derpaa. Han skal være forpligtet til ufortrødent ved Dag og Nat at lade sig bruge i Børnehuset i København og hjælpe Børnene og andre derinde med Medikamenter. J. R. 8, 7. K.

— Miss. til Reinholt Heidenstrup. Kongen har bragt i Erfaring, at han forrige Sommer, før han uddrog til Kongens Hoffane, har solgt henved 800 Tdr. Korn til en Købmand i Rensborg og faaet noget af Betalingen forud, men Købmanden har endnu ikke faaet Kornet, da der imidlertid er udgaaet Forbud mod Udførsel af Korn. Da Leveringen er bleven forhindret ved den Tjeneste, som han har gjort Kongen og Riget, tillades det ham at lade Købmanden faa de 800 Tdr. Korn, naar han henvender sig til ham. J. T. 7, 245.

— Miss. til Ifver Juel om at hjælpe nærværende Anders Lemvig til Rette med at afbede sin begaaede Forseelse

hos Borgemester og Raad og at stille Sagvolderen tilfreds. Han skal siden paa Kongens Vegne aftinge med Anders Lemvig efter hans Formue, saaledes som det kan være ret og billigt, og give ham Bevis derfor, hvis han ellers kan faa Oprejsningsbrev af Kongen. J. T. 7, 245.

26. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen, der har bragt i Erfaring, at det Marked, som aarlig har været holdt i Landskrone paa St. Bodels Dag [17. Juni], er til stor Skade for Borgerskabet sammesteds, idet Græsning og Fædrift paa den Tid opdrives og nedtrædes af det fremmede Kvæg, paabyder, at nævnte Marked herefter skal holdes St. Dionysii Dag [9. Okt.]. Saafremt nogen besøger Markedet paa anden Tid, vil han blive tiltalt og straffet for Ulydighed. Sk. R. 4, 306 b.

27. Febr. (—). Miss. til Gabriel Kruse. Det aabne Mandat om Forandringen af Tiden for Markedet i Landskrone sendes ham med Ordre til at lade det forkynde, hvor det behøves, og paase Overholdelsen af det. Han skal alvorligt paase, at der ikke drives Køb eller Salg udenfor Byen eller før den rette Markedstid, for at Kronens Told og Rettighed ikke skal bortvendes ved saadant hemmeligt og ulovligt Køb. Sk. T. 5, 57 b.

— Mageskifte mellem Kapitlet i Roskilde Domkirke og Kronen. Sj. R. 17, 458. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til nedennævnte Lensmænd i Sjælland, Jylland og Skaane om paa Tinge og andensteds i deres Len, hvor det gøres behov, at lade forkynde, at det herefter skal være Bønderne tilladt at udgrave Ræve af Jorden, hvor de kunne finde dem paa Kronens Gods i Lenene. — Palle Rosenkrantz (Vordingborg), Axel Urne (Ringsted), Fru Lisbet Gyldenstjerne (Dragsholm), Ernst Normand (Antvorskov), Peder Basse (Møen), Mogens Pax (Roskilde), Alexander Raab (Holbæk), Otte Brahe (Kallundborg), Fru Karen Rostrup (Solte), Gunde Lange (Kolddinghus), Laurits Ebbesen (Skanderborg), Christian Holck (Silkeborg), Knud Gyldenstjerne (Hald), Laurits Lindenov (Aarhus), Reinholt Heidenstrup (Horsens) og Sigvort Grubbe (Malmøhus). Sj. T. 22, 357 b. K.

— Miss. til Otte Marsvin om fra Fulesang at skaffe en Sten til Alteret i Christianstads Kirke. Sk. T. 5, 57 b.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt om at lade bryde 2 Skibs-

ladninger Kalksten til Brug paa Flensborghus. Udt. i Sk. T. 5, 57 b.

27. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Ulfeldt om at lade en Skipper faa en Skibsladning Tømmer til Render til Poste. Udt. i Sk. T. 5, 57 b.

— Miss. til Laurits Grubbe. Da Holger Bilde til Højbygaard, Landsdommer i Laaland, har berettet, at han har adskillige Sager at udføre paa Landstinget, skal Laurits Grubbe, naar Holger Bildes Sager efter lovlig Stævning skulle forhandles paa Landstinget, sidde Retten i Holger Bildes Sted og dømme i dennes Sager. Sm. T. 6, 211.

— Miss. til Viffert Seefeldt. Saaledes som han af medfølgende Supplikation nærmere kan erfare, har Jomfru Elsebe Munk beklaget sig over, at hendes Broder har taget hendes Lod og Arvedel til sig og forholder hende den til hendes nødvendige Ophold, og derhos anmodet om, at Viffert Seefeldt som hendes nærmeste Slægtning maa faa Ordre til at indkræve hendes Arvedel med Lov og Ret. Det befales ham straks at overtage Værgemaalet for hende. J. T. 7, 245 b.

28. Febr. (—). Forordning om Munke, Jesuiter og andre pavelige gejstlige Personer og om Forbud mod, at Kongens Undersaatter studere i Preussen. Sj. T. 22, 358. (Tr.: CCD. IV. 147 ff., Kirkehist. Saml. 3. R. I. 638 ff., Dsk. KL. III. 104—07. Paus, Kgl. Forordn. for Norge S. 624 ff.).

— Mageskifte mellem Axel Rosenkrantz til Glimminge og Kronen. Sk. R. 4, 307. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Christoffer Ulfeldt om at lade nærværende Skipper faa den Skibsladning Kalksten til Flensborghus, som Christoffer Ulfeldt tidligere har faaet Missive om at lade bryde og holde rede, medgive ham en Fortegnelse over det, han indtager, og tage Bevis af ham for det, han modtager. Sk. T. 5, 58.

29. Febr. (—). Miss. til Gabriel Kruse. Kongen har bevilget, at Morten Andersen i Vallerum, der har haft Lejermaal med et løst Kvindfolk, Bente Jensdatter, medens han sad i Fæste med Ane Pedersdatter, nu, da han har afsonet Sagen, staaet aabenbart Skrifte, gjort sand Pønitens og forbedret sig, uhindret maa begive sig i Ægteskab, naar det kan gaa lov-

ligt til efter Ordinansen. Kongen har bevilget, at Anders Pedersen i Odderup, der har tjent som Soldat under Kaptejn Sibeck og for sin Forseelse og Modvillighed har staaet sin Straf efter Malefitsretten og er bleven vippet, af den Grund ikke maa gøres Hinder paa den Gaard, der nu er bleven fradømt hans Fader, men at der maa stedes ham Hold paa den. Sk. T. 5, 57.

29. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Fru Elline Stygge, Jens Kaas til Frøstrups Enke, med sin Lavværges Samtykke maa sælge en hende tilhørende Eng, kaldet Fen, i Vester Herred under Huo, der gaar ned til Fjorden med den vestre Ende, hvilken Eng haves i Brug af Chirsten Lauge Hansens i Vesterbye i Oxbye Sogn og aarlig skylder 1 Td. Torsk, 3 Tdr. Hvilling og 2500 Garn Samrask, til 2 Borgere i Varde Niels Andersen Hieboe og Las Jensen Lunderup og deres Arvinger paa de Betingelser, som de kunne blive enige om, da der ingen anden Herlighed er ved Engen end Afgroden og den ovennævnte Afgift og den ikke ligger belejligt for nogen af Adelen. J. R. 8, 7. K.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Palle Rosenkrantz. Kongen bevilger, at følgende Bønder i Lenet: Laurits Pedersen i Lundby, Jens Rasmussen i Kiøng, Peder Jensen og Hans Lauritsen i Snertinge, Hemming Jensen i Eggersberg, Frende og Oluf Pedersen i Faarup, Niels Pedersen og Niels Rasmussen i Borsøe¹, Mikkell Jensen i Sageby, Hans Jensen i Diurlef, Hemming Hansen i Ørslef, Jens Fiendsen og Hans Pedersen i Langebek, maa blive forskaanede for dette Aars Landgilde, da de efter hans egen Beretning have overtaget øde og forarmede Bønder Gaarde og ellers ikke kunne blive ved Magt. Endvidere har Kongen bevilget, at Jens Nielsen i Kiøng og Rasmus Jensen i Ugledie maa forskaanes for 1 Aars Landgilde, foruden at de tidligere ere forskaanede for Ægt og Arbejde, da deres Gaarde ere helt afbrændte. Sj. T. 22, 358. K.

— Miss. til Otte Marsvin. Kongen vil, at Anordningen om, at ingen Bønder maa føre deres Bøsser med ind i Christianstads Købstad og Befæstning, endmindre maa skyde

¹ Baarse, Baarse H.

i Byen ved Dag eller Nat, skal overholdes, som det sig bør. Han skal igen lade den Vold, som er falden ned, istandsætte, ligesom det tidligere er sket. Naar Kongens Ingeniør bliver sendt did, skal han faa Besked om den Kanal („Rivier“), som skal graves ud til Aaen. Sk. T. 5, 58.

29. Febr. (Frederiksborg). Stadfæstelsesbrev for Jørgen Kruse til Hiermidsløfgaard, kgl. Sekretær, paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Vesterbrønderslef Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug, 6 Pd. Byg og 1½ Pd. Havre til Kronen og ligesaa meget til Kirken, af Tolstrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug og 6 Pd. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken, og af Stiennum Sogn i Jerslef Herred, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug og 6 Pd. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 115.

30. Febr. (!)¹ (Kronborg). Miss. til Laurits Hansen, Byfoged i København, om Arrestation af nogle Penge, tilhørende Frederik Parsberg til Herrestadgaard, der var indsatte i Arrest i en Gaard, tilhørende Fru Lisbet Bilde, Sigvort Beck til Førsløfs Enke, men ved et listigt og behændigt Middel ere flyttede ind i en anden Gaard. Sj. T. 22, 358. (Tr.: KD. V. 64 f.).

1. Marts (Kbhvn.). Miss. til Mikkell Nielsen og Anders Friis. Før rum Tid siden have de faaet Ordre til at være til Stede ved Skiftet mellem Fru Anne Munk, Enke efter Jens Freiberg til Freiberggaard, og hendes Børn efter Jens Freiberg. Da det nu er blevet berettet Kongen, at de ikke i Overensstemmelse med Kongens Befaling have bragt Skiftet til Ende, fordi Jens Munk til Haubroegaard, der tidligere har været Værge for Fru Anne Munk og hendes Børn, ikke har villet møde, befales det dem nu snarest at samles paa et belejligt Sted, stævne de interesserede Parter i Rette for sig og, saafremt Jens Munk, efter at være lovlig tilkaldt, ikke vil give Møde, da uden Hensyn hertil, hvis han da ikke hindres i at møde ved Sygdom eller

¹ 30. Febr. er rimeligvis en Fejlskrift for: 30. Jan. jvfr. Brev af 27. Jan. angaaende de samme Penge. Muligvis er 30 dog ogsaa en Fejlskrift for 3. Baade 30. Jan. og 3. Febr. var Kongen paa Kronborg.

andet lovligt Forfald, bringe Skiftet til Afslutning og i alle Maader rette sig efter den forrige Befaling. J. T. 7, 246.

2. Marts (Frøderiksborg). Pas for Anders von Holt, Kongens Graver, der er affærdiget for i Skaane og andensteds at opsørge og bringe til Stede igen Anders, Jacob og Hans Hacke, Brødre, Guoris von Emden, Hans van Husum, Johan Kruse, Henning Ludter, Pieter Kickenus, Mathias Weckemerck, Daniel Nielsen, Mathias van Dinus, Jørgen Snedt, Albret Kalkslager og Laurits Køster, der ere bortløbne fra Kongens Arbejde og Rydderi ved Frøderiksborg Slot og have taget Kongens Redskaber med sig. Det befales alle at befordre ham paa det bedste, skaffe ham Befordring med Heste og Vogn og fornøden Hjælp til at paagribe de bortløbne og føre dem til Stede igen samt fri Underholdning med Mad og Øl og fri Færges over Færgestederne. Sj. R. 17, 461¹.

— Miss. til Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len] om i dette Nede og paa de Steder i Skovene i hans Len, hvor det bedst kan faas, at lade hugge følgende Tømmer til Kongens Rust- og Arbejdsvogne: 8 Tylter flakt Egetømmer, 6 Al. langt, 2 Tylter trindt Egetømmer, 1½ sjællandsk Al. i Runden, 300 Birkestænger, 7 sjællandske Al. lange og ½ Al. tykke i Runden, og 1 Tylt Asketømmer, 8 Al. langt. Endvidere skal han lade hugge følgende Tømmer til Kongens Kuskvogne: 3 Tylter trindt Egetømmer, 8 Al. langt og saa tykt i Runden som en Fjerding, 3 Tylter Egetømmer, 9 Al. langt og saa tykt i Runden som en Otting, og 4 Tylter Asketømmer, 8 Al. langt og saa tykt som en Fjerding. Sk. T. 5, 58 b.

4. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev til alle de af Kongens Undersaatter, der bruge Seglation gennem Øresund til eller fra nogle af de Stæder, som ligge til Østersøen, at de skulle standse ved Kronborg og rigtig angive og fortolde deres Gods paa Toldboden for at forebygge Toldsvig. Sj. T. 22, 359. (Tr.: CCD. IV. 149 f.).

— Miss. til Tolderne. Naar Kongens Undersaatter, Skippere eller Købmænd, angive deres Varer for dem, skulle de straks befordre disse forud for de fremmede, straks tage Told

¹ Udenfor er skrevet: Pros Knudtsens Skrift.

af dem efter Toldrullen af de fremmede og udenlandske Købmænd tilhørende Varer, som de have inde, og som bør fortoldes, og straks give dem rigtigt Bevis, saa de uden Ophold kunne fortsætte og fuldende deres Rejse og Sejlads. De maa ikke besvære dem med Told eller Skriverpenge eller anden Udgift i nogen Maade udover den Told, som de bør svare af de fremmede Folks Varer, medmindre de ville staa Kongen og Klagerne til Rette. Sj. T. 22, 359. K.

4. Marts (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene i begge Rigerne om at lade Forordningerne angaaende Munke og Jesuiter og angaaende de fremmede tilhørende Varer, som af Kongens Undersaatter føres toldfrit gennem Øresund, forkynde i deres Len. (Hr. Ulrik Sandberg [Lundenæs Len], Otte Skeel [Dueholm Kloster], Laurits Ebbesen [Skanderborg Len], Christian Holck [Silkeborg Len], Markur Bilde [Rugaard Len], Frederik Reedtz [Tryggevælde Len], Jost Høg [Sorø Akademi] og Jørgen Grubbe [Halsted Kloster], fik kun Brev angaaende Forkyndelsen af Brevet angaaende Munke og Jesuiter). K. Udt. i Sj. T. 22, 359 b.

— Miss. til Landsdommerne om at lade Forordningen angaaende Munke og Jesuiter forkynde paa Landstingene. K. Udt. i Sj. T. 22, 359 b.

— Kvittansiarum til Fru Anne Brahe, Otte Lindenov til Borrebyes Enke, der nu har gjort Regnskab for Otte Lindenovs Indtægt og Udgift af Sølvitsborg Len og Elleholms Gaard fra 1. Maj 1612 til 1. Maj 1619 og af Gimsøe Sogn, der blev henlagt under Slottet, fra 1. Maj 1618 til 1. Maj 1619, for de i Lenet oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Hun blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 4, 313.

— Miss. til Laurits Grubbe. Holger Bilde til Høibygaard, Landsdommer i Laaland og Falster, har berettet, at han med det første vil opbyde sin Gaard, sit Gods og sit Løseøre til sine Kreditorer og Forlovere og til dem, som han skal gøre Udlæg for Forløfter og stor Skade, da han ikke kan tilvejebringe rede Penge. Laurits Grubbe skal derfor, naar Holger Bilde vil opbyde sit Gods til Landstinget, sidde i Landsdommers Sted, medens denne Sag forhandles og indtil dens endelige Uddrag, og efter Kongens Forordning gøre Indvisning

til gode Mænd, da Holger Bilde godvillig vil rette for sig med Gaard, Gods og Løsøre, saa der ingen Maning eller Forfølgning skal overgaa ham. Sm. T. 6, 212.

5. Marts (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Urne om at kræve Hovednøglerne paa Kronborg Slot tilbage fra Gotterd Klejnsmed og tage dem til sig, indtil Kongen selv kommer til Kronborg eller giver ham anden Ordre. — Postscriptum: Han skal udtage 10 stærke unge Karle i Helsingør, der kunne bruges til Bøsseskytter, dog saadanne, der godvillig ville lade sig bruge dertil, og sende dem til København. Han skal tale med Tolder David Lucht derom, om han skulde vide nogle, som godvillig ville lade sig bruge dertil. Sj. T. 22, 359 b.

6. Marts (—). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Abraham von Tungelen i Danmark og tilhørende Lande maa opsøge Steder, som bekvemt kunne inddiges, og siden anholde om Kongens Tilladelse til at inddige dem. Kongen befaler sine Fogder og Embedsmænd at være ham behjælpelig. Sj. R. 17, 461 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Citze Jørgen Judis i Ørdsløf i Ringsted Herred, der 2 Gange har været ægte gift, men er skilt fra sin første Mand paa Grund af Hor, nu efter sin sidste Husbondes Død maa gifte sig igen. Sj. R. 17, 462.

— Miss. til Bisperne over begge Rigerne om at give Præsterne Ordre til, at de i alle Kirker, saavel i Købstæderne som paa Landet, sammen med deres Tilhørere skulle takke Gud for den store Velgerning, som han har bevist Kongen og dennes Riger og Lande, idet ikke alene den romerske Paves hemmelige Anslag om igen ved sine Udskikkede at indføre de for lang Tid siden afskaffede Vildfarelser og Superstitioner i Kongens Riger og Lande ere blevne aabenbarede og forhindrede, men der ogsaa er bleven fundet Sølverts og Malm i Norge i saa rundeligt Maal, med alvorlig Bøn til Gud om, at denne fremdeles vil bevare Kongens Riger og Lande for den papistiske Lærdom og vil fortsætte den Velsignelse, som er vist Kongens Riger og Lande ved det fundne Sølverts. Sj. T. 22, 359 b. K. Orig. (til Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent i Fyens Stift)

i Landsark. i Odense. Orig. (til Dr. Ifver Ifversen Hemmet, Superintendent i Ribe) i Landsark. i Viborg¹.

6. Marts (Kbhvn.). Miss. til Gunde Lange [Koldinghus Len], Hans Pogwisch [Hindsgavl Len], Marqvart Bilde [Rugaard Len], Holger Rosenkrantz [Odensegaards Len], Jacob Ulfeldt [Nyborg Len], Ernst Normand [Korsør og Antvorskov Len], Axel Urne [Ringsted Kloster] og Mogens Pax [Roskildegaaards Len]. Da Kongen har købt 129 Stykker Kvæg, som skulle sendes til København, skulle de, naar Kvæget kommer til deres Slot, lade det faa godt Foder og god Varetægt en Nats Tid og saa meget Foder, som behøves den næste Dag til Middagsfoder, saafremt Kvæget skal fodres paa Vejen. Ligeledes skulle de skaffe fri Vogne [i Brevene til Gunde Lange og Jakob Ulfeldt tillige: fri Færger over Færgestederne til Kvæget] og Underholdning til de medfølgende Folk, saafremt Hr. Gert Rantzau til Breidenborg, Statholder, har lovet dem saadant. Sj. T. 22, 359 b. K.

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Kongen har bragt i Erfaring, at Fru Merrette Stensdatter, Christoffer von Tinnens Enke, til forskellige Personer har udsat nogle Breve og Haandskrifter, hvori der ikke er omgaaedes tilbørligt med Underskrifterne, idet nogle gode Mænds Hænder ere efterkopierede deri. Han skal tage Stævning over hende i denne Sag til den førstkommende Herredag og lade hende tiltale for hendes utilbørlige Gerning. Sj. T. 22, 360.

— Miss. til Christian Grubbe. Da saavel Loven som Kongens Forordning tilholder ham at være Væрге for Jomfru Kiersten Munk Pedersdatter, skal han i Forening med hendes Moder, Fru Sophie Brahe, Peder Munks Enke, paase, at hendes Gods bliver solgt, saavidt det gøres nødvendigt til Afbetaling af hendes Gæld, og varetage hendes Tarv deri, som han vil forsvare det. Sj. T. 22, 360 b.

— Aab. Brev til Indbyggerne paa Langeland om, at Kongen har beskikket Erik Bilde til Møllegaard til Landsdommer paa Langeland. F. R. 3, 352 b. K.

— Forleningsbrev for Erik Bilde til Møllegaard, der

¹ Tr.: Rørdam, Hist. Kildeskr. II. 726.

har lovet at ville være Landsdommer paa Langeland og har aflagt Ed som saadan, paa Hafbølle By, som er 10 Gaarde og 2 Gadehuse, kvit og frit. Endvidere forlenes han med Kronens Part af Tienden af Tollebølle og Bøstrup Sogne, uden Afgift, og med Afgiften af Kronens Part af Fodslette og Trøgeløf Sognetiender, saalænge han er Landsdommer. F. R. 3, 353. K.

6. Marts (Kbhvn.). Miss. til Jakob Ulfeldt. Kongen har bragt i Erfaring, at Lauge Urne er bleven Kirkerne i Odense Provsti en Sum Penge skyldig, og at der i den Anledning paa sidste Herredag er erhvervet Dom for, at to af hans Gaarde i Hundsløf skulle følge Provstiet til evindeligt Ejendom, saafremt de ikke blive indløste inden et halvt Aar. Da det halve Aar nu er forbi og det vil være til større Fordel for Kirkerne, at Gaardene blive solgte, saa enhver kan vide sin Part, skal han sælge Gaardene til den højstbydende, saa enhver af Kirkerne kan faa sin Part. F. T. 3, 749.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Rudkøbing. Da de have berettet, at Borgerskabet i Rudkøbing har købt et Antal Tønder Vikker, som det ikke godt uden Skade for sig selv kan afhænde i Kongens Riger, har Kongen paa deres Begæring tilladt, at Borgerne i Rudkøbing indtil videre maa sælge de Vikker, som de have at afhænde, til fremmede og andre og udskibe dem. F. T. 3, 750.

— Miss. til Mogens Kaas paa Mariager Kloster om snarest at levere Gundi Lange paa Koldinghus en Skude Kalk paa 20 eller 30 Læster til Slottets Forbedring. K. Udt. i J. T. 7, 246.

— Miss. til Gundi Lange. Kongen har givet Mogens Kaas, Embedsmand paa Mariager Kloster, Ordre til at levere ham en Skude Kalk paa 20 eller 30 Læster til Reparation af Koldinghus Slot, Staldgaarden og Nygaard. K. Udt. i J. T. 7, 246 b.

— Miss. til Gundi Lange. Kongen har for nogen Tid siden¹ bevilget ham Ladegaarden ved Koldinghus Slot med tilliggende Ager og Eng i Forpagtning, dog uden at maatte

¹ 15. Okt. 1623.

kræve noget Arbejde dertil af Bønderne. Han skal nu paa Tinge lade opkræve nogle Dannemænd, der kunne fastsætte, hvad der aarlig skal gives af Ladegaardens Avl, og lade dem give deres Ansættelse beskrevet under deres Hænder, hvorefter han skal indsende den til Kancelliet. J. T. 7, 246. K.

6. Marts (Kbhvn.). Miss. til Ifver Juel, Knud Gyldenstjerne, Anders Friis og Oluf Parsberg. De skulle snarest begive sig til Harboeøer, tage nogle af de nærmest bosiddende og mest interesserede af Adelen til sig og i Forening med dem undersøge, ved hvilke Midler, hvis Gud vil give Lykke dertil, det Hul, som er brudt igennem af Havfloden, bekvemst og bedst kan stoppes. De skulle tilkalde en Person fra Holsten eller et andet Sted, som har Forstand paa saadant, og siden til Kongen indsende Erklæring om, i hvor mange Miles Omkreds Bønderne, aldeles ingen undtagne, kunne hjælpe til med at udføre Værket. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de andre ikke desto mindre udføre Befalingen. J. T. 7, 246 b. K.

8. Marts (—). Miss. til Alexander Raab v. Papenheim. Oluf Hourtsen, Bonde paa Aamod Skattegaard i Skibetved Sogn i Norge, har berettet, at Alexander Raabs Foged sammesteds har ladet ham forfølge for noget Korn, som han sidste Paaskedag har ofret paa Alteret til Præsten i Skibetved Sogn, og ladet ham dømme i Kongens Naade og Unaade. Da det mere synes at være sket af Enfoldighed end af Modvillighed og Foragt for Gudstjenesten og det tidligere skal have været Brug i Sognet, har Kongen bevilget, at Alexander Raab maa aftinge Sagen med ham for en rimelig og naadelig Sone. Sj. T. 22, 360 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Johan de Willom, Borger i København, og Pieter Michaelsen, Indbygger i Itzeho, ved første aabne Vande maa udskibe 60 sjællandske Læster Byg af Riget, løbe paa Støren dermed og sælge det der til Kongens egne Undersaatter, men ikke paa andre Steder, saafremt de ikke ville staa til Rette derfor. Sj. R. 17, 462.

— Miss. til Otte Marsvin. Da Kongen har befalet ham at opbygge et Hospital i Christianstad paa den allerede dertil udviste Plads, skal han købe det dertil nødvendige Tømmer

og andet i Forraad for de Penge, som Kongen nu sender ham, og indføre det i sit Regnskab. Sk. T. 5, 59.

8. Marts (Kbhvn.). Miss. til Otte Marsvin. Kongen sender ham nærværende Kaptejn Peder Brun, der med sit Kompagni og sine Folk, som dels ere med, dels ville komme efter, skal ligge i Christianstad. Han skal i den Anledning give de Bønder i Lenet, der ikke holde de Bønderknægte, som allerede ere der, Tilhold om at gøre Gærd til Peder Bruns Soldaters Underhold. Sk. T. 5, 59.

— Miss. til Claus Daa og Niels Krag. Ifver Juel til Villestrup, Embedsmand paa Bøfling Slot, har berettet, at han for nogen Tid siden har købt en Gaard, kaldet Vesterriis, af Fru Sophie Ulfstand, Claus Podebusk's Enke, men siden har bragt i Erfaring, at den paa Skiftet var tilfaldet Fru Sophie Ulfstands yngste Datter, Jomfru Vivikke Podebusk, efter hendes afdøde Fader, hvorfor Fru Sophie Ulfstand ikke har været berettiget til at sælge den og nu ikke kan hjemle ham den. Da han, straks efter at have faaet Gaarden, har nedbrudt den, delt Ejendommen dertil og lagt Størstedelen under sin Hovedgaard Lundbek, har han udvirket en Ordre¹ til Knud Gyldenstjerne til Thiim, Embedsmand paa Hald, hvorved der gaves denne som Værge for Jomfru Vivikke Podebusk Fuldmagt til at modtage Fyldest for Gaarden af Ifver Juel og give denne Skøde derpaa. Da Sophie Ulfstand efter Ifver Juels Formodning endnu har gode Midler til at gøre sin Datter Fyldest for Vesterriis i andet godt og mere belejligt Jordegods, hvortil hun heller ikke skal være utilbøjelig, har han begæret kongelig Befaling til dem om efter rigtig Likvidation at gøre Knud Gyldenstjerne paa Jomfru Vivikke Podebusks Vegne Udlæg i Fru Sophie Ulfstands Gods for Vesterriis, særlig da han ogsaa mener, at Børnepenge maa udredes fremfor anden Gæld. Det befales dem derfor snarest at samles paa et belejligt Sted, kalde Parterne for sig og efter rigtig Likvidation udlægge Knud Gyldenstjerne paa Vivikke Podebusks Vegne Fyldest for Vesterriis i andet belejligt Gods. De skulle give de interesserede Parter deres Forretning beskrevet under deres Hænder og Signeter. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte have

¹ 12. Nov. 1623.

Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og udføre Befalingen. J. T. 7, 247.

8. Marts (Kbhvn.). Miss. til Styge Høg. Da Jost Høg til Biørnholm for adskillige Aarsagers Skyld ikke længere kan forestaa Værgemaalet for sine umyndige Søskende, skal Styge Høg, der efter Loven næst efter Jost Høg er deres rette Værge, snarest paatage sig Værgemaalet for dem, forestaa det, som han vil være det bekendt, og paase, at deres Gæld i Tide bliver betalt, saa de ikke i Længden skulle komme i den største Fordærv paa Grund af Gæld. J. T. 7, 247 b.

— Miss. til Jost Høg om snarest at overlevere Værgemaalet for sine umyndige Søskende til Styge Høg til Vang. Kongen har forordnet Knud Gyldenstjerne til Thiim og Tønne Friis, Embedsmænd paa Hald Slot og Aalborghus, til at overvære Overleveringen. J. T. 7, 248.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne og Tønne Friis om at være til Stede, naar Jost Høg overleverer Værgemaalet for sine umydige Søskende til Styge Høg, bilægge de eventuelt opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved en retfærdig Dom og give Parterne deres Forhandling eller Dom beskrevet under deres Hænder. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og alligevel udføre Befalingen. J. T. 7, 248.

— Miss. til Christopher Gersdorff. Kongen har ladet udgaa Befaling til Mogens Pax til Rask, Befalingsmand paa Roskildegaard, og Axel Urne til Ryegaard, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, om at overlevere ham Værgemaalet for Jomfru Anne Ulfeldt, da han menes at være villig til at overtage det. Han skal derfor møde for de to nævnte gode Mænd, naar de tilsige ham, paatage sig Værgemaalet for Jomfru Anne Ulfeldt og forestaa det, indtil han kan blive det kvit, da hun er i hans Hustrus Hus og hendes Gods ligger i Jylland hos ham. J. T. 7, 248 b.

9. Marts (—). Miss. til Jost Høg. Mogens Kaas til Støf-ringgaard, Øverste for det jydsk Regiment Knægte og Befalingsmand i Mariager Kloster, har for nogen Tid siden faaet kongelig Ordre til M. Hans Staffensen, da Forstander for den kongelige Skole i Sorø, om straks at optage Mogens Kaas's to

Sønner i Sorø Skole. Da M. Hans Staffensen nu er kommen bort, skal Jost Høg tage mod Ordren og indtage de to Sønner i Skolen. Sj. T. 22, 360.

9. Marts (Kbhvn.). Miss. til Hans Pogwisch. Da Hans Lindenov, Embedsmand paa Trankier Slot, har begæret 1 Gaard i Husby i Vends Herred, 3 Gaarde i Sønder Oubye, 1 Gaard i Eskjør og 1 Gaard i Orte til Mageskifte, skal han erklære sig, om Godset for Belejligheds eller andre Aarsagers Skyld kan mageskiftes fra Lenet, og snarest indsende Erklæringen til Kancelliet. F. T. 3, 751.

— Miss. til Hans¹ Lindenov. For nogen Tid siden har han faaet Ordre til at være Værge for afdøde Godske Lindenovs Søn². Da Kongen nu har erfaret, at han ikke er nærmeste Frænde, fritages han for Værgemaalet. F. T. 3, 751.

— Miss. til Hertvig Bilde. Fru Karren Gyldenstjerne, Godske Lindenovs Enke, har anmodet Kongen om at beskikke hendes Søn, Christopher Lindenov, en Værge, som kan forsvare hans Gods i hans umyndige Aar. Da hans nærmeste og rette Værge efter Loven for adskillige Aarsagers Skyld ikke kan forestaa Værgemaalet, skal Hertvig Bilde som nærmeste fædrene Frænde paatage sig Værgemaalet for ham. Da Fru Karren Gyldenstjerne har berettet, at hendes Søns Arvegæld er saa stor, at han maa sælge en Del af sit Arvegods for at betale den, i hvilken Anledning hun har begæret at maatte tilskifte sig hendes Søns Gaard Lindisvold, for hvilken hun vil udlægge andet Gods i Sjælland, som er ligesaa godt og kan sælges til ligesaa høj Pris, skal Hertvig Bilde ogsaa heri ramme Christopher Lindenovs Gavn og Bedste. J. T. 7, 249.

— Mageskifte mellem Fru Anne Kaas til Taarupgaard, Preben Bilds Enke, og Kronen. J. R. 8, 8. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Christian Grubbe. Da der snarest skal foretages Skifte og Deling mellem Fru Sophie Brahe og hendes Datter³, skal han paatage sig Værgemaalet for Datteren baade paa Skiftet og efter Skiftet, paase, at der i alle Maader vederfares hende Ret paa Skiftet og at hendes Gæld i

¹ Hans er vistnok en Fejlskrift for: Holger. Jvfr. Miss. af 30. Aug. 1619. ² Kristoffer Lindenov. ³ Kirsten Munk.

Tide bliver betalt, og iøvrigt forestaa Værgemaalet, saaledes som han vil være det bekendt. Sj. T. 22, 360 b.

9. Marts (Kbhvn.). Miss. til Anders Friis og Tønne Friis. Da der snarest skal foretages Skifte mellem Fru Sophie Brahe, Peder Munks Enke, og hendes Datter, befales det dem herved at møde ved Skiftet, paase, at dette gaar rigtigt til, bilægge de eventuelt opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Forhandling eller Dom beskrevet under deres Hænder og Signeter. J. T. 7, 249.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Kongen har bevilget Halvord Olufsen til at være Foged paa Island, og at hans Børn maa begive sig i Ægteskab med i tredje Led beslægtede, dog skal Halvord Olufsen efter sin Formue betale en Sum Penge for denne Tilladelse. Holger Rosenkrantz skal i Forening med den af Bisperne paa Island, i hvis Stift Hr. Mogens Sifussen opholder sig, erklære sig til Kongen, om Hr. Mogens er kommet fra sit Kald af saadanne Grunde, at han igen kan admitteres til et Kald, eller om han tilforn har været ordineret efter den forrige Sædvane der paa Landet og dog igen siden har faaet Kaldet, og om han iøvrigt er saaledes i Levnet og Lærdom, at han herefter kan hjælpes til noget Kald. N. T. 4, 433.

10. Marts (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om straks at fremsende en, ved Navn Tomes Tordsen, der for kort Tid siden er bleven udskrevet til Kongen, men nu fortrykker sig og ikke vil møde. Sj. T. 22, 360.

— Miss. til Mogens Pax og Frederik Reedtz. Borkert Rud til Sæbygaard har for kort Tid siden faaet Ordre til sammen med Holger Bilde til Høybygaard, Landsdommer i Laaland og Falster, at indføre Fru Magdalene Lindenov til Borsøgaard, Eyler Kruckows Enke, i Embedsmand paa Kallundborg Otte Brahes Gods og Løsøre for Gæld, som han efter Dom skylder hende. Da Borkert Rud nu ved Kongens egen Befaling er stævnet for Kongen og Rigens Raad, skulle de straks udæske hende Skel og Fyldest efter Dommens Indhold. Siden skal Frederik Reedtz i Borkert Ruds Sted rette sig efter straks i Forening med Holger Bilde at indføre hende i Otte Brahes Løsøre eller Jordegods, hvor det findes, saa hun i alle Maader kan faa, hvad Retten giver hende efter Dommen. Saafremt en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte

tage en anden god Mand til sig og straks udføre Kongens Befaling. Sj. T. 22, 360.

10. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at hans Broder Ulrik, Biskop i Schwerin Stift, Arving til Norge og Hertug af Slesvig Holsten, nu til Sommer maa lade sin Tjener købe en Skude Rug og en Skude Malt her i Riget og udføre det. Sj. R. 17, 462 b. K.

— Miss. til Peder Basse og Frederik Reedtz. Da Hans Lindenov, Befalingsmand paa Langeland, har bevilget Kongen alt sit Jordegods paa Møen til Mageskifte, skulle de med det første besigte dette Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 22, 360 b. K.

— Miss. til Gabriel Kruse. Anders Pedersen, som han har ladet fængsle, har ansøgt om at blive løsgivet indtil Sagens Uddrag, mod at 4 Borgere i Lund gaa i Borgen for ham. Da Anders Pedersen tiltales for halsløse Gerninger, skal Gabriel Kruse nøje undersøge, om de 4 Borgere i Lund, der efter Anders Pedersens Beretning ere villige til at gaa i Borgen for ham, ere saa vederhæftige, at de kunne kavere for 2000 Rdlr., og hvis saa er, tage Forpligtelse af dem om, at de ville betale 2000 Rdlr., hvis Anders Pedersen borttrømmer. Hvis Anders Pedersen løsgives mod Borgen, skal Gabriel Kruse give ham Tilhold om at gøre Fru Anne Brahe, Steen Maltesens Enke, nøjagtig Forsikring for, at han vil blive til Stede til Sagens Uddrag og tilfredsstille hende efter endelig Dom. Sk. T. 5, 59.

— Miss. til Tagge Thott. Da Kongen har bragt i Erfaring, at 2 i hans Len [Sølvitsborg] udkrevne Skibstømmermænd, ved Navn Peder Hiemfast og Peder Møller, ere udeblevne, og at hans Foged, Knud Pedersen, skal have til ladt dem at blive hjemme, skal Tagge Thott flittigt undersøge, om saadant er sket, og hvis det er rigtigt, lade Fogden tiltale for at have forholdt sig utro i sin Tjeneste. Sk. T. 5, 59 b.

— Miss. til Laurits Grubbe og Jørgen Grubbe. Da Kongen har sendt Steen Villumsen, Admiral paa Bremerholm, til Laaland for ved Naskov at udse et bekvemt Sted til Bygningen af et stort Skib, skulle de give Kronens Bønder i deres Len Tilhold om at være Mester Daniel Sinklar, Kongens Skibsbygger, behjælpelig med at istandsætte Byggestedet og

fremslæbe Tømmer til Skibet. Jørgen Grubbe, der tidligere¹ har faaet Ordre til at lade et Smedjehus opføre ved Byggestedet, skal lade det opføre efter Steen Villumsens Anordning. Sm. T. 6, 212.

10. Marts (Kbhvn.). Miss. til Erik Urne, Marqvor Bilde, Steen Rodsten og Gregers Høg. Det er berettet Kongen, at de i Henhold til Kongens Befaling til dem have været forsamlede for at dømme i Stridighederne mellem Palle Rodsten til Hørbylund og Peder Bilde til Lindved angaaende Værgemaalet for Peder Bildes Hustru², men at der ingen er mødt paa Peder Bildes Vegne, skønt de have udgivet Stævning til begge Parter om at møde. Det befales dem herved paany at stævne begge Parter for sig, dømme i alle forefaldende Stridigheder om den Sag og straks hjælpe den Part, der møder, til Ret, medmindre den anden paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, og iøvrigt rette sig efter Kongens tidligere Befaling. F. T. 3, 752.

— Miss. til Jakob Ulfeldt. Kongen har ladet udgaa Missive til Christopher Gersdorff om at overtage Værgemaalet for Jomfru Anne Ulfeldt, saafremt han, som det formenes, selv er villig dertil. Saafremt han ikke er villig dertil, skal Jakob Ulfeldt som den, hvem det efter Loven tilkommer, overtage Værgemaalet og forestaa det, som han vil være bekendt. F. T. 3, 753.

11. Marts (—). Miss. til Bisperne i begge Rigerne om at give Præsterne Tilhold om i Ligprædikener at holde den rette Maade med at opregne og berømme den afdødes Levnet. Sj. T. 22, 361. K. Orig. (til Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent i Fyens Stift) i Landsark. i Odense. Orig. (dat. 10. Marts, til Dr. Ifver Ifversen Hemmet, Superintendent i Ribe Stift) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. IV. 150 f. Dsk. KL. III. 108 f.).

— Miss. til Eyller Holck og Jørgen Kruse om at være til Stede, naar Adolph Friderik Grabow overleverer Arke-liet og Inventariet i Tøjhuset til Thomas Noll, og give beskrevet under deres Haand, hvad der overleveres i deres Nær-

¹ 31. Jan. 1624.

² Kirsten Skeel Albertsdatter.

værelse. De skulle indstille sig i Morgen Kl. 7 slet paa Tøjhuset for at foretage Overleveringen og fortsætte dermed hver Dag fra Morgen til Aften, indtil Overleveringen er tilendebragt, da det er Kongen magtpaaliggende, at den snart kan blive endt. Sj. T. 22, 361. K.

11. Marts (Kbhvn.). Bestalling for Anders Haar som Skriver i den store Smedje paa Bremerholm. Han skal altid være til Stede paa Smedjen og rette sig efter følgende Artikler: Han skal til Inventarium modtage alle de Redskaber, som findes i Smedjen, og som Smedene bruge, inventere alt en Gang om Aaret og føre det til Indtægt og Udgift efter nøjagtigt Bevis. Han skal efter Vægt og Tal modtage det nye Jærn, som skal forarbejdes i Smedjen, det gamle Jærn, som kan falde paa Holmen, paa Flaaden og i Tøjhuset, ligesaa det gamle Jærnfang af Vogne, Hovslag og andet, specificere baade det gamle og det nye, føre det til Indtægt efter Vægt og aarlig gøre Røgnskab derfor. Han skal sammen med Mestersmeden i Smedjen give de Købmænd, Skippere eller andre, der levere Jærnet, rigtigt Bevis derfor, tage nøjagtigt Bevis for al Udgift, nøjagtigt specificeret og efter Vægt, og ikke lade noget Arbejde komme ud af Smedjen, førend han faar rigtige Beviser af dem, som skulle modtage det. Paa alt det Arbejde, som gaar ud af Smedjen paa Bremerholm, skal han i disse Beviser indføre Vægten efter Vejerens Sedler og stykkevis specificere hvert Slags Arbejde med Angivelse af Vægt, hvem der modtager det og hvor det kommer hen. Han skal i Forening med Mestersmeden daglig have Tilsyn med, hvor mange Svende der er til Stede ved Arbejdet, saa de, der forsømme Arbejdet, kunne blive optegnede, og al Forsømmelse afkortet i Betalingen. Han skal i Forening med Mestersmeden hver Lørdag overlevere Sten Villomsen, Admiral paa Bremerholm, rigtigt Mandtal paa alle Klejnsmede- og Grovsmedesvende med Oplysning om, hvad enhver har forsømt. Mesteren skal uddele det Jærn, som han modtager af Skriveren, til enhver Mestersvend i Smedjen; Mestersvendene skulle siden levere det modtagne Jærn fra sig til Skriveren, efter at det er lavet i Arbejde. Hverken Mesteren eller Mestersvendene maa forlange mere Jærn, førend de have lavet det Jærn, som de først have modtaget, i Arbejde og leveret det fra sig. Naar der efter Kongens Befaling skal laves noget særligt Arbejde hurtigt, maa

Mesteren dertil forordne nogle visse Ildsteder og Svende, som uden Forsømmelse skulle udføre dette Arbejde, selv om det af Mestersvendene tidligere modtagne Jærn ikke er helt forarbejdet; men saasomt det særlig paabudte Arbejde er færdigt og leveret af Mestersvendene, skal Mesteren tilholde enhver Mestersvend at forarbejde det tidligere modtagne Jærn og levere Arbejdet fra sig, førend der leveres dem mere Jærn. Mesteren skal hver Mandag modtage saa meget Jærn af Skrивeren, som han hele Ugen kan forarbejde ved hver Ild, og give hver Mestersvend strængt Tilhold om hver Lørdag at levere Jærnet fra sig i forarbejdet Stand eller i det seneste hver 14. Dag, medmindre det er noget grovt og svært Arbejde, som ikke kan leveres i saa kort Tid. Hvis Mestersmeden eller andre understaa sig til at arbejde i Smedjen for fremmede eller at arbejde paa Tider, da Svendene ere til Maaltid, eller paa Tider, da Smedjen bør være lukket og Ilden slukket, skal Skrивeren meddele det til Admiralen, for at Mestersmeden kan komme til at staa tilbørligt til Rette derfor. Han skal sammen med Mestersmeden have god Opsigt med de Stenkul, som aarlig købes til og bruges i Smedjen, saa alt gaar rigtigt til med Maal og Leverance, og hverken han eller Mestersmeden maa søge nogen Fordel med Indkøbet, enten ved Forprang eller ved at overlade Køb og Anholden til andre, eller skaffe sig anden Fordel til Skade for Borgerskabet, under det Paaskud, at det skal komme Kongen til Bedste. Alle Kul skulle købes af Rentemestrene og maa ikke arresteres eller anholdes uden Befaling fra dem, og der maa ikke bestilles mere i Kongens Navn, end der bruges til Kongens eget Behov. Den svorne Maaler skal maale Kullene, der skulle leveres til Skrивeren, og alle Maalesedler skulle undertegnes af Admiralen og den svorne Maaler. Skrивeren maa ikke tilstede nogen Udtapning af Øl i Smedjen, men enhver skal tage det med sig, som han behøver. Herefter skal baade Skrивeren og Mesteren i Smedjen paa Bremerholm rette sig. Skrивeren i Smedjen skal ogsaa i andre Holmens Bestillinger rette sig efter de Ordre, som Admiralen giver ham, og uden nogen Undskyldning eller Forsømmelse holde Bog over, naar nogen ankommer til Kost eller igen meldes fra. Der skal holdes rigtigt Mandtal over alle Holmens Folk, som er Skippere, Styrmand, Højbaadsmænd, Baadsmænd, Rebslagere, Tømmermænd, Blokdrejere, Nattevagt, Dagvagt, Sejl-

læggere, Bøsseskytter, Pøkkere og andre, der daglig bespises i Boden paa Holmen, og i alle Maader rigtig afregne med Kokkene og Kældersvendene, saa tit Forsømmelser sker, saa der ikke i nogen Maade sker Dølgemaal, Underslæb eller Forsømmelse; ligesaa skal der forholdes med det Mellemøl, som daglig ikke bruges. Der skal ogsaa føres rigtige Optegnelser om Forsømmelser af Tømmermænd, baade med Hensyn til Dagløn og Ugekost, saa Forsømmelserne kunne blive afkortede i Betalingen til dem. Men hvis Tømmermænd eller Savskærere falde i nogen bevislig Sygdom i nogen Tid, skal der forholdes med dem, som der sædvanligvis plejer, saa der indtil videre godtgøres dem 2 Fridage om Ugen. Hvis Sygdom indtræffer blandt dem, som daglig bespises paa Bremerholm, maa der under deres Sygdom hver Dag godtgøres dem 2 Maaltider af Køkkenet og Kælderen, hvorefter Skrивeren skal afkorte Kokken og Kældersvenden et Maaltid hver Dag, saalænge de ere syge, da Kokken faar fuld Ugefetalje til dem. Skrивeren og Mesteren skulle gøre sig deres yderste Flid for inden Aar og Dag at gøre et vist Svind („Aufgang“) paa alt det Arbejde, baade Klejnsmed- og Grovsmedarbejde, som kan forefalde paa Holmen. Kongen vil forbedre deres Løn eller paa anden Maade betænke dem, naar de kunne sætte dette i Værk i en god Orden til Bedste for Kongen. Han skal selv have 150 Kurantdlr. i aarlig Løn og til 2 Dreng, der skulle tage Vare paa Smedjen, 16 Kurantdlr. i Aarsløn og 4 Sletdlr. til Maanedspenge til hver, og til 2 dygtige Dreng til den daglige Opvartning i Holmens Skrивerstue 16 Kurantdlr. i Aarsløn og 4 Sletdlr. i Maanedspenge til hver, alt at regne fra Mikkelsdag 1623 og at udrede af Rentekammeret. Sj. R. 17, 463. K.

11. Marts (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Ulfeldt. Da Jost Høg til Kyholm, Hofmester for det adelige Akademi i Sorø, vil lade indkøbe 2 Skuder Bygningstømmer paa Gulland, skal Christoffer Ulfeldt være Jost Høgs Fuldmægtig behjælpelig med at faa Tømmeret til en rimelig Pris. Sk. T. 5, 60.

— Miss. til Niels Skinkel. Efter sit udgivne Brev skylder han Kongen 500 Rdlr. in specie med 6 pr. C. Rente, hvorfor hans Broder Pouel Skinkel til Løgismose er Forlover. Disse Penge, baade Hovedstol og Renter, ere lovlig opskrevne ham og hans Forlover til Betaling til Kongens Omslagsforvalter i Kiel

til 8. Dagen efter Hellig tre Kongers Dag sidst forleden. Da imidlertid baade Hovedstol og Renter ere udeblevne, befales det ham som Selvskyldner straks efter Modtagelsen af dette Manelsebrev at begive sig til Kongens Herberg i København, holde et adeligt Indlager der og ikke begive sig derfra, førend Hovedstol og Renter med Skadegæld og Interesse, den sidste Pending med den første, ere betalte Kongen eller hans Fuldmægtig i en samlet Sum. F. T. 3, 753.

11. Marts (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Pouel Skinkel om som sin Broders Forlover at holde Indlager. Udt. i F. T. 3, 754.

— Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Palle Rodsteen til Hørbylund, der har berettet, at han har udlagt en Del Penge for Ifver Lykke til Eskier og ikke ser noget Middel til at komme til sin Betaling derfor, medmindre han maa faa Indførsel i nogle Sognetiender, som Ifver Lykke har i Fæste i Salting af Kongens Lensmænd, bevilger, at Palle Rodsteen ved Rigens Ret maa lade sig indføre i de Sognetiender, Ifver Lykke har i Fæste, saavidt Ifver Lykke er berettiget til dem, og, saalænge Ifver Lykke lever, beholde disse Tiender, indtil han af Indkomsten af dem har faaet rigtig Betaling baade for Hovedsummen og Renterne, dog skal den aarlige Afgift af Tien-derne først svares. J. R. 8, 10. K.

12. Marts (—). Miss. til Kapitlet i Viborg. Da Mogens Kaas til Støfringgaard, Øverste for det jyske Regiment Knægte og Embedsmand i Mariager Kloster, har begæret noget Viborg Kapitels Gods i Jylland, nemlig 2 Gaarde i Høgstemark, 5 Gaarde i Dokkedal og Seigelflod Mølle, til Mageskifte for 2 Gaarde i Tisted, 1 Gaard, kaldet Kokholm, i Nørre Ingestrup, 1 Gaard, kaldet Mielgaard, Ingstrup og Fiskebek Møller og, hvis det ikke er nok, yderligere Udlæg af sit Gods i Kvoring eller Møllerup, skal Kapitlet snarest erklære sig, om Kapitlets Gods for Belejligheds og Herligheds Skyld kan mistes fra Kapitlet. J. T. 7, 249 b.

13. Marts (—). Oprejsningsbrev for Mester Frederik Lindegaard, Bartskeer i Næstved, der for nogen Tid siden er bleven gjort nederfældig for en ringe Forseelse, som han skal have haft med afdøde Eyller Gyldenstjerne til Nielstrup, men nu har afsonet Sagen hos Palle Rosenkrantz til Glimminge, Em-

bedsmand paa Vordingborg Slot, paa Kongens Vegne og stillet denne tilfreds. Sj. R. 17, 467.

13. Marts (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas og Offe Høg. Da Christoffer Urne til Aasmærk og Axel Arenfeldt til Liusholdt, Rentemestre, ere beskikkede til Værger for Christian Ulrik Gyldenløve og Hans Ulrik Gyldenløve, skulle de begive sig til Christian Ulrik Gyldenløves Hus, registrere hvad Gods, Ejendom, Boskab, Løsøre og andet, der tilhører hver især af dem, siden overlevere Værgemaalet for Christian Ulrik til Christoffer Urne og Værgemaalet for Hans Ulrik til Axel Arenfeldt og give alt beskrevet under deres Haand og Signet. Sj. T. 22, 361.

— Miss. til Hr. Christen Friis. Kongen har bevilget, at de Kronens Bønder i Københavns Len, der ikke formaa at svare deres Ruglandgilde, maa give 1 Pd. Byg i Stedet for hvert Pd. Rug, hvilket han maa lade indføre i Regnskabet. Sj. T. 22, 361. K.

15. Marts (—). Aab. Brev om, at Christen Salfvesen fra Mandals Len i Norge, der en Tid lang har tjent Kongen som Bøsseskytte og nu, efter at have udtjent, er bleven forløvet, maa nyde de Privilegier, som Kongens Forordning bevilger ham. Sj. R. 17, 467.

— Miss. til Fru Karen Pax og Eske Krafse. Da de skylde Otte Brahe, Embedsmand paa Kallundborg Slot, 1000 Rdlr. in specie, skulle de, naar Tage Thott, Befalingsmand paa Trondhjemgaard, eller hans Fuldmægtig lader sig indføre i disse Penge, lade ham faa Pengene eller beholde dem hos sig paa en Ret, hvis nogen har noget deri at sige. Sj. T. 22, 361 b.

— Miss. til Otte Brahe. Han staar i Forløfte til Kongen for Peder Galt til Tyrestrup for 2000 Rdlr. in specie med Rente, som skulde have været betalte til sidste Kieler Omslag. Da det ikke er sket, befales det ham nu straks med dette Bud at sende Kongen Betaling eller Udlæg af hans Løsøre for nævnte 2000 Rdlr. med Rente eller straks efter sit udgivne strænge Brev indrette sig paa at holde et adeligt Indlager. Sj. T. 22, 361 b.

— Miss. til Tagge Thott om straks efter Modtagelsen af

dette Missive at begive sig til København, hvor han nærmere skal erfare Kongens Vilje. Sk. T. 5, 60.

15. Marts (Kbhvn.). Miss. til Laurits Grubbe. Da Jomfru Anne Grubbe har berettet, at hun nu ingen Værge har, eftersom hendes Broder¹, der efter Loven burde være hendes Værge, er udenlands, og har anmodet Kongen om at beskikke hende en Værge, befales det ham at paatage sig Værgemaalet for hende og forestaa det tilbørligt. Sm. T. 6, 213.

16. Marts (—). Følgebrev for Hans Lindenov til Hundslund til Bønderne i Kallundborg Len. Sj. R. 17, 468.

— Miss. til Falk Lykke. Da han for nogen Tid siden har andraget forskellige Christianopels Befæstnings Fornødenheder for Kongen, befales det ham at lade Bønderne i Lenet udføre det, saa vidt det kan ske, med det Tømmer og andet, som kan faas i Lenet, og ellers at have god Opsigt med alt. Han skal af de nærmest omkring Befæstningen boende Bønderknægte indtage dem i Befæstningen, som han bedst kan forlade sig paa, og som ere dygtige dertil, og lade hver 9 Bønder gøre Gærd til deres Underholdning efter den Ordians, som Kongen allerede har ladet gøre derom. Sk. T. 5, 60 b.

— Miss. til Johan Brockenhuus. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Fru Marren Juel, Enke efter Erik Rosenkrantz til Ryberggaard, unyttigt forøder og forkommer sit Gods, skal Johan Brockenhuus føre flittigt Tilsyn med hende, at hun intet forkommer eller afhænder af hendes Jordegods eller Løsøre udover den aarlige Indkomst, som hun er mægtig, og i alle Maader ramme hendes Gavn og Bedste. J. T. 7, 250.

— Miss. til Ifver Juel til Villestrup. Da det er berettet Kongen, at Fru Marren Juel, Enke efter Erik Rosenkrantz til Ryberggaard, forkommer sit Gods og sin Formue, skal han anstille Undersøgelse om Fru Marren Juels Afhændelser, om hun paa Grund af høj Alder eller af andre Grunde ikke godt kan forestaa sit eget Gods, og hvis saa er, levere Johan Brockenhuus til Liebek hosfølgende Missive angaaende Værgemaalet for hende. J. T. 7, 250.

¹ Erik Grubbe Pedersen.

16. Marts (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Hr. Ulrik Sandberg til Qvelstrup. J. T. 7, 250.

— Miss. til Hr. Albret Skeel, Ifver Juel og Eske Brock om, saafremt de for Livssvaghed kunne rejse, da straks at begive sig over til København, da de andre Rigsraader blive her endnu en Tid. J. T. 7, 250 b. K.

— Miss. til Ernst Normand. Kongen har bragt i Erfaring, at Borgemestrene i Skelskør have udskrevet nogle gifte Mænd og Borgere sammesteds, hvis Navne findes opskrevne paa medfølgende Seddel, til Baadsmænd i Kongens Tjeneste. Da en Del af dem skal være Haandværksfolk og ganske uerfarne til Søs, skal han lade den Sag flittigt undersøge og siden lade Borgemestrene alvorligt tiltale til advarende Eksempel for andre, da Kongen ikke tvivler om, at der kan findes unge ledige Karle, som kunne være dygtige til Baadsmænd og med større Rimelighed burde udskrives. Sj. T. 22, 361 b. K.

17. Marts (—). Aab. Brev om, at Hendrik Skigt, grevelig oldenborgsk Tjener, eller hans Fuldmægtig i Aar toldfrit maa udføre 1105 Staldøksne af Riget. Sj. R. 17, 468.

— Miss. til Jørgen Urne om straks at lade Hendrik Skigt, Greven af Oldenborgs Tjener, eller hans Fuldmægtig faa nogle af de paa Kongens Ladegaarde opstaldede Øksne, nemlig paa den store Ladegaard ved Frederiksborg 120 Øksne, paa den lille Ladegaard 190, paa Hørsholm 100 og paa Abramstrup 100 Øksne. Sj. T. 22, 362.

— Ligelydende Miss. til Hr. Christen Friis om at lade Hendrik Skigt faa 195 Øksne paa Ibstrup Ladegaard. Udt. i Sj. T. 22, 362.

— Ligelydende Miss. til Sigvort Grubbe om at lade Hendrik Skigt faa 400 Øksne paa Hageløs, Lindholm og Byring Klosters Ladegaarde. Udt. i Sj. T. 22, 362.

— Miss. til Jørgen Urne, Lensmand paa Kronborg, om at forbyde Skibs- og Baadsfolkene i Helsingør at føre Soldater uden Pas af Kongen af Sverrig over Sundet. Sj. T. 22, 361 b. K. (Tr.: CCD. IV. 151 f.).

— Miss. til Sigvert Grubbe. Fredrik Reedtz til Tyggstrup og Detlef Holck til Frøsløf ere af Axel Urne til Rygaard, Landsdommer i Sjælland, udnævnte til at indføre Madts Rafven, Borger i Køge, i noget Gods i Skaane, der tilhører Otte

Brahe, Embedsmand paa Kallundborg Slot. Da Fredrik Reedtz er forhindret ved forskellige Befalinger og Sagen ingen Forhaling taaler, skal Sigvert Grubbe med det allerførste træde i Fredrik Reedtz's Sted ved Indførselen. Sk. T. 5, 60 b.

18. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen' paa Begæring af Johan de Villom, Borger i København, og hans Konsorter Johan Bødicker von Dellen, Laurentz von Møllengraf, Jørgen Bødicker og Karl Thisen har overladt disse det Silkevæveri og andre Manufakturer, som Kongen for nogen Tid siden har ladet begynde paa i København og en Tid har kontinueret. For at de bedre kunne fortsætte disse Manufakturer, har Kongen bevilget dem og de Medinteresserede, som de nu have eller herefter maatte faa, følgende Vilkaar: 1. Kongen afstaar til dem den Handel med Silke og uldne Varer, som er Fløjl, Caffa, Armesin, Tubin og allehaande Smalgods af Legatur, Miscellan, Cagant, Riselske og Dorniske Varer, Grovgrønt, engelsk Damask, Hernsajen, Sajbaj og deslige Varer af alle Slags og Sorteringer af Legatur, hvilken Handel Kongen med stor Bekostning har ladet paabegynde og anrette, saaledes at Silkekompagniet og deres Medparticipanten i 12 Aar, fra 1. April 1624 at regne, maa lade disse og andre saadanne Varer forarbejde i København, saaledes som de forarbejdes i Holland og Hamborg. Kongen vil ikke i den Tid tillade nogen at indføre saadanne Varer fra Udlandet i Overensstemmelse med Forbuddene af 20. Maj 1622 og 18. April 1623. 2. De maa i denne Tid toldfrit indføre alle Slags Silkevarer og ligesaa udføre dem, dog forbeholder Kongen sig, hvis noget uformodet Tilfælde skulde kræve det, at kunne dispensere herfra og gøre Forandring heri. Uld, Linned og Bomuldsgarn til allehaande Legatur og andet Arbejde skal saavidt muligt spindes her i Riget, og Kongen bevilger, at der i Børnehuset her i København for en rimelig Betaling, efter Segelmestrenes Kendelse, maa spindes, vindes Silke, udkradses Bomuld og forrettes andet Arbejde, som kan laves derinde, men hvis det, der kan spindes her i Riget, ikke slaar til, maa de indføre alle Slags Garn. 3. Kompagniet maa sælge alle saadanne Varer i hele Stykker, men ikke i Alenmaal, og alene til Kræmmere og Købmænd, der handle dermed, og til Adelen til dens eget Behov i Stykketal. I de første 2 eller 3 Aar, indtil Handelen kommer i Gang, maa de indføre alle Slags

af de ovennævnte Varer, dog undtages Silkevarer, men kun til København. Naar de 2 eller 3 Aar ere forløbne, skulle de fuldkommen forsørge Landet med saadanne Varer saa vel som med Silkevarer. 4. De maa ikke indføre Haandværksmestre eller andre Personer af den menistiske eller gendøberske Religion eller af nogen anden Religion, som ikke er tilladt her i Riget, men de skulle gøre sig den største Flid for at faa Folk af Kongens Religionsforvandre, hvorved de skulle forholde sig oprigtigt og tro, saaledes som de have lovet. 5. Hver Mester skal i det mindste have en eller to danske Drengene at lære, for at Haandværkene saa vidt muligt kunne forplantes her i Riget. 6. Det skal staa Kongens Undersaatter, danske Købmænd og andre, frit for i de næste 6 Aar at indtræde i Handelen, dog maa ingen komme i Handelens Direktion, medmindre han med sine Konsorter har indlagt 10,000 Rdlr. 7. Hvad Kongen har af gjort og uforarbejdet Silke skal Kompagniet overtage til den Pris, det staa Kongen i, hvilket er for 20,000 Rdlr. in specie forarbejdet Silke og for 10,000 Rdlr. in specie i Uld-, Linned- og Kattun-Varer og Legatur. De Materialier af Silke eller andre Varer med Tilbehør, som endnu ere uforarbejdede, skal Kompagniet overtage til den Pris, de staa Kongen i. Alt skal gøres i en Kapital, og Kompagniet skal gøre Kongen nøjagtig Forsikring derfor og aarlig svare 6 p. Ct. i Rente af Kapitalen. Kompagniet skal afbetale Kapitalen i 2 Terminer, den ene Halvpart 6 Aar efter 1. April 1624 og Resten 12 Aar efter 1. April 1624. 8. Alt Redskabet med Calandermølle, Polérmølle, Perseri, Gumbænke, Boratfarveri, Silkefarveri, Bommefarveri og mere, som tilhører Handelen, skal takseres til en rimelig Pris af uvildige Folk, der have Forstand derpaa. Det skal ogsaa anslaaes til en Kapital og betales til de samme Terminer som Silken. Redskaberne skulle betales med saadanne Varer, som Kongen forlanger af Kompagniet, men Kompagniet skal ingen Rente svare. Kongen vil udtage de Varer, han har Brug for, alene hos Kompagniet og ikke hos andre. Kompagniet skal lade forarbejde Varer efter Mønster og Vis og i den Bredde, som det befales, og skal altid holde 20 Silkevæve gaaende med italiensk Bredde af Fløjl, Caffa og andre Silkevarer, som Kongen lader bestille og behøver. Resten maa de lade opsætte af den Bredde, som kan være dem bekvæmest. 9. De skulle sælge Varerne

til en rimelig Pris, ligesom Hamborg og Holland, og maa ikke sætte dem op til nogen høj Pris, men kun à l'advenant, eftersom de ere gode og brede til. De skulle selv holde Seglhuset og lønne Seglmesteren, der dog, ligesom Farverne og de, der berede Varerne, skulle være udenfor Kompagniet og være edsvorne. 10. Naar de 12 Aar ere gaaede, vil Kongen privilegere dem fremfor andre til at fortsætte Kompagniet, dog skulle de gaa ind paa billige Vilkaar, saaledes som de kunne foreslaas af andre. 11. Naar de overtage Handelen til 1. April, vil Kongen til Handelens Begyndelse og Fortsættelse forstrække dem med 20,000 Rdlr. in specie mod nøjagtig Forsikring af Johan de Willom og hans Konsorter, og med Byg for 10,000 Rdlr. in specie, hver Læst sjællandsk Maal beregnet til 90 Rdlr. Til førstkommande Mikkelsdag vil Kongen yderligere mod lignende Forsikring forstrække Kompagniet med 20,000 Rdlr. in specie. Kompagniet skal svare 6 p. Ct. i Rente af disse 50,000 Rdlr., af de 30,000 fra 1. April og af de 20,000 fra Mikkelsdag. Pengene maa blive staaende hos Kompagniet i 6 Aar, men naar de 6 Aar ere forbi, skal Kompagniet være forpligtet til at betale baade Hovedstol og Renter uden nogen Undskyldning, den sidste Pending med den første. 12. Da Kongen har givet Kompagniet disse Privilegier, vil Kongen forbyde al Indførsel af forannævnte Varer i sine Lande. Overtræder nogen dette Forbud, skulle Varerne konfiskeres og deles i 4 Dele, en til Kongen, en til Kompagniet, en til Angiveren og en til de fattige. 13. De Boliger i Silkegaden og andensteds i Byen, der tilhøre Kongen, hvori der bor Haandværkere eller hvori der herefter kommer til at bo nogle af Kompagniets Mestre og Folk, vil Kongen lade taksere for en rimelig Husleje af nogle uvildige Borgere. Kompagniet skal indestaa for Lejen og aarlig i rette Tid betale den i Rentekammeret. 14. Da de ovennævnte Kompagnideltagere og deres Konsorter her i Riget mene at ville bruge Pouel de Villum, Johan van Lier, Abraham Hiermands og andre, der bo udenfor Riget, som Deltagere i Kompagniet, skulle de, selv om disse udenfor Riget boende ikke ville være med i Kompagniet paa de ovenfor angivne Betingelser, alligevel være forpligtede til at overtage Handelen til 1. April og i alle Maader sammen med andre her i Riget og andensteds, som ville gøre Indlæg

med dem, overholde alle ovenstaaende Punkter. Sj. R. 17, 468. Koncepter.

18. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hans Pouelsen og hans 2 Sønner, Pouel Hansen og Bertel Hansen, indtil videre maa søge efter Erts i Skaane, Halland og Blekinge. Kongen befaler sine Fogder og Embedsmænd at befordre dem paa det bedste, skaffe dem god Befordring med Heste og Vogn, hvor de forarsages til at rejse om for at søge efter Erts, og foreholde Bønderne, at de ikke maa gøre disse Erts-søgere Hinder eller Modstand i deres Værk. Sk. R. 4, 314.

— Miss. til Gabriel Kruse. Da den Misdæder, Anders Pedersen, som han paa Kongens Vegne har ladet tiltale, nu paa Herredstinget er dømt til Galge og Gren, skal Gabriel Kruse rette sig efter denne Dom og lade den eksekvere, medmindre Anders Pedersen da begærer Herredstingsdommen indstævnet for Landsdommeren, hvilket saa skal tilstedes. Sk. T. 5, 61.

19. Marts (—). Oprejsningsbrev for Peder Søfrensen, Kræmmer og Borger i Holbæk, der for kort Tid siden efter derom erhvervet Tingsvidne har anstillet sig ganske modvillig baade med Ord og Gerninger paa Sjællandsfar Landsting og derfor af Palle Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Vordingborg Slot, som da var forordnet til at sidde i Landsdommers Sted, er dømt i Kongens Naade og Unaade. Han har nu afsonet Sagen hos Alexander Raab v. Papenheim, Embedsmand paa Holbæk Slot. Sj. R. 17, 472.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd. Da den af Kongen paabudte Generaltaksation over Rostjenesten af Adelen Jordegods her i Riget ikke saa snart kan bringes paa Fode, skulle de, for at Rostjenesten kan være i Rigtighed, hvis der skulde paakomme Riget noget fjendtligt, straks uden al Forhaling, saasnart dette Brev er leveret dem, samles og taksere Adelen for Rostjeneste, saa Kongen kan faa den sædvanlige Rostjeneste, saaledes som de kunne se af den hermed følgende sidste Taksering. Hvis nogen af dem paa Grund af Sygdom ikke kan møde eller er ude af Landet, skulle de tilstedeværende dog straks begive sig til Viborg, Lund, Ringsted og Odense og straks foretage Takseringen, tilstille enhver Ritmester en Rulle derover og indsende en Genpart deraf til Kancelliet. Hvis nogen af dem

skal udføre kongelige Befalinger om Indførsel og andet saadant, skulle de lade dette gøre af deres Fuldmægtige, for at Takseringen ikke skal blive forsømt derved. De skulle lade enhver af Adelen vide, hvad han er takseret for, for at han kan vide at rette sig derefter. De skulle ogsaa advare de Adelige om, at de skulle holde deres fulde komplette Kyrasser, da Kongen ikke i Rostjenesten vil lade godtgøre andet end lutter Kyrasserer, samt gode Pistoler eller Pufferter, et godt Sidegevær med Klinge, Skede og Haandfæste og Heste, som kunne bære en Kyrasser. Hvis nogen opbyder sit Gods, skulle de ogsaa lade det taksere, for at den, der faar det, kan vide at rette sig derefter, ligesom de ogsaa skulle paase, at det Gods, som ufri Folk have ladet sig indføre i, ikke bliver forglemt eller forbigaaet. Da de Kommissarier, som Kongen for kort Tid siden har udnævnt, snarest skulle foretage Generaltaksationen, skulle de underrette Kommissarierne om, hvad Jordegods enten Adel eller Uadel kan have, hvorover Jordebøger formentlig ikke kunne være fremkomne, for at de kunne have det til Efterretning. — I Jylland Knud Gyldenstjerne, Hr. Jørgen Skeel, Gunde Lange og Tønne Friis, der skulle samles i Viborg. — I Sjælland Peder Basse, Laurits Grubbe, Frederik Reedtz og Axel Urne, der skulle samles i Ringsted. — I Fyen Jørgen Brahe, Hans Lindenov, Corfits Rud og Markur Bilde, der skulle samles i Odense. — I Skaane Otte Marsvin, Sigvort Grubbe, Laxmand Gyldenstjerne og Holger Rosenkrantz, der skulle samles i Lund. Sj. T. 22, 362. K.

19. Marts (Kbhvn.). Miss. til Otte Brahe. Denne Brevviser Mads Pedersen, Borger i Holbæk, har berettet, at han, der er født paa Kallundborg Len, bliver delt til Stavns af Otte Brahe for at overtage en øde Gaard, men da han er bosiddende i Holbæk og giver Skat og Tyngge til Kronen ligesom andre Borgere i Byen, har han anmodet Kongen om at tage Hensyn til hans Lejlighed. Kongen befaler Otte Brahe at forskaane Mads Pedersen for at deles til Stavns, mod at han betaler 200 Sletdr. til Kronen eller opbygger en øde Gaard i Lenet og skaffer en dygtig Karl, som kan overtage Gaarden og holde den vedlige, medmindre han selv vil begive sig til den Gaard, som han er dømt til at overtage. Sj. T. 22, 362 b.

— Miss. til Ernst Normand. Kongen har for kort Tid siden befalet ham at tiltale Borgemestre og Raad i Skelskør,

fordi de have udskrevet nogle i Byen bosatte Borgere til Kongens Tjeneste som Baadsmænd. Det befales ham nu straks at udskrive nogle unge og ledige Karle, der kunne tjene til Skibs, og sende dem hid. Sj. T. 22, 362 b. K.

10. Marts (Kbhvn.). Miss. til Fru Lisbet Gyldenstjerne. Kongen har bragt i Erfaring, at Mogens Mogensen, Borger i Nykøbing i Ods Herred, skal være udskreven til Kongens Tjeneste som Baadsmand. Da Kongen ikke tvivler om, at der var Baadsmænd og andre unge, ledige og dertil dygtige Folk at finde, som kunde udskrives i hans Sted, en Del saadanne ere ogsaa navngivne, skal hun lade Fogden eller hvem, der har udskrevet Mogens Mogensen, tiltale og straffe tilbørligt og i Mogens Mogensens Sted fremsende en anden Baadsmand, som ikke er bosat. Da Bønderne i Kørsinge¹ i Vig Sogn have klaget over, at den Tørvegrøft, som de i langsommelig Tid have haft, en Tid lang er forment dem, saaledes som deres medfølgende Supplikation nærmere formelder, skal hun med det første erklære sig udførligt om, hvorledes det forholder sig dermed. Sj. T. 22, 362 b.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne om at indtage det nærmeste Kompagni Bønderknægte i Varberg Befæstning og have god Opsigt med alt. Hvad Knægtenes Besolding og Underholdning angaar, vil Kongen, at hver 9 Bønder skulle gøre Gærd dertil efter den allerede derom gjorte Anordning. Sk. T. 5, 62.

— Ligelydende Miss. til Erik Rosenkrantz om at indtage et Kompagni i Halmstad, til Holger Rosenkrantz om at indtage 24 Bønderknægte i Laugholm, til Otte Marsvin om at indtage et Kompagni [i Kristianstad] og til Falk Lykke om at indtage et Kompagni [i Kristianopel]. Sk. T. 5, 62.

— Miss. til Otte Marsvin om straks at lade udsøge 4 Par gode Savskærere i Gønge Herred og snarest sende dem til Laaland til Jørgen Grubbe, Befalingsmand paa Halsted Kloster, hvor de skulle faa nærmere Besked. Endvidere skal han skaffe en Naglesmed med 8 eller 10 Svende. Sk. T. 5, 61 b.

— Miss. til Tagge Thott om straks at udsøge 4 Par gode Savskærere i Blekinge og snarest sende dem til Laaland til

¹ Hønsinge, Ods H.

Jørgen Grubbe, Befalingsmand paa Halsted Kloster, hvor de skulle faa nærmere Besked. Sk. T. 5, 61 b.

19. Marts (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Grubbe. Han skal straks lade opføre et Hus ved Engelsborg paa Laaland, som kan bruges til de Tømmermænd, Borere, Savskærere og Baadsmænd, der skulle arbejde paa det Skib, som Kongen vil lade bygge der. Der skal opføres en Længe paa 20 Bindinger, hvori Folkene skulle ligge og faa Mad. Deri skal der laves 2 store Ildsteder, hvorom Folkene kunne sidde om Vinteren og varme sig, og ovenover de to Fyrsteder skal der laves 2 Esser op igennem Taget, saa Folkene kunne nære sig for Røg derinde. Esserne skulle klines med Ler. Endvidere skal der bygges en Smedje 4 Væggerum vid, hvori der skal mures 2 Esser op igennem Taget. Ved Smedjen skal opføres et Hus paa 3 Væggerum, hvoraf Smeden og hans Folk skulle have de to til at bo i og det tredje til Rum til deres Fetalje. Desuden skal der opføres 4 Væggerum til Skrивeren, hvoraf han skal have de to Bindinger til sit Skrивeri og sin Bolig og de to andre til at have det i, som daglig skal udgives til Bygningen. Der skal laves en Skorsten i Skrивerstuen. Til Mesteren skal der opføres 4 Bindinger Hus, hvoraf han maa bruge de to med en Skorsten i til sin egen Bolig og de to andre til sin Fetalje, sine Instrumenter og Redskaber. Kokken og Kældersvenden skulle have 8 Væggerum til at koge i og have Fetalje i, hvori der skal opføres en stor opmuret Skorsten til Kokken til at koge i. 2 Væggerum Hus skulle bruges til en Naglebod, der skal sammenslaas og tækkes med Deler. Smedjen skal tækkes med Tegl for Brandfarens Skyld, de andre Huse med Deler eller Tegl, saaledes som han bedst kan faa det med den ringeste Bekostning. Til Bygningen af disse Huse kan han bruge af de Huse, der staa paa den Bondegaard paa Øen, der skal nedbrydes, saafremt da Kongens Moder giver sit Samtykke dertil, hvilket han paa Kongens Vegne skal anmode hende om. Hvis det ikke slaar til, skal Resten bygges af nyt. Han skal være Bonden behjælpelig med at genopbygge sin Gaard paa et andet bekvemt Sted paa Øen. Han skal lade Byggestedet, hvor Skibet skal opsættes, istandsætte, eftersom det bliver afstukket af Mesteren. Sm. T. 6, 214¹.

¹ Tr.: Nyt hist. Tidsskr. V. 177 f.

19. Marts (Kbhvn.). Miss. til Jokim Berneus. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Del af Borgerskabet i Nykøbing ikke forstaar at omgaas med Musketter, saaledes som han nærmere har anført paa en af ham fremsendt Fortegnelse, bifalder Kongen, at disse Borgere beholde de lange Bøsser, som de ere mønstrede med, saafremt disse ere saa gode, at de kunne bruges, hvormed han skal have flittigt Opsyn. Sm. T. 6, 217.

— Miss. til Eski Brock. Det er berettet Kongen, at en Knud Pedersen, der skal være til Huse hos en af Eski Brocks Bønder i Torstum¹ i Finds Herred, skal have nogen Kundskab om et Drab, som for nogen Tid siden har fundet Sted i Finds Herred. Da Knud Pedersen skal have været stævnet til Tinge for at bekende sin Sandhed, men modvillig ikke har villet vidne denne, skal Eski Brock give ham Tilhold om at vidne Sandheden, siden sende Knud Gyldendtjerne til Thiim, Embedsmand paa Hald Slot, Vidnesbyrdet og lade Bonden tiltale og straffe for hans Modvillighed. J. T. 7, 250 b.

— Miss. til Reinholt Heidenstrup. Frederik Munk til Krogsgaard har berettet, at han er bleven indført i Borger i Horsens Niels Lauritsens Restance i nogle Regnskaber, men at Niels Lauritsen ikke vil rette for sig. Det befales i den Anledning Reinholt Heidenstrup enten at give Niels Lauritsen Tilhold om at give Frederik Munk nøjagtig Forsikring for, at han vil tilfredsstille ham, eller lade ham arrestere, indtil Frederik Munk er bleven tilfredsstillet af ham. J. T. 7, 250 b.

20. Marts (—). Miss. til Lensmændene over alt Riget. De skulle undersøge, hvad Jordegods Adelige eller Uadelige maatte have i deres Len, hvorover der ikke allerede er indsendt rigtige Jordebøger til Kongens Kommissærer, Eske Brock til Estrup, Embedsmand paa Dronningborg, Christian Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg, Hr. Albret Skeel til Fusingøe, Embedsmand paa Riberhus, og Hr. Anders Bilde til Rosendal, Embedsmand paa Helsingborg, og give dem Tilhold om straks uden Forsømmelse at fremsende rigtige Jordebøger paa alt deres Jordegods enten til en af Kommissarierne eller

¹ Tastum, Fjends H.

til Landsdommerne, der saa skulle sende dem til Kommissarierne. (I Brevene til de Lensmænd, der vare Kommissarier: De skulle undersøge, hvem der ikke have fremsendt rigtige Jordebøger til dem, og give dem Tilhold om uden Forsømmelse at gøre det). Sj. T. 22, 363. K.

20. Marts (Kbhvn.). Miss. til Landsdommerne. De skulle flittigt undersøge, om nogen, enten adelig eller uadelig, i deres Landsdommeri eller Len ikke har fremsendt rigtige Jordebøger over sit Adelsgoods, og sørge for, at Jordebøgerne blive fremsendte. De Jordebøger, der blive sendte til dem, skulle de straks fremsende til Kongens Kommissarier. Sj. T. 22, 363. K.

— Miss. til Falk Lykke. For nogen Tid siden¹ har han faaet Ordre til at lade Bygfældigheden paa Christianopels Befæstning reparere af de i Befæstningen værende Bønderknægte, saa vidt det er muligt, og med det, som kan faas i Lenet dertil. Han skal rette sig herefter. Hvad Krudt og Lod angaar, mener Kongen, at han har godt Forraad deraf. Sk. T. 5, 62.

21. Marts (—). Miss. til Peder Basse. Da Kongen har bragt i Erfaring, at det vil være til Skade for Skovene [paa Møen] at lade hugge saa mange Læs Ved aarligt, som Kongens forrige Missive lyder paa, og sende dem til Københavns Slot, skal der herefter aarlig kun sendes 1500 Læs Ved hid. Sj. T. 22, 363. K.

— Miss. til Jørgen Urne. Han har tidligere faaet² Ordre til ikke at lade Soldater passere over Færgestedet uden rigtige Passedler og Angivelser. Han skal nu straks tilforordne nogle af Kongens Soldater paa Kronborg til at holde Vagt Dag og Nat ved Strandsiden og dér, hvor Færgerne ligge, og flittigt give Agt paa, hvilke Folk der føres over. Iøvrigt skal han rette sig efter den forrige Ordre. Sj. T. 22, 363. K.

— Miss. til Jørgen Brahe. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Del af Borgerne i Assens ikke formaa at holde Musketter, har han bevilget, at de, som ere forordnede dertil, i Stedet for dels maa være Pikenerer dels maa holde gode

¹ 16. Marts 1624.

² 17. Marts 1624.

lange Bøsser. Han skal paase, at saadanne Geværer ere, som de bør være. F. T. 3, 755.

22. Marts (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse, Laurits Grubbe, Frederik Reedtz og Axel Urne. Da Kongen vil lade det sjællandske Kompagni, der holdes af Adelens Jordegods og Lenene, dele i to Parter, skulle de foretage Delingen, saa Parterne blive lige store, og sætte Frederik Reedtz til Tygestrup, Befalingsmand paa Tryggeveldegaard, til Ritmester, Mogens Pax til Torup, Befalingsmand paa Roskildegaard, til Løjtnant, Borkart Rud til N. til Fændrik for den ene Fane, Jørgen Urne til Alsløf, Embedsmand paa Kronborg Slot, til Ritmester, Palle Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Vordingborg Slot, til Løjtnant og Frederik Parsberg til Harrested til Fændrik for den anden Fane. De skulle erklære sig til Kongen om, hvor stærkt hvert Kompagni kan blive. Sj. T. 22, 363 b. K.

— Miss. til Sigvert Grubbe, Otte Marsvin, Holger Rosenkrantz og Laxmand Gyldenstjerne om at forordne følgende gode Mænd til Officerer over den skaanske og hallandske Fane: Hendrik Hvitfeldt til Ritmester, Christen Eriksen til Flyginde til Løjtnant og Hans Bernekov til Birkholm til Fændrik under det ene Kompagni, Holger Rosenkrantz, Embedsmand paa Laugholm, til Ritmester, Palle Rosenkrantz til Ørup til Løjtnant og Hendrik Gyldenstjerne til Svanholm til Fændrik under det andet Kompagni. De skulle snarest erklære sig til Kongen om, hvor stærkt hvert Kompagni kan blive. Sk. T. 5, 62 b.

— Miss. til Hans Lindenov, Corfits Rud, Marqvordt Bilde og Jørgen Brahe. Da Kongen har bestemt at lade det fynske Kompagni, som holdes af Adelens Jordegods og Lenene, dele i 2 Kompagnier, skulle de dele Kompagniet i 2 lige store Dele, forordne Corfits Rud til Sandholt til Ritmester, Marqvordt Bilde, Befalingsmand paa Rugaard, til Løjtnant og Henning Walkendorf til Brangstrup til Fændrik over det ene Kompagni, og Jørgen Brahe, Embedsmand paa Hagenskouf Slot, til Ritmester, Christopher Steensen til Grimsted til Løjtnant og Mourits Aschersleben til Jerstrup til Fændrik over det andet. De skulle snarest erklære sig om, hvor stærkt hvert Kompagni kan blive. F. T. 3, 756.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel, Knud Gyldenstjerne, Gundi

Lange og Tønne Friis. Da Kongen vil lade de 3 jydsk Kompanier, der holdes af Adelens Jordegods og Lenene, dele i 6 Parter, skulle de dele hvert Kompagni i 2 lige store Dele og forordne følgende Officerer under hvert Kompagni: for den ene Aarhus Fane skal Hr. Jørgen Skeel, Embedsmand paa Kalø, være Ritmester, Anders Friis, Embedsmand paa Segelstrup, Løjtnant, og Tyge Brahe, Embedsmand paa Skivehus, Fændrik; for den anden Aarhus Fane skal Reinholt Heidenstrup, Embedsmand paa Stiernholm, være Ritmester, Jens Juel til Lindberg Løjtnant og Niels Friis til Farskouf Fændrik; for den ene Riber Fane skal Knud Gyldenstjerne, Embedsmand paa Hald, være Ritmester, Tønne Friis, Embedsmand paa Aalborghus, Løjtnant og Peder Lange til Kiergaardt Fændrik; for den anden Riber Fane skal Niels Sehested være Ritmester, Jens Høg til Vang Løjtnant og Verner Parsberg til Sødal Fændrik; for den ene Aalborg Fane skal Oluf Parsberg, Embedsmand paa Ørum Slot, være Ritmester, Jørgen Arenfeldt til Vorgaard Løjtnant og Falk Gjõe til Brodskouf Fændrik; for den anden Aalborg Fane skal Jørgen Grubbe, Befalingsmand i Halsted Kloster, være Ritmester, Ifver Dyre til Hvidstedgaard Løjtnant og Niels Arenfeldt til Knifholt Fændrik. De skulle snarest erklære sig om, hvor stærkt hvert Kompagni kan blive. J. T. 7, 251. K.

22. Marts (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Øresund. Naar Hertuginde Sophia af Stettin-Pommerns Fuldmægtig kommer til Øresund med noget af Hertugindens Vin, skulle de i Aar lade hende passere toldfrit med ligesaa megen Vin, som hun tidligere aarlig har plejet at faa toldfrit igennem. Sj. T. 22, 363 b. K.

— Ligelydende Breve til de samme om Toldfrihed for Vin, tilhørende Hertuginde Sophie af Stettin-Pommern, født af den fyrstelige Stamme til Sachsen, Hertuginde Erdtmund af Stettin-Pommern, Hertug Frederik af Lifland og Kurland, Hertug Philippus Julius af Stettin-Pommern og Hertug Bugislaus af Stettin-Pommern. Udt. i Sj. T. 22, 363 b. K.

23. Marts (—). Aab. Brev om, at Johan Post, Borger i København, Hans Pouelsen og deres Konsorter indtil videre maa søge efter Erts i Skaane, Halland og Blekinge og, hvor det allerede er fundet eller herefter kan findes paa Kronens Gods, udgrave det, smelte det og bruge det, saaledes

som de bedst kunne, dog altsammen paa deres egen Bekostning og uden Besværing i alle Maader for Kronens Bønder, men hvis Bønderne selv for en rimelig Betaling ville bevilge dem noget Arbejde, skal det staa Bønderne frit for. Johan Post og Hans Pouelsen skulle efter Bjærgværksrettigheden være forpligtede til at give Kronen Tiendeparten af det smeltede Metal, som de og deres Konsorter faa. Sk. R. 4, 312 b.

23. Marts (Kbhvn.). Miss. til Marqvord Bilde. Da Kongen har bragt i Erfaring, at han af Torben Gabrielsen, Landsdommer i Fyen, er bleven udnævnt til at være en af de Kommissærer, der skulle være til Stede, naar Frederik Markdanner opbyder sit Gods til sine Kreditorer, men vil undskylde sig derfor for nogle Aarsagers Skyld, paabydes det ham uanset disse at efterkomme Befalingen. F. T. 3, 756.

— Miss. til Jacob Ulfeldt til Urup, Rigens Kansler og Befalingsmand paa Nyborg Slot, Corfidts Rud til Sandholt, Jørgen Brahe til Hvedholm, Befalingsmand paa Hagenskouf, og Oluf Parsberg til Jernit, Befalingsmand paa Ørum Slot. Hans Pogwisch, Befalingsmand paa Hindsgafvel Slot, har berettet, at en Del af afdøde Otte Christopher Rosenkrantz's Kreditorer og Forlovere to Gange ere blevne indførte i Otte Christopher Rosenkrantz's Gods for en Gæld, hvilket er til stor Skade for Otte Christopher Rosenkrantz's efterladte Børn og Arvinger og en Del af Kreditorerne, der endnu ingen Betaling have faaet. Han har derfor anmodet om en Befaling til dem om at indstævne Kreditorerne for sig, likvidere deri og undersøge Sagen fra Grunden af. Der gives dem i den Anledning Ordre og Fuldmagt til med det allerførste paa et bekvemt Sted at stævne alle Otte Christopher Rosenkrantz's Kreditorer og Forlovere for sig med deres Hovedbreve, Skadesløsbreve, Ridebreve og andre Breve, hvorefter de have taget Udlæg i Otte Christopher Rosenkrantz's Gods, dog skal Indstævningen ske paa Hans Pogwisch's Bekostning, og ved rigtig Likvidation undersøge, om nogen har taget mere Udlæg i Otte Christopher Rosenkrantz's Gods for Gæld, end der har været ret og billigt. De skulle tillige indstævne Otte Christopher Rosenkrantz's Omslagsforvaltere, da disse maa formodes at have mest Kendskab til Sagen. De skulle give Hans Pogwisch deres Undersøgelse og Forretning beskrevet under deres Haand og Segl og sørge for,

at Otte Christopher Rosenkrantz's Hovedbreve og Skadesløsbreve, som ere betalte helt ud, igen blive tilstillede hans Arvinger. F. T. 3, 757.

23. Marts (Kbhvn.). Miss. til Marqvord Bilde. Da han i Forening med Lauge Urne har sagt god til Kongen for Joest Høg til Biørnholm for 2000 Rdlr. in specie Hovedstol med Rente, skal han rette sig efter enten at betale nævnte Hovedstol med Rente til Kieler Omslag 1625 in octavis trium regum eller holde et adeligt Indlager i Kongens Herberg i København. F. T. 3, 759.

— Ligelydende Miss. til Styge Høg, der med flere gode Mænd har sagt god til Kongen for Jost Høg for 4000 Rdlr. Udt. i F. T. 3, 759.

— Miss. til Eske Brock om til Omslaget 1625 at betale 4000 Dlr., som han har lovet for Otte Brahe Pedersen, eller give sit eget Brev for Pengene med nøjagtige Forlovere. Udt. i F. T. 3, 759.

— Miss. til nogle Adelige om at betale dobbelt Rente til Omslaget 1625. — Henrik Bille Rente af 500 Rdlr. in specie, som er 30 Rdlr. in specie; Fru Karren Godske Lindenovs til Lindsvold Rente af 2000 Rdlr., som er 120 Rdlr.; Eiler Qvitzov til Lykkisholm Rente af 10,000 Rdlr., som er 600 Rdlr.; Eske Brock til Estrup som Forlover for Otte Brahe Pedersen Rente af 4000 Rdlr., som er 240 Rdlr. Udt. i F. T. 3, 760.

— Miss. til Mogens Kaas til Timandsholm. Sammen med flere andre gode Mænd er han Forlover for Palle Rodsten til Hørbylund for 3000 Dlr. in specie Hovedstol med Rente, hvilke Penge, baade Hovedstol og Renter, ere opskrevne og skulde have været betalte paa sidste Kieler Omslag til Kongens Omslagsforvalter. Da imidlertid baade Hovedstol og Renter ere udeblevne, skal han straks efter Modtagelsen af dette Manelsebrev begive sig til Kongens Herberg i København, holde et adeligt Indlager der og ikke begive sig derfra, førend Pengene med Skadegæld og Interesse ere blevne betalte, den sidste Pending med den første og den første med den sidste. F. T. 3, 760.

— Ligelydende Manelsebreve til Jørgen Aschersleben, der sammen med Claus Brockenhaus er Forlover for Mourits Aschers-

leben for 1000 Rdlr. med Rente; til Frederik Markdanner og Niels Gaas's Hustru¹, der ere Forlovere for 5000 Dlr. for Niels Gyldenstjerne til Fru Ellen Marsvin, der 20. Nov. 1622 har opladt Gælds brevet til Kongen; til Fru Sophie Oldeland til Siøgaard for 843 Rdlr. in specie med Rente, for hvilke Frederik Markdanner er Forlover; til Fru Anne Lykke, Frederik Qvitzov til Qvitzovsholms Enke, for 800 Rdlr. med Rente, for hvilke Eiller Qvitzov til Lykkisholm er Forlover; til Claus Urne til Belteberg for 2000 Rdlr. in specie med Rente, som Lauge Urne til Belteberg er bleven Kongen skyldig, og hvorfor Lauge Urne til Selleberg og Steen Rodsten til Liungsholm ere Forlovere, da Claus Urne har overtaget Lauge Urnes Gods paa den Betingelse, at han saa skulde betale hans Gæld. F. T. 3, 762 b.

23. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen har givet Hans Kallundborg Bestalling paa at antage 54 gode Soldater til Fods, hvor han hurtigst kan skaffe dem, mest danske og norske, men ellers alene tyske, med hvilke han skal begive sig ind paa Varberg Slot og tjene Mogens Gyldenstjerne som Løjtnant. Han maa ikke antage nogen til Soldat for Viljes, Venskabs, Skænks eller Gaves Skyld eller for noget Haandværks Skyld, som han eller Lensmanden kunde bruge til deres egen Nytte. Ingen maa antages til Soldat, som ikke har godt Udseende til Soldat og har rigtig Pas og Besked. Det skal ogsaa paases, at ingen antages, som begiver sig i Tjeneste for at kunne drive sit Haandværk og Næring og alligevel nyde Besolding og Frihed for borgerlig Tynge. Efter Soldaternes Indtagelse i Fæstningen maa Hans Kallundborg ikke aftakke nogen eller antage nye uden Lensmandens Vidende og Samtykke. Orig.

— Ligelydende Bestalling for Caspar Vagtmester og Søfren Bugge til at antage 313 gode Soldater til Fods, hvormed han skal begive sig ind paa Aggershus og være Løjtnant hos Lensmanden Jens Juel til Kieldgaard. Orig.

24. Marts (—). Miss. til Falk Lykke, Befalingsmand over Christianopels Len. Kongen har givet Johan von Segeberg Bestalling paa at hverve 64 gode Soldater, hvormed han

¹ Hilleborg Pors.

skal begive sig ind i Christianopel Befæstning for at forsvare den. Af disse skal Falk Lykke forordne en til at være Vagtmester og 3 til at være Korporaler. Falk Lykke skal indlade Johan von Segeberg i Befæstningen, hvor han skal være Falk Lykkes Løjtnant. Falk Lykke skal paase, at Johan von Segeberg og hans Soldater i alle Maader forholde sig tilbørligt. Johan von Segeberg skal hver Maaned, Maaneden beregnet til 32 Dage, have 7 Gylden for hver Soldat, hver Gylden beregnet til 3 Mk. dansk, og hver 8 Dage 1 Sletdlr. til Lening, saaledes at naar Lening gives om Mandagen, skal den næste Gang gives om Tirsdagen og saa fremdeles. Der skal 2 Gange om Aaret gøres Afregning med Johan von Segeberg for Besolding og Lening. Falk Lykke skal tilfredsstille ham derfor og føre det til Udgift i sit Regnskab. Hverken Falk Lykke eller Johan von Segeberg maa bruge nogen af Soldaterne til deres eget Arbejde, for at der ikke skal opstaa noget uskikkeligt deraf. Orig.

24. Marts (Kbhvn.). Miss. til Erik Rosenkrantz, Befalingsmand paa Halmstad Slot. Kongen har givet Lauridts Christensen og Jens Brun Bestalling paa at hverve 137 gode Soldater, der skulle begive sig ind i Halmstad Fæstning. Erik Rosenkrantz skal forordne en til Vagtmester og 6 til Korporaler. [Iøvrigt ligelydende med Miss. af samme Dag til Falk Lykke]. Orig.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne, Embedsmand paa Varberg Slot. Kongen har givet Hans Kallundborg Bestalling paa at hverve 54 gode Soldater, der skulle begive sig ind paa Varberg Slot. [Iøvrigt ligelydende med Miss. af samme Dag til Falk Lykke]. Orig.

— Miss. til Holger Rosenkrantz, Embedsmand paa Laugholm Slot. Kongen har givet N. N. Bestalling paa at hverve 12 gode Soldater, der skulle begive sig ind i Laugholm Fæstning. N. N. skal være Vagtmester over Soldaterne. [Iøvrigt ligelydende med Missive af samme Dag til Falk Lykke]. Orig.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne [Varberg], Falk Lykke [Kristianopel], Erik Rosenkrantz [Halmstad], Holger Rosenkrantz [Laugholm] og Otte Marsvin [Kristianstad]. De skulle give de Kronens Bønder, der skulle holde de paa Fæstningen indlagte Soldater, Tilhold om, at de 9 Bønder, der skulle holde en

Soldat, hver skal betale 1 Sk. dansk om Dagen eller efter deres Qvota, saaledes som de tidligere ere takserede til, saa at Soldaten faar 9 Sk. om Dagen. For disse Penge skulle de skaffe de indlagte Soldater hvad de kunne hjælpe sig med til den fornødenste Underholdning. Sk. T. 5, 63 b.

24. Marts (Kbhvn.). Bestalling for Tidemand Clausen som Løjtnant til Skibs og ellers til Lands og til Vands, hvor og naar Kongen befaler. Han skal fra Fastelavn 1624 at regne have 150 Dlr. og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden i aarlig Løn. Sj. R. 17, 472 b.

— Ligelydende Bestalling for Jacob Isebrantsen som Skibsløjtnant. Udt. i Sj. R. 17, 473.

— Miss. til Fru Lisbet Gyldenstjerne. Da hun har berettet, at der er stor Mangel paa Korn blandt Bønderne i hendes Len [Dragsholm], saa det kan befrygtes, at Jorderne af den Grund ikke skulle kunne blive tilsaaede i Aar, skal hun som Laan forstrække Bønderne med en 7—8 Læster Korn, eftersom Nøden kræver det, dog skal hun saa vidt muligt sørge for at faa nogle af Føgderne og de fornemste Bønder til at sige god for de andre, men selv om det ikke kan ske, skal hun flittigt paase, at Jorden bliver tilsaaet og dyrket. Sj. T. 22, 363 b. K.

— Miss. til Fru Lisbet Gyldenstjerne. Kongen har tidligere givet hende Ordre til at tiltale Føgden eller hvem anden, der har udskrevet den i Nykøbing bosatte Borger til Baadsmand. Til bedre Underretning i Sagen lader Kongen hende nu vide, at der, som hosføjede Fortegnelse viser, findes andre ledige og til saadan Brug dygtige Karle i Byen, saa den bosatte Borger formentlig nok kunde have været forskaanet i Overensstemmelse med Kongens Brev om Udskrivningen. Hun skal derfor lade Borgemestre og Raad eller hvem anden, der er skyldig i Udskrivningen af den bosatte Borger, tiltale og straffe, fordi de saaledes modvillig have ringeagtet Kongens Befaling, uanset at Kongen ved den har villet skaane Borgerne for Kaptejnernes Udskrivning, hvorover de tit og ofte have klaget. Sj. T. 22, 364. K.

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Kongen har bragt i Erfaring, at der, saaledes som hosfølgende Fortegnelse viser, i Næstved er udskrevet Folk, som ere Borgere og bosatte i

Byen, til Baadsmænd i Kongens Tjeneste, hvilke dog efter Kongens Brev om Baadsmænds Udskrivelse, saa vidt muligt, burde have været forskaanede. Det befales ham i den Anledning at lade undersøge, om der ikke i Næstved findes ledige Karle, som kunne bruges til Baadsmænd, og hvis saadanne findes, hvorom Kongen ikke tvivler, lade Borgemestre og Raad eller andre, som ere Skyld deri, tiltale og straffe, fordi de modvillig have ringeagtet Kongens Befaling, uanset at Kongen ved den har villet forskaane dem for Kaptejnernes Udskrivning, hvorover de tit og ofte have klaget. Sj. T. 22, 364. K.

24. **Marts** (Kbhvn.). Miss. til Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len] og Sigvort Grubbe [Malmøhus Len] om straks efter Paaskehelligdagene at hidsende de Kongen tilhørende Staldøksne, som findes paa Kronens Ladegaarde i deres Len. Sj. T. 22, 364. K.

— Miss. til Erik Rosenkrantz. Madts Jørgensen, Indbygger i Halmstad, har klaget over, at hans Søn, Giert Madtsen, er udskreven som Baadsmænd til Kongens Tjeneste, skønt han er saa skrøbelig, at han ikke kan betjene Bestillingen, hvorfor Kongen ogsaa igen har forløvet ham. Han skal give Borgemestre og Raad i Halmstad Tilhold om i Stedet at fremsende en før og stærk Karl og en anden Gang passe bedre paa, at der bliver fremsendt stærke og friske Folk. Sk. T. 5, 63.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør, Køge, Roskilde, Næstved, Malmø, Lund, Ystad og Landskrone. Da Kongen med det første vil sende nogle af sine Orlogsskibe i Søen og i den Anledning har Brug for nogle gode forstandige Bartskeer, skulle de med det allerførste udsøge en god forstandig Bartskeer i deres By og sende ham til København inden 14 Dage før Pinse, hvor han straks skal melde sig hos Steen Vilomsen, Admiral paa Bremerholm. Bartskeeren skal udruste sig med det, som han behøver paa Rejsen. Sj. T. 22, 364. K.

— Miss. til Sigvort Grubbe [Malmøhus Len] om snarest at lade male og senest inden 3 Uger hidsende 15 Læster Bygryn. Sj. T. 22, 364 b. K.

— Ligelydende Miss. til Gabriel Kruse [Landskrone Len] og Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len] om 10 Læster Byggryn hver, til Mogens Pax [Roskildegaaards Len] om 5 Læster Bygryn. Udt. i Sj. T. 22, 364 b.

24. Marts (Kbhvn.). Miss. til [Adolf Frederik] Grabow om at lade Knud Gyldenstjerne, Embedsmand paa Bergenhus, faa 4 Tdr. Krudt til Brug paa Kongens Fæstning og skaffe ham en god Konstabel af dem, som ere i Kongens Tjeneste. Sj. T. 22, 365. K.

— Kvittansiarum til Fru Sophie Brahe, Peder Munk til Sæbygaards Enke, der nu har gjort Regnskab for hendes afdøde Husbondes Indtægt og Udgift af Vestervig Kloster fra 1. Maj 1596 til 1. Maj 1608, for de i disse Aar oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen afleverede Inventarium. Hun blev aldeles intet skyldig. J. R. 8, 10. K.

— Miss. til Jakob Ulfeldt om at lade en Person, ved Navn Christen Pedersen, der for sin Forseelse er sendt hid fra Fyen, men er rømmet af Kongens Jærn og Arbejde paa Bremerholm og nu opholder sig i Svendborg, paagribe og sende ham velforvaret hid. F. T. 3, 762.

— Miss. til Tyge Brahe om at lade Christopher Søfrensen og Mikkell Thomissen, sendte fra Stokkerup, der ere rømte af Kongens Jærn og Arbejde paa Bremerholm og opholde sig i Skive, paagribe og sende hid vel forvarede. J. T. 7, 251 b.

25. Marts (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Da der er Trætte mellem Niels Madtsen, Borger i Malmø, paa hans Hustrus Vegne og hans Hustrus Medarvinger angaaende en Gaard i Malmø, der er tilfalden dem i Arv, skulle de efter lovlig Stævning tage Sagen for og uden lang Opsættelse dømme deri, om muligt saa betids, at den Part, der maatte mene sig forurettet ved deres Dom, kan indstævne Sagen for Kongen og Danmarks Riges Raad paa den forestaaende Herredag. Sk. T. 5, 64.

26. Marts (—). Miss. til Rentemestrene. Kongen har bevilget, at Niels Tønder, Bassist, maa faa ligesaa meget i Løn og Kostpenge som en af Kongens ringeste Instrumentister, hvilket de saaledes maa føre til Regnskab. Sj. T. 22, 364 b. K.

— Ligelydende Miss. til de samme angaaende Søfren Hansen, Altist. Udt. i Sj. T. 22, 364 b.

— (**Kronborg**). Miss. til Steen Villomsen og Adolf Fride-rik Grabow om at indføre Mathias Hansen, Borgemester i

København, i Embedsmand paa Kallundborg Otte Brahes Gods i København. Sj. T. 22, 364. (Tr.: KD. V. 65).

27. Marts (Kronborg). Miss. til Anders Friis. Denne Brevviser, Anders Pedersen i Rakkebye i Segelstrup Len, har berettet, at han er bleven dømt fra sit Fæste paa Grund af Landgilderestance, og anmodet om, at han fremdeles maa beholde Gaarden. Anders Friis skal lade ham afsone sin Forseelse efter sin Formue og lade ham beholde Gaarden, saalænge han kan holde den i Stand og svare sædvanlig Landgilde og gøre sædvanlig Tyngte af den. J. T. 7, 251 b.

28. Marts (—). Miss. til Otte Brahe. Da Kongen vil gøre Forandring med hans Len [Kallundborg], skal han indrette sig paa at forlade det til 1. Maj. Sj. T. 22, 364 b. K.

— Miss. til Jørgen Urne. Da Kongen har bragt i Erfaring, at den Mur med Taarne paa, som Kongen for rum Tid siden har givet Ordre til at lade opføre langs ud ved Stranden ved Helsingør, endnu ikke er fuldført, skal han lade dem, der vare Borgemestre paa den Tid, da Muren skulde opføres, tiltale, fordi de ikke have tilholdt Borgerskabet til at gøre det. Sj. T. 22, 364 b.

— Miss. til Gundi Lange. Kongen har bevilget, at to Kronens Bønder, Peder Jensen Bierring og Thomis Jensen i Erret søe i Elds Herred i Koldinghus Len, maa være fri for ét Aars Landgilde og faa udvist Bygningstømmer i Skovene til deres Gaardes Opbyggelse. J. T. 7, 252.

29. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Axel Urne til Ryegaard, Landsdommer i Sjælland og Embedsmand paa Ringsted Kloster, har berettet, at hans Brødre, Jørgen Urne, Embedsmand paa Kronborg, og Frederik Urne til Alsløf, kgl. Sekretær, have staaet i Køb med hinanden om Alsløfgaard og tilliggende Gods og det er blevet ordnet saaledes, at Frederik Urne har solgt sin Part deri til Jørgen Urne. Da Loven imidlertid lyder, at ingen Væрге maa sælge det Gods, han er Væрге for, tør Axel Urne ikke bortskøde Gaarden og Godset, medmindre han faar Kongens Stadfæstelse paa Købet. Kongen bevilger i den Anledning herved, at det mellem Jørgen og Frederik Urne med deres Broder Axel Urnes Samtykke sluttede Køb maa ske og siden uryggelig blive ved Magt. Sj. R. 17, 473 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde om snarest at sende 4 gode

Smedekarle, der kunne smede Søm og Nagler, til Københavns Slot, da Kongen har bragt i Erfaring, at saadanne Smedekarle kunne faas i hans Len [Helsingborg]. Han skal være Hans Fritt, Bøsseskytte paa Kronborg, behjælpelig med snarest at faa det Tømmer, som er hugget i hans Len til Skibs- og Feltlader, ført ned til Stranden. Sk. T. 5, 64 b.

30. Marts (Kbhvn.). Miss. til Fru Soffie Ulfstand til Barsebek. Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmand paa Hald Slot, har berettet, at han for nogen Tid siden har erhvervet kongelig Befaling til nogle gode Mænd om at dømme mellem hende paa den ene og ham som Værge for hendes Datter, Jomfru Vivikke Podebusk, paa den anden Side angaaende forskellige tvistige Punkter vedrørende Værgemaalet. De gode Mænd have udgivet Stævning til dem om at møde i København 16. Marts, men hun er ikke mødt. Det befales hende nu at møde uden videre Forhaling i København den 14. Maj, for at Sagen uden videre Ophold kan blive bragt til Ende. Sk. T. 5, 64 b.

— (**Kronborg**). Miss. til Jørgen Urne. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Greste Kirketaarn snarest maa sættes i Stand og at Kirken ikke har Formue til at udrede Bekostningen derved, skal han lade alle Kirkerne i Lenet bidrage til Kirketaarnets Reparation. Han skal med det første lade opføre en Mur fra Lundeगाards Port til Jægergaarden. Sj. T. 22, 365. K.

1. April (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Urne. Han har hidsendt nærværende Fange, Laurits Pedersen, der utilbørlig skal have overfaldet nogle Kronens Bønder paa Vejen, med en over ham af Niels Jakobsen, Herredsfoged i Horrens Herred, afsagt Dom. Da Niels Jakobsen i Dommens Slutning henfinder Sagen til Overdommer, uagtet der efter Loven godt kan dømmes endeligt deri paa Herredstinget, skal han give Herredsfogden Ordre til igen at tage Dommen til sig og dømme endeligt deri efter Loven og lade Bønderne, der have erhvervet Dommen, tiltale Herredsfogden for Dommen. Sj. T. 22, 365 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Der sendes ham hermed 4 forseglede Skrin, som Thomas Noll og Jørgen Seefeldt med rigtig Registrering over deri værende Gods, Varer og Breve

mod Reversal have udtaget af Arnold Weisswilers Hus i Malmø, med Ordre til at holde baade Skrin og Gods i god Forvaring indtil Sagens Uddrag. Gunde Lange til Søfde, Befalingsmand i Tønsberg Len, har berettet, at da han for nogle Aar siden gjorde sin Datters¹ Bryllup i Arnold Weisswilers Hus i Malmø, frakom der ham paa ulovlig Vis adskilligt Guld, Sølv, Tin og andet, baade af hans eget og af det, som han havde laant af andre Godtfolk til Brylluppet, hvoraf nu en Del er fundet i det største af de 4 Skrin, nemlig 3 Guldringe, den ene med 9 Diamanter i, de to andre hver med sin Diamant, en Signetring med afdøde Ifver Pedersens Vaaben skaaret i en Topas, indfattet i Guld, med derved hængende 15 store Guldled af en Kæde, samt 5 Guldled noget mindre, 3 Guldled endnu mindre end de andre, 2 smaa Guldknapper og et Stykke af en Guldstift med 5 Perler. Da Gunde Lange i den Anledning har begæret Tilladelse til at maatte lade Arnold Weisswiler tiltale med lovlig Proces for det af hans Gods, som er fundet i dennes Værge, maa Sigvort Grubbe ikke gøre Gunde Lange eller nogen anden, der har Tiltale til Arnold Weisswiler for noget uhjemlet Gods, fundet i dennes Værge, nogen Hinder derpaa, da det kun er Ret og Billighed og er Kongens Vilje. Sk. T. 5, 65.

1. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hans Witteroch og Mourits v. Broch, Borgere i Helgenhafn, maa for denne ene Gang indkøbe 20 Læster Byg i Laaland til Sædekorn, dog skulle de være forpligtede til at sælge Kornet til Indbyggerne i Helgenhafn for en rimelig Betaling. F. R. 3, 354.

— Forleningsbrev for Oluf Parsberg paa Stiernholms Len, ligelydende med Forleningsbrevet af 30. April 1622 for Reinholt Heidenstrup. Udt. i J. R. 8, 11.

— Forleningsbrev for Reinholt Heidenstrup paa Ørum Len, ligelydende med Forleningsbrevet af 30. April 1622 for Oluf Parsberg. Udt. i J. R. 8, 11.

— Følgebrev for Reinholt Heidenstrup til Kronens Bønder under Ørum Slot, at de nu fra førstkommende 1. Maj skulle svare ham. J. R. 8, 11 b. K.

¹ Karen Lange g. m. Kristoffer Gjøe til Assendrup.

1. April (Kbhvn.). Følgrebrev for Oluf Parsberg til Kronens Bønder i Stiernholms Len. Udt. i J. R. 8, 11 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen til Tulstrup og Laurits Lindenov til Orbygaard, Befalingsmænd paa Skanderborg Slot og Aarhusgaard, om at være til Støde, naar Reinholt Heidenstrup overleverer Stiernholm Gaard og Len til Oluf Parsberg til Jernet, overlevere denne Inventarium, Jordebøger, Breve, Registre og andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Gaarden og paa Ladegaarden og de til Gaarden liggende Skove og give alt beskrevet under deres Signeter. J. R. 8, 11. K.

— Ligelydende Miss. til Hans Dyre og Tyge Brahe om at overlevere Reinholt Heidenstrup Ørum Slot og Len. Udt. i J. R. 8, 11. K.

— Miss. til Ifver Lykke til Bigum. Niels Rosenkrantz til Budderupholm, Kongens Skibshøvedsmand, har berettet, at der snarest skal holdes Skifte efter hans afdøde Fader Axel Rosenkrantz, og at han ikke kan forestaa Værgemaalet for sine umyndige Søkende paa Skiftet, da han selv er interesseret i dette. Ifver Lykke skal derfor forestaa Værgemaalet for Niels Rosenkrantz's umyndige Søkende, medens Skiftet staar paa. J. T. 7, 252 b.

— Miss. til Ifver Juel til Villestrup, Embedsmand paa Bøfling Slot, og Niels Krag til Trudsholm, Landsdommer i Jylland. Da Axel Rosenkrantz til Budderupholms Enke og Børn agte snarest at holde Skifte efter Axel Rosenkrantz og have tilbetroet dem til at overvære Skiftet og bilægge alle forefaldende Stridigheder, gives der dem herved Ordre til at møde ved Skiftet, bilægge alle Stridigheder om Arven i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse eller Dom beskrevet under deres Hænder og Signeter. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde ved Skiftet, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og alligevel udføre Befalingen. J. T. 7, 252 b.

2. April (—). Pas for denne Brevviser, Skipper paa Kongens Skib, kaldet Haderslev Skude, der hele den forestaaende Sommer skal løbe til forskellige Steder i Danmark og Norge for at indtage Tømmer og andet og føre det hid. Kongen befaler alle at befordre Skipperen paa det bedste og be-

faler sine Embedsmænd ufortøvet at skaffe ham Ladning, paase, hvorledes han og hans Folk forholde sig, og medgive ham Bevis om, hvad han indlader, naar han kommer, og naar han igen bliver sejlferdig. Sj. R. 17, 474.

2. April (Kbhvn.). Miss. til Hans Pogwisch [Hindsgavl Len], Jochim Berneus [Nykøbing Len], Laurits Grubbe [Aalholm Len], Jørgen Grubbe [Halsted Kloster], Ernst Normand [Korsør Len] og Peder Basse [Møen] om at holde alle Skuder og Færger i Havnene i deres Len i Arrest, indtil de efter nærmere Ordre skulle indtage og overføre de af Kongen antagne Ryttere og Fodfolk, til hvilket Brug Skuder og Færger imidlertid skulle akkommoderes og læmpes. Sj. T. 22, 365. K.

— Miss. til Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len], Jakob Ulfeldt [Nyborg Len], Holger Rosenkrantz [Odense Len] og Hans Lindenov [Langeland] om at forhandle med Købmændene i deres Len og andensteds om straks og inden førstkommande 20. April paa egen Bekostning at udføre 10 Læster Rug eller Mel, 10 Læster Byg eller Malt, beregnet efter sjællandsk Maal, og 450 Tdr. Havre til Helligenhavn og for en rimelig Betaling sælge Kornet til Kongens antagne Krigsfolks Behov efter den nærmere Anordning, som Kommissarierne paa de Steder skulle gøre. De skulle give de Skuder og Færger i deres Len, der føre Kornet til Helligenhavn, Ordre til straks at begive sig tilbage, saasomt de ere blevne af med Kornet, og de skulle anholde dem saavel som de andre Skuder i Lenet, indtil de efter nærmere Ordre skulle indtage og overføre Kongens antagne Ryttere og Fodfolk, til hvilket Brug Skuder og Færger skulle istandsættes og læmpes. Sj. T. 22, 365 b. K.

— Miss. til Jørgen Brahe om at forhandle med Købmændene i hans Len [Hagenskov] eller andensteds om straks og senest inden 20. April at sende 3 Læster 13 Tdr. Rug eller Mel og 3 Læster 16 Tdr. Byg eller Malt til Flensborg, 6¹/₂ Læst 6 Tdr. Rug eller Mel og 6¹/₂ Læst 8 Tdr. Byg eller Malt til Eckernförde, hver Læst beregnet efter sjællandsk Maal, og 450 Tdr. Havre til Helgenhavn, alt paa deres egen Bekostning, hvor de for en rimelig Betaling skulle forhandle det til Kongens antagne Krigsfolk efter nærmere Anordning af Kongens Kommissarier paa de Steder. Han skal give de Skuder og

Færger, der føre Kornet did, Tilhold om straks at begive sig tilbage igen, saasart de have solgt Kornet, og anholde dem tillige med alle de andre Skuder, som ere brugelige, indtil de efter Kongens nærmere Anordning skulle indtage og overføre Kongens antagne Ryttere og Fodfolk, hvortil de skulle indrettes. F. T. 3, 763.

2. April (Kbhvn.). Miss. til Gundi Lange [Koldinghus], Reinholt Heidenstrup [Stjærholm], Laurits Lindenov [Aarhusgaard] og Laurits Ebbesen [Skanderborg] om hver at give Købmændene i deres Len Ordre til paa deres egen Bekostning at sende 450 Tdr. Havre til Helgenhafn senest inden 20. April og sælge Havren dér til de antagne Rytteres Behov for en rimelig Pris. De skulle give de Færger og Skuder, der føre Havren til Helgenhafn, Ordre til straks at vende tilbage, saasart de have afhændet Havren, og siden anholde dem tillige med de andre brugelige Skuder og Færger, som findes i Lenene, indtil de efter nærmere Ordre skulle overføre de af Kongen antagne Ryttere og Fodfolk, hvortil Færgerne og Skuderne skulle indrettes. J. T. 7, 253 b.

— Miss. til Gabriel Kruse og Ofve Gjedde. Da Kongen med det første vil lade en Skibsflaade udruste, skulle de indrette sig paa at møde her, naar Flaaden bliver færdig til at sejle, og sejle ud med den. De skulle faa deres Traktement paa Flaaden. De skulle alligevel holde den Rostjeneste, som de ere pligtige til at holde af deres Len. Sk. T. 5, 66.

— Miss. til Claus Daa og hans medfølgende Ridemænd. Da Fru Sophie Ulfstand til Bersebek, Claus Podebusk's Enke, har berettet, at de have indført Jørgen Brahe og Axel Urne i hendes Jordegods, men at hun endnu ikke har kunnet faa hendes Breve, hvorefter Indførselen er sket, tilbage eller faa selve Indførselen beskrevet, befales det dem at skaffe hende hendes Breve tilbage igen og at give hende deres Indførsel beskrevet. Sk. T. 5, 66 b.

— Ligelydende Missiver til Hendrik Hvitfeldt med hans medfølgende Ridemænd, der have indført Olluf Rosensparre, Tagge Thott og Knud Grubbe; til Otte Marsvin med hans medfølgende Ridemænd, der have indført Anders Sinklar og Sigvert Grubbe; til Ove Gjedde med hans medfølgende Ridemænd, der have ind-

ført Steen Bilde og Laxmand Gyldenstjerne; til Tagge Thott og Jørgen Vind, der have indført Jørgen Brahe; til Steen Bilde med hans medfølgende Ridemænd, der have indført Anders Ollufsen og Hendrik Jacobsens Arvinger. Sk. T. 5, 67.

2. April (Kbhvn.). Miss. til Verner Parsberg til Lynderup og Erik Juel til Hundsbeek om snarest at begive sig til Viborg for efter Anvisning af Niels Krag til Aggerkrog, Landsdommer i Jylland, at optage en i Domkirken staaende Brevkiste og levere Niels Krag de Breve angaaende Trudsholm Gaard og Gods, som findes deri og tilhøre ham med Rette. De skulle indlægge en Reversal paa de Breve, som de udtage, i Kisten og igen forsegle denne. J. T. 7, 253 b. K.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen. Poul Skinkel til Løgismose har berettet, at han for nogen Tid siden har faaet Dom i en Gældssag over Ifver Lykke Eriksen til Indsættelse, og har nu anmodet Kongen om at være ham behjælpelig med at faa Dommen eksekveret, da han ellers ikke kan blive Ifver Dyre mægtig. Da Ifver Lykke ofte skal opholde sig i hans Len [Hald], skal han yde Poul Skinkel tilbørlig Assistance til at blive Ifver Dyre mægtig, hvortil ogsaa Kongens tidligere udgaaede Forordninger forpligte ham. J. T. 7, 253 b.

— Ligelydende Miss. til Tyge Brahe [Skivehus Len]. J. T. 7, 253 b.

3. April (—). Miss. til Sigvert Grubbe om at lade den Jesuit Mathias Colens Bud faa de Bøger og det Gods, som han har ladet blive liggende i Arnold Weisvilers Hus, da han blev sat i Arrest, alt efter den medfølgende Fortegnelse, da Kongen har bevilget, at Mathias Colen igen maa faa det, dog skal det paases, at de Breve og Underretninger, som maatte findes angaaende deres hemmelige Praktikker og Anslag, blive holdte tilbage og indsendte til Kancelliet. Derimod maa Mathias Colen ikke faa de Ringe, han begærer, da Gunde Lange til Søfde beretter, at de tilhøre ham, medens Weisviler selv har berettet til Kongen, at Ringene ere hans egne og at han alene har været til Sinds at forære dem til Munkene, hvilket han dog alligevel ikke endnu havde gjort. Sk. T. 5, 67.

— Miss. til Otte Marsvin. Han har tidligere faaet Missive

angaaende Voldenes Brøstfældighed omkring Christianstad, og det befales ham nu at lade Voldene istandsætte af de nærmest boende Kronens Bønder. Sk. T. 5, 67 b.

3. April (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gyldenstjerne om at lade Skipperen paa Kongens Skib Haabet faa de bedste og største af de Master, som Kongen har ladet købe i Sverrig, og som nu ligge i Schalle, ind paa Skibet, skaffe ham Smaatømmer, „Ecken“ og Brændeved til at stuve Masterne med og Folk til at skaffe Masterne ind i Skibet. Han skal med Skipperen sende Sten Villomsen, Admiral paa Bremerholm, rigtigt Bevis for det, Skipperen indtager, med Oplysning om, naar han er kommet og igen er bleven sejlferdig, og hvorledes han og hans Folk have forholdt sig. Sk. T. 5, 68.

6. April (—). Miss. til Ernst Normand. For nogen Tid siden¹ har han faaet Ordre til at tiltale Borgemesteren i Skelskør for Udskrivningen af nogle bosatte Borgere til Baadsmænd. Da hans og Borgemesterens Erklæring gaar ud paa, at der ikke kan faas ledige Karle til Baadsmænd, medens de udskrevne Baadsmænd her have erklæret, at der kan faas ledige Karle, skal han give de udskrevne Baadsmænd Ordre til at udvise de ledige Karle, der ere tjenlige til at udskrives i deres Sted og, saafremt de ikke kunne gøre det, straks igen sende dem hid til Kongens Tjeneste. Sj. T. 22, 366. K.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Kronens Bønder i Brørup, Høfver og Sielof i Skanderborg Len havde anmodet om at faa noget af deres resterende Landgilde eftergivet, da deres Korn og bedste Grøde er blevet slaaget ned og helt ødelagt af et hastigt Haglvejr forrige Aar. Han skal lade de Bønder i de 3 Byer, der have lidt Skade paa deres Korn, være fri for Halvdelen af ét Aars Landgilde. J. T. 7, 254.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Holgier Rosenkrantz til Glimminge og hans Hustru, Fru Lene Gyldenstjerne, paa Kirkens Part af Korntienden af Løderup Sogn i Skaane, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 4¹/₂ Pd. Byg og 15 Tdr. Havre til Løderup Kirke, at levere til Kirken, saa denne ikke faar nogen Bekostning. Naar en af dem dør, skal den

¹ 16. Marts 1624.

efterlevende betale Kirken tilbørligt Stedsmaal. Udt. i Tb. S. 204 b.

7. April (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse, Laurits Grubbe, Frederik Reedtz og Axel Urne. De have tidligere faaet Ordre til at forordne Palle Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Vordingborg Slot, til Løjtnant for det sjællandske Kompagni, som skal holdes af Adelens Jordegods. Da Kongen nu har fritaget Palle Rosenkrantz for denne Bestilling, skulle de snarest muligt skriftligt foreslaa Kongen to andre Adelspersoner under samme Fane, som de anse for dygtige til denne Bestilling, hvoraf Kongen saa kan forordne en til Bestillingen. Sj. T. 22, 366. K.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Han har faaet Skrivelse om, at en Del af Kronens Bønder i hans Len skulle være fri for at drive Ladegaardens Avl og i Stedet give Arbejdspenge. Han skal lade dem være fri for at give Arbejdspenge, saalænge de have gjort Arbejde ligesom tidligere, og først lade denne Afgift begynde fra den Tid af, da Ladegaarden blev bortforpagtet. J. T. 7, 254. K.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at lade Simen Søfrensen i Rofve¹, hvis Gaard og Formue for nogen Tid siden er brændt, være fri for ét Aars Landgilde. Udt. i J. T. 7, 254 b.

— Miss. til Tønne Friis. Fru Dorrete Budde, Ifver Friis's Enke, har berettet, at hendes nærmeste Frænder, der paa hendes Vegne burde være til Stede, naar Boet efter hendes afdøde Husbonde skal registreres, af Kongen ere forordnede til at være Værger for hendes Børn, og i den Anledning anmodet om, at Tønne Friis maa møde paa hendes Vegne ved Registreringen og paase, at der vederfares hende Lov og Ret. Det befales ham herved at give Møde ved Registreringen, saa denne uden videre Forhaling kan komme til Ende. J. T. 7, 254.

8. April (—). Proklama, udstedt for Fru Lisebet Bilde til Førsløf, Sigvort Beck's Enke, der har berettet, at hendes afdøde Husbonde har været i adskillige Løfter for Herlof Daa til Valbygaard og andre, men at hun aldeles ikke ved, hos hvem Hoved- og Forløftbrevene findes. Det paabydes der-

¹ ? Rode, Framlev H.

for alle i Danmark, der maatte være i Besiddelse af Gældsbreve, hvori Sigvort Beck har lovet og sagt god, inden Aar og Dag efter dette Brevs Forkyndelse enten selv eller ved deres Fuldmægtige at fremvise Brevene for Landsdommerne, der siden skriftlig skulle give Lissebet Bilde Besked om disse Breve, naar hun kræver det, saafremt Indehaverne ikke ville have forbrudt deres Ret til at kræve Gælden. Sj. R. 17, 474 b.

8. April (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand om i Antvorskov Len paa Kongens Vegne at opkøbe 200 gode staldfærdige Øksne og i rette Tid lade dem opstalde paa Antvorskovs Ladegaarde. Sj. T. 22, 366 b. K.

— Miss. til Jørgen Urne om i Kronborg og Frederiksborg Len paa Kongens Vegne at opkøbe 410 gode staldfærdige Øksne, hvoraf han i rette Tid skal lade de 260 opstalde paa Abrahamstrup og de 150 paa Hørsholm. Der skal tilsendes ham 30 Øksne fra St. Peders Klosters Len, 30 fra Jerrested Herred, 65 fra Helnekirke Len og Froste Herred, 60 fra Landskrone Len, 55 fra Helsingborg Len og 60 fra Christianstad Len, hvoraf de 100 i rette Tid skulle opstaldes paa Frederiksborg store Ladegaard og Resten, 200 Øksne, paa Frederiksborg lille Ladegaard. Sj. T. 22, 366 b. K.

— Miss. til Hr. Christian Friis. Han skal i Københavns Len paa Kongens Vegne købe 300 gode staldfærdige Øksne og i rette Tid lade dem opsætte og stalde sammen med de 100 Øksne, der sendes ham fra Ringsted Len, og de 50 Øksne, der sendes ham fra Roskildegård; de 200 Øksne skulle opstaldes paa Københavns Ladegaard og de resterende 250 Øksne paa Ibstrup. Sj. T. 22, 366. K.

9. April (—). Miss. til Axel Urne om i Ringsted Len at opkøbe 100 gode staldfærdige Øksne og i god Tid lade dem fremdrive til Hr. Christian Friis til Kragerup, Embedsmand paa Københavns Slot. Sj. T. 22, 366. K.

— Miss. til Mogens Pax om i Roskilde Len paa Kongens Vegne at opkøbe 40 gode staldfærdige Øksne og i rette Tid lade dem opstalde paa Roskilde Ladegaard. Endvidere skal han opkøbe 50 gode staldfærdige Øksne og i god Tid lade dem fremdrive til Hr. Christen Friis, Embedsmand paa Københavns Slot. Sj. T. 22, 367. K.

— Miss. til Lensmændene i nedennævnte Len om paa Kon-

gens Vegne at opkøbe gode staldfærdige Øksne og sende dem til Jørgen Urne. — St. Peders Klosters Len 30, Jerrested Herred 30, Helnekirke Len og Froste Herred 65, Landskrone Len 60, Helsingborg Len 55 og Christianstad Len 60. Udt. i Sj. T. 22, 366 b. K. (i Udt.).

9. April (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Lensmændene i nedennævnte Len om at indkøbe Staldøksne og sende dem til Palle Rosenkrantz. — Kallundborg Len 80, Antvorskov Len 60, Holbæk Len 50, Tryggevælde Len 80, Draxholm Len 80. Udt. i Sj. T. 22, 366 b. K. (i Udt.).

— Miss. til Palle Rosenkrantz om i Vordingborg Len paa Kronens Vegne at indkøbe 200 gode staldfærdige Øksne. Der skal desuden sendes ham 80 Øksne fra Kallundborg Len, 60 fra Antvorskov Len, 50 fra Holbæk Len, 80 fra Tryggevælde Len og 80 fra Draxholm Len, saaledes at han i alt faar 550 Øksne. Af disse skal han lade 150 opstalde paa Lekkinge, 200 paa Junkshovet og 200 paa Belderinge Ladegaard. Sj. T. 22, 366 b. K.

— Miss. til Sigvort Grubbe om i Malmøhus Len at indkøbe 600 gode staldfærdige Øksne og i rette Tid lade dem opstalde paa Ladegaardene i Lenet, 200 paa Lindholm, 200 paa Børring og 200 paa Hageløsse. Da Kongen mener, at der paa Ladegaardene kan staldes 150 Øksne udover de nævnte 600 Øksne, skal han lade Husene bygge om til 150 mere og naar det er sket, indkøbe 150 Øksne til og opstalde dem. Sj. T. 22, 367. K.

10. April (—). Miss. til Laurits Ebbesen [Skanderborg Len] om at levere Johan de Willum og hans Konsorter 24 Læster Byg à 48 Læster af Kronens Indkomst, naar han gør nærmere Anfordring derom, eller levere Malt i Stedet, hvis der ikke er Byg i Forraad. Sj. T. 22, 367. K.

— Ligelydende Miss. til Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len] om 20 Læster Byg eller Malt, Laurits Lindenov [Aarhus Len] om 16 Læster Byg eller Malt, Tønne Friis [Aalborghus Len] om 20 Læster Byg eller Malt, Gunde Lange [Koldinghus Len] om 30 Læster Byg eller Malt. Sj. T. 22, 367. K.

— Proklama, udstedt paa Begæring af Johan Brockenhus til Lierbek, der har berettet, at hans Fader Kield Brockenhus har været i mange Løfter for adskillige Adelspersoner,

men at han aldeles ikke ved, hvor Hovedbrevene, hvori Kield Brockenhuus har været i Forløfte, findes. Det paabydes alle i Danmark, der maatte være i Besiddelse af Gældsbreve, hvori Kield Brockenhuus er Forlover, inden Aar og Dag efter dette Proklamas Forkyndelse paa Landstingene enten selv eller ved deres Fuldmægtige at fremvise saadanne Gældsbreve for Landsdommerne, der siden skriftlig skulle give Johan Brockenhuus Meddelelse om disse Breve, saafremt Indehaverne ikke ville have fortiet og forbrudt den Ret, de have til at kræve Gælden. J. R. 8, 11 b.

11. April (Kbhvn.). Miss. til Erik Rosenkrantz om at indtage Kaptejn Lauridts Christensen med 60 Soldater i Halmstad Befæstning og indtil videre til rette Tid give Soldaterne deres Lening. Sk. T. 5, 68.

— Ligelydende Miss. til Falk Lykke om at indtage Løjtnant Johan von Segeberg i Christianopels Befæstning. Udt. i Sk. T. 5, 68 b.

12. April (—). Aab. Brev om, at Borgemestre og Raad i Helgenhafven maa købe 40 sjællandske Læster Byg i Laaland til Sædekorn og udføre det, dog skulle de saa være forpligtede til at sælge det til Kongens egne Undersaatter, og de maa ikke sende det til fremmede Steder. Sj. R. 17, 475.

— Ligelydende Bevilling for Michel Frauven og Claus Cluver i Crempe til at udføre 150 jyske Læster Korn, Rug, Byg, Malt og Havre. Udt. i Sj. R. 17, 475.

— Ligelydende Bevilling for Laurits Søfrentsen, Indbygger i Flensborg, til at udføre 30 sjællandske Læster Korn fra Køge. Udt. i Sj. R. 17, 475.

— Ligelydende Bevilling for Peiter Michelsen og Henrik Berendtz til at udføre 20 sjællandske Læster Korn fra Køge. Udt. i Sj. R. 17, 475.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd. De have tidligere¹ faaet Ordre til at anholde alle Færger og Skuder i deres Len til Overførsel af Kongens antagne Krigsfolk. Det befales dem nu indtil nærmere Ordre at løsgive de anholdte Færger og Skuder. — Jakob Ulfeldt, Jørgen Brahe, Holger Rosenkrantz,

¹ 2. April 1624.

Hans Pogwisch, Hans Lindenov, Jochim Berneus, Laurits Grubbe, Jørgen Grubbe, Palle Rosenkrantz, Ernst Normand, Peder Basse, Gunde Lange, Laurits Lindenov og Reinholt Heidenstrup. Sj. T. 22, 367 b. K.

13. April (Kbhvn.). Aab. Brev til alle Indbyggerne paa Sjælland om, at Kongen har forordnet Jacob Ulfeldt til Baufvelse til at være Landsdommer paa Sjælland. Sj. R. 17, 475 b.

— Følgebrev for Jacob Ulfeldt til Bavelse til Kronens Bønder i Ringsted Klosters Len. Sj. R. 17, 476. K.

— Miss. til Mogens Pax til Taarup og Ernst Normand til Trepeftzgaard, Embedsmænd paa Roskildegård og Antvorskov Slot, om at være til Stede, naar Axel Urne til Rygaard overleverer Ringsted Kloster til Jacob Ulfeldt til Bavelse med Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, besigte Bygningerne paa Klosteret og Ladegaarden og de til Klosteret liggende Skove og give alt beskrevet fra sig. Sj. R. 17, 476.

— Miss. til Jørgen Urne. Han har for nogen Tid siden¹ faaet Ordre til ikke at lade Soldater passere over Færgestedet ved Helsingør, medmindre de kunne fremvise Passeddél fra Kongen af Sverrig. Han maa nu herefter ikke opholde nogen paa Færgestedet, hvad enten han har Kongen af Sverrigs Pas eller ej, men skal uhindret lade enhver passere ligesom tidligere. Sj. T. 22, 367 b. K.

— Miss. til Sigvert Grubbe. Axel Urne til Rygaard, Landsdommer i Sjælland, har tilnævnet Ditlev Holck til Eskilstrup og Fredrik Reedtz til Tygestrup, Befalingsmand paa Trøggeveldegård, til at indføre Madts Rafn, Borger i Køge, i noget Herlof Daa til Valdbygaard tilhørende Gods i Skaane. Da Fredrik Reedtz ved forskellige Bestillinger for Kongen er forhindret i at gøre det, skal Sigvert Grubbe i Fredrik Reedtz's Sted sammen med Ditlev Holck straks foretage Indførselen. Sk. T. 5, 68 b.

— Aab. Brev om, at Søfren Søfrensen, Borgemester

¹ 17. Marts 1624.

i Maribo, maa udføre 10 sjællandske Læster Byg fra Maribo til fremmede Steder. Sm. R. 5, 91.

13. April (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas om med saa ringe Bekostning som muligt at istandsætte Hvælvingen i Mariager Klosters Kirke, der er sunket, og som der er gaaet stort Fald paa. J. T. 7, 254 b. K.

— Miss. til Anders Friis og Tønne Friis. Fru Sophie Brahe, Peder Munks Enke, har anmodet Kongen om at beskikke to gode Mænd til at taksere hendes og hendes Datter, Jomfru Kirsten Munks Gods. Da hun har betroet dem dertil, skulle de saa snart som muligt begive sig til hendes og Datterens Sædegaard, Sebyegaard og Vrelegaard i Vendsyssel og Sødringholm og Demstrup i Ommer Syssel, taksere nævnte Sædegaard med tilliggende Ejendom, Skove, Herlighed, Bygning og anden Tilliggelse til en rimelig Pris og give Taksationen beskrevet. J. T. 7, 254 b.

— Miss. til Lauge Urne, Hans Kaas, Johan Friis og Steen Rodsteen. Fru Sophie Brahe, Peder Munks Enke, har berettet, at de for nogen Tid siden have indført Peder Munk i Otte Banners Gaard Løgismose for 5112½ Rdlr., som Peder Munk har udlagt for Otte Banner. Denne Indførsel, som de have givet skriftlig fra sig, er bleven forlagt i Fru Pernille Gyldenstjernes Gemme og er bortkommen. Det befales dem herved, uanset den tidligere Indførsel, paany at give Fru Sophie Brahe Indførselen beskrevet. F. T. 3, 764.

14. April (—). Miss. til Mogens Kaas og Tage Thott. Da Kongens Broder Hertug Ulrik, Administrator i Schwerin Stift, er død og hans Begravelse er fastsat til 24. Maj i Bützow, skulle de rette sig efter at være til Stede i København 16. Maj for siden at begive sig til Bützow og overvære Begravelsen. De skulle lade lave Sørgeklæder med lange Kapper, Bind og andet Tilbehør til sig selv og deres Folk. Sj. T. 22, 368. K.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd og Adelige. Da Hertug Ulrik, Arving til Norge, Administrator i Schwerin Stift og Hertug i Slesvig Holsten, Kongens Broder, er død, skulle de indrette sig paa at være i København 16. Maj, for derfra, efter nærmere Anordning af Kongen, at begive sig over til Bødtzow og gøre Tjeneste („opvare“) ved den fyrstelige

Ligbøgængelse. De skulle klæde sig selv med en lang Sørges- kappe med hængende Bind, Sørgeklæder og Tilbehør og ligeledes lade deres Dreng klæde i sort. Det tillades dem ogsaa at rejse over Land, men de maa møde i Werdemynde den 22. Maj. — Oluf Parsberg, Claus Daa, Otte Skeel, Jørgen Skeel, Knud Gylden- stjerne, Reinholt Heidenstrup, Laurits Ebbesen, Laurits Lindenov, Tyge Brahe, Tønne Friis, Anders Friis, Christopher Gersdorff, Hans Dyre, Gunde Lange, Jørgen Brahe, Markur Bilde, Hans Pog- wisch, Jørgen Urne, Mogens Pax, Alexander Raab, Ernst Nor- mand, Hans Lindenov, Jørgen Grubbe, Palle Rosenkrantz, Fre- derik Reedtz, Peder Basse, Axel Urne, Sigvort Grubbe, Gabriel Kruse, Borcker Rud, Frants Lykke, Henning Valkendorf den unge, Frederik Parsberg, Ifver Vind, Holger Rosenkrantz Børresen, Gudde Galde, Jørgen Vind, Hendrik Gyldenstjerne, Hendrik Hvit- feldt, Christian Grubbe, Falk Gjøe, Peder Lange, Niels Sehested, Vintcents Bilde, Christopher Stensen, Erik Stensen, Knud Sten- sen, Hans Bernekov, Hendrik Podebusk, Mourits Podebusk, Mou- ridts Askersleben, Peder Straale, Laurits Skinkel, Tyge Kruse, Otte Krafse, Bendix Sehested, Viffert Sefeldt, Envold Sefeldt, Frandts Rantzau, Otte Lindenov, Jens Sehested, Erik Rosen- krantz Jakobsen, Oluf Staverskov, Jakob Sinklar, Christoffer Friis, Niels Friis til Farskouf, Hendrik Lange og Johan Broc- kenhuus. Sj. T. 22, 367 b. K.

14. April (Kbhvn.). Miss. til Eski Brock, Hr. Jørgen Skeel, Laurits Ebbesen, Laurits Lindenov og Reinholt Heiden- strup. For nogen Tid siden have de faaet Missive angaaende nogen Kontribution, som de formuende Kirker i Aarhus Stift skulde gøre til Vindbles og Glendstrup Kirkers Repara- tion. Da det er berettet Kongen, at denne Kontribution endnu ikke helt er fremkommen, skulle de snarest, uden videre Ophold, fremsende Kontributionen til Mogens Kaas til Støfringgaard, Befalingsmand i Mariager Kloster. J. T. 7, 255. K.

— Miss. til Niels Krag og Laurits Lindenov. Mogens Kaas til Støvringgaard, Befalingsmand i Mariager Kloster, har beret- tet, at nogle Kirketiender i Aarhus og Viborg Stifter efter Jordebogen skulle oppebæres til Mariager Kloster, men der svares intet af Tienderne til Kirkerne, hvormed disse kunne holdes vedlige, saaledes som de nærmere kunne er- fare af Mogens Kaas. De skulle snarest undersøge og fastsætte,

hvor meget der aarlig behøver at udgives af Tienderne til Kirkerne Vedligeholdelse og anden Fornødenhed, og give Mogens Kaas deres Taksation beskreven. J. T. 7, 255 b. K.

14. April (Kbhvn.). Miss. til Oluf Parsberg og Mogens Kaas til Liungholm. Mogens Kaas til Støfringgaard, Befalingsmand i Mariager Kloster, har berettet, at nogle Kirketiender i Thy efter Jordebogen skulle ydes til Mariager Kloster, men der svares intet af Tienderne til Kirkerne, hvormed disse kunne holdes vedlige, saaledes som de nærmere kunne erfare af Mogens Kaas. De skulle snarest undersøge og fastsætte, hvor meget der aarlig behøver at udgives af Tienderne til Kirkerne Bygning og anden Fornødenhed, og give Mogens Kaas deres Taksation beskreven. J. T. 7, 255.

— Ligelydende Miss. til Hr. Ulrik Sandberg og Knud Gyldestjerne til Vosborg angaaende Stoubye¹ Kirke og dens Tiende. Udt. i J. T. 7, 255 b.

— Miss. til Niels Friis til Krastrup. Kongen har for nogen Tid siden ladet udgaa Befaling til Tønne Friis, Embedsmand paa Aalborghus, og Jost Høg, Hofmester for det kongelige adelige Akademi i Sorø, angaaende noget Gods, som Otte Skeel, Befalingsmand i Dueholm Kloster, begærer til Mageskifte af Kronen. Da Jost Høg paa Grund af adskillige Bestillinger ikke kan fuldende Befalingen, skal Niels Friis træde i hans Sted og sammen med Tønne Friis udføre Befalingen. J. T. 7, 256. K.

— Miss. til Christian Grubbe. Da han har besværet sig over at skulle paatage sig Værgemaalet for Jomfru Kiersten Munk, afdøde Peder Munks Datter, og ment, at der er andre nærmere beslægtede, som efter Loven bør være hendes Væрге, har Kongen forskaaet ham for Værgemaalet, saafremt der findes andre nærmere beslægtede, som efter Loven bør være hendes Væрге. Sj. T. 22, 368.

— Miss. til Tolderne i Øresund om indtil videre ikke at oppebære nogen Told af svenske Undersaatter i Øresund. Sj. T. 22, 368 b. K.

— Miss. til Rigsraaderne Hr. Christen Friis, Jakob Ulfeldt, Eske Brock og Christen Holck. Da der den 20. Maj paa

¹ Staby, Ulvborg H.

Grænsen ved Knerød skal holdes et Møde mellem Kongen og Kong Gustaf Adolf af Sverrig, hvor der skal forhandles om nogle Stridigheder mellem Rigerne, og Kongen vil bruge dem paa dette Møde, skulle de rette sig efter selv-tredje eller selvfjerde at begive sig paa Rejsen did henimod den Tid, saa de kunne være i Knerød 19. Maj og rette sig efter den Instruks, der vil blive meddelt dem. De skulle staffere sig selv og deres Folk med Sørgeklæder, saaledes som denne Tids Lejlighed tilsiger. Sj. T. 22; 368 b. K.

14. April (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene paa Bahus, Varberg, Halmstad, Laugholm, Christianopol, Helsingborg og Christianstad Slotte om flittigt at søge al den Efterretning, som det er muligt at faa, om det er forbudt de Svenske at søge danske Markeder og at føre deres Varer over Grænsen. Der skal tages nøjagtige Raadstue- og Tingsvidner herom med Specifikation af, hvor, naar og ved hvem det er sket. Paa samme Maade skal der skaffes Oplysning om, hvad Indpas der sker danske Købmand, der ville besøge svenske Markeder. De fremskaffede Akter skulle være til Stede paa Grænsen ved Knerød den 19. Maj til det Møde, som Kongen har aftalt med Kongen af Sverrig at lade holde af begge Rigers Raad. Nogle af de Personer, som ere blevne særlig forurettede og have god Kendskab derom, skulle møde paa samme Tid og Sted. Sk. T. 5, 69.

15. April (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Odense, Aalborg, Aarhus, Ribe, Helsingør, Køge, København, Malmø, Ystad, Helsingborg, Marstrand og Oslo. Da Kongen og Kongen af Sverrig have berammet et Møde af begge Rigers Raad paa Grænsen ved Knerød den 20. Maj for at forhandle om Rigerens Brøster og afhandle alle Stridigheder, skulle de, hvis der i deres By findes Borgere, som handle paa Sverrig og klage over at være blevne forurettede i Sverrig, give disse Tilhold om enten til nævnte Tid at fremsende rigtig beseglede Klager, saa vidt muligt bilagt med rigtige Tingsvidner eller Beviser, eller selv møde paa Grænsen til nævnte Tid, hvis de ere saa højt interesserede. Sj. T. 22, 369. K. Orig. (til Aalborg).

— Miss. til Holger Rosenkrantz (Odense), Tønne Friis (Aalborg), Laurits Lindenov (Aarhus), Hr. Albret Skeel (Ribe), Sig-

vort Grubbe (Malmø og Ystad), Hr. Anders Bilde (Helsingborg), Hr. Jens Sparre (Marstrand) og Jens Juel (Oslo) om flittigt at tilholde Borgemestre og Raad i de nævnte Byer til at give Borgerskabet Ordre til at efterkomme Kongens Befaling, da det ogsaa er dem selv magtpaaliggende. Sj. T. 22, 369. K.

15. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Joachim Ernst, Arving til Norge, Hertug i Slesvig Holsten, maa lade sine Fuldmægtige opkøbe 12 Læster Byg til Sæd her i Riget og udføre dem. Sj. R. 17, 477.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt om paa nærmere Anfordring at lade Joachim Ernst, Arving til Norge, Hertug af Slesvig Holsten, for en rimelig Betaling faa nogle Fyrrebjælker, 50 Sko lange, og nogle hugne gullandske Sten og Kalksten, saa at Bjælker og Sten tilsammen udgøre en Skibsladning; der skal svares sædvanlig Told og Rettighed deraf. Sk. T. 5, 69 b.

— Miss. til Frederik Reedtz. Kongen har bevilget, at en Person, ved Navn Hans Knudsen, der allerede skal være kaldet til Karise og Alsløf Sogne af Sognemændene, maa kaldes til disse Sogne, skønt han ikke efter Kongens Forordning har studeret 2 Aar ved Universitetet. Sj. T. 22, 368 b. K.

— Aab. Brev om, at Gregers Ulf, Borger i Stralsund, der forrige Høst ved Mikkelsdagstid har købt 400 Tdr. Byg af Claus Pouelsen og Olle Wanneberg, Borgere i Christianstad, hvilke straks skulde have været leverede ham, nu, da dette ikke er sket, har anmodet om Tilladelse til endnu at udføre Kornet. Kongen bevilger, at han nu maa udføre dette Korn, men heller ikke mere, af Riget, dog skal han være forpligtet til at føre det til Norge, og ikke andenstedshen, og sælge det til Indbyggerne der for en rimelig Pris. Sk. R. 4, 314.

— Miss. til Fru Lene Daa Jens Bondes. Hendes Søster, Fru Dorethe Daa, har berettet, at Lene Daa skylder sin Broder Herlof Daa til Valdbyegaard nogle Penge, og begæret, at disse Penge maa blive staaende i Arrest hos Lene Daa, indtil Sagen mellem Dorethe Daa og Herlof Daa, der nu er bleven indstævnet til den førstkommende Herredag, bliver paadømt. Det befales hende i den Anledning at beholde Pengene hos sig indtil den Tid. Sk. T. 5, 69 b.

— Miss. til Fru Ellene Marsvin om snarest at forskikke

til Ernst Normand, Befalingsmand paa Antvorskov Slot, 50,000 Mursten, der behøves til Sorøs Bygning. F. T. 3, 765.

15. April (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz. For nogen Tid siden har han faaet Ordre til at istandsætte et af Hjulene paa Nesbyhovids Mølle. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at Møllen behøver yderligere Forbedring baade paa det andet Hjul og i andre Maader, befales det ham at lade Brøstfældigheden paa Møllen istandsætte med saa ringe Bekostning som muligt. F. T. 3, 765.

— Miss. til Fru Sophie Brahe, Peder Munks Enke. Da Kongen for nogen Tid siden¹ har givet Tønne Friis, Embedsmand paa Aalborghus, Ordre til at lægge det Gods, som Peder Munk har været forlenet med, ind under Aalborg-hus, skal hun levere Tønne Friis en af hende selv underskreven Jordebog over dette Gods. J. T. 7, 256. K.

— Miss. til Mogens Kaas, Embedsmand i Mariager Kloster, om snarest at sende Ernst Normand 50 Læster Kalk til Antvorskov Bygnings Behov. K. Udt. i J. T. 7, 256 b.

16. April (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1624 at regne, for Jacob Ulfeldt til Bavelse, Landsdommer i Sjælland, paa Ringsted Kloster og Len. Han skal for sin Landsdommerbestilling og sin Umage med Klosteret og til Underhold for sig selv, Klosterets og sine egne Folk have 1800 Kurantdlr. aarlig, hele Avlen og Tiendedelen af den uvisse Indkomst. Skolemesteren og Hørerer i Skolen maa faa deres sædvanlige Løn og Hofklædninger og Skovrideren sin Løn og sine Maanedspenge. Hver af de 12 Skolepersoner, der hidtil ere blevne bespiste paa Klosteret, maa i Stedet for Kosten faa 2¹/₂ Kurantdlr. om Maaneden, saa Kongen slet ingen Udspisning vil have paa Klosteret. Han skal paa egen Bekostning holde 2 Postvogne og 4 Postheste paa Klosteret. Naar Kongen, som hidtil, sender nogle af sine Heste og Foler til Klosteret, skal han skaffe dem frit Ruffoder uden nogen Bekostning for Kongen. Han skal aarlig fremsende 50 Ol Æg til Frederiksborg. [Iøvrigt med Art. 4, 8, 10, 12, 16—20 og A og B]. Sj. R. 17, 477.

¹ 15. Maj 1623.

16. April (Kbhvn.). Forleningsbrev for Hans Lindenov paa Kallundborg Slot og Len (ligelydende med Forleningsbrevet af 30. April 1622 for Kaj Rantzau). Udt. i Sj. R. 17, 479.

— Miss. til Peder Basse og Alexander Rabe v. Papenheim om at overlevere Kallundborg Slot til Hans Lindenov. Udt. i Sj. R. 17, 477.

17. April (—). Miss. til Hospitalsforstanderne i Slagelse om at indtage Niels Christensen Dambsgaard og Peder Svendsen Amager, der en Tid lang have tjent Kongen som Bøsseskytter, men nu ere afskedigede paa Grund af Alder, i Hospitalet og forholde sig med dem som med andre Hospitalslemmer. Sj. T. 22, 369.

— Miss. til Rentemestrene. Mourits Busk, Borger i Bergen, resterer med Forklaring af 5 Aars Regnskaber for den uvisse Indkomst af Liuse Klosters Len i Norge, som Thomas Noll, øverste Arkelimester, er forlenet med, og som Mourits Busk er Foged over. Da Mourits Busk har berettet, at Regnskaberne med andet mere ere brændte for ham ved den sidste Ildebrand i Bergen, har Kongen bevilget, at han for hvert Aars Restance af den uvisse Indkomst maa betale 200 Rdlr. in specie, ialt altsaa 1000 Rdlr. in specie, hvilke de skulle modtage og føre til Indtægt for Kongen. Sj. T. 22, 369 b. K.

— Miss. til Tønne Friis. Da Fru Sophie Brahe, Peder Munks Enke, har begæret 3 Gaarde og 8 Gadehuse i Meyeholt i Kier Herred til Mageskifte for 2 hende tilhørende Gaarde og 2 Gadehuse i Øster Hassing By og Sogn i Kier Herred samt Gaasemølle med et Hus, skal han snarest erklære sig, om Kronens Gods i Meyeholt for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes for Sophie Brahes Gods, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 7, 256 b.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Fru Soffie Ulfstand, Claus Podebusk's Enke, er kommen i adskillige Vidtløftigheder og stor Besværing, har han bestemt at sætte hendes Datter, Jomfru Vibeke Podebusk, i Huset hos en af hendes nærmeste Slægt. Det befales ham i den Anledning straks at tage Jomfru Vibeke

Podebusk i sit Hus og lade hende blive hos hendes Søster Fru Lisebet Podebusk. Sk. T. 5, 70.

17. April (Frederiksborg). Miss. til Laurits Ebbesen om at give Bønderne til de 3 Ladegaarde i hans Len [Skanderborg og Aakær] Ordre til at holde Gærderne omkring Ladegaardenes Marker vedlige ligesom tidligere. J. T. 7, 256 b. K.

— Miss. til Laurits Ebbesen om med saa ringe Bekostning som muligt at lade det Hus paa Ring Kloster, som Overet er blæst af, gøre i Stand og lade de 2 Poster, den ene i Borggaarden paa Skanderborg, den anden i Hestehaven, der ere blevne raadne, reparere. K. Udt. i J. T. 7, 257.

18. April (—). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. For nogen Tid siden har han faaet Ordre til at sende en Del af det Tømmer, som skulde bruges til det Værk paa Nidingen, til København. Han skal i Stedet til Værket paa Nidingen igen indkøbe ligesaa meget Tømmer, som der hentes til København, paa de Steder, hvor saadant Tømmer bedst kan faas. Sk. T. 5, 70 b.

19. April (Kbhvn.). Miss. til Frederik Reedtz til Tygestrup og Jørgen Urne til Alsløf, Embedsmænd paa Trygeveidgaard og Kronborg, om at være til Stede, naar Fru Lisebet Gyldenstjerne, Oluf Rosensparres Enke, overleverer Dragsholm Slot og Len til Claus Daa til Rafnstrup, overlevere denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og de i Lenet liggende Skove og give alt beskrevet fra sig. Sj. R. 17, 479.

— Miss. til Christen Høg til Tuodbøl og Otte Skeel til Hammelse om at overlevere Jørgen Grubbe til Tostrup Vestervig Kloster med Inventarium, Registre, Breve, Jordebøger og andet, besigte Bygningerne paa Klosteret og Ladegaarden og give Jørgen Grubbe alt beskrevet under deres Signeter. K. Udt. i J. R. 8, 12.

— Aab. Brev, hvormed Kongen bevilger, at de Købmænd, der have købt Korn i Fyen før Udstedelsen af Kongens Forbud mod Udførsel af Korn, uhindret maa udføre Kornet, saafremt de ville føre det til Holsten, Slesvig, Norge, men ingen andensteds, og sælge det til Indbyggerne paa de nævnte

Steder, hvorom de skulle afgive nøjagtige Forpligtelser til Lensmændene paa de Steder, hvor Kornet udskibes, og tage nøjagtige Certifikater paa de Steder, hvor Kornet bliver solgt, saa man deraf kan se, at der er gaaet oprigtigt til Værks. F. T. 3, 766.

19. April (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene om at lade ovenstaaende Brev forkynde i deres Len, hvor det gøres behov, saa enhver kan vide at rette sig derefter. F. T. 3, 767.

— Forpagtningsbrev til menige Bønder i Hollænderbyen paa Amager paa Kronens Ladegaard sammesteds med tilliggende Jord og Ejendom i Ager og Eng, Forte og Fællede, saa de indtil videre maa bruge den med Sæd og Høst og i al anden tilbørlig Maade og gøre sig Afgrøden af den saa nyttig som mulig, dog maa de ikke udstrippe og forderve Jorden med Havre eller i andre utilbørlige Maader, saa de, naar Forpagtningen er forbi, kunne levere den fra sig i ligesaa god Stand, som de modtog den. De skulle aarlig til Jul betale Kongen 200 Rdlr. in specie i en samlet Sum i Afgift. De skulle paa egen Bekostning holde Ladegaardens Bygning, naar den store Lade undtages, i Stand, saaledes som den nu er. Foruden den tredje Part af Kirkens Part af Korntienden, der tidligere er bevilget den tyske Præst, skulle de, som de selv have tilbudt, give denne 3 Pd. Korn, saalænge Forpagtningen varer. Ligeledes skulle de give den danske Præst de 3 Pd. Korn, som er bevilget denne af Ladegaarden, og dermed være fri for Tiende og anden Udgift til Præsterne af Ladegaardens Jord, medmindre de selv godvillig ville bevilge dem noget mere. Sj. R. 17, 480.

20. April (—). Aab. Brev om Afløsning af Hoveriet, som de danske Bønder paa Amager hidtil have gjort. Sj. R. 17, 481. K. (Tr.: CCD. IV. 152 f.).

— Instruks for Jens Munk paa den nordlandske Rejse: Han skal med Kongens 2 Skibe begive sig i Vester- og Nordsøen og undervejs erkyndige sig om Fribyttere og andre saadanne Folk, der allerede have forøvet nogen Gevalt paa Kongens Strømme eller have begyndt saadan, men dog endnu ikke stillet den i Værk. Saafremt han kan træffe saadanne, skal han se at bemægtige sig dem og føre dem med sig hjem. I alle Havne omkring Vardøhus, Kildin og andensteds, hvor Kongen

tilholder sig nogen Rettighed mod Muskovitterne, skal han give Agt paa, om der i disse opholder sig nogen, som ikke har Kongens Pas, og, saa vidt det er ham muligt, undersøge, om de, der have Kongens Pas, ere komne lovligt til det. Findes der nogle, der enten slet intet Pas have eller have ulovlige Passer, skal han gøre sig Flid for at bemægtige sig dem og føre dem til København. Han maa aldeles ikke begynde noget fjendtligt mod Russerne selv eller paa nogen Maade forurette dem, saafremt de lade ham i Fred, ligesom han ogsaa skal forholde sig venligt mod alle andre Nationer, naar de have rigtigt Pas og Besked, og ikke uden Grund angribe eller forurette nogen. Sj. R. 17, 480 b.

20. April (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at afsige Dom mellem Jens Munk, Kongens Skibskaptejn, og hans forrige Hustru Catharina Adriansdatter. Sj. T. 22, 369. (Tr.: KD. V. 65 f.).

— Skøde til Niels Hammer, Kongens Skibskaptejn, paa en Kronens Bolig ved Holmen for Københavns Slot. Sj. R. 17, 481. (Tr.: KD. II. 763).

— Miss. til Oluf Rosensparre [Dragsholm Len], Mogens Pax [Roskilde Len], Otte Brahe [Kallundborg Len], Axel Urne [Ringsted Klosters Len], Jørgen Urne [Frederiksborg og Kronborg Len], Jakob Ulfeldt [Nyborg Len], Holger Rosenkrantz [Odense Len], Laurits Ebbesen [Skanderborg Len], Gunde Lange [Koldinghus Len], Christian Holck [Silkeborg Len], Eske Brock [Dronningborg Len], Sigvort Grubbe [Malmøhus Len], Tønne Friis [Aalborg Len], Laurits Lindenov [Aarhus Len] og Jørgen Skeel [Kalø Len]. For nogen Tid siden have de faaet Ordre til ikke at sælge noget af Kronens Korn. Det tillades dem dog nu at sælge det af Kronens Korn, som de have i Forraad, med Undtagelse af det, som de efter deres Forleningsbreve skulle sende hid, og det, som der ellers er givet Ordre til at sende hid eller levere til Købmænd. Sj. T. 22, 370. K. Orig. (til Jakob Ulfeldt).

— Miss. til Ernst Normand [Antvorskov Len] og Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len]. For nogen Tid siden have de faaet Ordre til ikke at sælge noget af Kronens Korn. Det tillades dem dog nu at sælge det af Kronens Korn, som de have i Forraad, med Undtagelse af det, som de efter deres Forlenings-

breve skulle sende hid, og det, som der ellers er givet Ordre til at sende hid eller levere til Købmænd. Foruden det Byg, som allerede er forskrevet hid eller som de efter deres Forleningsbrev skulle sende, skulle de hver hidsende 20 Læster Byg. Sj. T. 22, 369 b. K.

20. April (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Kongen har bevilget, at Villadts Andersen, Kongens Musikus, maa faa samme Løn og Kostpenge som en af de ringeste Instrumentister, at regne fra 14. Okt. 1623, fra hvilken Dag ogsaa Niels Tønder, Bassist, og Søfren Hansen, Altist, maa oppebære samme Løn og Maanedspenge. Sj. T. 22, 369 b. K.

— Mageskifte mellem Holger Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Laugholm Slot, og Kronen. Sk. R. 4, 314 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Sigvert Grubbe om at lægge noget Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af Holger Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Laugholm Slot, nemlig 1 Gaard i Verrested i Tammerup¹ Sogn, 1 Gaard i Øster Glimminge og 1 Gaard i Tammerup i Jerrested Herred, 1 Gaard i Sønder Villie i Liunits Herred, 1 Gaard i Herrested By og Herred, 1 Gaard i Tømmerup² og 2 Gaarde i Villie i Slagerup Sogn i Skydts Herred, ind under Malmøhus Slot, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. Sk. T. 5, 70 b.

21. April (—). Pasbrev for Jens Munk, Kongens Skibskaptejn, der i den kommende Sommer paa Kongens Skib Leoparden sammen med Thimand Claussen paa Nassov og Jørgen Orning paa Gribben, for hvilken Flaade Jens Munk skal være Admiral, skal begive sig i Vester- og Nordsøen for at holde Kongens Strømme rene, for at Kongens Undersaatter og andre søfarende Folk ikke skulle blive overfaldne af Sørøvere eller Fribyttere eller andre modvillige Folk. Hvis han mærker, at nogen gør saadant, skal han gøre sig Flid for at bemægtige sig dem, hvem de saa end tilhøre, og føre dem til København. Sj. R. 17, 483.

¹ Tommerup, Jerrestad Herred.

² Tommerup, Skyts H.

21. April (Kbhvn.). Ligelydende Pasbreve for Thimand Claussen paa Nassov og Jørgen Orning paa Gribben. Udt. i Sj. R. 17, 483 b.

— Aab. Brev om, at Kongen paa Begæring af Hertug Bugislaus til Stettin-Pommern har bevilget, at Hertugens Faktor i Stralsund, Christen Marten, uhindret maa udføre 12 sjællandske Læster Byg af Danmark, men heller ikke mere. Sj. R. 17, 482 b.

— Aab. Brev om, at det islandske Kompagni, hvis det trænger til det, maa købe 50 Læster Korn her i Riget, hvor det bedst kan faa Kornet, og udføre det til Tyskland for derfor at tilhandle sig godt Mel, som det skal føre til Island. Kan det ikke faa Mel derfor, skal det igen føre Kornet til København og oplægge det her. Sj. R. 17, 482 b.

— Miss. til Jakob Ulfeldt til Bavelse. Fru Ane, Stax von Thümens Enke, har berettet, at hun ved Retten vil lade sig indføre i Fru Merete Stensdatters, Christoffer von Thümens Enkes Gods for et Løfte, som hun har været i for Fru Merete til Dr. Frederik Pedersen, hvilket Forløftebrev er arresteret hos Dr. Frederik Pedersen indtil førstkommende Herredag paa Grund af adskillige Falskheder, som formenes at være derunder. Da han ikke kan indvise Fru Ane i Fru Meretes Gods for Løftet, medmindre Brevet er indløst, befales det ham herved desuagtet at indvise Fru Ane i Fru Meretes Gods ved to gode Mænd og sørge for, at de to gode Mænd blive indførte i Dommen om Brevet, dog skal Fru Ane give en Revers om, at det Gods, som hun saaledes indføres i, ikke skal følge hende som Ejendom, førend Fru Meretes Brev lovlig bliver indfriet. Sj. T. 22, 370.

— Miss. til Rentemestrene om herefter aarlig at give unge Anders Bendtsvinger, Smed i den store Smedje paa Bremerholm, 200 Kurantdlr. i Løn og Kostpenge. Sj. T. 22, 370. K.

— Miss. til en Række Lensmænd om, hvorledes der skal forholdes med Ægt og Arbejde af Kronens Bønder — Fortegnelse paa de Bønder, der skulle udtages til at drive Avlen med i hvert Len: Draxholm 150 Bøndergaarde og 30 Gadehuse; Roskilde 120 Bøndergaarde og 24 Gadehuse; Tryggevelde 130 Bøndergaarde og 24 Gadehuse; Høgstrup skal forpagtes bort og

Bønderne sættes for Arbejdspenge; Ringsted Kloster 80 Bøndergaarde og 10 Gadehuse; Korsør 80 Bøndergaarde og 15 Gadehuse; Kallundborg 140 Bøndergaarde og 30 Gadehuse; Møen 120 Bøndergaarde og 24 Gadehuse; Nyborg 150 Bøndergaarde og 30 Gadehuse; Odensegaard 140 Bøndergaarde og 24 Gadehuse; Hagenskov 100 Bøndergaarde og 20 Gadehuse; Hindsgavl 50 Bøndergaarde og 10 Gadehuse; Dalum 140 Bøndergaarde og 16 Gadehuse; Rugaard 100 Bøndergaarde og 18 Gadehuse; Tranekier 120 Bøndergaarde og 24 Gadehuse; Dronningborg 150 Bøndergaarde og 30 Gadehuse; Torup Ladegaard skal forpagtes bort eller besættes med Bønder; Silkeborg 150 Bøndergaarde og 30 Gadehuse; Aarhus 110 Bøndergaarde og 19 Gadehuse; Skivehus 100 Bøndergaarde og 20 Gadehuse; Malmøhus 110 Bøndergaarde og 24 Gadehuse; Hageløse 150 Bøndergaarde og 20 Gadehuse; Børinge 150 Bøndergaarde og 20 Gadehuse; Lindholm 150 Bøndergaarde og 12 Gadehuse; Kalø 110 Bøndergaarde og 24 Gadehuse; Stjernholm 120 Bøndergaarde og 24 Gadehuse; Ørum 100 Bøndergaarde og 20 Gadehuse; Hald 120 Bøndergaarde og 24 Gadehuse; Aalborghus 150 Bøndergaarde og 30 Gadehuse; Aastrup Ladegaard skal forpagtes bort og Bønderne give Arbejdspenge; Bøvling 80 Bøndergaarde og 15 Gadehuse; Lundenæs 80 Bøndergaarde og 15 Gadehuse; Vestervig Kloster 100 Bøndergaarde; Segelstrup 100 Bøndergaarde og 15 Gadehuse; Dueholms Kloster 100 Bøndergaarde og 20 Gadehuse; Riberhus 140 Bøndergaarde og 20 Gadehuse; Mariager Kloster og Eigens Ladegaard 120 Bøndergaarde og 20 Gadehuse; Helsingborg 140 Bøndergaarde og 24 Gadehuse; Herritsvad Kloster 70 Bøndergaarde og 15 Gadehuse; Landskrone 100 Bøndergaarde og 16 Gadehuse; Christianstad 160 Bøndergaarde og 36 Gadehuse; St. Peders Kloster 60 Bøndergaarde og 12 Gadehuse; Sølvitsborg 120 Bøndergaarde og 24 Gadehuse og Bol; Christianopel 60 Bøndergaarde og 10 Gadehuse; Varberg 120 Bøndergaarde og 20 Gadehuse; Halmstad 110 Bøndergaarde og 5 Gadehuse; Laugholm 70 Bøndergaarde; Helnekirke 100 Bøndergaarde; Vordingborg 150 Bøndergaarde og 30 Gadehuse. Sj. T. 22, 370 b. K. (Tr.: CCD. IV. 153 f.).

21. April (Kbhvn.). Miss. til Hospitalsforstanderen i Helsingør om at indtage Christen Lauritsen, der en Tid har tjent Kongen som Blokdrejer, men nu er bleven afskediget

paa Grund af Alder og Skrøbelighed, i Hospitalet og forholde sig med ham som med andre Hospitalslemmer. Sj. T. 22, 371. K.

21. April (Kbhvn.). Miss. til Rigsraaderne Hr. Albret Skeel, Jakob Ulfeldt, Ifver Juel, Holger Rosenkrantz, Hr. Anders Bilde, Mogens Kaas og Tage Thott. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Kongen af Sverrig og Kongen af Polen have sluttet Stilstand paa 15 Aar, og i den Anledning har besluttet at beholde det af ham antagne gevorbne Fodfolk, indtil det paa Grænsen berammede Møde mellem Danmark og Sverrig er kommet til Ende, skulle de snarest meddele Kongen deres Betænkning herom. Sj. T. 22, 371 b.

— Miss. til Peder Galt om at møde paa Grænsen ved Knerød den 20. Maj med de Akter og Dokumenter, som han har hos sig, og som kunne bruges ved Mødet. Sj. T. 22, 371 b. K.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om at møde paa Grænsen ved Knerød den 20. Maj med det hallandske Kompagni Ryttere, som han er Ritmester for, med Fanen eller uden, eftersom han bliver tilsagt, for at tage Vare paa nogle af Danmarks Riges Raad, som Kongen har forordnet til det med Kongen af Sverrig berammede Møde. Sk. T. 5, 71 b.

— Miss. til Sigvert Grubbe. Da Dr. Rolands Fuldmægtig har berettet, at en Diamant og nogle Breve, tilhørende Dr. Roland, skulle findes hos Arnoldus Weiswiler, som sidder fængslet paa Malmøhus, skal Sigvert Grubbe lade nævnte Fuldmægtig faa det Gods, som han lovligen kan bevise tilhører Dr. Roland. Sk. T. 5, 70.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Han skal takserer Kronens Bønder i sine Løn [Skanderborg og Aakær] for Arbejdspenge saaledes, at al den Landgilde af forskellig Slags, som hver Bonde udgiver, først anslaaes i Hartkorn efter den ved Skifter brugelige Takst, og at der siden af hvert Pund Hartkorn, som Landgilden beløber sig til, hvert Pund regnet til 4 Tdr., svares 1 Rdlr. in specie eller dens Værd og af hver Gadehusmand 1 Rdlr. Laurits Ebbesen skal oppebære disse Penge, føre dem til Indtægt for Kongen og aarlig sammen med sine Regnskaber indlevere rigtige Mandtal over de Bønder, der svare Arbejdspenge, ledsaget af Taksten over, hvorledes enhvers Landgilde

er takseret, og hvad enhver derefter skal give. De Bønder, der saaledes give Arbejdspenge, skulle være fri for al Ægt og Arbejde, det være sig til Ladegaarden eller i andre Maader, dog skulle de befordre Kongens Fadebur, naar det kommer der igen Landet, holde Gærder vedlige, køre Ved og Tørv til Slotets Behov og køre Ved og Jord til Salpeterladen ligesom tidligere. Det, som saaledes bliver anordnet, maa herefter ikke forandres, ej heller maa de Bønder, der svare Arbejdspenge, henlægges til at drive Avlen eller forrette andet Arbejde, men alt skal blive, som det fra Begyndelsen bliver anordnet, indtil Kongen giver anden Ordre. J. T. 7, 257. K.

21. April (Kbhvn.). Miss. til Claus Daa. Han har indberettet, at nogle Kronens Bønder i Agger i Vestervig Len have stjaalet og underslaaet noget Vrag, som er strandet i Lenet, og at de ere blevne dømte fra Livet derfor. Han maa paa Kongens Vegne aftinge med disse Bønder og straffe dem paa deres Gods og Formue, eftersom enhvers Forseelse findes at være, dog skal Strandfogden, der baade selv har stjaalet og hælet og dulgt med de andre, straks paagribes og sendes velforvaret til Bremerholm, hvor han skal gaa i Jærn. J. T. 7, 257 b.

— Miss. til Marqvor Bilde og Jørgen Brahe. Da Hans Lindenov til Hundslund, Embedsmand paa Trankier, der har bevilget Kongen sit Gods paa Møen til Mageskifte, til Vederlag har begæret noget af Viborg Kapitels Gods og desuden, da hans Gods formodes at ville beløbe sig til mere end Kapitlets Gods, noget Gods i Hindsgafvels Len i Fyen, nemlig 1 øde Jord paa Husbye Mark i Vends Herred, som Hans Lindenovs Møller skal have fæstet, 3 Gaarde i Sønder Oubye¹, 1 Gaard i Eschøer², hvorhos han, hvis dette og Kapitlets Gods beløber sig til mere end hans Gods, yderligere vil udlægge 1 Gaard i Estrup i Kauslund Sogn i Vendts Herred, 1 Gaard i Rersløf³ By og Sogn og 1 Gaard i Blanke i Rersløf Sogn, skulle de med det første besigte Kronens og Hans Lindenovs Gods i Hindtsgefvel Len, ligne og lægge Godset og indsende Besigtelsen til Kanceliet. F. T. 3, 767.

¹ S. Aaby, Vends H.

² Eskør, samme H.

³ Rorslev, samme H.

21. April (Kbhvn.). Miss. til Lauge Urne. Karen Stangenet har berettet, at hendes Husbonde Clemend Søfrensen, Borgemester i Vejle, Mandagen i deres Bryllup har leveret ham til troer Hænde et til hans Hustru udgivet Morgengavebrev paa 800 Rdlr. og en Guldkæde til 150 Rdlr., hvilket Morgengavebrev Lauge Urne nu forholder hende, skønt hun ofte har krævet det, idet han foregiver, at dette Morgengavebrev er henlagt blandt hans andre Breve og hensat under Forsegling. Det paabydes herved Lauge Urne med det allerførste og uden videre Forhaling at tilstille Karen Stangenet det ommeldte Morgengavebrev. Hvis det, som han foregiver, er under Forsegling, saa han ikke ved egen Avtoritet lovligt kan komme til det, skal han straks meddele Hans Kaas til Østergaard og Tønne Bilde til Billeskou, hvor Brevet er henlagt under Forsegling. Disse skulle saa have Fuldmagt til at optage det og levere hende det mod Revers. F. T. 3, 769.

— Miss. til Hans Kaas og Tønne Bilde om af Karen Stangenets Morbroder Lauge Urne til Selleberg at faa at vide, hvor det af hendes Husbonde Clemend Søfrensen til ham overleverede Morgengavebrev findes henlagt under Forsegling, saafremt han ikke selv leverer Karen Stangenet Brevet, hvorefter de uden langt Ophold skulle begive sig til de Steder, hvor Brevene findes under Forsegling, bryde Forseglingen, gennemse Brevene, og hvis Morgengavebrevet findes deriblandt, udtage det og levere det til Karen Stangenet, hvorefter de skulle indlægge Revers for det udtagne Brev i Kisten, der igen skal forsegles. F. T. 3, 770.

22. April (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om, saasomt der gøres Anfordring hos dem derom, at dømme i Nicolai Snauchardts Sag og bringe den til Ende, saa Kongen kan blive fri for videre Molestering i den Sag. Sj. T. 22, 371 b.

— Miss. til Tolderne i Sundet. Kongen har paa Begæring af Prinsen i Polen bevilget, at denne maa faa et Antal Stykker Vin toldfrit gennem Sundet. De skulle derfor lade 6 Foder Vin passere toldfrit, naar Prinsens Fuldmægtig kommer til Sundet med Vin. Sj. T. 22, 371 b. K.

27. April (—). Pasbrev for Claus von Bysen, Kongens Skibskaptejn, der i den kommende Sommer med Kongens Skib Trost skal begive sig i Vestersøen for at holde Kronens

Strømme rene, saa Kongens Undersaatter og andre søfarende Folk ikke skulle blive overfaldne af Sørøvere, Fribyttere eller andre modvillige Folk. Hvis han mærker, at nogen gør saadant, eller at der vester under Norge mod Kongens Forbud udføres forbudte Varer, skal han gøre sig Flid for at bemægtige sig dem, hvem de saa end tilhøre, og føre dem til København. Sj. R. 17, 483 b. K.

30. April (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd om i deres Len at skaffe nogle Skuder, der skulle være ved Getsør 14. Maj for at indtage nogle gode Mænd med deres Folk, der ere forskrevne til Kongens Broder Hertug Ulriks Begravelse, og føre dem over til Wernemynde. — Jakob Ulfeldt [Nyborg Len], Ernst Normand [Korsør Len], Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len], Peder Basse [Møen], Hans Lindenov [Tranekær Len] og Jochim Berneus [Nykøbing Len] hver 5 Skuder; Laurits Grubbe [Aalholm Len] og Axel Urne [Halsted Kloster] hver 10 Skuder. Sj. T. 22, 372. K.

Udat.¹ Tamis Nolls Ed om at ville forholde sig tro og oprigtig i den ham betroede Bestilling². Sj. R. 17, 484.

1. Maj (Kbhvn.). Forordning om, hvorledes der her efter skal forholdes med Fæstensøl, Bryllupper, Barse-ler og Begravelser i Købstæderne i Danmark og Norge. Sj. T. 22, 372 b. (Tr.: CCD. IV. 155—64. Paus, Forordn. for Norge S. 626—37).

— Kgl. Stadfæstelse for Hr. Christen Friis til Kragerup, Kansler, paa et Skødebrev, dat. Kbhvn. 21. April 1624, hvorved Universitetet i København sælger en Gaard til ham. Sj. R. 17, 484. (Tr.: KD. II. 764 ff.).

4. Maj (—). Miss. til Hans Dyre. Af hans Erklæring har Kongen set, at der til Lundegaard paa Mors, som han er forlenet med, skal ligge 59 Bøndergaarde, 6 Bol og 19 Gadehuse. Han skal udtage de 59 Bøndergaarde og 19 Gadehuse til at drive Avlen til Ladegaarden og til Brug ved andet Ægt og Arbejde, som det hidtil har været ham tilladt at bruge Kronens Bønder til. De øvrige Bønder skulle sættes

¹ Indført mellem Breve af 27. April og 1. Maj.

² Der er ladt Plads aaben til Navnet paa Bestillingen [øverste Arkelimester].

for Arbejdspenge paa følgende Maade: Al den Landgilde af forskellig Slags, som de for Ægt og Arbejde forskaanede Bønder skulle udgive, skal anslaaes i Hartkorn efter den ved Skifter brugelige Takst; af hvert Pd. Hartkorn, beregnet 4 Tdr. i Pundet, skal hver Bonde aarlig give 1 Rdlr. in specie og hver Gadehusmand, hvis der bliver nogen tilovers, 1 Rdlr. Han skal aarlig oppebære disse Penge, føre dem til Indtægt for Kongen og vedlægge Regnskabet rigtigt Mandtal over de Bønder, der svare Arbejdspenge, ledsaget af Taksten over Landgilden og de Arbejdspenge, der derefter skulle svares. De øvrige Bønder skulle være fri for at gøre Ægt og Arbejde, det være sig til Ladegaarden eller i andre Maader. De maa heller ikke, inden Kongen giver anden Ordre, henlægges til at drive Avlen eller gøre andet Arbejde. J. T. 7, 258. K.

5. Maj (Kbhvn.). Miss. til Alexander Raab v. Papenheim. Kongen har af hans Erklæring set, at der til Holbæk Slot ligger 102 hele og halve Bøndergaarde og Bol og 83 Gadehuse. Det befales ham først at udtage de 102 hele og halve Bøndergaarde og Bol til at drive Avlen til de Ladegaarde, han er forlenet med, og til anden Ægt og Arbejde, som han hidtil har maattet bruge Kronens Bønder til, og siden tage Arbejdspenge af Gadehusmændene, 1 Rdlr. eller dens Værd aarlig af hver, hvilke Penge han skal oppebære og føre til Indtægt for Kongen, ledsaget af rigtigt Mandtal over de Gadehusmænd, der svare Arbejdspenge. Disse Gadehusmænd skulle saa være fri for alt Arbejde og Hovning, det være sig til Ladegaarden eller i andre Maader, og maa ikke, indtil nærmere Anordning, forordnes og henlægges til at drive Avlen eller til andet Arbejde. Sj. T. 22, 375 b. K.

11. Maj (—). Miss. til de Lensmænd i Danmark og Norge, der have Købstæder i Befaling, om at lade Forordningen [1. Maj] om Fæstensøl, Bryllupper, Barseler og Begravelser i Købstæderne forkynde i disse og paalægge Borge-mestre og Raad alvorligt at paase dens Overholdelse. Sj. T. 22, 375. K. Orig (til Mogens Gyldenstjerne paa Varberg Slot).

— Miss. til Palle Rosenkrantz om at tage en anden Adelsmand til sig og med ham begive sig til Fru Merete Stensdatter, som de skulle give Tilhold om at sætte Borgen for den Sag, hvorfor hun er indstævnet til Herredagen. Hvis hun

ikke vil stille Borgen, skal hun borge for sig selv. Sj. T. 22, 375 b.

11. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Sinklar om at lade opføre en Salpeterlade paa Bornholm, hvor det er bekvemmest. Laden skal være paa 100 Fag, 20 Al. bred efter sjællandsk Maal, Sparreværket 16 Al. langt og Murleidet $3\frac{1}{2}$ Al. fra Jorden. I hver Ende skal der være et Vindue, 3 Al. bredt og 6 Al. langt, med en Lem for. Der skal laves lette Gærdseler, hvert Stykke 6 Al. langt og $3\frac{1}{2}$ Al. højt, af smaa Vidjer og vredient Halm imellem hinanden, som om Vinteren kunne passe omkring Laden for Regn og Slud og tages bort om Sommeren, saa Sol og Luft kan tørre Jorden. Der skal laves Gærdseler af Sten eller af kløvet Eg omkring Laden og Salpeterhuset, dog mindst 100 Al. fra Laden paa hver Side, saa der kan være Rum til at haandtere Jorden paa, og med gode Led for, saa Laden kan være fri for Kvæg. De Kedler, Kar og andre Redskaber, som behøves til dette Hytteværk, kunne efterhaanden faas her fra Tøjhuset. Sk. T. 5, 72.

— Mageskifte mellem Niels Friis til Krastrup og Kronen. J. R. 8, 12 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Tønne Friis om at lægge noget Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af Niels Friis til Krastrup, nemlig 3 Gaarde og 3 Gadehuse i Tolstrup i Nesborg Sogn, 2 Gaarde og 1 Gadehus i Salling By og Sogn, 1 Gaard, kaldet Hørbek¹, i Oudrup Sogn, 1 Gaard i Jelsterup i Houbrou Sogn i Aars Herred, 1 Bol i Troelstrup i Bler Sogn, 1 Gaard i Tofte² i Valsgaard Sogn i Hindsted Herred og en Del af Landgilden i Kvorumbaard i Kvorum By og Sogn, ind under Aalborghus, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. J. T. 7, 258 b. K.

12. Maj (—). Miss. til Frederik Reedtz. Da Kongens Søn, Hertug Christian V, med det første vil rejse gennem hans Len [Tryggevælde] til Bützov, hvor han skal overvære den fyrstelige Begravelse, skal Frederik Reedtz give alle Kronens, Adelens og Gejstlighedens Bønder i sit Len Ordre til at passe paa med deres Heste og Vogne 2., 3. og 4. Pinsedag [17.—19. Maj], saa Prinsen med Fadebur og Følge af Adel og andre, der

¹ Hornbækgaarde, Slet H.

² J. T. har ved Fejllæsning: Søfte.

følge foran, med og efter og ere forskrevne til at opvarte („opvare“) Prinsen ved Begravelsen, kunne komme hurtigt og velbefordret afsted. Sj. T. 22, 375 b. K.

12. Maj (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Mogens Pax [Roskildegaard's Len] om at sørge for, at der er Vogne til Stede i Køge de nævnte Dage. Sj. T. 22, 376. K.

— Bestalling for Hermand Clausen som Salpetersyder paa Bornholm [ligelydende med Bestallingen af 7. Dec. 1620 for Klavs Lydersen]. Sk. R. 4, 320 b.

— Miss. til Sigvert Grubbe om snarest at holde Justits over Arnoldus Weiswiler efter Dommens Lydelse. — Postscriptum: Før Eksekutionen skal han dog pinlig eksamineres, da der af adskillige Aarsager kan være Grund til at tro, at han har bedrevet Blodskam med de to Søstre. Sk. T. 5, 72 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Kongen har befalet Sigvert Grubbe til Hofdal, Embedsmand paa Malmøhus, snarest at holde Justits over Arnoldus Weiswiler efter Dommens Indhold. Hvis Sigvert Grubbe ikke er til Stede, skulle de holde Justitsen over Arnoldus Weiswiler, men først lade ham pinlig forhøre, da han er mistænkt for Blodskam. Sk. T. 5, 72 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Maurits Podebusk nylig har forholdt sig meget utibørligt med en Kvindeperson i hans Len [Helsingborg], skal Anders Bilde lade anstille grundig Undersøgelse om denne Sag og om mulige andre af Maurits Podebusk begaaede Misgerninger og Forseelser, hvis saadanne kunne opspørges, lade ham indstævne derfor for Kongen og Danmarks Riges Raad paa førstkommende Herredag og imidlertid saa vidt muligt erhverve de Beviser og Dokumenter, som ere nødvendige for at bevise Beskyldningerne. Sk. T. 5, 73.

— Miss. til Gabriel Kruse. Da Maurits Podebusk i hans Len [Landskrone] skal have opført sig utilbørligt, idet han har overfaldet en Præstemand i Landskrone i dennes eget Hus og har bortjaget en Ægtemand fra dennes Hustru, skal Gabriel Kruse lade ham indstævne for disse Sager og for de mulige andre Forseelser, han maatte have begaaet i Lenet, hvorom Gabriel Kruse skal anstille grundig Undersøgelse, for Kongen og Danmarks Riges Raad paa førstkommende Herredag og imid-

lertid, saa vidt muligt, erhverve de Beviser og Dokumenter, som ere nødvendige for at bevise Beskyldningerne. Der sendes ham Stævning over Maurits Podebusk med Ordre til at lade den forkynde for ham, hvis han mener at kunne bevise Beskyldningerne. Sk. T. 5, 73 b.

12. Maj (Kbhvn.). Miss. til Otte Marsvin. Da Maurits Podebusk for rum Tid siden i hans Len [Kristianstad] skal have begaaet et Drab paa en af sine egne Tjenere, skal Otte Marsvin lade ham indstævne for denne Sag og for de mulige andre Forseelser, han maatte have begaaet i Lenet, hvorom Otte Marsvin skal anstille grundig Undersøgelse, for Kongen og Danmarks Riges Raad paa førstkommende Herredag og imidlertid, saa vidt muligt, erhverve de Beviser og Dokumenter, som ere nødvendige for at bevise Beskyldningerne. Sk. T. 5, 73 b.

— Aab. Brev om, at Dr. Anders N maa udføre 6 sjællandske Læster Byg af Riget. Sm. R. 5, 91.

— Aab. Brev, hvorved Kongen tillader Otte Knudsen, Hans Brun og Peder Nielsen, Borgere i Odense, der for nogen Tid siden, før Udstedelsen af Forbuddet mod Udførsel af Korn, have købt et Skib i Holland og i Betaling lovet nogle Læster Malt, for denne ene Gang, men ikke mere uden nærmere Tilladelse, maa indskibe en Skibsladning Malt i Kerteminde og udføre det til Holland til Betaling af Skibet. F. R. 3, 354.

— Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Johan Voigt, Raadmand, og Jochum Brochtorf, Tolder i Rensborg, der have berettet, at de før Udstedelsen af Kongens Forbud mod Udførsel af Korn have tilhandlet sig nogle Læster Korn i Danmark, bevilger, at de denne ene Gang, men ikke videre, før Kongen giver anden Ordre, maa udføre 25 jydsk Læster Byg og 5 jydsk Læster Rug fra Aalborg og 15 sjællandske Læster Byg, som de have købt paa Sorø Kloster, fra Korsør. J. R. 8, 16.

— Miss. til det spanske Kompagni i Odense om snarest at gøre Kongen Forvaring og Betaling for de Stykker og anden Ammunition, som Kongen for nogen Tid siden har bevilget, at det maatte faa til dets spanske Rejse, da dets Fuldmægtig Jens Mogensen har lovet, at det vilde have bragt Sagen i Orden til sidste Pinsedag, hvilket dog ikke er sket. F. T. 3, 772.

— Miss. til Hr. Ulrik Sandberg. Han har tidligere faaet

Ordre til at forhandle med den Bonde i hans Len [Lundenæs], der har Kronens Part af Korntienden af Bølling Sogn i Fæste, om mod Tilbagebetaling af den betalte Indfæstning at afstaa Tienden til Hr. Peder Christensen, Sognepræst til Bølling og Seding Kirker. Da Kongen nu har erfaret, at Bonden ikke vil afstaa Tienden mod Tilbagebetaling af Indfæstningen, befales det Ulrik Sandberg at betale Bonden Indfæstningen, fratage ham Tienden og lade Hr. Peder Christensen faa den for en rimelig Indfæstning og sædvanlig aarlig Afgift, da Kongen har bevilget ham Tienden og har Ret til at bortfæste Kronens Tiender til hvem han vil, særlig da Bonden ikke har Kongens Stadfæstelse paa Tienden. J. T. 7, 259.

12. Maj (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis. Da denne Brevviser, Emikke Bryer, der paa sin Principals Vegne har en Sag at udføre for Retten mod Styge Høg til Vang, har berettet, at han paa Grund af sin Ukyndighed i dansk Lov og Proces ikke selv kan udføre Sagen, skal Tønne Friis skaffe ham en dygtig Person, der for en rimelig Betaling kan udføre Sagen mod Styge Høg for Retten. J. T. 7, 259 b.

13. Maj (—). Bestalling for Johan Martens paa We-seren, ligelydende med Bestallingen for Jørgen Vind [af 7. April 1623]. Udt. i Sj. R. 17, 486.

— Bestalling for Jens Vognsen i Bæltet, ligelydende med Bestallingen for Jørgen Orning [af 20. Marts 1623]. Udt. i Sj. R. 17, 486.

14. Maj (—). Aab. Brev, hvorved Kongen, i Anledning af Beretning fra Trude Bryske om, at han snarest agter at lade forhøre nogle af sine Fogders Regnskaber, der have tjent ham, men ere komne fra ham uden at have gjort ham Regnskab og uden at have faaet Kvittans af ham, paabyder sine Embedsmænd og andre, under hvis Gebet saadanne Trude Bryskes Fogder maatte findes, at give disse Tilhold om at møde paa det Sted og til den Tid, som Trude Bryske angiver, for at lade deres Regnskaber forhøre af 2 af Kongen dertil forordnede Mænd. J. R. 8, 17. K.

— Miss. til Hans Brun og Hans Nielsen, Indbyggere i Odense. Da Trud Bryske har berettet, at han en Tid har haft forskellige Fogder, der ere komne af hans Tjeneste uden at have gjort ham Regnskab for det, som er betroet dem af ham, og

har anmodet Kongen om at forordne nogle til at gennemse og forhøre disse Fogders Regnskaber, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til saa hurtig som muligt paa belejlig Tid og Sted at stævne Fogderne i Rette for sig med deres Regnskaber efter nærmere Angivelse af Trud Bryske, forhøre de Regnskaber, for hvilke Fogderne ikke have endelig Kvittans af Trud Bryske, og hvis der findes Urigtigheder i dem, straks gøre dem til Mangel og give Trud Bryske det beskrevet under deres Haand og Segl. F. R. 3, 354 b. K.

14. Maj (Kbhvn.). Miss. til Holgier Rosenkrantz til Rosenholm og Ifver Juel til Villestrup, Befalingsmænd paa Odensegaard og Bøfling Slot. Trude Bryske til N har berettet, at adskillige af hans Kreditorer for rum Tid siden have faaet Indførsel i hans Gods, men skønt han gentagne Gange har begæret at faa Genpart af Indførslerne samt de Hovedbreve, for hvilke de ere indførte, for at han kan vide, hvor vidt de ere indførte og hvorfor, har han dog ikke kunnet faa dem. De skulle nu til førstkommende Herredag, til hvilken Tid Kongen har befalet Trude Bryskes Kreditorer at møde i Rette for dem med deres Indførsler og de Gældsbreve, hvorefter de have faaet Indførsel, tage Sagen for, likvidere Indførslerne og Trude Bryskes indløste Hovedbreve og levere Trude Bryske eller hans Fuldmægtige de Hovedbreve, hvorfor der er gjort Udlæg, saaledes paa-skrevne, at det kan være uden al Betænkning for de interesserede, samt Genparter af Indførslerne, saa han kan vide, hvad hans er og hvad deres er. J. R. 8, 16 b.

— Miss. til nedennævnte Adelsmænd og Borgere. Trud Bryske har berettet, at de for rum Tid siden ere blevne indførte i hans Gods for Gæld, men at han siden ikke har kunnet faa Genpart af Indførslerne eller faa de Hovedbreve tilbage, for hvilke de ere blevne indførte, skønt han ofte har begæret det. Det befales dem i den Anledning at møde paa den førstkommende Herredag i København for Holger Rosenkrantz til Rosenholm og Ifver Juel til Villestrup, Embedsmænd paa Odensegaard og Bøfling, der have Ordre til at likvidere Indførslerne og Trud Bryskes indløste Gældsbreve mod hinanden og siden i Overensstemmelse med al Ret og Billighed levere dem til Trud Bryske eller hans Fuldmægtige, da han har gjort Udlæg af sit Gods for dem. Det befales dem at rette sig herefter, saa-

fremt Kongen ikke skal se sig foraarsaget til at gribe til andre Midler, da det er ubilligt, at han uden bevislig Rigtighed længere skal miste baade sine Breve og sit Gods. — Afdøde Knud Bildes Arvinger, Frederik Munk, Fru Anne Friis, Poul Skinkel, Anders Friis, Niels Gyldenstjerne, Frederik Markdanner, Jost Høg til Biørnholm og Johan Brockenhuus samt Jens Bertelsen og Mads Tomissen i Vejle. J. T. 7, 259 b.

14. Maj (Kbhvn.). Miss. til Borckort Rud. Knud Gyldenstjerne til Aagaard, Embedsmand paa Bergenhus, har berettet, at han paa førstkommende Herredag paa afdøde Fru Pernille Gyldenstjernens Børns Vegne vil udføre en Sag for Kongen og Rigsraadet, hvilken Sag skal være i Seqvester. Da han selv skal være interesseret i Sagen, skal Borckort Rud gaa i Rette i Sagen i Knud Gyldenstjernens Sted paa Børnenes Vegne, saavidt denne er interesseret i den. Sm. T. 6, 216.

— Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Borgemestre og Raad i Flensborg bevilger, at Borgerne i Flensborg maa tilhandle sig 198 Læster Korn af alle Slags i Danmark, hvor de bedst kunne, udføre det til Fyrstendømmet Slesvig Holsten og igen sælge det til Kongens Undersaatter der til en rimelig Pris, men ikke til fremmede, saafremt de ikke ville straffes derfor. J. R. 8, 16.

— Aab. Brev om, at Kirstin Petersen, Indbyggerske i Flensborg, maa købe 2 sjællandske Læster Malt her i Riget, hvor hun bedst kan, og udføre det til Flensborg til hendes egen Underholdning, men hun maa ikke sælge det til fremmede, saafremt hun ikke vil staa til Rette derfor. Udt. i J. R. 8, 17 b.

— Miss. til Bispen i Aalborg. Kongen har bevilget, at Hr. Jens Christensen, Præst til Vongs og Tuorups Sogne i Thye, der har klaget over, at han i rum Tid er bleven hindret i at indgaa Ægteskab med sin trolovede Fæstemø, uhindret maa gifte sig med hende, naar det ellers gaar til efter Ordinansen dermed. Han maa derfor ikke gøre dem nogen Hinder derpaa. J. T. 7, 260.

15. Maj (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1624 at regne, for Claus Daa til Rafnstrup paa Draxholm Slot og Len. Han maa aarlig oppebære 200 Dlr. i Løn til sig selv, 40 Dlr. til 4 Svende, sædvanlig Hofklædning til sig selvsjette, 233 $\frac{1}{2}$

Dir. 1 Ort til Løn og Klædning til Fogden, Skrивereren og andre Slottets daglige Folk og Foder og Maal til 6 geruste Heste og 2 Vognheste. Han skal tjene Riget med 6 geruste Heste. Til Underhold for sig selv, sine egne og Slottets og Ladegaardens daglige Folk maa han oppebære følgende aarlige Genant: 6 Læster Rug, 8 Læster Byg og Malt, 250 Sider Flæsk, 10 levende Svin, 32 Kroppe Nødkød, 250 Faarekroppe, 150 Gaasekroppe, 400 Høns, 46 Ol Æg, 6 Tdr. Smør, 3 Læster norske Sild, 2 Læster Torsk, 1 Td. Laks, 4 Lispd. Bergefisk, 4 Vorder Langer, 1000 Hvillinger, 4000 Flyndere, 4 Vorder Kabliav, 5 Vorder Rokker, 5 Vorder Tørfisk, 2 Tdr. Aal, 1 Td. Havregryn, 7 Tdr. Boghvedegryn, 5 Skpr. Humle, 1½ Læst Bajsalt og 4 Tdr. smaat Salt. Claus Daa maa selv nyde al Avlen, Affødningen og al anden Fordel til Slottets Ladegaard og maa oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst. [Iøvrigt ligelydende med Forleningsbrevet af 30. April 1622 for Oluf Rosensparre]. Sj. R. 17, 486. K.

15. Maj (Kbhvn.). Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1624 at regne, for Tagge Thott, Rigsraad, paa Sølvitsborg Slot og Len. Han skal svare 900 enkende Dir. uden nogen Afkortning i aarlig Afgift af den visse Indkomst. Han maa selv oppebære al Avl, Affødning og anden Fordel paa Ladegaardene, derimod forbeholder Kongen sig al den Fordel, som aarlig kan falde af Laksefiskerierne og Aalefiskerierne i Lenet, der skulle bruges til Kongens Fordel med den ringeste Bekostning. Han maa selv oppebære Halvparten af den uvisse Indkomst og Femteparten af Oldengælden og skal tjene Riget med 12 geruste Heste. [Iøvrigt med Artiklerne 1—14, 16—18, 20 og A, B og C]. Sk. R. 4, 318.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at lade Hans Dolmand, Borger i København, komme ind i Bryggerlavet. Sj. T. 22, 376. (Tr.: KD. V. 66).

— Miss. til Tolderne i Øresund. Naar Fuldmægtige for Fru Sophia Hedvig, Hertuginde af Stettin-Pommern, født Hertuginde af Brunsvig-Lyneborg, komme til Sundet med Vin, skulle de i Aar lade Halvparten af Vinen passere toldfrit. Sj. T. 22, 376. K.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Søfren Christensen Haufmand, Borger i København, har berettet, at Peter

Wichmand i Hamborg har leveret Arnoldus Weiswiler nogle Haandskrifter for derefter paa Wichmands Vegne at indkræve nogen Gæld, og Weiswiler har ogsaa for Retten bekendt, at Haandskrifterne findes i hans Hus og Gemme og at han paa Wichmands Vegne har faaet en Gaard i Betaling af Peder Rasmussen i Malmø. Det befales dem i den Anledning at lade Søfren Christensen faa alt hvad der findes blandt Weiswilers Gods af Haandskrifter og andet, som med Rette maatte tilhøre Peter Wichmand. Sk. T. 5, 74.

15. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved det tillades Poul Hense, Borger i Lyneborg, at maatte udføre N jyske Læster Korn af Riget, dog skal han efter sin derom udgivne Revers være forpligtet til alene at sælge Kornet til Kongens Under-saatter i Holsten. Udt. i J. R. 8, 17.

— Miss. til Henrik Lange og Søfren Knudsen. Denne Brev-viser, Claus Johansen, Indbygger i Hag i Holland, har berettet, at skønt de sidste 15. Marts have begivet sig til Jacob Ulfeldt Møgensens Hovedgaard Krogsdal i Nørrejyland for efter Kongens Befaling at indføre ham i Jacob Ulfeldts Gods, have de dog, til stor Skade for ham, ikke indført ham deri, fordi, som det foregives i deres Afsigt, Fru Anna Brock til Bramslykke har Jacob Ulfeldts Gaard og tilliggende Gods i Besiddelse og brugeligt Pant. Da nævnte Gaard og Gods er meget mere værd end den Sum, hvorfor Fru Anne Brock har det i Pant, skulle de med det allerførste uden Forhaling indføre Claus Johansen i Jacob Ulfeldts Gods, saa vidt det er mere værd end det er pantsat for, og i det 1000 Dalers Brev, som skal proklameres, og iøvrigt rette sig efter Kongens forrige Befaling, saafremt de ikke ville staa ham til Rette for den Skade, han lider derved, dog skal Claus Johansen udløse den, som har Godset i Pant. Kongen vil hermed have Rigens Ret, der før dette Brevs Datum er fordret saa vidt, at den ikke bør optages, dens Proces og lovlige Gang uhindret forbeholdt. J. T. 7, 260 b.

— Miss. til Lunde Kapitel. Da Kongen snarest vil lade Kronens Bønder i Christianstads Len reparere Bygfældigheden paa Christianstads Befæstning, til Beskyttelse for Landet og menige Almue deromkring, hvis noget fjendtligt Angreb ufornodet skulde ske paa de Steder, anmodes Kapitlet om

ogsaa at lade dets Bønder i Christianstads Len deltage i dette Arbejde sammen med Kronens Bønder, naar de blive til-
sagte af Otte Marsvin, Befalingsmand i Christianstads Len, der
skal tildele enhver Bonde sin Part af Arbejdet. Sk. T. 5, 75.

16. Maj (Kbhvn.). Miss. til Otte Marsvin om igen at forløve
de skaanske Bønderknægte, som han efter Kongens Ordre har
indtaget i Befæstningen Christianstad, og med det aller-
første af deres Geværer at sende Falk Lykke Geværer til
60 Mand til Christianopel Befæstning. Sk. T. 5, 74 b.

— Miss. til Falk Lykke om igen at forløve de blekingske
Bønderknægte, som han efter Kongens Ordre har indtaget
i Befæstningen Christianopel, og levere de Geværer,
som Otte Marsvin sender ham, til de gevorbne Knægte paa
Christianopels Befæstning. Sk. T. 5, 75.

17. Maj (—). Aab. Brev om, at Hendrik Hansen, Ind-
bygger i Stettin, for denne ene Gang maa udføre 12 sjæl-
landske Læster Byg og Havre fra Sjælland. Sj. R. 17, 489 b.

— Aab. Brev om, at Johan Eттersen, Borger i Køben-
havn, for denne ene Gang maa udføre 100 Læster Malt fra
Danmark. Sj. R. 17, 489 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Barbra Vil-
lom Lucassens, Borgerske i Odense, for denne ene Gang maa
udføre en Skibsladning Malt af Riget og sælge det til frem-
mede. F. R. 3, 355.

18. Maj (—). Pasbrev for Staller Kaas til Fadersbøl,
Kongens Skibshovedsmand, der med Kongens Skib Gabriel og
Vogn Vognsen paa Havhesten og Jens Vognsen paa Mare-
katten, for hvilken Flaade Staller Kaas skal være Admiral, skal
begive sig i Vester- og Nordsøen nu i Sommer for at holde
Kronens Strømme rene, saa Kongens Undersaatter og andre sø-
farende Folk ikke overfaldes eller plyndres af Sørøvere, Fribyt-
sere eller andre modvillige. Træffer han nogle, der gøre sig
skyldige i saadant, skal han gøre sig Flid for at bemægtige sig
dem, hvem de saa end tilhøre, og føre dem til København. Hvis
han ved Bergen eller paa de deromkring liggende Steder træffer
Skippere, der ikke kunne fremvise rigtige Toldsedler fra Tolderne
i Øresund eller fra Tolderne paa de andre Toldsteder, som de
have passeret, skal han ogsaa føre dem til København. Sj. R.
17, 490. K.

18. Maj (Kbhvn.). Miss. til Tage Thott Ottesen om at lade hugge 100,000 Enebærstager i hans Len [Sølvitsborg] og lade dem føre ned til et Ladested, hvorfra de bekvemt kunne udskibes. Han skal meddele, paa hvilket Ladested de kunne hentes. Sk. T. 5, 75 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Da Kongen har sendt sin Ingeniør Abraham de la Hay til Christianstads Befæstning for at reparere Bygfældigheden paa Volden, saaledes som han har faaet Ordre om, skal Otte Marsvin give Kronens og Kapitlets Bønder Ordre til at udføre Reparationen og tildele hver af Bønderne sin Part at reparere, saaledes som Ingeniøren afstikker det, dog skal Arbejdet først udføres, naar Bønderne have tilsaaet. Sk. T. 5, 75 b.

19. Maj (—). Miss. til Mogens Gyldenstjerne og Holger Rosenkrantz. Da Gabriel Kruse til Hiuleberg, Embedsmand paa Landskrone Slot, har begæret Yttergaarden og 2 [Gaarde] i Vehy i Veske Sogn i Aasted Herred i Halmstad Len, der ligge $3\frac{1}{2}$ store Mil fra Halmstad Slot, til Mageskifte for 1 Gaard i Skielagger By og Sogn i Viskinge Herred og Marødtgaard i Halmstad Herred, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 5, 76.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel, Knud Gyldenstjerne, Anders Friis og Gundi Lange. De have tidligere faaet Ordre til at forhandle og dømme mellem Claus von Buchwaldt, Henrik von der Wisch og andre Falk Gjøe til Brodskoufs Kreditorer i Holsten paa den ene og Falk Gjøe paa den anden Side. Da Kreditorerne nu have berettet, at der er opstaaet mere Strid mellem dem angaaende Skiersøe Hovedgaards Avl og Afrøde, der allerede skal have været indhøstet, da Likvideringen skete, hvorvidt den som andet Løsøre skal følge Falk Gjøe eller udlægges til hans Kreditorer i Betaling, skulle de yderligere stævne Parterne i Rette for sig, bilægge denne Strid i Mindelighed eller dømme dem imellem og give deres Forhandling eller Dom klarlig beskrevet under deres Hænder og Signeter. J. T. 7, 261.

— Miss. til Holgier Rosenkrantz. Da Kongen har bevilget, at Kongen af Englands Falkefænger Martinus Neall maa købe og fange Falke paa Island, skal Holgier Rosenkrantz,

hvis der er en Plads ledig, som Falkefængere pleje at fange paa, lade ham udvise et Sted, hvor han kan fange Falke. Der skal svares sædvanlig Told og Rettighed til Kongen. N. T. 4, 445 b.

20. Maj (Kbhvn.). Følgebrev for Mogens Kaas til Frøstrup til Bønderne i Københavns Len. Sj. R. 17, 490 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1624 at regne, for Johan Friis til Ørritsløf paa Tranekier Slot og Len [ligelydende med Forleningsbrevet af 30. April 1622 for Hans Lindenov]. F. R. 3; 355 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1624 at regne, for Mogens Kaas til Støfringgaard, Rigsraad, paa Mariager Klosters Len med Gislum Herred. Han skal svare 1100 Rdlr. in specie i aarlig Afgift af den visse Indkomst til Mariager Kloster og maa selv beholde al Avl, Affødning og anden Fordel til Ladegaardene, men maa saa heller ikke tilskrive Kongen nogen Udgift til Ladegaardene og Avlen. Han skal aarlig sælge den visse Indkomst af Gislum Herred, ligesom han sælger sit eget, og gøre Kongen Regnskab. Han maa selv oppebære Halvdelen af den uvisse Indkomst og Femteparten af Oldengælden. Fordelen ved den Kalk, som graves og brændes i Lenet paa Kronens Ejendom, skal altsammen komme Kronen til Bedste. [Iøvrigt ligelydende med Forleningsbrevet af 30. April 1622 for samme]. J. R. 8, 18.

— Forleningsbrev for Jørgen Grubbe paa Vestervig Kloster [ligelydende med Forleningsbrevet af 30. April 1622 for Claus Daa]. Udt. i J. R. 8, 20.

— Forpagtningsbrev for Gundi Lange til Bredning, Embedsmand paa Koldinghus, paa Kronens Ladegaard ved Koldinghus med Ager, Eng og anden Tilliggelse. Han skal aarlig svare 4 Ørt. Rug, 4 Ørt. Byg, 8 Ørt. Havre og 2 Tdr. Smør i Afgift og betale Præsten den Rettighed, som denne hidtil har haft. Han maa ikke bruge Kronens Bønder til at drive Avlen, naar undtages at de, som hidtil, skulde holde Gærder og andre Lukkelse omkring Ladegaardsmarken vedlige. J. R. 8, 17 b.

22. Maj (Frederiksborg). Miss. til Jakob Ulfeldt, Landsdommer. Denne Brevviser Jan Ysebrants har berettet, at han paa sidste Herredag har faaet Dom for, at han maa lade sig

indvise i Jakob Ulfeldt Mogensens Gods for Jakob Ulfeldts Gæld til ham og beholde det til Underpant indtil næste Herredag. Da Jan Ysebrants Fuldmægtig i hans Fraværelse har været forsømmelig dermed og Tiden næsten er forbi, skal Jakob Ulfeldt uden videre Proces ved gode Mænd indvise Jan Ysebrants i Jacob Ulfeldt Mogensens Gods, som han efter Dommen er berettiget til at indvises i. Sj. T. 22, 376.

22. Maj (Frøderiksborg). Miss. til Axel Urne om at indkøbe Malt, hvor det kan faas med mindst Bekostning, og deraf lade brygge Øl til de Folk, der skulle arbejde paa det ny Skib i hans Len [Halsted Kloster]. Af hvert Pund Malt skal der brygges saa meget Øl, som den Takst viser, som Rentemestrene sende ham. Sm. T. 6, 217.

23. Maj (—). Miss. til Otte Marsvin. Da det er berettiget Kongen, at en Skytte, som skal være i Tjeneste hos Mouridts Podebusk til Barsebæk, formenes at have villet voldtage en Kvindeperson i hans Len [Kristianstad] og at have gjort en Karls trolovede Fæstemø nogen Overlast og Despekt, skal Otte Marsvin flittigt undersøge den Sag og siden erklære sig derom til Kongen. Sk. T. 5, 77.

— Ligelydende Miss. til Gabriel Kruse [Landskrone Len]. Udt. i Sk. T. 5, 77.

24. Maj (—). Miss. til Rentemestrene om at betale M. Envold Simensen den samme Løn, som er bevilget de andre Præceptorer, M. Niels Frandtsen og Hans Borckersen, fra den Dag at regne, da han først blev antaget i Tjenesten. Sj. T. 22, 376 b. K.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at afsige Dom over Carl Legrandt, Foged i Børnehuset i København. Sj. T. 22, 376 b. (Tr.: KD. V. 66).

25. Maj (—). Miss. til Hr. Anders Bilde. Kongen har bevilget Mourits Podebusk, at han maa blive forskaanet for Stævningen til førstkommende Herredag, hvis han i den Sag, som Anders Bilde har faaet Ordre til at tiltale ham for, kan gendrive de Vidnesbyrd, der ere erhvervede over ham. Endvidere har Kongen bevilget, at hvis Mourits Podebusk's Karl, der nu er fængslet paa Helsingborg Slot for samme Sag, kan skaffe en anden i sit Sted, der med Liv vil gaa i Borgen for

ham, maa nævnte Karl løsgives indtil Sagens Uddrag. Sk. T. 5, 77.

26. Maj (Kbhvn.). Kgl. Stadfæstelse for Jørgen Ulfeldt til Borsøe, Skibshøvedsmand, paa et mellem ham og Kapitlet i Lund Domkirke med Kongens Tilladelse afsluttet Mageskifte¹ om Gods i Skaane. Sk. R. 4, 322.

— (**Knærød**). Miss. fra Kommissærerne i Knærød til Otte Marsvin. Kongen har givet dem Ordre til at møde ved dette Grænsemøde og i Venlighed forhandle med de svenske Kommissærer om forskellige Gravamina, der ere de to Konger imellem, hvilket de ogsaa mene skal lykkes. Da Forhandlingen dog er dem noget mistænkelig og de Svenske synes at have andet end fredeligt i Sinde, og da der i forskellige Naboskaber viser sig sælsomme Tilstande, have de anset det for raadeligt at skrive til ham om at holde Fæstningen med Tilbehør i god Agt og saa vidt muligt ved paalidelig Kundskab omkring ved Grænserne skaffe sig hurtig Underretning om, hvad nyt der meldes, hvorledes Tilstanden ellers er og hvad Folk der samles en 5—6 Mil udenfor hans Lens Grænser. Hvis han erfarer noget nyt og besværligt, som man kan have Grund til at nære Frygt for, skal han i en Il avisere Kongen derom og ligeledes meddele Kommissærerne det, medens de ere her. Han skal holde god Vagt udenfor Portene og paa de Steder, hvor der kan ske nogen Entreprise. Han maa ikke begive sig fra Fæstningen og skal tage en kvalificeret Adelsmand af de nærmest boende ind til sig. Sk. T. 17, 90 b.

— Ligelydende Miss. til Jens Juel [Aggershus], Hr. Jens Sparre [Bahus], Mogens Gyldenstjerne² [Varberg], Erik Rosenkrantz [Halmstad] og Falk Lykke [Kristianopol]. Sk. T. 5, 90 b.

27. Maj (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand. Kongen bevilger, at han i et Aars Tid selv maa bruge Lystager for den Afgift og de Arbejdspenge, som de 8 Mænd paa Lystager have svaret. Bønderne kunne saa svare Arbejdspengene efter

¹ Selve Mageskiftet er ikke optaget i Stadfæstelsen. ² Sk. T. 5, 91 b er indført et udateret Brev til Mogens Gyldenstjerne, der er enslydende med Missivet til Otte Marsvin, naar undtages, at de to sidste Punktummer ikke findes deri.

hans Erklæring, 1 enkende Rdlr. af hvert Pd. Skyld. Han skal i Aar lade Gimlinge Mose indhøste af Bønderne i Lenet, saaledes som det bekvemmest kan ske, for at den siden desto bedre kan bortlejes. Sj. T. 22, 376 b. K.

27. Maj (Kbhvn.). Miss. til Axel Urne om at antage de fleste og bedste Tømmermænd, som han kan faa i Laaland og deromkring. Der skal akkorderes med dem, eftersom de ere gode til deres Arbejde, saaledes at de bedste faa 20 Sk. dansk og Kosten og de ringere en mindre Løn, eftersom de kunne fortjene. De fremmede Tømmermænd skulle efterhaanden afskediges, medmindre de ville nøjes med en rimelig Dagløn. Han skal give Mesteren Ordre til straks at beregne, hvor mange Længder og Bredder af danske Planker Skibet behøver fra Kølen til Portene, hvor mange Spigere der behøves til hver Planke og hvilke Slags Spigere der skal bruges. Endvidere skal Mesteren gøre et Overslag over, hvor mange Længder og Bredder af hver Slags Planker der behøves ovenfor Portene og alt opad og hvor mange Spigere der behøves til hver Planke. Ligeledes skal Længden og Bredden beregnes paa de Planker, som skulle bruges til Fortyningen og alle Overløbene. Disse Overslag over Planker og Spigere skal Mesteren egenhændig underskrive, hvorefter Axel Urne skal sende dem til København. Han skal give Mester Daniel Tilhold om at føre godt Tilsyn med det Tømmer, som skal føres hid, at det ikke bliver forhugget af Bønderne, saafremt Mester Daniel ikke selv vil staa til Rette. Sm. T. 6, 218.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Knud Lauritsen, Borger i Odense, for denne ene Gang maa udføre den Havre, som han tidligere har faaet Ordre til at udføre til Helgenhaufn, og N fynske Læster Byg og sælge det til fremmede, hvor det behager ham. F. R. 3, 359.

28. Maj (—). Aab. Brev om, at det spanske Saltkompagni i Køge i Sommer maa udskibe 2 Skibsladninger Malt til fremmede Steder, hvor det bedst kan sælge det. Sj. R. 17, 491.

— Bestalling for Mikkelt Utrecht som Organist hos Kongens Sønner, Hertugerne Frederik og Ulrik, med en aarlig Løn af 158 Kurantdlr. og en sædvanlig Hofklædning og 16 Kurantdlr. om Maaneden i Kostpenge, at regne fra dette Brevs Datum og at udrede af Rentekammeret. Sj. R. 17, 491.

28. Maj (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da Kongen har paalagt Rentemester Christopher Urne til Aasmærk at paatage sig Værgemaal for Christian Ulrik Gyldenløve, skal Kapitlet levere ham Kopi af de i Kapitlet opbevarede Breve, der tilhøre Christian Ulrik Gyldenløve. Sj. T. 22, 377. K.

— Miss. til Jakob Ulfeldt, Holger Rosenkrantz, Marqvor Bilde og Corfits Rud. Da Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmand paa Hagenskouf Slot, har berettet, at de endnu ikke have givet beskrevet, hvad de have forhandlet eller afsagt for Rette paa Skiftet mellem afdøde Eske Bildes Arvinger, befales det dem nu at gøre det, for at saavel han som de andre Medarvinger kunne vide at rette sig derefter. F. T. 3, 773.

29. Maj (—). Skøde til Adolf Frederik Grabow til Vatke, Berghauptmand i Norge, og hans Arvinger paa en Kronens Vaaning i Kongens Gade i København. Sj. R. 17, 491. (Tr.: KD. II. 760 f.).

— Miss. til Kapitlet i Lund. Da Jørgen Ulfeldt til Baasøe, Skibshøvedsmand, der med Kongens Samtykke har faaet noget af Kapitlets Gods til Mageskifte, i den Tid, da Forhandlingen om Mageskiftet har staaet paa, har nydt Oppebørselen af Kapitlets Gods, har Kongen nu bevilget, at han ikke i nogen Maade skal gøre Kapitlet Vederlag derfor. Sk. T. 5, 77 b.

31. Maj (—). Miss. til Staller Kaas om straks med de to andre medfølgende Skibe at begive sig paa Hjemreisen til København, hvor han nærmere skal erfare Kongens Vilje. Hvis han paa Hjemreisen træffer Kongens Skib Trost i Søen, skal han give det Ordre til ogsaa at begive sig paa Hjemreisen. Sj. T. 22, 377. K.

— Miss. til Bispem i Ribe. Denne Brevviser, Peder Thomissen, har berettet, at hans Fader Hr. Thomis Pedersen, Sognepræst til Vilberg og Temering Sogne, er en gammel bedaget Mand, der herefter paa Grund af Alderdom ikke godt kan forestaa sit Kald, medmindre der bliver tilforordnet ham en Medtjener i dette, og samtidig begæret, at Kongen vilde hjælpe ham til dette Kapellani. Hvis Peder Thomissen er dygtig til at beklæde Kapellaniet og kan blive lovlig kaldet dertil, skal Bispem være ham behjælpelig dermed og ligesaa med at faa

Kaldet, naar Faderen dør eller paa Grund af Alder eller Svaghed afstaar det. J. T. 7, 261 b. K. Orig. i Landsark. i Viborg.

[Maj]¹. Miss. til Christoffer Ulfeldt om at sende Key von Ahlefeldt noget Tommer til Flensborghus's Bygnings Behov. Udt. i Sk. T. 5, 77 b.

[Omtr. 2. Juni]². Miss. til Hr. Anders Sinklar om at begive sig paa Befæstningen Christianstad og afværge, hvis der skulde komme noget fjendtligt paa. Udt. i Sk. T. 5, 78.

2. Juni (Kronborg). Miss. til Falk Lykke om at lade opføre en Savmølle eller to paa et belejligt Sted i hans Len [Kristianopol], dog skal der aarlig svares Kronen Rettighed deraf. Han skal lade Vandet opstøve 5 Al. højt paa den Bro, som han tidligere har faaet Ordre til at lade forfærdige. Sk. T. 5, 78.

3. Juni (Knærød). Miss. fra Kommissærerne i Knærød³ til Otte Marsvin. De have tilskrevet Kongen angaaende Munition til Fæstningen [Kristianstad], men hvis han ikke har faaet Erklæring derpaa, synes det dem raadeligt, at han uden Forsømmelse lader Kongen det vide. Han skal istandsætte det af Volden, som er faldet ned, og lade de omkringboende Bønder hjælpe med dertil, forsyne Volden med Pallisader og Stormpæle og lade sætte friske Ryttere paa den, saa der intet Anløb kan ske. Saafremt han ikke har det, skal han købe en 4—500 Tdr. Havre i Forraad. Ligeledes skal han sørge for, at Rytteriet kan faa noget Hø, naar det kommer, og iøvrigt have godt Tilsyn med Fæstningen. Sk. T. 5, 81 b⁴.

[Omtr. 3. Juni] (—). Miss. fra Kommissærerne i Knærød til Erik Rosenkrantz. Efter denne Tids Tilstand finde de det raadeligt, at han med det allerførste fra Halmstad Fæstning sender 3 Metalstykker, som hvert kan skyde 8 eller 6 Pd., til Laholms Fæstning og til hvert Stykke 50 eller 100 Kugler, eftersom han nu kan undvære, samt 2 Skippd. Bly, 3 Tdr. Krudt, 100 Haandgranater, hvis han kan undvære saa mange,

¹ Indført mellem Breve af 29. Maj og 2. Juni. ² Indført mellem Breve af 2. og 8. Juni. ³ Pagina 81—92 i Sk. T. findes indført en Række Breve fra Kommissærerne ved Grænsemødet i Knærød til skaanske Lensmænd angaaende forskellige Foranstaltninger, disse skulde træffe. Kommissærerne vare: Rigsraaderne Kansler Kristian Friis, Eske Brock, Kristian Holck og Jakob Ulfeldt. ⁴ Udenfor er skrevet: Hr. Kanslers Drøngs Skrift.

30 Bøgkranse, 10 Soldater af Landfolket og 2 Adelsburser af dem, som ikke bruges i Fæstningen. Han skal lade Arkelmesteren komme en Dags Tid til Laholm for at tage Maal paa de Stykker, som findes der, om der i Tøjhuset i Halmstad skulde findes Leppeller¹, Vidskere og Kugler, som kunne bruges til Stykkerne paa Laholm. Han skal straks lade Gravene om Fæstningen opstøve og maa heller ikke forsømme Homej og Udenværker for Fæstningen, ligesom alle Portene hver Nat med Flid skulle hæves og forvares; hvis det ikke er muligt, skal den ene Port fyldes med Jord. Han skal ogsaa i andre Maader have flittigt Opsyn med Fæstningen. Sk. T. 5, 90.

[Omtr. 3. Juni] (Knærød). Miss. fra Kommissærerne i Knærød til Mogens Gyldenstjerne. De have modtaget hans Skrivelse og deraf set, at de Svenske ere helt stærke ved Grænsen. De mene det derfor raadeligt, at han har god Opsigt med Fæstningen og dens Lejlighed, da det, som han nok kan tænke, er meget magtpaaliggende. Hvis han ikke har Forraad paa det, som behøves i Fæstningen, skal han uden Forsømmelse skaffe det. De finde det ogsaa raadeligt, at han, indtil man nærmere kan erfare Lejligheden, har en Hob Fæ gaaende saa nær ved Slottet, at han straks kan lade det drive ind i Fæstningen og have det i Forraad, hvis det bliver nødvendigt. Angaaende de øvrige Punkter i hans Skrivelse finde de det raadeligt, at han uden Forsømmelse indhenter Besked fra Kongen. Han skal stedse have paalidelige Bude inde i Sverrig for at erfare dets Tilstand, og han skal, hvis han erfarer noget nyt, i en Il avisere Kongen derom og ligeledes dem, saalænge de ere her. Sk. T. 5, 92.

4. Juni (Frederiksborg). Miss. til Forstanderen i Vartov om at indtage Rasmus Stege i Hospitalet. Sj. T. 22, 377. (Tr.: KD. V. 66 f.).

5. Juni (—). Miss. til Hans Lindenov om straks at udskrive alle de dygtige søfarende Folk, som findes paa Samsø, og sende dem til København. F. T. 3, 776.

— Miss. til Tønne Friis om at udskrive alle de søfarende Folk paa Læsø og Anholt, som ere tjenlige til Baadsfolk, og straks sende dem til København. J. T. 7, 262. K.

¹ Leppel = højtysk Löffel, o: Ladeskuffe.

5. Juni (Knærød). Miss. fra Kommissærerne i Knærød til Hendrik Hvitfeldt. Det er Kongens Befaling, at han med den Adel og dens Rostjeneste, der rider under hans Kompagni, vel udmonteret med dygtige Folk, Heste og Geværer, med det allerførste skal begive sig ind i Christianstad og blive der indtil nærmere Ordre. Sk. T. 5, 88 b.

6. Juni (—). Miss. fra Kommissærerne i Knærød til Jacob Ulfeldt. De have faaet en Intercessionskrivelse fra de svenske Raader og Kommissærer for denne Person, Laures (∴ Lucas) Vastesen, hvori de anmodes om at meddele ham en Skrivelse til Jacob Ulfeldt angaaende den Rettergang, han har med Villomb Mortensen, Toldskriver i Helsingør. De anmode derfor Jacob Ulfeldt om uden lang Forhaling at hjælpe Laures Vastesen til Ret, naar Sagen kommer for ham, saa der kan meddeles Laures Vastesen Stævning til Herredagen, hvis han maatte have noget at klage over Jacob Ulfeldts Dom. Sk. T. 5, 82.

— Miss. fra Kommissærerne i Knærød til Erik Rosenkrantz. Paa hans Forespørgsel om, hvorvidt han til Kongens og Fæstningens [Halmstads] Fornødenhed skal købe noget Korn, baade Rug, Byg og Malt, som Jacob Becks Foged har at sælge, svarer, at de finde det raadeligt, at han køber Kornet til den billigst mulige Pris og lader det indlægge i Fæstningen, da der efter hans egen Skrivelse ellers kun er ringe Forraad paa Korn. Sk. T. 5, 83.

— Miss. fra Kommissærerne i Knærød til Hr. Jens Sparre [Bahus], Mogens Gyldenstjerne [Varberg], Erik Rosenkrantz [Halmstad] og Otte Marsvin [Kristianstad]. De have bragt i Erfaring, at de Svenske ved Elfsborg have ladet bygge nogle Flodpramme, hvormed de skulle kunne komme afsted ved snarligt Flodvande; der skal kunne føres nogle Stykker samt 100 Mand foruden dem, som ro paa Prammene. De skulle derfor sætte Vagt og holde flittigt Opsyn ved Vandportene og andre Steder, hvor man kan gøre Landgang med Prammene, eller, hvad der maaske er raadeligere, ganske fylde og fast blokere dem, dog saaledes, at de igen, hvis det gøres nødvendigt, i en Il kunne aabnes. De skulle ogsaa passe godt paa de andre Porte og Pladser, som kunne bestiges, da de Svenske, naar de have gjort Landgang, snart kunne komme omkring, hvor

de ville. De skulle passe paa alt og paase Fæstningens Tarv, saaledes som de ville forsvare. De skulle have Proviant i Forraad til de Folk, som skulle indtages. De skulle lade holde god Vagt ved Grænsen og overalt i Forvejen advare Folkene om, at de, saasart de mærke noget Antog, skulle flytte og drive hvad de have hen i Moradser og Afveje, saa det ene Menneske ved saa lidt som muligt om, hvor det andet opholder sig. Fogder og andre paalidelige Folk skulle altid være paa Grænsen og paase, at saadant sker, for at Fjenden, hvis han skulde komme, da intet kan finde til sin Underholdning. [I Missivet til Mogens Gyldenstjerne tilføjes: Han skal med Lening og andet til Soldaterne i Fæstningen forholde sig, ligesom det er Skik i Halmstad og andre Steder]. — Postscriptum i Brevene til de 4 Lensmænd: De skulle beholde alt hos sig selv, for at der ikke skal komme for megen Rædsel blandt Bønderne, da dette Brev er skrevet, Gud ske Lov, ikke fordi de vide at have noget fjendtligt med de Svenske, men kun fordi Lensmændene skrive, at der ligger meget svensk Folk ved Grænsen. Sk. T. 5, 82 og 83 b.

6. Juni (Knærød). Miss. fra Kommissærerne i Knærød til Otte Marsvin. I Anledning af hans Skrivelse om Ammunition meddeles ham, at han i en Il selv maa kræve saadant hos Kongen, da der hos dem aldeles intet Forraad er paa saadant. Han skal lade Bønderne deromkring hjælpe Borgerne og Soldaterne saa meget som muligt med at lave Gravene og Kullerne. Sk. T. 5, 83 b.

7. Juni (Kbhvn.). Bestalling for Tønne Claussen som Salpetersyder paa Kronens, Kapitlets, de gejstliges og de udskrevne Bønders Gods i Kallundborg Len [ligelydende med Bestalling af 7. Dec. 1620 for Klavs Lydersen]. Sj. R. 17, 492 b. K.

— Miss. til Skibskaptejnerne Jørgen Ulfeldt, Gabriel Kruse, Ofve Gjedde, Hendrik Vind, Envold Kruse, Børge Jul, Niels Rosenkrantz, Niels Hammer, Mourits Prindtz og Mogens Alexandersen om straks at forføje sig til København og siden uden Forsømmelse Dag og Nat holde Vagt paa de Skibe, som de ere forordnede paa. Sj. T. 22, 377 b.

— Miss. til Tolderne i Sundet om i Sundet at købe om-

trent 100 Læster Rug til Kongen og straks sende dem til København Slot. Sj. T. 22, 377 b.

7. Juni (Kbhvn.). Miss. til nogle Lensmænd om at sende nogle Læster Smør til Proviantskriveren i København og føre dem til Udgift i deres Regnskab. — Mogens Kaas (Københavns Len) 1½ Læst; Sigvort Grubbe (Malmøhus Len) 2 Læster; Mogens Pax (Roskilde Len) og Hr. Anders Bilde (Helsingborg Len) hver 4 Læster. Sj. T. 22, 377 b.

— Miss. til Mogens Kaas til Frøstrup om straks i Køge at lade forbyde, at der udskibes Rug eller Malt derfra. Sj. T. 22, 378. K.

— Miss. til Axel Urne om straks paa Kongens Vegne at befale alle de Baadsmænd og Skibsfolk, der ere forordnede til det ny Skib, som bygges der, at de straks tilligemed deres Officerer og med Daniel Skibsbygger begive sig til Bremerholm. Han skal forhandle med de tyske Tømmermænd sammesteds om ogsaa at begive sig til Bremerholm for at udføre et vist Stykke Arbejde og lade en Skude gøre i Stand til dem. Sm. T. 6, 219.

— (**Knærod**). Miss. fra Kommissærerne i Knærod til Holger Rosenkrantz. Han har i sin Skrivelse anmodet om, at Adelens Bønder her i Lenet maa faa Ordre til at hjælpe Kronens Bønder med at age Ris og andet saadant. Kommissærerne finde det efter denne Tids Tilstand ogsaa raadeligt, at Adelens saavel som Kronens Bønder hjælpe til med at køre Ris til Skansekurve og Jord til at fylde dem med, dog skulle Kronens Bønder saa ogsaa køre med, for at ikke Adelens Bønder alene skulle besværes dermed. Da han i en anden Skrivelse har begæret en Seddel til Kaptejn Abraham om, at denne skal begive sig til ham med sine Soldater, meddeles ham, at Kommissærerne ikke simpelthen tør paabyde Kaptejn Abraham det, da de ikke ved, om det er efter Kongens Vilje, at de skaanske Knægte sendes til disse Fæstninger, da der er flere Knægte her i Halland, som kunne indtages paa Fæstningerne. Det er derfor bedst, at han straks skriver til Kongen derom og indhenter dennes Resolution, dog have Kommissærerne efter Holger Rosenkrantz's Begæring og under Forbehold af Kongens Samtykke skrevet til Kaptejn Abraham om at begive sig til Lholm med saa mange af sine Knægte, som Holger Rosenkrantz

skriver til ham om, dog maa Holger Rosenkrantz sørge for Proviant til dem paa Slottet, da det ikke synes Kommissærerne raadeligt at indkvartere dem hos Bønderne. Sk. T. 5, 83 b.

7. Juni (Knørød). Miss. fra Kommissærerne til Kaptejn Abraham om paa nærmere Skrivelse fra Holger Rosenkrantz paa Laholm at begive sig til Laholm med 40, 50 eller flere af sine Knægte og indtil nærmere Ordre blive der. Udt. i Sk. T. 5, 84 b.

8. Juni (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd. Hvis de under deres Len opdage nogle Skibe i Søen, der ville begynde noget fjendtligt enten med Landgang eller i andre Maader, skulle de gøre deres yderste Flid for at afværge saadant og iøvrigt holde god Vagt og Opsigt, hvor det gøres behov. — Hr. Anders Sinklar (Bornholm), Christopher Ulfeldt (Gulland), Peder Basse (Møen), Jokim Berneus (Nykøbing Len), Laurits Grubbe (Aalholm Len), Axel Urne (Halsted Kloster) og [Johan Friis] (Tranekier Len). Sj. T. 22, 378. K.

— Miss. til Saltkompagnierne i Ribe, Aalborg, Køge, Malmø, Ystad og Christianstad. De skulle holde de Skibe, som de bruge paa den spanske Rejse, i god Beredskab med Folk, Fetalje og Ammunition, saa Kongen kan faa dem, naar han behøver dem og begærer dem. Folkene skulle faa en rimelig Besolding, som de kunne nøjes med. Den Munition, som de ikke have eller ikke kunne skaffe, vil Kongen levere dem af sit Tøjhus, og de skulle i Tide kræve den. Sj. T. 22, 378. K.

— Miss. til Jørgen Urne om saa snart som muligt at give Rytteriet under det Kompagni i Sjælland, som han er Ritmester for, Ordre til uden al Forhaling at begive sig til Helsingør for indtil videre at ligge der. Naar de ere forsamlede, skal han sende Kongen en Fortegnelse over, hvor mange Ryttere der ialt er. Sj. T. 22, 378. K.

— Ligelydende Miss. til Frederik Reedtz om at begive sig til Køge med sit Kompagni. Udt. i Sj. T. 22, 378. K. (i Udt.).

— Miss. til Corfits Rud om saa hurtig som muligt at begive sig til Nyborg med det Kompagni i Fyen, som han er Ritmester for. F. T. 3, 774.

— Ligelydende Miss. til Jørgen Brahe om at begive sig til Nyborg med sit Kompagni. Udt. i F. T. 3, 774.

8. Juni (Kbhvn.). Miss. til Jakob Ulfeldt Corfitsen om at give den Kaptejn over Bønderknægtene, der har sin Gaard i Ringsted Len, Ordre til snarest at lade sine Soldater mønstre og holde dem i god Beredskab til at marchere, naar det befales. Sj. T. 22, 378 b. K.

— Ligelydende Miss. til Holger Rosenkrantz med Hensyn til Kaptejnen over Bønderknægtene i Fyen. Udt. i Sj. T. 22, 378 b. K. (i Udt.).

— Miss. til Hospitalsforstanderen i Slagelse om at give Anders Simensen Holst, Niels Christensen Damsgaard, Hans Jensen Amager og Tønnes Nielsen, der ere i Slagelse Hospital, Ordre til straks at begive sig til Tøjhuset i København. Sj. T. 22, 378 b. K.

— Miss. til Erik Rosenkrantz om i Egnen omkring Halmstad at indkøbe Korn, Kvæg og anden Proviant, hvor det bedst kan faas, til Befæstningens Behov; hvis nogen besværer sig ved at sælge, skal det tages med Magt, da det sker til Gavn baade for dem selv og for Landet. Han skal iøvrigt have alt i god Agt. Sk. T. 5, 78.

— Miss. til Otte Marsvin om at skaffe Proviant og andet, som gøres nødvendigt i Befæstningen [Kristianstad], og lade det skaanske Kompagni begive sig ind i Befæstningen. Udt i Sk. T. 5, 78 b.

— Miss. til Jakob Ulfeldt om straks at arrestere alle de Skuder og Færger, som ere bekvemme til at overføre Kongens Ryttere, og, hvis det gøres nødvendigt, i de nærmest omliggende Havne, hvor der findes saadanne Færger og Skuder, give dem Tilhold om at begive sig til Nyborg og blive der indtil nærmere Ordre. F. T. 3, 774.

— (**Knærød**). Miss. fra Kommissærerne i Knærød til Falk Lykke. Han har skrevet, at der i Christianopol findes stor Mangel paa adskillige Ting, som gøres fornødne, og at han flere Gange forgæves har skrevet derom. Da han nu selv har talt med Kongen om al den Lejlighed, har Kongen vel ordnet alt saaledes, at Kommissærerne intet videre kunne gøre, særlig da Falk Lykke jo godt ved, at der hos dem aldeles intet saadant findes i Forraad. Hvad der endnu ikke er gjort endelig Besked om, maa han i en Il søge Besked om hos Kongen. Kommissærerne finde det bedst, at han efterhaanden blander Bor-

gerne ind mellem Soldaterne. Hvis der findes nogle friske unge Bønderkarle, som han kan vide sig forvaret med, og som ikke skulle være ham paa Halsen, skal han tage dem ind paa Fæstningen til sig og fremfor alt gøre sig den største Flid for, at Fæstningen kan blive forsynet med nødtørftig Fetalje, Salt og andet Tilbehør fra de Steder, hvor saadant kan faas. Iøvrigt skal han ogsaa i andre Maader ramme Fæstningens Tarv. Han skal hemmelig advare de omkringboende Bønder, at de skulle bringe deres Hustru, Børn og hvad andet de have af Vejen, for at Fjenden, hvis noget Antog skulde ske, ikke skal kunne finde noget at hjælpe sig med, dog skal han passe paa, at det ikke laver for stor Rædsel blandt Bønderne. Sk. T. 5, 84 b.

9. Juni (Knærød). Miss. fra Kommissærerne i Knærød til Mogens Gyldenstjerne. Han har skrevet noget om en Person, ved Navn Mikkell, der tidligere har været Bygmester paa Varberg Slot, og som han har noget mistænkt. De finde det bedst, at han passer godt paa, at Mikkell ikke slipper bort, og i denne Sag handler, som han finder det gavnligest for Riget, dog skal han passe paa, at der ikke uden Aarsag vederfares Mikkell noget. Han skal flittigt have god Kundskab ved Grænserne deromkring. Sk. T. 5, 85.

— Miss. fra Kommissærerne i Knærød til Hr. Jens Sparre. Han har skrevet, at de Pramme, som skulle være byggede ved Elsborg, og hvorom de nylig skrev til ham, ikke ere byggede til andet end til at føre Ris over med. De mene det dog raadeligt, at han fører godt Tilsyn med, at Prammene ikke blive brugte i andre Maader til Skade for Fæstningen og Riget. Der sendes ham 2 Punkter af de svenske Kommissærers Gravamina, hvorom han med det første bedes erklære sig, for at de deraf kunne erfare al Lejligheden og derefter erklære sig til de svenske Kommissærer. Sk. T. 5, 85 b.

— Miss. fra Kommissærerne i Knærød til Mogens Gyldenstjerne. De have af hans Skrivelse set, at han i Fæstningen [Varberg] kun har 32 Tdr. Rug i Forraad, og de forundre sig svarlig over, at han ikke anderledes har forsynet Fæstningen med Proviant, da det forekommer dem utilbørligt kun at have 32 Tdr. Rug i Forraad i en Fæstning. Det er derfor raadeligt, at han med det allerførste med den største Flid skaffer sig den nødvendige Proviant i Fæstningen, da det

er hans egen Skyld, at han ikke har forsynet Fæstningen tilbørligt med saadan, og da Kommissærerne hos sig kun have ringe Forraad til den daglige Fortæring, endsige til at kunne proviantere andre med. Med Hensyn til hans Forlangende om flere Soldater maa han henvende sig til Kongen selv derom. Sk. T. 5, 86.

10. Juni (Knærød). Miss. fra Kommissærerne i Knærød til Mogens Gyldenstjerne. Han har skrevet, at Adelburserne, Korporalerne og Soldaterne hos ham begære enten stor Besolding eller deres Afsked. Det vilde ganske vist være godt at aftakke dem, som han kan have lovligt Mishag til, men det synes dog ikke raadeligt at give dem Afsked under de nuværende Forhold, da de kunne have udspejdet Fæstningen og kunne begive sig andre Steder hen, som kan være Kongen imod. Det er derfor bedst at forbedre deres Besolding nogenlunde, indtil Kongen selv kan gøre Anordning derom, saa han kan stille dem tilfreds. Hvad Mel angaar, have de tidligere skrevet til ham, at det er en uohørsom Ting ikke at have provianteret Fæstningen anderledes, men saa slet bortsolgt alt. Der maa derfor i en Il skaffes det nødvendige Rug, Byg, Mel, Malt og andet, som gøres behov. Han skal passe paa, at hans Folk ere saaledes, at han tør lide paa dem, og sørge for, at han altid er stærkere paa danske Folk end paa fremmede, hvis noget uformodet skulde komme paa. Sk. T. 5, 86 b.

— (Kbhvn.). Kvittansiarum til Fru Anne Lykke, Keye Rantzau til Harritslefgaards Enke, der nu paa sin afdøde Husbondes Vegne har gjort Regnskab for hans Indtægt og Udgift af Københavns Len fra 1. Maj 1615 til 1. Maj 1620 og for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og Kirkepenge. Hun blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 17, 494.

11. Juni (Frederiksborg). Miss. til Jørgen Urne om straks at give Bønderne i Lenet [Kronborg] Tilhold om at skaffe Hø, Havre og Rufoder til Helsingør, saa Kongens Hofjunkere og de andre Ryttere, der have faaet Ordre til at ligge der, kunne blive forsynede med saadant til deres Heste. Sj. T. 22, 378 b. K.

— Miss. til Falk Lykke [Kristianopol Len] om flittigt at give Agt paa al uformodentlig fjendtlig Anmodning paa Ronneby og saa godt som muligt reparere den i sidste Fejde skete

Skade og befæste Byen, samt iøvrigt have godt Opsyn med alt i Lenet. Sk. T. 5, 78 b.

11. Juni (Frederiksborg). Miss. til Hr. Anders Bilde om ved Hjælp af Kronens, Adelens og de gejstliges Bønder omkring Helsingborg at lade Helsingborg By fortranchere, saaledes som Kongens Ingeniør aftegner det, fordele Arbejdet ligeligt mellem Bønderne og i Tide have god Opsigt i Lenet mod al fjendtlig Anmodning. Sk. T. 5, 78 b.

— Miss. til Gabriel Kruse om saa vidt muligt at lade Voldene og Portene for Landskrone saaledes fortificere, at de kunne forsvare sig mod et Anløb, og have alt i Lenet i god Agt for uformodede Tilfældes Skyld. Sk. T. 5, 79.

— Miss. til Sigvert Grubbe om uden Forsømmelse at have Byen Malmø og dens Porte saaledes i Agt med god Vagt og Forsyn, at de kunne forsvare sig mod et uformodet fjendtligt Angreb. Endvidere skal han lade Ystad fortranchere og give Kronens, Adelens og de gejstliges Bønder deromkring Tilhold om at udføre Arbejdet, saaledes som det bliver afstukket af Kongens Ingeniør, og fordele Arbejdet ligeligt mellem Bønderne. Sk. T. 5, 79.

— Miss. til Holger Rosenkrantz [Odensegaards Len] og Jørgen Brahe [Hagenskov Len]. Nogle Kronens Bønder i deres Len have klaget over, at Torben Gabrielsen til Krengerup, Landsdommer i Fyen, har besværet dem med usædvanligt Arbejde, mere end de kunne overkomme, saaledes som medfølgende Supplikation nærmere viser. De skulle fittigt undersøge Sagen og erklære sig derom til Kongen. F. T. 3, 774.

12. Juni (—). Miss. til nedennævnte Købstæder om at udskrive Trommetere til Brug paa Kongens Skibe og straks sende dem til København. — Kallundborg 1; Næstved, Helsingør, Køge, Lund, Helsingborg og Nyborg hver 2; Odense 3. Sj. T. 22, 378 b. K. Orig. (til Odense) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Købstæderne Helsingør, Helsingborg, Køge, Lund, Kallundborg, Nyborg og Odense om hver at udskrive 1 Bartskeer, der kan bruges paa Kongens Skibsflaade, og sende ham til København. Sj. T. 22, 378 b. K.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om Nat og Dag at lade holde Vagt ved Tønderne paa Strømmene for København. Sj. T. 22, 379. K. (Tr.: KD. V. 67).

12. Juni (Frederiksborg). Miss. til Mogens Kaas om at give Skulden paa Amager Tilhold om at lade holde god Vagt Dag og Nat ved Tønderne paa Strømmene under Dragør og Amager. Sj. T. 22, 379. K.

— (**Knærød**). Miss. fra Kommissærerne i Knærød til Mogens Gyldenstjerne. Han har forespurgt dem, om han skal antage de Soldater, der melde sig hos ham. De finde det godt, at han antager saa mange, som han har Brug for og har Proviant til, dog saadanne, af hvis Pas og øvrige Besked han kan se, at han kan være forsikret med dem, og særlig danske. De have nogle Gange skrevet til ham om Proviant og ville endnu en Gang erindre ham om med allerstørste Flid at opsøge og opkøbe saa megen Proviant, som Fæstningens Tarv kræver, selv om han ogsaa selv skal betale det, indtil der kan træffes nærmere Anordning derom, da det, som de nogle Gange have skrevet til ham, skyldes hans Forsømmelse, at Kornet saa aldeles er bortsolgt fra Fæstningen. Hvis der kommer Skibe med Proviant, særlig Øl, Brød, Ærter og Gryn, finde de det raadeligt, at han anholder dem til Fæstningens Behov. Af den Proviant, som Borgerskabet maatte indskibe for at bortføre den, maa aldeles intet tilstedes at komme bort. Hvis nogen vil begive sig ind i Fæstningen til ham med Proviant og andet, kan det ogsaa tillades, dog skal det være Folk, som kunne være bekvemme til at gøre Modstand, hvis det gøres behov. Med Hensyn til at inddrive Kvæget, kan han være ligesaa nær til det som nogen anden, hvis han ellers har god Kundskab allevegne, særlig til at inddrive sit eget, som han vist har straks ved Haanden, dog maa han, med Hensyn til Indtagelsen af Kvæget, selv ramme Tid og Midler, som han ved at forsvare. Sk. T. 5, 87.

13. Juni (Kbhvn). Miss. til Lensmændene over alt Riget om Forlængelse af Forbuddet mod Udførsel af Korn til efter St. Hans Dag. — Postscriptum: For i Tide at forebygge Mangel paa Flæsk og Smør, har Kongen bestemt, at saadant indtil videre ikke maa udføres af Riget til fremmede uden speciel Tilladelse af Kongen, hvilket Lensmændene flittigt skulle paase. Sj. T. 22, 379. Orig. (til Mogens Gyldenstjerne paa Varberg Slot). (Tr. (dog ikke Postscriptum): CCD. IV. 164 f.).

14. Juni (—). Bestalling for Søfren Mund til Jomfrueholm som Løjtnant til Skibs og til Lands med en aarlig

Løn af 150 Dlr. og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden, at regne fra dette Brevs Datum og at udrede af Rentekammeret. Sj. R. 17, 494 b.

14. Juni (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Ulfeldt om straks at begive sig til Skaane for ved Søsiden, og hvor der ellers er Skibsfolk at faa, at hverve og antage saadanne til Kongens Orlogsskibe. Kongen vil give dem samme Besolding, som er brugelig i Holland. Sj. T. 22, 379 b. K.

— Miss. til Peder Basse. Hans Jørgensen og Laurits Evertsen, Borgere i Stege, have berettet, at de have haft en Troldkvinde, ved Navn Boeld Hellis, i Hægte og Fængsel, som siden er bleven frikendt og løsgivet af Landsdommeren paa Møen Jens Hansen. Da Landsdommer Jens Hansen paa Sjællandsfar Landsting er bleven dømt til paa egen Bekostning igen at forny Sagen og lade opkræve Nævninger derpaa, skal han give Jens Hansen alvorligt Tilhold om igen at bringe Troldkvinden til Stede indtil Sagens Uddrag. Sj. T. 22, 379 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, der vil lade Ystad og Helsingborg i Skaane gøre faste med Trancheer, saa de i nogen Maade kunne forsvare sig mod et hastigt Anløb, paabyder Kronens, Adelens og de gejstliges Bønder, ingen undtagne, at hjælpe til med snarest at gøre dette Arbejde færdigt, saaledes som det bliver skiftet mellem dem og afstukket af Kongens Ingeniør, til Forsvar for Landet i fornødent Fald og til Gavn for dem selv. Sk. T. 5, 79 b.

— Miss. til Lensmændene i Helsingborg, Landskrone, Malmø, Christianstad og Sølvitsborg Len og Froste Herred om at lade det ovenstaaende aabne Brev forkynde for Bønderne i deres Len og tilholde dem til at efterkomme det. Sk. T. 5, 80.

— Miss. til Hendrik Hvitfeldt. Kongen har bevilget, at Hendrik Gyldenstjerne til Svanholm maa blive Kornet under den skaanske Fane, da hans Gods for største Delen ligger i Skaane. Hendrik Hvitfeldt skal rette sig herefter. Sk. T. 5, 80 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Kongen paa Begæring af Hendrik Gyldenstjerne har bevilget, at han maa ride under den skaanske Fane, skal Holger Rosenkrantz forordne Knud Grubbe til Røgele, der tidligere har været Kornet under det

hallandske Kompagni, til igen at være Kornet ved dette Kompagni i Hendrik Gyldenstjernes Sted. Sk. T. 5, 80 b.

14. Juni (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Knud Søfrensen til Tredie paa Kronens Part af Korntienden af Lemb Sogn i Bølling Herred, hvoraf der aarlig skal svares 15 Ørt. Rug og 15 Ørt. Byg til Kronen, at yde til Lensmanden paa Lundenis. Udt. i Tb. S. 115.

15. Juni (Frederiksborg). Miss. til Borgemestre og Raad i København. Sveder Eggertsen, Borger i København, har berettet, at Sara Mikkelsdatter, Enke efter Søfren Søfrensen og Borgerske i Bergen, skylder ham en Sum Penge paa nogle Regnskaber, der have været mellem dem. Da Sara Mikkelsdatter nu opholder sig i København, skulle de straks lade hende arrestere, for at Sveder Eggertsen kan komme til den Betaling, han er berettiget til, hvis hun muligen skulde ville undslaa sig. Sj. T. 22, 379 b.

— Miss. til Ritmestrene Knud Gyldenstjerne, Hr. Jørgen Skeel, Jørgen Grubbe, Reinholt Heidenstrup, Oluf Parsberg og Niels Sehested i Jylland og Corfids Rud og Jørgen Brahe i Fyen om straks at begive sig over til Sjælland med deres Kompagnier, hvor de skulle faa nærmere Ordre. K. Udt. i J. T. 7, 262. Jvfr. 9. Juli.

16. Juni (—). Miss. til Jakob Ulfeldt om straks at give Kaptejn Peder Aalborg Ordre til med sit Kompagni at begive sig til Helsingør, hvor han skal faa nærmere Besked. Sj. T. 22, 379 b. K.

— Ligelydende Miss. til Mogens Kaas om at lade Antonius Floris komme til Amager med sine Folk. Udt. i Sj. T. 22, 379 b. K. (i Udt.).

— (**Knærød**). Miss. fra Kommissærerne i Knærød til Hr. Jens Sparre. De have af hans Skrivelse set, at han agter at nedbryde det Hus paa Grænsen, som de svenske Kommissærer gøre de danske Kommissærer disputerlig. Det forekommer dem dog ikke raadeligt, førend han faar nærmere Besked fra Kongen. De bede ham med det allerførste og med al Flid at skaffe sig Underretning hos dem, der kunne vide noget derom, om, hvor længe det er siden, at Kongen af Sverrig begyndte, saa vidt man kan vide det, at passere over Skardal i egen Person uden Lejde, og hvor længe det er

siden, at de Svenske begyndte at passere derover med Krigsfolk og Faner. Han skal med det allerførste erklære sig herom til dem. Sk. T. 5, 87 b.

20. Juni (Kbhvn.). Miss. til Gundi Lange. Da Kongen med det første vil udruste en Skibsflaade og der er Mangel paa Styrmand dertil, skal han straks sende saa mange i Vestersøen forfarne Styrmand, som der findes i hans Len [Koldinghus], til København. J. T. 7, 262. K.

21. Juni (—). Miss. til Frederik Reedtz. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Kronens Bønder i Tryggevelde Len trykke sig ved at age Tømmer og udføre andet saadant Arbejde til Gaardens Bygnings Behov, skal han give nævnte Bønder Tilhold om herefter ligesom tidligere at udføre saadant Arbejde, saavidt det vedkommer Gaardens Bygning, saafremt de ikke ville straffes derfor. Sj. T. 22, 380. K.

23. Juni (—). Bestallinger for Pros Mund, Niels Kruse, Hertvig Sax og Køn Joachim Grabow som Løjt-
nanter og for Ernst Preizicker som Kaptejn til Skibs og til Lands med en aarlig Løn af 150 Dlr. og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden, at regne fra dette Brevs Datum og at udrede af Rentekammeret. Udt. i Sj. R. 17, 495.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Kongen har tidligere forordnet 140 af de nærmest ved Riberhus boende Kronens Bønder, nemlig Bønderne i Giøring Herred, Sarup og Sim Sogne samt en Del af Bønderne i Skads Herred, til herefter alene at drive Avlen til Riberhus Slots Ladegaard, medens alle de andre Bønder i Lenet skulle forskaanes derfor og i Stedet give Frihedspenge. De 140 Bønder have nu klaget over, at de ikke kunne overkomme Arbejdet alene, medmindre der bliver forordnet dem nogle flere til Medhjælp. Da Størsteparten af de Bønder i Skads Herred, der ere forskaanede for Arbejde, godvillig den 8. Maj paa Riberhus have indgaaet en Kontrakt med de andre om, at de sammen med de 140 forordnede Bønder ville paatage sig Arbejdet, paa den Betingelse, at de alle i Forening, hver for sin Part, udrede de Arbejdspenge, som de ellers i Skads Herred undtagne Bønder skulde udgiye, skal han give alle Kronens Bønder i Skads Herred, ingen undtagne, alvorlig Ordre til at gøre lige Arbejde med de tidligere dertil forordnede og lade dem alle i Forening udrede de Arbejdspenge, som de hidtil

for Arbejde fritagne Bønder i Skads Herred skulde udgive, saafremt de ikke ville tiltales og straffes. J. T. 7, 262. K.

23. Juni (Knærød). Miss. fra Kommissærerne i Knærød til Peder Galt. I Dag have de faaet en Skrivelse fra de svenske Kommissærer, hvori disse begære hurtigt at faa endelig Besked om Konceptet og Afskeden. Da de Svenske i Aftes oversendte deres Koncept, er det at formode, at hvis de ikke hurtig faa de danske Kommissærers Koncept, ville de begive sig herfra. Han skal derfor med største Flid kræve Afskeden hos Kongen og Danmarks Riges Raad og Dag og Nat skynde sig her tilbage igen. Der sendes ham Kopi af en Skrivelse, som de svenske Kommissærer ret nu have oversendt, med Ordre til at lade Kongen og Rigsraadet se den, dog maa han, hvis han allerede har faaet sin Afsked eller er draget fra København, ikke bryde sig om denne Skrivelse, men hurtigt skynde sig tilbage hertil. Sk. T. 5, 89.

24. Juni (Kbhvn.). Miss. til Fru Ellene Marsvin. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Dallum Mølle ved Dallum Kloster med det første behøver Istandsættelse, befales det hende at lade den reparere med saa ringe Bekostning som muligt og føre det til Udgift i sit Regnskab. F. T. 3, 775.

25. Juni (—). Miss. til Sten Villumsen, Admiral paa Bremerholm, Hendrik Vind til Klarupgaard og Jørgen Ulfeldt til Borsøe, Skibshovedsmænd, om snarest at tage 2 Skippere til sig, der nylig have sejlet paa Spanien, og i Forening med dem kalde Mourits Printz, Kongens Skibshovedsmand, for sig, gennemse det af ham aflagte Regnskab for hans Rejse til Spanien med Kongens Skib den røde Løve, ligne Regnskabet mod de Antegnelser, der skulle være gjorte dertil i Rentekammeret, og efter søfarendes Brug og Kongens Artikler aflægge Relation til Kongen baade om Rejsen og Regnskabet for den. Sj. T. 22, 380. K.

— Miss. til Axel Ulfstand og Palle Urne. Knud Gyldenstjerne til Aagaard, Embedsmand paa Bergenhus, og Borkard Rud til Sebigaard have berettet, at Landsdommeren i Skaane har tilnævnet dem til at gøre dem Indvisning og Udlæg i Fru Sophie Ulfstands, Claus Podebusk's Enkes, Gods efter Dommens Lydelse, men samtidig klaget over, at de hidtil have forhalet Indvisningen. Det befales dem nu med det allerførste

at efterkomme Landsdommerens Dom, for at Hendrik Gyldenstjerne og Borkard Rud ikke skulle kunne yderligere beklage sig. Sk. T. 5, 81.

25. Juni (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Grubbe. Da en Mand i hans Len [Vestervig], Jens Thomissen i Nørre Getterup, der tidligere har været en af de udskrevne Knægte, for nogen Tid siden er sendt til København for at gaa i Jærn paa Bremerholm for en Tingfred, som han har begaaet, har Kongen nu benaadet denne Person og befaler Jørgen Grubbe paa Kongens Vegne at aftinge Forseelsen med ham, eftersom Forseelsen og hans Formue er til, dog skal Jørgen Grubbe baade af Jens Thomissen og af dem, han har begaaet Tingfreden paa, tage nøjagtig Forsikring for, at de herefter i alle Maader ville være hinanden ubevarede. J. T. 7, 263.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Otte Andersen, Sognepræst til Faareveile Sogn, paa Kronens Part af Korn-tienden af Faareveile Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg og 3 Tdr. Havre i Afgift, foruden at der er tillagt Sognepræsten selv 3 Pd. Korn af Tienden. Udt. i Tb. S. 16 b.

— (**Knærød**). Miss. fra Kommissærerne i Knærød til Erik Rosenkrantz. De Bøndersoldater fra Varberg Len, som han har indtaget til sig i Fæstningen [Halmstad], have skriftlig tilkendegivet Kommissærerne, at de enten slet intet have faaet af de Bønder, der ere forordnede til at underholde dem, eller kun en saare ringe Ting, saa de en Tid lang have lidt stor Hunger og Nød. Under de nuværende sælsomme Forhold mene Kommissærerne det derfor raadeligt, at han, indtil han kan faa endelig Resolution fra Kongen om Sagen, giver hver af Soldaterne 2 Mk. til Lening om Ugen. Sk. T. 5, 89 b.

26. Juni (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Ulfeldt. Kongen har bevilget, at Hertug Frederik, Arving til Norge og Hertug til Slesvig Holsten, maa lade sine Fuldmægtige udføre 400 Fod hugne gullandske Sten fra Bussevig paa Gulland. Sk. T. 5, 81.

27. Juni (—). Miss. til Otte Skeel og Tønne Friis. Som de af hosfølgende Supplikation kunne se, har denne Brevviser, Jep Andersen i Myrelund i Segelstrup Len, klaget over, at Anders Friis til Krabisholm, Embedsmand paa Segelstrup Slot,

til en anden Bonde har bortfæstet en Jord, tilhørende det Bol, som Jep Andersen bor paa, skønt han har svaret Stedsmaal af Jorden og denne i langsommelig Tid har ligget til Bolet. De skulle flittigt undersøge, om Jep Andersen er berettiget til den Jord, som nu er bortfæstet til en anden, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 7, 263.

28. Juni (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Hans Frølich har beklaget sig over, at han i langsommelig Tid har ført Proces her i Landet mod Pofvel Tisten, Borger i Helsingør, angaaende 200 Rdlr., som Hans Frølich nu endelig ved Dom har faaet sig tilkendt, saaledes som de vide. Da Hans Frølich har anvendt stor Bekostning paa denne Proces, men det vil forulæmpe ham stærkt paa hans Rejse, hvis han skal begynde en ny Proces om Kost og Tæring, skulle de forhandle Hans Frølich og Pofvel Tisten imellem, om denne sidste ikke godvillig uden Proces vil give Hans Frølich noget til Kost og Tæring. Sj. T. 22, 380.

— Miss. til Eiller Qvitzov. Henrik Hersten har berettet, at han for rum Tid siden har afkøbt Eiller Qvitzov Hovedgaarden Søeholt paa Laaland og betalt Pengene, men Eiller Qvitzov har endnu ikke villet indrømme ham Gaarden. Det befales ham i den Anledning snarest at gøre Gaarden ledig for Henrik Hersten, da det er billigt og ret. F. T. 3, 776.

— Miss. til Kapitlet i Viborg. Kongen, der har bragt i Erfaring, at der hersker stor Uorden og Uskikkelighed med Stolestaderne i Viborg Domkirke, har, for at saadan Uskikkelighed kan blive afskaffet, bevilget, at der maa laves nye Stole over hele Kirken. Da der findes Adelspersoner, som i Henhold til Købebreve og anden Adkomst tilholde sig Rettighed til en Del Stolestader i Kirken, har Kongen befalet Niels Krag til Trudsholm og Erik Juel til Hundsbek, Landsdommere i Nørrejylland, at kalde de Adelige for sig, der formene at have Ret til Stolestader, og forhandle med dem om at opgive deres Stolestader. Naar det er sket, skal Kapitlet lade lave nye Stolestader og igen udvise de Adelige, der tidligere havde Adkomst og Rettighed til egne Stolestader, en bekvem Plads i de nye Stole for en ringe og rimelig aarlig Kendelse til Kirken, ligesom det ogsaa for en rimelig Afgift til Kirken skal forunde andre af Adelen, der begære det, Stole i Kirken. Naar nogen Adelig

dør, skulle hans Arvinger igen give en lidelig Kendelse til Kirken, saaledes som Kapitlet bestemmer, hvilke Penge siden skulle anvendes til Domkirkens Bygning og Forbedring. J. T. 7, 264 b. K. Orig. i Landsark. i Viborg.

28. Juni (Kbhvn.). Miss. til Niels Krag og Erik Juel om af de Adelige, der mene at være berettigede til egne Stolestader i Viborg Domkirke, at erfare, hvad Adkomst de have dertil, og siden forhandle med dem, der have rigtig Adkomst til Stole, om at opgive deres Rettighed til disse Stole, for at Kapitlet kan gøre en bedre Ordning med Stolestaderne, lade Stolene ombygge og forandre og siden udvise dem, der have Adkomst paa Stole, Stader i de nye Stole for en rimelig aarlig Kendelse og lade andre Adelige, der begære Stolestader, faa saadanne for en rimelig aarlig Afgift. J. T. 7, 265. K. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Kapitlet i Viborg. Kongen har bragt i Erfaring, at der i Viborg findes adskillige øde Pladser, der tilhøre Kapitlet, hvilke Pladser for rum Tid siden have været bebyggede med Kannikeresidenser, men nu staa ubebyggede. Kongen har bevilget, at disse Pladser maa sælges til Borgerskabet eller til andre, der ville give mere for dem, at de derfor indkomne Penge maa sættes paa Rente hos sikre Folk og at Renten siden maa anvendes til Domkirkens og Skolens Bygning og Forbedring. J. T. 7, 263 b. K.

— Miss. til Mogens Kaas til Timandsholm. Da Jomfru Berte Stygge har berettet, at hun er i Gæld og maa sælge noget af sit Gods for at betale den, skal han som Værge for hende sælge saa meget af hendes Gods, som behøves til Gældens Betaling, men af det, som kan sælges med mindst Skade for hende. J. T. 7, 263 b.

— Miss. til Erik Juel. Kongen har bevilget, at han maa lade det gamle Hus paa Gudum Kloster, hvori der nu er Bryggers og Bagere, nedbryde og dermed istandsætte de andre Huse paa Klosteret, dog paa hans egen Bekostning, naar undtages, at Kongen har bevilget 20 Ege dertil af Skovene i Silkeborg og Skanderborg Len. J. T. 7, 264. K.

— Miss. til Christen Holck [Silkeborg] og Laurits Ebbesen [Skanderborg] om hver at lade Erik Juel faa 10 Ege, der

ere tjenlige til Bygningstømmer, i de nærmest ved Gudum Kloster liggende Skove. K. Udt. i J. T. 7, 264.

28. Juni (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Krag. Da der med det første skal foretages Skifte mellem Fru Christentse Krag, Enke efter Fasti Staverskov til Hennegaard, og hendes Børn efter Fasti Staverskov, skal han under Skiftet paatage sig Værgemaalet for Fru Christentse Krags Datter, Jomfru Sophie Staverskov, og paase, at hun ikke kommer til kort ved Skiftet. J. T. 7, 264.

Miss. til Christen Krag om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Anne Staverskov ved samme Skifte. Udt. i J. T. 7, 264 b.

— Miss. til Niels Krag og Erik Juel om som Skiftekommissærer at være til Stede ved samme Skifte. Udt. i J. T. 7, 264.

— Miss. til Hr. Ulrik Sandberg om at lægge noget Gods i Lemb Sogn i Bølling Herred i Har Syssel, som afdøde Fru Marren Juel til Langtind har haft i Forlening, nemlig 2 Bønder i Tridie, 3 Bønder i Lambek, 1 Bonde i Øster Lemb, 1 Bonde i Høfve, 1 Bonde i Fuorbye¹, 1 Bonde i Syndergaard, 1 Bonde i Bekbou, 1 Bonde i Kiergaard og 1 Bonde i Røfnstrup², ind under Lundenæs Len, indskrive det i Jordebogen og gøre Regnskab for den aarlige Indkomst deraf. J. T. 7, 265 b. K.

29. Juni (—). Miss. til Jost Høg. Da Kongen har bevilget, at Erik Lykke, Søn af Hans Lykke, maa blive optaget i Sorø Skole, skal Jost Høg indtage ham deri, saasnart der bliver en Plads ledig, uanset om andre tidligere have faaet Tilladelse til at blive optagne i Skolen, da han kun har ringe Midler til at fortsætte sine Studier for. J. T. 7, 266.

— (**Knærød**). Miss. fra Kommissærerne i Knærød til Grænselensmændene Jens Juel [Aggershus], Tage Thott [Sølvitsborg], Holger Rosenkrantz [Laholm], Erik Rosenkrantz [Halmstad], Mogens Gyldenstjerne [Varberg], Hr. Jens Sparre [Bahus], Otte Marsvin [Kristianstad] og Falk Lykke [Kristianopel]. I Dag ere de, Gud være lovet, komne til en god Ende med de svenske Kommissærer, og i Morgen rejse de

¹ Fourby, Bølling H.

² Rævstrup, samme H.

herfra til København. De bede dem dog have alt, som kan være til Rigets og Fæstningernes Gavn, i god Agt og altid have god og sikker Kundskab ved og over Grænsen. Sk. T. 5, 88.

30. Juni (Kbhvn.). Miss. til Gregers Høg om at paatage sig Værgemaalet for Jost Høg til Biørnholms umyndige Søskende [ligelydende med Miss. af 8. Marts 1624 til Styge Høg, naar undtages at Ordene „som er de umyndige Børns rette Væрге efter Loven“ er udeladt]. Udt. i J. T. 7, 266.

— Miss. til Jost Høg om at levere Værgemaalet til Gregers Høg [ligelydende med Miss. af 8. Marts 1624 til Jost Høg]. Udt. i J. T. 7, 266.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne til Tiim og Tønne Friis om at være til Stede ved Overleveringen af dette Værgemaal til Gregers Høg [ligelydende med Miss. af 8. Marts 1624 til de samme]. Tillige skulle de taksere Hovedgaardernes Bygning og Avl for en vis aarlig Afgift og fastsætte, hvad Gregers Høg skal have for at holde Børnenes Rostjeneste i Freds- og Krigstid. Udt. i J. T. 7, 266.

1. Juli (—). Miss. til nedennævnte Lensmænd om med nærværende Bud at erklære sig om, hvor mange Øksne de kunne stalde i Aar paa de i deres Len liggende Ladegaarde. — Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len], Sigvordt Grubbe [Malmøhus Len], Ernst Nordmand [Antvorskov Len], Jørgen Urne [Kronborg og Frederiksborg Len] og Mogens Kaas [Kbhvns Len]. Sj. T. 22, 381. K.

— Kvittansiarum til Hr. Albret Skeel til Fusingø, Embedsmand paa Riberhus, der paa afdøde Fredrik Friis's Arvingers Vegne har gjort Regnskab for Fredrik Friis's Indtægt og Udgift af Island fra St. Hans Dag 1619 til St. Hans Dag 1620 og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. N. R. 4, 326 b.

— Oprejsningsbrev for Knud Rasmussen i Skeibye i Aarhusgaards Len til, som om Gerningen nylig var sket, med Sandemænd at forfølge Sagen angaaende hans Broder Rasmus Pedersen, som tjente i Vissing i Galten Herred og for et Aar siden er bleven overfaldet af Peder Christensen i Tebbestrup og hans Medfølgere, der, da de kørte fra Randers, efter Tingsvidners Lydelse have slaaet og mishandlet Rasmus Pedersen.

Rasmus Pedersen er siden død, men har paa sit yderste klaget over, at Peder Christensen og hans Medfølgere have været hans Bane. Da Knud Rasmussen ikke har vidst noget herom, førend Tiden, de 6 Uger, var forløben, har han nu begæret Oprejsning. J. R. 8, 20 b.

3. Juli (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Anders Jørgensen, Bager og Borger i Nysted, der har været i Trætte med Hans Pedersen, Byfoged sammesteds, og er bleven lovforvunden for nogle Skældsord, der have været mellem dem. Sm. R. 5, 91 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, der tidligere har bevilget, at Indbyggerne i Flensborg maatte købe og udføre 200 Læster Korn af Riget, men nu har erfaret, at de kun have faaet de 100 Læster Korn ud, fordi der imidlertid er udstedt Forbud mod Udførsel af Korn, nu paa Begæring af Borgerne i Flensborg har bevilget, at de maa købe de resterende 100 Læster Korn og udføre dem, dog paa den Betingelse, at de kun sælge Kornet til Kongens egne Undersaatter. J. R. 8, 21.

— Miss. til Tønne Friis og Bispen i Aalborg. Kongen har bragt i Erfaring, at Sognepræsten i Suolsted og Hammer Sogne er død, og at en Del af Sognemændene ønske at kalde M. Erik Nielsen, Skolemester i Slagelse, til deres Sognepræst. Da denne nu er behæftet med Livssvaghed, men intet Kald maa staa ledigt mere end 6 Uger, maa de, saafremt ingen anden er lovlig kaldet til Embedet, ikke tilstede nogen at komme til Kaldet, førend M. Erik Nielsen igen kommer til sin Førlighed, for at denne, saafremt han ellers kan blive lovlig kaldet, ikke skal blive hindret ved sin Svaghed, dog skal Guds Ords Tjeneste i den Tid forrettes af andre Præster. J. T. 7, 267. K.

5. Juli (—). Oprejsningsbrev for Peder Bing og Hans Madtsen, Borgere i Odense, til, som om Sagen nylig var sket, at forfølge en Sag mod nogle af Fru Anne Lykkes til Qvidzoeholm, Frederik Qvitzovs Enkes Tjenere, nemlig Madts Søfrensen, Foged paa Qvidzoeholm, og hans Medfølgere, der for nogen Tid siden have gjort dem Vold og Hærværk og slaaet Laas og Lukkelse for Gade- og Gaarddøre i en Gaard i Odense, som de have købt af Fru Anne Lykke, hvilken Sag ikke straks er bleven forfulgt paa fersk Fod. F. R. 3, 359.

— Oprejsnings- og Fredebrev for Rasmus Morten-

sen, barnefødt i Heboen i Ruegaards Len i Fyen, der for en 13 Aar siden er kommen i Slagsmaal med en, ved Navn Rasmus Madtsen i Heboen, og har tilføjet ham Saar og Skade, hvorfor han er bleven svoren fra sin Fred, skønt Saaret siden er tillæget og Rasmus Madtsen efter Tingsvidners Lydelse har levet 10 eller 12 Uger derefter og har gjort sine Rejser og sit Arbejde, ligesom han tidligere har gjort. Da han har tilfredsstillet Markor Bilde til Hvidkield, Embedsmand paa Ruegaard, paa Kronens Vegne og den dødes Slægt og Venner, har Kongen nu givet Rasmus Mortensen hans Fred igen, saa han uhindret maa bosætte sig her i Riget og bruge sin Næring som andre Under-saatter. F. R. 3, 359 b.

5. Juli (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis. Kronens Tjener Niels Svendsen har berettet, at Kongens Kommissærer have udlagt den Gaard, han bor paa, til Kaptejn Sacharias Hagen for dennes Tjeneste, og at han i høj Grad forurettes af Kaptejnen, der ovenikøbet tidligere har faaet en anden Gaard udvist. Tønne Friis skal flittigt undersøge den Sag, enten lade Kaptejnen beholde Gaarden, hvis han er berettiget til den, eller udvise ham en anden Gaard i Stedet og iøvrigt hjælpe Niels Svendsen til Rette i alle Maader. J. T. 7, 267. K.

6. Juli (—). Miss. til Corfidts Normand. Han har berettet, at han vil købe noget Gods i Halland, men at det ikke kan ske, medmindre han maa sælge noget af sin Hustru, Fru Elisabeth Hertvigsdatters Arvegods og anvende de derfor indkomne Penge til Købet af Godset i Halland. Kongen bevilger i den Anledning, at han sælger sin Hustrus Gods paa den Betingelse, at han køber andet Jordegods for Pengene. Sk. T. 5, 93.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Johanne Nielsdatter i Espinge i Froste Herred har beklaget sig over, at hun for nogen Tid siden af Kapitlet i Lund er dømt til at være skilt fra sin Husbonde, hvorved hun formener, at der er vederfaret hende ringe Ret, og over, at hun ikke maa faa Genpart af Dommen. For at Kongen bedre kan erfare Sagen, befales det Kapitlet at meddele hende Genpart af Dommen. Sk. T. 5, 93.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Da Peder Skriver i Valde i Fiere Herred har berettet, at han har en Del Gæld til gode hos forskellige Personer i Varberg Len, skal Mogens Gyl-

denstjerne lade sine Fogder hjælpe ham til uden langt Ophold og Proces at faa de Tilgodehavender, som han er berettiget til, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb af ham. Sk. T. 5, 93 b.

6. Juli (Kbhvn.). Stadfæstelse for Fru Anne Lykke til Qvidzoeholm, Frederik Qvitzovs Enke, paa et Mageskifte, hvorved hun faar en Odense Skole tilhørende Gaard i Horsmark¹ i Norrup Sogn i Lund Herred i Fyen til Mageskifte. F. R. 3, 360².

7. Juli (—). Kvittansiarum til Johan Friis til Heselagger, der paa afdøde Tage Krabbes Børns og Arvingers Vegne har gjort Regnskab for den uvisse Indkomst til Øfvids Kloster og St. Peders Kloster i Lund, som Tage Krabbe har været forlenet med fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1605, da han fik baade den visse og uvisse Indkomst kvit og frit, og fremdeles til 1. Maj 1613, da han døde og hans Arvinger blev Lenene kvit. Ligeledes har Johan Friis paa Tage Krabbes Børns og Arvingers Vegne gjort Regnskab for Tage Krabbes Afgift af noget Gods i Skaane fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1601, da han selv fik Godset til Mageskifte, for hans Afgift af Kronens Herlighed og Rettighed i nogle jordegne Bøndergaarde i Skaane fra 1. Maj 1601 til 1. Maj 1605, da Gaardene bleve lagte under St. Peders Kloster, og for Afgiften af noget andet Kronens Gods i Skaane fra 1. Maj 1601 til 1. Maj 1613. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 4, 322 b.

— Oprejsningsbrev for Jens Lauritsen, Mats Ibsen, Hans Smed og Madts Christensen paa egne og Medfølgeres Vegne, Nævningemænd i to Trøldkvindenævvn paa Langeland, der paa den nærværende Herredag ere blevne fældede for deres Nævningetov, som de have svoret og gjort over Kiersten Peder Christophersens og Litse Ifver Madtsens for Trolddomssag, men nu have faaet Tilladelse til at stille Kongen tilfreds for deres Forseelse. F. R. 3, 360 b.

— Miss. til Kapitlet i Viborg. Kongen har bragt i Erfaring, at Hospitalet og Skolen i Viborg have adskillige Boder og øde Jorder, til hvis aarlige Flikkeri og Forbedring

¹ Hasmark, Lunde H.

² Tr.: Hofman, Fundationer VI. 269 f.

Huslejen nødvendigvis maa bruges. Da Hospitalet og Skolen ingen Profit kunne have deraf, har Kongen bevilget, at disse Boder og øde Jorder maa sælges til de højstbydende, og at der for de derved indkomne Penge maa købes anden Ejendom til Bedste for Hospitalet og Skolen. J. T. 7, 267 b. K.

8. Juli (Kbhvn.). Miss. til Claus Daa. Da der er gaaet Dom over Borgemestre og Raad i Nykøbing og over Hans Christensen, Ridefoged i hans Len [Dragsholm], at de samtlig skulle staa Kongen til Rette, fordi de imod Kongens Forordning have udskrevet en i Nykøbing bosat Borger, skønt der siden fandtes flere dertil dygtige ledige Karle, skal han nu sende Borgemestre og Raad i Nykøbing og Ridefoged Hans Christensen velforvarede hid til Arbejde paa Bremerholm. Sj. T. 22, 381. K.

— Miss. til Roskilde Kapitel. Reinholt Hansen og Christen Pedersen have berettet, at der til St. Johannes Evangelistæ og Erasmus's Altre i Roskilde Kapitel, som de ere forlenede med, findes 2 øde Pladser i Roskilde, hvoraf de ingen aarlig Leje eller Jordskyld kunne faa, hvorfor de have anmodet om, at Jorderne maa sælges og de derved indkomne Penge sættes paa Rente. Kapitlet skal erklære sig om, hvorledes det forholder sig med disse Pladser, og hvorvidt de uden Skade kunne afhændes fra Kapitlet. Sj. T. 22, 381. K.

— Miss. til Jakob Ulfeldt, Holger Rosenkrantz, Marqvord Bilde og Corfidts Rud. De have tidligere faaet Ordre til at være til Stede, naar der skal holdes Skifte efter afdøde Eske Bilde til Valden, og enten forhandle Arvingerne imellem i Mindelighed eller skille dem ad ved Dom. Da der er opstaaet yderligere Trætter mellem en Del af Arvingerne, skulle de med det første igen indstævne Eske Bildes Arvinger og Arvingerne efter de Arvinger, som ere døde, for sig, og enten afsige Dom mellem dem i alle de yderligere Stridigheder, der ere opstaaede eller herefter kunne opstaa mellem dem paa Skiftet, det være sig om Jordegods, Løsøre, Gæld, Løfter eller andet, eller bilægge Stridighederne i Mindelighed. Selv om nogle af Arvingerne udeblive, skulle de alligevel afsige Kendelse eller Dom og hjælpe dem, der møde, til Ret, saa de en Gang kunne komme til Ende med Sagen. De skulle give deres Forhandling eller Dom beskrevet under deres Haand og Signet. F. T. 3, 777.

8. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hans Søfrensen, Tolder i Aalborg, og Hubert Smidlaug, Indbygger sammesteds, maa udføre 100 Læster Korn fra Nørrejylland. Udt. i J. R. 8, 21.

9. Juli (—). Aab. Brev om, at Johan Bramb, Indbygger i København, ved Skipper Hermand Dausen maa lade udføre 52 store Læster Malt fra København til Holland. Sj. R. 17, 495 b. K.

— Aab. Brev om, at Mourids Neiman eller hans Fuldmægtig maa tilhandle sig 40 eller 50 Læster Malt ved Ystad i Skaane og udføre dem af Riget, hvorhen det lyster ham. Sk. R. 4, 322 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Otte Knudsen, Borgemester i Odense, Hans Brun og Peder Nielsen, Borgere smstds., for denne ene Gang maa udføre en Skibsladning Malt fra Fyen til Holland eller andre Steder. Endvidere har Kongen tilladt Otte Knudsen at udføre 300 Tdr. Havre. F. R. 3, 361.

— Aab. Brev om, at Melcherdt Sueling af Bremen for denne ene Gang maa lade udføre 50 Læster Malt, som han har købt af Otte Knudsen, Borgemester i Odense, til Holland eller andre Steder. F. R. 3, 362. K.

— Aab. Brev om, at Dirik Kreffting fra Bremen maa udføre her fra Landet 90 Læster Rug, 31 Læster Malt, 3 Læster Byg, 47 Tdr. Smør og 30 Skippd. Flæsk samt fra Odense 36 Læster Malt og 17 Skippd. Flæsk, som han havde købt og til Dels indskibet før Udstedelsen af Forbuddet mod Udførsel. Udt. i J. R. 8, 21.

— Aab. Brev om, at Albret Bomhost maa afkorte de 40 Læster Havre, som han uden Forlov har udført mod Forbuddet, i de 200 Læster Rug og Byg, som han havde Kongens Tilladelse til at udføre. Udt. i J. R. 8, 21 b.

— Miss. til Erik Rosenkrantz om at lade Pillerne under Broen i Halmstad forfærdige, dog med den mindst mulige Bekostning. Kongen vil sende ham en Læst Cement dertil, men hvis han mærker noget fjendtligt paa Grænsen, enten med Samlinger eller paa anden Maade, maa han ikke lade Vandet løbe af Graven. Sk. T. 5, 94.

— Miss. til Holger Rosenkrantz [Laholm], Erik Rosenkrantz [Halmstad] og Mogens Gyldenstjerne [Varberg] om at

give enhver af de Bønderknægte, som ere indlagte i Fæstningen, $\frac{1}{2}$ Dlr. Kurant om Ugen til Løning, indtil der gives anden Ordre. Sk. T. 5, 94.

9. Juli (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz. Kongen har bevilget, at nogle Borgere i Laholm, der ulovligt have tilhandlet sig nogen Kalk og af den Grund ere blevne landflygtige, igen maa komme tilbage og nedsætte sig i Laholm, hvor de ligesom tidligere maa ernære sig med deres ærlige Handel. Sk. T. 5, 94.

— Proklama for Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Befalingsmand i St. Hans Kloster i Odense, der har berettet, at han har været i Løfte for afdøde Fru Pernille Gyldenstjerne til Frands Rantzau til Menstrup for 2000 Rdlr. in specie med 1 Aars Rente, der efter Skadesløsbrevet, dat. Odense, Juledag 1618, skulde betales i Odense Juledag 1619. Da Brevet har været paaæsket paa Skiftet i Odense efter Fru Pernille Gyldenstjerne, men ikke er blevet fremlagt, og det er uvist, hvor nævnte Hovedbrev findes, paalægges det herved alvorligt den, hos hvem Hovedbrevet findes, inden Aar og Dag efter denne Befalings Forkyndelse paa Landstinget enten selv eller ved Fuldmægtig at fremvise Hovedbrevet for Holger Rosenkrantz, saafremt han ikke vil have fortiet og forbrudt Retten til at kræve Gælden. F. R. 3, 361 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da han holder en Skomager, ved Navn Knud Søfrensen, fængslet i Odense for en Drabs-sag, som denne for rum Tid siden skal have begaaet, men det formenes, at denne Fange uden gyldig Grund er bleven efterstræbt, befales det ham at løsgive Knud Søfrensen af Fængselet, saa han herefter, ligesom tidligere, kan bruge sin Næring, hvor han vil. F. T. 3, 778.

— Miss. til Tønne Friis og Bispen i Aalborg. Da Anne de Hemmer, Henrich Koch i Aalborgs Hustru, har berettet, at hendes Husbonde er blevet fanget af Tyrken paa den spanske Rejse, har Kongen bevilget, at hun i Aalborg By og i Vendelbo Stift, hvor hun vil, maa søge Godtfolk om Hjælp til hendes Husbondes Ransoning. De skulle derfor hjælpe hende og ogsaa andre Kongens Undersaatter, der maatte være blevne fangne i Tyrkiet og begære det, med Skrivelser til Præsterne og ogsaa paa anden Maade, saa Menigheden i Aalborg og i Ven-

delbo Stift af kristelig Kærlighed og Medynk yder dem Hjælp, saa de kunne blive befriede fra deres Fængsel. J. T. 7, 267 b.

9. Juli (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis. Denne Brevviser, Lodvig Christensen, har berettet, at Kronens Mølle, Ny Mølle i Aalborg Købstad, som han nu bor i, er forfalden, at Aærne og Vandet, som skal drive Møllen, for en stor Del er tilgroede, og at en Del er indtaget med Bygninger, som Borgerne have opført. Det befales ham i den Anledning at lade Møllen istandsætte med saa ringe Bekostning som muligt og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab, give de nærmest boende Kronbønder Ordre til at opkaste de Aær og Vande, som løbe til Møllen og ere tilgroede, og have Tilsyn med Borgerne, saa de herefter ikke sætte deres Huse og Bygninger saaledes, at de kunne hindre Møllen i at faa dens rette Tilflod. J. T. 7, 268. K.

— Miss. til Christian Holck og Gundi Lange. Da Hr. Giert Rantzau til Breidenborg, Statholder i Fyrstendømmerne Slesvig og Holsten og Embedsmand paa Haderslevhus, har begæret noget Krongods i Tørring Herred i Koldinghus Len, nemlig 1 Gaard i Kallerup¹ By og Sogn, Grafvenggaard, 4 Gaarde i Hyffom By og Skofdalen Mølle, til Mageskifte for 3 Gaarde i Nørskouf og 1 Gaard i Nevad i Linneballe Sogn i Thørrild Herred og 1 Gaard i Farre i Gyf Sogn i Nørvongs Herred i Koldinghus Len, 1 Gaard i Pugdal i Velbirk Sogn og 1 Gaard i Lunstrup i Skærrild Sogn i Hammerum Herred i Lundenes Len, skulle de med det allerførste undersøge, om Kronens Gods kan undværes fra Koldinghus Len og, hvis det kan bortskiftes for det Gods, som Giert Rantzau tilbyder, besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 7, 268 b.

— Miss. til Ritmestrene i Jylland. Kongen har tidligere² givet dem Ordre til at lade de Adelige, der ride under deres Kompagni, tilsige til at skulle begive sig over til Sjælland med de Heste og Folk, som de ere pligtige til at holde af deres Jordegods. De skulle nu sende dem Afbud og hjemforløve enhver, men give dem Ordre til, at de, naarsomhelst de tilsiges,

¹ Kollerup, Tørrild H.

² 15. Juni.

ved Dag og Nat skulle møde med deres Rostjeneste og altid have deres Rytteri i godt Beredskab. J. T. 7, 269. K.

10. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hans Brand af Kiel maa købe 20 Læster Malt og 300 Tdr. Havre i Danmark og udføre det til fremmede Steder. Sj. R. 17, 495 b.

— Aab. Brev om, at Anders Andersen af Königsberg maa købe en Skibsladning Malt her i Danmark og udføre det til fremmede Steder. Sj. R. 17, 495 b.

— Aab. Brev om, at Tyge Søfrensen i Naskov maa udføre 12 Læster Hvede til fremmede Steder. Sm. R. 5, 92.

— Tilladelse for Tønne Sandersen af Fliland til at udføre 30 Læster Malt fra Randers til Holland. Udt. i J. R. 8, 22.

— Tilladelse for Gunner Meyin af Embden til at udføre 33 Læster Malt fra Randers. Udt. i J. R. 8, 22.

— Tilladelse for Villum Hendriksen af Embden til at udføre 45 Læster Malt fra Randers. Udt. i J. R. 8, 22.

— Tilladelse for Poul Hentze til at udføre 24 Læster Korn, som han havde indskibet mere end hans forrige Bevilling lød paa. Udt. i J. R. 8, 22.

— Aab. Brev om, at Caye Wildthogen af Regensborg maa købe 19 Læster Malt og 10 Skippd. Flæsk i Fyen og lade det udføre af Riget. F. R. 3, 362.

— Aab. Brev om, at Karen Johan Borckortsens, Borgerske i Odense, maa udføre 40 Læster Korn af Riget, hvorhen hun lyster. F. R. 3, 362 b.

— Oprejsningsbrev for Hans Henningsen i Vundige¹, Madts Hansen i Hosterup, Anders Madtsen sammesteds, Peder Nielsen i Afnsløf, Anders Jørgensen i Ullersløf, Laurits Hansen i Ellinge, Søfren Hoer i Kolderup og Jens Pedersen i Ullersløf, Sandemænd i Vinding Herred i Fyen, der have berettet, at de for nogen Tid siden paa Fyenbo Landsting ere gjorte nederfældige for deres Ed og Tov, som de have gjort og svoret angaaende et paa Hellerup i Fyen begaaet Manddrab, hvilken Landsdommers Dom de nu have indstævnet til nærværende Herredag, hvor den dog er bleven funden ved Magt af Kongen

¹ Vindinge.

og Rigsraadet, hvorfor de nu have ansøgt Kongen om at eftergive dem deres Forseelse. F. R. 3, 362 b.

10. Juli (Kbhvn.). Miss. til Jakob Ulfeldt. Da Kongen har givet Sandemændene i Vinding Herred, der for nogen Tid siden ere blevne gjort nederfældige for deres Tov og Ed i en Drabssag, der fandt Sted paa Hellerup i Fyen, Oprejsning og eftergivet dem deres Forseelse, skal han lade dem være fri for det Faldsmaal, som de med Rette burde udgive til Kongen. F. T. 3, 779.

— Miss. til Claus Daa og Frederik Reedtz. Kongen har bragt i Erfaring, at der er Trætte mellem Villum Mortensen, Toldskriver i Helsingør, og en svensk Købmand, ved Navn Lucas Vestesen, i hvilken Trætte Borgemestre og Raad i Helsingør have dømt. For at Parterne uden lang Proces kunne komme til Ende med Sagen, skulle de med det allerførste indstævne Parterne for sig og enten forhandle dem imellem i Mindelighed eller skille dem ad ved Dom. Kongen har befalet Borgemestre og Raad i København at forordne 4 uvildige Borgere sammesteds til at dømme i Sagen sammen med dem. De skulle give begge Parter deres Afgørelse beskrevet under deres Haand. Sj. T. 22, 381.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om straks at forordne 4 uvildige Borgere i København til sammen med Claus Daa til Raufnstrup og Frederik Reedtz, Embedsmænd paa Draxholm og Tryggevelde, at dømme i Sagen mellem Villum Mortensen og Lucas Vestesen. Sj. T. 22, 381 b.

— Miss. til Jakob Ulfeldt. Kongen har bragt i Erfaring, at Borgemestre og Raad i Næstved have antaget en Mestermand, ved Navn Mester Hans, i Lybæk, som siden paa sin Rejse har begaaet et Drab i Nyborg. Da det af de i Nyborg i den Sag erhvervede Raadstuevidner ses, at Mester Hans har begaaet Drabet som Nødværge paa sin retfærdige Rejse, befales det Jakob Ulfeldt at løslade ham, saa han herefter maa tjene hos den, der behøver hans Tjeneste. F. T. 3, 779.

— Oprejsningsbrev for Christen Olufsen Kier i Skierne, der for nogen Tid siden er kommen i Trætte med Peder Høllede om en lodskiftet Part i Skierne Mølleddam, som det var tilskiftet Peder Høllede at holde i Stand; Christen Olufsen har paatalt Sagen med Retten og er dømt til at skulle have

Udlæg i Peder Høllede's Kornsæd derfor. Da Christen Olufsen imidlertid har været lovforvunden i en anden Sag og derved er blevet forhindret i at forfølge Sagen og tage Nam i Peder Høllede's Kornsæd, har Kongen nu fornyet Sagen, saa Christen Olufsen maa forfølge den, som om den nylig var sket. J. R. 8, 21 b.

10. Juli (Kbhvn.). Mageskifte mellem Otte Skeel til Hammelmuose, Befalingsmand i Dueholms Kloster, og Kronen. J. R. 8, 22. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Tønne Friis om at lægge noget Gods i Aalborgshus Len, som Kongen har faaet til Mageskifte af Otte Skeel til Hammelmuose, Befalingsmand i Duholms Kloster, nemlig 1 Gaard i Vester Hiermisløuf, 1 Gaard i Faarup og 1 Gaard i Sterup i Hvedtboe Herred, ind under Aalborgshus Slot, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. J. T. 7, 269 b. K.

11. Juli (—). Oprejsningsbrev for Otte Skeel til Hammelmuose, Befalingsmand i Dueholms Kloster, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge en Drabssag. To Mænd, Morten Poulsen og Thomis Mikkelsen, ere for nogen Tid siden komne i Trætte paa Færgen i Føgisund; Morten Poulsen skal samtidig have beklaget sig over, at Thomis Mikkelsen har slaaet ham, og de, der have været paa Færgen, have vidnet, at Thomis Mikkelsen selv er sprunget af Færgen, og at de ikke have vidst, om han kom levende til Land eller ej, efter hvilket Vidnesbyrd Sandemændene have svoret, at Thomis Mikkelsen var sin egen Bane, hvilken Ed dog siden er bleven dømt magtesløs paa Viborg Landsting. J. R. 8, 23.

— Oprejsningsbrev for Jacob Pedersen, barnefødt i Hesselballegaard i Nørrejylland, til, da de 6 Uger ere forløbne, at forfølge følgende Sag, som om den nylig var sket. For nogen Tid siden er hans Broder Peder Pedersen og Niels Søfrensen i Vullum By i Nørvongs Herred komne i Trætte i Marken, hans Broder har dræbt Niels Søfrensen og er siden bleven svoret fredløs for den Sag. Jacob Pedersen, der gik og høstede i Marken, løb til for at skille dem ad, men kom ikke til, før Gerningen var sket; alligevel er der i hans Fraværelse og aldeles uden hans Vidende svoret Aaraad over ham, da han ikke havde nogen til Stede, som kunde svare for ham. Da han ikke i nogen Maade

har gjort den dræbte nogen Skade, har han nu begæret Oprejsning i Sagen. J. R. 8, 23 b.

12. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om delvis Ophævelse af Forbuddet mod Udførsel af Korn. Sj. T. 22, 381 b. K. (Tr.: CCD. IV. 165).

— Miss. til de Lensmænd i Danmark, der have Købstæder i Befaling, om at lade ovennævnte aabne Brev forkynde i Købstæderne, saa baade indenlandske og udenlandske kunne vide at rette sig derefter. Sj. T. 22, 382. K.

— Aab. Brev om, at Hendrik Ramel til N., uanset det udstedte Forbud mod Udførsel af Rug fra Skaane, maa sælge 250 Tdr. Rug til fremmede, hvor det lyster ham, og udskibe dem af Riget. Sk. R. 4, 322 b.

— Aab. Brev til Indbyggerne paa Gulland om, at Kongen vil lade holde Retterting paa Gulland for at hjælpe enhver, der har noget at klage over, til Ret. Det befales derfor alle, baade af geistlig og verdslig Stand, der maatte have noget at klage over, enten over Købmænd, der have nogen Forpagtning paa Gulland, eller over andre, at møde i Visby, hvor deres Klager skulle blive forhørte. Sk. T. 5, 94 b.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt om at lade ovenstaaende Stævning forkynde overalt paa Gulland, hvor det gøres behov, saa enhver kan vide at rette sig derefter. Sk. T. 5, 95.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt. Da Kongen har befalet Jens Sehested til N. at begive sig til Gulland med sit Kompagni for at afværge ethvert fjendtligt Angreb, skal Christoffer Ulfeldt tage ham og hans Folk under sin Kommando og lade ham kommandere som Løjtnant, naar Christoffer Ulfeldt er fraværende og hvor det ellers gøres behov paa Landet og Slottet. Sk. T. 5, 95.

— Oprejsnings- og Fredebrev for Knud Søfrensen Skomager, Borger i Odense, der har berettet, at han for mere end 15 Aar siden i Vends Herred i Fyen er bleven overfalden af 2 Brødre med dragne Værger og Knive og i Nødværge har dræbt den ene. Da den dødes Slægt og Venner have bragt i Erfaring, at han er bleven nødt til Drabet, have de paa Tinge givet ham Orfejde. F. R. 3, 363.

— Miss. til Tolderen i Nyborg om at lade Hertugerne

Alexander og Philip af Slesvig Holsten hver faa 6 slette Foder Vin toldfrit gennem Bæltet. F. T. 3, 780.

12. Juli (Kbhvn.). Miss. til Peder Buch, Borger i Landskrone. Da Kongen har forordnet Kommissærer til at gennemse og likvidere en Sag mellem Eske Brock til Estrup, Embedsmand paa Dronningborg, og Knud Gyldenstjerne til Aagaard, Embedsmand paa Bergenhus, paa Søsteren, afdøde Fru Pernille Gyldenstjernes Børns Vegne angaaende en Kontrakt mellem Fru Soffie Ulfstand og Fru Pernille Gyldenstjerne om Arv og Gæld efter afdøde Eske Bilde, og da Kongen har erfaret, at han er Fru Soffie Ulfstands, Claus Podebusk's Enkes fuldmægtige Foged, befales det ham uden al Undskyldning med Skrøbelighed eller andet at møde for Kommissærerne i København inden i Morgen Aften medtagende alle de Breve, som han maatte have angaaende denne Sag. Sk. T. 5, 95 b.

13. Juli (—). Miss. til Knud Gyldenstjerne, Corfits Rud, Otte Skeel og Tønne Friis. Der er Strid mellem Eski Brock til Estrup, Embedsmand paa Dronningborg Slot, paa den ene og Knud Gyldenstjerne til Aagaard, Embedsmand paa Bergenhus, paa afdøde Fru Pernille Gyldenstjernes Børns Vegne paa den anden Side om, hvorvidt Eski Brock hos Fru Sophie Ulfstand, Claus Podebusk's Enke, har faaet nogen Betaling for den Gæld, som Eski Brock nu har taget Udlæg for i Fru Pernille Gyldenstjernes Bo efter rigtig Likvidation og Overslag, og hvor meget Eske Brock har faaet hos Fru Sophie Ulfstand for det, som hun var pligtig at gøre ham Udlæg for. Der gives dem herved Ordre og Fuldmagt til straks her i København at foretage Likvidation og Forhandling i Overværelse af Parterne og give deres Likvidation klarlig beskrevet under deres Hænder. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og alligevel udføre Kongens Befaling. J. T. 7, 270.

— Miss. til Jost Høg. Otte Pogwisch har en Tid lang haft noget Maribo Klosters Gods i Forpagtning, men det kan nu ikke mere bevilges ham paa de hidtidige Betingelser, fordi det adelige Akademi i Sorø derved vil komme til kort. Da Bønderne, der hidtil have ligget til Maribo Kloster, ville give dobbelt saa meget for Ægt og Arbejde, som Otte Pogwisch hidtil har givet, hvilket Otte Pogwisch saa ogsaa har tilbudt at

ville give, ligesom han ogsaa vil betale Akademiet for Kornet og andre Smaabede, eftersom det bedst kan sælges her i Landet, skal han faa at vide, hvad Bønderne i det højeste ville give, dog saaledes at de kunne overkomme at udrede det, og siden forunde Otte Pogwisch Godset for det samme, indtil det i Tide opsiges af en af Parterne. Han skal heri ramme Akademiets Bedste. Sj. T. 22, 382. K.

13. Juli (Kbhvn.). Miss. til Palle Rosenkrantz. M. Oluf Hansen Ruhman, Professor ved Universitetet i København, har paa Christen Hansens og afdøde M. Hans Mikkelsens Børns og Arvingers Vegne berettet, at Hans Ditmersen i Næstved af Landsdommeren i Sjælland er bleven dømt til at indrømme deres Moder Elisabeth Mynthe en Gaard i Næstved, hvilken Gaard han dog endnu modvillig besidder imod Dommen. Hvis det viser sig, at Hans Ditmersen lovlig er dømt fra Gaarden, skal Palle Rosenkrantz hjælpe Elisabeth Mynthe med at faa Hans Ditmersen til at indrømme og lediggøre hende Gaarden. Sj. T. 22, 382.

— Miss. til Christian Grubbe. Da der med det første skal foretages Skifte mellem Fru Ane Lykke, Key Rantzau til Rantzovholms Enke, og hendes Datter Jomfru Sophie Rantzau efter Key Rantzau, befales det ham at være til Stede paa Skiftet, under dette paatage sig Værgemaalet for Fru Ane Lykke og paase, at der vederfares hende Ret. Sj. T. 22, 382 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Kronens Vandmølle nord for Helsingborg, som Bent Johansen nu bor i, er meget forfalden, skal Anders Bilde lade Møllen gøre i Stand med Tømmer, Tag og andet nødvendigt, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og føre det til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 5, 96.

— Miss. til Mogens Kaas paa Mariager Kloster om at lade Palle Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Vordingborg Slot, faa en Skude Kalk til Vordingborg Slots Bygning, naar han besøger ham med dette Brev. K. Udt. i J. T. 7, 269 b.

14. Juli (—). Miss. til Holger Lindenov. Fru Karen Gyldestjerne, Enke efter Godske Lindenov til Lindersvold, har anmodet Kongen om at beskikke hendes Søn Christopher Lindenov en Værge, der i Sønnens umyndige Aar kan forsvare denne og hans Gods. Da Christopher Lindenovs rette Værge efter

Loven for adskillige Aarsagers Skyld ikke kan forestaa Værgemaalet, befales det Holger Lindenov som Christopher Lindenovs nærmeste fædrene Frænde at paatage sig Værgemaalet for denne og forsvare ham og hans Gods. Sj. T. 22, 382 b.

14. Juli (Kbhvn.). Miss. til Palle Rosenkrantz og Christian Grubbe. Da Kongen har befalet Holger Lindenov til Gaunøe at paatage sig Værgemaalet for Christopher Lindenov, skulle de rette sig efter at være til Stede, naar Christopher Lindenovs Moder, Fru Karen Gyldenstjerne, overleverer Værgemaallet for Sønnen til Holger Lindenov. Sj. T. 22, 383.

— Miss. til Rigsraaderne Eske Brock, Christian Holck, Hr. Albret Skeel, Ifver Jul og Mogens Kaas i Jylland. Kongen har ladet forkynde et aabent Brev om, at Korn igen maa udføres af Riget. For at Landet dog ikke derved i Fremtiden skal komme til at lide Mangel paa Korn, skulle de, førend der i Nørrejylland opstaar stor Mangel paa Korn eller kan være Fare for en saadan, underrette Kongen derom, da Forbuddet er ophævet med dette Vilkaar. Sj. T. 22, 382 b. K.

— Ligelydende Miss. til Rigsraaderne Jakob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz for Fyens Vedkommende. Udt. i Sj. T. 22, 382 b. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Hr. Anders Bilde, Hr. Anders Sinklar og Tage Thott for Skaanes Vedkommende. Udt. i Sj. T. 22, 382 b. K. (i Udt.).

— Miss. til Steen Villomsen og Mogens Kaas. Fru Ane Lykke til Qvidtzovsholm, Frederik Qvidtzovs Enke, har berettet, at der i Vor Frue Kirke i København findes et Staalskrin, som er indsat deri af Frederik Qvidtzov og afdøde Fru Pernille Ruds Arvinger, og hvori der skal findes adskillige Kvittanser og Breve, der vedkomme hende og hendes Børn. Det befales dem snarest at begive sig til Vor Frue Kirke, hvor de i Overværelse af Fru Pernille Ruds Arvinger skulle aabne det forseglede Skrin og levere Fru Ane Lykke de Breve, der med Rette tilkomme hende og hendes Børn. De skulle stykkevis registrere de Breve, som de udtage og levere hende, give det beskrevet fra sig under deres Haand og Segl og igen ned sætte Brevskrinet under Forsegling. Sj. T. 22, 383. K.

— Miss. til Laurits Lindenov. Kongen har bevilget, at Kronens Bønder i Vibye i Haurballegaards Len, der skulle

være 24, hvoraf dog de 10 efter Kongens Missive til ham tidligere ere udskrevne til sammen med andre at drive Avlen til Lenets Ladegaard, herefter, ligesom tidligere, maa gøre Ægt og Arbejde til Ladegaarden, dog skal han saa aarlig af sine egne Penge betale saa meget, som det var paalagt Bønderne at give for Ægt og Arbejde, og aarlig gøre Regnskab derfor i Rentekammeret. J. T. 7, 270 b. K.

14. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jørgen Skeel. Han har tidligere faaet Ordre til at udtage et vist Antal Bønder i sit Len til at drive Avlen til Ladegaarden og til at tage Arbejds- penge af de andre. Kongen har nu bevilget, at Kronens Bønder i Rønde ved Calløe Slot herefter maa gøre Ægt og Arbejde til Calløe Slot sammen med de andre dertil udskrevne, dog skal han saa aarlig af sine egne Penge betale saa meget, som det var paalagt Bønderne i Rønde at give for Ægt og Arbejde, og aarlig gøre Regnskab derfor i Rentekammeret. J. T. 7, 270 b. K.

15. Juli (—). Aab. Brev sendt til de Lensmænd, der have Købstæder i Befaling, om, at det københavnske Silkekompagni maa lade have Tilsyn med, at Silkevarer og andre i dets Privilegier specificerede Varer ikke indføres imod dets Privilegier. Sj. T. 22, 383. K. Orig. (til Varberg Len). (Tr.: CCD. IV. 166).

— Miss. til de Lensmænd, der have Købstæder i Befaling, om at lade ovenstaaende aabne Brev forkynde i Købstæderne i deres Len og hvor det ellers gøres nødvendigt. Sj. T. 22, 383 b. Orig. (til Mogens Gyldenstjerne paa Varberg Slot).

— Miss. til Otte Marsvin og Dr. Madts Jensen, Superintendent. Fru Anne Brahe, Sten Maltisens Enke, har berettet, at hun er kommen i Trætte og Vidtløftighed med Sognepræsten til Skeelingen¹ Sogn i Skaane, og at Sagen nu er indstævnet for dem. Det befales dem med det allerførste at tage Sagen for og, hvis det ellers er en Sag, som kan paadømmes af dem, uden langt Ophold skille Parterne ad ved en endelig Dom. Sk. T. 5, 96 b.

— Miss. til Claus Urne. Kongen har bevilget, at han maa

¹ Skeglinge, Froste H.

sælge sin Søster Jomfru Sidtsel Urnes Jordegods til de højstbydende og anvende de derved indkomne Penge til hendes Bedste, men han skal paase, at hun ikke kommer til kort, saafremt han ikke vil staa til Rette derfor. Sk. T. 5, 96 b.

15. Juli (Kbhvn.). Miss. til Fru Helle Marsvin. Fru Ellissebet Bilde, afdøde Sivert Beck til Førslefs Enke, har med sin Lavværges paa egne og Børns Vegne berettet, at hendes afdøde Husbonde i adskillige Maader har haft stor Forretning her i Landet for sin Broder Jacob Beck, Fru Helle Marsvins afdøde Husbonde, angaaende nogle Pengesummer, hvorfor der er et stort Regnskab mellem dem, og hun har i den Anledning begæret kongelig Befaling til Helle Marsvin om snarest at indstille sig her og bringe Sagen til Ende. Da der allerede forrige Aar¹ er erhvervet kongelig Befaling til hende om straks at forføje sig hid, hvilket dog endnu ikke er sket, befales det hende nu uden al Undskyldning snarest at begive sig her over til Landet, medtagende de Breve og Regnskaber i hendes Besiddelse, som kunne have været de to Brødre imellem, og hvad der kan tjene til Underretning derom, og gøre til Ende med Fru Ellissebet Bilde og hendes og hendes Børns Værges om denne Sag og ligesaa om den nu forgangen faldne Arv efter afdøde Fru Agita Grubbe, saa alt kan komme til god Ende og Rigtighed. Sk. T. 5, 99.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Kongen har for nogen Tid siden befalet sine forordnede Kommissarier at være over Regnskabet mellem Hospitalet i Odense og den tidligere Hospitalsforstander Hans Nielsen, og disse Kommissarier have dømt, at 4 uvildige Dannemænd skulle likvidere Regnskabet. Da Hans Nielsen efter denne Dom har tilbudt sin Modpart en Befaling, hvorfor denne tidligere nogle Gange har undslaaet sig, skal Holger Rosenkrantz nu udnævne to uvildige Danne-mænd, Borgere i Odense, paa Hans Niensens Vegne og to andre paa den anden Side til at foretage Likvidationen og tilendebringe den med det første. F. T. 3, 780.

— Kvittansiarum til Fru Anne Hardenberg, Enke efter Johan Rud til Møgelkier, paa hendes Regnskab for Indtægt og Udgift af Ørum Len, Viigs Gods og Thisted Bispe-

¹ 22. Aug. 1623.

gaards Gods fra 13. Juli 1609, da hun efter hendes Husbondes Død blev forlenet med Godset, til 1. Maj 1610, da hun igen blev Godset kvit, for den gejstlige Jurisdiktion og Stiftets Indkomst i Ørum Len og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Hun blev aldeles intet skyldig. J. R. 8, 24. K.

15. Juli (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Hospitalet i Aalborg er kommen i stor Gæld, og at denne ikke kan betales af Hospitalets aarlige Indkomst, medmindre der maa sælges nogle Gaarde, har han bevilget, at de Hospitalet tilhørende Gaarde i Aalborg og Viborg maa sælges til de højstbydende og at de ved Salget indkomne Penge maa anvendes til Betaling af Hospitalets Gæld. J. T. 7, 271. K.

16. Juli (—). Forleningsbrev for Christen Clausen i Skoufholm, der har lovet at ville være Landsdommer paa Bornholm og for nogen Tid siden har aflagt Landsdommered til Hr. Anders Sinklar til Sinklarsholm, Embedsmand paa Hammershus, paa det Gods, som hans Formand har været forlenet med, nemlig 2 Gaarde i Clemmindskeer Sogn, 1 Gaard i Dueberg, 1 Gaard i Rydtskeer¹ Sogn, som bebos af en Kirkebonde, Bierregaard i Vestermark² Sogn, 5 Gaarde i Østermark Sogn, 1 Gaard i Lyridsbye og 1 Gaard i Klindbye i Ibskeer Sogn. Endvidere har Kongen bevilget, at Christen Claussen ligesom hans Formand Jens Koefoed maa oppebære Foderhavren af Persker Sogn. Han skal have alt kvit og frit, saalænge han er Landsdommer. [Med Art. 16 og 18]. Sk. R. 4, 323 b.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt. Han skal lade Jens Sehesteds Kompagni, som sendes til Gulland, mønstre og siden holde det komplet. Han skal flittigt paase, at det Krudt og Lod, som sendes med, bliver forvaret godt og ikke spildt til Unytte. Der sendes ham endnu 1360¹/₂ Dlr. 10 Sk., som er Resten af de 3 Maaneders Besolding, hvilke han skal udbetale til Kompagniet, eftersom det gøres behov. Sk. T. 5, 97.

— Aab. Brev om, at Fru Sophie Belov til Boltinggaard, Christen Thotts Enke, til Las Jensen, Borger i Varde, maa sælge 1 Gaard, kaldet Agervig, med al tilliggende Ejendom

¹ Ruusker.

² Vestermarie.

udenfor Varde, som blandt andet Gods er udlagt hende af afdøde Otte Christopher Rosenkrantz's Gods for de Løfter, hvori hendes Mand sammen med andre gode Mænd har været for Otte Christopher Rosenkrantz. F. R. 3, 363 b. K.

17. Juli (Kbhvn.). Kvittansiarum til afdøde Key Rantzau til Rantzauholm og Palle Rosenkrantz til Glimminge, der for nogen Tid siden ved Gifvert Becker, tilforordnet Generalmønsterskriver, have gjort Regnskab for 116,000 Rdlr., som de have modtaget af Hr. Ditlef Rantzau til Pancker, Embedsmand paa Steinborrig Slot, og Hans Pedersen, Kongens Kammertjener, for at udgive dem til Øverster, Ritmestre, Kaptejner og deres Folk, Ryttere og Fodfolk, i Holsten, som de have været Kongens forordnede Kommissarier over, beregnet fra 1. Maj til 29. Juli 1621, for 16,068¹/₂ Rdlr. 12 Sk., som er givet Ritmestre og Kaptejner til Anritzpenge og Løbepenge, af Kongens eget Kammer, for 1796 Rdlr. 7 Sk., som er afkortet for Pistoler og Geværer, og for 5000 Rdlr., som er modtaget af Hr. Ditlef Rantzau. Hele Indtægten beløb sig saaledes til 138,864 Rdlr. 51 Sk. lybsk. Udgiften beløber sig til 138,836¹ Rdlr. 42 Sk. lybsk, saaledes at de blev skyldige 28 enkende Rdlr. 9 Sk. lybsk, som de nu have indbetalt i Rentekammeret. Sj. R. 17, 496.

— Aab. Brev om, at Fru Karen Grubbe, Vilhelm Dresselbergs Enke, har udtalt Frygt for, at nogen skal understaa sig til at tage Stævning over hende for Domme, som hendes afdøde Husbonde kan have afsagt, medens han var Landsdommer i Sjælland. Da det synes ubilligt, at hun, som har været uvidende om saadant, nu saa lang Tid efter hendes Husbondes Død skal lide derfor, befales det alle i Danmark, der i nogen Maade med Rette mene at kunne besvære sig over Vilhelm Dresselbergs Domme, at indstævne disse for Kongen og Danmarks Riges Raad til førstkommende Herredag, for at der da herom kan gaa hvad Ret er, saafremt de ikke ville have forbrudt deres Ret til siden at tale derpaa. Sj. R. 17, 497.

— Miss. til Frederik Reedtz og Axel Urne. Da Palle Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Vordingborg

¹ I Registranten er her de 38,000 Rdlr. glemt.

Slot, har begæret 1 Gaard, kaldet Fartofte¹, i Laaland, tilhørende Hendrik Gjæe til Turebys Børn, til Mageskifte for noget af sit Jordegods i Sjælland, nemlig 1 Gaard, kaldet Simendrup, 1 [Gaard] i Olstrup i Ulso Sogn og 1 [Gaard] i Brøderup, skulle de besigte begge Parters Gods, undersøge, om Mageskiftet kan ske uden Skade for Hendrik Gjæes Børn, og, hvis saa er, i Forening med Børnenes Værge Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Embedsmand paa Odensegaard, bringe Mageskiftet til Ende. Sj. T. 22, 383 b. K.

17. Juli (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand om at sende de to Murermestre, der for et Aar siden arbejdede paa den lille Ladegaard ved Frederiksborg, til Abramstrupgaard for at skelne Laden dér med Langhalm. Sj. T. 22, 384. K.

— Miss. til Hr. Anders Sinklar. Kongen har tidligere, med et muligt Angreb for Øje, givet Ordre til at lade Ystad fortranchere, og Borgerskabet har nu ladet andrage, at det vil falde det altfor besværligt at udføre dette Arbejde alene, og derfor anmodet om, at Bønderne i Jerrested Herred i hans Len maa hjælpe til med Arbejdet. Det befales ham i den Anledning at give Bønderne i Jerrested Herred, hvis Tjenere de end ere, Ordre til at hjælpe til med at opkaste og forfærdige disse Trancheer, saafremt de ikke efter Kongens Befaling ere forordnede til at lave Trancheer andensteds. Sk. T. 5, 97.

— Ligelydende Miss. til Gabriel Kruse angaaende Bønderne i Fers² Herred. Sk. T. 5, 97 b.

— Miss. til Siurt Grubbe. Da Borgerne i Ystad, der for nogen Tid siden have faaet Ordre til at lade Byen fortranchere for et muligt Angrebs Skyld, have berettet, at de have Mangel paa Jord til Trancheerne og ligesaa paa Egetømmer til de Broer, som blive lavede for Ystad, skal han udvise dem Tørvejord til at grave paa i de nærmest liggende Marker og lade dem faa det nødvendige Egetømmer til Broerne i de nærmest liggende Kronens Skove. Da Borgerne i Ystad samtidig have klaget over, at det vil falde dem helt besværligt at udføre Arbejdet alene, har Kongen bevilget, at Bønderne i Vemminghøi, Torne, Skyds, Førs og Jerrested Herreder maa

¹ Sikkert Føjlskrift for: Bartofte. ² Sk. T. har ved en Føjlskrift: Giers.

hjælpe til med at fuldføre Arbejdet paa Trancheerne, og det baade Kronens og Adelens Bønder, da ingen under saadanne Forhold med Billighed kan undslaa sig for saadant, saaledes som Kongen ogsaa har aviseret Hr. Anders Sinklar til Sinklarsholm og Gabriel Kruse, Embedsmænd paa Hammershus og Landskrone, om, saafremt da Bønderne ikke efter Kongens Befaling allerede ere forordnede til andre Steder. Sk. T. 5, 97 b.

17. Juli (Kbhvn.). Miss. til Fru Sophie Belov. Claus Andersen i Haderslev har berettet, at afdøde Fru Mette von Ahlefeldt i Haderslev skyldte ham 500 Rdlr. in specie med 6 p. Ct. aarlig Rente, men at han ikke kan komme til at søge sin Betaling hos hendes Arvinger, da de ikke selv ere aldeles enige om Arven. Da han imidlertid har bragt i Erfaring, at Sophie Belov til førstkommende Omslag skal betale 3500 Rdlr. Hovedstol til Mette von Ahlefeldts Arvinger for Forløfte for Jost Høg, har han anmodet om, at disse Penge maa blive arresterede hos hende. Det befales hende derfor af de 3500 Rdlr. at beholde 500 Rdlr. in specie i Arrest hos sig, indtil Mette von Ahlefeldts Arvinger komme til endeligt Skifte efter hende og blive enige om Arven, saa Claus Andersen kan faa sin Betaling hos hende, hvis han da er berettiget dertil. F. T. 3, 781.

— Miss. til Fru Ellen Marsvin. Da Kongen har forordnet Christian Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, til at modtage en Del af Adelens Jordebøger, hvorefter Adelen skal takseres for Rostjeneste, befales det hende med det allerførste at sende en rigtig Jordebog over alt hendes Jordegods til Christian Holck. F. T. 3, 782.

— Aab. Brev om, at Wolf Pogwisch til Witenhus har berettet, at Frants Due, Jørgen Due til Oxholms Søn, og Jørgen Grubbe ved Kongens og Danmarks Riges Raads Dom ere dømte til Taarnet, medmindre de tilfredsstille ham efter deres udgivne Breve. Da Wolf Pogwisch, der ved sine Fuldmægtige med stor Flid har ladet dem eftersøge, men ikke kunnet blive dem mægtig, nu har anmodet om, at Kongens Lensmand og andre maa hjælpe ham med at faa fat paa disse to Personer og føre dem fængslede til København, for at de kunne blive satte i det Fængsel, som er bestemt til de Adelspersoner, der udsætte sig over deres Evne, befales det Kongens Embedsmænd, der have at befale paa de Steder, hvor Frants Due og Jørgen Grubbe

findes, at være Wolf Pogwisch's Fuldmægtig behjælpelig med at paagribe disse to Personer og føre dem vel forvarede til København, dog skal det ske paa Wolf Pogwisch's egen Bekostning. J. R. 8, 24 b.

17. Juli (Kbhvn.). Miss. til Gundi Lange. Ifølge sit Forleningsbrev paa Koldinghus skal han aarlig fremsende Ved til Københavns Slot til Kongens Behov. Da Kongen nu har truffet anden Bestemmelse, skal han, indtil anden Ordre gives, ikke fremsende noget af dette. J. T. 7, 271. K.

— Miss. til Johan Brockenhuus. Naar han vil overlevere Palle Rodsteen til Hørbylund de Breve, der vedkomme Fru Kirsten Skeels Værgemaal, skal han advare Peder Bilde til Lindved derom, for at denne kan være til Stede til samme Tid. J. T. 7, 271 b. K.

— Miss. til Gundi Lange. Kongen har bragt i Erfaring, at Laurits Dyr, Borger i Middelfart, understaar sig til at oppebære den store Told af Heste, som Tolderen i Kolding skal gøre Regnskab for, og sender de af ham udgivne Toldsedler til Tolderen i Kolding i Stedet for Tolden. Da den Hestetold i Middelfart, som Kongens Forpagtningsbrev lyder paa, kun skal forstaaes som den lille Hestetold, skal Gundi Lange levere Laurits Dyr de af ham udgivne Toldsedler tilbage, tage de efter hver Toldseddel udgivne Penge til sig og gøre Regnskab for dem. J. T. 7, 271 b. K.

19. Juli (—). Proklama, udstedt paa Begæring af Palle Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Vordingborg Slot, der har berettet, at afdøde Axel Brahe til Krenkerup har været i adskillige Løfter i Danmark, men at hans Arvinger nu ikke vide, hos hvem hans Haand og Segl kan findes. For at Palle Rosenkrantz kan finde alle de Gældsbreve, hvori Axel Brahe er Hovedmand eller Forlover, paabydes det alvorligt alle i Danmark, der maatte være i Besiddelse af saadanne Gældsbreve, at fremvise saadanne Breve inden Hellig tre Kongers Dag 1625 for Landsdommerne, der siden skulle give Palle Rosenkrantz skriftlig Besked om saadanne Breve, saafremt de ikke ville have forbrudt og fortiet deres Ret til at kræve Gælden. Sj. R. 17, 497 b. K.

— Kgl. Stadfæstelsesbrev paa et af Jens Jensen Krag, Indbygger i Aalborg, og hans trolovede Fæstemø Mette

Jensdatter Lellebunde udgivet Gavebrev, dateret Viborg den 25. Jan. 1622, hvorved de skænke 400 Rdlr. in specie til Hospitalet i Nykøbing paa Mors. J. R. 8, 25. K.

19. Juli (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas til Støfringgaard og Gundi Lange, Lensmænd i Mariager Kloster og paa Koldinghus. Ifver og Jørgen Munk have paa sidste Herredag indstævnet Jørgen Belov til Hastrup og hans Medbrødre for Kongen og Danmarks Riges Raad for en Indførsel, som de paa Ifver og Jørgen Munks Vegne have gjort i Hvolgaard, for at faa denne Indførsel konfirmeret. Da Anders Friis, Embedsmand paa Segelstrup, imidlertid mener, at Ridemændene ikke have haft alle de Breve for sig, som de have gjort Indførselen efter, og at en Del af Brevene ikke ere blevne indløste af Ifver og Jørgen Munk, men af andre, og at andre Breve slet ikke have været udsatte, skulle de mødes paa belejlig Tid og Sted, indstævne de interesserede Parter for sig, likvidere Anders Friis, Ifver og Jørgen Munk og Laxmand Gyldenstjerne, der ogsaa skal være indført i Hvolgaard, imellem, taksere Hvolgaard, for at enhver af dem kan vide, hvor vidt han er berettiget i den, og give Parterne deres Likvidation klarlig beskreven. J. T. 7, 271 b.

[Omr. 19. Juli]¹. Aab. Brev om, at Claus Bagger, Borger og forhen Borgemester i Køge, nu, da han ikke mere bruger borgerlig Handel og Næring, maa være fritaget for al kongelig og borgerlig Tyngde, undtagen naar der kommer Fejde eller anden uformodentlig Besværing paa, i hvilket Tilfælde han skal være forpligtet til efter sin Formue at afvende saadant sammen med Kongens andre Undersaatter. Sj. R. 17, 498.

20. Juli (Kbhvn.). Miss. til Herluf Daa. Fru Ane Witrop, Jesper Grubbes Enke, har berettet, at hun i Henhold til Kongens Dom med det første agter at lade sig indføre i noget af Erik Grubbes Gods, hvori Herluf Daa ogsaa er interesseret. For at de begge kunne komme til Ende med Sagen og faa at vide, hvad enhver af dem skal have af Godset, skal han paa nærmere Advarsel af de gode Mænd, som Landsdommeren beskikker til at foretage Indførselen paa Fru Ane

¹ Indført mellem Breve af 19. og 25. Juli.

Wittrops Vegne, selv personlig møde for dem til samme Tid. Sj. T. 22, 384.

20. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde og Tage Thott. Paa det sidste Grænsemøde ved Sørøedt klagede de svenske Kommissærer blandt andre Gravamina over, at Hr. Jens Sparre, Embedsmand paa Bahus, for kort Tid siden har ødelagt den Vej hinsides Elven, som løber fra Gamle Løse til Elsborg, har bygget et Hus paa Udmarken og har rejst Strid med Sverrigs Krone angaaende Gaarden i Scheerdal¹. Da de svenske Kommissærer ikke have fremsendt disse Besværinger i rette Tid og de danske Rigsraader, der have været til Stede ved Mødet, ingen grundig Kendskab eller Efterretning have haft om disse Sager, ere begge Rigers Kommissærer blevne enige om, at Kongen skal lade Sagen undersøge og give Jens Sparre Ordre til at lade det forblive med Vejen, som det fra Arilds Tid har været, og ikke gøre Sverrigs Krone nogen Indtrang i Gaarden i Scheerdal, saa vidt Sverrigs Krone har berettiget Ret til den. Med Hensyn til det nybyggede Hus skal det ikke komme Sverrigs Krone til Forfang eller Præjudits i nogen Maade, dog skal Norges Kronens Ret heller ikke hermed være præjudiceret. Hr. Anders Bilde og Tage Thott skulle derfor snarest begive sig op til Bahus, flittigt undersøge de ovennævnte Besværinger og ordne alt efter Afskeden. De skulle i Forvejen give Lensmanden paa Elsborg Meddelelse derom, hvis han skulde have nogen Underretning at gøre dem, naar de udføre Kongens Befaling. Sk. T. 5, 98 b.

— Miss. til Frederik Rantzau. Blandt de Besværingpunkter, som Kongen lod de ved det sidste Møde ved Seerødt forordnede Kommissærer forebringe, var ogsaa det, at de øselske Bønder, som vare blevne fangne af de Svenske i den sidste Fejde og endnu fandtes anholdte i Lifland eller et andet Sted i Kongen af Sverrigs Gebet, skulde løsgives og den ved deres Anholdelse foraarsagede Skade erstattes. Begge Parters Kommissærer ere blevne saaledes forligte herom, at Kongen skal give sin Statholder paa Arensborg og Landsaatterne paa Øsel Ordre til at optegne alle de Bønder, som formenes at være bort-

¹ Skaardal ved Götaelv.

førte af de Svenske i sidste Fejde og med deres Fuldmægtige sende denne Fortegnelse til Landshøvdingen og Landraadet i Estland eller andensteds i Kongen af Sverrigs Gebet, hvor saadanne Bønder kunne findes. Naar saadanne Bønder kunne opspørges og findes, hvormed Kongen af Sverrigs Landshøvdinge og Landraader skulle være de øselske Fuldmægtige behjælpelige, vil Kongen af Sverrig straks lade udgaa stræng Befaling til Estland og den Del af Lifland, som han nu besidder, om, at alle de øselske Fanger, som endnu ere i Live, uden Hinder og uden Vederlag skulle løsgives, hos hvem de saa end findes, hvortil Landshøvdingen og Landraadet skulle yde de øselske Fuldmægtige deres Bistand, saasntart der gøres Krav om Fangernes Restitution. Rømme nogle af disse Bønder, efterat de ere givne tilbage, igen fra Øsel til Estland, da skal der ikke forfølges efter denne Afsked, men efter estnisk Ret og øvelig Brug mellem Estland og Øsel. Hvis nogle af Kongen af Sverrigs Undersaatter trods denne Afsked holde nogle af de øselske Bønder, deres Hustruer og Børn tilbage og det bliver befundet, skulle de være forpligtede til at erstatte de klagende al bevislig Skade, Omkostning og Forsømmelse fra Afskedens Dato, 28. Juni 1624, af efter retmæssig Dom og Sentens. Saadanne Reklamationer maa dog kun finde Sted i 3 Aar efter Afskedens Datum, og enhver, der ikke inden den Tids Forløb har forfulgt sin formente Ret, har mistet Retten til videre at tale derpaa, dog maa ingen Fange, som bliver søgt og opspurgt, holdes tilbage. Kongens Kommissærer have ladet falde al Tiltale paa Skade, Omkostning eller Forsømmelse, som Kongen eller Kronen eller nogen af Kongens Undersaatter kunne have taget eller have at kræve indtil 28. Juni 1624. Det befales Frederik Rantzau i enhver Henseende at rette sig efter denne Afsked og lade dette Missive forkynde paa Øsel, hvor det gøres behov, for at Bønderne kunne vide at rette sig derefter. Han skal tillige paase, at der hurtigst muligt procederes i Sagen, saa man snarest kan komme til Ende dermed. Sk. T. 5, 102.

20. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Peder Bilde til Lindved, der har berettet, at han har solgt en stor Del af sit eget Jordegods for dermed at betale sin og sin Hustru Fru Kirsten Skeels Fællesgæld, og desuden, da han endnu er i stor Vidtløftighed, har begæret Tilladelse til ogsaa

at maatte sælge af sin Hustrus Gods til Betaling af deres Fællesgæld, maa sælge saa meget af sin Hustrus Gods, som han kan bevise er nødvendigt til Afbetaling af deres Fællesgæld, da hendes Jordegods ellers, eftersom hans Jordegods er solgt til Betaling af deres Fællesgæld, lovligt kan søges hos dem med Rigens Ret til større Skade og Ulejlighed for dem begge, end hvis der nu i Tide sælges noget af hendes Gods til Gældens Betaling; dog maa han ikke anvende de ved Salget indkomne Penge til sin egen særlige Nytte, saafremt han ikke vil staa til Rette derfor. J. R. 8, 25 b.

20. Juli (Kbhvn.). Kgl. Stadfæstelse for Frederik Rantzau til Søholm, Statholder paa Øsel, paa 2 Skødebrevne, som Fru Sophie Ulfstand til Barsebek, Claus Podedbusk's Enke, har udgivet til ham paa adskilligt Gods, dog undtages den Gaard, Kastrup, i Rinds Herred, som Fru Marren i Morum har tilskiftet sig, da Frederik Rantzau igen har afstaaet den til Fru Sophie Ulfstand. J. R. 8, 26. K.

— Kgl. Beskærmelsesbrev for Henrik Holst, der har berettet, at Hans Markdanner til Veilegaard den 13. Marts 1624 har uddraget sin Rapir og overfaldet ham, da han var paa Søegaard for at overlevere Fru Sophie Oldeland, Hans Markdanners Moder, to Manelsebrevne, saa Henrik Holst maatte vige ud af Fruerstuen for ham, hvorfor han har begæret Protectionsskrivelse mod ulovligt Overfald. Henrik Holst skal til Gengæld være forpligtet til ikke at fornærme eller besvære Hans Markdanner hverken med Ord, Gerning eller paa anden utilbørlig Maade. J. R. 8, 26 b.

— Miss. til Otte Skeel og Niels Friis til Krastrup. Denne Brevviserske Kirsten Mikkelsdatter, Indvaanerske i Sæby, har berettet, at hendes Husbonde, Holgier Ifversen, for nogen Tid siden er død, og at hun og hendes Børn siden have været under Borgemestre og Raads Formynderskab, hvorved hun mener, at baade hun og Børnene ere komne tilkort. For at hun uden lang Proces kan komme til Ende med Sagen, skulle de med det første stævne Borgemestre og Raad i Sæby og Kirsten Mikkelsdatter i Rette for sig, bilægge Striden i Mindelighed eller afgøre den ved Dom, paase, at der vederfares denne Enke og hendes faderløse Børn hvad Ret er, og give

begge Parter deres Forhandling eller Dom beskrevet fra sig under deres Haand og Segl. J. T. 7, 272 b.

20. Juli (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas til Timandsholm. Kongen har bevilget, at Jomfru Berte Stygge til N, uden at udgive Værgpenge til nogen, selv maa oppebære Landgilden af sit Gods og igen udgive den til sin egen Nytte og forholde sig dermed, som det forekommer hende bedst, dog skal Mogens Kaas, hvis der paaføres hende nogen Trætte eller hun behøver ham i nogen Rettergang, lade sig bruge som hendes Værge og forsvare hende og hendes Gods, saa vidt Lov og Ret kan taale, hvorimod hun skal være forpligtet til at staa ham til Rette for al paaagaende Omkostning. J. T. 7, 272 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Sæby. Kongen har bevilget, at afdøde Jacob Rasmussen Skriver i Donsteds Børn, Peder Jacobsen og Dorrete Jacobsdatter, og Christen Pedersens Enke, Ingeborg Christensdatter, efter uvildige Dannemænds Takst og Vurdering maa sælge til Borgemestre og Raad den Jord, som afdøde Fru Ingeborg Skeel har skænket deres afdøde Fader og Husbonde, saaledes som hendes Gavebrev nærmere viser. J. T. 7, 273.

—¹ Miss. til Otte Pogwisch om straks at paatage sig Værgemaalet for Embedsmand paa Hindsgaull Slot Hans Pogwisch's Børn med hans første Hustru og i alle mulige Maader varetage Børnenes Tarv. F. T. 3, 783.

—¹ Miss. til Jomfru Margrete Bilde til Dunslund. Peder Bilde til Lindved har berettet, at hun for nogen Tid siden har ladet sig indføre i hans Gods for Gæld, som hans afdøde Fader² skyldte hende, og samtidig gjort opmærksom paa, at han paa den anden Side har nogle Værgemaalspenge at kræve hos hende. Det forbydes hende derfor igen at afhænde noget af det Gods, som hun ved Indførsel har faaet af Peder Bilde, førend hun har tilfredsstillet denne for de Værgemaalspenge, som han med Rette kan kræve hos hende. F. T. 3, 783.

¹ Disse to Breve ere daterede 20. Aug., men da de ere indførte mellem Breve af 17. og 21. Juli, er Aug. sikkert en Fejlskrift for Juli.

² Ove Bilde.

21. Juli (Kbhvn.). Miss. til Otte Brahe Pedersen. Tage Thott til Eriksholm, Embedsmand paa Sølvitsborg, har berettet, at Otte Brahe af Kongens Kommissarier er dømt til at levere ham og Jørgen Brahe, Embedsmand paa Hagenskov, en rigtig underskreven Fortegnelse over alt det Løsøre, som fandtes efter afdøde Fru Margrete Brahe, og gøre dem Regnskab for al vis og uvis Indkomst af afdøde Christen Bernekovs Børns danske og rügenske Gods. Det befales ham at efterkomme Kommissariernes Dom inden Mikkelsdag, tilstille Jørgen Brahe Fortegnelse over Løsøret og Regnskab over Ofve Bernekovs Indtægt og Udgift af det danske og rügenske Gods, adskilt fra Hans Bernekovs og Søstrenes Indkomst, og tilstille Tage Thott Regnskab over Søstrenes Indtægt og Udgift, adskilt fra Brødrenes Indkomst, saa de deraf kunne erfare alle Omstændigheder. Sj. T. 22, 384.

— Miss. til Jørgen Brahe. Kongen har befalet Otte Brahe Pedersen inden førstkommende Mikkelsdag at sende ham rigtigt Regnskab over Indkomsten af Ofve Bernekovs Gods og Fortegnelse over det Løsøre, som fandtes efter afdøde Fru Margrete Brahe. Hvis der, naar de ere blevne tilstillede ham, findes nogen Tvistighed deri, skal han advare de af Kongen i den Sag forordnede Kommissarier, Claus Daa, Embedsmand paa Draxholm Slot, og Axel Urne, Befalingsmand i Halsted Kloster, derom, der saa skulle indstævne Parterne for sig og endelig adskille dem. F. T. 3, 784.

— Miss. til Tage Thott Ottosen. Da han har indberettet, at han ikke endnu i nogen Tid kan komme til Ende med Otte Brahe Pedersen angaaende Værgemaaliet for afdøde Chresten Bernekovs Børn og at der imidlertid vil falde adskillige Udgifter paa Ofve Bernekovs Vegne, bifalder Kongen, at Tage Thott i Mellemtiden oppebærer Indkomsten af Ofve Bernekovs Part i det rügenske Gods og anvender det til hans Nytte. Sk. T. 5, 100.

— Miss. til Jørgen Urne. Da Kongen har lagt 2 gevorbne Kompagnier i Helsingør, paabydes det ham at holde god Justits over disse, saa de ikke besvære nogen utilbørligt, og give dem Tilhold om selv at betale Mad, Øl og andet saadant, Logis alene undtaget, som sædvanligt er, da deres Besolding rigtig tilstilles dem. Han skal lade dem holde Vagt paa

Kronborg og andensteds, hvor det gøres behov. Sj. T. 22, 384 b. K.

21. Juli (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas om at holde god Justits over det Kompagni gevorbne Folk, som skal ligge i Køge, og give dem Tilhold om selv at betale Mad og Øl, dog skulle de have frit Logis. Sj. T. 22, 384 b.

— Ligelydende Miss. til Hr. Anders Bilde [Helsingborg], Gabriel Kruse [Landskrone] og Sigvort Grubbe [Malmø]. Udt. i Sj. T. 22, 384 b.

— Miss. til Rentemestrene. Da Uldrik Sandberg til Qvelstrup, Embedsmand paa Lundenis Slot, for nogen Tid siden ved Slottets Brand har lidt stor Skade baade paa Stiftets og sit eget Korn, har Kongen eftergivet ham det brændte Stiftets Korn, nemlig 42 Læster Rug og Byg, men iøvrigt skal han gøre Regnskab for den sædvanlige Afgift af Lenet. Kongen tillader dem endvidere at gøre et Overslag over, hvad den uvisse Indkomst kan beløbe sig til for 3 Aar, hvorefter han saa maa gøre Regnskab for disse 3 Aars uvisse Indkomst i Rentekammeret. Sj. T. 22, 384 b. K.

— Miss. til Gabriel Kruse. Kongen sender ham den Fange, ved Navn Anders Pedersen, som tidligere har været Herredsfoged i Fers Herred og paa Herredstinget for Tyveri er bleven dømt til Galge og Gren, hvilken Herredstingsdom paa sidste Herredag er bleven stadfæstet af Kongen og Danmarks Riges Raad. Han skal snarest lade Dommen eksekvere. Sk. T. 5, 100.

— Aab. Brev om, at Mourids Podebusk, der paa sidste Herredag i København af Kongen og Danmarks Riges Raad er dømt til for sin Forseelse inden en vis Tid at rømme Kongens Riger og Lande og blive ude sin Livstid, nu har begæret Tilladelse til at sælge sit eget Gods til hvem, han vil, da han endnu ikke har naaet den Alder, at han efter Kongens Forordning kan gøre det uden Tilladelse. Kongen bevilger i den Anledning, at han maa sælge sit Gods og sit Løsøre til hvem, han vil, og ligesaa frit som han var 25 Aar gammel; dog skal han saa først erlægge de Penge, som han ved Dommen er dømt til at betale, og siden tilfredsstillе sine Kreditorer, som han med Rette maatte være noget skyldig. Sk. R. 4, 324 b.

— Miss. til Johan Friis. Da Kongen igen har forløvet

Hertvig Bilde fra Værgemaalet for afdøde Asmus von Ahlefeldts Børn, som han for nogen Tid siden har paalagt denne, skal Johan Friis rette sig efter at paatage sig Værgemaalet for Børnene. F. T. 3, 785.

21. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hertvig Bilde. Da Kongen vil have ham fritaget for Værgemaalet for Asmus von Ahlefeldts Børn, skal han overlevere Værgemaalet til Johan Friis til Øridsløf tillige med de Lodder, det være sig Jordegods, Løsøre og alt andet, som kan tilkomme Børnene. J. T. 7, 274.

— Aab. Brev, hvorved der bevilges Claus von Buchwaldt, Søn af afdøde Jasper Buchwaldt til Pen, Assistance af kongelige Embedsmænd til Fængsling af Jacob, Hans, Iver og Axel Lykke og Ernst Worm, der ved Kongens og Rigens Raads Dom ere dømte til Taarnet, medmindre de tilfredsstillende ham. [Ligelydende med Bevillingen af 17. Juli for Wolf Pogwisch]. J. R. 8, 27.

— Miss. til Ifver Juel. Kongen har bragt i Erfaring, at Gaarden Halkier i Om Sogn i hans Len [Bøvling] fluks skal være ødelagt af Sandet, og at den paa Gaarden boende Bonde af den Grund foraarsages til at flytte fra Gaarden. For at Bonden bedre kan blive ved Magt, har Kongen bevilget, at han herefter, indtil Gaardens Ejendom muligvis i Fremtiden igen kan forbedre sig, maa blive forskaanet for saa megen Landgilde, som Gaarden efter Dannemænds Sigelse nu er sat for højt. J. T. 7, 273.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der paa Bispens Residens i Viborg er Brug for et Hus, hvori Bispens kan lægge sit Foder og sin Ildebrændsel, skal Knud Gyldenstjerne, dog med saa ringe Bekostning som muligt, lade opføre et saadant Hus, og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. J. T. 7, 273 b. K.

— Miss. til Christen Holck. Da Sæbye¹ Kirke i Silkeborg Len kun har hel ringe Indkomst, men dog aarlig skal svare 2 Ørt. Korn til Silkeborg Slot, hvilket Korn nu i 14 Aar ikke er blevet udredet, har Kongen, for at Kirken bedre kan være ved Magt, bevilget, at Kirken maa beholde de 14 Aars Restance,

¹ Søby, Gern H.

hvilket han skal føre til Udgift i sit Røgnskab. Ligeledes har Christopher Gersdorff, Befalingsmand i Lønborg Bispegaard, eftergivet Kirken 400 Dlr., som den skyldte ham, hvorfor det skal paases, at de blive godtgjorte Kirken. J. T. 7, 273 b. K.

21. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hr. Ulrik Sandberg og Ifver Jul. Det er berettet Kongen, at afdøde Fru Marren Juel til Langtind i levende Live har haft Tienden af 2 Sogne ved hendes Gaard N¹, hvilke Tiender Frederik Munk til Krogsgaard nu begærer at maatte faa i Fæste. Saafremt de efter flittig Undersøgelse finde, at hendes Gaard med tilliggende Ejendom ligger i det ene af Sognene og det andet Sogn nærmest ved Gaarden, skulle de bortfæste Tienderne til Frederik Munk for den sædvanlige Afgift. J. T. 7, 274.

22. Juli (—). Miss. til alle de Lensmænd², der have Købstæder i Befaling. Da der nu er godt Forraad paa Smør alle vegne i Riget, har Kongen igen ophævet det for kort Tid siden udstedte Forbud mod Udførsel af Smør af Riget, saa enhver herefter uhindret maa udføre Smør, dog Kronens Told hermed uforkrænket. De skulle lade dette forkynde i Købstæderne og hvor det ellers gøres behov. Sj. T. 22, 384 b. K.

— Miss. til Tage Thott, Axel Ulfstand og Sten Bilde. Claus Bilde til Vandos har berettet, at de ere blevne indmanede af Dirich Pogwisch til Pidstrup³ for et Løfte, hvori afdøde Ouge Ugerup og Melkior Ulfstand have været for Claus Bilde til Dirich Pogwisch. Da Claus Bilde til førstkommende hollandske Landdag har indstævnet Dirich Pogwisch for at faa Dom for, om ikke Hovedstolen bør være forbrudt paa Grund af ubillig Rente, og har begæret, at de Penge, som de ere manede for og have rede, maa blive arresterede til Sagens Uddrag, befales det dem at sætte Pengene i Arrest og paa Rente her i Byen indtil Sagens Uddrag, medmindre Parterne kunne forliges om dem. Sk. T. 5, 100 b.

— Ligelydende Miss. til Steen Bilde angaaende de Penge,

¹ Der er ladt Plads aaben til Navnet. Der menes Ryberggaard, Hind H.; jvfr. 23. Juli. ² De opregnes alle. ³ Petersdorf, Holsten.

som han har lovet for til Dirich Pogwisch for Claus Bilde og ligeledes er manet for. Udt. i Sk. T. 5, 101.

22. Juli (Kbhvn.). Miss. til Laxmand Gyldenstjerne. Hendrik von der Wisch til Glausøe har faaet Kongens og Danmarks Riges Raads Dom for, at han for den Gæld, som Fru Anne Friis til Stiensballi skylder ham, skal have Betaling i de Penge, som Laxmand Gyldenstjerne skylder Fru Anne Friis, saavidt de kunne strække til. Laxmand Gyldenstjerne skal derfor snarest sende Hendrik von der Wisch en rigtig Fortegnelse under hans egen Haand og Segl over, hvor vidt han og Fru Anne Friis have været og endnu ere i Handel med hinanden om Gældsfordringer, og hvor meget han skylder hende, saa Hendrik von der Wisch deraf kan erfare al Lejligheden og se, hvormeget han kan faa i Betaling hos ham. Sk. T. 5, 101.

— Miss. til Laurits Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg Slot, og Oluf Parsberg til Jernet, Befalingsmand paa Stiernholm Gaard. Frederik Munk til Krogsgaard har berettet, at han for nogen Tid siden har erhvervet Kongens og Danmarks Riges Raads Dom for, at Harritskier med tiliggende Gods skal følge ham efter Fru Anne Friis til Steenballes Pantebrevs og Følgebrevs Indhold, dog Johan Brockenhuus's Indførsel i Gaarden, saavidt den kan beløbe sig, hermed uforkrænket. For at Frederik Munk og Johan Brockenhuus kunne komme til Ende med den Sag og enhver kan vide, hvormeget han efter Kongens og Rigsraadets Dom er berettiget til i Harritskier, skulle de, naar Frederik Munk begærer det, samles paa belejlig Tid og Sted, stævne begge Parter i Rette for sig, likvidere dem imellem, hvormeget der kan tilkomme enhver af dem i Gaarden og Godset efter rigtige Dokumenter og indløste Hovedbreve, og give Parterne deres Likvidation beskreven. J. T. 7, 274 b.

23. Juli (—). Miss. til Palle Rosenkrantz. Da Knud Gyldenstjerne til Aagaard, Embedsmand paa Bergenhus, der er Værg for afdøde Fru Pernille Gyldenstjernes umyndige Børn, har berettet, at han for adskillige Aarsagers Skyld ikke kan møde i Odense 28. Aug., til hvilken Tid der efter Kongens Befaling skal ske Likvidering og endeligt Arveskifteafkald, skal Palle Rosenkrantz give Møde i Knud Gyldenstjernes Sted og varetage Værgemaalet for de umyndige Børn. Sj. T. 22, 385.

23. Juli (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas. Da Kongen, der for nogen Tid siden¹ har ladet udgaa Missive om Indkøb og Opstaldning af Øksne i Københavns Len, nu har truffet anden Bestemmelse, skal han ikke rette sig efter den forrige Ordre, men i Københavns Len lade indkøbe 200 gode staldfærdige Øksne og lade dem opstalde paa Ibstrup Ladegaard. Sj. T. 22, 385 b. K.

— Miss. til Mogens Pax. Da Kongen har truffet anden Bestemmelse og ikke behøver saa mange Øksne, som han har faaet Ordre til at opkøbe og enten selv opstalde paa Roskildegaard eller sende til Vordingborg Slot, skal han kun opkøbe 40 staldfærdige Øksne i sit Len og opstalde dem paa Roskildegaard's Ladegaard. Sj. T. 22, 385 b. K.

— Miss. til Jørgen Urne om, at han kun skal købe 300 gode staldfærdige Øksne i Kronborg og Frederiksborg Len og i rette Tid lade dem opstalde paa Ladegaardene, nemlig 100 paa den store og lille Ladegaard ved Frederiksborg og paa Esse-rom og Hørsholm; kan der opstaldes flere, skulle de tages af Kongens egen Opfødning. Paa Abramstrup skal der opstaldes 200 Øksne. Sj. T. 22, 385 b. K.

— Miss. til nogle af Lensmændene i Skaane. For nogen Tid siden have de faaet Ordre til at købe et Antal gode staldfærdige Øksne og siden i rette Tid lade dem fremdrive til Jørgen Urne, Embedsmand paa Kronborg, der skulde opstalde dem. Da Kongen nu har truffet anden Bestemmelse og ikke behøver Øksnene, skulle de indtil videre lade det bero med Købet af Øksnene. — Hr. Anders Bilde² (Helsingborg Len), Laxmand Gyldenstjerne (Helnekirke Len og Froste Herred), Gabriel Kruse (Landskrone Len), Hr. Anders Sinklar² (Jerrested Herred), Otte Marsvin (Christianstads Len), Fru Beate Hvitfeldt (St. Peders Kloster). Sk. T. 5, 104.

— Miss. til Erik Rosenkrantz. Kronens og Adelens Bønder i Fieraas Sogn i Fierre Herred have klaget over, at Bønderne paa Hammerøen storligen forurette dem, idet de

¹ 8. og 9. April. ² I Registranten ere disse 2 Lensmænd byttede om, saaledes at Anders Bilde har faaet tildelt Jerrested Herred og Anders Sinklar Helsingborg Len.

undertiden drage ind i en Skovsdel, kaldet Liunerisveyen, som ligger til Fieraas Sognemænds Gaarde, og hvori Bønderne paa Hammerøen ingen Lod eller Rettighed have, og hugge deri saa meget de have Lyst til. Da Knud Gabrielsen til Hiulerød, Landsdommer i Halland, som Landsdommer er forlenet med en Del af Bønderne paa Hammerøen og saaledes er interesseret i Sagen, skal Erik Rosenkrantz, naar denne Sag skal foretages paa Hallandsfars Landsting, sidde i Landsdommers Sted og paadømme Sagen. Sk. T. 5, 103.

23. Juli (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz og Palli Rosenkrantz. Claus Machabæus har berettet, at han af Kongens Tilforordnede, som skulde sætte Adelen for Rostjeneste, er takseret til at holde 1 Hest paa egne, Erik Grubbes og Jomfru Anne Madsdatters Vegne, hvilket han ogsaa altid har gjort, naar det gjordes behov. Da han nu har klaget over, at han af Erik Grubbe aldeles intet har faaet derfor og af Jomfru Anne Madsdatter kun 24 Dlr. Kurant, skulle de forhandle Parterne imellem eller fastsætte, hvormeget Erik Grubbe og Jomfru Anne Madsdatter for deres Del skulle betale Claus Machabæus. Sk. T. 5, 103 b.

— Miss. til Claus Urne. Da det er berettet Kongen, at hans Farbroder Lauge Urne til Belteberg har givet ham et anseeligt Stykke Gods paa den Betingelse, at han skal svare til hans Gæld, bevilger Kongen, at han maa være sin egen Værge, selv forestaa alt Godset, sælge af det og gøre Udlæg af det til dem, der have noget at kræve, saavidt det vedkommer den efter Farbroderen overtagne Gæld, dog skal han være forpligtet til først at betale den Gæld, som han efter sin Forpligtelses Indhold skylder Kongen og andre og med Rette paa sin Farbroders Vegne bør betale. Sk. T. 5, 104 b.

— Miss. til Corfits Rud og Jørgen Brahe. Marqvordt Bilde til Hvidkield, Befalingsmand paa Ruegaard, har berettet, at han med flere andre har Gielschou Gaard og Gods i Pant af Niels Gyldenstjerne for Gæld, som de have maattet betale for ham. Da Marqvordt Bilde imidlertid alene skal holde Rostjenesten af nævnte Gaard og Gods, har han anmodet om at faa udnævnt nogle gode Mænd til at fastsætte, hvor meget han skal have af sine Medkreditorer for at holde Rostjenesten. Der gives dem i den Anledning Ordre og Fuld-

magt til snarest at samles paa belejlig Tid og Sted og fastsætte, hvor meget enhver af Marqvordt Bildes Medkreditorer, der have Pant i Gielschou Gaard og Gods, for sin Part bør betale ham til Rostjenesten. F. T. 3, 786.

23. Juli (Kbhvn.). Miss. til Ifver Juel. Det er berettet Kongen, at afdøde Fru Marren Jul til Langtind, mens hun levede, har haft Tienden af Velling Sogn ved hendes Gaard Ryberg, hvilken Tiende Frederik Munk til Krogsgaard nu har begæret at maatte faa i Fæste. Saafremt Ifver Jul finder, at Ryberg Gaard og Gods ligger i Velling Sogn, skal han bortfæste Tienden til Frederik Munk for den sædvanlige Afgift. J. T. 7, 275.

— Miss. til Aarhus Kapitel. Da Fru Else Marsvin, Envold Kruses Enke, har begæret 4 Aarhus Kapitel tilhørende Gaarde i Boe i Ørsted Sogn i Romsøe Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Spentrup By og Sogn, 2 Gaarde i Hastrup og 1 Gaard i Asperi By og Sogn i Nørhald Herred af hendes Gods, skal Kapitlet, saafremt Kapitlets Gaarde kunne afstaas og begge Parter kunne faa Skel og Fyldest, bringe Mageskiftet til Afslutning. J. T. 7, 275 b.

24. Juli (—). Miss. til Sten Villomsen om, at han her efter ikke maa modtage Fanger, der blive sendte til Bremerholm for at arbejde i Jærn, medmindre der sammen med dem leveres Dom om, at de enten ere dømte fra Livet, medmindre Kongen vil benaade dem, eller de ere dømte i Kongens Jærn paa Holmen, eller han faar særlig Befaling fra Kongen til at modtage dem. Sj. T. 22, 386. K.

— Miss. til Tolderne i Øresund. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der er udgivet en Toldseddel, hvorefter Visitøren skulde rette sig, men at den siden er befunden anderledes, skulle de flittigt paase, at saadant herefter ikke sker, og at Visitøren faar saadan Underretning af dem, at han kan vide at rette sig derefter. Da Visitøren har faaet Eneret paa at opfiske Ankere paa forskellige Steder, skulle de lade Visitøren faa de Ankere, som den Hollænder har opfisket, hvis han da har opfisket dem paa de Steder, hvor Visitøren har Eneret. Hvis Hollænderen har faaet noget for at opfiske dem, skal Visitøren betale det. Sj. T. 22, 386. K.

— Aab. Brev, hvorved Kongen tillader, at Indbyggerne

i Trelleborg herefter maa brygge Øl og føre det til de Steder, hvor de bedst kunne sælge det. Sk. R. 4, 324 b.

24. Juli (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. For nogen Tid siden have de efter Kongens Befaling erklæret sig til Kongen angaaende en Forligelse, som de have gjort mellem denne Brevviserske Kiersten Svendsdatter og Arvingerne efter afdøde Beritte Rasmus Lodvigsens angaaende en resterende Løn. Da Kiersten Svendsdatter endnu ikke vil være tilfreds med deres Forhandling, paabydes det dem ved en endelig Dom at skille hende og hendes Modpart ad, saa Kongen en Gang for alle kan blive fri for hendes Overløb. Sk. T. 5, 105.

— Miss. til Siugert Grubbe. Da der ved Malmø falder noget Arbejde med Istandsættelse af Volden og Gravene omkring Byen, saaledes som Kongens Ingeniør har afstukket det, og da Borgemestre og Raad klage over, at det vil falde Borgerne for svært at udføre Arbejdet, skal han give Bønderne i Oxe og Bare Herreder Tilhold om saa vidt muligt at hjælpe til med at udføre Arbejdet. Sk. T. 5, 105 b.

— Miss. til Fru Sophie Belov. Bendix Eggertsen i Norge har berettet, at afdøde Fru Mette von Ahlefeldt i Haderslev er bleven ham 300 Mk. lybsk skyldig med nogle Aars resterende Rente. Da Mette von Ahlefeldts Arvinger bo vidt adskilte, saa han ikke uden stor Bekostning og Pengespild kan søge sin Betaling hos dem, men han har bragt i Erfaring, at Sophie Belov har været Mette von Ahlefeldt en Sum Penge skyldig, der endnu staar hos hende, har han anmodet Kongen om at lade dem arrestere indtil Sagens Uddrag. Det befales hende derfor af den Sum, som hun skylder Mette von Ahlefeldt, at beholde 300 Mk. lybsk i Arrest hos sig, for at Bendix Eggertsen kan komme til sin Betaling hos hende, hvis han ellers er berettiget dertil. F. T. 3, 787.

— Miss. til Jørgen Brahe. Da Kongen har bevilget Claus Brockenhuus til Broeholm Horby¹ og Jordløse Tiender, som Hans Pogwisch, Embedsmand paa Hindsgafvel Slot, tidligere har haft i Fæste, skal Jørgen Brahe bortfæste disse Tiender til

¹ Haarby, Baag H.

Claus Brockenhuus for sædvanlig Afgift, saafremt ingen anden er berettiget dertil. F. T. 3, 788.

24. Juli (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis. Menige Borgere i Skagen have beklaget sig over, at deres borgerlige Næring med Fiskeri og andet daglig tager af, og at en Del af Borgerne Tid efter anden nedsætter sig paa andre Steder, hvilket medfører, at Byen ikke kan udrede sin sædvanlige Skat. Tønne Friis skal flittigt undersøge, om det forholder sig saaledes og om Borgerne paa Grund af Armod ikke kunne udrede den sædvanlige Skat, og erklære sig udførligt til Kongen derom. J. T. 7, 276.

— Miss. til Hr. Albret Skeel og Holgier Rosenkrantz. En Del af Kongens Undersaatter og Borgere i København have berettet, at siden Johan Post og hans Konsorter med Kongens Tilladelse have forpagtet Salthandelen med Salt von Salt i København og nogle af Kongens Provinser, er der bleven stor Dyrtid derpaa, saa saadant Salt undertiden næppe er til at faa, og at der ligeledes er bleven stor Mangel og Dyrtid paa forskellige Slags Læder, siden det er blevet forbudt at indføre det her i Riget, idet Feltgarverne ikke forsyne de Steder, hvor Indførselen er forbudt, med Læder og ikke give det Køb, som er rimeligt. De skulle derfor kalde Johan Post og hans Konsorter og Feltgarverne paa den ene Side og Klagerne paa den anden Side i Rette for sig eller ogsaa advare Borgemestre og Raad i København om, at de skulle sørge for, at Klagerne møde for dem, nøje undersøge Forholdene og hos hvem Skylden ligger, og erklære sig til Kongen derom. Ligeledes skulle de undersøge, hvorledes Johan Post og hans Konsorter og Feltgarverne have forholdt sig, hvorledes de have brugt deres Handel, og om de have solgt dyrere end rimeligt er, og ligeledes erklære sig til Kongen derom. Kongen sender dem til nærmere Efterretning en Supplikation fra Skomagerne i København. J. T. 7, 276.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen og Verner Parsberg. Falk Gjøe til Brodskov har berettet, at de for rum Tid siden have faaet Ordre til efter den af Kongen og Danmarks Riges Raad afsagte Dom paa Herredagen 1623. at likvidere og skifte det Gods, der tilfaldt Axel Lykke Eriksen som en Broderlod i det Stykke Gods, som Jørgen Grubbe til Tostrup, Befalingsmand i Vestervig Kloster, paa sine Børns Vegne har

været forlenet med af hans Moders Søster, afdøde Fru Dorete Krabbe. Da denne Befaling endnu ikke er blevet efterkommet, befales det dem herved, inden 6 Uger efter Modtagelsen af dette Brev, at udføre den forrige til dem udgaaede Befaling. J. T. 7, 276 b.

25. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen, for hvem det er berettet, at en lille Dreng af Hertug Christian af Slesvigs Hofjunktors Dreng er bortrømt med nogle Penge, paabyder alle at være denne Brevviser behjælpelig med at bemægtige sig Drengen og særlig passe paa, at han ikke kommer over Færgstederne, men paagribes og sendes velforvaret til København. Sj. R. 17, 498 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen og Knud Gyldenstjerne Axelsen. Da Christen Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, har begæret noget Krongods, nemlig 1 Gaard i Norring i Framløf¹ Sogn i Saubro Herred i Aarhusgaards Len og 2 Gadehuse sammesteds, der svare til Skanderborg Slot, og Labing Mølle i Framløf Sogn og Herred i Skanderborg Len, til Mageskifte for 2 Gaarde i Hielmagger i Liisberg Herred i Aarhusgaards Len og 1 Gaard i Tising By og Sogn i Ning Herred i Skanderborg Len af hans Gods, skulle de med det første besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 7, 277. K.

26. Juli (—). Mageskifte mellem Christian Grubbe til Lystrup og Kronen. Sj. R. 17, 498 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Otte Marsvin. Kongen sender ham hermed et af Niels Sehested til Be[k]mark udgivet Brev paa 3000 Dlr. in specie, hvilke 3000 Dlr. Kongen giver til det Hospital, som han har givet Befaling til at stifte i Christianstad for fattige, syge og lemlæstede Soldater. Sk. T. 5, 106.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Tage Thott. Da Kongen, der har givet dem Ordre til at begive sig til Gulland for at sidde Retterting og forhøre de angivne Sager, har erfaret, at Kronens Bønder i Blekinge i adskillige Maader stille sig helt modvillige mod deres Lensmand, Falk Lykke paa Christianopol Slot, skulle de paa Rejsen til Gulland begive sig

¹ Framløf er Fejlskrift i K. og J. T. for: Folby.

op til Blekinge, dog saaledes at de i Tide avisere Bønderne om deres Ankomst og stævne dem i Rette for sig. Hvis det da viser sig, at Bønderne have vist sig modvillige og forsét sig mod deres Lensmand, skulle de paadømme, hvad Straf enhver bør lide, eftersom Forseelsen nu er stor eller lille, og ligesaa dømme i alle andre Sager, som indstævnes for dem og bør paadømmes. Sk. T. 5, 106.

26. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Steen Bilde til Skousgaard i Fyen, der paa sidste Herredag i København af Kongen og Danmarks Riges Raad er dømt til at rømme Kongens Riger og Lande et vist Antal Aar og lade sig bruge i Krigen i Ungarn og i den Anledning har begæret Tilladelse til at sælge noget af sin Hustrus¹ Jordegods for dermed at betale deres Fællesgæld, ikke alene maa sælge af sin Hustrus Gods, som de endnu have frit, for dermed at betale deres Fællesgæld, men endog maa sælge det Gods, hvori hans Kreditorer ere blevne indførte, dog paa den Betingelse, at disse give deres Tilladelse dertil eller han paa andre Maader kan tilfredsstille dem derfor. Steen Bilde skal være forpligtet til med Pengene at betale alle dem, som han maatte skyldte noget, saa ingen med Rette kan have noget at klage over ham. F. R. 3, 364. K.

— Miss. til Eiller Qvitzov og Erik Urne om med det første at begive sig til Langesøe i Fyen, optage de forseglede Breve, som findes der, og siden mod rigtig Revers levere Trud Bryske de Breve, der vedkomme ham. Resten af Brevene skulle de igen nedsætte med rigtig Registrering. De skulle levere Jomfru Lisebet Friis til Aursbeck² det Løsøre paa Langesøe, som hun kan bevise tilhører hende. F. T. 3, 788.

— Miss. til Hans Kaas. Da Peder Straale til Torupgaard, der hidtil har været Værge for Jomfru Dorette Skinkel, nu er død, saa hun ingen Værge har, eftersom hendes Broder Laurits Skinkel ikke endnu har naaet den Alder, at han efter Loven kan være hendes Værge, befales det ham straks at paatage sig Værgemaalet for Dorette Skinkel. F. T. 3, 789.

¹ Margrete Norman de la Navité.

² Agersbæk, Hind H.

26. Juli (Kbhvn.). Forpagtningsbrev for Laurits Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg Slot, paa Ladegaarden ved Skanderborg Slot med Ager, Eng og al Tilliggelse for en aarlig Afgift af 150 Rdlr. in specie og Forpligtelse til at underholde Dyrene med Hø. J. R. 8, 27 b. K.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Han skal give Kronens Bønder under Skanderborg Slot Tilhold om, at de, naar det gøres behov, skulle gøre Ægt og Arbejde til Slottets Bygning alene med Kørsel af Tømmer, Kalk, Sten og andet, som Bygningen maatte kræve, i Betragtning af, at en saadan Bygning, naar den er begyndt, ikke kan taale nogen Forhaling. Bønderne skulle ligeledes hugge og age det Ved, som gøres fornødent til Kongens og Slottets Behov. J. T. 7, 277 b. K.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Han skal med saa ringe Bekostning som muligt istandsætte Fulbrøe Mølle, der skal være forfalden, og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. Han maa i Voldmesterens Sted igen antage en anden Person, som har Forstand derpaa, til at tage Vare paa Voldene, Dammene og Dyrehaven og holde dem i Stand. Ligeledes maa han antage en i Hans Koldings Sted til at passe Dugene og Dyrene. Kronens Bønder, der have forpagtet Ring Kloster og bo derpaa, maa bygge særskilt fra hinanden og faa udvist nødtørftigt Tømmer til Bygningerne i Kronens Skove, dog paa Steder, hvor det skader Skoven mindst. De Øksne, der tages i Stedsmaal og Sagefald i Lenet, skal han aarlig sælge saa dyrt som muligt. Han maa beholde dette Aars Ruggrøde til Skanderborg Slots Ladegaard, dog skal han give Kongen Frøgælden igen. J. T. 7, 278. K.

27. Juli (—). Forpagtningsbrev til Kirsten Hansdatter, Bernt Fackis Enke, i Helsingør paa det Krongods, som tidligere har ligget til Lygten paa Kullen, nemlig Kullegaard, 4 Gaarde i Skiettekier, 1 Gaard i Joenstrup, 1 Gaard i Ornkier, 1 Gaard i Ingelstred, 1 Gaard i Giødsløf, 1 Gaard i Rye, 1 Gaard i Svineklecken, 1 Gaard i Potmølt og Bøyebolet. Hun skal i aarlig Afgift svare $45\frac{1}{2}$ Rdlr. 1 Ort 10 Sk. danske, hver Daler beregnet til 96 Sk. Sj. R. 17, 502.

— Miss. til Claus Brockenhuus og Anders Friis. Falk Gjøe til Brodskouf har berettet, at der i Henhold til Kongens og Rigsraadets Dom skal finde en Likvidering Sted 22. Aug.

i Vejle mellem ham og Hendrik von der Wisch til Glasou angaaende Købet om Halvparten af Basnes Gaard og Gods. Der gives dem herved Ordre og Fuldmagt til at møde samme Tid og Sted for enten i Mindelighed at forhandle Parterne imellem i de Stridigheder, der kunne opstaa angaaende Likvideringen, eller dømme dem imellem. De skulle give deres Afgørelser beskrevne under deres Haand og Segl. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og udføre Kongens Befaling. Sj. T. 22, 386.

27. Juli (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse om at lægge noget Gods paa Moen, som Kongen har faaet til Mageskifte af Christian Grubbe til Lystrup, nemlig 6 Gaarde og 4 Gadehuse, hvoraf det ene er afbrændt, med Skov til 250 Svins Olden i Østermark i Ermelund Sogn og 1 Gaard og 1 Gadehus i Tostnes i Sønder Sogn i Vester Herred, ind under Lenet, indskrive det i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. Sj. T. 22, 386 b. K.

— Miss. til Ernst Normand om at lægge en halv Gaard i Haldagerlille med Skov til 190 Svins Olden, som Kongen har faaet til Mageskifte af Christian Grubbe til Lystrup, ind under Antvorskov Slot, indskrive den i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. Sj. T. 22, 386 b. K.

— Miss. til Ernst Normand. Han har for nogen Tid siden faaet Ordre til at lægge noget Gods, som Kongen har begæret til Mageskifte af Claus Daa til Raunstrup, Embedsmand paa Draxholm, Axel Rosenkrantz til Glimminge og Roskilde Kapitel, ind under Antvorskov Len. Da der endnu ikke er givet noget Vederlag derfor, skal han snarest erklære sig til Kongen, om dette Gods nu kan undværes fra Lenet, efterat Ladegaarden er forpagtet bort, og hvis saa er, igen lade Claus Daa, Axel Rosenkrantz og Kapitlet faa deres Gods tilbage tilligemed den Landgilde og anden Oppebørsel, som er gaaet deraf, medens det har ligget under Antvorskov Len. Sj. T. 22, 387. K.

— Miss. til Erik Rosenkrantz om at forordne Jacob Knudtsen, der hidtil har været Kaptejn Jens Bruns Løjtnant, til at være Kaptejn over det Kompagni Bønderknægte,

som Jens Brun tidligere var Kaptejn over. Sk. T. 5, 106 b.

27. Juli (Frederiksborg). Miss. til Hans Oldeland og Jørgen Lykke. Herluf Daa til Valdbyegaard har berettet, at han har ladet sig indføre i Niels Skinkels Hovedgaard Siøholm, hvori Fru Karen, Vilhelm Dresselbergs Enke, tidligere skal være indført. For at Herluf Daa bedre kan vide sin Part i Gaarden, skulle de med det første begive sig til Siøholm, taksere dens Bygninger, Avl og tilliggende Ejendom og give det klarlig beskrevet. F. T. 3, 789.

— (Kbhvn.). Kgl. Stadfæstelse for Ifver Jul til Villestrup, Embedsmand paa Bøfling Slot, paa et af Fru Sophie Ulfstand til Barsebek, Claus Podebusk's Enke, udgivet Skødebrev til ham paa 1 Gaard, kaldet Vesterris i Bisløf Sogn i Hvornum Herred i Nørrejylland, saaledes som hendes Skødebrev og det Udlæg paa Gods, som Fru Sophie har gjort Jomfru Vivikke Podebusk for Vesterris under Claus Daa til Raunstrup og Niels Krag til Trudsholms Hænder, udviser. J. R. 8, 28. K.

28. Juli (—). Miss. til Rentemestrene. Rasmus Lauritsen, Tolder i Bergen, og hans Medkonsorter ere blevne Kongen 1800 Rdlr. in specie skyldig paa deres Regnskab. Da de have lidt stor Skade ved Ildebranden i Bergen, har Kongen eftergivet dem 800 Rdlr. heraf. Sj. T. 22, 387. K.

— Miss. til Tolderne i Øresund. Denne Brevviser, Peder Pedersen fra Grenaa, har berettet, at et stort Skib, der kom sejlene mod ham 3 Ugesøs nær Læsø, har tilføjet ham stor Skade, idet det modvilligt har sejlet hans Skib, der var ladet med Fisk, i Grund, saa han selv og hans Folk med Nød og Næppe have bjærget Livet. De have siden meddelt ham en Fortegnelse over de Skibe, der paa den Tid paa visse Dage have fortoldet. Der er ti Skibe, om hvilke han mener, at et af dem har tilføjet ham Skaden. Naar disse ti Skibe igen efterhaanden passere gennem Øresund, skulle de kalde Skipperen og Folkene paa hvert Skib for sig og under stræng Eds Forelæggelse spørge dem, om de ikke have gjort Peder Pedersen den nævnte Skade. Hvis de finde den Skipper, der har gjort det, skulle de arrestere ham med Skib og Gods til Sagens Uddrag. Sj. T. 22, 387. K.

28. Juli (Kbhvn.). Miss. til Fru Lenne Daa. For nogen Tid siden har hun faaet Kongens Skrivelse angaaende en Arrest, som hendes Søster, Fru Dorete Daa, havde erhvervet paa nogle Penge, som hun skyldte sin Broder Herlof Daa. Da Fru Dorete Daa paa sidste Herredag af Kongen og Danmarks Riges Raad er bleven tildømt Udlæg i Herlof Daas Løsøre og derfor har anmodet om, at Arresten maa fortsættes indtil Sagens Uddrag, befales det Fru Lenne Daa at beholde Pengene i Arrest hos sig, indtil Fru Dorete Daa bliver tilfredsstillet efter Dommen. Sk. T. 5, 107.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Da han tidligere har faaet Befaling til at tage Jomfru Vevikke Podebusk til sig i sit Hus og lade hende blive hos sin Hustru, skal han nu tage det Løsøre, som hendes Moder, Fru Soffie Ulfstand til Barsebek, Claus Podebusk's Enke, har udlagt til Knud Gyldenstjerne paa Vevikke Podebusk's Vegne, til sig og give Knud Gyldenstjerne Bevis for det, han modtager. Sk. T. 5, 107 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde om at give Kobbersmeden i Helsingborg Len Ordre til ufortøvet at sende 8 Skippd. Messing hid til Kongens Gjethus. Sk. T. 5, 107 b.

— Miss. til Gundi Lange. Han skal sørge for, at de Borgere i Kolding, der pleje at føre saltet Oksekød til København eller andre Steder her i Riget, med det allerførste levere 20 Læster saltet Kød til Kongens Proviantskriver her. Borgerne skulle straks faa Betaling af Rentekammeret for Køddet. J. T. 7, 278 b.

— Ligelydende Miss. til Tønne Friis [Aalborghus] om 20 Tønder Kød. Udt. i J. T. 7, 278 b. K. (i Udt.).

— Miss. til Ifver Juel. Da Hr. Anders Bilde til Rosendal, Embedsmand paa Helsingborg Slot, der sammen med flere andre gode Mænd og Raader har faaet Ordre til at taksere Adelen for Rostjeneste, ikke kan være til Stede til den fastsatte Tid, skal Ifver Juel i hans Sted overvære Takseringen. J. T. 7, 278 b. K.

— Miss. til Jørgen Belov og Niels Friis til Krastrup om snarest at begive sig til Harridskier for at registrere de Breve, der maatte findes vedrørende afdøde Albrit Friis's Arvinger, og give Arvingerne klarlig beskrevet, hvad de saaledes

registrere. Hvis nogle af Arvingerne begære nogle af Brevene, skulle de i Forening med disse igen nedlægge en rigtig Revers for Brevene, dog skal det ske med samtlige Arvingers Samtykke. J. T. 7, 279.

28. Juli (Kbhvn.). Miss. til Knud Gyldenstjerne. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Fru Sophie Ulfstand til Barsebek, Claus Podebusk's Enke, har solgt noget Gods, der med Rette tilkom hendes Datter, Jomfru Vivikke Podebusk, til Claus Machabeus og andre, skal han efter tvende gode Mænds Sigelse af Fru Sophie Ulfstands Gods tage Udlæg for det Jordegods, hun har solgt af Datterens. J. T. 7, 279.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen. Det er berettet Kongen, at der er adskillige Stridigheder mellem Fru Sophie Ulfstand, Claus Podebusk's Enke, og ham paa Jomfru Vivikke Podebusk's Vegne angaaende Værgemaalet for hende, som han har at forestaa. Kongen tillader, at han indlader sig i Forligelsesmaal med Fru Sophie Ulfstand om disse Stridigheder, saafremt det i alle Maader kan ske uden Skade for Jomfru Vivikke Podebusk. J. T. 7, 278 b.

29. Juli (Frederiksborg). Aab. Brev, hvorved Kongen, der for nogen Tid siden har paalagt Knud Gyldenstjerne til Thim, Embedsmand paa Hald Slot, at forlige sig med Fru Sophie Ulfstand, Claus Podebusk's Enke, angaaende de Stridigheder, han som Væрге for Jomfru Vivikke Podebusk har med hende om Skiftet mellem hende og Vivikke Podebusk, nu stadfæster den Forligelseskontrakt, som er gjort mellem dem i Overværelse af Christen Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg, Ifver Juul til Villestrup, Embedsmand paa Bøfling Slot, og Rentemestrene Christopher Urne til Aasmærk og Axel Arenfeldt til Liusholt. J. R. 8, 28 b. K.

— (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at lade Humlevrageren i København, der har forholdt sig utilbørligt, tiltale og erhverve Dom over ham. Sj. T. 22, 387. K. (Tr.: KD. V. 67).

— Miss. til Erik Rosenkrantz [Halmstad Len], Otte Marsvin [Kristianstad Len] og Falk Lykke [Kristianopol Len] om, at ingen Udlændinge maa have Natteleje i Halmstad, Christianstad eller Christianopol, medmindre de have rigtig Besked om sig. Sk. T. 5, 108. (Tr.: CCD. IV. 741 f.).

29. Juli (Kbhvn.). Miss. til Erik Rosenkrantz. For nogen Tid siden har han faaet Ordre til at udtage et vist Antal af Kronens Bønder under Halmstad Slot til at gøre Ægt og Arbejde til Slottets Ladegaard og lade Resten af Bønderne give Penge i Stedet for Ægt og Arbejde. Da Kongen nu har betænkt sig anderledes, maa han herefter ikke tage Penge for Ægt og Arbejde, men skal lade Bønderne gøre nødvendig Ægt og Arbejde, ligesom tidligere, indtil Fæstningen ved Halmstad efter Kongens Befaling er gjort færdig. Sk. T. 5, 108 b.

— Miss. til Holger Bilde. Fru Anne Friis, Enke efter Giert Rosenkrantz til Steensballe, har berettet, at Holger Bilde for nogen Tid siden har faaet Indførsel i noget af hendes Gods for Trud Bryskis Gæld for et Brev, der lyder paa 8 af Hundrede i Rente, og at han endnu har Brevet hos sig. Da det er stemmende med Ret og Billighed, at hun faar Hovedbrevet tilbage, naar han har faaet Udlæg for Gælden hos Fru Anne Friis, befales det ham snarest at levere Fru Anne Friis det af hende fyldestgjorte Hovedbrev, saafremt ingen andre kan have noget at sige deri. Sm. T. 6, 220.

— Miss. til Laurits Ebbesen og Oluf Parsberg. Fru Anne Friis, Enke efter Giert Rosenkrantz til Steensballe, har berettet, at der den 16. Aug. i Vejle skal foretages en Likvidation mellem hende og Henrik von der Wisch til Glassou, og at hun har tilbetroet dem til paa hendes Vegne at foretage Likvidationen. De skulle derfor møde til ovennævnte Tid i Vejle for sammen med de af Henrik von der Wisch dertil tagne gode Mænd at foretage Likvidationen og paase, at Fru Anne Friis faar sin Ret. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den anden have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet. J. T. 7, 279.

— Miss. til Niels Krabbe og Niels Friis til Krastrup. Hr. Christian Friis til Kraggerup, Kansler, har berettet, at der paa hans Gaard Vore¹ i Nørrejylland staar adskillige Breve under Forsegling, uden at man egentlig ved, hvem der kan være interesseret i dem. De skulle derfor straks begive sig til Vore, optage de forseglede Breve, levere Hr. Christian Friis eller hans Fuldmægtig de Ejendomsbreve, der maatte fin-

¹ Vaar, Slet H.

des vedrørende Vore Gaard og Gods, med en rigtig Revers over dem. Resten skulle de levere til Anders Friis til Krabisholm, Embedsmand paa Segelstrup, Jørgen Ernst Worm eller andre, der maatte være berettigede til dem, ligesaa under deres underskræve og beseglede Revers. J. T. 7, 280.

29. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hr. Albret Skeel og Kapitlet i Ribe. Kongen har bragt i Erfaring, at det formenes, at Hr. Anker Jensen, Sognepræst i Ballum Sogn i Riberhus Len, har ført et uskikkeligt og løsagtigt Levnet, siden han blev kaldet til Sognet. Da der ikke, uden Guds store Fortørnelse, kan ses gennem Fingre med saadan Uskikkelighed hos en Guds Ords Tjener, skulle de flittigt undersøge, om saadant lovligt kan overbevises ham, og siden erklære sig til Kongen derom. Det Lejermaal, som Anker Jensen skal have begaaet, medens han var Hører i Ribe Skole, har Kongen eftergivet ham, saa han for den Sags Skyld igen maa stedes til sit Kald. J. T. 7, 280. Orig i Landsark. i Viborg.

— Aab. Brev om, at Peiter van Bryggen i næste Aar maa lade sin Falkefænger fange eller købe saa mange Falke, som han kan faa paa Island, saafremt ingen andre have erhvervet Tilladelse til at fange Falke. N. R. 4, 330.

30. Juli (—). Opvejsningsbrev for Hans Ditmarsk, Borger i Næstved, der er kommen i Trætte med Hans Søfrensen, Raadmand i Næstved, idet denne skal have beskyldt ham for nogle Tingdage efter hinanden at være kommen drukken paa Tinget. Hans Ditmarsk har svaret, at det, som paasagdes ham, var usandt, og er derfor bleven dømt til at bøde sine 3 Mark og er siden dømt nederfældig paa Landstinget, fordi han ikke er mødt tidlig nok der. Kongen har nu eftergivet Hans Ditmarsk hans Forseelse, dog skal han give Borgemestre og Raad i Næstved stræng Forpligtelse om, at han herefter ikke vil begynde unødigt Trætte og Klammer med nogen. Sj. R. 17, 503¹.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Kongen for nogen

¹ Brevets Tekst er utydelig og maa nærmest forstaas saaledes, at Hans Ditmarsk havde rettet Beskyldningen mod Hans Sørensen. Den for Næstved bevarede Tingbog viser dog, at Brevet skal forstaas som ovenfor angivet. Da Hans Ditmarsk havde erklæret Hans Sørensen for en Løgner, men et Stokkenævns fastslog Rigtigheden af dennes Beskyldning, blev Hans Ditmarsk dømt.

Tid siden har forordnet Hendrik Gyldenstjerne, der tidligere red under det hallandske Kompagni og førte Fanen, til at være Kornet under det skaanske Kompagni, skal han i Stedet forordne Jørgen Vind til Gundstrup til Kornet ved det hallandske Kompagni. Sk. T. 5, 109.

30. Juli (Kbhvn.). Miss. til Christofver Ulfeldt. Kongen har bevilget, at denne Brevviser, Geert Smed, i sin afdøde Fader Peder Smeds Sted maa hugge og bryde Sten paa Bustervig paa Gulland paa samme Vilkaar som Faderen, dog kun forsaavidt ingen i Forvejen er forordnet dertil. Sk. T. 5, 109.

— (**Frederiksborg**). Aab. Brev, hvorved Kongen, i Anledning af Klager fra Borgemestre og Raad i Flensborg over, at der paa adskillige Toldsteder her i Riget tages mere af dem end af Kongens andre Undersaatter, bevilger, at alle Indbyggere i Flensborg af Varer, som de nøjagtigt kunne bevise tilhøre dem alene, ikke paa noget Toldsted skulle svare mere i Told, end andre Rigets Undersaatter svare. J. R. 8, 29. K.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen. Kongen har bragt i Erfaring, at der, naar der holdes Marked i Viborg ved St. Mauritii Dag [22. Sept.], ikke findes noget bestemt Sted, hvor Heste, Kvæg og andet saadant sælges, hvilket medfører, at Kronens Told forties af en Del. For desto bedre at forekomme og afskaffe saadan Uorden, skal Knud Gyldenstjerne lade forkynde, at ingen indenlandske eller udenlandske herefter maa understaa sig til at holde Marked med Heste og Kvæg paa andre Steder end paa Bispegaardstoften ved Viborg, saafremt de, der forse sig herimod, ikke ville have forbrudt det, som de handle om. J. T. 7, 280 b. K.

31. Juli (—). Miss. til Christen Holck [Silkeborg], Laurits Ebbesen [Skanderborg], Knud Gyldenstjerne [Hald] og Gundi Lange [Koldinghus]. Da Kongen med det første agter at lade slaa nogle store Dyr i deres Len, skulle de sørge for at have Træ og Salt til dem. K. Udt. i J. T. 7, 280 b.

— Miss. til Mogens Kaas. Kongen har for Forbøns Skyld bevilget, at Borgemestre og Raad i Nykøbing, der sidde fængslede paa Københavns Slot for deres Forseelse, maa løslades. Sj. T. 22, 387 b. K.

— Miss. til Ernst Normand. Da han har oppebaaret forrige Aars Oppebørsel af den halve Gaard i Haldaggerlille,

men Christian Grubbe til Lystrup først nu har faaet Vederlag for den, skal han lade Christian Grubbe faa det forrige Aars Oppebørsel. Sj. T. 22, 388. K.

31. Juli (Frederiksborg). Miss. til Jørgen Urne om indtil videre at give Ordre til, at ingen Rostocker Skuder maa løbe til Helsingør, men straks befale dem at sejle tilbage. Sj. T. 22, 387 b. K.

1. Aug. (Kbhvn.). Miss. til de Lensmænd¹, der have Købstæder i deres Len, hvortil der er Indsejling. Da der grasserer smitsom Sygdom og Pestilens i Rostock og deromkring og der derfra handles paa forskellige Steder i Danmark og Norge, skulle de overalt, hvor det gøres behov, lade forkynde, at ingen, der komme fra Rostock eller de andre Steder, hvor Sygdommen grasserer, maa lande eller handle der, og at heller ingen af Kongens Undersaatter maa sejle til eller handle paa Rostock og de andre Steder, forinden Sygdommen hører op der. Sj. T. 22, 388 b. K.

2. Aug. (—). Miss. til Tolderne i Sundet. Da der grasserer smitsom Syge og Pestilens i Rostock og deromkring, maa ingen, der komme fra Rostock, komme i Land for Toldens Skyld, og Visitatorerne maa heller ikke besøge Skibene fra Rostock, men kun antegne deres Navne og hvad de have inde. Sj. T. 22, 389. K.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Jakob Ulfeldt. Kongen har bevilget, at Borgerne i Ringsted og Kronens Bønder i Ringsted Klosters Len for sædvanlig Betaling maa faa nødtørfdig Ildebrændsel og Bygningstømmer i Ringsted Klosters Skove, dog kun saavidt Skovene kunne taale det. Sj. T. 22, 389. K.

— (**Kbhvn.**). Miss. til Palle Rosenkrantz. Da Kongen nu har bestemt sig anderledes, skal han ikke efterkomme den tidligere Ordre om Indkøb og Opstaldning af Staldøksne i hans Len. Derimod skal han i Lenet lade indkøbe 150 staldfærdige Øksne og lade dem opstalde paa Ladegaardene sammen med de Øksne, der sendes ham fra forskellige Len: fra Roskildegaard 50, fra Ringsted 50, fra Tryggevelde 40, fra Kallundborg 30, fra Draxholm 30, fra Antvorskov 30 og fra Holbæk 20. Sj. T. 22, 389. K.

¹ De øpretnes alle.

2. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Pax om, at han i Roskilde Len, foruden de 40 Øksne, som han selv skal lade stalde paa Roskildeggaard, skal købe 50 gode staldfærdige Øksne og i god Tid lade dem fremdrive til Palle Rosenkrantz, Embedsmand paa Vordingborg Slot. Sj. T. 22, 389. K.

— Miss. til Jakob Ulfeldt om i Ringsted Klosters Len at købe 50 gode staldfærdige Øksne og i god Tid sende dem til Palle Rosenkrantz, Embedsmand paa Vordingborg. Sj. T. 22, 389 b. K.

— Miss. til Lensmændene i nedennævnte Len. Da Kongen har bestemt sig anderledes og ikke behøver saa mange Øksne, som de tidligere have faaet Ordre til at købe og sende til Vordingborg, skulle de kun indkøbe N Øksne og i rette Tid sende dem til Vordingborg. — Frederik Reedtz (Tryggvælde Len) 40; Hans Lindenov (Kallundborg Len), Claus Daa (Draxholm Len) og Ernst Normand (Antvorskov Len) hver 30; Alexander Raab (Holbæk Len) 20. Sj. T. 22, 389 b. K.

— Oprejsningsbrev for Christian Holek til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge en Drabssag, der for nogle Aar siden har fundet Sted ved Aadstedbro i Silkeborg Len; der var dengang ingen Eftermaalsmand i Sagen, men der er nu opkommet adskillige Rygter og Tidender om dette Drab. J. R. 8, 29.

3. Aug. (—). Kgl. Stadfæstelse af et Brev, dat. København 2. Juli 1624 og udstedt af Holger Rosenkrantz Jørgensen til Rosenholm, Axel Rosenkrantz til Glimminge, Holger, Erik, Palle og Corfits Rosenkrantz, Arvinger af Glimminge, alle Axels Sønner, Palle og Holger Rosenkrantz, Arvinger af Ørup, Byrgis Sønner, og Niels Rosenkrantz, Arving af Kye, Axels Søn, alle fuldmyndige aldrende Rosenkrantzer i Danmark, hvorved disse, da Kongen paa Forbøn af fremmede Fyrster har eftergivet afdøde Frederik Rosenkrantz's Søn Holger Frederiksen hans Faders og hans Moders Forseelse, som er sket ved Kongens Hof, og har anmodet dem om at bevilge, at Holger Frederiksen maa føre og bruge sin fædrene Stammes Vaaben og Navn her i Riget og andensteds, og da Holger Frederiksen selv ved sit mandhaftige Forhold i fremmede Lande har forhvervet og indlagt sig et berømmeligt og adeligt Navn, ligesom det er alle og enhver vitterligt, at hans mødrene og fædrene Slægt er af god gammel

lovlig Adel her i Riget, bevilge og samtykke, at Holger Frederiksen og alle hans ægte Efterkommere maa føre og bruge Rosenkrantzernes Navn og Vaaben her i Riget og andensteds. Sj. R. 17, 503 b.

3. Aug. (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1624 at regne, for Mogens Kaas til Frøstrup paa Københavns Slot og Len. Han maa aarlig oppebære 1800 enkende Rdlr. til Løn og Underhold for sig selv og sine egne Folk samt til Indkøb af den nødvendige Ildebrændsel. Han skal ikke befatte sig noget med Ladegaardene, medmindre han faar kongelig Ordre dertil. Paa Slottet skulle som hidtil følgende Folk have til Løn og Klædning: Slotsfogden selvanden 8 Dlr. Kurant om Maaneden, Ridefogden selvanden 7 Dlr. Kurant om Maaneden, Skriveren selvanden 7 Dlr. Kurant om Maaneden, Fadeburskvinden 3 Dlr. Kurant om Maaneden, hver af Pigerne 2 Dlr. Kurant om Maaneden, Portneren $2\frac{1}{2}$ Dlr. Kurant om Maaneden, hver af de 2 Vægttere 2 Dlr. Kurant om Maaneden, Pligtsfogden $2\frac{1}{2}$ Dlr. Kurant om Maaneden, Taarngemmeren $2\frac{1}{2}$ Dlr. Kurant om Maaneden. Med Hensyn til de Liggere og Skytter, som tidligere ere holdte paa Slottet, skal der forholdes efter den tidligere gjorte Forordning, saa der skal gives dem den Løn, som de hidtil have haft. Han maa oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 4 geruste Heste. [Iøvrigt ligelydende med Forleningsbrevet af 30. April 1622 til Hr. Kristian Friis, naar undtages, at der ikke tales om frit Foder og Maal til de 4 geruste Heste og 2 Vognheste og ikke om Leverance af de 35 Landgildekøer]. Sj. R. 17, 505.

— Miss. til nogle Adelsmænd om som Kommissærer sammen med vedkommende Lensmænd at revidere Bøndernes Ansættelse til Arbejdspenge i Stedet for Ægt og Arbejde. Sj. T. 22, 389 b. K. (Tr.: CCD. IV. 167 ff.).

— Miss. til Hr. Anders Bilde [Helsingborg], Hr. Jens Sparre [Bahus], Falk Lykke [Kristianopol], Otte Marsvin [Kristianstad], Erik Rosenkrantz [Halmstad], Holger Rosenkrantz [Laholm] og Mogens Gyldenstjerne [Varberg]. Da det er berettet Kongen, at den smitsomme Syge, Pestilensen, hæftig grasserer i Sverrig, skulle de flittigt lade det undersøge og, hvis det er rigtigt, da ikke tilstede de Svenske at handle eller komme ind i deres Len. Sk. T. 5, 109 b.

3. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde om med det første at lade det Vogntømmer, som for nogen Tid siden efter Kongens Befaling er blevet hugget i hans Len [Helsingborg], føre til Dauglige Slette. Sk. T. 5, 110.

— (Frederiksborg). Miss. til Erik Urne, Johan Friis, Hans Kaas og Steen Rodsteen. Da Kongen har bragt i Erfaring, at den til dem udgaaede Befaling om enten at bilægge de mellem Fru Mette Bilde og Erik Bilde værende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom ikke endnu er bleven efterkommet af dem, befales det dem uden videre Forhaling at udføre Befalingen inden førstkommende 20. Aug. F. T. 3, 790.

— Miss. til Hans Pors og Ifver Vind. Denne Brevviser, Jacob Wossmar, har berettet, at Jacob Ulfeldt Mogensen efter sin Haandskrift skylder ham en Sum Penge, for hvilken han begærer at maatte faa Betaling uden langt Ophold af det Gods, som er tilfaldet Jacob Ulfeldt i Arv efter afdøde Fru Marren Juel til Ryberregaard. For at Jacob Wossmar ikke skal blive opholdt længere med vidtløftig Proces, har Kongen bevilget, at han fremfor nogen anden maa blive indført i det Gods, rørligt og urørligt, som saaledes er tilfaldet Jacob Ulfeldt, og det befales dem derfor, saasnart Likvidationen og Skiftet efter Fru Marren Juel er til Ende, uden videre Ophold at gøre Jacob Wossmar Udlæg i det Jacob Ulfeldt tilfaldne Gods for det, som han med Rette kan have at kræve. J. T. 7, 281.

— Miss. til Christen Holck om at give Kronens Bønder i sit Len [Silkeborg] Ordre til at vedligeholde Kronens Aalekister med Dæmning og anden Nødtørfthighed ligesom hidtil. K. Udt. i J. T. 7, 281.

— Miss. til Tønne Friis. Da Jørgen Pøler, Skomager, og Jacob Hansen, Kedelsmed, Borgere i Aalborg, paa Skomagernes og Kedelsmedenes Vegne have anmodet om Til ladelse til at opsætte en Barkmølle og en Kobbermølle udenfor Byen, skal han flittigt undersøge de Steder, hvor de ville opsætte disse Møller, om det ikke kan komme til at skade Mølleren der for Byen paa Vand, og om Stederne i sig selv ere bekvemme dertil. J. T. 7, 281.

— Miss. til Tønne Friis. Menige Skomagere, Skrædere og Smede i Aalborg have ved nogle af deres Midte klaget

over, at de ikke paa Bytinget maa faa deres Vidnesbyrd beskrevne i den Sag, som de tiltales for, angaaende den ulovlige Samling, som formenes at være sket mod Borgemestre og Raad. Det befales ham i den Anledning at paase, at der vederfares enhver Ret, og lade baade dem og deres Modpart faa de Vidnesbyrd, de have at føre i den Sag, beskrevne. J. T. 7, 281 b. K.

4. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev, givet Rigets Raad, om, at den Told med andre Paalæg, som Danmarks Riges Raader have bevilget til Rigets Garnisoner og Defension, atter skal afskaffes eller forringes, naar Kongen i Fremtiden bliver til Sinds at afskaffe eller forringe saadan Garnison eller Defension. Orig. (Rigens Raads Breve Nr. 36). Sj. R. 17, 508 (med Dato 4. Nov.).

— Aab. Brev til Kapitlerne og den gejstlige Stand over alt Riget [samt til alle Købstæderne i Riget og Fyrstendømmet] om Indrettelsen af et vist aarligt Defensionsværk paa alle Stænder. Sj. T. 22, 390. Orig. (til Kapitlet i Ribe) i Landsark. i Viborg. (Tr.: Dsk. KL. III. 109 f., Wulff, Stat. Bidrag til Vendelbo Stifts Hist. S. 7. Jvfr. CCD. IV. 169 f.).

— Miss. til Hr. Albret Skeel, Ifver Jul, Holger Rosenkrantz og Bisperne i Jylland. Kongen har i Forening med dem og nogle andre Rigsraader anset det for rigtigst, i Anledning af det farlige Naboskab, at være betænkt paa, hvilke Midler man i Fejdetid, som Gud naadig afvende, kan have at vente sig af hver Stand i den højeste Nød. De skulle derfor tildele Gejstligheden i Jylland, Kapitler, Præster, Kirker og alle Gejstlige, at holde et Kompagni Kyrasserer paa 100 Heste, hvilket aarlig vil koste 13,700 Rdlr. in specie. Hvis det synes dem at være for besværligt, skulle de tildele den et Kompagni paa 90 Heste, hvilket aarlig vil koste 12,330 Rdlr. in specie, eller paa 80 Heste, hvilket aarlig vil beløbe sig til 10,960 Rdlr. in specie. Da det vil falde besværligt at opbringe en saadan Kontribution i en Il, skulle de forhandle med dem, om de selv finde det raadeligt og gavnligt, om foruden Anritzpenge, 1200 Rdlr. in specie, at have et halvt Aars Besolding i Forraad, som de selv kunne holde i Forvaring. De skulle paase, at de, der have størst Formue, faa det største Paalæg, og at ingen besværes mere end han kan taale. Sj. T. 22, 391.

4. Aug. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Hr. Albret Skeel, Ifver Jul, Holger Rosenkrantz og Bisperne i Sjælland og Fyen om at tildele Gejstligheden i Sjælland og Fyen et Kompagni paa 100 Heste, hvilket aarlig vil koste 13,700 Rdlr. in specie. Udt. i Sj. T. 22, 391.

— Ligelydende Miss. til Hr. Albret Skeel, Ifver Jul, Hr. Anders Bilde, Holger Rosenkrantz og Bispen i Skaane om at tildele Gejstligheden i Skaane et Kompagni paa 50 Heste, hvilket vil koste 6890 Rdlr. in specie aarlig. Udt. i Sj. T. 22, 391.

— Lignende Miss. til Hr. Albret Skeel, Ifver Jul, Hr. Anders Bilde og Holger Rosenkrantz om i Forening med Hr. Giert Rantzau at tildele alle Købstæderne i Rigerne og Fyrstendømmet 10 Kompagnier til Fods, hvert paa 150 Md., hvoraf hvert Kompagni aarlig vil koste 8132 Rdlr. in specie. Da det vil falde besværligt at opbringe en saadan Kontribution i en Il, skulle de forhandle med dem, om de selv finde det raadeligt og gavnligt, om foruden Løbepengene, der til de 10 Kompagnier vil beløbe sig til 1500 Rdlr. in specie, at have et eller 2 Aars Besolding i Forraad. Udt. i Sj. T. 22, 391.

— Miss. til Rigsraaderne Eske Brock, Christian Holck, Hr. Albret Skeel, Jakob Ulfeldt, Ifver Jul, Hr. Anders Bilde, Holger Rosenkrantz, Hr. Anders Sinklar, Mogens Kaas og Tage Thott. Paa den sidste Herredag raadsloges om en Forbedring af Garnisonerne. Da en Del af dem var forløvet, før den af dem selv derpaa bevilgede Rulle kunde blive renskreven, og da der i den tales om den Told, der svares af det Gods, som de Svenske forhandle her i Riget, har Kongen anset det for raadeligt ved nærværende Kancellibud at tilsende dem denne Toldrulle med Anmodning om med Buddet at indsende deres Betænkning derom til Kancelliet, for at der ikke kan være videre at sige derpaa. — Postscriptum: Da der stadig afslører sig flere og flere Farligheder for disse Riger og Kongen ikke kan se, at der kan underholdes et ringere Antal Folk end af dem i deres Erklæring bevilget, men dog maa formode, at den af dem bevilgede Told ikke kan slaa til, anmoder han om, at der maa blive lagt en Ort eller der omkring paa de Øksne, der uddrives til Lands, og 1 Dlr. paa de store Heste, der gaa ud til Lands, mere end der hidtil er givet.

Kongen formoder, at det kan befordre Værket og være Riget til Bekræftelse, og mener, at Rigets Nødtørft kræver det i denne farlige Tid. Sj. T. 22, 395. K.

4. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Med Hensyn til Garnisonen paa Varberg Slot vil Kongen herefter have det saaledes, at der foruden den Vagtmester og de 30 Soldater, som nu holdes, yderligere skal holdes en Løjtnant, der skal have 150 Rdlr. in specie i aarlig Løn og hver 8. Dag, regnet 32 Dage i Maaneden, 2¹/₂ Rdlr. in specie til Lening, en Sergent, der skal have 80 Rdlr. in specie i aarlig Løn og 5 Ort in specie til Lening hver 8. Dag, 3 Korporaler, der hver skal have 57 Rdlr. in specie i aarlig Løn og 1 Rdlr. in specie til Lening hver 8. Dag, og 60 Soldater, hvoraf hver skal have 38 Rdlr. in specie i aarlig Løn og 1 Sletdlr. til Lening hver 8. Dag. Alle andre Officerer og gemene Soldater, som han nu maatte have inde, skulle aftakkes. Han skal paase, at enhver af dem, som fremdeles skal underholdes, er saaledes i sin Bestilling, at Fæstningen kan være sikret med dem. Sk. T. 5, 110. Orig.

— Miss. til Falk Lykke. Med Hensyn til Garnisonen paa Christianopel Fæstning vil Kongen have det saaledes, at der herefter skal holdes: en Løjtnant, der skal have 150 Rdlr. in specie i aarlig Løn og hver 8. Dag, Maaneden regnet til 32 Dage, 2¹/₂ Rdlr. in specie til Lening, en Vagtmester og en Sergent, der hver skal have 80 Rdlr. in specie i aarlig Løn og 5 Ort in specie til Lening hver 8. Dag, 3 Korporaler, der hver skal have 57 Rdlr. in specie i aarlig Løn og 1 Rdlr. in specie til Lening hver 8. Dag, og 60 Soldater, hvoraf hver skal have 38 Rdlr. in specie i aarlig Løn og 1 Sletdlr. til Lening hver 8. Dag. [Iøvrigt ligesom Miss. til Mogens Gyldenstjerne]. Sk. T. 5, 110 b.

— Miss. til Erik Rosenkrantz. Med Hensyn til Garnisonen paa Halmstad Fæstning vil Kongen have det saaledes, at der herefter skal holdes en Løjtnant, der skal have 160 Rdlr. in specie i aarlig Løn og hver 8. Dag 2¹/₂ Rdlr. in specie til Lening, en Vagtmester og en Sergent, der hver skal have 80 Rdlr. in specie i aarlig Løn og 5 Ort in specie til Lening hver 8. Dag, 3 Korporaler, der hver skal have 57 Rdlr. in specie i aarlig Løn og 1 Rdlr. in specie til Lening hver 8. Dag, og 135

Soldater, hvoraf hver skal have 38 Rdlr. in specie i aarlig Løn og 1 Sletdlr. til Lening hver 8. Dag. [Iøvrigt ligesom Miss. til Mogens Gyldenstjerne]. Udt. i Sk. T. 5, 111.

4. Aug. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Otte Marsvin angaaende Garnisonen i Christianstads Befæstning. Udt. i Sk. T. 5, 111.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Paa Laugholm Befæstning skal holdes: en Vagtmester, der skal have 200 Dlr. in specie i aarlig Løn og 5 Ort in specie til Lening hver 8. Dag, og 80 gemene Soldater, hvoraf hver skal have 38 Rdlr. in specie i aarlig Løn og 1 Sletdlr. i Lening hver 8. Dag. Udt. i Sk. T. 5, 111.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om at forhandle med Indbyggerne af alle Stænder paa Island og Færøerne om, at de, hvis der, hvad Gud forbyde, kommer stor Fare og Krig paa, efter deres Formue ville underholde et ringe Antal Fodfolk. Kongen vil selv skaffe Folkene paa deres Bekostning og saa forskaane dem for alle Udbud og gøre sit Bedste for, at de skulle blive fri for alt fjendtligt Overfald. — I Marginen blev tilføjet: Et Kompagni til Fods paa 150 Mand vil koste 8088 Rdlr. aarlig, halvandet Kompagni 12,132 Rdlr., to Kompagnier 16,176 Rdlr. N. T. 4, 458 b.

— Miss. til Erik Rosenkrantz. Da Ifver Ulvsaks har tilbudt Kongen 18,000 Mursten til Købs, der ikke ligge langt fra Halmstad Befæstning, skal Erik Rosenkrantz købe dem til den billigst mulige Pris, saafremt han har Brug for dem til Kongens Byggeri. Han skal overlade Holger Rosenkrantz, Embedsmand paa Laugholm Slot, en af de Kornetter, der nu findes i Halmstad Fæstning. Sk. T. 5, 111.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Claus Daa. Da de 150 Bønder og 30 Gadehusmænd, der ere forordnede til at drive Ladegaardens Avl ved Draxholm Slot, ikke kunne overkomme Arbejdet, medmindre der forordnes nogle flere Bønder dertil, forordner Kongen herved yderligere 123 Bønder og Gadehusmænd dertil, nemlig 3 i Bieresøe, 2 i Vallekilde, 1 i Ege-mark, 1 i Snertinge, 1 i Bregninge, 7 i Faarevejle, 6 i Stubberup, 5 i Vedinge. 9 i Asnis, 1 i Høfve og 4 i Aastoft i Draxholm Birk, 5 i Grebinge, 1 i Engelstrup, 1 i Torrildstrup, 7 i Herridstrup, 4 i Holt, 5 i Plegerup, 14 i Gundestrup, 4 i Frende-

rup, 12 i Sneglerup, 8 i Præglerup, 10 i Oudstrup, 13 i Atterup. Alle Bønder og Gadehusmænd, der saaledes ere henlagte til Ladegaardens Avl, skulle i Forening udrede de 132 Rdlr. 21 Sk. 5¹/₂ Pend. Arbejdspenge, som de 123 Bønder alene skulde have udgivet, og paase, at den rige hjælper den fattige. Sj. T. 22, 391 b. K.

5. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Fru Vibekke Griis. Da det er berettet Kongen, at en af hendes Bønder, Bendt Dansen i Nøringesogn, har afbrændt en af Kronens Gaarde i Kloberød i Helsingborg Len, saaledes som hans egne Brødre have vidnet og bekendt om ham, anmoder Kongen hende om at lade Hr. Anders Bilde til Rosendal paagribe og fængsle Bendt Dansen, saafremt denne ikke selv kan sætte nøjagtig Kavtion for sig eller hun ikke vil forvare ham til Rettens Uddrag og fremføre ham for Retten. Sk. T. 5, 111 b.

8. Aug. (—). Aab. Brev til Bønderne over alt Riget om Udredelsen af en Hjælp til at betale Rigets Gæld med. Sj. T. 22, 391. K. Orig. (til Varberg Len). (Se CCD. IV. 170 f.).

— Miss. til Lensmændene over alt Riget om at lade det medfølgende Skattebrev forkynde i deres Len, skrive og lægge Skatten og paase, at alt gaar ligeligt til, saa den rige hjælper den fattige, der i denne særlig dyre Tid skal skaanes saa vidt muligt. De skulle paase, at ingen blive skaanede for Skatten, hverken Herredsfogder, Delefogder, Skrivere eller andre, der bør udgive Skatten, og særlig, at Aagerkarle og Folk, der drive stort Forprang, Køb og Handel med Korn, Øksne eller andet, komme til at give efter deres Handel og Formue. De skulle saa vidt muligt oppebære Rdlr. in specie i Skat og til førstkommende St. Mortens Dag indbetale Skatten til Palle Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Vordingborg Slot, der skal give dem Kvittans for de Penge, som de betale. De skulle saa siden gøre Afregning i Rentekammeret med klare Registre og Mandtal. Der sendes dem tillige nogle Skattebreve til Købstæderne i deres Len, hvilke de skulle tilstille Borgemestre og Raad i de paagældende Købstæder. De skulle paase, at Skatten i Købstæderne bliver udskrevet retfærdigt, tage den til sig og sende den til Palle Rosenkrantz sammen med Skatten af Lenet. De skulle sørge for, at alt bliver indbetalt til den ovennævnte

Tid, saafremt de ikke ville staa til Rette, hvis noget mangler, da det er magtpaaliggende. — Postscriptum i Brevene til Mogens Kaas (Kbhvns Len), Borgemestre og Raad i København, Jørgen Urne (Kronborg Len), Gabriel Kruse (Landskrone Len), Hr. Anders Bilde (Helsingborg Len) og Sigvort Grubbe (Malmø Len): De skulle ikke sende Skatten til Palle Rosenkrantz, men saasnart som muligt indbetale den til Rentemestrene paa Rentekammeret baade af Lenene og Købstæderne. Sj. T. 22, 393. K.

8. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev til Købstæderne i begge Riger om Udredelsen af en Hjælp til at betale Rigets Gæld med. Sj. T. 22, 393 b. Orig. (til Aarhus, Kolding og Varde) i Landsark. i Viborg. (Se CCD. IV. 171).

— Miss. til Tønne Friis. Niels Thomessen, Byfoged i Skagen, har berettet, at han hidtil ikke har modtaget Sagefaldet i de Sager, hvori Byfogden efter Recessen skal modtage Sagefaldet og gøre Regnskab for det, men at Søfren Rasmussen hidtil har modtaget det og gjort Regnskab for det. Tønne Friis skal erklære sig om, af hvilken Grund saadant ikke er betroet Byfogden her ligesom andre Steder. J. T. 7, 281 b.

10. Aug. (—). Pasbrev for Skipperen paa Kongens Skib Pønitens, der skal sejle herfra til Norge for hos Gierlof Nettelhorst, Befalingsmand over Yde og Marke Len, at modtage et Antal Egeplanker. Hvis han ikke kan faa fuld Ladning her, skal Jens Juel, Statholder i Norge og Lensmand paa Aggershus, skaffe ham det manglende af det, som er ophugget der, eller anden Last af det, som er bestilt hos Statholderen. Sj. R. 17, 508 b.

— Miss. til Otte Brahe Pedersen. Hans Bernekov til Vidskølle har berettet, at han af Gunde Lange til Bredning og Axel Urne til Aasmark, Embedsmænd paa Koldinghus og Haldsted Kloster, er bleven dømt til at betale samtlige sine Søkende en Sum Penge for den Oppebørsel, han har oppebaaret af deres Gods fra deres Moders¹ Død indtil Skiftet. Da hans Søkende have Lod og Del sammen med ham i Tølløse Hovedgaard og Gods, har han anmodet om at maatte gøre Otte

¹ Margrete Henriksdatter Brahe.

Brahe, der har forestaaet Værgemaalet for dem, Udlæg for det, han skal betale, i Tølløse Hovedgaard og Gods, for at hans Part i Gaarden og Godset ikke skal komme til fremmede. Det befales i den Anledning Otte Brahe paa Hans Bernekovs Søsken- des Vegne at tage Udlæg i Tølløse Hovedgaard og Gods og paase, at disse Søsken- de ikke komme til kort. Sj. T. 22, 395.

10. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Alexander Raab og Mogens Pax. Da Kongen har bevilget, at Hans Bernekov til Tølløse maa gøre sine Søsken- de Udlæg i Tølløse Hovedgaard og Gods for det, som han bliver dem skyldig, skulle de være til Stede, naar Udlæget skal ske, og taksere det Gods, Skove og andet, som Hans Bernekov udlægger til sine Søsken- de, saa disse ikke i nogen Maade komme til kort. Sk. T. 5, 112.

— Miss. til Eski Brock. Da Niels Friis til Farskouf har begæret noget Krongods i Dronningborg Len, nemlig 2 jordegne Bøndergaarde i Lierbierrig Sogn, 1 jordegne Bondegaard i Essendrup i Laurbierrig Sogn med den Jord, som Bonden paa denne Gaard bruger i Laurbierrig Mark, og Kronens Herlighed af 1 Kirkegaard i Vissinge Sogn i Galten Herred samt Kronens Herlighed af 1 Kirkebol i Skiøds By og Sogn i Houlbierrig Herred, til Mageskifte for noget af sit Jordegods i Malmøhus Len i Skaane, skal Eski Brock ved første Lejlighed erklære sig, om Godset i Dronningborg Len for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan undværes fra Lenet, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 7, 282.

— Ligelydende Miss. til Laurits Lindenov angaaende 2 jordegne Bol i Lille Fulen i Beder Sogn i Ning Herred. Udt. i J. T. 7, 282 b.

— Ligelydende Miss. til Kapitlet i Aarhus angaaende 2 Gaarde og 3 Bol i Skod¹ By i Holm Sogn i Ning Herred af Kapitlets Gods. Udt. i J. T. 7, 282 b.

11. Aug. (—). Til Lensmændene² i Danmark og Norge. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Del af hans Under- saatter, der have haft Told og Accise i Forpagtning, og en Del Toldere og Byfogder restere med Afgift og Regn- skab, skulle de give alle saadanne alvorligt Tilhold om inden

¹ Skaade, Ning H.

² De opregnes alle.

førstkommende Jul at gøre klart i Rentekammeret for hvad de restere med og siden alvorligt paase, at de aarlig afbetale deres Restancer og Afgifter til samme Tid som Lensmændene aflægge deres Regnskab, saafremt Lensmændene ikke ville tiltales for disse Restancer som for deres egne. Sj. T. 22, 395 b.

11. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Christen Carlsen alene maa holde Apothek i Christianstad i de næste 6 Aar. Han skal være forpligtet til at holde gode ferske og ustraffelige Medikamenter og andre Varer, som bør findes paa et velordnet Apothek, og sælge dem til en rimelig Pris. Han skal vise sig flittig og ufortrøden i det, som han præparerer til Patienter. For at alt kan have desto bedre Skik, skal han være forpligtet til altid at holde en god og velforfaren Apothekersvend og i alle Maader forholde sig, som det passer sig for en god og forfaren Apotheker, saa ingen med Billighed kan beklage sig over ham eller hans Apothek, saafremt han ikke vil have denne Bevilling forbrudt. For at han bedre kan bringe Apotheket i Værk og holde det vedlige, har Kongen bevilget, at han ved Apotheket maa holde aaben Vinkælder med rinsk, fransk, spansk og anden Vin. Han skal være forpligtet til at udtappe enhver Slags Vin uforfalsket og ublandet, saa ingen kan have noget at beklage sig over. For at han bedre kan holde Vinkælderen ved Magt, maa ingen andre Borgere i Byen eller Fremmede udtappe ovennævnte Slags Vin i Ame-, Kande- eller Pottetal, uden de kunne fremvise særlig kongelig Bevilling dertil, saafremt de ikke ville tiltales og straffes tilbørligt derfor. Dog skal det hermed ikke være forment nogen Borger at have hele eller halve Amer Vin eller ringere i sit eget Hus, at bruge til egen og til sine Gæsters Fornødenhed. Han skal have flittigt Tilsyn med, at der ikke mangler Vin i Byen, og at ingen Slags Vin sælges dyrere, end den kan sælges af andre paa de Steder, hvormed Lensmanden og Borgemestre og Raad skulle have Opsigt, ligesom de ogsaa skulle paase, at han i alt retter sig efter denne Bevilling. Sk. R. 4, 325.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Otte Marsvin om i deres Len [Helsingborg og Kristianstad] at lade afslaa og samle saa meget Næver, som behøves til at tække 30 Bindinger Hus med, og med det første og inden Vinter at sende det hid. Sk. T. 5, 112 b.

11. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Laurits Grubbe. Saaledes som han af den hosføjede Supplikation kan se, har Rasmus Hansen i Rødby klaget over, at han forurettes af Ridefogden Tomes Jensen. Laurits Grubbe skal undersøge Sagen og, hvis Rasmus Hansens Angivelse findes at være rigtig, hjælpe ham til Rette. Sm. T. 6, 221.

— Miss. til Kapitlet i Viborg. Kongen har for nogen Tid siden befalet Tønne Friis til Hesselagger, Embedsmand paa Aalborgshus, at udskrive et Antal Baadsfolk til Kongens Skibsflaade. Deriblandt har Tønne Friis's Foged Jens Thomessen fremsendt disse gamle og til saadant udygtige Mænd, der efter Fogdens hermed følgende Fortegnelse skulle være lejede af andre til at fremdrage i deres Sted, medens de gamle Mænd med Ed bekræfte, at de ere udskrevne af Fogden og ikke lejede af andre udskrevne, saaledes som Kapitlet kan se af deres ligeledes hosfølgende Fortegnelse. Kapitlet skal, hvis det efter flittig Undersøgelse viser sig, at disse gamle og til Kongens Tjeneste aldeles udygtige Folk have ladet sig leje, lade dem tiltale og straffe og siden fremsende dygtige Karle i deres Sted, men hvis det viser sig, at de ere udskrevne af Jens Thomesen, med det første underrette Kongen derom. J. T. 7, 282 b.

— Miss. til Hans Pors og Ifver Vind. De have for kort Tid siden faaet Ordre til at være til Stede, naar afdøde Fru Marren Juel til Langtinds efterladte Gods skal skiftes. Der gives dem herved Ordre og Fuldmagt til forinden at begive sig til Fru Marren Juels Sædegaard og Jordegods og registrere og taksere Løsøre og Jordegods, førend der sker Udlæg til hendes Kreditorer, for at alt kan gaa rigtigere til. J. T. 7, 283.

12. Aug. (—). Bestalling for Tyge Christensen som Løjtnant til Skibs og ellers til Lands og til Vands, med en aarlig Løn af 150 Rdlr. og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden, at regne fra dette Brevs Datum og at udrede af Rentekammeret. Sj. R. 17, 508 b.

13. Aug. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Landskrone. Da der er Trætte mellem Magnus Alexander Trompt, Kongens Skibskaptejn, og hans Svoger Wessel van Fellen, Indbygger i København, angaaende Arv og Skifte efter deres afdøde Forældre og Hustru, skulle de paa nærmere Begæring af Magnus Alexander lade denne faa rigtig Registrering og Skifte-

kontrakter og hvad andet der kan findes i deres Raadstuebøger angaaende de Arveparter, der kunne tilkomme ham og hans Søkende efter deres afdøde Forældre. Sk. T. 5, 112 b.

14. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Jakob Ulfeldt. Bønderne i Valsøemagle have klaget over, at der kun er ringe Mark til deres By, men alligevel gaar der stor aarlig Landskyld deraf, og de have derfor anmodet om, at de alle for en bestemt Afgift maa bruge den Mark, der ligger til Nygaard, som Kaptejn Peder Aalborg har haft for sin Bestilling, under deres By, da en Del af denne Mark efter deres Beretning tidligere har ligget under Byens Mark. Han skal undersøge, om hele denne Mark eller en Del af den uden Skade for Kronen kan lægges under Byen, og erklære sig udførligt derom. Sj. T. 22, 396 b. K.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Karen Nielsdatter, Johan Borckortsens Enke, har begæret at maatte nyde for sig og Arvinger en hendes Ejendomsgaard, som hendes afdøde Fader Niels Bagger har haft, og hvoraf han skal have givet 10 Dlr. i aarlig Afgift til Kronen, for en vis aarlig Afgift, mod at ville udlægge Kronen til Ejendom en hendes Ejendomsgaard i Monkeboe. Da Holger Rosenkrantz har erklæret, at Mageskiftet vil være til Fordel for Kronen, hvis hun aarlig vil give 15 Kurantdlr. til Kronen af Gaarden, skal han bringe Mageskiftet til Afslutning paa det i hans Erklæring givne Grundlag, og Kongen vil saa siden konfirmere det. F. T. 3, 791. Orig i Landsark. i Odense.

15. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Otte Marsvin om med det allerførste at sende 4 Læster Sæderug til Ladegaardene ved Frederiksborg Slot, saa det kan blive saaet der i Nejen før St. Mikkels Dag. Sk. T. 5, 113.

— (**Frederiksborg**). Aab. Brev, hvorved Kongen tillader Corfidts Ulfeldt Mogensen til Selsøe, der vil sælge sin Hovedgaard Selsøe, men endnu ikke har naaet den Alder, at han efter Kongens Forordning kan sælge sit Jordegods uden kongelig Bevilling, maa sælge Selsøe til hvem, han vil, men dog kun med sin nærmeste Slægts Raad og Vidende. Sj. R. 17, 509.

— Miss. til Jakob Ulfeldt. Da Kongen har bevilget, at Corfidts Mogensen Ulfeldt til Selsøe maa sælge sin Gaard

med tilliggende Gods, skal Jakob Ulfeldt, naar Corfidts Ulfeldt udgiver Skøde derpaa, medunderskrive og medbesegle dette til Vitterlighed. Sj. T. 22, 397. K.

15. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Palle Rosenkrantz og Jochim Berneus. Da Kongens Søn Hertug Uldrik i Morgen rejser herfra til Schwerin Stift, skulle de bestille Skuder ved Færgestedet, der ved Hertugens Ankomst kunne overføre ham og hans Folk. Sj. T. 22, 396 b. K.

16. Aug. (—). Miss. til Jørgen Skuldt. Da Kongen har befalet ham at begive sig paa Rejsen til Schwerin Stift med Kongens Søn Hertug Uldrik, skal han paa Hen- og Hjemrejsen forholde sig som følger: Han skal føre godt Tilsyn med Køkken og Kælder og allevegne i Kongens Len efter den Anordning, han gør derom, lade Skriveren beregne og opskrive ham ethvert Maaltid i Retter- og Fadetal. Med Øl og Drik skal der forholdes saaledes, at intet udspises uden Befaling og Ordinans. I Bøtzow skal den tilforordnede kongelige Renteskriver med rede Penge betale, hvad der indkøbes til Køkkenet. Det Øl, Brød, røget og saltet, som endnu kan være i Forraad i Bøtzow, skal Stiftshopmanden skaffe, eftersom det gøres fornødent, og kvitteres derfor. Sj. T. 22, 397. K.

— Miss. til Jørgen Urne. Da Kongen med det første vil lade lave en Bro ved Sundbye Fæрге, skal han af hver 10 Læster Korn og Varer, som ind- eller udskibes, lade oppebære 1 Mk. dansk i Bropenge. Sj. T. 22, 397. K.

— Miss. til Jørgen Urne. Da der paa adskillige Steder i Frederiksborg og Kronborg Len er Misvækst paa Korn, skal han i Forening med Ridefogderne og Skriverne med det første begive sig ud i Lenene og af de Bønder, der have Misvækst, tage Øksne og Stude i Stedet for Landgilden, dog maa der kun tages Rug og Byg af dem, der kunne udrede saadant. Sj. T. 22, 397 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Da de 8 Mænd i Gandrup i hans Len [Skanderborg] have berettet, at deres Rugsæd for Størstedelen er forbrændt af Solen, saa de næppe kunne avle saa meget, som de skulle svare i Landgilde, har Kongen bevilget, at de i Aar maa faa Afslag i deres Landgilde efter Danne-mænds Sigelse, dog skulle de gøre Forsikring om, at de i de tilkommende Aar ville udgive deres fulde Landgilde. J. T. 7, 283.

16. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Hvitfeldt. Da Kongen har tilladt Otte Marsvin til Dybek, Befalingsmand over Christianstads Len, at rejse til Jylland i nogen Tid, skal Hendrik Hvitfeldt begive sig ind i Christianstads Fæstning og ligge i Slotsloven der, indtil Otte Marsvin igen indstiller sig. Sk. T. 5, 113.

17. Aug. (—). Miss. til Palle Rosenkrantz. Kongen har befalet Lensmændene i begge Riger at sende den sidst paa budte Skat til ham. Han skal modtage den, levere den til Kongens Moder og lade den afskrive paa det Brev, som for 2 eller 3 Aar siden er udsat til hende for 100,000 Rdlr., og hvorfor Rigsraadet er Forlover. Han skal give Lensmændene Kvittans for det, som de levere. Sj. T. 22, 398. K.

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Kongen har nu af Kronens Gods til Vordingborg Slot udlagt Roskilde Kapitel fuldt Vederlag for det Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af Roskilde Kapitel. Saafremt han af det udlagte Vordingborg Slots Gods har oppebaaret mere Landgilde eller anden Oppebørsel end Kapitlet har oppebaaret af det Gods, som det har udlagt til Kronen, skal han straks tilstille Kapitlet hvad der er oppebaaret mere. Sj. T. 22, 398. K.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Kongen har faaet noget Gods til Mageskifte af Kapitlet og har udlagt Kapitlet fuldt Vederlag derfor af Kronens Gods, saaledes som Skøde, dat. Kbhvns Slot [18.] Aug. 1624, til Kapitlet nærmere viser. Da der i dette Skøde tales om forskellige Udlæg, som den ene har at kræve hos den anden, skal der forholdes saaledes hermed, at hvis nogen har mindre end 1 Skp. at kræve hos en anden, skal det ikke regnes, og hvis nogen har en Skp. eller mere at kræve i Udlæg af en anden, skal han kun have samme aarlige Udlæg uden nogen Herlighed med Sagefald, Stedsmaal, Arbejde eller andet, for at Bønderne ikke skulle besværes for meget. Sj. T. 22, 397 b. K.

18. Aug. (—). Mageskifte mellem Roskilde Kapitel og Kronen. Sj. R. 17, 509 b. K. (Se Kr. Sk.).

— (**Frederiksborg**). Miss. til Eski Brock. Da Fru Else Marsvin, Envold Kruse til Hiermsløufgaards Enke, har begæret noget Krongods i Dronningborg Len, nemlig 2 Gaarde og 1 Gadehus i Ørsted By og Sogn i Rugsee Herred, 1 Bol og 1

Gadehus i Buoe og 1 Gadehus i Hollandsberg, til Mageskifte for 1 Gaard i Dyrebye i Spentrup Sogn, 1 Gaard i Gassum og 1 Gaard i Asferie By og Sogn i Dronningborg Len, skal han med det første til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt Kronens Gods for Belejgheds Skyld kan mistes fra Lenet. J. T. 7, 283 b.

19. Aug. (Frederiksborg). Bestalling for Mogens Høg til Kiergaardsholm som Kongens Søn Hertug Uldriks Kammerjunker, med en aarlig Løn af 200 Rdlr., Maanedspenge paa 4 Heste og sædvanlig Hofklædning til sig selvferde, at regne fra den Dag, da han blev antaget i Bestillingen og at udbetale af Rentekammeret. Sj. R. 17, 519 b.

— Ligelydende Bestalling for Laurents Wensin som Kongens Søn Hertug Frederiks Kammerjunker. Sj. R. 17, 519 b.

— Miss. til Jørgen Urne. Da det er berettet Kongen, at Jens Bryde i Orebys¹ Gaard forrige Aar er brændt med det Tiendekorn, han havde, har Kongen eftergivet Jens Bryde Halvparten af Veibye Kirketiende for forrige Aar, nemlig 3 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg. Sj. T. 22, 398. K.

20. Aug. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at lade nogle Huse udenfor Vesterport flytte og lægge en Bro udenfor Porten. Sj. T. 22, 398 b. K. (Tr.: KD. V. 67).

— (Kbhvn.). Miss. til Lund Kapitel. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der er funderet 9 Læster Korn til Underhold af 12 Personer i det nye Kollegium, men af Hensyn til Disciplin og Exercitier og af andre Grunde finder det gavnligt, at de underholdes paa et bestemt Sted, har han bevilget, at Dr. Erik Clemensen maa oppebære al den Indkomst, som er forordnet til de 12 Personers Underhold, og deraf underholde dem, dog skal der med Hensyn til deres Exercitier, Bøn („precatio“), Bord og Substitution forholdes efter den Anordning, som Bispem giver. Der skal gives dem 2 eller undertiden højst 3 Retter og gement Øl, som til Sparsommelighed kan vandes („vannis“). Hvis der bliver noget tilovers,

¹ Ørby, Holbo H.

fordi det skulde vise sig, at der er henlagt mere end nødvendigt til de 12 Personers Underholdning, skal der med Bispens Raad forordnes nogle flere Personer til Underholdning, dog skal der passes paa, at Personerne kunne underholdes, baade naar Kornet er billigt og naar det er dyrest, og at der vælges Personer, der ikke kunne underholdes tilstrækkeligt af deres egne Forældre, men have Almisse behov. Sk. T. 5, 113 b.

20. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Grubbe. Da Borge-mestre og Raad i Stettin beraabe sig paa de Privilegier, som de fra Arilds Tid have haft til at holde Fiskeboder i Falsterbo og fiske og salte dér, skal han med det første erklære sig udførligt til Kongen om, hvorvidt det stettinske Kompagni har holdt sine Boder i Falsterbo i ordentlig Stand og her til Dags har brugt dets Privilegier. Sk. T. 5, 114 b.

— F. T. 3, 783, se 20. Juli 1624.

21. Aug. (—). Bestalling for Nicolaus Svabe som Møntmester. Han skal til sig selv, sine Svende, Dreng og alt Folket, som han behøver til Møntværket, have følgende Aarsløn og Maanedspenge: til sig selv og en Møntskriver, som skal kunne probere og regne godt, 20 Kurantdlr. i Maanedspenge, til sig selv 300 Rdlr. og en sædvanlig Hofklædning i Aarsløn, til Møntskriveren og Probereren 50 Rdlr. i Aarsløn; endvidere skal Kongen skaffe Nicolaus Svabe fri Kul, Jærn, Staal, Vinsten, Salt og Træ, der skal hugges saaledes, som han skal bruge det paa Mønten, dog skal han kun have hvad der behøves til Møntværket. Endvidere skal han have nødtørftigt Lys til Svendene og til Møntens Fornødenhed. Svendene skulle for hver Sort Mønt betales som følger: 5 Rdlr. af 100 lød. Mark ganske Rigsdalere, 6 Rdlr. af 100 lød. Mark hele, halve og Ortskroner, Specie-, halve og Ortsdalere; for denne Løn skulle de være forpligtede til at slaa Rigsdalere, hele, halve og Ortskroner, smaa og tykke, saaledes som det nylig er anvist dem, eller bredere eller efter den forrige Maner; 6 Rdlr. af 100 lød. Mark Tolvskillingsstykker; 8 Rdlr. af 100 lød. Mark Otteskillingsstykker; 14 Rdlr. af 100 lød. Mark Toskillingsstykker; 18 Rdlr. af 100 lød. Mark Enskillingsstykker; 9 Rdlr. af 100 lød. Mark Søslinger; 10 Rdlr. af 100 lød. Mark Hvider. Snidemesteren eller Ridsgesellernes Mestersvend skal altid være den første og den sidste paa Mønten og skal med største Flid slaa, stemple og

justere alt det beskikkede (o: legerede) smeltede Sølv, som tilvejes ham af Møntmesteren, til de Sorter, det skal møntes i, for at alle Slags Penge kunne blive vel møntede med sin rette Skik og tilbørlige Vægt paa hver lødige Mark og med flittig Varetægt holdes sammen. Naar Pengene ere lavede, skal han levere dem fra sig efter rigtig Vægt, for hvilken Bestilling han aarlig skal have 40 Kurantdlr. Isensnideren, der skal slaa alle Stemplerne til Møntsorterne, skal aarlig have 200 Kurantdlr. i Løn. Møntskriveren i Gjetkammeret skal ved Diglen, før og efter Smeltningen, have flittig Opsigt med, hvad der bliver spildt eller løber ud, at det altsammen bliver samlet sammen, udtoet og igen smeltet om. Møntmesteren skal være forpligtet til at slaa alle Slags Mønter, hvorover Kongen har leveret ham en særdeles Fortegnelse med Angivelse af, hvor god af Pagament, Skrot og Korn enhver Mønt skal være møntet. Møntmesteren skal selv i Møntgardeinens Sted være i Mønten og have flittig Opsigt dermed, saa al Slags Mønt bliver møntet efter Kongens Anordning, saaledes som han selv med Ære vil forsvare og vil staa til Rette for, hvis der findes Mangler. Hvad Materie, han har Brug for dertil og til at probere andet Erts med, skal blive skaffet eller godtgjort ham. Han skal, ligesom tidligere, for sin Løn være forpligtet til at skære i Staal, afsmelte og i Guld aftrykke de Kontrafejer, Kongen giver Ordre til. Naar nogen Pagament, Mønt, møntet eller umøntet Guld og Sølv forekommer for ham, skal det anmeldes i Rentekammeret, for at det kan indveksles der. Han skal ogsaa probere det Arbejde, som Kongens Guldspindere og Guld- og Sølvsmede udføre for Kongen, melde Kongen eller Rentemestrene, om der findes Mangler derved, og have god Inspektion dermed. For at alt, som rimeligt er, kan forrettes uden Mistanke, vil Kongen lade en Proberebøsse eller -kiste sætte paa Rentekammeret, hvori Rentemestrene i Nærverelse af Møntmesteren skulle indlægge 2 Stykker af hver Smeltning, indviklede i Papir, antegne Aar og Dag for Smeltningen og indlægge det indsvøbt sammesteds med en Fortegnelse over, hvor mange Mark det vejer, hvor mange Stykker der er møntet af samme Slags, og hvor meget det holder i fint, for at Kongen, naar han finder for godt, altid kan lade samme Slags Mønt efterprobere. Probekisten skal forvares med 2 Laase, hvortil Rentemestrene skulle have den ene Nøgle og Møntmesteren den

anden, for at den ene ikke skal kunne oplukke Kisten uden den andens Nøgle. Møntmesteren maa ikke udgive nogen Slags Mønt, stor eller liden, som ikke tidligere er bleven leveret i Rentekammeret eller igen er blevet givet ham selv i hans Betaling. Ingen Smeltning, Beskikken eller Indsættelse maa foretages, før end han har tilkendegivet det for Rentemestrene, som enten selv skulle være til Stede derved eller sende en anden. Hvad der bliver møntet, skal altsammen indsendes til Rentekammeret, skrives til Regnskab og underskrives af Møntmesteren. Møntmesteren skal have fri Bolig paa det Sted, som Kongen har ladet ham anvise. For alt, hvad han modtager af Rentemestrene, skal han gøre disse godt Regnskab som den, der vil have sin Ære og Ed i Agt. Hans Bestalling og Løn skal regnes fra 10. Jan. 1624. Sj. R. 17, 537.

21. Aug. (Frederiksborg). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Hr. Christian Friis til Kragerup, Raad og Kansler, maa tilmageskifte sig Bønderne paa noget Kannike- og Vikariegods i Roskilde for noget af det Kannikegods, som han er forlenet med af Kongen eller Kapitlet, hvilket Gods saa med hans eget der liggende Kapitelsgods skal drive Avlen til Gundsøegaard, som han nu selv agter at lade avle og høste til, dog skal al forskrevne Gaard og Gods svare til Kapitlet efter dets Privilegier og som fra Alders Tid af. Sj. R. 17, 520.

— Miss. til Roskilde Kapitel. Kongen har bevilget, at Hr. Christian Friis til Kragerup, Kansler, maa tilmageskifte sig noget af Roskilde Kapitels Gods, dog skal han gøre Kapitlet Fyldest derfor i andet Kapitlet belejligt Kannikegods, hvormed han er forlenet af Kongen og Kapitlet. Sj. T. 22, 398 b. K.

— Miss. til Henning Valkendorf. Kongen har befalet Palle Rosenkrantz til Glimming, Embedsmand paa Vordingborg Slot, at være til Stede i Stedet for Knudt Gyldenstjerne til Aagaard, Embedsmand paa Bergenhus, i Odense den 28. Aug., naar der skal foretages Likvidation mellem Eske Brock til Estrup, Embedsmand paa Dronningborg, paa den ene og Knud Gyldenstjerne paa afdøde Fru Pernille Gyldenstjernes Arvingers Vegne paa den anden Side. Da Palle Rosenkrantz nu paa Grund af Livssvaghed ikke kan være til Stede ved Likvi-

dationen, skal Henning Valkendorf træde i hans Sted, saafremt han ikke kan møde. F. T. 3, 792.

23. Aug. (Kbhvn.). Proklama til 7 Landsting, udstedt paa Begæring af Palle Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Vordingborg Slot, om, at alle, som maatte være i Besiddelse af Gældsbreve, hvori afdøde Axel Brahe til Krenkerup er Hovedmand, enten selv eller ved deres Fuldmægtige skulle fremvise disse Breve for Landsdommerne inden Paaske 1625, saafremt de ikke ville have forbrudt deres Ret til at kræve Gælden. Landsdommerne skulle siden give Palle Rosenkrantz Underretning om Gældsbrevene. Sj. R. 17, 520.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Da Oluf Parsberg til Jerret, Embedsmand paa Stiernholm Slot, har berettet, at hans Formænd før ham have faaet 500 Læs Ved til Stiernholm af Skanderborg Skove, skal Laurits Ebbesen fremdeles lade Oluf Parsberg aarlig faa disse 500 Læs Ved. J. T. 7, 284.

24. Aug. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København, Malmø, Helsingør, Aalborg, Aarhus og Nyborg. Da der grasserer en smitsom Sygdom og Pestilens i Danzig og deromkring, skulle de overalt, hvor det gøres behov, lade forkynde, at det ikke maa tilstedes nogen at lande, der kommer fra Danzig eller fra Søkanten deromkring, hvor der grasserer nogen smitsom Sygdom, og at ingen af Kongens Undersaatter maa trafikere eller sejle paa disse Steder, førend Sygdommen hører op. Sj. T. 22, 398 b. K.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. For nogen Tid siden har Kongen givet ham Ordre til at lade hugge Egetømmer i Helsingborg Len til Rustvogne og andre Vogne og lade det føre til Dauglik Slette. Kongen sender nu nærværende Hjulmand for at udse Tømmeret og befaler Anders Bilde med det allerførste at sende Tømmeret til Dauglik Slette, da det er Kongen magtpaaliggende, at Tømmeret fremkommer i Tide. Sk. T. 5, 114.

— Kvittansiarum til Claus Daa til Raunstrup, Embedsmand paa Draxholm Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Vestervig Klosters Len fra 1. Maj 1620 til 1. Maj 1624, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 8, 29b. K.

24. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Gundi Lange om at give Borgerskabet i Kolding Tilhold om straks at indbetale Resten af det, som det har lovet at indlægge i det spanske Kompagni, da det er Kompagniet magtpaaliggende. J. T. 7, 284. K.

25. Aug. (—). Instruks for Morten Svendsen som Opsynsmand paa Orlogsskibet „De tre Kroner“. Sj. R. 17, 520 b. (Tr.: CCD. IV. 171 ff.).

— Bestalling for Hans Pedersen som Landsdommer i Blekinge i afdøde Davids Hofmands Sted, med 100 gamle Dlr. i aarlig Løn, at udrede af Lensmanden paa Sølvitsborg Slot. Sk. R. 4, 326.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Da Otte Knudsen har begæret, at han maa faa alt det Byg, som kan undværes af Nyborg Lens Indkomst, skal han lade Otte Knudsen faa Bygget; denne skal forlige sig med Rentemesteren om Prisen. F. T. 3, 793.

26. Aug. (—). Kvittansiarum til Fru Lisebet Gyldestjerne paa hendes afdøde Husbonde Oluf Rosensparre til Skarholts Regnskab for Indtægt og Udgift af Dragsholm Len fra 1. Maj 1620 til 1. Maj 1624. Udt. i Sj. R. 17, 508.

— Aab. Brev om, at Hendrik Karsen, Sukkerraffinerer i København, og hans Konsorter indtil videre maa have Eneret paa at forsyne København med godt raffineret Sukker, dog skal han saa være forpligtet til at holde vel raffineret Sukker fal, sælge det til samme Pris, som det kan indføres og sælges for fra andre Steder, og have det i saadan Mængde, at der ikke bliver Mangel derpaa. Naar den spanske Handel er kommen noget bedre i Gang, saa den ved visse dertil betroede Købmænd kan skaffe det Raasukker, hvoraf det raffinerede Sukker kan gøres og forarbejdes, hvortil han skal anvende sin yderste Flid, skal han være forpligtet til at sælge det raffinerede Sukker saa rent og godt og til samme Pris, som det kan faas for i Hamborg eller Amsterdam, under Trudsel om dette Privilegiums Fortabelse og tilbørlig Straf, hvorom han skal udgive en nøjagtig Obligation til Borgemestre og Raad, der skulle paase, at han ikke handler herimod. Det forbydes strængelig alle indenlandske og udenlandske indtil videre at indføre noget raffineret Sukker, det være sig Topsukker eller hvidt eller

brunt Sukkerkandis, i København eller sælge det der, medmindre det er gjort og forarbejdet af Kongens privilegerede Sukkerraffinører og først er købt hos ham, dog skal det være tilladt at sælge det, som allerede er indkøbt. Alle, der handle med saadanne Varer, skulle i Tide advares om denne Bevilling, for at de ikke skulle komme i Skade derved. Han maa sælge det raffinerede Sukker til Adelen i hele og halve Lispd., men ellers kun til Købmænd og ikke under 1 Lispd., for at andre Borgere, der handle med saadanne Varer og sælge det til andre i mindre Vægt, ikke skulle betages deres Næring. Hermed skal dog ikke være ment Raa- eller Puddersukker, hvilket enhver maa indføre og sælge ligesom tidligere. Sj. R. 17, 521 b.

26. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at tage en Forpligtelse af Hendrik Karsen, Sukkerraffinører i København, der sammen med sine Kon-sorter har faaet Eneret paa at forsyne København med raffineret Sukker, og hvert halve Aar visitere hans Huse. Sj. T. 22, 375, jvfr. 399. (Tr.: KD. V. 67 f.).

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da Alexander Raab von Papenheim, Embedsmand paa Holbæk Slot, har begæret 2 Gaarde i Bøgelund i Bierre Sogn af Roskilde Kapitels Gods til Mageskifte for noget af sit Gods i Fuerdrup¹ i Flakke-bierig Herred, skal Kapitlet erklære sig, om de nævnte 2 Gaarde kunne undværes fra Kapitlet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sj. T. 22, 399. K.

— Miss. til Ernst Normand om igen at lade Kapitlet i Roskilde faa de 2 Gaarde i Haldager, som han for nogen Tid siden har overtaget, med al vis og uvis Oppebørsel, Oldengæld og andet. Han skal blive enig med Kapitlet i Roskilde om Udlæg paa en eller anden bekvem Maade for den Sæde-jord og Engbund, som er afpælet fra disse Gaarde til Løst-agers Ladegaard. Med Hensyn til Vildtbanen, som Kongen har givet Ordre til at indhegne, saa prætenderer Roskilde Kapitel intet saadant i Kongens Vildtbane, hvilket meddeles ham til Efterretning. Sj. T. 22, 399. K.

— Miss. til Claus Daa [Dragsholm Len], Hans Lindenov

¹ Faardrup, V. Flakkebjerg H.

[Kallundborg Len] og Mogens Pax [Roskilde Len] om at give alle Bønderne i deres Len Ordre til saa snart som muligt at fremsende deres Landgildebyg til Proviantskriveren her. Sj. T. 22, 399 b. K.

26. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand [Antvorskov og Korsør Len], Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len] og Jørgen Urne [Frederiksborg og Kronborg Len] om at give alle Bønderne i deres Len Ordre til saa snart som muligt at fremsende deres Landgildebyg til Proviantskriveren her til ligemed alt det, som kan indavles til Ladegaardene. Sj. T. 22, 399 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at give de Borgere, der have taget Pladser i Christianshavn, Tilhold om at bebygge disse. Sj. T. 22, 399 b. K. (Tr.: KD. V. 68).

— Miss. til Breide Rantzaus Arvinger, Hr. Anders Bilde, Hr. Jens Sparre, Falk Lykke, Sigvort Grubbe, Frederik Friis og Sigvort Beck om at bebygge deres Grunde paa Christianshavn. Sj. T. 22, 400. K. (Tr.: KD. V. 68 f.).

— Miss. til nedennævnte Lensmænd om at lade forkynde, hvor det gøres behov, at ingen maa sejle paa Danzig eller Søkantene deromkring, førend Pesten, der nu hæftig græsser dér, hører op, og at det ikke maa tillades nogen, der kommer fra saadanne farlige Steder, at lande. — Jens Juel skal lade forkynde over hele Norge; Jakob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz i Fyen; Christian Holck og Hr. Albret Skeel i Jylland. Sj. T. 22, 399 b. K.

— Ligelydende Miss. til Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len], Hr. Jens Sparre [Bahus Len], Tage Thott [Sølvitsborg Len], Mogens Gyldenstjerne [Varberg Len], Erik Rosenkrantz [Halmstad Len], Holger Rosenkrantz [Laugholm Len], Sigvort Grubbe [Malmøhus Len], Gabriel Kruse [Landskrone Len], Otte Marsvin [Kristianstad Len], Falk Lykke [Kristianopol Len], Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len], Ernst Normand [Antvorskov og Korsør Len], Hans Lindenov [Kallundborg Len], Claus Daa [Dragsholm Len], Alexander Pappenheim [Holbæk Len] og Mogens Pax [Roskilde Len]. Sj. T. 22, 400. K.

— Miss. til Kapitlerne i Roskilde og Lund. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der ved Domkirkerne i Roskilde

og Lund findes en Vinkælder inde paa Kirkegaarden, og finder det usømmeligt, at der øves saadant Slemmeri og Drukenskab ved Guds Hus, befales det dem at henlægge Vinkældereren til andre Steder i Byen. Sj. T. 22, 400 b. K.

26. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev til Bønderne i Jerested Herred om, at de, da Kongen for nogen Tid siden har befalet Hr. Anders Bilde til Rosendal, Embedsmand paa Helsingborg Slot, at lade hugge Tømmer i Heresvad Klosters Lens Skove til Rustvognene, med det allerførste efter nærmere Tilsigelse af Anders Bilde skulle føre Vogntømmeret ned til Stranden, saafremt de ikke ville tiltales og straffes, da det er til Rigets Defension. Sk. T. 5, 114 b.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Hr. Peder Ebensen, Slotspræst paa Varberg Slot, har berettet, at nogle Tiender, som han og hans Formænd have haft, ere fratagne ham efter Kongens Anordning. Mogens Gyldenstjerne skal i den Anledning lade Hr. Peder Ebensen faa Tiende af Slotsmarken, da Kongen mener, at den Mark, som han tidligere har haft Tiende af, er lagt til Ladegaardens Mark. Siden skal han hjælpe Hr. Peder til at blive kaldet til et andet godt Kald, da Kongen vil have det ordnet saaledes, at Sognepræsten i Byen skal gøre Tjeneste paa Slottet. Sk. T. 5, 115.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne og Holger Rosenkrantz. Kongen sender dem hermed deres Ligning angaaende det Mageskifte, som Gabriel Kruse til Hiuleberg, Embedsmand paa Landskroner Slot, har begæret, med Ordre til at forholde sig med denne Ligning efter Kongens tidligere Missive til dem, der lyder, at Kongen vil have lige Udlæg særskilt for Ejendom og særskilt for Landgilde, og derefter indsende Ligningen til Kancelliet. Sk. T. 5, 115 b.

— Miss. til Friderik Rantzau. Da Kongen af hans Indlæg har erfaret, at der finder adskillig Uorden Sted der paa Landet [Øsel], skal han dermed forholde sig paa følgende Maade: Han skal lade dem, der hugge i Kronens Skove til Upligt og mere, end de ere berettigede til, tiltale og tage Dom over dem. Hvis nogen afhænder noget uden Kongens Bevilling, skal han tage Dom for, om det er forfaldet til Kronen eller ej. Med Mutsedler eller Lensansøgninger skal forholdes som fra gammel Tid af. Det Gods, som Kongen kun har forlenet bort paa

Livstid, men som Arvingerne ville tilholde sig, skal han tage og gøre Regnskab for Indkomsten deraf; mener nogen at være berettiget til dette Gods, skal han tage Dom i Sagen. Han skal tage Dom over den Ritmester, som er født der paa Landet, men i Fejdetid har ført Avindskjold mod sit Fædreland, om han ikke har forbrudt sit Gods og sin øvrige Anfordring paa Øsel. Det er rimeligt, at Kirkens Opbygning med det første finder Sted. Han skal selv ramme Fæstningens Bedste dermed og sørge for, at Kirken kommer til at ligge paa et saadant Sted, at den, hvis den bliver indtaget af en Fjende, kan være til mindst Afbræk for Fæstningen. Sk. T. 5, 116.

26. Aug. (Kbhvn.). Ejendomsbrev for Villum Worm, Borgemester i Aarhus, og hans Arvinger paa en ved hans Gaard liggende lille sur og øde Jord, kaldet Jens Rugholms Ejendom, vest op til den Residens, som Dr. Mathias Jacobsen nu bor paa, og strækkende sig mod syd fra Kannikegade til Byens Vold og mod vest fra nævnte Residens til Jacob Abels Ejendom, da han med et Raadstuevidne, dat. Aarhus Raadstue 24. Juli 1623, har bevist, at denne Jord uden nogen Skade for Byen kan bevilges ham. J. R. 8, 30. K.

— Miss. til Laurits Lindenov. Menige Sognemænd i Tising Sogn i Ning Herred have berettet, at deres forrige Sognepræst har haft Kronens og Kirkens Part af Tienden af Tising Sogn, og derhos begæret at maatte faa Tienden, da Sognepræsten nu er død. Laurits Lindenov skal med det første erklære sig om, hvorledes det forholder sig med Tienden og af hvilken Grund den ikke er bortfæstet til Sognemændene, der synes at være berettigede til den. J. T. 7, 284.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Hr. Holger Gabrielsen i Hylke indtil videre maa oppebære Tienden af Ring Kloster til sin Underholdning, da Kongen, der i Anledning af Trætten mellem Hr. Holger og Hr. Knud Jensen i Fruerring om nævnte Tiende havde befalet Laurits Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, og M. Jens Giødsen, Superintendent i Aarhus Stift, at undersøge, hvem af de to Præster der havde den ringeste Indkomst, af deres Erklæring har set, at Hr. Holger har den ringeste Indkomst og derfor er bedst berettiget til at oppebære Tienden. J. R. 8, 30 b. K.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Da Hr. Knud Jensen,

Sognepræst til Fruring Kirke, har berettet, at hans Gaard og Formue er brændt ved en uforvarende Ildebrand, skal Laurits Ebbesen lade ham faa nødtørftigt Bygningstømmer i Kronens Skove og noget af det nedbrudte Tømmer ved Jægergaardene ved Skanderborg og Rye til Hjælp. J. T. 7, 284 b.

26. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Eski Brock og Hr. Albret Skeel om at møde i Eutin i Holsten førstkommende 27. Sept. og rette sig efter den hosfølgende Instruks angaaende den mellem Ærkebispem af Bremen og Ridderskabet i Holsten omstridte Jagt. J. T. 7, 284 b. K.

27. Aug. (—). Miss. til Jost Høg. Da Kongen vil have, at Antoni Flores, Kaptejn over et Kompagni Soldater i Sjælland, skal have sin Bolig ved Sorø for at oplære Ungdommen i Brugen af Piker og Musket og andet, som en Soldat bør kende, skal Jost Høg forordne Antoni Floris en Bolig sammesteds og aarlig give ham 65 Kurantdlr. og 6 Læs Ved for hans Besværing. For Kasten med Piker skal Fægteren, der oppebærer Besolding derfor, betale ham. Sj. T. 22, 400 b. K.

— Miss. til Hr. Anders Sinklar om at lade Antony Flores faa afdøde Peder Aalborgs Kompagni her i Sjælland og lade ham faa den Gaard og anden Løn, som Peder Aalborg har haft for sin Bestilling. Sk. T. 5, 116 b.

28. Aug. (—). Pasbrev for Jacob Isbrandsen, Kongens Skibsløjtnant, der med Kongens Skib Lampren skal begive sig i Vestersøen for at holde Kronens Strømme rene, saa Kongens Undersaatter og andre Søfarende ikke blive overfaldne og plyndrede af Sørøvere, Fribyttere eller andre modvillige, særlig skal han under Norge passe paa de Skibe, som have Egetømmer inde. Træffer han Skibe, der have Egetømmer inde eller plyndre, skal han se at bemægtige sig dem og føre dem til København, medmindre de have Kongens fri Pas. Sj. R. 17, 522 b.

29. Aug. (—). Forordning om Visitering i Øresund. Sj. R. 17, 523. (Tr.: CCD. IV. 173).

— Miss. til Tolderne i Øresund. Forordningen om Visitering sendes dem med Ordre til at lade den opslaa paa Toldboden til Efterretning for alle vedkommende og rette sig efter den. Sj. R. 17, 523. Sj. T. 22, 400 b. K.

— Miss. til Visitøren. Genpart af Forordningen om Visitering sendes ham. Udt. i Sj. R. 17, 523.

29. Aug. (Kbhvn.). Følgrebrev for Gabriel Kruse til Hiulleberg, Embedsmand paa Landskrone Slot, til 3 Bønder i Yttergaarden i Aasted Herred i Halmstad Len. Sk. R. 4, 326.

30. Aug. (—). Miss. til Mogens Kaas om straks at give Bønderne her i Lenet [Kbhvn.] Tilhold om at opfylde, hvor i Christianshavn det bliver dem anvist. Sj. T. 22, 401. (Tr.: KD. V. 69).

— Miss. til Universitetet om at lade dets Bønder her i Lenet hjælpe til med at opfylde i Christianshavn, naar de have indhøstet. Sj. T. 22, 401. (Tr.: KD. V. 69. Dsk. Mag. 5. R. I. 55).

— Miss. til Holger Rosenkrantz om straks at afskaffe den Brotold ved Laholm Slot, som de Svenske udgive. saafremt den er paalagt nylig eller i Kongens Tid, eller snarest erklære sig til Kancelliet, hvis Brotolden har eksisteret fra Arilds Tid. Sk. T. 5, 117.

31. Aug. (—). Miss. til Lensmændene i Sjælland og Skaane om inden førstkommende St. Mortens Dag at fremsende Tredjeparten af Kirkernes Beholdning i deres Len til Christianstads Kirkes Bygnings Behov. — I Sjælland: Jørgen Urne (Kronborg), Ernst Normand (Antvorskov), Mogens Kaas (København), Mogens Pax (Roskilde), Palle Rosenkrantz (Vordingborg), Jakob Ulfeldt (Ringsted), Hans Lindenov (Kallundborg), Claus Daa (Draxholm), Peder Basse (Møen) og Alexander Raab (Holbæk). — I Skaane: Hr. Anders Bilde (Helsingborg), Tage Thott (Sølvitsborg), Sigvort Grubbe (Malmø), Gabriel Kruse (Landskrone), Holger Rosenkrantz (Laugholm), Erik Rosenkrantz (Halmstad), Otte Marsvin (Christianstad), Laxmand Gyldenstjerne (Froste Herred), Falk Lykke (Christianopel), Mogens Gyldenstjerne (Varberg). Sj. T. 22, 401. K.

— Ligelydende Miss. til Kapitlerne i Roskilde og Lund Domkirker. Udt. i Sj. T. 22, 401 b.

— Miss. til Siugert Grubbe om i sit Len [Malmø] straks at skaffe Kongen 200 Par Haner, som kunne være dygtige til at kapune og siden at bruge til Kongens Behov i Kongens Lysthave ved København. Sk. T. 5, 117.

1. Sept. (—). Miss. til Mogens Pax om med det allerførste og medens Jorden endnu er tør at lade Bønderne i sit

Len [Roskilde] opkaste Grøfter omkring Tostholm¹, saa vidt den støder paa Roskilde Len, saa intet Kvæg kan komme derover. Sj. T. 22, 402. K.

1. Sept. (Kbhvn.). Miss. til nogle Lensmænd om inden førstkommende 7. Sept. at begive sig til N for at mønstre N Kompagni. De skulle paase, at der ingen Passevolanter godtgøres og at der intet Underslæb sker. Hvis der angives syge, skulle disse straks besøges, medens Officererne og Soldaterne ere paa Mønstringspladsen. De skulle passe paa, at der i Mønstringsrullen ikke indføres Folk, som ikke ere gode Soldater og kunne passere. Den sidste Mønstringsrulle sendes dem til Efterretning. De maa ikke lade Officererne eller andre faa noget at vide om Mønstringen før Aftenen før Mønstringsdagen. Af de allerbedste Folk, som findes i Kompagnierne, skulle de optegne 110 eller 120 forsøgte Soldater, der kunne tjene som Korporaler; de skulle spørge sig for hos Officererne og ogsaa selv af Pas og andet se at sikre sig dygtige Folk. — Jørgen Urne og Tomas Noll i Helsingborg og Landskrone; Gabriel Kruse, Ofve Gedde, Holger Rosenkrantz paa Laugholm og Sigvort Grubbe i Malmø; Hendrik Vind, Christoffer Urne og Mogens Kaas i Køge; Niels Rosenkrantz. Sj. T. 22, 402. K.

8. Sept. (Visborg). Miss. til Borgemestre og Raad i Visby. Da de i adskillige Maader have besværet sig over det paa Gulland oprettede Kompagni, og Kompagniet for Kongen og de her til Stede værende Rigsraader har tilbudt at ville afstaa de det givne Benaadninger, saafremt Borgemestre og Raad og menige Borgerskab ville betale det dets udgivne Penge tilbage og overtage den Restance, der maatte findes hos Bønderne paa Gulland, har Kongen bevilget, at saafremt Kompagniet bliver tilfredsstillet som anført, Restancerne overtages og Borgemestre og Raad stille Kongen Sikkerhed for, at de ville drive Handelen med deres egne Penge, maa hele Handelen paa Gulland overdrages dem. De skulle straks erklære sig bestemt herom. Sk. T. 5, 117.

9. Sept. (—). Opfejningsbrev for Christen Smid, Borger i Visby, der for nogen Tid siden paa Tinge er bleven

¹ Torstholmen, Smørum H.

gjort nederfældig, fordi han paa Tinget har sagt, at et Brev af Christoffer Ulfeldt, Embedsmand paa Visborg Slot, var falskt. Sk. R. 4, 326 b.

9. Sept. (Visborg). Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Bertel Boern og Anders Reyn, Tømmermænd, angaaende Hugningen af et Kornhus. Huset skal være 75 Bindinger langt, hver Binding 2 sjællandske Al., og 17 Al. bredt. Det skal være 4 Lofter højt, det nederste Loft nede ved Jorden 4 Al. højt og de andre hver 3 Al. 1 Kvarter. Lofterne skulle laves med Støtterum, saaledes som det er vist dem. Der skal laves 2 Underlæg langs gennem Huset paa de 3 Lofter og Skillerum i det underste Loft, saa at Huset bliver delt i 8 Boder med 2 Døre til hver Bod, saa man kan gaa ind paa den ene og ud paa den anden Side. Paa Taget skal der laves 14 Gavle, 7 paa den ene og 7 paa den anden Side; paa den ene Side af Taget skal der laves Render, hvorigennem Kornet kan nedlades fra Loftet i Skibene. Hvor Bjælker, Underslag eller nogen Forbinding kommer, skal det gøres med Blad, og de skulle hæftes over hinanden, men ikke laves med Tapper, som det sædvanligvis er Skik. Huset skal laves med Afsætninger, saa hvert Loft bliver 8 Tommer („Toldt“) bredere end det andet, hvilket hver Gang skal forbindes med dobbelte Lejdinger. Taget skal med al Flid forbindes og hæftes i de øverste Bjælker. De skulle være forpligtede til at lave 3 Vinduer, Døre, Trapper og andet saadant samt Kamvinduer i hver Gavl eller Tagvinduer, samt at lægte Huset. De skulle for dette Arbejde have 1500 Sletdlr., som Christoffer Ulfeldt, Embedsmand paa Visborg Slot, skal betale dem, efterhaanden som Arbejdet skrider frem. Sk. R. 4, 326 b.

— Stævning, som Christoffer Ulfeldt har faaet over M. Antoni Hansen, Provst og Sognepræst i Visby. Christoffer Ulfeldt til Svendstrup, Embedsmand paa Visborg Slot, har berettet, at han har Tiltale til M. Antoni for følgende Punkter: 1. Han har i nogle Aars Tid hverken visiteret her paa Landet eller i sit eget Provsti. 2. Han har i 3 Aar afholdt sig fra Alterens Sakramente, til stor Forargelse for Menigheden. 3. Han har Langfredag 1622 drukket sig fuld i Petersemen, saa han paa Grund af Hæshed ikke har kunnet prædike i Paaskehelligdagene. 4. Han har efter Tingsvidners Lydelse brugt forskellige

Skældsord i sin Prædiken. 5. I Stedet for, at han efter Prædikenen skulde have bedt for Øvrigheden, har han bedt for den afsatte Landsdommer, de forrejste oprørske og opsætsige Borgere og deres Anhang her paa Landet. 6. Paa en Lørdag paa de Tider, da han skulde have været i Kirken og skriftet Folket, er han løbet ud i Byen til Hendrik von Køllen, Borger her sammesteds, med en bred Pampert i Haanden for at eftersøge Laures Sefrensens Dreng og hugge ham. 7. Han har samtykket i, at to Personer ere komne i Ægteskab sammen imod Ægteskabsartiklerne, hvilket kan bevises med et Brev af Hr. Chresten i Kellung, Provst i Nordre Treding. Endvidere har han i sin Prædiken efter Tingsvidners Lydelse brugt adskillige Skældsord mod Kompagniet og andre Utilbørligheder, som han billigvis bør tiltales for. Det befales ham at møde i København førstkomende N Dag for Kongen, Danmarks Riges Raad og nogle af Superintendenterne. Sk. T. 5, 118.

10. Sept. (Slide Havn). Bestalling for Laurids Søfrensen, Indvaaner i Visby, som Landsdommer paa Gulland. Han skal sidde Landsting paa Gulland og hjælpe enhver til Lov og Ret efter den Ed, han har aflagt. Han skal have 100 Dlr. i aarlig Løn, at udbetale ham af Lensmanden paa Visborg, og nyde den Gaard kvit og frit, som den tidligere Landsdommer har haft, men han skal ikke have nogensomhelst Genant af Bønderne. Sk. R. 4, 327 b.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt. Da Kongen har forordnet Laures Sefrensen til Landsdommer paa Gulland, skal Christoffer Ulfeldt undersøge, om den forrige Landsdommer, Troels Nielsen, har oppebaaret mere i Arbejdspenge af Bønderne, end Landsdommerne her ellers have faaet og han har været berettiget til. Hvis han har oppebaaret mere, end han har været berettiget til, skal det anvendes til Laures Sefrensens Besolding. Sk. T. 5, 119.

— Miss. til Chrestoffer Ulfeldt om at give Borgerskabet i Visby Ordre til herefter hver at betale Mestermannen sammesteds 1 Sk. dansk til Besolding, hvorfor Mestermannen skal være forpligtet til for en rimelig Betaling at henrette Fangerne. Sk. T. 5, 119.

14. Sept. (Hammershus). Aab. Brev, hvorved Kongen, der har bragt i Erfaring, at der næsten allevegne i de omlig-

gende Lande er Misvækst paa Korn, saa der kan befrygtes Dyr-tid derpaa, for at forekomme saadant har anset det for raadeligt at udstede aabent Forbud mod Udførsel indtil videre af adskillige Slags Korn, som vokser paa Bornholm, saafremt Overtræderne heraf ikke ville have forbrudt Skib, Gods og hvad de have med at fare og desuden ville straffes. Sk. R. 4, 328.

14. Sept. (Hammershus). Miss. til Hr. Anders Sinklar. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der er Misvækst paa Foder her paa Landet og at Bønderne af den Grund nødes til at slagte deres Kvæg, skal han paa Kongens Vegne for en rimelig Pris købe saa meget saltet Kød, som i Aar kan faas paa Bornholm, og føre det til Regnskab. Sk. T. 5, 119 b.

16. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Rigsraaderne Hr. Christen Friis, Hr. Anders Bilde og Tage Thott og Bisperne Dr. Hans Resener, Dr. Hans Mikkelsen og Dr. Mads, Biskop i Skaane. Da Kongen har bragt i Erfaring, at M. Antoni Hansen, Generalprovst paa Gulland, i adskillige Maader har forset sig, skulle de møde 27. Okt. i København for at forhøre M. Antoni Hansens Sag og dømme i den. Sj. T. 22, 402 b. Orig. (til Kristian Friis).

— Miss. til Chrestoffer Ulfeldt. Da Kongen har indstævnet M. Antoni Hansen, Generalprovst paa Gulland, til at møde i København førstkommende 27. Okt., skal Chrestoffer Ulfeldt til samme Tid sende en Mand der fra Landet til København med de yderligere Dokumenter og Vidnesbyrd, som han maatte have erhvervet i Sagen, hvilken Person skal gaa i Rette mod M. Antoni Hansen og bevise de Punkter, som denne anklages for. Sk. T. 5, 120 b.

— Miss. til Chrestofver Ulfeldt. Paa hans Begæring har Kongen bevilget, at han efter Mikkelsdag, naar den, som Kongen har forordnet til at ligge i Slotsloven i hans Sted, er kommet, maa begive sig fra Gulland indtil Mortensdag. Sk. T. 5, 121.

— Miss. til Lensmændene i nedennævnte Len om at give deres Skrivere og Tolderne i de dem underliggende Købstæder Ordre til for saa billig en Pris snm muligt at købe saa meget af den bedste danske Faareuld, som de kunne faa enten hos Adelen eller andensteds, og inden Vinter sende den til Børne-

huset enten med tilfældige Skuder eller paa anden Maade, da det er magtpaaliggende for at vedligeholde Arbejdet i Børnehuset. — Koldinghus, Skanderborg, Silkeborg, Dronningborg, Aalborg-hus, Mariager, Aarhus, Kalø, Christianstad, Malmøhus, Helsingborg, Sølvitsborg, Landskrone, Vordingborg, Tryggevælde, Antvorskov, Kallundborg og Møens Len. Sj. T. 22, 402 b. K.

16. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Falk Lykke om at møde for Kongen og Danmarks Riges Raad førstkommande 27. Okt. i København og til samme Tid lade hans Foged, der nylig i Nærværelse af Kongens Kommissærer blev overbevist om adskillige Beskyldninger, føre her ned og lade ham advare om, at han skal tage det med sig, som han har at forsvare sig med mod Beskyldningerne. Da det forekommer Kongen noget sælsomt, at Falk Lykke har tilstedt Fogden at drive saadan Forseelse, skal Falk Lykke ogsaa medtage, hvad han behøver for at erklære sig herom. Sk. T. 5, 119 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Tage Thott. Da Kongen, der har erfaret, at der i Blekinge er fremført forskellige Beskyldninger for dem mod en af Befalingsmand over Christianopels Len Falk Lykkes Fogder, vil lade denne Foged yderligere tiltale, skulle de til København fremsende de Beskyldninger, som ere blevne fremlagte for dem, med tilhørende Dokumenter og deres egen Relation derom, for dermed at bevise Beskyldningerne, saa alt kan være her den 27. Okt. Sk. T. 5, 120.

— Miss. til Gabriel Kruse om, at han paa nærmere Begæring af Kongens Tolder, saa vidt Lov og Ret medfører, skal være denne behjælpelig med at faa den Told, som med Rette bør udgives til Kongen, indkrævet med Dom og Rettergang, hvis nogen vægrer sig. Sk. T. 5, 121.

— Miss. til Holger Rosenkrantz Axelsen og Eller Holck om snarest at begive sig til Gulland for at affatte en Jordebog over, hvor meget Bønderne der paa Landet aarlig skulle svare i Landgilde under Hensyn til deres Ejendom og Belejlighed, saa enhver kan blive sat for en bestemt Landgilde. De skulle forhandle med Bønderne om, hvad disse godvilligt ville give i Husbondhold efter Gaardenes Lejlighed, naar en Gaard bliver ledig og der kommer en anden Person til den. De skulle selv flittigt undersøge og ogsaa foreholde Bønderne, hvor-

ledes der kan underholdes en 50 Soldater paa Gulland, hvoraf en Del kan bruges paa Havnene til at anføre Landfolket til Landets Defension, en Del kan ligge i Garnison paa Slottet. Til disse Folks Underhold skulle alle Indbyggere paa Gulland, Dommere og andre, Præsteskabet alene undtaget, hvert Fjerdingaar udgive noget efter enhvers Formue. Da det ikke er paalagt Visby at holde hverken Bøsseskytter eller Baadsmænd, skulle Indbyggerne i Byen underholde 10, 15 eller 20 af de 50 Soldater, alt eftersom Holger Rosenkrantz og Eller Holck anse dem i Stand til. Der skal beregnes 6 Sletdaler hver Maaned til hver Soldat, og Maaneden skal regnes til 32 Dage. Sk. T. 5, 121 b.

16. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Vind og Offe Høg om snarest at begive sig til Bornholm for at affatte en Jordebog over, hvor meget Bønderne der paa Landet aarlig skulle svare i Landgilde under Hensyn til deres Ejendom og Belejlighed, saa enhver kan blive sat for en bestemt Landgilde og dermed den Smørgæld, som hidtil har været svaret der paa Landet, være afskaffet. De skulle forhandle med Bønderne om, hvad disse godvilligt ville give i Husbondhold efter Gaardenes Lejlighed, naar en Gaard bliver ledig og der kommer en anden Person til den. De skulle selv flittigt undersøge og ogsaa foreholde Bønderne, hvorledes der kan underholdes en 50, 60 eller 70 Soldater paa Bornholm, hvoraf en Del kan bruges paa Havnene til at anføre Landfolket til Landets Defension, en Del kan ligge i Garnison paa Slottet. Til disse Folks Underhold skulle Indbyggerne paa Bornholm, Dommere og andre, Præsteskabet alene undtaget, hvert Fjerdingaar udgive noget efter enhvers Formue. Der skal beregnes 6 Sletdr. hver Maaned til hver Soldat, og Maaneden skal regnes til 32 Dage. De skulle ogsaa undersøge, hvad Rostjeneste og anden Tjeneste Adelen paa Bornholm i Fejdetid kan stille og underholde der paa Landet af dens yderste Formue. Sk. T. 5, 122.

— Miss. til Marqvor Bilde og Jørgen Brahe. Da Fru Ellene Marsvin til Ellensborg har begæret Øen Torøe i Nyborg Len til Mageskifte af Kronen for vel beliggende Gods i Nyborg Len, skulle de med det første besigte begge Parters Gods,

ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. T. 3, 818.

16. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen. Staller Kaas til Fadersbøl har berettet, at hans Broder Eggert Kaas for nogen Tid siden er bleven slaaet ihjel i Viborg. Det befales i den Anledning Knud Gyldenstjerne at være Staller Kaas behjælpelig med at erhverve Vidnesbyrd i den Sag. J. T. 7, 285 b.

— Miss. til Christen Høg. Da der snarest skal holdes Skifte efter afdøde Mogens Kruse til Balle, befales det ham at være til Stede ved Skiftet og under dette paatage sig Værgemaalet for Fru Dorrete Kruse, Enke efter Terkild Krabbe til Hestelund. J. T. 7, 285 b.

— Miss. til Jørgen Friis til Farskouf om paa samme Skifte at være Værge for Fru Dorrete Vesteni, Mogens Kruses Enke. Udt. i J. T. 7, 285 b.

17. Sept. (Kronborg). Miss. til Jost Høg, Palle Rosenkrantz og Axel Urne. For nogen Tid siden har Kongen ladet udgaa Missive til Jost Høg om, at nogle Sorø Klosters Bønder paa Laaland skulle gøre Ægt og Arbejde til Otte Pogwisch's Hovedgaard¹ paa Laaland, mod at han til Sorø Kloster skal svare saa mange Arbejdspenge, som Bønderne selv i det højeste ville give for deres Arbejde, og desuden sædvanlig Landgilde. Det paalægges dem i Forening at kalde Bønderne i de to Fogderier, som Otte Pogwisch vil forlenes med, for sig, fastsætte, hvor meget Otte Pogwisch aarlig skal give for Arbejdet og Landgilden og hvor meget Arbejde enhver Bonde er pligtig at gøre Otte Pogwisch, saa Bønderne ikke i nogen Maade komme til kort. Sj. R. 17, 523 b. Sj. T. 22, 403². K.

28. Sept. (Aggershus). Miss. til Vogn Vognsen. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der opholder sig nogle Fribyttere under Norge, skal han straks med Kongens Skib Neldebladet begive sig paa Strømmene mellem Holland og Flekkerøen og paagribe dem, der foretage sig noget mod den søfarende Mand. Hvis han, forinden han begiver sig paa Hjemreisen, kommer til at mangle Proviant paa Skibet, skal han forlange saadant i

¹ Kærstrup, Fuglse H. ² Udenfor er skrevet: Pros Knudsens Skrift.

Tønsberg Len hos Lensmanden Gunde Lange til Søfde. Sj. T. 22, 403. K.

2. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Oluf Parsberg. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Møllerne ved Stiernholms Slot ere bygfældige og med det første maa istandsættes, skal han ved første Lejlighed gøre et Overslag over, hvad det vil koste at reparere Møllerne, og indsende det til Kancelliet, hvorefter han siden skal faa Kongens Mening derom at vide. J. T. 7, 286. K.

10. Okt. (Ous). Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Skipper Jacob Jacobsen af Erdstvold¹ i Holland om, at han skal levere en Skibsladning paa omtrent 6000 Fyrredeler ved Sundby Færge i Isefjord. Han skal have 12 Rdlr. for Hundredet, hvert Hundrede beregnet til 10^{1/2} Tylt. Hvad han kan have over de 6000 skal godtgøres ham efter samme Takst. Kongen har her betalt ham 400 Rdlr. in specie paa Haanden; Resten skal betales ham i samme Mønt af Jørgen Urne, Embedsmand paa Frederiksborg og Kronborg, naar Ladningen leveres. Sj. R. 17, 524.

— Miss. til Jørgen Urne. Da Kongen har sluttet Kontrakt med Skipper Jacob Jacobsen af Erdstvold i Holland om Levering af en Skibsladning Deler ved Sundby Færge, skal Jørgen Urne modtage Tømmeret af ham, saasnart han kommer til Sundby Færge med det, saa han ikke skal blive opholdt. Sj. T. 22, 403 b. K.

15. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Borgemestre og Raad i nedennævnte Købstæder straks med nærværende Bud skulle fremsende den ene Halvdel af de Borgeleje penge, som Byerne ere takserede til, og den anden Halvdel til Midfaste, alt i god gangbar Mønt ligesom hidtil, saafremt de ikke selv ville staa til Rette derfor. — I Jylland: Aalborg til 54 Mand; Ribe 50; Aarhus 28; Randers 27; Kolding og Viborg hver 24; Horsens 18; Vejle 14; Lemvig 12; Sæby og Nykøbing hver 11; Æbeltoft, Thisted og Ringkøbing hver 10; Varde og Hjørring hver 9; Grenaa og Skive hver 8; Holstebro 7; Hobro 6; Skagen 4; Mariager 2. — I Fyen: Odense 36; Svendborg 19; Kerteminde

¹ Formentlig Aartswoude, Holland.

og Nyborg hver 16; Middelfart 11; Rudkøbing og Assens hver 10; Faaborg og Bogense hver 8. — I Sjælland: Køge 24; Helsingør 20; Næstved 17; Kallundborg 16; Slagelse 15; Holbæk 14; Slangerup 13; Skelskør 10; Nykøbing 9; Hedinge og Stege hver 7; Præstø og Roskilde hver 6; Ringsted og Korsør hver 4. — I Laaland og Falster: Nakskov 26; Maribo 14; Stubbe-købing 10; Nysted 9; Saksøkøbing 6. — I Skaane, Halland og Blekinge: Malmö 30; Ystad 28; Helsingborg 18; Landskrone 15; Lund 14; Ronneby 12; Simmershafn 8; Varberg og Christianstad hver 6; Laugholm, Skanør og Falsterbo hver 5; Falckenberg og Kongsbak hver 2. Sj. R. 17, 524.

15. Okt. (Kbhvn.). Pas¹ for nærværende Brevviser, der skal indkræve Borgelejepengene i Købstæderne. Lensmændene skulle give Borgerskabet i Købstæderne i deres Len Ordre til at erlægge Borgelejepengene uden al Forsømmelse og paa egen Bekostning skaffe Buddet fri Befordring til nærmest liggende Købstad, fri Færger over Færgestederne og fri Underholdning med Mad og Øl, saa Buddet hurtigt kan komme afsted. Sj. R. 17, 525 b.

20. Okt. (—). Mageskifte mellem Frederik Reedtz til Tyrrestrup, Embedsmand paa Trygevelde, og Kronen. Sj. R. 17, 526. (Se Kr. Sk.).

— Kvittansiarum til Axel Urne til Rygaard paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Ringsted Kloster og Len fra 1. Maj 1615 til 1. Maj 1624. Udt. i Sj. R. 17, 528 b.

— Proklama til alle Landsting for Fru Eddel Mogensdatter om, at alle, der maatte have Breve, hvori afdøde Mogens Lykke enten er Hovedmand eller Forlover, inden Aar og Dag enten selv eller ved deres Fuldmægtige skulle fremvise Hovedbrevene for Landsdommerne i hvert Land, der siden skulle give Fru Eddel Mogensdatter skriftlig Meddelelse derom, saafremt Indehaverne af Brevene ikke ville have forbrudt al Ret til at kræve Gælden. Udt. i J. R. 8, 31.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne og Niels Krag. Tyge Brahe, Embedsmand paa Skivehus, har berettet, at de rette Ejere og Arvinger til Jungergaard efter Kirkebøgerne i langsommelig

¹ Det indførte Pas er stilet til Skaane, Halland og Blekinge.

Tid aarlig have svaret en vis Afgift til Torumb og Selde Kirker i Saling, men nu er Jungergaard og Gods næsten alt-sammen afhændet og bortkommet ved Indførsel og paa andre Maader til forskellige gode Mænd. Skønt Palle Rodsteen, der skal være en af de sidste Lodsejere til Jungergaard, ofte, endog ved Retten, er anmodet om at oplyse, af hvilke Gaarde eller hvilken Ejendom under Jungergaard Afgiften til Kirkerne svare-des, har han altid henvist til, at der skal findes Oplysning der-om blandt afdøde Albret Skeels Breve, der staa under Forseg-ling i Domkirken i Viborg. For at Tyge Brahe kan faa at vide, hos hvem og af hvilke Gaarde og hvilken Ejendom han herefter skal kræve Kirkernes Rettighed, skulle de med det aller-første begive sig til Viborg, indstævne Palle Rodsteen og de andre Arvinger for sig, da de ere interesserede i Sagen, saa de samtidig kunne være til Stedè, og siden af Albret Skeels Breve udtage de Breve, der maatte angaa dette Gods, hvorefter de under deres Haand og Segl skulle meddele Tyge Brahe saadan Kundskab og Bevis, at han dermed kan forsvare Kirkernes Ret til Afgiften og kræve den. J. T. 7, 286. K.

21. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene i nedennævnte Len. Kristendommens sælsomme Tilstand og forskellige ufor-modede Underretninger, der Tid efter anden forebringes Kongen, have bevæget denne til endnu en Tid at underholde det ge-vorbne Folk, som det ellers havde været hans Hensigt at af-takke, og indkvartere det paa Landsbyerne. Det befales dem derfor at give N Soldater Underholdning i Landsbyerne i deres Len og indlægge dem hos de mest formuende Bønder, hvor de skulle nøjes med den ordinære Spise, som Bønderne bruge til sig selv og deres Folk, eftersom deres Stand er til, og ikke anmode dem om andet Traktement. Hvis Bønderne hellere ville give Penge, skulle de for 8 Dage give en gemen Soldat 4 slette Mk., hver Adelburs eller Korporal 5 slette Mk., hver Sergent 7 slette Mk. og hver Løjtnant $2\frac{1}{2}$ Sletdlr. Saafremt nogen for-drister sig til at plyndre, lidet eller meget, eller gøre nogen Gevalt i det Hus, han ligger i, eller andensteds, skulle de lade ham straffe tilbørligt. — I Jylland: Koldinghus, Skanderborg, Dronningborg og Aalborghus Len hver 20 Soldater; Silkeborg Len 18; Riberhus, Vestervig, Stiernholm, Aarhusgaard, Kalø og Hald Len hver 15; Lundenes, Bøfling, Ørum, Dueholm, Mariager,

Skivehus og Seigelstrup Len hver 10; Lønborg Bispegaard, Lund paa Mors, Asmind Kloster og Gudum Kloster hver 5; Pandumgaard 2. — I Fyen: Nyborg, Odensegaard og Trankier Len hver 20; Hagenskouf Len 12; Rugaard, Hindtsgefvel, St. Knuds Kloster og Dallumb Klosters Len hver 10. — I Sjælland: København, Kronborg, Frederiksborg, Draxholm, Kallundborg, Antvorskov og Vordingborg Len hver 20; Roskilde Len 15; Sæbygaard, Trøggevelde, Møen og Ringsted Klosters Len hver 10; Holbæk, Korsør og Solte Len hver 5. — I Skaane: Malmøhus, Christianstad, Sølvitsborg og Varberg Len hver 20; Helsingborg Len 18; Landskrone Len 12; Christianopel, St. Peders Kloster i Lund, Laugholm og Halmstad Len hver 10; Froste Herred 5; Helnekirke Len 3. Sj. T. 22, 403 b. K.

21. Okt. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Borgemestre og Raad i Købstæderne om Indkvartering af Soldater i Købstæderne: I Jylland: Ribe og Aalborg hver 30; Kolding og Aarhus hver 15; Randers og Viborg hver 12; Horsens og Vejle hver 10; Æbeltoft, Varde, Lemvig, Ringkøbing, Thisted, Sæby, Hjørring og Nykøbing paa Mors hver 8; Grenaa 6; Holstebro og Skive hver 5; Hobro 4; Mariager 2. — I Skaane, Halland og Blekinge: Malmø 20; Ystad 18; Lund, Helsingborg, Landskrone og Ronneby hver 10; Falsterbo, Skanør, Laugholm og Sølvitsborg hver 5; Simmershavn og Falkenberg hver 3; Kongsbak 2. — Paa Bornholm: Rønne, Svaneke, Hasle og Neksø tilsammen 20. — I Sjælland: København 40; Køge 15; Helsingør, Næstved, Kallundborg, Slagelse, Holbæk og Slangerup hver 10; Skelskør, Korsør, Vordingborg og Roskilde hver 8; Stege, Ringsted, Nykøbing, Præstø og Hedinge hver 5. — I Fyen og Smaalandene: Odense og Nakskov hver 20; Svendborg og Nyborg hver 12; Assens, Middelfart og Maribo hver 10; Rudkøbing, Børgense, Kerteminde og Faaborg hver 8; Nysted, Saksøbing og Stubbekøbing hver 5; Rødby 3. Sj. T. 22, 404 b. K.

— Miss. til Jost Høg. Da Kongen har sendt nærværende Skipper til hans Len [Sorø] for at tilhugge 10 eller 12 Skibsknæer til Kongen, skal han udvise Skipperen, hvor han uden Skade for Skoven kan hugge disse Skibsknæer, og skaffe ham de nødvendige Folk til at fælde og hugge Knæerne. Sj. T. 22, 405 b. K.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt om, at Kongen har bevilget,

at Dronningen af Sverrig i et Aars Tid efter dette Brevs Datum maa købe og udføre saa mange Bloksten, som hun behøver, fra Gulland. Sk. T. 5, 123.

22. Okt. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Fru Anne Lykke paa hendes afdøde Husbonde Caye Rantzaus Regnskab for Indtægt og Udgift af Kallundborg Slot og Len fra 1. Maj 1620 til 1. Maj 1623, da hun blev det kvit efter hendes Husbondes Død. Udt. i Sj. R. 17, 529.

— Kgl. Stadfæstelse til Hr. Christian Friis til Kragerup, Kansler, paa et af Jost Høg til Kye, Hofmester for det kongelige Akademi i Sorø, med Kongens Tilladelse paa Skolens Vegne udstedt Skøde, dateret Sorø, 1. Sept. 1624, hvorved Jost Høg tilskøder Hr. Christian Friis det lille Kapel i Sorø Kirke, som staar nord for Koret og er 3 Al. langt og 7 Al. 1 Kvarter bredt, til et Begravelsessted for Christian Friis, hans Hustru og Børn, men til intet andet Brug. Til Vedligeholdelse af Kapellet med Tag og Vinduer har Jost Høg paa Akademiets Vegne faaet 2 Bøndergaarde af Christian Friis's Gods i Volrup og Uggerløse i Mierløse Herred. Kongen tillader Hr. Christian Friis at forhøje Gulvet og Hvælvingen over Graven 1 eller 1¹/₂ Al. eller saa meget, som det er nødvendigt, for at Graven kan være fri for Vand. Sj. R. 17, 529.

— Skraa for Overskærersvendene i København. Sj. R. 17, 530. (Tr.: KD. II. 767—70).

— Skraa for Vantberederne i København. Sj. R. 17, 532. (Tr.: KD. II. 770—76).

— Miss. til Holger Lindenov og Fru Karen Gyldenstjerne. Fru Karen Gyldenstjerne har forsømt at betale Rente af 2000 Dlr. og er derfor ifalden dobbelt Rente. Kongen har dog nu eftergivet hende den ene Rente, mod at hun straks betaler den resterende sædvanlige Rente. Sj. T. 22, 405 b.

— Miss. til Axel Ulfstand og Corfits Gabriel om straks at tilendebringe Indførselen mellem Knud Gyldenstjerne, Befalingsmand paa Bergenhus, og Fru Soffie Ulfstand og levere den fra sig. Sk. T. 5, 123.

— Aab. Brev om, at Bønderne paa Torrøe, som Fru Eline Marsvin til Ellensborg har faaet til Mageskifte, og som tidligere have søgt til Svendborg Kirke, herefter skulle søge

Brenninge Kirke paa Taasinge og holde den for deres rette Sognekirke. Kongen bevilger, at Fru Eline Marsvin maa nyde de Torrøe Bønder, som hun faar til Brenninge Kirke, med samme Rettighed som de andre Bønder, der fra Arilds Tid have ligget til Brenninge Kirke. F. R. 3, 364 b.

22. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Marqvor Bilde og Jørgen Brahe. Da Kongen har bevilget, at Bønderne paa Torøe, som Kongen har bevilget Fru Ellen Marsvin til Mageskifte, heretter maa søge Brenninge Kirke paa Taasinge, skulle de være til Stede og forhandle mellem Fru Ellen Marsvin og Sognepræsten og Kirken i Svendborg, saa de paa en eller anden Maade faa Erstatning for den Afgang i Indkomst, som de lide derved, dog under Hensyn til, at de fremdeles ikke skulle gøre Torøe Bønder nogen Tjeneste. F. T. 3, 819.

— Miss. til Jørgen Arenfeldt. Kongen har bevilget, at Jomfru Helvig Arenfeldt maa sælge en hende tilhørende Gaard i Reinmark i Sjælland til den højstbydende, og at Jørgen Arenfeldt som hendes Værge maa give fuldkomment Skøde paa Gaarden, naar hun har solgt den. Endvidere skal han nu levere hende hendes Jordegods i Hænde, saa hun efter dette Brevs Datum selv maa oppebære og nyde Oppebørselen deraf, men hvis der er begyndt eller herefter kommer nogen Jordtrætte paa Godset, skal han, som han selv har tilbudt, saa vidt muligt forsvare det med Lov og Ret. J. T. 7, 286 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Kongen har for nogen Tid siden bevilget Jørgen Krag til Endrup noget Gods i Riberhus Len til Mageskifte, men erfarer nu, at de 3 Bønder, der bo paa de 2 Gaarde i Nøraa By, ikke for Kongens Tilforordnede, Hr. Ulrik Sandberg, Befalingsmand paa Lundenis, og Henrik Lange til Oldagger, have villet bekende, hvad de give i aarlig Skyld og hvad de kunne saa og avle. Han skal give disse Bønder Ordre til uden videre Forhaling under Ed at meddele Kongens Tilforordnede deres Skyld, Sæd og Avling. Han skal paa Tinge opkræve Mænd, der kunne anstille Under søgelse om Sæden og Avlingen, hvis der er Tvivl om Rigtigheden af Bøndernes Bekendelse. — Postscriptum: Han skal lade de ovennævnte Bønder, der have vist sig modvillige mod Kongens Tilforordnede, tiltale. J. T. 7, 287.

— Miss. til Hr. Ulrik Sandberg og Henrik Lange. Kongen

har nu befalet Hr. Albret Skeel, Embedsmand paa Riberhus, at give Mændene i Nøro By i Riberhus Len Tilhold om, at de uden al Forhaling eller Undskyldning under Ed skulle tilkendegive, hvad de kunne saa og avle, og at opkræve Synsmænd, der bedre kunne undersøge Sagen, hvis der findes Tvivl. De skulle derfor nu snarest udføre Kongens forrige Mis-sive. J. T. 7, 287.

23. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Envold Kruse. Da Kongen har bevilget, at Christopher Ulfeldt, Embedsmand paa Visborg Slot, en Tid lang maa begive sig fra Gulland, skal Envold Kruse med det allerførste begive sig til Gulland for at ligge i Slotsloven, indtil Christoffer Ulfeldt kommer tilbage, og paase, at alt gaar rigtigt til. Sj. T. 22, 405 b. K.

— Miss. til Frederik Reedtz om at lægge 2 Gaarde i Brøderup i Snesserød Sogn i Borsøe Herred og 1 Gaard i Hyllede i Kongsted Sogn i Faxe Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af ham selv, ind under Tryggevelde, indskrive dem i Jordebogen og gøre Regnskab for den aarlige visse og uvisse Indkomst af dem. K. Udt. i Sj. T. 22, 406.

— Lignende Miss. til Alexander Papenheim om at lægge 2 Gaarde i Mierløse Herred, den ene i Tiørntved i Stienlille Sogn, den anden i Krøgerup i Sønder Jørløse Sogn, som Kongen har faaet til Mageskifte af Frederik Reedtz, ind under Holbæk Len. K. Udt. i Sj. T. 22, 406.

— Lignende Miss. til Hans Lindenov om at lægge Frederik Reedtz's Part i 2 Gaarde i Killeklinte i Udbye Sogn i Arts Herred ind under Kallundborg Len. K. Udt. i Sj. T. 22, 406.

— Lignende Miss. til Ernst Normand om at lægge Frederik Reedtz's Part i 1 Gaard i Knudstrup i Giersløf Sogn i Løf Herred ind under Sæbygaards Len. K. Udt. i Sj. T. 22, 406.

— Miss. til Eski Brock. Da Knud Gyldenstjerne til Tiim, Embedsmand paa Hald Slot, har begæret noget Krongods i Dronningborg Len til Mageskifte, nemlig 1 Selvejergaard, kaldet Essendrup, i Laurberrig Sogn med den Ejendom paa Laurberrig Mark, som bruges til Gaarden, 2 Selvejergaarde i Lierberig Sogn og Herligheden af 1 Kirkebol i Vissinge Sogn i Galten Herred, Herligheden, som er Kronens og Kirkens Part, i et

Kirkebol i Skiød Sogn og Grandsløf Mølle i Grandsløf Sogn i Houilberg Herred, skal han med det første erklære sig, om dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 7, 287 b.

23. Okt. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Mogens Kaas paa Mariager Kloster om at erklære sig angaaende $\frac{1}{2}$ Gaard i Vet. Udt. i J. T. 7, 288.

— Ligelydende Miss. til Laurits Ebbesen om at erklære sig angaaende 1 Selvejergaard i Løng By og Sogn og 1 Selvejergaard, kaldet Vifvel, i Saubroe Herred. Udt. i J. T. 7, 288.

— Ligelydende Miss. til Hr. Ulrik Sandberg om at erklære sig angaaende et Hus, kaldet Marstrich, i Hee Sogn i Hing¹ Herred. Udt. i J. T. 7, 288.

— Miss. til Laurits Lindenov om at give Borgemestre og Raad og Hospitalsforstanderne i Aarhus Tilhold om at erklære sig angaaende noget Hospitalet tilhørende Gods, som Knud Gyldenstjerne begærer til Mageskifte, nemlig 2 Gaarde i Løng By og Sogn i Saubroe Herred, hvorfor han vil udlægge Hospitalet 1 Gaard i Skader By og Sogn i Sønderhald Herred og 1 Gaard i Suind² By i Skiødstrup Sogn i Lisberg Herred. Udt. i J. T. 7, 288.

— Miss. til Mogens Kaas. Kongen har givet Eski Brock til Estrup, Embedsmand paa Dronningborg, Ordre til sammen med Hr. Albret Skeel til Fussinge, Embedsmand paa Riberhus, at udføre Kongens Kommission angaaende nogle Jagtstridigheder. Da Eski Brock paa Grund af Svaghed ikke har kunnet møde til den fastsatte Tid, skal Mogens Kaas sammen med Hr. Albret Skeel efter førstkommende Omslag begive sig til Eutin og rette sig efter Kommissionens Indhold. De skulle i Forvejen melde deres Ankomst derhen og for de interesserede. J. T. 7, 288 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel om i Forening med Mogens Kaas at udføre Kommissionen i Eutin ved Omslagstid, da Eski Brock paa Grund af Svaghed ikke har kunnet møde til den fastsatte Tid. J. T. 7, 288 b.

24. Okt. (—). Kvittansiarum til Gundi Lange til

¹ J. T. har ved en Fejlskrift: Ning.

² Svinbo, Ø. Lisbjærg H.

Breninge paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Segelstrup Len fra 1. Maj 1617 til 1. Maj 1618, for den i dette Aar oppebaarne Pengeskat og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. K. J. R. 8, 31.

25. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Da Kongen har foræret Nicolaus Vasner, Medicus i Amsterdam, der har publiceret den sidste svenske Fejde, N. Dlr., skulle de betale ham disse Penge og føre dem til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 22, 406. K.

— Aab. Brev om Forbud mod Udførsel inden St. Hans Dag af Korn, Flæsk, Smør og Ost fra begge Riger. Sj. T. 22, 407. K. (Tr.: CCD. IV. 173 ff.).

— Miss. til Lensmændene¹ i Danmark og Norge om saa snart som muligt at lade ovenstaaende Forbud læse og forkynde i deres Len, hvor det gøres behov, og paase dets Overholdelse. Sj. T. 22, 407 b.

— (**Frederiksborg**). Aab. Brev om, at Nicolaus Eggebrecht maa faa det første Vikarie, som bliver ledigt i Roskilde Kapitel, saafremt det ikke er perpetueret til Odense Kollegium eller til noget andet. Sj. R. 17, 536 b.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Han har for nogen Tid siden faaet Ordre til at erklære sig om, hvorvidt Nygaards Mark uden Skade kan bevilges Bønderne i Valsøemagle til Brug. Da Kongen nu har bevilget, at Kaptejn Anthoni maa faa Nygaard og det Kompagni, som Peder Aalborg tidligere havde, skal Jacob Ulfeldt straks lade Kaptejn Anthoni faa Nygaard med alt Tilliggende. Sj. T. 22, 406 b. K.

— Miss. til Ernst Normand. Kongen har for nogen Tid siden til Roskilde Kapitel bortskiftet noget Jordegods i hans Len, som tidligere har været udlagt til Soldater og Officerer. Da det er magtpaaliggende for Kongen, at saadant fremdeles holdes vedlige, skal han straks uden videre Forhaling igen udlægge ligesaa gode Gaarde af Kronens Gods til Soldater og Officerer. Sj. T. 22, 406 b. K.

— Miss. til Jost Høg. Naar hans Lejlighed begiver sig

¹ De opregnes alle.

saaledes, maa han paa egne eller Akademiets Vegne en 3—4 Dage eller dæromkring, som Lejligheden kan kræve det, begive sig der fra Stedet, dog skal han efterlade sig saadan Ordinans, at intet imidlertid bliver forsømt. Da han har berettet, at nogle Børglum Klosters Gaarde ere udlagte til Soldater, saa kan Kongen, da Gaardene ere blevne henlagte til Soldaterne, førend Klosteret blev henlagt til Sorø og hans Underholdning, ikke se andet end, at Kronen ikke har afstaaet mere til Sorø og til ham, end den da havde, men saafremt disse Bøndergaarde for Bejlegheds Skyld ikke kunne mistes fra Lenet, tillader Kongen, at han i Stedet udlægger nogle andre ligesaa gode Gaarde af Klosterets Gods til Soldaterne. Han skal forhandle Fægteren Hans Villom og Kaptejn Anthoni imellem, saaledes at Anthoni kommer til at undervise Børnene i Fodturneren og Pikkasten, men da Fægteren var forpligtet til at gøre det for den Løn, han har, skal Fægteren give Anthoni 80 Kurantdlr. eller noget mere derfor. Sj. T. 22, 408. K.

25. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Hr. Anders Sinklar om, at han maa begive sig fra Bornholm og denne Vinter blive i Skaane, dog skal han paa Bornholm gøre den Anordning, at intet imidlertid bliver forsømt. Sk. T. 5, 123 b. Jvfr. 27. Okt.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Hoslagt sendes ham en Supplikation med Ordre til at erklære sig til Kongen angaaende den og siden igen indsende den til Kancelliet. Han skal imidlertid være Bonden ubevaret. Sk. T. 5, 123 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Da det er berettet for Kongen, at den Arv, som er falden efter afdøde Jacob og Siugerts Becks afdøde Moder¹, ikke uden Skade for Arvingerne kan staa uskiftet længere, skal han rette sig efter at være Værge for Jacob Becks Børn, medens Skiftet staar paa, og paase, at der vederfares dem, hvad Ret er. Sk. T. 5, 124.

— Miss. til Laurits Lindenov. Kongen har bevilget, at han maa beholde Tisse Tiende til Aarhusgaard. De Bønder, der have opbrudt Kongens Missive og derfor ere dømte

¹ Agathe Sivertsdatter Grubbe g. m. Lave Beck.

i Kongens Naade og Unaade, maa han lade afsone denne Forseelse. J. T. 7, 289. K.

25. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Tønne Friis. Kongen har bragt i Erfaring, at en Del Bønder udsætter deres Garn i Limfjorden videre end det hidtil har været sædvanligt. Han skal derfor hvert Aar paase, at ingen trænger sig videre ud eller nærmere Dybet, end det er billigt og sædvanligt og er fastsat efter Kongens Befaling i Manderup Parsbergs Tid. J. T. 7, 289. K.

26. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen, der har bragt i Erfaring, at en Del af Adelen og Folk, der have Adels-gods inde, ikke holde deres Rostjeneste saa færdig, som de ere pligtige til, i Betragtning af, at Tiden Dag for Dag bliver mere sælsom, alvorligt paabyder alle at have deres Rostjeneste i Beredskab, saa de kunne være færdige til at ride, naarsomhelst de tilsiges, saafremt de ikke ville staa Kongen og Riget til Rette for den Skade, som deres Langdrægtighed kan foraarsage. Da en Del endnu ikke har fremsendt deres Jordebøger, formaner de endnu en Gang alvorligt til at gøre det, medmindre de ville staa til Rette derfor og være forpligtede til at holde den Rostjeneste, som lægges paa Godset, selv om det kan menes, at den er anslaaet for højt. Sj. T. 22, 408 b. K.

— Miss. til Lensmændene¹ om at lade ovenstaaende aabne Brev læse og paaskrive paa de Steder i deres Len, hvor det er nødvendigt, saa enhver kan vide at rette sig derefter. Sj. T. 22, 409. K. Orig. (til Jakob Ulfeldt).

— Miss. til Hr. Anders Bilde, Eske Brock, Christen Holck og Hr. Albret Skeel om at fortsætte med Takseringen for Rostjeneste, for at enhver, der har Adelsgods, kan vide, af hvor mange Læster Korn han skal holde en gerust Hest. De skulle taksere dem, der have Adelsgods, for en vis Rostjeneste og det, selv om de ikke fremsende Jordebøger. Sj. T. 22, 409 b. K.

— Miss. til Marqvor Bilde og Jørgen Brahe. Da Hans Kaas til Østergaard har faaet Ordre til at paatage sig Værge-maalet for Jomfru Dorette Skinkel, som hendes Halvbroder, afdøde Peder Straale, hidtil har forestaaet, skulle de paa An-

¹ Lenene opregnes.

fordring af Hans Kaas overlevere denne Værgemaal et og paase, at alt gaar til paa rette Maade. F. T. 3, 820.

26. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Jørgen Urne. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der i Aar har været stor Misvækst paa Rug, har han bevilget, at de Kronens Bønder i Frederiksborg og Kronborg Len, der ikke kunne svare deres Ruglandgilde, maa give Byg i Stedet, Pund for Pund. Sj. T. 22, 409 b. K.

— Miss. til Tønne Friis. Da Kongen af de oversendte Akter og Tingsvidner om Skomager Jørgen Pøler i Aalborg har set, at han har anstillet sig ganske modvilig med modvillig og utilbørlig Samling, skal Tønne Friis lade ham fængsle og tiltale derfor og siden lade Kongen vide, hvad Dom der erhverves over ham. Hvis det findes, at andre have været til Sinds at gøre Oprør, skal han lade dem tiltale derfor og sætte i Rette, om ikke disse Haandværkere paa Grund af det Oprør, som de have anstiftet, bør have forbrudt deres Lavshus og herefter ikke have Tilladelse til at holde Lavshus, medmindre de faa særlig Benaadning af Kongen dertil. Hvis det viser sig, at nogle af Øvrigheden have spillet under Dække med dem og ikke forholdt sig saa trofast, som de burde, med at afstille, afvende og forekomme dette Oprør, skal han ogsaa lade dem tiltale, for at enhver kan vide at forestaa sit betroede Kald alvorligt og for at ikke noget skal stikkes under Bænken. J. T. 7, 289 b.

27. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Sinklar. Da han har anmodet Kongen om, at han paa Grund af forskellige Bestillinger maa faa Tilladelse til straks at begive sig fra Bornholm over til Skaane, gives der ham Tilladelse hertil, dog skal han, forinden han rejser fra Bornholm, ordne det saaledes, at der føres godt Tilsyn med alt baade paa Slottet og paa Landet, saa intet bliver forsømt paa Grund af hans Fraværelse. Sk. T. 5, 124.

28. Okt. (—). Bestalling for Jacob Foycart som Fiolist med en aarlig Løn af 400 Kurantdlr., at regne fra 23. Okt. 1624. Sj. R. 17, 536 b.

— Miss. til Ernst Normand. Da Salpetersyderen har berettet Kongen, at der maa bygges noget paa Salpeterladen i Antvorskov Len, skal Ernst Normand straks lade Laden for-

længe saa meget, som gøres behov til den ny Indførsels Jord. Sj. T. 22, 409 b. K.

28. Okt. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Claus Daa angaaende Salpeterladen i Dragsholm Len. Sj. T. 22, 409 b. K.

— Miss. til Jørgen Urne om i Kronborg og Frederiksborg Len at lade hugge 200 Læs ungt Hasselved og lade dem føre til Krudtmøllen ved Lundbye, hvor de skulle brændes til Kul, som skal bruges til at lave Krudt. Sj. T. 22, 410. K.

— Miss. til Sigvort Grubbe [Malmøhus] om at indtage de Soldater, der have været indkvarterede i Sjælland og Skaane, i Befæstningen paa Malmøhus og indkvartere dem der. Han skal give Bønderne og Borgerne i de Len, hvor Soldaterne skulde have været indkvarterede, Tilhold om i god Tid at sende ham Soldaternes Lening, for at disse kunne have deres tilbørlige Underholdning deraf og ikke skulle have Grund til at beklage sig over urigtig Betaling, dog skal man give hver Soldat Leningen i Haanden selv. Der skal holdes rigtig Bog herover og over det, som Borgere og Bønder udgive. Borgere og Bønder skulle udrede Leningen maanedsviis, for at de lettere kunne overkomme det. Sj. T. 22, 410 b. K.

— Ligelydende Miss. til Mogens Gyldenstjerne paa Varberg Slot, Holger Rosenkrantz paa Laholm Slot og Erik Rosenkrantz i Halmstad Len om at indtage de Soldater, der var indkvarterede i deres Len og underliggende Købstæder, i Fæstningerne til sig. Udt. i Sj. T. 22, 410 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, der for nogen Tid siden¹ har paabudt, at det Marked, der tidligere holdtes i Landskrone paa St. Bodels Dag [17. Juni], herefter skulde holdes St. Dionysii Dag [10. Okt.], nu, da det har vist sig, at Markedet af adskillige Grunde ikke bekvemt kan holdes St. Dionysii Dag, bevilger, at det igen maa holdes St. Bodels Dag. Det paabydes alle at besøge Markedet St. Bodels Dag. Besøger nogen Markedet paa en anden Tid, vil han blive tiltalt og straffet. Sk. R. 4, 328 b.

— Miss. til Siugert Grubbe. Kongen sender ham en Del Officerer og Soldater, som skulle indkvarteres i Malmø. De skulle hos Borgerne kun have Seng og Tilladelse til at koge

¹ 26. Febr. 1624.

og varme sig ved deres Værters Ild, naar den tændes, men al anden Fornødenhed skulle de selv skaffe sig for den Lening, der gives dem. Den ugentlige Lening skal han levere enhver Officer og Soldat i Hænde selv og maa ikke give den til nogen paa deres Vegne. Leningen til dem skal han selv oppebære af sit eget Len. De andre Lensmænd skulle efter Kongens Befaling maanedlig sende ham Lening til saa mange Officerer og Soldater, som ere tildelte deres Lens Købstæder og Bønder. Der sendes ham Missiver til Lensmændene i Skaane angaaende Soldaternes Lening, hvilke Missiver han snarest skal tilsende disse. Sk. T. 5, 124 b.

28. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene i Sjælland og en Del af Skaane. Da Kongen har forordnet, at de Soldater, der skulde have været indkvarterede i deres Len og de underliggende Købstæder, nu skulle indkvarteres i Malmø, skulle de give Borgerskabet og Bønderne i deres Len Tilhold om hver Maaned i god Tid at levere dem Leningen til de Soldater, der skulde have været indkvarterede i deres Len og Købstæder, hvorefter de hver Maaned i god Tid skulle fremsende den til Sigvort Grubbe, Embedsmand paa Malmøhus, der skal fordele den mellem Soldaterne. — I Sjælland: Mogens Kaas [Kbhvns Len], Jørgen Urne [Kronborg og Frederiksborg Len], Mogens Pax [Roskilde Len], Ernst Normand [Antvorskov og Korsør Len], Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len], Frederik Reedt [Tryggevælde Len], Peder Basse [Møen], Jacob Ulfeldt [Ringsted Klosters Len] og Alexander Papenheim [Holbæk Len]. — I Skaane: Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len], Sigvort Grubbe [Malmøhus Len], Gabriel Kruse [Landskrone Len], Laxmand Gyldenstjerne [Froste Herred], Fru Beate Hvitfeldt [St. Peders Kloster i Lund] og Tage Thott [Sølvitsborg Len]. Sj. T. 22, 410. K.

— Miss. til Jørgen Vind. Da Kongen vil have Tage Thott til Eriksholm, Embedsmand paa Sølvitsborg Slot, fritaget for Værgemaalet for Else Ulfstand Holgersdatter, som denne en Tid har forestaaet, skal han rette sig efter at overtage dette Værgemaal. Sk. T. 5, 125.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Kongen, der har bragt i Erfaring, at en Del af Borgerne i Laholm sidste Foraar have lidt stor Skade ved Ildebrand, har bevilget, at de, der have

lidt Skade ved Ildebranden, maa være fri for at svare den sidst paabudte Skat. Sk. T. 5, 125.

28. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Siugert Grubbe. Da Kongen har faaet berettet, at Hendrik Sinklars Officerers og Adelsbursers Bønder besværes mere end Kongens Forordninger berettigede til, skal Siugert Grubbe paase, at Officerernes og Adelsbursernes Bønder ikke besværes mod Kongens Forordninger. Sk. T. 5, 125 b.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne, Erik Rosenkrantz og Holger Rosenkrantz. Da Kongen har bevilget, at Bønderne i deres Len paa Grund af Armod maa være fritagne for at svare Halvdelen af den sidst paabudte Skat, maa de ikke besvære Bønderne med at svare mere end Halvparten. Sk. T. 5, 126 og 127.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. For nogen Tid siden har han faaet Ordre til at afskaffe nogle Skvatmøller i Berre Herred. Kongen tillader dog nu, at disse afskaffede Møller igen bruges af Bønderne. Sk. T. 5, 127.

— Miss. til Kapitlet i Lund Domkirke. Det er berettet for Kongen, at Chresten Pedersen, Kongens Danske Kancellis Tjener, i adskillige Maader kommer til kort paa den Rente og Rettighed, der tilkommer ham i Lund Kapitel baade med Domkirkens Procuratorium, som han forbigaas til, og i andre Maader. Da Kongen har forlenet ham med hans Beneficier i Kapitlet paa Grund af hans daglige Tjeneste og Opvartning i Kancelliet, befales det Kapitlet uden videre Forevending at tilstede Chresten Pedersen at være Kirkeværge og nyde den dermed følgende Rente og Rettighed, da det nu med Rette tilkommer ham, dog kan Kapitlet selv, som det ogsaa bør, nok have Tilsyn med Kirkens Tarv, medens han har Kirkeværgedømmet. Det maa heller ikke paa anden Maade forulæmpe ham i hans Rente og Rettighed eller besvære ham mere end de residerende Kanniker. Sk. T. 5, 126.

— Miss. til Lund Kapitel. Efter Kongens Befaling har det erklæret sig angaaende Striden mellem Jørgen Vind til Gundestrup og Frederik Gynter, tysk Sekretær, angaaende de Mensalgodser, som var ledige i Kapitlet efter afdøde Lauge Urne. Skønt Frederik Gynter var i Kapitlet, førend Jørgen Vind fik kongelig Bevilling til at maatte deltage i Fællesgodset

lige med de residerende Kanniker, har det ikke ment at kunne forstaa Kongens Bevilling anderledes, end at Jørgen Vind havde det Privilegium, medens han var i Kongens Kancelli og daglige Tjeneste, og at det fremdeles skulde vedblive straks fra den Tid af, da han blev forløvet af Kongens daglige Tjeneste, hvorfor det ikke har villet formene Jørgen Vind at optere Fællesgodset efter Lauge Urne. Da den Bevilling, som Kongen har givet Jørgen Vind, efterat han var forløvet af Kongens Tjeneste, kun kan forstaas saaledes, at den først begynder med Bevillingens Dato, saaledes som der i en lignende Sag er gaaet Dom tidligere for Kongen og Danmarks Riges Raad, kan Kongen ikke se, at man af den Grund kan forholde Frederik Gynter de nævnte Fællesgodser, hvorfor de maa tilstilles hans Fuldmægtig. Sk. T. 5, 127 b.

28. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Niels Krag. Fru Oliffe Lykke, Ifver Juels Enke, har berettet, at hun for nogle Aar siden skal have skyldt Otte Christopher Rosenkrantz 700 Rdlr. for et Løfte, han har været i for Ifver Juel. Otte Christopher Rosenkrantz har ladet hende forfølge med Æskning til Herredsting og Landsting for Pengene, hvorefter hun har besøgt ham og betalt ham 300 Rdlr. Hun har faaet hans Kvittans derfor, og i Kvittansen har Otte Christopher Rosenkrantz afstaaet Æskningen, men Brevene ere ikke blevne tilstillede hende. Saafremt hun kan bevise, at Otte Christopher Rosenkrantz har afstaaet Æskningen, skal Niels Krag tilstille hende dem. J. T. 7, 290.

30. Okt. (—). Aab. Brev til nogle af Købstæderne om Silkehandelen. Sj. R. 17, 536. (Tr.: CCD. IV. 175).

— Miss. til nogle Lensmænd om at lade bage N Læster Brød og lade male N Læster Gryn i deres Len og gøre sig Flid for, at Brødet og Grynene blive leverede til Proviantskriveren her, om muligt inden Vinter, foruden den Fetalje og andet, som de i Følge deres Forleningsbreve skulle levere. Endvidere skulle de saa hurtig som muligt hidsende hvad de derudover maatte faa tilovers af Rug, Byg, Havre og Smør af Lenets Indkomst. — Ernst Normand [Antvorskov Len] 100 Læster Brød og 6 Læster Gryn; Hans Lindenov [Kallundborg Len], Claus Daa [Dragsholm Len], Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len], og Mogens Pax [Roskilde Len] hver 50 Læster Brød og 4

Læster Gryn; Sigvort Grubbe [Malmøhus Len] 30 Læster Brød og 20 Læster Gryn; Mogens Kaas [Københavns Len] 100 Læster Brød og 10 Læster Gryn, han skal modtage Kornet dertil paa Provianthuset i København. Sj. T. 22, 410 b. K.

30. Okt. (Kbhvn.). Miss. til nogle Lensmænd om i Købstaden N at lade bestille og lave nogle Læster Tønder, saa Kongen til Foraaret, hvis han faar Brug for dem, kan faa dem for god Betaling. Endvidere skulle de i deres Lens Købstæder have saa meget Malt og Humle i Forraad, at Tønderne kunne blive fyldte med det Øl, som kan brygges deraf, saa det er til Stede, hvis Kongen faar Brug for det. — Hr. Anders Bilde (Helsingborg), Sigvort Grubbe (Malmø) og Mogens Kaas (Køge) hver 200 Læster Tønder; Jørgen Urne (Helsingør) og Gabriel Kruse (Landskrone) hver 100 Læster Tønder. Sj. T. 22, 411. K.

— Miss. til Laurits Grubbe [Aalholm Len] og Axel Urne [Halsted Kloster] om at bestille 10 Læster Ærter, saa de kunne være til Stede, hvis Kongen til Foraaret behøver dem. Sj. T. 22, 411 b. K.

— Miss. til Siugert Grubbe om straks at skaffe de Officerer og Soldater, som ere indkvarterede i Malmø, baade dem, der tidligere vare forordnede i hans eget Len, og dem, der komme til Malmø fra de andre Len, alle til Hobe, deres Lening hver 8. Dag, for at de ikke skulle foraarsages til at øve nogen Overlast. Pengene skulle straks sendes ham fra de andre Len, hvor Officerer og Soldater tidligere var indkvarterede og skulde have deres Betaling. Sk. T. 5, 128.

— (**Frøderiksborg**). Bestalling for Villom Lakej, der skal tage Vare paa Gemakkerne paa Kronborg Slot og have Tapetseriet sammesteds i god Forvaring, ligesaa Linned og Silketøj, som hans Formand Gothard Klejnsmed tidligere har haft i Forvaring. Han skal have Tilsyn med hvad der bliver forordnet til Slottet, med Malerværk, Staffering og andet, saa intet bliver fordærvet. Ligesaa skal han paase, at Laase og Vinduer for oven og for neden i Slottet med Tilbehør, samt Borde, Bænke, Stole, Sengesteder og hvad der er nagelfast, ikke blive forrykkede, bortlaante eller forvendte, og at ingen Døre eller Vinduer ituslaas af Vinden, medmindre han selv vil betale det, hvis det skyldes hans Forsømmelse. Han skal under

Fortabelse af hans Velfærd passe saaledes paa Hovednøglen, at ingen faar den i Hænde, som ikke bør have den. Hvis han mærker, at nogen har en Hovednøgle, som ikke bør have en saadan, skal han være forpligtet til at melde det. Han skal have 70 Kurantdlr. i aarlig Løn og 40 Kurantdlr. i aarlige Kostpenge, at udbetale af Tolderne. Sj. R. 17, 540 b.

30. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Mogens Kaas om paa Ibstrup at lade opstalde 200 Købestude, hvoraf Proviantskriver Bartholomeus Hogensen skal slagte og sælge de 100, hvilket han skal meddele Rentemestrene, førend alle Øksnene blive slagtede. Sj. T. 22, 412 b. K.

— Miss. til Rentemestrene. Kongen har for nogen Tid siden anset det for godt igen at lægge nogle Bøndergaarde, der var udlagte til Underhold af nogle Soldater, under Kronen og til samme Værk, nemlig Garnison og Defension, efter den derom gjorte Anordning udlagt det Paalæg, der var bevilget Kongen for Bøndergaardenes Landgilde og Herlighed, hvilket Paalæg skal forhøjes saa meget, som er nødvendigt til Folkets Underhold. Da dette Paalæg særlig bestaar i Smaatolden og Vinsisen og Kongen finder det raadeligt, at disse Indkomster oppebæres særskilt, skulle de overveje, hvorledes den Indkomst, som Kongen havde af Smaatolden før 1615, uden nogen Afgang eller Formindskelse for Kongen kan erlægges eller erstattes og Resten siden anvendes til sit Brug, for at Kongen kan blive fri for videre Overløb af og Udlæg til de ny anordnede Folk. Den sidste, Aar 1615 paalagte, Tyskølssise forbeholder Kongen sig for de Bøndergaarde, der endnu ere udlagte til Officerer og Adelburser, dog skulle de erklære sig om, hvorvidt det kan være aldeles uden Skade for Kongen. Sj. T. 22, 412 b. K.

— Miss. til Ernst Normand om at skaffe Deler til Kister, hvori 15 Stykker Vildt kunne staa, straks lade Kisterne lave og i Korsør lade fragte en Skude, som kan føre Dyrene til Helligenhaufn eller Nysted. Udgiften derved skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 22, 413. K.

— Miss. til Jørgen Urne. Han skal give enhver Bonde Ordre til at rydde 10 Stubbe i Ebbekiøbsvang, men ikke mere, førend Kongen selv har beset det, føre de afryddede Stubbe af Vejen og jævne Pladsen. Paa samme Maade skal der for-

holdes med den Mose ved Abrahamstrup, som ligger op til den Dam, der sidst blev rensset, der hvor Vejen gaar til Gaarden. Det Hasselved, som han tidligere har faaet skriftlig Ordre til at sende til Krudtmøllen, skal hugges i det Kobbøl nærmest op til Abrahamstrup. Den Vej, der er begyndt til Hillerød, skal gøres færdig saa snart som muligt. Han skal lade Skovrideren tiltale, fordi han ikke efter sin Bestalings Lydelse har haft Tilsyn med Skovfogden, idet der er hugget til Upligt i Skoven. Det kan ikke undskyldes Skovrideren, at Skovfogden vil undskyldes ham, men kan det bevises, at han har været syg, medens der er hugget i Skoven, maa han komme paa fri Fod igen, dog skal det Mærke, som han slaar paa Træerne, tages fra ham. Hvad der skal bruges her til Slottet og andensteds skal tages af det, som er hugget og ryddet paa Ladegaardens Mark. Han skal lade det paa medfølgende Seddel opførte Kvæg stalde paa Ladegaarden. Sj. T. 22, 413. K.

30. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Mogens Pax. Han har tidligere faaet Ordre til at tiltale Mogens Ulfeldts Arvinger for den Restance, som afdøde Mogens Ulfeldt resterede med, men da man endnu ikke er kommen til Ende med Overleveringen af Værgemaalet for Jomfru Anne Ulfeldt, har Kongen nu bevilget, at Tiltalen maa udsættes til førstkommende Jul. Sj. T. 22, 413 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København. Nicolaus Soukart, Indbygger i Hage i Holland, har berettet, at Johan Roswichs har angrebet ham med Skælden paa hans ærlige Navn og Rygte, hvorfor han har anmodet om Tilladelse til at maatte udføre sine Beskyldninger mod denne ved Retten. Da saadant i sig selv er rimeligt, skulle de snarest stævne begge Parter i Rette for sig, afsige Dom mellem dem med saa kort Proces som muligt, saa Nicolaus Soukart som fremmed ikke skal opholdes længe. Sj. T. 22, 414.

— Miss. til Otte Skeel og Niels Friis til Krastrup. Da Manderup Due til Halkier, Hofsinde, har begæret 6 Kronens Gaarde i Eidrup i Himmer Syssel i Aalborghus Len til Mage-skifte for noget af sit Gods, nemlig 1 Gaard i Thorup i Hellingum Herred med Skov til 43 Svins Olden, 1 Gaard i Holum i Vester Thorup Sogn i Han Herred, 1 Gaard i Hauersleuf By og

Sogn, 1 Gaard i Øsløf i Kiettrup Sogn, 1 Gaard i Brøndum i Kallerup Sogn, 1 Gaard i Aatrup i Thorsleuf Sogn og, hvis det ikke beløber sig til saa meget som Kronens Gods, nogle Enge i Ulskouf, som Jens Jørgensen i Løkkegaard, Jens Søfrensen i Hammergaard, Søfren Jensen i Torpit og Christen Knudsens Hustru paa Giøl have i Brug, skulle de besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 7, 290.

30. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Jørgen Grubbe. Da Jost Friis til Farskouf har begæret 1 Kronens Gaard i Tørring Sogn i Skodborg Herred i Bøfling Len, der svarer til Vestervig Kloster, til Mageskifte for 1 ham tilhørende Gaard, kaldet Brendgaard, i Vandborg Sogn i Vandfeld Herred i Bøfling Len, skal han erklære sig om, hvorvidt Kronens Gaard for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan undværes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 7, 291.

— Miss. til Ifver Jul. Da Jost Friis til Farskouf har begæret noget Krongods i Bøfling Len, nemlig Herligheden af 1 jordeggen Bondegaard, kaldet Eskebek, Herligheden af en jordeggen Værsted, kaldet Grandsboel, og en Staf Kronjord, der bruges under Grandsboel og kaldes Peder Harboes Eje, og 1 Gaard ved Lomferbek i Skodborg Herred, til Mageskifte for 1 Gaard i Helden Sogn i Skodborg Herred, 1 Gaard i Hiortkiered i Rame Sogn i Vandfeld Herred, 1 Gaard, kaldet Gadgaard, i Fialtring Sogn og 1 Bol i Transkier i Trans Sogn, alt i Bøfling Len, skal han erklære sig om, hvorvidt Kronens Gods for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan undværes fra Lenet, og om Jost Friis's Gods er ligesaa godt som Kronens Gods, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 7, 291.

31. Okt. (Kbhvn.). Miss. til alt Raadet. Da Kongen paa sin Søn Hertug Frederiks Vegne er kommen i nogen Underhandling med Domkapitlet i Halberstadt og det er Kongen mærkeligt magtpaaliggende, at den Assekuration, som han har lovet Kapitlet, bliver tilstillet dette i denne Maaned, anmoder Kongen Raadet om straks at underskrive og besegle dette Instrument sammen med Kongen. Forsikringen er limiteret med Vilkaar og ikke saa stræng, som den plejer at være, saaledes som de nærmere kunne se af dens Indhold. Hvis der gøres nogen Revers derimod fornøden, kan den skaffes ved den første

Forsamling af Raadet. Dermed sker det kongelige Hus synderlig til Vilje. Sj. T. 22, 411 b. K. Orig. (til Holger Rosenkrantz, Embedsmand paa Odensegaard).

31. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Grubbe [Malmøhus Len], Gabriel Kruse [Landskrone Len], Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len] og Mogens Kaas [Københavns Len]. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der øves adskillig Modvilje paa Vejene af en Del aftakkede Soldater, skulle de lade Vejene beride af deres Rostjeneste og saa meget som muligt holde „ordinarie batre in strada“¹. Enhver, der antræffes uden rigtig Besked, skal anholdes og straffes, hvis han har forset sig, eller skaffes ud af Landet. Sj. T. 22, 411 b.

— Miss. til Hendrik Vind og Jens Munk. Da Mester Daniel Skibsbygger formener endnu at have en Sum Penge til gode hos Kongen for Skibet den røde Løve, som han har bygget, skulle de stævne Mester David i Rette for sig, gennemse de Breve og Kontrakter, hvormed han vil bevise sit Tilgodehavende, og afsige Kendelse om, hvorvidt han, hvad dog ikke formenes, har noget til gode. De skulle give deres Kendelse beskreven. Sj. T. 22, 412. K.²

— Miss. til Sten Villomsen. Da Kongen har befalet Hendrik Vind til Klarupgaard, Kongens Skibshøvedsmand, og Jens Munk, Kongens Skibskaptejn, at afsige Kendelse om nogle Penge, som Mester Daniel Skibsbygger mener endnu at have til gode for Kongens Skib den røde Løve, som han har bygget, skal han, naar Sagen skal foretages, paa Kongens Vegne sætte i Rette mod Mester Daniel, om der bør betales ham mere eller ej. Sj. T. 22, 412. K.

4. Nov. (Næstved). Miss. til Laurits Grubbe. Da Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Vordingborg Slot, har begæret 4 Maribo Klosters Gaarde i Musse Herred paa Laaland, de 2 i Rørbek og de 2 i Radsted, til Mageskifte for Vederlag af sit Gods i Laaland, skal han forhøre hos Dronning Sophie, Kongens Moder, om disse Gaarde for den fri Vildt-

¹ Betydningen af dette militære Udtryk er: holde ordinær Patrouillering. ² I K. nævnes tillige Staller Kaas som Dommer i Sagen, ligesaa i K. til det følgende Brev.

banes, særligt Fiskeris og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes, og erklære sig til Kongen derom. Sm. T. 6, 221¹. K.

13. Nov. (Haderslevhus). Miss. til Ernst Normand. Kongen har forskaanet Niels Knudsen i Lundforlund, der sidste Foraar har lidt stor Skade ved Vaadeild, for dette Aars Landgilde og for den sidst paabudte Skat, for at han igen kan komme nogenlunde paa Fode. Sj. T. 22, 415. K.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne og Tønne Friis. Da den til dem tidligere udgaaede Befaling om at være til Stede, naar Jost Høg til Biørnholm overleverer Værgemaalet for sine umyndige Søskende til Gregers Høg til Rørbek, endnu ikke er bragt til Udførelse, paalægges det dem herved med det allerførste at forhøre Jost Høgs Regnskab for Værgemaalet og siden indsende det til Kancelliet under deres Hænder. J. T. 7, 292.

— Miss. til Anders Friis. Menige Sognemænd i Vraa Sogn i hans Len have berettet, at Sognetienden er bortfæstet til en i et andet Herred bosiddende Mand, ved Navn Christen Jensen i Gølstrup, skønt de samtidig have begæret Tienden i Fæste for Stedsmaal og aarlig Afgift. Da de efter Kongens Mening ere nærmere berettigede til at faa den end fremmede udenfor Sognet, skal han, hvis deres Beretning er rigtig, lade dem faa Vraa Tiende for Stedsmaal og aarlig Afgift, da de tilbyde at ville give ligesaa meget som den højstbydende. J. T. 7, 292. K.

15. Nov. (—). Miss. til Gabriel Kruse. Kongen, der har givet Ordre til, at der indtil videre skal indkvarteres et Antal Knægte i Malmø, befaler ham at overtage Kommandoen over disse Folk og forordne Underofficerer til at have Tilsyn med dem, saa ingen af Kongens Undersaatter lide nogen Overlast af dem og de forholde sig som billigt og forsvarligt kan være. Sk. T. 5, 129.

— Tilladelse for Borgerne i Flensborg til at købe 150 Læster Korn, Halvdelen Rug og Halvdelen Byg, i Danmark, udføre det til Fyrstendømmet og sælge det til Kongens Undersaatter, da der er stor Misvækst paa Korn allevegne i

¹ Ovenover Brevet er skrevet: Candtzeliendrengets Skrift.

Fyrstendømmet Holsten, men de maa ikke sælge Kornet til fremmede. J. R. 8, 31 b.

16. Nov. (Haderslevhus). Miss. til Mogens Kaas. Da det er berettet Kongen, at der paa adskillige Steder i Københavns Len er Misvækst paa Rug hos Kronens Tjenere, har Kongen bevilget, at de Bønder, der ikke kunne udrede Rug, i Aar maa give Byg i Stedet, 5 Tdr. Byg for 1 Pd. Rug. Sj. T. 22, 415. K.

— Miss. til Johan Brockenhuus og Erik Krabbe. Frederik Munk til Harridskier har berettet, at han af gode Mænd er bleven indført i Høygaard og at Indførselen er bleven stadfæstet af Kongen og Rigsraadet paa sidste Herredag, hvorfor han nu har begæret, at der maa blive bevilget ham gode Mænd til at taksere Gaarden og dette Aars Avl. De skulle derfor, inden Maanedsdagen efter at denne Befaling er bleven notificeret dem, begive sig til Høygaard, taksere den med tilliggende Skove, Mark, Ejendom og Bygning og dette Aars Afgrøde og give deres Taksation beskrevet under deres Hænder. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den anden have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet. J. T. 7, 292 b.

— Miss. til Gundi Lange og Anders Friis. Wolf von Buchwaldt til Prunstorp, Kongens Hofmarskal, har berettet, at Henrik Holks Part i Lystrup Hovedgaard og Gods af Kongen og Danmarks Riges Raad er tildømt ham, saafremt denne Part endnu er fri og der endnu ikke er begyndt nogen Proces, Tiltale eller Forfølgning paa den enten ved Dom, Indførsel eller i andre Maader. For at Wolf von Buchwaldt kan vide, hvor vidt samme Part kan tilstrække mod Gælden, skulle de med det allerførste begive sig til Lystrup, ligne og likvidere Henrik Holks Part i Gaarden i hans egen Nærværelse, saa vidt Wolf von Buchwaldt efter Dommen kan være berettiget til den, og give deres Likvidation beskrevet under deres Hænder. J. T. 7, 293.

— (Kbhvn.). Miss. til Siugert Grubbe. Af Restanceregistrene paa Rentekammeret har Kongen bragt i Erfaring, at Fru Johane Sinklar endnu resterer med noget af det, som hendes afdøde Husbonde Jesper Gjøe er bleven skyldig af Norges Kronens Len Brunlaug og Numedalen, som han var for-

lenet med, og med at kræve Kvittans. Hvis hun ikke inden Jul betaler Restancen og kræver Kvittans, skal han lade hende tiltale. Sk. T. 5, 128 b.

17. Nov. (Haderslevhus). Miss. til Jacob Ulfeldt. Da Magdalene Møllers i Møllen ved Nyborg Slot har berettet, at hun er kommet til at restere med en stor Del af sin Mølle-skyld paa Grund af den store Mangel paa Vand til Møllen sidste Sommer, har Kongen eftergivet hende 1½ Læst Mel af Restancen. F. T. 3, 821.

— Miss. til Gundi Lange. Da Kongen behøver et Antal Skippd. Flæsk til Udspisningen, skal han i sit Len [Koldinghus] saa billigt som muligt købe saa meget Flæsk, at han med Kongens eget Flæsk, som er faldet i Lenet, kan skaffe 80 Skippd., og føre Pengene dertil til Udgift i Regnskabet. J. T. 7, 293 b. K.

— Ligelydende Miss. til Knud Gyldenstjerne [Hald] om 20 Skippd., Eski Brock [Dronningborg] om 20 Skippd., Mogens Kaas til Støfringgaard [Mariager Kloster] om 20 Skippd., Holgier Rosenkrantz [Odensegaard] om 60 Skippd., Jacob Ulfeldt [Nyborg] om 20 Skippd., Jørgen Brahe [Hagenskov] om 30 Skippd., Marqvor Bilde [Rugaard] om 30 Skippd., Hans Pogwisch [Hindsgavl] om 20 Skippd. Udt. i J. T. 7, 293 b. K. (i Udt.).

— Miss. til Gundi Lange. Da disse Brevvisere, 3 Bønder i Starup By og Sogn, have lidt stor Skade ved Vaadeild i sidste September Maaned, har Kongen, for at de igen kunne komme paa Fode, bevilget, at de maa være fri for dette Aars Landgilde og den sidst paabudte Skat. — Postscriptum: Kongen har ogsaa bevilget, at de maa faa Bygningstømmer til Hjælp i Skovene. J. T. 7, 293 b.

— Miss. til Gundi Lange om at lade den søndre Stald ved Koldinghus, hvori Kongens Rustvognsheste og Gundi Langes egne Heste staa, reparere, saa vidt det gøres fornødent, og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. K. Udt. i J. T. 7, 294.

18. Nov. (—). Miss. til Erik Urne, Jørgen Brahe, Jørgen Lykke og Henning Valkendorf. Claus Brockenhuus til Broeholm og Hans Markdanner til Veillegaard have i Forening berettet, at Claus Brockenhuus er bleven indført i Hans Markdan-

ners Hovedgaard Veillegaard for en Sum Penge, men Ride-mændene, der have foretaget Indførselen, have ikke sat nogen Takst paa en Tønde Korn i Hovedgaarden, ej heller paa Bygning, Skov, Mark, Ager, Eng eller anden Herlighed. Da de samme derhos have begæret, at Kongen vil beskikke dem til at taksere saadant og enten forlige dem i Mindelighed derom eller dømme dem imellem, skulle de med det første begive sig til Veillegaard, taksere, hvor højt en Tønde Korn i Hovedgaarden skal ansættes, endvidere taksere Bygningen, Skov, Mark, Ager, Eng, Fiskeri og anden Herlighed og enten forhandle dem imellem i Mindelighed eller skille dem ad ved Dom, saa de kunne vide at rette sig derefter. De skulle give deres Taksation, Forhandling eller Dom skriftlig fra sig under deres Haand. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og udføre Kongens Befaling. F. T. 3, 821.

18. Nov. (Haderslevhus). Miss. til Hr. Albret Skeel. Da Jens Juel har begæret 1 Gaard i Vogenslund i Ølgoe Sogn i Lundenis Len, der dog svarer til Riberhus, til Mageskifte for 1 Gaard i Aggersbek i Føborg Sogn i Riberhus Len, skal han erklære sig, om Gaarden i Vogenslund kan undværes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Udt. i J. T. 7, 294.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Kiersten Juel til Grundet, Niels Vinds Enke, paa Kronens Part af Korn-tienden af Syndeberg¹ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Ørt. Rug og 6 Ørt. Havre til Kronen, at levere til Lensmanden paa Koldinghus, og 3 Ørt. Rug og 5 Ørt. Byg til Hospitalet i Vejle. Udt. i Tb. S. 115 b.

— (**Kbhvn.**). Miss. til Torben Gabriel og unge Henning Valkendorf. Kongen har befalet Knud Gyldenstjerne og Tønne Friis, Embedsmænd paa Hald og Aalborgshus Slotte, at være til Stede, naar Jost Høg til Biørenholmb overleverer Værgemaaliet for sine umyndige Søkende til Gregers Høg til Rørbek. Da disse to Mænd nu ere forhindrede i andre Kongens Bestillinger, saa det vil falde dem noget besværligt at begive sig over til Fyen, hvor Størsteparten af de umyndige Børns Sædegaarde

¹ Sindbjærg, Nørvang H.

skulle ligge, for at taksere Gaardene og Avlen, skulle Torben Gabriel og Henning Valkendorf med det første begive sig til Jost Høgs umyndige Søskenes Sædegaarde i Fyen, taksere deres Bygning og Avl og besigte de tilliggende Skove, undersøge, hvorledes der er omgaaedes dermed, og skriftligt erklære sig udførligt derom til Knud Gyldenstjerne og Tønne Friis, da Kongen som kristen Øvrighed maa drage Omsorg for, at Enker og faderløse Børn ikke komme til kort. F. T. 3, 823.

19. Nov. (Haderslevhus). Miss. til Ernst Normand. Det er berettet Kongen, at 2 af hans Undersaatter i Flensborg have tilhandlet sig 14 Læster Korn og indskibet det i Korsør, men da Kongens Forbud mod Udførsel af Korn imidlertid er blevet læst i Korsør, har Ernst Normand ladet Kornet arrestere. Paa de 2 Flensborgeres Begæring har Kongen dog nu bevilget, at det maa løsgives af Arresten og at de uhindret maa udføre de 14 Læster Korn af Riget. Sj. T. 22, 415. K.

— Miss. til Hendrik v. der Wisch. Han har berettet, at han ejer 2 Sædegaarde i Danmark, Margaard og Barsnis, den ene i Fyen og den anden i Sjælland, og derhos anmodet om, at han maa holde Rostjenesten af disse to Gaarde i Fyen, da det vil falde ham besværligt at holde Rostjenesten paa to Steder. Kongen har bevilget dette. F. T. 3, 824.

— Miss. til Mogens Kaas. Da det er berettet Kongen, at den bedste Mølle i Mariager Klosters Len er brændt, befales det ham at lade den genopbygge med saa ringe Bekostning som muligt, og lade det Hus, som afdøde Eske Bilde lod bygge til en Bødker ved Klostret, forflytte og bruge dertil. Han maa lade det nødvendige Bygningstømmer hugge i Skovene og maa lade Mølleren være fri for 1 Aars Landgilde. J. T. 7, 294.

— Miss. til Oluf Parsberg om med saa ringe Bekostning som muligt at istandsætte Biugholms og Nidi¹ Møller ved Stiernholm og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. K. Udt. i J. T. 7, 295.

— Miss. til Verner Parsberg, Niels Krag, Erik Juel og Erik Krabbe. Styge Høg til Vang har berettet, at han har været i et Løfte paa nogle Tusinde Dlr. for Giert Bryske

¹ Neder Mølle, Hatting H.

og selv har maattet betale Pengene, hvorefter han har søgt Giert Bryske med Retten og faaet Dom for, at Gælden skal betales baade af Giert Bryskes og hans Hustru Fru Kirsten Sandbergs Fællesbo. Da de ere tiltagne og betroede til at gøre Udlæg i Fællesboet, hvor der maatte findes noget Gods, der tilhører en af dem, og Styge Høg har bragt i Erfaring, at Fru Kirsten Sandberg har forbeholdt sig en Del Løsøre, som staaer forvaret i et Kammer paa Isegaard, hvortil hun selv har Laas og Lukkelse, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til at begive sig til Isegaard, undersøge, om der findes noget Gods forvaret i Kamre, Kister, Skrin eller andet saadant, hvortil Fru Kirsten Sandberg har Laas og Lukkelse, for, hvis Godset tilhører hende, i Overværelse af Christopher Gersdorff til Sæbygaard eller hans Hustru, Fru Else Munk, hvis han ikke selv kan være til Stede, at aabne Kamrene, Skrinene og Kisterne og gøre Styge Høg Udlæg deri efter en rimelig Vurdering, saa vidt Godset kan strække til og han efter Dommen er berettiget til det. De skulle give deres Forretning beskrevet under deres Hænder. J. T. 7, 294 b.

19. Nov. (Haderslevhus). Miss. til Christopher Gersdorff. Da det formenes, at det Boskab, som Giert Bryske og hans Hustru, Fru Kirsten Sandberg, skulle have forbeholdt sig, skal findes at være sat i Forvaring paa Isegaard, som han har tilhandlet sig, skal han, saasnart Styge Høg eller hans Fuldmægtig besøger ham med sine Ridemænd, for derved at befri sig for al Mistanke, straks begive sig til Isegaard sammen med dem og medtage Nøglerne til de Kamre, Kister og Skrin, som findes paa Gaarden og tilhøre ham, dog skulle de andre ikke befatte sig noget med disse Nøgler. Hvis der paa Gaarden findes Kister, Skrin eller andet, tilhørende Giert Bryske og hans Hustru, som han ikke har Laas eller Lukkelse til, har Kongen givet Styge Høgs Ridemænd Fuldmagt til at aabne disse og af det, som findes deri tilhørende Giert Bryske og hans Hustru, gøre Styge Høg Udlæg. Hvis han selv paa Grund af lovligt Forfald ikke kan være til Stede ved Indførselen, skulle Ride-mændene foretage den i Nærværelse af hans Hustru, Fru Else Munk. J. T. 7, 295 b.

— Miss. til Johan Brockenhuus og Erik Krabbe. Frederik Munk til Harridskier har for kort Tid siden faaet kongelig Be-

faling til dem om snarest at begive sig til Høigaard for at taksere dens Bygning, Mark, Ejendom og dette Aars Afgrøde, som er indhøstet i Laden. Da der i den af Kongen og Danmarks Riges Raad om Høigaard afsagte Dom staar, at Frederik Munk for dette Aars Afgrøde skal være i Otte Brahe Pederstens Minde, men det nu viser sig, at Jens Bertelsen, Borger i Vejle, har haft Høigaard i Forpagtning af Otte Brahe og at Forpagtningstiden efter Forpagtningsbrevet endnu ikke er udløben, saa den Sum, som dette Aars Afgrøde sættes til, synes at maatte tilkomme ham og ikke Otte Brahe, skulle de lade den Sum, som Afgrøden bliver sat til, arrestere hos Frederik Munk til Bedste for Jens Bertelsen. J. T. 7, 295.

20. Nov. (Haderslevhus). Miss. til Hans Oldeland og Corfids Rud. Christian Normand og Erik Bilde have berettet, at de lovligen ere blevne indførte i Steen Bildes Hovedgaard Skoufsgaard i Fyen, og derhos begæret, at der maa bevilges dem gode Mænd, som kunne likvidere mellem dem, hvad der med Rette kan tilkomme enhver af dem i Gaarden. Der gives i den Anledning Hans Oldeland og Corfids Rud Ordre og Fuldmagt til snarest at begive sig til Skoufsgaard, indstævne Parterne for sig, likvidere, hvad enhver af dem skal have i Gaarden, og give deres Likvidation beskreven. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og udføre Befalingen. F. T. 3, 825.

— Tilladelse for Ifver Vind som Værge for Jomfru Berte Orning til at sælge noget af hendes Gods til Fordel for hende og til som Værge for sine Søstre, Jomfruerne Berte og Else Vind, at sælge deres Part i en Gaard i Giersagger (!) Sogn til Fru Kirsten Jul til Grundet, Niels Vinds Enke, der ejer den anden Part i denne Gaard, da han har berettet, at saadant Salg vil være til Fordel for dem. J. R. 8, 31 b.

— Miss. til Niels Krag til Trenderup og Baggi Griis i Slette. Hr. Peder Hansen, Sognepræst til Sandagger Sogn, har berettet, at to af hans Hustrus Sønner, Mourits og Anders Brun, Sønner af afdøde Mourits Brun, ere døde, hvorfor deres Moder med det første vil foretage Skifte med de andre Børn. Da han tillige har begæret, at de maa faa Ordre til at overvære Skiftet, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til at

være til Stede ved Skiftet og som Fuldmægtige forhandle Parterne imellem i Mindelighed eller afsige Dom mellem dem. De skulle give deres Forhandling eller Dom beskreven under deres Hænder. J. T. 7, 296.

21. Nov. (Haderslevhus). Miss. til Hr. Albret Skeel. Som han af hosfølgende Supplikation kan se, have Kongens Undersaatter i Vidings Herred i Haderslevhus Len klaget over, at det i Ribe oprettede spanske Kompagni hindrer dem i deres Seglation og Saltkøb. Han skal give det spanske Kompagnis Forvaltere og Direktorer Tilhold om, at de ikke maa hindre eller besvære Kongens Undersaatter i saadan Handel videre end deres Benaadning og Privilegier strække sig. J. T. 7, 297. K.

22. Nov. (—). Miss. til nogle af Lensmændene om Befordring af Postbudene mellem København og Hamborg og deres Tagen ind i et bestemt Herberg i Nyborg. — Jacob Ulfeldt [Ringsted Kloster], Ernst Normand [Antvorskov og Korsør Len], Mogens Pax [Roskildegård], Holger Rosenkrantz [Odensegaard], Marqvor Bilde [Rugaard], Hans Pogwisch [Hindsgavl] og Gunde Lange [Koldinghus]. Sj. T. 22, 415. (Tr.: KD. V. 69 f.).

— Miss. til Corfis Rud og Jørgen Brahe. Da der er Trætte mellem Jørgen Hertvigsen og Corfits Mormand angaaende Værgemaalet for Fru Lisebet Hertvigsdatter, som hendes Broder Jørgen Hertvigsen en Tid lang skal have forestaaet, og de begge have betroet dem til at forhandle dem imellem i Mindelighed eller skille dem ad ved Dom, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til at stævne Parterne for sig paa belejlig Tid og Sted og enten forlige dem i Mindelighed eller skille dem ad ved Dom. De skulle give deres Forhandling eller Dom beskreven fra sig. F. T. 3, 826.

— Miss. til Markor Bilde og Jørgen Brahe. Claus Brockenhaus til Broholm har berettet, at Jacob Ulfeldt til Urup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot, Eyller Qvit-zov til Qvit-zovsholmb og Henning Valkendorf til Glorup med flere andre gode Mænd af Kongen og Danmarks Riges Raad ere dømte til efter deres Obligation at holde Hans Pogwisch skadesløs for nogle Geværer. Da Hans Pogwisch nu har afstaaet den Betaling, han kan være beret-

tiget til, til Claus Brockenhuus, har denne begæret kongelig Befaling til dem om at likvidere, hvad enhver af de ovennævnte gode Mænd skal betale til ham. Der gives dem i den Anledning Ordre og Fuldmagt til at stævne Parterne for sig, likvidere, hvor meget enhver af de gode Mænd kan tilkomme at betale til Claus Brockenhuus, og give deres Likvidation beskrevet under deres Signeter. F. T. 3, 827.

22. Nov. (Haderslevhus). Miss. til Hr. Albret Skeel. Mogens Grofve, Borger i Ribe, har berettet, at han er kommen i Trætte med Christen Pedersen Holbo, Borger sammesteds, angaaende nogle Øksne og i sin Proces mod denne opholdes af Borgemestre og Raad med uendelige Domme. Naar Mogens Grofve henvender sig til ham, skal Albret Skeel hjælpe ham til Rette i Sagen, saa han ikke ubillig opholdes med uendelige Domme. J. T. 7, 297.

— Miss. til Jørgen Lykke og tre andre gode Mænd. Fru Anne Friis til Steensballe, Enke efter Giert Rosenkrantz, har berettet, at de have indført Anders Friis til Krabisholm i Steensballe Gaard, Gods og Løsøre, men endnu ikke have villet give hende Indførselen beskrevet, skønt hun har krævet den. Da de billigen bør give hende den beskrevet, befales det dem at gøre det, naar hun begærer det. J. T. 7, 297 b.

— Miss. til Eski Brock. For nogen Tid siden har han faaet Ordre til sammen med Christen Holck til Bustrup, Hr. Albret Skeel og Hr. Anders Bilde at taksere Adelen i Riget for Rostjeneste. Da Takseringen af forskellige Grunde ikke kan taale nogen Udsættelse, gives der ham alvorlig Ordre til, saafremt han ikke allerede har begyndt paa Takseringen, snarest at foretage denne, saa den kan blive tilendebragt inden Jul eller senest inden sidste Januar. Han skal straks indsende Beretning om sin Taksation til Kancelliet. J. T. 7, 298. K.

— Ligelydende Miss. til Christen Holck. Udt. i J. T. 7, 298.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Han har tidligere faaet Ordre til sammen med Hr. Albert Skeel til Fussing, Eske Brock til Estrup og Christen Holck til Bustrup at taksere Adelen her i Riget for Rostjeneste og til sammen med Hr. Albert Skeel, Ifver Juel til Villestrup og Holger Rosenkrantz til Rosen-

holm at tildele Gejstligheden i Skaane 50 Kyrasserer at underholde, ligesom han og de 3 sidstnævnte Kommissærer sammen med Hr. Giert Rantzau til Breidenborg, Statholder og Embedsmand paa Haderslevhus, have faaet Ordre til at taksere Købstæderne her i Riget for 10 Kompagnier til Fods. Da Kongen for adskillige Betænkeligheders og indkomne Relationers Skyld ikke anser det for raadeligt at forhale Takseringen ret længe, befales det ham, saafremt de ikke allerede have begyndt paa Takseringen, at foretage Takseringerne paa belejlige Steder, i Forening med de andre Kommissærer fastsætte en bestemt Tid dertil og bringe Sagen til Ende uden lang Forhaling. Saafremt nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte udføre Takseringen, saa Kongens Befalinger kunne være udførte inden Jul eller inden sidste Januar i det allerseneste. De skulle paase, at det gaar saa lideligt som muligt til med Takseringerne, saa det kan have Bestand, og de skulle straks sende Kancelliet Beretning om deres Takseringer og Forretninger. Sk. T. 5, 129.

22. Nov. (Haderslevhus). Ligelydende Miss. til Hr. Albret Skeel. K. Udt. i J. T. 7, 298 b.

— Miss. til Ifver Juel. For nogen Tid siden har han faaet Ordre til sammen med Hr. Albret Skeel til Fussingøe, Hr. Anders Bilde til Rosendal og Holgier Rosenkrantz til Rosenholm i Forening med Bisperne at tildele Gejstligheden i Jylland, Sjælland og Fyen 2 Kompagnier Kyrasserer at underholde og Gejstligheden i Skaane 50 Kyrasserer, hvorefter de sammen med Hr. Giert Rantzau til Breidenborg, Statholder og Embedsmand paa Haderslevhus, skulle taksere Købstæderne i Rigerne og Fyrstendømmet for 10 Kompagnier til Fods. Da Kongen paa Grund af forskellige Beretninger, der komme til ham, ikke mener, at denne Taksering kan taale lang Forhaling, skal han, saafremt Takseringen ikke allerede er begyndt, foretage Takseringen paa belejlige Steder, fastsætte en Tid derfor sammen med de andre Kommissærer og tilendebringe Forretningen uden al Forhaling. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte alligevel foretage Taksationen, saa Kongens Befaling kan blive udført inden Jul eller i det seneste inden sidste Januar. De skulle paase, at det gaar saa lideligt til som muligt med Taksationen, saa den

kan have Bestand. De skulle straks til Kancelliet indsende Beretning om deres Taksation og Forretning. J. T. 7, 298.

22. Nov. (Haderslevhus). Ligelydende Miss. til Holger Rosenkrantz til Rosenholm. Udt. i J. T. 7, 298 b.

25. Nov. (—). Miss. til Hans Dyre og Knud Rodsteen. Peder Bilde til Jungergaard har berettet, at de have indført Palle Rodsteen i hans Gaard Jungergaard og dens Ejendom samt Løsøret, men at han trods flittig Anfordring ikke kan faa denne Indførsel beskrevet. Da det i sig selv er rimeligt, at han faar det, skulle de give Peder Bilde Indførselen beskrevet, naar han forlanger det. J. T. 7, 299.

— Miss. til Hr. Albret Skeel, Eski Brock og Mogens Kaas. Kongen har bragt i Erfaring, at en Del Haandværkere og gemene Folk have anstiftet stor Tumult og Oprør i Aalborg, skønt Tønne Friis, Embedsmand paa Aalborghus, har forbudt dem det og fraraadet det. Tønne Friis har derefter efter Kongens Befaling ladet dem tiltale derfor med Retten, men desuagtet rotte de sig endnu sammen og gøre Forbund med hinanden. For at saadan Modvillighed kan blive straffet, skulle de med det første samles paa et belejligt Sted og tænke paa Midler til, at de, der have været Ophavsmænd og Tilskyndere til saadant, kunne blive paagrebne af Lensmanden og sendte velforvarede til København, og give Tønne Friis Meddelelse derom. J. T. 7, 299.

26. Nov. (—). Miss. til Ernst Normand. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Oluf Knudsen, Borger i Korsør, der havde Kronens Part af Korntienden af Thorenborg¹ Sogn i Fæste, er død, har han bevilget, at Ernst Normand maa bruge nævnte Korntiende til Korsør Slots Ladegaard for en rimelig Indfæstning og for samme Afgift, som Oluf Knudsen har svaret. Sj. T. 22, 416. K.

— Miss. til Claus Bilde. Kongen har bragt i Erfaring, at Dirich Pogwisch til Pettersdorff har laant ham 6000 Rdlr., men oppebaaret ubillig Rente deraf imod den derom udgaaede Forordning. Da Kongen vil lade Dirich Pogwisch tiltale

¹ Taarnborg, Slagelse H.

derfor, skal Claus Bilde beholde de 6000 Rdlr. i Arrest hos sig indtil Sagens Uddrag. Sk. T. 5, 130 b.

26. Nov. (Haderslevhus). Miss. til Jomfruerne Berte og Anne Stygge. Som de af hosfølgende store Klage kunne se, har deres Moder, Fru Else Munk, Niels Stygges Enke, klaget over, at de i adskillige Maader forurette hende. Det befales dem at erklære sig paa denne Klage og sende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 7, 299 b.

27. Nov. (—). Miss. til Ernst Normand. Da han har faaet Ordre til at skaffe Ved til Sorø til Christian Ulriks og Hans Ulriks Behov, skal han hos Kansler Hr. Christian Friis til Kragerup kræve en Fortegnelse over, hvor meget Ved der aarlig blev leveret til dem i København, og i alle Maader rette sig efter denne Fortegnelse. Endvidere skal der i deres Køkken hver anden Uge leveres et Raadyr og hver anden Uge nogle Harer, eftersom Vildtbanen kan taale det. Han kan paa Tøjhuset i København kræve Krudt og Bly dertil og uddele det til Skovrideren, eftersom det gøres fornødent. Han skal ogsaa fra Slottet fremsende Fisk til deres Køkken, eftersom det gøres fornødent. Sj. T. 22, 416 b. K.

— Miss. til Ernst Normand om at lade lave en Gang fra Fru Kiersten Munks Gemak til den anden Gang og en Vindeltrappe fra Kongens eget Gemak ned i Gangen. Endvidere skal han lade opsætte 3 eller 4 Makkehuse¹ omkring det om Vildtbanen opsatte Stengærde, hvori de Folk kunne bo, der skulle passe Stengærdet. Han skal lade opsætte en Mur fra Bryggerset og omkring den ny Vedhave, hvormed Bryggergaarden skal indelukkes, mellem Slottet og Præstehaven. Sj. T. 22, 416 b. K.

— Miss. til Holger Bilde. Kongen har bragt i Erfaring, at han fra Fru Ide Pogwisch har indløst et Omlagsbrev paa 3000 Rdlr., hvori Trude Bryske skal være Hovedmand og han selv en af Forloverne, og har det i sin Forvaring. Da nævnte Brev skal lyde paa ubillig Rente imod den derom udstedte Forordning, befales det ham at lade skrive en Kopi af dette

¹ Smaahuse, som Regel kun med et Værelse.

Brev under 2 Adelsmænds Haand og sende Kongen den. Sm. T. 6, 222. K.

27. Nov. (Haderslevhus). Tilladelse for Bagerne i Flensborg til at købe 6 Læster Hvede paa Laaland og udføre dem til Borgernes eget Brug. Udt. i J. R. 8, 32.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Da Kongen har erfaret, at der i disse Dage er sket Skade paa Planker og andet paa Riberhus af Storm og Uvejr, befales det ham at lade Skaden reparere med saa ringe Bekostning som muligt og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. K. Udt. i J. T. 7, 300.

— Miss. til Jørgen Krag og Peder Lange. Da Jens Juel til Lindberg, Hofsinde, har begæret en Kronens Gaard i Vogenslund i Ølgøe Sogn i Lundenis Len, der dog svarer til Riberhus, til Mageskifte for en ham tilhørende Gaard i Aggersbek i Falborg Sogn i Skads Herred i Riberhus Len, skulle de med det første besigte begge Parters Gods og, hvis Jens Juels Gods er lige saa godt som Kronens, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 7, 300.

— Miss. til Frederik Munk. Kongen har bragt i Erfaring, at Adolph Frederik Sehested har faaet Udlæg i hans Gods for et Omslagsbrev paa 1000 Rdlr. Da dette Brev, der nu findes i Frederik Munks Forsvar, skal lyde paa ubillig Rente imod Kongens Forordning, skal han tage en rigtig Kopi af Brevet under to Adelsmænds Haand og sende Kongen denne Kopi. J. T. 7, 300 b.

— Miss. til Tønne Friis. Han har tidligere faaet Ordre til at lade de oprørske Borgere og Haandværksfolk i Aalborg tiltale med Retten. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at Jørgen Olufsen, Borgemester i Aalborg, er mistænkt og interesseret i Sagen, skal Tønne Friis give Jørgen Olufsen Tilhold om at afholde sig fra at sidde Retten, naar nogen af de Sager foretages, dog skal det ikke dermed være ham forment at betræde sin Plads, naar andre Sager foretages. Han skal give Borgemesteren Tilhold om at forordne upartiske og uinteresserede Borgere til at sidde Retten, naar disse Sager skulle foretages. J. T. 7, 300 b. K¹.

¹ Tr.: Secher, Meddel. om Slægten Secher S. 20.

27. Nov. (Haderslevhus). Miss. til Tønne Friis. Det er berettet Kongen, at en Person, ved Navn Peder Poulsen, er bleven fængslet i Aalborg og for nogle ærerørige Ord er bleven dømt til at staa paa Kaget og være æreløs. Medens Sagen hængte i Trætte, har han udgivet en Forpligtelse paa sin Hals om ikke at ville undvige, før Sagen var endt. Denne Forpligtelse har han dog ikke efterkommet, men er bortrømt, før der gik Dom i Sagen, og tiltales nu efter sin Forpligtelse. Da han ikke kan straffes paa Livet for Sagen selv, har Kongen bevilget, at han alene maa straffes efter de over ham erhvervede Domme og ikke¹ efter sin Forpligtelse. J. T. 7, 305 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel og Mogens Kaas. De have tidligere faaet Ordre til at møde i Eutin i den Kommission angaaende den mellem Hr. Johan Frederik, Ærkebiskop i Bremen, og det holstenske Ridderskab omstridte Jagt. Det befales dem nu at møde i Rensborg 1. Marts 1625 for sammen med de tilforordnede fyrstelige og holstenske Kommisærer at udføre Kommissionen. J. T. 7, 301. K.

— Miss. til Laurits Ebbesen og tre andre gode Mænd. De have tidligere² faaet Ordre til i August i Vejle at foretage en Likvidation mellem Henrik von der Wisch til Glassou og Fru Anne Friis, Giert Rosenkrantz's Enke, men det er endnu ikke sket. Det befales dem nu at samles i Vejle 20. Dec., stævne begge Parter for sig og uden videre Forhaling foretage og tilendebringe Likvidationen, selv om en af Parterne ikke møder. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de andre alligevel udføre Likvidationen. De skulle give Likvidationen klarlig beskrevet under deres Signeter. J. T. 7, 301 b.

28. Nov. (—). Miss. til Ifver Vind og tre andre gode Mænd. Samtlige Arvinger efter Giert Rosenkrantz til Steensballe have berettet, at Fru Anne Friis, Giert Rosenkrantz's Enke, har ladet Steensballe Gaard og Gods forfalde, og anmodet Kongen om at forordne nogle gode Mænd til at syne og taksere Bygfældigheden. Der gives dem herved Ordre og Fuldmagt til med det første og, om muligt, inden Sneen falder,

¹ Ordet „ikke“ er glemt i J. T.

² 29. Juli.

at begive sig til Steensballe, syne, hvorledes den er holdt vedlige med Tag, Mure, Tømmerværk og andet saadant baade i Borggaard og Ladegaard, syne, om de til Gaarden liggende Skove ere forhuggede til Upligt, syne Gaardens Jordegods i Steensballe Birk og Vorde Herred, faa at vide af Bønderne, om nogen af dem er bleven forurettet mod Loven af hende, sætte hvad de syne for en rimelig Takst og give deres Forretning beskrevet under deres Signeter. J. T. 7, 302.

28. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene. Da Kongen har bestemt, at der skal holdes almindelige Bededage her i Riget og i Norge den 21., 22. og 23. Marts, skulle de sørge for, at der paa disse Bededage ikke holdes Ting, Stævne eller anden verdslig Forsamling, men at Bededagene blive holdte med tilbørlig Reverens og kristelig Andagt. Sj. T. 22, 417. K.

1. Dec. (Nyborg Slot). Aab. Brev om, at Peiter Brouwer von Reddemaren i Ditmarsken for denne ene Gang maa købe 2 Læster Smør og 20 Skippd. Flæsk i Fyen og udføre det, dog skal han sætte Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Befalingsmand paa Odensegaard, nøjagtig Kaution for, at han igen vil sælge det til Kongens Undersaatter i Ditmarsken. F. R. 3, 365.

— Miss. til Jacob Ulfeldt, Holger Rosenkrantz, Markor Bilde, Hans Pogwisch og Jørgen Brahe. Da en Del Bønder i Fyen have berettet, at nogle Soldater, der spadsere gennem Kongens Lande, besvære dem utilbørligt med Plyndring, skulle de alle vegne i deres Len føre flittigt Tilsyn med, at Kongens Undersaatter ikke i nogen Maade lide Vold eller Overlast af Soldater eller Lediggængere. F. T. 3, 828.

7. Dec. (Kbhvn.). Skøde til Vor Frue Kirke i København paa en Ejendom og Have nord bag den ny Kirkegaard og syd for det Stræde, som løber fra Dammen i Øster, der er tilfalden Kongen efter en Peder Ifversen, da ingen Arvinger have meldt sig. Sj. R. 17, 542. (Tr.: KD. II. 776).

— Miss. til Laxmand Gyldenstjerne og Hendrik Hvitfeldt. For nogen Tid siden have de faaet Ordre til enten at bilægge Trætten mellem Otte Brahe Pedersen til Torpenfeldt og Hans Bernekov til Veskiøfle angaaende Skiftet efter afdøde Fru Mergrette Brahe i Mindelighed eller skille dem ad ved en endelig Dom. Da denne Ordre endnu ikke er blevet

efterkommet, befales det dem med det første uden al Forhaling at efterkomme Ordren. Sk. T. 5, 130 b.

8. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Tommis Nold til Mageløe, Befalingsmand over Liuse Kloster, og Jørgen Urne til Alsløf, Embedsmand paa Kronborg Slot. Da den tidligere Ordre til dem om at overlevere Københavns Slot til Mogens Kaas til Frøstrup paa Grund af forskellige Forfald endnu ikke er bleven udført, befales det dem at begive sig hid med det allerførste for uden al Forhaling at udføre Kongens Ordre. Sj. R. 17, 542 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København, Helsingør og Helsingborg om Forholdsregler mod Pestilensen. Sj. T. 22, 418. (Tr.: CCD. IV. 175 f. KD. V. 70).

— Miss. til Hr. Anders Bilde, Jørgen Urne og Mogens Kaas. Missivet til Borgemestre og Raad om Pestilensen sendes dem med Ordre til med største Flid at paase dets Overholdelse. Sj. T. 22, 418. K.

11. Dec. (—). Miss. til Bisperne i Danmark, Norge og Island. Da nogle hundrede Prædikanter af den Augsburgske Bekendelse ere blevne uddrevne fra Böhmen, Østrig og Mähren, har Kongen bevilget, at der i hans Riger maa indsamles en godvillig Almisse og Kollekt af Gejstligheden til disse Præster, saafremt de ere fattige. De skulle faa at vide, hvad de formuende gejstlige Standspersoner i deres Stift nu og i Fremtiden godvillig ville give til saadanne fattige og betrængte Guds Ords og Kirkes Tjeneres Underhold, dog maa ingen nødes mere, end Gud og hans egen Samvittighed indgiver ham frivillig at give. Sj. T. 22, 419. K. Orig. (til Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent i Fyens Stift) i Landsark. i Odense. Orig. (dat. 10. Dec. til Dr. Ifver Ifversen Hemmet, Superintendent i Ribe Stift, dat. 11. Dec. til Dr. Hans Vandel, Superintendent i Viborg Stift) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Han skal sammen med Tønnes Zitzewitz til Resterød tale med de tilstedeværende Adelige i hans Len, der have Bønder i de nærmest ved Varberg liggende Herreder, om godvillig at tilstede, at deres Bønder nu i Vinter og saa snart som muligt hjælpe Kronens og Gejstlighedens Tjenere med at køre Sten til Varberg for dermed at indelukke Byen og sikre den mod ilige Anløb. Da det er til deres eget og det ganske Lands Gavn og angaar

Rigets Velfærd i denne mislige Tid, er enhver pligtig til at lade sig finde villig. Kongen nærer derfor ikke nogen Tvivl om deres Erklæring og sender ham aabent Brev til Forkyndelse for Bønderne i de paagældende Herreder med Ordre til alvorligt at foreholde Bønderne, at de skulle efterkomme Brevet. Sk. T. 5, 131 b.

11. Dec.¹ (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen, der for adskillige Betænkenders og Tilfældes Skyld vil lade Varberg Købstad indelukke med Sten og derved sikre for Anløb, paa-byder, at Kronens, Adelens og Gejstlighedens Bønder i Varberg Len, ingen undtagne, i Vinter hver skal føre 20 Læs Sten, saa store Læs som muligt, til Varberg til nævnte Lukkelse. Sk. R. 4, 328 b.

— Ligelydende aab. Brev til Kronens, Adelens og Gejstlighedens Bønder i Vemminghøgs, Froste, Jerested, Fers, Skyds og Liunids Herreder om hver at føre 20 Læs Sten til Ystad, som Kongen vil lade lukke med Sten mod Stranden. Sk. R. 4, 329.

— Aab. Brev til Kronens, Adelens og Gejstlighedens Bønder i Gjønge, Villands, Lister, Alboe og Giers Herreder om i Vinter efter nærmere Tilsigelse af Lensmændene at hugge Pal-lisader og fremføre dem i nødvendigt Antal til Christianstad, hvor Kongen vil lade Volden og Porten forvare med Pal-lisader. Sk. R. 4, 329.

— Miss. til Siugert Grubbe [Malmøhus Len] og Otte Mar-svin [Kristianstad Len] om at lade det medfølgende aabne Brev forkynde for Bønderne i de i Brevet ommeldte Herreder og give Bønderne Tilhold om uden nogen Forsømmelse at efterkomme det. Sk. T. 5, 132.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Han skal tale med de Ade-lige i Malmøhus Len, der have Gods i de nærmest ved Ystad liggende Herreder, nemlig Vemminghøgs, Froste, Fers, Skyds, Ly-nis, Herestets og Ingelsted Herreder, om godvillig at tilstede, at deres Bønder i Vinter og saa snart som muligt hjælpe Kronens og Gejstlighedens Bønder med at køre Sten til Stranden ved Ystad for at lukke den. Da det er til deres

¹ Sk. R. har ved en Fejlskrift: 11. Sept.

eget og det ganske Lands Gavn og angaar Rigets Velfærd i denne mislige Tid, er enhver pligtig til at lade sig finde villig. Kongen nærer derfor ikke nogen Tvivl om deres Erklæring og sender ham et aabent Brev, som han skal tilstille Siugert Grubbe, Embedsmand paa Malmøhus, for at denne straks kan lade det forkynde for Bønderne i de nævnte Herreder. Sk. T. 5, 133.

11. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Tage Thott. Han skal paa Kongens Vegne tale med de Adelige, der have Gods i de nærmest ved Christianstads Fæstning liggende Herreder, nemlig Gønge, Lister, Alboe og Giers Herreder, om at tilstede, at deres Bønder maa hjælpe Kronens og Gejstlighedens Bønder med at hugge nogle Pallisader til Fæstningen Christianstad for dermed at sikre Volden og Porten mod ilige Anløb og Entrepriser. De, der have Skove i en Mils Afstand, skulle tilstede, at der hugges saa meget i dem, som det tilkommer deres Bønder at levere; de andre skulle hugge i Kronens Skove, der ligge langt fra Haanden, særlig hvis det fryser i Morads og Uføre. Da det er til deres eget og det ganske Lands Gavn og angaar Rigets Velfærd i denne mislige Tid, er enhver pligtig til at lade sig finde villig. Kongen nærer derfor ikke nogen Tvivl om deres Erklæring og sender ham et aabent Brev, som han kan levere til Otte Marsvin til Dybek, Befalingsmand over Christianstads Len, for at denne straks kan lade det forkynde i Herrederne. Sk. T. 5, 132 b.

— Miss. til Eski Brock, Christen Holck, Hr. Albret Skeel, Ifver Juel og Mogens Kaas. Naar de foretage Takseringen over Rostjenesten, skulle de forsamle nogle af Adelen i Nørrejylland hos sig, tage Gaardsretten for i Forening med disse, flittigt gennemse den og overveje, hvad der kan være nyttigst for Adelen her i Riget at forandre deri, tage fra eller føje til, angaaende Folkeløn, Spising, Pas og andet. De skulle indsende Erklæring til Kancelliet. J. T. 7, 302 b. K.

— (Frederiksborg). Miss. til Ernst Normand. Kongen har bevilget, at Pouel Pedersen i Giersløf og Søfren Samsing i Nesbye, der have lidt stor Skade ved Ildebrand, maa forskaanes for dette Aars Landgilde og for den sidst paa budte Skat og faa udvist Bygningstømmer til Hjælp af Skovene. Sj. T. 22, 418 b.

— Miss. til Ernst Normand. Kongen har bevilget, at Niels

Knudsen, Herredsfoged i Løfve Herred, for sin Bestilling indtil videre maa have den Kronens Gaard i Hallebye, som Jørgen Nielsen paabor, fri for Skyld, Landgilde, Ægt og Arbejde, dog skal han aarlig levere paa Antvorskov Slot, hvad Landgilden af denne Gaard maatte være højere end Landgilden af den Gaard i Finderup, som Jens Olesen bor paa. Sj. T. 22, 419. K.

11. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Siugert Grubbe om indtil videre at lade 4 Rustvognsheste fodre paa hver af de 2 Ladegaarde i hans Len. Sk. T. 5, 131.

— Miss. til Siugert Grubbe. Da Hertug Hans Albert af Meklenborg skriftlig har anmodet om Tilladelse til at maatte lade udføre et Antal Tønder Havre af Riget til sit eget Behov, befales det ham at lade Hertugens Tjener købe 200 Tdr. Havre i hans Len eller andensteds og udføre dem, dog skal han paase, at der intet Underslæb sker og at der ikke udføres mere end de 200 Tdr. Sk. T. 5, 131.

— Miss. til Siugert Grubbe om at give Skriveren paa Malmøhus Tilhold om at lade Kongens Køkkenskriver faa de Lam, som han begærer til Kongens Køkken, saafremt Skriveren ikke med sine egne Penge selv vil betale de Lam, som Køkkenskriveren køber paa Grund af hans Forsømmelse. Sk. T. 5, 133 b.

13. Dec. (—). Miss. til Jørgen Urne om paa Kronens Hammermølle ved Kronborg Slot at lade smede 200 Jærnspidser med Led og 100 Jærnspidser uden Led og i Helsingør 80 Jærnspidser med Led og 40 uden Led og lade dem alle belægge med Staal, saaledes som det hermed følgende Mønster viser. Alle Skruerne, som komme igennem Spidserne, skal han lade skære i én Størrelse. Han skal selv skaffe og tilveje Smedene det nødvendige Jærn og Staal, modtage Spidserne af dem efter Vægt og sende dem til København til førstkommende Paaske. Sj. T. 22, 419 b. K.

— Lignende Miss. til nogle Lensmænd om at lade smede Spidser i følgende Købstæder: i Malmø 100 med Led og 50 uden Led; Køge 100 med Led og 50 uden Led; København 200 med Led og 100 uden Led; Helsingør 80 med Led og 40 uden Led; Roskilde 40 med Led og 20 uden Led; Slangerup 40 med Led og 20 uden Led; Slagelse 40 med Led og 20 uden Led;

Ystad 100 med Led og 50 uden Led; Helsingborg 60 med Led og 20 uden Led; Kallundborg 60 med Led og 20 uden Led; Vordingborg 20 med Led og 10 uden Led; Nykøbing p. Falster 80 med Led og 40 uden Led; Nakskov 100 med Led og 50 uden Led; Næstved 100 med Led og 50 uden Led; Korsør 20 med Led og 10 uden Led; Ronneby 80 med Led og 40 uden Led; Halmstad 80 med Led og 40 uden Led; Varberg 80 med Led og 40 uden Led. Sj. T. 22, 420.

14. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Benjamin og Daniel Buwinchhausen von Wallenrodt, fyrstelig württembergsk Raad og Oberst, have givet nærværende Levin Buech, fyrstelig württembergsk Tjener, Fuldmagt til at gennemse og forhøre deres i Helsingør afdøde Broder Conrad Buwinchhausen von Wallenrodts Børns Formynders Regnskab. De have desuden erhvervet en Forskrift fra Hertug Johan Frederik af Württemberg til Kongen om, at denne vil forordne en til sammen med Levin Buech at forhøre Formynderens Regnskab. Borgemestre og Raad skulle derfor forordne en Borger, der er uvildig i Sagen og har Forstand paa saadanne Regnskaber, til sammen med Levin Buech paa Conrad Buwinchhausens Børns Vegne at forhøre Formynderens Regnskab. Sj. T. 22, 420.

— Miss. til Hans Pors og Tyge Brahe. Da Falk Gjõe til Brodskouf, der for nogen Tid siden har faaet Ordre til at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Johanne Lykke til Ballumgaard, har berettet, at hun ikke vil overlevere ham nogen rigtig Jordebog eller nogen Fortegnelse over hendes Tilgodehavende eller Gæld og andet, som han burde have Fortegnelse over, skulle de stævne Parterne for sig, give hende Ordre til at levere dem en rigtig Jordebog og hvad andet, som hendes tilforordnede Værge bør have Besked om, da hun selv en Tid har forestaaet sit eget Gods. De skulle derefter levere det til Falk Gjõe under deres Haand. J. T. 7, 302 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne, Hr. Jørgen Skeel, Anders Friis og Gundi Lange. Falk Gjõe til Brodskouf har berettet, at nogle af Kongens Undersaatter i Holsten, der ere hans Kreditorer, for rum Tid siden have erhvervet kongelig Befaling til dem om at forhandle ham og hans Kreditorer imellem og forlige dem. Da det endnu ikke er sket, har han begæret

ny Ordre til dem om inden en bestemt Tid at udføre Befalingen. Det befales dem nu inden 6 Uger efter Modtagelsen af dette Missive at udføre Befalingen, for at der ikke skal tilføjes ham nogen Skade ved langt Ophold. J. T. 7, 303.

14. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. De skulle i hvert Maanedregister, som Kongen selv underskriver, under deres Haand rigtig indføre Maanedsbeholdningen i alle Slags Sølv- og Guldmøntsorter, gjort Sølv, ugjort og forarbejdet Guld, Perler, Ædelstene og hvad andet, der findes i Rentekammeret og vedkommer deres Regnskab. Sj. T. 22, 420 b. K.

— Miss. til Madts Davidsen, forhenværende Proviantskriver. Da Kongen har bragt i Erfaring, at han endnu ikke har gjort Regnskab for den af ham i nogen Tid forestaaede Proviantskriverbestilling, befales det ham herved strængeligen at klarere sit Regnskab inden førstkommende Paaske, saafremt Kongen ikke skal tiltænke andre Midler, hvis han forsømmer det. Sj. T. 22, 420 b. K.

— Miss. til Mogens Kaas og Jens Munk om at besigte de Bygninger i og ved København, som Kongen har haft under Bygning i Aar, og optegne, hvilke Materialier der er gaaet med dertil. Sj. T. 22, 421. K. (Tr.: KD. V. 70 f.).

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Holger Rosenkrantz. Kongen sender dem hermed et af de Regnskaber, som de forrige Rentemestre have gjort over Indtægt og Udgift i Rentekammeret, med Ordre til at overveje, hvorledes den gamle Stil og Ordning i Regnskaberne kan forbedres, eller foreslaa en ny Ordning, hvorefter Regnskaberne kunne affattes og anses for helt nøjagtige. De skulle erklære sig om, hvad de mene der i den nuværende Ordning fattes i, at den kan forekomme og betage al Suspicion i Regnskaberne, og erklære sig saa hurtigt som muligt, for at Rentemestrene kunne faa Befaling derom. Sj. T. 22, 421 b.

— Miss. til Claus Daa om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Dorethe Skinkel, medens Skiftet efter hendes afdøde Faster, Fru Karen Skinkel, staar paa, og siden overlevere det til Hans Kaas til Lindskouf, som Kongen har beskikket til Værge for hende. Sj. T. 22, 421 b.

15. Dec. (—). Aab. Brev om, at Kongen har bevilget, da det i sig selv er ret og billigt, at M. Jørgen Dybvad af sin

afdøde Broder Dr. Christopher Dybvads efterladte Gods, enten det nu findes hos M. Niels Jørgensen, Provst og Kannik i Lund Kapitel, i Malmø eller andensteds, maa faa rigtig Betaling for det Tilgodehavende, som han kan bevise at have haft hos sin Broder, dog skal der straks skrives paa Brevene, naar han faar Udlæg derfor. Sj. R. 17, 543.

20. Dec. (Kbhvn.). Forleningsbrev for Jens Harboe, Kongens Sanger, paa det efter afdøde M. Jacob Svaning ledige Vikarie i Lund Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. Sk. R. 4, 329.

— Miss. til Laurits Lindenov og Christopher Gersdorff. Da Oluf Parsberg har begæret 2 Aarhus Kapitels Gaarde i Ladding og Gidding i Saubroe Herred til Mageskifte for 2 ham tilhørende Gaarde i Hatting og i Butterup¹ i Hatting Herred, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Udt. i J. T. 7, 303 b.

21. Dec. (—). Aab. Brev om, at nogle af Renteskriverne og Enspænderne skulle undersøge, hvorvidt der findes forbudte Varer i Silkekramboderne. Sj. R. 17, 543. (Tr.: KD. II. 777).

— Bestalling for Salomon Gutfeld som Barberer ved det kongelige Akademi i Sorø. Han skal lade sig bruge i allehaande Tilfælde, for saa vidt vedkommer de Adelspersoner og andre Skolebørn samt Skolemestre og Hørere, som ere der, saa vel med Vasken og Klippen som i alle andre Tilfælde, hvor en Barberer bør lade sig bruge, saaledes som det befales ham af Hofmesteren og dem, der have Befaling. Han skal herfor af Sorø aarlig have 150 Kurantdlr. i Løn, 1¹/₂ Pd. Rug, 1¹/₂ Pd. Byg og 20 Bønderlæs Brændevad. Han skal have Privilegium paa alene at bruge sit Haandværk ved alle forefaldende Skader i Sorø Birk blandt Bønderfolk, og ingen anden end han maa udøve nogen ekstraordinær Praksis, medmindre der kommer saadan Skade paa, at man vil søge en anden. Han skal have fri Bolig, hvori han, som han har tilbudt, skal holde et frit, offent-

¹ Bottrup, Hatting H.

ligt og forsvarligt Herberg for Adelige og Uadelige med Mad, Øl, Vin og andet, alt til en rimelig Pris. Hans Løn skal regnes fra den Dag, da han møder i Sorø for at blive der til Stadsighed. Sj. R. 17, 543 b.

21. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Gabriel Kruse om af de i Malmø liggende Soldater at lade indkvartere 200 i Landskrone og paase, at Officererne blive indkvarterede i de samme Gaarde som Soldaterne, for at de kunne føre Tilsyn med, at Borgerskabet ingen Overlast lider og at Soldaterne forholde sig skikkelig. Leningen skal i rette Tid sendes ham af Siugert Grubbe, Befalingsmand paa Malmø Slot, og han skal holde rigtig Rulle derover. Sk. T. 5, 134.

— Miss. til Eski Brock. Da Fru Karren Friis har Tiltale til en Person, ved Navn Søfren Jensen, der bor under ham, skæl han give Søfren Jensen Tilhold om at gøre Fru Karren Friis Regnskab for det, som hun har leveret ham, og hjælpe hende til Rette i andet, som hun maatte have at tiltale Søfren Jensen for. J. T. 7, 303 b.

22. Dec. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at M. Anders Christensen Arboe, der vil lade Kong Davids Psalter udgaa paany og bedre oversat under vore Kirketoner, hvis det maa ske med Kongens Bevilling, maa lade nævnte Bog prente i København, dog skal han gøre sig den yderste Flid for, at den kan blive trykt korrekt. For at han bedre kan faa sine Bekostninger dækkede, har Kongen bevilget, at ingen i de næste 10 Aar maa eftertrykke denne Bog eller, hvis den trykkes andensteds, indføre den her i Riget til Salg. Hvis nogen gør det, skal han have forbrudt alle de Eksemplarer han har med at fare, den ene Halvdel til Kongen, den anden Halvdel til M. Anders Christensen Arboe. Sj. R. 17, 544 b¹.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København angaaende Tilforordningen af 4 Borgere til at have Tilsyn med Postbudene og Paabud om, at ingen maa sende Breve med andre end de ordinære Bude. Sj. T. 22, 422. K. (Tr.: KD. V. 71).

— Miss. til Lensmændene i nedennævnte Len om aarlig

¹ Tr.: H. F. Rørdam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. II. 40 f.

efter Jordebogen at indkræve den Landgildehonning, som Bønderne skulle udgive, og sende Honningen til Proviantskriveren i Provianthuset i København. Honningen skal siden i Rentekammeret blive afkortet dem i deres Afgift, eftersom den findes at være anslaaet dem. — Fortegnelse paa den Honning, der skal fremsendes fra de Len, som Lensmændene have paa Afgift: Hagenskov $\frac{1}{2}$ Td.; Dallum Kloster 2 Tdr. 1 Fjerd. $\frac{1}{2}$ Otting; Hindsgafvel $\frac{1}{2}$ Td.; Hald $6\frac{1}{2}$ Td. $\frac{1}{2}$ Fjerd.; Lundenæs 2 Tdr. 12 Stob; Bøvling 13 Stob; Mariager Kloster 3 Tdr. $3\frac{1}{2}$ Kande; Landskrone 3 Tdr.; Laugholm 4 Tdr.; Froste Herred 4 Tdr. Sj. T. 22, 422. K. (til selve Missivet).

22. Dec. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Lensmændene i nedenævnte Len om at fremsende Honning fra deres Len og indføre det i deres Regnskab. — Fortegnelse paa den Honning, som skal fremsendes fra de Len, som Lensmændene have paa Regnskab: Københavns Len $1\frac{1}{2}$ Fjerd.; Vordingborg 2 Tdr. 1 Fjerd.; Nyborg $\frac{1}{2}$ Td.; Aarhusgaard 6 Tdr. 1 Fjerd.; Riberhus 7 Tdr. 1 Ott. $2\frac{1}{2}$ Stob; Møgeltønder 2 Fjerd.; Koldinghus 10 Tdr. $1\frac{1}{2}$ Fjerd. $\frac{1}{2}$ Stob; Skanderborg $4\frac{1}{2}$ Td. $4\frac{1}{2}$ Kande; Aakær 5 Td. 1 Fjerd.; Kalø $10\frac{1}{2}$ Td. $1\frac{1}{2}$ Fjerd. 1 Kande 1 Pot; Silkeborg $3\frac{1}{2}$ Td.; Dronningborg 12 Tdr. 1 Kande; Stjernholm $3\frac{1}{2}$ Td.; Aalborgus $4\frac{1}{2}$ Td. 2 Kander $\frac{1}{2}$ Pot; Helsingborg $7\frac{1}{2}$ Td. $1\frac{1}{2}$ Fjerd. $\frac{5}{6}$ Pot; Varberg $5\frac{1}{2}$ Td. 1 Fjerd.; Sølvitsborg 17 Potter; Hammergaard $2\frac{1}{2}$ Td. — Summarum paa al Honninglandgilden i Danmark efter Jordebogen: $9\frac{1}{2}$ Læst $1\frac{1}{2}$ Td. $\frac{1}{2}$ Ott. $3\frac{1}{2}$ Kande. Afgiftslenenes Indkomst herfra taget, bliver igen 7 Læster 5 Tdr. 1 Ott. Sj. T. 22, 423. K. (til selve Missivet).

— Miss. til Palle Rosenkrantz om straks at sende al den Skat, som er leveret til ham, til København og levere den i Rentekammeret til Rentemestrene. Sj. T. 22, 423 b. K.

— Miss. til Ernst Normand. Hoslagt sendes ham et Indlæg fra Frederik Parsberg angaaende noget Gods, som denne begærer til Mageskifte, med Ordre til snarest at erklære sig saavel om dette Godses Lejlighed og Herlighed som om det Gods, som Frederik Parsberg tilbyder til Vederlag. Sj. T. 22, 423 b. K.

— Miss. til Eski Brock og Ifver Juel. Da de i den Erklæring, som de efter Kongens Befaling have indsendt til Kancelliet angaaende det Gods, som Knud Gyldenstjerne til Thim

begærer til Mageskifte, formene, at der ikke skal være synderlig Herlighed til Godset, befales det dem nu endeligt at erklære sig om Godsets Herlighed, og om Godset uden Skade kan mistes fra Lenet eller ej, og indsende fuldkommen Erklæring til Kancelliet. J. T. 7, 303 b.

22. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Laurits Ebbesen. Da han i den Erklæring, som han efter Kongens Befaling har indsendt til Kancelliet angaaende det Gods, som Knud Gyldenstjerne til Thim begærer til Mageskifte, ikke har udtalt sig om, hvorvidt det Bol i Lønge, som Rasmus Nielsen bor paa, og som er forbrudt under Kronen, og den Gaard i Vyfvild, hvoraf Peder Poulsen holder en Officer, kunne mistes fra Lenet, befales det ham herved endeligt at erklære sig, om nævnte Bol og Gaard uden Skade kunne mistes fra Lenet, og indsende fuldkommen Erklæring til Kancelliet. J. T. 7, 304.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen. Da Kongen af de fra Lensmændene indkomne Erklæringer angaaende det Gods i Skanderborg og Dronningborg Len, som han har begæret til Mageskifte, har set, at Godset er udlagt til nogle Soldaterofficerer, befales det ham igen at udlægge ligesaa gode Gaarde i disse Len til disse Officerer, saa der intet gaar fra dem. J. T. 7, 304 b. K.

23. Dec. (—). Miss. til Corfits Ulfeldt om at holde de to Drengbørn til Stede, der have bedrevet den Mishandling med hinanden paa hans Gaard Selsø, og undersøge, hvor vidt man kan komme dermed med Retten. Sj. T. 22, 423 b. K.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at lade saa megen Vin, tilhørende Hertug Frederik i Lifland, passere toldfrit gennem Sundet, som han tidligere aarlig har faaet toldfrit igennem. K. Udt. i Sj. T. 22, 424.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at forhøje Vognmændenes Takst noget i denne dyre Tid. Sj. T. 22, 424. K. (Tr.: KD. V. 71).

— Miss. til Christian Ulfeldt og Corfits Ulfeldt. Kongen har bevilget, at Christian Ulfeldt maa tage sin Moder¹, der hidtil har været anholdt paa Selsø, til sig paa sin

¹ Anne Kristensdatter Munk.

Gaard Tvis ledig og løs, saaledes at hun maa søge Kirken, men ellers ikke maa begive sig fra Gaarden til nogen Forsamling eller andensteds hen. Sj. T. 22, 424. K.

23. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand. Hoslagt sendes ham en Supplikation fra Krummerup Kirke, som Kapitlet i Roskilde har indlagt i Kancelliet, med Ordre til snarest at erklære sig derpaa i Kancelliet. Sj. T. 22, 424 b.

— Miss. til Mogens Pax om at lade den franske Afsending, der nu ligger i Roskilde, faa Mogens Pax's egne Heste og Vogn fra Roskilde, saa han kan komme til Frederiksborg 2. Juledag. K. Udt. i Sj. T. 22, 424 b.

— Miss. til Claus Daa. Som han nærmere kan se af medfølgende Supplikation, har Jens Hvid, forhen Præst i Aadts Herred, beklaget sig over, at hans Hustrus Boslod forholdes ham. Claus Daa skal hjælpe ham til Ret, saa vidt han er berettiget dertil, saa han uden videre Ophold kan faa det Gods, der paa hans Hustrus Vegne med Rette kan tilkomme ham, da han ikke selv kan eller maa procedere sin Sag til Tinge. Sj. T. 22, 424 b.

— Miss. til Frederik Reedtz. Kongen har bevilget sin tidligere Furér Christopher Sack, at han maa faa Vinbyholt Kro, hvis ingen bor i den, eller maa udminde den, som bor deri. Frederik Reedtz skal paase, at den, der bor deri, ingen Uret kommer til at lide. K. Udt. i Sj. T. 22, 425.

— Miss. til Ernst Normand. Kongen har bevilget, at det maa staa hen med afdøde Jacob Beck's Restance, indtil der kommer nogen Besked fra Jacob Beck's Enke og Arvinger. Han skal føre Tilsyn med afdøde Mogens Gjões og Christopher Rosengaards Kvittansiarum, at de i rette Tid gøre det klart i Renteriet, og lade dem tiltale, hvis de ikke gøre det. Sj. T. 22, 425.

— Miss. til [Borgemestre og Raad i] de Købstæder, der sidst fik Borgelejevreve. Borgerskabet er tidligere takseret til at holde Bøsseskytter og Baadsmænd i Kongens Tjeneste og give dem 7 Sk. om Dagen. Da disse ikke i denne dyre Tid kunne underholde sig dermed, skulle de give Borgerskabet Tilhold om at lægge saa meget til, at hver Mand kan faa 9 Sk. dansk om Dagen, medmindre det hellere vil, at Kongen skal sende det Folkene, som det saa selv kan underholde. Sj. T.

22, 425 b. Orig. (til Odense) i Landsark. i Odense. Origg. (til Horsens og Vejle) i Landsark. i Viborg.

23. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand om aarlig at skaffe 600 Læs Brændeved til Sorø til Christian Uldriks og Hans Uldriks Behov, og hvis der yderligere behøves noget, da ogsaa skaffe det. K. Udt. i Sj. T. 22, 425 b.

— Miss. til M. Jens Dinesen om at paase, at de 600 Læs Brændeved bruges med Sparsommelighed. K. Udt. i Sj. T. 22, 425 b.

— Miss. til Chrestoffer Ulfeldt om at forordne en af Provsterne paa Gulland, hvilken han anser for bekvemst dertil, til Suffraganeus eller Generalprovst paa Gulland. Sk. T. 5, 134.

— Miss. til Chrestoffer Ulfeldt. Detlef Holck har berettet, at der paa Rentekammeret er gjort Antegnelse om adskilligt Flikkeri, som han i de 5 Aar, da han var forlenet med Visborg Slot, har bekostet paa Stalde, Arkeli, Kobbermøllen og andet, hvorover der sendes ham en Fortegnelse af Renteriet. Chrestoffer Ulfeldt skal undersøge, til hvad Fornødenhed hver Udgift er anvendt og hvad der kan være medgaaet dertil, og snarest erklære sig i Kancelliet derom. Sk. T. 5, 134 b.

— Miss. til Axel Urne. Da han har indberettet, at en Person, ved Navn Hendrik Thaneke, har forset sig med noget Rostockerøl, som han har indført mod Kongens Mandat, og vil aftinge sin Forseelse med 50 Dlr., tillades det ham at aftinge Sagen for de 50 Dlr. Sm. T. 6, 222.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Aarhus. For nogen Tid siden har N. N. overladt Villom Worm, Borgemester i Aarhus, et Stykke Jord, dog skulde han aarlig svare Byens Rettighed deraf, og Villom Worm har erhvervet Kongens Konfirmation derpaa. Da D. M.¹ mener at være forurettet derved, skulle Borgemestre og Raad erklære sig paa hans hermed følgende Indlæg derom og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 7, 304 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Christen Christen-

¹ Dr. Matthias Jakobsen, se 26. Aug. 1624.

sen paa Hofvegaard paa Kronens Part af Korntienden af Nørhaa Sogn i Ørum Len, hvoraf der aarlig skal svares 10 Pd. Byg, 1 Pd. Rug og 2 Pd. Havre til Kronen, at levere paa de Steder i Vendelboe Stift, som Lensmanden paa Ørum anviser. Udt. i Tb. S. 115 b.

24. Dec. (Kbhvn.). Forordning om Postbude. Samtidigt Tryk. (Tr.: CCD. IV. 176—84. Fr. Olsen, Det danske Postvæsen S. 215—23).

— Kvittansiarum til Axel Arenfeldt til Liusholt, Rentemester, der for Arvingerne efter afdøde Fru Ingeborg Skeel, Otte Banners Enke, har gjort Regnskab for de Pengeskatter, som Otte Banner og efter hans Død Fru Ingeborg Skeel have oppebaaret i Segelstrup Len fra 1. Maj 1577, da de begge fik Livsbrev paa Segelstrup Len, kvit og frit, til 1. Maj 1605, da Fru Ingeborg Skeel døde. Da Otte Banner overtog Segelstrup Len efter Christopher Gjøe, modtog han aldeles intet Inventarium, medens Ingeborg Skeels Arvinger have leveret Envold Kruse adskilligt Boskab og andet til Inventarium. De blev aldeles intet skyldige. J. R. 8, 32 b. K.

— (**Frederiksborg**). Bestalling for Claus Knock som Bøsemager paa Frederiksborg i den forrige Bøsemager Peders Sted. Han skal holde Kongens Rustkammer sammesteds vedlige og istandsætte hvad der findes deri, naar det gøres nødvendigt, hvortil Kongen vil give ham det nødvendige Jærn og Kul. For alt helt nyt Arbejde vil Kongen betale ham, ligesom han har betalt den forrige Bøsemager. Han skal til sig og sin Dreng have 8 Kurantdlr. om Maaneden baade til Kost og Løn, at regne fra 24. Aug. 1624. Sj. R. 17, 545.

28. Dec. (—). Aab. Brev om, at Hr. Christen Christensen, Sognepræst i Holm¹ og Provst i Sønder Herred paa Langeland, der har forset sig med Lejermaal, medens han studerede, men nu har tilfredsstillet den besovede Kvindeperson, maa have Sagen eftergivet og beholde sit Kald. F. R. 3, 365 b.

29. Dec. (—). Miss. til Tyge Brahe. Kongen har bragt i Erfaring, at der er stor Uorden i Skive Kirke, naar der

¹ Humble.

skal forrettes Gudstjeneste, idet enhver ikke ved sit bestemte Stolestade. For at forekomme saadan Uorden, skal han i Forening med Superintendenten, Herredsprovsten og Borgemestre og Raad i Skive udvise enhver Stolestade efter enhver Vilkaar og som billigt og ret er. J. T. 7, 304 b. K.

29. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Tønne Friis. Da menige Sognemænd i Torup Sogn paa Hannes have anmodet om at faa Kirkens Part af Korntienden af Sognet i Fæste og Sognemændene i Hafsle¹ Sogn i Han Herred og i Beistrup Sogn paa Hannes have anmodet om det samme med Hensyn til Kirkens Part af Korntienden af deres Sogne, Sognemændene i Hafsle Sogn tillige Kronens Part af Tienden, skal han snarest erklære sig om, af hvilken Grund Tienderne ikke ere bortfæstede til Sognemændene, da de ere berettigede til dem fremfor andre, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. J. T. 7, 305.

30. Dec. (—). Miss. til Siugert Grubbe om med det allerførste i sit Len [Malmø] at lade fange saa mange Agerhøns som muligt og straks levere dem paa den store Ladegaard ved København. Sk. T. 5, 135.

31. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Jost Høg. Da Palle Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Vordingborg Slot, har begæret 2 Gaarde i Rørbek og 2 Gaarde i Rasted i Laaland af Maribo Klosters Gods til Mageskifte for noget af sit Gods i Laaland, skal Jost Høg erklære sig, om Maribo Klosters Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sj. T. 22, 425 b.

— Miss. til Tønne Friis. Menige Sognemænd i Jelstrup Sogn i Vendsyssel have berettet, at de altid have haft Jelstrup Sognetiende i Fæste og for rum Tid siden altid ydet Kronens Part af Korntienden i Skæppen til Skolemesteren i Hjørring i Henhold til et derom erhvervet Benaadningsbrev. Da de nu maa føre Tienden en Milsvej udenfor Sognet, have de begæret, at de ligesom tidligere maa beholde Tienden i Fæste og maa yde Kronens Part i Skæppen til Skolemesteren. Saafremt de tidligere have haft Tienden i Fæste og Skolemesterens Benaadningsbrev lyder paa, at Kronens Part skal ydes ham i

¹ Haverslev, Ø. Han H.

Skæppen, skal han fremdeles lade Sognemændene beholde Tien-
den for Stedsmaal og sædvanlig Afgift og give dem Ordre til
at rette sig efter Benaadningsbrevet. J. T. 7, 305. K.

1625.

1. Jan. (Kbhvn.). Bestalling for Adolph Krantz som
Krudtmager i Krudtmøllen i Københavns Len. Han skal
lave det Krudt, han faar Ordre til, baade i Møllen og paa andre
Steder, hvor han bliver kaldt hen, men han maa ikke hverken
for sig selv eller andre lave noget Krudt eller udføre andet Ar-
bejde hans Haandværk vedrørende, ej heller tillade sine Svende
at gøre det eller bruge dem til andet Arbejde end Kongens.
Han skal have 200 Dlr. Kurant og en sædvanlig Hofklædning
i aarlig Løn, fri Bolig, naar han arbejder andensteds end paa
Møllen, og Møllen med alt Tilbehør, Haverum og Vang, kvit og
frit; Kongen vil lade Møllen holde i Stand. Kongen vil des-
uden levere ham frit Hus, de Redskaber, han behøver til at ar-
bejde med, den Materie, han skal forarbejde, og nødtørfdig Ilde-
brændsel, alt frit paa Stedet uden nogen Bekostning for ham.
Kongen vil endvidere hver Maaned give ham 8 Dlr. Kurant,
hvorfor han selv skal holde 2 Svende, der skulle forestaa Ar-
bejdet sammen med ham. Lønnen skal regnes fra dette Brevs
Datum og udredes af Rentemestrene. Sj. R. 18, 1¹.

2. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Rentemestrene. Da
Kongen er til Sinds at lade ned sætte („afsætte“) ad-
skillige Slags Syv- og Halvfjerdeskillinger, der ere
slaaede med Rytter, Nøgle, Nældeblad og deslige, skulle de ind-
veksle dem til sig paa Rentekammeret for den Værdi, som de
hidtil have været gangbare for, og, straks naar de ere indveks-
lede, levere dem og andre af samme Slags, som de maatte have
paa Rentekammeret, paa Mønten, da Møntmestrene, som deres

¹ Udenfor er skrevet: Pros Knudsens Skrift.

af Rentemestrene til Kongen leverede Erklæring viser, mene, at det kan være til Fordel for Kongen. Sj. T. 23, 1¹. K.

2. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Bispen i Ribe. Da Bønderne i Balgom Sogn have fremført forskellige Klager over deres Sognepræst, Hr. Anker Jensen, skal Bispen i Forening med Kapitlet i Ribe flittigt forhøre begge Parter og dømme dem imellem. J. T. 7, 306.

4. Jan. (—). Miss. til de højlærde i København om at lade Kongen deres Betænkning vide om, hvorledes den unødvendige Bekostning ved Kreering til Doctores, Magistri og Baccalaurei kan formindskes og afholdes med den samme Bekostning, som finder Sted i Basel og andre Steder, hvor der gaar mindre med. De skulle straks indsende deres Erklæring til Kancelliet. Sj. T. 23, 1. K.

— Miss. til Rentemestrene om til Posternes Underhold aarlig at levere Postforvalterne her i Riget 200 Kurantdlr. og Postmesteren i Hamborg ligesaa meget, til Gengæld for hvilket alle Kongens Breve skulle føres frit gennem Landet. Sj. T. 23, 1 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. For rum Tid siden, førend der blev akkorderet med Bønderne om Arbejdspenge, er der efter Kongens Befaling hugget noget Vogntømmer i Helsingborg og Heredtsvadt Klosters Skove. Da Bønderne tidligere havde været pligtige til at udføre det og det kun skyldes Forsømmelse, at det ikke allerede er udført, skal han give Bønderne Tilhold om nu endelig at udføre det i dette Føre tillige med det Tømmer, som Kongen har ladet hugge til Skibslader, da det gælder Rigets Defension og ikke kan regnes for Hoveri eller Ægt og Arbejde, ej heller kan bortakkorderes fra Kronen for Arbejdspenge. Kongen vil ellers vide i andre Maader at skaane Bønderne efter sit Brevs Lydelse. Sk. T. 5, 136.

— Miss. til Falk Lykke. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Person, som var rømmet fra Sverrig og var kommet til Christianopol, imod den stettinske Traktat igen skal være overleveret til de Svenske, befales det ham herefter ikke at understaa sig til uden Kongens Vidende at gøre saadant,

¹ Udenfor er skrevet: Prots Knudtsens Skrift.

da det er Kongen magtpaaliggende, at den stettinske Traktat i alle Maader efterkommes. Sk. T. 5, 136 b.

4. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Markor Bilde og Sten Bilde. Da Vincents Bilde har berettet, at han ser sig forarsaget til at sælge sine Brødres Gods for dermed at betale deres Gæld, for at det ikke i Fremtiden skal komme dem til Skade, skulle de flittigt undersøge Sagen og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvilke bekvemmeligste og for Brødrene tjenligste Midler der kan foretages, saafremt alt deres Gods eller en Del deraf skal afhændes. F. T. 3, 831.

— Miss. til Laurits Grubbe. Margrete, Frands Hansens Enke, i Maribo har beklaget sig over, at Jørgen Ploug paa hendes afdøde Husbondes Vegne har forpagtet Saxkøbing Told og Sise for 150 Dlr., skønt han ingen Fuldmagt har haft dertil af hendes afdøde Husbonde og han selv med en Deltager har forpagtet to andre Havne, begge til ikke højere Sum end Saxkøbing Havn, skønt de skulle være meget bedre. Han skal derfor give Jørgen Ploug, der i Frands Hansens Navn har forpagtet Saxkøbing Havn, Tilhold om at betale Afgiften og Restancen og lade Enken være fri for al Tiltale, medmindre Jørgen Ploug, der har gjort Forpagtningen paa Rente-riet, har noget at tiltale hende for, i hvilket Tilfælde han maa søge hende med Retten. Sm. T. 6, 225. K.

— Oprejsningsbrev for Christen Lauritsen, Claus Skrivel, Mads Smed, Jens Skomager, Niels Lauritsen, Pouel Joensen, Niels Lemvig og Niels Tømmermand, Borgere i Odense, der som Sandemænd have svoret paa en Byfred, som Erik Urne, Befalingsmand i Udsten Kloster, har erhvervet over Mester Staffen Bygmester i Odense for Vold, som han har begaaet paa Erik Urnes Tjenere, men paa Grund af ulovlig Proces af Torben Gabrielsen til Kringerup, Landsdommer i Fyen, ere dømte til paa deres egen Bekostning paany at rejse Sagen. Det tillades herved Sandemændene paany at begynde og foretage Sagen og forfølge den efter Loven, som om den nylig var sket. F. R. 3, 366¹.

— Miss. til Anders Friis. Da Fru Margrette Rosen-

¹ Udenfor er skrevet: Candtzeliendregens skrift.

krantz har begæret Gaardene Riis, Bierget, Krogsdam, Kold broe og Fougelsang i Torslef Sogn i Børlum Herred i Vendsyssel til Mageskifte for Kyeholm¹ i Vennebjerg Herred, 1 Gaard og 2 Gadehuse i Steenum og 1 Gaard og 1 Gadehus i Kiettrup i Jerslef Herred af hendes Gods, skal han med det første erklære sig om, hvorvidt Kronens Gods kan afhændes fra Lenet, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 7, 306.

4. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Tønne Friis. Da Hans Lindenov til Gafnøe, Embedsmand paa Kallundborg Slot, har begæret noget Krongods i Kier Herred i Vendsyssel i Aalborg-
hus Len, nemlig 1 Gaard i Vesterholdt i Aistrup Sogn, 1 Gaard i Østerholdt, 1 Bol i Snarholt² i Uldsted Sogn og nogle smaa Boliger i Veilholt³, til Mageskifte for det, som Kongen bliver ham skyldig paa det Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af ham paa Møen, og, hvis det ikke er nok, yderligere Udlæg i 2 Gaarde og 1 Gadehus i Saltum By og Sogn i Hvedtbo Herred, skal Tønne Friis med det første erklære sig, om Kronens Gods for Belejligheds eller anden Herligheds Skyld kan afstaas fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 7, 306 b.

5. Jan. (—). Miss. til Raadet om at møde i København til Kyndelmisse [2. Febr.], hvor det skal faa Underretning om Kongens Vilje. Sj. T. 23, 1 b. K.

— Miss. til Tønne Friis. Da Manderup Due til Haldkierd, Hofsinde, har begæret 2 Aalborg Hospital tilhørende Gaarde i Eidrup By i Aars Herred og 1 Kronens øde Gaard i Holumagger i Hornum Herred til Mageskifte for ligesaa godt Gods i Aalborg-
hus Len, skal Tønne Friis snarest undersøge, om Kronens og Hospitalets Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 7, 307.

— Miss. til Gabriel Kruse. For nogen Tid siden⁴ har Kongen af Axel Rosenkrantz til Gleminge faaet noget Gods til Mageskifte, for hvilket denne endnu ikke har faaet fuldt Vederlag. Efter Axel Rosenkrantz's Begæring vil Kongen nu

¹ ? Kajholm, Vennebjerg H. ² Snorholt, Dronninglund H. ³ Milholt, samme H. ⁴ 28. Febr. 1624.

give ham Vederlag af Kronens Gods i Skaane, nemlig 1 Gaard og et Stykke øde Jord og Eng i Aasom By og Sogn, som nu ligger til Præsten og Degnen i Broemstad¹. Han skal snarest erklære sig, om dette Gods for Belejgheds eller anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sk. T. 5, 136 b.

6. Jan. (Frederiksborg). Ligelydende Miss. til Siugert Grubbe om at erklære sig, om noget Kronens Gods i Tran² By og Sogn og i Borrige By og Sogn i Herested Herred, som Axel Rosenkrantz ogsaa begærer til Vederlag for sit Gods, for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sk. T. 5, 137.

— Miss. til Hans Steenvinckel. Han skal, indtil videre, sammen med Morten Vichmand og Rasmus Colding gøre Overslag over alle Slags Materialier, som bruges til alle Kongens Bygninger, som er Sten, Kalk, Tømmer, Deler, Lægter, Søm, Stillinger, Sand, Ler, Lerklikker-, Brolægger-, Smede-, Glarmester- og Snedkerarbejde, in summa fra det største til det ringeste, og sammen med disse give Sedler paa alle disse Materialier saavel som paa Jærn, Bly, Vinduesglas, Vindetakler og alt andet, som behøves og medgaar til Bygninger. Ligeledes skal han være med til at opmaale alt Arbejde og give Seddel paa al den Arbejdsøn, som skal forstrækkes paa alle Arbejder, selv personlig bese alle Arbejder, om de Materialier, der udleveres efter hans Sedler, ogsaa medgaa og blive forbrugte. Han skal ogsaa vide Besked om alt Flikkeri og Arbejde, som skal udføres, om det er befalet eller ej, førend der maa begyndes derpaa. Han skal heri forholde sig, som han vil forsvare, og saaledes, at Arbejdet, naar det siden bliver undersøgt, ikke findes at være anderledes. Sj. T. 23, 2. K.

— Miss. til Gunde Lange [Koldinghus Len], Laurits Ebbesen [Skanderborg Len], Olluf Parsberg [Stjærholm Len], Tønne Friis [Aalborghus Len], Eske Brock [Dronningborg Len] og Anders Friis [Sejlstруп Len] om til Kongen at købe saa meget røget og saltet Flæsk, som de kunne faa, dog ikke dyrere

¹ Brandstad, Færs H. ² Tranaas.

end 20 Dlr. for hvert Skippd., sende det til Provianthuset i København til Foraaret, saasnaart Vandet bliver aabent, og føre Pengene til Udgift i deres Regnskab. J. T. 7, 307 b. K.

6. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Laurits Lindenov om at have fittigt Tilsyn med afdøde Hans Grønbecks Restance, saa der snaarest kan blive gjort klart i Rentekammeret baade for hans Regnskaber og hans Restance. J. T. 7, 307 b.

7. Jan. (—). Miss. til Jacob Ulfeldt. Denne Brevviser Niels Joensen har berettet, at Jacob Ulfeldts afdøde Broder Frants Ulfeldt efter sin Haandskrift har været ham en Sum Penge skyldig, og at der i Haandskriften staar, at Jacob Ulfeldt paa sin afdøde Broders Vegne skal betale Pengene, hvilket Jacob Ulfeldt ogsaa har lovet, ligesom han allerede har betalt en Del. Da Niels Joensen nu har begæret en Befordringssskrivelse til Jacob Ulfeldt om at faa Resten betalt, befales det herved Jacob Ulfeldt at betale ham Resten af Pengene, saafremt det forholder sig, som berettet, med denne Gæld. Sj. T. 23, 2 b. K.

— Miss. til Friderik Munk. Han har berettet, at Trude Bryske endnu skylder ham en Sum Penge, og begæret at maatte blive indført i Skifvit og Skodstrup Tiender, som Trude Bryske har fæstet. Kongen bevilger herved, at Friderik Munk maa lade sig indføre i disse Tiender, saavidt Trude Bryske er berettiget til dem, for den Sum, han bevisligt har til gode, saafremt ingen tidligere med Retten er indført i dem. J. T. 7, 308.

— Miss. til Laurids Lindenov. Melchior Bøhm, Indbygger i Helmstedt i Brunsvig, har ladet berette, at han har Tiltale til Dr. Peder Saxe i Aarhus for nogle Penge, som han har forstrakt denne med til hans Doktorats Holdelse, men indtil denne Dag endnu ikke har kunnet faa betalt, hvorfor han har anmodet Kongen om at hjælpe ham til hans Betaling. Det befales i den Anledning Laurits Lindenov at være Melchior Bøhm behjælpelig med at faa sine forstrakte Penge betalte uden langt Ophold. J. T. 7, 308. K.

— Miss. til Fru Sophie Peder Munks, hvori hun anmodes om at begive sig til Frederiksborg Slot til den 9. April. Hun skal her faa nærmere Besked. J. T. 7, 308 b. K.

— Miss. til Silkekompagniets Forvaltere angaaende

forskellige Forhold ved Kompagniet. Sj. T. 23, 3. K. (Tr.: KD. V. 72 f.).

7. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Dr. Hans Resener. Der sendes ham Udskrift af et Missive til Borgemestre og Raad i København, for at han kan have Tilsyn med Præsterne, at der forholdes tilbørligt dermed. Han skal advare dem om, at de i deres Prædikener, og naar de ellers undervise Børnene, ikke skulle overfuse dem med Skældsord, men saa meget som muligt undervise dem med Læmpe. Hvis Borgemestre og Raad gøre sig skyldige i Forhalelse, skal han gøre Anfordring derom. Sj. T. 23, 2 b. K.

8. Jan. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om Forholdsregler overfor Silkekompagniet og om, at udbøtte Mennesker og Gendøbere skulle forvises Byen. Sj. T. 23, 4. K. (Tr.: CCD. IV. 184 f. KD. V. 73 f.).

— Miss. til Christopher Urne. Otte Brahe Stensen til Nesbyholm har berettet, at han sammen med afdøde Sigvort Beck og Eyler Gyldenstjerne har været i Løfte til Kongen for Herlof Daa for 3000 Dlr. Hovedstol, hvilket Brev han nu alene har indfriet til sig. Da Christopher Urne skal skylde Fru Sophie Bernekov, Eyler Gyldenstjernes Enke, en Sum Penge, har han anmodet om at maatte faa Arrest paa saa mange af disse Penge, som Hovedstol og Renter kunne beløbe sig til. Det befales derfor Christoffer Urne paa Otte Brahes Vegne at beholde saa mange af Pengene i Arrest hos sig til Sagens Ud- drag, som Hovedstol og Renter kunne beløbe sig til. Sj. T. 23, 4 b.

9. Jan. (—). Miss. til Byfogden i København. Da Hieronimus Hemmingsen, Borger i København, skylder Ladegaardsfogden paa Faurholm Ladegaard ved Frederiksborg Slot 103 Sletdlr. 8 Sk. for Smør, som han har faaet af denne, og Ladegaardsfogden har klaget over, at han ikke i rette Tid har kunnet faa Pengene, skal Byfogden lade Hieronimus Hemmingsen tiltale med Retten for disse Penge, saa Ladegaardsfogden kan faa sin Betaling. Sj. T. 23, 5.

— Miss. til Eske Brock. Da han har indberettet, at Pram- men ved Dronningborg Slot er ødelagt og aldeles ubrugelig, befales det ham at lade en ny Pram bygge med saa ringe Be- kostning som muligt, dog skal man til den nye Pram bruge

Jærnbolter og hvad andet der kan bruges af den gamle Pram. Kongen bevilger ogsaa, at det Tag paa det ene Møllehus ved Dronningborg Slot, som er blæst ned, igen maa istandsættes, saafremt Huset ikke kan mistes uden Skade for Kongen. Bekostningerne skal han føre til Udgift i Regnskabet. J. T. 7, 308 b. K.

10. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Ernst Normand. Kongen har for nogen Tid siden givet ham Ordre til at tiltale Fru Hilleborre Krafse, Mogens Gjoes Enke, og Mogens Gjoes Arvinger, saafremt de ikke inden en vis Tid krævede Kvittansiarum for Tureby og Sæbygaards Len, som Mogens Gjoe var forlenet med. Da Kongen nu har befalet Christopher Gjoe, Befalingsmand over Mandal, Nedenes og Liste Len, at begive sig herved med det første for at bringe denne Sag i Orden, skal Ernst Normand opsætte Tiltalen, indtil Christopher Gjoe kommer herved. Sj. T. 23, 5.

— Bestalling for Jørgen Nielsen, Raadmand i Horsens, som Renteriskriver. Han skal aarlig oppebære Byskatten af Købstæderne i Nørrejyland, høre Byfogdernes og de smaa Sisemestres og Tolderes Regnskaber og oppebære Kronens Retlighed af dem. Naar han paa Rentekammeret gør Regnskab for sin Indtægt, skal han føre alle de Regnskaber, han skal forhøre, til Stede, underskrevne og beseglede af dem, som forklare Regnskaberne, og ikke tillade, at der kommer til at henstaa Restancer paa dem. Af de Penge, som han oppebærer, maa han ingen udgive uden Kongens eller Rentemestrenes Befaling, og han skal i alle Henseender rette sig efter Rentemestrenes Ordre. Hans Regnskab skal begynde Nytaarsdag 1625. Til Løn, Underholdning og Fortæring, naar han skal forklare sine Regnskaber, skal han aarlig have 90 Dlr. Kurant. J. R. 8, 35.

— Aab. Brev om, at Hr. Niels Christensen, Sognepræst til Saal og Torse Kirker, har berettet, at hans Formand, Hr. Jens Mikkelsen, har erhvervet kongelig Bevilling for sig og sine Efterfølgere som Præster til aarlig at maatte faa 40 Læs Ved og, naar der er Olden, Olden til 16 Svin i Kronens Skove under Dronningborg Slot, da der er bortskiftet nogen Skov og Ejendom fra Præstegaarden. Da denne Bevilling skal være brændt med Præstegaarden, bevilger Kongen paany, at Hr. Jens Christensen og hans Efterfølgere som Sognepræster i Saal

og Torse Sogne aarlig maa faa 40 Læs Ved og Olden til 16 Svin, naar der er Olden, i Dronningborg Lens Skove i Stedet for den bortskiftede Skov, men de maa saa ikke mere befatte sig med den bortskiftede Skov, saafremt de ikke ville have dette Brev forbrudt. J. R. 8, 34¹. K.

10. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Eske Brock. Det er berettet Kongen, at Sal Præstegaard i hans Len [Dronningborg] for nogen Tid siden er aldeles nedbrændt, hvorved Hr. Niels Christensen har lidt stor Skade. Han skal af Kronens Skove hjælpe Hr. Niels til Præstegaardens Genopbyggelse, saavidt det kan ske uden Skade for Skoven. J. T. 7, 309. K.

11. Jan. (—). Miss. til Jost Høg om at optage Hr. Peder Stensens Søn, Sten Pedersen, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 23, 5 b.

12. Jan. (—). Mageskifte mellem Jørgen Krag til Enderup og Kronen. J. R. 8, 36. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hr. Albrit Skeel om at lægge noget Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af Jørgen Krag til Enderup, nemlig 3 Gaarde og 1 Gadehus i Plougstrup i Jerne Sogn i Malt Herred, 1 Gaard, kaldet Spangsberg, i Jerne Sogn i Skadts Herred og 1 Gaard i Abelhede² i Øsse Sogn i Skadts Herred, ind under Riberhus Len, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. J. T. 7, 309. K.

14. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Albret Skeel. Jørgen Krag til Enderup har begæret at maatte faa noget Krongods i Riberhus Len til Mageskifte. Kongen sender hermed Albret Skeel Skødet til Jørgen Krag paa dette Gods med Ordre til at undersøge, om det Gods, som Kongen faar til Vederlag, er godt for sin Skyld og Landgilde. Hvis saa er, skal han levere Jørgen Krag Skødet. J. T. 7, 309 b.

— Bestalling for Hendrik Meyer, der skal rengøre Hør og Hamp til Kongens Behov. Der maa kun leveres ham god ren rigisk Hamp, og der bevilges ham 2 Lispd. til Affald paa hvert Skippd. rigisk Hamp, han rengør, 1 Lispd. paa hvert Skippd. godt Hør, han rengør, og 1¹/₂ Lispd. paa hvert Skippd.

¹ Udenfor er skrevet: Daniel Bildts Skrift.

² Abildhede, Skads H.

middelmaadigt Hør, som ikke er saa godt. Hvis han ikke kan levere den fulde Vægt fra sig af det Hør og den Hamp, der leveres ham til Rengøring, naar det nævnte Affald er fradraget, skal det derudover manglende afkortes i hans Løn. Det Hør og den Hamp, han leverer fra sig, skal være heglet og rengjort tilbørligt, saa det kan bruges i Tugthuset og andre Steder. For hver før Karl, han har i Arbejde om Sommeren, skal han levere 12 Skaalpd. rent Hør og Hamp fra sig og for hver Dreng 12 Skaalpd. heglet Blaar af Hør eller Hamp; om Vinteren skal han for hver før Karl levere 9 Skaalpd. Hør eller Hamp og for hver Dreng 9 Skaalpd. heglet Blaar; hver før Karl, han har til at banke, skal om Sommeren banke $1\frac{1}{2}$ Lispd. Hør eller Hamp om Dagen og om Vinteren 1 Lispd. Hør eller Hamp. Sommeren skal regnes fra Fastelavn til Mortensdag. Hendrik Meyer skal i Skriverstuen paa Holmen daglig tage Seddel paa, hvor mange Personer han daglig har i Arbejde, og efter disse Sedler skal Skrивeren i Tugthuset afregne med ham hver 14. Dag, saa han leverer den Vægt, der er nævnt, fra sig. Han skal have 40 Kurantdr. og 6 Al. Klæde til en Hofklædning i aarlig Løn og sædvanlig Maanedskost efter Spisningsordinansen paa Bremerholm. Lønnen skal regnes fra Mikkelsdag 1624. Sj. R. 18, 2.

14. Jan. (Kbhvn.). Bestalling for Matthias Guldsmed, der skal spinde, syde og tilberede Lunter af Kongens Blaar. Der skal leveres ham 1 Skaalpd. Svovl til hvert Centner Lunter. Den Aske og de Spaaner, som han skal bruge til Sydningen, skal han selv lade opsamle af det, der brændes og forhugges i Tøjhuset. Der maa gives ham et Afslag paa højst 3 Skaalpd. paa hvert Lispd. Blaar, eftersom Blaaren er ren til. For hvert Centner rene tørre Lunter skal han have 2 Dlr. Kurant, hvoraf han skal underholde sig selv og sine Arbejdsfolk. Hans Løn skal regnes fra 1. Jan. 1625. Sj. R. 18, 3.

— Proklama for Christian Ulfeldt til Tviis. Han har berettet, at hans Broder Jacob Ulfeldt har udgivet adskillige Skadesløsbreve, undertiden førend Pengene blev optagne eller han kunde vide, om han kunde faa Pengene, saaledes et Skadesløsbrev paa 4000 Dlr. til Morten Mormand, efter hvilket Morten Mormands Moder har faaet Jacob Ulfeldts Gaard og Gods til et brugeligt Pant, skønt hun kun har indløst Hovedbrev paa 3000 Dlr., medens han ikke ved, hvor det fjerde Tusinde Dlr. staar.

Christian Ulfeldt har endvidere berettet, at en Hollænder, der er hans Broders Kreditor, efter Kongens Befaling af Ridemænd er bleven indført i samme Tusinde Dalers Pant, men at han har afkøbt denne Hollænder hans Ret. Da Christian Ulfeldt nu har begæret offentligt Proklama, for at han derved kan finde alle de Hovedbreve, hvori hans Broder er Hovedmand og Morten Mormand Forlover, befaler Kongen alle i Danmark, der maatte have Gældsbreve, hvori Christian Ulfeldt er Hovedmand og afdøde Morten Mormand Forlover, om inden Aar og Dag enten selv eller ved deres Fuldmægtige at fremvise Hovedbrevene for Landsdommerne, saafremt de ikke ved at undlade at fremvise Brevene ville have deres Ret til at kræve Gælden fortiet og forbrudt. Landsdommerne skulle siden give Christian Ulfeldt Meddelelse derom. J. R. 8, 39 b.

15. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Jost Høg til Kyeholmb. Kongen har for nogen Tid siden¹ tilskiftet Fru Elline Marsvin noget Maribo Klosters Gods i Fyen, hvoraf Jomfruerne Berte og Lissebet Skinkel og Sophie Lindenov havde Livsbrev paa en Del. Da Jomfru Sophie Lindenov har berettet, at hun intet Vederlag har faaet for det Gods, hun saaledes har mistet, skal Jost Høg, saafremt de nævnte Jomfruer ikke have faaet fuldt Vederlag for det bortskiftede Gods, gøre dem Fyldest derfor af det Gods, som Fru Elline Marsvin igen har udlagt til Sorø Skole. Sj. T. 23, 5 b. K.

— (Kbhvn.). Forordning om, hvorledes der skal forholdes under Pest, Blodsot og saadanne smitsomme Sygers Tid. Samt. Tryk. (Tr.: CCD. IV. 186—93).

— Miss. til Hertvig Sax og Jens Munk, Kongens Skibskaptejner, om straks at rette sig efter at inventere stykkevis alle de Kongens Orlogsskibe tilhørende Redskaber efter Vægt, Tal, Maal og Tykkelse i Overensstemmelse med Kongens derom udgaaede Skipperinstruks. Inventariet skal optages i Nærvarelse af Kongens Skriver, hvem det er betroet i Regnskab, og de skulle efter rigtig Registrering levere Skrивeren Inventariet under deres Hænder, saa Inventariet kan være aldeles færdigt til førstkommende Midfaste. Sj. T. 23, 6. K.

¹ 13. Jan. 1624.

15. Jan. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Søfren Mund, Ernst Pricker, Pros Mund, Mourits Printz, Jacob Isebrantz og Tyge Christensen. Udt. i Sj. T. 23, 6.

— Miss. til Skriveren paa Hammermøllen om hos Casper Finke at bestille 40 Vinder efter hosliggende Fortegnelses Indhold. Hvis Casper Finke ikke har Svende, skal han antage saa mange, at de i en Hast kunne lave Vinderne. Sj. T. 23, 6. K.

— Miss. til Ernst Normand. Da Corfits Ulfeldt har berettet, at han ikke har nogen Plads eller Lejlighed, hvor han kan anholde de to Drengene, der have bedrevet den Misgerning med hinanden paa Selsøe, eftersom han med Kongens Bevilling har solgt sin Gaard Selsøe til Ernst Normand, befales det denne at lade Drengene anholde paa sin Gaard og undersøge, hvor vidt man kan komme med Retten. Sj. T. 23, 6 b.

— Aab. Brev om, at Undersaatterne paa Gulland maa sælge Brændevod og Kalksten til ankommende Skibe, men kun mod nødtørftigt Brød- og Sædekorn og ellers rede Penge. Sk. R. 4, 331. (Tr.: CCD. IV. 185 f.).

— Miss. til Chrestoffer Ulfeldt. Menige Bønder og Almue paa Gulland have til Kongens Tilforordnede, Holger Rosenkrantz til Glemminge, Embedsmand paa Laholm, og Eller Holck, kgl. Sekretær, erklæret, at de i Husbondhold og Kendelse til Kronen ville give 1 Rdlr. in specie af hver hel Gaard og $\frac{1}{2}$ Rdlr. in specie af hver Halvgaard, naar disse enten sælges, bortskiftes eller paa anden Maade afhændes eller den derpaa boende Bonde dør og der kommer en anden til, en hel Gaard regnet til 12 Mk. Leje og en Halvgaard til 6 Mk. Leje, hvorved det skal have i Agt, at de Gaarde, der ere højere eller lavere end 6 Mk. og 12 Mk. Leje, i Husbondhold skulle sættes proportionaliter efter Marklejen. Endvidere have Bønderne erklæret i Fredstid at ville underholde 30 Soldater paa Gulland og i Visborg Fæstning; hver af disse Soldater skal have 6 Sletdlr. om Maaneden, Maaneden regnet til 32 Dage og hver Sletdlr. til 64 Skilling dansk; Besoldingen skal indkræves hos Bønderne og leveres til Soldaterne hvert Fjerdingaar. Til Gengæld har Kongen bevilget, at Bønderne paa Gulland maa sælge til de Skibe, som ankomme, det Brændevod og den Kalksten, som de kunne tilvejebringe paa deres egen

Grund, dog maa de kun tage nødtørftigt Brødkorn og Sædekorn og rede Penge derfor, men ikke andre Varer. Han skal paase, at Bønderne ikke herunder drive andet Købmandskab eller Under-slæb. Borgerskabet i Visby har bevilget at holde 10 Soldater, der skulle betales ligesom de 30 Soldater. Sk. T. 5, 137 b.

15. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Gunde Lange. En Karl, ved Navn Steffen Søfrensen, har berettet, at der i Kolding efter en Mand, ved Navn Jørgen Helt, er falden en Arv, som Borgemestre og Raad i Kolding have tilhandlet sig. Da Steffen Søfrensen samtidig har anmodet Kongen om at sælge ham den Andel i Arven, der med Rette tilkommer Kronen, befales det Gunde Lange at sælge Kronens Part af Arven til Steffen Søfrensen saa dyrt som muligt, saafremt han efter flittig Undersøgelse mener, at det kan ske uden Skade for Kronen, og det ikke er mod Lov og Ret. J. T. 7, 310.

17. Jan. (—). Kgl. Beskærmelsesbrev for Niels Ibsen af Hersit i Sjælland, der har berettet, at han for nogle Aar siden i sine umyndige Aar er bleven gjort fredløs, fordi han har været med, da en Mestermand, ved Navn Jacob Olsen i Verløse, blev slaaet ihjel paa Hersit Mark, men erklærer at være uskyldig i Drabet, hvilket han vil lovlig bevise. Der gives ham Lejde til frit at komme til Stede her og blive her, indtil Vidnesbyrdene paany ere forhørte og Sagen ført til Ende ved lovlig Proces, dog skal denne straks og uden videre Forhaling foretages og udføres. Hvis Sagen gaar ham imod, skal Lejdet ikke mere komme ham til gode. Sj. R. 18, 3.

— Miss. til Morten Jensen og David Luft om at lade Kongen af Polen faa saa megen Vin toldfrit gennem Sundet, som han plejer at faa. Udt. i Sj. T. 23, 6 b.

19. Jan. (—). Miss. til Jacob Ulfeldt til Bafvelse. Kongen har bragt i Erfaring, at Nyegaard, der er udlagt til Antoni Flores for hans Kaptejns Bestilling, er meget bygfældig, saa den ikke er ham tjenlig. Jacob Ulfeldt skal i Stedet udlægge ham den Gaard i Querckbye, som Niels Ibsen bor paa. Sj. T. 23, 6 b. K.

— Miss. til Erik Rosenkrantz. Da Jens Munk, Kongens Skibskaptein, har berettet, at han har allehaande Tilgodehavende i Erik Rosenkrantz's Len [Halmstad], skal denne, saa

vidt lovligt og billigt kan være, være Jens Munk behjælpelig, saa han uden vidtløftig Proces og langt Ophold kan forrette sine Sager. Sk. T. 5, 138 b.

21. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Roskilde. Kongen, der for nogen Tid siden¹ har givet M. Hans Staffensen Ekspektancebrev paa et Kannikedømme i Roskilde Domkirke, erfarer, at han holdes fra de Prokuratorportioner („portionibus procuratoriis“) og andre Beneficier, som de residerende Kanniker pleje at nyde. Da Kongen har givet ham Ekspektancebrevet som Belønning for den lange Tjeneste, han har gjort Skoler og Akademiet her i Riget, vil Kongen fra dette Brevs Dato at regne have M. Hans Staffensen saaledes privilegeret, at han, ligesaa frit som om han allerede var i Besiddelse af et Kanonikat, skal nyde alle de Fordele, som en residerende Kanonik kan have, mod at han saa skal være forpligtet til at søge Kapitlet, være med i dettes Deliberationer, dømme i Ægteskabs-sager og forrette alt andet, som residerende Kanniker pleje at gøre. Sj. T. 23, 7. K.

— Miss. til Kapitlet i Ribe. M. Hans Staffensen, der er blevet forlenet med et Kannikedømme i Ribe Kapitel, har berettet, at det, fordi han ikke residerer ved Kapitlet, formenes ham at nyde de samme Privilegier som de residerende Kanniker. Kongen anmoder i den Anledning Kapitlet om at lade M. Hans Staffensen nyde al den Fordel og Rettighed, som de residerende Kanniker nyde, da det gejstlige Gods er tillagt ham paa Grund af hans lange Tjeneste ved Skolen og Akademiet her i Riget. Han skal til Gengæld være forpligtet til af yderste Evne at sustinere de Onera, der er ved Kapitlet. J. T. 7, 310 b. K.

— Miss. til Christopher Urne. Paa hans Begæring har Kongen bevilget, at han et Fjerdingsaar eller halvandet i det højeste maa være nede af Renteriet, hvor det falder ham bekvemlest at klarere sine Regnskaber, dog skal han i den Tid sammen med Rentemester Axel Arenfeldt staa for Regnskabet. Sj. T. 23, 7. K.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Da Ofve Gjedde til Tum-

¹ 11. Juli 1623.

merup, Befalingsmand over Bruglag Len, har begæret noget Krongods i Helsingborg Len, nemlig 2 Gaarde i Foulolt¹, $\frac{1}{3}$ Gaard i Sønder Herret², 2 hele Gaarde i Vesterbye, 1 Gaard i Sande, 1 Gaard i Seytrop³ og 1 Gaard i Tremmerup⁴, til Mage-skifte for noget af sit Gods, nemlig 1 Gaard i Aslinge, 2 Gaarde i Hagestedt, 1 Gaard i Baarslef og, hvis det ikke er nok, yderligere 1 eller 2 Gaarde i Mordal⁵, alt i Helsingborg Len, skal Anders Bilde snarest erklære sig, om Kronens Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sk. T. 5, 139.

21. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Erik Rosenkrantz om paa Kongens Vegne at betale denne Brevviser for de Rejser, han dels har gjort i Sverrig for Kongen, dels maatte komme til at gøre, saaledes som han bedst kan forliges med ham derom. Sk. T. 5, 140.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, der har bragt i Erfaring, at Ryttslinge og Ellested Sogne i Nyborg Len ere saa ringe, at en Sognepræst ikke kan ernære sig af dem, og at der lige ved dem ligger to andre Sogne, Herredsted og Gisle, hvilke 4 Sogne nu betjenes af 3 Sognepræster, bevilger, at naar en af disse 3 Sognepræster afgaar ved Døden, skulle de 4 Sogne annekteres saaledes, at de kunne betjenes af 2 Præster, og Herredsted lægges sammen med Ellested og Gisle med Ryttslinge, for at Sognepræsterne kunne have deres tilbørlige Underholdning. F. R. 3, 366 b. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Jacob Ulfeldt og Dr. Hans Mikkelsen. Kongen sender dem hermed et aabent Brev om, at fire Sogne i Nyborg Len skulle annekteres og betjenes af to Sognepræster, med Ordre til i Fremtiden at rette sig derefter. F. T. 3, 831. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Laurits Lindenov og Kapitlet i Aarhus. Kongen har for nogen Tid siden⁶ bevilget, at Hr. Paaske Jensen maa betjene afdøde M. Niels Villadtsen som Kapellan og være Sognepræst efter ham, men man har nu derimod henvist til en

¹ Fulholt, Luggude H. ² Sønder Hellerød, samme H. ³ Sejltrup, S. Asbo H. ⁴ Trannerup, samme H. ⁵ Mardal, samme H. ⁶ 10. Dec. 1618.

Fundats af Kong Christian III. Da man hidtil ikke har efterkommet denne Fundats og Kapitlet først nu har gjort Anmeldelse om den, efterat Hr. Paaske Jensen en Tid lang har gjort Tjeneste paa ovennævnte Betingelse, anser Kongen det for rimeligt, at han faar Sognekaldet efter afdøde M. Niels Vil-ladtsen, medmindre nogen har Beskyldninger mod ham i andre Maader. J. T. 7, 310. K. Orig. i Landsark. i Viborg.

21. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis. Kongen har bragt i Erfaring, at Jørgen Ollufsen, Borgemester i Aalborg, har ladet en fattig Fisker, ved Navn Peder Pofvelsen, fængsle og endelig vil have ham straffet paa Livet, fordi han for nogen Tid siden skal have sagt nogle Ukvemsord om hans Hustru og skal have udskældt en anden Kvinde. Da Peder Pofvelsen højlig benægter dette og hans Forseelse desuden befindes ikke at være saa stor, skal Tønne Friis paase, at der kun vederfares Peder Pofvelsen hvad Lov og Ret er. J. T. 7, 311¹.

— Miss. til Tønne Friis. Kongen har bragt i Erfaring, at Hr. Jørgen Knudsen, Sognepræst til Hiortels² Sogn i Han Herred, har en Præstegaard, der næsten er ødelagt af Sand, saa det er svært for Præsten at underholde sig af den. Tønne Friis skal i Forening med Bispen i Vendelbo Stift undersøge, ved hvilke Midler Præsten kan hjælpes, dog saaledes at Kongen ikke mister nogen Rettighed derved, om der maaske skulde være en Tiende i Lenet, som kunde undes ham for aarlig Afgift til Kronen eller Kirken; han kunde saa akkordere med Bønderne om en vis aarlig Afgift, saa han kunde have nogen Genant deraf og Bønderne alligevel ikke blive besværede med at udføre Tien-den. J. T. 7, 311. K.

22. Jan. (—). Aab. Brev om, at Hr. Jørgen Knudt-sen, Sognepræst i Hiortels Sogn i Hand Herred i Vendelbo Stift, maa beholde en Kronens øde Gaards Jord, ved Navn Hiortels Gaard, uden Afgift, da Hiortels Sogn er saa ringe og hans Præstegaard saaledes ødelagt af Sand, at han ikke kan have sin nødtørfelige Underholdning deraf. J. R. 8, 34 b. K.

¹ Tr.: Secher, Meddel. om Slægten Secher S. 20 f. V. Han H.

² Hjortdal,

22. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis. Kongen har bevilget Hr. Jørgen Knudsen et Stykke Kronens Jord, kaldet Hiortelsgaard, i Aalborghus Len og har givet ham aabent Brev derpaa, hvorefter Tønne Friis skal rette sig. J. T. 7, 311 b. K.

— Forordning om Nedsættelse i Værdi („Afsettelse“) af Syv- og Halvfjerdeskillinger saa og om fremmede efterslagne Mønters Indførelse her i Riget. Samt. Tryk. (Tr.: CCD. IV. 193 ff.).

— Forordning om dem, som handle paa de Kongen af Spanien tilhørende Lande. Samt. Tryk. (Tr.: CCD. IV. 195 f.).

— Miss. til Ernst Normand. Kapitlet i Roskilde har berettet, at Krummerup Sognetiende er bleven forringet, fordi han efter Kongens Befaling har lagt 3 Gaarde og nogen Jord, hvoraf der tidligere gaves Tiende til Kirken, ind under Løstager Ladegaard, hvorom han ogsaa har indsendt Erklæring til Kancelliet. Det befales ham i den Anledning at gøre Krummerup Kirke, Præsten og hvemsomhelst anden, der har lidt Tab paa sin Rettighed ved Tiendens Forringelse, Udlæg derfor ved de Midler, der synes ham de bedste, og saaledes at de, der have Tienden i Fæste, ingen Skade lide derved. Sj. T. 23, 7 b. K.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne om at indkræve, hvad Niels Andersen maatte restere med af de Bøder, som han skal udgive for den Modvillighed, han for nogle Aar siden har begyndt, men iøvrigt lade ham være i Fred („forblive“), da det staar ham og enhver af Kongens Undersaatter frit for uden Straf at andrage deres Sag, om Kongen vil eftergive dem noget eller ikke. Med Hensyn til Striden om den Smørlandgilde, der nu skal ydes anderledes end tidligere, skal han erklære sig om, hvor mange Pund han tager for en Tønde. Hvad angaar de 400 Dlr., som ere givne Bønderne tilbage, skal han ikke befatte sig videre med dem, da disse Penge burde være tagne af Bønderne med Lov og Ret og efter Dom, men ikke saaledes. Forøvrigt vil Kongen ikke have, at de Bønder, der søge noget hos ham, skulle straffes med Træhesten, men de maa tiltales med Lov og Dom, saaledes som hans For-

leningsbrev paabyder, hvorefter han kan vide sig at rette. Sk. T. 5, 140.

25. Jan. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen, der af sine Undersaatter, Johan de Villom og hans Medkonsorter, er bleven anmodet om at tilstede dem Seglation og Handtering paa Vestindien, Brasilien, Virginien og Guinea, saaledes som adskillige kristne Potentaters og Stænders Undersaatter have, tillade disse, baade dem, der bo i København, og andre, at stifte et Kompagni i København til at handle i ovennævnte Lande og deres Havne, saa vidt disse Landes Herre og regerende Øvrighed ville tilstede dem det, dog skulle de passe paa ikke at komme paa saadanne Steder, at det kan volde Kongen Misforstand. Ville de besøge saadanne Steder, maa det ske paa deres egen Risiko for Skib og Gods. De skulle være forpligtede til snarest at udruste deres Skibe og altid lade dem sejle ud fra København og lade dem losse i København, naar de vende hjem. Johan de Villom skal tage saa mange indenlandske Participanter med i Kompagniet, som han kan faa, og saafremt Kongen erfarer nogen, som vil gøre Indlæg i Kompagniet, skulle de indtages og pro quota have Direktionen, men ellers skulle Johan de Villom og hans Konsorter have at stille Direktion, lønne Forvalterne for Rejsen og afsætte dem. De skulle have Handelen paa 8 Aar, saa ingen andre fra disse Lande maa bruge denne Handel i disse Aar uden særlig Bevilning af dem. Sj. R. 18, 3 b.

— Aab. Brev om, at Mester David Balfour, Kongens Skibsbygger, nu har paataget sig at bygge 2 Skibe for Kongen. Skibene skulle være 33 Al. lange i Kølen, Bredden i Bjælken 9 Al., Faldet af Forstavnen $8\frac{1}{2}$ Al., Faldet af Agterstavnen $1\frac{1}{2}$ Al., Dybet i Rummet $3\frac{1}{2}$ Al. Hvad det øvrige Tømmers Proportion angaar, skulle Bundstokke og Indholter være $5\frac{1}{2}$ Tomme i Tykkelsen og smallere opad efter Proportionen. Iøvrigt skulle Bjælker, Bundstokke, Oplænger og andet Tømmer, som gøres behov, have deres Proportion efter det ny Skib Postillonon, som nu nylig er bygget. Han skal gøre Skibene helt færdige, hvad Tømmerværk og dets Tilbehør angaar. Snedkerne og Savskærerløn med Lofter skal han selv betale. Kongen vil betale Mester David i Arbejds løn for hvert Skib 900 Rdlr. in specie i 4 Terminer, den første straks paa Haanden,

den anden, naar Skibene ere Barkholt høje, den tredje, naar Skibene komme i Vandet, og den fjerde, naar de ere helt færdige. Begge Skibe skulle være fuldstændig færdige 14 Dage efter St. Hans Dag. Sj. R. 18, 4 b.

25. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene¹ over hele Riget. De Officerer, Adelbursere og Trommeslagere, til hvis Underhold Kongen har ladet udvise nogle Gaarde, have berettet, at de ikke godt kunne enes med Bønderne. Lensmændene skulle derfor forhandle mellem de nævnte Officerer, der ikke selv bo paa Gaardene, og Bønderne og fastsætte, hvor meget Bønderne bør give Officererne for Skyld, Landgilde, Ægt, Arbejde og alt andet, som de ere pligtige at yde dem; hver Gaard skal holde sin Officer et Kammer, hvori han kan have sit Tilhold, naar han ikke er i Kongens Tjeneste. Sagefaldet skulle Lensmændene oppebære og gøre Regnskab for. Hvis de Officerer, der selv besidde deres Gaarde og intet Stedsmaal give, begaa nogen Forseelse, skulle de staa til Rette derfor efter Krigsretten. Sj. T. 23, 7 b. K. Origg. (til Mogens Gyldenstjerne paa Varberg Slot og Jakob Ulfeldt paa Nyborg Slot).

— Miss. til Frederik Reedtz og Ernst Normand. Da Frederik Parsberg til Harrested har begæret 2 Kronens Gaarde i Antvorskov og Korsør Len og et Stykke Skov ved Vinstrup Sø til Mageskifte for 2 Gaarde i Hollendtsløf² By og Sogn lige ved Sebyegaard og 1 Gaard i Frenved, skulle de nøje besigte begge Parters Gods, da Kongen har erfaret, at Frederik Parsbergs Gods ikke skal være særlig godt for sin Landgilde, og faa at vide, hvad belejligt Udlæg Frederik Parsberg vil gøre for Skoven ved Vinstrup; hvis Kongen kan faa ligesaa godt Gods, som han mister, og faa fuldkomment og rimeligt Vederlag for Skoven, skulle de ligne og lægge Godset og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 23, 8 b. K.

— Miss. til Alexander Rabe von Papenheim. Da Frederik Parsberg til Harrested har begæret Herligheden af en Kirkegaard i Lille Knabstrup Sogn i Holbæk Len til Mageskifte for 1 Gaard i Satsrup Sogn i Mierløse Herred, skal Alexander Rabe von Papenheim erklære sig, om Kirkegaarden for Belejlig-

¹ De opregnes alle. ² Hallenslev, Løve H.

heds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet og om Kronen kan faa Vederlag i Frederik Parsbergs Gaard, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sj. T. 23, 9. K.

26. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Da han paa Grund af forskellige Bestillinger har anmodet om at blive forløvet fra Varberg Slot i nogen Tid og faa Lov til at rejse her ned, tillader Kongen ham straks at rejse her ned en 14 Dages Tid for at forrette sine Ærinder, dog skal han, førend han begiver sig fra Fæstningen, ordne det saaledes, at der bliver holdt tilbørlig Opsigt med alt baade paa Slottet og i Lenet, saa der intet bliver forsømt paa Grund af hans Fraværelse. Sk. T. 5, 140 b.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne og Holger Rosenkrantz. Da den tidligere til dem udgaaede Befaling til at likvidere Mageskiftegodset mellem Kronen og Gabriel Kruse, Embedsmand paa Landskrone Slot, endnu ikke er bleven efterkommet, befales det dem nu snarest at likvidere Godset mod hinanden, erklære sig om, hvorvidt Gabriel Kruses Gods beløber sig til mere end Kronens Gods, og paase, at Kronen faar Skel og Fyldest. Sk. T. 5, 141.

— Miss. til Otte Marsvin. Otte Brahe Pedersen har berettet, at Otte Marsvin tidligere har været i adskillige Løfter for ham og har faaet Udlæg derfor i hans Hovedgaard Krogholm for alle Summerne, men desuagtet har han endnu de indløste Hovedbreve hos sig. Det befales Otte Marsvin snarest at levere Otte Brahe de indløste Hovedbreve, som han har faaet Udlæg for, da det er ubilligt, at Otte Brahe skal miste baade sit Gods og sine Breve. Sk. T. 5, 141 b.

— Miss. til Pallie Rosenkrantz og Falk Lykke. Da Jørgen Ulfeldt til Barsøe, Kongens Skibshøvedsmand, for nogen Tid siden har erhvervet en Landstingsdom for, at han maatte lade sig indføre i Otte Brahe Pedersens Gods, men de to gode Mænd, som Landsdommeren har tilnævnt til at foretage Indførselen, paa Grund af adskillige Forfald endnu ikke have gjort det, skulle de snarest i de tilnævnte to gode Mænds Sted foretage Indførselen og uden Forhaling føre Landsdommerens Dom til Ende. Sk. T. 5, 142.

— Miss. til Sigvort Grubbe og Knud Grubbe. Otte Brahe Pedersen har berettet, at de for nogen Tid siden have indført

Otte Marsvin til Dybek, Embedsmand over Christianstads Len, i hans Sædegaard Krogholm, men at han endnu ikke har kunnet faa denne Indførsel, skønt han flere Gange har krævet den hos dem. Det befales dem nu snarest at give Otte Brahe denne Indførsel beskreven, da det er i Overensstemmelse med Lov og Ret. Sk. T. 5, 142.

27. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Urne. Af Relation fra de Kommissærer, der sidst vare forordnede paa Grænsen, har Kongen erfaret, at den svenske Agent Anders Svendsen ved en Borgerske i Helsingør, ved Navn Maren Hermand Rosis, har ladet tilkendegive Kommissærerne, at saafremt de ikke afstod den Rettighed, som de forment at have til at handle paa en Del Opstæder og Landstæder i Sverrig, maatte der befrygtes et stort Blodbad og Krig. Jørgen Urne skal først i Enrum foreholde denne Borgerske hendes Ord, om hun vil vedstaa dem, og hvor meget hun ved at erindre derom, og straks aflægge Beretning til Kongen derom. Naar han saa siden har faaet Kongens Befaling derom, skal han stævne Anders Svendsen og nævnte Kvinde i Rette for Borgemestre og Raad i Helsingør, foreholde Kvinden, at hun under den højeste Ed vil vedgaa, hvorledes det er gaaet til og hvad der er om det, saa vidt hun kan gøre det for Gud og med en god Samvittighed. Da Kongen endvidere har bragt i Erfaring, at Anders Svendsen paa Raadhuset i Helsingør, da han paa en Svenskers Vegne agerede en Sag mod Villom Mortensen, skal have sagt til denne Svensker, at han tidligere havde raadet ham til ikke at befatte sig med nogen Dansker, da han hverken vilde faa Lov eller Ret mod ham, skal Jørgen Urne hos Borgemestre og Raad flittigt forfare, om Agenten har sagt disse Ord og, hvis saa er, lade ham lovligt indstævne for Retten og, saa vidt ske kan, erhverve Vidner derom. Endvidere skal Jørgen Urne uformærket flittigt forfare, hvilke andre præjudicerlige Ord han kan have ladet falde her og der i Helsingør, og lade føre Vidner derom, saafremt de lovlig kunne bevises, dog skal Anders Svendsen lovlig stævnes dertil og Jørgen Urne skal snarest uformærket fortfare dermed. Sj. T. 23, 9 b. K.

28. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Mons Pax. Oluf Jørgensen, Herredsfoged i Ramsø Herred, har anmodet om at maatte nyde den Gaard, han bor i, kvit og frit lige-

som hans Formænd. Mons Pax skal snarest erklære sig om, hvorledes det forholder sig, og om Formændene have haft Gaarden kvit og frit, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sj. T. 23, 10.

28. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Gabriel Kruse om at antage saa mange gemene Soldater og Adelburser, som han kan faa, og som ere dygtige til i Fremtiden at betjene officia. Der skal gives dem samme Lening, som der gives de andre i Landskrone Købstad. Sk. T. 5, 142 b.

31. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i de Købstæder, der have deres Fart paa Spanien, om i Anledning af den medfølgende trykte Forordning om Farten paa Spanien snarest at indsende Fortegnelse over de Skibe, de have købt før 19. Nov. — København, Helsingør, Vordingborg, Køge, Aarhus, Ribe, Aalborg, Nyborg, Malmø, Ystad, Landskrone, Christianstad, Christianopol, Varberg, Marstrand, Oslo, Tønsberg, Skien, Stavanger, Bergen og Trondhjem. Sj. T. 23, 10. K. (Tr.: KD. V. 74 f.).

— Miss. til Lensmændene¹ i Danmark og Norge om at lade Forordningerne om 1. Sejladsen paa Spanien [22. Jan.], 2. Smaamønt [22. Jan.], 3. om Post og Postbudene [24. Dec. 1624] og 4. om Handelen med Silketøj [12. Febr. 1625] forkynde i alle Købstæderne i deres Len og hvor det ellers gøres behov og siden paase deres Overholdelse. — Postscriptum i Brevene til Hr. Albret Skeel [Ribe], Laurits Lindenov [Aarhus], Tønne Friis [Aalborg], Jacob Ulfeldt, Kansler [Nyborg], Mogens Kaas [København], Jørgen Urne [Kronborg], Palle Rosenkrantz [Vordingborg], Gabriel Kruse [Landskrone], Sigvort Grubbe [Malmøhus], Tage Thott [Sølvitsborg], Otte Marsvin [Kristianstad], Mogens Gyldenstjerne [Varberg] og Falk Lykke [Kristianopol]: De skulle i Henhold til Punkt 20 i Postforordningen forordne visse og dygtige Losementer til Budene paa de Steder i deres Len, hvor det gøres behov. Sj. T. 23, 10 b. K.

— Miss. til Landsdommerne: Niels Krag og Erik Jul i Jylland, Torben Gabrielsen i Fyen, Erik Bilde paa Langeland, Jakob Ulfeldt i Sjælland, Holger Bilde i Laaland og Falster,

¹ De opregnes alle.

Laxmand Gyldenstjerne i Skaane og Knud Gabrielsen i Halland om at lade de samme 4 Forordninger forkynde paa Lands-tingene. Udt. i Sj. T. 23, 11.

31. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Gunde Lange. Kongen sender ham den udstedte Forordning om Postbude, for at han deraf kan gøre sig bekendt med dens Indhold. Han skal i Kolding i Forening med Borgemestre og Raad forordne en god, ædruelig og dygtig Mand til Postmester, der under sig skal have 5 Fodbude, som han kan sende til forskellige Steder, saaledes som det nærmere kan ses af Forordningen. Der skal snarest sendes ham og Borgemestre og Raad i Kolding nærmere Anordning fra de 4 Postforvaltere i København om, hvorledes Budene skulle forholde sig med deres Rejser. J. T. 7, 311 b. K.

3. Febr. (—). Forordning om Smaatolden i Danmark, Norge og underliggende Lande („Kommissarietolden“). Sj. R. 18, 653—56 (med en langt yngre Haand). Samt. Tryk. (Tr.: CCD. IV. 196—200).

— Toldrulle, hvorefter Tolden i Danmark, Norge og underliggende Øer skal oppebæres. Sj. R. 18, 656—60 (med en langt yngre Haand). Samt. Tryk. (Tr.: CCD. IV. 200—07).

5. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Rentemestrene. Det er berettiget Kongen, at der i Københavns Len er noget øde Gods, som ikke kan udrede sin tilbørlige Landgilde og Rettighed til Kronen, saaledes som det nærmere ses af hosfølgende Tingsvidner. De skulle derfor lade de Mangler, som de have gjort Hr. Christian Friis til Kragerup, Kansler, medens han var forlenet med Københavns Slot, passere. Sj. T. 23, 13.

8. Febr. (—). Miss. til Otte Marsvin. Der er nogen Trætte mellem Fru Anne Brahe, Steen Maltissens Enke, og Hr. Christen N., Sognepræst til Hellinge i Gynge Herred, angaaende nogen Skovhugst, for hvilken Hr. Christen er dømt fra sit Kald. Kongen har nu ganske eftergivet Hr. Christen denne Sag, saa han herefter ligesom tidligere maa betjene sit Kald. Sk. T. 5, 144.

— (Kbhvn.). Miss. til Hans Lindenov. Da der snarest skal foretages Skifte mellem afdøde Hendrik Gjões Børn, skal han paatage sig Værgemaalet for Jomfru Mette

Gjøe paa Skiftet og paase, at hun ikke i nogen Maade kommer til kort. Sj. T. 23, 13.

8. Febr. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Marquar Bilde om at være Værge for Jomfru Ellen Gjøe, Corfits Rud for Jomfru Ide Gjøe, Eyler Qvitzov for Jomfru Beate Gjøe, Henning Valkendorff til Glorup for Jomfru Ane Gjøe og Henning Valkendorff til Brangstrup for Jomfru Sibille Gjøe. Udt. i Sj. T. 23, 13.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Stolestaderne i St. Hans Kirke i Odense nylig ere opbyggede fra ny af paa Kirkens Bekostning, skal han i Forening med Borgemestre og Raad af disse Stolestader tilskifte enhver Mands- og Kvindeperson sin Plads og fastsætte, hvor meget enhver, saalænge de leve eller bo i St. Hans Sogn, skal give for sit Stolestade, som billigt og ret kan være og Stedet i Kirken er til. F. T. 3, 832.

— Miss. til Peder Galt til Tisselholt og Palli Rosenkrantz til Ørup. Da Hr. Anders Sinklar til Sinklarsholm nu er død og der ingen fædrene Frænder er nærværende og Mogens Kaas til Støfringgaard, Befalingsmand i Mariager Kloster, er saaledes forhindret, at han ikke kan møde for at registrere Hr. Anders Sinklars efterladte Gods, skulle de snarest møde paa de bekvemteste Steder for at registrere Hr. Anders Sinklars efterladte Arv og Gæld. De skulle siden give Mogens Kaas Registreringen beskrevet under deres Haand og Segl. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og udføre Kongens Befaling. Sk. T. 5, 142 b.

— Miss. til Siugert Grubbe til Hofdal, Embedsmand paa Malmøhus, Hindrik Hvitfeldt til Lilløe og Knud Grubbe til Røgle. Da der med det første skal foretages Skifte mellem Fru Kiersten Kaas, Hr. Anders Sinklar til Sinklarsholms Enke, og hendes Børn efter afdøde Hr. Anders Sinklar, skulle de være til Stede ved Skiftet, bilægge alle opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Forhandling eller Dom beskrevet under deres Hænder og Segl. Sk. T. 5, 143 b.

9. Febr. (—). Miss. til Peder Galt. Da der med det

første skal foretages Skifte mellem Fru Kirsten Kaas til Sinklarsholm, Hr. Anders Sinklars Enke, og hendes Børn efter Hr. Anders Sinklar, skal han rette sig efter at være til Stede ved Skiftet, paatage sig Værgemaalet for Christian Sinklar ved Skiftet og paase, at han ikke kommer til kort. Naar Skiftet er overstaaet, skal han levere Christian Sinklars Lod af Jordegods og Løsøre til Mogens Kaas til Støfringgaard, Befalingsmand i Mariager Kloster. Sj. T. 23, 11 b.

9. Febr. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Palle Rosenkrantz til Ørup om at være Værge for Erik Sinklar paa Skiftet. Udt. i Sj. T. 23, 12.

10. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Hans Lindenov [Kallundborg] om straks at sende 200 Tdr. Havre til Roskildegaard, hvor de gøres fornødne til Kongens Heste og Hunde. Sj. T. 23, 12. K.

— Miss. til Claus Daa. Af hans Indlæg har Kongen set, at Bønderne i hans Len [Dragsholm] begære en Hob Byg til Sædekorn. Han skal under sin egen Haand indlevere en Fortegnelse over, hvor mange Bønder der begære Sædekorn, med Angivelse af enhvers Navn og hvor meget enhver begærer, hvorefter han skal faa Resolution fra Kongen. Ligeledes skal han under sin egen Haand erklære sig om, hvor meget det vil koste i Penge at reparere den Skade, der i den sidste Storm skete paa Jagtgaarden og Slottet. Han maa hjælpe de to Bønder, hvis Gaarde forrige Aar for største Delen brændte, med Bygningstømmer og lade dem være fri for Landgilde i Aar. Bønderne skulle hjælpe dem med Ler og Tag. De gamle Inventariesengklæder skal han ved første Lejlighed sende til Børnehuset i København. Sj. T. 23, 12. K.

— Aab. Brev om, at Mester Villomb N., Kongens Sværdfejer i Helsingør, der nu anmodes om allehaande Skat og Tyngge, maa være fri for al borgerlig Tyngsel, saalænge han er i Kongens Tjeneste og foruden sit Haandværk ingen borgerlig Næring bruger. Sj. R. 18, 6.

— Aab. Brev om, at Johan Bøgvad og hans Hustru indtil videre maa bo i Hillerød ved Frederiksborg Slot og være fri for at gøre Ægt og Dagsværk til Slottet og for at holde Hofholdning i Hillerød, dog skal han, naar

nogen af Raadet kommer did og forlanger det, tage saa mange af dem til sig i Losering, som han kan. Sj. R. 18, 6.

10. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Postforvalterne i København. Da nærværende Brevviser har beklaget sig til Kongen over, at han ikke kan stille den Kavtion paa 500 Rdlr., som de have afkrævet ham, befaler Kongen, der kender ham, dem at antage ham uden Kavtion og at betro ham ligesaa fuldt som dem, der have sat Kavtion. Sj. T. 23, 13 b. K.

— Miss. til Mons Pax. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Roskildeggaard er bygfældig allevegne baade paa Tag, Loffer og Mure, saa den maa repareres, skal han lade alt istandsætte, dog med saa ringe Bekostning som muligt, hvilken skal blive godtgjort ham af Rentemestrene. Bonden i Slottegaard maa faa et Pd. Bygs Afslag i sin Landgilde, da Gaarden er sat for højt. Sj. T. 23, 13 b. K.

— Miss. til Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Antvorskov Slot, og Jørgen Vind til Gundestrup. Da Axel Rosenkrantz til Glimminge har bevilget Kronen sit Gods i Haldaggermagle i Antvorskov Len, som er 10 [Gaarde] og 3 Gadehuse, til Mageskifte for følgende Kronens Gods i Herfested Herred i Skaane: 20 [Gaarde] i Thraneas By og Sogn, 11 [Gaarde] i Borrie By og Sogn, 1 Gaard og 1 Bol i Aasum By og Sogn, som Præsten i Bransted¹ har i Brug, og 1 Stykke tiloversbleven Skovspart, kaldet Vurm, som tidligere har ligget under Gladsaxe, skulle de, skønt Kongen endnu ikke er fuldkommen til Sinds at ville bevilge Axel Rosenkrantz dette Gods, besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 23, 14. K.

— Miss. til Siugert Grubbe om at lade det Hus mellem Stolper, som staar bag Stalden paa Malmøhus Slot, nedbryde og straks i Stedet opsætte en Hestemølle. Bekostningen derved skal blive godtgjort ham i Regnskabet. Da der ingen Ladegaard er til Malmøhus, skal han lade de nærmest liggende Kirketiender yde i Negene paa Slottet, betale Kirkerne den aarlige Afgift af Tienderne og tilbagebetale dem, der have fæstet Tienderne, det af dem udgivne Stedsmaal. Den

¹ Brandstad, Færs H.

gamle Lade, som tidligere har været brugt til disse Tiender, skal han igen lade istandsætte; Bekostningen derved skal blive godtgjort ham i Rentekammeret. Han skal lade Bønderne rydde den Mose, kaldet Kalkmose, ved Lindholm Ladegaard, men ville Bønderne hellere give Penge til Graverne, kan det ogsaa bevilges. Sk. T. 5, 144 b.

10. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen, der vil lade Volden og Porten ved Befæstningen Christianstad forvare med Palissader, befaler Kronens, Adelens og Gejstlighedens Bønder i Froste Herred, ingen undtagne, at hugge Palissader i Vinter, naar de tilsiges af Lensmanden, og fremføre saa mange, som der gøres fornødent. De skulle til Gengæld være fritagne for Stenkørsel til Ystad. Sk. R. 4, 331 b.

— Miss. til Chrestoffer Ulfeldt. Kongen har bragt i Erfaring, at en af hans Tjenere, ved Navn Niels Troelsen i Jerstrup, har en Manddraber hos sig, som med raadet Raad skal have været Hovedmand for ynkelig at myrde en af Tage Thott til Eriksholms Skovgummere i Alboe Herred i Skaane. Han skal give sin Tjener Tilhold om at holde denne Manddraber til Stede, saafremt Tjeneren ikke selv vil lide den Straf, som Manddraberen har fortjent. Sk. T. 5, 144 b.

12. Febr. (—). Forordning om, at enhver, som handler med Silkevarer her i Riget, skal tage samme Varer hos Kompagniet i København. Samt. Tryk. (Tr.: CCD. IV. 207 ff.).

14. Febr. (—). Livsbrev for Pouel Rombler Maler, Opvarter paa Frederiksborg Slot, paa Kirkens Part af Korn-tienden af Slingerup Sogn, mod aarlig at svare 8 Pd. Rug og 10 Pd. Byg af den til Slingerup Kirke. Sj. R. 18, 6 b.

— Miss. til Diderik Hessel. To hollandske Skippere have forgangen Sommer indtaget Ladning af Egetømmer i Norge og imod Kongens Mandat ført det til Holland, den ene Jacob Jensen af Schellinge, der har faaet sin Ladning i Strømfjord af Jørgen Tolder i Grimstedt, den anden Jacob Gerdtzen i Fliland, der har faaet sin Ladning i Langesundt af Gabriel Jacobsen. Naar disse Skippere komme gennem Sundet, skal han lade dem arrestere og tiltale. K. Udt. i Sj. T. 23, 15.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, der af Kapellan i Christianstad Hr. Peders Andragende og Erklæring af Otte Marsvin, Be-

falingsmand over Christianstads Len, og Dr. Madts Jensen, Superintendent over Skaane Stift, har erfaret, at Kapellanens Indkomst hidtil har været ganske ringe, bevilger, at Hr. Peder og hans Efterfølgere som Kapellaner i Christianstad herefter maa nyde Indkomsten af Nossebye Sogn ved Christianstad og den dertil hørende Præstegaard, som Sognepræsten i Christianstad hidtil efter Kongens Bevilling har brugt, da Sognepræsten desforuden har adskillige Præstegaarde og rigelig Indkomst til at underholde sig af; Kapitlet i Lunds Rettighed herved dog i alle Maader uforkrænket. Sk. R. 4, 333 b.

14. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Frederik Rantzau. Da han skal skylde Fru Helle Marsvin en 10,000 Dlr. eller mere, befales det ham indtil Rettens Uddrag og nærmere Ordre at beholde disse Penge i Arrest hos sig paa hendes egne eller hendes Børns Vegne og snarest erklære sig om, hvor meget han skylder hende, hvor meget Jordegods og Løseøre, hun har der paa Landet [Øsel], og om hun har noget Tilgodehavende hos andre der paa Landet. Sk. T. 5, 145.

— Miss. til Fru Helle Marsvin om med det allerførste og senest inden Pinse at fremsende sin afdøde Husbonde Jacob Becks Regnskaber af Arensborg, klarere dem og betale hvad hun bliver skyldig paa dem. Saafremt det ikke sker til denne Tid og hun heller ikke efterkommer dette Missive eller tager Hensyn til sin og sine Børns Velfærd, vil Kongen gribe til andre Midler mod hende. Sk. T. 5, 145 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Tage Thott. Da en Kvinde i Skaane, ved Navn Johan Nielsdatter, for nogen Tid siden har erhvervet Stævning til førstkommende Herredag over Kapitlet i Lund for en af det i en Ægteskabssag afsagt Dom og hun har forgrebet sig helt groveligt mod Bispen med Vold og Slag, Gud til Fortørnelse, det hellige Embede til Foragt og Menigheden til stor Forargelse, skulle de undersøge, om den af hende erhvervede Stævning er saa begrundet, at den kan besmykke hendes begaaede slemme Gerninger og opsætte Straffen til Herredagen, og straks sende Siugert Grubbe til Hofdal, Embedsmand paa Malmøhus, deres Erklæring. Sk. T. 5, 146.

— Miss. til Siugert Grubbe. Naar han efter hoslagte Missive, hvoraf Kopi sendes ham, faar Erklæring af Hr. Anders

Bilde og Tage Thott angaaende Johanne Nielsdatter, skal han lade hende tiltale for hendes grovelige Forseelse mod Dr. Madts Jensen, Superintendent i Lund. Han skal straks lade hende hente af Bispens Fængsel og tage hende i Forvaring paa Kongens Vegne. Sk. T. 5, 147.

14. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Gabriel Kruse. Naar nogle af hans Soldater begære Førlov og ville tjene under Rytteriet, skal han, hvis han anser dem for dygtige dertil og de have rigtigt Bevis for tidligere at have tjent som Ryttere, forløve dem. Han maa heller ikke nægte andre Førlov, naar de begære det og anses for dygtige til at betjene Korporal-, Adelsburs- og Sergentbestillinger eller højere Stillinger og de medbringe Beviser for at kunne faa saadanne, for at de kunne blive avocerede under andre Kompagnier. Sk. T. 5, 146 b.

— Miss. til Chrestoffer Ulfeldt. Kongen har tidligere givet ham Tilladelse til at drage herved fra Gulland og bevilger nu, at han maa blive her til først i Marts, hvorefter han straks skal begive sig til Gulland igen. Han maa, som tidligere befalet, købe Geværer til Soldaterne til den billigst mulige Pris og føre det til Udgift i sit Regnskab. Da han tidligere har faaet Ordre til, at der skal underholdes et halvt Hundrede Soldater paa Gulland, men Indbyggerne kun have vedtaget at underholde 40, skal han give de andre 10 Soldater samme Lening og Underholdning som de 40 faa, som Byen og de andre Undersaatte underholde. Sk. T. 5, 147.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Niels Trolle til Trolholm har berettet, at der paaføres ham Trætte om nogen Ejendom til hans Gaard Hollundskouf, og at alle de Breve, hvormed han skal forsvare denne Ejendom, for nogle Aar siden ere brændte ved Vaadeild paa hans Moder¹ Fru Elsebe Juels Gaard Pallisberg. Da han derhos har begæret, at der maa bevilges ham Vidisse af de Stadfæstelses- og Laasebrevs Forfølgning og anden Efterretning angaaende Hollitskov, for saa vidt det findes indført i Rigets Bøger og Registranter, befales det Jacob Ulfeldt at lade

¹ o: Mormoder.

ham faa disse Vidisser under Rigets Segl, naar han henvender sig til ham derom. F. T. 3, 833.

14. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Christen Holck. Kongen har bragt i Erfaring, at der i Vindersleuf Sogn i Lysgaard Herred i Silkeborg Len findes en Hob Indester og Gadehusmænd, der have en Del Ager og Eng i Brug, hvorefter Kongen intet faar. Han skal lade nogle uvildige Dannemænd undersøge, hvor meget enhver af disse Indester og Husmænd have i Brug, og siden lade deres Jord sætte for en rimelig Landgilde, som han saa skal gøre Regnskab for i Rentekammeret. J. T. 7, 312. K.

— Miss. til Borgemestrene i Ribe. De have klaget over, at Ribe til adskillige Tider har lidt stor Skade ved hastig Vandflod, og ansøgt Kongen om i nogen Tid at unde Indbyggerne i Byen nogen Formildelse med Bøsseskytte- og Baadsmanshold. For at Indbyggerne bedre kunne blive ved Magt, har Kongen bevilget, at Ribe i de følgende 2 Aar maa være fritaget for Halvdelen af Bøsseskytte- og Baadsmansholdet, saafremt der i den Tid ikke kommer noget fjendtligt paa for Riget. J. T. 7, 312. K.

— Miss. til Mogens Kaas. Paa hans Indberetning om, at Stalden paa Mariager Kloster er brøstfældig, bevilger Kongen, at han i Klosterets Skove maa hugge Tømmer til Staldens Istandsættelse og lade den reparere med den mindst mulige Bekostning. J. T. 7, 312 b¹.

— Miss. til Dr. Skonback om paa Anmodning af Hr. Albrit Skeel til Fusinge, Embedsmand paa Riberhus, og Mogens Kaas til Støfringgaard, Befalingsmand i Mariager Kloster, at følge dem til Rensborg og efterkomme, hvad de befale ham i den Kommission, hvori de skulle deltage. J. T. 7, 313. K.

— Mageskifte mellem Gabriel Kruse til Hiulleberg, Embedsmand paa Landskrone Slot, og Kronen. Sk. R. 4, 331 b. (Se Kr. Sk.).

15. Febr. (—). Miss. til Erik Rosenkrantz om at lægge 1 Gaard i Maaerødt i Halmstad Herred med Skov til 80 Svins Olden, som Kongen har faaet til Mageskifte af Gabriel Kruse

¹ Tr.: Dsk. Mag. VI. 201.

til Hiuleberg, Embedsmand paa Landskrone Slot, ind under Halmstad Len, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. Sk. T. 5, 147 b.

15. Febr. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Mogens Gyldenstjerne om at lægge 1 Gaard i Skeelagge i Viske Herred og 1 Gaard i Gremmetorne By og Sogn i Hiemble Herred med Skov til 30 Svins Olden, som Kongen ligeledes har faaet til Mage-skitte af Gabriel Kruse, ind under Varberg Len. Sk. T. 5, 148. Orig.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Mester Christopher Beyer, Bartskeer og Indbygger i København, der har klaget over, at Bartskeerlavet i København formener ham at tage Læredrenge i Lære, fordi han ikke er i Lavet, herefter maa holde saa mange Læredrenge i Lære, som han vil og behøver, da han er i Kongens daglige Tjeneste og hertil maa holde Tjenere. Sj. R. 18, 6 b.

— Miss. til Jost Høg. Kongen har bragt i Erfaring, at nogle Kirker ere blevne afdøde Jørgen Kaas nogle Penge skyldig for Bygning, som han har gjort paa dem, hvilke Penge Fru Dorrete Juel, Jørgen Kaas's Enke, nu har afstaaet. Kongen har til Gengæld bevilget, at en af Frants Juels Sønner, som Fru Dorrete Juel holder i Sorø Skole, fremdeles maa blive der og nyde Underhold efter Fundatsen, saa vidt den eftergivne Sum kan beløbe sig. Han skal lade undersøge, under hvilke Lensmænd de Kirker ligge, der skyldte Pengene, for at Kongen kan lade udgaa Befaling til at indkræve disse. Sj. T. 23, 15. K.

— Miss. til Jost Høg om at have Tilsyn med, at M. Jens Dinesen i Sorø omgaas sparsommeligt med Veddet, at han indtager bekvemme Vinterstuer og saa vidt muligt formindsker Ilden, da Kongen mener, at han nok kan komme ud af det med 600 Læs Ved om Aaret og at der i Køkkenet ikke kan gaa et helt eller halvt Bondelæs Ved med om Dagen. Saa fremt M. Jens Dinesen behøver noget mere, skal Jost Høg advare Ernst Normand, Embedsmand paa Antvorskov, derom. Sj. T. 23, 15 b. K.

— Miss. til Ernst Normand. Naar Jost Høg til Kyeholm, Hofmester for det adelige Akademi i Sorø, gør Anfordring hos

ham om Ved til M. Jens Dinesen i Sorø, skal han skaffe Veddet. K. Udt. i Sj. T. 23, 15 b.

15. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Dr. Hans Reisener. Da M. Daniel¹, forhen Præst i Roskilde, er død og Tilhørerne have begæret, at der kun skal være én Præst ved Domkirken og at der maa blive forordnet endnu en Kapellan, skal han snarest erklære sig til Kongen, om én Præst alene kan forestaa Tjenesten sammesteds og om en god dygtig Kapellan bekvemt kan underholdes af M. Daniels Indkomst. Endvidere skal han undersøge, om det Vikarie, som M. Daniel havde i Roskilde, og det Vikarie, som er perpetueret til Lektoratet i Roskilde, kunne være nok til Underhold for en dygtig lærd Person, som kan være Lektor sammesteds. Sj. T. 23, 15 b. K.

— Miss. til Holgier Lindenov². For nogen Tid siden har han faaet Ordre til at paatage sig Værgemaal for afdøde Godske Lindenovs Søn Christopher Lindenov. Da dennes Moder, Fru Karen Gyldenstjerne til Lindisvold, har berettet, at det vil falde Sønnen altfor besværligt at undvære den tredje Penge for sit Værgemaal, skal han snarest igen overlevere Værgemaal til Fru Karen Gyldenstjerne, saa hun herefter selv kan forstaa det. Sj. T. 23, 16.

— Miss. til Otte Marsvin. Han har tidligere faaet Missive angaaende de Palissader, der skulle sættes omkring Christianstad. Disse skulle skæres 1 Kvarter i Firkant og skulle ifældes, men ikke pindes, med Fodstykker under og Stolper paa begge Sider. Paa hans Begæring sendes de Personer, der skulle bese og vurdere Bygningen. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Bønderne besværes med allehaande Arbejde, bevilger Kongen, at Bønderne i Christianstad Len maa fritages for Arbejdspenge, saalænge dette Arbejde staar paa. Sk. T. 5, 148 b.

— Miss. til Otte Marsvin og Siugvart Grubbe. Jørgen Danielsen, Raadmand i København, har berettet, at Herlof Daa er bleven Renteskriver Anders Olufsen en Sum Penge

¹ Daniel Kristoffersen Knopf.

² Holger Lindenov er vistnok en

Fejl for: Hartvig Bilde, jvfr. 9. Marts 1624.

skyldig, som Jørgen Danielsen har været Forlover for og har maattet betale, hvorfor han paa Sjællandsfar Landsting har faaet Dom for at maatte lade sig indføre i Herlof Daas Gods. Da Emikke Sparre til Joenstrup og Jens Vognsen, Kongens Skibskaptajn, som Landsdommeren havde tilnævnt til at foretage Indførselen, ere saaledes forhindrede, at de ikke saa snart kunne gøre det, skulle Otte Marsvin og Siugvart Grubbe i deres Sted snarest foretage Indførselen, for at denne ikke skal opsættes længere, muligvis til stor Skade for Jørgen Danielsen. Sk. T. 5, 149.

15. Febr. (Kbhvn.). Kvittans til Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Befalingsmand paa Odensegaard, for noget Gods, som han paa Kongens Vegne efter Loven har ladet indkræve efter afdøde Lauge Beck og siden har leveret paa Københavns Slot, og paa 1000 Dlr., som han paa Kongens Vegne tog Udlæg for i afdøde Fru Pernille Gyldenstjernes Bo, da de vare forfaldne til Kongen, og efter Kongens Befaling igen har udlagt til Pouel Rantzau. F. R. 3, 366 b.

— Miss. til Axel Urne til Rygaard, Befalingsmand over Halsted Kloster, og Borkort Rud til Sæbyegaard. Da Palle Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Vordingborg Slot, har begæret noget Maribo Klosters Gods, der nu ligger til det kongelige adelige Akademi i Sorø, nemlig 2 Gaarde i Rørbek og 2 Gaarde i Raested i Musse Herred, til Mageskifte for noget af sit Gods, nemlig 1 Gaard i Horslund, 1 Gaard i Østerballe, 1 Gaard i Vesterboe og 1 Gaard i Langsøe i Nørre Herred paa Laaland og 2 Gaarde i Maybølle i Musse Herred, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sm. T. 6, 226. K.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Odense. Kongen har erfaret deres Dom mellem Holger Rosenkrantz, Befalingsmand paa Odensegaard, og en Guldsmed [Laurids Jensen] i Odense angaaende noget Guld, som denne ikke har handlet rigtigt med. De skulle straks forklare deres Dom, hvorledes Guldsmeden bør staa til Rette og hvad Straf han bør have. F. T. 3, 833.

— Miss. til Niels Krag til Trudtsholmb, Landsdommer i Nørrejylland, og Tønne Friis til Hesselagger, Embedsmand paa Aalborghus. Knud Gyldenstjerne til Tim, Embedsmand paa Hald Slot, har begæret noget Gods, nemlig 1 selvejer Gaard og

1 Bolig i Lønge¹ By og Sogn i Saugbrou Herred, tilhørende Kronen, og 2 Aarhus Hospitals Gaarde i samme By og Sogn i Skanderborg Len, 1 selvejer Gaard i Essendrup i Laurbier Sogn i Galten Herred med den Ejendom, som bruges til Gaarden paa Laurbier Mark, 1 Gaard i Vissing By og Sogn i Galten Herred, der svarer sin Skyld til Præsten i Galten og Herligheden til Dronningborg Slot, i hvilken Gaard Knud Gyldenstjerne begærer baade Kronens og Præstens Part, 1 Bol i Skiød By og Sogn i Houlbierre Herred, der ligeledes svarer sin Skyld til Præsten i Lønge og Herligheden til Dronningborg Slot, og hvori Knud Gyldenstjerne begærer baade Kronens og Præstens Part, Grendtslef² Mølle i Grendtslef Sogn i Houlbierre Herred, 1 Halvgaard i Væt i Galten Herred i Mariager Klosters Len og 1 Gadehus, kaldet Mastrup, i Hie Sogn i Heng Herred i Bøufing Len, til Mage-skifte for 1 Gaard i Hiebiere³ i Ørum Sogn i Galten Herred i Dronningborg Len, 1 Gaard smstds., hvis Skyld han vil udlægge til Præsten i Lønge og Herligheden til Dronningborg, 1 Gaard i Skader By og Sogn i Sønder Hald Herred, hvis Skyld han vil udlægge til Præsten i Galten og Herligheden til Dronningborg, 1 selvejer Gaard og 1 Bol i Hamerum i Gielderup Sogn i Hamerum Herred i Lundenis Len, 1 Gaard i Aasted i Kvong Sogn i Vester Herred i Riberhus Len, 1 Gaard i Herup⁴ i Kleitrup Sogn i Rindts Herred i Haldts Len, Silderup Mølle i Vradts Sogn og Herred i Silkeborg Len, 2 Gaarde i Eggo By og Sogn i Øster Lisbierre Herred i Aarhus Len og 1 Gaard i Søeby By og Sogn i Sønder [Hald] Herred, hvilke tre sidstnævnte Gaarde han vil udlægge til Hospitalet i Aarhus. De skulle med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 7, 313.

16. Febr. (Kbhvn.). Skøde til M. Niels Mikkelsen, Sogneprest til Holmens Kirke i København, paa 4 Kronens Boder i København i Mikkil Bryggers Gade i Kattesundet. Sj. R. 18, 7. (Tr.: KD. III. 38 f.).

— Skøde til Claus Bech, Tømmermand og Borger i København, paa en Kronens Gaard paa Vestergade i København. Udt. i Sj. R. 18, 8. (Tr.: KD. III. 39).

¹ Lyngaa, Sabro H.

² Granslev.

³ Jebjærg.

⁴ Hærup.

16. Febr. (Kbhvn.). Skøde til Jacob Ambling, Maler og Borger i København, paa en Kronens Bod i Kongens Gade i København. Udt. i Sj. R. 18, 8 b. (Tr.: KD. III. 39 f.).

— Skøde til Mester Hermand Rolfum, Stenhugger, paa en Kronens Bod i Kongens Gade i København. Udt. i Sj. R. 18, 8. (Tr.: KD. III. 40).

— Skøde til Mester Hans Fegenschuch, Sadler, paa et Kronens Hjørnehus paa den vestre Ende af Kongens Gade i København. Udt. i Sj. R. 18, 8. (Tr.: KD. III. 40).

— Skøde til Mester Hans Fegenschuck, Sadler og Borger i København, paa en Kronens Bod i Kongens Gade i København. Udt. i Sj. R. 18, 9. (Tr.: KD. III. 40 f.).

— Skøde til Mester Morten Weichent, Murermester, paa en Kronens Bod i Kongens Gade i København. Udt. i Sj. R. 18, 9. (Tr.: KD. III. 41).

— Skøde til Jørgen Rasmussen, Skrædder og Borger i København, paa en Kronens Bolig i Vognbadstuestræde i København. Udt. i Sj. R. 18, 9. (Tr.: KD. III. 41).

— Skøde til Mester Asmus Eylersen Dønniker, Borger i København, paa en Kronens Bod i Kongens Gade i København. Udt. i Sj. R. 18, 9. (Tr.: KD. III. 42).

— Miss. til Vincents Bilde. Marquur Bilde, Befalingsmand paa Rugaard, og Steen Bilde til Billisholm have faaet Ordre til at søge de bedste Midler til at faa hans og hans umyndige Søskenes Gæld betalt. De have derefter indsendt den Erklæring til Kancelliet, at Gælden ikke kan betales, medmindre Gaard og Gods sælges. Da han er sine umyndige Søskenes Lavvæрге, skal han med sine Farbrødres Raad og Daad sælge Gaard og Gods saa snart som muligt, for at hele deres Gæld kan blive betalt. Sj. T. 23, 16.

— Forleningsbrev for Jørgen Beier, Prins Christians Kammertjener, paa et Vikarie i Aarhus Domkirke, som er ledigt efter afdøde M. Daniel Knop. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. J. R. 8, 40 b. K.

— Forleningsbrev for Peder Galt til Tisselholt paa et Kannikedømme i Ribe Domkirke, som nu er ledigt efter afdøde M. Hans Staffensen. Han skal residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. J. R. 8, 41. K.

17. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Da Kongen har bevilget Karen Andersdatter 300 Kurantdlr. aarlig til hendes Underhold, skulle de indtil videre aarlig betale hende disse Penge. Kongen vil hermed ogsaa have dem kvitteret for de Penge, som de hidtil paa Kongens Vegne have betalt hende til hendes Underhold. Sj. T. 23, 16 b. K.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Kongen har bragt i Erfaring, at Mølleren i den nederste Ørkeløs Mølle ved Svendborg i Nyborg Len paa Grund af den store Bekostning, han har anvendt paa Møllens Bygning, nu er saa forarmet, at han ikke kan udrede sin resterende Landgilde. Jacob Ulfeldt skal lade Mølleren være forskaanet for 1 Læst Mel af den resterende Landgilde og føre den til Udgift i sit Regnskab. F. T. 3, 834.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Ernst Normand om at fremsende to Drengene til Tugthuset i København. Sj. T. 23, 16 b. (Tr.: KD. V. 75).

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Nielsen, Raadmand i Odense, paa Kronens Part af Korntienden af Neruf¹ Sogn i Aasum Herred, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Rug, 5 Pd. Byg og 1½ Ørt. Havre i Afgift. Udt. i Tb. S. 153.

18. Febr. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Fru Anne Hansdatter, Enke efter Eustachius von Theumen til Sandtbyegaard, der nu paa sin afdøde Broder Christen Hansen til Nørsgaards Vegne har leveret Forleningsbrevet fra sig og gjort Rede for det paa Svenstrupgaard, som Christen Hansen har haft i Forlening, kvit og frit, fra 1. Maj 1618 til 1. Maj 1619, modtagne Inventarium. Hun blev intet skyldig. Udt. i Sj. R. 18, 10 b.

— Miss. til Claus Daa. Kongen har bragt i Erfaring, at det Fællesgods, der efter den i hans Len [Dragsholm] boende Jens Hvid skulde have været delt mellem Kongen og Jens Hvids Hustru, for største Delen er brugt til nogle Fogders og Skrivers egen Profit, idet en Del af Godset er vurderet meget lavere end det har været værdt, til Skade for Kongen og Jens Hvids Hustru og Børn, saaledes som Claus Daa nærmere kan se af Vurderingsregistret. Claus Daa skal tage Dom i Sa-

¹ S. Næraa, Aasum H.

gen, om Vurderingen er saa rigtig, som den bør være, saa hverken Kongen eller Jens Hvids Hustru og Børn komme til kort. Sj. T. 23, 17.

18. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Laurits Ebbesen, Jørgen Lykke, Anders Friis og Oluf Parsberg. For nogen Tid siden have de faaet kongelig Befaling angaaende en Likvidation mellem Hendrik von der Wisch til Glasou og Fru Ane Friis. Da denne Befaling endnu ikke er udført, fordi de ikke alle ere mødte, befales det dem nu at møde i Odense 6. Marts og udføre Befalingen. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tage en anden god Mand i hans Sted eller selv udføre Befalingen. J. T. 7, 315.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Borgemestre og Raad i København om saa snart som muligt at afsige Dom i en Arvesag mellem Magnus Alexander, Kongens Skibskaptejn, og hans Svoger Vessel von Vellen. Sj. T. 23, 17. K. (Tr.: KD. V. 75).

— Miss. til Mogens Kaas om selv at møde i god Tid i Ganløs med Bønderne nu førstkommende Mandag [21. Febr.] og skaffe Folk baade der og andensteds, hvor Prinsen vil jage. K. Udt. i Sj. T. 23, 17.

19. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Kongen, der nu har ladet forfatte Skibsartikler og Skipperinstruks, hvorefter han vil, at alt skal ordnes paa Bremerholm, har nu, for at Skipperne og de andre Officerer skulle have desto flittigere Tilsyn, bevilget, at hver Skipper, foruden fri Bolig, Aarsklæde og sædvanlig Underholdning, skal have følgende aarlige Besolding: Skipperne paa Argo, paa Recompens og paa Patientia hver 100 Dlr.; Skipperne paa den røde Løve, paa St. Anna og paa Spes hver 90 Dlr.; Skipperne paa Justitia og paa Rytteren hver 80 Dlr.; Skipperne paa Victor, paa Hector og paa Raphael hver 70 Dlr.; Skipperne paa Neldebladet, paa Fides, paa Svanen, paa Flensborg og paa Hummeren hver 60 Dlr.; Skipperne paa Gabriel og paa Havhesten hver 50 Dlr.; Skipperne paa Nassau, paa Trost, paa Postillonon og paa Marekatten hver 40 Dlr.; Skipperne paa Lampren og paa Gribben hver 30 Dlr. Underskipperne skulle, foruden den Fordel og Underholdning, som de allerede have, have følgende aarlige Besolding: Underskipperne paa Argo, Recompens, Patientia, den røde

Løve og Spes hver 40 Dlr. Højbaadmændene skulle have følgende Besolding: Højbaadsmanden paa Argo 38 Dlr. og hans 3 Matter, den ene 25 Dlr., de andre to 22 Dlr. hver; ligesaa Højbaadmændene paa Recompens, den røde Løve og Spes, hver med 3 Matter; Højbaadmændene paa St. Anna, Justitia, Rytteren, Victor og Raphael hver 36 Dlr., hver med 1 Mat, der skal have 24 Dlr.; Højbaadmændene paa Hector, Neldebladet, Fides, Svanen, Flensborg, Hummeren og Gabriel hver 34 Dlr., hver med 1 Mat, der skal have 24 Dlr.; Højbaadmændene paa Havhesten, Postillon, Nassau, Trost, Gribben og Lampren hver 24 Dlr., hver med 1 Mat, der skal have 20 Dlr. Skriveren skal have ligesom Højbaadmændene og til en Kælderdreng som sædvanligt. Skibs- og Skibsmandsmatter maa følge Højbaadmændene og deres Matter paa det nærmeste. Kvartermestrene, Sejllæggerne og Bødkeren, der skal holde sig selv med Redskaber, en Mk. eller halvanden ringere end Højbaadsmanden. Profos til Skibs forbedres 1 Mk., Profos paa Holmen et Par Mark. De skulle rette sig herefter med Betalingen af Lønnen. Sj. T. 23, 17 b. K.

19. Febr. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Sten Villomsen angaaende Skibsfolkenes Løn, naar undtages, at Slutningen her lød: Han skal føre flittigt Tilsyn med, at man i alt retter sig efter denne Forordning. K. Udt. i Sj. T. 23, 18 b.

22. Febr. (—). Aab. Brev om, at Matthias Hansen, Borgemester i København, for Gæld maa lade sig indføre i Otte Brahe Pedersens Gods og Løsøre, hvor han kan opspørge det. Sj. R. 18, 10. (Tr.: KD. III. 42).

— Miss. til Lensmændene¹ og Borgemestre og Raad i København om Ophævelse af Forbuddet mod Udførsel af Flæsk, Ost, Smør, Tælle og andre saadanne Varer. Sj. T. 23, 19. K. Orig. (dat. 18. Febr.) til Mogens Gyldenstjerne paa Varberg Slot. (Se CCD. IV. 209).

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at give Rodemestrene Tilhold om at lade vække omkring København, naar det fryser saa haardt, at man bekvemt kan gaa paa Isen. Sj. T. 23, 20 b. (Tr.: KD. V. 76). Jvfr. 25. Febr.

¹ De opregnes alle.

22. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Siugert Gabrielsen. Da Kongen for adskillige Aarsagers Skyld vil forordne Jomfru Kiersten Bildt til Hafslunde, der hidtil selv har forestaaet sit Værgemaal, men nu er saaledes bebyrdet med Besværinger, at det ikke synes gavnligt, at hun længere selv forestaar det, en Væрге, befales det ham straks at overtage Værgemaalet og at overtage hendes Jordegods, Løsøre, Breve og andet, der med Rette tilkommer hende, og forestaa det indtil videre. Sk. T. 5, 149 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Da Kongen har tilladt Evert Celmandsen, Kaptejn over de udskrevne Bønderknægte, at maatte lade sig bruge paa det nu forestaaende Tog, og hans Løjtnant for nogen Tid siden er død, har Kongen nu igen tilforordnet Jeronimus Samsen til at være Løjtnant, bevilget ham samme Gaard og Løn som hans Formand og befalet ham at kommandere Knægtene i Kaptejnens Fraværelse. Otte Marsvin skal lade Jeronimus Samsen faa Gaarden, give Knægtene Ordre til at exercere paa bekvemme Tider, ligesom de hidtil have gjort, og befale dem at rette sig efter Løjtnantens Ordre i Kaptejnens Fraværelse. Sk. T. 5, 150.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus. Det har fremsendt en Handling, gjort mellem Sognepræsten og Kapellanen ved Domkirken i Aarhus angaaende deres Rente og Indkomst. Det skal nu snarest til Kancelliet indsende en rigtig Fortegnelse over hver Præsts Indkomst, og særskilt Kapellanens, efter Jordebogen, hvorledes den kan blive efter den gjorte Forhandling, for at Kongen bedre kan afgøre, hvorledes han herefter vil have det ordnet. J. T. 7, 315. K. Orig. i Landsark. i Viborg (med Dato 23. Febr.).

23. Febr. (—). Forleningsbrev for Dr. Casparus Bartholinus, Professor Theologiæ ved Universitetet i København, paa det første Kannikedomme, som bliver ledigt i Roskilde Domkirke, dog skulle de Personer, der allerede have faaet Ekspektancebreve, først nyde disse. Naar han ikke længere er i Universitetets Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sj. R. 18, 11.

— Aab. Brev om, at Kongen har bragt i Erfaring, at de Personer, der ville tage nogen Grad i et Fakultet ved Universitetet i København, gøre store Bekostninger med Gæstebud og Foræringer, hvilket foraarsager, at mange

holde deres Promotion ved fremmede Universiteter eller helt undlade at søge den Titel, som deres Lærdom og Skikkelighed nok kunde fortjene, til ikke ringe Hindring for alle Studier og boglige Kunster. For at saadan Misbrug og unyttig Bekostning herefter kan blive afskaffet og ingen, som er dygtig dertil, skal blive hindret i at tage en Grad, paabyder Kongen herved: enhver Baccalaureus, som promoveres paa Københavns Universitet, skal give 4 Rdlr. in specie, enhver, som promoveres til Magister, 8 Rdlr. in specie, hvis han tidligere er promoveret til Baccalaureus, ellers 12 Rdlr., og enhver, som i et Fakultet faar den højeste Grad, Doktorgraden, 24 Rdlr. in specie til Universitetets Fiscus, dog skal heri ogsaa være beregnet, hvad Dekanus skal have for sin Umage. Desuden skal der gives enhver Doktor blandt Professorerne og enhver af de 4 Borgemestre her i Byen, som maatte være inviterede til og være til Stede ved Promotionen, et Par Handsker til 1 Rdlr. in specie, enhver af Pastorerne og de øvrige Professorer og Raadmændene, som maatte være til Stede ved Promotionen, et Par Handsker til $\frac{1}{2}$ Rdlr. in specie. Saafremt andre lærde Mænd eller nogle af Borgerskabet, som kunde være den promoverendes særlige Venner eller Slægtninge, blive indbudne og ere til Stede ved Promotionsakten, maa disse ogsaa hver faa et Par Handsker til $\frac{1}{2}$ Rdlr. i Foræring, dog maa der i alt kun gives en 30 eller 34 Par Handsker til $\frac{1}{2}$ Rdlr., eller i det allerhøjeste 40 Par. Hermed skulle saa alle Slags Gæstebud, smaa og store, der hidtil have været brugelige, baade private og offentlige, af Bakkalaurer, Magistre og Doktorer, være afskaffede, og der maa aldeles intet bekostes med Udkastelse eller paa andre Maader; kun maa hver promoverende Doktor give hver af Pedellerne 1 Rdlr. in specie, og en Bakkalaur en Rigsort, og hver af famuli communes halvt saa meget. Ligeledes maa de betale Faklerne og Universitetets Bogtrykker for Theserne ligesom hidtil, dog skal denne være forpligtet til at trykke de theologiske Doktorers Theser for intet, for at ære disse, men Theserne maa ikke være større end 2 Ark Papir. Sj. R. 18, 11 b. Orig. i Konsistoriets Arkiv. Pk. 196¹.

¹ Tr.: R. Nyerup, Universitets-Annaler S. 72 ff. Dsk. Mag. 5. R. I. 57 f.

23. Febr. (Kbhvn.). Bestalling for Jens Vognsen til Stenshede som Kaptejn til Lands og til Vands, med en aarlig Løn af 200 Kurantdlr. og en sædvanlig Hofklædning, at regne fra dette Brevs Datum. Sj. R. 18, 12 b.

— Bestalling for Søfren Bugge som Kaptejn i Anthoni Flores's Sted over de Bønderknægte i Københavns, Frederiksborg, Kronborg, Roskilde og Trygevelde Len, som ere udskrevne til Soldater, med en aarlig Løn af 100 Kurantdlr., naar der ingen Fejde er, og den Bondegaard, som hans Formand har haft, fri for al Afgift, Ægt, Arbejde, Skat og al anden Tyngsel, samt 60 Dlr. til hans Løjtnant, der ogsaa skal nyde en fri Bondegaard. Bestallingen og Lønnen skal regnes fra dette Brevs Datum. Hvis Kongen vil bruge ham i en aabenbar Fejde, skal han have 10 Kurantdlr. om Maaneden, hans Løjtnant 7 Kurantdlr. og Fændrikken 7 Kurantdlr., saalænge Fejden varer, hvorhos de tillige skulle nyde det, som han og Løjtnanten skulle have i Fredstid. Sj. R. 18, 13.

— Miss. til Mogens Pax. Da Kongen har bevilget, at Søfren Bugge maa være Kaptejn over det Kompagni udskrevne Knægte, som Antoni Flores tidligere har haft, skal Mogens Pax lade ham faa den Gaard og anden Besolding, som Antoni Flores har haft, saa vidt hans Formænd have haft det. Sj. T. 23, 20. K.

— Skøde til Mester Blasius Møller, Badskær i København, paa 6 Kronens Boder med et Portrum i St. Peders Stræde i København. Sj. R. 18, 9. (Tr.: KD. III. 43).

— Miss. til Hospitalsmesteren i Slagelse om at indtage Laurits Jacobsen Mønbo, der en Tid har tjent Kongen som Baadsmand, men nu er forløvet paa Grund af Sygdom, i Hospitalet og forholde sig med ham som med de andre Hospitalslemmer. Sj. T. 23, 19 b.

— Miss. til Rentemestrene. Kongen har bevilget, at Mester Daniel Sinklar, Kongens Skibsbygger, maa faa den Besolding, han endnu har til gode for den Tid, da han har bygget Kongens Skib den røde Løve i Blekinge. Sj. T. 23, 19 b. K.

— Miss. til Jost Høg om at optage Peder Christensen og Anders Christensen, Sønner af Hr. Christen Pedersen,

Sognepræst i Hvering¹ i Nimb Herred i Bygholms Len, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig blandt de 30 ikke adelige, som skulle underholdes der, sætte dem under Disciplin og forholde sig med dem som med andre Skolebørn. Sj. T. 23, 21.

23. Febr. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Christian Holck til Bustrup og Kronen. J. R. 8, 41 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Laurits Lindenov om at lægge 1 Gaard og 1 Bol i Hielmagter i Skiødstrup Sogn i Lisbiere Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Christian Holck til Bustrup, ind under Lenet [Havreballegaard] og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. J. T. 7, 315 b. K.

— Ligelydende Miss. til Laurits Ebbesen om at lægge 1 Gaard i Tising By og Sogn i Ning Herred ind under Skanderborg Slot. Udt. i J. T. 7, 316. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Christian Holck selv om at lægge 1 Halvgaard i Demstrup By i Sørsløf Sogn i Lysgaard Herred ind under Silkeborg Slot. Udt. i J. T. 7, 316. K. (i Udt.).

— Miss. til Christian Holck. Kongen har af hans Beretning set, at en Del Huse paa Silkeborg Slot er meget bygfældige, idet baade Vinduer og en stor Del af Tækningen er blæst af, Blyet er slaaet af Taarnet paa det store Stenhus og Laden paa Slottets Ladegaard er meget beskadiget af den Storm, som det nogle Gange har været i Efterhøst og Vinter. For at der ikke skal ske større Skade paa Taarnet og det andet, skal han snarest lade Bygningerne reparere med Vinduer, Tag og hvad der maatte mangle paa Taarnet, dog skal han bruge det afblæste Bly, som maatte findes. Han skal i Tegloven lade brænde de nødvendige Sten, hvis der nogensteds kan findes Ler, som er godt dertil; hvis det ikke er Tilfældet, maa han købe dem andensteds saa billigt som muligt. Da Bygningen paa Vindersløfgaard ligeledes er meget beskadiget af Stormen, idet det store Hus, hvori Borgestuen, Bryggerset og Køkkenet have været, hælder og Porthuset staar paa Fald, skal han, hvis det store Hus, hvori Borgestuen har været, lige overfor det store Stenhus ikke kan istandsættes uden for stor Bekostning, lade det bryde ned, inden det falder ned af sig selv,

¹ Hvirring.

og dermed istandsætte Porthuset baade med Træværk og Tag. Bønderne i Lenet skulle fremføre Kalk og Sten til Bygningens Reparation. Alt skal ske med saa ringe Bekostning som muligt. J. T. 7, 316. K.

24. Febr. (Kbhvn.). Skøde til Jørgen Danielsen paa en Kronens Gaard i Stenboderne i København, som tidligere har tilhørt afdøde Mønsterskriver Hans Simensen. Sj. R. 18, 10. (Tr.: KD. III. 43).

— Aab. Brev om, at Kongen for nogen Tid siden¹ har bevilget, at Rasmus Varde, Lektor i Stiftsskolen i Roskilde, maa agtes for Medlem af Kapitlet og nyde Option i Portioner og Procuratorier ligesom de residerende Kanniker. Da det hidtil ikke er blevet ham tilladt, fordi han ikke havde noget Kannikedømme, bevilger Kongen ham paany, at han, fra dette Brevs Dato at regne og saa længe han er i sin Lektorbestilling, maa optere lige med de residerende Kanniker in corporibus, portionibus, procuratoriis et bonis communibus og nyde den samme Fordel som disse, ganske som om han havde et Kannikedømme. Sj. R. 18, 13 b.

— Miss. til Rentemestrene. Da der i Missivet af 18.² Febr. 1625 til dem angaaende Lønningen af Skippere og Underofficerer paa Bremerholm og Kongens Flaade ikke er angivet, i hvilken Slags Dalere Lønnen skal erlægges, meddeles dem herved, at der menes Kurantdalere. Angaaende Skriversens, Kælderdrengens, Skibs- og Skibsmandsmatternes, Kvartermestrenes, Sejllæggernes, Bødkerens og Profossernes Løn og Forbedring af denne, skulle de af Sten Villomsen, Befalingsmand paa Bremerholm, faa en rigtig Fortegnelse over, hvad enhver især skal have, hvilken Fortegnelse de skulle lægge ved deres Regnskab. Sj. T. 23, 20. K.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt og Knud Grubbe. De have anholdt om en kongelig Befaling til nogle gode Mænd angaaende et Markeskel mellem Agerup og Roesholt, hvilken Befaling de have tilbudt Fru Vivikke Griis, der dog ikke har villet samtykke i den, forinden hun havde tilkendegivet Kongen det. Hvis de ville erhverve en kongelig Befaling i denne Sag, skulle

¹ 21. Okt. 1622.

² Fejl for 19. Febr.

de først tilbyde Otte Marsvin til Dybek, Befalingsmand over Christianstads Len, den, saa vidt det vedkommer Kronen. Hvis afdøde Hr. Anders Sinklar kan være interesseret deri, skulle de underrette hans Arvinger derom. Sk. T. 5, 150 b.

24. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Markor Bilde. For nogen Tid siden har han paa Kongens Vegne modtaget Udlæg i Frederik Markdanners Opbydelse for nogen Gæld, som denne var Kongen skyldig. Markor Bilde skal sælge dette Udlæg til den højstbydende og føre Pengene til Indtægt for Kongen. F. T. 3, 834.

— Miss. til Jacob Ulfeldt og Bispen i Fyen. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Kapellan efter en Præsts Død i Nyborg Len uden Bispens Vidende har indtrængt sig i Sognet, befales det dem snarest at erklære sig om, hvorledes og paa hvilke Vilkaar Kapellanen er kommen ind i Sognene. F. T. 3, 835.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Han har indberettet, at der i hans Len [Lundensæs] findes en Skrædder og en Kvindeperson, der have været delagtige med hinanden i adskillige slemme Gerninger og Gudsbespottelse, nemlig med Blodudspringen, Profetier og andet saadant. Han skal lade Skrædderen tiltale for hans løsagtige Levnet og baade ham og nævnte Kvindeperson for deres begaaede Gerninger, tage Dom over dem og lade dem straffe derefter. J. T. 7, 317.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Chrestoffer Ulfeldt. Da Kongen behøver en hel Hob Pipholt eller Rønder til Posterne paa Koldinghus, skal han i den kommende Sommer sende en Skude fuld deraf til Koldinghus. Sk. T. 5, 151.

— Miss. til Mogens Kaas om efter nærmere Tilsigelse at sende en Skude Kalk til Bygningen paa Koldinghus. J. T. 7, 317. K.

— Miss. til Gunde Lange. Da det er berettet Kongen, at Stalden paa Nygaard for største Delen er blæst ned i den sidste Storm, og der nødvendigvis maa være en Stald paa dette Sted, skal han af det gamle Tømmer, som er tjenligt dertil, igen lade opbygge en Stald, saavidt det kan slaa til til Opbyggelsen af en anden Stald, og i Tide lade Resten, som behøves dertil, afhugge og skære i Skovene, indtil Kongen selv kan træffe nærmere Bestemmelse om Stalden. Naar Vandet bliver aabent, skal

han fremsende de Skibstømmermænd, som aarlig pleje at sendes til København. J. T. 7, 317 b.

25. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev til Borgemestre og Raad i København om aarlig at give Rodemestrene i Byen Tilhold om, naar Isen nogenlunde kan bære, at tilsige Borgerne til at lade vække omkring Byen. Sj. R. 18, 14. (Tr.: KD. III. 44, jvfr. CCD. IV. 211). Jvfr. 22. Febr.

— Aab. Brev om, at Hendrik Vind til Klarupgaard, der en Tid lang har ladet sig bruge som Kaptejn til Lands og til Vands og har lovet fremdeles at lade sig bruge som saadan, herefter aarlig maa oppebære 100 Kurantdlr. i Løn udover den Besolding, der er tillagt ham i hans Bestalling, at regne fra dette Brevs Datum af. Sj. R. 18, 14 b.

— Ligelydende Breve, hvorved Kaptejnerne Niels Rosenkrantz's, Jens Munks og Mourits Printz's Løn forhøjes med 100 Kurantdlr. aarlig. Udt. i Sj. R. 18, 15.

— Miss. til Rentemestrene. De skulle i Forening med Sten Villomsen, Befalingsmand paa Bremerholm, der skal lade sig bruge hertil, naar de tilsige ham, sætte en rimelig Takst paa Kongens Skibsproviant og anordne, at Skibskaptejnerne herefter, efter denne Takst, af Provianthuset kunne faa saa meget, som de selv begære til deres Kahyts Behov, og hvad de saaledes modtage, skal efter samme Takst afkortes i deres Kostpenge. Taksten skal sættes saaledes, at den kan være uden Skade for Kongen og at Kaptejnerne kunne faa god Fyldest for deres Penge. Sj. T. 23, 20 b. K. Orig.

— Miss. til Offe Høg. Stalder Kaas til Faddersbøl, Kongens Skibshovedsmand, har berettet, at Offe Høg har været til Stede, da hans Broder Eggert Kaas blev slaaet ihjel i Viborg, og anmodet om, at Offe Høg, som Kongen med det første vil sende ud af Riget, maa faa Paalæg om forinden at meddele, hvad han ved om Drabet. Offe Høg skal derfor under sin Haand give beskrevet, hvad han ved om Drabet. Sj. T. 23, 21.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København. Da Staller Kaas til Faddersbøl har berettet, at Sekretær Offe Høg til Tuodbøls Tjener, ved Navn Thimand Christensen, har været til Stede, da hans Broder Eggert Kaas blev dræbt i Viborg, skulle de kalde Thimand Christensen for sig og lade

ham bekende, hvad han ved om Drabet. De skulle derefter give Staller Kaas Thimand Christensens Bekendelse beskrevet. Sj. T. 23, 21 b.

25. Febr. (Frederiksborg). Oprejsningsbrev for Stalder Kaas til Fadersbølle, Kongens Skibshovedsmand, der paa egne og Søskendes Vegne har berettet, at deres Broder Eggert Kaas for nogen Tid siden er bleven slaaet ihjel i Viborg, men at de som rette Eftermaalsmænd ikke have forfulgt Drabet efter Loven med Sandemænd, som det sig burde, til, som om Drabet nylig var sket, at forfølge Sagen med Sandemænd. J. R. 8, 44 b.

— Miss. til Johan Rantzau. Stalder Kaas til Fadersbøl, Kongens Skibshovedsmand, har paa egne og Søskendes Vegne berettet, at deres Broder Eggert Kaas er bleven slaaet ihjel i Viborg af Folk, som have været hos Johan Rantzau og i hans Selskab. For at den rette Manddraber bedre kan blive udtaget og blive straffet, skal han holde sine Folk og Tjenere, der vare til Stede hos ham, da Drabet skete, til Stede indtil Sagens Uddrag. J. T. 7, 317 b.

— Miss. til Mogens Kaas. Da der er gaaet Dom over Frederik Lodvigsen paa hans Liv, medmindre han maatte blive benaadet, skal han hjælpe Kongen af Sverrigs Sekretær, der har forfulgt Sagen, til, at der sker Eksekution efter Dommens Indhold. Sj. T. 23, 21.

— Miss. til Eyller Qvitzov og Henning Valkendorf til Brangstrup. Otte Pogwisch har berettet, at han har bevilget Fru Elene Marsvin, Lodvig Munks Enke, en Gaard paa Taasinge, tilhørende Hans Pogwisch's Børn, til Mageskifte for noget af hendes Jordegods paa Fyen, og samtidig anmodet om, at der maa blive beskikket to uvildige gode Mænd til at besigte, lignede og lægge Mageskiftegodset. Det befales dem i den Anledning snarest at besigte begge Parters Gods og give Besigtelsen beskrevet. F. T. 3, 835.

— Aab. Brev om, at Jacob Vognsen, Byfoged i Aalborg, indtil videre alene maa sælge og udtappe fransk Vin og rinsk Brændevin i Kande-, Stobe- og Pottetal i Aalborg, saafremt ingen anden tidligere har faaet Kongens Bevilgning. Han skal til Gengæld være forpligtet til altid at holde saadan god og uforfalsket Drik til Stede og sælge den til en

rimelig Pris, saaledes som den kan sælges i andre Søstæder i Riget, saa ingen med Billighed kan have noget at klage over. Han skal i alle Maader rette sig efter Kongens Forordning om Salg og Forhandling af Vin. J. R. 8, 44 b. K.

25. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Tønne Friis. For nogen Tid siden har Kongen befalet ham at erklære sig om Grunden til, at Sognemændene i Haverslef, Torup og Biestrup Sogne ikke, saaledes som de have begæret, have faaet deres Sognetiender i Fæste. Af hans Erklæring har Kongen set, at Tienderne ere blevne bortfæstede til fremmede udenfor Sognet, da disse havde gjort Anfordring om dem, inden Bønderne begærede dem. Da det er rimeligt, at Tienderne blive bortfæstede i Sognet og ikke til Folk udenfor Sognet, selvom disse have ansøgt ham derom, førend Bønderne talte til ham om Tienden, skal han lade Sognemændene faa de tre Sognetiender i Fæste. J. T. 7, 318. K.

— Miss. til Christen Holck. Da begge Sminge Aalekister i hans Len [Silkeborg] ere forfaldne paa Stolper og andet, skal han lade Brøstfældigheden paa dem istandsætte. J. T. 7, 318. K.

26. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen har bragt i Erfaring, at den sædvanlige og fornødne Kirketjeneste i Domkirken og Graabrødre Sogn i Roskilde, der hidtil har været besørget af 2 Sognepræster, godt kan forrettes af en Sognepræst og 2 Kapellaner, hvorfor han, for at Lector theologiæ i Stiftsskolen kan være fri for Prædikestolen og desto flittigere kontinuere og forrette sin Profession og sine Lektioner til Ungdommens Optugtelse en Time hver Dag, nu har bevilget, at Domkirken og det dertil lagte Graabrødre Sogn herefter maa betjenes af én Sognepræst, dog paa den Betingelse, at han af Embedets Indtægt skal holde og lønne en Kapellan foruden den Kapellan, som allerede er i Tjenesten, til at hjælpe til med at forrette Kirketjenesten. Kapitlet og Superintendenten skulle gøre Anordning om, hvad Sognepræsten aarlig skal give Kapellanen til Løn og Underhold. Lector theologiæ maa til sin Underholdning foruden Vikarierne Altarium St. Annæ post chorum og Primæ nyde Flynge¹ Sogn med

¹ Fløng, Sømme H.

dets Præsterente og -gaarde, naar Hr. Knud Søfrensen, som nu har Sognet, dør. Superintendenten skal gøre en Anordning om, hvor meget Lector theologiæ aarlig skal give Sognepræsten i Hvestrup for efter Hr. Knuds Død at betjene Flynge Sogn; Lector philosophiæ skal læse 2 Timer om Dagen over Mathematik og andet filosofisk efter den Forordning, som Kapitlet og Superintendenten gøre herom, og derfor nyde den Løn, han nu har. Sj. R. 18, 15¹.

26. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Dr. Hans Reisener om Indsættelsen af en dygtig Person til Skolemester i København i Stedet for M. Frants, der skal resignere og være Lector theologiæ ved Stiftsskolen i Roskilde. Sj. T. 23, 21. K. (Tr.: KD. V. 76).

— (**Frederiksborg**). Miss. til Knud Grubbe og Holger Rosenkrantz. Da Mogens Gyldenstjerne til Søyholm, Embedsmand paa Varberg Slot, har berettet, at der er forskellige Stridigheder mellem Købmændene i det hallandske spanske Saltkompagni, skulle de med det første samles paa belejlig Tid og Sted, indstævne Parterne for sig og enten forlige dem i Mindelighed eller skille dem ad ved Dom. De skulle give deres Forhandling eller Dom beskrevet fra sig under deres Signeter. Sk. T. 5, 151.

— Miss. til Tønne Friis. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Skagen i nogle Aar er bleven saaledes forarmet, at den ikke kan svare den til Riget pligtige Skat, har Kongen bevilget, at Byen maa være fritaget for Halvdelen af Skatten, indtil Gud igen giver sin Velsignelse af Vandet. J. T. 7, 318 b. K.

— Miss. til Tønne Friis. Da Kongen har bragt i Erfaring, at det Hus, som staar paa Volden paa Aalborghus Slot, er meget forfaldent og at en Del deraf er helt faldet ned, befales det ham at lade Huset helt bryde ned, lade det vurdere, sælge det og føre det til Indtægt i Regnskabet. J. T. 7, 318 b. K.

27. Febr. (—). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Da han

¹ Tr.: Hofman, Foundationer VII. 317. S. N. J. Bloch, Roskilde Domskoles Hist. 1. H. S. 93 (jvfr. 2. H. S. 74 f.).

har indberettet, at en Del af Kronens Bønder i hans Len [Varberg] understaa sig til at forhugge Skovene til Upligt uden Udvisning, og det af den Aarsag, at de kun svare en ringe Pending i Leding, skal han erklære sig, om de Skove, som saaledes ere forhuggede, ere Bøndernes egne Skove eller Kronens alene. Han skal lade det Stengærde, som Abraham de la Hey har afstukket omkring Varberg, opsætte saa højt, som en Karl er høj, og indtil nærmere Besked lade det forfærdige upindet med Kalk. Orig. Sk. T. 5, 151 b.

27. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Jørgen Lykke og unge Henning Valkendorf. Hans Markdanner til Langesøe har berettet, at der paa hans Hovedgaard Langesøe findes nedsat under nogle gode Mænds Forsegling nogle Ejendomsbreve vedrørende Langesøe Gaard og Gods, og derhos anmodet om, at disse forseglede Brevkister eller -skrin maa blive aabnede og de ham vedkommende Breve leverede ham, da der paaføres ham Trætte paa Ejendommen til Langesøe. De skulle derfor begive sig til Langesøe og i Overværelse af de Parter, hvem Ejendomsbrevene maatte vedkomme, levere Hans Markdanner de Breve, der vedkomme ham, og igen nedsætte Resten forseglede. F. T. 3, 836.

28. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev til Bønderne over alt Danmark om Udredelse af en Hjælp til Sikring af Rigets Grænser. Sj. T. 23, 22. Orig. (til Varberg Len). (Se CCD. IV. 209).

— Aab. Brev til Købstæderne over begge Rigerne om Udredelse af en Hjælp til Sikring af Rigets Grænser. Sj. T. 23, 24 b. Origg. (til Aarhus, Horsens og Kolding) i Landsark. i Viborg. (Se CCD. IV. 210 og 760 ff.).

— Miss. til Lensmændene¹ over alt Danmark om at lade det aabne Brev angaaende Skatten forkynde i deres Len, skrive og lægge Skatten og paase, at alt gaar ligeligt til, saa den rige hjælper den fattige, der saa vidt muligt skal skaanes i denne besværlige og dyre Tid. De skulle paase, at ingen, som bør udgive Skatten, blive forskaanede, hverken Herredsfogder, Delefogder, Skrivere eller andre. De skulle særlig paase, at

¹ De opregnes alle.

Aagerkarle og Folk, der bruge stort Køb, Forprang og Handel med Korn, Øksne eller i andre Maader, komme til at give Skat efter deres Handel og Formue. De skulle saa vidt muligt kræve Rigsdalere in specie i Skat og kræve den ene Halvpart sidst i førstkommende Høst og den anden Halvpart til Mortensdag. Den Skat, der oppebæres i enkende Dalere, skal sendes til Hr. Gert Rantzau til Breidenborg, Statholder og Embedsmand paa Haderslevhus, der skal give Kvittering for den Skat, han modtager; Resten skal leveres i Rentekammeret i København, hvor de ogsaa skulle gøre Afregning for Skatten med klare Registre og Mandtal. Af enhver i deres Len, adelig eller uadelig, der har Kronens eller Kirkens Tiender i Fæste, skulle de kræve 2 Dlr. af Kronens Part og 2 Dlr. af Kirkens Part, hvilke Penge de senest til St. Hans Dag skulle fremsende til de ovenfor nævnte Steder. Hosfølgende Skattebreve til Købstæderne skulle de tilsende Borgemestre og Raad. De skulle paase, at Skatten i Købstæderne udskrives retfærdigt, siden tage Skatten til sig og fremsende den senest til St. Hans Dag. De skulle sørge for, at Skatten fremkommer til de ovenfor angivne Terminer og at intet af den udebliver, saafremt de ikke ville staa til Rette derfor, da det er magtpaaliggende. Sj. T. 23, 23. Orig. til Jakob Ulfeldt paa Nyborg Slot.

28. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev til Provster og Præster i begge Riger om Udredelsen af en Hjælp til Sikring af Rigets Grænser. Sj. T. 23, 26 b. Orig. (til Ribe Stift) i Landsark. i Viborg. (Tr.: Dsk. KL. III. 113 f., jvfr. CCD. IV. 210 f.).

— Miss. til Bisperne i Danmark og Norge: Dr. Hans Reisener i Sjællands Stift, Dr. Madts Jensen i Skaane Stift, Dr. Hans Mikkelsen i Fyens Stift, Dr. Ifver Ifversen i Ribe Stift, Dr. Hans Vandel i Viborg Stift, M. Chresten Hansen i Vendelboe Stift og M. Jens Giødsen i Aarhus Stift; M. Niels Simensen Gloufstrup i Oslo Stift, M. Lauris Clausen Skaufboe i Stavanger Stift, Dr. Niels Paaske i Bergen Stift og M. Peder Skiellerup i Trondhjems Stift. De skulle tilstille enhver Provst i deres Stift det hermed følgende aabne Brev til Provster og Sognepræster saa vel i Købstæderne som paa Landet om Udredelsen af en Skat, saa han, naar der skal holdes Kalent eller paa anden belejlig Tid og Sted, kan lade det læse for Præsterne;

siden skulle de ligne og jævne Hjælpen mellem dem, saa den rige hjælper den fattige. De skulle sende enhver Provst en Kopi under deres Haand og Segl af Skattebrevet, saa Provsten og Præsterne kunne vide at rette sig derefter. De skulle sørge for, at Skatten bliver betalt til dem til den i Skattebrevet fastsatte Tid. De skulle sende Pengene med klare Registre og Mandtal til Hr. Giert Rantzau til Breidenborg, Statholder og Embedsmand paa Haderslevhus, og tage nøjagtigt Bevis for dem. Sj. T. 23, 26. Orig. (til Bispen i Ribe) i Landsark. i Viborg.

28. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Christopher Ulfeldt om at tilstille Provsten paa Gulland eller den, der er til Stede i hans Sted, Skattebrevet til Provster og Sognepræster og i rette Tid fremsende Pengene tillige med Skatten af Lenet. Sj. T. 23, 27 b.

— Aab. Brev til Kapitlerne i begge Rigerne om Udredelsen af en Hjælp til Sikring af Rigets Grænser. Sj. T. 23, 27. Orig. (til Kapitlet i Ribe) i Landsark. i Viborg. (Se CCD. IV. 210).

1. Marts (—). Miss. til Hans Lindenov. Han maa istandsætte den Bygfældighed, som findes paa Kallundborg Slot, og hvorom hans overleverede Fortegnelse formelder, dog skal det ske med saa ringe Bekostning som muligt. Da der i Fortegnelsen blandt andet er antegnet, at der behøves 24,021 Tagsten og 3,200 Mursten til Bygningens Reparation, skal han købe disse Sten til saa billig en Pris som muligt og føre dem til Regnskab med rigtig Fortegnelse over, hvortil de ere brugte. Han maa forstrække Bønderne i Lenet med det nødvendige Sædekorn, dog skal han forinden hidsende en rigtig Fortegnelse over, hvor meget enhver især behøver. Sj. T. 23, 29. K.

— Miss. til Rentemestrene. Kongen har bragt i Erfaring, at der paa Universitetsbibliotheket i København findes adskillige Dokumenter til den danske Historie paa Latin, Dansk og Tysk. Naar de højlærde henvende sig til dem, skulle de paa Kongens Vegne bekoste, hvad det vil koste at lade disse Historier og historiske Fragmenter renskrive og udgive paa Tryk med en god Stil og dens Tilbehør inden eller uden Riget, saaledes som de højlærde billigst kunne enes med en Trykker om i eller udenfor Riget og med dem, der skulle skrive det rent. Da nogle Fragmenter af danske Historier skulle fin-

des i Lybæk, hvorom Dr. Arnisæus ved Besked, skulle de forhandle med dem, der have disse Fragmenter, om en rimelig Foræring for dem. Disse skulle ligeledes forfærdiges til Tryk. Sj. T. 23, 29. K. Orig.¹

1. **Marts (Kbhvn.).** Miss. til Professorerne i København om straks, inden Paaske eller Pinse, at gennemse de historiske Dokumenter, der findes hos dem, og som de ellers kunne blive mægtige, som det sig bør, og forfærdige dem til at udgaa paa Tryk, saaledes som de kunne forhandle med en Trykker i eller udenfor Riget. Kopi af Brevet til Rentemestrene sendes dem til Efterretning. Sj. T. 23, 29 b. K. Orig. i Kon-sistoriets Arkiv. Pk. 189².

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Otte Marsvin. Da Kongen har sendt sin Ingeniør Mester Pouel op til Christianstad Fæstning for at forrette nogle Hverv for Kongen, skulle de skaffe Mester Pouel bekvem og nødtørftig fri Befordring op til Christianstad. Sk. T. 5, 153.

— Miss. til Otte Marsvin om i alle Maader at være Kongens Ingeniør Mester Pouel behjælpelig, saa han kan gøre en rigtig Plan og Afridsning paa Christianstad Fæstning, anvise ham, hvilke Mangler der findes paa Fæstningen, og straks sende ham herved igen med nødtørftig Befordring gennem Lenet. Sk. T. 5, 153.

— Miss. til Hr. Anders Bilde, Tage Thott og Otte Marsvin. Da Casper Keseberg skal hverve et Antal Fodfolk til Kongens Tjeneste, men Tiden falder noget kort dertil, har Kongen tilladt, at han maa udvælge 200 Mand af Soldaterne paa Lenene i Skaane. De skulle derfor paa et bestemt Sted forsamle Soldaterne i deres Len, for at han deraf kan udtage de bedste og dem, der tidligere have tjent under Kompagnier, til Soldater og Adelburser; dog maa ikke udtages Officerer, og det er bedst, at de udtages, som selv godvillig ville med paa Toget og ere ugifte. Sk. T. 5, 152.

— Miss. til Gabriel Kruse om at lade Caspar Kasenberg af „Wartgelderne“ i Malmø og Landskrone Len udtage 200 Mand af de bedste tilbudte og Adelburser, dog maa han ikke tage

¹ Tr.: Holberg, Danmarks Hist. II. 906. Rørdam, Lyskanders Levned S. 156. ² Tr.: Rørdam, Lyskanders Levned S. 155 f.

af Officererne. Soldaterne skulle samles paa et bestemt Sted, for at Caspar Kasenberg kan udvælge de 200 Mand. De udtagne Soldater skulle indtil videre blive liggende, og Caspar Kasenberg eller hans Fuldmægtige skulle indtil videre exercere dem. De Soldater i Lenet, der allerede i Forvejen ere under et Kompagni, skulle blive liggende en kort Tid, indtil de afkræves, ligesom det tidligere er forordnet. Hvis Caspar Kasenberg faar nogle, der ikke have deres Tjeneste eller Underhold hos nogen, skal Gabriel Kruse skaffe dem nødtørftigt Underhold hos de mest formuende Bønder i Lenet og paase, at de ingen Modvillighed be- drive, hvor de indlægges. Sk. T. 5, 152 b.

1. Marts (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis. Da Kongen af Hans Lindenov til Hundslund, Embedsmand paa Kallundborg Slot, har faaet noget af hans Arvegods paa Møen til Mageskifte og Hans Lindenov til Vederlag derfor har begæret noget Krongods i Aalborghus Len til Mageskifte, saaledes som han nærmere kan se af den hosfølgende Fortegnelse, skal Tønne Friis erklære sig, om dette Krongods for Bejrligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet eller ej, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 7, 319.

2. Marts (—). Aab. Brev om, at Dr. Jesper Rasmusen, Professor ved Universitetet i København, enten selv eller ved en anden, som han kan bruge dertil, paany maa lade trykke alle afdøde Arild Hvitfeldts Krøniker paa Dansk og den af M. Claus sammenskrevne Kong Frederik II's Historie. Endvidere bevilger Kongen, at ingen i de næste 10 Aar maa eftertrykke disse Skrifter eller lade dem trykke andensteds og indføre dem her i Riget. Hvis nogen gør det, skal han have forbrudt alle de Eksemplarer, han har med at fare, den ene Halvdel til Kongen og den anden Halvdel til Dr. Jesper, og desuden straffes efter sin Formue. Sj. R. 18, 16¹.

— Aab. Brev til Indbyggerne i Skaane om, at Kongen har beskikket Hendrik Gyldenstjerne til Svanholm til herefter at være Landsdommer i Skaane. Sk. R. 4, 334.

3. Marts (—). Miss. til Jost Høg om at optage en Søn

¹ Tr.: Rørdam, Lyskanders Levned S. 159 f.

af Hendrik Jespersen, „vor Mand og Tjener“, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig, sætte ham under Disciplin og forholde sig med ham som med de andre Adelsbørn. Hvis Hendrik Jespersen vil have Sønnen i Akademiet hos de andre Adelsbørn, skal han efter Fundatsen betale for ham. Sj. T. 23, 29 b.

3. Marts (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand. Naar Jost Høg til Kyhe, Hofmester for det kongelige Akademi paa Sorø, henvender sig til ham, skal han give de Bønder i Antvorskov og Korsør Len, der kunne gøre lange Ægter, Ordre til at køre Sten, Tømmer eller Kalk til Sorø fra Korsør og Næstved eller fra Veybyegaard og andre Steder, hvor Jost Høg kan have saadanne Materialier til Sorø Bygnings Behov liggende. Sj. T. 23, 30. Jvfr. 6. Marts.

— Ligelydende Miss. til Frederik Reedtz om at tilsige Bønderne i Trygevelde Len til at køre Materialier fra Køge til Sorø. K. Udt. i Sj. T. 23, 30.

— Miss. til Mogens Kaas. Kongen har bragt i Erfaring, at en Del af Bønderne paa Københavns Len paa Grund af den besværlige og dyre Tid ikke fuldkomment kunne udrede Landgilden for forrige Aar og Ægt- og Arbejdspenge, hvorfor allerede deres Fæ, Kvæg og andet umisteligt Bohave er udvurderet i Betaling. Da det, hvis dette skal fratages dem, kan befrygtes, at de skulle blive ganske forarmede og at Gaardene skulle blive øde, har Kongen bevilget, at de maa faa Hensstand til førstkommende Høst med den Landgilde og de Ægt- og Arbejdspenge, som de nu ikke uden deres Fordærvelse kunne udrede. Kongen har endvidere eftergivet Bomændene i Københavns Len Halvdelen af de Penge, som de skulde have udgivet for Ægt og Arbejde i næstforrige Aar, foruden det, som skulde kvitteres dem for forrige Aars Møgagen, nemlig hver 1 Rdlr. in specie, hvilket han skal oppebære saaledes og føre til Regnskab. Dog skulde Bomændene saa være forpligtede til i den kommende Vaar at pløje til begge Lenets Ladegaarde. Sj. T. 23, 30. K.

— Miss. til Lensmændene over alt Danmark om, at Landet, indtil den til Underhold af Defension og Garnisoner forhøjede Told indkommer, skal kontribuere en ringe Penge til nævnte Formaal. Pengene skulle sendes til Kommissarierne

i Skaane, Hr. Anders Bilde til Rosendal og Tage Thott til Eriks-holm. Sj. T. 23, 30. K. Orig. til Jakob Ulfeldt paa Nyborg Slot. (Se CCD. IV. 211 og 760 ff.).

3. Marts (Kbhvn.). Miss. til Otte Skeel, Gunde Lange og Tønne Friis. Kongen er bleven enig med Hertug Frederik af Holsten om et Mageskifte af Kongens Len og Amtshus Svabested for Hertugens Len Aabenraa, saaledes som de nærmere kunne se af den Kommission, som bliver sendt dem. Da det er Kongen meget magtpaaliggende at faa fuldt Vederlag for sit Len, skulle de gøre deres yderste Flid for, at Kongen ikke i nogen Maade kommer tilkort ved Mageskiftet, men faar fuldkommen Fyldest. De skulle nøje tage Hensyn til begge Lens uvisse Indkomst, særlig at en i Svabested Amt vel formaar at udgive 500, ja 1000 Dlr. i Stedsmaal, Sagefald eller i andre Maader, medens der i Aabenraa Amt næppe kan falde et halvt eller helt Hundrede Daler. De skulle flittigt raadføre sig med Hr. Giert Rantzau til Breidenborig, Statholder og Embedsmand paa Haderslevhus, der er vel bekendt med den Orts Lejlighed, om alt, hvor højt Amtets visse og uvisse Indkomst i det sidste Aar er bragt eller herefter kan bringes, være sig enten af Avl, Opfødning eller anden Nytte og Fordel, af hvad Navn nævnes kan, da de Personer, der af Hertugen ere tilfornede, paa deres Side ikke forsømme at varetage deres Herres Bedste i alle Maader. De skulle holde denne Befaling hemmelig hos sig selv og uformærket i alle Maader. J. T. 7, 319.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Eske Brock, Christen Holck, Hr. Albrit Skeel, Ifver Jul og Mogens Kaas. Nogle af Borgerne i Aalborg have begæret Stævning over Landsdommerne i Nørrejylland for en den 12. Febr. sidstforleden over dem afsagt Fældingsdom angaaende nogle Vidnesbyrd, som de have vidnet mellem Kongens Tolder og en, ved Navn Jørgen Pøller, saaledes som de nærmere kunne erfare af Borgernes hermed følgende Indlæg og begge Parters Beretning. For at denne Trætte kan blive paadømt saa snart som muligt, skulle de, da det endnu ikke er bestemt at holde nogen almindelig Herredag og Retterting her i Riget i Aar, stævne Parterne i Rette for sig paa belejlig Tid og Sted, dømme i Sagen og give deres Kendelse eller Dom beskrevet fra sig. J. T. 7, 320. K.

4. Marts (Kbhvn.). Miss. til Gabriel Kruse og Jørgen Vind. Da Kongen har antaget Envoldt Kruse til Tulstedt til at være Øverste for det skaanske Regiment Knægte og de sjællandske Kompagnier i afdøde Hr. Anders Sinklars Sted og for hans Besværing dermed har bevilget ham Kronens Gods i Jerestedt Herred i Skaane, skulle de undersøge, hvorledes Skovene i Herredet ere fredede og holdte ved Magt, og give deres Besigtelse beskrevet fra sig under deres Signet og Haand. Sk. T. 5, 153 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde til Rosendal og Tage Thott til Eriksholm, Embedsmænd paa Helsingborg og Sølvitsborg Slotte, Rigsraader. Kongen har til Sikkerhed for sine Riger og Lande anset det for godt at anrette et Defensionsværk og at lade Grænser og Befæstninger i Skaane forsyne bedre med Garnisoner end hidtil og af den Grund bevilget en Forhøjelse af Tolden i Danmark og Norge efter den nylig udgaaede Forordning. Han forordner herved dem og de efterfølgende Rigsraader, som herefter residere i Skaane, til at være fuldmægtige Kommissærer ved Toldens Oppebørsel, til, saa ofte det gøres nødvendigt, at mønstre og betale de i efternævnte Garnisoner indkvarterede Soldater, Knægte og Officerer og de Folk, der desforuden ere forordnede til Defensionen, og til at kassere de Folk, som maatte være udygtige, og i deres Sted antage andre, som maatte være dygtigere. Uden deres Vidende maa ingen kasseres eller antages, og der skal holdes saa mange af Kongens Undersaatter som muligt, indfødte og vel forsøgte Danske og Norske. Defensionstallet skal være 560 eller 600 Mand, Adelburser og Rodemestre, hvis Toldens Forhøjelse ellers kan strække til, og hvers maanedlige Besolding skal beregnes til $4\frac{1}{2}$, 5 eller $5\frac{1}{2}$ Speciedlr., eftersom Personerne ere til. Endvidere skal underholdes følgende Officerer: 7 Majorer hver med 600 Speciedlr. i aarlig Løn, 56 Kaptejner hver med 200 Speciedlr. i aarlig Løn, 56 Sergenter hver med 90 Speciedlr. i aarlig Løn. Saafremt der af Tolden kan underholdes 600 Mand, skal der underholdes 60 Kaptejner og 60 Sergenter. I Varberg skal indkvarteres 90 Mand, i Christianopol 50, i Laugholm 20; Resten skal deles i 2 lige store Dele, hvoraf den ene skal ligge i Halmstad, den anden i Christianstad. Den ordinære Garnison i de nævnte Fæstninger skal desforuden

være: I Varberg 60 Soldater foruden Vagtmesteren og de 30 Soldater, som i Forvejen underholdes dér af Lenets Indkomst, og enhver skal hver Maaned, Maaneden regnet til 32 Dage, have 7 Gylden, hver Gylden beregnet til 3 slette Mk. dansk. Der skal heraf gives dem til Lening hver 8. Dag 1 slet Dlr., saaledes at der bliver 4 Leninger i en Maaned; naar Leningen gives paa en Mandag, gives den saaledes næste Gang paa en Tirsdag og 3. Gang paa en Onsdag og saa fremdeles; endvidere skal der underholdes en Løjtnant, hvis aarlige Løn skal være 150 Speciedlr., en Sergent, hvis aarlige Løn skal være 80 Speciedlr., 3 Korporaler, der hver skal have 57 Speciedlr. aarlig, en Trommeslager, der skal have 7 eller 8 Gylden om Maaneden, og en Klavdit, der skal have 7 Gylden om Maaneden; Officererne skulle have Lening hver Maaned, eftersom deres Besolding er til, hvis de forlange det og ikke godvillig ville lade det staa hen et halvt Aar. I Laugholm skal holdes: 1 Vagtmester, 18 Soldater og 1 Trommeslager. I Christianopol 60 Soldater, 1 Løjtnant, 1 Vagtmester, der har Sergents Traktement, 1 Sergent, 3 Korporaler, 1 Trommeslager og 1 Klavdit. I Halmstad skal der holdes: 1 eller 2 Løjtnanter, 1 Vagtmester, 2 Sergenter, 6 Korporaler, 136 Soldater, 1 Trommeslager og 1 Klavdit. I Christianstad skal underholdes ligesaa mange og lønnes som ovenfor nævnt. Løjtnanterne skulle overalt altid være Lensmændenes Løjtnanter og adlyde deres Kommando. Arkeliet skal underholdes som hidtil. Saasart Pengene ankomme, skulle de forhøre sig om dygtige Officerer. De skulle herefter som Kommissærer oppebære Tolden, enten bortforpagte den saa højt som muligt eller forhøre Regnskaberne, hvortil der af Tolden skal gives dem Løn til en dygtig Skriver og Foderløn til 2 Vogne, efter den forlængst om Vognmænd gjorde Forordning, til hver af dem, naar de rejse i Landet for at mønstre Knægtene, til én Vogn til Øversten, naar han rejser i Landet for at mønstre Landsknægtene, Defensionsværket eller Garnisonerne, til 2 Vogne til hver af de Vicekommissærer, der i deres Fraværelse rejse for at udføre Kongens Befalinger, og til én Vogn for Skriveren, naar han fremfører Pengene. Skriveren skal holde Mønsterrullen paa de Slotte, hvor Knægtene ere indkvarterede, og uddele Pengene til dem. Deres Skriver og alle Skriversne, hvor Knægtene ere indkvarterede, skulle aarlig indsende deres Regnskaber over Indtægt og Udgift

til Rentekammeret og lade dem forhøre dér. Da Kronens gamle Smaatold i Danmark og Norge beløb sig til 8000 eller 9000 Rdlr. aarlig, skulle de, for at Kronen desto sikrere ingen Skade skal lide paa sin Indkomst, af den først indkommende Told betale 12,000 Rdlr. in specie til Skrивeren paa Kronborg, hvilke han skal forklare i Rentekammeret. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan være til Stede og udføre denne Kommission, skulle Lensmændene paa Malmøhus og Landskrone Slotte, saasnart de tilsiges af Kongen eller af dem eller andre Rigsraader, uden videre Befaling være til Stede i deres Sted og udføre Kongens Befaling. Sk. R. 4, 334 b. Jvfr. 4. April.

6. Marts (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde og Tage Thott. De Penge, som sendes dem fra Lenene og af Rigens Raad ere bevilgede til Soldaternes Underhold, indtil Tolden kommer ind, skulle de lade uddele til Garnisonerne og det ge-
vorbne Folk i Malmø og Landskrone, og særlig sørge for, at Sol-
daterne i Fæstningen snarest faa deres Afregning. Sk. T. 5, 154.

— Miss. til Ernst Normand. Naar Jost Høg til Kyheholm, Hofmester for det kongelige adelige Akademi i Sorø, henvender sig til ham, skal han give de Bønder i Antvorskov og Korsør Len, der kunne gøre lange Ægter, Ordre til at gøre 4 Ægter, de to, naar Sæden er i Jorden, og de andre to, naar der bliver Føre dertil, og køre Sten, Tømmer eller Kalk til Sorø fra Korsør og Næstved eller fra Veybyegaard og andre Steder, hvor Jost Høg har saadanne Materialier til Sorø Bygnings Behov liggende. Sj. T. 23, 33. K. Jvfr. 3. Marts.

— Ligelydende Miss. til Frederik Reedtz for Tryggvælde Lens Vedkommende [om Kørsel af Materialier fra Køge]. Sj. T. 23, 33. K.

— (**Antvorskov**). Bestalling for Envold Kruse til Tulsted som Rigens Øverste over det skaanske Regiment Knægte og de sjællandske Kompagnier Knægte samt over Defensionsværket og Garnisonerne i Skaane. Han skal lade sig bruge med sit Regiment og sine Kompagnier til Lands og til Vands, hvor Kongen behøver ham. Han skal paase, at Kaptejner og andre Officerer flittigt mønstre og exercere Knægtene og instruere dem til rettelig at omgaas med deres Gevær, og holde god Justits over alle dem, som ere under hans Kommando, at de i alle Maader rette sig efter den Ed og de

Krigsartikler, som Kongen har leveret ham. Det befales alle Officerer og Knægte at holde Envold Kruse for deres Øverste og rette sig efter hans Ordre, saafremt de ikke ville staa til Rette derfor og straffes som vedbør. Naar han rejser for at mønstre og visitere Knægtene, Defensionsværket og Garnisonerne, skulle Kommissærerne af Tolden godtgøre ham en Vogn. For sin Bestilling maa han nyde Kronens Gods i Jerrested Herred med al vis og uvis Rente og den gejstlige Rente, kvit og frit, saaledes som Hr. Anders Sinklar har haft det. Sk. R. 4, 336 b.

6. Marts (Antvorskov). Miss. til Hr. Christian Friis, Kansler. Kongen sender ham to ostindiske Breve, det ene af Guld, det andet af Bark, med Ordre til at lægge dem i god Forvaring ved de andre. K. Udt. i Sj. T. 23, 33 b.

7. Marts (—). Miss. til Laurits Ebbesen om med det allerførste at lade fange 2 Daahjorte ved Skanderborg Slot, den ene sort og den anden rødbrøget, og uden Forsømmelse sende dem til Horsens i gode, stærke Kister med den Jæger, som har Jagtøjet i Forvaring, og siden til Skibs til Helgenhafn, hvor Kongen vil give nærmere Ordre. J. T. 7, 320 b. K.

— (**Haderslevhus**). Miss. til Ernst Normand. Efter hans Anmodning bevilger Kongen, at Egisgaard maa ødelægges og at de omliggende Bønder maa bruge de til Gaarden liggende Jorder, dog skal han paase, at Bønderne svare den Landgilde, som nu svares af Gaarden, da den ødelægges. Sj. T. 23, 33 b. K.

8. Marts (—). Aab. Brev om, at Mikkell Frauen og Claus Clyver og deres Medkonsorter, Indbyggere i Krempe, i den kommende Sommer maa udføre en Skibsladning paa 70 Læster Rug, Malt, Byg og Havre, som de have købt før Udstedelsen af Kongens sidste Forbud mod Udførsel og nu have opskibet i Aalborg, dog skulle de sælge det til Kongens Under-saatter i Stenborg Amt og til ingen andre, hvorom de skulle afgive Forpligtelse under deres højeste Ed til Ditloef Rantzau til Panker, Befalingsmand paa Stenborg Slot. J. R. 8, 45.

9. Marts¹ (Oldemorstoft). Pas for Hendrich Butgenter, Staldmester hos Grev Anton Gynther af Oldenburg, der er sendt over til Sjælland med nogle af Kongens Heste og Hopper, paa

¹ Brevet er i Sj. R. urigtigt dateret: 9. Maj.

Heste og Vogne, frit Foder og Maal og saa meget Hø og Strøelse, han behøver til nævnte Heste og Hopper. Sj. R. 18, 16 b.

12. Marts (Segeberg). Aab. Brev om, at Anker Schrøder, Borger i Haderslev, maa udføre 16¹/₂ Læst 3 Tdr. Rug og Byg, som han før Udstedelsen af Kongens sidste Forbud mod Udførsel har købt i Randers og Hobro, dog med Forpligtelse til at sælge det til Kongens Undersaatter i Haderslev Amt og ikke til fremmede, hvorom han skal afgive Forpligtelse under sin højeste Ed til Hr. Geert Rantzau til Bredenberg, Statholder og Befalingsmand paa Haderslevhus. J. R. 8, 45 b.

15. Marts (Trittau). Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Hertug Johan Frederik, postuleret Ærkebiskop og Biskop i Bremen og Lybæk Stifter, Arving til Norge, Hertug i Slesvig, Holsten, Stormarn og Ditmarsken, Greve i Oldenburg og Delmenhorst, bevilger, at Hertugens Afsending maa købe 1 Læst Ærter og 8 Læster Byg her i Riget. F. R. 3, 367.

17. Marts (Frederiksborg). Miss. til Jørgen Skeel, Knud Gyldenstjerne, Gunde Lange og Anders Friis. De have tidligere faaet Ordre til at dømme Falk Gjõe til Brotsko og nogle Holstenere imellem, om hvem af dem Avlen paa Skiersøe bør tilfalde. Da denne Befaling endnu ikke er udført, befales det dem at udføre den inden 6 Uger, for at Falk Gjõe en Gang for alle kan komme til Ende med den Sag og Kongen blive forskaanet for videre Anordning i den Sag. J. T. 7, 321.

— Miss. til Niels Krag og Erik Jul. Falk Gjõe til Brodtskouf har berettet, at han til Hjemtinget har faaet Dom mod nogle holstenske Kreditorer, der have taget ubillig Rente af ham. Det befales dem herved, naar Sagen indkommer for dem, uden lang Opsættelse at hjælpe Falk Gjõe til Rette, saavidt Lov og Ret medfører, da Kongen selv efter Recessen er interesseret i Sagen. J. T. 7, 321.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel om i Sagen mellem Falk Gjõe til Brotskouf og hans holstenske Kreditorer for ubillig Rente at paase, at Kronen faar den den efter Recessen tilfaldende Del, da Dommen er falden i hans Len. J. T. 7, 321 b.

— Miss. til Anders Friis. Da Falk Gjõe til Brotskouf har begæret noget Krongods i Hand Herred til Mageskifte for noget af sit Gods i Hand Herred, skal Anders Friis snarest er-

klære sig, om Kronens Gods for Bejligheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet. J. T. 7, 321 b.

20. Marts (Kbhvn.). Skøde til Jost Thecklenborrig, Skrædder i København, paa en Kronens Bod og Vaaning i Kongens Gade i København. Sj. R. 18, 17. (Tr.: KD. III. 44).

23. Marts (—). Aab. Brev, hvorved Forbuddet¹ mod Indførsel og Forbrug af fremmede Huder, Skind, Puntlæder og Karduan samt Urtefrø til at besaa Haver med igen ophæves. Sj. R. 18, 17 b. (Se CCD. IV. 212).

28. Marts (Segeberg). Miss. til nogle af Raadet om flittigt at undersøge, om der i Nørrejyland kan faas Rug, som uden stor Skade kan udføres, og hvor, hvorefter de snarest skulle erklære sig til Kongen. J. T. 7, 322. K.

29. Marts (Kbhvn.). Skøde til Hendrik Carstensen, Sukkerbager i København, paa en Kronens Gaard i København langs ud med Stranden lige overfor Rentekammeret. Sj. R. 18, 18. (Tr.: KD. III. 45).

31. Marts (—). Pas for Offe Høg til Tudsbøl, der som Kongens Agent er sendt ind i Sverrig for at udrette nogle Bestillinger for Kongen og hjælpe Kongens Undersaatter, der maatte have noget at fordre i Sverrig, til Rette. Sj. R. 18, 19.

— 3 Pاسبreve for de Tjenere, som Offe Høg til Tudbøl, Kongens Agent i Stockholm, undertiden maatte forarsages til at sende fra Stockholm og hened og tilbage igen. Sj. R. 18, 19.

— Miss. til nedennævnte Stiftslensmænd, Bisper i Danmark og Norge og Købstæder. For nogen Tid siden have de faaet Ordre til i deres Stift at lade indsamle Penge til Ransoning af danske og norske Fanger i Argers². Det befales dem nu saa snart som muligt at fremsende de Penge, som de indtil nu have indsamlet, til Dr. Hans Reisener, Superintendent i Sjællands Stift. — Tønne Friis [Aalborg Stift], Knud Gyldenstjerne [Viborg Stift], Laurits Lindenov [Aarhus Stift], Hr. Albret Friis [Ribe Stift], Mogens Pax [Sjællands Stift], Holgier Rosenkrantz [Fyens Stift] og Sigvort Grubbe [Skaane Stift]; Superintendenterne M. Christen Hansen, Dr. Hans Vandel, M. Jens Giødsen, Dr. Ifver Ifversen, Dr. Hans Mikkelsen, Dr. Madts Jensen, M. Nils Simensen, M. Laurs Clausen Skaufbo, M. Peder

¹ 18. Maj 1620. ² Algier.

Skielderup og Dr. Nils Paaske; Købstæderne København, Helsingør, Malmø, Aarhus, Ribe, Aalborg, Odense, Trondhjem, Oslo, Marstrand, Stavanger. Sj. T. 23, 34. K. Orig. (til Holger Rosenkrantz, Lensmand paa Odensegaard, og Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent i Fyens Stift) i Landsark. i Odense. Orig. (til Odense) i Landsark. i Odense. Orig. (til Hr. Albert Skeel, Lensmand paa Riberhus, og Dr. Iver Iversen, Superintendent i Ribe Stift) i Landsark. i Viborg. Orig. (til Aarhus) i Landsark. i Viborg.

31. Marts (Kbhvn.). Miss. til Dr. Hans Reisener om at modtage den Kollekt, som sendes ham fra de andre Stifter, og af denne og Kollekten i hans eget Stift sende saa meget, som han maatte anse for nødvendigt til Ransoneringen, til Pouel de Willem, Kongens Faktor i Amsterdam, og tage nøjagtig Forsikring derfor. Sj. T. 23, 34. K.

— Miss. til Jacob Ulfeldt og Holgier Rosenkrantz. Kongen sender dem hermed Kopi af den Ekstrakt, som Kongens Kommissærer efter Kongens Befaling nylig have gjort over alle Adels Jordebøger i Fyen, med Ordre til derefter at taksere Adelen i Fyen for den Rostjeneste, som den er pligtig at holde Riget af dens Jordegods. De skulle endvidere fastsætte, under hvilken Fane enhver skal indstille sig med sine Heste, saa Adelen kan rette sig derefter. Sj. T. 23, 34 b. K.

— Ligelydende Miss. til Hr. Anders Bilde og Tage Thott om at taksere Adelen i Skaane. Udt. i Sj. T. 23, 34 b. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Hans Lindenov og Claus Daa om at taksere Adelen i Sjælland. Udt. i Sj. T. 23, 34 b. K. (i Udt.).

— Miss. til Bisperne i begge Rigerne om de Bøger, som skulle læses i Skolerne. Sj. T. 23, 35. K. Orig. (til Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent i Fyens Stift) i Landsark. i Odense. Orig. (til M. Christen Hansen, Superintendent i Vendelbo Stift) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. IV. 212 f. Kirkehist. Saml. 3. R. II. 707 f. Dsk. KL. III. 114 f.).

1. April (—). Forordning om Rostjenesten. Samt. Tryk. (Tr.: CCD. IV. 214 ff. Paus, Forordn. for Norge S. 645 ff.).

4. April (—). Miss. til Siugert Grubbe og Gabriel Kruse.

Kongen har forordnet Hr. Anders Bilde til Rosendal og Tage Thott til Eriksholm, Rigsraader, Embedsmænd henholdsvis paa Helsingborg og Sølvitsborg Slotte, og deres Efterfølgere som Rigsraader i Skaane, til at være Kommissærer over Garnisonen og Defensionsværket, saaledes som de nærmere kunne se af medfølgende Kopi. Der gives dem Ordre til at indrette sig saaledes, at de enten begge eller en af dem, naarsomhelst de tilsiges af Kommissærerne eller andre af Rigsraadet, kunne være til Stede og i Kommissærerens eller en af disses Fraværelse eller Forfald uden videre eller særlig Befaling i deres Sted udføre Kongens hofølgende Befaling. Herefter skulle de og deres Efterfølgere som Lensmænd paa Malmøhus og Landskrone Slotte rette sig. Sk. T. 5, 154. Jvfr. 4. Marts.

9. April (Kbhvn.). Miss. til Ifver Jul. Det er berettet Kongen, at der føres Trætte paa Kronens Ejendom til Holstebro Bispegaard paa Grund af en nybygget Mølle, som Borgerne i Holstebro have ladet opføre, og som i sin Tid vil blive til Fordærvelse og Skade for Kronens Grunde, fordi afdøde Christen Hansens forrige Foged, afdøde Rasmus Lauridsen, ikke skal have leveret de Breve fra sig, hvormed Bispegaardens Ejendom og Gods samt det andet af Christen Hansens Gods, som nu er under Kronen, skal forsvares mod den Trætte, som nu paaføres. Ligeledes er det berettet Kongen, at Rasmus Lauridsens Hustrus Arvinger, Knud Jensen, Byfoged, og Madts Jensen, Borger i Holstebro, alene have taget Boet efter ham med Løsøre, Breve og andet Gods i deres Værgemaal og Forvaring. Det befales Ifver Jul at give Knud Jensen og Madts Jensen Tilhold om lovligen i Godtfolks Nærværelse at levere alle de Breve og Adkomster, som de maatte have vedkommende Christen Hansens tidligere Gods, til Hr. Uldrik Sandberg til Qvelstrup, Embedsmand paa Lundenis, saa Kronen ikke af den Grund skal lide nogen Skade paa sit Gods. J. T. 7, 323 b.

11. April (—). Miss. til Mogens Kaas og nogle flere. For nogen Tid siden have de faaet Ordre til at taksere Eskier Gaard og Gods for Penge og likvidere det mod det, som Verner Parsberg til Lynderupgaard har udlagt derpaa, for at han kan komme til en endelig Ende med Fru Edel Mogensdatter til Hessel, Christoffer Lykkes Enke, der er indført i den øvrige Part.

Det befales dem at indstævne Parterne for sig og udføre Kongens Befaling snarest muligt og senest inden 6 Ugers Dagen efter Modtagelsen af dette Brev. J. T. 7, 322.

11. April (Kbhvn.). Miss. til Gunde Lange og Ifver Vind. De have faaet 2 kongelige Befalinger til at være til Stede, naar Hertvig Bilde til Damsgaard skal modtage Værgemaalet for Jomfru Lisbet Friis, som Friderik Munk til Harridskierd skal levere fra sig, og skille Parterne ad om alle Stridigheder ved en endelig Dom. Det befales dem nu alvorligt at stævne Parterne for sig og dømme om alle tvistige Punkter, saa Parterne en Gang for alle kunne komme til Ende med Sagen og Kongen blive fri for videre Overløb. J. T. 7, 323.

16. April (—). Skik og Forordning om, hvorledes Bartholomeus Haagensen, Proviantskriver paa Bremerholm, skal forholde sig med Udspisningen sammesteds, med de Genanter, han aarlig skal udgive, og med hvad andet han skal forrette:

1. Han skal være Kongen huld og tro, vise sig flittig i sin Bestilling og i alle Maader ramme Kongens Bedste.

2. Det Korn, Humle, Smør, Oksekød, Sild, Flæsk, Fisk, levende Kvæg og anden Proviant, som bliver sendt hid fra Kongens Slotte og Gaarde og ellers til Holmens og Skibenes Behov eller bliver indkøbt, skal Bartholomeus Haagensen tage til sig i god Forvaring, forvare det paa de dertil forordnede Steder og intet andet Sted, give dem, som fremsende det, tilbørlig Kvittans, føre sig det til Indtægt og siden udgive det til Holmens, Flaadens, Skibsfolkets og anden Udspisnings Behov og ikke anderledes, ligesom han heller ikke uden udtrykkelig Befaling maa indlade sig paa Udlaanen, Forbytten eller Antagen i nogen Maade.

3. Han skal føre alle de Varer og Species til Indtægt og Udgift i sit Regnskab efter Vægt, som bør modtages og udgives efter Vægt, særlig Smør, Humle, Flæsk, Bergefisk, islandske Fisk, Bunkefisk, saltet Kød og andre Varer. I Kvittanserne for det Flæsk, som Lensmændene fremsende, skal angives baade Siderne og Vægten, hvilket ogsaa skal ske med det Flæsk, som igen udgives, saa Kongen deraf kan se, at der sker baade ham og Lensmændene Skel og Fyldest.

4. Det skal være ham strængelig forbudt at udgive Viktualier til Bremerholm eller Flaaden, baade Orlogs- og Koffardiskibe, medmindre der først er leveret ham et af Sten Villomsen, Befalingsmand paa Bremerholm, og Anders Olufsen, Kongens Skriver over Sø- og Baadsfolket, underskrevet Mandtal over, hvor mange Personer der skal bispises, hvor længe de skulle bispises, hvilke Slags Viktualier og hvor meget Kokken og Køkkenskrivere skulle have at kræve hos Proviantskriveren paa hver Person. Proviantskriveren skal ved sine Regnskaber have rigtige af nævnte Befalingsmand og Skriver underskrevne Sedler over, paa hvilke Dage og paa hvilken Tid paa Dagen Køkkenet tændes og igen slukkes, og have rigtige af dem underskrevne Beviser paa den Fetalje, som paa Grund af Rejsens Forkortelse, nogens Sygdom og Død eller paa anden Maade kan blive tilovers paa hver Rejse.

5. Hænder det sig, at Kongens Orlogs- eller Koffardiskibe paa Grund af Storm, Modbør eller andre tilfældige Hændelser blive opholdte i Kongens eller fremmede Lande, skal, for at man bestemt kan vide Besked om de Viktualier, som Skipper, Kok eller Kældersvend efter deres Beretning og Begæring ofte modtage hos Lensmænd eller andre til Rejsens Behov, Kongens Skriver efterse, paa hvilken Dag og Tid den medhavende Fetalje endte, og fra den Dag og Tid af skal al fornøden Fetalje begynde at udspises efter Bremerholms Takst, hvorefter der siden skal gøres Afregning med Kok og Kældersvend efter samme Takst; hvis det saa viser sig, at de have taget for meget eller bispist for rundeligt, skulle de selv betale det i Provianthuset eller ogsaa skal det afkortes i deres Vinter- eller Sommerfetalje. Proviantskriveren maa da efter rigtig Afregning med Skipper, Kok og Kældersvend og Betaling og Kvittering give Lensmændene eller deres Fuldmægtige Kvittans for den Fetalje, som Skipper, Kok og Kældersvend have faaet hos dem.

6. Hver Lørdag skal der holdes Mønstring paa Holmen, hvor alle de Holmens Folk, der bør bispises paa Holmen den kommende Uge, skulle lade sig mønstre ved Navn, og Bartholomeus Haagensen skal tage et af Kongens Befalingsmand og forordnede Skriver eller hvem der kommer i deres Sted underskrevet Mandtal paa de Personer, som i den kommende Uge skulle bispises paa Holmen. Ligeledes skal han tage Befalingsmandens

og Skriverens Bevis for, hvor megen Fetalje der hver Uge er gaaet med og forspist, og aarlig vedlægge sine Regnskaber dem. Sker det saa, at der en Uge kommer flere Folk paa Holmen, som skulle bispises paa Kongens Vegne, end der var til Stede om Lørdagen, eller at nogen af dem, som da blev mønstrede, kommer bort derfra inden Ugens Udløb, skulle saadanne Personer specificeres i Mønstringsbogen med Angivelse af, paa hvilken Dag og til hvilket Maaltid om Dagen det sker, for at den Fetalje, som saaledes spares eller medgaar mere, kan blive Kokken paa Bremerholm enten afkortet eller godtgjort i den følgende Ugessedel efter Mønstringsbogen.

7. Til Spisning paa Holmen og Flaaden vil Kongen indtil videre have afskaffet alle Lammekroppe, Rebenspær, Svinerygge, Kallun, Dalbag, Hjerteslag og Lammehoveder.

8. Ligeledes vil Kongen have afskaffet Laks og Aal til Spisning paa Holmen og Skibene, saa der hos Skriveren ikke skal være større Beholdning af Laks og Aal, end Kongen behøver til sit eget Køkken og sin egen Husholdning. Hvis der er større Beholdning, skal Skriveren i god Tid hvert Aar meddele Rentemestrene det, for at den kan blive solgt til Bedste for Kongen; forsømmer han det og blive Varerne af den Grund fordærvede, skal han selv betale dem saa dyrt, som de kunne gælde.

9. Med Hensyn til den daglige Udspisning paa Bremerholm og Flaaden, paa Arkeliet, til Tømmermænd og Bøsseskytter, paa Ladegaarde og til alle Pligtsfolk og andre, som der er bevilget Maanedskost i Stedet for deres Kost og Underhold paa Bremerholm, skal han forholde sig som nedenfor angivet, dog undtages Bremerholms Tømmermænd, Savskærere og Borere, der efter den forrige Takst skulle have 10 Kurantmark om Maaneden hver, hver Maaned beregnet til 28 Dage, og 20 Maaltider til hver Person om Ugen. For denne Maanedskost skal Proviantskriveren tage Beviser, underskrevne af Befalingsmanden og Skriveren, for, hvor meget der tilkommer enhver og paa hvad Tid enhvers Maaned begynder og ender. Af 1 Td. Sild skal leveres 660 Maaltider, af 1 Td. hovedløse Torsk 336 Maaltider, af 1 Td. Kød, som vejer 14 Lispd. uden Træet, 320 Maaltider, af 1 Skippd. Tørfisk 1208 Maaltider, af 1 Td. Gryn 1408 Maaltider, af 1 Td. Ærter 1506 Maaltider, af 1 Td. Brød 220 Maaltider,

af 1 Td. rent Smør, beregnet til 14 Lispd., 3332 Maaltider, af 1 Td. Øl skal spises 30 Mand om Dagen, af 1 Td. røget eller saltet Flæsk 960 Maaltider.

10. Proviantskriveren skal flittigt føre Tilsyn med de Talglys, der forbruges til Kongens egen daglige Fornødenhed, og med de Lys, der bruges til Holmen og Flaaden, at ingen herefter skal have Grund til at klage over, at der i Stedet for Lys af Talg leveres dem Lys af Køkkenfedt.

11. Det befales strængelig Proviantskriveren at paase, at Bagningen uden alt Klagemaal bliver anrettet saaledes, at der af $4\frac{1}{4}$ Skp. Rug leveres 1 Td. velbagt blødt Brød eller Kavringbrød; det bløde Brød skal veje 4 Lispd. og Kavringbrødet 6 Lispd. Ligeledes skal der af 3 Skpr. Rug og $1\frac{1}{2}$ Skp. Byg bages ligesaa meget blødt og haardt Brød. Det er bevilget Proviantskriveren, at Kliden af Rugen maa blive og bages med Melet, men for Kliden af Bygget skal der aarlig gøres Røgnskab i Rentekammeret. Det skal være Proviantskriveren forbudt at lade Rug eller Byg af Kornhusets Loft bage i Brød, medmindre han har faaet særlig Befaling om, hvorledes Bagningen skal anordnes. Da det hvert Aar viser sig, at et anseligt Antal Læster Brød aldeles fordærves paa Grund af Forsømmelse og ufliktigt Tilsyn, til stor Skade for Kongen, vil Kongen, for at forekomme saadant, herefter have det saaledes ordnet, at saasnart Skriveren har modtaget Brødet og kvitteret for det som godt og friskt, skal det, der derefter bliver fordærvet under hans Lukkelse og Gemme, blive fordærvet for ham og ikke for Kongen, da Kongen har antaget ham og hans tilforordnede Tjenere til sin Gavn og Fordel og ikke til sin Skade. Hvis det derimod skulde hænde sig, at noget bliver fordærvet til Skibs paa lange Rejser eller i andre Maader, skal der forholdes saaledes dermed, at det paa Rejsen fordærvede ved Skibenes Hjemkomst skal maales af den svorne Maaler, og efter Maalerens derom givne Bevis skal det fordærvede Brød indføres i hver Skibsafregning under Kongens Befalingsmands og den forordnede Skrivers Haand; det fordærvede Brød skal Skriveren anvende til Kongens Gavn til at fede Svin med, saa intet spildes til Unytte.

12. Skriveren skal ogsaa have godt Tilsyn med Brygningen og paase, at der i alle Maader omgaas rigtigt med den Malt og Humle, som leveres Bryggeren til hver Brygning, for at ingen

herefter skal have rimelig Grund til at klage over Øllet, at det enten er ilde sydet („søeden“) eller i andre Maader ikke har sin Rigtighed af Humle og Malt. Alt Øllet skal vrages og fyldes af 4 eller 2 Skippere, førend det leveres til Holmen eller Skibene; hvis Øllet saa efter de svorne Vrageres Tykke ikke kan bestaa den Prøve, det bør bestaa, skal Skrивeren betale alt hvad Øllet er ringere end det bør være. Af hvert Pd. Malt, som er 24 Skpr., skal brygges 12 Tdr. Skibsøl, og til hvert Pd. Malt skal der leveres Bryggeren 10 Skpr. Humle, ikke af den allerbedste udsøgte Humle, men ret godt Købmandsgods; da det ofte viser sig, at denne Humle er kraftigere, ja endog bedre end anden Humle, saa man af godt Købmandsgods behøver mindre end 10 Skpr. til hvert Pd. Malt, men det ogsaa kan ske, at en Del Humle af Købmandsgods kan være ringere igen i Fynd, saa skal det, som er bedre, komme det ringere til Hjælp. Det skal være Proviantskrивeren paabudt ikke at føre mere eller mindre end 11 Skpr. Humle til Regnskab til hver 24 Skpr. umalet Malt, som han bruger. Hvis nogle af Kongens Skibe skulle sejle om Sommeren i de hede Tider, skal der til Brygningen af det Øl, de skulle have med sig, godtgøres ham 12 Skpr. Humle til hver 24 Skpr. Malt, dog skal han have særdeles Bevis og Befaling derpaa. Skrивeren maa intet lade brygge eller bage i Byen, medmindre han har speciel Befaling dertil af Kongen eller nogen paa Kongens Vegne.

13. Alt det Korn, som Skrивeren modtager af Bønder og andre med Topmaal, skal komme Kongen til Bedste, og Proviantskrивeren skal herefter gøre Regnskab for Topmaalet.

14. Al Udgåringen af den Maltgær, som betros Proviantskrивeren, skal aarlig føres til Indtægt for Kongen. For at han ikke skal lade Kornet løbe og spire mere end det behøves, saa Maltet derved kan blive fordærvet eller miste sin Dyd og Fynd, vil Kongen efterlade ham hvert Pd. Korn paa 2 Skæppers Udgåer, hvilket aarlig skal føres Kongen til Regnskab af hvert Pd. Korn.

15. Vinter- og Sommerunderholdning til Skippere, Styrmand og Højbaadsmænd skal anslaaes efter den gamle Takst ligesom hidtil: en Skipper skal fra Mortensdag til Fastelavn hver Uge have Fetalje for 6 Mk., fra Fastelavn til Mortensdag, naar han ikke sejler, hver Uge Viktualier for $2\frac{1}{2}$ Mk.; en Styrmand

skal fra Mortensdag til Fastelavn hver Uge have Fetalje for 5 Mk. 4 Sk., fra Fastelavn til Mortensdag skulle Styrmandene have Underhold paa Holmen eller Skibene; Højbaadsmænd skulle, naar de ikke sejle eller ligge paa Kongens Tog og Rejser, hver Uge have Fetalje for $2\frac{1}{2}$ Mk. Proviantskriveren skal levere dem denne Underholdning i forskellig Fetalje og have Beviser, underskrevne af Befalingsmanden og den forordnede Skriver, for, hvad og hvor meget der kan tilkomme enhver, saa at ingen forrettes enten paa Vægt eller Maal.

16. Hvad Skibsfolkene Vinterfetalje angaar, skal Proviantskriveren udlevere den til enhver efter følgende Takst: 1 Td. Brød for 1 Dlr., 1 Td. Øl for 3 Ort, 1 Nødkrop for 4 Dlr., 1 Lammekrop for $1\frac{1}{2}$ Ort, 1 Lispd. Flæsk for $2\frac{1}{2}$ Ort, 1 Gaasekrop for $\frac{1}{2}$ Ort, 1 Lispd. Tørfisk for 2 Ort, 1 Td. Sild for 3 Dlr., 1 Td. Ærter for 2 Dlr., 1 Td. Gryn for 2 Dlr., 1 Fjerd. Smør for 3 Dlr. Til en Maanedes Fetalje skal ikke regnes Fetalje for mere end $2\frac{1}{2}$ Dlr.

17. Indtil videre skal Proviantskriveren give følgende Personer aarlig Genant: M. Thomis Cortsen, Sognepræst til St. Nicolai Kirke, $1\frac{1}{2}$ Pd. Rug, 2 Pd. Byg, 1 Okse, 4 Svin, 6 Lam, 12 Gæs, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 2 Tdr. Sild, 1 Td. Torsk, 4 Voger Bergefisk og 1 Td. Ærter; Hr. Nelaus, Slotsprædikant paa Københavns Slot, $2\frac{1}{2}$ Pd. Rug, 5 Pd. Byg, 24 Skpr. Humle, 2 Øksne, 2 Svin, 8 Lam, 12 Gæs, 2 Tdr. Sild, 3 Voger Bergefisk, 2 Tdr. Gryn, $1\frac{1}{2}$ Td. Ærter, 4 Lispd. Talg, 2 Tdr. Torsk eller 6 Voger Fisk i Stedet for; M. Peder Pedersen, Sognepræst til Helliggejst Kirke, $1\frac{1}{2}$ Pd. Rug, 2 Pd. Byg, 1 Okse, 4 Svin, 6 Lam, 12 Gæs, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 2 Tdr. Sild, 1 Td. Torsk, 4 Voger Bergefisk og 1 Td. Ærter; M. Niels Mikkelsen, Præst paa Holmen, 4 Pd. Rug, 5 Pd. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 3 Tdr. Nødkød, 1 Skippd. Flæsk, 2 Tdr. Sild, 2 Tdr. Torsk, 13 Lispd. Bergefisk, 2 Tdr. Gryn og 2 Tdr. Ærter; Hr. Jens Andersen, Kapellan til Holmens Kirke, skal aarlig have Proviant for 30 Kurantdlr.; Christian Skammelsen, Vinskænk, 3 Pd. Rug, 3 Pd. Malt, 12 Skpr. Humle, 2 Øksne, 4 Lam, 4 Svin, 1 Td. Smør, 1 Td. Sild og 2 Voger Bergefisk; Mikkel Søfrensen, Forstander i Vartov, 1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg, 4 Tdr. Havre, 6 Lam og 6 Gæs; Gotfrid Mikkelsen, Tøjskriver, skal have Fetalje for 50 Dlr.; Mester Andris Smed paa Holmen 3 Øksne, 8 Svin, 8 Lam, 8 Gæs, 1

Td. Smør, 2 Tdr. Sild, 3 Voger Bergefisk, 6 Lispd. Bergefisk for 1 Td. Torsk, $1\frac{1}{2}$ Td. Gryn, 1 Td. Ærter, 3 Pd. Rug, 4 Pd. Byg, $1\frac{1}{2}$ Pd. Byg for 1 Læst Øl, 6 Skpr. Humle, 2 Dlr. til Humle; Jochim Plattenslager 2 Pd. Rug, 2 Pd. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 1 Td. Sild, 1 Td. Gryn, 1 Td. Ærter, 1 Td. grovt Salt, 1 Okse, 2 Svin og 2 Lam; Laurits Bøsemager 12 Lispd. 12 Fjerd. Flæsk, $1\frac{1}{2}$ Krop Nødkød, $1\frac{1}{2}$ Fjerd. Smør, $1\frac{1}{2}$ Td. Sild, 6 Lispd. Bergefisk, $1\frac{1}{2}$ Td. Gryn, 1 Læst Brød, 3 Pd. Malt for 2 Læster Øl, 12 Skpr. Humle og 1 Lispd. Talg; Eggert Eggertsen, Kongens Buntmager, 2 Øksne, 7 Lam, 5 Svin, 1 Td. Smør, 1 Td. Sild, 3 Lispd. Bergefisk, 1 Td. Torsk, 3 Vorder Kabliav, $\frac{1}{2}$ Td. Gryn, $\frac{1}{2}$ Td. Ærter, 1 Fjerd. Smaasalt, $\frac{1}{2}$ Td. grovt Salt, 2 Lispd. Talg, 3 Pd. Rug for 13 Tdr. Brød, 3 Pd. 6 Skpr. Byg for 26 Tdr. Øl og 13 Skpr. Humle; Niels Hals, Kok, 2 Pd. Rug, 3 Pd. Byg, 1 Fjerd. Smør, $\frac{1}{2}$ Td. Sild, 1 Fjerd. Gryn, 1 Okse, 4 Svin, 4 Lam og 4 Gæs; Hans Brunsvig, Kok, 2 Pd. Rug, 3 Pd. Byg, 1 Fjerd. Smør, $\frac{1}{2}$ Td. Sild, 1 Fjerd. Gryn, 4 Svin, 4 Lam og 4 Gæs; Madts Christensen, Købmand paa Ferøe, 2 Pd. Rug, 3 Pd. Byg, 1 Fjerd. Smør, 1 Okse, 6 Lam og $\frac{1}{2}$ Skippd. Flæsk; Husarme i Byen aarlig 2 Pd. Rug, 2 Tdr. Nødkød, $\frac{1}{2}$ Td. Smør og 6 Voger Bergefisk for 2 Tdr. Sild; Nikkel Trommeter 2 Pd. Rug, 3 Pd. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 2 Tdr. Sild, 4 Voger Bergefisk, 1 Okse, 8 Lam, 8 Gæs og 3 Fjerd. Gryn samt 1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg, 1 Fjerd. Smør, $\frac{1}{2}$ Td. Sild, 2 Lispd. Bergefisk, $\frac{1}{2}$ Okse, 3 Lam, 3 Gæs og 1 Fjerd. Gryn, hvormed Kongen har forbedret hans Besolding; Anna Magnus Trommeters 3 Pd. Rug, 4 Pd. Byg, 3 Fjerd. Smør, 3 Tdr. Sild, 4 Voger og 2 Lispd. Bergefisk, 1 Td. Gryn, $1\frac{1}{2}$ Okse, 11 Lam, 11 Gæs og 2 Svin; Byfogden i Roskilde skal aarlig have for at lade Tostholms Eng høste 2 Pd. Rug, 2 Pd. Byg, 8 Skpr. Humle, 1 Fjerd. Smør, 6 Lispd. Flæsk, 1 Td. Nødkød, 12 Kroppe Faarekød, 1 Td. Sild, $\frac{1}{2}$ Td. Gryn og 1 Td. Smaasalt; Mester Morten Bygmester skal aarlig have Fetalje for 24 Dlr.; Erhart Starck, Trommeter, 3 Pd. Rug, 4 Pd. Byg, 3 Fjerd. Smør, $1\frac{1}{2}$ Okse, 2 Svin, 3 Tdr. Sild, 4 Voger 2 Lispd. Bergefisk, 1 Td. Gryn, 11 Lam og 11 Gæs; Mester Jørgen Kedder, Skarpretter i København, 1 Pd. Rug, $1\frac{1}{2}$ Pd. Byg, 1 Fjerd. Smør, 1 Td. Sild, 1 Fjerd. Gryn, 1 Okse, 2 Svin, 10 Dlr. i Løn og 6 Al. Engelst; Natmesteren udenfor Byen 1

Fjerd. Smør og 2 Tdr. Brød. — Holmens Folk: Jørgen Berentzen, Bygningsskriver, skal have 14 Sletdlr. fra Mortensdag til Fastelavn; Pofvel Mortensen, Tømmerskriver, skal aarlig til en Dreng have 1 Pd. 6 Skpr. Rug, 2 Pd. 3 Skpr. Malt, 7 Skpr. Humle, 8 Lispd. Flæsk, 13 Stkr. Nødkød, 3 Lispd. 4 Skaalpd. Smør, 3 Lispd. 4 Skaalpd. Bergefisk, 3 Fjerd. 1 Otting Gryn og 3 Fjerd. $\frac{1}{2}$ Otting Sild; Jacob Jacobsen, Tøjskriver, skal aarlig have Proviant for 70 Kurantdlr.; Peder Falk, Arkelimester, 2 Pd. Rug, 2 Pd. Malt, 1 Okse, 2 Svin, 2 Lam, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 1 Td. Ærter, 1 Td. Gryn, 1 Td. Sild og 1 Td. Salt; Hendrik Bundtsmand, Arkelimester, 2 Pd. Rug, 2 Pd. Malt, 1 Okse, 2 Svin, 2 Lam, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 1 Td. Ærter, 1 Td. Sild, 1 Td. Gryn og 1 Td. Salt; Berendt Wegner, Bøsemager i Tøjhuset, 12 Sider Flæsk, $1\frac{1}{2}$ Oksekrop, 2 Fjerd. Smør, $1\frac{1}{2}$ Td. Sild, 6 Lispd. Bergefisk, $1\frac{1}{2}$ Td. Gryn, 1 Læst Brød, 2 Læster Øl og 1 Lispd. Talg; Cort Frederik, Skovrider, skal aarlig have til sin Hest; Hans Teigler, Rebslager, skal have 13 Maaneders Fetalje, og desuden er der bevilget ham Fetalje for 16 Dlr.; Niels Pedersen, Mestersvend paa Banen, 12 Maaneders Fetalje foruden adskillig Fetalje for 14 Dlr.; Peder Olsen, Sejllægger, Fetalje hver Maaned for 4 Dlr.; Mester Christopher Bartskaar aarlig 3 Pd. Rug, 4 Pd. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 2 Tdr. Sild, 8 Sider Flæsk, 2 Øksne og 2 Svin; Kield Knudtsen, Brademester, Proviant for 14 Dlr. fra Mortensdag til Fastelavn; Proviantskriveren skal iagttage, at de Personer, hvem der er bevilget Svin, faa disse af Oldensvinene, naar der er Olden, men ellers 7 slette Mk. for hvert Svin.

18. Proviantskriveren skal ligesom for al anden Udgift tage Beviser for denne Genant, saa han dermed kan forklare sine Regnskaber, naar de blive forhørte; ingen, der faar Genant paa Kongens Provianthus, maa udpartere det til andre, saa en anden modtager det paa hans Vegne, hvorved mange komme paa Provianthuset, som kun have lidet eller slet intet at gøre der, men kun søge at stjæle; enhver skal derfor modtage sit og gøre sig det saa nyttigt, som han kan.

19. For at man bestemt kan vide, hvad Forraad der er paa Provianthuset, skal Proviantskriveren hver Maanedsdag uden Forsømmelse levere Rentemestrene en Fortegnelse over alle de Viktualier, der findes i Forraad ved Provianthuset, med An-

givelse af, hvor meget der er forspist i den forløbne Maaned og hvor meget der i samme Maaned er indkommet fra Lenene eller i andre Maader.

20. Det forbydes alvorligt Proviantskriveren herefter at befatte sig med Maal, Vragen eller Vægt, hvilket han skal overlade til den, som Kongen beskikker dertil, dog skal Proviantskriveren selv være til Stede, naar saadan Maalen, Vragen og Vejning skal ske, for at paase, om der skulde mangle noget, for at han ikke i Fremtiden skal kunne hjælpe sig med en løs Undskyldning, hvis noget paa Grund af ufittigt Tilsyn bliver fordærvet eller formindsket hos ham under hans eget Gemme og Lukkelse. Han maa ingen Varer eller Fetalje modtage under Laas og Lukkelse, førend det er rigtig leveret fra Vragers, Maalerens og Vejerens Haand.

21. Proviantskriveren maa intet Tøndegods eller mindre Maal modtage enten fra Lenene eller Købmændene, medmindre begge Bundene og en af Staverne paa hver Ende ere brændte med Lenenes eller Købmændenes Mærke.

22. Han skal lade tage Maal paa det Rug, Malt, Byg og Havre, som Lensmændene eller andre fremsende til ham, straks medens Skipperen eller den, der ellers er befuldmægtiget dertil, endnu er til Stede, og ikke lægge det en 2—3 Nætter paa Loftterne, førend det maales. Han maa ikke tillade Kornmaaleren at besvære nogen med ubillig Maal eller opholde ham.

23. Bartholomeus Haagensen maa ikke antage varmt fordærvet Korn, Havre og Brød eller andre fordærvede og udygtige Varer, ej heller ringe ustaldfærdige Øksne eller andet Fæ og Svin, som ikke ere tjenlige til Slagterierne, medmindre han har speciel Befaling dertil, saafremt han ikke selv vil have Skaden og staa Kongen til Rette derfor.

24. Han skal flittigt paase, at Mask, Klid, Kul og Aske, som falder af paa begge Steder og paa alle Steder, hvor der holdes Ild, kun anvendes til Kongens Gavn. Hvad der ikke bliver brugt deraf paa Slottet, i Kongens Lysthavn, paa Ladegaardene og andre Steder, skal han sælge og føre til Indtægt for Kongen, med Angivelse af Dagen for dets Modtagelse, hvor meget der er modtaget og hvor det anvendes eller sælges.

25. Ligeledes skulle Kældersvendene saa vel paa Skibene som paa Holmen levere den Bærme fra sig, som falder hos

dem, for at den kan bruges eller sælges saa dyrt som muligt til Bedste for Kongen.

26. Hver Uge skal Kokken paa Holmen af 300 Personers Bispisning levere Skrивeren 1 Fjerd. godt Køkkenfedt, hvorfor Kokken skal betales efter gammel Vis af Rentekammeret, $\frac{1}{2}$ Dlr. for hver Fjerding. Dette Køkkenfedt skal hver Uge afregnes af Kongens forordnede Skrивer og indføres i Ugesedlen og Skibsafregningen, og derefter skal Skrивeren eller den, som betjener Bestillingen i hans Sted, give Kokken en Seddel paa K kkenfedtet, hvormed han kan kræve sin Betaling paa Rentekammeret. Paa samme Maade skal der forholdes med alle de Kokke paa Kongens Orlogsskibe, der føre mere end 20 Personer til Kost, medens de, der føre mindre, ikke skulle regnes med. Dette Køkkenfedt skal Proviantskrивeren føre sig til Regnskab efter Ugens Udspisning og Mandtalsregistre baade fra Holmen og Skibene. Kokkene skulle have 1 Mk. for hver Læst Tønder, de tilbagelevere Provianthuset uskadte og med begge Bunde. Med den paa Provianthuset ansatte Bødker skal Proviantskrивeren forholde sig saaledes, at de nye Tønder, som hugges og samles af nyt Tømmer, skulle betales ham efter L stetal; lige-saa skal forholdes med de Tønder, som samles af gamle Bunde og Stavere.

27. Bødkeren skal betales for hvert Tusinde Splitter, han skærer i Baand, og for det daglige Arbejde med at udbinde Tønder og halve Tønder skal han betales, eftersom der fattes Baand til paa hver Læst Tønder; for hvert saadant Arbejde skal Proviantskrивeren afregne særskilt med Bødkeren og give ham en underskreven Seddel til Rentekammeret, hvor Bødkeren hver 8. eller hver 14. Dag skal have sin Betaling efter en bestemt Takst, som Kongen har ladet sætte paa hvert Slags Arbejde.

28. Til Spisningen paa Holmen eller Skibene maa kun bruges godt fransk Salt, som aarlig falder af eller bliver tilovers af adskillig saltet Fetalje i de murede Cementkar; af det tiloversblevne Salt skal ogsaa, saa ofte det gøres nødvendigt, koges Lage til at forlage al den Proviant med, som aarlig leveres til Provianthuset; der maa heller ikke udgives andet Salt til Skibsmurv rket eller til Skibspumperne om Vinteren end af samme fordærvede Salt.

29. Det skal staa alle Kokke og Kældersvende og alle andre, der have Tøndegods at kræve hos Proviantskriveren, frit for at lade det opslaa og se, hvorledes Viktualierne ere medfarne og pakkede, og saafremt det ikke findes lovligt, skal Skriveren uden nogen Modsigelse lade det forhøje og lovlig fylde, som det sig bør.

30. Han skal ogsaa føre flittigt Tilsyn med Kongens Slagteri, idelig være til Stede der og paase, at der omgaas vel dermed og at intet deraf formindskes, men at alt, som er tjenligt, intet undtaget, bruges til Nytte og føres til Regnskab.

31. Proviantskriveren maa ikke understaa sig til ved nogen Praktik eller underfundigt Middel enten alene eller sammen med andre at deltage i de aarlige og daglige Køb og Leverancer til Provianthuset; hvis det viser sig, at han gør det, skal han have forbrudt al sin Part i samme Køb og Leverance og desuden staa Kongen tilbørligt til Rette derfor.

32. Bartholomeus Haagensen skal i alle Maader ramme Kongens Gavn videre, end der kan foreskrives ham i denne eller andre Maader eller stykkevis gives tilkende, og han maa ikke bilde sig ind, at hvis der opdages nogen Utroskab hos hans undergivne, Kornmaalere, Kældersvend, Redesvend eller hvad Navn de have, man da vil søge det hos dem, men det vil blive hos ham alene. Han skal have Magt til at antage og igen afskedige, saaledes som han kan være tjent med og det kan være Kongen til Bedste.

33. Saafremt han selv eller nogen af hans Tjenere eller andre, som han har under sig, se eller høre om noget Tyveri eller Utroskab af dem, der gaa ind eller ud af Kongens Provianthus, og fordølge det, skulle de selv udstaa den Straf, som de andre have fortjent.

34. Hvis der i denne Instruks kan findes noget, som kan misbruges til Skade for Kongen, eller der kan findes noget deri, som kan forbedres til Bedste for Kongen, skal han være forpligtet til betids at tilkendegive det. Han skal til hver 1. Maj have sine Regnskaber klare, dog skal han ikke destomindre holde et klart Ugeregister over al sin Indtægt og Udgift i Ugen og hver Lørdag Eftermiddag lade Rentemestrene gennemse dette Register, at det kan tilkendegives Kongen eller hans betroede, om der kan fattes paa noget.

35. For at Kongens Arbejde, Tog og Rejser eller Folk, som have noget at kræve i Provianthuset, ikke skulle opholdes eller forsømmes paa Grund af Proviantskrivers Uflittighed, paabyder Kongen, for at forekomme saadant, Proviantskriveren, hans Medtjenere og Undertjenere at være til Stede om Morgen Kl. 5 om Sommeren og blive ved Provianthuset til Kl. 10 slet, derefter skulle de igen møde før Kl. 12 Middag og blive til Kl. 5 slet om Aftenen; om Vinteren skulle de forholde sig, eftersom Dagen afkortes og igen vokser, dog skal Middagstiden holdes ens baade Sommer og Vinter. Proviantskriveren og hans Medtjenere skulle være forpligtede til at være til Stede ved Provianthuset om Helligdagene, saa ofte det gøres nødvendigt og han bliver advaret af Admiralen derom. Det maa heller ikke tilstedes Proviantskriveren at rejse fra Byen eller sin betroede Bestilling uden deres Vidende og Vilje, som have at kommandere over ham.

36. Da Proviantskriveren ikke alene kan forestaa sin Bestilling, har Kongen bevilget, at han daglig maa have følgende Folk hos sig at bruge: En Person, som han kan bruge i Skriverstuen, og som skal have 24 Kurantdlr., 5 Al. Engelst og 5 Al. Foderdug i Løn og 1 Kurantdlr. i Kostpenge om Ugen; en Skriverdreng, der aarlig skal have 6 Dlr., $5\frac{1}{2}$ Al. Engelst, 4 Al. Foderdug, og 1 Dlr. til Sko i Løn og $\frac{1}{2}$ Kurantdlr. om Ugen i Kostpenge; en Kornmaaler, der aarlig skal have 30 Kurantdlr., 1 Dlr. til Sko, 6 Al. Engelst og 6 Al. Foderdug; en Kornmaaler, der aarlig skal have 20 Dlr., 1 Dlr. til Sko, 6 Al. Engelst og 6 Al. Foderdug; en Kældersvend, der aarlig skal have 10 Dlr. i Løn, 6 Al. Engelst, 6 Al. Foderdug og 1 Kurantdlr. til Sko; 1 Redesvend, der aarlig skal have 10 Kurantdlr., 1 Dlr. til Sko, 6 Al. Engelst og 6 Al. Foderdug; en Bødker, der aarlig skal have 16 Kurantdlr., 6 Al. Engelst og 6 Al. Foderdug; en Bødkersvend, der, naar han gør en fuld Dags Arbejde, skal have 4 Sk.; Kornmaalerne, Redesvenden, Kældersvenden og Bødkeren skulle hver have Fetalje som en Baadsmand, for $2\frac{1}{2}$ Mk. om Ugen, Bødkersvenden skal, naar han arbejder, ogsaa have Maanedskost; to Pligtskarle, der hver aarlig skal have 8 Kurantdlr., 2 Dlr. til Sko, 8 Al. islandsk Vadmæl og hver Uge Fetalje for $2\frac{1}{2}$ Mk. Naar der til at forbinde og sammenslaa Øl og Fetalje, som enten skal opskibes eller ud-

skibes, behøves flere Bødkere, skal Proviantskriveren sige til i god Tid derom, saa der kan lejes flere. Hvad der maatte mangle til Udspisningen paa Holmen og Skibene, skal Bartholomeus Haagensen ogsaa sige til i Tide om, saafremt han ikke selv vil staa til Rette, saa det kan bestilles eller købes fra Lenene eller andre Steder, og der skal saa, hvis han selv skal lade det købe, skaffes ham Penge dertil til Nødtørft, men han maa intet modtage eller købe, uden at det er befalet, medmindre han selv vil staa til Rette, dog skal Køb for rede Penge ske paa Renteriet, hvor ogsaa enhver skal søge sin Betaling. Han maa ikke uden Befaling paa Kongens Vegne forveksle, sælge eller afhænde Korn, Smør, Flæsk, Fisk, Huder, Skind eller andre Varer, og han skal i saa Tilfælde sælge saa dyrt som muligt og føre Pengene til Indtægt for Kongen. Den Talg, som falder af ved Slagteriet, skal han, saa vidt den ikke bruges til Kongens Behov, lade støbe i Lys til Holmen og Skibene. Han skal forvare Huderne saaledes, at de ingen Skade tage. Bartholomeus Haagensen skal have 200 Kurantdlr., 7 Al. Engelst, 7 Al. Foderdug, 5 Al. Sardug, 5 Al. Lærred i aarlig Løn og 10 Kurantdlr. om Maa-neden i Kostpenge til sig selvanden, hvilket skal leveres ham af Rentemestrene ligesom ogsaa Lønnen til de andre i Instruksen nævnte Folk, alle at regne fra den Dag de kom i Tjenesten. Sj. R. 18, 21.

16. April (Kbhvn.). Kvittans til Johan Bøgvad, Bygningsskriver paa Frederiksborg, paa 2821 Kurantdlr. 20^{1/2} Skill. dansk, som han fra Nytaarsdag 1623 til Nytaarsdag 1624 til forskellige Tider har oppebaaret i Kongens eget Kammer og igen udgivet til forskellige Arbejdsfolk. Udt. i Sj. R. 18, 33 b.

— Kvittans til samme paa 2743 Kurantdlr. 23^{1/2} Skill., som han fra Nytaarsdag 1624 til Nytaarsdag 1625 til forskellige Tider har oppebaaret i Kongens eget Kammer og paa Mønten og igen udgivet til forskellige Arbejdsfolk. Udt. i Sj. R. 18, 33 b.

— Søpas paa følgende Kaptejner og Skibe: Hendrik Vind paa Rytteren, Ernst Pricker paa Raphael, Claus v. Bysen paa Neldebladet og Jørgen Orning paa Postillonen paa Elben, Vestersøen og Nordsøen; Niels Rosenkrantz paa Svanen og Jørgen Ulfeldt paa Hummeren paa Weseren; Børge

Juel paa Trost og Christopher Movat paa Marekatten i Bæltet. Udt. i Sj. R. 18, 34.

16. April (Kbhvn.). Miss. til nogle Købstæder i Sjælland om at holde Badskærkister med Tilbehør samt dygtige Badskærsvende rede til at fremsende, naarsomhelst de tilsiges af Befalingsmanden paa Bremerholm. Endvidere skulle de straks lade saa mange Trommetere, som det er muligt at faa, komme hid til Kongens Skibe. — Roskilde og Helsingør kun om Badskærer; Køge baade om Badskærer og Trommetere; Næstved kun om Trommetere. Sj. T. 23, 37. K.

— Oprejsningsbrev for Søfren Christensen i Hørbye, der har berettet, at der for nogen Tid siden er svoret Vold over ham paa Mariager Byting, fordi han mod Forbud og Beslag for nogen Gæld, som han skal have været en Borger sammesteds, ved Navn Børge Jensen, skyldig, men som han formener tidligere at have betalt denne¹, til, som om Sagen nylig var passeret, igen at forny og foretage den. J. R. 8, 45 b.

18. April (—). Miss. til Siugert Grubbe og Otte Marsvin. Fru Anne Lykke, Claus Maltissens Enke, har berettet, at de have indført Fru Sophie Brahe, Peder Munk til Sæbygaards Enke, i noget af hendes Jordegods og i en Del af det Forleningsgods i Skaane, som hun har Livsbrev paa. Naar hun begærer det, skulle de give hende denne Indførsel beskreven. Sk. T. 5, 155.

— Miss. til Jørgen Krag. Frederik Munk til Haredtskiærd har berettet, at Jørgen Krag for nogen Tid siden af Niels Krag til Trudtsholm, Landsdommer i Nørrejyland, og flere gode Mænd er bleven indført i hans Søn, afdøde Ifver Munks Gaard Vodsnæsgaard. Da Frederik Munk ikke har kunnet blive denne Indførsel mægtig, skønt han har anmodet baade Niels Krag og Jørgen Krag selv om den, befales det Jørgen Krag snarest at løvere Frederik Munk en Genpart af denne Indførsel, da det er stemmende med Lov og Ret. J. T. 7, 323.

19. April (—). Mageskifte mellem Palle Rosenkrantz

¹ Der maa herefter ved Indførselsen i Registranten være udfaldet nogle Ord.

til Glimminge, Embedsmand paa Vordingborg, og Kronen paa Sorø Skoles Vegne. Sj. R. 18, 34. (Se Kr. Sk.).

21. April (Kbhvn.). Skøde til Andres Dessow, Huttstafferer og Borger i København, paa en Kronens Vaaning i Stenboden i København. Sj. R. 18, 37 b. (Tr.: KD. III. 45).

— Kvittansiarum til Hr. Christian Friis, Kansler, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Københavns Len fra 1. Maj 1620 til 1. Maj 1624. Udt. i Sj. R. 18, 38 b.

— Kvittansiarum til afdøde Jørgen Friis til Krastrups Arvinger paa Seigelstrup Len fra 1. Maj 1608 til 1. Maj 1617. Udt. i J. R. 8, 53 b.

— Miss. til Frederik Reedtz. Da Kongen har bragt i Erfaring, at den store Lade paa Trygeveldegaard er falden ned i den store Storm forleden, befales det ham snarest at lade Laden genopføre. Da der mangler Stene til Trygevelde Mølle, skal han lade saadanne købe i Skaane. Hvad det alt sammen koster, skal han føre til Udgift i sit Regnskab tillige med det Flikkeri, som han forrige Aar har ladet udføre paa Husene paa Trygeveldegaard. Sj. T. 23, 37. K.

— Mss. til Jørgen Grubbe om igen at skaffe Niels Sønessen Vestervig, der fra hans Len [Vestervig] for sine Forseelsers Skyld blev sendt til Bremerholm, men nu selv har afsonet sine Forseelser hos Kongen, det Gods, der maatte være frataget ham derfor, og uden Stedsmaal lade ham faa en ligesaa god Gaard som den han boede paa, saasnart der bliver nogen af Kronens Gaarde i Lenet ledig. J. T. 7, 326.

22. April (—). Mageskifte mellem Knud Gyldenstjerne til Tim, Embedsmand paa Hald Slot, og Kronen. J. R. 8, 46. K. (Se Kr. Sk.).

23. April (—). Miss. til Rentemestrene. Kongen har bevilget, at Kompagniet paa Gulland maa opgives paa visse Betingelser. Saafremt Borgemestre og Raad i Visby paa menige Borgerskabs Vegne ville gaa ind paa disse, skulle de derfor give Tolderen i Visby Tilhold om herefter at indlevere rigtige Fortegnelser over, hvor meget Salt og Vin der aarlig indføres og af hvem og hvor det købes, da Borgerne selv skulle hente det fra Spanien, Frankrig, Rhinstrømmen, fra København eller fra andre Steder her i Riget, hvor der er spanske Kom-

pagnier og andre danske Købmænd og Indbyggere, der selv hente Salt og Vin paa ovennævnte udenlandske Steder. Endvidere skulle de give Tolderne i Varberg, Halmstad, Laugholm, Christianopel, Ronneby, Landskrone, Helsingborg og paa Bornholm Tilhold om aarlig at fremsende rigtige Fortegnelser over, hvor meget Salt der indføres i hver af Byerne, da Kongen er til Sinds ogsaa at opgive de der funderede Kompagnier. Sj. T. 23, 37 b. K.

23. April (Kbhvn.). Opvejsningsbrev for Christian Eriksen til Fliginde til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Drabet af en af hans Tjenere, som han nu ikke kan forfølge, da det ikke efter Recessen er bleven forfulgt inden 6 Uger, efterat det har fundet Sted. Sk. R. 4, 337 b.

— Miss. til N. N. Da Kongen har bragt i Erfaring, at de spanske Kompagniers Forvaltere i Halland og Blekinge endnu ikke have efterkommet deres Løfter og Tilsagn om at bringe Kompagnierne paa Fode og med deres egne Skibe hente Salt og Vin paa de Steder, som de dem givne Privilegier paa-byde, og da det ogsaa berettes, at de begaa andet Uforhold i deres Køb og Salg, skal han lade dem tiltale derfor og tage Dom for, om de ikke bør have deres Benaadninger og Friheder forbrudt. Imidlertid skal han lade de medfølgende Opgivelsesbreve paa Kompagnierne læse. Sk. T. 5, 156 b.

— Opgivelsesbreve paa de spanske Kompagnier til Varberg, Halmstad og Laugholm; til Christianopel og Ronneby; til Landskrone, Bornholm og Helsingborg, hvis Privilegier herved tilbagekaldes. Sk. T. 5, 157. (Tr.: CCD. IV. 742 f.).

— Aab. Brev om Ophævelse af det gullandske Kompagni og Ret for Borgerne i Visby til selv at indføre allehaande Varer. Sk. T. 5, 158. (Tr.: CCD. IV. 743 f.).

— Miss. til Sigvort Grubbe til Hofdal og Gabriel Kruse til Hiuleberg, Embedsmænd paa Malmøhus og Landskrone Slotte. Da Hr. Anders Bilde til Rosendal, Embedsmand paa Helsingborg Slot, har begæret 1 Gaard i Toderup i Kroep Sogn, 1 Gaard og $\frac{1}{2}$ Gaard i Lydestad og 1 Gaard i Ømesseu¹ i Mø-

¹ Yndesæte, Luggude H.

rup Sogn i Helsingborg Len samt 1 Gaard, kaldet Gullerup, i Stenstad Sogn i Sønder Aasbo Herred i Herretsvadt Kloster Len til Mageskifte for 1 Gaard i Katerup By og Sogn, 1 Gaard i Vietkiøb¹ i Feralst Sogn, 2 Gaarde i Hillerøedt², 1 Gaard i Udvellinge i Vellinge Sogn, 1 Gaard i Vesterbye, 1 Gaard i Uglerup i Staarbye Sogn i Sønder Aasbo Herred og 1 Gaard i Skjørpinge i Høfve Sogn, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 5, 159.

23. April (Kbhvn.). Miss. til Knud Gyldenstjerne. Da Kongen har bevilget, at Christian Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg, for Betaling maa faa 6 Stykker Dyr og 6 Raadyr til sin Datters Bryllup, skal Knud Gyldenstjerne levere ham dem, naar han anmoder om dem. J. T. 7, 324 b.

— Kvittansiarum til Reinholt Heidenstrup paa Stiernholm Len fra 1. Maj 1620 til 1. Maj 1624. Udt. i J. R. 8, 53 b.

24. April (—). Mageskifte mellem Jost Høg til Kyeholm, Hofmester for det kongelige adelige Akademi i Sorø, paa Akademiets Vegne og Kronen. Sj. R. 18, 38 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Tolderne i Helsingør om i Stedet for hver Rosenobel, som skal svares i Told, indtil videre at oppebære 4 Rdlr. in specie. Sj. T. 23, 37 b. K. (Se CCD. IV. 216 f.).

— Miss. til Mogens Kaas. Kongen bevilger, at Else Thorkels, som er anholdt i Køge og dømt fra Halsen paa Grund af sine Forseelser mod Kongens Forordning om Troldfolk og deres Medvidere, maa blive benaadet paa Livet, dog skal hun straffes paa Kroppen og rømme Kongens Riger og Lande. Sj. T. 23, 38. K.

25. April (—). Aab. Brev om, at Christian Ulfeldt til Tvis har begæret Tilladelse til at maatte sælge noget af sit Jordegods i Sjælland for dermed at betale den Gæld, som er tilfalden ham efter hans afdøde Fader³, og det Gods i Birket og Sognet ved hans Gaard i Jylland, hvilket han har tilforhandlet sig af sin Broder. Det bevilges ham i den Anledning at

¹ Viekiøb, Luggude H. Ulfeldt.

² Hellerød, samme H.

³ Mogens

sælge saa meget af det nævnte Gods, som behøves for at betale hans egen og hans Faders Gæld. Sj. R. 18, 41.

25. April (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt. Christian Ulfeldt har begæret Tilladelse til at maatte sælge sit Gods i Sjælland for dermed at betale den Gæld, han har arvet efter sin Fader, og det af sin Broders Gods, som han har tilhandlet sig i samme Birk og Sogn i Jylland, hvori hans Gaard ligger, og Befaling til Jacob Ulfeldt om at underskrive og medbesegle Salget af hans Gods i Sjælland. Det befales i den Anledning Jacob Ulfeldt at underskrive og medbesegle Skødet til Vitterlighed. Sj. T. 23, 38. K.

— Aab. Brev om, at Peder Vibe, der af Jens Juel til Kieldgaard, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus, har faaet Livsbrev paa St. Thomæ Vikarie i Roskilde Domkirke med Kongens og Kapitlets Samtykke og efter Kapitlets Statuter skal residere ved Domkirken, hvilket han nu ikke kan, indtil videre maa nyde Vikariatet ligesom andre residerende Kanniker, skønt han er udenlands, dog skal han til Gengæld være forpligtet til, saalænge han opholder sig i Frankrig, saa tit som muligt med Posten at avisere Kongen om hvad nyt der forefalder. Sj. R. 18, 41 b.

— Kvittansiarum til Tolderne i Helsingør paa deres Regnskab fra Nytaarsdag 1623 til Nytaarsdag 1624. Udt. i Sj. R. 18, 42.

— Bestalling for Antoni Flores som Kaptejn i afdøde Peder Aalborgs Sted over de i Ringsted, Holbæk, Draxholm og Kallundborg Len til Soldater udskrevne Bønderknægte. Han og hans Løjtnant skulle med allerstørste Flid øve Knægtene i Krigsbrug baade her i København og, naar de ikke ere i Kongens daglige Tjeneste, paa andre bekvemme Steder, saa de i Løbet af kort Tid kunne blive tilbørlig underviste og afrettede saa ofte om Aaret, som den ham leverede Ordinans paabyder, siden lade sig bruge til Lands og til Vands med sine Knægte efter Kongens Anordning og i alle Maader rette sig efter sin Ed. Han skal i aarlig Løn, naar der ingen Fejde er, have 100 Kurantdlr. og den ham tilforordnede Bondegaard, kvit og frit, og 60 Kurantdlr. til Løjtnanten, der ogsaa skal have en Bondegaard frit, alt at regne fra sidste 27. Aug. Naar han bruges i aabenbar Fejde, skal han have 10 Kurant-

dlr. om Maaneden, og til Løjtnanten 7 Kurantdlr. og til Fændriken 7 Kurantdlr., saalænge Fejden varer, udover Lønnen i Fredstid til ham og Løjtnanten. Sj. R. 18, 42 b.

25. April (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt, Landsdommer, om at lade Antonius Flores, Kaptejn over et Kompagni Bønderknægte i Sjælland, faa den Løn, som af Kongen var forordnet hans Formand for Bestillingen og blev givet denne af Lenet, og ikke tillade, at Antonius Flores's Tjenere blive forurettede eller forfulgte i nogen Maade af hans Fogder eller andre mod Lov og Ret; de skulle forholde sig fredsommeligt mod alle. Sj. T. 23, 38. K.

— Miss. til Mogens Kaas om at lade den Kvinde, der i nogen Tid har tjent i Børnehuset og nu er sat i Fængsel for sin Forseelse, komme løs og ligeledes løslade Carl Spinder, der har været Foged i Børnehuset, dog skal denne forpligte sig til inden en bestemt Tid at rømme Kongens Riger og Lande og ikke mere opholde sig i dem. Sj. T. 23, 39. (Tr.: KD. V. 76 f.).

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om Oplysning om, hvortil Byens Indkomst anvendes, Ansættelse af endnu en Natmester og Opfordring til Borgerne om flittigt at søge Skydebanen i det Gæsteherberg udenfor Vesterport. Sj. T. 23, 39. K. (Tr.: KD. V. 77).

— Miss. til Axel Urne og Borkart Rud. Frans Lykke til Ofvergaard paa Jomfru Sophie Rantzaus Vegne og Palle Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Vordingborg Slot, have berettet, at de ere til Sinds at slutte et Mageskifte med hinanden, hvorefter Palle Rosenkrantz skal have noget Jomfru Sophie Rantzaus tilhørende Gods, der ligger belejligt for hans Gaard¹, nemlig Hesselskoufgaard, en øde Jord i Krengerup, 1 Gaard i Ryggerup og 1 Gaard i Øster Langet, mod af sit Gods at afstaa noget, som ligger belejligt for Jomfru Sophie Rantzaus Gaard Bremersvold, nemlig 2 Gaarde i Biernis, 1 Gaard i Nebbelund, 1 Gaard i Høyerbye og 1 Gaard i Thorbye; hvis der paa nogen af Siderne kommer til at mangle noget, ville de gøre Udlæg derfor, saa ingen af Parterne skal komme til kort i

¹ Krengerup (nu Hardenberg), Musse H.

nogen Maade. De skulle besigte begge Parters Gods, undersøge, om Mageskiftet kan ske til Belejlighed og uden Skade for nogen af Parterne, og derefter bringe Mageskiftet i Orden, hvorefter Frans Lykke paa Jomfru Sophie Rantzaus Vegne og Palle Rosenkrantz skulle give hinanden nøjagtigt Skøde. Sj. T. 23, 39 b. K.

25. April (Kbhvn.). Miss. til Kronens Bønder i Varberg Len om at vise sig lydige til at age Sten og andet og udføre andet Arbejde baade til Slottet og Byen Varberg, naar de tilsiges af Lensmanden Mogens Gyldenstjerne eller hans Fuldmægtige, saafremt de ikke ville tiltales og straffes. Sk. R. 4, 337 b. Orig.

— Aab. Brev om, at menige Borgere i Christianstad, der siden den dem sidst bevilgede 3 Aars Benaadning have bygget eller med det allerførste ville bygge 2 Lofter høje Huse til Gaden af god Købstadsbygning, alle maa forskaanes for al ordinær og ekstraordinær Skat, Tyng og Bøsseskyttehold, indtil de privilegerede 3 Aar ere forbi. Sk. R. 4, 351.

— Miss. til Hr. Anders Bilde til Rosendal, Embedsmand paa Helsingborg Slot, og Laxmandt Gyldenstjerne til Biersgaard, Landsdommer i Skaane og Befalingsmand over Froste Herred. Da Ofve Gjedde til Tomerup, Befalingsmand over Brunlaug Len, har begæret 2 Gaarde i Fuldholt, $\frac{1}{2}$ Gaard i Sønder Hellerødt, 2 halve Gaarde i Vesterbye, 1 Gaard i Saande, 1 Gaard i Sigeltorp og 1 Gaard i Tranerup, alt i Helsingborg Len, til Mageskifte for 1 Gaard i Aarslange¹, 2 Gaarde i Hagestedt, 1 Gaard i Borslef² og, hvis disse 4 Gaarde ikke kunne forslaa, 1 eller 2 Gaarde i Maardal By, alt i Helsingborg Len, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 5, 160.

— Miss. til Siugeurt Grubbe. Kongen har bevilget, at Joachim Lydelof af Stettin frit og uhindret maa udføre de 200 Tdr. Malt, som han ifjor har købt i Ystad, udskibet og bjærgget efter det Skibbrud, han har lidt. Sk. T. 5, 162.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Bønderne Gunder

¹ Asljunge, N. Asbo H.

² Baarslev, Luggude H.

Tordsen i Lidstrup og Niels Andersen i Liletyrle have besværet sig over ham i Anledning af nogle Domme og Lovmaal, som han har erhvervet over dem. Da disse ikke ere stadfæstede af Overdommerne, ville de stævne og paatale denne Sag, hvorfor Kongen har besluttet, at Sagen skal forhøres af ham og Danmarks Riges Raad paa den første almindelige Herredag. Hvad de endnu restere med at betale af deres Afsoning, skal han lade staa uindkrævet hos dem indtil Sagens sidste Uddrag. Sk. T. 5, 162.

25. April (Kbhvn.). Miss. til Gunde Lange. Kongen er tilfreds med, at Bønderne i Koldinghus Len i de Aar, hvori der ingen Olden er paa Skovene, maa fritages for at svare Svin og for hvert Svin betale 2 Mark, ligesom de hidtil have gjort. J. T. 7, 324 b. K.

— Miss. til Claus Daa om at gøre sig den største Flid for at skaffe de Kronens Bønder i hans Len [Dragsholm], der ere trængende og have Sædekorn behov, saa meget Sædekorn som muligt, dog skal han flittigt paase, at Kongen ikke kommer til at lide nogen Skade, men faar det betalt tilbage, naar Bønderne have indhøstet. Sj. T. 23, 38 b. K.

— Miss. til Herlof Daa. Laurits Hogensen fra Sverrig har berettet, at Herlof Daa har indløst nogle Gældsbreve, som efter hans Formening kunne komme ham til Hjælp i den Trætte, som han paa sin Hustrus Vegne har med afdøde Jacob Becks Arvinger. Han skal give Laurits Hogensen rigtig Kundskab herom beskrevet og levere ham de Breve, han har angaaende denne Sag, indtil Sagens Uddrag. Sj. T. 23, 38 b.

26. April (—). Miss. til Laxmand Gyldenstjerne. Laurits Hagensen af Sverrig har berettet, at han har faaet forskellige Forskrifter af Kongen af Sverrig angaaende en Trætte mellem ham og afdøde Jacob Becks Arvinger. Sagen har været optaget og han beklager sig nu over, at han opholdes af Jacob Becks Arvingers Fuldmægtig med lang og vidtløftig Proces. Da Laxmand Gyldenstjerne har udgivet Stævning i Sagen, har han nu begæret, at denne ogsaa vil dømme deri. Det befales derfor denne at kalde Sagen med alle dens Dokumenter og alle de Vidnesbyrd, som Laurits Hagensen har ført eller nu fører,

for sig, indstævne Modparten og afsige Dom i Sagen. Sk. T. 5, 162 b¹.

26. April (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen, der for nogen Tid siden har forløvet Hr. Jørgen Madtsen, Sognepræst i Vordingborg, udenlands for at fortsætte sine Studier og tilladt ham at lade sin Tjeneste besørge af en Substitut, nu da Hr. Jørgen Madtsen er kommen hjem og igen har overtaget sit Embede, saa Substituten nu intet Kald har, bevilger, at denne Substitut, Hr. Hans Andersen, maa faa det første ledige Kald i Sjælland, dog skal alt gaa efter Ordinansen. Sj. R. 18, 43.

— Livsbrev for Herlouf Daa og hans Hustru² paa Herligheden af en jordeggen Gaard i Stefns Herred i Trygveelde Len, dog skal efter deres Død saa Bondeejendommen i Gaarden, som Herlouf Daa tilforhandler sig, med Gaarden og Herligheden følge Kronen og lovlig bebreves denne. Herlouf Daa skal udminde Bonden og maa ikke i nogen Maade forurette denne. Sj. R. 18, 43 b.

— Bestalling for Hans Caspersen Linck som Dyrevogter og Skovrider i Frederiksborg Len med en aarlig Løn af 16 gl. Dlr., en sædvanlig Hofklædning, Foder og Maal paa en Hest og 4 Dlr. hver Maaned i Kostpenge, at regne fra 1. Febr. 1625 (iøvrigt ligelydende med Bestallingen [af 3. April 1617] for hans Formand Hendrik Hansen). Udt. i Sj. R. 18, 44.

— Miss. til Mogens Kaas. Da Frederik Lodvigsen har sendt et Brev ud af Riget, hvori han har skrevet adskilligt om Kongen og Riget, skal han lade ham tiltale og sætte i Rette, om han ikke bør straffes derfor. Hvis hans Forseelse findes at være saa grov, at han dømmes til at lide derfor, benaader Kongen ham herved til at blive dømt til at gaa et Aar i Jærn paa Bremerholm. — Postscriptum: Da en anden Person, ved Navn Jørgen Pedersen, ogsaa sidder i Fængsel her, fordi han har slaaet sin Fader og en Gang er brudt ud af Kongens Fængsel, skal Mogens Kaas lade ham tiltale for disse Forseelser og tage Dom over ham. Hvis han dømmes fra Livet, vil Kongen have ham benaadet paa et Sværd,

¹ Udenfor er skrevet: Candtzeliendrenge Skrift.

² Karen Grubbe.

dog skal Mogens Kaas forinden fra Prædikestolen her i Byen lade forkynde, hvornaar Eksekutionen skal ske, for at andre ulydige Børn kunne være til Stede og deraf tage Eksempel til at frygte Gud og ære deres Forældre. Sj. T. 23, 40. K.

26. April (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas og Borgemestre og Raad i København om at udvise en Plads til en Kirkegaard og en Kirke udenfor Østerport mellem Svovlhuset og Vejen uden Forhindring for Skansen, der skal bygges ved St. Anne Bro. Sj. T. 23, 40. K. (Tr.: KD. V. 77. G. F. Lassen, Kbhvns Befæstnings Hist. S. 128 f.).

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Han skal snarest lade opsætte en Kornlade paa 24 Bindinger paa Ladegaarden ved Junkshofved Slot, lade savskære Egetømmer til Stolper og lade hente Fyrretømmer fra Gulland. Han skal lade Stalden paa Vordingborg Slot istandsætte med nye Fodstykker og andet Træværk, hvor det gøres nødvendigt. Da der findes Brøstfældighed paa Hvælvingen paa Porten paa det ny Slot og paa Muren i Kongens eget Kammer, skal Kongens Bygmester Hans Stenvinkel med det første sendes derhen for at besigte, hvorledes det bedst kan istandsættes, hvorefter Palle Rosenkrantz saa skal forholde sig. Han skal igen forfærdige den Gavl paa Beldringgaard, som er falden ned i den sidste Storm. Det mellemste Hus paa Borggaarden sammesteds skal ogsaa gøres i Stand, hvis det kan ske med ringe Bekostning. Han skal købe Tagsten til Tagene, hvor det gøres nødvendigt at istandsætte dem, og lade hente N Skuder Kalk fra Mariager. Sj. T. 23, 40 b. K.

— Miss. til Lensmanden paa Gulland om at lade Palle Rosenkrantz, Embedsmand paa Vordingborg Slot, faa følgende Fyrretømmer til Kongens Bygnings Behov: 2 $\frac{1}{2}$ Tylt 18 Al. langt Tømmer, 3 $\frac{1}{2}$ Tylt 16 Al. langt Tømmer, 4 $\frac{1}{2}$ Tylt 12 Al. langt Tømmer, 4 $\frac{1}{2}$ Tylt 10 Al. langt Tømmer, 3 $\frac{1}{2}$ Tylt 8 Al. langt Tømmer og 1060 Stenlægtter og føre det til Regnskab. Sk. T. 5, 163.

— Miss. til Palle Rosenkrantz om efter sit eget Overslag at gøre sig den største Flid for at skaffe de Kronens Bønder i Lenet [Vordingborg], der ere trængende og have Brug for Sædekorn, 20 $\frac{1}{2}$ Læst 1 $\frac{1}{2}$ Pd. 4 Skpr. Byg og 441 Tdr. Havre, dog skal han paase, at Kongen ingen Skade kommer til

at lide, men at Kornet bliver betalt tilbage, naar Bønderne have indhøstet. Sj. T. 23, 41. K.

26. April (Kbhvn.). Miss. til Palle Rosenkrantz om at afskaffe Rydderne i Vordingborg Len. K. Sj. T. 23, 41.

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Kongen har bragt i Erfaring, at der gennem en af Markerne til Vordingborg Slot, kaldet Lillemark, gaar en Vej, til stor Ubekvemhed og Skade for Marken. Palle Rosenkrantz skal lade denne Vej afskaffe og lægge den uden om Marken fra den nærmeste By, som den ligger udenfor, op til den store og alfare Landevej, hvor det belejligst kan ske. Sj. T. 23, 41 b. K.

— Miss. til Mogens Pax om mod en rigtig Reversal at lade Herlof Daa faa det Brev paa en Gaard, kaldet Nørre Skenning, som afdøde Fru Dorethe Daa var forlenet med af Herlof Daa, hvilket Brev findes blandt hendes efterladte Breve. Hvis Herlof Daa kan bevise, at han er berettiget til et af afdøde Jacob Beck udgivet Brev paa 400 Dlr., skal Mogens Pax ogsaa lade ham faa dette Brev. Sj. T. 23, 41 b.

— Miss. til Mogens Pax og Frederik Reedtz om at være til Stede, naar Regnskabet for den Bekostning, som Herlof Daa har gjort paa afdøde Fru Dorethe Daas Begravelse, bliver forhørt. Sj. T. 23, 41 b.

— Miss. til Jørgen Urne og Tolderne i Sundet. Kongen vil, at det Tømmer, som Kompagniet paa Gulland har leveret eller efter dets Akkord skal levere, skal betales, eftersom det er aftalt med det. Da Kompagniet og en Borger i København, ved Navn Jacob Madsen, have tilbudt at ville levere det Tømmer, som yderligere behøves, skulle de forhandle med Kompagniet og ham derom, hvis de have Brug for mere, enes med dem derom og ramme Kongens Bedste. Sj. T. 23, 42. K.

— Miss. til Palle Rosenkrantz og Jacob Ulfeldt. Da Kongen har bragt i Erfaring, at den Gaard, som Herredsfogden i Tyebierig Herred boede paa, er bortskiftet, og at der i Vordingborg Len ikke findes synderligt Gods, som igen kan udlægges til ham, skulle de undersøge, om ikke Tyebierig Herred ligger belejligst for andre Len, der have Gods, saa der i dem kan gøres ham Udlæg for Gaarden. Sj. T. 23, 42. K.

— Miss. til Jost Høg. Da Kongen har forordnet, at der

skal ske Forandring med Hans Ulriks Husholdning, skal Jost Høg lade Oluf Brockenhuus's Moder og Lützous og Lindenovs Forældre og Venner vide, at de kunne rette sig efter at hente deres Børn hjem. De Heste og Vogne, som Christian og Hans Ulrik have brugt, saa nær som en eller to Heste, der skulle blive, skal han sende til Kongens Staldmester. Sj. T. 23, 42. K.

26. April (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Gyldenstjerne til Svanholm om at være til Stede, naar der skal foretages Skifte efter afdøde Hr. Anders Sinklar, og paatage sig Værgemaalet for Jacob Sinklar til Sinklarsholm baade ved Skiftet, hvor han skal tage de Breve, Penge, Gods og Løsøre, som tilfalder Jacob Sinklar, til sig, og siden, saalænge Jacob Sinklar opholder sig i Udlandet. Han skal paase, at Skiftet foretages og endes med det første, og at der ikke vederfares Jacob Sinklar nogen Uret. Hendrik Gyldenstjerne skal ogsaa tage det Brev til sig, som Kongen af Storbritannien har givet Hr. Anders Sinklar, og aarlig lade disse Penge oppebære og sammen med det andet anvende til Jacob Sinklars Bedste. Sk. T. 5, 163.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. En Mand i Svendborg, ved Navn Bertel Fisker, er paa Grund af begaaede Forseelser sendt hid for at gaa i Jærn paa Bremerholm. Da Kongen nu paa Ansøgning af hans Hustru har bevilget, at han maa komme løs af sit Fængsel mod til Kronen at afstaa den Vaaning, han har i Svendborg, saavidt hans Ret i den er, skal Jacob Ulfeldt sælge nævnte Vaaning saa dyrt som muligt og føre Pengene til Indtægt for Kongen. F. T. 3, 837.

— Miss. til Jacob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz om snarest at lade det aabne Brev om Korn forkynde i Købstæderne i Fyen, hvor det gøres behov. F. T. 3, 838. Orig. i Landsark. i Odense.

— Ligelydende Miss. til Tage Thott om at lade det aabne Brev om Korn forkynde i Købstæderne i Blekinge. Udt. i F. T. 3, 838.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, der har bragt i Erfaring, at der er stor Dyrtid i Fyen, bevilger, at Købstæderne i Fyen, saalænge Dyrtiden varer og indtil Kongen giver anden Ordre, maa indføre Hvede, Rug, Byg og Mel fra alle

fremmede Steder, og at andre maa gøre dem Tilførsel dermed. F. R. 3, 367 b.

26. April (Kbhvn.). Ligelydende Tilladelse for Købstæderne i Blekinge. Udt. i F. R. 3, 367 b.

— Miss. til Eyller Qvitzov og Claus Brockenhuus om at aabne afdøde Otte Banners Breve, undersøge, hvilke Breve der findes vedkommende Løfversmose Gaard, og levere disse til Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Befalingsmand paa Odensegaard. Reversalen skal nedlægges ved Brevene, der igen skulle forsegles. F. T. 3, 839.

— Aab. Brev om, at Chrestoffer Friis til Aastrup maa lade bygge og gøre sit Begravelsessted i et Kapel i hans Sognekirke Grindersløf. Da Kapellet skal være noget lille og snævert, maa han paa sin egen Bekostning udsætte og forlænge det med tarvelig Bygning, men Kapellet skal i sig selv blive til Kirkens Brug ligesom tidligere. Nævnte Begravelsessted maa han siden beholde til evig Ejendom for sig og sine Arvinger, medmindre nogen anden i andre Maader kan være berettiget dertil. For at maatte bygge og forfærdige samme Kapel og Begravelse skal han være i Kirkens Minde, og han og hans Arvinger skulle være forpligtede til at holde Kapellet ved god Tække og Bygning, som det sig bør, og rette sig efter foranstaaende og hvilke Forordninger der maatte være udgaaede derom. J. R. 8, 51.

— Miss. til Kronens Bønder i Lund Len paa Mors om, naar de tilsiges af Lensmanden Hans Dyre eller hans Fuldmægtige, at være villige til at gøre Ægt og Arbejde til Drivning af Gaardens Avl, som det altid tidligere har været brugeligt, saafremt de ikke ville tiltales og straffes. Til Gengæld vil Kongen have dem fritaget for at udgive Arbejdspenge. J. R. 8, 51 b. K.

— Miss. til Tønne Friis om i de under hans Len [Aalborg-
hus] liggende Købstæder at forfare, om nogen af Borgerskabet, dog paa egen Risiko, vil skibe Rug, Byg, Havre og anden Proviant til Weseren, hvor Kongen bliver med sin Lejr. I saa Tilfælde vil Kongen tillade dem at udføre saadant, og naar de have ligget der i 8 Dage, efterat Lejren er ankommen, og ikke have kunnet sælge det, maa de sælge det, hvor de bedst kunne se deres Fordel. J. T. 7, 325. K.

26. April (Kbhvn.). Miss. til Eske Brock om som sædvanligt at fremsende Spejelaks. J. T. 7, 325. K.

— Miss. til Mogens Kaas til Støfringgaard om at lade Palle Rosenkrantz paa Vordingborg faa 2 Skuder Kalk, naar han sender Bud efter dem. Udt. i J. T. 7, 325 b.

— Miss. til Ifver Lykke Christoffersen. Fru Kiersten Rosenkrantz, Johan Brockenhuus til Sebigaards Enke, har for visse Aarsagers Skyld anmodet Kongen om at beskikke hende en Værge, der med Lov og Ret kan forsvare hende i forskellige Trætter, der paahænge hende, og have Tilsyn med hendes Gods og andet. Da Niels Rosenkrantz til Buderupholm, Kongens Skibshøvedsmand, der efter Loven burde være hendes Værge, ved Kongens Tjeneste er forhindret i at forestaa Værgemaalet, befales det Ifver Lykke at paatage sig og forestaa Værgemaallet. J. T. 7, 325 b.

— Miss. til Anders Friis. Da der er Strid om Stolestader i Tørlof¹ Kirke i Vendsyssel, skal han i Forening med Bispem og Provsten udvise Fru Margrette Rosenkrantz til Hundslund og Otte Skeel til Hammelse, Befalingsmand i Duholms Kloster, hver deres Stolestader og iøvrigt bilægge den Strid, der kan forefalde mellem Sognemændene angaaende Stolestader. J. T. 7, 326. K.

— Miss. til Holger Rosenkrantz og Bispem paa Island. Kongen har bevilget, at Torlaccus Schulovius, Rektor for Skolen i Holum Stift paa Island, maa promoveres til Hytterdal Kald, saafremt han kan blive kaldet lovligt dertil efter Ordinansen. Hvis der findes nogen Enke i Kaldet, skal hun hjælpes til Rette, som det er kristeligt og tilbørligt. N. T. 4, 495.

27. April (—). Skøde til Bartholomeus Haagensen, Proviantskriver, paa en Kronens Gaard øverst i Købmagergade i København. Sj. R. 18, 44. (Tr.: KD. III. 46).

— Skøde til Bartholomeus Haagensen, Proviantskriver, paa en Gaard, kaldet de Marsviners Gaard, paa Købmagergade i København. Sj. R. 18, 45. (Tr.: KD. III. 46).

— Bestalling for Hr. Thoer Rasmussen som Sogne

¹ Torslev, Dronninglund H.

præst ved den nye Kirke udenfor Nørreport. Sj. R. 18, 46 b. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 169. (Tr.: Ny kirkehist. Saml. I. 362 f. KD. III. 47).

27. April (Kbhvn.). Miss. til Universitetet i København. Kongen vil, at der paa den nye Kirke udenfor Nørreport i København maa opbygges et Taarn tækket med Spaan. Sj. T. 23, 43. K. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 169.

— Aab. Brev, hvorved Kongen giver Universitetet Fuldmagt til paa Vor Frue Kirkes Vegne, som har bygget den nye Kirke udenfor Nørreport, sammen med Lensmanden paa de i Ladegaarden og Haven værende kongelige Tjeneres Vegne og de 4 bedste Borgere i Sognet herefter at kalde en Sognepræst til den nye Kirke; det skal paase, at der altid forordnes en skikkelig og gudfrygtig Mand til Præst. Sj. R. 18, 46 b. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 169¹.

— Aab. Brev om, at Oluf Jørgensen i Ørsted, der en Tid lang har været Herredsfoged i Rambsøe Herred, for sin Umage i denne Bestilling indtil videre maa være fri for at svare Landgilde af den Gaard, han bor i. Sj. R. 18, 46.

— Miss. til Christopher Gjõe om inden førstkommende St. Hans Dag at betale Herlufsholm Skole paa Sjælland den Part af Gælden til den, som han paa sin egen og sin afdøde Faders² Vegne af Danmarks Riges Raad er dømt til at betale. Sj. T. 23, 42 b. K.

— Miss. til Alexander Raab von Papenheim. Af hans Beretning har Kongen faaet Besked om Holbæk Slots Bygfældighed. Da man sikkerlig ikke kan blive dér, har Kongen bevilget, at han maa holde Hus paa sin egen Gaard³, dog saaledes, at Kronens Bestilling ikke derved i nogen Maade bliver forsømt, og at Ladegaarden ved Holbæk Slot holdes ved Magt af ham, da han selv nyder Avlen. Sj. T. 23, 42 b. K.

— Miss. til Otte Marsvin. Da Thomis Noll til Magelø, Befalingsmand i Liusse Kloster, har begæret 1 Fæste i Lundehey i Melbye Sogn i Gyng Herred, som tidligere har ligget til Aarhus Hospital, men nu ligger til Christianstads Hospital, til Mageskifte for 1 Fæste i Biberød i Gyng Herred, hvortil

¹ Tr.: Ny kirkehist. Saml. I. 360.
V. Flakkebjærg H.

² Mogens Gjõe.

³ Snedinge.

der ligger nogen Skov, medens der ingen Skov er til Thomis Nolls Fæste, skal Otte Marsvin snarest erklære sig, om Hospitalets Fæste for Belejligheds Skyld kan mistes fra Hospitalet, og sende Erklæringen til Kancelliet. Sk. T. 5, 163 b.

27. April (Kbhvn.). Miss. til Christopher Ulfeldt. Som han af hosfølgende Indlæg kan se, har denne Brevviserske, Ingeborg Niels Pedersens, klaget over, at hun efter en Soldats blotte Sigtelse uden andre Vidner og Omstændigheder er fængslet og berøvet sin Gaard og sit Gods. Han skal tage sig af Sagen og paase, at der kun vederfares hende hvad Lov og Ret er. Sk. T. 5, 164.

— Miss. til Otte Marsvin. Kongen har givet to af sine Bygmestre Ordre til at besigte Christianstads Kirkes Bygning, saavidt den er forfærdiget af Oluf Madtsen efter Forthingningen med ham, for at faa at vide, om de Penge, som allerede ere oppebaarne, kunne være anvendte derpaa, og hvad det yderligere vil koste at gøre den færdig, hvilket de skulle give ham beskrevet under deres Hænder og Segl. Naar han har faaet denne Besigtelse, skal han, hvis de finde, at der er fortinget for nært med Oluf Madtsen, betale denne saa meget af Kirkens Penge for at fuldføre Bygningen, som Bygmestrene mene, at der endnu behøves. Kongen vil, at Kirkens Penge skulle anvendes paa Kirken og Lenets Indkomst paa Soldaterne. Han skal i Tide skaffe de Materialier af Deler, Kalk, Sten, Bly og andet, som behøves til Kirkens Fuldførelse, for at Oluf Madtsen ikke skal have nogen Mangel derpaa. Sk. T. 5, 164.

— Miss. til Rentemestrene om straks at lade Kongens Bygmestre Hans Stenvinkel og Mester Morten begive sig til Christianstad for at besigtige den Bygning, som Oluf Madtsen allerede har opført paa Kirken sammesteds, nøje undersøge, om den Bekostning, som der paa Kongens Vegne er fortinget med Oluf Madtsen om, nemlig 4400 Kurantdlr., kan være anvendt derpaa, og gøre et rigtigt Overslag over, hvor meget det endnu vil koste i rede Penge at gøre Kirkens Bygning færdig, for saa vidt angaar det Arbejde, som der er sluttet Kontrakt med Oluf Madtsen om. Bygmestrene skulle give Lensmanden paa Christianstad deres Besigtelse og Overslag beskrevet under deres Haand og Segl, saaledes som de ville forsvare, og indsende Kopi deraf til Rentekammeret. Hans Stenvinkel

skal derefter snarest begive sig til Vordingborg Slot for at besigtige Hvælvingen over Porten paa det ny Slot og Muren i Kongens eget Kammer, hvorledes saadant bedst kan istandsættes. Sj. T. 23, 43.

27. April (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz om at istandsætte den bygfældige Nesbyhofveds Mølle med Stene og Aksel, saaledes at den kan udgive sin Landgilde, dog skal det ske med saa ringe Bekostning som muligt. F. T. 3, 837.

— Kgl. Stadfæstelse for Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Befalingsmand paa Odensegaard, paa en Værge-
maalskvittering, dat. Odensegaard Marts 1625, som Hendrik Gjøe til Turidsbyegaards Sønner, Eskel, Falk, Otte og Mogens Gjøe, som selvmyndige og Værgerne for hans 6 Døtre, Hans Lindenov til Hundslund for Jomfru Mette Gjøe, Marcus Bilde til Hvidkield for Jomfru Ellene Gjøe, Corfidts Rud til Sandholt for Jomfru Ide Gjøe, Eyller Qvitzov til Lykkisholm for Jomfru Beate Gjøe, Hendrik Valkendorf til Glorup for Jomfru Anne Gjøe og Hening Valkendorf til Brangstrup for Jomfru Sibille Gjøe have udgivet til Holger Rosenkrantz, der i Dag har gjort Regnskab for alt hvad han efter Kongens Befaling har oppebaaret og igen udgivet paa Hendrik Gjoes Børns Vegne fra 1619, da deres Moder døde, indtil denne Dag, og for al Børnes Tilgodehavende og Gæld. F. R. 3, 367 b. K.

— Miss. til Jørgen Skeel, Knud Gyldenstjerne og Olluf Parsberg. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Skovene i Aarhus Len ikke kunne taale at holde Salpeterladen i Lenet vedlige, skulle de begive sig til Skovene, undersøge Forholdet og erklære sig om, af hvilke Skove Veddet saa kan skaffes og hvor meget Ved der kan paalægges enhver. J. T. 7, 326 b. K.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. Kongen har faaet Beretning om den døve og stumme („domme“) Kvinde i hans Len [Hald], som formenes at være besøvet af sin Stedfader. Da det ikke egentlig er bevist og hun, da det gælder hendes Liv, burde svare, om der er vederfaret hende Vold, skal Knud Gyldenstjerne lade hende forvise fra den Egn. J. T. 7, 327.

— Miss. til Gunde Lange om at tage Dom over den By-svend i Vejle, der har ladet Falskmøntneren bortkomme, om han ikke bør gaa i Kongens Jærn her og Byfogden være fri for videre Tiltale i den Sag. J. T. 7, 327.

27. April (Kbhvn.). Miss. til Gunde Lange. Kongen har bragt i Erfaring, at Hans Jensen, Foged paa Koldinghus, har ladet hugge nogle Kongegee i Kronens Skove til sin egen Bygnings Behov, hvorom der kan faas nærmere Besked hos Poul Poulsen i Eltang, og at han har bragt noget af Poul Poulsens Jord til sig, under det Paaskud at ville hjælpe dennes Hustru og Søn til Rette, der under Gunde Langes Fraværelse have siddet fangne paa Slottet for en Skrædders Tøj, som blev glemt i hans Vogn, da Pouls Søn kørte ham. Gunde Lange skal lade disse Sager undersøge og, hvis Beskyldningerne mod Fogden ere sande, lade Fogden tiltale og straffe efter Loven og lade ham staa Bonden til Rette for den Jord, som han med Urette har tilvendt sig. J. T. 7, 327 b. K.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg om at undersøge, hvorledes det forholder sig med de Kirkeenge, der efter Sognepræsten i Skarildts hosfølgende Supplikation ere komne fra hans Præstegaard, og indsende Erklæring til Kancelliet derom. J. T. 7, 327 b.

— Miss. til Jørgen Belov. Kongen har bragt i Erfaring, at han skal have nogle Kirkeenge i Fæste, der tidligere have været undt Sognepræsten i Skarild for hans Sognes Ringheds Skyld, uden anden Afgift end at holde Kirken med Vin og Brød. Han skal saa hurtig som muligt til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorledes det forholder sig hermed og hvad Adkomst han har paa Engene. J. T. 7, 328.

— Miss. til Christian Holck. Da Mølleren ved Silkeborg Slot har berettet, at Møllen er forfalden og brøstfældig, skal Christian Holck lade Møllen istandsætte med saa ringe Bekostning som muligt, saa Mølleren kan svare sin aarlige Landgilde. J. T. 7, 328. K.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Eske Brock ejer en Gaard i Lasbye¹ i Jern Herred i Skanderborg Len i Kongens Vildtbane, skal Laurits Ebbesen erklære sig, om det for Vildtbanens Fredeligheds Skyld er nødvendigt at tilskifte Kronen Gaarden. J. T. 7, 328 b. K.

— Miss. til Laurids Ebbesen til Tulstrup og Olluf Pars-

¹ Laasby, Gern H.

berg til Jernidt, Embedsmænd paa Skanderborg og Stiernholm Slotte. Anders Friis til Krabisholm, Embedsmand paa Seigelstrup, har berettet, at der for nogen Tid siden paa Stiensballegaard er fundet et Skrin med adskillige Breve i, og at han har tilbudt Fru Anne Friis til Stiensballegaard, Gert Rosenkrantz's Enke, at være med til at begære en kongelig Befaling om Aabning af Skrinet. Da hun ikke har villet det, har han været forarsaget til efter Recessen alene at begære Befalingen og betroet dem til at aabne Skrinet. Der gives dem Ordre og Fuldmagt til ved første Lejlighed at stævne Parterne i Rette for sig, aabne Skrinet, tilstille enhver de Breve, der med Rette tilhøre dem, saa de kunne komme til Ende dermed, og give det beskrevet under deres Haand og Segl. J. T. 7, 329.

27. April (Kbhvn.). Miss. til Frederik Munk. Kongen bevilger, at han efter Rigens Ret lovlig maa lade sig indføre i det Løsøre og Boskab, rørligt og urørligt, som kan findes paa Hindsgafvel Slot eller i Lenet, og som efter rigtigt Bevis tilhører Hans Pogwisch, Embedsmand paa Hindsgafvel Slot, og deraf tage Betaling for sit Tilgodehavende hos Hans Pogwisch. J. T. 7, 332.

— Ligelydende Miss. til Jomfru Margrete Bilde. J. T. 7, 332.

28. April (—). Aab. Brev om, at alle, der have Adkomstbreve paa Stole i Vor Frue Kirke i København, skulle lade disse føre til Bogs, for at der kan blive lavet en rigtig Stolebog. Sj. R. 18, 47. (Tr.: KD. III. 48).

— Aab. Brev om, at Enevold Rasmussen, Borger i Køge, maa købe 30 Læster Byg eller Malt her i Riget og udføre dem, dog skal han sejle til Weseren med dem og blive der 8 Dage; kan han saa ikke sælge dem, skal det staa ham frit for at sejle hen med dem, hvorhen han vil. Sj. R. 18, 47 b.

— Miss. til Jost Høg. Kongen er tilfreds med, at der gives en af hans Undersaatter Tilladelse til ved Sorø at holde allehaande grove og andre fornødne Varer til Købs til Sorø Akademis, Skoles og dertil hørende Personers Behov, dog maa det ikke ske Kongens Købstæder til Forhindring

og Forprang med stor Handel og Købmandsskab i nogen Maade. Sj. T. 23, 43 b. K.¹

28. April (Kbhvn.). Miss. til Mogens Pax. Han maa herefter ikke mere kræve og oppebære det Pd. Byg af Peder Nielsen i Aagerup, som denne aarlig plejede at give af det Stykke Eng, som han havde i Leje paa Tostholm, men lade ham vide, at han herefter ikke maa befatte sig med det, da Kongen selv vil bruge det og høste det til den nye Ladegaard her for Byen. Han skal lade gøre Antegnelse i Jordebogen herom. Sj. T. 23, 43 b. K.

— Miss. til Mogens Pax. Han skal lade tage lovlig Dom om 4 forseglede Skrin, som findes paa Velderupgaard efter afdøde Hans Lindenov, og om det, som findes deri, og sende dem til Renteriet, da det nu er mere end Aar og Dag, efter at Arv og Gæld efter Hans Lindenov er forsvoret, og ingen er kommet, som har villet tale derpaa. Sj. T. 23, 43 b. K.

— Miss. til Tolderne i Sundet. Paa Begæring af Prins Vladislaus Sigismundus af Polen har Kongen bevilget, at Prinsen maa faa et Antal Stykker Vin toldfrit gennem Øresund. Naar Prinsens Fuldmægtig kommer til Sundet med Vinen, skulle de derfor lade 6 Fuder Vin passere toldfrit. Sj. T. 23, 44.

— Ligelydende Bevillinger for følgende fyrstelige Personer: Fru Agnes af den kurfyrstelige Stamme Brandenburg, Hertuginde af Stettin-Pommern, Fru Sophia af den fyrstelige slesvig-holstenske Stamme, Hertuginde af Stettin-Pommern, Fru Hedvig af den fyrstelige brunsvig-lyneborgske Stamme, Hertuginde af Stettin-Pommern, Fru Sophia af den kurfyrstelige sachsiske Stamme, Hertuginde af Stettin-Pommern, Fru Sophia Hedvig af den fyrstelige brunsvig-lyneborgske Stamme, Hertuginde af Stettin-Pommern, hver 6 Fuder Vin, Hertug Bugislaus af Stettin-Pommern 12 Fuder Vin. Udt. i Sj. T. 23, 44.

— Aab. Brev, hvorved Kongen giver Kollegiet i Odense Fuldmagt til at sælge de Residenser, der tilhøre det gejstlige Gods, som tilfalder Kollegiet i Roskilde, dog skal det ske

¹ Tr.: Tauber, Sorøe Acad. under Chr. IV og Fr. III. Aktst. S. XVII.

med Raad og Samtykke af Lensmanden Holger Rosenkrantz til Rosenholm og Bispen i Odense. F. R. 3, 369. K.

28. April (Kbhvn.). Forleningsbrev for M. Morten Madtsen, Kongens Hofprædikant, paa det efter afdøde M. Christen Fos ledige Kannikedomme i Aarhus Domkirke. Naar han ikke er forhindret i Kongens daglige Tjeneste ved Hove, skal han residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. J. R. 8, 52. K.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus. Da Holgier Rosenkrantz til Rosenholm, Embedsmand paa Odensegaard, har begæret noget Gods i Mørcke, Boen¹ og Helskouf², tilhørende Kapitlet, til Mageskifte for noget af sit Jordegods paa Mols, skal Kapitlet snarest erklære sig, om Godset for Belejligheds Skyld kan mistes fra Kapitlet og af hvilken Grund Mageskiftet ikke havde Fremgang, da det første Gang var bevilget af Kongen. J. T. 7, 329 b.

— Miss. til Jørgen Arenfeldt. Da Kongen har bevilget, at Jomfruerne Rigborg, Karen og Ellen Arenfeldt herefter selv maa tage deres Gods til sig og forestaa det, skal han levere enhver af dem deres Gods, saa de herefter selv maa oppebære og nyde Oppebørselen deraf. Derimod skal han fremdeles forestaa Værgemaalet for de to yngste Søstre, Jomfruerne Ide og Lissebet, og aarlig aflægge Regnskab til dem af deres Gods efter Landkøbet, da den Taksering, som de dertil forordnede Kommissarier have gjort, i denne Tid kommer dem til for stor Skade. J. T. 7, 330.

— Miss. til Otte Skeel. Han har indberettet, at et Kvindfolk i hans Len [Dueholm Kloster], ved Navn Margrette Pedersdatter, har forset sig med Lejermaal, som hun har begaaet med sit eget Næstsøskendebarn. Kongen bevilger, at han maa aftinge Sagen med hende efter hendes Formue, og at hun maa blive i Landet. J. T. 7, 330.

— Miss. til Kapitlet i Viborg. Det har berettet, at et Kvindfolk, ved Navn Sidtsel Lauridsdatter, paa Fuer paa Kapitlets Gods har forset sig med Lejermaal med sit eget Næstsøskendebarn. Kongen bevilger, at Kapitlet maa af-

¹ Bøjen, Sønderhald H.

² Hejlskov, samme H.

tinge Sagen med hende efter hendes Formue, og at hun maa blive i Landet. J. T. 7, 330 b.

28. April (Kbhvn.). Miss. til Tyge Brahe og Reinholt Heidenstrup, Embedsmænd paa Skivehus og Ørum Slot. Da Just Friis til Vaskiergaard har begæret noget Krongods i Bøfling Len, nemlig en selvejer Bondegaard, kaldet Eskebek, et selvejer Bondeversted, kaldet Grandtsbol, og 1 Stuf Kronjord derved, kaldet Peder Harboes Eje, en Krongaard, kaldet Lamforbek, og en Krongaard, der ligger til Vestervig Kloster, alt i Tøring Sogn i Skodborig Herred, til Mageskifte for 1 Gaard ved Heldom Kirke i Heldom Sogn i Skodborig Herred, 1 Gaard, kaldet Hiortkierdt, i Ramme Sogn, 1 Gaard, kaldet Gadgaard, i Fieltering Sogn, 1 Gaard i Vandborg Sogn og 1 Bol i Trans Kirkeby i Trans Sogn i Vandfeld Herred, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 7, 330 b. K.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Af Borgemestre og Raad i Odenses Erklæring har Kongen set, at Guldsmed Lauris Jensen er dømt til sine 40 Mk. for falsk Arbejde. Kongen bevilger, at Lauris Jensen maa aftinge for den Sag efter sin yderste Formue, og sender hermed Oprejsningsbrev for ham. F. T. 3, 839.

29. April (—). Oprejsningsbrev for Laurits Jensen, Guldsmed i Odense, der for nogen Tid siden af Borgemestre og Raad i Odense er dømt til at bøde sine 40 Mk. for urigtigt og falsk Arbejde, som han har lavet, men nu efter Kongens Befaling har aftinget Sagen hos Holger Rosenkrantz, Embedsmand paa Odensegaard, paa Kongens Vegne. F. R. 3, 370.

— Aab. Brev om, at Tage Thott til Egede, Befalingsmand paa Trondhjemgaard, der var bleven indført i Otte Brahe Pedersens Gaard i København for 1800 Dlr. in specie, som denne skyldte ham, nu, da Kronen ogsaa har været indført i denne Gaard og har taget den i Betaling for Otte Brahes Gæld til Kronen, der paa det nærmeste beløb sig til det, som Gaarden var vurderet til, efter sin tidligere Forfølgning uden vidtløftig Proces maa lade sig indføre i Otte Brahes Gods og Løsøre, hvor han kan opspørge det, saavidt han er berettiget til for sit Tilgodehavende. Sj. R. 18, 47 b.

— Miss. til nedennævnte Adelsmænd og Fruer. Da Kon-

gen vil lade sin unge Søn døbe paa Frederiksborg Slot Søndag Jubilate, som er den 8. Maj, og gerne ved den Lejlighed vil have nogle Undersaatter af Adelen til Stede hos sig, anmodes de om at være til Stede paa den Tid paa Frederiksborg Slot med deres Hustruer og disses Jomfruer for efter Daaben at gøre sig lystige med flere af Kongens gode Mænd (i Brevene til Fadderne: for at hjælpe Kongens unge Søn til Daaben efter kristelig Skik og siden gøre sig lystige med flere af Kongens gode Mænd). — Hr. Christian Friis, Alexander Raab, Peder Basse, Hans Lindenov, Ernst Normand, Jacob Ulfeldt, Frederik Reedtz, Christoffer Urne, Palle Rosenkrantz, Sten Villomsen og Gabriel Kruse med Hustruer og disses Jomfruer; Hr. Anders Bilde, Mogens Pax, Mogens Kaas paa Københavns Slot og Jost Høg uden Fruentimmere; følgende bleve indbudne som Faddere: Fru Helle Marsvin Matthias von der Reckis, Fru Lisebet Bilde, Sigvort Beck's Enke, Claus Daa, Christopher Ulfeldt, Axel Arenfeldt, Tage Thott Ottesen og Christopher Urne. Sj. T. 23, 44 b. K.

29. April (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at undersøge, om ikke Sukkerraffinadøren har forbrudt sine Privilegier. Sj. T. 23, 45. K. (Tr.: KD. V. 78).

— Miss. til Sten Villomsen om at lade nærværende Skipperinstruks opbevare i Skriverstuen paa Bremerholm, give enhver, der bør kende den, Kopi af den og paase, at den tilbørlig overholdes. Sj. T. 23, 45. K.

— Instruks for Skipperne i Kongens Tjeneste. Samt. Tryk. (Tr.: CCD. IV. 217—26).

— Miss. til Jost Høg om at optage 2 Sønner af Hieronymus Arnoldi de Fines Sønner, Arnoldus og Erasmus, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 23, 45.

— Miss. til Rentemestrene om at sende en Kobbertækker til Antvorskov Slot for at istandsætte Kirkens Tag tillige med nogle Skippund Kobber dertil, naar nogen henvender sig til dem med dette Brev paa Embedsmand paa Antvorskov Ernst Normands Vegne. K. Udt. i Sj. T. 23, 45.

— Miss. til Ernst Normand om at lade Taget paa Kirken og Vinduerne istandsætte og lade andet Flikkeri

paa Antvorskov Slot udføre, hvortil Rentemestrene skulle sende ham Kobber og en Kobbertækker. Han skal lade hente en Skude Kalk fra Mariager og 9000 Mursten fra Elinsborg til at forfærdige det Kammer med paa den lange Gang, hvorom han tidligere har faaet Befaling. Bekostningerne derved skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Da Peder Møller i Halkevads Mølle har ansøgt om enten at faa Afslag i sin Landgilde eller faa Tilladelse til at opgive Møllen, og da Mølleren i Nedre Halkevads Mølle har begæret at maatte faa Halkevads Mølle til den Mølle, han har, skal Ernst Normand tillige lade ham fæste Halkevads Mølle, saafremt han kan stille Borgen for Betaling af Landgilde og anden Rettighed i rette Tid. Han maa bortfæste den øde Gaard i Hesselby ved Skelskør til nogle Borgere i Skelskør, saafremt de ville stille Loven og Vissen for at give og gøre Landgilde, Ægt, Arbejde, Stedsmaal og Skat og holde Gaarden og Gaardens Grund ved god Hævd, saaledes som den Bonde har gjort, der tidligere havde Gaarden i Brug. Sj. T. 23, 45b. K.

29. April (Kbhvn.). Følgebrev for Envold Kruse til Tulsted, Øverste for det skaanske Regiment Knægte, til Kronens Bønder i Jerrested Herred. Udt. i Sk. R. 4, 338.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Visby. Da de paa egne og Borgerskabets Vegne snarest ville udruste en 2, 3 eller flere Skibe, 40, 50 eller flere Læster drægtige, med 6, 8 eller flere Porte paa hvert Skib, dog uden Forpligtelse til mod deres Vilje at føre Stykker paa dem i Fredstid, vil Kongen opgive det der stiftede Kompagni og dets ganske Handel med Salt, Vin og andet, dog paa det Vilkaar, at de saa med deres egne Skibe skulle hente alt det Salt, Vin eller Speceri, som de behøve enten til sig selv eller til Forhandling paa andre Steder, fra Spanien, Frankrig, Rhinstrømmen eller fra København eller fra andre Steder her i Riget, enten hos de oprettede spanske Kompagnier eller hos andre danske Købmænd, der selv hente Salt og Vin fra de nævnte udenlandske Steder, hvorom de skulle være forpligtede til at have Bevis fra den Købmand, af hvem de have købt Saltet og Vinen, med Angivelse af Dato og Maal. Saafremt de ville gaa ind paa disse Betingelser, skal Lensmanden paa Visby Slot straks lade det Opgivelsesbrev [23. April] paa Kompagniet, som sendes ham, læse

og paase dets Overholdelse. Dog skulle de efter den Forhandling, som allerede er gjort derom, fornøje alle, ogsaa de Adelsmænd, der have opladt deres Andele i Kompagniet. De Borgere i Helsingør og Helsingborg, som ere interesserede i Kompagniet, stilles det frit for, enten at oplade deres Tilgodehavende og Handel til Borgerskabet i Visby, hvis de kunne blive enige derom, eller selv at indkræve Gælden og sælge de Varer, som de endnu have. Borgemestre og Raad skulle snarest erklære sig herom til Kongen. Lensmanden skal paase Brevets Overholdelse og give Tolderen strængt Tilhold om aarlig i Rentekammeret at indlevere rigtigt Regnskab for, hvor meget Salt der hvert Aar indkommer, fra hvilke Steder det kommer, hvem der har indført det og af hvem det er købt. Sk. T. 5, 155.

20. April (Kbhvn.). Miss. til Bispen i Skaane. Denne Præstemand Hieronymus Arnoldi de Fine maa komme til et Præstekald i Skaane Stift, naar der bliver et Kald ledigt og han lovlig kan blive kaldet dertil. Sk. T. 5, 164 b.

— Miss. til Laxmand Gyldenstjerne. Det er berettet Kongen, at Hendrik Gyldenstjerne til Svanholm, Landsdommer i Skaane, forfølger og tiltaler Hercules Hansen i Hidagger for Kronens Part af en Sognetiende, som Marine Johan Kocks i København har i Fæste, fordi han ikke har villet indgaa anden Kontrakt end at yde hende den i Negene efter Recessen, og kræve Dom, om han ikke af den Grund bør have forbrudt sin Gaard og sit Fæste. Da Sagen nu skal paadømmes paa Landstinget, har Hercules Hansen anmodet om, at der maa blive forordnet en upartisk Dommer. Der gives ham herved Ordre og Fuldmagt til, naar Sagen bliver indstævnet for Landstinget, at dømme Parterne imellem, dog skal han i Forvejen advare Hendrik Gyldenstjerne derom. Sk. T. 5, 165.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, der for nogen Tid siden har forundt Kollegiet i Odense et Auditorium paa St. Knuds Klosters Grund i Odense, tilskøder Kollegiet nævnte Auditorium, nemlig Fundamentet med hele Overdelen og Underdelen og de nærmest liggende Parter af Omgangen, saavidt det behøves til Kollegiets Nødtørft, saaledes at Kollegiet maa gøre sig det saa nyttigt som muligt og forbygge og forbedre det til Kollegiets Bedste. Endvidere maa Kollegiet beholde det Stykke

øde Jord, som ligger bagved Klosterets Humlehave, til evig Ejendom. F. R. 3, 369 b. K. Orig. i Landsark. i Odense¹.

29. April (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas om at lade Ernst Normand, Embedsmand paa Antvorskov, eller hans Fuldmægtig faa en Skude Kalk, naar han sender Bud efter den. J. T. 7, 332.

Omtr. 30. April. Til Kansler Hr. Christen Friis til Kragerup, Befalingsmand i St. Knuds Kloster i Odense. Da Kongen for høje og vigtige Aarsagers Skyld er til Sinds nu at begive sig ud af Riget med en stor Krigsmagt for at komme sine Religions- og Blodsforvandre i det romerske Rige til Undsætning². Sj. T. 23, 46.

30. April (Kbhvn.). Forleningsbrev for Christopher Prall, der en Tid lang har lært de unge Adelsbørn, som ere hos Kongens Sønner, paa et efter M. Hans Svaning ledigt Kannedømme i Lund Domkirke. Naar han ikke længere er i sin nuværende Bestilling, skal han residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. Sk. R. 4, 338.

— Aab. Brev, hvorved Kongen giver Jens Hendriksen paa Langeland, der har berettet, at han har nogen Trætte og Rettergang der paa Landet, skrivende sig fra en Kongens og Rigens Raads Dom over ham paa sidste Herredag, hvorved han blev dømt til Kost og Tæring, og derfor ikke tør begive sig til Langeland for med Lov og Ret at udføre samme Sag, som han endnu har at forrette, frit og sikkert Løjde fra dette Brevs Dato af, indtil Vidnesbyrdene paany ere forhørte og Sagen ført til Ende ved lovlig Proces, dog skal denne straks igen foretages uden videre Forhaling. Hvis han siden findes skyldig og Sagen gaar ham imod, skal dette Løjde ikke længere komme ham til Bedste. F. R. 3, 370 b.

— Forordning om Sognepræsterne i Aarhus. J. R. 8, 52. Orig. i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. IV. 227 f. Nannestad, Hilaria Aarhus. S. 112 f.).

¹ Tr.: Hofman, Fundationer V. 14 f. ² Brevet, der er udateret, men indført mellem Breve af 29. April og 1. Maj, standser hermed. Efter Overskriften gik Missivet ud paa, at Hr. Christian Friis skulde have Opsigt med Københavns By.

30. April (Kbhvn.). [Miss. til Lensmanden paa Dronningborg Slot om at lægge 1 Gaard i Jebierre i Ørum Sogn i Galten Herred med Skov til 4 Svins Olden, og 1 Gaard smstds. med Skov til 4 Svins Olden, hvis Landgilde herefter skal følge Præsten i Liunge i Stedet for Landgilden af 1 Gaard i Skiød By og Sogn, som Kongen har faaet til Mageskifte af Knud Gyldenstjerne til Timb, ind under Dronningborg Len, indskrive dem i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf]. Konc. til Mageskiftet af 22. April 1625. J. T. 7, 333. K.¹

— [Ligelydende Miss. til Lensmanden paa Kalø Slot angaaende 1 Gaard i Skader Sogn i Sønderhald Herred, hvoraf dog en Del af Landgilden skal følge Præsten i Galten i Stedet for den Landgilde, han hidtil har haft af 1 Gaard i Vessing].

— [Ligelydende Miss. til Lensmanden paa Lundenes Slot angaaende 1 Selvejergaard i Hammerum i Giældrups Sogn i Hammerum Herred].

— [Ligelydende Miss. til Lensmanden paa Riberhus Slot angaaende 1 Gaard i Aasted i Kvong Sogn i Vester Herred].

— [Ligelydende Miss. til Lensmanden paa Hald Slot angaaende 1 Gaard i Hærup i Kleitrup Sogn i Rindts Herred].

— [Ligelydende Miss. til Lensmanden paa Silkeborg Slot angaaende Silderup Mølle i Vraadts Herred].

— [Ligelydende Miss. til Kapitlet i Aarhus om at modtage 2 Gaarde i Egge By og Sogn i Øster Lisbierre Herred, 1 Gaard med Skov til 3 Svins Olden og 1 Hus i Søbye By og Sogn i Sønderhald Herred, som han har udlagt til Hospitalet for det Gods, som han har faaet af dette].

— (**Frederiksborg**). Miss. til Otte Marsvin om at have flittigt Tilsyn med Borgerne i Christianstad, at Kronen ikke under det Skin, at de ville bygge, kommer til kort paa sin Retighed imod de Privilegier, som Kongen sidste Gang har givet

¹ J. T. og K. indeholde kun en Notits om, at der udgik Breve til nogle Lensmænd og Kapitlet i Aarhus paa Hospitalets Vegne om at modtage det Gods, som Kongen havde faaet til Mageskifte af Knud Gyldenstjerne, saaledes som der staar tegnet paa Kopien (o: Koncepten) til Mageskiftet.

dem, der allerede have bygget eller med det første ville bygge 2 Loffer høje Huse til Gaden. Sk. T. 5, 165 b.

30. April (Frederiksborg). Miss. til Holgier Rosenkrantz og Hr. Jørgen Skeel. Af hoslagte Supplikation ville de kunne se, hvad M. Jens Krog, Læsemester i Aarhus, har andraget angaaende Opbyggelsen af hans Residens. De skulle paany tage den Sag for, forhøre Parterne, undersøge, om Aarhus Kapitel har fuldført den Sag, saaledes som det burde gøre, og dømme ham og Kapitlet imellem, hvor vidt det med Rette er pligtig at forskaffe og gøre i den Sag, uden Hensyn til hvad der tidligere kan være gaaet og forhandlet, saa Kongen kan blive forskaonet for videre Overløb. J. T. 7, 332 b.

Maj (Kbhvn.). Ekspektancebrev af Kongen for M. Torben Hasenbart, Sognepræst i Lund, paa det første ledige Kannikedømme i Lund Domkirke. Naar der bliver et ledigt, vil Kongen give ham Forleningsbrev derpaa. Sk. R. 4, 350 b.

1. Maj (—). Miss. til Palle Rosenkrantz. Da der førstkommande 9. Maj efter Kongens Befaling skal foretages Skifte mellem afdøde Jacob Rosenkrantz's Arvinger om noget af Fru Sophie Ulfstand til Barsebeks Gods, som Knud Gyldenstjerne til Aagaard paa Arvingernes Vegne er bleven indført i, og da Knud Gyldenstjerne ikke selv kan være til Stede til denne Tid, skal Palle Rosenkrantz møde i København til ovennævnte Tid, paatage sig Værgemaalet for de umyndige Børn, medens Skiftet staar paa, og paase, at disse ikke i nogen Maade komme til kort. Sj. T. 23, 47.

— Miss. til nogle af Raadet. Da Kongen efter Danmarks Riges Raads Raad har besluttet at gøre nogen Forandring paa Tolden her i Riget til Underhold af Garnisoner og Krigsfolk i Skaane, skulle de gennemse Toldrullen og, naar den er publiceret, gøre et Overslag over, hvorledes der snarest kan komme noget ind deraf, for at Lenene igen kunne blive befriede for den Tyng, som nu er paalagt dem dermed. Sj. T. 23, 47. K.

— Miss. til Rentemestrene. Da Kongen med Danmarks Riges Raads Betænkning og Raad har besluttet, at den Told, som Krigsordinansen for nogle Aar siden har foraarsaget, endnu skal udgives og anvendes til Grænsernes Sikring, og da den ikke uden stor Besværing kan adskilles fra den rette

Kronens Told, skal hele Tolden for dette Aar oppebæres af de dertil forordnede Kommissærer, der saa skulle erlægge 12,000 Rdlr. in specie til Rentemestrene efter Kongens derom udgaaede Forordning, hvilke Rentemestrene skulle føre til Regnskab. Forhøjelsen af Accisen vil Kongen have sig forbeholdt for det Bøndergods, som Officerer og Knægte have af Kongen. Sj. T. 23, 47 b. K.

2. Maj (Kbhvn.). Mageskifte mellem Hr. Giert Rantzau til Breidenborg, Statholder i Fyrstendømmet Slesvig-Holsten og Embedsmand paa Haderslevhus, og Kronen. J. R. 8, 53 b. (Se Kr. Sk.).

3. Maj (—). Miss. til Kansleren om at sørge for Gardernes Renholdelse i København. Sj. T. 23, 47 b. K. (Tr.: CCD. IV. 228. KD. V. 78 f.).

— Miss. til Tolderne i Øresund. De skulle hvert Fjerdingaar efter Skrivelse fra Nicolaus Eggebrecht, tysk Kancelliforvalter, levere 50 Rdlr. in specie til Steffen Jakobsen Vennickel i Amsterdam eller hvem anden, som Nicolaus Eggebrecht angiver, hvilken igen skal levere Pengene fra sig efter Kongens ham derom givne Anordning¹. Den første Termin skal begynde 1. Jan. og ende 31. Marts, hvorefter de snarest skulle fremsende Pengene og fremdeles blive ved dermed til rette Tid, det ene Fjerdingaar efter det andet, indtil Kongen giver anden Ordre. Sj. T. 23, 48. K.

— Miss. til Ernst Normand. Da Eske Krafse har begæret noget Krongods, nemlig 1 Gaard, kaldet Bøgelund² i Bierel Sogn, 1 Gaard i Biserrup i Vinding Sogn og 1 Gaard i Naalbye³ i Skielbye Sogn i Tybierre Herred, alt i Korsør Len, til Mageskifte, skal han med det første til Kancelliet erklære sig, om dette Gods for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Gaarden. Sj. T. 23, 48. K.

— Miss. til Hr. Christian Friis, Claus Daa og Christen Thomissen. Da Kongen for høje og vigtige Aarsagers Skyld er til Sinds at begive sig ud af Riget i nogen Tid, hvortil Gud give Lykke og Fremgang, men ikke er vis paa, til hvilken Tid han igen kan komme tilbage til Riget, skulle de rette deres

¹ I Konc. har her i Stedet først staaet: til Theodorum Rodenburg.

² Bøgelund, V. Flakkebjærg H.

³ Naadby, Tybjærg H.

Lejlighed efter at være til Stede hos Kongens Søn, Hertug Christian, den udvalgte Prins, for at meddele denne deres gode Raad i hvad vigtigt der kan forefalde. De skulle opholde sig i København eller hvor de for Sygdommens Skyld bedst kunne, men saaledes at de ere saa nær ved Prinsen, at de kunne være til Stede, naar denne behøver deres Raad. Sj. T. 23, 48 b. K.

3. Maj (Kbhvn.). Miss. til Claus Daa og Christopher Ulfeldt. Da Kongen har bestemt, at der skal holdes Herredag i Trondhjem i Norge førstkommende 25. Juli, men for vigtige Aarsagers Skyld ikke selv kan være til Stede, skulle de rette deres Lejlighed efter at være i Trondhjem til den Tid for i Kongens Fraværelse at sidde Retterting og hjælpe enhver til Ret i de Sager, der komme for. Naar Claus Daa kommer hjem fra denne Rejse, skal han igen indstille sig i København eller hvor de andre af Kongen forordnede Kommissærer da ere, og sammen med disse efterkomme sin Bestilling. Sj. T. 23, 48 b. K.

— Miss. til Hr. Anders Bilde, Tage Thott og Christopher Ulfeldt. Da Kongen forarsages til at begive sig ud af Landet, skulle de, hvis der under Kongens Fraværelse skulde foretages noget fjendtligt mod Kongens Lande, hvad Kongen dog ikke formoder, have flittigt Tilsyn for at afværge og forhindre saadant og have god Agt og Kundskab paa alt efter den Ed, som de have svoret Kongen og Riget; dog skulle de holde dette hemmeligt hos sig selv. Sk. T. 5, 165 b.¹.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Jacob Thides af Skelling har berettet, at han er kommen i nogen Trætte med en af deres Medborgere, ved Navn Jens Pedersen, angaaende Fragt og Skibshandel imod Sørøtten og skriftlig Kontrakt og derved har lidt adskillig Uret med Fængsel uden Dom og Nedsættelse af mange Penge paa en Ret. Da han har beklaget sig over, at han ikke uden stor Skade og Forsømmelse i lang Tid kan udføre denne Sag efter Retten, saaledes som han nærmere kan berette dem, skulle de saa snart som muligt indstævne Parterne i Rette for sig, forhøre dem og afsige endelig

¹ Tr.: Meidell, Bille-Ættens Hist. II. 177 f.

Dom mellem dem, saa ingen kan have Grund til at beklage sig, saafremt de ikke ville staa tilbørligt til Rette derfor. De skulle samtidig anstille nøje Undersøgelse om det Egetømmer, som Jens Pedersen har udført fra Norge paa Skipper Jacob Thides Skib, og til hvis Udførsel han foregiver at have haft Kongens Tilladelse, og siden erklære sig i Kancelliet derom. Sj. T. 23, 49. K.

3. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hans Grabow til Skabelumgaard og Christen Clausen, Landsdommer paa Bornholm, om at være til Stede, naar Fru Kiersten Kaas til Sinklarholm, Hr. Anders Sinklars Enke, overleverer Hammershus Slot paa Bornholm til Holgier Rosenkrantz til Glimming med Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør overleveres, besigte Bygningen paa Slottet og Ladegaarden og de under Slottet hørende Skove og give Holgier Rosenkrantz alt beskrevet under deres Hænder og Signeter. Sk. R. 4, 350.

— Ligelydende Miss. til Knud Gabriel og Erik Rosenkrantz om at overlevere Christoffer Ulfeldt Inventariet paa Laugholm. Udt. i Sk. R. 4, 350 b.

— Ligelydende Miss. til begge Borgemestrene i Visby om at overlevere Falk Lykke Visborg Slot med Inventarium. Udt. i Sk. R. 4, 350 b.

— Miss. til Markor .Bilde. Da der snarest skal holdes Skifte efter afdøde Jørgen Aschersleben til Jerstrup, skal han paatage sig Værgemaalet for Jomfru Hilleborg Aschersleben, medens Skiftet staar paa, og paase, at der vederfares hende hvad Ret er. F. T. 3, 840.

— Ligelydende Miss. til Eyller Qvitzov om at være Væрге for Jomfru Bergete Aschersleben. Udt. i F. T. 3, 840.

— Miss. til Henning Valkendorf til Brangstrup om at være Væрге for Jomfru Margrette Aschersleben. Udt. i F. T. 3, 840.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Kongen har bevilget, at Hr. Knud Jensen, Sognepræst i Fruering, af det gamle Jagt-hus paa Rye Jagtgaard maa faa hvad Tømmer, Tagsten og Mursten, han kan have Brug for til Opbyggelsen af sit Hus. J. T. 7, 333.

— Miss. til Otte Skeel. Da Thomis Kaas har begæret noget Krongods i Duholm Klosters Len paa Mors, nemlig 1

Gaard, kaldet Blaaberig, i Rækbye Sogn, 3 Gaarde og 1 Bol i Karby By og Sogn og 1 Gaard i Torby i Sønder Herred samt 1 Gaard i Haldts Len, til Mageskifte, skal Otte Skeel snarest erklære sig, om Kronens Gods for Belejligheds og Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 7, 333 b.

3. Maj (Kbhvn.). Miss. til Laurits Lindenov. Kongen, der har bragt i Erfaring, at en Enkes Søn, ved Navn Jens Pedersen, i Starup i hans Len [Aarhus] har forset sig med Lejermaal i tredje Len, bevilger, at Moderen maa afsone Sagen, og at Sønnen maa blive hos hende eller andensteds, hvor han vil. J. T. 7, 333 b.

4. Maj (—). Miss. til Mogens Kaas om, at Kansler Hr. Christen Friis paa egen Bekostning maa lade indplanke en Vej fra Bygraven ud til sin Have. Sj. T. 23, 49. (Tr.: KD. V. 79).

— Forordning om Mønten. Samt. Tryk. (Tr.: CCD. IV. 229 f. Collin, Om Rigsmønt og Courant. Bil. Nr. 9. Scharling, Pengenes synkende Værdi S. 428).

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Kongen har bragt i Erfaring, at Økonomen ved Universitetet paa de 100 Studenters Vegne kommer til kort med Kronens Part af Beldring Tiende, der er henlagt til de 100 Studenters Underhold, idet nogle Bøndergaardes Avl og Ejendom er blevet lagt under Beldringgaard. Hvis det er rigtigt, skal han paa Kongens nærmere Ratifikation udlægge de 100 Studenters Økonom Vederlag af andre Kronens Tiender for det, som deres Part af Tienden af de under Beldringgaard lagte Bøndergaarde kan beløbe sig til; derimod skal Beldringgaards Avl fremdeles, ligesom tidligere, være fri for enhver Tiende. Sj. T. 23, 49 b. K.

— Miss. til Mons Pax og Mons Kaas. De unge Profesorer ved Universitetet, der nyde det metaphysiske Stipendium, have berettet, at der resterer til dem 5 Pd. Mel af Nyemøllens Landgilde for 1623 paa Grund af et Mageskifte, hvorved Møllen er lagt ind under Roskildeggaard. Ligeledes klage de over, at Mikkil Nielsen i Kongsted Borups Landgilde for 1623, 1 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg, skal være oppebaaret paa Roskildeggaard, og at det, som er modtaget til Skifte derfor af Ishøfve, er oppebaaret til Københavns Slot. Endvidere skulle Kongens Kommis-

særer den 6. Decbr. 1623 have udlagt Vederlag for 2 Gaarde i Tostrup Valdbye, men skønt Landgilden af disse saa længe efter Mortensdag har været forfalden til Domkirken, skal dog $2\frac{1}{2}$ Pd. Byg, 1 Fjerd. Smør, $3\frac{1}{2}$ Td. Havre, 2 Lam, 2 Gæs og 6 Høns for 1623 være oppebaaret til Københavns Slot. Saa fremt de kunne erfare, at Professorerne have lidt Tab, saaledes som de have berettet, skulle de gøre dem Fyldest derfor. Sj. T. 23, 50. K.

4. Maj (Kbhvn.). Miss. til Otte Skeel, Gunde Lange og Tønne Friis. De have for nogen Tid siden faaet Kommission og Befaling angaaende et Mageskifte mellem Kongens Hus og Amt Svabsted og Aabenraa Amt. Af en Skrivelse fra Hertug Frederik af Holsten erfarer Kongen nu, at det er meddelt dem, at Kommissionen ikke kan have Fremgang til den bestemte Tid, da Tiden falder Hertugen for kort, og at han vil gøre Kongen andre Forslag. De skulle derfor ganske lade Kommissionen bero og rette sig efter at være i Flensborg 13. Juni for af Hertugens Deputerede at erfare, hvad Hertugen vil afstaa til Kongen for Svabsted Hus og Amt med det, som skal forblive derved, hvorefter de skulle tilstille Kongen god og rigtig Relation derom. De skulle derfor lade sig mærke med, at de aldeles ingen Befaling have til at forhandle om et Mageskifte, men kun til at tage Hertugens Angivende ad referendum. De skulle hos Kongens Statholder og andre Lensmænd flittigt forespørge, om der til Svabsted hører Gods eller i andre Len og Kongens Enemærker findes Gods, som for Belejligheds eller anden Herligheds Skyld ikke kan mistes fra Lenet, hvilket de saa skulle tilkønde-give baade Kongen og Hertugens Kommissærer, for at det kan vides, hvor meget af Svabsted Gods, der sammen med Huset kan undes Hertugen til Mageskifte. J. T. 7, 334.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1625 at regne, for Falk Lykke til Bollerup paa Visborg Slot paa Gulland, ligelydende med Forleningsbrevet [af 30. April 1622] for Christopher Ulfeldt. Udt. i Sk. R. 4, 338 b.

5. Maj (—). Miss. til Tagge Thott og Sigvort Grubbe. De have for rum Tid siden¹ faaet Ordre til at besigte 1 Gaard

¹ 15. Febr. 1622.

i Sølfagger i Skaane, som Kongen begærede til Mageskifte af Gunde Lange til Søfde, Befalingsmand over Tønsberg Len, og 2 Gaarde og 2 Gadehuse i Taagerød, som denne begærede til Vederlag derfor. Da det er berettet Kongen, at Bønderne paa Godset ikke have angivet deres Herlighed og Ejendom rigtigt, skulle de opnævne 8 uvildige Mænd, der med det første skulle begive sig til Godset og undersøge, om der til dette ligger mere Herlighed og Ejendom, end der allerede er angivet. Da Kronens Gods beløber sig til mere end Gunde Langes Gaard, tilbyder denne at gøre Vederlag derfor i 2 Gaarde i Øre og 1 Gaard i Tiderup i Landskrone Len. Hvis Kongen kan være tilfreds med dette Vederlag, skulle de besigte dette Gods og snarest indsende Besigtelsen. Sk. T. 5, 165 b.

5. Maj (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis til Hesselager og Anders Friis til Krabisholm, Embedsmænd paa Aalborghus og Seigelstrup. Hans Lindenov til Gafnøe, Embedsmand paa Kalundborg Slot, har til Mageskifte for sit Gods paa Møen foruden Godset paa Lunøe begæret følgende Gods i Aalborghus Len: Ulsted By i Kier Herred, 1 Bol, kaldet Abelholt, Kuolgaard, Langtved, Holte, Holdted Enge, Snarholdt, 1 Gaard, kaldet Ulstedlund, 4 [Gaarde] i Mielholt og 3 Gaarde i Kieret, og har tilbudt, hvis disse Gaarde beløbe sig til mere end Godset paa Møen, da at ville gøre Udlæg derfor i noget af sit Gods i Aalborghus Len, nemlig 2 Gaarde i Saltom By og Sogn i Hvedboe Herred, Kølsensgaard¹ i Jedtsmark Sogn, 1 [Gaard] i Hingelbiere i Hand Herred, 1 [Gaard] i Drumshafve, 1 Gaard i Klim By og Sogn, 1 Gaard i Prestbiere, 1 Gaard i Vester Svenstrup, 1 Gaard i Vester Thorup By og Sogn, og hvis det ikke forslaar, da yderligere Udlæg i 2 Gaarde i Ingelstrup By og Sogn i Hundborg Herred og 1 Gaard i Vestrup. Da Tønne Friis tidligere har faaet Befaling til at erklære sig, om Godset kan mistes fra Slottet, men kun har erklæret sig om de 2 Gaarde, Vester Aslund, som skal være en Hospitalsgaard, og Agdrup, der skal ligge saa nær ved Slottet, at den ikke kan mistes, og med Hensyn til det andet Gods kun har erklæret sig om, hvad Herlighed der ligger dertil, hvorom han ingen Befaling har haft,

¹ Kølsensgaard.

skal han, saafremt Godset kan mistes fra Lenet, sammen med Anders Friis besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 7, 334 b.

6. Maj (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Kongen har bevilget, at Liggerne her paa Københavns Slot maa faa mere i Løn, saa de kunne blive ved, og at der maa blive ansat en Undervrager, der skal have det halve i Løn som Vrageren og nyde halv Fordel med denne. Endvidere har Kongen bevilget, at Proviantskriveren og de andre Tjenere paa Provianthuset maa faa deres Løn saaledes forbedret, at de kunne underholde sig deraf. Tømmermændene paa Bremerholm, der bespises paa Kongens Bekostning, maa faa deres Løn forbedret saaledes, at 20 Tømmermænd faa 28 Sk. om Dagen hver, 20 andre 24 Sk. hver, 20 andre 20 Sk. hver og 20 andre 16 Sk. hver om Dagen, en Borer 10 Sk. om Dagen, en Bolteslager 12 Sk. og en Savskærer 12 Sk. Kongens Skibsbyggere Mester David og Mester Daniel maa hver Uge faa Fetalje for 6 Specieort hver og Fetaljen skal anslaaes dem, ligesom Skippernes Fetalje er anslaaet. Til Gengæld skal hver Mester være forpligtet til hvert 4. Aar at have lært og undervist 12 Personer, som kunne passere for ret gode Skibstømmermænd, og de skarpsindigste blandt disse 12 Personer skulle de være forpligtede til at undervise og lære i Cirklernes Delinger. Kongen har bevilget dem 4 Speciedlr. for hver Person, naar de have udlært. Hver Mestersvend for Tømmermændene maa faa sin Aarsløn forbedret med 10 Dlr. og den øverste Mestersvend med 15 Dlr. Sj. T. 23, 50 b. K.

— Miss. til Claus Daa og Palle Rosenkrantz om at betale de Penge, som de skulle udgive til de fattige, til Vartov Hospital. Sj. T. 23, 51. K. (Tr.: KD. V. 79).

— Miss. til Mogens Pax om, at han maa begive sig i Ægteskab med Jomfru Birgitte Mund, dog skal han derfor betale 2500 Rdlr. in specie til Vartov Hospital. Sj. T. 23, 51. K. (Tr.: KD. V. 79).

— Miss. til Dr. Hans Reisener og Knud Marquursen, Borge-mester, at anvende de Penge, som de paa Vartov Hospitals Vegne faa af Claus Daa, Palle Rosenkrantz og Mogens Pax, til Hospitalets Bygning. Sj. T. 23, 51. K. (Tr.: KD. V. 79 f.).

— Miss. til Rentemestrene. Da Kongen har bevilget, at

Bygholms Lade, der er i Grund blæst ned, maa blive genopbygget, skulle de skaffe Tømmer og andet Tilbehør dertil efter den af Oluf Parsberg underskrevne Fortegnelse. Sj. T. 23, 51 b. K.

6. Maj (Kbhvn.). Mageskifte mellem Hr. Anders Bilde til Rosendal, Embedsmand paa Helsingborg Slot, og Kronen. Sk. R. 4, 338 b. (Se Kr. Sk.).

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1625 at regne, for Holger Rosenkrantz til Glimminge paa Hammershus Len paa Bornholm [ligelydende med Forleningsbrevet af 30. April 1622 for Hr. Anders Sinklar, naar undtages, at den aarlige Afgift fastsættes til 2647 enkende Dlr. og at Holger Rosenkrantz kun maa oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst og slet intet af Oldengælden]. Sk. R. 4, 341 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz til Glimminge. Da Hans Pors til Nørgaard har berettet, at han har nogen Trætte angaaende en Arv paa Bornholm, som er tilfalden ham, befales det Holger Rosenkrantz at hjælpe ham eller hans Fuldmægtig til Ret, saa vidt Lov og Ret og Billighed tilsteder, saa ingen med Grund kan beklage sig. Sk. T. 5, 166.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Bønderne paa Bornholm skulle lønne 2 Personer, der skulle anføre dem, skal han forhøre sig om 2 gode forsøgte Soldater, der tidligere have betjent i det mindste Sergents Plads, og give Bønderne Tilhold om hver at betale 8 eller 10 Skill., mere eller mindre, eftersom Gaardene ere til, til deres Underhold. Sk. T. 5, 166 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe og Gabriel Kruse om i Sommer at sende saa mange Brosten som muligt til Christianshavn ved København og oplægge dem paa Broen sammesteds. Sk. T. 5, 166 b.

— Miss. til Bispem i Skaane om at give Hr. Christen Hermandsen Tilhold om at rømme Hæglinge Kald for den Præst, som nylig er kaldet dertil. Sk. T. 5, 167.

— Miss. til Axel Rosenkrantz. Da Kongen har bragt i Erfaring, at det Gods, som Kongen har bevilget ham til Mageskifte, beløber sig til meget mere end det Gods, han vil udlægge derfor, eftersom det er meget ubilligt at regne Ejendom lig med Landgilde, skal han udlægge noget mere Gods til Kro-

nen, saa hans Gods noget nær kan beløbe sig til det samme som Kronens Gods, saa man en Gang kan komme til Ende med Mageskiftet. Sk. T. 5, 167.

6. Maj (Kbhvn.). Miss. til Johan Friis. For nogen Tid siden har Kongen bevilget, at Hans Lindenov, Embedsmand paa Kallundborg Slot, maatte lade Trankier Slot reparere, hvilket dog endnu ikke er sket. Johan Friis skal nu lade gøre et rigtigt Overslag over alle de Materialier, som mindst behøves dertil, og lade forfarne Haandværksfolk undersøge, hvad der kan gaa til af Arbejdsløn og andet, saa billigt som muligt, hvorefter Kongen saa kan erklære sig. F. T. 3, 842.

— Miss. til Johan Friis. Kongen har bevilget, at Henrik Jespersen maa faa den Ejendom paa Lavind, som han ønsker at mageskifte med Bønderne, dog skal Johan Friis paase, at Bønderne faa nøjagtigt Vederlag og lige saa belejligt Gods som det, de udlægge. F. T. 3, 843.

— Miss. til Tyge Brahe. Da der er Trætte mellem Verner Parsberg til Lynderupgaard og Jomfru Johanne Lykke, befales det ham at tage sig af den Sag og forsvare hende, saa vidt Lov og Ret er. Ligeledes skal han svare for hende i den Sag, som hun har med sin forordnede Værge, Falk Gjøe, angaaende Fællesarv. J. T. 7, 336 b.

— Miss. til Tyge Brahe. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Besættelsen af Leneb¹ og Veyby Sogne er forhalet mere end tilbørligt og imod Kongens Ordinans, befales det ham at indsætte M. Søfren, forhen Rektor i Roskilde Skole, til Sognepræst i Sognene, hvis han da kan kendes dygtig dertil af Bispen. J. T. 7, 336.

— Miss. til Tønne Friis. Kongen har bevilget, at Jørgen Ollufsen, Borgemester i Aalborg, efter sin Begæring maa entlediges fra Bestillingen. De Mænd i Aalborg, der ere dømt til deres 40 Mk., men ingen Formue have, maa afsone deres Sag efter deres Evne, dog hermed ikke ment de to, der have saaret den Skrædder i hans eget Hus, hvilke skulle tiltales. Han skal straks sende den Bysvend, der er dømt

¹ Lem, Rødding H.

paa Livet, til Bremerholm for at arbejde i Jærn. J. T. 7, 336.

6. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Jørgen Oelsen, Borgemester i Aalborg, der en Tid lang har været Borgemester, bevilger, at denne herefter maa være forskaanet for Borgemesterbestillingen. J. R. 8, 56 b.

— Miss. til Niels Krabbe og Otte Skeel. For nogen Tid siden¹ har Kongen paalagt Niels Friis til Krastrup at være Væрге for hans afdøde Broder Ifver Friis til Volstrups Børn under Kansler Hr. Christian Friis til Kragerups Direktion, da denne paa Grund af sin daglige Bestilling i Kongens Tjeneste er bleven forskaanet for Værgemaalet; særlig skulde Niels Friis være Væрге for den ældste Datter, Jomfru Mette Friis, ved Skiftet. Da forskellige Punkter vedrørende Skiftet endnu ere uklarede mellem Arvingerne og de tidligere¹ have faaet Ordre til at være til Stede, naar Skiftet skal foretages, og da de i den Afsigt, som de allerede have gjort, have indført, at der paany bør anholdes om kongelig Befaling for at faa Skiftet bragt til Endelighed, befales det dem herved at samles ved første Lejlighed, indstævne de interesserede Parter og de af Kongen forordnede Værger for sig og bringe alle Tvistigheder til Ende. J. T. 7, 336 b.

7. Maj (—). Kvittansiarum til Otte Brahe Peder sen paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Kallundborg Len fra 1. Maj 1622 til 1. Maj 1624. Udt. i Sj. R. 18, 48 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1625 at regne, for Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Rigsraad, paa Laugholm Len, uden Afgift, dog forbeholder Kongen sig al Told, Sise og Vrag, som falder i Lenet. Han skal tjene Riget med 4 geruste Heste. [Iøvrigt ligelydende med Forleningsbrevet af 30 April 1622 for Holger Rosenkrantz]. Sk. R. 4, 343 b.

— (**Frøderiksborg**). Miss. til de tre Herremænd [Mogens Kaas, Anders Friis og Laurits Lindenov], der ere Værger for afdøde Ifver Friis's Børn. Da Skiftet efter afdøde Ifver

¹ 15. Okt. 1623.

Friis til Volstrup med det allerførste paany skal foretages og bringes til Ende med Hensyn til de Punkter, som Kongens Tilforordnede ikke have bragt fuldstændig til Ende, skulle de rette sig efter at være til Stede ved Skiftet, naar de tilsiges, og varetagte Jomfru Karen Friis's [Jørgen Friis's og Margrete Friis's] Tarv, som de ere Værger for, og ikke begive sig derfra, førend Skiftet er bragt fuldstændig i Orden. J. T. 7, 337. Jvfr. 15. Okt. 1623.

7. Maj (Frederiksborg). Miss. til Hans Lindenov. Kongen har bevilget, at Tømmer og Sten fra Kongens Jagtgaard i Kallundborg Len maa tages ned og undes Kronens Bønder, der maatte behøve saadant til deres Bygnings Behov. K. Udt. i Sj. T. 23, 51 b.

— Miss. til Byfogden i København. Kongen bifalder, at den Kok, ved Navn Daniel Fick, som er dømt fra Livet for Tyveri, maa udstaa sin Straf efter Loven, at Valter Andersen fra Tøjhuset maa forvares i Jærn paa Bremerholm og indtil videre arbejde med de andre Fanger, og at de, der have købt og handlet med ham uhjemlet, maa aftinge, eftersom deres Formue kan være. Sj. T. 23, 51 b.

— Miss. til Rentemestrene om at fragte to Skibe, der kunne føre nedennævnte Tømmer fra Gulland og Norge til Flensborg til det derværende Slots Bygnings Fornødenhed: fra Gulland 98 Bjælker, hver 22 Al. lybsk Maal, 140 Sparrer paa 20 Al. og 2000 Latter til Stillinger, hvilke derfor ogsaa skulle bestilles særskilt for Stærkhedens Skyld; det skal indtages i Østergaard paa Gulland, hvor det skal ligge hugget. Fra Norge 200 Tylter Deler til Lofter, 8 Al. lange, 3 Tommer tykke og $\frac{1}{2}$ Al. brede, 300 Tylter Deler til at beklæde med under Skifertaget, 6 Al. lange og $\frac{1}{2}$ Al. brede. Rentemestrene skulle sørge for, at dette Tømmer saa snart som muligt bliver bestilt og leveret til Key v. Ahlefeldt, Embedsmand paa Flensborghus, da han allerede har begyndt paa Bygningen. Sj. T. 23, 52. K.

— Miss. til Claus Daa om, at han maa lade Draxholm Slot reparere med Flikkeri efter det af ham gjorte og overgivne Overslag for henved 250 Rdlr. Han maa derhos af Vindfælder og andet, som kan være til mindst Skade for Skoven, hugge Egetømmer til 17 Stolper og 34 Egestivere og lade

hente 18 Læster Kalk fra Mariager Kloster. Med Reparation af Jagtgaarden sammesteds maa det indtil videre vente. Sj. T. 23, 52. K.

7. Maj (Frederiksborg). Miss. til Mogens Kaas paa Mariager Kloster om at lade Claus Daa faa 18 Læster Kalk til Draxholm Slots Reparation. K. Udt. i Sj. T. 23, 52 b.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Da Kongen har forlenet Christopher Prael, Skolemester for Edelknaberne paa Frederiksborg, med et Præbende i Lund Domkirke, som M. Hans Svaning tidligere har været forlenet med, men han ikke, da han er forhindret i Kongens daglige Tjeneste, kan residere ved Domkirken og gøre de Onera og nyde de Beneficier, som de residerende Kanniker kunne, anmoder Kongen Kapitlet om at lade ham nyde Beneficier og Option i Fællesgods lige med de residerende Kanniker, saalænge han er i Kongens daglige Tjeneste. Siden skal han residere ved Domkirken og gøre Onera lige med de residerende Kanniker. Sk. T. 5, 167.

— Miss. til Bispen i Lund om at lade Niels Christen Helsingør, der en Tid lang har tjent i Kongens Kapel, faa en Kirke- eller Skoletjeneste i Stiftet, hvorsomhelst han efter Ordinansen kan blive lovlig kaldet. Sk. T. 5, 167 b.

— Miss. til Markor Bilde og Jørgen Brahe. Før nogen Tid siden have de faaet Ordre til at besigte Kronens Ø Toerø i Nyborg Len, som Fru Ellene Marsvin, Knud Ruds Enke, har begæret til Mageskifte for noget af sit Gods i Nyborg Len. Det befales dem nu snarest at besigte Godset og straks gøre til Ende med Mageskiftet, da Kongen har bevilget, at Fru Ellene Marsvin straks maa overtage Øen. F. T. 3, 843.

— Miss. til Jacob Ulfeldt om straks at lade Fru Ellene Marsvin til Ellensborg faa Øen Toerø og under Nyborg Len igen modtage det Jordegods, som Markor Bilde og Jørgen Brahe udlægge til Kronen derfor, og lade det indskrive i Jordebogen. F. T. 3, 844.

— Miss. til Jørgen Brahe og Hening Valkendorf. Fru Marren Brockenhuus, Jørgen Ascherslebens Enke, har berettet, at hendes afdøde Husbonde har faaet Indførsel i afdøde Peder Straales Gods og faaet Konfirmation derpaa, først i hans Part i Lamhafve, dernæst i noget Bøndergods og for Resten i Torpegaards Hovedgaard, saaledes som hun selv nærmere kan

berette. Hvis det findes at være rigtigt, skulle de rette sig efter at kunne være til Stede for at taksere Godset, siden likvidere det mod Gælden, som det kan være lovligt, ret og billigt, og saaledes som de ville forsvare, og udlægge enhver sin Part af Godset, dog skulle de flittigt paase, at deres Likvidation sker med Forbehold af Tredjemands Ret, saa at ingen, der bør betales før hende, præjudiceres derved i nogen Maade. F. T. 3, 845.

7. Maj (Frederiksborg). Miss. til Hans Oldeland. Claus Brockenhuus har berettet, at han ikke kan komme til nogen Endelighed med Takseringen af Veilefgaard, hvori han er bleven indført, fordi den rette Lodseddell paa Gaardens Takst og Skyld ikke kan faas, skønt den skal findes hos ham. Naar flere af Kongens gode Mænd efter Ordre taksere Gaarden, skal han møde med Lodseddelen, for at man kan komme til Endelighed dermed. F. T. 3, 846.

8. Maj (Kbhvn.). Skøde til Tage Thott til Erixholm, Embedsmand paa Sølvitsborg, paa en Kronens Gaard i Købmagergaden i København, der er tildømt Kronen for den Gæld, som Otte Brahe til Torbenfeld skyldte Kronen. Sj. R. 18, 48. (Tr.: KD. III. 48).

— (**Frederiksborg**). Forleningsbrev for Rasmus Melkiorson paa Kroen ved Frederiksborg Slot, uden al Afgift og Tyngde. Han maa aarlig faa 200 Læs Ved af Kronens Skove, hvilke Lensmanden paa Frederiksborg skal udvise ham. Endvidere maa han oppebære Foder og Maal til 2 Heste og 2 Køer og nyde fri Olden i Lenets Skove til sine egne hjemmefødte Svin, naar der er Olden. Rasmus Melkiorson maa faa Vin af Kongens Kælder til den samme Pris, som den er købt for, men han maa ikke sælge den i Ametal udenfor Kroen. Endvidere vil Kongen sørge for, at han for en rimelig Pris faar hvad Flæsk, Fisk, Salt og andet, som han har Brug for til Udspisningen. Ingen andre i Hillerød, Ølskøbing og her omkring Slottet maa udtappe Øl eller Vin udover deres egen Husholdnings Behov, medmindre de have eller faa særlig Bevilling dertil. Rasmus Melkiorson skal være forpligtet til at holde Kro for Kongens Hoftjenere, baade dem i Gaarden og dem i Kancelliet, og deres Folk med Senge og Kamre, samt Hø, Havre og Straafoder til deres Heste, hvis de begære det, saa de fremfor andre

skulle have deres Værelser deri, medens de ligge der. Han skal skaffe baade dem og de fremmede, der gæste Kroen, god Redelighed med god Mad og godt Øl samt Hø, Havre og Straafoder til en rimelig Betaling, saa at ingen med Billighed kan have noget at klage over. Sj. R. 18, 49.

8. Maj (Frederiksborg). Skibsartikler. Orig. og Samt. Tryk. (Tr.: CCD. IV. 256—87).

— Holm- og Arsenalartikler. Orig. og Samt. Tryk. (Tr.: CCD. IV. 230—56).

— Miss. til Sten Villomsen. Kongen sender ham hermed Skibs-, Arsenal- og Holmsartiklerne med Ordre til at lade dem forvare i Holmens Skriverstue og meddele enhver, der bør have det, rigtig Kopi af dem. Kongen bifalder, at der i den sidst sendte Skipperinstruks udelades den Artikel, at der skal gøres Regnskab for gammelt Kabeltov. Kongen vil endvidere have det Punkt og den Straf udeladt, som nævnes deri, naar Skibe komme til at staa paa Grund, medmindre det skelligt kan bevises, at det er sket paa Grund af Skipperens Forsømmelighed. Sj. T. 23, 52 b. K.

— Miss. til Rentemestrene om at søge Lejlighed til snarest og paa bedste Maade at faa nogle af Kongens Skibsfolk, 6 Personer af Kongens Skib Heringsnese, der ere blevne fangne i Tyrkiet, ransonerede og føre det til Udgift for Kongen i Regnskabet. K. Udt. i Sj. T. 23, 52 b.

— Miss. til Kansler Hr. Christen Friis om at tage Haanden af de Adelspersoner, der overfalde Vægterne om Natten, paa, at de ville blive liggende i deres Logementer, indtil Kongen har dømt i Sagen. Sj. T. 23, 53. K. (Tr.: KD. V. 80).

— Miss. til Lensmændene¹ over begge Rigerne. De skulle lade Forordningen [1. April 1625] om Adels Rostjøneste forkynde i deres Len (dette kom dog ikke i de norske Breve) og tilstille enhver Tolder i deres Len hosfølgende Toldrulle paa Smaatolden, saa enhver kan vide at rette sig derefter. De skulle hemmelig advare enhver af Kongens Under-saatter i deres Len, som herefter sælger eller køber noget, der

¹ De opregnes alle.

med Rette bør fortoldes efter Toldrullen om Smaatolden, at de selv skulle erlægge den paabudte Told til de Toldere, som nu ere eller herefter blive forordnede af Danmarks Riges Raad og Kommissærer i Skaane, for at enhver af dem i Tide kan vide at slutte deres Køb og Salg derefter, da Kongen vil lade denne Told oppebære af sine egne Undersaatter, men ikke af fremmede. Da Kongen efter Danmarks Riges Raads Begæring har ladet Mønten forbedre efter hosfølgende Forordning om den forrige Mønts Afsættelse [4. Maj 1625], hvilken sendes dem til Forkyndelse i deres Len og til Efterkommelse, skulle de oppebære den nu sidst paabudte Skat udelukkende i gode enkende Rdlr. in specie og sende den til Hr. Giert Rantzau til Breidenborg til de bestemte Tider, hvis det ikke er muligt at skaffe den til Veje før, da det er meget magtpaaliggende. (I Brevene til Laurits Lindenov (Aarhus Len), Tønne Friis (Aalborghus Len), Axel Urne (Haldsted Kloster), Jacob Ulfeldt (Nyborg Len), Holgier Rosenkrantz (Odensegaard), Jørgen Brahe (Hagenskov Len) og Mons Kaas (Københavns Len) indførtes tillige: De skulle føre flittigt Tilsyn med det spanske Kompagni i Købstaden N i deres Len, at Vin og Salt takseres og undes for rimeligt Køb, saa at der med alting forholdes efter Kongens Forordninger og de dem givne Privilegier, saafremt Kongen ikke skal foraarsages til at gribe til andre Midler, hvis der kommer flere Klager). (I Brevene til Mons Kaas (Københavns Len), Jørgen Urne (Kronborg og Frederiksborg Len), Mons Pax (Roskilde Len), Alexander Papenheim (Holbæk Len), Claus Daa (Draxholm Len), Hans Lindenov (Kallundborg Len), Jacob Ulfeldt (Ringsted Len), Jost Høg (Sorø Kloster), Ernst Normand (Antvorskov Len), Palle Rosenkrantz (Vordingborg Len), Peder Basse (Møen) og Frederik Reedtz (Tryggevælde Len) indførtes tillige: De skulle lade de hosfølgende Opgivel-sesbreve [23. Marts 1625] paa Indførsel af Huder og Urtefrø her i Riget forkynde og paase deres Overholdelse). (I Brevene til de norske Lensmænd indførtes tillige: De skulle lade medfølgende aabne Brev om Indførsel af allehaande Korn og Fetalje i Norge forkynde allevegne i deres Len og paase Overholdelsen af det). Sj. T. 23, 62 b. K.

8. Maj (Frederiksborg). Miss. til Landsdommerne over hele Riget om at lade Forordningerne om Adelens Ros-

tjeneste, om Toldrullen paa Smaatolden og om Mønten forkynde paa Landstingene og holde dem til Stede ved Tinget. Udt. i Sj. T. 23, 64.

8. Maj (Frederiksborg). Miss. til Dr. Hans Vandel. Niels Krabbe til Torstedlund har berettet, at Sognepræsten i Sønderup i Viborg Stift paa Grund af stor Skrøbelighed og Afsindighed i høj Grad trænger til at hjælpes med en dygtig Kapellan, som kan forestaa Sognene med Kirketjeneste og andet, saa Nabopræsterne kunne blive fri for den Besværing, som de en Tid lang have haft med at betjene Sognene, og han har meddelt, at han gerne vil have sin Sognepræsts Kapellan befordret til dette Kapellani. Hans Vandel skal undersøge Sagen og i alle Maader ramme Guds og Menighedens Ære og Forfremmelse og den fattige skrøbelige Mands Gavn og Tarv. J. T. 7, 337 b.

— Miss. til Dr. Hans Vandel. Da Kongen har erfaret, at Skolemesteren i Viborg er død, befales det ham at indsætte M. Niels Poulsen til Skolemester i Stedet. J. T. 7, 338.

9. Maj (—). Instruks for Prins Christian V, hvorefter han skal rette sig med Regeringens Førelse i Kongens Fraværelse. Sj. R. 18, 145. K. (Tr.: CCD. IV. 745 ff.).

— Instruks for Christoffer Urne til Aasmark og Axel Arenfeldt til Liusholt, Rentemestre. Sj. R. 18, 50. (Tr.: CCD. IV. 747 f.).

— Aab. Brev om, at Gødert van Lyck, Borger i København, paa egen Bekostning maa opbygge en Papirmølle her i Riget, hvor han agter det bekvæmest, lade gøre Papir der og sælge det. Sj. R. 18, 51 b. K.¹

— Miss. til Jost Høg om at indtage Hendrik Butienters Søn i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 23, 52 b.

— Aab. Brev om, at Christen Hansen, Borgemester i Malmø, for denne ene Gang maa udføre 2000 Tdr. Malt af Riget, saafremt han erfarer at kunne sælge det med Fordel udenfor Riget, dog skal han sejle paa Weseren med det og blive dér 8 Dage, men hvis han ikke kan afhænde det dér, maa han

¹ Tr.: Nyrop, Strandmøllen S. 14 f.

sejle med det til det Sted, hvor han mener med størst Fordel at kunne sælge det. Sk. R. 4, 345.

9. Maj (Frederiksborg). Miss. til Falk Lykke om at lade Jomfru N. Bilde, der er hos hans Hustru, komme til Frederiksborg med nærværende Bud til Fru Kiersten Munk. Der sendes Pas paa Befordring til hende og Buddet. Sk. T. 5, 167 b.

— Miss. til Fru Elline Marsvin. Hun maa lade det udføre, som nødvendigvis maa repareres paa Klosterets [Dalum] Bygning, dog skal det ske med saa ringe Bekostning som muligt. F. T. 3, 846.

— Miss. til Niels Sehested. Kongen har bevilget Mogens Kaas til Frøstrup, Embedsmand paa Københavns Slot, at han under den sjællandske Fane, hvor han skal stille med de Heste, som han skal holde af sit Len, ogsaa maa stille den Hest, som han med flere er takseret til at holde af sit Gods i Jylland, og saaledes her holde den Rostjeneste, som ellers burde holdes i Jylland. Niels Sehested skal derfor forskaane ham og de andre for at holde Hesten under hans Fane. J. T. 7, 338 b.

— Miss. til Hertvig Bilde. Paa Begæring af Jomfru Lissebet Friis har Kongen bevilget, at hun herefter selv maa forestaa sit Gods og dermed betale sin Gæld, som hun selv bedst kan. Han skal derfor levere hende alt det af hendes Gods og Løsøre, som han har modtaget af hendes forrige Væрге Frederik Munk. Hvad Frederik Munk endnu har hos sig af samme Værgemaal uklareret og uleveret, skal ligeledes overleveres hende selv mod hendes egen Receptisse og Kvittering. J. T. 7, 339.

— Aab. Brev om, at Kromanden i Gæsteherberget udenfor Vesterport ved København i 2 Aar maa være fri for at svare Told af det Øl og Vin, som han udtapper i Kroen. Sj. R. 18, 51. K. (Tr.: KD. III. 49).

— Miss. til Rentemestrene. Da Jørgen Urne til Alsløf, Embedsmand paa Kronborg og Frederiksborg, har begæret aarlig at maatte faa $5\frac{1}{2}$ Læst 3 Pd. Rug og Mel, $8\frac{1}{2}$ Læst 3 Pd. Byg og Malt og 500 Tdr. Havre af Slottenes Indkomst, hvilket Kongen har bevilget, skulle de afkvitte det i hans Genantpønge, eftersom det allerede er anslaaet ham i hans Genant. Sj. T. 23, 53. K.

9. Maj (Frederiksborg). Miss. til Jost Høg om at have flittigt Tilsyn med Kongens Sønners Institution, saalænge de blive paa Sorø, og holde deres Folk under god Obediens. Sj. T. 23, 53 b. K.

10. Maj (Kbhvn.). Krigsartikler for Fodfolk og Ryteri. Konc. og Samt. Tryk. (Tr.: CCD. IV. 287—329).

14. Maj (Frederiksborg). Miss. til Hr. Anders Bilde og Tagge Thott. Da det, som medfølgende kongelige Missive viser, er Kongens Vilje, at de skulle gennemse den ny Toldrulle over Smaatolden, og Prinsen gerne saa, at det kunde ske her paa Slottet, da han ogsaa gerne vilde have deres Raad og gode Betænkning i andre anliggende Sager, anmodes de om at møde her paa Slottet førstkommande 18. Maj tillige med nogle andre af de nærmest bosiddende Rigsraader, som Prinsen venter til samme Tid. Sk. T. 5, 168¹.

15. Maj (—). Miss. til Palle Rosenkrantz. Af hoslagte Supplikation vil han kunne se, hvad Cathrine Kruses har ladet andrage. Han skal flittigt undersøge Sagen og snarest erklære sig til Prinsen om alle dens Omstændigheder. Sj. T. 23, 53 b.²

— Miss. til Rentemestrene. Prinsen har eftergivet Reinholdt Hansen, Hofmønsterskriver, Rentepengene af den Restance, som han er bleven Kongen skyldig paa sit Regnskab for de Penge, han har modtaget i Rentekammeret og igen udgivet til Kongens Hofsinder og daglige Opvartere, til 1. Maj 1625, saaledes som de selv have andraget om, hvilket de saaledes skulle føre til Regnskab. Sj. T. 23, 54. K.

— Miss. til Axel Arenfeldt og Mogens Kaas. Det er berettet Prinsen, at der skal være fremsendt Kopi af Mester David Balfors og Mester Daniels Betænkning om Bygningen, Flaa-den, Tømmermændene og anden Holmens Lejlighed, hvilken Betænkning disse to efter Befaling af Sten Villomsen,

¹ Brevene ere herefter udstedte i den udvalgte Prins Christian V's Navn. Ved de Breve, der ere udstedte af Kongen selv, anføres dette udtrykkeligt.

² Ovenover er skrevet: Nu efterfølger hvis brevve hans førstelige naade prinsen udi hans kongl. Maytz. fraverelse hafver ladet udgaa.

Befalingsmand paa Bremerholm, have givet skriftlig fra sig. Indholdet af Betænkningen kunne de se af de hoslagte Kopier. De skulle fittigt undersøge alt, hvad den overgivne Betænkning angaar, faa at vide af Mester David og Mester Daniel, om de vedstaa hvad der i Konvolutten er skrevet at være fremsendt af dem, hvem der efter deres Mening har angivet disse letsindige Praktikker, og specificere, hvad det er for Praktikker, for at Prinsen kan komme i ret Forfaring om, hvad Skade der kan tilføjes Flaaden af disse Aarsager, og i Tide forekomme den. De skulle skriftligt erklære sig til Prinsen om alt, men dog passe paa, at denne Aktion sker i saa stor Hemmelighed som muligt, for at det, hvis der findes nogen Defekt paa Holmen eller Flaaden, ikke skal blive bekendt („divulgeres“), til Skade for Riget i denne Tilstand. Sj. T. 23, 54. K.

15. Maj (Frøderiksborg). Miss. til Sten Villomsen om at erklære sig skriftligt til Prinsen angaaende den overlevere-rede Kopi af Mester Davids og Mester Daniels Betænkning om Bygningen, Flaaden, Tømmermændene og andre Holmens Lejligheder, som disse efter hans Begæring have forfattet, og som han selv nylig har indleveret i Kancelliet med Anmodning om, at der maa blive givet Ordre til at efterforske nærmere derom, hvilket Prinsen ogsaa har givet Ordre til, dog skal det gøres hemmeligt. Sj. T. 23, 54 b.

— Miss til Jacob Ulfeldt. Da Gregers Høg til Rørbeek har begæret at maatte faa noget Kronens Agerland og Engbund i Fløstrup Sogn, som to Bønder i Mullerup og to Bønder i Langetved have i Brug, og som ligger ved hans Gaard udenfor hans Abildhave, som kaldes Duekiold, og iblandt hans egen Gaards Ejendom, til Mageskifte for Vederlag i samme Marker efter uvildige Dannemænds Sigelse i Overensstemmelse med den Kontrakt, som han allerede har sluttet med de fire Bønder, skal Jacob Ulfeldt undersøge, om Mageskiftet kan ske uden Skade for Kronen, og i saa Fald bringe det til Afslutning under Forbehold af Kongens Ratifikation. F. T. 3, 840.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Det er angivet for Kongen, at nogle Udliggere i Bæltet i Skipper af Lybæk Hans Mortenssens Skib have fundet en Kiste med allehaande Silkevarer i, som ikke er bleven angivet og fortoldet i Aalborg eller i Nyborg. I lige Maade er der nogen Misforstaaelse an-

gaaende en Rostockers Told, hvis Gods nu er anholdt og registreret i Toldernes Hus, saaledes som han nærmere kan se af hoslagte. Han anmodes om at give Borgemestre og Raad i Nyborg Tilhold om at afsige Dom om, hvorvidt Skipperne have omgaaedes saa rigtigt med Fortoldningen af Varerne, som det burde sig, og hvorvidt Varerne bør være forbrudte til Kongen eller ej, saa ingen kan have Grund til at besvære sig. F. T. 3, 841.

15. Maj (Frederiksborg). Miss. til Christen Holck og Mogens Kaas. Af hoslagte ville de nærmere kunne erfare de Besværinger, som Bønderne under Lund Gaard paa Mors have fremført over Hans Dyre til Boller, Befalingsmand paa Lund Gaard. De skulle derfor begive sig did, undersøge Sagen og indsende skriftlig Erklæring til Kongen om alle Punkter. Da Kongen vil have Bønderne forskaanede for de sidst paa-budte Arbejdspenge i Henhold til det Brev, som Hans Dyre for kort Tid siden har erhvervet, skulle de samtidig gøre en bestemt Anordning herom, saa Bønderne saa vidt muligt kunne vide, hvad Arbejde de herefter skulle gøre til Gaarden, særdeles med Avl og andet og særdeles med lange Ægter, saa Bønderne kunne blive ved Magt og Avlen til Gaarden blive tilbørlig drevet, uden at nogen kan have noget at klage over. De skulle indsende deres Erklæring og Anordning til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden. J. T. 7, 339 b.

16. Maj (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København. Hvad nærværende Supplikant har andraget, kunne de erfare dels af hans Supplikation, dels af hans egen Beretning. Det befales dem at stævne Parterne i Rette for sig, forhøre dem og dømme i Sagen, hvad Lov og Ret er, saa ingen tilbørligen kan beklage sig derover. Sj. T. 23, 54 b.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Han har anmodet om at maatte flytte Laden paa Ringstedgaard, baade fordi den er saa bygfældig, at den ikke godt kan staa længere, og fordi der er Sveld i den, hvoraf Hø og Foder fordærves og bliver ganske utjenlig. Det befales ham at lade gøre rigtigt Overslag over, hvad det vil koste at nedtage Laden og igen opbygge den paa et belejliger Sted med Hjælp af det gamle Tømmer fra Nygaard, anslaa det stykkevis i Penge til den billigst mulige Pris, som han vil lade det lave for, og indsende Fortegnelsen

til Kancelliet, for at Prinsen derefter kan indhente Kongens Mening derom. Sj. T. 23, 55. K.

16. Maj (Frederiksborg). Miss. til Laurits Lindenov om at give Borgemestre og Raad i Aarhus Tilhold om at være Peder Pedersen beforderlig i en Arvesag i Aarhus, saa vidt Lov og Ret er, saa ingen i nogen Maade kan have noget at beklage sig over. J. T. 7, 339.

— Miss. til Laurits Lindenov og Bispen i Aarhus. Prinsen har bragt i Erfaring, at Hr. Jens Nielsen, Hospitalspræst og Kapellan ved Vor Frue Kirke i Aarhus, er dømt fra sit Kald, paa Grund af at han har sendt sit Kaldsbrev fra sig og ikke har villet indgaa en Kontrakt, saaledes som Dommen yderligere formelder. Da Prinsen finder det rimeligt, at han bliver hjulpet til et andet Kald, fordi en anden er indsat i hans Kald, skulle de hjælpe ham til at faa Kapellaniet ved Domkirken med den dertil hørende Løn efter den af Kongen derom udstedte Forordning, medmindre de have andre nøjagtige og ham lovlig overbeviste Aarsager, hvormed de kunne forhindre ham i at faa Kald. J. T. 7, 339 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1625 at regne, for Malti Juel til Villestrup, Prinsens Kammerjunker, paa Christianopel Slot og Len [ligelydende med Forleningsbrevet af 30. April 1622 for Falk Lykke, naar undtages, at der ikke tales noget om Leverancen af de 25 Skattekøer]. Sk. R. 4, 345 b.

17. Maj (—). Miss. til N. N. om at være til Stede, naar Falk Lykke til Skoufgaard overleverer Christianopel Len til Malti Juel til Villestrup med Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør overleveres med Lenet, besigte Bygningen paa Ladegaarden og de i Lenet liggende Skove og give Malti Juel alt beskrevet under deres Hænder og Signeter. Sk. R. 4, 349 b.

— Følgebrev for Malti Juel til Villestrup til Bønderne i Christianopel Len. Sk. R. 4, 350.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1625 at regne, for Hendrik Gyldenstjerne til Svanholm, Landsdommer i Skaane, paa Helnekirke Len. Han skal svare 100 Rdlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaarden, og maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst. Han skal tjene Riget med

2 geruste Heste. [Med Artikl. 3—5, 8—12, 16—18]. Sk. R. 4, 348 b.

17. Maj (Frederiksborg). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1625 at regne, for Hendrik Gyldenstjerne til Svanholm, Landsdommer i Skaane, paa Froste Herred. Han skal svare 100 enkende Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst. Han skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Artikl. 5, 8—11, 13—14, 16—18]. Sk. R. 4, 347 b.

— Miss. til Knud Grubbe og Gabriel Kruse om at overlevere Hendrik Gyldenstjerne til Svanholm Froste Herred og Helnekirke Len. Udt. i Sk. R. 4, 350.

— Følgebrev for Hendrik Gyldenstjerne til Svanholm til Bønderne i Froste Herred og Helnekirke Len. Udt. i Sk. R. 4, 350.

— Aab. Brev, hvorved Prinsen bevilger, at M. Jørgen Dybvad, der har berettet, at hans afdøde Broder, Dr. Christopher Dybvad, paa Skiftet efter deres afdøde Forældre er bleven ham nogen Gæld skyldig, hvorfor han endnu intet Udlæg har faaet, maa faa Udlæg af sin Broders efterladte Gods og Rettighed, hvad Navn den end kan have, saavidt han med Rette kan tilholde sig det; dog Kronens Rettighed hermed uforkrænket. Sj. R. 18, 51 b. K.¹

— Miss. til Jost Høg om at optage Hendrik Hansen, Søn af Hans Duffrick i Næstved, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 23, 55.

— Miss. til Jost Høg om at optage Hans og Christen Pedersen, Sønner af Peder Christensen i København, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 23, 55.

— Miss. til Jørgen Urne. Han skal skaffe Kvindfolkene paa de under hans Len [Kronborg og Frederiksborg] liggende Ladegaarde hvad de behøve, saa de intet have at bie efter. Han skal lade den lange Stald til Frederiksborg istandsætte med Tag, saa den er tør, og lade Ladegaarden skelne med Straa, naar Gud vil, at der er Langhalm at faa; imidlertid skal der hænges Sten paa. Det Udskud paa den store Ladegaard, som nylig er sat op til Fæstalden, skal gøres

¹ Tr.: Dsk. Mag. 4. R. II. 143.

færdigt, Gavlene tilmures og Baasene gøres i Stand, dog af Bønderne, og Loftet skal overlægges og stænges med Elletræer og andet let Tømmer, saa Hø og Foder kan ligge derpaa. Der skal laves Krybber i Udskuddet til Fæet ligesom i Øksenstalden, hvilke Krybber skulle hugges i København og efterhaanden fremføres, saa de kunne være færdige henimod den Tid, da Fæet skal staldes. Brøndmesteren skal lægge Render ind i Krybberne og ind i den ny Mælkestue. I Udskuddet skal der ogsaa lægges to Render under Jorden, saa Vandet kan løbe af, til hvilke Render der skal skaffes Planker fra København. Kalvestien skal overlægges med Deler, der skulle ligge løse, indtil de ere tørre. Stengærderne skulle overalt istandsættes af Bønderne, som det sig bør. Grøften mellem Ladegaardsmarken og Freersløf skal opkastes, hvilket skal bekostes halvt af Slottet og halvt af Bønderne. Der skal opmures to Gavle paa den Stald ved Beriderbanen, den ene, som skal vende mod Beriderpladsen og staa paa Muren, den anden ved Enden, der hvor Vejret har slaaet Huset ned, ved Enden af Porten. Det Tømmer, som endnu staaer over Ende, skal tages ned og lægges i den Stald, som er tækket, og mærkes af en Tømmermand, saa man igen kan bruge det. Det Blegehus, som er bygget paa Ølskiøb Mark, skal gøres i Stand med Tag, Vinduer og Døre, og der skal sættes et Kvindfolk deri, som kan bo deri, dog maa hun intet Fæ holde, som kan gøre Skade i Vangen. Den Kedel, som nu staaer i Huset, skal ud-brydes, og Jørgen Urne skal lade en anden Kedel, som er tjenligere til Bryggekedel, hente dertil fra København. Fra København skal der sendes 10 Fanger med en, som kan passe paa dem, hvilke skulle bespises paa Frederiksborg og forvares i Taarnet om Natten; disse Fanger skulle nedtage en Hvælv-ing og blive ved Arbejdet, indtil det er forrettet. Jørgen Urne skal paase, at der støttes med Stillinger derunder, saa at det kan gøres uden Skade. Tønnis Smed skal kun beholde saa mange Folk, som han kan holde 1 Postvogn og 4 Arbejdsvogne vedlige med. Snedkeren skal ganske afskaffe sine Folk. Sporemageren skal alene blive, men Folkene afskaffes. Sadelmageren og hans Søn skulle blive, de andre afskaffes. Hjulmageren med en Dreng skal blive, de andre afskaffes. Den Fuglefænger, som sidst kom fra Tyskland,

skal blive, den anden, som er den gamles Søn, afskaffes. De to Urtegaardsmænd skulle hver beholde en Svend og en Dreng. Den, som varer paa Kaninekerne, skal afskaffes, ligesaa Taarngemmeren, hvorefter Portneren i den nederste Port foruden Porten skal passe paa Taarnet. Der skal kun holdes en Postvogn og 4 Arbejdsvogne. Høknipperen skal afskaffes, og paa hver Ladegaard skal blive en Kovogter og en Dreng efter Lejligheden. Der skal lægges Tag paa Jægergaarden paa Frederiksborg Slot, og Huset skal forbindes med Skillerum, som skulle forbindes oppe i Taget. Der skal allevegne laves flere Bøtter til Ladegaardene. Mælk og Smør skal paa alle Ladegaardene sælges til dem, som begære det. Hos Prinsen selv skal blive en Vaskerpige alene, som skal blive i Fadebursstuen og have Kostpenge lige med de andre Piger i Fadebursstuen. Vægtergangen paa Kronborg skal istandsættes, saa Muren ikke bliver fordærvet. Paa Kronborg og Frederiksborg og derunder liggende Huse og Ladegaarde maa ikke laves noget nyt, men det, som er begyndt, skal, saa vidt ske kan, holdes ved Magt. Huset ved Sundby Færge skal istandsættes med Tag, saa det kan blive færdigt. Naar Bønderne ere noget ledige, skulle de reparere paa Broen sammesteds og fylde Brokarrene, hvis de ere ufyldte. Herefter skal man forholde sig, og det skal føres til Regnskab af dem, der bør gøre det. K. Sj. T. 23, 55.

17. Maj (Frederiksborg). Miss. til Mogens Kaas. Han skal skaffe Kvindfolkene paa de i Lenet [København] liggende Ladegaarde, hvad de behøve, saa de intet have at bie efter. Han skal lade Stengærderne overalt i Lenet istandsætte af Bønderne, som det sig bør. Naar Urtegaardsmanden skal have Jorden gjort i Stand til Kaal, Rødder og andet saadant, skal han skaffe ham Plove dertil. Han skal skaffe dem paa Ladegaarden Salt, Træ og andet, som de kunne behøve, og paase, at alt gaar rigtigt til. Slottet skal istandsættes med Tag, men ellers skal der ikke begyndes noget nyt, dog skulle Husene holdes under Tag. De paa Mønten staaende utækkede Boder skulle tækkes. Der skal laves flere Bøtter til Ladegaarden, og Mælk og Smør skal sælges til dem, som begære det. Da der ingen Heste er i Haven, skal den lamme Smed tage Vare paa de Heste, som bruges til Slottet,

og den, der hidtil har taget Vare paa dem, afskediges. Han skal lade Sluserne, Dammene og Vejene istandsætte, saa vidt Bønderne kunne taale det, og flittigt give Agt paa Ladegaardene, at de i rette Tid drives, som det sig bør. Det utækkede Hus paa Ibstrup skal tækkes. Til det Hus paa Ibstrup Mark skal Tømmeret sammensøges, mærkes og forvares, sættes i Hus, forvares godt for Vand, omgærdes og paa en Tid indages. Herefter skal man forholde sig, og det skal føres til Regnskab af dem, som bør gøre det. Sj. T. 23, 56 b. K.

17. Maj (Frederiksborg). Miss. til Rentemestrene. Prinsen sender dem hermed en Fortegnelse efter Kongens egen Anordning om, hvorledes der skal forholdes med alt paa Kronborg, Frederiksborg og Københavns Slotte og underliggende Ladegaarde, og hvilke Folk, der skulle afskaffes, hvorefter de skulle rette sig. Sj. T. 23, 57. K. (Tr.: KD. V. 80 ff.).

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Tagge Thott. Da der er Trætte mellem Skibskaptejn Jens Munk og nogle Hollændere angaaende nogen Skade, som de mene, at han har tilføjet dem paa en af sine ruslandske Rejser, skulle de indstævne begge Parter for sig til en bestemt Tid, tage Trætten for og ligesaa den Admiralitetsdom, som er afsagt deri paa Bremerholm, hvis nogen klager over den, og dømme Parterne imellem. Sk. T. 5, 168.

— Miss. til Gabriel Kruse til Hiuleberg, Embedsmand paa Landskrone Slot, Hendrik Gyldenstjerne til Svanholm, Landsdommer i Skaane, Fader Madtsen, Borgemester i Malmø, og Søfren Christensen, Raadmand smstds. Barbra Aagisdatter af Malmø har berettet, at der er Trætte mellem hende og hendes Husbonde, Cort Walkelin, Borger i Malmø, der beskylder hende for at have begaaet Lejermaal med en Soldat i Malmø, og derhos anmodet om Befaling til dem om at tage Sagen for og paany forhøre de i Sagen gaaede Vidnesbyrd, da hun mener, at hendes Vidnesbyrd ikke maa komme til Forhør, fordi en Del af Borgemestre og Raad ere partiske i Sagen. De skulle derfor stævne begge Parter til at møde for dem til en bestemt Tid paa Raadhuset i Malmø med de Vidnesbyrd, der ere gaaede i Sagen, og dem, som nogen af Parterne

endnu kan føre, forhøre begge Parters Vidnesbyrd, spørge, om de endnu ville vedstaa deres forrige Vidnesbyrd og Ord og bekræfte dem med Ed, og give Vidnesbyrd og Bekendelser beskrevne under deres Hænder og Segl. De skulle snarest muligt efterkomme denne Befaling, for at denne Sag derefter uden videre Forhaling en Gang for alle kan komme til Ende, da den skal være indstævnet for Kapitlet til endelig Dom 8 Dage efter St. Hans Dag. Sk. T. 5, 168 b.

18. Maj (Frederiksborg). Miss. til Sten Villomsen om at give Baadsmændene paa Bremerholm Tilhold om at føre Sand til Broen mellem København og Christianshavn for dermed at forfærdige Broen. K. Udt. i Sj. T. 23, 59.

— Miss. til Tønne Friis. Da Fru Sophie Brahe til Sebygaard, Peder Munks Enke, har begæret 1 Bol og 1 Mølle i Faurholt i Horsens Sogn i Kierd Herred og Raunstrup Mølle i Ørum Sogn til Mageskifte, skal han erklære sig, om dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 7, 335 b.

19. Maj (—). Miss. til Nicolaus Møntmester om at indrette sig paa at kunne være her paa Slottet i Morgen saa tidlig som muligt, medtagende alle Slags Sorter af Kongens Mønt og en rigtig Fortegnelse og Prøve paa deres Skrot og Korn, saa Prinsen deraf kan erfare deres Værd. Angaaende Befordring skal han henvende sig til Kongens Husfoged paa Københavns Slot, der skal skaffe ham Heste og en Vogn. Sj. T. 23, 59. K.

20. Maj (—). Miss. til Sten Villomsen om at give en eller flere af Kongens Skibshovedsmænd eller Kaptejner Ordre til i de fraværendes Sted i Forening med Jens Munk, Kongens Skibskaptein, at udføre Befalingen angaaende Optagelse af Inventarium over Skibsredskaberne efter Skipperinstruktionen og Holmens Artiklers Indhold. Sj. T. 23, 59 b. K.

— Miss. til Tagge Thott [Sølvitsborg Len], Otte Marsvin [Kristianstad Len] og Malte Juel [Kristianopel Len] om [hver] saa snart som muligt at sende 133 Tdr. Birkebark ned til Børnehuset i København og i alle Maader forholde sig med det ligesom forrige Aar. Sk. T. 5, 169.

21. Maj (—). Miss. til Axel Arenfeldt om nu straks at sende Kongens Kommissærer, Danmarks Riges Raad i

Skaane, en Fortegnelse paa Tolden i Danmark og Norge samt alle underliggende Lande og Øer og Regnskab over, hvorledes den tidligere har været oppebaaret, og hvorledes den har været forpagtet bort i de nærmest foregaaende Aar. Da det er anordnet, at der aarlig skal gøres Regnskab for al Tolden til 1. Maj, men der i København dog gøres Regnskab fra Nytaarsdag til Nytaarsdag, skal han ogsaa lade Regnskabet for Tolden i København slutte nu til sidste 1. Maj, for at der herefter ogsaa kan gøres Regnskab af den til 1. Maj ligesom af alle de andre Tolde. Sj. T. 23, 59 b. K.

21. Maj (Frederiksborg). Miss. til Jørgen Urne. Da Villom Bubberrt, Søn af Jannikke Bubberrts, Borgerske i Helsingør, skal skylde hende Regnskab for Vin, som han paa hendes Vegne som hendes Tjener skal have forhandlet, og Sagen er indsat til uvildige Dannemænds Kendelse, men han imidlertid forkommer hvad han har, skal Jørgen Urne give Byfogden i Helsingør Tilhold om at holde Villom Bubberrts Gods til Stede indtil Sagens Uddrag, naar undtages det, der i den Tid behøves til hans nødtørftige Underhold, dog enhver, der har lovlig Tiltale til ham, sin Ret uforkrænket. Sj. T. 23, 60.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at lade bekendtgøre, at Kongen har opgivet de i Halland og Blekinge funderede spanske Saltkompagnier, for at Borgerne og andre, der selv hente Salt fra Spanien og Frankrig, kunne føre Salt did. Sj. T. 23, 60. K. (Tr.: KD. V. 83 f.).

— Miss. til Jørgen Urne. Af hosfølgende Kopi vil han nærmere kunne se, at Christen Bagers Hustru har klaget over, at hun er bleven forskudt af sin Husbonde og i adskillige Maader ilde behandlet. Da Christen Bager nu ikke selv er til Stede her i Landet, skal Jørgen Urne ved Slotsfogden eller Byfogden, alt efter hvor Godset befinder sig, sørge for, at der af Fællesboet leveres hende saa meget, som hun behøver til sit nødtørftige Underhold, indtil hendes Husbonde kommer tilbage, da hun har fremlagt Kapitlets Dom for, at de bør blive i Ægteskab sammen, hvilken Dom ogsaa hermed sendes ham. Sj. T. 23, 60 b.

— Miss. til Sten Villomsen. Prinsen har af hans Beretning bragt i Erfaring, at det vil være til Kongens Fordel, at Mesterskibsbyggerne og Holmens Admiral have fuldkom-

men Kommando over Tømmermændene, Borerne, Savskærererne og Læredrengene, der daglig lade sig bruge i Kongens Arbejde, fra den rette Tid om Morgenen til Kl. 7 om Aftenen, saa de i den Tid ikke bruges af Mestrene til disses eget eller andre Folks Arbejde under den højeste Straf, for at Kongens Arbejde altid kan have desto bedre Fremgang, som det sig bør. Mestrene skulle være forpligtede til altid at være til Stede hos Tømmermændene, saa Kongens Arbejde kan befordres og drives uden nogen Fraværelse eller Forsømmelse fra deres Side. Hvis noget Arbejde paa Grund af Mestrenes eller Tømmermændenes Forseelse skal gøres om, bør Mestrene selv betale den sidst anvendte Bekostning. Prinsen billiger, at han herefter ordner det saaledes paa Holmen, som han har foreslaaet, og lader læse denne Prinsens Befaling for Mestrene, for at de i Tide kunne blive gjorte bekendt med Prinsens Anordning og vide at tage sig i Vare for Skade. Sten Villomsen skal have flittigt og tilbørligt Tilsyn hermed. Sj. T. 23, 60 b. K.

21. Maj (Frederiksborg). Miss. til Corfits Rud til Sandholt og Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmand paa Hagenskov Slot. Fru Anne Lykke, Cay Rantzau til N.'s Enke, har berettet, at Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Befalingsmand paa Odensegaard, har begæret noget af hendes og hendes Datters¹ Gods ved Hellerup til Mageskifte af hende for Vederlag dels til Hellerup, dels til hendes Gaard Hverring paa Hindsholm, og anmodet om, at de maa faa Ordre til at være til Stede ved Mageskiftet, undersøge, om det kan ske uden Skade for hendes Datter, og bringe det til Ende. Det befales dem i den Anledning at begive sig til begge Parterers Gods, naar Parterne henvende sig til dem med dette Brev, med hendes Datters Værges Samtykke afgøre, om Mageskiftet kan være til Gavn for Datteren, og, hvis de finde, at det kan være ligeligt paa begge Sider, gøre det til Ende mellem Parterne, hvorefter Holger Rosenkrantz, Fru Anne Lykke og hendes Datters Væрге skulle give hinanden nøjagtigt Skøde. F. T. 3, 847.

— Miss. til Olluf Parsberg. Af hosfølgende Supplikats vil han kunne se, hvad Kronens Bønder i hans Len [Stjernholm]

¹ Sofie Rantzau.

have andraget. Han skal snarest muligt erklære sig skriftligt herom og imidlertid ikke besvære Bønderne med nyt Arbejde eller nye Paalæg, men igen afskaffe hvad der maatte være paalagt dem mere end sædvanligt, for at ingen kan have noget at besvære sig over. J. T. 7, 340.

22. Maj (Frederiksborg). Miss. til Alexander Rab. Han har indberettet om den Soldat i Holbæk, der har omgaaedes med falsk Mønt, at der allerede er erhvervet Dom over ham paa hans Haand. Alexander Rab skal lade anstille Undersøgelse om denne Soldats forrige Levnet og andre Vilkaar, om han tidligere har omgaaedes med saadant eller andet utilbørligt, og snarest indsende Erklæring til Kancelliet. Sj. T. 23, 61.

— Miss. til Dr. Hans Reisener. Efter hosfølgende Dokumenter skal et Kvindfolk i Brunlaug Len i Norge have begaaet et Lejermaal, men efter de i Sagen tagne Tingsvidner skal dette Kvindfolk paa de Tider have været afsindig. Han skal derfor erklære sig skriftligt til Prinsen, om dette Lejermaal kan betragtes som ret Blodskam, der bør straffes paa Livet. Sj. T. 23, 61.

— Miss. til Jørgen Urne. Fru Dorethe Banner har begæret at maatte kalde en Person, ved Navn Arnt Chortsen, til Vellerup Kald, som hun har Jus patronatus til. Prinsen finder det tilbørligt, at det ikke nægtes denne Person at lade sig høre i Fredtsløf¹ Sogn, der plejer at betjenes af en Præst; dog skal alt gaa efter Ordinansen. Sj. T. 23, 61 b.

— Miss. til Axel Arenfeldt. Tage Thott til Egede, Befalingsmand over Trondhjems Len, har besværet sig over Forpagtningen paa Tolden i Lenet, idet den er anslaaet ham for 4500 Dlr., skønt der aldrig tidligere er givet mere end 4000 Dlr. af den, for hvilken Sum han ogsaa mener, at Tolden har været overladt Johan de Nocher. Johan de Nochers Forpagtningsbrev, lydende paa 4500 Dlr., findes dog endnu i Kongens Kancelli, hvorover Tage Thotts Hustru ogsaa skal have besværet sig, da dette Brev blev tilstillet hende. Prinsen bifalder, at Tage Thott for hvert Aar, han har haft Tolden i Forpagtning, fremsender 4000 Dlr. indtil nærmere Anordning fra

¹ Ferslev, Horns H., Sjælland.

Kongen selv, og at han under sin egen Haand fremsender Fortægnelser over, hvor meget han i de forløbne Aar speciesvis har oppebaaret i Told, og herefter bortforpagter Tolden for 4000 Dlr., men ikke mindre, dog skal han gøre sig Flid for at faa den bortforpagtet til sikre Folk for en Sum, der er nogle Hundrede Dlr. højere. Tage Thott har endvidere berettet, at det er paalagt ham til en saa billig en Pris som muligt aarlig at købe nogle Læster Sild til Kongen, lade dem pakke der oppe og vrage og mærke af Vrageren, men naar han siden leverer Silden her nede ufordærvet, tilregnes der ham Skade af Provianskriveren med Omlæggen og i andre Maader, skønt han selv ingen Fordel har haft deraf, men leverer Silden til Kongen til den samme Pris, som den er indkøbt for, og som den er pakket og vraget. Ligeledes har han klaget over, at de paa Provianthuset, naar de ikke ville beholde Silden, fordi de ikke anse den for god og tjenlig nok, slaa Bunden af og lade Lagen løbe ud. Det befales Axel Arenfeldt at paase, at der kun vederfares Tage Thott hvad der kan være rimeligt og forsvarligt. Endvidere skal han i Provianskriverens Bestalling lade indføre, at denne skal bruge de gamle forslidte Humlesække, som han maatte have, i Stedet for spundet Lærred og deslige, ligesaa hvor meget Skonroggen og smaat Brød der skal bages af en Tønde Mel. Nogle af Rigens Raad, der vare til Stede hos Prinsen, have ladet andrage, at Kongens sidste Skattebreve paabyde at sende Skatten til Hr. Gert Rantzau til Breidenborg, Statholder og Embedsmand paa Haderslevhus, men Skatten af flere Len andrager kun nogle faa Hundrede Daler, og der gaar ligesaa stor Bekostning med til at sende dem med et eget Bud som til at sende flere Tusinde Daler. De have derfor anmodet om, at saadanne smaa Summer maa leveres i Rentekammeret og derved paa én Gang sendes til Gert Rantzau. Han skal derfor modtage Skatten af de Lensmænd, der sende ham en 6—700 Dlr., mere eller mindre, og sende Pengene samlet til Gert Rantzau. — Postscriptum: Han skal skaffe Nicolaus Egebret 4 Vogne til Roskildeggaard med Kongens tyske Kancelli. Sj. T. 23, 61 b. K.

22. Maj (Frederiksborg). Miss. til Kapitlet i Aarhus. Da Kongen har forlenet M. Morten Madtsen, Hofprædikant, med et Kannikedømme i Aarhus Domkirke, anmodes Kapitlet

om at tillade M. Morten at optere og nyde de samme Rettigheder som de residerende Kanniker, saalænge han er beskæftiget i Kongens daglige Tjeneste. Han skal være forpligtet til af yderste Evne at sustinere de Onera, der ere ved Kapitlet, og at residere ved Domkirken, naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste. J. T. 7, 340. Orig. i Landsark. i Viborg.

22. Maj (Frederiksborg). Miss. til Tagge Thott og Bispen i Skaane. Da Laurits Pedersen, Søn af Hr. Peder i Gembsoe i Skaane, har anholdt om at maatte betjene sin Faders Kapellani, skulle de skaffe sig nærmere Underretning om denne Persons Levnet og Lærdom og tilstede ham at betjene Kapellaniet, saafremt han findes at være dygtig dertil og kan blive lovlig kaldet dertil efter Ordinansen. Sk. T. 5, 169.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne og Malte Juel. Da Prinsen finder det raadeligt, at der i denne farlige Tid føres flittigt Tilsyn med Grænsefæstningerne i Skaane, befales det dem straks at begive sig op til Fæstningen [henholdsvis Varberg og Kristianopel] og flittigt paase, at der forholdes skikkeligen og ret med alt i Kongens Fraværelse. Sk. T. 5, 169 b.

23. Maj (—). Miss. til Grænselensmændene. Da Prinsen finder det raadeligt at have flittigt Tilsyn med Kronens Grænsefæstninger i Skaane under Kongens Fraværelse og i denne farlige Tid, hvis der, hvad Gud forbyde og hvad Prinsen ikke formoder, skulde foretages noget fjendtligt, gives der dem alvorligt Paabud om ikke at begive sig fra Fæstningen, selv om de have faaet eller faa nogen Befaling til at være til Stede i en Sag, det være sig angaaende Arv, Ejendom, Indførsel eller andet, medmindre de faa særligt Missive om, at det maa ske. Sk. T. 5, 169 b.

— Miss. til Jørgen Urne. Af de Bønder i hans Len [Kronborg og Frederiksborg], som endnu restere med Landgilde, maa der tages Penge, 14 Sletdlr. for Pundet af de formuende og 12 Sletdlr. af dem, som ere forarmede, eftersom Kongen selv har bevilget, at der maa ydes Byg i Stedet for Rug, Pund for Pund. Pengene for den endnu resterende Landgilde og de Penge, som han allerede har oppebaaret af Bønderne, 15 Dlr. for Pundet, skal han føre til Indtægt for Kongen. Sj. T. 23, 64. K.

— Miss. til Axel Arenfeldt. Da Prinsen har bragt i Er-

faring, at Pouel de Villom forhaler det meget med Udløsningen af Fangerne i Tyrkiet, skal Axel Arenfeldt indkræve de dertil udgivne Penge af Dr. Hans Reisener, der har faaet Ordre af Kongen til at oppebære dem af Lensmændene og tilstille Pouel de Villom dem, og siden levere dem til Pouel de Villom eller en anden, hvem han finder dygtigst dertil, for at Fangerne, baade de fra Kongens Skibe tagne og andre af Kongens danske og norske Undersaatter, uden videre Forhaling kunne blive udløste for denne Kollekt, da det har været i Værk længe nok. Sj. T. 23, 64 b. K.

23. Maj (Frederiksborg). Miss. til Fru Sophie Ulfstand. Nærværende Bonde, Gudmand Pedersen, har klaget over, at hendes Foged, Peder Bueck i Landskrone, vil fordrive ham fra en af hendes Bøndergaard i Bestrup i Berge Herred, som han efter Fru Sophies eget Brev og efter den af en anden af hendes Fogder, Hertvig Christensen, udgivne Kvittans for de udgivne Stedsmaalspenge, har fæstet, og vil indsætte en anden i Gaarden. Han har to Gange klaget til hende, men uden at være bleven hjulpen til Ret. Hun anmodes om at hjælpe hendes Bonde til Lov og Ret, saa han enten beholder sin Gaard eller faar sine Stedsmaalspenge tilbage, da Prinsen ikke tvivler om, at det ganske er mod hendes Vilje, at der tilføjes Bonden nogen Uret af hendes Foged. Sk. T. 5, 170.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus. Det har tidligere faaet kongelig Befaling¹ til at udvise Fru Else Marsvin til Stienholt, Envold Kruses Enke, et Sted i Aarhus Domkirke til hendes afdøde Husbondes, hendes egen og hendes Børns Begravelse. Hun har nu indberettet, at Kapitlet i Henhold til denne Ordre har udvist hende et Stykke af et Kapel i den vestre Ende imod den nordre Side af Domkirken, hvor Bogføren plejer at staa, og at Kapitlet har erklæret til hende, at det aldeles intet godt har af dette Kapel, der daglig staar og forfalder og vil kræve stor Bekostning, hvis det skal gøres i Stand. Kapitlet skal derfor snarest erklære sig, om Kapellet uden Skade for Kirken kan afhændes til Fru Else Marsvin, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 7, 341 b.

¹ 18. Maj 1622.

23. Maj (Frederiksborg). Miss. til Eske Brock. Da Fru Else Marsvin til Stienholt, Envold Kruses Enke, har begæret noget Krongods i Rougsøe Herred, nemlig 2 Gaarde og 1 Gadehus i Ørsted By og Sogn, 1 Bol og 1 Gadehus i Boe og 1 Gadehus i Holandtsbierig, til Mageskifte for 1 Gaard i Dyrebye i Spentrup Sogn, 1 Gaard i Gasum og 1 Gaard i Fladtslef, skal han snarest erklære sig, om Kronens Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 7, 341.

24. Maj (—). Miss. til Hr. Jørgen Skeel. Han har tidligere¹ faaet kongeligt Missive angaaende Fru Else Marsvins, Envold Kruses Enkes Hovedgaard Ryomgaard og dens Marker, der ligge i 2 Herreder, Sønderhald Herred og Lysbiere Herred, og i 2 Sogne, Marie Magdalene Sogn og Skarissøe Sogn. Marie Magdalene Kirke er hendes rette Sognekirke, skønt hun i Sognet kun har én Bonde skattefri, medens Skarissøe Sogn, hvor hun har 6 Gaarde, ligger nærmere ved Ryomgaard end Marie Magdalene Sogn. Da hun i den Anledning har begæret, at hun ligesom andre af Adelen, hvis Gaardes Marker ligge i 2 Herreder og i 2 Sogne, maa have Bønderne i begge de ovennævnte Sogne skattefri, bevilges det, at hendes Bønder i Skarissøe Sogn herefter ligesom andre Adelsbønder i lignende Tilfælde maa være forskaanede for Kongeskat. J. T. 7, 341 b.

25. Maj (—). Miss. til Rentemestrene. Da Jørgen Urne til Alsløf, Befalingsmand over Kronborg og Frederiksborg Len, efter Kongens Befaling har ladet flikke og forfærdige adskilligt paa Kronborg Slot og andensteds paa Ladegaardene, skulle de godtgøre Jørgen Urne disse Reparationer efter den Forthingning, hvorefter andet Kongens Arbejde i København og andensteds betales. Sj. T. 23, 64 b. K.

— Miss. til Jørgen Urne. Da Prinsen har bragt i Erfaring, at nogle forarmede Bønder i hans Len [Kronborg og Frederiksborg] behøve Sædekorn, har han paa Jørgen Urnes Begæring bevilget, at denne maa forstrække dem med Sædekorn af de 4¹/₂ Læst Byg, som findes i Forraad, dog skal han flittigt paase, at Kongen, naar Bønderne have indhøstet, ikke

¹ 11. Sept. 1623.

kommer til at lide nogen Skade, men faar Kornet betalt tilbage. Sj. T. 23, 65. K.

25. Maj (Frederiksborg). Miss. til Tolderne i Sundet. Rigsraaderne Claus Daa til Raufnstrup og Christopher Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmænd paa Draxholms og Laugholms Slotte, ere af Kongen forordnede til at rejse til Norge for i Kongens Fraværelse at sidde Retterting i Trondhjem. Da de ville begynde Rejsen omkring den 6. eller 8. Juli, skulle Tolderne, hvis der ved den Tid kommer et Skib til Sundet, som vil sejle til Trondhjem eller Bergen, hvori de mene, at de nævnte Rigsraader kunne være bekvemt akkommoderede, uden nogen Undskyldning holde Skibet i Arrest, indtil Rigsraaderne ankomme, for at Kongens Befaling uden Forsømmelse kan blive efterkommet. K. Udt. i Sj. T. 23, 65.

26. Maj (—). Miss. til Ernst Normand om at skaffe det til Sorø Kloster, som Prinsens Brødre, Hertugerne Frederik og Ulrik, behøve til deres Underholdning, og som er at faa paa hans Slot og Len [Antvorskov], saaledes som han tidligere har faaet Ordre til af Kongen selv, og saaledes som den af Kongen forordnede Hofmester og Hertugernes Kammerjunker kræve det af ham. Sj. T. 23, 65. K.

27. Maj (—). Miss. til Axel Arenfeldt om til Sorø Kloster at skaffe Proviant og andet, som Prinsens Brødre, Hertugerne Frederik og Ulrik, behøve til deres Underholdning, efter Kongens Forordning og efter nærmere Rekvisition af Mogens Høg til Kiergaardsholm, Hertugernes Kammerjunker. Sj. T. 23, 65 b. K.

— Bestalling for Efvert Vildfang som Køkkenskriver hos Prinsens Brødre, Hertugerne Frederik og Uldrik, paa Sorø. Han skal indtil videre rette sig efter følgende Artikler: Han skal som Foged i Hertugernes Gaard paase, at Portneren fremfor alt faa Ordre til ikke at lade nogen komme ind i Gaarden, førend Portneren har meldt ham det og han har tilkendegivet Hertugernes Kammerjunker det og faaet Tilladelse til, at den paagældende maa komme ind i Gaarden. Han skal give Portneren Tilhold om at lade Porten lukke op og i under Maaltidet og Morgen og Aften efter den derom gjorte Anordning. Han skal føre Tilsyn med det, som det bliver paalagt Bønderne at udrette i Gaarden. Ligeledes skal han paase, at ingen har

sin Gang eller Forsamling i Køkken eller Kælder undtagen de, som høre til dér. Han skal føre Tilsyn med, at intet af Fetaljen bliver fordærvet paa Grund af hans Forsømmelighed, og med Hensyn til Spisningen rette sig efter den ham leverede Takst. Han skal føre Regnskab over Urter, Speceri, Sukker og alt hvad der vedkommer Spisningen, udgive alt sparsommeligt og kun til dem, der bør have det, saafremt han ikke vil staa til Rette, hvis han viser sig ufittig. Han skal have sine Regnskaber færdige i god Tid og i alle Maader forholde sig, som en Køkkenskriver bør, og ligesom der ellers forholdes i Hofholdningen. Han skal have 30 Kurantdlr. i aarlig Løn, at udbetale af Rentemestrene, og fri Kost i Borgestuen. Sj. R. 18, 52. K.

30. Maj (Frøderiksborg.). Bestalling for Hans Christensen som Undervrager, Maaler og Tæller paa Bremerholm, Provianthuset og Tøjhuset.

1. Der skal paa de nævnte Steder holdes rigtig Vægt og Maal ligesom Københavns Bys Vægt og Maal. Han skal holde rigtig Bog mod Overvrageren med Angivelse af Datum for alt det, som ind- og udvejes, og optegne deres Navne, der enten levere eller modtage noget Gods, med Angivelse af Tiden. Han skal holde rigtigt Register over Kongens Orlogs- og Koffardiskibe, over hvert Skib særskilt, og deri antegne, hvad Kobber, jærnbeslaaet Redskab, Bly, Tin og andet, som vedkommer Vejen, Vragen, Maalen og Tællen, og som behøves til hvert Skibs Udredning, hvilket skal modtages af Skriveren paa Bremerholm ved Vægt, Maalen og Tællen. I nævnte Bog skal ogsaa antegnes alt hvad Skipperen paa Skibet igen leverer fra Skibet af disse Varer til Holmens Skriver. Han skal holde Bog over alt, hvad der fra hvert Len leveres til Bremerholm, og over alt, hvad der fra Bremerholm sendes til Lenene. Endvidere skal han holde en rigtig Købmandsbog, hvori alle Leverancer skulle antegnes med Angivelse af Tid, Vægt, Maal og Tal.

2. Alle Sejlduge skulle føres paa Vejerhuset og der beses af Undervrageren og Sejllæggeren i Nærværelse af Admiralen paa Bremerholm, om de kunne passere for uforsfalsket Købmands-gods eller ej. Naar Varerne ere prøvede og fundne gode og uforsfalskede, maa de maales af Undervrageren og leveres til Skriveren paa Bremerholm. Ligeledes skal der forholdes med Haardug, Makej og alt andet, som skal udgives i Alental.

3. Al Hamp og Hør, som skal leveres til Holmens Skriver, skal først beses og vrages af Vrageren og Rebslageren, og hvis det ikke kan passere for godt Købmandsgods, maa det ikke modtages.

4. Alt Stangjærn skal prøberes af Smeden, før det maa leveres og modtages.

5. Al Tjære, som leveres til Holmen fra Lenene, skal styrtes, vrages og lovligen fyldes, førend den leveres til Skriveren paa Bremerholm, og af Skriveren igen udgives saaledes.

6. Alle Slags Spigere, som Kongen lader slaa paa sin egen Smedje, skulle føres paa Vejerhuset og dér tælles, vejes og maales, regnet 5 Snese til hvert Hundrede; hvis hver Sort ikke kan staa sit Maal og sin Vægt, skulle de vrages og maa ikke modtages som Købmandsgods. De Spigere, som Kongen lader slaa i sin egen Smedje, skulle veje som følger: 100 ti Tommers Spigere skulle veje $4\frac{1}{2}$ Lispd., 100 ni Tommers Spigere 4 Lispd., 100 otte Tommers Spigere 3 Lispd. 6 Skaalpd., 100 syv Tommers Spigere 2 Lispd. 4 Skaalpd., 100 seks Tommers Spigere 1 Lispd. $3\frac{1}{2}$ Skaalpd., 100 fem Tommers Spigere 1 Lispd., 1000 Overløbsspigere 3 Lispd. 2 Skaalpd. Alle Købespigere, som blive brugte til Bygningen, skulle veje som følger, regnet 6 Snese paa Hundredet: 1000 fem Tommers Spigere skulle veje $4\frac{1}{2}$ Lispd., 1000 Overløbsspigere 2 Lispd. 5 Skaalpd., 1000 Middelspigere 1 Lispd. 4 Skaalpd.

7. Der skal altid hænge en ret Alen paa Vejerhusdøren, hvor-efter alle, der bruge Alen og Maal paa Holmen, skulle rette sig. Der maa ikke bruges mere end én Slags Vægt paa Bremerholm, naar undtages de smaa, som Kokken og Kældersvenden bruge. Hvis der kommer nogen Mangel paa Vægten, skal Vrageren være forpligtet til under den højeste Straf at tilkendegive det, at den straks kan afhjælpes.

8. Vrageren skal ogsaa tælle det Tømmer og de Træer, der indkomme paa Holmen og, naar det gøres behov og kræves, være til Stede i Provianthuset og Tøjhuset for at veje, maale, vrage og tælle alt det, der leveres og bør tælles.

9. Det skal være ham alvorlig forbudt at veje, maale, vrage eller tælle noget, enten lidet eller stort, medmindre det bliver ham befalet af Rentemesteren eller Admiralen paa Bremerholm eller af dem, som har højere Befaling.

10. Naar Varer, tilhørende Købmænd, efter Admirals Befaling blive indtagne paa Vejerhuset for at vejes, skal der betales for Vejningen ligesom i Byen; ligesaa meget skulle de Folk give, til hvem Kongen maatte sælge nogle af de Varer, som ere i Forvaring paa Bremerholm.

11. Undervrageren skal aabne Vejerhuset om Sommeren om Formiddagen, naar Klokken er 6, og lukke det, naar Klokken er 10, om Eftermiddagen skal han aabne det Kl. 12 og lukke det Kl. 5; om Vinteren skal det om Formiddagen aabnes, naar Klokken er halvgaaen 8, og lukkes igen, naar Klokken er 3.

12. Han skal have Halvparten af den Løn, som Overvrageren har, og af al anden billig Fordel, der kan falde og er bevilget ham og Overvrageren, nyde halvt med denne. Sj. R. 18, 53.

31. Maj (Frederiksborg). Miss. til Ernst Normand. Han har tidligere faaet Ordre af Kongen til at lægge noget Gods, som Kongen begærede til Mageskifte af Axel Rosenkrantz til Glimminge, ind under Antvorskov. Da Mageskiftet endnu ikke er bragt til Ende og Axel Rosenkrantz endnu ikke har faaet noget Vederlag for sit Gods, skal han gøre Axel Rosenkrantz Vederlag for den Landgilde, som han har oppebaaret af dennes Gods. Hvis der paa dette Godses Skove er hugget noget til Kongens Behov, skal det haves i Agt, naar Skovene til Godset besigtet i Mageskiftet, hvis det ikke allerede er sket. Sj. T. 23, 65 b. K.

— Miss. til Ernst Normand og Jørgen Vind. De have tidligere faaet Ordre til at besigte Godset i Anledning af Mageskiftet mellem Kronen og Axel Rosenkrantz til Glimminge. Da Kronens Gods beløber sig højere paa Ejendom end Axel Rosenkrantz's Gods, har Axel Rosenkrantz tilbudt at ville gøre Udlæg derfor af sit Jordegods, saaledes som hosfølgende Fortegnelse viser. De skulle ogsaa besigte dette Gods, ligne og lægge Mageskiftgodset, saa Kronen kan faa Fyldest, og indsende Besigtelsen. Sk. T. 5, 176 b.

— Miss. til Gunde Lange. Hr. Berent Falencamp, Præst i Piedsted, har berettet, at en Kirkejord, som hans Formand har brugt til Præstegaarden for aarlig Fæste og Landgilde, er kommen fra Præstegaarden. Da der kun skal være ringe Avl til Præstegaarden, skal han hjælpe Hr. Berent til at

faa Jorden for sædvanlig Landgilde og Fæste, saa snart den bliver ledig. J. T. 7, 342 b.

31. Maj (Frederiksborg). Miss. til Otte Skeel. Da Prinsen har bragt i Erfaring, at en af Kronens Tjenere i Duholm Klosters Len er dømt til sin Fælding for et falskt Skudsmaal, som han har gjort til Tinge, og af Dommen ikke kan se andet, end at han fortrædeligen paa Tinge har svoret sig om Men¹, kan han ikke eragte andet, end at Bonden maa straffes efter Dommen. J. T. 7, 352.

1. Juni (—). Bestalling for Anders Oelsen som Tolder i Toldboden for Københavns Slot. Han skal oppebære den Told og anden Rettighed, der kan tilkomme Kronen af de Skibe og Skuder, som losses og lades for Byen, af det Gods, som indføres i eller udføres af Riget der for Byen, og af al den Sise, der svares af Danstøl, Malt, Pryssing, Brændevin, Mjød, Most, Øl og Vineddike, som bliver indført for København, dog den Frihed for Vinsise uforkrænket, som Kongen indtil videre har bevilget Borgemestre og Raad for deres Umage. Endvidere skal han oppebære den store og den lille Told af de Øksne og det Fæmon, der med Kongens Tilladelse udføres af Riget der for Byen. Han skal aarlig gøre Regnskab for sin Indtægt og Udgift, og hans Regnskab skal begynde fra 1. Maj 1625, da han overtog Bestillingen efter Jacob Michelsen, Borgemester i København. Han skal flittigt paase, at Bommen ved Toldboden bliver lukket hver Aften, saa der ikke, hverken om Natten eller Dagen, kan blive udført eller indført noget Gods uført eller uforsiset. Han selv skal aarlig have 60 Dlr. i Løn, 12 Dlr. aarlig paa sin Dreng og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden; i Kostpenge skal han have 8 Dlr. til sig selv om Maaneden, 26 Dlr. om Aaret til sin Dreng; til Løn og Underhold for en Underskriver, der skal vare paa Øl- og Maltaccisen, skal han aarlig have 50 Kurantdlr. Anders Oelsen skal endvidere være fri for al kongelig og Byens Tyngte, Paalæg og Besværing. Sj. R. 18, 56. K.

— Miss. til Peder Basse. Da Prinsen har bragt i Erfaring, at Salpetersyderen paa Møen ikke har nogen Fremgang

¹ Sværge sig om Men o: aflægge falsk Ed.

med Salpetersyderiet, har han forordnet, at en fra København skal sendes til Møen for at undersøge, hvad Grunden dertil er. Peder Basse skal have Tilsyn med dem begge, at Værket gaar frem, og erklære sig til Prinsen herom, saa Kongen ikke tager nogen Skade. Da nogle paa Møen henrettede Troldkvinder have røbet, at Landsdommerens Hustru paa Møen ogsaa er skyldig i Trolddom, skal Peder Basse forordne en anden god forstandig Mand, enten i Stege eller Herredsfogden paa Møen, til at sidde i Landsdommerens Sted i den Sag og dømme deri, saa Retten kan administreres uden Vildighed. K. Sj. T. 23, 66.

1. Juni (Frederiksborg.) Miss. til Rentemestrene. Da det er berettet Prinsen, at den af Kongen forordnede Salpetersyder paa Møen endnu ingen Fremgang har haft med sit Arbejde, skulle de sende en fra Tøjhuset i København eller en anden, som har Forstand derpaa, did, saa man kan faa at vide, af hvilken Grund Arbejdet ingen Fremgang har, for at Kongen ikke i Længden skal lide nogen Skade paa dette Værk. K. Udt. i Sj. T. 23, 66.

— Miss. til Jørgen Urne. Da Verner von Wou har beklaget sig over at være kommen i Trætte med Pouel Jensen von Dansken angaaende noget Tersenelle¹, saaledes som han nærmer sig kan se af hosfølgende Supplikats, skal Jørgen Urne undersøge Sagen og hjælpe Verner von Wou til Ret, saavidt det kan ske med Lov og Ret. Udt. i Sj. T. 23, 66 b.

— Miss. til hele Raadet. Prinsen erfarer, at det sidste Forbud mod Udførsel af Korn udløber nu til førstkommende St. Hans Dag, hvilket ogsaa nok kunde gaa, da Grøden, Gud ske Lov, ser godt ud, men da det kan befrygtes, at de omliggende Lande ville trække en saadan Mængde Korn ud af Landet, at den nuværende Dyrtid ikke skulde mildnes, har Prinsen anset det for raadeligt at høre deres Betænkning, om Forbuddet indtil videre skal kontinuere eller om Udførsel af en Del Korn, særlig Rug og andet, fremdeles skal være forbudt, indtil man ser, hvorledes Avlingen vil skikke sig. De bedes

¹ Et Slags Silketøj.

snarest erklære sig herom efter ethvert Lands Lejlighed og tilsende Prinsen deres Betænkning. Sj. T. 23, 66 b. K.

1. Juni (Frederiksborg). Miss. til Laurits Ebbesen, Anders Friis, Jørgen Lykke og Oluf Parsberg. For nogen Tid siden have de faaet 2 kongelige Befalinger til at møde i Odense for at likvidere nogen Gæld mellem Hendrik von der Wisch til Glassou og Fru Anne Friis til Stiensballe, Giert Rosenkrantz's Enke. Da de endnu ikke have efterkommet disse Befalinger, befales det dem nu at fastsætte en bestemt Tid og et bestemt Sted og da uden videre Forhaling foretage og tilendebringe Likvidationen. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte tiltage en anden god Mand i Stedet. J. T. 7, 342 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. Da han har indberettet, at Nybro i hans Len [Hald] er meget forfalden og ikke kan opbygges igen, medmindre han maa faa Ordre til at akkordere med Herredsmændene om at udgive noget Brokorn dertil, sendes der ham hermed Kopi af den Underretning, som findes i Kancelliet angaaende denne Bro, hvoraf han kan faa nærmere Underretning. Han skal, saa vidt det kan ske, forfare herom ved Lov og Ret og siden erklære sig til Kancelliet. J. T. 7, 343.

2. Juni (—). Miss. til Rentemestrene. Det er berettet Prinsen, at Bønderne i Københavns Len imod Kongens Forordning om Ægtpenge besværes med Ægter, naar der kommer nogle af Kongens eller Prinsens Tjenere, der rejse efter Kongens eller Prinsens Befaling, der til Lenet. Prinsen har i den Anledning bestemt, at Bønderne skulle forskaanes for saadanne Rejser og efter Kongens Befaling udgive deres Ægtpenge efter Formuen. Rentemestrene skulle derfor, naar der ankommer Folk, der rejse efter Kongens eller Prinsens Befaling, leje Vogne til dem, saa de alligevel komme afsted, lade optegne, hvem det er, hvorhen de rejse og hvor mange Vogne enhver faar, saa Prinsen kan vide, om de uddeles til andre end til dem, som bør have dem. Sj. T. 23, 67. K.

— Miss. til Mogens Kaas. I Anledning af hans Klage over, at Bønderne i Københavns Len besværes med Ægter imod Forordningen om Ægtpenge, befales det ham her efter at forskaane Bønderne i Lenet for saadanne Ægter og lade dem udgive deres Ægtpenge. De Personer, der rejse

her i Landet i Kongens eller Prinsens Ærinde, skal han hen-
vise til Rentemestrene, der skulle leje Vogne til dem. Sj. T. 23, 67. K.

2. Juni (Frederiksborg). Miss. til Tolderne i Sundet om
uhindret at lade et svensk Skib, der er kommet fra Holland med
nogle Hundrede Centner Krudt, passere. Sj. T. 23, 67 b. K.

— Miss. til Sten Villomsen. Da han ved Rentemester Axel
Arenfeldt til Lysholt har berettet, at der er Sygdom og megen
Ulejlighed blandt Fangerne paa Bremerholm, befales det
ham at føre Tilsyn hermed, skaffe Medikamenter til dem og
sørge for, at de akkomoderes efter Lejligheden, saa vidt ske
kan; særlig skal han forordne dem, der ikke ere indkomne for
nogen livløs Sag, paa de bedste Steder og Arbejder, hvor der
ikke kan være saa megen Sygdom, men dog passe paa, at de, saa
vidt muligt, blive forvarede. Sj. T. 23, 67 b. K.

— Miss. til Alexander Papenheim. Prinsen har faaet hans
til Kancelliet indsendte Erklæring om den Soldat, som er paa-
grebet i hans Len [Holbæk] med en falsk Mønt. Da det
viser sig, at han ikke selv har været Hovedmand for denne
Mønt, men at en anden har bragt ham dertil, og da man ellers
ikke har kunnet erfare, at han tidligere har gjort sig skyldig i
saadant, bevilger Prinsen, at han maa blive sendt til Bremer-
holm for i et halvt Aars Tid at arbejde blandt de andre Fan-
ger for denne Forseelse. Sj. T. 23, 68.

— Kvittansiarum til Fru Helle Marsvin, Jacob Beck
til Gladsaxes Enke, der nu har gjort Regnskab for hendes Hus-
bondes Indtægt og Udgift af Arnsborg Slot og Len paa Øsel
fra 1. Maj 1613 til 1. Maj 1622 og for det modtagne og igen
overleverede Inventarium. Sk. R. 4, 351.

— Miss. til Knud Grubbe om straks at begive sig ned
til Laugholm og blive liggende i Slotsloven der, indtil
Christopher Ulfeldt, der af Kongen er forlenet med Laugholm
Len, kommer, saaledes at han kan blive dér, passe paa, at alt
gaar tilbørligt til i Byen og paa Lenet, have god Agt paa
Grænsen og sørge for, at Vagten i Fæstningen bestilles godt
og at Fæstningen bliver forsynet med Proviant, Munition og
Folk baade af Borgerne og Knægtene. Han skal have 40 eller
flere af de bedste Bønderknægte i det Beredskab, at de straks

kunne rykke ind i Fæstningen, naar han tilsiger dem og det gøres nødvendigt. Sk. T. 5, 170.

2. Juni (Frederiksborg). Miss. til Jacob Knudtsen, Kaptejn i Halmstad Len, om under Livsstraf og uden nogen Forsømmelse straks at begive sig ind i Halmstad Fæstning med sine Knægte, naar han tilsiges af Erik Rosenkrantz til Gleminge, Embedsmand paa Halmstad Slot. Sk. T. 5, 171.

— Miss. til Hans Kallundborg, Kaptejn i Varberg Len, om under Livsstraf straks at begive sig ind paa Varberg Slot med alle de Knægte, han har til Stede, naar Mogens Gyldenstjerne til Siøholm, Embedsmand paa Varberg Slot, tilsiger ham, og give en af sine Sergenter Ordre til at følge efter med de andre, saa snart de komme til Stede. Sk. T. 5, 171.

— Miss. til Jacob N., Kaptejn i Varberg Len, om saasnart han tilsiges af Mogens Gyldenstjerne, under Livsstraf at lade sin Løjtnant med Halvdelen af hans Knægte begive sig ind paa Varberg Fæstning, og selv med den anden Halvdelen begive sig ind paa Halmstad Fæstning, naar han tilsiges af Erik Rosenkrantz, Embedsmand paa Halmstad Slot. Sk. T. 5, 171.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Han har anholdt om, at Bønderne i Varberg Len maa være fri for at betale Arbejdspenge, da der daglig maa repareres paa Fæstningen og fremages Sten til Grundvold og andet, til hvilket Arbejde Bønderne efter Kongens Befaling bruges. Prinsen finder det raadeligt, at der ikke oppebæres Arbejdspenge af Bønderne, førend det Bønderne paalagte Arbejde er færdigt, da det ikke kan undværes uden Skade for Fæstningen. Da han har anmodet om, at Besoldingen for de 30 gamle Soldater, som ligge paa Fæstningen, maa forbedres, bevilger Prinsen paa Kongens Behag, at han maa give dem 1 Sletdlr. om Ugen, da det var farligt, om der skulde ske noget Oprør i Fæstningen angaaende deres Besolding. Sk. T. 5, 171 b.

— Aab. Brev om, at Catharina Stangenet i Vejle har berettet, at hendes Husbonde Clemend Søfrensen, Borgemester i Vejle, for nogen Tid siden er indført i noget af Lave Urne til Sellebjerges Gods for 3000 Dlr., som Lave Urne skyldte Clemend Søfrensen for noget af dennes Hustrus Gods, som han havde købt af Clemend Søfrensen, men ikke betalt. Efter denne Indførsel har han paa sidste Herredag faaet Dom for, at han

maa beholde Godset, men skal sælge det inden Aar og Dag. Da Godset ligger i Fyen, har han ladet det opbyde 3 Gange paa Fynbo Landsting, men der har ikke været nogen, som har villet købe det. Da Aaret nu næsten er til Ende, har Prinsen bevilget, at Clemend Søfrensen efter Aarets Forløb i endnu et Aar maa beholde Godset og opbyde det til Tinge, om han kan faa det solgt. J. R. 8, 57.

2. Juni (Frederiksborg). Miss. til Gunde Lange. Catrina Stangenette af Vejle har berettet, at Kongen har bevilget¹ hendes Husbonde, Clemed Søfrensen, Borgemester i Vejle, Rodtskier Eng udenfor Vejle paa Livstid og uden Afgift i Stedet for en selvejer Bondegaard af Clemed Søfrensens Hustrus Gods, som Clemed Søfrensen har afstaaet til Kronen. Da hendes Husbonde nu er skrøbelig, har hun anmodet om, at Engen ogsaa maa blive bevilget hende paa Livstid, saafremt hun overlever sin Husbonde. Saafremt Clemed Søfrensen dør før hende, maa Gunde Lange ikke bortfæste Engen til nogen anden, men skal give hende Tid til at gøre Anfordring ved Hove om Bevilging til at beholde Engen. J. T. 7, 343. K.

— Miss. til Eske Brock. Da en ham tilhørende Gaard i Laasby By og Sogn i Giern Herred i Skanderborg Len ligger belejligt for Kongens Vildtbane, anmodes han om at lade Kongen faa den til Mageskifte og begære Gods til Vederlag andensteds. J. T. 7, 343 b. K.

3. Juni (—). Miss. til Ernst Normand om straks at sende to Pligtskarle fra Antvorskov Slot til Sorø Kloster, hvor Prinsens Brødre nu ere, hvilke Karle skulle blive der og varetage det Arbejde, som forefalder. Endvidere skal han straks sende to eller tre gode Malkekøer fra Slottet eller Ladegaarden til Sorø. K. Udt. i Sj. T. 23, 68.

— Miss. til Gabriel Kruse. Denne Brevviserske Anne Jensdatter, M. Hans Aalborgs Enke, har berettet, at da hendes Fader, afdøde Jens Enersen, forhen Borgemester i Landskrone, udgiftede hende, har han ved 3 af Adelen her i Riget ladet slutte en Kontrakt mellem sig og hende angaaende hendes Mødrenearv, da hendes Moder tidligere var død, og de blev enige om en Sum paa 1400 Dlr., der efter hendes Beret-

¹ 28. Jan. 1609.

ning hidtil ere blevne staaende hos Faderen. Hun har nu anmodet om Rekommandationsskrivelse i Sagen, da der nu skal foretages Skifte efter Faderen og Arvingerne nægte at betale hende de 1400 Dlr., fordi de mene, at Faderen Tid efter anden har betalt dem. Hun erklærer dog, at Arvingerne ingen Kvitanser have derfor, men kun nogle Sendebreve fra hende til Faderen. Naar Sagen kommer for ham, skal han hjælpe hende til Ret, saa vidt Lov og Ret er. Sk. T. 5, 172.

3. Juni (Frederiksborg). To Oprejsningsbreve, det ene dateret 6 Uger efter det andet, for Stalder Kaas i Sagen angaaende Drabet paa hans Broder Eggert Kaas [ligelydende med Oprejsningsbrevet af 25. Febr. 1625]. J. R. 8, 57 b.

4. Juni (—). Miss. til Rentemestrene. Da Sygdommen nu tager Overhaand i København, skulle de flytte fra København til Roskilde med Renteriet, indtil Sygdommen igen formildes eller Prinsen giver anden Ordre. K. Udt. i Sj. T. 23, 68. Orig.

5. Juni (—). Miss. til Otte Marsvin. Troels Nielsen i Essestrop har berettet, at Claus Bilde til Vandaas for rum Tid siden har faaet noget jordegent Bondegods til Mageskifte af Kongen, deriblandt Gaarden Qvitinge, som Troels Nielsen da boede paa. Claus Bilde har derefter først ubillig besværet Gaarden med Landgilde, taget en Del af Ejendommen fra den og lagt den under sin Gaard Vandaas og saaledes trængt ham fra Gaarden uden at give ham noget Vederlag for den Ejendom og Bonderettighed, som han mener at have i Gaarden. Otte Marsvin skal undersøge Sagen og hjælpe Bonden til Ret, hvis der er sket ham Uret. Sk. T. 5, 172 b.

— Miss. til Christopher Ulfeldt. Denne Bonde, Knud Thostensen, har berettet, at en Løjtnant, ved Navn Jacob Knudsen, for nogen Tid siden er bleven indsat paa hans Gaard Aarnild i Enslef Sogn, hvilket har medført, at han i nogen Tid har rømmet Gaarden, men omsider har han akkorderet med Løjtnanten, saaledes at denne igen har opladt ham Gaarden, at nyde hans Livstid uden videre Stedsmaal, kun mod at svare sædvanlig Landgilde, og Knud Thostensen har derfor betalt Løjtnanten 260 Sletdlr. Denne Løjtnant er nu kommen fra sin Bestilling og en anden kommen i hans Sted, der forbyder Knud Thostensen Gaarden. Christopher Ulfeldt skal undersøge, om

der er sket Bonden nogen Uret herved, og erklære sig til Prinsens herom. Sk. T. 5, 173.

6. Juni (Frederiksborg). Miss. til Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Antvorskov Slot, og Niels Arenfeldt til Knifholt. Da Kongen har bevilget, at Jomfru Karren Arenfeldt, for hvem hendes Broder Jørgen Arenfeldt til Voergaard hidtil har været Værge, selv maa forestaa sit Gods, skulle de være til Stede, naar Jørgen Arenfeldt overleverer sin Søster eller hendes Fuldmægtige hendes Gods, besigte Skovene og give alt beskrevet, hvis Parterne forlange det. J. R. 8, 58.

— Miss. til Tønne Friis og Palle Rodsten. For nogen Tid siden har Niels Arenfeldt til Knifholt begæret noget Kron-gods i Flade Sogn i Vennebjerg Herred i Seigelstrup Len i Vendsyssel, nemlig 1 Bol, kaldet Nørre Sudderboe, 1 Bol, kaldet Tronderup, og 1 Gadehus, kaldet Vanghiebødt, til Mageskifte for 1 Bol i Vennebierre, 1 Bol i Sønder Herridtsløf¹, 1 Bol og 2 Gadehuse i Underaae i Seridtsløf Sogn i Jersløf Herred, 1 Bol og 1 Gadehus i Rasbakken og 1 Bol og 1 Gadehus i Ulhøy. Da en til gode Mænd tidligere udgaaet Befaling til at besigte begge Parters Gods paa Grund af andet Forfald endnu ikke er bleven udført, befales det dem nu først at undersøge, om Kronens Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet og, hvis saa er, besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 7, 344.

13. Juni (Rotenburg). Aab. Brev, hvorved Kongen, der af Skrivelse fra Hr. Frederik, Arving til Norge, Hertug til Slesvig Holsten, har erfaret, at Jochum Blanch, Borger i Eckernførde, har ladet sin Fuldmægtig Bartoldt Rodtken købe 1000 Tdr. Havre i Nørrejylland til Kongens Hofholdning, bevilger, at Jochum Blanch eller hans Fuldmægtig maa udføre disse 1000 Tdr. Havre til Kongens Hofholdning. J. R. 8, 58.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Reinhold Heidenstrup. Prinsens har bragt i Erfaring, at Præsten i Bodom, Ybby og Horup² Sogne er død, og at nærværende Person, Claus Christensen i Hanstedt, er kaldet til Sognene af 7 Kalds-

¹ Sønder Harridslev, Vennebjerg H.

² Hurup, Refs H.

mænd efter Ordinansen, men at Provsten har absenteret sig, da Claus Christensen lod sig høre, skønt han ved sin Skrivelse havde bevilget, at han maatte lade sig høre, og berammet Dagen, da han selv vilde møde. Det befales ham at give Provsten Tilhold om uden Forhaling at begive sig til Sognene til en bestemt Tid for sammen med de 7 Kaldsmænd at udgive lovligt Kald efter Ordinansen, for at Tjenesten ikke ved hans Skyld skal blive forsømt. J. T. 7, 345.

13. Juni (Frederiksborg). Miss. til Reinholt Heidenstrup og M. Christen Hansen. Da Provsten ikke har villet forsegle Claus Christensens Kaldsbrev sammen med de 7 Kaldsmænd, skulle de undersøge denne Sag og, hvis det utvivlsomt kan bevises, at Provsten imod sit Embede og Ordinansen har villet forhindre dette Kald og uden høj og billig Aarsag har holdt Claus Christensen fra Embedet, lade ham tiltale og staa til Rette derfor. J. T. 7, 345 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

— (**Antvorskov**)¹. Aab. Brev til Indbyggerne i Danmark og Norge, hvorved Prinsen, der ved Skrivelser fra Hertug Bogislaus af Stettin-Pommern og Borgemestre og Raad i Rügenwalde har erfaret, at de 3 Parter af Byen med Kirker, Skoler, Raadhus og de fornemste Borgeres Huse ere brændte den 11. Nov., hvorved Indbyggerne ere komne i stor Armod, anmoder alle om, naar de besøges af disse Brevvisere Hans Ermand og Philip Parnow paa Købstadens Vegne, da at betænke deres sørgelige Tilstand og enhver efter sin Evne og sit gode Tykke komme dem til Hjælp med noget, for at Kirker og Skoler kunne blive genopbyggede og de betrængte igen komme til deres forrige Næring. Sj. R. 18, 57.

14. Juni (Frederiksborg). Miss. til Frants Lykke. Denne Brevviser, Just Thecklenborg, har berettet, at han har noget til gode hos en, ved Navn Antonius Koeck, der er død i Frants Lykkes Tjeneste, og anmodet om at maatte faa sit Tilgodehavende betalt af den dødes Bo, da der endnu in-

¹ Brevet har oprindeligt været dateret: Frederiksborg, 13. Juni, men Frederiksborg er senere rettet til Antvorskov, uden at dog Datoen samtidig er bleven rettet.

gen Arvinger har meldt sig, skønt Antonius Koeck har været død i omtrent 2 Aar. Saafremt det er rigtigt, skal Frants Lykke lade Just Thecklenborg faa sit bevislige Tilgodehavende betalt af Antonius Koecks efterladte Bo. J. T. 7, 346.

15. Juni (Frederiksborg). Miss. til Rentemestrene. Da Jacob Clausen, Borger i Malmø, har berettet, at han og hans Medredere nu ville lade deres Skib sejle til Spanien, og i den Anledning har anmodet om, at der paa denne Rejse maa bevilges dem 6 Jærnstykker af Kongens Arkeli, skulle Rentemestrene lade dem faa disse Stykker, men tage nøjagtig Kavtion for, at Stykkerne ville blive betalte dem efter Vægt og Vurdering, hvis de ikke blive leverede tilbage. K. Udt. i Sj. T. 23, 68. Orig.¹

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Da M. Christopher Hansen har berettet, at Skolemesteren i Herloufsholm vil resignere Skoletjenesten, anmodes Palle Rosenkrantz om i saa Tilfælde at befordre M. Christopher Hansen til Skoletjenesten, hvis han findes duelig dertil. K. Udt. i Sj. T. 23, 68 b.

— Forleningsbrev for Anne Jensdatter, M. Hans Aalborgs Enke, Indvaanerske i København, paa den Bondegaard i Hildishøy i Landskrone Len, som hendes afdøde Fader Jens Ennersen, tidligere Borgemester i Landskrone, og hendes Moder hidtil have været forlenede med, paa de samme Betingelser som Forældrene have haft den. Hun maa ikke forhugge Skovene og ikke besvære Bonden med nye Paalæg. Sk. R. 4, 352.

17. Juni (Rotenburg). Skibspas for Hendrik Vind til Klarupgaard, Skibshovedsmand paa Rytteren, der som Admiral over de ham tilforordnede Skibe skal begive sig i Vestersøen, saa langt Kongens Lande, Riger og Strømme strække sig, og holde Strømmene rene, for at Kongens Undersaatter og andre Søfarende ikke skulle blive overfaldne og plyndrede af Sørøvere eller Fribyttere paa deres retfærdige Rejse. Hvis han mærker saadanne, skal han se at bemægtige sig dem, hvem de saa end tilhøre, og føre dem til København. Undertiden skal han begive sig tilbage til Elben igen. Sj. R. 18, 58 b.

¹ Tr.: Holberg, Danmarks Hist. II. 683.

17. Juni (Sorø). Bestalling for Joris Peitersen som Tilsynsmand ved Børnehuset i København. Sj. R. 18, 57 b. (Tr.: KD. III. 49).

— Miss. til Jost Høg. Reinholt Thim, Kontrafejer paa Sorø Kloster, har anmodet om at faa den ham i hans Bestalling tillagte Pension forbedret, da han ikke kan komme ud af det med den. Da Prinsen i den Anledning har bevilget, at han herefter aarlig maa faa 100 Kurantdr. ud over hans sædvanlige Besolding, skal Jost Høg herefter tillige betale ham disse 100 Kurantdr. aarlig. Sj. T. 23, 68 b. K.

— Miss. til Rentemestrene om straks at betale Kongen af Frankrigs Bud, der har ført de Pommeranstræer herind, 80 Speciedr., som Prinsen har givet ham til Foræring. K. Udt. i Sj. T. 23, 68 b.¹

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Som han af hosfølgende Supplikation nærmere kan se, har Niels Ibsen i Qverkeby klaget over, at Jacob Ulfeldts Ridefoged Peder Gad foruretter ham, og har tidligere erhvervet Kongens Missive derom. Det befales Jacob Ulfeldt flittigt at undersøge Sagen, saa Kongens Missive kan blive efterkommet og Bonden blive fri for at blive forurettet. Sj. T. 23, 69. K.

— Oprejsningsbrev for Niels Ibsen i Qverkeby i Ringsted Len, der er bleven forfulgt og tribuleret af Ridefoged Peder Gad for 7 Tønder Havre af nærværende Aars Landgilde, som han har leveret Claus Lauritsen, Kornmaaler paa Ringsted Kloster, efter dennes derom udgivne Beviser, og for noget Brænde, som han har faaet af Skovfogden, for hvilke Sager Ridefogden har faaet Dom over ham til hans 3 Mk. som for andet uhjemlet; han har nu klaget over, at han har erhvervet Stævninger og Vidnesbyrd i disse Sager, som hidtildags ikke have maattet blive ansete. Prinsen fornyer hermed Sagen, saa han igen maa foretage den og drive den paa Herredsting og Landsting med Stævninger og Vidnesbyrd for dens tilbørlige Dommere. Sj. R. 18, 59.

— Oprejsningsbrev for Niels Søfrensen i Giessing til, som om Gerningen nylig var sket, med Sandemænd at forfølge

¹ Tr.: Friis, Saml. t. dansk Bygningshist. S. 53. Anm.

Drabet af hans Søn, Jørgen Nielsen, der blev slaæet ihjel af Søfren Jessen, født i Gammelbye. Drabet skete ved sidste Kyndelmisse Tid hos Gregers Pedersen i Boldersager, og Manddraberen blev grebet paa fersk Gerning og i Kongens Jærn forvaret hos Fogden Niels Kaallesen i Tiereborg; han har været anholdt der en 8 eller 10 Dage, men er siden brudt ud af Fængslet og bortkommet, hvorover Sandemændene ikke ere blevne fulgte til Tov. J. R. 8, 58 b.

19. Juni (Verden). Miss. fra Kongen til Kapitlet i Roskilde. Kongen har forlenet Martinus von der Meden, biskoppelig verdensk Kansler, med et Kanonikat i Roskilde Kapitel, men da han for sin Bestillings Skyld ikke kan residere ved Domkirken eller sustinere onera capituli lige med de residerende Kanniker, anmodes Kapitlet om, da han fremdeles er forhindret i sin Bestilling, at tilstede ham at nyde Option, Skiftegods og anden Rettighed ligesom de residerende Kanniker, fra hans Forleningsbrevs Datum at regne, saalænge han er forhindret i denne Kongens Bestilling. Sj. T. 23, 116 b og Sj. T. 23, 70 (med Datum 26. Juni). K. (udat. og med Datum 19. Juni).

— (**Antvorskov**). Miss. til Jost Høg om at optage Jens og Christopher Pedersen, Sønner af Peder Nielsen i Odense, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 23, 69.

20. Juni (—). Aab. Brev til Kronens Tjenere i Stiernholms Len om, at Prinsen har bragt i Erfaring, at de paa Tilskyndelse af Søfren Nielsen i Thoning¹ i Skanderborg Len have vist Modvillighed og Ulydighed mod deres Lensmand, Oluf Parsberg til Jernit, idet de hverken ville yde ham de Ægter eller det Arbejde, som de ere pligtige til at gøre til Kongens Gaarde. Det befales dem nu uden Modsigelse herefter at gøre alle de Ægter og alt det Arbejde, som fra Arilds Tid har været sædvanligt, naar Lensmanden tilsiger dem, under Straf som vedbør. J. R. 8, 59.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en af Bønderne i Skanderborg Len, Søfren Nielsen

¹ Taaning, Vor H.

i Thøning, skal have understaaet sig til at ophidse Bønderne i Stiernholms Len til Ulydighed mod Lensmanden Olluf Parsberg, skal Laurits Ebbesen lade Søfren Nielsen paa-gribe og sende til Olluf Parsberg, der skal holde ham i Forvaring paa Stiernholm til Sagens Uddrag. J. T. 7, 347.

20. Juni (Antvorskov). Miss. til Olluf Parsberg. Da Prinsen har bragt i Erfaring, at Bønderne i hans Len have stillet sig modvillige mod ham og siddet hans Befalinger overhørig, naar de ere blevne tilsagte til deres sædvanlige Ægt og andet Arbejde, befales det ham at lade dem tiltale og straffe tilbørligt for deres Ulydighed. J. T. 7, 347 b.

— Miss. til Reinholt Heidenstrup. Oluf Parsberg til Jerne, Befalingsmand i Stiernholms Len, har, medens han var forlenet med Ørum Len, faaet Ordre til at lade 2 Kirker i Thy, Hillersløf og Kaastrup, opbygge, hvortil alle Kirker i Vendelbo Stift skulde bidrage et helt Aars Indkomst. Af disse Penge har Oluf Parsberg allerede oppebaaret en Del, som er anvendt paa Kirkerne, men en Del resterer endnu. Da Oluf Parsberg ikke mere er forlenet med Ørum Len og heller ikke har haft det saa længe, at Bygningen kunde gøres færdig, skal Reinholt Heidenstrup fremdeles lade bygge paa Kirkerne, saa vidt de endnu ikke ere færdige, indkræve de resterende Penge hos Kirkerne i Vendelbo Stift og anvende dem paa Bygningen. J. T. 7, 347.

— Miss. til Jørgen Arenfeldt. For nogen Tid siden har han faaet kongeligt Missive om, at Jomfruerne Rigborg, Karen og Ellin Arenfeldt selv maatte overtage og forestaa deres Gods, ligesom det tidligere var bevilget deres Søster, Jomfru Hellevig Arenfeldt. Da der i det Missive, som Jomfru Hellevig har erhvervet til ham, staar, at hun enten selv skal oppebære det nærmest foregaaende Aars Landgilde af Godset eller han betale hende derfor efter det Køb, som han maatte have solgt sit eget Korn til, da hun, hvis Betalingen skulde ske efter den mellem dem fastsatte Takst, vilde komme til at lide et stort Tab i denne Tid, skal han ogsaa straks betale sine 3 andre Søstre Landgilden af deres Gods for det nærmest foregaaende Aar, fra det Brevs Datum at regne, som han har faaet angaaende Søsteren Hellevig, med Penge efter den Pris, som han

selv forrige Aar har solgt sit Korn til, for at de ikke skulle lide større Skade end deres Søster. J. T. 7, 346.

21. Juni (Antvorskov). Miss. til Jacob Ulfeldt paa Nyborg. Prinsen har bevilget, at Otte Knudsen i dette Aar maa beholde Landgilden af Nyborg Slot, som han hidtil har haft den, for den Pris, som anden Kronens Landgilde i Fyen afhændes til. F. T. 3, 848.

— Proklama for Jørgen Brockenhuus til Sebbergaard, Befalingsmand i Hasselnø Kloster og over Hardanger Len, der har berettet, at hans Farbroders Søn Johan Brockenhuus skal have været i adskillige Løfter for forskellige Adelspersoner i Danmark, men at han ikke ved, hvor de Hovedbreve, hvori Johan Brockenhuus har været i Forløfte, findes, og derfor har begæret offentligt Proklama. Det befales derfor alle i Danmark, som maatte være i Besiddelse af Gældsbreve, hvori Johan Brockenhuus har lovet og sagt god, inden Aar og Dag efter dette Brevs Forkyndelse paa Landstinget enten selv eller ved deres Fuldmægtige at fremvise disse for Landsdommeren i det Land, hvori de bo, saafremt de ikke ville have fortiet og forbrudt deres Ret til at kræve Gælden. Landsdommerne skulle siden give Jørgen Brockenhuus skriftlig Meddelelse derom. J. R. 8, 59 b.

22. Juni (—). Miss. til Jørgen Urne om straks at sende den Brygger, som plejer at tage Vare paa Kongen paa Frederiksborg, til Antvorskov. K. Udt. i Sj. T. 23, 69.

— Miss. til Borgemesteren i Rudkøbing. Prinsen har bragt i Erfaring, at han en Tid lang har oppebaaret Tolden i Rudkøbing, som Karen Mortensdatter, Jørgen Holstes Enke, har haft i Forpagtning paa 3 Aar af Kongen, paa hendes Vegne. Paa hans Begæring har Prinsen nu bevilget, at han, naar hendes 3 Aar ere forbi, fremdeles maa oppebære Tolden for samme aarlige Afgift, som hun har givet. Han skal gøre Regnskab for den store Told paa Rentekammeret. Hvad Forhøjelsen af Smaatolden angaar, skal han gøre Kongens Kommissærer, Hr. Anders Bilde til Rosendal og Tage Thott til Eriksholm, Embedsmænd paa Helsingborg og Sølvitsborg Slotte, Regnskab derfor, eller blive enig med dem om Forpagtningen af den efter Kongens udgaaede Toldrulle. F. T. 3, 848.

23. Juni (Stolzønu). Miss. fra Kongen til Otte Skeel, Gunde Lange og Tønne Friis. De have berettet, at Hertug Frederik af Slesvig Holsten saavel skriftlig som mundtlig ved sine Kommissærer har tilkendegivet, at han i Vederlag for Svabestedt Amt, som han ønsker at tilskifte sig, vil udlægge Lünæ Kloster¹ og, hvis det ikke er tilstrækkeligt, vil tilhandle sig Femern og gøre Udlæg deri, saaledes som hans skriftlige Erklæring nærmere formelder. Da Femern ikke tidligere er foreslaaet som Vederlag og Kongen heller ikke ved fuldkommen Besked om dette Lands Lejlighed, vil Kongen først raadspørge Danmarks Riges Raad herom og siden give dem Resolution. Da der vil gaa nogen Tid med hertil, maa de begive sig hjem, indtil de faa nærmere Besked. J. T. 7, 348.

— (**Antvorskov**). Miss. til nogle Lensmænd. Før sin Bortrejse havde Kongen givet Ordre til Forfærdigelsen af nogle Bygninger paa Sorø, hvori Akademikerne kunde have deres Værelser, og da Stedet ikke uden Hjælp kunde opsætte saadanne Bygninger og da Ungdommen paa Sorø ikke var saaledes forsynet med Kvarter, som Kongen gerne saa, skulde Adelen her i Riget anmodes om godvillig at ville forære noget til dette Værk, da Akademiet er stiftet alene for Adelen Børn og disse ere ilde akkommoderede i de gamle Værelser. De skulle derfor anmode dem af Adelen der i Landet, der selv have Skove nær ved Stranden, om hver efter sin Formue at ville give en 3—4 Ege til Bygningen, lade dem savskære i Fodstykker og Stolper og føre til bekvemme Ladesteder, saa Tømmeret kan afhentes der. Med dem, der ikke have Skove eller bo langt fra Stranden, saa det vil falde dem besværligt at give Tømmer, skulle de forhandle, om de ville give nogle Penge, hvad enhver selv synes. Prinsen har allerede anmodet en Del af Adelen paa Sjælland herom, der ogsaa har samtykket, saa en Del vil give Tømmer, en Del Penge. Saa fremt der intet er at erholde, hvad Prinsen dog ikke formoder, er det Skolen meget magtpaaliggende snarest at faa det at vide, for at der saa kan bestilles Tømmer andenstedsfra. De skulle derfor snarest erklære sig til Prinsen herom, for at der saa kan

¹ Løgum Kloster.

optænkes andre Midler til Bygningens Forfærdigelse. — Holger Rosenkrantz i Fyen, Hr. Anders Bilde og Tage Thott i Skaane, Christen Holck og Hr. Albret Skeel i Jylland, Jens Jul og Jens Bjelke i Norge, Axel Urne i Laaland, Claus Daa og Christen Thommissen i Sjælland, men de fik mundtlig Befaling. Sj. T. 23, 69. K.

23. Juni (Antvorskov). Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Jost Høg til Kyeholmb, Hofmester for det kongelige adelige Akademi i Sorø, ønsker at gøre Regnskaberne af Sorø klare, skal Holger Rosenkrantz rette sig efter at begive sig herover med det første for at forhøre Regnskaberne, da det er meget magtpaaliggende baade for Jost Høg og for Stedet. F. T. 3, 849¹.

— Miss. til M. Christen Hansen. Da han tidligere har forfærdiget en Landtavle over Vindelboe Stift, anmodes han nu om at ville forfærdige en Landtavle over hele Jylland, hvorpaa alle Herreder, Sogne, Sysler og Købstæder skulle indføres. Saafremt alle Sognene ikke kunne faa Plads paa Landtavlen, skal han lade dem forfatte paa en særskilt medfølgende Fortegnelse. Endvidere skal han efter medfølgende Vejledning („Anledning“) tegne egentlige og visse Udskrifter af alle Runestene, som findes i hele Jylland, og snarest hidsende dem. J. T. 7, 349 b. K.

— Miss. til Bisperne i Jylland. Da Kongen har befalet M. Christen Hansen, Superintendent i Vindelboe Stift, at forfærdige en Landtavle over hele Jylland, skulle de, naar han henvender sig til dem derom, ved Skrivelser til Præsterne i deres Stift befordre, at enhver af dem under ham Natteleje, giver ham Oplysning om deres Sogne og Byer og befordre ham med Vogn baade i Sognet, hvor det er nødvendigt, og fra sig til den næste Præst. J. T. 7, 348 b. K.² Orig. (til Dr. Iver Iversen, Superintendent i Ribe Stift) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Gunde Lange. Da Kongen har bragt i Erfaring, at de forordnede Postbude ikke gaa rigtigt paa deres Tider, befales det ham at føre flittigt Tilsyn her-

¹ Tr.: Tauber, Sorø Acad. under Chr. IV. og Fr. III. Aktst. S. XVII. (med Dato 23. Juli). ² Tr.: Nord. Tidsskr. for Oldkynd. I. 290.

med og give dem Tilhold om uden Forsømmelse at gaa paa bestemte Tider efter den derom udgaaede Forordning. J. T. 7, 348 b.

24. Juni (Antvorskov). Miss. til Tolderne i Sundet. Naar der kommer Falke fra Island til Sundet, skulle de anholde dem og give Prinsen Underretning derom. K. Udt. i Sj. T. 23, 70.

— Aab. Brev om, at Niels Madtsen, der i nogen Tid har tjent Kongen som dansk Kancellibud, men nu paa Grund af den ny Forordning om Postbudene er bleven forløvet af sin Bestilling, maa nedsætte sig i København eller en anden af Købstæderne her i Riget og være fri for al kongelig og Byens Tyngge, dog maa saa hverken han eller hans Hustru foretage sig anden Handel eller Næring, end de kunne fortjene med deres Hænders Arbejde, saafremt han ikke vil have denne Bevilling forbrudt. Sj. R. 18, 60.

— Bevilling for Dr. Niels Jonsen Helffenicht til at maatte bo skattefrit. Udt. i Sj. R. 18, 60 b.

— Miss. til Axel Rosenkrantz. For nogen Tid siden har han begæret noget Krongods i Skaane til Mageskifte for noget af sit Gods i Antvorskov Len, men da Kronens Gods var godt og belejligt Gods og beløb sig meget højere paa Ejendom end hans Gods, er Mageskiftet endnu ikke bragt til Ende. For at det kan ske, begærer Prinsen, at han udlægger Kronen en ham tilhørende Gaard i Rersløf By og Sogn i Løfve Herred for det, den kan være værd, og derimod udelukker saa meget af det andet paa hans sidst fremsendte Fortegnelse opførte Gods, som han selv finder belejligt, da Skoven til Gaarden i Rersløf er fælles med Kronens Skov og Kongen selv tidligere har begæret denne Gaard til Mageskifte af ham. Sk. T. 5, 173 b.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Christen Pedersen, dansk Kancellitjener, har berettet, at Kongen for nogen Tid siden har forlenet ham med et Kannikedømme i Lund, hvortil Kapitlet har udlagt ham en meget bygfældig Residens, som hans Formand ikke har leveret lovligt fra sig, saaledes som han burde. Christen Pedersen har derefter til forskellige Tider erhvervet to kongelige Missiver¹ til Kapitlet om enten at tilholde den tid-

¹ 16. April 1621 og 16. Sept. 1623.

ligere Indehaver eller dennes Arvinger til at gøre Residensen i Stand eller selv gøre det. Da Kapitlet ikke i ringeste Maade har efterkommet disse Befalinger, paalægges det alvorligt Kapitlet snarest at efterkomme Kongens tidligere Befalinger uden videre Forhaling og erklære sig til Prinsen om Grunden til, at Befalingerne ikke hidtil ere blevne efterkomne. Sk. T. 5, 174.

26. Juni (Verden). Sj. T. 23, 70, se 19. Juni 1625.

— (**Wintum**). Miss. fra Kongen til Hendrik Vind. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Sygdommen daglig tager til paa Skibet den sorte Rytter og de andre medfølgende Skibe, og da der kun er Proviant i Forraad til nogle Uger, skal han efterlade de syge Folk, der findes paa Skibene, der paa Landet, begive sig i Vestersøen med alle Skibene og rette sig efter Kongens forrige Befaling og Instruks til ham. Naar Provianten ikke strækker til længere, skal han begive sig til København med Skibene. K. Sj. T. 23, 70 (dat. 22. Juni).

— (**Antvorskov**). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. En af Prinsens Tjenere, ved Navn Staffen Christensen, har berettet, at hans Hustrus forrige Husbonde, afdøde Murermester Morten Otte, har haft en Gaard i Helsingør, der er bleven tilvurderet Kongen, fordi Morten Otte, der havde Engelholms Bro i Arbejde, har oppebaaret Penge af Kongen derfor, men ikke udført Arbejdet. Han har derhos anmodet om at maatte indløse Gaarden til den Pris, som den er tilvurderet Kongen for, da den efter hans Beretning ikke er bleven opbudt til Tinge, om nogen af Murermesterens Arvinger vilde indløse den. De skulle snarest erklære sig til Prinsen herom og hjælpe Staffen Christensen til Rette, saavidt Lov og Ret er. Sj. T. 23, 70 b.

— Miss. til Gunde Lange om, naar Jacques de Freville kommer til ham, da at være ham behjælpelig med at faa nogle Pasgængere og Jagtklippere til Købs. J. T. 7, 349.

29. Juni (—). Miss. til Rektor og menige Professorer i København om straks at give Hr. Toer Rasmussen, Præst ved den ny Kirke, Tilhold om straks at flytte ind i den Residens, som Kongen har foræret til Bolig for Præsten,

for at den desto bedre kan blive holdt vedlige. K. Udt. i Sj. T. 23, 71.

29. Juni (Antvorskov). Miss. til Borgemestre og Raad i København om, at det, som samles i Kirken i den fjerde Tugthustavle, maa anvendes til Pesthuset, saalænge Pesten varer. Sj. T. 23, 71. K. (Tr.: KD. V. 84).

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om, at Slagtere, Bagere, Kroersker og andre, der sælge noget i Skillinger og Toskillinger, skulle tage disse Mønter til fuld Værdi, hvilket de nu ikke ville gøre. Sj. T. 23, 71. (Tr.: KD. V. 84 f.).

— Miss. til Frederik Reedtz om, skønt Prinsen ikke formoder noget fjendtligt mod Riget, at advare alle de Ryttere, han har under sig, om at have Heste og Folk i godt Beredskab, dog skal det ske uformærket. — Postscriptum: Hvis, hvad Gud forbyde, noget fjendtligt skulde komme paa, skal han begive sig ind i København med de Ryttere, som han i en Il kan bringe til Veje, og de andre skulle ufortøvet følge efter, dog skal saadant holdes hemmeligt og uformærket indtil den Tid. Sj. T. 23, 71. K.

— Miss. til Jørgen Urne om, skønt Prinsen ikke formoder noget fjendtligt mod Riget, at advare alle de Ryttere, han har under sig, om at have Heste og Folk i godt Beredskab, dog skal det ske uformærket. — Postscriptum: Hvis, hvad Gud forbyde, noget fjendtligt skulde komme paa, skal han straks lade sine Officerer med underhavende Ryttere, saa mange de i en Il kunne bringe til Veje, begive sig ind i København og ufortøvet lade de andre Ryttere følge efter, derimod skal han selv blive paa Kronborg og tage nogle af Borgerne med deres Proviant ind i Fæstningen til sig. Sj. T. 23, 71 b. K.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Nærværende 4 Mænd, der bo i Monkegaard i Morup Sogn i Varberg Len, have berettet, at de af Fændrik Thommis Pedersen, der har faaet Gaarden af Kongen for sin Bestilling, besværes med at skulle udgive højere Landgilde og andet, mere end de pleje eller tidligere have gjort. Han skal undersøge Sagen og hjælpe dem til Ret, saa vidt Lov og Ret er. Sk. T. 5, 174.

29. Juni (Antvorskov). Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Johan Friis til Østerslef, Embedsmand paa Tranekier, har berettet, at han har Tiltale til en Præst¹ der paa Landet for Lejermaal, skal Holger Rosenkrantz i Forening med Bispen snarest tage denne Sag for og dømme i den. F. T. 3, 849.

— Miss. til Tyge Brahe. Han har tidligere berettet, at et Sogn i Skivehus Len staar ledigt, fordi der ikke i rette Tid efter Ordinansen er kaldet nogen dertil, og Kongen har forordnet, at en anden Person skal sendes did. Det befales ham nu at lade nærværende Person faa Kaldet. J. T. 7, 349.

— Miss. til Hertvig Bilde. Han har tidligere i nogen Tid forestaaet Værgemaalet for Asmus von Ahlefeldts Børn, men er siden bleven fritaget derfor, da han skulde paatage sig Værgemaalet for Jomfru Lissebet Friis, og det er derefter paalagt Johan Friis til Øridtsleuf, Embedsmand paa Tranekier, at forestaa det. Da Jomfru Lissebet Friis nu af Kongen har faaet Tillaelse til at være sin egen Værge, skal han igen overtage Værgemaalet for Asmus von Ahlefeldts Børn, da Johan Friis desforuden er besværet med Værgemaal baade for sin Hustru² og sine Søkende og med at forestaa sin Broders³ Gods, da denne er udenfor Riget. J. T. 7, 349 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen til Tulstrup og Olluf Parsberg til Jernedt, Embedsmænd paa Skanderborg og Stiernholm Slotte. Da Kongen har bevilget, at Jomfru Karen Arenfeldt selv maa overtage og forestaa sit Gods, som hendes Broder, Jørgen Arenfeldt til Vorgaard, hidtil har været Værge for, skulle de rette sig efter at være til Stede, naar Jørgen Arenfeldt overleverer sin Søster hendes Gods og Løsøre samt alt hvad der er tilfalden hende i Arv efter hendes Forældre, og som han hidtil har haft i Værge, med tilbørligt Regnskab derfor. De skulle nøjagtigt undersøge, hvorledes alt det, han leverer fra sig, findes at være, og give begge Parter det klarlig beskrevet under deres Hænder og Segl. J. T. 7, 350.

30. Juni (—). Miss. til Rentemestrene og Mons Kaas. En af Kongen af Polens Undersaatte, ved Navn Staffen Staale, er blevet angivet af Kongen af Sverrig paa Grund

¹ Povl Kristoffersen, Præst i Tryggelev og Fodslette.

Tagesdatter Krabbe.

² Karen
³ Jesper Friis til Ørbæklunde.

af en Skrivelse, som han har sendt ind i Sverrig. Denne Skrivelse skal formelde om Kongen af Sverrigs Skibsarmada, give en Fortegnelse over hans Orlogsskibe og indeholde andre Adviser, tilskrevne Kongen af Polen. Den svenske Sekretær, der for nogen Tid siden var her i Riget, tog Skrivelsen med sig tilbage. Skönt det ikke er Prinsen ubevidst, at Staffen Staale er Kongen af Polens Tjener, skulle de dog, for at ingen skal have noget at besvære sig over, kalde Staffen Staale for sig, høre hans Erklæring herimod og straks sende Prinsen denne. Sj. T. 23, 72. K.

30. Juni (Antvorskov). Miss. til Rentemestrene om straks at sende 200 Musketter, 200 Piker, $\frac{1}{2}$ Læst Krudt og nødtørftigt Bly og Lunter dertil, eftersom det findes i Forraad, til Christianstad. De skulle straks tilkendegive Prinsen, om der er noget Forraad paa Korn i København, og sende en tysk Borger i København op til Stockholm, som der hemmelig kan erfare al Lejligheden om Skibene og Folket, hvorhen de begive sig. Borgemestre og Raad i København skulle give denne Borger Pas under Skin af, at han skal drive sit Købmandsskab i Stockholm, og Rentemestrene skulle forsyne ham med Penge, saa han iligen Dag og Nat kan komme frem og tilbage. Sj. T. 23, 72 b. K.

— Miss. til Rentemestrene. Da Ifver Hansen, Tolder i Kallundborg, der har forpagtet Tolden i Kallundborg, har klaget over, at han paa Grund af de udstedte Forbud mod Udførsel af Korn og andre Varer lider stor og ulidelig Skade, skulle de lade Ifver Hansens to sidste Regnskaber staa hen uden Rente, indtil Kongen selv kommer tilbage til Landet, om Kongen skulde ville eftergive ham det, da Prinsen mener, at han til største Skade for sig selv, hvis der ikke gives nogen Afkortning, har forpagtet Tolden højere end nogen anden. Sj. T. 23, 72 b. K.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Tagge Thott. Af Hr. Anders Bilde's Skrivelse har Prinsen set, at der er stor Frygt („Tvivl“) for et svensk Angreb. Skönt Prinsen ikke let kan tro saadant, da de Svenske ingen Grund have dertil og Kongen af Sverrig i sin sidste Skrivelse udtrykkelig har erklæret, at Toget gælder Lifland, ligesom han ogsaa i andre Maader har erklæret sig venligt mod Kongen og Prinsen, anser Prinsen det

dog for bedre at passe paa og forekomme alt, saa vidt Gud vil give Naade dertil, dog skal det, saaledes som de erindre om, gøres med mindst mulig Rygtbarhed, for at de Svenske ikke deraf skulle foraarsages til nogen Mistænksomhed. De skulle give Adelen Ordre til at holde dens Rostjeneste rede, saa den kan marchere til hvilken Tid det befales, og det skal notificeres enhver, hvor mange Heste han skal holde, alt under det Paaskud, at Prinsen selv vil begive sig over til Skaane for at bese og mønstre Adelens Rostjeneste, og at Prinsen vil gøre det paa Gennemrejse og i en Il, hvorfor de skulle være rede, naar de tilsiges. Saafremt noget kommer paa, er det bedst, at den hallandske Fane rykker ind i Halmstad og den skaanske i Christianstad. Under samme Paaskud kan Fodfolket tilsiges til at være rede til Mønstring, saafremt da disse Tidender vedblive og Øversten Envold Kruse hemmelig tilsiges derom. Kaptejnerne skulle selv kommandere de udskrevne Knægte og Løjtnanter og Sergenter Landfolket og Bønderne. Enhver Købstad skal have Ordre til i en Il at fremsende et vist Antal Knægte. Alt skal dog kun ske, naar man ser, at der er virkelig Fare paa Færde, og det skal ske uformærket, for at der ikke skal opstaa nogen Perturbation deraf. Nogle af de nærmest boende Adelsmænd skulle have Ordre til at begive sig ind i Fæstningerne med deres Folk. Der skal passes godt paa den lange Bro ved Christianstad, som ligger her ned mod Skaane, at den ikke opbrydes og dermed al Hjælp afskæres. Med Hensyn til Bartskeerer, Bartskeertøj og Proviand, skulle Lensmændene hemmelig advares om, at de uformærket skulle gøre sig saa faste derpaa som muligt, da der uden Tvivl er Salt, Fæ og Smør nok at faa. Det er vanskeligt at faa Korn her, men Prinsen vil dog lade høre derom. De skulle straks paany have hemmelig Kundskab ude og underrette Prinsen om alt og om der er nogen Fare paa Færde. Hvis der kommer noget paa, skal al Proviand og alt Fæ, som findes paa Grænsen, skaffes af Vejen. En Adelsmand eller to med deres Folk og en Snes eller halvanden af de yngste Borgere i Laugholm skulle tilsiges til at begive sig ind i Laugholm Fæstning med deres Proviand, og det samme skal iagttages andensteds. Sk. T. 5, 174 b.

30. Juni (Antvorskov). Til Raadet i Jylland. Skønt

Prinsen ikke formoder og ikke lettelig kan tro, at de Svenske ville begynde noget fjendtligt mod disse Riger og Lande, særlig da de ingen Aarsag have dertil, og da Kongen af Sverrig udtrykkelig til Kongen har erklæret, at dette Tog er ment mod Lifland, og iøvrigt har erklæret sig venligt baade til Kongen og Prinsen, mener han dog, at det er bedre at være forsigtig og, saa vidt Gud vil give Naade dertil, forekomme alt. Hvis der fornemmes nogen Tvivl fra de svenske Grænser, skulle de blive aviserede derom af Hr. Anders Bilde til Roesendal. De skulle derfor give Adelen Ordre til at holde sin Rostjeneste rede til at marchere til hvilken Tid det befales, og det skal meddeles enhver, hvor mange Heste de skulle holde, under det Paaskud, at Prinsen selv vil begive sig derover til Landet for at bese og mønstre Adelens Rostjeneste, hvilket skal ske paa Gennemrejsen og i en Il, hvorfor de Adelige skulle være rede, naar de tilsiges. Under samme Paaskud kan man ogsaa tilsige Fodfolket til at være rede til Mønstring og hemmelig give deres Øverster Meddelelse herom. Alt skal dog holdes hemmeligt og ske under nævnte Paaskud og med saa ringe Rygtbarhed som muligt, for at Svensken ikke deraf skal tage Aarsag til nogen Mistillid, og saa uformærket, at ingen Perturbationer kan opvækkes deraf. J. T. 7, 351.

30. Juni (Antvorskov). Miss. til Kapitlet i Lund. Af hosfølgende Supplikation vil Kapitlet kunne se, at denne Brevviser Simen Pedersen i Hofbye i Torne Herred har klaget over at blive forurettet af M. Axel Oelsen, Kannik i Lund, med Hensyn til en Gaard i Hofbye, som Simen Pedersen har fæstet af M. Axel Oelsen, og som har været en Præstegaard og været øde, da Simen Pedersen fik den. Axel Oelsen har nu frataget ham hans Sæd imod al Lov og Ret og forbudt ham at leje Kvæg til at drive Gaarden med af andre end af ham. Kapitlet skal snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sk. T. 5, 175 b.

— Miss. til Falk Lykke. M. Antonie, forhen Præst paa Gulland, har berettet, at han, medens han boede der, med stor Bekostning har ladet optage et Stykke øde Jord, der ligger til Præstebolet; han har saaet dertil, men nu, da der skal høstes, findes der nogle, som sige, at han kun skal have sin Sæd igen og at hans Eftermand i Kaldet skal have Resten.

Falk Lykke skal paase, at M. Antonie ikke alene selv faar Avlen og Afgrøden af Jorden, men at hans Eftermand i Embedet ogsaa betaler ham rimeligt for den Bekostning, han har anvendt paa at optage Jorden. Sk. T. 5, 176.

30. Juni (Antvorskov). Miss. til Just Høg. Da Kongen har bevilget, at 3 Gaarde i Børlum Klosters Len, nemlig Stenbierregaard, Birkumgaard og Mølgaard, der vare udviste til Soldater, igen maa komme tilbage under Lenet og følge ham, skal han i Stedet udlægge 3 dertil bekvemme Gaarde til Soldater. Hvis Bønderne vægre sig ved at være ham følgagtig, skal han tiltale dem med Retten. J. T. 7, 350 b.

6. Juli (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at tiltale en Kvinde, Maren Jensdatter i St. Peders Stræde, der holder de unge Studenter, særlig norske, til sig og nylig har taget Forpligtelse til Ægteskab af to Personer paa én Gang. Sj. T. 23, 73. K. (Tr.: KD. V. 85).

— Miss. til Hospitalet i København om af Hospitalets Forraad at udrede 500 Speciedlr. til Ransonering af danske og norske Fanger i Algier. Sj. T. 23, 74. K. (Tr.: KD. V. 85).

— Ligelydende Miss. til Hospitalet i Slagelse og Duebrødre Hospital i Roskilde, hver om 500 Speciedlr., og til Hospitalet i Helsingør om 150 Speciedlr. Udt. i Sj. T. 23, 74. K. (i Udt.).

— Aab. Brev om, at Hr. Hans i Kornerop, hvis Kald er blevet meget forringet ved den ny Forordning med Sognepræsten i Roskilde Domkirke, maa lade sig høre og kalde paa andre Steder, hvor han efter Ordinansen kan blive lovlig kaldet og forfremmet til bedre Vilkaar. Sj. R. 18, 61. K.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da Prinsen har tilladt Hr. Hans i Kornerop, at han paa Grund af sit Kalds Ringhed maa lade sig høre og kalde paa andre Steder, hvor han efter Ordinansen lovlig kan blive kaldet, maa Kapitlet, saafremt Hr. Hans bliver kaldet fra Kornerop Kald, kun kalde en ugift Person til dette Kald, der kan ernære sig af dets Rente, indtil han lovlig kan blive kaldet til et andet Kald. Sj. T. 23, 74 b. K.

— Ligelydende Miss. til Bispen om kun at indsætte en ugift Person i Kornerop Kald. Udt. i Sj. T. 23, 74 b.

— Miss. til Peder Basse om at tillade nærværende M.

Søfren at lade sig høre paa Møen i den afsatte Præst Hr. Peiter Eilersens Sted og hjælpe ham til at faa Kaldet, saavidt det lovligt kan ske efter Ordinansen. K. Udt. i Sj. T. 23, 74 b. (udat.).

6. Juli (Antvorskov). Miss. til Dr. Hans Reisener. Da et Kald i Skivehus Len en Tid lang har staaet ledigt, skal han sende en Præstemand, der kan betjene Kaldet, til Prinsen, der saa siden vil give denne Anbefalingskrivelse til Lensmanden. K. Udt. i Sj. T. 23, 75.

— Miss. til Falk Lykke. Da den Præst, som har faaet Ordre til at være Provst paa Gulland, har bedt sig undskyldt derfor, skal han befale den samme eller en anden i nogen Tid at have Tilsyn med Gejstligheden og Skolerne, at intet forsømmes, indtil der kan blive forordnet en anden dygtig og bekvem Mand til Provst. Sk. T. 5, 176 b.

— Miss. til Otte Marsvin om at lade Bankettet ved Porten i Christianstad reparere, saa Musketererne kunne se derover, da Øverstens Envold Kruse har meddelt, at det er umuligt, at nogen kan bruges derpaa. Sk. T. 5, 177.

7. Juli (—). Miss. til Jørgen Urne om indtil nærmere Ordre at anholde denne Kokkedreng, som nu sendes ham, paa Kronborg for hans Forseelse og lade ham arbejde i Jærn. Sj. T. 23, 75.

— Miss. til Rentemestrene om ved første Lejlighed at sende en god Konstabel til Knud Gyldenstjerne til Aagaard, Embedsmand paa Bergenhus. — Postscriptum: De skulle levere de Klokker, som Kongen har ladet støbe til Bergen By, til Tolderne i Sundet, der have faaet Ordre til ved første Lejlighed at sende dem op. K. Udt. i Sj. T. 23, 75.

— Miss. til Tolderne i Sundet. Naar der kommer et bergensk Skib til Sundet paa Hjemrejse til Bergen, skulle de advare det om at tage de Klokker med, som Kongen har ladet støbe til Bergen By. K. Udt. i Sj. T. 23, 75 b.

— Miss. til Rentemestrene. Da Knud Gyldenstjerne til Aagaard, Embedsmand paa Bergenhus, har berettet, at der forrige Aar er oppebaaret dobbelt Skat af hele Lenet, skulle de undersøge dette og erklære sig til Kongen derom. Sj. T. 23, 75 b. K.

— Miss. til Danmarks Riges Raad om at møde i Sla-

gelse 29. Juli, da Prinsen paa Kongens Vegne har noget at forrette med det. K. Udt. i Sj. T. 23, 75.

7. Juli (*Antvorskov*). Miss. til Borgemestre og Raad i Nyborg. Denne Brevviser har berettet, at hans Husbonde, Hendrich Simiers, Borger i Hamborg, forrige Vinter har sendt en Kramkiste og et Skrin med nogle Kramvarer i til Viborg Snapsting, og at Diirich Grubbe, Raadmand i Aalborg, sidste 28. April har sendt nævnte Kiste og Skrin ud med et lybsk Skib. Da Tolderen i Aalborg imidlertid ikke havde noteret det paa Skipperens Toldseddel, er Godset blevet anholdt i Nyborg, da Skipperen her fremviste sin Toldseddel, og Skibet er blevet visiteret, hvilket nærmere kan ses af hosfølgende Supplikation. Han har nu anmodet om, at det anholdte Gods maa blive restitueret, da det er lovlig angivet, saaledes som Tolderen i Aalborg i sin udgivne Seddel stadfæster. De skulle anstille flittig Under-søgelse herom og, hvis det lovligt kan bevises, at Hendrich Simiers Gods er angivet paa de tilbørlige Toldsteder og er fortol-det i Kolding og Aalborg ved Indgang i og Udgang af Riget, hjælpe ham til Ret, hvis der er sket ham nogen Uret, saa han igen kan faa Godset. F. T. 3, 850.

— Miss. til Marqvord Bilde. Nærværende Niels Hansen, Degn i Vissenberge, har klaget over, at han en Tid lang har været Degn i Sognet, men ingen Bolig har, hvori han kan opholde sig, medens hans Formænd i Degnekaldet altid have haft en Bolig for en aarlig Afgift. Han skal snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet. F. T. 3, 851.

— Miss. til Isak Pedersen. Paa hans Hustrus, Fru Karen Urnes, Vegne er det blevet andraget for Prinsen, at han beholder sin Datter¹ hos sig, men at hun gerne vilde have sit Barn hos sig, for at hun enten selv kunde opdrage det eller sætte det hos en anden god Frue, hvor det kunde blive undervist og vænnet til de Gerninger og Arbejder, som anstaa sig for en adelig Kvindeperson. Det befales ham i den Anledning at lade hans Hustru faa Datteren. F. T. 3, 851.

— Miss. til Oluf Parsberg. Da Prinsen har bragt i Erfaring, at Søfren Nielsen i Tanderup² i Skanderborg Len har

¹ Margrete Maaneskjold. ² Taaning, Vor H.

understaaet sig til at opvække Bønderne i hans Len [Stjernholm] til Modvillighed og at beskatte dem for deres Klagemaal, som han har fremført i Kongens Kancelli, og fremdeles bestyrker dem i deres Ulydighed, befales det Oluf Parsberg, for at ikke større Ulydighed skal følge af Søren Nielsens Tilskyndelse, at eftertragte denne, hvor han kan træffe ham paa Kronens Gods i Skanderborg Len og andensteds, og holde ham fængslet paa Stiernholm til Sagens Uddrag. Saafremt Søren Nielsen opholder sig paa Adelens Gods, skal han først give den Adelige Meddelelse om Kongens Befaling og siden efterkomme den med den Adeliges Vilje. J. T. 7, 352. K.

7. Juli (Antvorskov). Miss. til Fru Else Marsvin. For nogen Tid siden har hun faaet Missive til Kapitlet i Aarhus om det Kapel i Domkirken, som hun begærer til Lejersted. Af hoslagte Kopi af Kapitlets Erklæring vil hun se, at det hele Kapel ikke kan mistes, men hvis hun kun begærer en Plads i Kapellet, er dette stort nok til, at det kan bevilges. Hun skal lade Kapitlet tilgaa nærmere Meddelelse herom. J. T. 7, 352 b. K.

— Miss. til Tønne Friis. Eske Brock til Estrup, Hr. Albret Skeel til Fusingøe, Ifver Jul til Villistrup, og Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmænd paa Dronningborg, Riberhus, Bøufing og Mariager Kloster, Danmarks Riges Raader, have faaet Befaling af Kongen til at forhøre en Sag mellem Tønne Friis og nogle Borgere i Aalborg, hvori Landsdommerne tidligere have dømt. Da disse Rigsraaders Dom have stadfæstet Landsdommernes Dom, hvori de 12 Mænds Vidne er underdømt, skal han aftinge med disse Mænd efter deres Formue. J. T. 7, 353.

8. Juli (—). Miss. til Christopher Urne om, at han maa rejse over til Laaland en 8 eller 10 Dage. Udt. i Sj. T. 23, 75 b.

— Miss. til Axel Arenfeldt. Da han har berettet, at der til det Kannikedømme i Aarhus, som Kongen har forlenet ham med, ligger en lille Have og øde Plads, som kun kan indbringe en ganske ringe Ting, tillades det ham at sælge Haven og Pladsen til den, som vil købe den, og sætte Pengene paa Rente hos Godtfolk, hvorefter han og de følgende Indhavere af Kannikedømmet maa oppebære Renten. Den Forva-

ring, som han tager for Pengene, skal stedse blive ved Kapitlet. Sj. T. 23, 75 b. K.

8. Juli (Antvorskov). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at give Borgerskabet i København Ordre til ikke at begive sig til det Marked, som skal holdes her i Slagelse St. Olufs Dag [29. Juli], saafremt Sygdommen varer ved i København. K. Udt. i Sj. T. 23, 76.

— Miss. til Palle Rosenkrantz om med Flid at lade undersøge, om det lovligt kan bevises, at Cathrine Kruses har truet med at ville stikke Ild paa Byen, og i saa Fald lade hende paagribe og igen sende til Tugthuset med hoslagte Missive til Rentemesteren om, at hun skal anholdes der og ikke igen maa løslades. Sj. T. 23, 76. K.

— Miss. til Axel Arenfeldt om at lade Cathrine Kruses modtage i Tugthuset og ikke igen løslade hende. K. Udt. i Sj. T. 23, 76 b.

— Miss. til Fredrik Rantzau. I Henhold til Kongens forrige Skrivelse til ham skal han beholde de Penge, som Fru Helle Marsvin, Jacob Becks Enke, har staaende paa Rente hos ham, paa en Ret og maa ikke tillade nogen at faa noget hverken af Hovedstol eller Renter før nærmere Ordre. Det Løseøre og det Tilgodehavende der paa Landet [Øsel], som tilkommer Fru Helle Marsvin eller Jacob Becks Arvinger og kan opspørges, skal han lade arrestere paa en Ret. Indkomsten af det Jordegods der paa Landet, som Jacob Beck har købt, skal han ogsaa tage til sig paa en Ret og indtil videre tage Bønderne med Hovedgaarden og Tjenerne i Forsvar. Hvis nogen tilbyder at ville købe noget af Gaarden og Godset, skal han forhindre, at der sælges det allerringeste deraf, og beholde det under sit Forsvar indtil Rettens Udføring. Sk. T. 5, 177.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne om at sende hosfølgende Missive til Fogden paa Ferøe med rigtige Regnskaber over Sara Mikkelsdatters, Søfren Søfrensens Enkes, Tilgodehavende paa Ferøe, hvilket Fogden skal indkræve og sende til Knud Gyldenstjerne, der skal modtage det i den Gæld, hun skylder Kongen. Hvad hun yderligere maatte blive Kongen skyldig, skal han oppebære af hende, efterhaanden som han kan faa det,

da Prinsen ikke tør understaa sig til at eftergive det uden Kongens Tilladelse. N. T. 4, 511 b.

8. Juli (Antvorskov). Miss. til Hans Dyre om at lade denne Supplikant, Mikkell Christensen, være fri for videre Forfølgning, indtil Prinsen faar Besked om Sagens Lejlighed. J. T. 7, 353.

— Miss. til Mats Christensen, Foged paa Ferøe. Naar Knud Gyldenstjerne til Aagaard, Befalingsmand paa Bergenhus, sender ham Sara Mikkelsdatters, Søfren Søfrensens Enkes, Regnskab over hendes og hendes Medarvingers Tilgodehavende paa Ferøe, skal han indkræve dette og sende det til Knud Gyldenstjerne med rigtigt Regnskab. Orig. Sk. T. 5, 177 (med Dato: 10. Juli).

12. Juli (Hovedkvarteret i Oldendorp). Miss. fra Kongen til Børre Jul og Christopher Movat. Da det er berettet Kongen, at de besvære en Del fremmede, der sejle forbi Kongens Skibe, mere end billigt er, befales det dem at forholde sig med Diskretion mod enhver, der passerer forbi Kongens Skibe frem eller tilbage. Sj. T. 23, 77 b. K.

— Miss. fra Kongen til Jørgen Ulfeldt. Kongen har bragt i Erfaring, at en Del Hollænderskibe understaa sig til trodsig at løbe forbi Kongens Skibe, som nu ligge paa Weseren, uden at stryge. Hvis nogen herefter understaar sig til at sejle forbi uden at ville vise Kongen den tilbørlige Reverens med Strygen, skal han rette Stykkerne lige paa deres Skibe og lade fyre. Da Kongen har erfaret, at der fra Greven af Oldenborg er fremsendt en Jagt for at blive forbygget der „om Borde“, maa han lade det paa den, som endnu er ufærdigt, fuldende. Sj. T. 23, 78. K.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at lægge 1 Gaard i Laasseby, som Kongen har faaet til Mageskifte af Eske Brock til Estrup, ind under Skanderborg Len, indskrive den i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. J. T. 7, 353 b.

— Miss. til Eske Brock om snarest at begære Vederlag paa et andet Sted for den Gaard i Laassebye, som han har bevillet Kongen til Mageskifte. J. T. 7, 353 b. K.

— (Antvorskov). Miss. til Sten Villomsen. Da Prinsen har bragt i Erfaring, at der er forskellige Stridigheder mel-

lem ham og Kongens Skibsbyggere paa Bremerholm, M. David og M. Daniel, befaler han, at enhver indtil videre skal forholde sig, som det sig bør og han vil forsvare, i sin Bestilling. Hvis de saa siden, naar Kongen selv kommer tilbage til Riget, have noget at udføre mod hinanden ved Retten, have de at forfare Kongens Ordinans derom. Sj. T. 23, 76. K.

12. Juli (Antvorskov). Ligelydende Miss. til M. David og M. Daniel. Udt. i Sj. T. 23, 76 b. K. (i Udt.).

— Miss. til Jost Høg om at indtage Sten Mikkelsen i Sæby, Søn af Mikkil Hammer, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 23, 77.

— Miss. til Jørgen Urne om at lade den Person, som blev sendt til ham, slaa i Jærn paa Frederiksborg og lade ham arbejde der et helt Aar. Udt. i Sj. T. 23, 77.

— Miss. til Dr. Hans Reisener om at beskikke M. Johan Stenmand til Kapellan ved den tyske Kirke i København, saafremt han finder ham dygtig dertil. Sj. T. 23, 77. K. (Tr.: KD. V. 86).

— Miss. til Ernst Normand. Kongen har tilladt Jep Pedersen, Kongens Bondefoged i Haldsløf¹ By og Sogn i Løf Herred, at gøre et Mageskifte med Alexander Rab v. Papenheim, Befalingsmand paa Holbæk Slot, og gøre denne Udlæg af sin Gaards Grund i Marken for et Stykke Jord, som løber op til hans Stuelænge, og som han vil bruge til at bygge paa til Udvidelse af sin Gaard, hvilket Stykke Jord en af Alexander Rabs Tjenere, ved Navn Peder Smed, har i Brug. Ernst Normand skal være til Stede, naar dette Mageskifte skal gaa for sig, og paase, at Kronen faar Skel og Fyldest. Sj. T. 23, 77 b. K.

— Miss. til Hans Lindenov. Oluf Nielsen i Bierre har ladet andrage, at han for nogle Aar siden er tvunget af sin Tjeneste til en Gaard i Bierre, men at han nu ligesom sin Formand er kommen i stor Armod, fordi der ulovligt er kommet et Stykke Jord fra Gaarden. Hans Lindenov skal erklære sig herom. Udt. i Sj. T. 23, 78.

¹ Hallenslev, Løve H.

[Omtr. 12.]¹ Juli (Antvorskov). Miss. til Otte Skeel. Da Thomis Kaas til Ørendrup har begæret noget Krongods i Sønder Herred paa Mors i Dueholms Klosters Len, nemlig 1 Gaard, kaldet Blaaberig, i Rakkeby Sogn, 3 Gaarde og 1 Bol i Karby By og Sogn og 1 Gaard i Thorby, til Mageskifte, skal han snarest erklære sig, om dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. J. T. 7, 354.

— Ligelydende Miss. til Knud Gyldenstjerne om at erklære sig angaaende 1 Gaard i Haldts Len, som Thomis Kaas begærer til Mageskifte. Udt. i J. T. 7, 354.

13. Juli (—). Oprejsningsbrev for Hans Eskelsen i Holbæk Len, der for nogen Tid siden skal være gjort nederfældig formedelst uhjemlet og derfor er dømt til at udgive sine 3 Mk. Sj. R. 18, 61. K.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Kongen har bevilget, at afdøde Sognepræst i Prestholm Hr. Knud Olufsens Søn Isak Knudsen enten maa succedere sin Fader eller blive forfremmet til et andet Kald. Da Isak Knudsen endnu var umyndig, da Faderen døde, har han dengang paa Grund af sin Ungdom ikke kunnet betjene Faderens Kald. Da Hr. Jakob Jakobsen, Sognepræst til Saxildt og Nøeløf Sogne, nu er bleven saa syg, at han næppe kommer op igen, skal Laurits Ebbesen, saafremt Jakob Jakobsen dør, lade hans 2 Sogne staa aabne, indtil han faar nærmere Ordre, da Prinsen vil lade Isak Knudsen indfordre af Landet og selv forhøre ham. Saafremt han da findes dygtig dertil, skal han have dette Kald. J. T. 7, 354. K.

15. Juli (—). Miss. til Ernst Normand om at forskaane Peder Jensen i Saltebye, Laurits Olufsen i Tyfstofte og Jep Lauritsen i Stenlille, hvis Gaarde ere brændte ved Vaadeild, for dette Aars Landgilde og Skat og forstrække dem med nødtørftigt Tømmer til deres Gaardes Opbygning. Udt. i Sj. T. 23, 78.

— Miss. til Ernst Normand. Da Peder Reland i Slagelse tiltales for en Tyv, som har stjaalet fra ham selv og

¹ Indført mellem Breve af 12. og 13. Juli.

siden er bortrømt, har Prinsen nu fritaget ham for videre Tiltale i den Sag. Udt. i Sj. T. 23, 78 b.

15. Juli (Antvorskov). Søpas for Thimand Claussen, Kongens Skibshovedsmand, der med Kongens Skib Flensborg og 2 andre Koffardiskibe skal begive sig herfra til Irland for at konvojere det ostindiske Kompagnis Skib Perlen, som ligger der, hjem. Sj. R. 18, 61 b. K.

— Miss. til Rentemestrene og Sten Villumsen. De have andraget, at det ostindiske Kompagni ønsker at fragte et af Kongens Skibe, nemlig Flensborg, til Irland for at konvojere et af Kompagniets Skibe, der er kommet til Irland, hid. Prinsen bevilger, at de fragte Skibet til Kompagniet efter den Akkord, som de allerede have sluttet med Kompagniet. Sj. T. 23, 78 b. K.

— Miss. til Hendrik Vind om at lade et af de mindste af de Skibe, han har under sig, ledsage Skibet Flensborg fra Næsset til Irland og tilbage igen, for at Skibene kunne komme sikrere afsted, og give Kaptejnen paa det Skib, han lader følge med, Ordre om, hvor han igen kan træffe ham. Sj. T. 23, 78 b. K.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at give enhver, der bruger Sandbaade, Tilhold om at levere en Ladning Sand til den ny Bro ved Amager. K. Udt. i Sj. T. 23, 79. (Tr.: KD. V. 86).

— Miss. til Jacob Ulfeldt om af Nyborg Slots Skove at skaffe nødtørftig Ildebrændsel til Bryggen og Bagen, saavidt det gøres fornødent til Folkenes Underhold, hvor det Skib nu bygges i Laaland efter Kongens Anordning. Han skal sende Ildebrændselen med Færger fra Nyborg, efterhaanden som Stalder Kaas, Kongens Skibshovedsmand, der har Befaling derover, gør Anfordring derom. F. T. 3, 852.

— Miss. til Hans Krabbe. Da der med det første skal foretages Skifte mellem Otte Kruse til Balle og hans Søn Tygge Kruse efter deres afdøde Hustru¹ og Moder, skal han ved dette Skifte paatage sig Værgemaal for Tygge Kruse. J. T. 7, 355. K.

¹ Magdalene Tygesdatter Krabbe.

15. Juli (Antvorskov). Miss. til Hr. Giert Rantzau. Prinsen har bragt i Erfaring, at Besættelsen af Tyrstrup og Ager-skouf Sogne i hans Len [Haderslev] er holdt hen for de afdøde Præsters Sønners Skyld, da disse da endnu var umyndige og paa Grund af deres Ungdom ikke kunde eragtes dygtige dertil. Da Sognene efter Ordinansen ikke kunne staa ledige længere, skal han lade Søfren Pedersen Hegelund, som Prinsen selv har forhørt her og fundet duelig, faa det ene af Sognene. J. T. 7, 353. K.

16. Juli (—). Miss. til Jost Høg. Da han har andraget, at Skovrideren ved Sorø hver Uge maa indføre Vildt og andet til Prinsens Brødrers Fornødenhed, befales det ham at give Skytten, som er antaget dertil, Ordre til at skaffe saadant, baade stort Vildt og Fugle og Harer. Sj. T. 23, 479. K.

— Miss. til Johan Friis. Da nærværende Hr. Pouel Christophersen, Sognepræst til Trøggeløf og Fodslet Sogne, har forsét sig med Lejermaal, befales det Johan Friis at aftinge Sagen med ham efter hans Formue, saa han kan blive ved Kal-det. F. T. 3, 853.

17. Juli (—). Proklama til Landstingene i Sjælland, Fyen, Jylland, Skaane og Halland for Fru Karen Pax til Erixholm, Erik Vasbyrds Enke, der har berettet, at hendes afdøde Husbonde har været i mange Løfter for forskellige Adelspersoner i Danmark, men at hun aldeles ikke ved, hos hvem de Hovedbreve, hvori han har været i Forløfte, findes, at alle, der maatte være i Besiddelse af saadanne Breve, inden Aar og Dag efter dette Proklamas lovlige Forkyndelse paa Landstingene skulle selv eller ved deres Fuldmægtige fremvise disse Breve for Landsdommerne, saafremt de ikke ville have fortiet og forbrudt den Ret, de have til at kræve Pengene. Landsdommerne skulle siden give Fru Karen Pax skriftlig Underretning derom, naar hun forlanger det. Sj. R. 18, 62.

20. Juli (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om, at de, da det endnu er Skik i det danske Kompagni, at dette forordner nogle til at bære en afdød Lavbroder til sit Hvilested, skulle forordne nogle bestemte Personer til for en rimelig Betaling at bære alle de døde til deres Lejersted. Sj. T. 23, 79. K. (Tr.: KD. V. 86).

— (**Vordingborg**). Miss. til Borgemestre og Raad i Kø-

benhavn om, at de, da Sygdommen i København tager Overhaand, for at forhindre dens videre Udspredelse skulle advare Borgerne mod at drage til Markeder i Køge eller andre Købstæder i Riget, og om at udnævne 2 Borgere til i Forening med Mogens Kaas, Embedsmand paa Københavns Slot, og Sten Villomsen, Admiral paa Bremerholm, at dømme Saltkompagniet i Køge og en af dets Skippere imellem. Sj. T. 23, 81. (Tr.: KD. V. 87; jvfr. CCD. IV. 329 f.).

20. Juli (Vordingborg). Miss. til Mogens Kaas og Sten Villomsen. Da der er Strid mellem Saltkompagniet i Køge og en af dets Skippere, ved Navn Lolle Douesen, skulle de tage to Købmænd til sig, hvilke Borgemestre og Raad i København have faaet Ordre til at forordne, naar de anmodes derom, Folk, der have Forstand paa saadant, og i Forening med dem dømme Parterne imellem om alle de stridige Punkter. De skulle give Parterne deres Forhandling og Dom beskreven under deres Hænder og Signeter. Sj. T. 23, 82. K.

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Da Prinsen har bragt i Erfaring, at Præstegaarden til Beldring og Boerse Kirker for nogen Tid siden er brændt med Størsteparten af Præstens Gods og Bohave deri, skal Palle Rosenkrantz forordne Præsten noget til Underholdning af Kirkernes Indkomst og Forraad i Vordingborg Len efter enhvers Evne og Formue og som det har været sædvanligt. Sj. T. 23, 79 b.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd om i deres Len at indkøbe N gode staldfærdige Øksne til saa billig en Pris som muligt og i god Tid sende dem til N Slot, hvor de skulle opstaldes efter Prinsens nærmere Ordre. — Hans Lindenov (Kallundborg Len) og Claus Daa (Draxholm Len) hver 100 Øksne, Frederik Reedtz (Tryggvælde Len) 80 og Ernst Normand (Antvorskov Len) 60, alle at sende til Vordingborg Slot; Jacob Ulfeldt (Ringsted Kloster) 100, Alexander Rab (Holbæk Len) og Mons Pax (Roskildegaardslen) hver 50, alle at sende til Københavns ny Ladegaard og Ibstrup; Helnekirke Len og Froste Herred tilsammen 65, Landskrone Len 60, St. Peders Klosters Len og Jerrested Herred hver 30, alle at sende til Frederiksborg og Kronborg. Sj. T. 23, 79 b. K.

— Miss. til Palle Rosenkrantz om i Henhold til hans Erklæring at lade stalde 500 gode staldfærdige Øksne paa Vor-

dingborg Slot og dets underliggende Ladegaarde og Huse. Han skal indkøbe 160 Øksne allevegne i Lenet til den billigst mulige Pris. Resten skal i god Tid sendes ham fra de andre Len: fra Kallundborg Len 100, fra Draxholm Len 100, fra Trygevelde Len 80, fra Antvorskov Len 60. Sj. T. 23, 80. K.

20. Juli (Vordingborg). Ligelydende Miss. til Mogens Kaas om at lade stalde 450 Øksne foruden ungt Fæ paa den ny Ladegaard og paa Ibstrup. Han skal selv i Københavns Len købe 250 Øksne. Resten skal sendes fra de andre Len: fra Holbæk Len 50, fra Roskilde Len 50, fra Ringsted Len 100. Udt. i Sj. T. 23, 80 b. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Sigvort Grubbe om at lade stalde 500 Øksne paa Malmøhus og derunder liggende Ladegaarde, hvilke Øksne han alle skal lade købe i Lenet. Udt. i Sj. T. 23, 80 b. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Jørgen Urne, der ikke har erklæret sig, men menes at kunne stalde omtrent 595 Øksne, om at købe 410 Øksne i Frederiksborg og Kronborg Len. Resten skal sendes ham fra andre Len: fra St. Peders Klosters Len 30, fra Jerrested Herred 30, fra Helnekirke Len og Froste Herred 50 [Fejl for: 65], fra Landskrone Len 60. Udt. i Sj. T. 23, 80 b. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Ernst Normand [Antvorskov Len] om at lade stalde 200 Øksne, hvilke han selv skal købe i Lenet. Udt. i Sj. T. 23, 80 b. K. (i Udt.).

— Miss. til Jørgen Urne om snarest at erklære sig i Kancelliet om, hvor mange Øksne han kan stalde i Kronborg og Frederiksborg Len i den kommende Vinter. Sj. T. 23, 80 b. K.

— Miss. til Alexander Papenheim. Prinsen har bragt i Erfaring, at der for kort Tid siden til Holbæk er ankommet nogle fremmede Skuder med Korn og deslige Varer, men da de solgte deres Korn for en noget billigere Pris, end det ellers kunde faas for i Byen, ere de blevne bortviste af Borgerskabet, som selv har disse Varer at forhandle. Han skal med Flid undersøge denne Sag og snarest sende Erklæring til Kancelliet derom. Sj. T. 23, 81. K.

— Ligelydende Miss. til Sigvort Grubbe om at undersøge

den samme Sag i Malmø og Ystad. Udt. i Sj. T. 23, 81. K. (i Udt.).

20. Juli (Vordingborg). Miss. til Rentemestrene. Ofve Gjedde til Tommerup, Befalingsmand over Brunlaug Len, har berettet, at han tidligere, da Nummedal laa derunder, har haft Lenet for en aarlig Afgift af 280 Rdlr., og nu begæret at faa at vide, hvorledes han skal forholde sig med Afgiften, da Nummedalen nu er taget derfra og lagt under Semb paa Eger. De skulle gøre et Overslag over, hvor meget det fratagne kan beløbe sig til og hvad der derefter bør afkortes i den aarlige Afgift, og siden fastsætte, hvad Ofve Gjedde herefter bør svare af Brunlaug Len. Sj. T. 23, 81 b. K.

— Miss. til Mogens Kaas. Da han har forespurgt, hvorledes der skal forholdes med Bøndernes Arbejdspenge der i Lenet [Kbhvn.], og hvor meget enhver skal give, da de besværligt kunne udrede de 6 Dlr., som enhver er gaaet ind paa at give, meddeles ham, at Prinsen har bevilget, at enhver maa nøjes med at give 5 Speciedlr., men yderligere Afslag tør han ikke bevilge uden Kongens Vidende. Med Hensyn til den Tyv, som sidder paa det blaa Taarn og er dømt til at hænges, har Prinsen bevilget, at han maa arbejde et Aars Tid i Jærn paa Holmen og dermed være fri. Med Hensyn til Dr. Jesper Brochmands to Bønder i Vasby, der tilholde sig to Enge, fordi de ikke have faaet Vederlag for dem ligesom Kronens Bønder, skal han lade Engene besigte og erklære sig til Prinsen om, hvad Afslag Kronens Bønder have faaet af Kongens Fader for ligesaa megen Eng, og i hvilke Bøndergaarde der bedst kan gøres Universitetet Vederlag for Engene, saaledes at det kan være Universitetet belejligt og Kronen til mindst Skade, dog maa der ikke gøres noget Udlæg, førend det er blevet forelagt Kongen. Da han har forespurgt, om det gamle Staldhus, som staar i Solrød, skal repareres eller nedbrydes og sælges eller sættes paa øde Gaarde, befales det ham enten at sælge det eller sætte det paa øde Gaarde, hvad der nu efter hans Mening er gavnligest for Kongen. Frederik Lodvigsen skal sendes til Frederiksborg for at arbejde i Jærn i den Tid, der er bestemt af Kongen. Han skal lade Porten for Christianshavn lave af Egeplanker, som kunne findes paa Holmen, dog kun slet og ret; hvis Kongen vil lade

den beslaa med Dopper, kan det ske siden. Saalænge Sygdommen grasserer saaledes, maa han have sin Bolig paa Ibstrup, dog ikke i Huset selv, men i det Kvarter, som Fogden har dér; denne maa saa i den Tid tage et andet Værelse. Den tyske Mælkeedeje paa den ny Ladegaard, som har født et Barn dér, maa blive dér, indtil der kan faas nærmere Erklæring af Kongen. Sj. T. 23, 82 b. K.

20. Juli (Vordingborg). Miss. til Rentemestrene og Sten Villomsen om at sørge for, at al den Proviant, Penge og andet, som gøres fornødent til den ny opsatte Bygning i Laaland, sendes did i betimelig Tid, for at Folkene ikke skulle have Grund til Ulydighed og for at Bygningen kan gaa desto bedre for sig. De skulle ogsaa sende en Skibspræst did, dog ikke den, som tidligere har været stævnet for Bededagssag. Sj. T. 23, 83 b. K.

— Miss. til Staalder Kaas. Paa hans Anmodning om, at der maa blive forordnet en Skibspræst ved de Folk, der opsætte Skibet i Laaland, have Rentemestrene og Holmens Admiral faaet Ordre til at tilsende ham en og til i Tide at fremsende Proviant, Penge og hvad andet der udkræves. Laurits Grubbe til Gammelgaard og Axel Urne til Rygaard, Embedsmænd paa Aalholm Slot og i Haldsted Kloster, have faaet Ordre til at ansætte en Bartskeer ved Folkene og at skaffe Senge til Folkene. Jacob Ulfeldt, Embedsmand paa Nyborg Slot, har faaet Ordre til at skaffe ham Ved til at brygge og bage ved, naar han gør Anfordring derom. Da han har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig med de fremmede Tømmermænd og Arbejdsfolk, hvis nogen af dem viser sig modvillig, hvoraf der kan foraarsages Oprør blandt Folkene, befales det ham at lade det straffe, eftersom Forseelsen er til, og iøvrigt forholde sig dermed, eftersom han maatte anse det for nyttigt. Sm. T. 6, 228. K.

— Miss. til Lauris Grubbe og Axel Urne om at sørge for, at de under dem liggende Købstæder udgøre en Bartskeer-kiste med en Mester, der stedse skal blive ved Folkene ved det ny Skib, som opsættes i Laaland, indtil Bygningen er færdig. Bartskeeren skal bespises sammen med de Folk, der arbejde paa Skibet, saaledes som det plejer at ske, naar der udsejler Bartskeerer paa Flaaden, og skal ellers betales for sin

Besværing af Bartskærerne i alle Købstæderne paa Laaland. De skulle give Borgerne i de under dem liggende Købstæder Tilhold om at skaffe Arbejdsfolkene noget til Senge, medens Bygningen staar paa. Sm. T. 6, 229. K.

20. Juli (Vordingborg). Aab. Brev om, at Axel Ulfs-tand til Duege, der har berettet, at han har udlagt en Del Penge for Claus Bilde til Vandaas, men at der ingen Midler er, hvori han kan faa Betaling, medmindre han maa faa Indførsel i Gryds, Knislinge og Qvittinge Kirketiender i Skaane, som Claus Bilde har i Fæste, ved Rigens Ret maa lade sig indføre i disse Tiender, saa vidt Claus Bilde er berettiget til disse, og i Claus Bildes Levetid beholde dem, indtil han af Indkomsten af Tienderne har faaet fuld Betaling baade for Hovedsum og Renter, dog skal den aarlige Afgift af Tienderne svares i rette Tid. Sk. R. 4, 352.

— Miss. til Tønne Friis. Da der skal begaas stor Uskikkelighed med Malt- og Øltolden i Aalborg, skal Tønne Friis flittigt paase, at det gaar rigtigt til og at Kronens Told ikke i nogen Maade forkortes. Han skal være Tolderen behjælpelig med at faa Sise af Øllet uden Underslæb eller ulovlige Midler, hvormed mange hjælpe til med at underslaa Kronens Told. Han skal tilbørligt afskaffe den Uskikkelighed, der efter Tolderens hosfølgende Brev finder Sted. J. T. 7, 355 b. K.

— Miss. til Hans Krabbe om at paatage sig Værgemaal for Tygge Kruse ved Skiftet efter hans Moder [ligelydende med Brev af 15. Juli]. J. T. 7, 356.

22. Juli (—). Miss. til Anders Friis og Jørgen Lykke. Denne Brevviser, Hans Nielsen, Borger i Odense, har berettet, at han paa sidste Herredag i København har faaet Kongens og Danmarks Riges Raads Dom over Trude Bryske angaaende noget Løsøre, som Trude Bryske havde pantsat til ham for nogle Penge, som han havde forstrakt denne med, men da Trude Bryske mente, at Løsøret var mere værd end de Penge, der vare forstrakte derpaa, blev Godset indfundet til Vurderingsmænd, der skulde vurdere det, og derefter skulde man siden forholde sig med Betalingen. Da Hans Nielsen desuden har begæret kongelig Befaling til dem om at bringe Sagen til Ende, befales det dem herved at rette deres Lejlighed efter at møde i Odense til en bestemt Tid, tage Godset

for og vurdere, hvad det kan være værd. Hvis det da findes at være mere værd end de Penge, som Hans Nielsen har forstrakt Trude Bryske med paa det, skal det overskydende komme Trude Bryske til gode. F. T. 3, 854.

24. Juli (Vordingborg). Miss. til Palle Rosenkrantz. Casten Hansen, Skovrider i Vordingborg Len, har begæret, at de to Bøndergaarde med deres Landgilde og Rettighed, som Kongen har bevilget¹ ham til Foder og Maal paa en Hest, igen maa lægges under Vordingborg Len, for at han desto flittigere kan passe Skovene og Vildtbanen. Under Forbehold af Kongens Samtykke har Prinsen bevilget det og befaler Palle Rosenkrantz at lade Casten Hansen faa Foder og Maal paa en Hest, ligesom hans Formand har haft, og som hans Staldbroder nu har. Sj. T. 23, 83 b. K.

25. Juli (—). Miss. til Rentemestrene. Paa Kongens Behag har Prinsen bevilget Johan Eттersen og hans Medkon-sorter at maatte faa 8 Jærnstykker, dog skal Johan Eттersen stille nøjagtig Forsikring, og det er kun, hvis det kan ske uden Skade for Kongen. Sj. T. 23, 84. K.

— Miss. til Jens Munk. Da Prinsen har givet Kaptejn Stalder Kaas Tilladelse til at rejse til Jylland en 14 Dages Tid for at forrette sine Ærinder dér, skal Jens Munk straks uden nogen Forhaling eller Undskyldning begive sig til Stalder Kaas og i hans Fraværelse have Tilsyn med alt, saaledes som han i Fremtiden vil forsvare. Sj. T. 23, 84. K.

— Miss. til Anders Friis. Denne Supplikant beretter, at han 1622 paa Kieler Omslag paa Trude Bryskes Vegne har modtaget en anselig Sum Penge og straks igen betalt dem til Trude Bryskes Kreditorer for dermed at indløse dennes Haand og Segl paa adskillige Steder, hvilket han beretter fuldkomment at kunne bevise. Han forfølges dog nu af Trude Bryske for Hovedbrevene og, da han har erfaret, at Brevene findes i Anders Friis's Værge og findes i et Jærnskrin paa Stensballegaard, mener Prinsen, at det vil være til for stor Skade at forholde ham Brevene, da han har indløst Hovedbrevene paa Trude Bryskes Vegne og Forloverne igen have faaet deres Haand

¹ 26. Febr. 1622.

og Segl tilbage. Anders Friis skal derfor lade Brevene opsøge og mod nøjagtig Loven og Vissen tilstille Supplikanten dem til Brug, saa han kan lægge dem i Rette, medens han forsvarer sin Sag. J. T. 7, 356. K.

25. Juli (Vordingborg). Sk. T. 5, 177 b, se 29. Juli 1625.

27. Juli (—). Miss. til Eske Brock og Kapitlet i Aarhus. Da Fru Anne Brahe, Enke efter Manderup Parsberg til Hagsholm, har anmodet om at maatte faa alle de Kron- og Kirketiender i Fæste, som hendes afdøde Husbonde har haft i Fæste til sin Dødsdag, befales det dem at lade hende faa alle disse Kron- og Kirketiender i Fæste, saavidt de ere berettigede til at bortfæste dem. J. T. 7, 356 b. K.

29. Juli (Antvorskov). Aab. Brev om, at Jens Hvid, forhen Præst i Egeberg i Aadts Herred i Draxholms Len, der har klaget over, at en Arv, falden i Lyng paa Sorø Klosters Gods, som han mener at være berettiget til, forholdes ham paa Grund af en Fældingsdom, der for nogen Tid siden er overgaaet ham, maa faa nævnte Arv, naar han beviser at være lovlig berettiget dertil; den nævnte Fældingsdom maa heller ikke hindre ham eller hans Børn i at faa hvad yderligere Arv der maatte tilfalde dem. Sj. R. 18, 63. K.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om i Betragtning af den allevegne endnu kontinuerende Pest at give Borgerskabet Tilhold om ikke at begive sig til Markedet i Varberg St. Laurentii Dag [10. Aug.]. Sj. T. 23, 84. (Tr.: KD. V. 87; jvfr. CCD. IV. 330).

— Aab. Brev om, at det Marked, som plejer at holdes i Varberg St. Laurentii Dag [10. Aug.], paa Grund af Pestens Tiltagen allevegne deromkring skal opsættes, indtil Pesten hører op. Det forbydes alle Kongens Undersaatter strængeligen at begive sig til Markedet i Aar, saalænge Pesten varer, saafremt de ikke ville tiltales og straffes. Sk. R. 4, 352 b.

—¹ Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Efter hans Begæring

¹ Brevet er i Sk. T. fejlagtig dateret 25. Juli. Den nævnte Dag var Prinsen dog ikke paa Antvorskov, men paa Vordingborg. Brevet er ogsaa sikkert udstedt paa samme Dag som de andre Breve om Markedet i Varberg.

bevilger Kongen, at det paa Grund af den grasserende Pest maa bero med det Marked, som plejer at holdes i Varberg St. Laurentii Dag [10. Aug.], indtil Gud igen afvender denne Pest. Sk. T. 5, 177 b.

29. Juli (Antvorskov). Miss. til Malte Juel [Kristianopol Len], Otte Marsvin [Kristianstad Len], Erik Rosenkrantz [Halmstad Len], Hr. Jens Sparre [Bahus Len] og Christopher Ulfeldt [Laugholm Len]. Da Pesten endnu grasserer allevegne, skulle de give Almuen i deres Len og fremmede Tilhold om i Aar ikke at besøge det Marked, som holdes St. Laurentii Dag [10. Aug.] i Varberg, saalænge Pesten grasserer, saafremt de ikke ville tiltales og straffes derfor. Sk. T. 5, 178.

— Miss. til Jost Høg om at optage Jochim Rolufsen og Roluf Rolufsen, Sønner af Roluf Borkersen, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 23, 84 b.

— Bestalling for Villum Worm, der indtil videre skal have Tilsyn med, at der holdes tilbørligt Fyr i Lygten paa Skagen paa de sædvanlige Tider. Han skal for sin Bestilling nyde det samme, som hans Formand har haft, og Kongens Toldgaard sammesteds med al Rente og Tilliggende, saaledes som hans Formand har haft den. J. R. 8, 60.

— Miss. til Mogens Kaas. Han har tidligere faaet Ordre til sammen med Christoffer Blik til Beeg at aabne en Brevkiste i Bigom Kirke og levere de Kvittanser paa det Skarpenbergs Gods, som findes deri, til Niels Krag til Trinderup. Da Christoffer Blik undslaar sig derfor, skal Mogens Kaas tiltage en anden god Mand i hans Sted og udføre Kongens Befaling. J. T. 7, 357. K.

— Miss. til Otte Skeel til Hamelmoesse, Befalingsmand i Duholms Kloster, og Tønne Friis til Hesselager, Embedsmand paa Aalborghus. Hans Lindenov til Gafnøe, Embedsmand paa Kallundborg Slot, har for sit Gods paa Møen foruden Kronens Gods paa Lunøe begæret følgende Gods i Nørrejylland til Mageskifte, nemlig Ulsted By i Kier Herred, 1 Bol, kaldet Abilholt, Knoldgaard, Langtved, Vesterholt og Østerholt, Holted Enge, som Herredsfoged Anders Kierulf bruger, Snarholt¹, Ulfstedlund,

¹ Snorholt.

4 Bønder i Mielholt og 3 Bønder i Kierit, og har tilbudt, saafremt Kronens Gods beløber sig til mere end hans Gods paa Møen, da at ville gøre Kronen Udlæg derfor i følgende af hans Gods i Aalborghus Len: 2 Gaarde i Saltom i Hundby¹ Herred, Kolsensgaard² i Jedtsmark Sogn, 1 Gaard i Hingelberg i Hand Herred, Drumshafve³, 1 [Gaard] i Klim By og Sogn, 1 [Gaard] i Prestberig, 1 [Gaard] i Vester Svenstrup, 1 [Gaard] i Vester Torup By og Sogn og, hvis det yderligere er nødvendigt, 2 Gaarde i Ingelstrup By og Sogn i Hvedboe Herred og 1 Gaard i Vestrup. Da Tønne Friis, der har faaet Ordre til at erklære sig om, hvorvidt Kronens Gods kan mistes fra Lenet eller ej, kun har erklæret sig om 2 Gaarde, nemlig Vester Aslund, der skal være en Hospitalsgaard, og Agdrup, der skal ligge nær ved Slottet, saa de ikke kunne mistes, men angaaende det andet Gods kun har oplyst, hvad Herlighed der ligger dertil, hvortil han ingen Befaling har haft, skulle de, saafremt Godset kan mistes, besigte det, og hvis Hans Lindenovs Gods ikke beløber sig til saa meget som Kronens Gods, yderligere af hans Gods besigte 1 Gaard i Saxager i Vreløf Sogn i Børlum Herred, 2 Gaarde i Sterup i Jerdtsløf Sogn og Herred, 1 [Gaard] i Aade⁴, 1 [Gaard] i Uldrup⁵ i Agersborg Sogn, Nørre Braangaard⁶ i Houn Sogn og Sønder Braangaard, gøre Kronen Udlæg deraf og siden indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 7, 357.

30. Juli (Verden). Miss. fra Kongen til Kansleren. Da Kongen har bestemt fremdeles at lade nogle af sine Skibe og Gallejer ligge paa Elben og Weseren, skal han saa snart som muligt lade 10 Skibe, dels af de mindste Orlogsskibe, dels af Gallejerne, som straks kunne udrustes, udruste med Folk og andet Tilbehør og sende den ene Halvpart til Elben, den anden til Weseren, for der at afvente videre Ordre. Sj. T. 23, 85. K.

— **(Antvorskov).** Miss. til Malte Juel. Paa Kongens Behag har Prinsen bevilget, at Pouel Kocks Enke igen maa faa det Gods, som hendes Husbonde har forbrudt, dog skal hun, hvis det endnu ikke er konfiskeret, give den 30. Pending deraf. Sk. T. 5, 178.

¹ o: Hvetbo.
V. Han H.

² Kalsensgaard.
⁵ Ullerup, Ø. Han H.

³ Dromshave.

⁴ Odde,

⁶ Brogaard, Hvetbo H.

30. Juli (Antvorskov). Miss. til Axel Urne. Det er berettiget Prinsen, at Staffen Kræmmer, Borger i Nakskov, er bleven dømt, skønt han ikke vil vedgaa det. Da han i sin Bekendelse vedgaar, at hans Kvinde eller Pige har gjort det, skal Axel Urne, hvis den døde har faaet nogen Skade, lade ham pinlig forhøre, hvis han ellers ikke vil vedgaa det, for at faa at vide, hvorledes det er gjort og hvem der har gjort det. Sm. T. 6, 229.

— Miss. til Hertvig Bilde. Fru Ellen Marsvin til Ellensborg har berettet, at hun har anmodet om at maatte slutte et Mageskifte med afdøde Asmus von Ahlefeldts Børn, hvorved hun vilde faa 3 Gaarde og 1 Bol i Taarup og Nørre Broubye i Fyen, tilhørende dem, for Vederlag af sit Gods i Fyen. Hertvig Bilde skal snarest erklære sig, om Mageskiftet kan være til Fordel for Børnene. F. T. 3, 854.

— Miss. til Johan Friis. Kirkerne i hele Fyens Stift ere for nogen Tid siden efter Kongens Befaling takserede til, enhver efter sin Formue, at udgive en Sum Penge til St. Knuds Kirkes Bygning i Odense og betale dem til Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Befalingsmand paa Odensegaard. Da alle Kirkerne i Stiftet, med Undtagelse af Kirkerne paa Lavind, have betalt disse Penge, skal han snarest lade Pengene indkræve af Kirkerne paa Lavind efter den Takst, som Holger Rosenkrantz sender ham, og levere dem til denne, saa Bygningen uden videre Forhaling kan blive forfærdiget. F. T. 3, 854.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Kongen har bragt i Erfaring, at en Kramkiste med nogle Silkevarer i, tilhørende en Købmand i Hamborg, ved Navn Hendrik Simons, som dennes Tjener Johan von Gent har ført med sig her ind i Riget, er bleven anholdt i Nyborg, fordi den ikke er bleven angivet for Tolderne sammesteds. Da Prinsen erfarer, at Hamborger Gods paa den Tid har været toldfrit, har han bevilget, at Johan von Gent igen maa faa sin Husbondes Kiste. F. T. 3, 855.

— Bestalling for Villum Worm, Borger i Aarhus, hvem Hr. Anders Bilde til Rosendal, Embedsmand paa Helsingborg Slot, og Tage Thott til Eriksholm, Embedsmand paa Sølvitsborg Slot, Rigsraader og Kongens Krigskommissarier, have antaget til at være Tolder paa Skagen og der oppebære den Told og anden Rettighed, som kan tilfalde Kronen af de Fiskere, der

fiske paa Revet og Vigen, og den Told, som kan falde i Skagen og som en Tolder bør oppebære og hans Formænd have oppebaaret. Han skal gøre Kommissærerne Regnskab derfor efter den sidst udgaaede Toldrulle. Endvidere skal Villum Worm oppebære Accisen af Dånskøl, Mjød, Brændevin og anden Drik, hvoraf der gives Sise, hvorfor han skal gøre Kongens Rentemestre Regnskab. Hans Regnskab skal begynde fra 1. Maj 1625. I Løn skal han ligesom sin Formand aarlig have 25 Dlr., hvilke han maa føre til Udgift i sit Regnskab, og til Underhold følgende aarlige Genant af Aalborghus: 6 Tdr. Rug, 12 Tdr. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 8 Sider Flæsk, 2 Øksne, 6 levende Lam, 3 Tdr. Humle og 2 Tdr. Bajsalt. J. R. 8, 60 b.

30. Juli (Antvorskov). Miss. til Otte Skeel og Mogens Kaas. Da Kongen har bevilget Just Høg til Kyholmb, Hofmester for det adelige Akademi i Sorø, at Gaardene Stenberiggaard, Birkomgaard og Mølgaard, der have været udlagte til Soldater, maa høre under Børlum Len, skulle de i Stedet derfor udlægge 3 andre Gaarde i Thy eller i Venneberig Herred i Børlum Klosters Len, som kunne være bekvemme dertil, til Soldaterne. J. T. 7, 358 b. K.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Da den tidligere Ordre til ham om at lade Fruering Præstegaard opbygge af det gamle Jagthus i Rye, endnu ikke er udført, skal han til Kancelliet snarest erklære sig om Præstens hermed følgende Supplikats. J. T. 7, 358 b.

— Miss. til Frandts Lykke. Prinsen har bragt i Erfaring, at han besværer sig over det Mageskifte, som Holger Rosenkrantz til Roessenholm, Befalingsmand paa Odensegaard, vil slutte med Fru Anne Lykke, Cay Rantzaus Enke, og hendes Datter¹, som han er Værge for. Da Prinsen mener, at Mageskiftet er til Gavn for Datteren, anmodes han om som Værge at medunderskrive Mageskiftet, medmindre han med Bilighed har noget at klage over den foretagne Besigtelse. J. T. 7, 359 b. K.

— Miss. til Ritmestrene i Jylland og Fyen om straks at give de Adelige og andre, der ride under deres Kompagni,

¹ Sofie Rantzau.

Advarsel om at være rede med den Rostjeneste, som de skyldte Riget, til hvilken Tid de blive tilsagte, og selv have Tilsyn dermed. J. T. 7, 359.

30. Juli (Antvorskov). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Anne Brahe, Otte Lindenovs Enke, paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Øfvids Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug og 15 Skpr. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken, af Birke Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug til Kronen og ligesaa meget til Kirken, og af Vomb Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug til Kronen og sædvanlig Rettighed til Kirken. Udt. i Tb. S. 204 b.

31. Juli (—). Miss. til Frerik Reedtz. Han har berettet, at Jomfru Abel Bryske, hvis Værge han er, vil sælge noget af sit Gods og i Stedet købe noget andet Gods, som ligger nærmere og mere belejligt for hende. Prinsen har bevilget hendes Begæring, dog skal Frerik Reedtz som hendes Værge ramme hendes Bedste derved. Sj. T. 23, 85.

— Miss. til Lensmændene¹ over begge Rigerne. Da Prinsen har bragt i Erfaring, at hundrede danske og norske Personer ere fangne i Tyrkiet, skulle de baade i Købstæderne og paa Landet i deres Len forordne nogle til at gaa omkring til alle Standspersoner, gejstlige og verdslige, høje og lave, for at indsamle i Skillinger, Mark og Dalere hvad enhver efter Evne og egen gode Vilje, uden at de maa foreskrive nogen noget, vil give til nævnte Fangers Ransonering. Enhver skal paa-tegne hvad han giver, men for Bønderne skal Præsten paa-tegne, hvad det hele Sogn giver. Den indsamlede Kollekt skulle de snarest og senest inden sidst i August sende til Stiftslensmændene med en Fortegnelse. Sj. T. 23, 85 b. K.

— Miss. til Stiftslensmænd og Bisper i begge Riger. De have tidligere faaet Kongens Missive om at foreholde Almuen i deres Len og underliggende Købstæder, at enhver efter sit Tykke og sin Evne burde bidrage noget til Ransonering af de danske og norske Fanger i Tyrkiet. Da den fremkomne Kollekt ikke er tilstrækkelig til at udløse Fangerne, hvis Tal af begge

¹ De opregnes alle.

Riger er 100, skulle de i Forening med Bisperne endnu en Gang forordne nogle til at gaa omkring i Købstæderne og Landsbyerne for hos alle Standspersoner, gejstlige og verdslige, høje og lave, at indsamle i Skilling, Mark og Dalere hvad enhver efter Evne og egen gode Vilje, uden at de maa foreskrive nogen noget, vil give til nævnte Fangers Ransonering. Den Kollekt, som Stiftslensmændene samle i deres eget Len, og den, som sendes dem fra andre Len, skulle de snarest og senest inden sidst i August sende til Dr. Hans Reisener, Superintendent i Sjællands Stift, med en rigtig Fortegnelse over, hvad enhver har givet, for at Pengene siden kunne blive anvendte til Fangernes Fremtarv efter den Ordinans, der er givet Hans Reisener. Enhver, der har givet noget, skal selv paategne, hvad han har givet, men paa Landsbyerne skulle Bisperne paategne for hele Sognet. De skulle ogsaa opfordre Hospitalerne til hver efter deres aarlige Indkomst at bidrage noget til Fangernes Ransonering; de Hospitaler, der ellers have noget i Forraad, skulle fremsende Tiendeparten deraf. — I Sjælland Moens Pax; i Fyen Holger Rosenkrantz og Dr. Hans Mikkelsen; i Skaane Sigvort Grubbe og Dr. Madts Jensen; i Aalborg Stift Tønne Friis og M. Christen Hansen; i Ribe Stift Hr. Albret Skeel og Dr. Ifver Ifversen; i Viborg Stift Knud Gyldenstjerne og Dr. Hans Vandel; i Aarhus Stift Laurs Lindenov og M. Jens Giødsen; i Oslo Stift Jens Jul og M. Niels Simensen; i Stavanger Stift Hendrik Bilde og M. Laurs Clausen; i Bergen Stift Knud Gyldenstjerne og Dr. Niels Paaske; i Trondhjem Stift Tage Thott og M. Peder Skielrup. Sj. T. 23, 86 b. K. Orig. (til Holger Rosenkrantz, Lensmand paa St. Hans Kloster, og Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent i Fyens Stift) i Landsark. i Odense. Orig. (til Hr. Albret Skeel, Lensmand paa Riberhus, og Dr. Iver Iversen, Superintendent i Ribe Stift) i Landsark. i Viborg.

31. Juli (Antvorskov). Lignende Miss. til Københavns By om at indsamle Kollekt til de i Argers fangne 100 Danskes og Norskes Ransonering og sende den til Dr. Hans Reisener. K. Udt. i Sj. T. 23, 87.

— Miss. til Lensmændene i begge Rigerne om at paalægge Tolderne fra sidste 1. Maj af at betale Smaatolden til Krigskommissarierne, men den store Told og Accisen i Rentekammeret. Sj. T. 23, 87 b. K. (Tr.: CCD. IV. 331 f.).

31. Juli (Antvorskov). Miss. til Lensmændene i Danmark om at tilholde Almuen til endnu i 2 Fjerdingsaar at kontribuere til Garnisoners Underhold i Grænsefæstningerne. Sj. T. 23, 88. (Tr.: CCD. IV. 330 f.).

— Ligelydende Miss. til Københavns By. K. Udt. i Sj. T. 23, 89.

— Miss. til Erik Rosenkrantz. Paa hans Begæring om i nogen Tid at maatte blive forløvet for at forrette sine Bestillinger, har Prinsen paa Kongens Behag forløvet ham en 14 Dages Tid, dog skal han ordne det saaledes paa Befæstningen [Halmstad], at intet bliver forsømt i hans Fraværelse. Sk. T. 5, 178.

1. Aug. (—). Miss. til Johan Friis. Prinsen har tidligere bevilget, at Hr. Pouel Christophersen, Sognepræst til Trøgeløf og Fodslæt Sogne paa Langeland, maa afsone sin Forseelse hos Johan Friis. Da Skrivelsen herom til Johan Friis ikke melder noget om, hvor meget Hr. Pouel skal give for sin Forseelse, har Prinsen nu bevilget, at han til Mortensdag skal betale 150 Dlr. til Gymnasiet i Odense og derefter i alle Maader være fri for videre Tiltalte for den Sag. F. T. 3, 856.

— Miss. til Laurits Ebbesen og Oluf Parsberg. Da Kongen har bevilget, at Axel Arenfeldt til Liusholt, Rentemester, maa sælge sit Gods i Nørrejylland til Hans Ulrik Gyldenløve, skulle de paa nærmere Begæring af Axel Arenfeldt undersøge al den Ejendom, Landgilde og Herlighed, der ligger til hans Gods, under deres Haand give beskrevet, hvad en Tønde hart Landgildekorn af samme Gods kan være værd i Penge, og tilstille Axel Arenfeldt deres Erklæring, saa Købet kan sluttes. J. T. 7, 359 b.

3. Aug. (Vordingborg). Miss. til Mogens Pax. Prinsen har bragt i Erfaring, at der er Strid om de Bøndergaarde, der ere tillagte Officerer. Da han af Kongens Missive har set, at Gaardene ere fri for Skat, skal Mogens Pax rette sig herefter. Sj. T. 23, 90. K.

— Miss. til Jost Høg. Han skal anvise den Murermester, der arbejder paa den Grav, som Hr. Christian Friis til Kragerup, Kongens Kansler, lader opbygge der, hvor højt

Graven kan „anlanges“, saa den kan være fri for Vand, ligeledes Indgangen dertil og andet Tilbehør. Sj. T. 23, 90.

3. Aug. (Vordingborg). Miss. til Stien Villomsen om altid at lade den lille Jagt være i Østersøen, ved Øsel, den rigiske Boden og andensteds, hvor der gøres Kundskab behov, og give Skipperen flittig Underretning om, hvorledes han har at forholde sig med alt. Sj. T. 23, 90. K.

— Miss. til Otte Marsvin. Trouels Nielsen har berettet, at Claus Bilde til Vandas har trængt ham fra hans Gaard Qvitinge, som Claus Bilde for rum Tid siden¹ har faaet til Mageskifte af Kongen, uagtet denne kun har bortmageskiftet Kronens Rettighed i Gaarden, men i Mageskiftet har forbeholdt Bonden hans Ejendom, om hvilken Sag Otte Marsvin tidligere har faaet Missive. Da Axel Ulfstand til Duege er indført i Gaarden, har Prinsen meddelt Trouels Nielsen Missive til Axel Ulfstand om igen at lade Trouels Nielsen selv besidde sin Gaard. Hvis det ikke sker, skal Otte Marsvin udføre denne Sag med Retten, saa Bonden ikke alene faar sin Gaard igen, men at ogsaa den Ejendom, som er taget fra Gaarden og lagt under Vandas, lægges tilbage under Gaarden, og Bonden fremdeles nyder Gaarden for den Landgilde, som fra Arilds Tid er givet deraf. Sk. T. 5, 178 b.

— Miss. til Axel Ulfstand. Denne Brevviser Truels Nielsen i Giøng Herred i Skaane har berettet, at han paa sin Hustrus Vegne er berettiget til en selvegen Bondegaard, kaldet Qvitinge, som Kongen for rum Tid siden sammen med andet Gods har bortmageskiftet til Claus Bilde til Vandaas, der efter at have faaet Gaarden har forhøjet Landgilden af den meget, lagt en Del af Ejendommen under Vandaas og derved fortrængt Bonden fra Gaarden. Da Axel Ulfstand nu er indført i Gaarden, befales det ham igen at lade Bonden selv besidde Gaarden, da Kongen kun har bortmageskiftet Kronens Rettighed i Gaarden, men har forbeholdt Bonden hans Ejendom. Sk. T. 5, 178 b.

— Miss. til Falk Lykke om at skaffe hvad Krudt, Musketter, Hakker og Spader, som han har ført fra Chri-

¹ 6. Sept. 1610.

stianopel Fæstning, tilbage til Fæstningen igen, hvoraf en Del var sendt derop af Kongen forrige Sommer. Sk. T. 5, 179.

5. Aug. (Antvorskov). Miss. til Hr. Anders Bilde om at antage en Tømmermand og paa bedste Maade akkordere med ham om det Pæleværk paa Engelholms Aa; ligeledes skal han akkordere med en Murermester, som kan flikke den Pille under Engelholms Bro, for at Broen ikke skal tage Skade. Sk. T. 5, 179.

— Miss. til Hans Pedersen, Landsdommer i Blekinge. Saaledes som han nærmere kan erfare af de hoslagte Supplikatser, have Jens Eskielsen og Hendrik Krog beklaget sig storligen over ham. Han skal snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sk. T. 5, 179 b.

8. Aug. (—). Mageskifte mellem Ofve Gjedde til Tommerup, Befalingsmand over Brunlaug Len, og Kronen. Sk. R. 4, 353. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Fru Ellene Marsvin til Ellensborg, Knud Ruds Enke, og Kronen. F. R. 3, 371. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Jacob Ulfeldt om at lægge alt det Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Ellene Marsvin til Ellensborg for Thorøe, ind under Nyborg Slot. Udt. i F. T. 3, 856.

10. Aug. (Verden). Miss. fra Kongen til Hr. Christian Friis, Kansler, om med største Flid at give en Del Købmænd Tilhold om saa snart som muligt at føre Flæsk, Smør, tør Fisk, Mel, Brød, og deraf saa meget Beskøjt og Skibsbrød, som der kan faas, og andet saadant, som kan være fornødent til Kongens Armé, paa Weseren til Bremen. Sj. T. 23, 117. K.

— (**Roskilde**). Miss. fra Kansler Christian Friis til nogle Lensmænd. Da Kongen i en Il vil lade udruste nogle Orlogsskibe, som skulle være ude paa en Maanedes Tid eller deromkring, anmoder Kansleren paa Kongens Vegne i Prinsens Fraværelse dem om ufortøvet at lade udtage N unge og erfarne Baadsmænd i Lenet, saa de kunne være i København senest inden 10 Dage, hvor de skulle afvente nærmere Ordre. De skulle lade en af deres egne Karle følge dem frem, saa det med

Flid forrettes, da Kansleren vil være undskyldt, saafremt det ikke sker, eftersom det er Kongen højst magtpaaliggende og han har givet alvorlig Ordre derom. Sj. T. 23, 90 b.

10. Aug. (Roskilde). Ligelydende Miss. fra Kansleren til Hr. Anders Bilde om straks at lade udtage og fremsende N unge og erfarne Baadsmænd. Endvidere skal han lade Officererne over det Kompagni Soldater i Helsingborg Len begive sig herover til samme Tid med 130 Mand af de bedste og til Søs mest forfarne af Kompagniet. Sj. T. 23, 90 b.

— Miss. fra Kansleren til Mogens Kaas om straks, for Sygdommens Skyld, at indkvartere de udskrevne Baadsmænd, der komme til København, hos de mest formuende Bønder i Lenet omkring København, indtil de faa nærmere Ordre. Sj. T. 23, 91.

— Miss. fra Kansleren til Jens Munk om straks, Dag og Nat, at begive sig hid for at være Admiral over de Orlogsskibe, der efter Kongens Ordre skulle udrustes. Han skal møde hos Kansleren i Roskilde, hvor han skal faa nærmere Ordre. Hvad Sygdommen angaar, har han intet at frygte, Skibene skulle for største Delen blive besatte med nye og friske Folk. Saafremt han viser sig forsømmelig med at komme, vil Kansleren være undskyldt, da det er Kongen meget magtpaaliggende og denne har givet alvorlig Ordre derom. Sj. T. 23, 91 b.

— Miss. fra Kansleren til Johan Mortensen om at lade sig bruge som Kaptejn paa et af Orlogsskibene, der skulle udrustes, da der ikke er saa mange af Kongens Skibsofficerer til Stede, som Skibene udkræve. Han skal inden 10 Dage møde hos Kansleren i Roskilde, hvor han skal faa nærmere Besked. Sj. T. 23, 91 b.

— Miss. fra Kansleren til Knud Marqvorsen om at tage nogle af de bedste Bryggere i København til sig og efterhaanden brygge 100 eller 150 Læster Øl, eftersom Sten Villomsen tilsiger, det sidste inden 10 Dage. Sker det ikke, vil Kansleren være undskyldt, da det er Kongen højst magtpaaliggende og denne har givet alvorlig Paabud derom. Sj. T. 23, 92.

19. Aug. (Verden)¹. Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger,

¹ I Sj. R. er Brevet dateret 1626 og indført mellem Breve af 1626.

at Dirik Kreffting i Bremen maa købe en Skibsladning af alle Slags Korn, Flæsk og Smør i Danmark, dog skal han være forpligtet til at føre den til Kongens egen Armé og sælge den der, og ikke andensteds. K. Sj. R. 18, 128.

22. Aug. (Verden). Aab. Brev af Kongen om, at Niels Søfrensen, Indbygger i Ribe, i Danmark maa købe 2 Skibsladninger af alle Slags Korn, saltet Kød, Flæsk, Smør og anden Slags Proviant, der kan være tjenlig til Kongens Armé. J. R. 8, 61.

25. Aug. (—)¹. Aab. Brev, hvorved Kongen eftergiver den for sin Forseelse fra sit Embede afsatte M. Anders Arboe hans Forseelse og tillader, at han igen maa faa et Bondekald, hvor han lovlig kan blive kaldet. K. Sj. R. 18, 129.

26. Aug. (—). Miss. fra Kongen til Hr. Christen Friis, Kansler. Da der til Kongens Vinterlejr behøves godt Forraad af al Slags Korn og Proviant, skal han lade alle de Skibe, der sejle gennem Øresund med Rug, Byg eller Havre, arrestere og siden forhandle med Skipperne om den nøjeste Pris derfor, enten at betale i Terminer eller med andre Varer, hvorefter han paa hvert Skib skal sætte en af Kongens Baadsmænd, der inden Vinter kan følge Skibet til Bremen med Skibsladningen. Han skal endvidere lade de Embedsmænd, der paa Kongens Vegne have at befale ved Søkanten, vide, at de skulle give Købmændene i deres Len Tilhold om straks inden Vinter at sejle med al Slags Korn og Proviant, som kan være fornøden til Kongens Armé, og tilholde andre Købmænd i Riget at udføre saa meget Korn som muligt. Sj. T. 23, 117. K.

28. Aug. (Roskilde). Aab. Brev til Borgemestre og Raad i nedennævnte Købstæder om at sørge for, at Borgelejpenegene blive betalte i god gangbar Mønt, den ene Halvdel straks med dette Bud, den anden Halvpart til Midfaste, saafremt de ikke selv ville staa til Rette derfor. — I Jylland: Aalborg 54 Personer, Ribe 50, Aarhus 28, Randers 27, Viborg og Koldding hver 24, Horsens 18, Vejle 14, Lemvig 12, Sæby og Nykøbing hver 11, Æbeltoft, Thisted og Ringkøbing hver 10, Varde

¹ I Sj. R. er Brevet dateret 1626 og indført mellem Breve af 1626.

og Hjørring hver 9, Grenaa og Skive hver 8, Holstebro 7, Hobro 6, Skagen 4. — I Fyen: Odense 36, Svendborg 19, Kerteminde og Nyborg hver 16, Middelfart 11, Rudkøbing og Assens hver 10, Faaborg og Bogense hver 8. — I Sjælland: Køge 24, Helsingør 20, Næstved 17, Kallundborg 16, Holbæk 14, Slangerup 13, Skelskør 10, Nykøbing 9; Hedinge, Stege og Vordingborg hver 7; Præstø og Roskilde hver 6; Ringsted og Korsør hver 4. — I Laaland og Falster: Nakskov 28, Maribo 14, Stubbekøbing 10, Nysted 9 og Sakskebøing 6. — I Skaane, Halland og Blekinge: Malmø 30, Ystad 28, Helsingborg 18, Landskrone 15, Lund 14, Ronneby 12, Simmershavn 8, Varberg og Christianstad hver 6; Laugholm, Skanør og Falsterbo hver 5; Falkenberg og Kongsbak hver 2. Sj. R. 18, 63 b. K.

28. Aug. (Roskilde). Pas¹ for N. N., der ere sendte ud for at indkræve og modtage Borgelejepengene. Sj. R. 18, 64 b.

31. Aug. (Antvorskov). Miss. til Mogens Pax. Prinsen har bragt i Erfaring, at han besværer sig ved at lade rette over den Kvinde, som sidder fængslet i Roskilde, sigtet for at have forgjort en Dreng, da hun ikke for de 16 Mænd, der have svoret deres Tov, saa nøjagtig er overbevist derom, at hun kan dømmes til at lide paa Livet, særlig da hun ikke har villet vedgaa det, da hun blev pinlig forhørt. Da der dog findes adskillige Præsumptiones angaaende Trolddomskunster, bevilger Prinsen, at hun forskaanes paa Livet, men hun skal forsværge alle Kongens Lande, baade Danmark og Norge og alle underliggende Øer og Lande. K. Sj. T. 23, 92.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Christopher Ulfeldt. Saaledes som de af hosfølgende Supplikation nærmere kunne erfare, har Mikkel Berntsen i Christianstad beklaget sig over, at han forurettes af Landsdommeren i Blekinge. De skulle indstævne de stridende Parter for sig og enten forlige dem i Mindelighed eller skille dem ad ved Dom. Sk. T. 5, 179 b.

¹ Efter Notits i Sj. R. udgik der 3 saadanne Pas, et paa Jylland og Fyen, et paa Sjælland, Laaland og Falster og et paa Skaane, Halland og Blekinge. Baade Borgelejebrevene og Passene blev skrevne i Kongens Navn og gik ud under Seglet.

31. Aug. (Antvorskov). Miss. til Tyge Brahe. Han har anmodet om at maatte blive forskaanet for Værgemaalet for Jomfru Johanne Lykke, som Kongen har befalet ham at paatage sig. Da hun selv har erklæret, at det ikke har været hendes Mening at ville besvære ham eller nogen anden god Mand med hendes Værgemaal og Trætter, men selv at ville forestaa sit Gods og sine Trætter, forskaanes Tyge Brahe herved for Værgemaalet, særlig da hun selv tidligere en Tid har forestaaet det. J. T. 7, 360.

— Aab. Brev, hvorved Prinsen bevilger, at Jomfru Johanne Lykke efter hendes egen Begæring selv maa annamme sit Værgemaal og forestaa sine Trætter og sit Gods, da hun dog har gjort det i lang Tid. J. R. 8, 61 b.

— Oprensingsbrev for Mikkell Christensen, der for nogen Tid siden skal være dømt nederfældig for noget Hø, som han har afhændet, men nu har anmodet om Eftergivelse af den Sag. J. R. 8, 62.

— Miss. til Hans Dyre. Prinsen har bragt i Erfaring, at en Bonde i hans Len [Lund paa Mors], ved Navn Mikkell Christensen, for nogen Tid siden har fæstet Kronens Gaard Sillersløf og betalt Hans Dyre 60 enkende Rdlr. i Stedsmaal og 16 Rdlr. i Fogedpenge og Vennegave. Endvidere har han givet Peder Christensen Skriver, der boede i Gaarden, 70 Sletdlr. til Mindelighed og Vennegave, taget Peder Skriver løs fra Jens Simensen for 13 Sletdlr., taget ham fri for 2 Tdr. Byg paa Lund, for 5 Tdr. Havre hos Jens Simensen, for al Gaardens Udgift, Skyld og Tiende og for 12 Tdr. Havre, som Hans Dyre selv havde ladet saa, hvilket han paa Peder Skrivers Vegne har givet og betalt til Hans Dyre og dennes Foged Jens Simensen for den Avl, der var til Sillersløfgaard, da han fæstede den. Husene paa Gaarden have været meget forfaldne, da han kom til Gaarden, men han har dog ladet dem nogenlunde forbedre. Desuagtet har Hans Dyre, da Mikkell Christensen kun en kort Tid havde haft Gaarden, ladet tage Syn paa den og ladet ham dømme fra den paa Grund af Bygfældighed. Da det er umuligt, at en fattig Bonde i saa kort Tid baade kan betale saa mange Penge og igen opbygge en nederfældig Gaard, skal Hans Dyre igen lade Mikkell Christensen faa den Indfæstning, han har givet, og ligesaa alt det, han har betalt i Fogedpenge,

Vennegave, til Mindelighed og i andre Maader, da den største Part af Kronens Gaarde inden kort Tid vilde blive øde, hvis man vilde behandle Kronens Tjenere saaledes; i hans Len skal der nu ogsaa være flere Gaarde øde, end da han fik Lenet. Hvad det Hø angaar, som samme Bonde er kendt fældig for, har Prinsen meddelt ham Oprensning derfor. Da nogle af Lund Gaards Tjenere have klaget over, at de paa Bededage og Helligdage besværes med Løben og Køren og paa andre Maader, mere end sædvanligt, befales det ham, skønt de egentlig ikke have kunnet bevise deres Foregivende, herefter at forskaane dem for saadant, hvis hans Fogder have paalagt dem noget saadant, og med Hensyn til deres Arbejde, baade til Avlens Drift og andet, rette sig efter den Anordning, som Kommis-særerne, Christen Holck til Bustrup og Mogens Kaas til Støf-ringgaard, Danmarks Riges Raader, for nylig have gjort derom, for at de, der ikke allerede ere forarmede, kunne blive ved Magt. J. T. 7, 360.

31. Aug. (Antvorskov). Miss. til Gunde Lange og Niels Friis. Axel Rosenkrantz til Glimminge og Palle Rosenkrantz til Ørup have anmodet om kongelig Befaling til at oplukke afdøde Fru Maren Juls Brevkister, hvor de maatte findes, og deraf udtage de Ejendomsbreve vedrørende Landtting-gaards Grund, som maatte findes deri, hvis hun maatte have taget nogle saadanne til sig, medens deres afdøde Fader og Far-fader levede, og ikke igen har leveret dem fra sig, ligesaa de Breve vedrørende Gaardens Ejendom, som hun maatte have erhvervet paa Herredsting og Landsting, medens hun har været forlenet med Landttinggaard. Det befales dem herved at begive sig til Brevkisterne, stævne de interesserede Parter for sig, aabne Kisterne og levere Axel og Palle Rosenkrantz Landtting-gaards Ejendomsbreve, hvis der i Kisterne findes nogle, der vedkomme dem, tage Reversal af dem derfor og indlægge den i Brevkisten. J. T. 7, 361 b. K.

2. Sept. (Verden). Miss. fra Kongen til Jørgen Ulfeldt om med det største af de to Skibe, der nu ligge paa Weseren, at begive sig i Søen med det første, hvor han mener, at der kan træffes Skibe, ladede med Korn, og give Skipperne Tilhold om at begive sig paa Weseren med Kornet, dog maa

ingen med Magt tvinges dertil. Det mindste af de to Skibe skal blive liggende paa Weseren. Sj. T. 23, 117 b. K.

2. Sept. (Verden). Miss. fra Kongen til Jørgen Ulfeldt. Da Kongen, der har givet ham Ordre til at begive sig i Søen med et af Kongens Skibe, har erfaret, at der kun er 3 Ugers Proviant paa Skibene, skal han straks skaffe sig at vide, hvor han kan faa $1\frac{1}{2}$ Maanedes Proviant, og straks underrette Kongen derom. Imidlertid skal han begive sig i Søen efter Kongens Befaling, men saa snart som muligt igen indstille sig paa Weseren. Da Kongens Jagt nu er fuldt færdig, skal den stedse blive liggende paa Weseren, for at den kan sendes frem og tilbage med al Slags Nødtørf, naar det gøres nødvendigt. Sj. T. 23, 118. K.

— Miss. fra Kongen til Jørgen Ulfeldt om i Henhold til Kongens forrige Befaling at begive sig i Søen med Kongens Skib Svanen og give Joakim Grabow, Skibsløjtnant, Ordre til imidlertid at blive liggende paa Weseren med Hummeren og forvalte, hvad Jørgen Ulfeldt hidtil har haft at gøre paa Weseren. K. Udt. i Sj. T. 23, 118.

3. Sept. (Dalum). Miss. til Erik Urne. Barbra Vilum Lucassens, Borgerske i Odense, har berettet, at hun har Regnskab med ham for adskilligt, som han til forskellige Tider har faaet af hende, og at han, skønt de have holdt Regnskab med hinanden, dog ikke har villet komme til nogen endelig Slutning med hende. Det befales ham at slaa sig selv til Rette heri og i Forening med hende betro nogle gode Mænd til at være til Stede og skille dem ad angaaende Regnskabet, saa hun en Gang for alle kan komme rigtigt til Ende dermed. F. T. 3, 856.

5. Sept. (—). Miss. til Ernst Normand om snarest at erklære sig til Prinsen om, hvorvidt de inden Vinter kunne opskrue og forfærdige den Stald paa Antvorskov, som staar paa Fald. Sj. T. 23, 92 b.

6. Sept. (—). Miss. til Jørgen Brahe. Af medfølgende Supplikation kan han nærmere se, at Laurits Knudsen i Assens har klaget over, at der ubilligt paaføres ham allehaande Trætter af Jørgen Brahe. Denne skal snarest erklære sig udførligt om Sagen til Prinsen. F. T. 3, 857.

7. Sept. (—). Miss. til Holger Rosenkrantz og Christen

Thomesen om, at de inden 20. Sept. skulle beramme et vist Sted til Taksation af Adelen i Fyen for, hvor mange Heste enhver Adelig skal holde Riget af sit Jordegods, og siden indsende Taksationen til Kancelliet, for at Prinsen kan træffe nærmere Forordning om Mønstringen. F. T. 3, 857.

7. Sept. (Dalum). Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Peder Jacobsen, Borger i Odense, har begæret at maatte faa et op til hans Have liggende Stykke øde Jord, der hører under Klosteret, efter Dannemænds Vurdering, skal Holger Rosenkrantz snarest erklære sig, om nævnte Ejendom for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Klosteret. F. T. 3, 858.

8. Sept. (Verden). Miss. fra Kongen til Jørgen Urne. Wolf Geisler har berettet, at da hans trolovede Fæsteenke Anne Jacobsdatter var død, har Fogden paa Frederiksborg Slot, Hans Pedersen, købt hendes efterladte Gods af Arvingerne, hvilket Wolf Geisler forment at være berettiget til. Jørgen Urne skal kalde Parterne for sig, nøje undersøge Sagen og erklære sig til Kongen derom, for at den kan blive hjulpen til Ret, som er berettiget til Godset. Udt. i Sj. T. 23, 118.

— **(Dalum).** Miss. til Marqvord Bilde. Da Eyller Qvitzov til Lykkisholm har begæret at maatte faa nogen Jord, der i fordums Tid er bortgivet fra Elvits Hovedgaard til Harritslef Kirke, til Mageskifte for nøjagtigt Vederlag, skal Marqvord Bilde undersøge Forholdene og snarest erklære sig, om Kirken kan faa fuldkommen Fyldest i det Gods, Eyller Qvitzov tilbyder, baade med Hensyn til Herlighed, Rente, Belejlighed og andre Omstændigheder. F. T. 3, 858.

— Ekspektancebrev for Hans Olufsen, Sognepræst til St. Catharinæ Kirke i Ribe, paa det første Kannikedømme, som bliver ledigt i Ribe Kapitel. J. R. 8, 62.

9. Sept. (Verden). Miss. fra Kongen til Rentemestrene. Da der er forskellige Regnskaber mellem Kongen og Johan de Villom i København, skulle de gøre Afregning med ham om alt hvad der er mellem ham og Kongen. Udt. i Sj. T. 23, 118 b.

— **(Dalum).** Miss. til Dr. Jens Mule og Dr. Berentharden Oldemand. Da det er berettet Prinsen, at Apotheket i Odense, til mærkelig stor Skade for Landet og Byen, skal være

helt ilde forsynet med allehaande Speceri, skulle de straks i den kommende Uge og med det allerførste visitere Apotheket, undersøge, hvorledes det er bestilt med Materialier, om de ere saa gode og friske, som de bør være, og om Apotheket er forsynet med gode dygtige Personer, der forstaa at omgaas med saadant, og indgive deres Undersøgelse klarlig beskrevet til Kancelliet. F. T. 3, 859.

9. Sept. (Dalum). Livsbrev for Jørgen Kruse til Hiermedtsløfgaard, kongelig Sekretær, paa et Kannikedømme, kaldet Kolkots Præbende, i Aarhus Domkirke, at tiltræde efter den nuværende Indehaver Biskop M. Jens Gødtzens Død. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Artkl. 1—2]. J. R. 8, 62 b.

— Miss. til Oluf Parsberg. Prinsen har bevilget, at Jomfruerne Hellevig, Karen, Rideborg og Eline Arenfeldt for denne Gang maa være forskaanede for Mønstring af deres Jordegods, dog skulle de, naar han skal fortrykke med Kavalleri, have deres Folk og Heste færdige ligesom andre og lade dem gaa med. J. T. 7, 362. K.

10. Sept. (—). Miss. til Holger Rosenkrantz. Prinsen har modtaget hans Erklæring om, at et Stykke Jord af en Abildhave sønden op til Gaarden i Odense, hvorpaa der dog ingen frugtbare Træer er, kan bevilges Peder Jacobsen, Borger i Odense, efter Dannemænds Vurdering. Da Prinsen derefter har bevilget det under Forbehold af Kongens Samtykke, skal han tilskøde Peder Jacobsen Jorden, da det efter hans Erklæring kan ske uden Skade i nogen Maade, dog skal han paase, at Kongen faar fuldkommen Fyldest for Jorden, at denne i Overensstemmelse med hans Erklæring kan indhegnes saaledes fra Abildhaven, at der ikke i Fremtiden skal komme nogen Besværighed eller Trætte, og at der ikke nogen Tid gives Tilladelse til, at der paa nævnte Jord sættes saadanne Bygninger, som kunne have Udgang til Kongens Have. F. T. 3, 859.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Haderslev. Da Prinsen har erfaret, at man imod Kongens Brev stadig forholder Niels Envoldsen hans forrige Stand og Sæde for adskillige løse Aarsagers Skyld, paabydes det dem straks at rette sig efter Kongens Brev. J. T. 7, 362.

11. Sept. (—). Miss. til Johan Friis. Da M. Anders

Erboe har faaet Kongens Tilladelse til at maatte faa det første Kald, som han lovlig kan blive kaldet til, og Sognepræsten ved Tranekier Slot nu skal være død, skal Johan Friis hjælpe M. Anders til at faa dette Kald, da han i Lærdom er dygtig nok til forestaa det, og ikke tillade nogen anden at lade sig høre for Sognefolket, førend M. Anders kommer did. F. T. 3, 860.

12. Sept. (Dalum). Aab. Brev, hvorved Prinsen paa Kongens Behag bevilger, at Kronens Part af Korntienden af Sanderup Sogn efter Else Friis's og hendes Søns Død maa fæstes til en af Sognemændene. F. R. 3, 376 b.

— (**Antvorskov**). Miss. til Jens Vognsen, Skriver paa Kobbermøllen. Da Kongen har bevilget, at Kapitlet i Roskilde maa faa 4 Skippd. Pladekobber til Domkirkens Fornødenhed, skal han, naar Kapitlet gør Anfordring derom, lade det faa Kobberet til den dyreste Pris, som det kan sælges for her i Landet. Sj. T. 23, 93. K.

— Miss. til Alexander Raab. Da Frederik Reedtz til Tygestrup, Befalingsmand paa Trygevelde, har begæret 1 Gaard i Nørre Jernløse By og Sogn og 1 Gaard i Tommerup¹ i Undløse Sogn i Mierløse Herred til Mageskifte for noget af 'sit Gods i Holbæk Len, skal Alexander Raab snarest erklære sig, om de to Gaarde for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kunne undværes fra Lenet, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. Sj. T. 23, 92 b. K.

— Ligelydende Miss. til Jacob Ulfeldt om at erklære sig angaaende 1 Gaard i Tommerup i Undløse Sogn, som Frederik Reedtz begærer til Mageskifte. Udt. i Sj. T. 23, 92 b.

— Miss. til Frederik Reedtz. Prinsen har paa Kongens Behag bevilget, at han maa faa noget Krongods til Mageskifte, saafremt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenene, hvorom Lensmændene have faaet Ordre til snarest at erklære sig; dog skal han, hvis han faar Godset, gøre Udlæg til hvert Len især for det Gods, han faar fra det, for at Jordebogen paa hvert Sted ikke skal forringes. Sj. T. 23, 93. K.

— Aab. Brev, hvorved Prinsen paa Kongens Behag bevil-

¹ Tømmerup, Ondløse S., Merløse H.

ger, at Hercules Briant, der har fæstet Øen Farille paa Gulland, maa nyde Øen for sædvanlig Afgift, indtil Kongen giver anden Ordre. Sk. R. 4, 356.

12. Sept. (Antvorskov). Miss. til Rentemestrene om i Christianopol Lens Regnskab at lade undersøge, hvad der aarlig plejer at gives de 3 Bøsseskytter, der underholdes paa Fæstningen, til deres Underhold, og give Malte Juel, Embedsmand paa Christianopol, Underretning derom. De skulle sende Malte Juel 30 Piker samt Harnisker, hvis de da ere at faa der paa Tøjhuset. Sj. T. 23, 93. K.

— Miss. til Malte Juel. Da Kongen ikke vil bevilge, at der under hans Fraværelse maa foretages nogen Bygning, skal han give Bønderne i Lenet Tilhold om at reparere den Bygfældighed, som findes paa Christianopol Befæstning, saa vidt de kunne, og til Gengæld fritage dem for at udgive Arbejdspenge. Med Hensyn til Afregningen med Knægtene paa Fæstningen, skal han henvende sig til Hr. Anders Bilde til Rosendal og Thage Thott til Erriksholm, Embedsmænd paa Helsingborg og Sølvitsborg Slotte, der have Befaling derom af Kongen. Sk. T. 5, 180.

— Miss. til Falk Lykke. Da Malte Juel, Befalingsmand over Christianopol Len, har beklaget sig over, at Falk Lykke ikke har overleveret ham nogen underskreven Jordebog over Christianopol Len, befales det ham straks at levere Malte Juel en saadan. Sk. T. 5, 180 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Han har berettet, at det er nødvendigt, at der underholdes nogle Soldater til Slottets [Hammershus] og Landets Defension og Exercitie. Da Gulland, baade Byen og Landet, selv underholder sin egen Garnison, nemlig 50 Soldater, og den sidst bevilgede Hjælp af Bornholm ikke kan forslaa dertil, skal han faa at vide, hvad Byerne og Landet yderligere ville bevilge dertil, og erklære sig til Prinsen derom, da der ingen Soldater kan mistes fra de andre Fæstninger. Sk. T. 5, 180.

— Miss. til Jørgen Brahe og Henning Valkendorff. Peder Simmenssen har berettet, at der er nogen Trætte mellem ham og hans Husbonde Otte Marsvin til Dybek, Befalingsmand over Christianstads Len, angaaende 3 Aars Regnska-

ber af Aufvingsberggaard og Huollegaard¹, hvilke Regnskaber Otte Marsvin har ladet sin Skriver i Lenet gennemse, hvorefter han selv har uddraget Mangler deraf og med Kors har udsløttet („udledsket“) nogle Poster i Regnskaberne. Peder Simmensens har siden skriftlig erklæret sig til Otte Marsvin herom, men Otte Marsvin har ikke villet anse denne Erklæring for nøjagtig. Da de ikke have kunnet komme til nogen Ende med disse Regnskaber, har Peder Simmensens tilbudt sin Husbonde en kongelig Befaling til gode Mænd om at forhøre Regnskaberne og afsige Kendelse om de uddragne Mangler og udsløttede Poster. Da Otte Marsvin selv skriftlig har bevilget det, skulle de paa en bestemt Tid og Sted stævne Parterne for sig, tage Regnskaberne for og dømme om de uddragne Mangler og udsløttede Poster, om de ere saa rigtige, at Peder Simmensens bør svare til dem eller om han bør være fri for dem. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet, saa denne Befaling kan blive udført. F. T. 3, 861.

12. Sept. (Antvorskov). Aab. Brev, hvorved det tillades Jomfruerne Lissebet og Berrete Skinkel at sælge to dem tilhørende Gaarde i Jylland, den ene i Hounne² By og Sogn i Sønder Herred, den anden paa Mols. Deres Værge, Hans Kaas til Østergaard, skal paa deres Vegne bortskøde Gaardene og paase, at de faa Skel og Fyldest ved Salget. J. R. 8, 63.

— Aab. Brev om, at Sandemændene i Vradts Herred, der altid paa Grund af deres Bestilling have været fritagne for Ægt og Arbejde, fremdeles maa være forskaanede for Ægt og Arbejde, saalænge de ere Sandemænd. J. R. 8, 63 b.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus. Envold Andersen har berettet, at Kapitlet har fældet den Dom over ham, at han skal være skilt fra sin Hustru Maren Grøns efter hendes Angivelse om, at han er borttrømt fra hende, uanset at han ikke har været lovlig stævnet og hun godt har vidst, hvor han har opholdt sig, medens han har været borte. Kapitlet skal erklære sig udførligt herom og indsende Erklæringen til Kancelliet sammen med Dommen, for at man deraf kan se, hvorledes det er

¹ Hollufgaard, Aasum H.

² Homø, Sønder H., Randers A.

gaaet til med Varsel og Vidnesbyrd i den Sag. Ligeledes skal det lade Envold Andersen faa de Vidnesbyrd beskrevne, som hans Hustru har erhvervet i den Sag, naar han eller hans Fuldmægtig henvender sig til Kapitlet derom. J. T. 7, 362 b.

12. Sept. (Antvorskov). Miss. til Laurits Ebbesen. Envold Andersen har berettet, at hans Hustru, Maren Grøns, ved Angivelse om, at han er bortrømt fra hende, har faaet Dom af Kapitlet i Aarhus for, at han skal være skilt fra hende. Da han efter sin Beretning ikke er bleven lovlig stævnet for Kapitlet, skal Laurits Ebbesen forbyde Maren Grøns at begive sig i Ægteskab med nogen anden, førend Prinsen kan faa udførlig Besked om Sagen. J. T. 7, 362 b.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg og Fru Kiersten Sandberg. Wolf von Buchwaldt til Prehensdorf har berettet, at han for nogen Tid siden har erhvervet kongelig Befaling til Anders Fris til Krabisholm og Gunde Lange til Bredning, Embedsmænd paa Seigelstrup og Koldinghus, om at indføre ham i Løstrup¹ Gods, saa vidt Hendrik Holck er berettiget til det og saa vidt det kan opløbe mod Wolf von Buchwaldts Tilgodehavende hos Hendrik Holck. Da disse have undskyldt sig for at udføre denne Befaling, førend de andre Interesserede have fremsendt en Jordebog, hvoraf man kan se, hvor vidt enhver er berettiget i Godset, og have anmodet om en kongelig Befaling herom, skulle Uldrik Sandberg og Fru Kiersten Sandberg snarest sende Kommissærerne en rigtig Jordebog over nævnte Gaards og Godsens aarlige Indkomst, for at Kongens Befaling derefter uden videre Forhaling kan blive udført. J. T. 7, 363.

— Ligelydende Miss. til Fru Sophie Rostrup. Udt. i J. T. 7, 363 b.

— Miss. til Anders Friis og Gunde Lange. Da de have vægret sig ved at indføre Wulf von Buchwaldt til Pensertorp i Løstrup Gods, førend de have faaet tilstillet en rigtig Jordebog over Gaarden og Godset, forsaavidt andre end Hendrik Holck kunne være berettigede til det, har Kongen meddelt Wulf von Buchwaldt Befaling til de i Godset interesserede om at

¹ Løjstrup, Galten H.

sende dem en rigtig Jordebog. Naar Dokumenterne blive tilstillede dem, skulle de udføre Kongens Befaling. J. T. 7, 363 b. K.

12. Sept. (Antvorskov). Miss. til Knud Gyldenstjerne. Prinsen har af hans Erklæring set, at Broen mellem Skive og Viborg er aldeles forfalden, og at der ingen Arvinger findes efter den Mand, som har haft Broens Vedligeholdelse i Fortingning af Kongen. Han skal blive enig med de bedste Herredsmænd om, at de Folk i Herredet, der holde Hest og Vogn, skulle give noget til Broens Reparation og fremtidige Vedligeholdelse enten aarlig eller for en vis bestemt Tid. J. T. 7, 364.

— Miss. til Jørgen Arenfeldt. Han har anholdt om at maatte blive fritaget for Værgemaalet for sine Søstre, Jomfruerne Ide og Lissebet Arenfeldt, da han dog nu med Kongens Tilladelse har leveret sine andre Søstre deres Gods. Prinsen mener dog ikke, at han kan fritages for Værgemaalet, da han er sine Søstres ældste Broder og derfor den, der bør være Væрге for dem, og da de selv ikke ere komne til den Alder, at det kan tillades dem selv at forestaa deres Gods. Det befales ham derfor fremdeles at forestaa Værgemaalet for sine ovennævnte to Søstre. J. T. 7, 364.

— Miss. til Oluf Parsberg til Jernedt, Embedsmand paa Stiernholm Slot, og Verner Parsberg. Jørgen Arenfeldt til Vorgaard, der nu med Kongens Tilladelse har overleveret sine Søstre, Jomfruerne Helvig, Riborg og Elen Arenfeldt det af deres Gods og Løsøre, som han hidtil har haft under sit Værgemaal, har anmodet om, at to gode Mænd maa faa Ordre til at være til Stede, naar han gør sine Søstre Regnskab for det, som han maatte have oppebaaret af deres Gods, medens han har forestaaet Værgemaalet, og igen maatte have udgivet paa deres Vegne. De skulle derfor, naar de af Parterne anmodes derom, rette sig efter at være til Stede, naar Jørgen Arenfeldt gør sine ovennævnte 3 Søstre Regnskab for deres Gods og Løsøre, som han har haft under Hænder, for det, han har oppebaaret af deres Gods og igen efter rigtige Beviser har udgivet til deres Fornødenhed eller betalt af deres Gæld. Hvad disse efter rigtig Designation maatte blive hinanden skyldige, skulle de give beskrevet under deres Hænder og Segl. J. T. 7, 364 b.

12. Sept. (Antvorskov). Miss. til Laurits Ebbesen. Af hans Erklæring har Prinsen set, at der paa Rye, hvor den gamle Jagtgaard har været, staar et gammelt Porthus og et Køkken, hvor Væggene ere faldne ud, Tagstenene komne af og Tømmeret raadnet, saa de staa aldeles paa Fald. Da han mener, at Præstegaarden i Fruerring kan hjælpes dermed, har Prinsen bevilget, at Præsten i Fruerring maa faa Tagstenene og Tømmeret. Murstenene derfra skal Laurits Ebbesen lade føre til Skanderborg til den Mur, som opføres dér. J. T. 7, 365.

13. Sept. (—). Miss. til Sten Villomsen om at give Mester Andrees paa den store Smedje Ordre til straks at forfærdige den Stang, som han skal gøre til Kirkespiret paa Sorø, saa det paa Taarnet begyndte Arbejde straks kan blive færdigt og ikke skal blive forsømt paa Grund af hans Efterladenhed. K. Udt. i Sj. T. 23, 93 b.

14. Sept. (Verden). Miss. fra Kongen til Jørgen Ulfeldt om at sende saa mange af de bedste Bøsseskytter paa Skibene Svanen og Hummeren, som kunne undværes, til Verden, saa han højst beholder en 12 af de ringeste paa hvert Skib. K. Udt. i Sj. T. 23, 118 b.

— Miss. fra Kongen til Rentemestrene. Da Rodtløf Borchersen, Kongens forrige Rotgiesser, efter Kongens Befaling har lavet en Messingkrone, skulle de gøre Afregning med Rodtløf Borchersens Enke og paase, at det, som er leveret dertil af Kongens eget, ikke bliver forbigaaet i Afregningen. Da Kongen har givet Ordre til at støbe et vist Antal „Drager“, hvoraf en Del endnu ikke ere færdige, skulle de give Enken Tilhold om at forfærdige disse efter den forrige Anordning. Sj. T. 23, 118 b. K.

— (Antvorskov). Miss. til Jost Høg om at give M. Niels, Kongens Broder Hertug Uldriks Præceptor, Tilhold om at gøre sin Ed, ligesom der sædvanlig gøres af andre Professorer og Præceptorer. K. Udt. i Sj. T. 23, 93 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Niels Madtzen Rygberg, Sognepræst i Middelfart, der har klaget over, at hans Løn forringes, fordi de Tiender, som hans Formænd have haft, ere blevne bortfæstede til andre, maa faa Kronens Part af Tienden af Kauslund Anneks sogn for sædvanlig

Afgift og Halvparten af den Korntiende, som kan falde i Middelfart og skal tilfalde ham efter Ordinansen, dog først naar Borgemesteren, der nu har disse Tiender, dør. Indtil den Tid maa han oppebære den halve Læst Byg af Kauslund Tiende, som Borgemesteren i Middelfart hidtil har ydet ham og hans Formænd, men efter Borgemesterens Død skal han have de ovennævnte Tiender, og den halve Læst Byg igen tillægges Hinds-gafl Len, og Tienderne af Annekset og Byen igen udlægges ham i Stedet for det, som Borgemesteren tidligere har udgivet til Slottet af Byens Tiende; den halve Læst Byg, som Borge-mesteren resterer med til ham for forrige Aar, skal betales ham. F. R. 3, 375.

15. Sept. (Antvorskov). Miss. til Palle Rosenkrantz. Da Mikkell Jensen i Badebyegaard har klaget over, at han betynges og forarmes af en Adelsburs, som han er forordnet til at holde af sin Gaards Brug og Landgilde, skal Palle Rosenkrantz akkordere mellem Soldaten og Bonden, saa Bonden giver saa meget, som det er ham muligt, men dog saaledes at han kan blive ved Magt derved. Sj. T. 23, 93 b. K.

— Miss. til Rentemestrene om til det billigst mulige Køb at akkordere med nogle af de fremmede, Hollændere eller andre, der handle med Korn og købe op i Kallundborg, Holbæk og Vordingborg for at udføre det, om at føre Kornet paa Weseren til Bremen til Kongens Behov. De skulle se at faa saa lang Termin som muligt for Betalingen af Kornet. Sj. T. 23, 93 b. K.

— Lignende Miss. til Axel Arenfeldt om at akkordere med de fremmede, Hollændere eller andre, der handle med Korn i København, Slangør og Korsør. Udt. i Sj. T. 23, 94.

— Miss. til Tagge Thott og Christopher Ulfeldt. Da Prinsen har bragt i Erfaring, at Christianopel Befæstning er bygfældig, befales det dem at begive sig til Fæstningen, nøje undersøge, hvorledes Bygfældigheden bekvemst og bedst kan afhjælpes, og hvorledes der kan forliges om Broen og Porten, om hvilken Sag Malte Juel skal give dem nærmere Underretning, og siden erklære sig til Prinsen derom. Sk. T. 5, 180 b.

— Miss. til Tagge Thott og Bispen. Prinsen har erfaret,

at en Møller ved Eriksholm, ved Navn Baltser, har forladt sin Hustru og indladt sig med et andet Kvindfolk, med hvem han har avlet Børn i sin Hustrus levende Live. De skulle erklære sig om Sagen, om Hustruen endnu er i Live, om Mølleren begærer Kvindfolket til Ægte og hvor mange Børn han har avlet med hende, medens hans Hustru endnu levede, og indsende deres Erklæring til Kancelliet. Sk. T. 5, 181.

15. Sept. (Antvorskov). Miss. til Holger Rosenkrantz. I Anledning af hans Anmodning om Reparation af den brøstfældige Bygning [Hammershus], meddeles ham, at Kongen i Aar ikke vil bevilge nogen Bygning paa noget af Lenene. Hans Rostjeneste maa være forskaanet for Mønstring, dog skal han altid holde sine Heste saaledes færdige, at de kunne rykke op med, naar det gøres fornødent. Sk. T. 5, 181.

— Miss. til Fru Hilleborg Krafse. Hun har anmodet om, at hun og hendes Døtre, Jomfruerne Inger og Margrete Gjõe, maa holde deres til Riget pligtige Rostjeneste under den hallandske Fane, da de have afhændet deres Hovedgaard her i Landet og nu holde Hus i Halland. Prinsen har bevilget dette, dog skulle de snarest fremsende deres Jordebog til Kommissærerne Hr. Anders Bilde til Rosendal og Tage Thott til Eriksholm, for at disse derefter kunne taksere, hvad Rostjeneste de bør gøre af deres Gods. Sk. T. 5, 181.

— Miss. til Ritmestrene i Jylland om at holde Mønstring den 5. Okt. i Viborg og siden erklære sig om, hvorledes de have fundet Rostjenesten. J. T. 7, 365. K.

— Miss. til Gude Galde og Tønne Friis. Da Jørgen Arenfeldt til Vorgaard, der med Kongens Tilladelse har leveret sine Søstre, Jomfruerne Helvig, Riborg og Elen Arenfeldt, deres Gods og nu snarest vil gøre dem Regnskab for Indtægt og Udgift paa deres Vegne, medens han har været Værge for dem, hvilket Regnskab Verner Parsberg og Oluf Parsberg have faaet Ordre til at gennemse og forhøre, skulle de være til Stede ved Regnskabets Forhøring, være Værger for de tre Søstre der ved og efter endt Forhøring og Likvidation paa deres Vegne kvittere Jørgen Arenfeldt for Værgemaalet. J. T. 7, 365 b.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Hr. Thor Olufsen, Præst i Rye, har berettet, at hans Formænd paa Grund af Sognets Ringhed have haft Kronens Part af Korntienden af Rye og

Vising Sogne, kvit og frit, og anmodet om, at han ogsaa maa faa disse Tiender til sin Underholdning. Lauridts Ebbesen skal erklære sig om, af hvilken Grund Præsten ikke tidligere har ansøgt derom og hvoraf han hidtil har underholdt sig, da Sognet er saa ringe, og indsende Erklæring til Kancelliet. J. T. 7, 366.

16. Sept. (Antvorskov). Aab. Brev om, at N. N., Kældersvend paa Antvorskov Slot, der vil nedsætte sig i Slagelse, paa Kongens gode Behag maa være fri for sit Fødested, saalænge han bor i Slagelse. Sj. R. 18, 65. K.

— Proklama for Tagge Thott til Eriksholm og Christopher Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmænd paa Sølvitsborg og Laugholm, der have berettet, at de og deres Fader¹ Ofve Urup have været i adskillige Løfter for Claus Bilde til Vandaas, men ikke vide, hvor de Breve findes, hvori de og deres Fader ere Forlovere. Kongen paabyder herved alle, som maatte være i Besiddelse af saadanne Breve, inden Aar og Dag efter dette Proklamas Læsning paa Landstinget, enten selv eller ved deres Fuldmægtige at fremvise Brevene for Landsdommerne, saafremt de ikke ville have fortiet og forbrudt deres Ret til at kræve Pengene. Landsdommerne skulle siden give Tagge Thott og Christopher Ulfeldt Underretning. Sk. R. 4, 356.

17. Sept. (—). Aab. Brev om, at Hendrik Sander, der af Hans Lindenov, Befalingsmand paa Kallundborg Slot, er forordnet til at være Forstander for Hospitalet i Kallundborg, maa beholde denne Bestilling, saalænge han forestaar denne forsvarligt. Sj. R. 18, 65.

— Miss. til Stien Villomsen. Da han har tilstillet Kongen en Memorial angaaende Bygningen af 2 Pinasser, befales det ham at fare fort med Bygningen, naar han har Lejlighed dertil. Sj. T. 23, 94. K.

— Miss. til Palle Rosenkrantz om at levere nærværende Renteskriver de 86,000 Rdlr., som han har staaende paa Vordingborg. Sj. T. 23, 94. K.

— Miss. til Ernst Normand om at erklære sig paa med-

¹ o: Svigerfader.

følgende Supplikation fra nogle Supplikanter, der begære Afslag i Landgilde. Udt. i Sj. T. 23, 94.

17. Sept. (Antvorskov). Miss. til Dr. Tommis Fincke om at erklære sig paa medfølgende Supplikation og indsende sin Erklæring til Kancelliet. Sj. T. 23, 94 b.

— Miss. til Hospitalsforstanderen i Slagelse om straks at indtage Karen Savskærers i Hospitalet i Slagelse. Udt. i Sj. T. 23, 94 b.

— Miss. til Lensmændene. Da der er givet Ordre til at sende Proviant paa Weseren til Kongens Krigsfolks Underhold og Vinterlejr, skulle de sende nedennævnte Proviant til N. N., Befalingsmand paa N Slot, til N Dag i Okt. Prinsen formoder, at Provianten kan bringes til Veje af Lenets Indkomst, naar deres Genant og den Proviant, som de skulle fremsende til Provianthuset i København, er leveret, men hvis Provianten ikke saa lige kan blive tilovers, vil Kongen, at den forud først skal aftages og leveres til den bestemte Tid. Da det er meget magtpaaliggende med Tiden, særlig at Provianten bliver leveret i rette Tid før Vinteren, fordi det i saa høj Grad angaar Kongens og den hele Feltlejrs Underhold, have de ikke at komme med nogen Undskyldning eller vise nogen Forsømmelighed. De skulle endvidere forhandle med Borgerskabet i de dem underlagte Købstæder om paa Bremen at gøre Tilførsel til Lejren med Korn, Mel, Malt og Proviant, det være sig Kød, Flæsk, Smør, Ost, tør eller saltet Fisk, Kavring og Øl, som kan føres, og andet deslige. Saafremt de ikke have Styrmand, der ere kyndige paa Weseren, kunne de faa dem under Helligeland eller paa Elben, eller ogsaa kunne Skibene, hvis de ere store, løbe ind paa Elben, hvorfra Provianten saa med smaa Skibe kan føres paa Weseren. De have at forrette alt dette med største Flid og Omsorg, da det er Kongen i højeste Grad magtpaaliggende. — Postscriptum: Da det er Kongen meget magtpaaliggende i Tide at have Penge ved Haanden til at besolde Krigsfolket med, skulle de gøre sig al mulig Flid for, at den nu paabudte Skat af Gejstlige, Borgere og Bønder uden Forhaling straks bliver helt opkrævet og sendt til Holsten. De skulle straks til Renteriet indsende hvad der kan være at indkræve af deres Lens Indkomst, det være sig Restance og andet, da det er meget magtpaaliggende. — Fortegnelse over den Proviant, som skal fremsendes

fra hvert Len, med Angivelse af, hvorhen den skal sendes: I Sjælland: Jørgen Urne (Frederiksborg Len) 6 Læster Rug, 10 Læster Mølleskyld, 10 Læster Byg og 1 Læst Smør; Jørgen Urne (Kronborg Len) 5 Læster Rug, $6\frac{1}{2}$ Læst Mølleskyld, 10 Læster Rug og 5 Læster Smør; Mons Pax (Roskildegaard Len) 20 Læster Rug og Mel, 2 Læster Byg og $\frac{1}{2}$ Læst Smør; Claus Daa (Draxholm Len) 3 Læster Rug og Mel; Jacob Ulfeldt (Ringsted Len) 1 Læst Byg, 50 Tdr. Havre og $2\frac{1}{2}$ Læst Smør; Peder Basse (Møen) 8 Læster Smør; Frederik Reedtz (Trygevelde Len) 1 Læst Byg, 50 Tdr. Havre og $2\frac{1}{2}$ Læst Smør; Palle Rosenkrantz (Vordingborg, Jungshofvit og Lekkinge Len) 2 Læster Rug og Mel, $34\frac{1}{2}$ Læst Byg, 50 Tdr. Havre og 1 Læst Smør; alt at sende til Mons Kaas og at udskibe i København og Køge; Hans Lindenov (Kallundborg Len) 23 Læster $2\frac{1}{2}$ Pd. Rug, $9\frac{1}{2}$ Læst $3\frac{1}{2}$ Pd. Mølleskyld, 1 Læst Byg og 4 Tdr. Smør, at levere til Ernst Normand i Korsør. — I Fyen: Holger Rosenkrantz (Odensegaard Len) 90 Tdr. Mel, $32\frac{1}{2}$ fynsk Læst Byg og 9 Tdr. Smør; Jørgen Brahe (Hagenskov Len) 166 Tdr. Rug, 184 Tdr. Byg og 50 Tdr. Havre; Markur Bilde (Rugaard Len) 66 Tdr. Rug, 168 Tdr. Byg, 38 Tdr. Havre og $2\frac{1}{2}$ Td. $1\frac{1}{2}$ Fjerd. Smør; Johan Friis (Tranekier Len) 6 fynske Læster 4 Pd. Byg, 95 Tdr. Havre $1\frac{1}{2}$ Td. $1\frac{1}{2}$ Fjerd. Smør, alt at levere til Jacob Ulfeldt og at udskibe i Nyborg. — I Jylland: Laurits Ebbesen (Skanderborg og Aakier Len) 44 jyske Læster 20 Tdr. Rug, 445 Tdr. Mel, $120\frac{1}{2}$ jydsk Læst Byg og Malt, 10 Læster $4\frac{1}{2}$ Td. Smør og 342 Tdr. Havre; Christen Holck (Silkeborg Len) 387 Tdr. Rug og 492 Tdr. Byg; Laurits Lindenov (Aarhus Len) 954 Tdr. Byg og 60 Tdr. Havre; Hr. Jørgen Skeel (Kalø Len) 125 Tdr. Rug, 1584 Tdr. Byg og Malt, 200 Tdr. Havre og 1 Læst 4 Tdr. Smør; Mons Kaas (Mariager Kloster) 98 Tdr. Rug, 42 Tdr. Byg, 4 Tdr. 1 Fjerd. Smør og 18 Tdr. Havre; Oluf Parsberg (Stiernholm Len) 94 Tdr. Rug, 406 Tdr. Byg, 80 Tdr. Havre og $9\frac{1}{2}$ Td. Smør; Knud Gyldenstjerne (Hald Len) 1059 Tdr. Byg og 6 Tdr. Smør; alt at levere til Eske Brock og at udskibe i Randers; Jørgen Grubbe (Vestervig Len) 2064 Tdr. Byg, 1100 Tdr. Havre og 2 Læster Smør; Anders Friis (Seigelstrup Len) 883 Tdr. Byg og $7\frac{1}{2}$ Td. Smør; Ifver Jul (Bøfling Len) 114 Tdr. Rug og 296 Tdr. Byg; Hr. Uldrik Sandberg (Lundenis Len) 470 Tdr. Rug,

8 Tdr. Mel, 439 Tdr. Byg, 57 Tdr. Havre og 13 Tdr. Smør, alt at levere til Tønne Friis og at udskibe i Aalborg; Gunde Lange (Koldinghus) 820 Tdr. Rug og Mel, 40 jydsk Læster Byg og 5 Læster $3\frac{1}{2}$ Td. Smør, at levere til Hr. Albret Skeel og at udskibe i Ribe. — I Skaane: Mons Gyldenstjerne (Varberg Len) 3 Pd. Rug, $25\frac{1}{2}$ Læst Byg, 250 Tdr. Havre og $29\frac{1}{2}$ Læst $4\frac{1}{2}$ Td. Smør; Erik Rosenkrantz (Halmstad Len) $8\frac{1}{2}$ Td. Smør; Otte Marsvin (Hammergaard) 500 Tdr. Byg og 11 Tdr. Smør; Hendrik Gyldenstjerne (Froste Herred) 1 Læst $2\frac{1}{2}$ Pd. Rug, 2 Læster Byg og 60 Tdr. Havre; alt at levere til Hr. Anders Bilde og at udskibe i Helsingborg; Gabriel Kruse (Landskrone Len) 3 Læst $\frac{1}{2}$ Pd. Rug og $3\frac{1}{2}$ Læst $1\frac{1}{2}$ Pd. Byg, at levere til Sigvort Grubbe og at udskibe i Malmø. Sj. T. 23, 94 b og 99 b. K.

17. Sept. (Antvorskov). Miss. til de Lensmænd, der skulle lade Provianten udskibe. Da en Del Lensmænd have faaet Ordre til at sende nogen Proviant til dem, som de saa siden skulle lade udskibe paa Skibe, som de selv skulle fragte, hvis de da ikke, som der er givet Ordre til, sendes til dem af Tolderne i Sundet, enten til Bremen, hvis der findes nogle, som ere kyndige paa det Farvand, ellers til Elben, skulle de straks lade Provianten sende frem, saasnart den ankommer, og særlig gøre sig al mulig Flid for at faa Skibe, som kunne fremføre Provianten til Bremen. Kan der ikke skaffes Skibe saa hurtigt som Provianten fremkommer, skulle de, hvis de mangle Loft, lade den oplægge hos Borgerskabet. De skulle ogsaa fremsende Provianten fra deres egne Len til Bremen til samme Tid. Provianten fra deres eget Len og den Proviant, der skal sendes til dem, beløber sig til N N. De have at forrette alt dette med største Flid og Omsorg, da det er Kongen i højeste Grad magtpaaliggende. — Postscriptum [ligelydende med Postscriptum i Brevene til de ovenfor nævnte Lensmænd]. — Mons Kaas [Københavns Len] 10 Læster Byg og 1 Læst Smør, i København skal udskibes $293\frac{1}{2}$ Læst 4 Tdr., i Køge 177 Læster 3 Tdr.; Ernst Norman [Antvorskov Len og Sæbygaard] 50 Læster Rug, $10\frac{1}{2}$ Læst Mølleskyld og 40 Læster Byg, af Korsør Len $5\frac{1}{2}$ Læst $2\frac{1}{2}$ Pd. Mel, 13 Læster Byg og $1\frac{1}{2}$ Læst 4 Tdr. Smør, i Korsør skal leveres 573 Læster 2 Tdr.; Jacob Ulfeldt (Nyborg Len) 80 Tdr. Rug og Mel, 37 fynske Læster Byg, 118 Tdr.

Havre og 34 Tdr. Smør, i Nyborg skal leveres $317\frac{1}{2}$ Læst; Eske Brock (Dronningborg Len) 630 Tdr. Rug, 190 Tdr. Mel, 2158 Tdr. Byg og Malt, 380 Tdr. Havre og 1 Læst 1 Td. Smør, i Randers skal leveres $1299\frac{1}{2}$ Læst; Tønne Friis (Aalborghus Len) 120 Tdr. Rug, 207 Tdr. Mel, 1930 Tdr. Byg og Malt og 11 Tdr. Smør, af Aastrup Len 113 Tdr. Rug og Mel, 428 Tdr. Byg og 4 Tdr. Smør, i Aalborg skal leveres $691\frac{1}{2}$ Læst $2\frac{1}{2}$ Td.; Hr. Albret Skeel af Riberhus Len 624 Tdr. Rug og $12\frac{1}{2}$ Td. Smør, af Møgeltønder Len 140 Tdr. Rug, 220 Tdr. Byg, 37 Tdr. Havre og 2 Læster $2\frac{1}{2}$ Td. Smør, i Ribe skal leveres $280\frac{1}{2}$ Læst 2 Tdr.; Hr. Anders Bilde (Helsingborg Len) 227 Tdr. Byg, 30 Tdr. Havre og 9 Læster 2 Tdr. Smør, i Helsingborg skal leveres 226 Læster; Sigvort Grubbe (Malmøhus og underliggende Len) 240 Tdr. Rug, 2134 Tdr. Byg, 80 Tdr. Havre og 2 Læster $4\frac{1}{2}$ Td. Smør, i Malmø skal leveres 229 Læster. — Overalt er Læsten beregnet til 12 Tdr. I Sjælland og Fyen skal Provianten være paa Ladestederne 1. Okt., i Skaane 8. Okt. og i Jylland 14. Okt. Sj. T. 23, 97 b. K.

17. Sept. (Antvorskov). Miss. til Tolderne i Sundet. Da Kongen har givet Ordre til, at der skal sendes en Del Proviant til Bremen til hans Vinterlejrs Behov, skulle de fragte Skibe dertil til den billigst mulige Pris. For at de kunne vide, hvor mange Skibe der behøves, hvor drægtige de skulle være og hvorledes de skulle fordeles til de forskellige Ladesteder, meddeles dem, at der fra København skal udskibes $293\frac{1}{4}$ Læst 4 Tdr., beregnet 12 Tdr. i Læsten, fra Køge 177 Læster 3 Tdr., fra Korsør 573 Læster 2 Tdr., fra Nyborg $317\frac{1}{2}$ Læst $4\frac{1}{2}$ Td., fra Ribe $280\frac{1}{2}$ Læst 2 Tdr., fra Randers $1299\frac{1}{2}$ Læst, fra Aalborg $691\frac{1}{2}$ Læst $2\frac{1}{2}$ Td., fra Helsingborg 226 Læster, fra Malmø 229 Læster, i alt omtrent 4089 Læster. De maa ingen Forsømmelse vise, saa Skibene til Sjælland og Fyen ere paa deres Plads om 14 Dage, Skibene til Skaane om 3 Uger, Skibene til Jylland om en Maaned efter dette Brevs Datum. Hvis der ikke kan faas tilstrækkelig mange smaa Skibe til at føre Fetaljen til Bremen, skulle de fragte Skibe, som kunne sejle til Elben med Provianten, hvorfra den saa siden kan sendes til Bremen med smaa Skibe. Sj. T. 23, 99 b. K.

— Miss. til Hans Pogwisch. Da Prinsen har bevilget, at Hans Lindenov, Befalingsmand paa Kallundborg, maa tilskifte

sig nogen Jord ved hans Gaard Ifversnes i Fyen i Juusbye¹ By og Sogn og i Oubye² By for ligesaa god og Bønderne nærmere beliggende Jord, skal Hans Pogwisch straks bringe Mageskiftet til Ende med Hans Lindenov og paase, at begge Parter faa fuldkommen Fyldest. F. T. 3, 864.

18. Sept. (Antvorskov). Aab. Brev om, at M. Anders Hansen, Skolemester i Kallundborg, der har prædiket i Prinsens egen Nærværelse, maa lade sig høre fremfor nogen anden, naar der bliver et Kald ledigt enten i Kallundborg, Antvorskov eller Holbæk Len, og faa Kaldet, hvis han efter Ordinansen kan blive lovlig kaldet dertil. Det befales Lensmændene at være ham behjælpelig, saa vidt det kan ske efter Ordinansen. Sj. R. 18, 66. K.³

— Miss. til Hr. Anders Bilde om snarest at erklære sig angaaende Staffen Søfrensens Handel, hvorom han tidligere har faaet Missive. Sk. T. 5, 181 b.

— Ligelydende Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Udt. i Sk. T. 5, 181 b.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Da denne Supplikant, som han af medfølgende Supplikation nærmere kan erfare, har begæret fremdeles at maatte beholde en Hestemølle, skal Jacob Ulfeldt snarest erklære sig, om denne Hestemølle ikke kan være Kongens Møller til Forfang eller om der maaske kan være andre Betænkeligheder. F. T. 3, 862.

19. Sept. (Roskilde). Aab. Brev om, at Moegens Høg til Kiergaardsholm, Prinsens Brødrer, Hertugerne Frederiks og Uldriks Kammerjunker, maa faa nogle Kirke- og Sognetiender, som Styge Høg til Vang nu har i Fæste, i Fæste, naar Styge Høg dør eller oplader Tienderne til Moegens Høg. Det forbydes Lensmanden paa Skivehus at fæste Tienderne til andre end til Moegens Høg. J. R. 8, 64 b.

— (Antvorskov). Miss. til Jost Høg om at optage Hans Eggebret, Søn af Nicolai Eggebret, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 23, 100.

21. Sept. (Vordingborg). Miss. til Jost Høg om at op-

¹ Huusby, Vends H. hist. Saml. V. 662.

² N. Aaby, Vends H.

³ Tr.: Ny kirke-

tage Christen Clausen, Søn af Hr. Claus Nielsen i Roberre¹, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 23, 100.

21. Sept. (Vordingborg). Miss. til Jost Høg om at optage en Søn af Hr. Claus N., Sognepræst i Tostrup, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 23, 100 b.

— Miss. til Jost Høg om at optage Melchior Gertsen, Søn af Hr. Gert von Achen, Sognepræst i Hjerring, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 23, 100 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz og Bispen i Fyen om at indstævne Hr. Pol N.², Sognepræst paa Lavind, der har bedrevet Utugt og Skam med et Kvindfolk sammesteds, for sig, eksaminere, hvorfor han under højeste Ed har benægtet at have bedrevet saadan skammelig Gerning, som de i Dommen optagne Vidnesbyrd udvise, og sende Prinsen hans Erklæring og Bekendelse og hvad de selv vide om denne Sag. F. T. 3, 863.

— Aab. Brev om, at Seyer Pedersen, der tjener Fru Edele Ulfeldt paa Handsted Hovgaard, og som for rum Tid siden for sin Forseelse af Kapitlet er dømt fra sin Hustru, igen maa gifte sig paa andre Steder, hvor hans Lejlighed kan begive sig, saafremt han i Mellemtiden har forholdt sig ustraffeligt i Liv og Levnet. J. R. 8, 64.

— Aab. Brev om, at Mogens Høg til Kiergaardsholm, Hertug Uldriks Kammerjunker, og ingen anden, maa faa Hvidtberg, Ryberrig, Hassum, Ransing og Balling Sogne og Kirketiender i Fæste paa Livstid for en rimelig Indfæstning, naar hans Fader Styge Høg dør eller godvillig oplader dem til ham. Der skal aarlig svares sædvanlig Afgift til Kongen og Kirkerne. J. R. 8, 64 b.

— Miss. til Oluf Parsberg om, at han maa lade Tagene paa Stiernholm istandsætte, saaledes som han har begæret, dog skal det ske med saa ringe Bekostning som muligt, og han skal snarest erklære sig om, hvad det vil koste. Han skal lade Søfren Nielsen i Thaning, der er dømt i Kongens Naade og Unaade for det Oprør, han gjorde og ophidsede Bønderne i Stiernholm Len til, henrette og lade Bønderne i Stiernholms Len

¹ Rubjærg, Vennebjærg H. ² Povl Kristoffersen, Præst i Trygglev og Fodslætte.

straffe paa deres yderste Formue, fordi de sluttede sig til Søfren Nielsen, og fordi de efter Tingsvidner og den afsagte Dom have vist sig modvillige mod Kongens Missive og ham som Lensmand. J. T. 7, 366 b. K.

22. Sept. (Roskilde). Miss. til Lensmændene¹ i Danmark om i Aar at lade alle Kronens Oldensvin i deres Lens Skove slagte, lade Flæsket med Smaamaden salte, røge og forvare vel, saa det siden enten kan sælges eller fremsendes til Provi-anthuset til Kongens Behov. Naar Slagteriet er overstaaet, skulle de sende Fortegnelse over, hvor mange Svin af Lenets Skove der er slagtede, til Rentekammeret, for at dette derefter kan have Efterretning med Hensyn til Salget eller Forskrivningen af Flæsket. Sj. T. 23, 100 b. K.

23. Sept. (—). Miss. til Peder Basse om, at Christopher Jensen maa lade sig høre paa Møen i den afsatte Hr. Peiter Ellersens Sted, hvorefter han skal hjælpe ham til Kald, saa vidt det er lovligt efter Ordinansen. K. Udt. i Sj. T. 23, 101 b.

— Miss. til Hospitalsforstanderen i Roskilde om at indtage Jørgen Jensen i Hospitalet og forholde sig mod ham som mod andre Hospitalslemmer. Udt. i Sj. T. 23, 101 b.

— Aab. Brev, hvorved Prinsen, for hvem Fru Karen Urne har berettet, at hendes Husbonde Isak Pedersen understaar sig til at sælge og forpante det Gods, hun har arvet efter sine Forældre, strængelig forbyder alle og enhver herefter at købe, tilpante eller tilhandle sig noget af hendes Arvegods af Isak Pedersen, da det er imod Loven, at nogen afhænder sin Hustrus Gods, medmindre han har ligesaa godt Gods ved at hætte. Enhver saadan Forretning skal være ugyldig, og enhver, der kommer til at lide Skade derved, skal ikke have noget at klage over. F. R. 3, 374 b.

— Miss. til Mogens Godske om snarest at begive sig til Viborg, aabne afdøde Jørgen Friis til Krastrups Brevskrin, registrere de deri værende Breve og siden mod nøjagtig Reversal levere Niels Friis til Krastrup de Breve, som han maatte være berettiget til at faa, paa det Gods, som han har i Haand og Hævd efter sin Fader. Ligeledes skal han le-

¹ De opregnes.

vere Niels Friis's Søkende og Medarvinger de Breve, der maatte angaa det Gods, som de have faaet. Hvis der i Skrinet findes andre Breve vedrørende Jørgen Friis's Værgemaal og Gæld, skulle de ogsaa lade Niels Friis faa dem mod nøjagtig Reversal. J. T. 7, 367.

23. Sept. (Roskilde). Miss. til Peder Lange. Da der med det første skal foretages Skifte og Deling mellem afdøde Fru Ingeborg Hertvigsdatters Arvinger af det Gods, som hendes afdøde Husbonde Manderup Parsberg har haft i Forlening af hende paa Livstid, befales det ham at være til Stede ved Skiftet og ved dette paatage sig Værgemaal for Jomfru Dorette Abildgaard. J. T. 7, 367 b.

25. Sept. (—). Miss. til Tolderne i Sundet. Naar Christopher Urne til Aasmark og Axel Arenfeldt til Liusholt, Rentemestre, tilskrive dem om at antage Styrmand paa Weseren og Elben, skulle de gøre sig den yderste Umage for, at der uden Undskyldning udtages Styrmand af Skibene, da det er meget magtpaaliggende, at saadant straks forrettes, særlig saa nær før Vinteren, og da der gemenlig paa de fleste hollandske Skibe findes Styrmand, som ere kyndige paa de nævnte Farvande. Sj. T. 23, 101 b.¹ K.

27. Sept. (Nienburg). Instruks, hvorefter Jørgen Ulfeldt til Borsøe, Admiral for denne Flaade, skal rette sig med sin Underadmiral Ernst Pricker paa Hector og de andre medfølgende Skibskaptejner og Løjtnanter, nemlig Jacob Isebranden paa Gabriel, Christopher Mo[va]t paa Marekatten, Jørgen Orning paa Postillon og Tyge Christensen paa Gribben: Han skal straks begive sig paa Elben med Skibene, nøje passe paa, hvilke fremmede Skibe der komme dér, og altid spørge sig for, om nogle opholde sig i Søen, dog menes hermed ikke dem, som have deres Handel og Vandel paa de Steder. Han skal give de Skibe, der sejle enten ud eller ind, Tilhold om at gøre Kongen den tilbørlige Reverens med Strygen, dog maa ingen besværes med unødigt Sætning, Strygen eller andet saadant, saaledes som det tidligere kan være sket. Han skal spørge sig

¹ Efter Brevet er skrevet: Denne missive er udganget under seiglit i K. M.'s och prinsens fraverelse.

for og se at faa at vide, om der nogensteds udrustes nogen Flaade, og hvorhen man mener at den vil tage sin Vej, og han skal melde hvad han erfarer til Kongens Faktor i Hamborg, der saa siden kan indsende det til Kancelliet. Sj. R. 18, 82. K.

27. Sept. (Nienburg). Instruks, hvorefter Jens Munk, Admiral for denne Flaade, skal rette sig med sin Underadmiral Mourits Prindtz paa Havhesten og de andre medfølgende Skibskaptejner, Løjtnanter og Skippere, nemlig Grabow paa Hummeren, Børge Juel paa Trost, Peder Kielsen paa Nassou og Skipperen paa Lampreten: De skulle begive sig til Weseren med deres Skibe og blive liggende der [osv. som i Instruksen for Jørgen Ulfeldt]. De skulle i Synderlighed give Agt paa dem, der misbruge Kongens Passer til at bortføre Øksne, Heste og andet sligt, og hvad de saaledes med Ret kunne have, skal sælges efter sin Værdi, og dermed skal siden forholdes efter gammel Vis. Sj. R. 18, 82 b. K.

— Miss. fra Kongen til Jens Munk. Da det er berettet Kongen, at en Del understaa sig til at sejle fra Bremen med Skibe, ladede med Proviant, forbi Kongens Skibe og gøre Fjenden Tilførsel dermed, skal han have flittigt Tilsyn dermed og straks lade saadanne Skibe anholde, hvis han træffer dem. Sj. T. 23, 119. K.

— Miss. fra Kongen til Jørgen Ulfeldt om med det allerførste at sende 10 Bøsseskytter fra Kongens Skibe paa Elben til Kongens Armé foruden de 4, som allerede ere sendte. K. Udt. i Sj. T. 23, 119.

— Ligelydende Miss. til Jens Munk om at fremsende 14 Bøsseskytter af de Skibe, som ligge paa Weseren. Udt. i Sj. T. 23, 119. K. (i Udt.).

— Aab. Brev, hvorved Kongen forbyder alle at rejse eller lade rejse Dele eller Delemaal paa Skibshovedsmand Jørgen Ulfeldt til Baarsøes eget Gods eller det Gods, som han paa sin Moders¹ Vegne har i Værge, da han er forhindret i Kongens Bestilling uden Riget og ikke personlig kan være til Stede og forsvare det, dog maa han saa heller

¹ Birgitte Marsvin g. m. Frederik Ulfeldt.

ikke i den Tid, han er uden Riget i Kongens Bestilling, paaføre andre Trætte og misbruge dette Brev. Sk. R. 4, 364.

27. Sept. (Antvorskov). Forleningsbrev for Jørgen Beyer, Prinsens Kammertjener, paa Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Asminderøds og Søborg Sogne, uden Afgift, at tiltræde, naar Morten Jensen, Tolder i Helsingør, dør. Sj. R. 18, 66.

— Miss. til Fru Karen Rostrup. Da Borgerskabet i Næstved har klaget over, at der er stor Bygfældighed paa en Bro i Solte Len, som de skulle have deres Færdsel over med det, som de føre til Byen eller fra Skibene, skal hun i Birket lade hugge 3 eller 4 Ege til Broens Fornødenhed. Sj. T. 23, 102. K.

— Miss. til Tage Thott til Eriksholm. Som han af hosfølgende Supplikation kan se, har nærværende Supplikant klaget over, at han forurettes i høj Grad. Tage Thott skal være ham beforderlig, saa vidt Lov og Ret er. Udt. i Sk. T. 5, 182.

— Miss. til Gabriel Kruse. Pouel Friis har paa sin Søns Vegne, der er Borger i Landskrone, berettet, at han er bleven overfaldet af nogle og blevet saaledes beskadiget paa Livet, at han efter Godtfolks Syn næppe kan komme til sin forrige Sundhed. Gabriel Kruse skal fittigt undersøge Sagen, hjælpe Pouel Friis, saa vidt Lov og Ret er, og lade dem, der have overfaldet Sønnen, straffe tilbørligt. Sk. T. 5, 182.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel og Knud Gyldenstjerne. Falk Gjõe har andraget, at han har faaet et kongeligt Missive til dem angaaende Jomfru Johan Lykkes Værgemaal. Det befales dem enten at rette sig efter Missivet eller med det første erklære sig til Prinsen, hvis de have Betænkeligheder derved. J. T. 7, 366 b.

— Miss. til Bispen i Ribe. Peder Pedersen, Borger i København, har beklaget sig over, at Hr. Peder¹ i Steils Søn har ligget i hans Logement i København og er bleven skyldig for Kost og andet, som han efter rigtige Beviser har fortæret i Peder Pedersens Hus. Det befales Bispen, saa vidt mu-

¹ Hr. Peder Schoman i Stadil.

ligt, at hjælpe Peder Pedersen til hans Betaling. J. T. 7, 367 b. Orig. i Landsark. i Viborg (uden Dato).

27. Sept. (Antvorskov). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Durich, Borgemester i Næstved, og hans Hustru paa Kronens Part af Korntienden af Mogenstrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1½ Pd. Rug og 1½ Pd. Byg til Kronen, at yde hver Mortensdag til Lensmanden paa Vordingborg Slot, og paa Kirkens Part af Korntienden af Hammer Sogn i Vordingborg Len, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug, 6 Pd. Byg, 10 Tdr. Havre og 4 Skpr. Gryn eller deres Værd efter Lensmandens Taksation til Kirkeværgerne. Udt. i Tb. S. 16 b.

28. Sept. (—). Miss. til Claus Daa om, saavidt det er i Overensstemmelse med Lov og Ret, at hjælpe Mons Mogenssen i Nykøbing i Aadts Herred, der klager over at blive forurettet af Byfogden, til Ret. Udt. i Sj. T. 23, 102.

— Aab. Brev om, at Prinsen bevilger og gerne ser, at Søfren Pedersen Hegelund, der har prædiket i Prinsens egen Nærværelse, fremfor nogen anden faar det første Kald, som bliver ledigt i Købstæderne eller paa Landet i Aalborg eller Aarhus Stifter. Det befales Lensmændene og Superintendenterne at være ham behjælpelig dermed, saa vidt ske kan. J. R. 8, 65.

29. Sept. (—). Miss. til Anders Jørgensen, Byfoged i Næstved, om at lade Wederich Holding af Lybæks Skib, som ligger for Næstved Minde, arrestere og sende til Korsør, hvor der skal akkorderes med Wederich Holding om Fragten for at føre Proviant til Weseren. K. Sj. T. 23, 102.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Rudkøbing. Mester Daniel Hansen, Bartskeer, har berettet, at han agter at ned sætte sig i Rudkøbing som Bartskeer, men forhindres deri af dem, skønt der i Byen kun er én Bartskeer, der ikke alene skal forestaa Byen, men tillige det ganske Land. De skulle snarest erklære sig om, hvilke Betæneligheder de have i denne Sag. F. T. 3, 863.

— Miss. til Tønne Friis, Embedsmand paa Aalborg Slot, og Otte Skeel til Hamellose, Befalingsmand i Dueholms Kloster. Da Fru Sophie Brahe, Peder Munks Enke, har begæret at faa Kronens Mølle, Raunstrup Mølle, i Ørumb Sogn og 1 Bol,

kaldet Faarholt, i Horsens Sogn, begge i Jersløf Herred i Aalborghus Len, til Mageskifte for 1 Gaard, 1 Bol og 2 Gadehuse i Øster Hassing By og Sogn i Kier Herred, skulle de med det allerførste besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Saafremt Fru Sophie Brahes Gods ikke beløber sig til saa meget som Kronens Gods, har hun tilbudt at ville gøre yderligere Fyldest i 1 Gaard i Bildelse i Løf Herred og 1 Gaard i Menstrup i Flakkeberig Herred i Sjælland. De skulle i saa Tilfælde sende deres Besigtelse tillige med denne Befaling til Frederik Reedtz til Tyggestrup, Befalingsmand paa Tryggevelde, og Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Antvorskov, for at de kunne besigte Godset paa Sjælland og deraf udlægge Kronen saa meget, at den faar Fyldest for ovennævnte Mølle og Bol. Det befales Frederik Reedtz og Ernst Normand at besigte Fru Sophie Brahes Gods i Sjælland, udlægge Kronen Fyldest deraf og indsende begge Besigtelser til Kancelliet. J. T. 7, 368.

30. Sept. (Finderup Præstegaard). Miss. til Jost Høg om at optage Peder og Niels Clyver, Sønner af Hr. Hans Clyver, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 23, 102.

— Miss. til Jost Høg om at optage Reinholt Thims Søn i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 23, 102 b.

— Miss. til Ernst Normand om i Aar at lade Oluf Pedersen i Giersløf, hvis Gaard nylig er brændt til stor Skade for ham, være fri for Landgilde, for at han ikke skal blive helt odelagt, og skaffe ham Tømmer til Nødtørft til Gaardens Genopbygning. Sj. T. 23, 102 b.

1. Okt. (Antvorskov). Aab. Brev om, at Ebbe Brun, der for rum Tid siden af Ubetænksomhed har forset sig med et Kvindfolk og avlet et Barn med hende, hvorved han ikke alene er kommen i stor Ulejlighed, men ogsaa paa Grund af denne Forseelse ofte er bleven afstødt fra allehaande gode Vilkaar, der have været tilbudte ham, herefter i alle Maader maa være kvit og fri for denne Gerning, der ikke skal komme ham til nogen Hinder, hvor han lovligt kan blive kaldet til et Præstekald. Sj. R. 18, 67¹.

¹ Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. II. 699 f.

1. Okt. (Antvorskov). Miss. til Mons Pax om at sende Jeronimus Forsey, der er dømt fra Livet for de Penge, som han har stjælet fra nogle Hollændere, til Frederiksborg for indtil videre at arbejde i Jærn der. Udt. i Sj. T. 23, 103.

— Mageskifte mellem Oluf Parsberg til Jernit, Embedsmand paa Stiernholm, og Kronen. J. R. 8, 65 b. (Se Kr. Sk.).

3. Okt. (Dalum Kloster). Miss. til Tolderne i Sundet om at lade de Falke, der komme til Sundet, arrestere, indtil Prinsen selv og Friville paa Kongen af Frankrigs Vegne har taget saa mange deraf, som gøres fornødent. Sj. T. 23, 103. K.

— Aab. Brev om, at Jørgen Kruse, kongelig Sekretær, Otte Kruse, Kongens Kammerjunker, og Tyge Kruse, Kongens Hofjunker, Sønner af Envold Kruse, hvilken af dem Gaarden Stenaldt i Fremtiden kan tilfalde, og ingen anden, maa faa Kongens og Kirkens Part af Korntienden af Ørsted Sogn ved Stenaldt i Fæste paa Livstid for en rimelig Indfæstning efter Eske Brock til Estrups Død. De skulle svare Kronen og Kirken tilbørlig Afgift deraf. J. R. 8, 67 b.

4. Okt. (Nienburg). Miss. fra Kongen til Thomis Lorck. Da Kongen har bragt i Erfaring, at det islandske Kompagni har bragt adskillige Varer fra Island til Glückstadt, skal han træffe Aftale med Kompagniets Forstandere om, at de med det allerførste skulle sende alt det Forraad, de have af islandske Strømper, Handsker og Vadmel, samt 1000 Skippd. Bunkefisk til Kongens Hovedkvarter i Nyenburg, hvor de skulle tilfredsstilles derfor efter Billighed. K. Udt. i Sj. T. 23, 119.

— Forleningsbrev af Kongen for Erik Grøn, Kongens Sadelknægt, paa en Kronens Gaard, kaldet Torumgaard, i Haderslevhus Len, som afdøde Otte Rantzau var forlenet med, kvit og frit. J. R. 8, 68.

5. Okt. (—). Miss. fra Kongen til Christen Thommisen om saa hurtig som muligt at begive sig ud til Kongen, hvor han skal erfare Kongens Vilje. Udt. i Sj. T. 23, 119 b.

6. Okt. (Viborg). Livsbrev for Hr. Thoer Oelsen, Sognepræst i Rye, der ikke kan underholde sig af sit Kalds Indkomst, paa Kronens Part af Tienden af Rye og Vissing Sogne, som hans Formand var forlenet med, kvit og frit og saa længe han bliver i Sognene. J. R. 8, 68 b.

6. Okt. (Viborg). Aab. Brev, hvorved Prinsen stadfæster et af Niels Krag til Trudtsholm, Landsdommer i Nørrejylland, for kort Tid siden foretaget Salg af 2 Stufenge, kaldede Hvilsagger Enge, ved Varde, hvilke Enge formenes at være fri Ejendom, til Raadmand i Varde Niels Andersen og konfirmerer det af Niels Krag udstedte Skøde. J. R. 8, 68 b.

— Miss. til Peder Lange. Da der snarest skal foretages Skifte efter afdøde Manderup Parsberg angaaende det Gods, som han har haft i Forlening af sin afdøde Hustru, Fru Ingeborig Hertvigsdatter, skal han være til Stede ved Skiftet og paa dette varetage Værgemaalet for Jomfru Dorette Abildgaard. J. T. 7, 369.

— Miss. til Jørgen Friis og Lauridts Ebbesen om snarest at begive sig til Palsgaard og Kolderup og taksere Bygningerne, hvis de ikke allerede ere takserede. J. T. 7, 369 b.

— Miss. til Christen Holck. Prinsen har eftergivet Madts Christensen og Anders Christensen i Huushøy, der have lidt stor Skade ved Ildebrand, dette Aars Landgilde. Christen Holck skal desuden skaffe dem nødtørftigt Bygningstømmer, for at Gaardene igen kunne blive opbyggede. — Postscriptum: Prinsen har endvidere eftergivet Jens Nielsen, Anders Jensen, Jens Jensen, Mikkell Nielsen og Niels Rask i Korup¹, der have lidt stor Skade af Ildebrand, [dette Aars Landgilde] og bevilget, at Christen Holck skal skaffe dem nødtørftigt Bygningstømmer til deres Gaardes Opbyggelse. J. T. 7, 369 b.

— Miss. til Tønne Friis om at modtage det Korn, der bliver sendt ham af Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmand paa Hald, som har faaet Ordre til at fremsende det til Kongens Vinterlejrs Fornødenhed, og siden skaffe det frem tillige med det Korn, der sendes ham fra de andre Len. J. T. 7, 370.

7. Okt. (—). Miss. til Tønne Friis om at modtage det Korn, som Jørgen Grubbe, Befalingsmand paa Vestervig, sender ham, og sende det til Weseren, selv om det ikke leveres af Jørgen Grubbe til den bestemte Tid. J. T. 7, 370.

— Aab. Brev om, at Johannes Paludanus, Apotheker

¹ Karup, Lysgaard H.

i Viborg, maa modtage Værgemaaliet for sin Stifsøn af den Person, der nu har det, men er bosat i Helsingør, og overlevere det til en anden. Det befales Borgemestre og Raad i Viborg igen at forordne en god vederhæftig Formyndere for Johannes Paludanus's Stifsøn. J. R. 8, 69.

9. Okt. (Stjernholm). Miss. til Hans Kaas. Det er berettet for Prinsen, at Jomfru Anne Kaas Emmiksdatter for rum Tid siden er bleven M. Hans Søfrensen, Sognepræst i Nyborg, 122 Speciedlr. skyldig, hvilke Præsten ofte har krævet, ligesom han ogsaa har ladet hende indmane for disse Penge, uden at han dog har kunnet faa noget som helst. Da Clemen Søfrensen, Borgemester i Vejle, som Formyndere for Præstens efterladte Børn nu har begæret Prinsens Intercession, hvilken Prinsen ikke kan eller vil undslaa sig for at give, befales det Hans Kaas, saa vidt det er ham muligt, at hjælpe Clemen Søfrensen til Betaling hos Jomfru Anne Kaas eller være betænkt paa at tage endelig Dom mod ham, saafremt han mener, at Gælden ikke er saa lovlig, at den bør betales. F. T. 3, 864.

— Aab. Brev om, at Hans Kiønding, Prinsens Vinskænk, saa snart Villom Skomager, Raadmand og Vintapper i Haderslev, dør, alene maa holde Vinkælder i Haderslev, saa længe han lever, og nyde alle de Privilegier, som Villom Skomager har nydt paa Kældereren, samt være forskaanet for al kongelig og borgerlig Tyngde. Han skal svare Borgemestre og Raad i Byen den Rettighed, der kan tilkomme dem af Kældereren. J. R. 8, 69 b.

— Aab. Brev om, at Niels Lassen, naar han nedsætter sig i Viborg, og ingen anden maa forhandle Søm, Glas, Bly, Staal, Tagsten, Lægter og andet Fyrretømmer til Kirkernes Fornødenhed i Fiendts, Rindts, Nørløng og Medelsom Herreder under Hald Slot; dog skal han være forpligtet til at sælge det til en rimelig Pris, saafremt han ikke vil have denne Benaadning forbrudt. J. R. 8, 69 b.

— Aab. Brev om, at Mester Hendrik Gladebeck, Bartskær og Borger i Viborg, for sin tro Tjeneste for Livstid maa være forskaanet for al borgerlig Skat og Tyngde, af hvad Navn nævnes kan. J. R. 8, 70 og 71.

— Aab. Brev om, at Dorrette Nielsdatter efter sin Husbonde Peder Segemands Død maa faa Kronens Part af Korn-

tienden af Messing, Fruering og Vitved Sogne, som han nu har i Fæste, i Fæste. Hun skal i rette Tid svare sædvanlig Afgift deraf, saafremt hun ikke vil have denne Benaadning forbrudt. Saafremt Kongen bliver til Sinds at ville bruge disse Tiender til nogle af sine Slotte og Gaarde, skal det staa ham frit for at tage dem tilbage, mod at tilbagebetale hende Indfæstningen. J. R. 8, 70 b.

9. Okt. (Stjernholm). Miss. til Eske Brock om til Haa¹ Havn at fremsende de nødvendige Skibe til at indtage Kongens Korn og Proviant fra Aakier Len. Ligeledes skal han sørge for, at der kommer Skibe til Aarhus, som kunne indtage Kongens Korn og Proviant fra Skanderborg Len, og fremsende det efter Kongens Forordning. J. T. 7, 370 b. K.

— Miss. til Oluf Parsberg om at give Bønderne i Lenet Tilhold om indtil videre at gøre Ægt og Arbejde til Stjernholm Slot og andensteds, hvor det gøres nødvendigt, ligesom de have gjort fra Arilds Tid af. Prinsen har eftergivet Bønderne i Lenet det Sagefald, som de skulde udgive for deres Oprørskhed og Modvillighed, dog skal han tage stræng Forpligtelse af dem om, at de herefter ikke ville understaa sig til saadan Oprørskhed og Modvillighed mod ham eller fremtidige Lensmænd, saafremt de ikke ville have det nuværende taget op igen og uden al Naade straffes. J. T. 7, 370 b.

— Miss. til Laurids Ebbesen om at give Bønderne i sit Len [Skanderborg] Tilhold om indtil videre at gøre Ægt og Arbejde til Skanderborg Ladegaard og dyrke Jorden dertil, som det sig bør. Hvis nogen viser sig modvillig, skal han lade ham straffe tilbørligt. — Postscriptum: I dette Missive menes ikke blot Bønderne i Skanderborg Len, men ogsaa dem i Vor Herred. J. T. 7, 371. K.

10. Okt. (—). Miss. til Hr. Jørgen Skeel og Bispem i Aarhus. Det er berettet Prinsen, at en Præst² i Veybye Sogn i Caløe Len for rum Tid siden formenes at have begaaet et Mord, hvilket nu nylig skal være aabenbaret. Prinsen ser gerne, at de, hvis Præsten i Veybye bliver dømt fra Kaldet eller maaske endog bliver straffet yderligere, hjælpe Hr. An-

¹ Hov Havn, Hads H.

² Søren Jensen Qvist i Vejlbj.

ders N., Sognepræst i Marie Magdalene Sogn ved Ryomgaard, til Veybye Sogn, da han, hvad Lærdom angaar, er dygtig dertil og i Liv og Levnet har skikket sig ustraffeligt. J. T. 7, 371. K.

10. Okt. (Stjernholm). Miss. til Laurids Lindenov om snarest at undersøge og erklære sig om, hvorledes det forholder sig med den Residens efter afdøde M. Niels Villadsen, som M. Bunde Nielsen anmodes om at lade reparere og opbygge, medens han mener, at Sognefolket i Clementis og Olai Sogne efter Ordinansen bør istandsætte den. J. T. 7, 371 b.

— Miss. til Regenholt Heidenstrup og Jørgen Grubbe om i deres Len [Ørum og Vestervig] med det allerførste hver at lade fange 100 Agerhøns og siden skaffe Kurve, saa de velforvarede kunne frembæres til Hald Slot. J. T. 7, 371 b.

12. Okt. (Harritsløvgaard). Livsbrev for Hans Bang, Borgemester i Bogense, paa Kronens Part af Korntienden af Sersløf Sogn for et rimeligt Stedsmaal og sædvanlig Afgift efter M. Jacob Jacobsen i Odenses Død. F. R. 3, 375 b.¹

— Aab. Brev om, at Jens Madsen og hans Hustru, der nu tjener Fru Anne Lykke paa Harritsløvgaard, for Livstid maa være fri for al Skat og borgerlig Tyngde, naar han nedsætter sig i Bogense By eller andensteds. F. R. 3, 376.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel. Da Kaptejn Laurids Andersen har berettet, at han ikke kan underholde sig af den Gaard, som er udlagt til ham for hans Bestilling, skal Jørgen Skeel snarest erklære sig herom, og, hvis Laurids Andersens Beretning er rigtig, har Prinsen bevilget, at Jørgen Skeel maa udlægge ham en anden Gaard, hvoraf han kan underholde sig. J. T. 7, 372.

— (Antvorskov). Aab. Brev om, at Salomon Sartor, Bogtrykker i København, der vil lade trykke og paany oplægge nogle Bøger, nemlig M. Pofvel Andersens Postil paa Evangelier og Epistler, Udlæggelse over Katekismen, Alterbogen og Om Christi Efterfølgelse, hvis det kan ske med kongelig Bevilling, maa lade disse Bøger prente i København, dog skal han sørge for, at de blive prentede korrekt. For at

¹ Udenfor er skrevet: Dette brev er siden casset.

han kan faa nogen Erstatning for den derpaa anvendte Bekostning, forbydes det alle andre i de første 10 Aar at eftertrykke disse Bøger eller lade dem trykke andensteds og indføre her i Riget. Gør nogen det, skal han have forbrudt de Eksemplarer, han har med at fare, den ene Halvdel til Kronen, den anden Halvdel til Salomon Sartor. Sj. R. 18, 67 b.

14. Okt. (Antvorskov). Miss. til Gunde Lange. Da Prinsen har sendt denne sin Jæger selvtredje over til Koldinghus Len for at skyde Højvildt til Prinsens Fornødenhed, skal han hjælpe dem med Salt og Træ samt med de nødvendige Vogne, Folk og Underholdning. J. T. 7, 372.

15. Okt. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Søfren Simensen i Nørhaa paa menige Sognemænds Vegne smstds. paa Kronens Part af Korntienden af Nørhaa Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug, 10 Pd. Byg og 2 Pd. Havre til Kronen, at yde til Lensmanden paa Ørum Slot, hvor denne befaler. Udt. i Tb. S. 116.

— Miss. til Mogens Kaas. Nærværende Præst har beklaget sig over, at Mogens Kaas har forbudt ham Fiskeriet i en Sø i hans Sogn, hvilket efter hans Beretning baade hans Formænd og han selv hidtil rolig og uhindret have brugt i Henhold til et Skøde af Kong Frederik II. Mogens Kaas skal erklære sig om Grunden til sit Forbud og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 7, 372 b.

16. Okt. (—). Livsbrev for Hans von Schmalkal, Slotsfoged paa Københavns Slot, og hans Hustru paa en Halvgaard i Virumb i Lyndbye Sogn i Sokkelunds Herred til den Mølle ved Virumb, som han og hans Hustru have Livsbrev paa, at nyde kvit og frit, dog skal han, naar Lensmanden paa Københavns Slots Fisker kommer did, undsætte denne med en stærk Karl, der kan hjælpe ham med at fiske. Sj. R. 18, 68. K.

— Miss. til Jost Høg. Prinsen har bragt i Erfaring, at der er udtaget nogle Soldater i Børglum Klosters Len. Da Kongen har forlenet ham og hans Efterfølgere i den Bestilling, han nu har, med Børglum Kloster og underliggende Bønder, fritager Prinsen Bønderne i Lenet for Soldatertjeneste og frigiver igen dem, som nylig maatte være udskrevne af nogen. Hvis det, hvad Gud forbyde, skulde hændes, at der i Fejdetid skulde udskrives nogle Soldater, skulle han og hans

Efterfølgere selv og ingen anden have Myndighed til at udskrive dem. Sj. T. 23, 103. K.

16. Okt. (Antvorskov). Miss. til Tolderne i Sundet om i Sundet at købe 12 gode Gejrfalke og 12 andre gemene Falke til Prinsens Fornødenhed og ligesaa den hvide Falk, som nu er dér, og beholde dem i god Forvaring indtil Jacob Friville paa Prinsens Vegne forlanger dem. — Postscriptum: De skulle lade Jacob Friville selv udtage den hvide Falk, de 12 Gejrfalke og de 12 andre Falke. Sj. T. 23, 103 b.¹ K.

— Miss. til Jørgen Urne. Da Prinsen har foræret Kongen af Frankrig nogle Falke, som Jacob Friville skal tage med sig ud, skal Jørgen Urne forsyne ham med den nødvendige Underholdning til Rejsen, saaledes som det plejer at ske med de engelske Falke. Sj. T. 23, 103 b. K.

— Miss. til Theologerne i København. Da Kongen paa Begæring af Salomon Sartor, Bogtrykker i København, har bevilget, at denne paany maa optrykke og oplægge følgende Skrifter: M. Pofvel Andersens Postil over Evangelier og Epistler, Udlæggelse over Kathekismen og en Bog om Christi Efterfølgelse, befales det dem i Forvejen at revidere disse Bøger og, hvis der findes noget præjudicerligt i dem, forbedre det. Sj. T. 23, 104. K.

— Miss. til Mons Kaas. Prinsen har paa Begæring af Gert Jansen Backer og Maricken Jacobsdatter i Hollænderbyen paa Amager bevilget, at de maa gifte sig med hinanden, dog skulle de, da de ere Næstsødskendebørn, i Forening betale 60 Speciedlr. til Ransonering af danske Fanger i Tyrkiet. Sj. T. 23, 104.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Da Prinsen har erfaret, at man i Lund har fængslet en letfærdig og ugudelig Person, der har gjort sig skyldig i adskillig Gudsbespottelse og ogsaa i andre Maader har forholdt sig utilbørligt, skal Sigvort Grubbe tage Dom over denne Person og lade ham straffe tilbørligt. Da han har gjort sig skyldig i adskillige Besværgelser og Gudsbespottelse, mener Prinsen ikke, at det kan betragtes blot som en slet Karakter eller at det er nok at straffe en saa-

¹ Her fejlagtigt dateret: 16. Sept.

dan Person med Landflygtighed, hvoraf andre maaske kun ville lade sig lidet afskrække fra saadan Ugudelighed; han skal derfor lade ham straffe alvorligt efter Dommen. Sk. T. 5, 182 b.

16. Okt. (Antvorskov). Miss. til Eyller Qvitzov. Der er Trætte mellem Torben Gabrielsen til Kreingerup, Landsdommer i Fyen, og en til Landsdommeriet liggende Bonde, Laurits Lauritsen i Kierte, angaaende nogle Domme, der paa Hjemtinget ere gaaede over denne Bonde, men endnu ikke efterkommede af ham, mellem Torben Gabrielsen og 2 Mænd, ved Navn Anders Jørgensen i Kierte og Hans Lauritsen i Hiorte, der uden Torben Gabrielsens Minde have tilladt 4 Gadehusmænd at besidde nogle Huse, der ligge til Landsdommeriet, og endog hjemle dem at bo deri, og mellem Torben Gabrielsen og hans Naboer i Norupe¹ paa den ene og Tommerup Bymænd paa den anden Side angaaende Græsbed, som Tommerup Bymænd uden Dom have tiltaget sig, medens de andre mene, at den en rum Tid ukæret har fulgt dem. Da Torben Gabrielsen ikke kan være Dommer i sine egne Sager, skal Eyller Qvitzov indstævne Sagerne for sig og skille Parterne ad ved en endelig Dom. F. T. 3, 865.

— Miss. til Jacob Ulfeldt om snarest at lade Borger-skabet i Nyborg faa 40 Risege i Skoven, hvilke Prinsen har bevilget, at de maa faa uden Betaling til den bygfældige Skibsbro. F. T. 3, 866.

— Miss. til Anders Friis. Da afdøde Søfren Mikkelsen skal være bleven afdøde Hans Grønbech, der var tilforordnet til at høre Toldernes Regnskaber, en stor Pengesum skyldig paa sine Regnskaber, skal han saa vidt muligt hjælpe Hans Grønbechs Enke til sin Betaling, for at hun kan komme til Ende med de Regnskaber og den Betaling, hun skal gøre. J. T. 7, 372 b.

— Ligelydende Miss. til Tønne Friis om at hjælpe hende til Betaling hos Kort Andersen i Aalborg. Udt. i J. T. 7, 373.

— Miss. til Hans Dyre om snarest at begive sig hid, for at han og hans Modpart kunne blive forhørte i Prinsens

¹ Naarup, Odense H.

egen Nærværelse. Han skal give Bonden Mikkel Christensen, der nu sidst i Viborg overleverede Hans Dyres Erklæring om sig selv, Ordre til at møde sammen med ham til samme Tid. J. T. 7, 373.

16. Okt. (Antvorskov). Miss. til Otte Skeel og Mogens Kaas. Da de tidligere have ladet Dannemænd taksere det Gods, som blev udlagt til Jost Høg til Kyø, Hofmester for det kongelige adelige Akademi i Sorø, til Børlum Klosters Bygning, skulle de snarest lade dette Gods gøre i Penge og levere disse til Jost Høg, medmindre denne selv vil beholde en Del af Godset efter Vurderingen. J. T. 7, 373.

17. Okt. (—). Miss. til Mons Kaas. Da Kansler Hr. Christen Friis til Kragerup vil lade Renderne, som løbe af Gravene i Parkerne i hans Have, forlægge, fordi Vandet tit forhindres, skal Mons Kaas være til Stede, naar Hr. Christen Friis vil lade dette udføre, og føre godt Tilsyn med, at det bliver udført til Gavns og som det sig bør. Sj. T. 23, 104 b. K.

— Miss. til Rentemestrene. Prinsen har bevilget, at Christen Pedersen, Danske Kancellis Tjener, indtil videre maa faa 4 Kurantdlr. i Maanedskostpenge til Kancellidrengegens Underhold, hvilke Penge de skulle betale. Sj. T. 23, 104 b. K.

— Miss. til Otte Brahe Stensen og Frederik Reedtz. Eskil Gjõe til Turebye har berettet, at han er Væрге for sine umyndige Søkende og at en Del af disse er ret unge, saa de i nogle Aar endnu ikke selv kunne forestaa deres Gods, og han har derfor anmodet om at faa en Befaling til dem om at taksere hans Søkendes Gods og Indkomst og fastsætte, hvad han aarlig skal give dem for hver Td. Korn og anden Oppebørsel. Da ingen kan vide, hvad Kornet vil komme til at koste i de kommende Aar, har Prinsen kun villet bevilge hans Begæring for dette Aar, da det er ubilligt, at de umyndige Børn skulle lide nogen Skade, hvis Kornet siden skulde kunne sælges dyrere. De skulle derfor taksere Børnenes Gods og sætte Indkomsten af det i Aar til den Pris, hvorfor Kornet nu sædvanlig sælges her i Riget. Sj. T. 23, 105.

— Miss. til Axel Rosenkrantz. Prinsen har bragt i Erfaring, at Jørgen Hundorf, Kongens Jægermester, paa Claus Urnes Hustrus Vegne har indløst et Brev paa nogle Penge,

der arveligen var tilfaldet hende efter hendes Forældre. Da Axel Rosenkrantz skylder hende en Sum Penge, befales det ham at beholde disse Penge i Arrest hos sig, indtil Jørgen Hundorf i alle Maader er bleven tilfredsstillet deraf. Sk. T. 5, 182 b.

17. Okt. (Antvorskov). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Prinsen har bragt i Erfaring, at han har sendt en Del af Slotets [Varberg] Proviant til Kongens Lejrs Fornødenhed. Da det imidlertid ikke er raadeligt, at Fæstningen er uden Proviant, skal han ved første Lejlighed igen skaffe frisk Proviant i Stedet af Lenets Indkomst, naar den efterhaanden kan faas ind, saa der altid kan være ligesaa megen Proviant i Forraad paa Fæstningen, som Kongen tidligere har befalet. Han skal igen løsgive de gullandske Fanger, men tage stræng Forpligtelse af den Person, der har været Hovedmand for Oprøret, paa, at han aldrig mere vil gøre sig skyldig i saadan Modvillighed. Sk. T. 5, 183.

— Miss. til Eyller Qvitzov. Prinsen har bragt i Erfaring, at der er adskillige Trætter mellem Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Befalingsmand paa Odensegaard, paa Kronens Bønders Vegne paa den ene og Torben Gabrielsen til Kringerup, Landsdommer i Fyen, paa den anden Side, hvori der skal dømmes endeligt paa Landstinget. Da Landsdommeren selv er interesseret heri, skal Eyller Qvitzov afsige Dom i disse Sager, naar de blive indstævnedes for ham. F. T. 3, 867.

— Miss. til Johan Friis. Fru Kiersten Norby til Skoufgaard, Rubeck Pors's Enke, har begæret, at 3 af hendes Ugedagsbønder til Skoufgaard i Hemmingtved¹ maa forskaanes for Kongeskat, da al den til deres Gaarde liggende Jord ligger indenfor Honled² Markeskel, som er deres rette Sognekirke, og de kun søge Lindelse Kirke. Han skal snarest indsende udførlig Erklæring om denne Sag til Kancelliet. F. T. 3, 867.

18. Okt. (—). Oprejsningsbrev for Peder Jørgensen i Hyllinge, der for nogen Tid siden er kommen for Skade at

¹ Hennemtved, Langeland.

² Humble, Langeland.

slaa Niels Nielsen i Jenstrup ihjel og derfor er svoren fra sin Fred, men nu paa Grund af gode Mænds Forbøn har ansøgt om at maatte komme til sin Fred og Bod. Han skal dog først forlige sig med den dødes Slægt og Venner. Sj. R. 18, 70 b.

23. Okt. (Antvorskov). Miss. til Fru Ellene Marsvin. Da Fru Anne Lykke, Kay Rantzaus Enke, har begæret noget Krongods paa Hindsholm til Mageskifte, skal hun snarest erklære sig, om dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet. F. T. 3, 868.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Haderslev. Niels Rasmussen, Kongens Køkkenskriver, har berettet, at der er noget mellem ham og Skriveren paa Haderslevhus, som han snarest agter at indstævne for dem. For at han af Hensyn til sin daglige Tjeneste ikke skal blive opholdt med lang Proces hos dem, skulle de straks uden nogen Forhaling dømme Parterne imellem. J. T. 7, 373 b.

24. Okt. (—). Aab. Brev om, at Hr. Hans Nielsen, Sognepræst i Bierbye, har berettet, at han for aarlig Jordskyld har et Vænge østen udenfor Slagelse, der ligger til St. Mikkels Kirke, og at hans afdøde Fader og Formand Hr. Niels Kielsen, da Jus patronatus til St. Mikkels Kirke hører til Provstedømmet i Roskilde Domkirke, har erhvervet et af Provsten Elias Eysenberg med Samtykke af Sognepræsten, Borgemestre og Kirkeværger i Slagelse udstedt Brev om, at han, hans Hustru, Børn og Arvinger skulle beholde nævnte Vænge med deri værende Jord hele deres Livstid. Da Hr. Hans Nielsen nu har Vænget i Hævd og Brug, har han begæret Konfirmation paa det nævnte Brev. Det bevilges derfor herved, at nævnte Vænge med deri værende Jorder evindeligt skal følge Hr. Hans Nielsen, hans Hustru, Børn og Arvinger, hvorsomhelst de bo. Det forbydes Provsterne i Roskilde, Sognepræsten, Borgemestre og Kirkeværger i Slagelse at gøre Hr. Hans Nielsen, hans Hustru, Børn og Arvinger nogen Hinder paa Vænget eller besvære dem med andet end den sædvanlige Afgift deraf. Sj. R. 18, 71.

25. Okt.¹ (Nienburg). Miss. fra Kongen til Hr. Christen

¹ I Sj. T. er Brevet urigtigt dateret: 23. Okt.

Friis. Denne Brevviser, Hendrich Heess, har berettet, at han billigen har en Sum Penge til gode som Løn for sin Tjeneste hos det ostindiske Kompagnis Bewindhebbere, idet der ikke er tilsagt ham nogen bestemt Løn, men han kun har faaet nogle Hundrede Daler paa Regnskab som Løn. Hr. Christen Friis skal forhandle mellem Bewindhebbere og Hendrich Heess, saa denne kan blive lønnet efter Billighed af disse for sin Tjeneste. K. Orig. Sj. T. 23, 119 b.

25. Okt. (Nienburg). Miss. fra Kongen til Jørgen Ulfeldt. Det er berettet Kongen, at en Del af hans Undersaatter løbe ind paa Elben med deres Skibsladninger af Korn og ikke paa Weseren og sælge Kornet paa Elben. Naar saadanne Skibe med Korn eller andre Viktualier, ladede af Kongens egne Undersaatter, løbe ind paa Elben, skal han give dem alvorlig Ordre til straks at løbe tilbage til Weseren med deres Varer. K. Sj. T. 23, 119 b.

26. Okt. (—). Miss. fra Kongen til Holger Rosenkrantz [Bornholm]. Da Kongen har bevilget Borgemestre og Raad i Helligenhavn saa meget Tømmer, som efter hosføjede Fortegnelse er nødvendigt til Opbyggelsen af et Kirketaarn, skal han, naar Borgemestre og Raad sende Bud efter Bygningstømmeret, uden Betaling lade dem faa de paa Fortegnelsen opførte Fyrrebjælker og Sparrer, dog skulle de selv betale Fragten. Sk. T. 5, 188.

27. Okt. (—). Miss. fra Kongen til Rentemestrene. Da Kongen har faaet adskillige Slags Viktualier af Claus thor Schmede efter hosfølgende Seddels Lydelse, skulle de betale denne hvad der efter Sedlen endnu henstaar ubetalt. Udt. i Sj. T. 23, 120.

28. Okt. (Roskilde). Miss. til Universitetet i København om at henvise Bønderne i Birket, der hidtil have søgt Vor Frue Kirke i København, til at søge en anden af Universitetets Kirker. Sj. T. 23, 105. K. Orig. i Konsistoriets Ark. Pk. 162. (Tr.: KD. V. 87 f.).

— Miss. til Mons Kaas om at være til Stede, naar Universitetet udviser Bønderne i Birket, der hidtil have søgt Vor Frue Kirke i København, en anden Universitetskirke, og paase, at det sker paa det for Bønderne bekvemteste Sted. Sj. T. 23, 105 b. K.

28. Okt. (Roskilde). Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Han har ladet andrage, at det gaar uskikkeligt til med alt paa hans Hustrus¹ Moders, afdøde Fru Sophie Ulfstands Gaard Barsebek og at der i Vinter ikke kan underholdes saa mange Folk og saa meget Kvæg, som der nu er, idet der kun er ringe Fetalje til Folkene og ringe Foder til Heste og Kvæg. Han har derfor paa egne og Medarvingers Vegne begæret Tilladelse til at maatte vurdere og afhænde Stude, Køer, Faar, Svin, Heste, Vogne og Vognredskaber, som findes paa Gaarden. Da en Del af Medarvingerne bo langt borte og hans Begæring er til Gavn saavel for dem som for ham selv, tillades det ham efter Vurdering at sælge ovennævnte Boskab. Naar Medarvingerne komme til Stede, skal han gøre dem Regnskab for de indkomne Penge. Sk. T. 5, 183 b.

— Miss. til Otte Marsvin og Jørgen Vind om at begive sig til Vandaas sammen med Claus Bilde til Vandaas, aabne hans der staaende Brevskrin, udtage nogle Breve, som han begærer, af Skrinene, levere ham dem efter rigtig Registrering og indlægge Genpart af Registreringen, under deres Haand og Segl, i Skrinene. De skulle i Forvejen underrette de interesse-rede derom, for at de kunne møde til samme Tid, hvis de anse det for fornødent. Sk. T. 5, 184.

29. Okt. (Asminderup Jagtgaard). Miss. til Corfits Rud og Jørgen Brahe, Ritmestre, om at forskrive alle dem, som ride under deres Kompagni, til at møde i Odense, hvor Prinsen vil mønstre dem Onsdagen efter St. Mortens Dag [16. Nov.] F. T. 3, 869.

— Miss. til Verner Parsberg. Da Prinsen har bevilget, at Claus Daa, Befalingsmand paa Dragsholm Slot, maa være fri for Værgemaalet for Hans Lykkes Børn, og har givet Ifver Jul og Oluf Parsberg, Befalingsmænd paa Bøgling og Stiernholm Slotte, Ordre til at dømme om alle stridige Punkter og under deres Haand og Segl give ham rigtig beskrevet, hvad der leveres ham, skal han rette sig efter at overtage Værgemaalet til 1. Maj og kvittere Claus Daa derfor efter Regnskab. J. T. 7, 374.

¹ Lisbet Klavsdatter Podebusk.

29. Okt. (Asminderup Jagtgaard). Miss. til Ifver Juel til Villestrup og Oluf Parsberg, Befalingsmænd over Bøgling og Stiernholm Len, om at være til Stede, naar Claus Daa til Raunstrup, Befalingsmand paa Dragsholm, til 1. Maj overleverer Værgemaalet for Hans Lykkes Børn til Verner Parsberg til Liunderup, forlige dem om alle stridige Punkter eller dømme dem imellem og give Overleveringen og eventuelt Dommen beskrevet under deres Hænder og Signeter. J. T. 7, 374 b.

— Miss. til Mons Kaas. Prinsen har bevilget, at den Fange, Peder Nielsen, som har stjaalet en Hest og er dømt til at hænges, maa løslades, dog skal han forsværge Landet. Udt. i Sj. T. 23, 106.

31. Okt. (Nienburg). Miss. fra Kongen til Jørgen Ulfeldt om at bespørge sig med Peter Michaelsen, Skibsbygger, om, hvor paa Stören der er Havne, hvori Kongens Skibe, der ligge paa Elben, kunne ligge Vinteren over, naar den Proviant, de have inde, er fortæret. K. Udt. i Sj. T. 23, 120.

— Miss. fra Kongen til Jens Munk. Medens der endnu er Proviant paa Skibene, skal han paa Weseren udse sig Havne, hvori Skibene bekvemmest kunne oplægges i Vinter. Da der ikke saa snart kan skaffes Klæder til Folkene og Folkene med det første skulle løbe over Land hjem, mener Kongen, at de nok saa længe kunne hjælpe sig med de Klæder, som de nu have. K. Udt. i Sj. T. 23, 120.

1. Nov. (Antvorskov). Aab. Brev om, at Morten Knudsen, Søn af Knud Søfrensen i Balle i Aakier Len, efter sin Faders Død maa faa Kronens Part af Korntienden af Aader¹ Sogn i Aakier Len i Fæste og beholde den sin Livstid, mod aarlig at svare 7 Ørt. Rug, 7 Ørt. Byg og 2 Ørt. Havre, at levere senest inden Fastelavn til Lensmanden paa Aakier. J. R. 8, 71 b.

6. Nov. (—). Miss. til Jacob Gabrielsen. Da hans Søster har klaget over, at han forholder hende hendes Betaling efter de af ham selv udgivne Haandskrifter, befales det ham at betale hende eller hendes Husbonde paa hendes Vegne, da det

¹ Odder, Hads H.

er rimeligt, at Haandskrifter under hans egen Haand og Segl betales. F. T. 3, 869.

6. Nov. (Antvorskov). Miss. til Hr. Jørgen Skeel og Laurits Lindenov. Da Niels Friis til Farskouf har begæret 1 Gaard og 3 Bol i Skode¹ i Hollumb Sogn, tilhørende Aarhus Kapitel, til Mageskifte, skulle de forhandle med Kapitlet om, hvor der i de nærmeste Len, uden Skade for disse, kan udlægges Kapitlet Vederlag derfor, og indsende Erklæring derom til Kapitlet. J. T. 7, 375.

7. Nov. (—). Miss. til Laurits Ebbesen. Niels Friis til Farskouf har begæret 1 jordeggen Bondegaard i Vifvel i Sandebro Herred til Mageskifte af Kronen. Da denne Gaard er udlagt til Officerer, skal Laurits Ebbesen erklære sig om, hvor der bekvæmst kan udlægges en anden Gaard til Officerer. J. T. 7, 376.

— Miss. til Jost Høg. Da M. Niels Skiellerup bliver demitteret fra den kongelige adelige Skole i Sorø og det er nødvendigt, at Skolen igen bliver forsynet med en anden dygtig Person, skal han snarest se sig om efter en saadan, indsætte ham og give ham Tilhold om at forestaa Skolen tilbørligt, og saaledes som, han efter sin Ed kan forsvare. Prinsen samtykker i den, som Jost Høg forordner. Sj. T. 23, 106 b. K.²

— Miss. til Sten Villomsen og Mons Kaas. Da der er Trætte mellem Mester David Skibsbygger og nogle hollandske Tømmermænd, skulle de forhøre de stridende Parter og hjælpe hver af dem til Ret, saa vidt Lov og Ret er. Sj. T. 23, 106 b. K.

— Miss. til Dr. Thomis Fincke om straks at oppebære det Korn og den Fetalje, som Provianthuset resterer med til de 12 Skolepersoner, og siden aarlig oppebære det efter hosfølgende aabne Brevs Lydelse. Sj. T. 23, 107. K.

— Miss. til Staller Kaas. Han maa i en 14 Dages Tid rejse over til Jylland, dog skal han ordne det saaledes med Skibsbygningen i Laaland, at intet forsømmes ved hans Fravæ-

¹ Skaade, Ning H.
Fr. III. Aktst. S. XVII.

² Tr.: Tauber, Sorø Acad. under Chr. IV og

relse, saafremt han ikke vil staa til Rette derfor. Udt. i Sj. T. 23, 107.

7. Nov. (Antvorskov). Miss. til Christen Thommissen. Paa hans Begæring har Prinsen bevilget Missive til Gunde Lange om at erklære sig angaaende det Gods i Koldinghus Len, som han begærer til Mageskifte. Christen Thommissen skal tale med Kongen, om denne vil bevilge ham Mageskiftet og tillade, at han udlægger Vederlag i et andet Len. Sj. T. 23, 107. K.

— Miss. til Gunde Lange. Da Christen Thommesen, Rigsraad, har begæret 7 Gaarde og 2 Bondebol i Vindersleuf¹ til Mageskifte af Kronen, skal han snarest erklære sig, om nævnte Gods for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet. J. T. 7, 375 b.

— Miss. til Joest Friis. Da Jomfru Helvig Ulfeldt har begæret Tilladelse til at sælge 2 eller 3 af sine Gaarde for at kunne betale sin Gæld, skal han med det første erklære sig, om hendes Gæld er saa stor, at hun har behov at sælge Gaardene. J. T. 7, 375.

— Miss. til Otte Marsvin. Da Christopher Ulfeldt til Svenstrup, Befalingsmand paa Laugholm, og Knud Grubbe til Røgle have besværet sig over et Markeskel, som 12 Oldinge have gjort mellem Agerup og Røsholte Gaarde i Høre Sogn i Gyng Herred, som Fru Vivikke Griis er forlenet med, skal han være til Stede, naar samme Befalinger udføres. Sk. T. 5, 184.

— Miss. til Falk Lykke. Da Thomis Jeronimus har berettet, at der er nogen Trætte mellem ham og Hendrik Pedersen og Niels Madtsen, skal Falk Lykke hjælpe ham til Rette i denne Sag, saa meget som det er billigt og ret. Sk. T. 5, 184 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Christoffer Ulfeldt. Prinsen har befalet Tage Thott til Eriksholm, Befalingsmand paa Sølvitsborg, at begive sig til ham sammen med Landsdommeren i Blekinge, hvorefter Prinsen selv paa Antvorskov vil forhøre de Beskyldninger, man har mod Landsdommeren, og hvad hans Forseelse kan være. Naar Tage Thott

¹ Vindelev, Nørvang H.

og Landsdommeren komme, skulle de ogsaa begive sig til Prinsen, for at de kunne være til Stede ved Forhøringen. Sk. T. 5, 184 b.

7. Nov. (Antvorskov). Miss. til Jørgen Brahe. Kongen har bevilget, at han maa overlevere Værgemaalet for afdøde Otte Banners Børn til den efter Loven nærmeste vederhæftige Væрге, dog skal Befaling lovlig tilbydes¹ og Moderen imidlertid forsvare¹ Godset, og han skal være hende behjælpelig med Raad og i andre Maader, indtil han leverer Værgemaalet fra sig. F. T. 3, 870.

— Miss. til Jacob Skram. Da nærværende Supplikant, som han kan se af medfølgende Supplikatser, har beklaget sig over, at en af Jacob Skrams Tjenere har tilføjet ham stor Vold og Uret, skal Jacob Skram snarest erklære sig om, hvorledes det forholder sig med denne Sag. J. T. 7, 375 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Almuen paa Island har klaget over, at den ikke kan udrede Skatten til Soldaternes Underhold, har Prinsen paa Kongens Behag bevilget, at den maa være fri derfor. N. T. 4, 517².

8. Nov. (—). Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Prinsen af hans Beretning har erfaret, at den gamle Biskop for Norden paa Island, Hr. Gudbrand Thorlaksen, er meget skrøbelig og næsten maalløs, skal han give Hr. Arngrim Ordre til som Bispens Koadjutor at føre Tilsyn paa Bispens Vegne og faa en Akkord i Stand mellem dem, saaledes at Hr. Arngrim for sit Besvær faar 100 eller 140 Rdlr. aarlig. Angaaende de Bøndergaarde paa Island, som man begærer at mageskifte, skal han erklære sig udførligt og sende sin Erklæring til Kancelliet. N. T. 4, 517 b³.

— Miss. til Hans Lindenov [Kallundborg Len] om med det allerførste at sende 200 Tdr. Havre til Antvorskov, da de daglig gøres fornødne. K. Udt. i Sj. T. 23, 107 b.

— Miss. til Jost Høg om straks at optage Folmer og

¹ F. T. har ved en Fejlskrift: forreigste. ² Tr.: M. Ketilson, Forordn. til Isl. II. 346 f. ³ Tr.: F. Johannæus, Hist. eccl. Isl. III. 66. M. Ketilson, Forordn. t. Island II. 347 f. Giessing, Jubellærere 2. D. 2. B. S. 38.

Ove Rosenkrantz, Søner af Axel Rosenkrantz til Budderupholm, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 23, 108.

8. Nov. (Antvorskov). Miss. til Jost Høg. Da M. Jens Dinesen er forløvet fra Christian og Hans Ulrik Gyldenløve, skal han snarest indsætte M. Niels Skiellerup, Rektor i den kongelige adelige Skole paa Sorø, i hans Sted og tage Ed af ham paa, at han vil forestaa dem med skikkelig Disciplin og Lærdom, undervise dem i alle boglige Kunster og i alle andre Maader forholde sig tilbørligt mod dem. Sj. T. 23, 108. K.

— Miss. til Falk Lykke. Han skal give Borgerskabet i Visby Tilhold om, at det efter det i Kongens Nærværelse givne Løfte skal betale Hr. Albret Skeel til Fusingøe, Embedsmand paa Riberhus, Hr. Anders Bilde til Rosendal, Embedsmand paa Helsingborg Slot, og Christopher Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Laugholm Slot, for deres Indlæg i det gullandske Kompagni, som Borgerskabet har taget til sig, og paase, at det straks sker. Prinsen har bevilget, at Helsingørs og Helsingborgs Borgere sammen med Visby Borgere maa handle paa alle Havne, ligesom de hidtil have gjort, indtil de have faaet deres Tilgodehavende paa Landet indkrævet eller der sker anden Anordning. Sk. T. 5, 185 b.

— Miss. til Falk Lykke. Han har tidligere faaet Ordre til at levere den Munition tilbage, som han har ført med sig fra Christianopol Befæstning. Da Prinsen erfarer, at det endnu ikke er sket, skal han snarest erklære sig om, af hvem han har faaet Ordre til at føre Munition bort fra Kongens Fæstning. Sk. T. 5, 185.

— Miss. til Hendrik Hvitfeldt. Da han har begæret at faa at vide, naar Rostjenesten i Skaane skal mønstres, meddeles ham, at Prinsen er tilfreds med, at han lader Mønstringen bero, indtil han faar Prinsens skriftlige Befaling derom. Sk. T. 5, 185 b.

— Miss. til Mogens Kaas. Prinsen sender ham hermed Dommen over den Tingskriver, som har forset sig, og er tilfreds med, at han forsværger Stiftet, dog skal Tingskriveren paa Tinge udgive en Forpligtelse om, at han ikke mere vil gøre sig skyldig i saadan Forseelse, da han i saa Fald ogsaa skal straffes for denne. J. T. 7, 376.

8. Nov. (Antvorskov). Miss. til Eske Brock. Niels Friis til Farskouf har begæret 2 jordegne Bøndergaard i Liebere By og Sogn i Galten Herred til Mageskifte af Kronen. Da disse 2 Gaarde ere udlagte til Officerer, skal Eske Brock snarest erklære sig om, hvor der bekvemst i hans Len kan udlægges 2 andre Gaarde til Officerer. J. T. 7, 376 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad og de højlærde i København om at lade den Kurer, som er bleven indsat paa den ny Kirkegaard, forblive i Stillingen dér indtil Sagens Uddrag. Sj. T. 23, 107 b. Orig. i Konsistoriets Ark. Pk. 169. (Tr.: KD. V. 88).

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da Høfvelse Degnekald ved Køge nu skal være ledigt, skal det nu efter Ordinansen lægges til Køge Skole. Sj. T. 23, 107 b. K.

9. Nov. (—). Miss. til Dr. Hans Reisener. Der sendes ham Kopi af Kongens Missive til Kapitlet i Roskilde om, at det nu ledige Høfvelse Degnekald ved Køge efter Ordinansen skal lægges til Køge Skole. Sj. T. 23, 108 b. K.

— Miss. til Tage Thott. Der er nogen Trætte angaaende en Arv mellem Hans Nielsen og Jese Hendriksdatter; Landsdommeren i Blekinge har dømt deri, og Akterne sendes hermed. Han skal indstævne denne Sag og Landsdommerens Dom for Prinsen og Rigsraaderne i Skaane, der have faaet Ordre til at være til Stede. Han skal ogsaa selv møde til samme Tid hos Prinsen og advare Rigsraaderne, at de kunne komme sammen med ham. Da der er allehaande Klager over Landsdommeren, skal han hidstævne ham med hans Domme. Han skal give Modparterne Tilhold om, at de skulle sende deres Fuldmægtige eller gøre deres Ed mod ham, hvis de ikke selv kunne møde. Sk. T. 5, 186.

— Miss. til Rentemestrene om at sørge for, at det Korn og den Fetalje, som Dr. Thomis Fincke endnu ikke har faaet til de 12 Personers Underhold, straks bliver leveret ham, og at Kornet siden leveres ham. De skulle erklære sig om, hvad Forraad paa Lunter og anden Munition, der findes i Tøjhuset, og tilkendegive det i Kancelliet. Sj. T. 23, 108. K.

10. Nov. (—). Aab. Brev om, at der herefter af Københavns Lens Indkomst aarlig skal gives Dr. Thommis Fincke ligesaa megen Proviant, som han tidligere har oppe-

baaret af Provianthuset til de 12 Skolepersoner, nemlig 14 $\frac{1}{2}$ Pd. 2 $\frac{1}{2}$ Skp. Rug, 22 $\frac{1}{2}$ Pd. 6 Skpr. Byg og 3 $\frac{1}{4}$ Td. Byggryn. Sj. R. 18, 69.

10. Nov. (Antvorskov). Miss. til Jost Høg. Det meddeles ham, at Kongen ikke vil bevilge Anders Bertelsen, Borger i Aarhus, der tidligere har været Skriver paa Skanderborg, noget Afslag i de Penge, som han skulde give for det Korn, hvorom Jost Høg sidst selv har ansøgt hos Prinsen. Sj. T. 23, 108 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Kongen vil ikke bevilge Laurits Ebbesens Skriver, Anders Bertelsen, noget Afslag paa de Penge, som han skal udgive for det Korn, i hvilken Sag Laurits Ebbesen selv sidst har solliciteret hos Prinsen. J. T. 7, 376 b.

13. Nov. (Nienburg). Miss. fra Kongen til Jens Munk. Kongen har tidligere givet ham Ordre til at lægge Kongens Skibe paa Weseren i Vinterhavn og sende Folkene hjem. Han skal lade Officererne og de dygtige Skippere lege om, hvem der i Vinter skulle blive ved Skibene med 50 Mand for at besørge Vagten; deres Underhold vil Kongen lade forordne dem. De øvrige Officerer og Folk kunne bekvemst straks sejle hjem til Danmark paa et af Skibene. Naar alt er ordnet med Skibene, maa han selv begive sig hjem i Vinter. K. Udt. i Sj. T. 23, 120.

— (Antvorskov). Mageskifte mellem Axel Rosenkrantz til Glimminge og Kronen. Sk. R. 4, 357. (Se Kr. Sk.).

14. Nov. (—). Aab. Brev om, at Arent Vintapper, der nu bor i Slagelse og holder Vinkælder, herefter maa have Ene-ret paa at holde Vinkælder i Slagelse og udtappe Rhinskvin, dog skal han udgive stræng Forpligtelse til Lensmanden paa Antvorskov om, at han vil holde Vinkælderens tilbørlig forsynet med god Rhinskvin og vil holde et godt offentligt Losement for Godtfolk, baade adelige og uadelige, naar de besøge ham, saa ingen kan klage; gør han ikke det, skal han have denne Benaadning forbrudt. Sj. R. 18, 69.

— Aab. Brev om, at M. Jacob Hogenwalt, Prinsens Livbarber, maa holde et godt forsynet, vel instrueret og i alle Maader ustraffeligt Apothek i Helsingør, hvori der bør findes alle Materialier, som gøres fornødne til et fuldkomment

Apothek. Da han ved sin daglige Tjeneste og Opvartning hos Prinsen er forhindret i selv at være til Stede, skal han holde en forstandig og dygtig Mand, der i alle Maader forstaar at omgaas med Apothekeriet, og denne Svend skal i Forvejen være overhørt og eksamineret af Medici i København eller Apothekerne sammesteds. Endvidere bevilger Prinsen, at han maa holde en Vinkælder, hvori der skal findes god rhinsk og spansk Vin. Han skal til Lensmanden paa Kronborg udgive Forpligtelse om, at han i alle Maader vil holde Apotheket og Vinkældereren, som det sig bør. Det forbydes, under Straf som vedbør for Ulydighed mod Kongens Bud, alle og enhver at præparere Medikamenter, som billigen bør præpareres i Apotheket. Paa Grund af hans lange Tjeneste hos Prinsen har denne bevilget, at han for Livstid maa være fri for al Skat og borgerlig Tyngge og anden Besværing. Sj. R. 18, 69 b. Jvfr. 14. Dec. 1625.

14. Nov. (Antvorskov). Miss. til Ernst Normand. Paa hans Begæring har Prinsen bevilget, at han paa Rentekammeret maa faa godtgjort det Flikkeri, som er gjort paa Tag og Vinduer paa Korsør Slot, Grundvolden under Stalden, som Vandet har skyllet ud under det ene Hjørne, Plankeværket, som er opsat omkring den gamle Beriderbane, og Plankerne bag Stalden med Drivkister. Prinsen bifalder ogsaa, at han efter Bøndernes Tilbud af disse oppebærer 2 Sk. af hvert Pd. Skyld, da de ikke kunne komme ud af det med de 2 Dlr. Kostpenge, som er forordnet dem, saa de herefter kunne være fri for Røgtten og Tærskten. Sj. T. 23, 109. K.

— Miss. til Jacob Ulfeldt om af Lenets [Ringsted Kloster] Indkomst efter nærmere Rekvisition af Køkkenskriveren efterhaanden at fremsende følgende til Antvorskov til Prinsens Hofholdning: 180 Lam, 260 Gæs, 280 Par Høns og 100 Ol Æg. Hvis det ikke kan faas af Lenets Indkomst, skal han købe det saa billigt som muligt. Sj. T. 23, 109. K.

— Ligelydende Miss. til Claus Daa [Dragsholm Len] om at fremsende 180 Lam, 260 Gæs, 280 Par Høns og 100 Ol Æg. Udt. i Sj. T. 23, 109 b. K.

— Miss. til Niels Graa og Peder Mortensen i Slagelse. Menige Sognemænd i St. Mikkels Sogn i Slagelse have klaget over, at de besvære dem med et nyt usædvanligt

Paalæg, idet de forlange, at de skulle tiende i Negene, skønt de fra Arilds Tid ikke have gjort det, men efter en 40 Aar gammel Kontrakt have givet 1 Mk. af hvert Pd. Jord. De skulle straks erklære sig om, af hvilken Grund og med hvilken Mynlighed de besvære Sognemændene saaledes. Sj. T. 23, 109 b.

14. Nov. (Antvorskov). Miss. til Frederik Paslick og Laxmand Gyldenstjerne. Da der snarest skal foretages Skifte mellem Knud Gabrielsen til Hiullerød og hans Børn, befales det dem at være til Stede ved Skiftet og paase, at alt gaar tilbørligt til, saa ingen af Parterne forurettes. Sk. T. 5, 186.

— Miss. til Jacob Gabrielsen. Da Knud Gabrielsen til Hiullerød, Landsdommer i Halland, snarest vil holde Skifte med sine Børn og har begæret Missive til ham om ved Skiftet at paatage sig Værgemaalet for Børnene, befales det ham at give Møde ved Skiftet, paatage sig Værgemaalet for Knud Gabrielsens Børn og paase, at ingen forurettes. Sk. T. 5, 187.

— Miss. til Laurits Grubbe [Aalholm Len] og Axel Urne [Halsted Kloster]. Hendes Majestæt har bevilget, at der maa hugges Knæer og andet til det Skibs Fornødenhed i deres Len, efter nærmere Anfordring af hende, hvorefter de skulle rette sig. Sm. T. 6, 230.

— Miss. til Mester Danniell Sinklar. Prinsen, der har bragt i Erfaring, at han tilholder sig Toppen og andet af det Tømmer, hvoraf det Skib, som han har under Hænder, bygges, og sælger det til Bønderne, befaler ham at afholde sig fra saadant, da han, saafremt det sker mere, vil komme til at staa til Rette derfor. Sm. T. 6, 230.

— **(Nienburg).** Miss. fra Kongen til Hr. Christen Friis. Da Kongen har bevilget Hendrik Heess at maatte hverve et Kompagni paa 300 Md., skal Christen Friis akkordere med ham om de Penge, der skulle gives ham til Hvervningen, og siden betale ham dem, dog skal Hendrik Heess stille Sikkerhed for, at han for disse Penge i førstkommende Marts vil stille 300 Md. paa Mønsterpladsen, hvor Kongens Feltlejr paa den Tid er. Orig. K. Udt. i Sj. T. 23, 120 b¹.

¹ I Sj. T. og paa Konc. (der oprindelig har været en den 30. Okt. dateret Original) er Brevet dateret 13. Nov.

15. Nov. (Nienburg). Miss. fra Kongen til Mogens Kaas og Claus Daa om med det første at begive sig til Kongens Hovedkvarter og blive der til Kongens Opvartning. K. Udt. i Sj. T. 23, 120 b.

17. Nov. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Cort Uldrik, Indbygger i Brunsvig, Kongens Proviantmester, maa købe 150 Tdr. Havre i Danmark, dog skal han være forpligtet til at føre dem til Kongens Feltlejr og maa ikke føre dem til andre Steder. Sj. R. 18, 71 b¹.

— Miss. fra Kongen til Jørgen Ulfeldt. Kongen har bestemt, at de Officerer, der i Sommer have ligget paa Elben, skulle lege om, hvem af dem der i Vinter skal blive ved Skibene for sammen med N Mand at forestaa Vagten. De øvrige Kaptejner og Folk og han selv maa rejse hjem. K. Udt. i Sj. T. 23, 120 b.

18. Nov. (—). Miss. fra Kongen til Jørgen Ulfeldt. Kongen har bestemt, at de Kaptejner, der i Sommer have ligget paa Elben, skulle lege om, hvem af dem der i Vinter skulle blive ved Skibene for sammen med N Mand at forestaa Vagten. De andre Officerer og Folk skulle straks sejle hjem med et af Skibene. Der er givet Hr. Detlev Rantzau Ordre til at lade dette Skib proviantere til Hjemrejsen. K. Udt. i Sj. T. 23, 120 b.

—² (**Dalum**). Miss. til Bispem i Odense. Hr. Pouel Christophersen, Sognepræst til Drøgeløf³ og Foedtslet Sogne paa Langeland, har efter Prinsens Benaadning afsonet for Lejermaal, som han har bedrevet paa Langeland, men i Dommen over ham formeldes, at han har svoret, aldrig før, midlertid eller siden at have bedrevet Utugt med nævnte Kvindfolk. Da det, hvis han havde svoret saaledes, ikke var mere end tilbørligt, at han blev straffet derfor, eftersom han hos mange Godtfolk har bekendt, at han har bedrevet Utugt med hende, har Holger Rosenkrantz, Embedsmand paa Odensegaard, og Bispem faaet Ordre til at erklære sig om Sagen. Da Prinsen af deres Erklæring har set, at Hr. Pouel under højeste Ed erklærer, at han kun har sagt det i den Mening, at han aldrig

¹ Udenfor er skrevet: Hans Drengs Skrift.
dateret: 16. Nov. ³ Tryggelev, Langeland.

² I F. T. er Brevet

før, midlertid eller siden har bedrevet Utugt med nævnte Kvinde uden denne ene Gang, har Prinsen optaget denne hans Erklæring i den bedste Mening og vil have ham forskaanet for videre Molestation og Tiltale i den Sag, saa han herefter ligesom tidligere maa betjene sit Kald, saalænge han forestaar det tilbørligt. Orig. i Landsarkivet i Odense. F. T. 3, 876.

19. Nov. (Antvorskov). Miss. til Rigsraaderne Hr. Anders Bilde, Tage Thott, Christopher Ulfeldt, Claus Daa, Hr. Albret Skeel, Christen Holck, Eske Brock, Ifver Juel, Mons Kaas og Holgier Rosenkrantz om at møde hos Prinsen paa Antvorskov den 10. Dec., til hvilken Tid Prinsen af synderlige Aarsager har forskrevet Rigsraadet til sig. Sj. T. 23, 110. K.

— Miss. til Peder Galt og Jacob Ulfeldt. Da der snarest skal holdes Skifte mellem Mons Pax til Torup og hans Søn Christopher Pax, skulle de rette sig efter at være til Stede ved Skiftet, naar Mons Pax anmoder dem derom, og paase, at ingen af Parterne forurettes. Sj. T. 23, 110.

— Miss. til Morten Pax. Da Mogens Pax til Torup, Befalingsmand paa Roskildegård, har berettet, at han snarest vil skifte med sin Søn Christopher Pax, og har anmodet om Befaling til Morten Pax om at paatage sig Værgemaalet for Christopher Pax ved Skiftet, befales det Morten Pax at begive sig over til Sjælland en Gang inden Jul, møde paa Roskildegård og paatage sig Værgemaalet for Christopher Pax ved Skiftet. Naar det er forbi, skal han overlevere Christopher Pax's Lod til hans Fader. J. T. 7, 377.

— Miss. til Lensmændene i nedennævnte Len. De have tidligere faaet Missiver fra Kongen og Prinsen om, at Lenet saa vel som de deri liggende Købstæder i et helt Aar skulle kontribuere til de i Grænsefæstningerne liggende Soldaters Underhold, hvilken Kontribution de hvert Fjerdingaar skulde fremsende til Kongens forordnede Krigskommissærer. Da Prinsen nu af disse har erfaret, at der resterer en Del af Kontributionen, anmodes de om snarest muligt at indkræve Kontributionen og sende den til Kommissærerne, for at der ikke formedelst deres Forhaling skal komme nogen Uorden i Betalingen af Soldaterne og deraf foraarsages Ulejlighed. — I Sjælland: Københavns Len 4. Fjerdingaar 132 Dlr., Køge 4. Fjerdingaar 156 Dlr., København 4. Fjerdingaar 204 Dlr.; Helsingør

By 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 84 Dlr.; Roskildegaaards Len 4. Fjerdingaar 120 Dlr., Roskilde 4. Fjerdingaar 60 Dlr.; Skelskør 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 48 Dlr.; Ringsted Len 4. Fjerdingaar 72 Dlr., Ringsted By 4. Fjerdingaar 48 Dlr.; Tryggevælle Len 2. 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 40 Dlr., Hedinge, 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 24 Dlr.; Møen 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 72 Dlr., Stege 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 54 Dlr. — I Fyen: Nyborg Len 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 288 Dlr., Nyborg 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 180 Dlr., Kerteminde 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 132 Dlr., Faaborg 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 132 Dlr., Svendborg 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 180 Dlr.; Odense Len 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 288 Dlr., Odense 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 288 Dlr., Bogense 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 144 Dlr.; Rugaards Len 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 156 Dlr.; St. Knuds Klosters Len 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 156 Dlr.; Dalum Klosters Len 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 168 Dlr.; Hindsgavels Len 4. Fjerdingaar 156 Dlr., Middelfart 4. Fjerdingaar 156 Dlr.; Hagenskouv Len 4. Fjerdingaar 180 Dlr., Assens 4. Fjerdingaar 144 Dlr.; Tranekier Len 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 288 Dlr., Rudkøbing 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 144 Dlr. — I Jylland: Koldinghus Len 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 288 Dlr., Kolding 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 240 Dlr., Vejle 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 144 Dlr.; Riberhus Len 4. Fjerdingaar 240 Dlr., Ribe 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 276 Dlr., Varde 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 132 Dlr.; Lundenes Len 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 156 Dlr.; Lønborg Bispegaard 1., 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 72 Dlr.; Bøfling Len 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 156 Dlr., Lemvig 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 132 Dlr., Ringkøbing 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 120 Dlr., Holstebro 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 84 Dlr.; Stiernholms Len 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 228 Dlr., Horsens 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 144 Dlr.; Aarhusgaards Len 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 96 Dlr., Aarhus 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 192 Dlr.; Kalø Len 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 216 Dlr., Æbeltoft 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 132 Dlr., Grenaa 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 96 Dlr.; Dronningborg Len 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 264 Dlr.; Randers 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 192 Dlr.; Halds Len 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 216 Dlr., Viborg 3. og

4. Fjerdingaar, hvert 192 Dlr., Hobro 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 72 Dlr., Nykøbing p. Mors 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 132 Dlr.; Asmund Kloster 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 72 Dlr.; Skivehus Len 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 120 Dlr., Skive 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 60 Dlr.; Guddomb Kloster 1., 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 72 Dlr.; Ørumb Len 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 156 Dlr., Thisted 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 132 Dlr.; Duholms Kloster 4. Fjerdingaar 156 Dlr.; Lund Gaard p. Mors 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 72 Dlr.; Segelstrup Len 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 144 Dlr., Sæby 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 132 Dlr.; Mariager Len 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 156 Dlr., Mariager 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 72 Dlr. — I Skaane: Landskrone Len 4. Fjerdingaar 84 Dlr.; Malmøhus Len 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 216 Dlr., Ystad 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 144 Dlr., Lund 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 72 Dlr., Falsterbo 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 24 Dlr., Skanør 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 18 Dlr.; Helnekirke Len 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 12 Dlr.; Froste Herred 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 12 Dlr.; St. Peders Klosters Len 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 72 Dlr. — De forglemte Lensmænd og Stæder: Jochim Barneus af Lenet [Nykøbing] 4. Fjerdingaar 288 Dlr.; Claus Daa af Len og By [Dragsholm og Nykøbing] 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 120 Dlr.; Hans Lindenov af Len og By [Kallundborg] 4. Fjerdingaar 240 Dlr.; Ernst Normand af Len og Byer [Antvorskov og Korsør Len, Korsør og Slagelse] med Undtagelse af Skelskør, som findes blandt de sjællandske, 1., 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 312 Dlr.; Fru Karen Rostrup [Solte Len] 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 24 Dlr.; Jørgen Grubbe [Vestervig Len] 4. Fjerdingaar 180 Dlr.; Laurits Grubbe af Nysted 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 24 Dlr.; Christen Holck [Silkeborg Len] 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 216 Dlr.; Gregers Krabbe [Pandumgaard] 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 24 Dlr.; Tønne Friis [Aalborghus Len] 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 360 Dlr., Aalborg 1., 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 240 Dlr., Hjørring 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 72 Dlr.; Axel Urne [Halsted Kloster] 4. Fjerdingaar 240 Dlr., Naskov 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 120 Dlr. Sj. T. 23, 110 b. K. (med Summa Summarum: 27886 Dlr.).

20. Nov. (Antvorskov). Miss. til Peder Vibe. Da nogle

danske og norske Skibe for nogen Tid siden ere blevne arresterede i Frankrig imod de Løfter, der ere blevne givne Gesandten i Frankrig Christen Thomissen, og imod de Tilbud og Løfter, som Sieur Des Haies paa sin Sendelse hertil har gjort paa Kongen af Frankrigs Vegne, skal han tale med Des Haies om, at denne enten hos Raadet eller hos Kongen af Frankrig selv vil anmode om, at saadant herefter ikke maa ske og at de Danske og Norske blive tilfredsstillede for den Skade, de have lidt. Sj. T. 23, 114 b.

20. Nov. (Antvorskov). Miss. til Palle Rosenkrantz om at sende Sognepræsten i Vordingborg til Antvorskov, hvor Præsten nærmere skal erfare Prinsens Vilje. K. Udt. i Sj. T. 23, 115.

— Miss. til de Lensmænd¹ i Danmark og Norge, der have Havne. Da det berettes, at der er en Del Dynkerker Skibe i Søen, og man ikke kan vide, hvad de kunne foretage sig, skulle de passe godt paa ved Søkanten, for at Landet ikke skal blive beskadiget, hvis der skulde ske et uformodet Indfald. De skulle ogsaa advare dem, der sejle ud, at de skulle have deres Sag i god Agt. Sj. T. 23, 115. K.

21. Nov. (—). Miss. til Claus Daa. Da Holgier Rosenkrantz til Rosenholm, Befalingsmand paa Odensegaard, paa Grund af Svaghed ikke kan begive sig herover, skal han sammen med Hr. Christen Friis til Kragerup, Kansler, begive sig til Sorø for at forhøre og kvittere Regnskaberne. Sj. T. 23, 116 b. K.

23. Nov. (—). Aab. Brev om, at Corfidts Nielsen i Giørsløf i Beberskouf Herred fremdeles maa blive boende i sin Gaard i Giørsløf, skønt han er forordnet til at være Herredsfoged i Ramsø Herred, og nyde samme Landgilde og anden Rettighed deraf som hans Formand som Herredsfoged, dog paa den Betingelse, at hvad Landgilde, der svares mere af hans Gaard i Giørsløf, end der svaredes af den Gaard i Ørstedt, som den forrige Herredsfoged Oluf Jørgensen havde, skal aarlig leveres i rette Tid til Lensmanden paa Roskilde Bispegaard. Sj. R. 18, 72 b.

— Miss. til Lensmændene² over begge Riger. De ved utvivlsomt, med hvor stor Bekostning Kongen underholder sit

¹ De opregnes alle med deres Len.

² De opregnes alle.

Krigsfolk udenfor Riget og hvilken stor Fare og Ulejlighed der kan opstaa, hvis Betalingen til Krigsfolket ikke fremkommer i rette Tid. Det paabydes dem derfor alvorligt, saafremt der endnu resterer noget af forrige og dette Aars Skat, da endelig uden nogen Undskyldning at levere det paa de befalede Steder inden Jul, saavidt det da kan faas af Bønderne uden Forarmelse for disse. Ligeledes skulle de til samme Tid fremsende alt hvad de ere blevne skyldige af de tidligere Aars Regnskaber eller Afgifter eller af det, som de ellers ere pligtige til at udrede, dog som tidligere bemærket, saavidt det kan ske uden Forarmelse for Bønderne og uden at Godset bliver øde. Endvidere skulle de give Toldere og andre i deres Len, der maatte restere med noget af de tidligere Aars Regnskaber og Afgifter, Tilhold om samtidig at klargøre for disse i Rentekammeret og betale Restancen. Endelig skulle de efter deres Lens Lejlighed til Paaske fremsende Afgiften deraf eller hvad der efter Regnskabet kan faas deraf i dette Aar. — Postscriptum: Der sendes dem hermed en af Rentekammeret opsat Fortegnelse over den Restance, som er at indkræve i deres Len, med Ordre til at indkræve denne og give de resterende eller deres Arvinger Advarsel om uden videre Forhaling at gøre Restancen klar. Hvis der i deres Len resterer noget af den Proviant, Korn, Smør, Brød eller andre Varer, som efter deres Forleningsbrevs Lydelse aarlig skal leveres paa Provianthuset, skulle de med første aabne Vande fremsende det til Provianthuset (i de sjællandske Breve blev indført: hvis Føret bliver staaende, skulle de straks fremsende Brødet). Sj. T. 23, 121.

23. Nov. (Antvorskov). Miss. til Borgemestre og Raad i København om inden Jul at fremsende hvad der resterer af dette eller de forrige Aars Skat. Der sendes Fortegnelse over den Restance, der er at indkræve hos Toldere, Sisemestre og andre, der have eller have haft nogen Bestilling og endnu ikke have gjort klart derfor, med Ordre til at give de resterende eller deres Arvinger Tilhold om snart at gøre klart i Rentekammeret for Restancerne. K. Udt. i Sj. T. 23, 121 b.

— Miss. til Christopher Ulfeldt. Da Prinsen har bragt i Erfaring, at Bønderne i Laugholms Len kun pleje at betale

halv Skat, maa de fremdeles, indtil videre, nøjes med at betale halv Skat. Sk. T. 5, 189.

23. Nov. (Antvorskov). Miss. til Envold Kruse. Prinsen har bragt i Erfaring, at denne Bonde forurettes stærkt af Løjtnanten, idet han har givet denne en Sum Penge til Stedsmaal af en Gaard, som han siden er bleven forskudt fra. Han skal hjælpe Bonden til Ret, da det er rimeligt, at Løjtnanten leverer saadanne Penge fra sig, saavidt de efter Officerers Sigelse ikke kunne tilkomme ham, thi ellers sker der enten Bonden eller hans Efterkommere stor Uret. Sk. T. 5, 189.

— Miss. til Palle Rodsteen. Peder Bilde har berettet, at Palle Rodsteen har ladet gøre adskillige Indførseler i hans og hans Hustrus¹ Jordegods paa forskellige Steder og dertil, efter hvad han har bragt i Erfaring, har brugt adskillige Ride- eller Indførselsmænd, dog efter en udstedt Indvisning, men han ved ikke, hvem de ere eller hvor han skal søge dem for at begære og faa Genparter af disse Indførseler, hvilket er ham til ikke ringe Skade, da han saa ikke i Tide kan rette sig derefter. Saasnart Palle Rodsteen besøges med dette Brev, skal han derfor give Peder Bilde beskrevet, hvem alle hans Ride- og Indførselsmænd have været, og hvor de have gjort Indførselerne, saa han kan rette sig derefter. F. T. 3, 870.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Der er Strid mellem Eske Brock til Estrup, Embedsmand paa Dronningborg, Hr. Albret Skeel til Fusingøe, Befalingsmand paa Riberhus, og Fru Else Marsvin til Steenholt, Enevold Kruses Enke, angaaende Fiskeri og anden Lejlighed ved Estrup. Da nogle Kronens Bønder i Dronningborg Len skulle være interesserede i samme Sag, skal han rette sig efter at møde paa samme Tid som de stridende Parter og paa Kongens Vegne føre Tilsyn med, at Kronens Bønder ikke lide nogen Uret. J. T. 7, 377 b.

— Miss. til Mogens Kaas paa Mariager. Peder Bilde har berettet, at Mogens Kaas dels selv har arvet en Del af Gudumlund Hovedgaard og Gods, dels har købt en Del, saa han nu alene ejer og bruger nævnte Gaard og Gods. Endvidere har han berettet, at der paa hans Hustrus¹ Vegne

¹ Kirsten Albertsdatter Skeel.

tilkommer ham en Part i nævnte Gaard og dens Gods, hvilken er tilfalden hende efter hendes afdøde Moder, Fru Ane Kaas, men at Mogens Kaas endnu beholder denne hendes Part hos sig og bruger den til Bedste for sig selv, men til ikke ringe Skade for ham og hans Hustru. Da han derhos har begæret Ordre til Mogens Kaas om at udlægge ham, hvad der kan tilkomme ham paa hans Hustrus Vegne og er tilfaldet hende paa Skiftet eller Fyldest derfor, skal Mogens Kaas, naar Peder Bilde henvender sig til ham med dette Missive, tilstille ham rigtig Lod paa det, der er tilfaldet ham paa hendes Vegne, og efter nævnte Lod lade ham faa, hvad der med Rette kan tilkomme ham, eller Fyldest derfor, eller erklære sig til ham, saafremt det forholder sig anderledes med Arven, end han har berettet og hidtil har vidst, for at han kan rette sig derefter. J. T. 7, 377 b.

24. Nov. (Antvorskov). Miss. til Borgemestre og Raad i Landskrone. Da M. Christoffer Aalborg har berettet, at der er tilfaldet ham en Arv i Landskrone, befales det dem saa vidt muligt at hjælpe ham til at faa Arven. Sk. T. 5, 189.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne [Varberg Len]. Da Villom Adam, der tjener paa Kronborg, har berettet, at han har købt et Vrag af en Engelskmand, hvilket Vrag Mogens Gyldenstjerne nu forholder ham, befales det denne at lade Villom Adam faa Vraget, saa han kan gøre sig det saa nyttigt, som han vil. Sk. T. 5, 189.

— Miss. til Gunde Lange. Da nærværende Møller i Bøgvad Mølle har berettet, at Bønderne i Sognet, der efter Kongens Mandat skulle søge Kronens Mølle og der lade male, ikke efterkomme Kongens Mandat, skal han snarest erklære sig om, af hvilken Grund Kronens Bønder ikke søge Bøgvad Mølle, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 7, 378 b.

27. Nov. (Rotenburg). Miss. fra Kongen til Christoffer Urne og Axel Arenfeldt, Rentemestre. Da det islandske Kompagnis Forvaltere have leveret Kongen adskillige islandske Varer, som hosføjede Fortegnelse viser, skulle de betale Forvalterne efter Fortegnelsen. K. Udt. i Sj. T. 23, 122 b.

28. Nov. (Antvorskov). Miss. til Rentemestrene om af Tøjhuset at levere Malte Juel, Befalingsmand over Christianopels Len, 100 Bundter Lunter og straks sende dem til ham. K. Udt. i Sj. T. 23, 122 b.

29. Nov. (Antvorskov). Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Da Kaldet i Malmø en Tid lang har været ledigt og Prinsen selv har hørt nærværende M. Jørgen Madtsen, skulle de straks forordne M. Jørgen til Kaldet. Sk. T. 5, 189 b¹.

— (**Sorø**). Miss. til Christen Holck og Mogens Kaas om en Gang inden Jul at mønstre alle Kompagnierne i Nørrejylland, paase, at de ere komplette, og give Officerer saavel som Soldater Ordre til at være færdige til at marchere under Øversteløjtnanten, naar de tilsiges af Mogens Kaas. Naar Mønstringen holdes, skulle de faa at vide, om nogen, hvis det gøres nødvendigt, vil lade sig antage for Besolding; disse skulle faa godt Traktement, avanceres efter enhvers Kvalitet og faa godt Kvarter ved Grænsen; deres Navn, Tilnavn og Fødested skal optegnes, men der maa kun antages gode stærke Personer. Naar de tiltale disse, skulle de gaa frem med den størst mulige Betænk-somhed, først tiltale nogle og derefter andre, for at den ene ikke skal decourageres af den anden. De kunne ogsaa lade dem forstaa, at, om Nøden er, blive de alligevel udkrevne. Prinsen saa gerne, at der kunde faas et Par Tusinde eller der-omkring. Naar de ere optegnede, maa de indtil nærmere Ordre begive sig hjem, kun skal der gives Kaptejnerne en Fortegnelse over dem, for at de kunne være færdige, naar de tilsiges. Kap-tejnerne skulle have Ordre til ogsaa selv at være færdige og til ogsaa at høre sig om efter Folk. Sj. T. 23, 123. J. T. 7, 378 b (med Dateringssted: Antvorskov).

— Miss. til Jørgen Brahe og Marcus Bilde om at antage en 300 eller 400 Bønderknægte i Fyen. Udt. i Sj. T. 23, 123 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Naar Hr. Giert Rantzau aviserer ham om, at Nøden er for Haanden, skal han lade Rit-mestrene underrette om, at de skulle være rede med deres Kompagnier til at marchere til Holsten og hvorhen det er fornødent saavel efter Unionen som for at forsvare Græn-serne, indtil Danmarks Riges Raad kan give Betænkning derom. Sj. T. 23, 124.

— Ligelydende Miss. til Mogens Kaas, Rigsraad, om at

¹ Tr.: Cawallin, Lund Stifts Herdaminne II. 10 f.

give Kaptejnerne Ordre til at være færdige til at marchere med Fodfolket, naar han aviseres derom af Hr. Giert Rantzau. Udt. i Sj. T. 23, 124.

29. Nov. (Sorø). Miss. til Gunde Lange paa Koldinghus eller Fogden i hans Fraværelse om straks at sende ovenstaaende Brev til Hr. Albret Skeel, hvor han findes. Udt. i Sj. T. 23, 124 b.

— Miss. til Hr. Giert Rantzau om, naar fornødent gøres, at avisere Hr. Albret Skeel om at opbringe Rytteriet og Mogens Kaas om at opbringe Fodfolket til Defension. Udt. i Sj. T. 23, 124 b.

— Miss. til Ritmestrene i Jylland, Fyen og Sjælland om at have deres Ryttere, vel monterede, rede og møde med dem i Kolding eller hvor Nøden kunde kræve det, naar de tilsiges derom af Hr. Albret Skeel. K. Udt. i Sj. T. 23, 123.

— Miss. til Rentemestrene om at forhandle med Marcus Dyre, som Offe Høg anbefaler, om idelig at rejse mellem Danmark og Sverrig, for at Prinsen under denne Kristenhedens sælsomme Tilstand kan faa nogen vis Kundskab. Endvidere skulle de skaffe Underhold og Tærepenge til 1 eller 2 Liggere, som desuden idelig kunne være paa Vej fra disse Steder. Sj. T. 23, 123.

— Miss. til Offe Høg. Da Prinsen har ladet gøre Anordning om ordinære Bud fra ham, skal han avisere om alt fornødent, særlig hvis han erfarer noget om de polske Foretagender mod Tyskland eller Mark Brandenburg. Hvad Certifikatserne angaar, kan han, som af sig selv, spørge Raadet, hvorledes det mener, at disse bekvemst kunne stilles, eller ogsaa saa vidt muligt hjælpe de trafikerede Danske, dog saaledes at der intet sker, som kan være inoportunt eller foraarsage Alteration. Hvad angaar Claus Vent og hans Hustru, mener Prinsen, at de skulle frigives („unslaais“) af deres Arrest; hvis nogen har noget at klage over Claus Vent, maa han selv tiltale ham; deres Skilsmisse og Ægteskabssag kan henstilles til Retten i Sverrig, hvor deres Forum nu er. Sj. T. 23, 123 b.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Da han har andraget angaaende nogle Oldensvin, hvorved Kronen skal komme til kort, mener Prinsen, at det, saafremt det ikke er billigt, at det

forbliver ved det, som det fra Arilds Tid har været sædvanligt, vil være raadeligt, at der tages Dom derpaa og at der procederes lovligt deri, saa vidt ske bør. Sk. T. 5, 190.

29. Nov. (Sorø). Miss. til Mogens Kaas. Foranlediget ved hans Erklæring om Fiskeriet i Brandstrup, mener Prinsen det rimeligt, at han meddeler Præsten, at denne, hvis han mener at komme til kort deri, maa tale lovligt paa Sagen eller erhverve Befaling til gode Mænd om at undersøge Sagen og dømme i den. J. T. 7, 383.

— (**Vordingborg**). Miss. til Mogens Kaas. Prinsen har erfaret, at Niels Ifversen af Vordingborgs Skude, ladet med Kronens Kalk, er dreven paa Grund og ikke kan komme af Grunden igen, medmindre den bliver losset. Han skal derfor lade Skuden losse enten til Lands eller til Vands og derefter hjælpe den af Grunden. J. T. 7, 379.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Vordingborg. Prinsen har bevilget, at M. Anders Errebo maa lade sig høre i Vordingborg og siden lovlig blive kaldet til det nu ledige Kald. K. Udt. i Sj. T. 23, 122 b.

4. Dec. (Møen). Aab. Brev om, at Christen Lauritsen, Landsdommer paa Møen, indtil videre for sin Bestilling maa nyde den Gaard Harbøl¹, som han nu bor i, kvit og frit, dog skal han holde Gaarden ved god Hævd, saafremt han ikke vil have forbrudt dette Brev. Sj. R. 18, 73. K.

— Aab. Brev om, at Madts Lauritsen, Herredsfoged i Vester Herred paa Møen, indtil videre for sin Bestilling maa nyde Gaarden Nygaard, som han nu bor i, kvit og frit, dog skal han holde Gaarden ved god Hævd, saafremt han ikke vil have denne Benaadning forbrudt. Sj. R. 18, 73. K.

— Ligelydende Bevilling for Hening Seye i Budtsemark, Herredsfoged i Øster Herred paa Møen, paa hans Gaard. Udt. i Sj. R. 18, 73 b.

— Aab. Brev om, at Uldrik Hansen, Byfoged i Stege paa Møen, indtil videre aarlig maa oppebære 3 Pd. Korn af Lensmanden paa Møen for sin Bestilling. Sj. R. 18, 73 b.

¹ Haarbølle, Møen.

4. Dec. (Møen). Miss. til Hr. Giert Rantzau om straks at sende medfølgende halv Læst Vildtbrad, som Prinsen sender ham med Christopher Jæger, ud til Kongen. J. T. 7, 379 b. K.

— Miss. til Gunde Lange om at lade Christopher Jæger faa en halv Læst Vildtbrad og skaffe ham til Haderslev dermed. J. T. 7, 379 b. K.

7. Dec. (—). Miss. til Peder Basse. Prinsen har bevilget, at de 2 Havne- og Skovridere paa Møen for deres Bestilling maa nyde de Gaarde, de bo i, kvit og frit, dog skal han flittig tage Vare paa, at de føre tilbørligt Tilsyn med Vrag og andet og med Skovene. K. Udt. i Sj. T. 23, 124 b.

— Miss. til Peder Basse. Da den Skude med Havre, som han har sendt til København, ikke er fremkommen, men er bleven hindret af Storm og Uvejr, og da en Del af Havren er bleven fordærvet, bevilger Prinsen, at Skipperen alligevel maa faa sin Fragt og at Peder Basse maa sælge Havren saa dyrt som muligt. Udt. i Sj. T. 23, 124 b.

— Aab. Brev, hvorved Prinsen tillader, at Jomfru Anne Steensdatter, der har berettet, at hun har en Gaard i Fierrested Sogn i Luggude Herred i Skaane, men kun den ene Gaard i denne Egn, maa sælge denne Gaard til hvem hun vil. Erik Steensen til Syllestedgaard skal paase, at hun faar Fyldest for Gaarden. Sk. R. 4, 364 b.

8. Dec. (Antvorskov). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1625 at regne, for Claus Daa til Borreby, Rigsraad, paa Draxholm Slot og Len [ligelydende med Forleningsbrevet af 30. April 1622 for Oluf Rosensparre, naar undtages, at der i Genanten nævnes 520 Gæs i Stedet for 500 Gæs]. Sj. R. 18, 74 b.

9. Dec. (—). Miss. til Peder Basse. Da Salpetersyderen paa Møen har beklaget sig til Prinsen over, at hans Løn er saa ringe, at han ikke kan underholde sig deraf, har Prinsen bevilget, at han af Stege Bys Jord maa faa 6 Skpr. Land nærmest ved Salpeterhytten til at saa i og bruge. Den Aske, som han begærer til Salpeterhytten, skal han skaffe sig selv ligesom andre Salpetersydere. K. Udt. i Sj. T. 23, 125.

9. Dec. (Antvorskov). Miss. til Peder Basse om at erklære sig paa medfølgende Supplikation, hvori Jens Hansen beklager sig over, at Peder Basse formener ham at nedsætte sig i Stege. Udt. i Sj. T. 23, 125.

10. Dec. (—). Miss. til Hans Lindenov. Da Bonden i Birkendegaard er død og Prinsen maaske vil forlene Gaarden til en af Hoftjernerne, skal Hans Lindenov lade Enken blive siddende i den og maa ikke bortfæste den, førend han erfarer Prinsens Vilje herom. K. Udt. i Sj. T. 23, 125.

11. Dec. (—). Miss. til Hans Lindenov. Prinsen har ladet ham vide, at han var til Sinds, at Skovrideren i Draxholm Len tillige skulde have Tilsyn med Vesterbygaards Skove, at intet Vildt blev ødelagt deri af fremmede Skytter. Da Lambret Kæmner nu bor i Vesterbygaard og hans Formand har haft Kongens Bestalling paa at have Tilsyn med Skovene, bevilger Prinsen, at Lambret Kæmner maa beholde denne Bestilling, saalænge han forestaar den troligt, og indtil Prinsen træffer anden Ordning. K. Sj. T. 23, 125.

12. Dec. (—). Miss. til Rentemestrene om at udlægge Degnetienden af Solberig By til den, som den med Rette tilkommer, da Prinsen, efter at Kongen har fornøjet Præsten hans Part, heller ikke vil, at Degnen skal miste noget deraf. K. Udt. i Sj. T. 23, 125 b.

— Miss. til Lensmændene¹ over begge Rigerne om at lade holde Bededage i Danmark og Norge den 15., 16. og 17. Marts. Sj. T. 23, 125 b. K.

— Miss. til Landsdommerne¹ om at lade Afholdelsen af Bededagene forkynde paa Landstinget, for at enhver kan vide at rette sig derefter. Sj. T. 23, 125 b.

— (**Rotenburg**). Bestalling for Jørgen Roer som Kaptejn. Han skal i Danmark antage 300 gode og til Krigsvæsen dygtige Mand af Landfolket efter den udvalgte Prinses Anvisning, hvilke han siden skal føre til de Steder, hvor Kongen har indkvarteret sin Armé; han skal allevegne holde god Disciplin og godt Regimente over dem, saa ingen kan klage over dem. Sj. R. 18, 78. K.

¹ De opregnes alle.

12. Dec. (Rotenburg). Ligelydende Bestallinger for Didrich Wedtmeyer, Major, Adam Keechlhase, Kaptejn, Johan Stebsshorn, Noelaus Malchow, Jens Bay, Julius Christian Lex og Hendrik Hæsse. Udt. i Sj. R. 18, 78 b.

13. Dec. (—). Miss. fra Kongen til den udvalgte Prins. Kongen har bestemt at oprette et Regiment af de udskrevne danske Knægte og lade det føre ud til sin Armé og har i den Anledning ladet udgaa aabne Patenter til adskillige Kaptejner om at antage et Antal af de udskrevne Landfolk, gode og til Krigsvæsen dygtige Mænd, og føre dem ud til Arméen. Prinsen skal lade gøre Ordinans om Udsøgningen af disse Folk, saa de Folk, der ere dygtige til Krigsvæsen, ikke forbigaas. Sj. R. 18, 78 b. K.

14. Dec. (Antvorskov). Aab. Brev om, at Mester Jacob Hoegenwaldt, Prinsens Livbarber, i Helsingør maa holde et godt forsynet og vel instrueret og i alle Maader ustraffeligt Apothek, hvori der bør findes alle de Materialier, som gøres fornødne til et fuldkomment Apothek; dog skal han, da han ved sin daglige Tjeneste hos Prinsen er forhindret i at være til Stede, holde en dygtig Svend, der i alle Maader forstaar at omgaas vel med Apothekeriet, hvilken Svend først skal overhøres og eksamineres af Medici i København eller Apothekerne samme-steds. Mester Jacob maa tillige holde en Vinkælder, hvor der skal findes god Rhinskvin. Han skal til Lensmanden paa Kronborg udgive en Forpligtelse om, at han i alle Maader vil holde Apotheket og Vinkældereren ustraffeligt. Det forbydes alle at præparere Medikamenter, som bør præpareres i et Apothek, saafremt de ikke ville straffes for Ulydighed mod Kongens Befaling. Sj. R. 18, 79. K.

— Miss. til Ernst Normand. En, ved Navn Hans Pofvelsen, har udkældt Jesper Tomassen, forhen Borgemester i Skelskør, paa hans Ære og er derfor bleven dømt til at bøde for sin Forseelse efter Stadsretten. Da Jesper Tomassen mente, at Hans Pofvelsen burde straffes højere, har han indstævnet Sagen for Landsdommeren, hvorefter Hans Pofvelsen paa Landstinget har forpligtet sig til at rømme Byen til Paaske 1625. Da Hans Pofvelsen ikke har rettet sig efter denne Forpligtelse, men i mange Maader anstiller sig trodsig, skal Ernst

Normand give ham Tilhold om i alle Maader at efterkomme sin Forpligtelse. K. Udt. i Sj. T. 23, 126 b.

14. Dec. (Antvorskov), Miss. til Claus Daa. Prinsen har eftergivet Byfogden i Nykøbing den Forseelse, han havde begaaet ved at opskrive et Stykke Lærred i Sidtse Gubs Bo, som ikke er ført til Indtægt for Kongen. Udt. i Sj. T. 23, 127.

— (**Rotenburg**). Miss. fra Kongen til Hr. Albret Skeel. Det er blevet berettet Kongen, at Jens Andersen, Borger i Ribe, i Nødværge har dræbt sin Broder Hans Andersen og af Dannemænd paa Ribe Byting er bleven svoren til sin Fred igen, saaledes som medfølgende Sandemændstov viser, hvorfor man har anmodet Kongen om at bevilge Jens Andersen Lejde. Da Sagen kræver grundig Viden, inden Lejde kan bevilges, skal Hr. Albret Skeel erkyndige sig godt om, hvorvidt de Vidnesbyrd, hvorpaa Sandemændstovet er funderet, ere rigtige og om Sagen er gaaet til, som det berettes, og siden erklære sig til Kongen derom. J. T. 7, 379 b. K.

15. Dec. (Antvorskov). Miss. til Eske Brock og Christen Holck. Hr. Søfren Jensen, Sognepræst i Vedelby¹ i Sønder Herred i Jylland, har begæret Stævning over Niels Krag, Landsdommer i Nørrejylland, for en Dom, som denne har stadfæstet over ham, hvorved han er bleven kendt skyldig i Drabet paa Jesper Haufgaard og dømt fredløs, hvorved han mener, at der er gjort ham højlig Uret. De skulle indstævne Parterne for sig og dømme deri. J. T. 7, 380.

16. Dec. (—). Aab. Brev om, at Sidtsel Søfrensdatter, M. Hans Staffensens Enke, maa blive boende i Roskilde og være fri for al kongelig og borgerlig Skat og Tyng. Hun maa brygge sit eget indavlede Korn og Kornet af de Tiender, hun har i Fæste, i Øl. Sj. R. 18, 74. K.

— Aab. Brev om, at Antoni Flores, der er antaget til Kaptejn over det ene Kompagni sjællandske Knægte, og alle Officererne under ham, nemlig Hans Augustinesen, Løjtnant, Frants Christensen, Niels Pedersen og Jens Nielsen, Sergenter, Johan Kedtler, capitaine des armes, Anders Clausen, Gefreiter,

¹ Vejlbj, Sønder H., Randers A.

og Korporalerne, som nu ere hos ham, maa nyde de dem af Kongen for deres Bestilling tillagte Gaarde kvit og frit, saalænge de betjene deres Bestilling indenfor eller udenfor Riget. Sj. R. 18, 77 b. K.

16. Dec. (Antvorskov). Miss. til Ernst Normand om at lade Antoni Flores's Officerer og Soldater indkvartere i sine Len [Antvorskov og Korsør] og paase, at Officererne lade sig nøje med det, som Bonden spiser ved sit eget Bord, og at de gemene Soldater gaa til Bords med Bondens daglige Folk. For at de, som nylig ere blevne antagne og endnu ikke forstaa at omgaas med deres Gevær, [kunne blive indøvede deri], skal han lade et halvt Hundrede indkvartere her i Byen [Slagelse], for at de kunne være ved Haanden og daglig ekserceres. Fremfor alt skal han paase, at Soldaterne ikke gøre Bønderne nogen Overlast, saafremt de ikke ville straffes af ham og Kaptejnen. Sj. T. 23, 129. K.

— Aab. Brev om, at Jacob Augustissen, der tidligere har ladet sig høre paa Prædikestolen, maa kaldes til det første ledige Degnekald i Sjælland. Sj. R. 18, 79 b. K.

— Aab. Brev om, at Professorerne ved det adelige Akademi i Sorø maa nyde de samme Privilegier som Professorerne i København, særlig at de sise frit maa købe den Vin, som de forbruge i deres egne Huse. Sj. R. 18, 79. K. (Tr.: Tauber, Sorø Academie under Chr. IV og Fr. III. Aktst. S. XVIII).

— Miss. til Universitetet i København. Da en Person, ved Navn Baltser Møller, der har indladt sig med et Kvindfolk og avlet Børn med hende i sin Hustrus levende Live, nu har begæret at blive benaadet og faa dette Kvindfolk til Ægte, da hans Hustru imidlertid er død, skal det overveje denne Sag, erklære sig om, hvor vidt det mener at man med god Samvittighed kan gaa, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sj. T. 23, 129 b.

— Miss. til Axel Arenfeldt. Da Claus thor Schmede skal have sendt allehaande Proviant til Kongens Lejr og det er berettet Prinsen, at Axel Arenfeldt har faaet Ordre fra Kongen til straks at betale Claus thor Schmede denne Proviant, befales det ham i saa Tilfælde at rette sig efter Kongens Ordre, hvis han kan afse Pengene. Sj. T. 23, 129 b. K.

16. Dec. (Antvorskov). Miss. til Holger Rosenkrantz om at modtage de Penge, som Fru Anne Wittrup leverer ham, og som hun skylder Kongen, sætte dem i Forvaring og siden mod nøjagtig Kvittans levere dem til den Renteriskriver, som faar Ordre til at føre dem ud til Kongen. F. T. 3, 871.

— Miss. til Christopher Urne. Da Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Embedsmand paa Odensegaard, har faaet Ordre til at modtage nogle Penge, som Fru Ane Wittrup skyldte Kongen, skal Christopher Urne modtage disse Penge, give Kvittans for dem og derefter sende dem til Kongen. Ligeledes skal han modtage den Rente og de Penge, som Kongen har bevilget hende at maatte betale i København. Sj. T. 23, 130. K.

— Miss. til Christopher Urne om straks at paatage sig Axel Arenfeldts Bestilling, da denne iligen skal begive sig til Kongen. K. Udt. i Sj. T. 23, 130.

— Miss. til Christopher Urne og Sten Villomsen. Da den ny Havn, som Kongen har ladet anlægge ved Helsingør, igen skal være indbrudt, skulle de snarest begive sig derned, tage nogle forfarne Mænd til sig, med Flid undersøge Sagen og erklære sig om den til Prinsen. K. Udt. i Sj. T. 23, 130.

— Miss. til Jørgen Urne. Hr. Hans Andersen, Sognepræst i Mielby paa Halsnes, har ansøgt om, at han paa Grund af sit Kalds Ringhed maa faa Kronens Part af Korntienden af Sognet, som en Bonde i Ellingegaard i Frederiksborg Len hidtil har haft i Fæste, og som Kongen har befalet Jørgen Urne igen at annamme til Ladegaarden for Foderets Skyld. Da Prinsen har erfaret, at der nu desforuden er nødtørfigt Foder til Ladegaarden, har han bevilget, at Præsten maa faa Tienden i Fæste, indtil Kongen giver anden Ordre. Sj. T. 23, 130.

— Miss. til Mogens Kaas om, at han maa rejse over til Jylland en 3 Ugers Tid, dog skal han sørge for, at alt gaar skikkeligt til i Lenet [Kbhvn.] i hans Fraværelse. Udt. i Sj. T. 23, 130 b.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd i Sjælland. De skulle i deres Sted, som efter indlagte Fortegnelse have ladet sig antage i deres Len, igen udskrive andre unge og stærke

Karle til Soldater. Siden skulle de hjælpe de andre, som Prinsen beholder, med at faa deres Korn solgt og at faa deres resterende Løn, saa de kunne udmontere sig tilbørligt med Klæder og i andre Maader. — Register over, hvor mange Knægte der skulle udtages i hvert Len: Fru Karen Rostруп (Solte Len) 4, Jost Høg (Sorø Len) 18, Jacob Ulfeldt (Ringsted Len) 15, Hans Lindenov (Kallundborg Len) 23, Jørgen Urne (Kronborg Len) 19, Alexander Papenheim (Holbæk Len) 25, Mogens Kaas (Københavns Len) 38, Frederik Reedtz (Trygevelde Len) 26, Mogens Pax (Roskilde Len) 16, Palle Rosenkrantz (Vordingborg Len) 32, Claus Daa (Dragsholm Len) 28, Jørgen Urne (Frederiksborg Len) 9. Sj. T. 23, 130 b. K.

16. Dec. (Antvorskov). Miss. til Hr. Kansler og Tage Thott om at begive sig til Sorø for at forhøre Sorø Regnskaber, da Prinsen denne Gang vil have de højlerde forskaaede derfor, indtil man kan faa Kongens Vilje derom at vide, da Maribo og Sorø Regnskaber nu konkurrere, og da der desuden har været Pest i Bispens Hus. Sj. T. 23, 131. K.¹

— Miss. til Ernst Normand. Da Skipperne Hans Jensen, Niels Pel, Pofvel Lambretsen, Niels Alsing og Laurits Koeste have klaget over, at de have gjort en Rejse til Werneminde med Kongens Folk og Gods, men ikke faaet nogen Fragt derfor, skal Ernst Normand forhandle med disse Skippere, saa de faa noget maadeligt for deres Rejse. K. Udt. i Sj. T. 23, 131 b.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Da Præsten i Harrested har fæstet et Fiskeri i en Aa af afdøde Vilhelm Dresselberg og det er ubilligt, at Fiskeriet skal fæstes til en anden, medmindre Præsten lovlig kan findes derfra, har Prinsen bevilget, at Præsten fremdeles maa beholde Fiskeriet. Sj. T. 23, 131 b. K.

— Miss. til Hans Lindenov. Med Hensyn til den Jord, som Oluf Nielsen i Bierre begærer at maatte faa, da den tidligere har ligget til hans Gaard, medens den nu er fæstet til og bruges af Jens Albritsen, maa han gøre, som han selv finder gavnligst. Sj. T. 23, 132.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Da Anders von Boe-

¹ Tr.: Tauber, Sorø Acad. under Chr. IV og Fr. III. Aktst. S. XVIII.

kelen, Vagtmester paa Varberg, har klaget over sin Løns Ringhed, skal Mogens Gyldenstjerne lade ham faa ligesaa meget i Løn, som andre Vagtmestre paa Fæstningerne faa. Sk. T. 5, 187 b.

16. Dec. (Antvorskov). Miss. til de skaanske Raader om at levere de 12,000 Rdlr., som Kongen har befalet dem at betale paa Kronborg i Stedet for den Smaatold og Rørstold, som de oppebære til Garnisonernes Underhold sammen med den ny Forhøjning, til Axel Arenfeldt¹ til Liusholt, Rentemester, saasnart de faa saa meget ind af Tolden, eller gøre ham Indvisning hos nogle af Tolderne enten i København eller andre Steder, hvor det synes dem bedst belejligt, hvor han saa kan faa Penge til at betale de Købmænd og andre med, som han paa Kongens Vegne skylder Penge. Sk. T. 5, 187 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Prinsen har eftergivet den Forseelse, som Laurits Thuesen i Lounedt har begaaet med sit Søskendebarn, saa han herefter maa være utiltalt for den Sag. Sk. T. 5, 188.

— Miss. til Tagge Thott og Christoffer Ulfeldt om straks efter Jul at begive sig til København eller hvor de andre Raader, der ere forordnede til at blive hos Prinsen i Kongens Fraværelse, opholde sig, saa de, hvis noget forefalder, kunne meddele Prinsen deres Raad. (Tilføjelse i Brevet til Tagge Thott: Han maa dog vente, indtil hans Hustru er forløst, men derefter skal han straks indstille sig). Sk. T. 5, 188.

— Miss. til Jacob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz. Naar Adelen, som Prinsen har ladet forskrive til Nyborg til 3. Febr., kommer did, skal han efter den paa den sidste Rigens Raads Forsamling i Antvorskov gjorte Afsked foreholde den, at da alle andre Rigens Stænder i denne Tid ere saaledes belagte med Kontribution, at man ikke kan anmode dem om mere i Aar, anmodes de om til Underhold af de 600 Ryttere, som det er raadslaaet om at holde i Fyrstendømmet, hvis der

¹ I Overskriften til Brevet nævnes kun Axel Arenfeldt, men i selve Brevet tillige Christopher Urne; dog siges hele Tiden i Brevet: hannom, ikke dennom.

skulde ske et uformodet Indfald, at yde en Bevilling ikke alene af deres Jordegods, men ogsaa af deres Rostjeneste, som de skulle holde af Lenene, for at de rige kunne hjælpe de fattige, saaledes som de efter deres egen Diskretion nærmere kunne vide at proponere det. Hvis Jacob Ulfeldt ikke kan være til Stede til den Tid, skal Holger Rosenkrantz i hans Sted tiltage Hr. Albret Skeel til Fussingøe, Embedsmand paa Riberhus, for at denne Befaling dog paa det flittigste kan blive forrettet. F. T. 3, 871.

16. Dec. (Antvorskov). Miss. til Peder Basse og Otte Brahe Stensen om førstkommende 3. Febr. at møde i Nyborg, hvor Prinsen har beordret Jacob Ulfeldt, Danmarks Riges Kansler, og Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Rigsraad, Embedsmænd paa Nyborg og Odensegaard, til paa Kongens og Prinsens Vegne at forhandle noget med dem, som er Riget magtpaaliggende. Sj. T. 23, 132. K.

— Ligelydende Miss. til Otte Marsvin og Hendrik Hvitfeldt i Skaane, Corfits Rud og Jørgen Brahe i Fyen, Hr. Jørgen Skeel, Knud Gyldenstjerne, Niels Krag og Erik Juel i Jylland. Udt. i Sj. T. 23, 132.

— Miss. til Johan Friis. Da der er Trætte mellem Erik Bilde til Møllegaard, Landsdommer paa Langeland, og Fru Hilleborg Pors til Hiortholmb angaaende et Gaardfæste, befales det ham paa Kongens Vegne at oppebære Gaardfæstet, da det er tildømt Kongen. F. T. 3, 872.

— Miss. til Medicus i Odense om at have Indseende med Apothekerne der. F. T. 3, 873. (Tr.: CCD. IV. 332).

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Marqvor Bilde, Befalingsmand paa Rugaard, har begæret det paa medfølgende Fortegnelse opførte Gods til Mageskifte af Hospitalet i Odense, skal Holger Rosenkrantz snarest erklære sig, om nævnte Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Hospitalet. F. T. 3, 873.

— Miss. til Corfits Rud og Jørgen Brahe. Da Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Befalingsmand paa Odensegaard, paa egne og Medarvingers Vegne har begæret Befaling til dem om at begive sig til Lindved for at optage Axel Brahes Brevkister og Skrin, skulle de, naar alle Axel Brahes Arvinger anmode dem derom, begive sig til Lindvedgaard og optage alle

deres Brevkister og Skrin, saa Brevene efter den til gode Mænd allerede udstedte Befaling om at være til Stede ved deres Jævning og Afkald kunne blive førte til Stede og blive tilstillede enhver, som kan være berettiget til dem. F. T. 3, 874.

16. Dec. (Antvorskov). Miss. til Jørgen Brahe og Corfits Rud. Marqvort Bilde, Befalingsmand paa Rugaard, er af sit eget Gods og af Nakkebølle Gaard og Gods takseret for 4 Heste, hvoraf hans Søster¹, der er forlenet med Nakkebølle Gaard og Gods, skal holde de to. Da Nakkebølle Gaard og Gods ved Rigens Ret er udlagt i Betaling til nogle Godtfolk, men Rostjenesten alligevel bør holdes deraf, skulle de af nævnte Gaards og Gods Indkomst udlægge en vis Besolding, som han aarlig skal have deraf, hvorefter han saa skal holde Rostjenesten, naar den paabydes. F. T. 3, 874.

— Miss. til unge Henning Valkendorf. Da der med det første skal holdes Skifte efter afdøde Fru Karen Skram, i hvilket Skifte Befalingsmand paa Hindsgafvel Slot Hans Pogwisch's Børn ere interesserede, skal han paatage sig Værgemaalet for Hans Pogwisch's Børn baade paa Skiftet og siden og paase, at der sker dem deres Ret. F. T. 3, 875.

— Miss. til Christen Holck og Hr. Albret Skeel. Da der er klaget over, at der er paalagt Asmild Klosters Tjenere for stor og ulidelig Soldaterskat, skulle de undersøge den Sag og eftergive dem noget, hvis de besværes for stærkt, saa de kunne blive ved Magt. J. T. 7, 380 b.

— Miss. til Eske Brock om at undersøge, om den Gaard i Essendrup i Galten Herred, som Christen Søfrensen bor paa, skylder mere end 1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg, 4 Skpr. Havre, 1 Fjerd. Smør, 8 Sk. Leding, 10 Sk. grot og 39 Skpr. Malt, og hvis det viser sig, at den skylder mere, end han har berettet, da erklære sig, om Knud Gyldenstjerne har gjort Kongen fuldkommen Fyldest for den. J. T. 7, 380 b.

— Miss. til Hr. Ulrik Sandberg. Da det er berettet Prinsen, at Niels Skade har forjaget sin Hustru, Fru Rigitze Grubbe, og har overfaldet hende i Kirken af den Aarsag, at han har et løsagtigt Kvindfolk hos sig, skal Hr. Ulrik Sand-

¹ Anne Bilde g. m. Ejler Brockenhuus til Nakkebølle.

berg give Niels Skade Tilhold om at afskaffe dette løsagtige Kvindfolk og forholde sig tilbørligt mod sin Hustru. Kommer der yderligere Klager over ham, skal Ulrik Sandberg tage Stævning over ham, saa han kan blive straffet for sin Uskikkelighed. J. T. 7, 381.

16. Dec. (Antvorskov). Miss. til Niels Friis til Skombrstrup. Da Embedsmand paa Dronningborg Slot Eske Brocks Erklæring gaar ud paa, at de 2 Gaarde i Lierberrig, som Niels Friis har begæret til Mageskifte, ligge belejligt for Slottet og for Herlighedens Skyld ikke kunne mistes, saa han ikke kan faa Gaardene, skal han begære Vederlag andensteds i Dronningborg Len. J. T. 7, 381. K.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Randers om at sende Rasmus Steensen, der en Tid lang har været holdt fængslet i Randers, til Tugthuset i København. J. T. 7, 381 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. Da Mogens Kaas, Rigsraad og Befalingsmand i Mariager Kloster, nu rejser til Kongen, skal han i Forening med Christen Holck, Rigsraad og Befalingsmand paa Silkeborg Slot, mønstre Soldaterne og rette sig efter Missivet til Christen Holck og Mogens Kaas. J. T. 7, 381 b.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus. Af hosfølgende Supplikation kan det se, hvad nærværende Supplikant har andraget. Det skal snarest erklære sig herpaa og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 7, 381 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Da Mogens Kaas, Befalingsmand paa Københavns Slot, har begæret noget Gods i Ribberhus Len, nemlig 1 Gaard, kaldet Østerdebel, og 1 Gaard og 1 selvegen Bondegaard i Skiedtsbil i Lunde Sogn i Vester Herred, til Mageskifte, skal Albret Skeel snarest erklære sig, om dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet, og indsende Erklæring til Kancelliet. J. T. 7, 382.

— Aab. Brev, hvorved det, da der finder stor Uskikkelighed Sted paa Island, idet en Del Kvindfolk lade sig beligge og ikke ville tilstaa, hvem der er Barnefader, maaske fordi de for en Dels Vedkommende have avlet Børnene med Slægtninge, alvorlig befales Kongens Embedsmænd, Fogder og andre, der have noget at befale paa Kongens Vegne, at de, naar nogen Kvinde saaledes lader sig beligge og ikke vil angive

Barnefaderen, paa det flittigste skulle lade dem eksaminere og, hvis de ikke ville bekende, sende dem ned til København, for at de kunne faa deres fortjente Straf, da de haardnakket fremture i deres Synd. N. R. 4, 358 b¹.

17. Dec. (Antvorskov). Instruks for Antoni Flores's og hans Soldaters Forhold under Indkvarteringen i Antvorskov Len. Sj. R. 18, 80. K. (Tr.: CCD. IV. 333).

— Miss. til Jørgen Hundorp. Der er bevilget Christian Grubbe 3 Tdr. Vildtbrad aarlig, for at han ikke skal skyde paa sit Gods paa Møen. Fra 1618 til Mikkelsdag 1624 har han kun faaet 4 Tdr., men skulde have haft 18, saa der resterer 14 Tdr. Jørgen Hundorp skal straks sende Christian Grubbe Halvdelen deraf. Udt. i Sj. T. 23, 127.

— Miss. til Hans Lindenov om snarest at erklære sig paa en Supplikation fra Bønderne i hans Len [Kallundborg], hvori de klage over, at han formener dem deres aarlige Ildebrændsel. K. Udt. i Sj. T. 23, 127.

— Miss. til Ernst Normand. Da Ørsløf Mølle maa holdes vedlige med Bekostning og alligevel ikke kan udrede sin Landgilde, skal han undersøge, om noget af Landgilden kan lægges paa en Vejmølle og noget paa den Mølle, som ligger nedenfor Vandet. Hvad Mølleren giver af den Gaards Eje, som han selv bruger, og hvad der bliver til Rest af Møllens Landgilde skal anslaaes i Hartkorn, og han skal undersøge, om de 3 Byer, hvis Enge have Gavn af Møllens Ødelæggelse, kunne udgive det, saa Kronen kan være holden derved. Sj. T. 23, 127. K.

— Miss. til Rentemestrene og Sten Villomsen om, at Holmens Folk, naar de ere hjemme, maa faa deres Underholdning hjemme i deres Huse i Stedet for paa Holmen. Lucas Hendriksen, der har tilbudt sin Tjeneste som Kaptejn til Skibs, maa antages som Løjtnant. Sj. T. 23, 127 b. K. (Tr.: KD. V. 88).

— Miss. til Dr. Hans Reisener om at forordne en dyg-

¹ Tr.: M. Ketilson, Forordn. til Island II. 348 f. Stephensen og Sigurðsson, Lovsaml. for Island I. 211 f.

tig Person til Degnekaldet i Høfvelse i den nu afdøde Degns Sted. K. Udt. i Sj. T. 23, 127 b.

17. Dec. (Antvorskov). Miss. til Rentemestrene om at forhandle med Kobberstikkeren om at stikke de gamle Runemonumenter, der er fundne eller kunne findes her i Riget, og som angaa den danske Historie, i Kobber. Da Dr. Oluf Worm er forordnet til at rejse rundt i Riget for at optegne og afridse de Runemonumenter, der findes, skulle de gøre ham Forlæg med Tærepenge til Rejsen. De skulle fra Tøjhuset sende 300 nye Musketter paa 14 Pd. Kugler med Tilbehør, 100 Bundter Lunter, 1 Centner Bly og 2 Centner Krudt til Antvorskov. Sj. T. 23, 128. K.¹

— Miss. til Dr. Oluf Worm om at rette sin Lejlighed efter at rejse omkring i Riget, hvor der findes Runemonumenter angaaende den danske Historie, og med al Flid lade dem optegne og afridse. Rentemestrene have faaet Ordre til at lade ham faa Penge til Rejsen. Sj. T. 23, 128 b. K.².

— Miss. til Rentemestrene om straks at indkræve de Penge, som ere lovede til Kongen for det ostindiske Kompagni, og give Forloverne Bevis for Pengenes Betaling, indtil Kongens Kvittans kan fremkomme. K. Udt. i Sj. T. 23, 128.

— Miss. til Rektor og de theologiske Professorer ved Københavns Universitet om, at de, da der er stor Uenighed i Religionen, skulle have flittigt Tilsyn med, at ingen Professor antages i Akademiet, medmindre han i Forvejen deklarerer at tilhøre den Augsburgske Trosbekendelse 1530 („ad vere Augustanæ confessionis anni 30“). K. Udt. i Sj. T. 23, 128. Orig. i Konsistoriets Ark. Pk. 190. (Tr.: Ny kirkehist. Saml. V. 611. Dsk. KL. III. 117. Jvfr. CCD. IV. 332 f.).

— Aab. Brev om, at Borgerskabet i Helsingborg, der har klaget over, at der er stor Mangel paa Salt og Vin i Byen, fordi det spanske Kompagni endnu ikke er kommet saaledes paa Fode, som det burde sig, i en 2 Aars Tid maa tilhandle

¹ Tr.: Nord. Tidsskr. for Oldkynd. I. 291.
for Oldkynd. I. 290 f.

² Tr.: Nord. Tidsskr.

sig Salt og Vin i Sundet, dog skulle Borgerne, som tilbuddt, oprette et Kompagni med Borgerne i Landskrone, indtil det andet spanske Kompagni kommer i sin rette Svang. Sk. R. 4, 364.

17. Dec. (Antvorskov). Miss. til Knud Grubbe. Da Christopher Ulfeldt til Svenstrup, Rigsraad og Befalingsmand paa Laugholm, har faaet Ordre til at komme herved for at blive her nogen Tid, skal Knud Grubbe i hans Sted begive sig til Fæstningen, blive der, indtil Christopher Ulfeldt kommer tilbage, og paase, at alt gaar skikkeligt til baade paa Fæstningen, i Byen og paa Landet. Sk. T. 5, 190.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Haderslev. Da Niels Enevoldsens Enke har klaget over, at hendes Tilgodehavende efter hendes afdøde Husbonde forholdes hende af mange, befales det dem at yde hende al mulig Hjælp til at faa Tilgodehavendet ind, hvem det saa end er der skylder hende. J. T. 7, 382.

18. Dec. (—). Aab. Brev om, at det er berettet Prinsen, at Karen Hansdatter udenfor Ægteskab har avlet et Barn med Biørn Bendtsen, hvilket Barn siden er død af Pest i Lund i Skaane og begravet sammesteds, saaledes som Godtfolk i Lund have vidnet i Byfogdens Nærværelse den 30. Nov. 1625, og som yderligere kan bevises med Raadstuevidne af 18. Okt. i Aar i Lund. Prinsen har derefter eftergivet hende og andre deri interesserede deres Forseelse, saalænge Vidnerne staa ved Magt og det ikke kan bevises, at Barnet er omkommet paa anden Maade. Sj. R. 18, 80 b. K.

— Miss. til Mogens Pax. Da der er Trætte mellem Jacob Ulfeldt, Landsdommer i Sjælland, og hans Naboer angaaende Kronens og Klosterets [Ringsted] Gods, skal Mogens Pax sidde i Landsdommers Sted, naar den Sag skal procederes og paadømmes. Udt. i Sj. T. 23, 128.

— Miss. til Palle Rosenkrantz om til de unge Herrers Hofholdnings Fornødenhed i Sorø hver Uge i 5 Maaneder at sende 4 Lam, 8 Græs, 7 Par Høns og 3¹/₂ Ol Æg fra Vordingborg Len til Sorø. Køkkensriveren skal modtage det og give Kvittans derfor. Sj. T. 23, 128 b. K.

— Miss. til Mogens Pax om hver Uge i 5 Maaneder at

sende 2 Lam, 4 Gæs, 4 Par Høns og 2 Ol Æg fra Roskilde Len til Sorø. Udt. i Sj. T. 23, 129.

18. Dec. (Antvorskov). Miss. til Jacob Ulfeldt om hver Uge i 5 Maaneder at sende 2 Lam, 4 Gæs, 4 Par Høns og 2 Ol Æg fra Ringsted Len til Sorø. Udt. i Sj. T. 23, 129.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at lade Tobias Rosendal og Søfren Kier vederfares hvad Lov og Ret kan være. Udt. i Sj. T. 23, 129.

— Miss. til Palle Rosenkrantz om at erklære sig til Prinsen angaaende den Skade, som Dr. Thomis Fincke paa de 100 Studenters Vegne har lidt, og hvorledes der kan ske ham Skel og Fyldest. Udt. i Sj. T. 23, 129.

21. Dec. (Rotenburg). Miss. fra Kongen til Dirik Grubbe, Christen Nielsen, Gregers Thommesen, Christen Madtsen, Johan Brandt og Hybert Sneathloegh. De have anmodet om, at de brabantiske, kleveske, münsterske og andre Købmænd, der aarlig drive Handel med Øksne ved Elben med dem og andre af Kongens Undersaatte, fremdeles uhindret maa drive saadan Handel. Da Kongen ikke er til Sinds at ville hindre sine Undersaatte i deres Handel og Næring, tillader Kongen herved alle de brabantiske, kleveske, münsterske og andre Købmænd, der hidtil ved Elbetide have drevet deres Handel og Købmandskab med Øksne med dem og andre af Kongens Undersaatte, fremdeles uhindret at drive saadan Øksenhandel. J. T. 7, 382 b.

24. Dec. (Haderslevhus). Ekspektancebrev for M. En-vold Nissen, der for nogen Tid siden er antaget som Skolemester, paa det første Kannikedømme, der bliver ledigt i Roskilde eller Aarhus Kapitel. Saalænge han er i Skoletjenesten, maa han nyde Fællesgodset lige med de residerende Kanniker. Sj. R. 18, 80 b. K.

26. Dec. (Rotenburg). Aab. Brev om, at denne Brevviser, Rubin af Holland, maa holde en Smakke, som er brugelig i Holland, i Korsør for dermed at føre den vejfarende Mand frem og tilbage mellem Korsør og Nyborg, dog maa han ikke besvære de vejfarende med nogen ubillig Fragt, men skal overføre dem efter den Ordinas, som er gjort derom. Sj. R. 18, 81. K.

26. Dec. (Rotenburg). Miss. til Peder Kiildsen. Da Kongen har bragt i Erfaring, at de paa Weseren oplagte Skibe ikke ligge sikkert i den Havn, hvori de nu ligge, skal han straks lade alle Skibene føre over paa den anden Side af Weseren og lægge dem i en sikker Havn, som Major Beem skal anvise ham. Sj. T. 23, 132 b. K.

27. Dec. (—). Instruks for Gregers Krabbe, kgl. Sekretær. Han skal saa snart som muligt begive sig til Holsten og levere de hosfølgende Breve til dem, som de lyde paa, eller til den af dem, som han først kan træffe. Han skal opholde sig i Kiel, saalænge Omslaget varer, og fornemme, hvad de formene om denne Armé. Han skal paa den Maade, det bekvemmest kan ske, erindre Raadet om de Penge, Kongen har begæret til Laans. Han skal med Flid erfare, hvorledes Mansfelderens Værk behager dem. Sj. R. 18, 81 b. K.

Dec. (Rotenburg). Instruktion for Jens Sehested: Han skal straks begive sig herfra til Weseren, hvor Kongens Skibe ere oplagte, og paa Dæmningen ved Skibene ordinere og afstikke en Redoute, dog ikke større end fornødent, til Folkene, hvilken Redoute Folkene selv skulle lave. I denne Redoute skal der sættes saa mange Stykker fra Skibe, som gøres fornødent. Naar det fryser saa haardt, at Isen kan bære en lille Person, skulle Folkene idelig vække paa de 3 Sider omkring Skibene, indtil de kunne forsvares fra Redouten. De skulle altid lade Isen overløbe med Floden, saa den kan blive ujævn at gaa paa. De Materialier, som behøves hertil, skulle tages i Bremen hos den Raadsherre, som Martinus von der Meden, biskoppelig verdensk Kansler, har skrevet til om det. Redouten skal forvares med Palissader rundt omkring, hvilket ringe Tømmer kan begæres¹ af Byen Bremen. Efter Skibskaptejnen skulle to Personer af de Skippere, som ere der, kommanderes til at have Kommando over Folket, og deres Navne skulle straks sendes hid. Sj. R. 18, 72.

¹ Sj. R. har ved en Fejlskrift: logeris.

1626.

3. Jan. (Rotenburg). Miss. fra Kongen til Christopher Urne om Udtagning af Klæde hos Klædekompaniet i København til Soldaternes Mundering, Forarbejdningen deraf og Betalingen derfor. Sj. T. 23, 134. (Tr.: KD. V. 89).

— Miss. fra Kongen til Christopher Urne om at sælge Hans Uldrik Gyldenløves Gaard paa Gammeltovej i København til Bartholomeus Haagensen, Proviantskriver, for 11,000 enkende Rdlr. Sj. T. 23, 134 b. (Tr.: KD. V. 90).

— Miss. fra Kongen til Axel Arenfeldt om at sælge Hans Uldrik Gyldenløves Gaard i Høybroestræde for 6100 Dlr. Kurant. Sj. T. 23, 135. K. (Tr.: KD. V. 90).

— Miss. fra Kongen til Mogens Kaas om herefter at have Tilsyn med Børnehuset. Sj. T. 23, 135. K. (Tr.: KD. V. 90 f.).

— Miss. fra Kongen til Hr. Christian Friis til Kragerup, Kansler, om at give Jacob Skriver paa Tøjhuset for Københavns Slot Ordre til straks, Dag og Nat ufortøvet, at begive sig ud til Rentemester Axel Arenfeldt, hvor han skal faa nærmere Besked. Orig.

5. Jan. (—). Kongens Ekspektancebrev for Nicolaus Eggebrecht, tysk Kancelliforvandt, paa det Kannikedømme, som nu er ledigt eller, hvis der ikke straks er noget ledigt, herefter først bliver ledigt i Lund, Aarhus, Ribe og Viborg Kapitler eller i Norge i Bergen eller Oslo, at nyde for Livstid eller indtil videre. Han skal regnes lige med residerende Kanniker og nyde og tage sin Del i det, som de residerende Kanniker nyde og tage Del i. Sj. R. 18, 83. K.

7. Jan. (—). Aab. Brev af Kongen om, at Bertholomeus Hagensen, Proviantskriver for Københavns Slot, maa, naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, bo, hvor han lyster i Danmark, og være fri for al kongelig og borgerlig Tyngelse. Sj. R. 18, 83. K. (Tr.: KD. III. 50).

8. Jan. (—). Miss. fra Kongen til Frederik Reedtz og Ernst Normand om efter Raadslagning med Hr. Christian Friis til Kragerup, Kansler, at forhandle med Forvalterne og Participanterne i Silkekompagniet i København og de

fornemste Silkekræmmere om forskellige Foranstaltninger for at bringe Silkekompagniet paa Fode. Sj. T. 23, 135 b. K. (Tr.: KD. V. 91 f.).

8. Jan. (Rotenburg). Miss. fra Kongen til Otte Pogwisch. For nogen Tid siden har Kongen forordnet ham til Værge for hans Broder Hans Pogwisch's Børn med hans forrige Hustru, afdøde Fru Karen Brockenhuus, da Hans Pogwisch ikke selv kunde være Værge. Da Hans Pogwisch's Børns Moders Moder, Fru Karen Skram, nu er død og det er alle hendes Arvinger, særlig Jacob Ulfeldt, Rigens Kansler, formedelst adskillige Aarsagers Skyld højst magtpaaliggende, at der med det første bliver holdt endeligt Skifte efter Fru Karen Skram, skal han indrette sig paa at møde paa Børnenes Vegne ved Skiftet, naarsomhelst han bliver tilsagt af Jacob Ulfeldt og de andre Arvinger, og ikke alene overvære Skiftet, men ogsaa paase, at der bliver holdt et retfærdigt Skifte, saa der vederfares Børnene, hvad billigt og ret kan være. Han skal paa Børnenes Vegne straks give Medarvingerne fuldkomment og nøjagtigt Afkald, som det sig bør. Saafremt det ikke sker og enten Børnene eller de andre Medarvinger lide nogen Skade ved hans Efterladenhed, maa han være forberedt paa at skulle staa til Rette derfor. F. T. 3, 878.

10. Jan. (—). Miss. fra Kongen til Frederik Reedtz om fra nu af og indtil videre at have Tilsyn paa Valløe, i alt ramme Fru Kirstine Munks Gavn, som om hun selv var til Stede, og give Fogden sammesteds Ordinans om, hvorledes han skal forholde sig med Gaardens Avling, Bønderne og alt andet, saaledes som han kan eragte, at det kan være til hendes Gavn. Sj. T. 23, 136 b. K.

14. Jan. (—). Miss. fra Kongen til Envold Kruse om snarest at rejse ud til Kongen, medtagende sine Heste og sin Vogn samt 4 Rideheste med deres Udrustning; han skal her faa nærmere Besked om Kongens Vilje. Sk. T. 5, 190 b.

— Miss. fra Kongen til Lensmændene i Skaane om med det allerførste og til saa billig en Pris som muligt at købe N Heste i deres Len eller andensteds, hvor de bedst kunne faas. Hestene skulle bruges til Dragonheste, og til hver Hest skal der være en Kløvsadel og en Tømme med Tilbehør. Hestene skulle forlægges hos Lensmændene efter nærmere Anvisning af

Hr. Christian Friis til Kragerup, Kansler, saasnart Lensmændene have dem rede og underrette Hr. Christian Friis derom. — Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len], Tage Thott [Sølvitsborg Len], Sigvort Grubbe [Malmøhus Len] og Malte Juel [Kristianopol Len] hver 10; Christopher Ulfeldt [Laholm Len], Erik Rosenkrantz [Halmstad Len] og Gabriel Kruse [Landskrone Len] hver 5. Sk. T. 5, 195 b.

16. Jan. (Rotenburg). Miss. fra Kongen til Christopher Urne. Da Jærnkompagniet i Norge har præsenteret Kongen et Antal Kugler, Stangkugler, Lænkekugler og andre forskellige Slags Jærnkugler, som de ville levere til Kongens Behov, skal han paa Kongens Vegne i Arkeliet i København lade modtage et Antal Jærnkugler af de Slags, som kunne eragtes at være brugelige og fornødne for Kongen; de andre Slags maa Kompagniet føre bort og sælge paa andre Steder. Sj. T. 23, 137. K.

17. Jan. (—). Miss. fra Kongen til Hr. Christian Friis, Kansler. Af Beretning fra Cort Uldrichs, Proviantmester i Bremen, har Kongen erfaret, at Skriverne paa Helsingborg, Malmøhus og Københavns Slotte, der have fremsendt Korn og Proviant til Kongens Behov med nogle hollandske Skippere, ikke have medgivet disse nogen Besked om, hvilke Varer enhver har haft inde, saaledes som de burde have gjort, men nogle af dem have kun medgivet Skipperen en løs Seddel, hvori ikke var specificeret, hvilke Varer af hver Slags enhver havde inde, andre have sendt et Bud med, der ingen Besked kunde gøre, og nogle Skippere have slet ingen Besked haft med sig. Kongen kan heller ikke vide, om Skipperne have gjort deres fulde Leverance, saa man kan give dem den lovede Fragt, hvilket medfører, at Skipperne maa opholdes her og ikke kunne faa deres Besked. Han skal sørge for, at de Skrivere, der have vist sig saa forsømmelige, komme til at staa tilbørligt til Rette derfor, da deres Efterladenhed har foraarsaget stor Urigtighed her. Sj. T. 23, 137. K.

— (**Kbhvn.**). Miss. fra Rigsraadet til Gunde Lange og Oluf Parsberg. Det er Kongens Befaling, at der af begge Regimenter, det jyske og skaanske, skal udtages 3000 Knægte, der med det første kunne udføres til den Armé,

Kongen nu har i Tyskland, hvilke 3000 Mand de som tilforordnede Kommissærer skulle antage og udføre. De skulle derfor straks eller saa snart som muligt udskrive 1200 vel eksercerede Knægte af alle de jydskes Kompagnier, af de bedste Folk og af dem, som tidligere have tjent under Kompagnier, og særlig, hvis der er saadanne Folk, som tidligere have været med paa et Tog. De skulle dele dem i 4 lige stærke Kompagnier, der skulle være færdige til at marchere tillige med de andre Knægte, som ligeledes udskrives af det skaanske Regiment og af de sjællandske og fynske Kompagnier, naarsomhelst de komme til Kolding. Det er da Kongens Vilje, at de skulle føre de 3000 udskrevne Knægte ud til Elben og der levere dem til hvemsomhelst, der har Kongens Befaling og Fuldmagt til at modtage dem og føre dem videre. De skulle indtil den Tid vedblive at være Kommissærer for Folkene, have flittigt Tilsyn med, at der i alle Maader forholdes tilbørligt, saa der ikke ustraffet begaas nogen Modvillighed eller Overlast af Folkene her i Riget eller i Fyrstendømmet, og skaffe Folkene Indkvartering hos de mest formuende Bønder, hvor de skulle lade sig nøje med det Traktement og den Spise, som Bonden godvillig vil og kan afstedkomme. De skulle lade Raadet vide, naar de kunne blive færdige til at bryde op fra Kolding med det jydskes Folk, for at Raadet kan rette sig derefter med Fremsendelsen af de skaanske og sjællandske Knægte og igen lade dem vide, naar disse kunne blive færdige og sendes til dem. De skulle ligeledes lade Jørgen Brahe til Hvedholm, Befalingsmand paa Hagenskov Slot, vide, naar de kunne blive færdige med Folkene, for at han ogsaa til rette Tid kan fremsende de 300 fynske Knægte, som han skal udskrive i Fyen og sende til dem. De skulle give Statholder Hr. Gert Rantzau Meddelelse om deres Ankomst med Folkene en Maaned, førend de ankomme, for at han i Tide kan træffe tilbørlig Anordning. Der sendes dem hermed 3000 Rdlr. in specie, hvoraf de skulle give enhver af Knægtene 1 Rdlr. paa Haanden, dog ikke førend de alle ere færdige til at marchere fra Kolding. Der sendes dem Livré til Knægtene og Klæde til de 1200 jydskes Knægte, hvilket de skulle uddele til Forfærdigelse i Købstæderne og paa Landet efter det hermed følgende Mønster. Hvis Klædet ikke kan uddeles til Forfærdigelse for intet, maa de give 1 Mk. eller $\frac{1}{2}$ Mk. for at sy Bukser og

Kasak¹; hvis nogen af Soldaterne selv vil skaffe Foderdug, skal det dog forfærdiges for den samme Skrædderløn som nævnt, hvilken de skulle lade føre Kongen til Udgift. Til Kasakken og Bukserne skal tages 5 sjællandske Alen, og Bukserne skulle ikke bræmmes. Der sendes dem Baand til Kasakkerne, Over- og Sidegeværer med Musketter, Bandolerer samt Krudt og Bly, saaledes som det er specificeret paa hosfølgende Fortegnelse, hvilke Ting de ligeledes skulle uddele til Folkene til at eksercere med, naar der kan blive Lejlighed dertil, medens de marchere. For at de jyske Kompagnier igen straks kunne kompletteres, skulle de i deres Len i de udtagnes Sted igen lade dygtige Bønderkarle udskrive og straks tilskrive Lensmændene i de andre Len i Jylland om i Tide og inden 14 Dage eller 1 Maaned igen at udskrive ligesaa mange Knægte, som ere blevne udtagne til dette Værk, hvorved de skulle anvende den Flid, som dette Værks Fornødenhed udkræver. J. T. 8, 1.

17. Jan. (Kbhvn.). Miss. fra Rigsraadet til Jørgen Brahe. Det er Kongens Befaling, at der af begge Regimenter, det jyske og det skaanske, skal udtages 3000 Knægte, der med det første kunne udføres til den Armé, Kongen nu har i Tyskland, af hvilke 3000 Mand han skal udtage de 300 af de fynske Kompagnier. Han skal derfor straks eller saa snart som muligt udskrive 300 vel eksercerede Knægte af de fynske Kompagnier, af de bedste Folk og af dem, som tidligere have tjent under Kompagnier, og særlig Folk, som tidligere have været med paa et Tog, saa Knægtene kunne være færdige til at marchere til Kolding paa den Tid, som bliver opgivet ham af Gunde Lange og Oluf Parsberg, der som Kommissærer skulle føre hele Regimentet videre. I Kolding skal der leveres Folkene Livré, Geværer, Penge paa Haanden, Krudt, Bly og andet. For at de fynske Kompagnier igen straks kunne kompletteres, skal han i sit Len i de udtagnes Sted igen lade dygtige Bønderkarle indskrive og straks tilsiige Lensmændene i de andre Len i Fyen om i Tide og inden 14 Dage eller 1 Maaned igen at udskrive ligesaa mange Knægte, som ere bleve udtagne til dette Værk, hvorved de skulle anvende den Flid, som dette Værks Fornødenhed udkræver. J. T. 8, 2 b.

¹ Kappe.

17. Jan. (Kbhvn.). Miss. fra Rigsraadet til Enevold Kruse om at indrette sig paa at kunne samle Knægte af det skaanske Regiment, naar han faar Ordre derom, hvoraf saa en af Rigsraadet, som bliver forordnet dertil, kan udtage 900 Knægte af de bedste Folk, af dem, som tidligere have været under Kompagnier, eller Folk, der tidligere have været med paa et Tog, hvis saadanne kunne faas. Disse Folk skulle udføres til Kongens Armé fra Kolding, hvor der skal gives dem Klæde, Penge, Geværer og andet efter den Ordinans, der er gjort eller herefter bliver gjort derom. I de 900 Knægtes Sted skulle Lensmændene i deres Len straks udskrive ligesaa mange dygtige Bønderkarle, for at Kompagnierne igen straks kunne kompletteres. J. T. 8, 3.

— Miss. fra Rigsraadet til Hr. Gert Rantzau. Gunde Lange til Brenninge og Oluf Parsberg til Jerned have faaet Befaling til at være Kommissærer og udføre 3000 danske Knægte til Kongens Armé. Han skal i den Anledning i Fyrstendømmerne anordne, hvor Folkene bekvemmest kunne have Kvarter og Natteleje hos Bønderne og kunne ligge over en Dag eller mere, naar Fornødenheden kræver det eller Uvejrlighed eller andet forhindrer dem i at marchere, saaledes som han finder det bekvemmest og bedst for Bønderne og Soldaterne. Soldaterne skulle lade sig nøje med den Kost, som Bønderne godvillig og vel kunne afstedkomme, og maa ikke øve Modvillighed eller Overlast mod nogen. Kommissærerne have faaet Ordre til i Forvejen at meddele ham, naar de kunne komme. J. T. 8, 3.

19. Jan. (Rotenburg). Miss. fra Kongen til Skipperen eller den, som har Befalingen paa Skibet Hummeren, om straks at levere Brevviseren 8 halve Kartover af Skibet Hummeren. K. Udt. i Sj. T. 23, 137 b.

— Miss. fra Kongen til Hr. Albret Skeel. Det er berettet Kongen, hvad hans Erklæring har været angaaende den Drabs-sag i Ribe¹. Han skal befordre Sagen til Dom efter Lov og Ret og paase, at der ikke vederfares nogen af Parterne andet end hvad Ret er. J. T. 8, 19 b.

24. Jan. (Kbhvn.). Afskedspas for nedennævnte Baads-

¹ Formentlig Jens Andersens Drab af sin Broder. Jvfr. 23. Marts 1626.

mænd, der efter Kongens Forordning have tjent en 8 Aars Tid og nu ere forlovede, saa de maa nyde de i nævnte Forordning bevilgede Friheder. — Fortegnelse: Oluf Lauritsen Morup, Bendt Pedersen Morup, Erlandt Christophersen Follog, Casper Pedersen Bragnis, Niels Biørnsen Bragnis, Asgudt Simensen Holme, Anundt Tharildsen Røring, Alf Oelsen Birkenis, Adtser Oelsen Arnevig, Christopher Biørnsen Vestensvog, Stener Oelsen Koutlandt, Anders Thordsen Hougladt, Aslag Svendsen Holmstad, Laurits Christensen Giere, Herrik Henriksen Frederikstad, Pouel Rasmussen Tønsberg, Anders Olsen Eger, Niels Ebbesen Rueberg, Thomas Bucken, Truid Merling, Erløf Grønevig, Claus Rasmussen Hobestad, Peder Sivversen Bergen, Niels Mortensen Sønderhou, Morten Søfren Løgstør, Jesper Jensen Alsing, Jens Søfrensen Anholt, Staffen Jensen Anholt, Jørgen Simmensens Nordby, Jens Rasmussen Vordingborg, Mogens Tostesen Næstved, Jep Hansen Phæøe, Peder Ibsen Phæøe. Sj. R. 18, 83 b.

24. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i København. Sj. T. 23, 146 b. (Tr.: KD. V. 92 f.). Se 24. Febr. 1626.

— Miss. til Universitetet. Udt. i Sj. T. 23, 146 b. (Tr.: KD. V. 92 f.). Se 24. Febr. 1626.

— (**Wolfenbüttel**). Sj. R. 18, 85 b se 24. Febr. 1626.

25. Jan. (Rotenburg). Miss. fra Kongen til Hr. Christen Friis, Kansler. Kongen har for nogen Tid siden skrevet¹ til Christopher Urne, Rentemester, om at forhandle med nogle af Bevinthebberne i det ostindiske Kompagni om af den Ladning Peber, som sidst er kommen fra Ostindien med Skibet Perlen, at sælge Peber for 24,000 Rdlr. til 3 af Bevinthebberne, hvorfor disse skulle levere Geværer, Bly, Krudt og andre Varer til Kongens Behov, hver for 8000 Rdlr. Da Pofvel de Villom af Amsterdam nu paa Kongens Vegne har overtaget Betalingen af en Veksel paa 30,000 Rdlr. in specie i Amsterdam, skal Christen Friis gøre sig den største Flid for, at Pofvel de Villom kan faa den hele Ladning Peber, da han ikke er tjent med en Del af den, fordi andre, der have købt før ham, saa kunne sætte Prisen paa Varen til Skade for ham; dog skal han betale samme Pris derfor og stille samme

¹ Dette Brev ses ikke at være indført.

Sikkerhed, som andre ville give Kompagniet og Kongen. Saa fremt noget af Peberet allerede er solgt og skal udføres af Riget og Pofvel de Villom ikke vil beholde Resten eller vil nøjes med Kongens Part, som denne Gang er Peber for 24,000 Rdlr., skal der gives ham nøjagtig Forsikring for de 30,000 Rdlr., og han skal have sin Betaling af dem, som allerede have købt af Kompagniet, da det har været Kongen magtpaaliggende med den af Pofvel de Villom overtagne Veksel. Hvad angaar Kongens Part af Peberet, nemlig for 24,000 Rdlr., som der er skrevet til Bevinthebberne om at antage mod Leverance, saa vil Kongen have Geværer og Krudt for den største Del deraf, men da de formentlig ikke kunne skaffe det saa hurtigt, som Kongen i en Hast behøver det, skal det paases, at Pofvel de Villom holdes skadesløs for Vekslen. — Postscriptum: Da Kongen efter Underskrivelsen af dette Missive har kontraheret med Pofvel de Villom om at levere Geværer for 5000 Rdlr., skulle disse 5000 Rdlr. afkortes Pofvel de Villom i de 30,000 Rdlr. Sj. T. 23, 137 b. K.

26. Jan. (Kbhvn.). Miss. til de Lensmænd¹, der have Købstæder i Befaling. De skulle foreholde de Købmænd i Købstæderne i deres Len, der handle med Silkevarer, at de enten selv skulle begive sig til København til 1. Maj eller sende deres Fuldmægtige did og give Møde for Frederik Reedtz til Tygestrup og Ernst Normand til Selsøe, Befalingsmænd paa Trygevelde og Antvorskov, der af Kongen have faaet Ordre til paa nævnte Tid at handle med dem om de Silkevarer, som nu findes ved Silkekompagniet, at enhver à l'advenant antager deraf til en rimelig Pris, at betale til en bestemt Termin i Rentekammeret. Naar Varerne ere betalte Kongen, vil denne bevilge, at Silkekompagniet maa ophæves, og at enhver derefter uhindret maa indføre Silkevarer og handle og vandle dermed, som det lyster ham. Sj. T. 23, 138 b. K. Orig. (til Holger Rosenkrantz, Lensmand paa Odensegaard) i Landsark. i Odense.

28. Jan. (Rotenburg). Aab. Brev om Øksenhandelen i Danmark. Sj. T. 23, 139 b. K. (Tr.: CCD. IV. 334 f.).

¹ De opregnes alle.

28. Jan. (Rotenburg). Aab. Brev om Forbud mod Udførsel af Foler og unge Heste. Sj. T. 23, 140. K. (Tr.: CCD. IV. 334).

— Miss. til Landsdommerne i Danmark om at lade det aabne Brev om Øksenhandelen forkynde paa Landstingene og hvor det ellers gøres behov. — Postscriptum: De skulle ligeledes lade det aabne Brev om Forbud mod Udførsel af Foler og unge Heste forkynde. Sj. T. 23, 140 b. K.

31. Jan. (Kbhvn.). Proklama for Jens Mogensen til Sindinggaard til Forkyndelse paa alle Landsting i Danmark. Han har berettet, at han for nogle Aars Tid siden er kommen i adskillige Løfter og Besværinger til mange Godtfolk her i Riget og har lidt stor Skade og Udgift for en Del af disse. For at han nu i sin Alderdom kan vide, om hans Haand og Segl endnu staar ude nogensteds, enten for Gæld eller Løfter, og kan komme til nogen Endelighed dermed, har han begæret offentlig Proklama. Det paabydes derfor enhver, at saafremt Jens Mogensen har lovet eller sagt god til dem for andre for Penge, skulle de inden Aar og Dag efter denne Befalings Forkyndelse paa Landstinget enten selv eller ved deres Fuldmægtige fremvise Hovedbrevene for Landsdommerne, eller selv skriftlig eller mundtlig give Jens Mogensen Meddelelse derom, saafremt de ikke ville have fortiet og forbrudt deres Ret til at kræve Gælden. Landsdommerne skulle siden sende Jens Mogensen skriftlig Meddelelse derom, naar han begærer det. J. R. 8, 74.

1. Febr. (Rotenburg). Miss. fra Kongen til Hr. Christen Friis, Kansler. Da Kongen for et Tidsrum af 4 Aar har bevilget, at Jacob Dreyer, Borger i København, alene maa opkøbe det Rav, som falder ved Søkantene i Danmark, skal Christen Friis kontrahere med ham om, hvad han aarlig skal give til Kronen deraf. Sj. T. 23, 141. K. (Tr.: KD. V. 93).

2. Febr. (—). Miss. fra Kongen til Holger Rosenkrantz. Sigvort Pogwisch til Hagen, Krigskommissarius, Raad og Provst i Ütersen, har berettet, at han har givet Hans Nielsen i Odense Fuldmagt til at befordre hans Sager mod hans Kreditorer i Danmark og forrette hans Omslagshandel, og denne er bleven fornøjet derfor med en ikke ringe Sum Penge. Da Sigvort Pogwisch ikke hidtil har kunnet faa nogen

synderlig Besked derpaa af Hans Nielsen, og hans Fader, Christopher Pogwisch, nu paa den kommende Herredag i Sønnens Fraværelse, da denne er forhindret ved Kongens Bestilling her, agter at forhandle nogle Sager, der ere ham storligen magtpaaliggende, skal Holger Rosenkrantz være Christoffer Pogwisch behjælpelig med gode Raad og ved tilbørlige Midler holde Hans Nielsen til at gøre Rede for de Sager, der er betroet ham. Da Kongen ikke gerne vil have, at hans Krigskommissarius og Raad skal lide nogen Skade, medens han er forhindret i Kongens Bestilling, venter han, at Holger Rosenkrantz vil gøre det. F. T. 3, 879.

5. Febr. (Rotenburg). Miss. fra Kongen til Hr. Christen Friis om at sørge for, at der saa snart som muligt til Kongens Orlogsskibe paa Elben og Weseren udsendes saa mange Baadsfolk, som der mangler til Skibenes tilbørlige Montering, og Fetalje for 4 Maaneder. Han skal gøre sig sin bedste Flid for at forhandle med de Købmænd, der ville gøre Tilførsel til Elben og Weseren med Havre, da det ellers kan befrygtes, at Havren vil stige til en høj Pris. Sj. T. 23, 141. K. Orig.

6. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Otte Marsvin. Den Bygmester, som har sluttet Kontrakt om Christianstads Bygning, har klaget over, at han er kommen i stor Gæld ved denne Kontrakt, i hvilken Anledning Kongen har bevilget, at han af Kirkens Penge maa faa den Skade og Bekostning betalt, som de forordnede Bygmestre erkende, at han har lidt og anvendt derpaa. Otte Marsvin skal derfor betale ham efter Bygmestrenes Kendelse om, hvad der maatte tilkomme ham, fordi der er sluttet for nært med ham, og siden efterhaanden lade ham faa Penge til Bygningens videre Fuldførelse, saaledes som Kongens tidligere Skrivelse til Otte Marsvin videre formelder. Sk. T. 5, 191.

7. Febr. (Rotenburg). Miss. fra Kongen til Peder Kieldsen om at lade en af Kongens Rorsjagter med Basser og Musketerer ligge for Hunden, hvilken Jagt altid skal holde det gaaende der op og ned. Der skal sendes en dygtig Karl med, som kan have Kommandoen. Sj. T. 23, 141. K.

— Miss. fra Kongen til Jacob Isebrandsen eller den, som kommanderer paa Elben, om at befytte sig paa med det allerførste

at tilvejebringe 2 Rorsjagter, der kunne føre nogle Basser og Musketerer op ad Elben; han skal selv følge med, naar Kongen giver ham nærmere Ordre. Sj. T. 23, 141 b. K.

10. Febr. (Rotenburg). Miss. fra Kongen til Peder Kieldsen om for den Strøm Wehausen og for Hunden at lade lægge Jagter, der kunne føre flittigt Tilsyn med, at ingen Proviant passerer eller indføres i Grevskabet Oldenburg uden greveligt oldenborgsk Pas. K. Udt. i Sj. T. 23, 141 b.

12. Febr. (—). Livsbrev for Kongens Livbarber Mester Daniel Hagevolds Hustru paa de to Tiender i Sjælland, nemlig Alsted og Vindtsløvmagle¹ Sognetiender, som Mester Daniel er forlenet² med, saafremt hun overlever sin Husbonde, paa de i Forleningsbrevet til ham indeholdte Betingelser. K. Sj. R. 18, 84 b.

— Miss. fra Kongen til Christopher Urne. Da Kongen har forlenet Oluf Parsberg til Jernit, Befalingsmand paa Stiernholm, med Dronningborg Len, skal han lade et Forleningsbrev opsætte for denne paa den Maner og Stil som for en, der ikke er i Raadet. Da Kongen derefter har forlenet Jens Høg med Stiernholms Len, skal han have Forleningsbrev derpaa i Lighed med Oluf Parsbergs. Hvis Jens Høg har haft Aastrup Len eller Løfte derpaa, skal det lægges under Aalborghus Len, ligesom det tidligere har været. Da Kongen har forlenet Jens Juel, som er Officer under et af de jyske Kompagnier Ryttere, med Lundegaard paa Mors, som Hans Dyre til Boller hidtil har haft, skal Lenet opsiges Hans Dyre og Jens Juel have det paa samme Vilkaar som hans Formand. Forleningsbrevene og Opsigelsesbrevet skulle underskrives og besegles af Hertug Christian V, Kongens Søn. Sj. T. 23, 141 b. K.

— Følgebrev for Oluf Parsberg til Kronens Bønder i Dronningborg Len. J. R. 8, 75 b. K.

— Følgebrev for Jens Høg til Kronens Bønder i Stiernholms Len. Udt. i J. R. 8, 75 b.

¹ Fjennesløvmagle, Alsted H.

² 14. Febr. 1605.

12. Febr. (Rotenburg). Følgebrev for Jens Juel til Kronens Bønder i Mors Len. Udt. i J. R. 8, 75 b.

— Miss. fra Kongen til Jørgen Urup, Fru Johanne Sinklar Jesper Gjoes, Jacob Ulfeldt, Corfits Ulfeldt, Jost Høg, Otte Marsvin, Gierlof Nettelhorst og Claus Urne om at rette sig efter at betale de Penge, som de efter deres udgivne Breve skyldte Kongen, med resterende dobbelt Rente, da Renten ikke er bleven betalt til sidste Omslag, saaledes som den burde været, saafremt de da ikke allerede have indfriet deres Breve. Sj. T. 23, 142. K.

23. Febr. (Kbhvn.). Skøde til Wellum Petersen, Borger i København, og hans Arvinger paa en Kronens Jord og Ejendom i Christianshavn mellem St. Sophia Gade neden Vandet og Lille Torvegade. Sj. R. 18, 84 b. K. (Tr.: KD. III. 51f.).

— Miss. til nedennævnte Adelige. For nogen Tid siden have de efter deres Hovedbrevs Lydelse mod nøjagtige Forlovere laant N enkende Rdlr. in specie af Kongen. Da det er Kongens Vilje, at Prinsen skal opsigte dem disse Penge, befales det dem uden al Forhaling og Forsømmelse at betale Pengene med resterende Renter til Omslaget i Kiel in octavis trium regum 1627 til den, som Kongen betror sine Omslagsforretninger til. — Fortegnelse paa dem, der skulle betale paa Omslaget 1627: Fru Anne Skovgaard, Holger Ulfstand til Heckebergers Enke, 1000 Rdlr. med Sigvort Grubbe og Laxmandt Gyldenstjerne som Forlovere; Fru Birritte Marsvin, Frederik Ulfeldts til Baarsøe, 14,000 Rdlr., hvoraf der resterer 7000 Rdlr., med Tage Thott Ottesen, Christopher Ulfeldt, Sigvort Grubbe, Herlof Daa, Otte Brahe Stensen, Mons Pax, Knud Grubbe, Tage Thott Andersen, Christian Grubbe, Ofve Gjedde, Hr. Anders Sinklar og Christopher Krafses samtlige Arvinger som Forlovere; Axel Urne Knudtsen 1000 Rdlr. med Otte Brahe Stensen som Forlover; Hr. Anders Bilde 2000 Rdlr. med Tage Thott Ottesen og Sigvort Becks Arvinger som Forlovere; Claus Brockenhuus 3000 Rdlr. med Eiler Qvitzov og Jørgen Aschersleben som Forlovere; Christen Holck 2000 Rdlr. (i 2 Gældsbreve hvert paa 1000 Rdlr.) med Claus Belov og Jørgen Belov som Forlovere og Claus Belov 2000 Rdlr. med Christen Holck og Gunde Lange til Brenninge som Forlovere, begge Breve til

Hr. Gert Rantzau; Cort Barleben 1000 Rdlr. med Tage Thott Ottesen og Tage Thott Andersen som Forlovere; Eske Brock 10,000 Rdlr. (i 2 Gældsbreve hvert paa 5000 Rdlr.) med Hr. Jørgen Skeel, Tyge Brahe og Frants Lykke som Forlovere; Frederik Parsberg 4000 Rdlr. med Otte Brahe Stensen, Axel Urne Knudtsen og Sigvort Becks Arvinger som Forlovere; Gunde Lange til Brenninge 1000 Rdlr. med Mogens Kaas til Støfringgaard og Claus Belovs Arvinger som Forlovere; Gunde Lange til Brenninge 1000 Rdlr. med Jens Juel til Kieldgaard og Claus Belovs Arvinger som Forlovere; Gunde Lange til Søfde 2000 Rdlr. med Sigvort Grubbe og Palle Rosenkrantz Byrgesen som Forlovere; Gunde Lange til Søfde 2000 Rdlr. med Mogens Pax og Otte Brahe Pedersen som Forlovere; Gunde Lange til Søfde 1500 Rdlr. med afdøde Otte Lindenovs og Christen Hansens Arvinger som Forlovere; Gunde Rostrup 3000 Rdlr. med Jacob Skram og Gunde Lange til Brenninge som Forlovere; Hans Lindenov 20,000 Rdlr., der restere af Hovedstolen, med Mogens Gyldenstjerne til Fuletofte, Jørgen Brahe, Christopher Urne og Key Rantzaus Arvinger som Forlovere; Holgier Lindenov 6000 Rdlr. (i 2 Gældsbreve hvert paa 3000 Rdlr.) med Sten Bilde til Billesholm, Otte Brahe Stensen og Jørgen Brahe som Forlovere; Hendrik Bilde til Billeskou 2000 Rdlr. med Jens Mogensen til Sindinggaard og afdøde Knud Bilde til Billeskou som Forlovere; Holgier Rosenkrantz til Rosenholm 3000 Rdlr. med Jacob Ulfeldt til Urup og Hans Lindenov til Gaufnøe som Forlovere; samme 3000 Rdlr. med Knud Gyldenstjerne Axelsen og Jørgen Brahe som Forlovere; samme 3000 Rdlr. med Eske Brock og Tyge Brahe som Forlovere; samme 1000 Rdlr. med Laurits Lindenov som Forlover; samme 5000 Rdlr. med Frederik Reedtz, Axel Urne Knudtsen, Christen Thomissen og afdøde Sivort Becks Arvinger som Forlovere; samme 4000 Rdlr. med Corfits Rud, Jørgen Brahe og afdøde Frerik Qvitzovs Arvinger som Forlovere; Jost Høg til Kyhe 1000 Rdlr. med Styge Høg og Niels Krag til Trudtsholm som Forlovere; Fru Karen Skram til Egeskov 5000 Rdlr. med Jacob Ulfeldt til Urup, Henning Valkendorf til Glorup og Henning Valkendorf til Brangstrup som Forlovere; Knud Grubbe til Røgle 2000 Rdlr. med Tage Thott Andersen og Erik Grubbe til Snelrød som Forlovere; Knudt Gyldenstjerne til Aagaard 3000 Rdlr. (til Brede Rantzau til

Bodtkam) med Mons Kaas til Støfringgaard, Hans Dyre til Boller og Claus Belovs Arvinger som Forlovere; Knud Gabrielsen til Hiulerød 4000 Rdlr. med Sivort Grubbe, Knud Grubbe og Laxmand Gyldenstjerne som Forlovere; Laxmand Gyldenstjerne 1000 Rdlr. med Christopher Ulfeldt og Mogens Gyldenstjerne som Forlovere; Marquur Bilde til Hvidkiøld 10,000 Rdlr. med Jørgen Aschersleben, Claus Brockenhuus, Hans Oldeland og Sten Rodsteen som Forlovere; Mons Kaas til Støfringgaard 2000 Rdlr. med Knud Gyldenstjerne Axelsen og Niels Krag til Trudts-holm som Forlovere; Oluf Parsberg 6000 Rdlr. (i 2 Gældsbreve hvert paa 3000 Rdlr.) med Otte Marsvin, Verner Parsberg til Lynderup og Jørgen Kruse til Hiermisløfgaard som Forlovere; samme 6000 Rdlr. (i 2 Gældsbreve hvert paa 3000 Rdlr.) med Fredrik Parsberg, Jørgen Arenfeldt og Otte Kruse til Trudts-holm som Forlovere; Otte Brahe Stensen 3000 Rdlr. med Hans Lindenov, Jørgen Brahe og Tyge Brahe som Forlovere; samme 4000 Rdlr. med Herlof Daa, Chrestopher Gjøe, Tyge Brahe og afdøde Jens Bilde til Vreløfgaard som Forlovere; Otte Marsvin 5000 Rdlr. med Tage Thott Ottesen, Christopher Ulfeldt, Otte Brahe Pedersen og afdøde Ofve Urups Arvinger som Forlovere; samme 2000 Rdlr. (til Key Brockdorff) med Otte Brahe Pedersen og Tage Thott Andersen som Forlovere; afdøde Peder Munk til Sebygaard 5000 Rdlr. med Otte Marsvin og Otte Brahe Pedersen som Forlovere; afdøde Sivort Becks Arvinger 2000 Rdlr. med Herlof Daa, Palle Rosenkrantz Axelsen og Axel Urne Knudt-sen som Forlovere; samme 1150 Rdlr. med Hr. Anders Bilde og Marquur Bilde som Forlovere; Tage Thott Andersen 2000 Rdlr. med Sten Bilde til Billisholm og afdøde Ofve Urups Arvinger som Forlovere; Tage Thott Ottesen 2000 Rdlr. med afdøde Hr. Brede Rantzaus Arvinger som Forlovere; samme 2000 Rdlr. med Hr. Anders Bilde og afdøde Hr. Brede Rantzaus Arvinger som Forlovere. Sj. T. 23, 142. K.

23. Febr. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til nedennævnte Adelige om at betale de Penge, som de skyldte Kongen, med resterende Rente i Rentekammeret i København til Fabiani Sebastiani Dag [20. Jan.] 1627. — Fortegnelse paa de Adelige, der skulle betale i København Fabiani Sebastiani Dag: Fru Ane Wittrup til Aalstrup 3500 Rdlr. med Jørgen Grubbe til Taastrup og Borkert Rud som Forlovere; samme 3000 Rdlr.

med Hr. Anders Bilde og Mogens Pax som Forlovere; Fru Else Brahe til Beckeskouf 1500 Rdlr. med Christoffer Ulfeldt og Tage Thott Andersen som Forlovere; Ditleuf Holck 5000 Rdlr. med Christen Holck og Oluf Rosensparres Arvinger som Forlovere; Fru Daarete Banner Christoffer Krafses 1333 Rdlr. med Knud Gyldenstjerne til Aagaard og Eiler Urne som Forlovere; Fru Jytte Gyldenstjerne 1500 Rdlr. med Eske Krafsse og afdøde Christopher Krafses Arvinger som Forlovere; Fru Karen Skram, Laurits Brockenhuus's Enke, 10,000 Rdlr. med Jacob Ulfeldt til Urup, Henning Valkendorff til Glorup, Gunde Lange til Brenninge og afdøde Christen Thott's Arvinger som Forlovere; Klaus Urne til Belteberg 1000 Rdlr. med Knud Grubbe til Røgle som Forlover; Laxmand Gyldenstjerne 3000 Rdlr. med Hr. Anders Bilde og Sivort Grubbe som Forlovere; samme 2000 Rdlr. med Sten Bilde til Billisholm og Knud Grubbe som Forlovere; Ifver Krabbe til Ryseholm 1500 Rdlr. med Niels Friis til Krastrup og Gregers Krabbe som Forlovere; Morten Pax 1000 Rdlr. med Mogens Pax som Forlover; Niels Friis til Krastrup 3000 Rdlr. med Christopher Urne og afdøde Sivort Beck's og Keye Rantzaus Arvinger som Forlovere; Otte Marsvin 3000 Rdlr.¹; samme 5000 Rdlr. med Otte Brahe Pedersen og afdøde Otte Lindenovs og Sigvort Becks Arvinger som Forlovere; Thomis Noll 1500 Rdlr. med Knud Grubbe og Sigvort Grubbe som Forlovere. K. Sj. T. 23, 144 b.

23. Febr. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til nedennævnte Adelige, der skulle betale de laante Summer med resterende Rente til forskellige Tider i København: Claus Bilde 600 Rdlr. med Oufve Urups Arvinger som Forlovere og 600 Rdlr. (til de 100 Studenter) med Frederik Parsberg som Forlover til Paaske; Johan og Reinholt Anrep 250 Rdlr. til 9. Maj; Hendrik Bilde til Billeskouf 500 Rdlr. (til Jomfru Ane Gyldenstjerne Hendriksdatter) til St. Hans Dag; Jacob Ulfeldt til Urup 1000 Rdlr. (til Fru Sophia Oldeland til Veilefgaard) til Mikkelsdag; Fru Margrete Brahe, Christen Bernekovs Enke, 2000 Rdlr. (til de 100 Studenter) med Tage Thott Ottesen og Otte Brahe Pedersen som Forlovere til Alle Helgens Dag; Jacob

¹ For denne Sum angives ingen Forlovere.

Ulfeldt til Bafvelse 1000 Rdlr. (til Fru Elin Marsvin) med Jacob Ulfeldt til Ulfeldtsholm som Forlover til 24. Nov.; Fru Else Grubbe, Jochim Bülow's til Engelsted, 8000 Rdlr. med Sigvort Grubbe, Axel Urne Knudtsen, Christian Grubbe, Jørgen Grubbe til Taastrup og afdøde Vilhelm Dresselbergs og Christopher Krafes Arvinger som Forlovere til Jul; Christopher Urne 2000 Rdlr. med Niels Friis til Krastrup og afdøde Keye Rantzaus Arvinger som Forlovere til Hell. 3 Kongers Dag; Ofve Gjedde 4000 Rdlr. med Christopher Ulfeldt, Sigvort Grubbe, Knud Grubbe og Laxmand Gyldenstjerne som Forlovere til Hell. 3 Kongers Dag; Fru Ane Brahe Otte Lindenovs 3000 Rdlr. med Hans Lindenov til Hunslund, Knud Gyldenstjerne til Aagaard og Otte Brahe Pedersen som Forlovere til Hell. 3 Kongers Dag; Christen Bernekov 1500 Rdlr. med Laurits Ebbesen og Mons Ulfeldts Arvinger som Forlovere til Mortensdag; Gerlof Nettelhorst 3000 Rdlr. med Jens Juel til Kielgaard som Forlover til Mortensdag; Godske Lindenov 2000 Rdlr. med Jens Juel til Kielgaard og Sivort Becks Arvinger som Forlovere til Mortensdag; Mons Kaas til Støfringgaard 700 Rdlr. med Jacob Lykke til Tanderup og afdøde Ifver Friis's Arvinger som Forlovere til Mortensdag; Oluf Parsberg 1000 Rdlr. med Christopher Urne som Forlover til Mortensdag; Axel Rosenkrantz til Gliminge 800 Rdlr. (til de 100 Studenter) med Holgier Rosenkrantz Axelsen og Palle Rosenkrantz Axelsen som Forlovere til Mortensdag. Sj. T. 23, 145. K.

23. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Forloverne. Da de ere Forlovere for N. N. for N enkende Rdlr. in specie, der ere opsagte til Betaling til N Dag, skulle de, saafremt Hovedmændene ikke betale de opsagte Summer med resterende Rente til de fastsatte Tider, rette sig efter uden videre Forhaling at betale baade Hovedsummer og Renter eller holde et adelig Indlager i Haderslev i det Hus, som Kongens Statholder bestemmer, og ikke drage ud derfra, førend de have betalt baade Hovedstol og Renter med al Skade. Sj. T. 23, 146. K.

— Aab. Brev om, at der skal holdes almindelig Herredag i Kolding førstkommende 8. Maj. Sj. T. 23, 151. K. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Stiftslensmændene Hr. Albrit Skeel i Ribe Stift, Laurits Lindenov i Aarhus Stift, Knud Gyldenstjerne i Viborg

Stift, Tønne Friis i Vendelbo Stift, Holgier Rosenkrantz i Fyens Stift, Mogens Pax i Sjællands Stift og Sigvort Grubbe i Skaane Stift om at lade det aabne Brev om Herredagen forkynde paa Herredstingene og i Købstæderne i deres Stift, saa enhver kan vide at rette sig derefter og i Tide kræve Stævninger. Sj. T. 23, 151 b. K.

23. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Landsdommerne Niels Krag og Erik Juel i Jylland, Torben Gabrielsen i Fyen, Jacob Ulfeldt i Sjælland, Holgier Bilde i Laaland, Erik Bilde paa Lavend, Hendrik Gyldenstjerne i Skaane, Knud Gabrielsen i Halland og Christen Clausen i Blekinge om at lade det aabne Brev om Herredagen forkynde paa Landstinget og siden holde det til Stede ved Landstinget. Sj. T. 23, 151 b. K.

— Miss. til Rigsraaderne Hr. Christian Friis, Hr. Albret Skeel, Christian Holck, Jacob Ulfeldt, Ifver Juel, Hr. Anders Bilde, Holgier Rosenkrantz, Mogens Kaas, Claus Daa, Christopher Ulfeldt, Christen Thomissen, Tage Thott og Jens Juel om at give Møde i Kolding den 8. Maj for sammen med Prinsen at sidde Retterting og raadslaa om Rigets magtpaaliggende Anliggender. (I Missivet til Jens Juel tillige: Gerlof Nettelhorst til Oes og Eiler Urne til Gundersleholm skulle under hans Fraværelse ligge i Slotsloven paa Aggershus, saaledes som de have faaet Ordre til). Sj. T. 23, 152. K.

— Miss. til Tolderne i Sundet om, naar Kongen af Polens Fuldmægtig kommer til Sundet med Vin, da i Aar at lade saa megen Vin passere toldfrit igennem, som Kongen af Polen aarlig plejer at faa toldfrit igennem. K. Udt. i Sj. T. 23, 152 b.

— Miss. til samme. Da Prinsen paa Begæring af Vladislaus Sigismundus, Prins af Polen, har bevilget, at denne maa faa nogle Stykker Vin toldfrit gennem Øresund, skulle de, naar Prinsen af Polens Fuldmægtig kommer til Øresund med Vin, lade 6 Fuder Vin passere toldfrit. K. Udt. i Sj. T. 23, 152 b.

— Miss. til Jørgen Urne. Da 900 af de i Skaane udskrevne Bønderknægte med det første skulle marchere ud til Kongens Lejr og skulle have Indkvartering og én Nats Leje i Hillerød i hans Len, skal han skaffe dem Indkvartering og Losement og af hele Kronborg og Frederiks-

borg Len følgende Underholdning til Aften og Morgen: 1 Td. Øl til 40 Mand, ialt 23 Tdr., brygget 10 Tdr. af Pundet, til de øvrige Folk og Officerer 1 Td. Øl noget bedre end det forrige, brygget 7 Tdr. af Pundet, 2 Skaalpund Brød til hver Mand, ialt 5 Skippd. 16 Lispd., og ligesaa meget Kød samt ialt $7\frac{1}{4}$ Lispd. Smør; desuden til alle Officerernes Bord, som alene er Kaptejner, Løjtnanter og Fændrikker, Aften og Morgen 1 Lam og 4 Høns samt om Aftenen 1 Brød til 6 Personer og om Morgen ligesaa, at indlevere i de Borgeres Huse, hvor Officererne blive indkvarterede, saa disse maa afholde sig fra at kræve Vin og andet, medmindre de selv ville betale det. Underholdningen skal han lade Bønderne kontribuere. Sj. T. 23, 153. K.

23. Febr. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Mogens Pax [Roskilde Len] og Mogens Kaas [Københavns Len] angaaende disse Folks Indkvartering og Underhold i Roskilde. Udt. i Sj. T. 23, 153. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Alexander Papenheim [Holbæk Len], Frederik Reedt [Tryggevælde Len] og Jacob Ulfeldt Corfitsen [Ringsted Len] om disse Folks Indkvartering og Underhold i Ringsted. (I Miss. til Jacob Ulfeldt tillige: Endvidere skal han skaffe Kvarter i Ringsted til 300 af de udskrevne sjællandske Knægte og Underholdning til dem efter samme Forhold som de andre). Udt. i Sj. T. 23, 153. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Claus Daa [Dragsholm Len] og Hans Lindenov [Kallundborg Len] om disse Folks Indkvartering og Underhold i Landsbyerne ved Slagelse for Sygdoms Skyld. Udt. i Sj. T. 23, 153 b. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Jacob Ulfeldt [Nyborg Len] om disse Folks Indkvartering og Underhold i Nyborg. Udt. i Sj. T. 23, 153 b. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Hr. Christen Friis [St. Knuds Kloster], Holgier Rosenkrantz [Odensegaards Len] og Fru Eline Marsvin [Dalum Kloster] om disse Folks Indkvartering og Underhold i Odense. Udt. i Sj. T. 23, 153 b. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Marcur Bilde [Rugaard Len] og Jørgen Brahe [Hagenskov Len] om Indkvartering og Underhold af disse Folk i Middelfart. Udt. i Sj. T. 23, 153 b. K. (i Udt.).

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Da 900 af de skaanske

Knægte og 600 af de sjællandske Knægte med det første skulle marchere til Kongens Lejr og have deres Indkvartering i Korsør, indtil de kunne blive overførte til Nyborg, skal han fra sit Len [Vordingborg] lade skaffe Øl, Brød, Kød og Smør til Knægtenes Underhold efter den derom gjorte Ordians: 1 Td. Øl til 40 Personer Aften og Morgen, 10 Tdr. af Pundet, til Officererne omtrent 2 Tdr. Øl, noget bedre, 7 Tdr. af Pundet, 2 Skaalpd. Brød og 2 Skaalpd. Kød til hver Mand, 11 Lispd. Smør, beregnet $\frac{1}{8}$ Pd. til hver Mand om Dagen, 1 Lam og 4 Høns til Officerernes Bord Aften og Morgen samt Brød til 12 Personer hvert Maaltid. Provianten skulle han og Ernst Normand, Befalingsmand paa Antvorskov Slot, i Forening skaffe af deres Len og lade Bønderne contribuere den, saavidt Bønderne i Vordingborg Len kunne taale at udgive mod Bønderne i Antvorskov Len, og sende den til Korsør. Sj. T. 23, 153 b. K.

23. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand. 900 af de i Skaane udskrevne Knægte skulle med det første marchere til Kongens Lejr og skulle have Indkvartering i hans Len i de nærmeste og belejligste Landsbyer omkring Slagelse, da de for Sygdommens Skyld ikke skulle indkvarteres i selve Slagelse. Claus Daa, Befalingsmand paa Draxholm, og Hans Lindenov, Befalingsmand paa Kallundborg, have faaet Ordre til at skaffe Underholdning fra deres Len til de 900 skaanske Knægte og 300 sjællandske Knægte til 1 Dags Spisning, beregnet Aften og Morgen, naar de komme og igen drage bort. De 900 skaanske Knægte skulle have det andet Natteleje og Kvarter i Korsør By. Han skal skaffe Knægtene Kvarter, indtil de kunne komme over til Nyborg, og af sine Len [Antvorskov og Korsør] og Vordingborg Len skaffe dem Underhold efter den derom gjorte Ordians. Endvidere skal han i Korsør skaffe Kvarter til 300 af de sjællandske Knægte og til yderligere 300 Knægte, der have deres Løbeplads der, samt Underhold til dem ligesom til de andre, indtil de kunne blive overførte til Nyborg. Sj. T. 23, 154. K.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Det er Kongens Vilje, at de 3000 danske Knægte, der skulle sendes ud af Riget til Kongens Lejr, skulle indkvarteres i Kolding og deromkring i nogen Tid, indtil de alle kunne blive samlede, mønstrede

og førte ud. Da det kan formodes, at der dertil vil behøves en Uges Tid, 2 Uger eller mere, og det vil falde Koldinghus Lens Bønder for besværligt alene at skaffe Knægtene Underhold i den Tid, skal han sørge for, at der fra hans Len [Riberhus], Stiernholm og Skanderborg Len skaffes Bønderne i Koldinghus Len Hjælp til Underholdet af Knægtene efter den derom gjorte Ordinans. Han skal sørge for, at Øl og Brød eller Malt og Mel i Tide bliver ført til de Steder i Koldinghus Len, hvor Knægtene blive indkvarterede, og lade optegne, hvad Skade der sker. Sj. T. 23, 155.

23. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Officererne om at holde Soldaterne sammen paa Marchen og i Kvartererne paa-se, at der ingen Gevalt sker. De ville uden al Naade blive straffede, hvis de se gennem Fingre dermed. Udt. i Sj. T. 23, 155.

— Miss. til Steen Villomsen. Da Prinsen har bragt i Erfaring, at der af nogle Slags Viktualier, som leveres til Udspisningen paa Bremerholm, kan leveres flere Maaltider, end der er fastsat i den Forordning¹, Kongen sidst har givet den nuværende Provianskriver, saaledes som Steen Villomsen selv har forsøgt det til Gavn for Kongen, skal han herefter lade gøre den Anordning, at der af 1 Tønde Kød, der, naar den leveres Kokken, med københavnsk Vægt skal veje 14 Lispd. foruden Træet, leveres 360 Maaltider, af 1 Td. Kød, naar den spises i Stedet for Flæsk, 504 Maaltider, af 1 Td. Smør, der ogsaa skal veje 14 Lispd. foruden Træet, 3416 Maaltider, af 1 Td. Sild 680 Maaltider, af 1 Td. Torsk 336 Maaltider, af 1 Td. Gryn 1448 Maaltider, af 1 Td. Ærter 1096 Maaltider, af 15 Lammekroppe 360 Maaltider, af 1 Td. Kallun 360 Maaltider, af 1 Td. Svinemaver og Svinefødder 360 Maaltider, 8 Svine-rygge skulle spises for 1 Lispd. Flæsk, af 1 Skippd. Dalbager, lige med et Skippd. Flæsk, 960 Maaltider, af 1 Td. Brød, som skal bages af $4\frac{1}{4}$ Skp. Rug, 220 Maaltider, alt efter de Fortegnelser, som han har overleveret. Da Kokken begærer at maatte bruge grønsaltet Flæsk til Spisningen hellere end røget Flæsk, hvoraf Kongen vil have stor Fordel, da Flæsket ved

¹ 16. April 1625.

Røgningen indtørrer 2 Lispd. paa hvert Skippd., skal han her-
 efter af det, som slagtes her til Holmens og Flaadens Behov,
 levere grønsaltet Flæsk til Udspisningen. Iøvrigt skal han i
 alle Maader rette sig efter den Forordning om Udspisningen, som
 Kongen sidst har ladet anordne, saa at Folkene faa Mad og
 Spise nok til deres Nødtørfthighed af det, som godt er. Tømmer-
 mænd, Borere, Savskærere, Mersmagere, Blokdrejere og Højbaads-
 mænd skulle have deres Kost anslaaet efter den daglige Takst
 og Spisning paa Holmen, dog skal der gives dem af de samme
 Slags Fetalje som hidtil sædvanligt. Der skal altid være saa
 meget i Behold af Rug og Malt, at der kan gives deraf i Ste-
 det for det Brød og Øl, som de med Rette burde have, da det
 formodentlig vil blive til Gavn for Kongen. Sj. T. 23, 155 b.
 K. Jvfr. 27. April 1626.

23. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Lunde Kapitel. Det er be-
 rettet Prinsen, at Kapitlet endnu forholder Christen Pe-
 dersen, dansk Kancellitjener, Domkirken i Lunds Prokura-
 tur, skønt han havde haabet, at det ikke vilde understaa sig
 dertil, da han tidligere har erhvervet Kongens Skrivelse til dem
 derom. For at man en Gang kan komme til Ende dermed, skal
 Kapitlet tage Sagen for, efter flittig Overvejelse enten dømme
 ham til eller fra Prokuretoret og give ham Dommen beskreven.
 Sk. T. 5, 190.

— Oprejsningsbrev for Tønne Friis til Hesselagger,
 Befalingsmand paa Aalborghus, til, som om Gerningen nylig
 var sket, at forfølge Drabet paa Christen Pofvelsen, der
 ved sidste St. Olai Tid [29. Juli] er bleven slaaet i Skagen med
 en Kniv af Anders Oelsen, saa han er død deraf, da Sandemæn-
 dene ikke have gjort deres Tov derom paa Grund af den Pest,
 som grasserede i Byen paa den Tid. J. R. 8, 75 b.

— (**Wolfenbüttel**). Miss. fra Kongen til Axel Aren-
 feldt. Da Laurits Ebbesen og Oluf Parsberg, Embedsmænd paa
 Skanderborg og Dronningborg Slotte, efter Prinsens Befaling
 have takseret det Jordegods i Nørrejylland, som han med
 Kongens Bevilling har solgt til Hans Uldrik Gyldenløve,
 til 75 enkende Rdlr. for hver Td. hart Landgildekorn, maa han
 tage saa mange af Hans Uldrik Gyldenløves Penge til sig, som
 hans Gods efter denne Takst kan beløbe sig til, dog skal han
 med det første levere Jens Høg til Vang, Befalingsmand paa

Stiernholm Gaard, en af ham underskrevet og forseglet Jordebog over Godset, da Kongen nu har forordnet Jens Høg til Værge for Hans Uldrik Gyldenløve i Axel Arenfeldts Sted. Sj. T. 23, 156 b. K.

23. Febr. (Wolfenbüttel). Miss. fra Kongen til Christoffer Urne og Sten Villomsen. Da Axel Arenfeldt, Krigskommissarius og Befalingsmand over Giedske Len, har anmodet om at blive forskaanet for Værgemaalet for Hans Uldrik Gyldenløve, da han nu er uden Riget i Kongens Forfald, skulle de straks tage Axel Arenfeldts Regnskaber for dette Værgemaal for sig og flittigt gennemse dem, om de ere saa nøjagtige, som de bør være. Axel Arenfeldt skal levere dem en rigtig Jordebog over det Jordegods i Nørrejylland, som han med Kongens Bevilling har solgt til Hans Uldrik Gyldenløve. Baade Regnskaber, Inventarium og andet vedrørende Værgemaalet skulle de tage til sig og igen levere det til Jens Høg til Vang, Befalingsmand paa Stiernholm Gaard, der nu er Hans Uldrik Gyldenløves Værge. Siden skulle de sammen med Jens Høg nøjagtig kvittere og forsikre Axel Arenfeldt for Værgemaalot. Sj. T. 23, 157. K.

— Miss. fra Kongen til Jens Høg. Da Axel Arenfeldt, Befalingsmand over Giedske Len, Krigskommissær, der i nogen Tid efter Kongens Befaling har forvaltet Værgemaalet for Hans Ulrik Gyldenløve, nu er forhindret i Kongens Forfald uden Riget, skal Jens Høg rette sig efter at overtage Værgemaalet for Hans Ulrik Gyldenløve, naar Axel Arenfeldt leverer ham en rigtig Jordebog over det Gods, som han med Kongens Bevilling har solgt til Hans Ulrik Gyldenløve, gør ham Regnskab for Værgemaalet og efter forseglet og underskrevet Inventarium leverer ham det Løsøre og andet, som han har i Forvaring. Kongen har befalet Christopher Urne til Aesmark, Rentemester, og Steen Villumsen, Admiral paa Bremerholm, at forhøre Regnskabet for Værgemaalet og overlevere Værgemaalet til ham, hvorefter han nøjagtig skal kvittere og forsikre Axel Arenfeldt for Værgemaalet. J. T. 8, 3 b.

24. Febr.¹ (—). Skøde fra Kongen til Bertholomeus

¹ I Sj. R. er Brevet fejlagtigt dateret 24. Jan., men indført mellem Breve af 23. og 25. Febr.

Hagensen, Proviantskriver, og hans Arvinger paa en Kronens Gaard, vesten for Nytorv, med 2 Vaaninger og Boder samt 2 Huse i St. Clemensstræde. K. Sj. R. 18, 85. (Tr.: KD. III. 50 f.).

24. Febr.¹ (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i København. Da det er Kongens Befaling, at Prinsen skal lade de Penge opsige, baade Hovedstol og Renter, som de selv og nogle af Borgerskabet for nogen Tid siden have faaet til Laans af Kongen, og hvoraf allerede en Del er opsagt af Rentemestrene, skulle Borgemestre og Raad selv betale og give de paa hoslagte Fortegnelse opførte Borgere Tilhold om uden Forhaling at betale baade Hovedstol og Renter i Rentekammeret til den Tid, som Rentemestrene have forelagt dem. — Til Fabiani Sebastiani Dag [20. Jan.] Asverus Homelkens 300 Rdlr.; Villom Dopp 500 Rdlr.; Kort Busk 300 Rdlr.; Claus Soll 400 Rdlr.; Claus Johansen 350 Rdlr.; Esaias Fleisker 300 Rdlr.; Gert Meyer 300 Rdlr.; Herman Woest 1000 Rdlr.; Herman von Dellen 350 Rdlr.; Herman von Hammen 300 Rdlr.; Hans Jensen 300 Rdlr.; Helmer Rode 500 Rdlr.; Hans Hansen 200 Rdlr.; Jørgen Pofvelsen 200 Rdlr.; Niels Jensen Skriver 1000 Rdlr.; Niels Jacobsen 300 Rdlr.; Niels Hansen 300 Rdlr.; Reimert Peitersen 300 Rdlr.; Søfren Ibsen 300 Rdlr.; Anders Olufsen 500 Rdlr.; Christopher Trønner 200 Rdlr.; Dirik Badskær 300 Rdlr.; Hendrik Berner 1000 Rdlr.; Herman Borgrave 500 Rdlr.; Isak Kortz 500 Rdlr.; Laurits Hansen 300 Rdlr.; Maria Lepape Tage Andersens 500 Rdlr.; Nicolaus Svabe 1500 Rdlr.; Sten Pedersen Guldsmed 300 Rdlr.; Søfren Bugge 400 Rdlr., fik selv Brev; Verner Kloemand 500 Rdlr.; Niels Matsen, som før boede i Ystad, 100 Rdlr.; Gert Zachariesen 300 Rdlr.; Jens Nielsen 400 Rdlr.; Jens Munk, Kaptejn, 300 Rdlr., fik selv Brev; Lyder Braske 250 Rdlr.; Peder Christoffersen 300 Rdlr.; Johan Post og Johan Evertsen 2000 Rdlr. K. Sj. T. 23, 146 b.

— Ligelydende Miss. til Universitetet i København om at give nedennævnte Tilhold om at betale de af Kongen laante Summer med resterende Renter: Dr. Jonas Charisius's Arvinger 1000 Rdlr. til 1. Sept.; M. Herman Nielsen, Professor,

¹ I Sj. T. er Brevet urigtigt dateret: 24. Jan.

400 Rdlr. til 17. Sept.; M. Hans Aalborgs Arvinger 200 Rdlr. til 17. Dec. Udt. i Sj. T. 23, 146 b. K. (i Udt.).

24. Febr. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Mons Kaas til Frøstrup, Embedsmand paa Københavns Slot, om at give nedennævnte Borgere i Køge Tilhold om at betale de af Kongen laante Summer med Renter i Rentekammeret: Til Fabiani Sebastiani Dag [20. Jan.]: Madts Rafn 300 Rdlr., Kort Richer 300 Rdlr. og Claus thor Smede 500 Rdlr. — Til 2. Dec.: Denis Christensen og Frants Isenberg hver 300 Rdlr. Sj. T. 23, 149. K.

— Ligelydende Miss. til Jørgen Urne, Embedsmand paa Kronborg, om at give nedennævnte Borgere i Helsingør Tilhold om at betale de af Kongen laante Summer med Renter i Rentekammeret: Til Paaske: Anders Pedersen, Vintapper paa Frederiksborg, 2000 Rdlr., hvorfor hans Gaard er Pant; Villom Mortensen og Peder Svensen paa det gullandske Kompagnis Vegne 5000 Rdlr. — Til Fabiani Sebastiani Dag [20. Jan.]: Christen Villatsen 300 Rdlr.; Johan Bøgvad i Hillerød 2600 Rdlr.; Kirsten Hansdatter, Bent Fockis Enke, 600 Rdlr.; Villom Mortensen i Helsingør 1250 Rdlr. paa 3 Terminer. Sj. T. 23, 149. K.

— Ligelydende Miss. til Sigvort Grubbe, Embedsmand paa Malmøhus, om at give nedennævnte Borgere i Malmø og Ystad Tilhold om at betale de af Kongen laante Summer med Renter i Rentekammeret: Malmø: Til 1. Maj: Malmø By 13,000 Rdlr., hvorfor 19 Mænd er Forlovere. — Til Paaske: Borgemestre og Raad 1000 Dlr. i Markstykker in specie; Christen Hansen, Borgemester, 400 Rdlr.; Fadder Madtsen, Borgemester, 300 Rdlr.; Christen Jacobsen, Borgemester, 100 Rdlr.; Evert Dickman, Peder Bertelsen og Peder Sandersen hver 200 Rdlr.; Morten Bentsen, Søfren Christensen, Cort Walkelin og Gert Slytter hver 300 Rdlr.; Dirik von Wippen 200 Rdlr.; Otte Pedersen 100 Rdlr. og Herman Johansen 200 Rdlr. — Til 27. Marts: Søfren Barke, Laurits Nielsen og Laurits Nielsen Møller hver 100 Rdlr. — Til Fabiani Sebastiani Dag [20. Jan.]: Abel Jost Krudtmeyers 400 Rdlr.; Anders Hansen, Gunel Pedersdatter, Christen Olufsen, Christen Pedersen, David Cornelissen, Ebeling Dibborn, Heiden Dobbeltsten og Hendrik Arntsen hver 100 Rdlr.; Hans Berntsen og Hans Christensen hver 200 Rdlr.; M.

Hans Raufn og Ursula Jens Nielsens hver 100 Rdlr.; Johan Trip paa egne og Johan Grotops Vegne 200 Rdlr.; Jost Leddebur 400 Rdlr.; Jacob Clausen 200 Rdlr.; Mikkell Mogensen, Morten Krebsmand og Maren Niels Kortsens hver 100 Rdlr.; Maren David Peitersens 400 Rdlr.; Niels Krog, Niels Lauritsen, Philip Lubbert Meiners, Peder Nielsen, Pofvel Könning, Pofvel Fægter og Walter Spanier hver 100 Rdlr. — I Ystad: Til Paaske: Anders Nielsen 150 Rdlr.; Boe Mikkelsen 100 Rdlr.; Adrian Hansen, Claus Sander, Borgemester, og Erland Bentsen hver 200 Rdlr.; Gert Frølichhusen 100 Rdlr.; Gert Solter 400 Rdlr.; Hans Kortsen, Hans Tilling og Hendrik Gertsen hver 200 Rdlr.; Johan Fris 250 Rdlr.; Jens Lauritsen 150 Rdlr.; Laurits Giødsen 100 Rdlr.; Laurits Nielsen Graa 600 Rdlr.; Laurits Giertsen 300 Rdlr.; Madts Graa, Maren Bent Skonnings, Niels Pedersen, Oluf Pedersen og Zacharias Hansen hver 100 Rdlr.; Niels Lauritsen 150 Rdlr. Sj. T. 23, 149 b. K.

24. Febr. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Knud Gyldenstjerne, Embedsmand paa Bergenhus, om at give Søfren Søfrensens Arvinger i Bergen Tilhold om at betale de 5000 Rdlr., som de skyldte Kongen, med Renter til Mikkelsdag. Udt. i Sj. T. 23, 150 b. K.

— Miss. til Jørgen Urne om straks at gøre Beriderstalden til Frederiksborg helt færdig. K. Udt. i Sj. T. 23, 157 b.

— Miss. til Erik Rosenkrantz, Mogens Gyldenstjerne og Malte Juel om, at Bønderne i deres Len [Halmstad, Varberg og Kristianopel] denne ene Gang maa nøjes med at svare halv Skat. Sk. T. 5, 191.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne om, at han maa begive sig fra Fæstningen [Varberg] til sin Gaard Fulletteft en 8 Dages Tid, dog skal han i den Tid forordne Tønne Zitzewitz eller en anden god Mand til at ligge i Slotsloven. Udt. i Sk. T. 5, 191.

— Miss. til Staller Kaas om ikke at lade opsætte noget mere, førend det Skib, som der nu bygges paa i Laaland, er færdigt. Sm. T. 6, 231.

— Miss. til Jost Høg. Da han har faaet Ordre til selv at udskrive Soldater paa Børlum Klosters Len, skal han nu tilsiige Soldaterne til at være færdige til sammen med

de andre udtagne at marchere mod Kolding eller straks begive sig ud til Lejren efter dem til det Kompagni, som de indordnes under. J. T. 8, 4,

25. Febr. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Morten Jensen og David Lucht, Toldere i Helsingør, paa deres Regnskab fra Nytaarsdag 1625 til Nytaarsdag 1626. K. Udt. i Sj. R. 18, 87.

— Miss. til Mogens Kaas. Da der i langsommelig Tid har staaet noget tyrkisk Garn og Uld indpakket i Børnehuset, skal han lade 4 Mænd, der forstaa sig paa saadant, optage det, besigte det og paa Tinge give beskrevet, hvorledes dette Garn og Uld nu findes at være. Siden skal han lade saa meget af det, som dur, forarbejde og forbruge i Børnehuset, for at det i Længden ikke helt skal blive til Unytte. Sj. T. 23, 157 b. K. (Tr.: KD. V. 94).

— Miss. til Mons Kaas. Prinsen bevilger, at de Bønder i Lenet [Kbhvn.], der i de sidste 2 Aar have faaet Sædekorn til Laans, maa give 1¹/₂ Pd. for hvert Pund, de have faaet; hvis nogle af dem ikke ere saa formuende, at de uden deres Fordærvelse kunne udgive saa meget, maa han af dem tage Pund for Pund. Sj. T. 23, 157 b. K.

— Mageskifte mellem Thommis Noll til Mageløe og Hospitalet i Christianstad. Sk. R. 4, 366. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Knud Grubbe. Kronens Bonde Morten Henningsen i Gisløf i Jerrested Herred har erhvervet Dom over Erik Bendsen, fordi denne har slaaet hans Broder ihjel. Erik Bendsen er dømt fredløs og Dommen er stadfæstet paa Landstinget. Da Knud Grubbe har denne fredløse Person i sin Tjeneste, befales det herved at anholde ham, saa Eftermaalsmanden kan faa Eksekution over ham. Sk. T. 5, 192.

— Miss. til Erik Urne og Jørgen Lykke om at registrere afdøde Jørgen Ascherslebens Bo og Løsøre samt de Breve og andet, som findes i Boet, nøje undersøge, om noget deraf findes at være forsegleet af gode Mænd, og snarest give hans Børn og Arvinger alt beskrevet under deres Hænder, for at de kunne komme til endelig Ende dermed. F. T. 3, 880.

— Opfejningsbrev for Jens Madtsen og Eske Madtsen, Brødre, der have berettet, at deres Broder Lauridts

Madtsen, født i Giedvig¹ i Jylland, der har været ung Skoleperson i Horsens Skole, forrige Sommer er bleven slaaet i Skolen af den latinske Skolemester, M. Lave Christensen, hvorved hans Indvolde og Liv er blevet saa ynkelig medfaret, at han er død, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge denne Sag med Sandemænd, da den er bleven fortiet og ikke forfulgt med Sandemænd, som det burde sig. J. R. 8, 75.

25. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Ribe. Da Hans Krabbe til Søegaard ønsker at tilskifte sig nogen Jord fra en af Kapitlets Bønder, der bor i en Gaard, kaldet Brede-moes, og Prinsen finder, at Mageskiftet kan være til Gavn baade for Bonden og Hans Krabbe, skal Kapitlet give Hans Krabbe nøjagtigt Mageskiftebrev paa Jorden. J. T. 8, 4.

26. Febr. (—). Miss. til Christopher Urne og Sten Vil-lomsen. Da Otte Marsvin til Dybek, Befalingsmand over Christianstads Len, og Jokim Beck til Gladsaxe have berettet, at der i afdøde Sigvort Becks Gaard i København findes indsat en Kiste under Forsegling, som har tilhørt afdøde Jacob Beck, skulle de snarest begive sig did, aabne Kisten i Nærværelse af Fru Lisebet Bilde, Sigvort Becks Enke, eller hendes Fuldmægtig, stykkevis registrere hvad der findes deri, og give det beskrevet under deres Hænder og Segl. Sj. T. 23, 158.

— Miss. til Jacob Ulfeldt om selv personlig snarest at aflægge Beretning for Hr. Christian Friis til Kragerup, Kansler, om det, som Kongen har befalet ham. F. T. 3, 881.

— Miss. til Gunde Lange. Da han har indberettet, at det vil falde Kolding for besværligt at underholde de Officerer, som ere indlagte dér, bifalder Prinsen, at de maa forlægges i de nærmeste Købstæder der omkring, som er Vejle og Horsens; Officererne skulle lade sig nøje med det Traktement, som Borgerne kunne afstedkomme, og der skal hverken gives dem Vin eller anden Drik, medmindre de selv ville betale det. J. T. 8, 4 b.

27. Febr. (—). Miss. til Jørgen Urne. Da en, ved Navn Cornelius Clausen, skal have forbrudt noget Gods til en

¹ Gedved, Vor H.

Værdi af 1550 Dlr. Kurant i Sundet, eftergiver Prinsen dette og befaler Jørgen Urne at lade Cornelius Clausens Redere faa det forbrudte Gods. Sj. T. 23, 158.

27. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Rigsraaderne Christen Holck, Hr. Albret Skeel, Jacob Ulfeldt, Ifver Juel, Hr. Anders Bilde, Jens Juel, Holgier Rosenkrantz, Mogens Kaas, Tage Thott, Claus Daa, Christen Thomissen og Christopher Ulfeldt om at give Møde hos Prinsen i København saa snart som muligt, da Prinsen har noget vigtigt at forhandle med dem om. Sj. T. 23, 158. K.

1. Marts (—). Aab. Breve til Adelen i Sjælland og Laaland [Skaane, Halland og Blekinge; Fyen og Langeland; Jylland] om, at Peder Basse til Sørup, Befalingsmand paa Møen, og Otte Brahe Stensen til Nesbyholm efter Kongens Befaling og Danmarks Riges Raads sidst sluttede Afsked have faaet Kommission til at proponere Adelen noget for Kronen magtpaa-liggende, hvori kræves Adelen Raad, Bevilling og Traktation. Da det ikke kan ske, medmindre Adelen personlig saa snart som muligt til en bestemt Tid samles paa et belejligt Sted eller ved Fuldmægtige afgiver Betænkning i den Sag, anmodes den om at give Møde N Dag for de nævnte 2 Mænd, af dem høre Sagens Lejlighed og meddele dem dens Svar og Betænkning derom, saaledes som denne Tids Fornødenhed og Tilstand udkræver. Sj. T. 23, 159 b. K.

— Miss. til Peder Basse og Otte Brahe Stensen. De skulle, saa snart det belejligt kan ske, beramme en bestemt Tid og til den forskrive alle adelige i Sjælland og Laaland, saa de kunne vide at samles for dem i Ringsted eller hvor det kan være belejliger for dem, hvor de da efter den sidste af Danmarks Riges Raad besluttede Afsked skulle forhandle med Adelen om de 600 Heste, der her fra Riget skulle sendes de Holster til Undsætning i Nød tid i 6 Maaneder og underholdes paa Adelen egen Bekostning, alt eftersom Hr. Albret Skeel til Fusingøe og Holgier Rosenkrantz til Rosenholm, Rigsraader og Befalingsmænd paa Riberhus og Odensegaard, paa Prinsens Vegne have proponeret dem. De skulle flittigt forarbejde dette hos Ridderskabet, til hvilken Ende der sendes dem et aabent Brev til Forkyndelse paa Landstingene og hvor det ellers gøres behov, i hvilket Brev de kunne lade ind-

skrive Tid og Sted. De skulle siden gøre Prinsen Relation om deres Forretning. Sj. T. 23, 159. K.

1. Marts (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Otte Marsvin og Hendrik Hvitfeldt angaaende Forsamling af Adelen i Skaane, Halland og Blekinge i Lund. Udt. i Sj. T. 23, 159 b. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Corfits Rud og Jørgen Brahe angaaende Forsamling af den fynske og lavindske Adel i Odense. Udt. i Sj. T. 23, 159 b. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Hr. Jørgen Skeel, Knud Gyldenstjerne, Niels Krag og Erik Juel angaaende Forsamling af den jydsk Adel i Viborg. Udt. i Sj. T. 23, 159 b. K. (i Udt.).

— Miss. til Otte Skeel og Tønne Friis. Da Prinsen har bragt i Erfaring, at det Gods, som Hans Lindenov til Hundslund, Befalingsmand paa Kallundborg Slot, har faaet bevilget til Mageskifte, skal være bedre end det Gods, som han i Stedet udlægger til Kronen, skulle de snarest erklære sig udtrykkeligt og uden al Tvivlsmaal om, hvorledes Kronen kan faa bedst og fuldkomment Vederlag, saa man kan komme til Ende med Mageskiftet og Kronen ingen Skade skal lide. J. T. 8, 4 b.

— Miss. til Gunde Lange og Oluf Parsberg. Medens de som Kommissærer fremføre de danske Knægte, skulle de flittigt og alvorligt tilholde alle Kaptejner og Officerer til paa Marchen at holde deres Folk sammen i god Orden og ved Indkvartering at paase, at der ikke sker Vold eller Overlast mod nogen; sker det, skulle Officererne lade det straffe uden al Naade efter Artiklerne og ikke se gennem Fingre med nogen Modvillighed, medmindre de selv ville staa til Rette derfor. J. T. 8, 5. K.

— Ligelydende Miss. til Gabriel Kruse og Jørgen Urne. J. T. 8, 5.

2. Marts (—). Miss. til Sten Villomsen, Hendrik Vind og Jørgen Ulfeldt. Af hosfølgende Supplikation kunne de se, hvad Mouritz Printz, Kongens Skibskaptein, har ladet andrage angaaende Revisionen af hans Regnskab for den Rejse, som han efter Befaling har foretaget til Spanien med Kongens Skib den røde Løve, hvilket Regnskab Kongen tidligere har befalet dem at gennemse med de Antegnelser, der ere

gjorte ham dertil paa Rentekammeret. De skulle saa snart som muligt beramme belejlig Tid og Sted, kalde Mourits Printz for sig, gennemse hans Regnskaber og Antegnelserne og bringe Sagen til Ende i Overensstemmelse med den dem givne Befaling. Hvis en af dem ikke kan være til Stede, maa de andre tiltage en anden god Mand af Kongens Skibshovedsmænd i hans Sted. Sj. T. 23, 160. K.

2. Marts (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da Alexander Rabe von Papenheim, Befalingsmand paa Holbæk Slot, har begæret 2 Gaarde i Bøgelund i Bierre Sogn i Flakkebjerg Herred, der hver svare 1 Td. Havre til Ærkedegnedømmet i Roskilde, til Mageskifte, skal Kapitlet erklære sig om, hvor der bekvemmest kan gøres Kapitlet Udlæg derfor, og indsende Erklæringen til Kancelliet. K. Udt. i Sj. T. 23, 160 b.

— Aab. Brev om, at Præsterne i Skaane maa oppebære Helgenskyld, indtil der falder endelig Dom i en derom rejst Sag. Sk. R. 4, 368. (Tr.: CCD. IV 335 f. Falkman, Upplyssn. om andeligt gods uti Skåne etc. II. 101 f. (i svensk Oversættelse)).

— Miss. til Knud Grubbe. Da Knud Gabriel til Hiullerød, Landsdommer i Halland, snarest vil skifte med sine Børn efter sin afdøde Hustru¹ og hans Svoger, der efter Loven burde være Værge for Børnene, paa Grund af Skrøbelighed er hindret deri, skal Knud Grubbe paatage sig Værge-maalet for Børnene paa Skiftet. Sk. T. 5, 192.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Thomas Brun, Byfoged i Nyborg, har berettet, at han har faaet Kronens Part af Korn-tienden af Ullersløf Sogn i Fæste for en aarlig Afgift af 6 Pd. Rug, 7 Pd. Byg og 3 Ørt. Havre. Da han har klaget over, at Tienden er sat for højt i Afgift, har Prinsen bevilget, at han maa beholde Tienden for 5 Pd. Rug, 6 Pd. Byg og 3 Ørt. Havre i aarlig Afgift. F. T. 3, 881.

— Aab. Brev om, at Kongen har bevilget Knud Gyldenstjerne til Tim, Befalingsmand paa Hald Slot, noget Krongods i adskillige Len i Nørrejylland til Mageskifte, saaledes som

¹ Sofie Enevoldsdatter Woyen.

de derom gjorde Besigtelser, Erklæringer og Skøder nærmere udvise. Det viser sig nu, at en Selvejerbonde, Christen Søfrensen i Essendrup i Dronningborg Len, som Knud Gyldenstjerne fik til Mageskifte af Kronen, ikke har ansagt al den Skyld, han gav af sin Gaard, da han blev spurgt derom af de gode Mænd, der lignede Mageskiftegodset, men har fortiet 1 Fjerd. Smør, ligesom han heller ikke har ansagt nogle Skæpper Sæd af den Bolsjords Ejendom i Laurberge Mark, som Søfren Nielsen bor paa. Da Prinsen nu erfarer, at Kronen er bleven Knudt Gyldenstjerne nogle Tønder Korn skyldig paa dette Mageskifte, saavel paa Ejendom som paa Landgilde, selv om dette Smør og de 6 Skæpper Sæd medregnes, bifalder Prinsen, dog paa Kongens naadigste Behag, at al Kronens Part af den nævnte Gaard og det nævnte Bols Ejendom, som maatte ydes til Kronen, skal følge Knudt Gyldenstjerne og hans Arvinger. J. R. 8, 76. K.

2. Marts (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Aarhus. Da der er Strid mellem M. Morten Madtsen, Hofprædikant, og Litsabet, M. Christen Foss' Enke, angaaende den halve Præstetiende af Ege¹ Sogn, idet M. Morten Madtsens Fuldmægtig vil tilholde sig den, medens hun mener, at den tilkommer hende i Naadensaaret, skal Kapitlet stævne Parterne i Rette for sig, forhandle dem imellem i Mindelighed eller dømme dem imellem. J. T. 8, 5 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Niels Krag. Niels Krabbe til Tostelund og Otte Skeel til Hammelmuosse, Befalingsmand i Dueholms Kloster, have faaet Befaling til at være til Stede, naar der skal holdes Skifte efter afdøde Ifver Friis til Volstrup, og enten forlige Parterne i Mindelighed eller dømme dem imellem, hvis der opstaar Stridigheder. Da Niels Krabbe paa Grund af Alder og Skrøbelighed ikke kan udføre denne Befaling, skal Niels Krag i hans Sted snarest udføre Befalingen sammen med Otte Skeel. J. T. 8, 5.

— Miss. til Jens Høg. Mogens Kaas til Støfringgaard, Befalingsmand i Mariager Kloster, har tidligere faaet Ordre til at være Værge for Jomfru Karen Friis paa Skiftet efter hendes afdøde Fader Ifver Friis til Volstrup. Da Mogens Kaas nu er

¹ Egaa, Ø. Lisbjærg H.

forhindret i Kongens Bestilling uden Riget, saa der ikke kan foretages endelig Opgørelse og ske Afkald om Arven efter Ifver Friis, skal han paatage sig Værgemaalet for Jomfru Karen Friis paa Skiftet og siden under sin Haand og Segl levere Niels Friis til Krastrup rigtig Lod paa alt det, der kan tilfalde hende paa Skiftet. J. T. 8, 6.

3. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hr. Christian Junchshofvidt, der en Tid lang har været i Kongens Tjeneste og har ladet sig bruge som Skibspræst, maa stedes til Præstekald, hvor han lovlig kan blive kaldet efter Ordinan- sen. Sj. R. 18, 87.

— Miss. til Mogens Pax og Jacob Ulfeldt. En Kvinde fra Ringsted, ved Navn Maren Madtsdatter, har beklaget sig over, at hun er bleven fængslet af Jacob Ulfeldt, fordi der er fundet nogen falsk Mønt hos hendes Mand, og at hun derfor af Mogens Pax, der har siddet i Landsdommers Sted, er bleven dømt til at rømme Landet, hvilken Dom hun ikke har kunnet faa beskreven. De skulle give hende Dommen beskreven, saa hun kan indstævne den, hvis hun finder Mang- ler ved den, og give hende frit Lejde, saa hun kan udføre Sagen, dog skal hun straks foretage Stævning og andre Skridt, som kunne tjene til at faa Sagen udført snarest. Sj. T. 23, 160 b.

— Miss. til Christopher Urne og Thomis Noll. Da Prinsen har bevilget, at Borgerskabet i Bergen for nøjagtig Be- taling maa faa 4 hele og halve Kartover til Byens De- fension og de Klokker, til hvis Omstøbning de have sendt en Del Malm ned, skulle de lade Borgerskabet faa disse Kartover og Klokker, naar dets Fuldmægtig gør Anfordring derom, dog skulle de selv tage eller lade Lensmanden Knud Gyldenstjerne tage Forsikring for Betalingen, hvorom han har faaet Befaling, saafremt Kongen ikke vil have Klokkernes Omstøbning afkviktet i den Sum Penge, han har foræret til Kirkernes Opbygning. Sj. T. 23, 161. K.

— Miss. til Sten Villomsen. Peder Basse har fremsendt en Fange fra Møen, ved Navn Jens Hansen, fordi han har angivet, at Peder Basse har villet have ham til at besidde en Kronens Gaard, hvilket han ikke har kunnet bevise. Denne Fange skal igen løslades. Udt. i Sj. T. 23, 161.

— Miss. til Christopher Urne. Da Prinsen har bragt i Er-

faring, at Domkirken i Holum paa Island er bleven byg-fældig, hvilket skyldes det sidste Aars store Storm, og at der ingen Midler af Træ eller andet findes der paa Landet, hvormed Kirken kan hjælpes, skal han til dens Reparation skaffe 18 Tylter Deler, hver 12 Al. lange og $2\frac{1}{2}$ Kvarter brede, 2 Tylter store Bjælker, hver 16 Al. lange, 4 Tdr. Tjære og 2 Tdr. Beg. K. Udt. i Sj. T. 23, 161.

3. Marts (Kbhvn.). Miss. til de Lensmænd, der have Salpeterhytter i deres Len. Da Prinsen har bragt i Erfaring, at der kun fremkommer saare lidet Salpeter fra deres Len til Tøjhuset, skulle de flittigt paase, at intet Salpeter bortsælges andensteds i Landet, og straks fremsende det Salpeter, som findes i Forraad hos Salpetersyderne i deres Len, til Tøjhuset, ligesom de ogsaa siden aarlig skulle fremsende Salpeteret i rette Tid. De skulle endvidere sørge for, at det antegnes, hvor meget Salpetersyderen faar og hvor tit han syder, og at han af hver Gang fremsender en vis Del Salpeter til Arkeliet. K. Udt. i Sj. T. 23, 161 b.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne om at lade Anne Jacobsdatter faa en Dom beskreven, som er afsagt over Hans Trommeslager, fordi han har slaaet hendes Broder ihjel. Udt. i Sk. T. 5, 192 b.

— Miss. til Jacob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz. Som de af medfølgende Supplikation nærmere kunne se, have Borge-mestre og Raad samt Sognepræsten, Kirkeværgerne og menige Almue i Middelfart klaget over, at Byen beskadiges af Storm og Floden og at der særlig er Skade at befrygte for Kirken. De skulle snarest erklære sig om denne Supplikats, angive, ved hvilke Midler Kirken i Middelfart bedst kan underholdes, og indsende deres Erklæring til Kancelliet. F. T. 3, 882.

— Miss. til Marqvord Bilde og Dr. Hans Mikkelsen. Da Kongen har bestemt, at Brenderup Sogn skal være Anneks til Ore Sogn, og Sognepræsten i Brenderup Hr. Mats¹ paa Grund af Alder og Skrøbelighed ikke kan forestaa sit Kald tilbørligt, men behøver en Kapellan, skulle de forordne Hr.

¹ Mads Hansen Kolding.

Knud Eriksen¹, Sognepræst i Ore Sogn, til at være Hr. Madts's Kapellan. F. T. 3, 882.

3. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Marren Justdatter i Hassing Sogn i Kier Herred i Vendsyssel, der for nogen Tid siden har ladet sig beligge af sit eget Næstsøskende-barn og nu tiltales til efter Kongens Forordning at rømme Landet derfor, maa forblive her i Landet og udgive noget til de fattige efter sin Formue, da hun nu skal være kommen i Ægteskab. J. R. 8, 76 b.

— Miss. til Hans Dyre. Da Kongen vil have Lundegaard paa Mors, som han en Tid har været forlenet med, besat med en anden god Mand, skal han rette sig efter at afstaa den til 1. Maj til den, som Kongen forlener med den. J. T. 8, 6 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. Da det er berettiget Prinsen, at afdøde Peder Munk til Sæbygaard skal have indhævdet en stor Del i Ørum Fællede, da han var forlenet dermed, skal Knud Gyldenstjerne undersøge dette og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 8, 6 b.

— Miss. til Viborg Kapitel. Paa dets Begæring har Prinsen bevilget, at det maa lade det Kapel i Domkirken, hvori Adelen plejer at indsætte sine Breve, forandre og forordne et andet Sted i Kirken, hvor den kan indsætte sine Brevkister, dog skal Kapitlet, hvis Adelen har nogen særlig Rettighed til Kapellet, erklære sig til Prinsen derom, førend det forandrer Kapellet. J. T. 8, 7. K. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Niels Krag. Da Prinsen har bragt i Erfaring, at der er paalagt Asmild Klosters Tjenere for stor og ulidelig Soldaterskat, har han bevilget, at de hvert Fjerdingaar kun skulle give 27 Dlr. J. T. 8, 7. K.

— Miss. til Hr. Giert Rantzau. Da Prinsen har erfaret, at den forrige Præst i Oxevæd Sogn i hans Len [Haderslev] har omgaaedes med allehaande Trolddom og Spøgeri, skal Giert Rantzau, som billigt er, lade ham tiltale derfor, om han ikke for saadan ugudelig Bedrift bør afsættes fra Præsteembedet og efter denne Dag ikke uden særlig Benaadning have Tilladelse

¹ Knud Eriksen Kraft.

til at prædike eller lade sig høre. Ligeledes bifalder Prinsen, at Giert Rantzau lader de Folk tiltale, som Præsten i sin overgivne Supplikation har angivet. J. T. 8, 7. K.

3. Marts (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz. Eske Brock til Estrup har faaet Ordre til sammen med Christian Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, at dømme i en Sag mod Hr. Søfren Jensen, Præst i Veilby i Kalo Len, der beskyldes for at have begaaet et Manddrab. Da Eske Brock imidlertid er død, saa Befalingen ikke har kunnet udføres, skal Holger Rosenkrantz i Eske Brocks Sted i Forening med Christian Holck tage Sagen for og dømme i den. J. T. 8, 7 b.

4. Marts (—). Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmand paa Hald Slot, har berettet, at Morits Podebusk skylder sin Søster, Jomfru Vivikke Podebusk, 900 Dlr. Da Hendrik Gyldenstjerne har Morits Podebusk's Gods i Forvaltning, forbydes det ham at lade nogle af Morits Podebusk's Penge komme fra sig, førend Knud Gyldenstjerne har faaet fuldstændig Betaling for det, som han paa Jomfru Vivikke Podebusk's Vegne er berettiget til hos Broderen. Sk. T. 5, 192 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne om at have flittigt Tilsyn med Apotheket i Viborg, at det altid er vel forsynet med god Medicin og andet Speceri, og at saadant kan faas til billigt Køb. Hvis Apothekeren ikke retter sig herefter, skal Knud Gyldenstjerne tage Dom over ham, om han ikke bør have forbrudt sin Benaadning paa at holde Apothek og desuden bør straffes derfor. J. T. 8, 8. K. (Se CCD. IV. 336).

— Miss. til Medici i Viborg om to Gange aarlig at visitere Apotheket i Viborg og sørge for, at det altid er vel forsynet, som det sig bør, med Speceri og Medicin i gode, friske og uforfalskede Varer, alt efter den Takst og Anordning, som sidst er gjort af det medicinske Fakultet i Universitetet i København efter Kongens Befaling. De skulle tilstille Lensmanden paa Hald deres skriftlige Beretning. J. T. 8, 10. K. (Se CCD. IV. 336).

— Miss. til Knud Gyldenstjerne om at gøre den Anordning, at de Folk, der forhandle Vin i Viborg, holde god uforfalsket Vin til en rimelig Pris i Overensstemmelse med

Kongens Forordning¹ om Vinkælder og Vinhandel, saafremt de ikke ville tiltales og straffes tilbørligt. J. T. 8, 8 b. K. (Se CCD. IV. 336).

4. **Marts (Kbhvn.).** Miss. til Knud Gyldenstjerne, Tønne Friis og Borgemestre og Raad i Viborg og Aalborg. De skulle give de forrige Direktører for det aalborgske spanske Kompagni Tilhold om at gøre Jørgen Seefeldt til Refs, Kongens Sekretær, nøjagtigt og fuldkomment Regnskab for al Kompagniets Indtægt og Udgift i den Tid, deres Direktion varede, eller med det allerførste under deres Haand og Segl meddele ham en rigtig Kopi af deres Direktions fuldkomne Regnskab, som de enten allerede maatte have gjort eller burde have gjort efter Kongens Anordning og Privilegier angaaende Kompagnierne. J. T. 8, 8.

— Miss. til Hr. Ulrik Sandberg til Qvelstrup, Knud Gyldenstjerne til Tim, Jørgen Brahe til Hvedholm og Oluf Parsberg til Jernedt, Embedsmænd paa Lundenes, Hald, Hagenskouf og Stiernholm Slotte. Fru Ane Friis til Steensballe, Giert Rosenkrantz's Enke, har berettet, at der er foretaget adskillige Indførsler i hendes eget, Henrik Holcks og hendes afdøde Søsters Gaarde og Gods, nemlig Holgaard², Loge³ og Hygaard⁴ med tilliggende Gods og Løsøre, og hun mener, at nogle af de indførte ere indførte for det, som andre ogsaa ere indførte for. De skulle derfor tage alle de Breve og Dokumenter, hvorefter Kreditorerne have ladet sig indføre, for sig, undersøge, om der er sket nogen Uret derved, og give hende det beskrevet under deres Hænder og Segl. J. T. 8, 9.

— Miss. til Fru Ane Friis's Indførselsmænd. Da Fru Ane Friis, Gert Rosenkrantz til Steensballes Enke, har berettet, at de til forskellige Tider have gjort Indførsel i hendes Gods og Løsøre, men at de ikke have givet hende Indførslerne beskrevet, befales det dem uden videre Ophold at meddele hende Genpart af deres Indførsler. J. T. 8, 9.

— Miss. til Otte Skeel og Niels Friis. Da Kongen har bevilget Manderup Due til Haldkiersholm et Mageskifte og

¹ 2. Aug. 1605.

² Hvolgaard, Nørvang H.

³ Laage, samme H.

⁴ Højgaard, samme H.

Manderup Dues Gods beløber sig til mere end Kronens Gods i Landgilde, hvorfor Manderup Due tillige har begæret et øde Bol, kaldet Holmager, ved hans Gaard Haldkiersholm, skulle de besigte dette øde Bol, faa at vide af Tønne Friis, om Bolet kan mistes fra Lenet og om Kronen kan faa Fyldest ved Mageskiftet, og indsende deres Erklæring til Kancelliet. J. T. 8, 9 b. K.

4. **Marts (Kbhvn.).** Miss. til Gunde Lange og Reinholt Heidenstrup. Da Jens Juel til Lindbierig, hvem Kongen har bevilget et Mageskifte, paa dette Mageskifte bliver Hospitalet i Horsens noget skyldig og for dette vil udlægge Hospitalet en halv Gaard i Morsbøl i Gremstedt Sogn i Slaugs Herred i Koldinghus Len og, hvis Hospitalets Gods endda maatte være mere værd paa Landgilde end Jens Juels Gods, endnu 1 Gaard i Morsbøl, skulle de besigte dette Gods, paase, at Hospitalet faar fuldkommen Fyldest, og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 8, 10.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne til Tim og Otte Skeel til Hammelmuose, Embedsmænd paa Hald Slot og Dueholms Kloster. Thammis Kaas til Ørndrup har begæret noget Krongods, nemlig 1 Gaard, kaldet Blaaberrig, i Rakkeby Sogn, 3 Gaarde og 1 Bol i Karby By og Sogn og 1 Gaard i Torp i Karby Sogn i Sønder Herred paa Mors i Dueholms Len og 1 Gaard i Torp i Karby Sogn i Halds Len, til Mageskifte for noget af sit Gods, nemlig 1 Gaard, kaldet Blistrup, ved Blistrup Kirke i Blistrup Sogn, 1 Gaard og en Halvgaard i Stuorup i Øring Sogn i Sønder Herred paa Mors, 1 Gaard i Sildersløuf i Øster Assels Sogn i Lund Birk og, hvis det ikke forslaar, 1 Gaard i Vils i Veirløf Sogn i Sønder Herred. Da Prinsen af Otte Skeels Erklæring har set, at en Del af det Gods, Thammis Kaas begærer, er noget af det bedste Gods, som ligger til Lenet, skulle de, saafremt Thammis Kaas kan gøre nøjagtig Fyldest og Udlæg for dette Gods, besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 8, 10 b. K.

— Miss. til Kapitlet i Viborg. Da Kongen har henlagt et Kannikedømme i Viborg til Skolemesterens Underhold, anser Prinsen det for rimeligt, at Skolemesteren paa Kannikedømmets Vegne præsenterer i Kapitlet og nyder alle Kapitlets Privilegier og Fordele med Kommungods

og ellers efter hans Senium, da det er rimeligt, at Skolemesteren, der betjener en saa nøjsommelig Tjeneste i Skolen og Guds Menighed, ogsaa har den Nytte deraf som hans Medbrødre og Kanniker, der ere forskaanede for saadan Tynge og Arbejde, dog paa det udtrykkelige Vilkaar, at han ikke uden særlig Befaling forlader denne Tjeneste, hvilket heller ikke uden det sømmer sig, eller anholder om andet Kald, for at Skolen, naar han bliver bekendt med dens Lejlighed, desto bedre kan betjenes. Han skal være forpligtet til at hjælpe til med at bære alle Onera i Kapitlet, som dette ikke selv vil have ham forskaanet for, og som Skoletjenesten ikke hindrer ham i. J. T. 8, 12. K. Orig. i Landsark. i Viborg.

5. Marts (Kbhvn.). Miss. til nogle Lensmænd om saa snart som muligt til Proviandhuset at fremsende baade den Proviand, som de burde have fremsendt før Vinter, og den Proviand, som de efter deres Forleningsbreve nu skulle fremsende til Foraaret. De skulle endvidere straks til Foraaret hidsende Flæsk, Smaamad og andet Tilbehør af de Skovsvin, som de forrige Aar have faaet Kongens Befaling til at lade slagte. — Fortegnelse paa de Lensmænd, der fik Befaling til at fremsende baade Proviand og Svin: Claus Daa [Dragsholm Len], Alexander Papenheim [Holbæk Len], Ernst Normand [Antvorskov og Korsør Len], Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len], Hans Lindenov [Kallundborg Len], Peder Basse [Møen], Jacob Ulfeldt, Kansler [Nyborg Len], Holgier Rosenkrantz [Odense Len], Marcus Bilde [Rugaard Len], Laurits Lindenov [Aarhus Len], Laurits Ebbesen [Skanderborg Len], Gunde Lange [Koldinghus Len], Christen Holck [Silkeborg Len], Eske Brocks Arvinger [Dronningborg Len], Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len], Tønne Friis [Aalborghus Len], Olaf Parsberg [Stjærnholm Len], Knud Gyldenstjerne [Hald Len], Sivort Grubbe [Malmøhus Len], Otte Marsvin [Kristianstad Len]. — Falk Lykke [Visborg Len] og Hr. Jens Sparre [Bahus Len] fik Breve om Proviand alene uden Flæsk. — Fortegnelse paa de Lensmænd, der fik Breve alene om Svin: Mogens Kaas [Københavns Len], Jørgen Urne [Frederiksborg og Kronborg Len], Mogens Pax [Roskilde Len], Frederik Reedtz [Tryggevælde Len], Jacob Ulfeldt [Ringsted Len], Jørgen Brahe [Hagenskov Len], Hans Pogwisch [Hindsgavl Len], Johan Friis [Tranekær Len], Fru Eline Marsvin [Da-

lum Kloster], Gabriel Kruse [Landskrone Len], Malte Juel [Kristianopel Len], Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len], Tage Thott Ottesen [Sølvitsborg Len], Mogens Gyldenstjerne [Varberg Len], Erik Rosenkrantz [Halmstad Len], Christopher Ulfeldt [Laugholm Len], Hendrik Gyldenstjerne [Froste Herred], Hr. Albret Skeel [Riberhus Len], Anders Friis [Sejlstrup Len], Mons Kaas [Mariager Len]. Sj. T. 23, 161 b. K.

8. Marts (Antvorskov). Miss. til Holger Rosenkrantz og Marqvor Bilde. Da der er Trætte mellem Erik Urne, Befalingsmand i Udsteen Kloster, og Barbra, Enke efter Velum Lucassen i Odense, angaaende de mellem dem værende Regnskaber, skulle de stævne Parterne for sig og enten bilægge Trætten i Mindelighed eller afgøre den ved en Dom. F. T. 3, 883.

10. Marts (Kbhvn.). Miss. til Christopher Urne om at give Dr. Nicolaus Wassener, der skriver Relationer i Nederlandene, 50 Dlr i Løn foruden de 50 Dlr., som Kongen tidligere har bevilget ham. K. Udt. i Sj. T. 23, 162.

— Miss. til Christopher Urne om efter vedlagte Fortegnelse af Rasmus Kolding at bestille Fyr- og Egetømmer til Brokarrene ved Kronborg og at forhandle med Jens Pofvelsen, Borger i København, om Egetømmeret til saa billig en Pris som muligt. Han skal undersøge, hvad der er størst Fordel ved, at lade Tømmeret hugge paa Gulland eller købe det i København. Hvis han foraarsages til at købe noget gullandsk Tømmer i København, skal han handle derom med Jacob Madtsen, Borger i København, der siges at have godt Tømmer. Sj. T. 23, 162. K.

— Miss. til alle adelige og uadelige her i Riget, der have Gæld at kræve hos Hans Pogwisch, Befalingsmand paa Hindsgafvel Slot, om, naar han henvender sig til dem derom, da at bevilge ham en bestemt Dag, paa hvilken de under Herredagen, der skal begynde den 8. Maj, kunne møde i Kolding for de gode Mænd, som blive forordnede dertil. F. R. 3, 378.

— (**Antvorskov**). Miss. til Christopher Urne. Af medfølgende Supplikation vil han kunne se, hvad Nicolaus Skrøder andrager angaaende sin Løn for sin Tjeneste i den tyske Kirke i København. Hvis Lønnen plejer at gives ham

og bør gives ham af Rentekammeret, skal Christopher Urne betale ham ligesom hans Formand. Sj. T. 23, 163. K. (dat. 11. Marts). (Tr.: KD. V. 94 f).

10. Marts (Antvorskov). Miss. til Christopher Urne. Prinsen bevilger, at 14,000 Rdlr. in specie af de Penge, som skulle sendes til Kongens Lejr, maa betales til det ostindiske Kompagni i København, dog ikke førend de samme Penge ere betalte i Hamborg til Kongen, hvilket skal ske inden 4 Uger fra den 8. Marts at regne. Sj. T. 23, 162 b. K.

— Miss. til Dr. Hans Reisener. Da Prinsen har beskikket Søfren Pedersen Hegelund til Slotsprædikant paa Antvorskov, skal Dr. Hans ordinere ham. K. Udt. i Sj. T. 23, 162 b.

— Miss. til Mogens Kaas. Naar der sendes ham nogle fattige Børn fra Roskilde, skal han lade dem indtage i Tugthuset ligesom ogsaa et Pigebarn, som har udgivet sig for at være besat, og lade hende straffe derfor, for at man kan faa at vide, efter hvis Befaling og Indskydelse hun har gjort det. K. Udt. i Sj. T. 23, 162.

— Miss. til Hospitalsforstanderen i Vartov om at indtage Anders Ottesen i Hospitalet, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 23, 163.

— Miss. til Jost Høg om at indtage en Søn af Jacob Brun paa Samsø i Sorø, naar der bliver en Plads ledig, og sætte ham under Disciplin ligesom de andre Skolebørn. Udt. i Sj. T. 23, 162 b.

— Miss. til Mogens Kaas. Da menige Sognemænd i Verløsemagle, som han af hosfølgende Supplikation nærmere kan se, have klaget over, at der er paalagt dem for stort Arbejde med Tørvelyng, skal han snarest erklære sig herom og indsende Erklæringen til Kancelliet. K. Udt. i Sj. T. 23, 162 b.

— Miss. til samme. Prinsen har tilladt, at Christen Jensen af Nyrup i Draxholms Len maa faa den Arv, der er tilfalden ham efter hans Fader Jens Jørgensen i Køge, da der ingen Dom er gaaet i Sagen, medens Jens Jørgensen endnu var i levende Live. Udt. i Sj. T. 23, 162 b.

— Miss. til Jørgen Urne. Da Mourits Printz har klaget over, at han af Borgemestre og Raad [i Helsingør] besvæ-

res med adskillig kongelig og Bys Tyngde, skønt han ingen borgerlig Næring bruger, skal Jørgen Urne give Borgemestre og Raad Tilhold om herefter at forskaane Mourits Printz for saadanne Paalæg, saalænge han er i Kongens Tjeneste som Skibskaptejn. Udt. i Sj. T. 23, 163.

10. Marts (Antvorskov). Miss. til Hr. Anders Bilde og Tagge Thott om at lade Hans Durich, Borgemester i Næstved, faa Kronens Told og Rettighed i Næstved i Forpagtning efter den Forhandling, som de maatte kunne slutte med ham. Sk. T. 5, 193.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Af hosfølgende Supplikation og Tingsvidner vil han kunne se, hvad nærværende Supplikant andrager angaaende Bygfældigheden paa den Mølle norden for Slottet [Helsingborg], som Tue Lauritsen bor i. Han skal sørge for, at Møllen bliver gjort i Stand, saa vidt selve Vandet og Kværnen angaar, og saa vidt der er Brøst derpaa, men Tag, Døre og andet saadant paa Møllehuset skal Mølleren selv holde tilbørligt vedlige, saa vidt han bør gøre det, medmindre da Mølleren har fæstet Møllen paa saadanne Betingelser, at han selv skal holde baade Møllværket og Møllehuset i Stand, hvorom Hr. Anders Bilde skal erklære sig til Prinsen. Sk. T. 5, 193.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Odense. Da de af Kongen dertil kommitterede, Corfits Rud til Sandholt og Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmand paa Hagenskouf, have dømt Borgemestre og Raad til at afsige Dom i en Sag mellem Hospitalsforstanderne i Odense og Hans Nielsen, Borger sammesteds, angaaende Udspisningen i Hospitalet, men de endnu ikke have efterkommet denne Dom, befales det dem at rette sig efter den afsagte Dom og snarest dømme i Sagen. F. T. 3, 884.

— (**Wolfenbüttel**). Miss. fra Kongen til Kapitlet i Aarhus. Da Knud Gyldenstjerne Axelsen, Embedsmand paa Hald, har begæret noget Krongods, nemlig 3 Gaarde i Lønge¹ By og Sogn i Saubroe Herred, 1 Gaard i Loptrup, 1 Gaard i Vissing By og Sogn i Galten Herred og 1 Gaard i Carsløuf², til Mageskifte for noget af sit Gods, nemlig 1 [Gaard] i Skiød-

¹ J. T. har fejlagtigt: Lauge. ² Muligvis Fejlskrift for: Erslev, Galten H.

strup By og Sogn i Øster Lisbierig Herred, 1 [Gaard] i Astrup, 1 [Gaard] i Svinebou, 1 [Gaard] i Trøvelstrup og 1 [Gaard] i Sandby, skal Kapitlet erklære sig til Kongen, om Kronens Gods for Bejlegheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet. J. T. 8, 12.

10. Marts (Wolfenbüttel). Miss. fra Kongen til Jost Høg. Da Knud Gyldenstjerne Axelsen, Embedsmand paa Hald, har begæret 2 Børlum Klosters Gaarde i Villersløuf Sogn i Hassing Herred i Thye til Mageskifte for noget af sit Gods, nemlig 1 Gaard i Odeby Sogn i Refs Herred, 1 Gaard i Sønderhaa i Hassing Herred, 1 Gaard i Calstedt¹ og 1 Gaard i Koltuen² i Haring Sogn, skal han erklære sig til Kongen, om Kronens Gods for Bejlegheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet. J. T. 8, 12 b.

11. Marts (Antvorskov). Aab. Brev, hvorved Prinsen, der har bragt i Erfaring, at der paa adskillige Steder ved Søkannten i Danmark findes Rav eller Bernsten, bevilger, at Jacob Hansen Dreyer, Borger i København, i de næste 4 Aar maa opkøbe og opsamle alt det Rav, som kan findes paa Kronens Grund i Riberhus, Bøfling, Ørum, Børglum Kloster, Mariager, Vestervig, Aalborghus, Skivehus, Segelstrup og Malmøhus Len samt ved Gedtsøer paa Falster. Han skal aarlig til hver 1. Maj, første Gang 1. Maj 1627, derfor betale 50 Rdlr. in specie i Rentekammeret. Det forbydes alle andre, baade udlændiske og andre, herefter at befatte sig med at opkøbe og opsamle Rav paa disse Steder og udføre det af Riget. Det befales alle Kongens Lensmænd at hjælpe ham til Rette hermed og lade ham og hans Fuldmægtige faa Ravet til en rimelig Pris, saafremt de ikke ville staa ham til Rette derfor og straffes. Sj. R. 18, 87 b. K.

— Bestalling for Hans Teigler som Rebslager paa Bremerholm. Han skal have godt Tilsyn med al den Hamp, som aarlig leveres og forarbejdes paa Reberbanen paa Bremerholm til Flaadens og Holmens Fornødenhed, at den er god og uforslasket, saa den i alle Maader kan passere for godt Købmandsgods. Han skal lade Hampen gøre ren og klar, som det

¹ Muligvis Fejlskrift for: Ulsted, Kær H. ² Kolby, Hassing H.

sig bør, og lade den hegle godt igennem to Gange, saa der i alle Maader deraf kan gøres, spindes og slaas godt og ubedrageligt Arbejde. Hans Teigler skal til Affald paa hvert Skippd. rent rigisk Hamp have 20 Skaalpd. Han skal holde klar Bog mod Skrивeren over det, som han modtager af Skrивeren, og over det, han igen leverer fra sig. Det skal under den højeste Straf være ham forbudt at lade Garnet løbe gennem en vaad eller fugtig Struger, naar det er vundet op paa Ruller. Han skal i Arbejdsløn, paa egen Bekostning og egne Folk, have 9 Mark for at spinde hvert Skippd. Kabelgarn, 9 Dlr. for at spinde 1 Skippd. af alle Slags Liner, Hyssing, Merling og Vøfling og 18 Dlr. for at spinde hvert Skippd. Seglgarn. For hvert Skippd. Redskab, som han slaar, drøger¹ og tjærer, skal han have 1 Mk., til hvilket Arbejde der skal skaffes ham fri Folk af Holmen, saa ofte der skal slaas, drøges og tjæres. Han skal have 15 Kurantdlr. aarlig til Husleje. Hans Bestalling skal regnes fra sidste Mikkelsdag. Sj. R. 18, 88.

11. Marts (Antvorskov). Aab. Brev, hvorved Prinsen, der efter Kongens Befaling har antaget Antoni Flores til Kaptejn og til at antage 300 Mand af Landfolket her i Riget og føre dem til de Steder, hvor Kongens Armé er indkvarteret, under god Disciplin og Regimente, befaler alle Kongens Fogder, Embedsmænd og andre ikke at hindre Antoni Flores i at antage og udføre disse 300 Mand, men lade dem frit passere og i alle Maader hjælpe dem paa deres Rejse. Sj. R. 18, 89.

— Miss. til nogle Lensmænd i begge Rigerne om, at de, som bruge Handel med Sejlads, skulle have Søbreve paa de Varer, som de ville udføre, og de Havne, de ville sejle til, da nogle understaa sig til mod Kongens Forbud at udføre Egetømmer fra Norge til udenlandske Steder. Sj. T. 23, 163. K. Orig. (til Holger Rosenkrantz, Lensmand paa Odensegaard) i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. IV. 337).

— Miss. til Holger Bilde. Denne Brevviser, Niels Søfrensen, har berettet, at Borgemestre og Raad i Nykøbing have tilhandlet sig en Arv, der er falden efter en af Kongens Moders Vildtskytter, men da han mener, at denne Handel ikke har været

¹ drøge o: tørre.

saa lovlig, som den burde være, agter han at genkalde den ved lovlig Rettergang. Naar Niels Søfrensen kommer for ham paa Landstinget med denne Sag, skal han hjælpe ham til Rette, saa vidt Lov og Ret er. Sm. T. 6, 231.

11. Marts (Antvorskov). Miss. til Jacob Ulfeldt. Da det er samtlige Nyborg Lens Kronbønders Vilje og Begæring, at de alle maa udgive Arbejdspenge og alle maa gøre hvad Ægt og Arbejde, der falder i Lenet, og som de bør gøre, skal han lade de Arbejdspenge, som det nu er paalagt nogle af dem at udgive, udrede af dem alle, eftersom enhver har Ejendom og Formue til, saa den rige hjælper den fattige, og lade al Ladegaardens Arbejde og Avl og alle Ægter drive og gøre af alle Bønderne i Lenet, saaledes som de altid tidligere have været brugte dertil, for at Bønderne desto bedre kunne blive ved Magt. F. T. 3, 884. Orig.

12. Marts (—). Miss. til Christopher Urne om, saa snart som muligt, naar der er noget i Forraad, at lade Claus tor Schmede, Borgemester i Køge, faa Betaling af Rentekammeret eller Toldboden i Helsingør for den Proviant og de Varer, han har leveret til Kongens Feltlejr, da han tilbyder fremdeles at gøre Leverance straks paa Foraaret. Sj. T. 23, 164. K.

— Miss. til Gunde Lange og Oluf Parsberg. Da Prinsen har bevilget, at Børlum Klosters Len, der af Kongen er henlagt til Løn og Underhold for Hofmesteren for det kongelige adelige Akademi i Sorø, denne Gang maa fritages for at fremsende Soldater, skulle de straks fra andre Len, hvor det bedst kan ske, udskrive 20 dygtige Bønderknægte og stille dem under Kompagniet i Stedet for dem, som skulde have været fremsendte fra Børlum Klosters Len. J. T. 8, 13.

— (Kbhvn.). Aab. Brev om, at det er berettet Prinsen, at der skal være nogle Trætter mellem Jørgen Brahe til Hvedholm, Befalingsmand paa Hagenskouf Slot, og Jens Mand, Raadmand i Assens, hvori Jens Mand for Retten paa Assens Byting er angreben paa sin Ære og Lempe, hvilket medfører, at Retten forvises ham, naar han enten begærer at forsvare sig med Retten mod dem, der tiltale ham, eller han har noget at søge med Retten hos andre, alt til største Skade for ham. Da han derfor har begæret Beskærmelses- og Tilladelsesbrev til at

maatte forsvare sig med Retten og lovlig Proces mod alle, der ville forurette ham, uden at hindres deri ved den Angribelse, der er sket paa hans Ære, hvilken Begæring Prinsen har bevilget, befales det alle Kongens Fogder, Embedsmænd, Landsdommere, Borgemestre, Raadmænd, Herreds-, Birke- og Byfogder og alle andre, for hvem Jens Mand maatte komme med sine Sager, at lade ham vederfares, hvad Lov og Ret er, og ikke nægte ham hans lovlige Proces og Tiltale paa Grund af den Angribelse, der er sket paa hans Ære og Lempe, eller i nogen Maade gøre ham nogen Hinder mod Retten, førend denne Sag er ført til Lovs Ende. F. R. 3, 378.

12. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hans Foged, Borger i Faaborg, indtil videre, fri for hver Mands Tiltale, maa bruge den Hestemølle, som han har i sin Gaard i Faaborg, og derpaa male for sig selv og andre, saa meget han kan, dog maa intet toldpligtigt males derpaa, medmindre det tidligere er fortoldet hos Kongens Tolder og Accisemester efter de derom gjorte Anordninger. F. R. 3, 379 b.

— Livsbrev for Maren Jensdatter i Assens paa Kronens Part af Sandager og Turepe Korntiender, som hendes Fader nu har i Fæste for aarlig Afgift, at tiltræde efter Faderens Død. Hun skal aarlig i rette Tid svare den Afgift, som fra Arilds Tid af er svaret af Tienderne, paa Hagenskouf Slot i godt, ydefærdigt og ustraffeligt Korn og ikke i nogen Maade forurette eller utilbørligt opholde Bønderne med disse Korntiender, saafremt hun ikke vil have dette Brev forbrudt. Hun skal være forpligtet til igen at afstaa disse Tiender, saafremt Kongen for Foderets Skyld selv vil bruge Tienderne til nogen af sine Slotte eller Gaarde. F. R. 3, 379.

[**12. Marts**]¹. Miss. til Jørgen Brahe. Prinsen har givet Maren Jensdatter i Assens Livsbrev paa Kronens Part af Korntienden af Sandager og Thurpe Sogne efter hendes Faders Død, mod at svare sædvanlig aarlig Afgift deraf, dog skal hun fæste Tienderne af ham, naar hendes Fader dør, og svare sædvanligt Stedsmaal deraf. F. T. 3, 887.

¹ Udateret, indført mellem Breve af 24. Marts og 2. April.

14. Marts (Antvorskov). Miss. til nedennævnte Lensmænd. Da nogle af de Bønderknægte, som ere udskrevne fra deres Len og skulde sendes til Kongens Lejr, i Slagelse ere løbne fra Kompagniet med Kongens Gevær, skulde de, for at saadant kan blive straffet, lade de undvegne Knægte paa-gribe, naar de igen komme til Lenet, og sende dem velforvarede til Bremerholm i Jærn. — Mogens Kaas (Kbhvns Len) Jens Hemmingsen (Molløe), Niels Oelsen og Rasmus Jensen (Sjøsund), Peder Roe og Niels Madtsen (Bagsver); Jørgen Urne (Kronborg Len) Jens Jensen (Mørdrup), Jens Jacobsen (Agedug), Frants Hansen (Sleterup), Povsel Mouritsen (Blastrup); Jørgen Urne (Frederiksborg Len) Jens Christensen og Anders Søfrensen; Jacob Ulfeldt (Ringsted Len) Niels Madtsen (Fiersted); Mons Pax (Roskilde Len) Morten Jørgensen og Tyge Ibsen (Salbye), Niels Lauritsen (Sobye); Jost Høg (Sorø Len) Niels Pedersen, Erik Moese (Hafverdrup), Villats Pedersen, Peder Lauritsen (Vallensved); Frederik Reedtz (Tryggevelde Len) Henning Lauritsen (Trøby); Claus Daa (Draxholm Len) Jens Mortensen (Brenninge); Alexander Papenheim (Holbæk Len) Jacob Pedersen (Mierløse), Rasmus Hansen (Markesløf), Hans Lauritsen (Tuesø), Peder Andersen (Sømmersted); Palle Rosenkrantz (Vordingborg Len) Oluf Pedersen (Svenstrup), Peder Ibsen (Ringkulle), Oluf Hemmingsen (Lille Røding), Niels Pedersen (Smidstrup). Sj. T. 23, 164. K.

— Aab. Brev til Bønderne over alt Danmark om Udredelse af en Hjælp i Penge til Kongens Krigsforfatning i Tyskland. Sj. T. 23, 165. Orig. (til Kronborg, Frederiksborg, Abrahamstrup og Hvens Len) i Landsark. i Kbhvn. (Se CCD. IV. 338).

— Miss. til Lensmændene¹ i Danmark om at lade det aabne Brev om en almindelig Skat og Landehjælp forkynde i deres Len, skrive og lægge Skatten og paase, at alt gaar ligeligt til, saa den rige hjælper den fattige, der, saa vidt muligt, skal skaanes i denne besværlige dyre Tid. De skulle paase, at ingen skaanes, hverken Herredsfogder, Delefogder, Skrivere eller andre, som bør udgive Skatten, og særlig vaage over, at Aagerkarle og Folk, der bruge stort Køb, Forprang og Handel med Korn, Øksne eller i andre Maader, lægges i Skat efter deres

¹ De opregnes alle.

Handel og Formue. De skulle fremsende Skatten til Rentemestrene i København til førstkommende 8. Maj med klare Register og Mandtal. Af alle Adelige og Uadelige, der have Kronens eller Kirkens Tiender i Fæste, skulle de kræve 2 Dlr. af Kronens og 2 Dlr. af Kirkens Part, hvilke Penge de til samme Tid skulle sende til de bestemte Steder. (I Brevene til de Lensmænd, der have Købstæder, tillige: Skattebrevene til Købstæderne sendes dem med Ordre til at tilstille Borgemestre og Raad dem, saa de og Borgerskabet kunne vide at rette sig efter dem. De skulle ogsaa paase, at denne Skat udskrives ligeligt, tage den til sig og fremsende den allersenest til Pinsedag). De skulle paase, at Skatten fremkommer til de bestemte Terminer og at intet udebliver, saafremt de ikke ville staa til Rette derfor, da det er meget magtpaaliggende. Sj. T. 23, 166 b.

14. Marts (Antvorskov). Aab. Brev til Købstæderne i Danmark og Norge om Udredelse af en Pengehjælp til Kongens Krigsforfatning i Tyskland til Pinsedag. Sj. T. 23, 168. Orig. (til Holbæk) i Landsark. i Kbhvn. Origg. (til Aarhus, Horsens og Kolding) i Landsark. i Viborg. (Se CCD. IV. 338 og 760 ff.).

— Aab. Brev til Provster og Præster i Danmark og Norge om Udredelse af en Pengehjælp til Kongens Krigsforfatning i Tyskland til Pinsedag. Sj. T. 23, 169. Orig. (til Ribe Stift) i Landsark. i Viborg. (Se CCD. IV. 338 f.).

— Miss. til Bisperne¹ i Danmark og Norge om at tilstille enhver Provst i deres Stift det aabne Brev om Udredelse af en Pengehjælp af Provster og Præster, for at han, enten naar der holdes Kalent eller paa anden belejlig Tid og Sted, kan lade det forkynde for Præsterne i hvert Herred eller Provsti og ligne Skatten mellem Præsterne, saa alt gaar ligeligt til. De skulle sende enhver Provst Kopi af Skattebrevet under deres Haand og Segl, for at han og Præsten kunne vide at rette sig derefter, og de skulle snarest indkræve Skatten og til den bestemte Tid fremsende den til Rentekammeret med klare Register og Mandtal. Sj. T. 23, 169 b. Orig. (til Dr. Iver Iversen, Superintendent i Ribe Stift) i Landsark. i Viborg.

— Ligelydende Miss. til Falk Lykke om at indkræve

¹ De opregnes alle.

Skatten paa Gulland. Han skal tilstille Provsten eller den, der er til Stede paa hans Vegne, Skattebrevet og fremsende Hjælpen med den øvrige Hjælp af Lenet. Udt. i Sj. T. 23, 170.

14. **Marts (Antvorskov)**. Aab. Brev til Kapitlerne i Danmark og Norge om Udredelse af en Pengehjælp til Kongens Krigsforfatning i Tyskland til Pinsedag. Sj. T. 23, 170. Orig. (til Ribe Kapitel) i Landsark. i Viborg. (Se CCD. IV. 339).

15. **Marts (—)**. Miss. til Hans Lindenov om at erklære sig paa den hosfølgende Supplikation. Udt. i Sj. T. 23, 171 b.

— Miss. til Ernst Normand om at erklære sig angaaende Laurits Hansen i Agaard. Udt. i Sj. T. 23, 171 b.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Som han nærmere kan se af hosfølgende Supplikation, har nærværende Supplikant ladet andrage, at han voldeligen er bleven angrebet med mange ærerørige Ord af Hans Riber, Borger i Slagelse. Det befales ham at dømme paa de Vidnesbyrd, som ere gaaede i denne Sag. Sj. T. 23, 171 b.

— Miss. til Hans Lindenov. Da Oluf Nielsen i Bierre klager over, at den Jord, hvorom han tidligere har faaet Brev til Hans Lindenov, endnu forholdes ham, befales det Hans Lindenov snarest at hjælpe ham til Rette. Udt. i Sj. T. 23, 171 b.

— Miss. til Ernst Normand. Da Prinsen har bevilget, at det Vænge, som ligger til Borgemesterpladsen i Skelskør, maa sælges saa dyrt som muligt og de derved indvundne Penge sættes paa Rente paa sikre Steder og Renten af dem tilfalde Borgemestrene for deres Umage, baade de nuværende og de tilkommende, skal Ernst Normand paase, at det gaar rigtigt til, saa Byen ikke lider nogen Skade. Sj. T. 23, 172. K.

— Miss. til Jørgen Urne. Steffen Christensen, Dugsvend, har ladet andrage, at hans Hustrus Gaard i Helsingør med mere Gods og Løsøre er bleven udlagt til Kongen for den Forseelse, der var sket med Engelholms Bro, om hvis Istandsættelse der var sluttet Kontrakt med hans Hustrus forrige Mand¹, og han har beklaget sig over, at Gaarden ikke

¹ Morten Otte; jvfr. 26. Juni 1625.

er vurderet til mere end 220 Dlr. Kurant, skønt Kongens Missive om Salget af Gaarden lyder paa, at den skal sælges saa dyrt som muligt. Han mener derfor, at der er sket ham og hans Hustru Uret, da Gaarden skal være over 600 Dlr. værd. Jørgen Urne skal derfor undersøge, hvor meget denne Gaard, der ligger i Jørgen Rivolds Stræde mellem David Lugt's Have og Hr. Peders Gaard, kan være mere værd, end den er vurderet til, og snarest indsende skriftlig Erklæring derom til Prinsen. Sj. T. 23, 172. K.

15. Marts (Antvorskov). Miss. til Christopher Urne. Prinsen har bevilget Borgemestre og Raad i Landskrone, at de maa faa godtgjort, hvad Proviand og andet de bevisligt have leveret til Kongens Lejr, og at det maa afkvittes i de Penge, som de skulle betale Kongen til den Tid, som Christopher Urne har opskrevet dem Pengene til. K. Udt. i Sj. T. 23, 172 b.

— Miss. til Sigvordt Grubbe og Knud Grubbe. Da der snarest skal foretages Skifte mellem Knud Gabriel til Hiullerød, Landsdommer i Halland, og hans Børn, befales det dem herved at være til Stede ved Skiftet og paase, at ingen af Parterne forurettes. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og udføre Befalingen. Sk. T. 5, 194.

— (Wolfenbüttel). Miss. fra Kongen til Axel Arenfeldt. Da Kongen, fra dette Brevs Dato at regne, har bevilget Johan Bernekov 400 Dlr. in specie aarlig indtil videre til Underhold i Frankrig, Italien og andensteds, skal Axel Arenfeldt aarlig betale Johan Bernekov disse 400 Dlr. Sj. T. 23, 171. K.

— Miss. fra Kongen til Morten Mogensen Mormand. Laurits v. Hadelen har berettet, at han har sagt god for Morten Mogensen Mormand og hans Hustru¹ til Jens Juel til Kieldgaard, Statholder i Norge, for en Sum Penge, som han siden har maattet betale Jens Juel, uden at han har kunnet faa noget Vederlag derfor af Morten Mogensen Mormand.

¹ Ingeborg Henriksdatter Brockenhuus.

Da han har anmodet Kongen om at give Morten Mogensen Tilhold om at betale ham, befales det herved denne med det allerførste at erklære sig om, hvorledes det forholder sig med denne Gæld og af hvilken Grund Laurits v. Hadelen ikke har faaet sin Betaling. Sk. T. 5, 193 b.

16. Marts (Antvorskov). Miss. til Kapitlet i Viborg. Prinsen har bragt i Erfaring, at dets Foged paa Læsø har omgaaedes meget utilbørligt med en hollandsk Skipper, som i Oktober forrige Aar, efter at han havde hugget sine Master, er kommet did med et Skib, fuldt af Korn og, da han ingen Hjælp har kunnet faa af Fogden til at føre Skibet derfra, hvilket man dog ikke billigvis burde nægte fremmede Folk, har han maattet akkordere med Fogden om at bjærge Kornet for den 3. Part. Da man skulde bjærge Kornet, har man ogsaa omgaaedes meget uskikkeligt dermed, idet der kun er bjærget 912 Tønder af 1800 Tdr., skønt Skibet laa helt og holdent, saaledes som Kapitlet nærmere kan erfare af Skipperens Supplikation og de Dokumenter, der hermed følge. Da Fogdens Uret er noksom bevist, skønt Prinsen ikke tvivler om, at han jo nok skal vide at ville undskylde den, skal Kapitlet lade ham straffe derfor og give ham Tilhold om igen at tilbagegive Skipperen Skibet og det bjærgede Gods efter den om Bjærgelønnen gjorte Akkord og staa Skipperen til Rette for de anvendte Bekostninger, medmindre Prinsen selv som kristen Øvrighed skal foraarsages til at lade det straffe. Det paabydes Kapitlet herefter at have Indseende med, at fremmede Folk ikke behandles saaledes, medmindre Prinsen selv skal tiltage sig at have Indseende med den Rettighed, som Kapitlet har der paa Landet. J. T. 8, 13.

18. Marts (—). Miss. til Kansler Hr. Christen Friis, Hr. Anders Bilde, Tage Thott og Christopher Ulfeldt. Kongens Krigsforfatning i Tyskland er kommen i den Diffikultet, at medmindre der sendes hurtig Hjælp med Penge, synes Sagerne at ville udslaa til allerstørste Fare og Ubestand. Da Kongen nu yderligere har berettet, at der behøves Undsætning med Penge saa hurtigt, at der vil blive for kort Tid til at sammenkalde Raadet, har Prinsen anset det for raadeligt at begære deres Betænkning og Samtykke i denne Sag skriftlig, om de ikke anse det for raadeligt at opkræve 1 Speciedr. eller dens Værdi af hver Bonde i Rigerne til 8. Maj og af Klerøsi,

Gejstlighed, Kanniker, Tiender og Borgerskabet i Byerne det samme som sidste Aar, at betale til Pinsedag. De udfærdigede Skattebreve [af 14. Marts] sendes dem, da Prinsen ikke tvivler om, at Indbyggerne i denne Nøds Tid godvillig ville komme Kongen til Undsætning. Hvis de bevilge Skatten, hvilket Prinsen stoler paa, kunne de sende Skattebrevene til Lensmændene, Kapitlerne og Bisperne med nærværende Bud og lade dem publicere i Landene. Prinsen vil andrage deres tro Vilje og Devotion for sin Fader Kongen og selv forblive dem alle bevaagen med al prinselig Gunst. Om videre Undsætning kan der raadslaas paa næstkommende Herredag, da der i dette Værk ikke synes at kunne udrettes noget med den ordinære Hjælp. Sj. T. 23, 172 b. K. Jvfr. 22. Marts.

18. Marts (Antvorskov). Ligelydende Miss. til Jacob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz. Udt. i Sj. T. 23, 173.

— Ligelydende Miss. til Christen Holck, Hr. Albret Skeel og Ifver Juel. Udt. i Sj. T. 23, 173.

— Miss. til Hr. Albret Skeel, Christen Holck og Ifver Juel. Da nogle af Adelen i Jylland have lovet at ville forstrække Kongen med nogle Penge til denne Krigs Fornødenhed og Kongen har bevilget, at der herfor maa pantsættes noget af Kronens Indkomst og Landgilde til dem, skulle de forhandle med disse Adelige og fastsætte en vis Takst, hvorefter de for hvert Hundrede Rigsdaler in specie Hovedstol i aarlig Rente, indtil Hovedstolen bliver betalt, skulle have 3 eller $3\frac{1}{2}$ eller, hvis de endelig ikke ville anderledes, 4 Tdr. Hartkorn til et brugeligt Pant, deri Gæsterikorn beregnet lige med Landgildekorn; Smaabeder skulle anslaas, ligesom de pleje at beregnes ved Kronens Mageskifte med Adelens Gods, ligesaa al Slags Landgilde-, Gæsteri- og andre Penge, beregnet 6 i Rente af hvert 100 Hovedstol. De skulle forhandle med dem, der saaledes ville tilpante sig noget af Kronens Gods og derpaa alle rede have forstrakt eller ville forstrække Penge, at de ikke udvælge det paa forskellige Steder, men begære det, saaledes som det forefindes, og de skulle paase, at det sker til mindst mulig Skade for Kronens Len. Hvis der findes noget Gods, som for Størstedelen giver Penge i Landgilde, skulle de først meddele Prinsen det. Panthaverne maa ikke i nogen Maade befatte sig

med Skovene, men Lensmændene skulle, som sædvanligt, udvise deraf til Bøndernes Nødtørft. J. T. 8, 14.

19. Marts (Wolfenbüttel). Miss. fra Kongen til Hr. Christen Friis, Hr. Anders Bilde, Christopher Ulfeldt og Christopher Urne. Da Bartholomeus Haagensen, Kongens Proviantskriver, saaledes som de kunne se af hans hosfølgende Besværingpunkter, har besværet sig over en Del Punkter i hans ny Instruks, skulle de kalde Bartholomeus Haagensen for sig, høre hans Beretning i Prinsens Nærværelse, raadslaa om, hvorledes der bedst kan forholdes hermed til Kongens Bedste, og siden erklære sig skriftlig og punktvis derom til Kongen. Hvis de mene, at der er noget i disse Punkter, der vedkommer Sten Villomsen, Admiral paa Bremerholm, angaaende Udspisningen paa Holmen, skal Sten Villomsens Mening ogsaa høres. Sj. T. 23, 173. K.

— (**Dalum Kloster**). Miss. til Tønne Friis. Det befales ham, naar han indstævnes af Kommissærerne angaaende Niels Gyldenstjernes Dont, [da at give Møde], for at det engang kan komme til Ende og Prinsen blive fri for videre Overløb. J. T. 8, 14 b.

22. Marts (Koldinghus). Miss. til Rigsraaderne Hr. Christen Friis, Christen Holck, Hr. Albret Skeel, Ifver Juel, Hr. Anders Bilde, Jacob Ulfeldt, Holgier Rosenkrantz, Mogens Kaas, Tage Thott, Claus Daa, Christen Thommisen og Christopher Ulfeldt. Idet Prinsen hermed sender dem Missivet angaaende en Skat til Kongens Krigsfornødenhed, anmoder han dem om at møde i Odense førstkommende 31. Marts for at tilkendegive deres Betænkning derom eller erklære sig skriftlig derom og sende deres Erklæring til samme Tid og Sted. Sj. T. 23, 173 b. K. Jvfr. 18. Marts.

23. Marts (—). Aab. Brev om Bevilling for Bryggerlavet i Roskilde. Sj. R. 18, 89. K. (Tr.: CCD. IV. 339 f.).

— Miss. til Jost Høg om at optage 3 Sønner af Sognepræsten¹ ved St. Knuds Kirke i Odense i Sorø Skole,

¹ Der er ladt Plads aaben til Navnet. Sognepræst var den Gang Mag. Jens Lavridsen Zeuthen.

naar der bliver Plads ledig, og forholde sig med dem som med andre Skolebørn. Udt. i Sj. T. 23, 174.

23. Marts (Koldinghus). Miss. til Hr. Anders Bilde, Tagge Thott og Christoffer Ulfeldt. Da en Del af Landsknægtene nu ere udtagne og sendte ud, skulle de dele Skaane, Halland og Blekinge mellem sig efter den derom gjorte Afsked og i Lenene udtage nogle unge Karle i de udsendte Soldaters Sted, saa Kompagnierne blive komplette. De skulle sørge for, at der bliver uddelt Geværer til de udtagne Karle, og give Kaptejnerne Tilhold om straks at begynde at eksercere de udtagne Karle, ligesom det er sket med de forrige. De skulle dog ordne det saaledes, at saavidt muligt en af dem er til Stede i København og at Udskrivningen er endt før Herredagen. Sk. T. 5, 194.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Prinsen har paa hans Begæring bevilget, at han i nogen Tid maa være forløvet fra sit Len [Hammershus], dog ikke før han sikkert har erfaret, at Kongen af Sverrig er draget over til Lifland og har ladet sit Folk føre derover. Han skal forordne to gode Mænd i sit Sted, saa alt kan gaa ordentligt til under hans Fraværelse. Sk. T. 5, 194 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Prinsen har bragt i Erfaring, at Isak Pedersen til Tisselholt har voldtaget en af sine Tjenestepiger paa Tisselholt og har omgaaedes meget ugudeligt med hende, skal han, saafremt han kan faa nogen Underretning om denne Sag, særlig hos Claus Brockenhuus, udtage Stævning over Isak Pedersen til førstkommende Herredag og snarest fremsende en Fortegnelse, hvorefter han vil have denne Stævning, saa saadanne slemme Voldsomheder kunne blive straffede og Guds Vrede og Hævn derfor afvendt. F. T. 3, 885.

— Miss. til Gunde Lange om paa Prinsens Vegne at give denne Brevviser, en af de fra Bøhmen fordrevne Præster, 26 Dlr. og føre dem til Udgift i sit Regnskab. J. T. 8, 14 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Da nogle af Adelen i Jylland have lovet at ville forstrække Kongen med nogle Penge til denne Krigs Fornødenhed, hvorfor Kongen vil pantsætte dem noget af Kronens aarlige Indkomst og Landgilde, skal han paa Kongens Vegne forhandle med dem herom efter den derom gjorte Takst, hvorom han tidligere har faaet

Befaling. Naar de Adeliges Fortegnelser over det Gods, enhver begærer til Underpant, ere leverede ham, skal han straks skrive til Lensmanden i det Len, hvori Godset ligger, om at erklære sig om, hvorvidt Godset ligger samlet eller om noget Gods overspringes paa de Steder, hvor enhver begynder at tage, og hvorvidt det nogenlunde kan mistes fra Lenet. Lensmændenes Erklæringer og Fortegnelserne over det begærede Gods skal han siden indsende til Kancelliet. J. T. 8, 15.

23. Marts (Koldinghus). Miss. til Hr. Albret Skeel. Prinsen, der har bragt i Erfaring, at Jens Andersen, Borger i Ribe, har slaaet sin Broder ihjel og derfor af Borgemestre og Raad i Ribe er dømt fra sin Fred, har bevilget, at Jens Andersens Hustru og Børn maa faa den Boslod af Jens Andersens efterladte Gods, som er tilfalden Kronen. J. T. 8, 15 b.

— Miss. til Niels Krag til Trudsholm, Landsdommer i Nørrejylland, og Mogens Godske til Limark. Palle Rodsteen har berettet, at i Viborg Domkirke staar Albret Skeel til Jungets Brevkiste, hvori der findes nogle Breve, som ere gaaede mellem afdøde Gabriel Kaas og hans Søster, hvilke Breve efter hans Mening kunne komme ham til Hjælp med Hensyn til den Arv, der nu er tilfalden ham efter Gabriel Kaas, hvorfor han har anmodet om Befaling til dem om at optage Brevkisten og levere ham de Breve, der vedrøre denne Arv. Der gives dem i den Anledning herved Fuldmagt til ved første Lejlighed at begive sig til Viborg, stævne de interesserede for sig, aabne Brevkisten og levere Palle Rodsteen de Breve, der kunne vedkomme ham i den Sag, mod hans nøjagtige Reversal, hvilken igen skal indlægges i Brevkisten. J. T. 8, 15 b.

— Miss. til Holgier Rosenkrantz. Denne Brevviser Jon Olufsen, Islænder, har berettet, at han en Tid lang har været i Kongens Tjeneste og siden har været med paa den ostindiske Rejse, hvor han er bleven lemlæstet, saa han ikke kan fortjene sit Livsophold ved noget Arbejde, hvorfor han har begæret at maatte faa nogen Jord paa Island for en vis Afgift. Holger Rosenkrantz skal være ham behjælpelig med at faa nogen Jord for en aarlig Afgift. N. T. 4, 529 b.

24. Marts (—). Aab. Brev, hvorved der bevilges Mikkil Søfrensen, Hospitalsforstander i Vartov, paa de fattiges Vegne

Frihed for Told og anden Besværing af det, som han indkøber til de fattige. Sj. R. 18, 89. (Tr.: Hofman, Fundationer X. 168. KD. III. 52).

24. Marts (Koldinghus). Miss. til Henning Valkendorf til Glorup og Jørgen Lykke til Fillemosse. Hans Markdanner til Langsøe har berettet, at de Langsøe Gaard og Gods vedrørende Ejendomsbreve findes nedsatte under gode Mænds Forsegling paa Langsøe og i Versløf¹ Kirke. Da han samtidig har anmodet om Ordre til dem om at optage Forseglingen og levere ham Brevene angaaende Langsøe Gaard og Gods, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til ved første Lejlighed at begive sig til Langsøe, opbryde Forseglingen og levere Hans Markdanner de Breve, der efter deres Formening angaa Langsøe Gaard og Gods. F. T. 3, 886.

— Miss. til Holger Rosenkrantz og Eyller Qvitzov. Da der er opstaaet adskillig Trætte mellem Jørgen Brahe, Befalingsmand paa Hagenskouf, og Jens Mand i Assens angaaende Tiltale, som Jørgen Brahe paa egne og Kronens Vegne har til Jens Mand, skulle de snarest indstævne begge Parter saavel som dem af deres Tjenere, der kunne være interesserede i Sagerne, i Rette for sig, overveje Sagerne grundigt paa alle Sider, uden al Omstændighed dømme deri, saa man engang kan faa en Ende derpaa, og give begge Parter Dommen beskrevet under deres Hænder og Signeter. F. T. 3, 887.

— Aab. Brev, hvorved det befales alle og enhver, der have gjort nogen Indførsel i Frederik Munk til Harridtskiers Gods, at give ham disse Indførsler beskrevne, da dette ikke er sket med en Del af de gjorte Indførsler. J. R. 8, 77. Orig.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Han har ladet andrage om Reparation af den Bygfældighed, som findes paa Slottet [Skanderborg] og andensteds deromkring, men da Kongen ikke vil have, at der under hans Fraværelse foretages nogen Bygning, maa det bero indtil videre, dog bevilger Prinsen, at han med den ringest mulige Bekostning maa istandsætte Slotspræstens Residens. J. T. 8, 16.

¹ Vigerslev, Skovby H.

24. Marts Koldinghus). Miss. til Gunde Lange. Prinsen har eftergivet den Forseelse, som Laurits Dyre, Borger i Middelfart, har begaaet med den Told, naar han efter Toldsedlens Indhold leverer Pengene fra sig. J. T. 8, 16.

— Miss. til Tyge Brahe, Befalingsmand paa Skivehus, og Erik Juel, Landsdommer i Nørrejyland. Da Christen Thommesen til Tanderup, Rigsraad og Prinsens Hofmester, har begæret 6 Gaarde og 2 Bol i Vinderslef i Koldinghus Len til Mageskifte af Kronen for noget af sit Gods, nemlig 3 Gaarde og 1 øde Bols Jord i Bøuling Sogn og Herred og 2 Gaarde i Bore¹ Sogn og, hvis det ikke forslaar, yderligere 3 Gaarde, skulle de besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 8, 16 b.

— Miss. til Gunde Lange til Breden, Befalingsmand paa Koldinghus, og Friderik Markdanner til Søegaard. Hans Markdanner til Langsøe har berettet, at der i Borger i Kolding Niels Andersens Hus findes et afdøde Ifver Munk tilhørende Skrin, hvori formentlig findes et Omslagsbrev paa en Sum Penge, hvorfor Hans Markdanner har sagt god for Ifver Munk, hvilket Brev ikke skal være udsat til nogen. Da han har anmodet om Ordre til dem om at optage Skrinet og levere ham Brevet, gives der dem herved Fuldmagt til straks at begive sig til Niels Andersens Hus, aabne Skrinet og levere Hans Markdanner Brevet. J. T. 8, 17 b.

25. Marts (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Haderslev. Hans Kyndtz, Prinsens Vinskænk, har faaet Benaadning paa, at han og ingen anden efter Villum Skomagere Død maa bruge og beholde Byens Kælder i Haderslev. Da Prinsen imidlertid nu har bragt i Erfaring, at Borgemestre og Raad i Haderslev have nogle særlige Privilegier paa denne Kælder, idet det skal staa til dem, hvem de ville unde og leje den til, anmoder han dem, dog deres Privilegier ukrænkede, om, at nævnte Vinskænk og ingen anden maa faa den for en rimelig Afgift, som han er villig til at give, saa Prinsen kan erfare, at hans Intercession formaar noget hos dem. J. T. 8, 18.

27. Marts (Wolfenbüttel). Miss. fra Kongen til Bewindt-

¹ Borris, Bøvling H.

heberne i det ostindiske Kompagni. Da Hans Møller i Malmø har klaget over, at hans Besolding for den Tid, han har tjent Kompagniet i Ostindien, forholdes ham, befales det dem at lade ham faa, hvad han med Rette kan kræve for sin Tjeneste. K. Udt. i Sj. T. 23, 174.

30. Marts (Kbhvn.). Søpas for Jens Oslo, Kongens Skipper, der med Skibet Haabet skal løbe herfra ind paa Elben og tilbage igen, naar han har forrettet sit Hverv. Sj. R. 18, 90. K.

— Lignende Søpas for Morits Davidsen paa Leoparden, Fester Mikkelsen paa Korsør Skude, Hans Malmø paa Haderslev Skude og Thommis Lollik paa Ystad Skibet. Udt. i Sj. R. 18, 90.

— (**Wolfenbüttel**). Bestalling af Kongen for Jacob de Friville, der skal forrette Kongens Hverv i Frankrig og ved vis tilfældig Lejlighed avisere Kongen om det Nyt, som forefalder dér. Sj. R. 18, 90 b. K.

— Følgebrev for Hr. Christen Friis, Kansler, til Bønderne i Munkelif Klosters Len i Norge efter afdøde Henning Valkendorff. Sj. T. 23, 174. K.

— Miss. fra Kongen til Christopher Urne. Da Kongen vil købe det Korn, som Fru Ellen Marsvin, Knud Ruds Enke, har at undvære i Nørrejylland og Fyen, skal han paa Kongens Vegne slutte Købet med Fru Ellen Marsvin, som ret og billigt kan være, lade Kornet indskibe i Nyborg og Horsens i Kongens Koffardiskibe, om de ere forhaanden, saa snart som muligt sende det til Elben og anmelde det til Jørgen Skult, Kongens Proviantskommissær. Sj. T. 23, 174. K.

31. Marts (—). Miss. fra Kongen til Claus Daa om at bese alle Kvartererne og bortjage alle unyttige og unødvendige („øfrige“) Folk, som ere deromkring, hvortil han skal bruge Musketererne og andre, som ere forhaanden. Naar Lensmanden sammesteds vil sende Brev eller Bud til Hertugen af Fridland, skal der sendes en Trommeslager med Brevet. K. Sj. T. 23, 174 b.

— (**Kbhvn.**). Miss. til Palle Rosenkrantz. Mogens Gyldenstjerne til Fultoft, Embedsmand paa Varberg Slot, har berettet, at der er Trætte mellem hans Bønder i Atterup ved Fultoft og nogle Bønder i Byen Slagtofte angaaende nogen Ejendom, der efter hans Formening ligger under Atterup Bøn-

ders Gaarde, men hvorpaa Slagtofte Bønder i nogen Tid have understaaet sig til at høste noget Hø. Sagen er optaget til Oldingegang, men da der i Processen er ført forskellige Vidnesbyrd og gamle Breve, mener han, at det bør paadømmes, om de bør staa ved Magt eller ej, førend Oldingene kunne fyldestgøre deres Tov. Da Hendrik Gyldenstjerne til Svanholm, Landsdommer i Skaane, selv er interesseret i denne Sag og har begæret Befaling til en anden god Mand om at dømme i Sagen, befales det Palle Rosenkrantz snarest efter Stævningens Udgivelse at tage de i Sagen førte Vidnesbyrd og Breve for sig og dømme Parterne imellem. Sk. T. 5, 195.

31. Marts (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz. Da det er berettet Prinsen, at den ene Biskop paa Island, Hr. Guldbland, er saa skrøbelig, at han ikke godt kan forestaa sit Embede uden Hjælp, har Prinsen bevilget, at Hr. Arngrim, der tidligere er forordnet til at være Hr. Guldblands Medtjener i hans Skrøbelighed, maa visitere i Stiftet og ordinere Præsterne, naar nogen skal indsættes. Holger Rosenkrantz skal sørge for, at der gives ham en rimelig Løn derfor af Hr. Guldbland, saaledes som denne kan udstaa. Da en Sysselmand for Vesten paa Island, ved Navn Arne Magnussen, skal tiltage sig nogen Myndighed paa Hr. Guldblands Bispegaard og over Domkirkens Jorder og Indkomst, skal Holger Rosenkrantz aldeles forbyde ham saadant og befale ham ikke i nogen Maade at befatte sig med Kirkens eller Bispens Gods, hans Tjenere eller noget, der vedkommer ham, saalænge Bispens lever, med mindre han vil straffes derfor. N. T. 4, 530¹.

1. April (Koldinghus). Aab. Brev om, at Jørgen Skriver, Borgemester i Horsens, for Livstid maa være fritaget for at gøre Ægt og Arbejde til Stiernholm af en Bondegaard i Nimb Herred, hvilket han ellers med Rette burde og ogsaa hidtil har gjort. J. R. 8, 77 b. K.

2. April (—). Bestalling for Madts Jensen som Skovrider paa Kronens Skove i Ans Herred under Koldinghus og ellers saa vidt udenfor Herredet, som han kan. Han maa ikke forurette Kronens Bønder; gør han det, skal Lensmanden

¹ Tr.: F. Johannæus, Hist. eccl. Isl. III. 66 f. M. Ketilson, Forordn. til Isl. II. 350. Giessing, Jubellærere 2 D. 2. B. S. 38.

straffe ham uden al Naade. Han skal føre Tilsyn med, at Kro-
nens Told ikke fordrives. Han skal altid være til Stede, naar
der efter Lensmandens egenhændig underskrevne Seddel udvises
nogen Skov af Skovfogderne, og selv mærke de af Skovfogderne
udviste Træer med Skovmærket. Han skal have 20 Dlr. og en
sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn samt Hø og Rufoder og
60 Tdr. Havre aarlig til en Hest, alt at udrede af Lensmanden
paa Koldinghus. [Iøvrigt ligelydende med Bestallingen af 26.
Febr. 1622 for Karsten Hansen]. K. J. R. 8, 78.

2. April (Koldinghus). Miss. til Gunde Lange om at
lade brygge og bage i Forraad til Prinsens Behov i
Herredagene og skaffe nødtørftig Proviant, for at der ikke
skal mangle noget paa de Tider. Da Kongen har bevilget Mads
Skytte det Skovrideri efter Peder Kusk og har bevilget, at
Peder Kusk for Livstid maa have sin Underholdning med
Mad og Øl paa Slottet [Koldinghus], ligesom han hidtil har
haft, skal Gunde Lange rette sig herefter. J. T. 8, 19 b.

— Miss. til Gunde Lange. Da Mads Jensen er antaget
til at forvalte Peder Kusks forrige Bestilling i Ans Herred,
men han intet Hus eller Bolig har, skal Gunde Lange paa det
belejlige Sted i Herredet opføre et Hus paa 16 Fag til ham.
J. T. 8, 20. K.

— Miss. til Laurits Ebbesen om, at Ane Rasmusdatter i
Tulstrup maa beholde sin Gaard fri for Landgilde i næste
Aar. J. T. 8, 20. K.

— Aab. Brev, hvorved Prinsen, da Tingskriverne have
deres Gaarde fri for Ægt og Arbejde og Anders Holgersen
Grøn, Tingskriver i Nim Herred, ingen Gaard har, men bor hos
sin Fader, Holger Andersen Grøn, bevilger, at Holger Ander-
sen Grøn maa være fri for at gøre Ægt og Arbejde af sin
Gaard, saalænge hans Søn bor hos ham. J. R. 8, 79.

— Aab. Brev, hvorved Prinsen paa Godtfolks Forbøn be-
vilger, at Hr. Søfren Nielsen, forhen Sognepræst i Ørum
og Daugaard Sogne, der, medens hans Hustru levede, har forsét
sig med Lejermaal og af den Grund er bleven sagt fra sit
Embede, igen maa kaldes til at betjene Skolen, hvor han
kan blive lovlig kaldet. J. R. 8, 79 b.

— Miss. til Anders Friis. Prinsen har tidligere meddelt
Fru Anne Friis Befaling til 4 Herremænd om at likvidere

mellem hende og Henrik van der Wisch. Da han har paa-
taget sig at forfærdige den Likvidation, som blev forrettet, saa
de andre Kommissærer siden kunde underskrive og besegle den
med ham, befales det ham uden al Undskyldning at lade Bre-
vene blive forfærdigede, for at hun ikke ved saadant Op-
hold skal blive forhindret i sin lovlige Proces. J. T. 8, 18 b.

2. April (Koldinghus). Miss. til Laurits Lindenov. Da
Axel Strich, Kaptejn i Aarhus og Stiernholm Len, har kla-
get over, at hans Modpart imod Recessen og sin egen For-
pligtelse besværer ham med allehaande Modvillighed og i Gaar-
den og paa Marken undsiger ham paa Livet, hvilket han nok-
som kan bevise, skal Laurits Lindenov paase, at saadant ikke
sker i hans Len og lade tilbørligt straffe derover. J. T. 8, 19.

— Miss. til Oluf Parsberg. Prinsen har erfaret, at denne
Brevviser Niels Lauritsens Formand har erhvervet Kongens Mis-
sive om, at Borgerne i Horsens ikke maa lade deres Korn male
andensteds end paa Bygholms Mølle. Da de nu lade deres Korn
male andensteds, til stor Skade for Mølleren, skal Oluf Parsberg
give Borgerskabet i Horsens Tilhold om herefter at lade
deres Korn male paa Bygholms Mølle og ingen andre Ste-
der, saafremt de ikke ville staa til Rette derfor. Hvis Mølleren
foruretter nogen og forholder sig anderledes, end tilbørligt og
ret er, maa de klage over ham til Kongens Lensmand, der skal
straffe derover, som vedbør. J. T. 8, 19.

— (**Kbhvn.**). Miss. til Hans Pogwisch om at give By-
foged Niels Meyer i Middelfart Tilhold om at møde for Ret-
ten i Kolding den 8. Maj med de to af Laurits Dyres Tjenere,
Peder Jensen og Peder Nielsen, som Jens Mand har ladet sætte
i Fængsel hos ham den 19. Okt. 1624, og som ere løsladte mod
Jens Mands Vilje. F. T. 3, 888.

3. April (Wolfenbüttel). Miss. fra Kongen til Kansleren.
Da Kongen har skrevet til Kongen af Sverrig, at han sender
ham nærværende Fange Volmar Farenspeck, skal Kansleren
sende ham velforvaret til den svenske Grænse til Kongen
af Sverrigs Tjenere. Sj. T. 23, 175. Orig.

— Miss. fra Kongen til Gunde Lange. Da Kongen har
skrevet til Kongen af Sverrig, at han sender ham denne Fange,
Folmer Farensbech, skal Gunde Lange sende denne vel for-
varet og bunden til Helsingør til Kansler Hr. Christen Friis

til Kragerup, som siden skal lade Fangen føre videre til Grænsen. J. T. 8, 20. K.

5. April (Dalum). Aab. Brev om, at Prinsen har erfaret, at der paa Viborg Landsting den 27. Aug. 1625 er svoret Hærværk over nogle af Erik Bilde til Kiersgaards Tjenere, nemlig Jens Jensen i Vesterlund, Jørgen Hansen Fynbo, Christen Pedersen og Peder Pedersen i Nørrejylland, af Nørvongs Herreds Sandemænd for hver Gang Erik Bildes Tjenere efter Sandemændsbrevets Lydelse have nedharvet og fordærvet Thomis Jensens Sæd. Det er siden med en af Niels Krag afsagt Viborg Landstings Dom mellem Erik Bilde og Thomis Jensen i Skoufsbøl bevist, at den anden Mand i Tingsvidnerne, Laurits Jensen i Hafve, har været lovsøgt. Da Sagen har været fortiet og ikke stævnet inden 6 Uger, har Erik Bilde begæret Oprejsning i Sagen, saa han maa stævne den til Nørvongs Herredsting og Viborg Landsting og forfølge den over alle dem, som den angaar. Prinsen fornyer hermed Sagen, saa Erik Bilde paany maa foretage den og forfølge den efter Loven, som om den nylig var sket. F. R. 3, 380.

— (Odense). Miss. til Holger Rosenkrantz og Hospitalsforstanderne i Odense. Da Prinsen af deres Erklæring har set, at det Gods, som Markvor Bilde til Hvidkiold, Befalingsmand paa Rugaard, begærer til Mageskifte af Hospitalet i Odense, for Belejlighedens Skyld godt kan mistes fra Hospitalet, og at Mageskiftet kan være til Gavn for Hospitalet, skulle de paa Hospitalets Vegne bringe Mageskiftet til Afslutning med Markvor Bilde. F. T. 3, 889.

6. April (Wolfenbüttel). Bestalling af Kongen for Envold Kruse som Øversteløjtnant over 10 Kompagnier danske Musketerer og som Løjtnant over Kongens Artilleri. Han skal være denne betrængte nedersachsiske Kreds og Kongens Riger, Fyrstendømmer og Lande huld og tro, selv overholde og give sine Officerer og Soldater Tilhold om oprigtigt at overholde, hvad han og de have reverseret sig til mod Kongen, og ligesaa alle Krigsartiklerne, og lade sig bruge ufortrødent til Lands og til Vands, i Storm og Skærmydsel, ved Nat og Dag, paa Tog og Vagt, til og fra Fjenden. Da Kongen vil lade den pinlige Malefitsret anstille, skal han tilkendegive Kongens General over Infanteriet, hvad der i saa Maade forekommer

for ham, og ikke understaa sig til at pardonere eller løsgive nogen i Kriminal-sager uden Generalens Vilje og Vidende. Han skal selv være til Stede ved hver Mønstring og give sine Kaptejner og Officerer Tilhold om at angive, hvorledes deres Soldater forholde sig, for at ingen, der har forholdt sig utilbørligt, skal underholdes i Kongens Tjeneste. Han skal ellers holde sine Officerer og Soldater under god Disciplin, saa ingen med Billighed kan beklage sig over dem. Hvis en eller flere ville understaa sig til at gøre nogen Forandring eller nye Paafund, skal han ved Navn melde den eller dem til Kongen eller til den, der paa Kongens Vegne har den øverste Kommando, og i alt forholde sig som en ærlig oprigtig Øversteløjtnant bør. Han skal, fra dette Brevs Dato at regne, have 300 Rdlr. in specie om Maaneden som Øversteløjtnant og 100 Rdlr. som Løjtnant over Artilleriet og desforuden selv have et af Kompagnierne, hvis Officerer Kongen selv vil besolde. Sj. R. 18, 90¹.

8. April (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Jomfru Abil Skinkel, boende i Odense, herefter selv maa forestaa sit Værgemaal. Det befales Pouel Skinkel, der hidtil har forestaaet Værgemaal, at overlevere hende det og gøre hende Regnskab for den Tid, han har forestaaet det. Det befales Hans Kaas til Lindskouf at forsvare Jomfru Abil Skinkels Gods, saafremt der kommer Trætte paa det, medens hun selv har det i Haand og Hævd. F. R. 3, 380 b.

— Miss. til Otte Kaas til Hengøe² og Knud Søfrensen til Tredi. Hans Markdanner til Langsøe har berettet, at de have gjort 2 Indførsler, daterede 6. og 7. December 1624 Viborg, for Jørgen Munk i Trude Bryskes Gods. Da han ogsaa er interesseret i disse Indførsler og i den Anledning har begæret at maatte faa tilstillet Genparter af dem, skulle de paa nærmere Henvendelse af Hans Markdanner uden videre Ophold tilstille denne Genparter af disse Indførsler under deres Hænder og Signeter. F. T. 3, 889.

¹ Derefter er indført Envold Kruses Revers, dat. Wolfenbüttel 7. April, hvorved han paa adelig Ære, Tro og Love forpligter sig til at overholde den ham samme Dag tilstillede Bestalling, som han har læst igennem og overvejet, og ikke at kræve større Besolding eller andet. ² Hinde, Hind H.

8. April (Frederiksborg). Miss. til Corfits Rud, Jørgen Brahe, Jørgen Lykke og Henning Valkendorf. De have tidligere faaet Befaling angaaende Trætten mellem Tønne Friis, Befalingsmand paa Aalborghus, paa Niels Gyldenstjernes Fasters Vegne paa den ene og Niels Gyldenstjerne paa den anden Side, men nogle af de af dem indstævnedede stridende Parter ere ikke mødte. De skulle nu paa en bestemt Dag under Herredagen i Kolding indstævne Parterne for sig og, hvis nogle af Parterne ikke møde efter Stævningen, dømme paa de Breve, der blive forelagte for dem, saa Prinsens Befaling en Gang for alle kan blive fuldgjort. F. T. 3, 890.

— Miss. til Tønne Friis. Naar han af Kongens Kommisærer indstævnes angaaende Trætten mellem ham paa Niels Gyldenstjernes Fasters Vegne paa den ene og Niels Gyldenstjerne paa den anden Side, skal han give Møde, for at Sagen en Gang for alle kan komme til en endelig Ende. J. T. 8, 20 b.

9. April (Kbhvn.). Bestalling for Lucas Hendriksen som Kaptejn, at skulle lade sig bruge til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler. Han skal, fra dette Brevs Datum at regne, have 200 Kurantdlr. i aarlig Løn og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden. Sj. R. 18, 92.

— Ligelydende Bestalling for Søfren Harboe. Udt. i Sj. R. 18, 92 b.

— Lignende Bestalling for Hans Lydersen som Løjtnant med en aarlig Løn af N¹ Dlr. Udt. i Sj. R. 18, 92 b.

10. April (Koldinghus)². Aab. Brev om, at Hr. Anders Nielsen, Sognepræst til Nørhaae Sogn i Thy, indtil videre maa oppebære Halvparten af Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Nørhaae Sogn til sin Underholdning. J. R. 8, 81. K.

11. April (Frederiksborg). Miss. til Ernst Normand. Da Prinsen har bragt i Erfaring, at Finderup Kald i hans Len er ledigt, befales det Ernst Normand saa vidt muligt at hjælpe M. Jørgen Prall, Kongens Brøders Edelknabers Skolemester, til at faa dette Kald. K. Udt. i Sj. T. 23, 175.

13. April (—). Miss. til Tolderne i Sundet om, at Prinsen

¹ Der er ladt Plads aaben til Tallet. ² Skønt baade J. R. og K. have det samme, er vistnok enten Datoen eller Dateringsstedet forkert.

har bevilget, at Hertug Frederik til Lifland og Kurland i Aar maa faa ligesaa megen Vin toldfrit gennem Sundet, som han har faaet de tidligere Aaringer. K. Udt. i Sj. T. 23, 152 b.

13. April (Kbhvn.). Miss. til Hans Berider paa Antvorskov. Da Prinsen med Kongens Tilladelse har foræret Bispen af Bremen¹ 2 unge Foler, skal han levere Bispens Tjener 2 unge Foler i 3. eller 4. Aar af de Foler, som staa paa Folestalden, hvilke Tjeneren selv begærer. K. Udt. i Sj. T. 23, 175.

— Miss. til Sten Villomsen om at indkræve de gamle Skibsartikler fra Flaaden og i Stedet lade de nye læse. K. Udt. i Sj. T. 23, 175.

— Ligelydende Miss. til Jørgen Ulfeldt paa Elben. K. (i Udt.). Udt. i Sj. T. 23, 175.

— Ligelydende Miss. til Jens Munk paa Weseren. K. (i Udt.). Udt. i Sj. T. 23, 175.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Da det formenes, at Isak Pedersen paa Tisselholt har handlet meget ugudeligt med en af sine Tjenestepiger, ved Navn Anne Eriksdatter, og Gerningen er sket i Jacob Ulfeldts Len [Nyborg], skal han tilforordne en til at forkynde hoslagte Stævning for Isak Pedersen og udføre Sagen mod ham for Retten, særlig hvis Sagen forholder sig saaledes, at den skal indstævnes for Herredagen. Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Befalingsmand paa Odensegaard, skal meddele ham, hvad Vidner og Underretning der kan føres i Sagen, til hvilken Ende der sendes Jacob Ulfeldt et Missive til Holger Rosenkrantz. F. T. 3, 891.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Jacob Ulfeldt til Urup, Embedsmand paa Nyborg Slot, Rigens Kansler, har faaet Ordre til at lade Isak Pedersen tiltale for den Vold, han har begaaet mod sin Tjenestepige, skal Holger Rosenkrantz tilstille denne hvad Underretning han maatte have i den Sag, hvorefter Jacob Ulfeldt saa videre kan fremme Sagen med Retten. F. T. 3, 892.

— Aab. Brev om, at Mogens Godske, der er forlenet med noget gejstligt Gods i Viborg Kapitel, maa bo og

¹ Hertug Johan Frederik af Gottorp.

residere, hvor han lyster, og nyde hvad han allerede har faaet i Kapitlet. Naar han ikke længere vil holde Hus paa Landet, men vil residere ved Kapitlet, skal han igen nyde alt hvad der kan tilfalde ham i Kapitlet, ligesom om han altid havde resideret ved dette. J. R. 8, 80.

14. April (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Sundet. Prinsen sender dem den statiske Kommissærs Indlæg med Ordre til snarest at erklære sig derpaa og indsende Erklæringen til Kancelliet. K. Udt. i Sj. T. 23, 175 b.

— Miss. til Jørgen Urne om at give Byøvrigheden i Helsingør Tilhold om at være den statiske Kommissær beforderlig i de Sager, han anholder om, efter Lands Lov og Ret, saa der ikke vederfares ham nogen Gevalt. K. Udt. i Sj. T. 23, 175 b.

— Miss. til Tage Thott. Da Prinsen anser det for raadeligt, at en af Raaderne bliver i Skaane, medens Herredagen staar paa, befales det ham at blive hjemme fra Herredagen og blive i Christianstad eller deromkring, indtil Prinsen kommer tilbage. Sk. T. 5, 196 b.

— Miss. til Grænselensmændene om i Henhold til Prinsens tidligere Ordre ikke at begive sig fra Fæstningerne eller Lenet uden særlig Tilladelse. Selv om de blive forordnede i nogle Retssager eller Befalinger, maa de dog ikke uden særlig medfølgende Missive begive sig fra Fæstningen. Sk. T. 5, 197.

— Miss. til Sigvordt Grubbe, Gabbriel Kruse, Otte Marsvin, Malte Juel, Errik Rosenkrantz og Mogens Gyldestjerne om at blive hjemme fra Herredagen og lade deres Sager paa denne forrette af deres Fuldmægtige, da det ikke er raadeligt, at Landet i denne Tid blottes for Lensmænd. Sk. T. 5, 197.

— Miss. til Holger Rosenkrantz og Palle Rosenkrantz om at blive hjemme fra Herredagen og lade deres Sager paa Herredagen forrette af deres Fuldmægtige, for at de selv, hvis der, hvad Prinsen dog ikke formoder, skulde komme noget fjendtligt paa, da kunne være færdige til at rykke ud. Sk. T. 5, 196.

— Miss. til Gabriel Kruse. Da hans Broder Envold Kruse er rejst ud til Kongen, skal han i sin Broders Sted

forvalte Øverstebestillingen, indtil denne kommer hjem igen. Sk. T. 5, 196 b.

14. April (Kbhvn.). Miss. til samme om under sin Broder Envold Kruses Fraværelse at have Tilsyn med Kronens Bønder i Jerested Herred. Sk. T. 5, 197.

— Miss. til Sigvort Grubbe til Hofdal og Laxmand Gyldenstjerne til Biersgaard. Da Johan Friis, Embedsmand paa Trankier Slot, snarest vil overlevere Niels Krabbe dennes Gaard og Gods og det Værgemaal, han hidtil har forestaaet for denne, skulle de rette sig efter at være til Stede ved denne Lejlighed og til bedre Forvaring og Vitterlighed medunderskrive Overleveringen og Kvittanserne. Hvis der er eller opstaar nogen Stridighed mellem Parterne, skulle de bilægge disse i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og udføre Befalingen. Sk. T. 5, 196.

— Miss. til Johan Friis. Prinsen har bevilget, at Niels Krabbe for en rimelig Afgift maa faa sin Broder Palle Krabbes Part i Skellinge og Rytseholm i Forpagtning, da de sidde i Fællig med hinanden paa disse Steder. F. T. 3, 892.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Ernst Normand om at lade det gamle Jagthus paa Refsø¹ nedbryde og igen opsætte paa Lystager. K. Udt. i Sj. T. 23, 175 b.

— Miss. til Mons Pax om, at Prinsen har eftergivet Anders Lerbæk, Peder Hansen og Anders Yde i Gonsømagle, hvis Gaarde nylig ere brændte, dette Aars Landgilde og bevilget dem nødtørftigt Bygningstømmer af Kronens Skove. Udt. i Sj. T. 23, 175 b.

— Miss. til Mons Kaas om, saa vidt det er muligt og kan ske med Lov og Ret, at hjælpe Karen Hansdatter til Rette. Da hun er kommen i Trætte med Biørn Bentsen og er fremmed i Byen, saa hun ikke kan faa nogen, der vil agere hendes Sag, eller maaske tør ingen gøre det, skal han give Laurits Hansen, Byfoged i København, Tilhold om

¹ Reersø, Løve H.

at paatage sig hendes Sag og forsvare den med Retten, saa vidt det kan ske. Sj. T. 23, 175 b. K.

14. April (Frederiksborg). Miss. til Jens Juel om at give Mikkell Christensen Futerup, Jens Christensen og Jens Pedersen i Øster Assels og Oluf Knudsen i Vester Assels, der falskeligen have angivet Hans Dyre, Tilhold om at møde paa Herredagen i Kolding, hvor Prinsen selv vil høre hans Erklæring og deres Angivende. J. T. 8, 20 b.

— Miss. til Tønne Friis. Da Jørgen Kruse, Sekretær, har begæret 1 Gaard, kaldet Agdrup, i Brøndersleuf Sogn og Kronens Herlighed i 1 Gaard i Hiermidsløuf By til Mageskifte, skal han snarest erklære sig, om disse Gaarde for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kunne mistes fra Slottet [Aalborghus]. J. T. 8, 21.

— Miss. til Jørgen Skeel og Laurits Lindenov. Da Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Befalingsmand paa Odensegaard, har begæret noget Gods i Bøyenø¹ og Mørke, tilhørende Læsestolen og Skolen, til Mageskifte af Kapitlet i Aarhus, skulle de undersøge dette Gods og ligesaa det Gods, som Holger Rosenkrantz vil give til Vederlag derfor, bringe Mageskiftet til Afslutning og tildele Læsestolen og Skolen hver sin Part af det Gods, som Holger Rosenkrantz udlægger. Da Holger Rosenkrantz tillige begærer 1 Kronens Bol i Bøyenø til Mageskifte for 1 Gaard i Taagerup² i Mols Herred, skulle de ogsaa besigte dette Gods, erklære sig, om Kronens Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 8, 21. K.

15. April (—). Miss. til Alexander Rab. Det er berettet Prinsen, at nogle have været med Pinasser og Baade omkring ved Strandsiden i hans Len [Holbæk] og loddet Dybet rundt omkring Landet. Han skal med største Flid lade den Sag undersøge hos Fiskerne, de omkringboende Bønder og Strandvagten og straks meddele Prinsen Resultatet. Han skal forordne Strandvagter overalt i sit Len, give dem alvorligt Tilhold om at passe godt paa, straks meddele ham, naar de mærke noget fordægtigt, og ikke dølge noget, for at det kan

¹ Bøjen, Sønderhald H.

² Taarup, Mols H.

blive indberettet til Prinsen og man kan tage sig i Vare for uformodet Skade og gribe til retmæssige Midler. Sj. T. 23, 176. K.

15. April (Frederiksborg). Miss. til Sigvordt Grubbe og Hendrik Hvitfeldt om i Henhold til Prinsens tidligere Skrivelse til dem snarest at fastsætte en bestemt Tid til Afholdelse af Skifte mellem Fru Kiersten Kaas og hendes Børn efter disses afdøde Fader¹ og forhandle dem imellem enten i Mindelighed eller ved Dom. Sk. T. 5, 197 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Alexander Rab. Da der paahviler Roskilde By adskillige Besværinger med Befordring til Kongens Folk samt Natteleje, Kosthold og Førsel til adskillige Personer og det er rimeligt, at den ene By hjælper den anden med at udstaa saadan Besværing, skal han af Øvrigheden og Borgerne i Holbæk faa at vide, om de ville hjælpe Roskilde By med at udstaa saadan Bekostning eller tage en Del af det Bøsseskyttehold paa sig, som Roskilde holder, eller en Del Tyngge og saa være fri for det fornævnte. Sj. T. 23, 176. K.

— Miss. til Ernst Normand. Indbyggerne i Korsør have suppliceret, at der paahviler Byen forskellige Besværinger med Overførsel af Kongens Folk og det ordinære Hamborger Bud og med Natteleje, Kosthold og Førsel til forskellige Personer. Da det er rimeligt, at den ene By hjælper den anden med at udstaa saadan Besværing, skal han faa at vide af Øvrigheden og Indbyggerne i Købstæderne i sine Len [Antvorskov og Korsør], om de ville hjælpe Korsør med at udstaa al saadan Bekostning eller tage det Bøsseskyttehold paa sig, som Korsør holder, og derimod forskaanes for det ovennævnte. K. Udt. i Sj. T. 23, 176 b.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Der paahviler Nyborg By adskillige Besværinger med Overførsel af Kongens Folk og det ordinære Hamborger Bud og med Natteleje, Kosthold og Førsel til adskillige Personer, hvorom de have suppliceret til Kongen. Da det er rimeligt, at den ene By hjælper den anden med saadan Besværing, skal han hos de andre Købstæder i Lenet

¹ Anders Sinklar.

faa at vide, om enhver af disse enten vil komme Nyborg til Hjælp efter deres Størrelse og Formue og hjælpe med til at udstaa saadan Bekostning eller vil tage det Bøsse-skyttehold paa sig, som Nyborg nu holder, og i saa Fald forskaanes for den anden Besværing. F. T. 3, 892 b.

15. April (Kbhvn.). Miss. til Stalder Kaas. Kongen har bevilget, at Mester David Balfort, Kongens Skibsbygger, for Betaling maa faa en Køl, en Forløber, et Kølsvin, en Stavn og 2 Bord Barkholter, som han behøver til det store Skib, hvorom Kongen har sluttet Kontrakt med ham. Stalder Kaas skal vurdere og udvise Mester David disse Træer, hvilke siden skulle afkortes ham i de Penge, der skulle gives ham for det Skib, han bygger for Kongen, hvilket Stalder Kaas skal meddele Rentemestrene. Mester David skal selv lade Træerne hente eller betale Fragten. Sm. T. 6, 232.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Prinsen har bragt i Erfaring, at der i Borger i Odense Christen Søfrensens Hus og Forvaring findes nogle Breve og andet, der tilhøre Trude Bryske, skal han lade de deri interesserede advare, om de ville være til Stede, og siden give Ordre til, at de Breve og andet, der med Rette tilkomme Trude Bryske, leveres denne mod Indlæggelse af en nøjagtig Reversal. F. T. 3, 893.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Prinsen har bragt i Erfaring, at Truid Bryske er kommen i adskillige Besværing og Løfter, og at en Del af hans Kreditorer have lidt Skade for ham. Da Truid Bryske mener, at han ved Albret Skeels Underhandling kan komme til Overenskomst med sine Kreditorer, anmodes Albret Skeel om at forhandle mellem Truid Bryske og dennes Kreditorer i Danmark, om han kan komme til nogen Akkord med dem. J. T. 8, 21 b. K.

— Ligelydende Miss. til Anders Friis om at forhandle mellem Truid Bryske og hans Kreditorer i Holsten. Udt. i J. T. 8, 22.

16. April (—). Miss. til Frederik Reedtz. Emmikke Sparre til Joenstrup har berettet, at han er kommen i Trætte med de højlærde om nogen Grund og Ejendom, hvorpaa Oldinge snarest skulle opkræves. Da han er bange for, at de højlærdes Tjener, som er Herredsfoged, kunde være vildig i Sagen med Tilnævnelsen af Oldingene, skal Frederik Reedtz som

Lensmand over Herredet paase, at der af Herredsfogden eller den, der sidder i hans Sted, tilnævnes uvildige og ingen af Parterne i nogen Maade hengivne Folk til Oldinge, saa alt kan gaa retfærdigt til og ingen af Parterne blive forurettet. Sj. T. 23, 176 b.

16. April (Kbhvn.). Miss. til Christopher Urne og Sten Villomsen. Prinsen bifalder, at Kokkene paa Kongens Hovedskibe maa faa 7 Mk. om Maaneden i Løn og Kokkene paa de mindre Skibe 6 Mk., hvilket de skulle føre til Udgift efter Sten Villomsens underskrevne Sedler. Disse Skibskokke skulle have Tilhold om af 300 Mands Bespising om Ugen at levere ligesaa meget Køkkenfedt fra sig, som Kokken paa Holmen leverer fra sig til Proviantskriveren, hvorfor der for hver Fjerding maa bevilges dem ligesaa meget, som der er bevilget Kokken paa Holmen. Sj. T. 23, 177. K.

— Miss. til Jost Høg om at indtage Ofve, Hendrik og Christian Bjelke, Sønner af Jens Bjelke, Norges Riges Kansler, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, og forholde sig med dem som med andre Skolebørn. Sj. T. 23, 177.

— Ligelydende Miss. til samme om at optage 2 Sønner af Knud Gabrielsen i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 23, 177.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Som det af hosfølgende Supplikation nærmere kan erfare, har Melchior Borgrevning i Roskilde berettet, at det vægrer sig ved at dømme i nogle Sager, som han har haft i Rette for det. Det befales Kapitlet at dømme i disse Sager og give Melchior Borgrevning Dommene beskrevne. Sj. T. 23, 177 b.

— Miss. til Jørgen Brahe. Paa førstkommende Herredag i Kolding skal der, saaledes som 4 gode Mænd have faaet Befaling om, foretages Forhandling mellem Fru Mette Bilde til Lammehafve og hendes Kreditorer. Da Fru Mette Bilde Broder og Søn, der burde være hendes Værge i en saadan Sag, selv ere interesserede i Sagen, skal Jørgen Brahe indrette sig paa at give Møde paa Herredagen, paatage sig Værge-maalet for Fru Mette Bilde ved denne Forhandling og paase, at der ikke sker hende nogen Uret. F. T. 3, 894.

— (**Frøderiksborg**). Aab. Brev, hvorved Prinsen bevilger, at Niels Klokkestøber og Rasmus Bendtsen i Sørbymagle, der paa Antvorskov Birketing den 7. Febr. 1626 blev dømte

til at bøde deres 3 Mk. for den Sigtelse, de have fremsat an-gaaende Henning Christensen, og nu have anmodet om at faa deres Forseelse eftergivet, herefter maa være fri for al Tiltale i den Sag. Sj. R. 18, 92 b.

16. April (Frederiksborg). Miss. til Alexander Rab. Prinsen har bragt i Erfaring, at Anders Thulsen i Holbæk i mange Maader stiller sig modvilligt og understaar sig til at forsvare og haandhæve dem, som med Retten straffes af Øvrigheden, til ikke ringe Forargelse og ondt Eksempel for Menigmand. Da Borgemestre og Raad i Holbæks Dom formelder, at han bør straffes for sin Modvillighed og fordi han har forgrebet sig mod Kongens Højhed, skal Alexander Rab lade ham tiltale med Retten, om han ikke for sine begaaede Gerninger bør straffes i Jærn paa Holmen. Sj. T. 23, 177.

— Miss. til Tønne Friis og Borgemestre og Raad i Aalborg. Da der er et Kald ledigt i Aalborg og denne Brevviser, M. Christopher Hansen, der en Tid lang har studeret udenlands, har anmodet om at maatte faa dette Kald, anmoder Prinsen dem om at være ham behjælpelig hermed, da han gerne ser det, dog skal alt gaa efter Ordinansen. J. T. 8, 22. K.

— Miss. til Kapitlet i Viborg om at erklære sig om, hvorvidt der findes noget gejstligt Gods, Tiender eller deslige eller Sogne omkring Viborg, som bortforlenes og undes af Kapitlet, saa det kan lægges til Underhold for Konrektoren uden Afgang for Kronen, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. J. T. 8, 22. K. Orig. i Landsark. i Viborg.

17. April (—). Aab. Brev om, at Frederik Lodvigsen, der for sin grove Forseelse er dømt til at straffes i Jærn paa Holmen et Aars Tid og nu har udstaaet sin Straf, maa være entlediget af Jærnet, saa hans Gerning herefter ikke i nogen Maade skal komme ham til Skade paa hans Ære og gode Navn. Sj. R. 18, 93. K.

— Miss. til Mogens Pax. Da Prinsen baade af hans og Møllerens Angivende har set, at den Mølle i hans Len [Roskilde], som Erik Møller bor i, ikke kan blive ved Magt, medmindre Mølleren forskaanes for noget af den aarlige Landgilde, skal han snarest erklære sig om, hvad Afslag der aarlig

kan bevilges i Møllerens Landgilde, saa Møllen kan blive ved Magt. Sj. T. 23, 177 b. K.

17. April (Frederiksborg). Miss. til Christopher Urne og Axel Arenfeldt. Prinsen har bevilget, at Landgilden af det øde Gods i Frederiksborg og Abrahamstrup Len fra 1. Maj 1623 til 1. Maj 1624, nemlig 2 Dlr. 18 Sk. 1 Alb., 1½ Læst 4 Pd. 5 Skpr. Rug og Mel, 1½ Pd. 10 Skpr. Byg, 43 Tdr. Havre, 17½ Lam, 15½ Gaas og 42 Høns, maa kvitteres og godtgøres Jørgen Urne, Befalingsmand paa Frederiksborg og Kronborg, dog skal det bevises med rigtige Tingsvidner. Ligeledes maa godtgøres ham for Tiden fra 1. Maj 1624 til 1. Maj 1625 6 Dlr. 1½ Mk. 9 Sk. 1 Alb., 2 Læster 15 Skpr. Rug, 2 Læster 2 Pd. 2 Skpr. Byg, 29 Tdr. Havre, ½ Bolsvin, 17½ Lam, 22 Gæs, 59 Høns og 10 Æg. Sj. T. 23, 178. K.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Anne Nielsdatter har berettet, at hendes afdøde Mand Bertel Pedersen, der for sin Forseelse var dømt i Kongens Jærn, for at komme ud af sit Fængsel har tilbudt for sin Forseelse at ville give nogen Ejendom i Svendborg, som er vurderet til 80 Kurantdlr. Da det nu er berettet Prinsen, at Bertel Pedersen kun levede meget kort Tid, efter at han var bleven løsladt af Fængslet, har Prinsen bevilget, at Anne Nielsdatter igen maa faa Halvdelen af de 80 Kurantdlr. eller af Ejendommen til hendes og hendes fattige Børns Underhold. F. T. 3, 895.

— (Kbhvn.). Bestalling for Jørgen Pofvelsen, Borger i København, at skulle forestaa Kongens Salteri i Nibe. Han skal paa Kongens Vegne købe Sildene, salte dem, sende dem over til Københavns Slot og forholde sig ligesom hans Formand Jens Andersen Krag. Han skal ogsaa indtil videre nyde samme Besolding som denne. J. R. 8, 80 b. K.

18. April (Wolfenbüttel). Miss. fra Kongen til Hr. Christen Friis. Da Kongen behøver Krudt til sin Armé, skal han med det allerførste sende saa meget Krudt, som kan undværes, baade af det, som er lavet paa Krudtmøllen, og af det, som haves i Forraad, til Hamborg. Sammestedshen skal han sende 200 Skippd. Bly eller saa meget, som kan undværes. Sj. T. 23, 179 b. K.

— Miss. fra Kongen til Laurits Lindenov. Melcher Bøhem, Indbygger i Helmstedt i Brunsvig, har berettet, at han

har Tiltale til Dr. Peder Saxe, Indbygger i Aarhus, for en Sum Penge, som han har forstrakt denne med og har sagt god for ham med til hans Doktorats Holdelse sammesteds, hvilke Penge han endnu ikke har faaet betalt. Da han nu har anmodet Prinsen om at hjælpe ham til hans Betaling, befales det Laurits Lindenov at hjælpe Melcher Bøhem til uden langt Ophold at faa de Penge betalt, som han har forstrakt Dr. Peder Saxe med, og ligesaa de Penge, som han med Lov og Ret kan overbevise Peder Saxe om at være skyldig. J. T. 8, 23.

18. April (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Urne om at forordne en af Renteskriverne, som er dygtig, til at forvalte Kongens Omslagshandel her paa Slottet baade med forfaldne Hovedstole og Renter, og som iøvrigt kan tage de andre Penge til sig, der ikke vedkomme Rentekammeret og leveres ham, kvittere for dem og igen levere dem fra sig, hvor det befales ham. Han skal føre flittigt Tilsyn med den, som forordnes dertil, at han omgaas tro med Kongens Penge, og give ham Ordre til at gøre rigtigt Regnskab for dem. Hvis nogle tilbyde at ville betale Penge, førend de efter Hovedbrevene ere forfaldne, skal han modtage Pengene og tilstille Debitorerne Hovedbrevene; Renten skal ikke beregnes længere end til den Dag, da Hovedstolen erlægges. Da der ikke er saa mange Harniskplader i Forraad paa Tøjhuset, som Axel Arenfeldt til Liusholt efter Kongens Ordre har skrevet at skulle sendes til Hamborg, skal han akkordere med Johan de Villom, Borger i København, om, at han saa snart som muligt leverer disse Plader i Hamborg. Sj. T. 23, 178. K.

— Miss. til Jens Vogensen, Skriver paa Kobbermøllen, om at lade Kapitlet i Roskilde faa 20 eller 30 Skippd. nyt Pladekobber i Stedet for gammelt Pladekobber efter den af Kongen derom gjorte Anordning. Hvad Kobber Kapitlet faar mere, end dets Kobber kan beløbe sig til, skal det betale med rede Penge, eftersom Prisen paa Kobberet er dyrest, naar det faar det. K. Udt. i Sj. T. 23, 178 b.

— Miss. til Jacob Ulfeldt, Landsdommer. For nogen Tid siden har han faaet Ordre til at sende en af Rentemester Christopher Urne til Aasmarks Bønder i Virsted¹, ved Navn Jens

¹ Vigersted, Ringsted H.

Madtsen, fængslet til Bremerholm, fordi han er bortløbet fra Kompagniet med Kongens Gevær. Saafremt det kan bevises, at han er forløvet fra Kompagniet og har leveret Geværet til Lensmanden, maa han indtil videre forblive i Rolighed. Sj. T. 23, 179.

18. April (Kbhvn.). Miss. til Mons Kaas paa Københavns Slot. Prinsen har bevilget, at Bønderne i Københavns Len kun skulle give $4\frac{1}{2}$ Speciedlr. for deres lange Ægter, hvilket han skal føre saaledes til Regnskab. Sj. T. 23, 179. K.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Christopher Ulfeldt. Som de nærmere kunne se af hosfølgende Supplikation, har denne Brevviser, Troels Frost i Christianstad, berettet, at der er nogen Trætte mellem ham og Landsdommeren i Blekinge. De skulle stævne Parterne for sig og skille dem ad ved en retmæssig Dom. Sk. T. 5, 203 b.

— Miss. til Falk Lykke. Som han af vedlagte nærmere kan se, forurettes Niels Pedersen i Visby paa Gulland og hans Kvinde, idet de fængsles og deres Gods fratages dem. Han skal hjælpe dem til Rette, saa vidt Lov og Ret er, og paase, at der ikke gøres dem Uret. Sk. T. 5, 204.

— Miss. til Falk Lykke. Han har faaet Ordre til at levere Malte Juel, Befalingsmand over Christianopels Len, en rigtig Jordebog over Christianopels Len, men har erklæret, at han ingen forseglede Jordebog har haft, medens han har været forlenet med Lenet. Det forekommer Prinsen meget sælsomt, at han har haft Lenet i saa lang Tid uden at have en rigtig Jordebog, hvorefter han kunde oppebære Kronens Rettighed. Da enhver Lensmand bør have en rigtig Jordebog, befales det ham at levere Malte Juel en rigtig underskreven Jordebog over Kronens Rettighed. Da han videre foregiver, at han har forhandlet de Geværer og den Munition, der er sendt op til Christianopel, til Fordel for Kongen, saa berette Rentemestrene, at han endnu resterer med 4 eller 5 Aars Regnskaber, saa de ikke kunne vide, hvad han har ført sig til Regnskab af Munitionen, førend han har faaet Kvittansiarum og man deraf kan se, hvad Beholdning han har. Da han begærer nogle Geværer til Landfolket [paa Gulland], maa han erklære sig om, hvor mange der ere nødvendige, og specificere, hvor mange der behøves af hver Slags, og meddele, naar Pen-

gene derfor kunne udkomme, at Geværerne kunne forskrives herind. Sk. T. 5, 203.

18. April (Kbhvn.). Miss. til Erik Krabbe om straks at begive sig herover og indrette sig paa straks at rejse herfra til Stockholm for i nogen Tid at forvalte Agentbestillingen. J. T. 8, 22 b. K.

— Miss. til Gunde Lange [Koldinghus Len], Laurits Ebbesen [Skanderborg Len], Tønne Friis [Aalborg Len], Hr. Jørgen Skeel som Eske Brocks Arving [Dronningborg Len], Laurits Lindenov [Aarhus Len] og Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len] om at fragte Skibe, der kunne føre det Forraad af Rug, Byg og Havre, som findes hos dem og nogenlunde kan undværes, naar undtages det, som de efter deres Forleningsbreve skulle sende til Provi-anthuset i København, til Bremen, hvor det skal leveres til Hr. Jørgen Schult, Kongens Proviantkommissær, der skal give Kvittans derfor. J. T. 8, 22 b.

19. April (—). Bestalling for Hans Pedersen, Kongens Kammertjener, som Tolder i Helsingør efter nu afdøde Morten Jensen. Han skal sammen med Tolder David Lugt oppebære Kronens Told i Øresund og i alle Maader rette sig efter den Ed, han har aflagt. Han skal altid være til Stede paa Toldboden, tidlig og sildig, naar det gøres fornødent, og have Tilsyn med Visitøren og dem, der høre til Tolderiet, at de flittig passe deres Bestilling, saa ingen opholdes utilbørligt paa Toldboden eller med Visitering. Han skal modtage Tolden paa Toldboden og ingen andre Steder og skal opbevare den paa de forordnede Steder og ikke andensteds. Han maa ikke selv bruge noget af Tolden eller Pengene til sin egen Nytte eller tillade andre at gøre det. Han maa hverken selv eller ved andre drive nogen Handtering, Handel, Vandel eller Geverb eller bruge dem i Madskabi med andre. Han skal for sin Tjeneste nyde samme Besolding og Frihed som Morten Jensen. Sj. R. 18, 93 b. K.

— Miss. til Jørgen Urne. Da Kongen har givet Ordre til at sende denne Fange, Volmer von Farinsbeck, til Kongen af Sverrig, skal Jørgen Urne levere den i Sundet residerende svenske Agent Kongens Skrivelse, for at denne ved første Lejlighed kan fremsende den og straks træffe Foranstaltning til, at nævnte Fange, saasart han kommer til den svenske Grænse, bliver modtaget af de svenske Officerer og af dem velforvaret

forestilles Kongen af Sverrig. Jørgen Urne skal lade Fangen føre sluttet og velforvaret til Grænsen af 4 Soldater og en Adelsburs, som ere paalidelige, og der lade ham overlevere til de svenske Officerer. Slotsfogden skal følge med baade for at have Opsyn med Fangen og for at bestille Fordringskab. Prinsen formoder, at den svenske Agent begiver sig paa Vejen en Dag før for at sørge for, at de svenske Officerer møde paa Grænsen for at modtage Fangen, hvortil der uformærket kan gives ham Anledning. — Postscriptum: Der sendes ham et Missive til Hr. Anders Bilde, hvilket han skal tilsende denne sammen med Fangen. Der sendes ham tillige et Brev fra Kongen til Kongen af Sverrig uden Tvivl angaaende samme Fange, hvilket Brev han skal tilstille Kongen af Sverrigs Agent i Helsingør, for at denne siden kan overlevere det til Kongen af Sverrig sammen med Fangen. Sj. T. 23, 179 b. K.

19. April (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde. Da Kongen har givet Ordre til at sende nærværende Fange, Wolmer von Forensback, til Kongen af Sverrig, skal Hr. Anders Bilde skaffe nævnte Fange og dem, der fremføre ham, Befordring til Grænsen og sørge for, at han holdes vel forvaret ved Grænsen, indtil han kan overleveres. Sk. T. 5, 198.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Christopher Ulfeldt om straks at begive sig herover til Prinsen, saa de kunne være her førstkommende Tirsdag, da Prinsen har noget magtpaaliggende at forrette med dem. Sk. T. 5, 197 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Ribe. Som de af hofølgende Supplikation kunne se, har M. Johannes Schroderus, Provst i Haderslev, berettet, at han for nogen Tid siden ved Ridemænd er bleven indført i Anne M. Mads Pors's Bo i Ribe, særlig i et grundmuret Hus, der ligger ombygget inde i hendes Gaard, men at Ridemændene ikke have vist ham nogen fri Gang til denne Gaard, hverken ude eller inde, og ej heller have takseret, hvad Gaarden kan være værd, saa han kan komme til nogen Endelighed med de andre, der sammen med ham ere indførte deri. Det befales dem i den Anledning at udvise ham en bekvem Vej til Huset og taksere dette, saa han kan komme til Ende med de andre, der ogsaa ere indførte deri. J. T. 8, 23 b.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Jørgen Urne. Da det er

berettet Prinsen, at de nedennævnte Kronens Tjenere ikke kunne blive ved Magt, medmindre der endnu bevilges dem Afslag og Forskaansel i Landgilde, har Prinsen bevilget, at de i de følgende 2 Aar maa nyde Forskaansel, som følger: 13 Mænd i Lyndbylille og Lyndbymagle hver 6 Skpr. Rug og 7 Skpr. Byg, 8 Mænd smstds. hver 5 Skpr. Rug og 7 Skpr. Byg, 4 Mænd smstds. hver 3 Skpr. Rug og 3 Skpr. Byg, 3 Mænd smstds. hver 3 Skpr. Rug og $1\frac{1}{2}$ Skp. Byg, 1 Mand smstds. $1\frac{1}{2}$ Skp. Rug og 2 Skpr. Byg, 6 Mænd i Aured¹, der bruge Houfgaards Jord, hver 6 Skpr. Rug og 6 Skpr. Byg, 1 Mand smstds. $\frac{1}{2}$ Pd. Rug og $\frac{1}{2}$ Pd. Byg, 5 Mænd i Corsemose² hver 1 Td. Byg, 2 Mænd smstds. hver $\frac{1}{2}$ Td. Byg og 1 Mand smstds. 2 Skpr. Byg. Han skal rette sig herefter. Sj. T. 23, 180. K.

20. April (Frederiksborg). Miss. til Jørgen Urne. Da baade den forrige og den nuværende Fiskemester have brugt Aalefiskeriet af Ufvere³ Mølle til Kongens og hans Hofholdnings Fornødenhed, har Prinsen, som billigt er, fritaget Mølleren for Afgiften fra 1622 til 1625. Sj. T. 23, 184 b. K.

— (Kbhvn.). Miss. til Mons Kaas om at lægge Ofreydre⁴ ved Stranden under Københavns Birk og i Stedet forordne Ofre⁵ ved Dammen under Københavns Ladegaard. Sj. T. 23, 180 b. K.

— Miss. til Christopher Urne. Da Ofve Gjedde, Befalingsmand over Brunlaug Len, har begæret at faa at vide, hvorledes han skal forholde sig med Brunlaug Lens Indkomst, da den kun beløber sig til 600 Rdlr., skal Christopher Urne erklære sig herom og indsende sin Erklæring til Kancelliet. Sj. T. 23, 181.

— Miss. til Hr. Albret Skeel til Fusingøe og Gunde Lange til Brelinge, Embedsmænd paa Riberhus og Koldinghus. Da Mogens Kaas til Frøstrup, Embedsmand paa Københavns Slot, har begæret noget Krongods i Vester Herred i Riberhus Len, nemlig 1 Gaard, kaldet Øster Debel, 1 Gaard i Skindskil⁶ og

¹ Avderød, Strø H.

² Kassepose, Strø H.

³ Øvre Mølle,

Strø H.

⁴ Hvidovre, Sokkelunds H.

⁵ Rødovre, samme H.

⁶ Skedsbøl, V. Horne H.

1 selvegen Bondegaard, kaldet Divadsgaard¹, alt i Lunde Sogn, til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Faurfeldt, i Seden By i Guldager Sogn i Skads Herred i Riberhus Len, 1 Gaard i Rotterup² i Oftrup Sogn i Vester Herred, 1 Gaard i Villum³ Sogn og By, 2 Gaarde, den ene kaldet Store Bossegaard, den anden Lille Bossegaard, i Stafning Sogn i Bølling Herred i Lundenis Len, skulle de med det første besigte begge Parterers Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Da den selvegne Gaard i Lunde Sogn er udlagt til en Adalburs, skulle de igen udvise denne en af de Gaarde, som Mogens Kaas udlægger til Kronen, med samme Forskaansel. Hvis ingen af disse Gaarde bekvemt kan udvises Adalbursen, maa der udvises ham en anden Gaard i Lenet. Da Hr. Albret Skeel erklærer, at han ikke ved, om Mogens Kaas har Herligheden fri i den Gaard i Bosing, som han tilbyder til Vederlag, skulle de undersøge det. J. T. 8, 24.

21. April (Wolfenbüttel). Miss. fra Kongen til Jens Munk. Da Borgemestre og Raad i Bremen have besværet sig i følgende Punkter, har Kongen bevilget: 1. At naar det bremiske Orlogsskib ligger stille paa Weseren, maa det føre sit Flag og lade det flyve. 2. De Skibe, der komme ind fra Søen forbi Hunden, og de Skibe, der sejle fra Hunden op ad Weseren til Bremen, maa alle uhindret sejle forbi uden Visitation. 3. Han maa ingen Hjælp yde de Oldenborgske i deres Toldstrid med Bremerne, da Kongen i den Sag ikke vil støtte nogen af Parterne, men vil være neutral. Sj. T. 23, 182. K.

— Miss. fra Kongen til Hr. Ulrik Sandberg og Laurits Ebbesen. Detlef Wrong i Borendorp i Holsten har berettet, at Fru Ane Friis til Steensballe, Giert Rosenkrantz's Enke, har Tiltale til ham for 7000 Rdlr. af Trude Bryskes Gæld, som han har forestaaet for denne paa Kieler Omslag, men som hun formener, at han ikke kan gøre Regnskab for. Han beretter, at der paa disse 7000 Rdlr. findes 3 indløste Breve i et Skrin paa Stensballegaard, det ene paa 2000 Rdlr. til Claus Rantzau til Nienradt, hvori Trude Bryske er Hovedmand og Jacob Lykke og Frants Due Forlovere⁴, Fru Ane Friis, Eiler

¹ Dybvadgaarde, V. Horne H. ² Rottrup, samme H. ³ Fejlskrift for: Billum, samme H. ⁴ Der maa herefter være oversprunget noget angaaende de 2 andre Breve.

Qvitzov, Frederik Markdanner og Henrik Holck til Otte Blome, fyrstelig holstensk Jægermester, udgivet. Da han mener at kunne klarere sit Regnskab med disse 3 indløste Breve og derfor har begæret kongelig Befaling til gode Mænd om at aabne Skrinet og levere ham Brevene, skulle de med det allerførste begive sig til Stensballegaard, optage det Skrin, hvori de 3 Breve findes, levere ham Kopier af Brevene under deres Haand og Segl, hvis de findes der, for at han kan lægge dem ved sit Regnskab og saaledes fri sig for hendes Tiltale, dog den Tiltale, som Fru Ane Friis eller andre kunne have til ham, hermed uforkrænket. J. T. 8, 25 b.

21. April (Kbhvn.). Miss. til Frederik Parsberg. Som han af hosfølgende Opsats („Forset“) mod ham nærmere kan se, har M. Johannes Schroderus, Provst i Haderslev, berettet, at han hos Jomfru Helle Ulfstand, hvis Værge Frederik Parsberg er, har nogen Gæld at kræve, som det tilkommer hende at betale efter Fru Beke von Buchwaldt. Han har krævet Pengene hos Frederik Parsberg, der har lovet at betale dem, men endnu ikke gjort det. Det befales nu Frederik Parsberg uden videre Ophold at betale efter de rigtige Beviser, Johannes Schroderus har paa Gælden, medmindre han har noget at sige mod Haandskrifterne. Sj. T. 23, 181. K.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Da Ofve Gjedde, Befalingsmand over Brunlaug Len, har begæret sin egen Tiende, som M. Hans Arnoldsen, Sognepræst i Helsingborg, nu har, skal Hr. Anders Bilde forhandle Parterne imellem derom, saa Præsten ikke med Billighed kan have noget at besvære sig over, dog skal Ofve Gjedde efter sit Tilbud forhøje Indkomsten af nævnte Kirketiende. Sk. T. 5, 198.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Axel Urne. Da hans Foged Hans N. paa Rygaard tidligere har tjent her paa Lade-gaarden som Dreng og kender Lejligheden med Ladegaardens Avl og Brug, anmodes han om at overlade ham til Prinsen, der gerne saa, at han til førstkommende 1. Maj kunde paatage sig Fogedtjenesten her. Sj. T. 23, 181 b.

— Miss. til Ernst Normand. Prinsen, der har erfaret, at Sognepræsten i Findstrup Sogn er død, har bevilget, at M. Christopher Prall, der er hos Prinsens Brødrers Edelknaber,

maa faa dette Sogn, dog skal alt gaa efter Ordinansen. Sj. T. 23, 182. K.

22. April (Frederiksborg). Miss. til Sten Villumsen. Da der nylig er brændt nogle Gaarde i Fresløf¹ i Frederiksborg Len og det berettes Prinsen, at Bønderne i saadanne Tilfælde, for at skaane Skovene, faa Bygningstømmer af Holmen, skal han, saafremt det hidtil har været Skik og han ved det, lade dem faa, paa de samme Steder som hidtil, følgende Tømmer til deres Gaardes Opbyggelse: 36 Stykker 16 Alens Tømmer, 26 Stykker 12 Alens Tømmer, 24 Stykker 10 Alens Tømmer, 24 Tylter 7 Alens Tømmer og 2040 Lægter. Sj. T. 23, 181.

— Miss. til Gunde Lange. Da Prinsen har sendt sine Fiskere over for at fiske allevegne i hans Len [Koldinghus] til Prinsens Hofholdnings Fornødenhed, skal Gunde Lange skaffe dem de nødvendige Folk, hvor de fiske og behøve dem ved deres Arbejde. J. T. 8, 26.

— (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt. Det er berettet Prinsen, at der er Strid mellem Fru Maren Brockenhuus, Enke efter Jørgen Aschersleben til Norskouf, paa den ene og hendes Børn og Arvinger paa den anden Side angaaende Skifte og Arv efter Jørgen Aschersleben, hvorom der er udgaaet Befaling til gode Mænd. Han skal paatage sig Værgemaalet for Fru Maren Brockenhuus, medens Skiftet staar paa, og paase, at der ikke sker hende Uret. F. T. 3, 895.

— Miss. til Erik Urne. Det er berettet Prinsen, at Herredsfogden i Boege Herred, Niels Andersen, efter Begæring af Befalingsmand paa Odensegaard Holger Rosenkrantz til Rosenholms Fuldmægtig har udstedt en Dom over Torben Gabriel til Kringerup, Landsdommer i Fyen, der ikke skal have vidst af noget Kald eller Varsel at sige og derfor er bleven overilet med Retten. Erik Urne skal derfor meddele Torben Gabriel Stævning over Herredsfogeden samt over Ting-skriveren Hans Hansen med hans Tingbog og siden afsige Dom mellem dem. F. T. 3, 896.

24. April (—). Miss. til Mogens Pax til Torup og Jacob Ulfeldt til Bafvelse, Befalingsmænd paa Roskildegaard og Ring-

¹ Freerslev, Lyng-Frederiksborg H.

sted Kloster. Da Frederik Reedtz til Tygestrup, Befalingsmand over Trygevelde Len, har begæret at maatte faa noget Krongods i Sjælland, nemlig 1 Gaard i Nørre Jerløse By og Sogn og 1 Gaard i Tommerup¹ i Undløse Sogn i Mierløse Herred i Holbæk Len og 1 Gaard i Tommerup¹ i Undløse Sogn i Ringsted Len, til Mageskifte for noget af sit Gods i Holbæk Len, nemlig 1 Gaard i Tiørnet i Tølløse Sogn og 1 Gaard i Søstrup By og Sogn, skulle de besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 23, 182 b. K.

24. April (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Urne. Naar Camerarius, Kongen af Bøhmens Gesandt, kommer tilbage fra Sverrig, skal Jørgen Urne anmode ham om at begive sig til Prinsen, førend han igen begiver sig paa Udrejsen. K. Udt. i Sj. T. 23, 183.

— Aab. Brev om, at Hr. Albret Skeel til Fussingøe, Rigsraad og Befalingsmand paa Riberhus, og hans Arvinger maa nyde alle hans under Katholm liggende Bønder i Aalsøe Sogn, som han allerede har tilhandlet sig eller som han og hans Arvinger herefter kunne tilhandle sig, under en fri Birkeret ligesom de andre af hans Tjenere, der ligge under Katholm Birk. J. R. 8, 81 b. K.

25. April (—). Miss. til Hans Lindenov. Da Bønderne i hans Len [Kallundborg] have suppliceret om at maatte faa Ildebrændsel, Bygningstømmer og Vogntømmer, skal han erklære sig om, hvad de pleje at faa, hvad der ellers bekvemt kan forundes dem, og ved hvilke Midler Skovene igen kunne tiltage mod saadan Skovhugst, enten ved at sætte Hegn eller Træer. Da han tidligere har faaet Ordre til at erklære sig om, hvorvidt Aurup Mølle efter Møllerens Angivelse er sat for højt i Skyld eller ej, og har erklæret, at Møllen er sat for højt, skal han lade opkræve 8 uvildige Mænd, der skulle sætte den saa højt, som det med Rette kan ske, og erklære sig om, med hvad Afslag den nuværende Møller kan hjælpes. Den Jord, som Jens Albritsen har i Fæste, og som Oluf Nielsen i Bierre har ansøgt om igen at maatte faa, skal Jens Al-

¹ Tømmerup, Mørløse H.

britsen beholde; lider Oluf Nielsen nogen Skade derved, maa han tale derpaa med Loven. Da Kongen har bevilget, at Tømmer og Sten fra Jagtgaarden der i Lenet maa undes de Kronens Bønder, som behøve det til deres Bygningers Behov, og han nu har begæret at faa at vide, om det skal undes dem for Betaling eller uden Betaling, befales det ham at lade det vurdere og lade de rige, der faa det, betale, men lade de fattige faa Bygningstømmer uden Betaling, dog skal det saa afkortes i det Bygningstømmer, der ellers skal forundes dem af Skovene, medmindre Gaardene skulle blive øde. Sj. T. 23, 183. K.

25. April (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Sundet. Da der mangler Styr mænd paa Norge til Kongens Skibe, skal han antage saa mange dygtige Styr mænd paa Norge, som han kan faa, akkordere med dem saa billigt som muligt og straks underrette Sten Villomsen derom, der siden skal underrette ham om, hvor mange af dem der behøves til Skibene. Sj. T. 23, 184. K.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Da der snarest skal foretages Skifte efter afdøde Morten Jensen i Helsingør og en af hans Sønner, ved Navn Morten Mortensen, er i Tjeneste i Rusland, saa han ikke kan være til Stede, skulle de under Morten Mortensens Fraværelse tilforordne en Mand i Byen til paa hans Vegne at modtage hans Arvepart. Sj. T. 23, 184. K.

— Aab. Brev om, at Jacob Jørgensen, Kongens tidligere Skibstropmester, maa blive indtaget i Vartov Hospital. Sj. R. 18, 94. K. (Tr. KD. III. 52).

— Aab. Brev om, at Hr. Dynis Hansen, forhen Præst til Glimager, der for rum Tid siden har forset sig med Administrationen af det højværdige Alterens Sakramente og for sin Forseelse er dømt fra sit Kald, maa have sin Forseelse eftergivet og igen komme til et Præstekald, naar han kan blive kaldet lovligt dertil efter Ordinansen. Sk. R. 4, 369.

— Miss. til Otte Marsvin. Da Christian Carelsen, Apotheker i Christianstad, har klaget over, at der i adskillige Maader gøres ham Forfang med Apotheket og Vinkælderen, skal Otte Marsvin hjælpe ham til Ret efter den Bevilling, som Kongen har givet ham paa Apotheket og Vinkælderen, saa han ingen Uret lider. Sk. T. 5, 198 b.

26. April (Wolfenbüttel). Miss. til Jens Munk. Det er berettet Kongen, at han paa Weseren har ladet arrestere adskillige Viktualier og andre Varer, tilhørende Gert og Abel Meyer, saaledes som hosfølgende Fortegnelse viser, hvilke Varer skulde have været forbrugte i Amtet Førstenau. Da Varerne skulde forbruges paa det Sted, har Kongen bevilget, at de frit maa passere paa Weseren. Da han endvidere har ladet 900 Oste og noget Smør og andet, tilhørende Jost van Wilen, Borger i Osnabrück, arrestere paa Weseren, bevilger Kongen, at disse Varer ogsaa maa løsgives. Sj. T. 23, 186 b. K.

— (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas. Da Bønderne i hans Len [København] have anmodet om 1 Dalers Afslag i deres Ægtpenge og han har erklæret, at de heller ikke kunne udrede disse Penge, har Prinsen bevilget dem $\frac{1}{2}$ Dalers Afslag i deres Ægtpenge. Sj. T. 23, 184 b. K.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Vartov om at indtage Henning Abelsted, tidligere Taarnblæser paa Københavns Slot, i Hospitalet og forholde sig med ham som med andre Hospitalslemmer. Udt. i Sj. T. 23, 184 b.

— Miss. til Ernst Normand. Da Alexander Rab von Pappenheim har begæret 2 Kronens Gaarde i Bierre Sogn i Flakkebjergs Herred, nemlig 1 Gaard i Bøgelund, der svarer $\frac{1}{2}$ Pd. Byg og 12 Sk. til Bierre Kirke og 1 Td. Havre til Ærkedegnedømmet i Roskilde, og 1 Gaard smstds., der svarer 1 Td. Byg og 12 Sk. til Bierre Kirke og 1 Td. Havre til Ærkedegnedømmet i Roskilde, til Mageskifte for 1 ham tilhørende Gaard i Everdrup i Flakkebjerg Herred, skal han snarest erklære sig, om Bierre Kirke i Gaarden i Everdrup kan faa Fyldest for sin Part. Da Alexander Rab von Pappenheim tillige har begæret 1 Gaard i Bøgelund, der ligger under Korsør Slot, til Mageskifte for 1 Gaard i Skiørpinge i Antvorskov Birk, skal han erklære sig, om Gaarden i Bøgelund for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan undværes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sj. T. 23, 185. K.

— Miss. til Mons Pax og Kapitlet i Roskilde. Da Hospitalet i Roskilde har andraget, at der gøres det Hinder paa en Have, som det har indelukket sammen med en anden Have, som afdøde Søren Skriver, forhen Borgemester, ogsaa skal have indtaget, skulle de, da begge Haver menes at være indtagne af

Fælled, gøre den Anordning, at enten begge Haver udlægges til Fælled eller at Hospitalet indhegner og beholder det, som det har indtaget. Sj. T. 23, 185 b. K.

26. April (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas om, saasart det bliver fredeligt for Sygdom i Tugthuset, igen at kalde de Børn tilbage, som ere sendte her fra Børnehuset til Roskilde Hospital. Sj. T. 23, 186. K.

— Miss. til Mogens Kaas om, at Rasmus Stensen maa løslades af Tugthuset. Udt. i Sj. T. 23, 186.

— Miss. til Dr. Hans Reisener og Kirkeværgerne for Kirkerne i København om straks i Sommer og før Heden tager for meget til at lade Vor Frue Skole med tilhørende Residenser skelne og gøre i Stand, saa Skolemesteren, Konrektor og Hørerne kunne komme til at bo deri til Mikkelsdag, og ikke vise nogen Forsømmelighed dermed, da Ordinansen forpligter dem dertil. Sj. T. 23, 186. K. (Tr.: KD. V. 95).

— Miss. til Roskilde Kapitel om i Henhold til Kongens tidligere Missive og Ordinansen uden Ophold straks at lade Køge Skole faa Høfvelse Degnerresidens. Sj. T. 23, 186. K.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne om at undlade at tage Told af de Gottenborger Købmænd, dog uformærket, som om han ikke ved, at de udføre deres Øksne af Landet. Sk. T. 5, 198 b. Orig.

— Miss. til Steen Bilde til Billisholm og Holger Lindenov til Gafnøe. Da Fru Anne Brahe, Otte Lindenov til Borrebyes Enke, snarest vil foretage Skifte med sine Børn efter Otte Lindenov, skulle de rette sig efter at møde i Kallundborg førstkommende Maj, være til Stede ved Skiftet og enten bilægge de opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. Sk. T. 5, 198 b.

— Miss. til Jost Høg paa Sorø. Da Fru Anne Brahe, Otte Lindenov til Borebys Enke, snarest vil foretage Skifte med sine Børn efter Otte Lindenov, skal han ved dette Skifte paatage sig Værgemaalet for Jomfru Helvig Lindenov og paase, at hun ikke lider nogen Uret ved Skiftet. Sk. T. 5, 199 b.

— Miss. til Tagge Thott. Da Prinsen har tilladt Otte Marsvin til Dybek, Befalingsmand over Christianstads Len, at

rejse fra Lenet over til Herredagen, skal Tagge Thott forordne en anden til under hans Fraværelse at være til Stede ved Lenet og paase, at alt gaar ret til baade i Byen og paa Landet, ligesom han ogsaa selv i Henhold til Prinsens tidligere Missive til ham skal have Opsyn med Lenet. Sk. T. 5, 199.

26. April (Kbhvn.). Miss. til Otte Marsvin. Prinsen har bevilget, at han for den af ham andragne høje Fornødenheds Skyld maa begive sig fra Lenet over til Herredagen, dog skal han, førend han rejser, ordne det saaledes, at alt, baade i Byen og paa Landet, gaar ret til under hans Fraværelse, saa intet forsømmes ved denne. Sk. T. 5, 199 b.

— Miss. til Tagge Thott. Da Prinsen har erfaret, at nogle Svenske beklage sig over nogle af Indbyggerne her i Riget, skal han hjælpe de Svenske til Rette mod dem, som de lade tilfale. Sk. T. 5, 199 b.

— Kgl. Stadfæstelse for Karen Nielsdatter, Johan Borckertsens Enke, Borgerske i Odense, paa et Skiftebrev, dateret Odensegaard 14. Febr. 1625, som Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Embedsmand paa Odensegaard, paa Kongens Vegne og efter Kongens Befaling har gjort med hende. F. R. 3, 381 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Hans Rasmussen i Odense har berettet, at Gunde Lange til Søfde, Befalingsmand over Tønsberg Len, har angivet ham for at være rømmet af hans Tjeneste. Da han er bange for, at han paa Grund af Gunde Langes Angivelse maaske skal blive paagrebet, bevilger Prinsen, at han maa forblive fri og sikker uden nogen Hæftelse. Hvis Gunde Lange har noget at tiltale ham for, skal han forfølge ham med Retten paa hans Værneting. F. T. 3, 897.

— Miss. til Fogden paa Færø om med Flid at undersøge, paa hvilke Steder paa Færø der findes Stenkul, erklære sig udførligt til Prinsen derom og tage en Prøve af Stenkullene med, naar han rejser herved. N. T. 4, 540.

27. April (—). Bestalling for Mester Andreas Bintsvinger som Smed i den store Smedje paa Bremerholm. Han skal rette sig efter følgende Artikler:

1. Han skal have særligt Tilsyn med de grove Ankere og andre Ankere, som laves i Smedjen til Flaadens Fornødenhed,

at Jærnet deri uforfalsket tilhobe vældes, som det sig i alle Maader bør, saa der ingen Fejl begaas dermed ved Mesterens Forseelse. Tillige skal han have god Opsigt med de Spigre af alle Slags, som slaas i Smedjen paa Bremerholm, at de slaas i uforanderlige Kramper, saa hver Sort altid holder sin visse Vægt og Afgang efter den Takst, der er forfattet i Bestallingen for Kongens betroede Skriver over Holmen og Flaaden.

2. Det skal være Mesteren forbudt at gøre eller lade gøre noget nyt Arbejde for nogen, hvem det end maatte være, førend han først efter Vægt har leveret det gamle Arbejde fra sig, som han har brugt paa det Sted, hvor han vil bruge det nye Arbejde.

3. Mesteren maa paa ingen Maade forbedre eller lade forbedre noget gammelt Jærn, førend det er vejjet rigtigt med Seddel af den svorne Skriver, saa at man bestemt kan vide, med hvor meget nyt Jærn det gamle Jærn er forbedret, saa Skrивeren ikke kvitteres for mere Jærn end det, hvormed det gamle Jærnfang bliver forbedret.

4. Mesteren maa heller ikke, uden særlig Befaling dertil, understaa sig til paa Kongens Bekostning at lave eller lade lave nogle nye Redskaber eller at forbedre eller lade forbedre gamle Redskaber for de Haandværkere her i Byen eller andensteds, som Kongen betaler for deres Arbejde enten efter Vægt eller stykkevis.

5. Mesteren skal i Forening med Admiralen have Magt til at antage Svende og igen forløve dem med Pas, eftersom Tiden og Lejligheden kræver det, og fastsætte en forsvarlig og tilbørlig Løn for enhver, eftersom enhver Svend er dygtig og god for til sit Arbejde.

6. Mesteren maa ikke tilstede, at der paa Holmen leveres udygtige Kul til Smedjen, for at saadanne udygtige Kul ikke skulle bortbrænde Jærnet og forårsage usædvanlig Afgang til Skade for Kongen.

7. Ligeledes skal Smeden i Forening med Admiralen paase, at ingen opholdes utilbørligt.

8. Mesteren skal have særligt Tilsyn med Smedjen, at den efter gammel Skik aabnes Klokken 5 om Morgenen og igen lukkes om Aftenen Klokken 7, og at Svendene holde deres bestemte og sædvanlige Tider til Morgen, Frokost, Middag og Aften, saa

det i alle Maader gaar ordenligt til i Smedjen, som Mesteren selv vil forsvare det for Kongen.

9. Mesteren skal hvert Aar optage Inventarium over Redskabet og specificere det ved hver Ild, samt hvert Aar til 1. Maj sammen med Skrивeren antegne, hvad der gaar med til at forbedre det gamle Redskab, alt med Dag og Datum.

10. Over alle Leverancer af Staal og Jærn til Flaaden og Holmen skal Mesteren over Smedjen holde en forsvarlig Prøve og i alle Maader oprigtig forekomme Kongens Skade derved, som det sig bør, uden Fordel for sig selv eller andre. Han skal give Prøven beskrevet fra sig, som det kan være forsvarligt, for at Kongen ikke skal bedrages („besnelles“) i sit Køb.

11. Naar det er nødvendigt, at der skal laves noget Smedearbejde i Købstæderne, skal det, saasnart det er færdigt og Mestrene ville levere det fra sig, forinden det modtages, beses af Mestersmeden paa Holmen, om det er lavet som det bør være. Mesteren skal ogsaa have Tilsyn med Afbrændingen af dette Arbejde, saa der ikke godtgøres Mestrene mere Afbrænding, end der er forsvarligt. Mestersmeden paa Holmen skal give Mestrene Bevis baade paa Afbrændingen og paa de Mangler, der findes ved Arbejdet, ligesom han skal holde en rigtig Bog over Afbrændingen og Arbejdet og deri rigtig antegne hvert Stykke Arbejde for sig med sin rette visse Afbrænding, saa der ikke godtgøres nogen Mester eller Mestersvend mere til Afbrænding paa ét Slags Arbejde til den ene Tid end til den anden.

12. Smedesvendene skulle nyde Hammerskællet, saaledes som det fra gammel Tid af har været bevilget dem.

13. Mestersmeden skal have 200 Kurantdlr. i aarlig Løn, 40 Kurantdlr. til Husleje, 12 Al. Engelst, 12 Al. Foderdug, 12 Al. Sardug og 12 Al. Bloklærred til Klædning, hvilket skal leveres ham af Rentemestrene, samt følgende aarlige Genant: 3 Øksne, 8 Svin, 8 Lam, 8 Gæs, 1 Td. Smør, 2 Tdr. Sild, 1 Td. Torsk, 3 Voger Bergefisk, 1½ Td. Gryn, 1 Td. Ærter, 3 Pd. Rug, 4 Pd. Byg, 6 Skpr. Humle, 1½ Pd. Malt for 12 Tdr. Øl, 2 Dlr. til Humle, 60 Læs Ved og 3 Talglys hver Aften, hvilken Genant skal leveres ham af Proviantmesteren her. Løn og Genant skal begynde fra sidste Mikkelsdag af. Sj. R. 18, 94 b.

27. April (Kbhvn.). Miss. til Sten Villomsen. Da Prinsen har bragt i Erfaring, at der af nogle Slags Viktualier, som le-

veres til Udspisningen paa Bremerholm, kan leveres flere Maaltider, end der er fastsat i den Forordning, Kongen sidst har givet den nuværende Proviantskriver, saaledes som Sten Vilomsen selv har forsøgt det til Gavn for Kongen, skal han her- efter lade gøre den Anordning, at der af 1 Td. Kød, der, naar den leveres Kokken, med københavnsk Vægt skal veje 14 Lispd. foruden Træet, leveres 360 Maaltider, af 1 Td. Kød, naar den spises i Stedet for Flæsk, 504 Maaltider, af 1 Td. Sild 680 Maaltider, af 1 Td. Gryn 1448 Maaltider, af 1 Td. Ærter 1096 Maaltider, af 15 Lammekroppe 360 Maaltider, af 1 Td. Kallun 360 Maaltider, af 1 Td. Svinemaver og Svinefødder 360 Maaltider, 8 Svinerygge skulle spises for 1 Lispd. Flæsk, af 1 Skippd. Dalbager, lige med 1 Skippd. Flæsk, 960 Maaltider, alt efter de Fortegnelser, som han har overleveret. Da Kokken begærer at maatte bruge grønsaltet Flæsk til Spisningen hellere end røget Flæsk, hvoraf Kongen vil have stor Fordel, da Flæsket ved Røgningen indtørres 2 Lispd. paa hvert Skippd., skal han her- efter af det, som slagtes her til Holmens og Flaadens Behov, levere grønsaltet Flæsk til Udspisningen. Iøvrigt skal han i alle Maader rette sig efter den Anordning om Udspisningen, som Kongen sidst har ladet befale, saa at Folkene faa Mad og Spise nok til deres Nødtørfthighed af det, som godt er. Tømmermænd, Borere, Savskærere, Mersmagere, Blokdrejere og Højbaadsmænd skulle have deres Kost anslaaet efter den daglige Takst og Spis- ning paa Holmen, dog skal der gives dem af de samme Slags Fetalje som hidtil sædvanligt. Der skal altid være saa meget i Behold af Rug og Malt, saa der kan gives deraf i Stedet for det Øl og Brød, som de med Rette burde have, da det formo- dentlig vil blive til Gavn for Kongen. Skipperne og Mester- svendene for Tømmermændene skulle beholde det Øl og Brød- korn, som hidtil har været bevilget dem, men de øvrige Viktu- alier skulle de tage lige efter Holmens Takst, dog skulle de beholde deres Vinterviktualier, saaledes som det altid har været sædvanligt. Der er bevilget Kældersvendene 3 Fjerd. Øl til Lækage paa hver Læst Øl af det Øl, som ikke drikkes paa Rejserne. Sj. T. 23, 186 b. K. (med Paaskrift: igiennemseet af Hr. Cantzler udi Cantzelliet den 2. Aprilis). Jvfr. 23. Febr. 1626.

27. April (Kbhvn.). Miss. til Christopher Urne. Ane

Dinis Christensens er bleven Kongen 100 Speciedlr. skyldig, som hendes afdøde Husbonde har laant af Kongen til Indlæg i den ostindiske Handel, men der er nu ingen Midler til at betale disse Penge. Christopher Urne skal derfor tage den Reversal tilbage fra hende, som hendes Husbonde har faaet af Kompagniet paa de indlagte Penge, saa Kongen i Stedet for Pengene kan participere i Kompagniet, da Prinsen anser det for bedre end at lade det staa saaledes hen, eftersom der dog ingen Penge er at faa. Han skal dog erklære sig nærmere herom. Sj. T. 23, 187 b. K.

27. April (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Da Morten Jensen, forhen Tolder i Helsingør, er død og hans Søn Morten Mortensen er i Rusland, skulle de forordne Hans Olufsen, Indbygger i Helsingør, til at paatage sig Værgemaalet for Morten Mortensen og forestaa det, medens denne er uden Riget. Udt. i Sj. T. 23, 188.

— Miss. til Mogens Kaas. Da Laden paa Amager Ladegaard er meget forfalden, maa han lade den bryde ned og lægge det af den, som duer, i Forvaring, medens det, som ikke duer eller kun lidt, maa forundes Bønderne, dog skal han, hvis Laden endnu kan staa uden Bekostning eller kan hjælpes med en ringe Ting, lade den staa endnu en Tid. Han skal lade Tømmeret af Joenstrup Hus, der for nogen Tid siden er faldet ned, forvare. Han maa lade Laurits Skaanning i Hollønderbyen paa Amager, der skal have indført det Tyskøl til Dragør, aftinge efter sin Formue, og ligesaa Niels Ibsen i Vibetrup paa Amager, hvis det lovligt kan overbevises ham. Sj. T. 23, 188. K.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd. De have tidligere faaet Kongens og Prinsens Missiver om, at deres Len og de deri liggende Købstæder skulle udrede en Kontribution et Aars Tid til Underhold af de i Grænsefæstningerne liggende Soldater, hvilken Kontribution de hvert Fjerdingaar skulle sende til Kongens tilforordnede Krigskommissærer. Da Prinsen af disse har erfaret, at der endnu resterer N Fjerdingaar af det hele Aars Kontribution af Lenet og Købstæderne, befales det dem at gøre sig al mulig Flid for snarest at indkræve den resterende Kontribution og sende den til Kommissæerne, saa der ikke paa Grund af deres Forhaling kommer nogen Uor-

den i Betalingen og deraf følgende Ulejlighed. — Jylland: Gunde Lange (Koldinghus Len) 66 Dlr. $1\frac{1}{2}$ Mk. af 3. Fjerdingaar, 268 Dlr. af 4. Fjerdingaar, Kolding By 240 Dlr. for 4. Fjerdingaar, Vejle 144 Dlr. for 4. Fjerdingaar; Hr. Albret Skeel (Riberhus Len) 240 Dlr. for 4. Fjerdingaar, Ribe By 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 276 Dlr., Varde $10\frac{1}{2}$ Dlr. $1\frac{1}{2}$ Mk. af 4. Fjerdingaar; Hr. Jørgen Skeel (Kalø Len) $7\frac{1}{2}$ Dlr. 1 Mk. af de 4 Fjerdingaar; Reinholt Heidenstrup (Ørum Len) 32 Dlr. af 2. Fjerdingaar og 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 156 Dlr.; Mons Kaas (Mariager By) 29 Dlr. 12 Sk. 2 Alb. af 2. Fjerdingaar; Thisted By 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 132 Dlr.; Anders Friis (Segelstrup Len) 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 144 Dlr., Sæby 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 132 Dlr.; Hans Dyre (Lund paa Mors) $3\frac{1}{4}$ Dlr. 1 Mk. 12 Sk. af 1. Fjerdingaar; Christopher Gersdorff (Lynborig Bispegaard) 288 Dlr. for et helt Aar; Gregers Krabbe (Pandumgaard) 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 24 Dlr.; Niels Krag (Asmund Kloster) 2., 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 72 Dlr.; Erik Juel (Gudomb Kloster) 288 Dlr. for et helt Aar. — Fyen: Jacob Ulfeldt (Nyborg Len) 124 Dlr. for 4. Fjerdingaar; Holgier Rosenkrantz (Odensegaard) 288 Dlr. for 4. Fjerdingaar; St. Knuds Kloster 14 Dlr. 1 Mk. 6 Sk. 2 Alb. for 1. Fjerdingaar; Fru Ellen Marsvin (Dalumb Len) $2\frac{1}{2}$ Dlr. $1\frac{1}{2}$ Mk. 6 Sk. for 2. Fjerdingaar, hele 3. og 4. Fjerdingaar, hvert 168 Dlr. — Sjælland: Palle Rosenkrantz (Vordingborg Len) 8 Dlr. af Byerne for 4. Fjerdingaar; Ernst Normand [Antvorskov og Korsør Len] $13\frac{1}{2}$ Dlr. for 4. Fjerdingaar; Jochim Berneus [Nykøbing Len] 127 Dlr. af Lenet for det hele Aar; Laurits Grubbe $7\frac{1}{2}$ Dlr. $\frac{1}{2}$ Mk. af Saksøbing for 1. og 2. Fjerdingaar; Aalholms Len 60 Dlr. for 1. og 2. Fjerdingaar; Stubbe-købing 7 Dlr. for 1. og 2. Fjerdingaar; Maribo 7 Dlr. 1 Mk. for 1. og 2. Fjerdingaar. — Skaane: Sigvort Grubbe (Malmøhus Len) 216 Dlr. for 4. Fjerdingaar, Ystad 144 Dlr. for 4. Fjerdingaar, Lund 72 Dlr. for 4. Fjerdingaar, Skanør 18 Dlr. for 4. Fjerdingaar, Falsterbo 96 Dlr. for et helt Aar. Sj. T. 23, 188 b. Orig. (dat. 28. April) t. Holger Rosenkrantz, Embedsmand paa Odensegaard, i Landsark. i Odense.

27. April (Kbhvn.). Miss. til Lunde Kapitel. Anders Olufsen, Tolder i København, har berettet, at han af Kongen er bleven forlenet med et Præbende i Lund Kapitel, men da han

ikke selv residerer dér, formenes det ham baade at optere og at nyde de Privilegier og Friheder, som de residerende Kanniker nyde. Prinsen anmoder i den Anledning Kapitlet om herefter baade at lade Anders Ollufsen optere og lade ham faa hvad de residerende Kanniker have, da han er beskæftiget i Kongens daglige Tjeneste. Han skal til Gengæld være forpligtet til af yderste Formue at sustinere de Onera, som ere ved Kapitlet, og residere ved Domkirken, naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste. Sk. T. 5, 200.

27. April (Kbhvn.). Miss. til Lund Kapitel. Knud Gabrielsen til Hiullerød, Landsdommer i Halland, har berettet, at Kongen har forundt ham to Kannikedømmer i Lund Domkirke, men da han paa Grund af sin Landsdommerbestilling ikke idelig kan være til Stede ved Kapitlet, er han bange for, at det i Fremtiden kunde formenes ham at optere og at nyde de Friheder og Privilegier, som de residerende Kanniker nyde. Kapitlet anmodes i den Anledning om baade at lade ham optere og nyde de nævnte Friheder og Privilegier, hvorimod han skal være forpligtet til at sustinere de Onera, der ere ved Kapitlet, saafremt han ikke hindres deri ved sin Landsdommerbestilling. Sk. T. 5, 201.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Ystad. Da de have klaget over den ubillige Fortæring, som de Officerer, der nu blev udsendte med Soldaterne, have gjort i deres By, henvises de til at gøre Anfordring hos Gabbriel Kruse til Hiulleberig og Jørgen Urne til Alsløf, Embedsmænd paa Landskrone og Kronborg Slotte, om Betalingen for al Vin og Havre og for andet, saa vidt det findes at være ubillig fortæret. Der sendes dem Missive til disse. Sk. T. 5, 200 b.

— Miss. til Gabbriel Kruse og Jørgen Urne. Da de i Kolding have tilsagt at ville betale de Ystad Borgere for den ubillige Fortæring, som de Officerer have gjort der i Byen med Vin, Havre og andet, befales det dem herved at lade Borgerne faa deres Betaling. Sk. T. 5, 200 b.

— Miss. til Jørgen Urup. Da hans Hustru, Fru Anne Ulfstand, for nogen Tid siden, medens hun endnu var Jomfru, med nøjagtige Forlovere har laant 1000 enkende Rdlr. in specie af Kongen og Kongen nu har givet Prinsen Ordre til at opsigte Jørgen Urup paa hans Hustrus Vegne disse Penge, befales

det ham uden al Forsømmelse at betale de 1000 Rdlr. og resterende Rente paa Omslaget i Kiel in octavis trium regum 1627 til den, som Kongen betror Omslagsforvaltningen, og selv tage sig i Vare for Skade, Maning og anden Ulejlighed. Sk. T. 5, 202.

27. April (Kbhvn.). Miss. til Sigvordt Grubbe og Laxmandt Gyldenstjerne, der ere Forlovere for Fru Anne Ulfs-tand Jørgen Urups til Kongen for 1000 Rdlr. in specie, om, saafremt Jørgen Urup ikke betaler de opsagte 1000 Rdlr. med resterende Rente paa Omslaget i Kiel 1627, da uden al Forhaling at betale baade Hovedstol og Renter paa Omslaget til Kongens Omslagsforvalter eller holde et adeligt Indlager i Haderslev i det Hus, som Statholderen bestemmer, og ikke drage derfra, førend Hovedstol og Renter ere betalte. Sk. T. 5, 201.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da det er samtlige Odensegaards Lens Kronbønders Begæring, at de alle maa udgive Arbejsspengene og alle hjælpe til med at gøre de Ægter og Arbejder, som falde i Lenet, og som de bør gøre, skal han lade de Arbejdspenge, som det er paalagt nogle af dem at udgive, udgive af dem alle i Forening, eftersom enhver har Ejendom og Formue til, saa den rige hjælper den fattige, og lade al Ladegaardens Arbejde og Avl samt Ægter drive og gøre af Bønderne i Lenet, saaledes som det altid har været brugeligt, for at Bønderne bedre kunne blive ved Magt. F. T. 3, 898.

— Miss. til Tønne Friis om at give Jens Andersen Kra'g i Aalborg, der hidtil har forestaaet Kongens Salteri i Nibe, Tilhold om straks at levere Jørgen Pofvelsen i København, der nu er forordnet til at forestaa Salteriet, alt hvad han har i Behold, det være sig Salt, Træ eller andet, som han med Rette bør levere fra sig. Han skal med den mindst mulige Bekostning istandsætte den Bygfældighed, som findes paa Kongens Salterbod i Nibe. J. T. 8, 26.

— Miss. til Tønne Friis. Da 3 af Børglum Klosters Gaarde ere udlagte til Soldater, men Børglum Kloster er henlagt til Underhold for Hofmesteren for det kongelige adelige Akademi i Sorø, skal Tønne Friis udlægge 3 andre Gaarde i sit Len [Aalborghus] til Soldaterne. J. T. 8, 26 b.

— Miss. til Tønne Friis. Da Hr. Peder Svendsen, Sogne-

præst til Fastrup¹ og Aastrup² Sogne, har nogle Stykker Jord og Eng liggende inde i Kansler Hr. Christian Friis til Kragerups Gaarde Vores³ og Kyes Mærker, skal han med Hr. Peders Samtykke slutte et Mageskifte, hvori der gøres Præstegaarden i Farstrup og Præstens Bonde i Aastrup fuldkomment Vederlag for deres Jord og Eng i anden Jord og Eng, som ligger belejligt for deres Gaarde, og give begge Parter Genpart af Mageskiftet under hans og Parternes Haand og Segl. J. T. 8, 26 b.

27. April (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz. Prinsen har bevilget, at Hr. Mogens Sigfussen, Præst paa Renested Kloster for Norden paa Island, maa hjælpes til Kald, naar der bliver et ledigt, saa vidt det kan ske efter Ordinanzen, da Prinsen af hans Supplikation har set, at han i langsommelig Tid har opholdt sig med en ringe Løn i det Haab, at han skulde blive forfremmet til Mule Kald, hvilket dog endnu ikke er ledigt. N. T. 4, 540 b.

28. April (Wolfenbüttel). Miss. fra Kongen til den udvalgte Prins Christian V. Da Sivort Pogwisch til N., holstensk Raad og Embedsmand paa Rensborg, har berettet, at han har ladet adskillige Sager indstævne til Herredagen i Kolding, men paa Grund af Kongens Bestilling er forhindret i selv at møde for Retten, anmodes Prinsen om at være ham beforderlig i disse Sager, saa vidt det er i Overensstemmelse med Retten. Sj. R. 18, 129 b. K.

— Miss. fra Kongen til Rigens Raad. Sivort Pogwisch til N., holstensk Raad og Embedsmand paa Rensborg Slot, har berettet, at han har indstævnet adskillige Sager til den førstkomende Herredag og samtidig begæret, at hans Fuldmægtig maa blive hjulpet til Rette i disse Sager, da han er forhindret herude i Kongens Bestilling, saa han ikke personlig kan indstille sig for Retten og selv udføre sine Sager. Det befales Raadet at hjælpe Sivort Pogwisch's Fuldmægtig til Rette i de indstævnede Sager, saavidt Lov og Ret er. Sj. T. 23, 192.

— (Kbhvn.). Miss. til Christopher Urne. Prinsen har be-

¹ Farstrup, Slet H. samme H.

² Store Ajstrup, samme H.

³ Vaargaard,

vilget, at det øde Gods, som med Tingsvidner kan bevises at have været øde, maa godtgøres i Peder Basses Regnskab af Frederiksborg og Abrahamstrup Len fra 1622 til 1623. Endvidere har Prinsen bevilget, at Lyndbylille, Lyndby-magle, Auderød og Korse-mose¹ Mænd maa være forskaa-nede med den Afgift, som de hidtil aarlig have haft. Sj. T. 23, 190. K.

28. April (Kbhvn.). Miss. til Claus Daa. Prinsen har bragt i Erfaring, at Jens Olufsen i Grønnehafve i Aadts Herred er bleven fængslet, fordi han havde mærket en Kalv, som ikke tilhørte ham, og at han siden er undveget derfor for Retten. Claus Daa skal erklære sig udførligt til Prinsen derom, om der maaske kan være sket Jens Olufsen Uret, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. Sj. T. 23, 190 b. K.

— Miss. til Christopher Urne om at lade Søfren Harre-boe, Kongens Skibskaptejn, og Arrendt von Kalden faa hvad der med Rimelighed kan tilkomme dem og resterer af deres Besolding fra den Tid, da de drog ud fra Køben-havn, indtil de kom til Dannisborg i Ostindien, ligesom det er sket med andre af Kongens Tjenere, der have været med paa samme Rejse og igen ere komne hjem. K. Udt. i Sj. T. 23, 190 b.

— Miss. til Universitetet i København. Da Prinsen har bragt i Erfaring, at Cluverus² i Sorø har disputeret offentlig for Doktorgraden udenfor Riget, har han bevilget, at Cluverus uden videre Disputats maa doktorere her, saa-fremt han begærer det. K. Udt. i Sj. T. 23, 190 b³.

— Miss. til Hr. Christen Friis. Da Kongen har forlenet ham med Munkelif Kloster med underliggende Gods, bevilger Prinsen, at han maa forpagte dette Gods med alt hvad han har eller kan have deraf bort til hvem han selv vil. Sj. T. 23, 191. K.

— Miss. til Frederik Reedtz. Da de Officerer og Sol-dater, til hvem der er udlagt Gaarde i hans Len [Trygge-

¹ Kasse-mose, Strø H. Dsk. Mag. 5. R. I. 67 f.

² Johan Clüver, Professor i Sorø.

³ Tr.:

vælde] for deres Tjeneste, have klaget over, at Stedsmaalet af Gaardene forholdes dem, befales det ham at lade dem faa, hvad Kongen har bevilget dem, saa der ikke forholdes dem noget af Rettigheden af Gaardene og Bønderne undtagen Sagefaldet. Sj. T. 23, 191. K.

28. April (Kbhvn.). Lignende Miss. til Hans Lindenov [Kallundborg Len]. Udt. i Sj. T. 23, 191.

— Miss. til Jost Høg. Prinsen bifalder, at Trostius, Professor ved Akademiet i Helmstedt, antages til at læse paa Akademiet i Sorø hver anden Dag Hebraisk og hver anden Dag Græsk. Der maa forhandles med ham om at læse Græsk 3 Timer og Hebraisk 2 Timer om Ugen, saa Lørdagen kan være fri. Der maa gives ham 300 Speciedlr. aarlig i Løn. Sj. T. 23, 191.

— Miss. til Jørgen Urne. Da Peiter Isaksen har faaet Arrest paa en Arv, som er tilfalden ham i Helsingør, skal Jørgen Urne give Borgemestre og Raad i Helsingør Tilhold om at dømme i den Sag og efter Dommens Afsigelse ophæve Arresten, saafremt Peiter Isaksen ikke findes at være berettiget til Arven. Sj. T. 23, 191 b.

— Miss. til Christopher Urne. Da Prinsen har bevilget sin Lakaj Guillaume la Verdure 30 Kurantdlr. i aarlig Løn, skal Christopher Urne aarlig betale ham disse 30 Kurantdlr. og føre dem til Udgift i sit Regnskab. K. Udt. i Sj. T. 23, 191 b. Orig.

— Miss. til Tolderne i Sundet. Paa Begæring af den statiske Kommissær har Prinsen, dog kun for denne Sommer, bevilget, at naar der ingen Konvoj er i Sundet og de hollandske Skibe ere fortoldede og besøgte af Visitøren, maa Visitøren beholde deres Toldsedler hos sig, indtil han af Kommissæren advares om, at Konvojen er for Haanden, for at ingen, til Skade for sine Redere, skal sejle bort uden Admiralsskab. Sj. T. 23, 191 b. K.

— Miss. til Jost Høg. Da Prinsen har bevilget, at Laurs Rasmussen af København, der er i Lære hos Kontrafejereren paa Sorø, maa have fri Underholdning paa Sorø og fri Lære hos Kontrafejereren, skal han optage Laurs Rasmussen til Underholdning paa Klosteret og give Kontrafejereren, der

faar Løn for at undervise Ungdommen, Tilhold om med al Flid frit at undervise Laurs Rasmussen. Sj. T. 23, 192.

28. April (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Urne. Da det er berettet Prinsen, at der er Strid mellem Bartholomeus Haagensen, Kongens Proviantskriver, og Peder Sander, Borger i Malmø, angaaende et Formynderskab, skal han forordne 4 upartiske Mænd i Helsingør til enten at forlige de stridende Parter i Mindelighed eller skille dem ad ved Dom. Sj. T. 23, 192.

— Miss. til Peder Sandersen i Malmø. Da det er berettet Prinsen, at han i 1610 i Helsingør har overtaget et Formynderskab, hvorom der nu er nogen Strid, befales det ham straks at forføje sig til Helsingør, naar han anmodes derom af Bartholomeus Haagensen, Kongens Proviantskriver, og dér forklare sit Regnskab. Sk. T. 5, 204.

— Aab. Brev om, at Fru Anne Brahe, Otte Lindenov til Borrebyes Enke, har berettet, at hun er en af Arvingerne efter den for kort Tid siden afdøde Fru Anne Krabbe til Baggisvoen, Erik Kaas's Enke, men ikke, som Loven paa-byder, inden 30 Dage efter Dødsfaldet har kunnet vedtage eller forsværge Arv og Gæld, da hun bor langt borte derfra i et andet Land og ikke af sine Medarvinger er bleven saaledes aviseret om den store Vidtløftighed, saa hun i Tide har kunnet rette sig derefter. Paa hendes Begæring om Udsættelse har Prinsen derefter bevilget, at hun inden 6 Uger efter Bevillingens Dato maatte vedtage eller forsværge Arv og Gæld. Da denne Bevilling ikke er bleven affordret saa betids, at hun inden den fastsatte Tid har kunnet resolve sig om Vedtagelse eller Forsværgelse af Arv og Gæld, har hun paany ansøgt om Udsættelse. Da Prinsen formoder, at ingen kommer til kort derved, har han bevilget, at Fru Anne Brahe maa have Henstand med at vedgaa eller forsværge Arven, indtil hun har forrettet sine Ærinder paa Herredagen. Hun skal derefter selv straks begive sig over til Jylland for enten at vedgaa eller forsværge Arven, saa hendes Medarvinger ikke kunne have Grund til at besvære sig over hende, men kunne vide at rette sig derefter. Sk. R. 4, 368 b.

— Miss. til Claus Gagge. Da Christopher Ulfeldt til Svenstrup, Rigsraad og Embedsmand paa Laugholm Slot, nu skal

rejse over til Herredagen i Kolding, skal Claus Gagge under hans Fraværelse ligge i Slotsloven paa Laugholm Slot og paase, at det gaar rigtigt til med alt, baade i Byen og i Lenet. Sk. T. 5, 202.

28. April (Kbhvn.). Miss. til Christopher Ulfeldt og Bispen i Skaane. Da der er Trætte mellem Borgerskabet i Laugholm angaaende Stolestaderne, skulle de udvise enhver hans Stolestade, hvorefter enhver skal rette sig, dog maa ingen, der giver Kirken og Præsten god Rettighed, forbigaa, men der skal tages noget Hensyn til dem, selv om det er Bønder. Sk. T. 5, 202 b.

— Miss. til Falk Lykke. Christopher Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmænd paa Laugholm Slot, har berettet, at en Person, ved Navn Jens Nielsen, der har tjent ham som Skriver, medens han var forlenet med Gulland, og siden er kommen i Falk Lykkes Tjeneste, endnu ikke har klareret Christopher Ulfeldts Regnskab til 1. Maj 1625, da han kom af med Gulland. Falk Lykke skal give Jens Nielsen Ordre til straks at begive sig herved for at forklare Christopher Ulfeldts Regnskab til 1. Maj 1625 i Rentekammeret. Sk. T. 5, 202 b.

— Miss. til Christopher Stensen om, at han, hvis der kommer noget paa, skal indstille sig under Lensmand paa Kronborg og Frederiksborg Jørgen Urnes Kompagni som Løjtnant. Sm. T. 6, 236.

— Miss. til Tønne Friis og Otte Skeel. Da Tønne Friis har erklæret, at det Gods, som Hans Lindenov til Hunslundt, Embedsmand paa Kallundborg Slot, vil udlægge Kronen til Mageskifte, ikke er saa godt som Kronens Gods, men at dette sidste godt kan mistes fra Lenet, og da Hans Lindenov nu har tilbudt yderligere at udlægge Kronen 2 Gaarde i Indstrup By og Sogn i Hvedtboe Herred, mod, da han mener, at hans Gods saa bliver meget bedre end Kronens Gods, yderligere at faa 3 Boder i Ulstedt By og Sogn samt Ulstedtlund, Hieden, Bastbierrig og Krabbisbroe, hvorved han endda mener, at Kronen vil faa fuldkomment Vederlag, skulle de, da det er nogle Aar siden Kongen begærede Hans Lindenovs Gods paa Møen til Mageskifte, inden 1 Maaned efter dette Brevs Datum endeligt besigte Godset og indsende deres endelige Besigtelse til Kanceliet. J. T. 8, 27.

28. April (Kbhvn.). Miss. til Gunde Lange. Da Hertugen af Meklenborg¹ har meddelt, at Gud har forløst hans Gemalinde med en Livsarving, og har indbudt Prinsen til at være Fadder ved Daaben, som skal finde Sted den 13. Maj, har Prinsen bestemt at ville sende Gunde Lange til Meklenborg for at repræsentere Prinsen. Han skal begive sig paa Rejsen, saa han kan være i Meklenborg til den ovenfor angivne Tid, og staffere sig og sine Folk saaledes, at de kunne være Prinsen, deres fædrene Rige og dem selv til Ære. Der sendes ham hermed 2 Foræringer, den ene til Hertuginde selv, den anden til Barnet, to Kreditiver, det ene til Hertugen, det andet til Hertuginde, og den Instruks, hvorefter han skal rette sig paa sin Sendelse. — Postscriptum: Der sendes ham dog kun ét Kreditiv, da Prinsen ikke kender Hertuginde's Navn. J. T. 8, 27 b.

29. April (Wolfenbüttel)². Miss. fra Kongen til Jørgen Ulfeldt. Da han har begæret Resolution paa følgende Punkter, befales det ham: 1. Ingen Dynkerker Fribyttere at lade passere paa Elben, men angribe dem. 2. Naar Hollænderne paa Elben angribe et Skib, som har ufri Varer inde og er ufrit, skal han ikke befatte sig dermed. 3. De 6 Baade, som ere lavede paa Elben, maa han indtil nærmere Ordre bruge paa Grundene i Stedet for Jagterne. 4. Han skal hos Skibsbygger Peter Michaelsen tage et Ankertov i Stedet for det, som fattes, hvis denne da har et, der er saa stort. 5. Over hvad der ellers mangler paa Skibsflaaden og nødvendigvis maa forfærdiges, skal han tilsende Prinsen en Fortegnelse, hvorefter Prinsen siden vil gøre videre Anordning. 6. Da Jørgen Orning endnu ikke har indstillet sig, maa Skipperen kommandere Skibsfolkene, indtil han kommer. K. Sj. T. 23, 193.

— (Kbhvn.). Miss. til Hans Lindenov. Prinsen bifalder, at Bønderne i hans Len [Kallundborg] som sædvanligt maa faa 4 Læs Ved aarlig til Ildebrændsel for Betaling. Ligeledes bifalder han, at Bønderne maa faa Bygningstømmer og Vogntømmer, dog skal der passes godt paa, at de

¹ Adolf Frederik. ² I Sj. T. er Brevet fejlagtigt dateret: København.

faa det, som have Brug for det, og at det bliver til saa ringe Skade for Skoven som muligt. Sj. T. 23, 192 b. K.

29. April (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis. Da Prinsen har bevilget Villum Worm Tolderiet paa Skagen paa de samme Vilkaar som hans Formand, og denne Formand har været forlenet med Raabiere Kirketiende, som nu en anden har fæstet, har Prinsen bevilget, at Villum Worm igen maa faa denne Tiende, hvorfor Tønne Friis skal lade ham faa den og betale de Mænd, der have fæstet Tienden, deres Indfæstning tilbage. J. T. 8, 28 b.

30. April (—). Aab. Brev om, at der til Dirik Hessel, Kongens Visitør i Øresund, er solgt et Kongen tilhørende Skib, kaldet den forlorne Søn, 75 Læster stort, hvormed Dirik Hessel frit maa passere under Danmarks og Norges Kroners Strømme og paa andre lovlige Steder. Sj. R. 18, 97. K.

— Aab. Brev, hvorved Prinsen stadfæster et Testamente, som Emanuel Ogana, der siden har bosat sig her i Riget, har gjort, medens han endnu var bosat i Hamborg. Efter Kongens Forordning skulle alle de Testamenter, der gøres inden 3 Aar efter Forordningens Dato, staa ved Magt, og Emanuel Ogana er død inden de 3 Aars Udløb, ligesom de fleste af Emanuel Ogas Arvinger ikke have noget at indvende mod Testamentet. Sj. R. 18, 97.

— Aab. Brev om, at Magnus Alexander, Kongens Kaptejn, har beklaget sig over, at han er kommen i vidtløftig Trætte med Wedtzel von Vellens Enke, Bergette Hermandtsdatter, nu Borgerske i København, angaaende hans fædrene og mødrene Arv, der skal være indkommen i Bergettes Bo ved hans afdøde Søster, Wedtzel von Vellens Hustru. Da Prinsen nu erfarer, at hun vil befri og forandre sig, hvilket i Fremtiden kan komme Magnus Alexander til største Skade, og denne tidligere har anmodet Borgemestre og Raad i København om at give afdøde Wedtzel von Vellen Tilhold om at stille Borgen og Vissen, hvilket er blevet afslaaet ham, har Prinsen nu, da Sagen er kommen til Vidtløftighed, bevilget Arrest paa alt det Gods, rørligt og urørligt, som fandtes i Boet, da hun traadte ind i det, indtil Sagens Uddrag. Det befales Byfogden og Kæmneren uden Ophold eller Undskyldning at fuldføre denne Arrest. Sj. R. 18, 97 b. K.

30. April (Kbhvn.). Miss. til Laurits Eskilsen. Mogens Kaas, Befalingsmand paa Københavns Slot, har faaet Befaling til at give Laurits Hansen, Byfoged i København, Tilhold om at paatage sig Karen Hansdatters Sag og forsvare den, saa vidt det kan ske med Lov og Ret. Da det nu er berettet Prinsen, at Laurits Eskilsen igen forvalter Laurits Hansens Bestilling, befales det ham, da hun har beklaget sig over, at ingen vil eller maaske tør paatage sig hendes Sag, eftersom hun er fremmed, at paatage sig hendes Sag og forsvare den med Lov og Ret. Sj. T. 23, 193 b.

— Miss. til Christopher Urne. Prinsen har bevilget, at der indtil videre hver Maaned maa gives Ernst Werckmand, tysk Sekretær, 16 Kurantdlr. i Kostpenge af Rentekammeret, at regne fra 1. Jan. 1626. Sj. T. 23, 193 b. K.

— Miss. til Mogens Kaas. Prinsen har tilladt ham at rejse over til Jylland, naar han bliver saa tilpas, dog skal han snarest igen forføje sig tilbage til Lenet [Kbhvn.]. Udt. i Sj. T. 23, 194.

— Miss. til Christopher Urne. Paa hans Begæring forløves han en 14 Dage eller 3 Uger herfra for at drage ud paa Landet og forrette sine Hverv og Bestillinger. Sj. T. 23, 194.

1. Maj (Wolfenbüttel). Miss. til Hr. Albret Skeel. Da Kongen vil bruge en Del af de Heste, der holdes af Lenene i Nørrejylland og Fyen, til sin egen Opvartning, skal han straks lade Lensmændene i Nørrejylland og Fyen vide, at enhver paa en bestemt Dag, saa snart som muligt, skal fremsende de paa hosfølgende Fortegnelse opførte Heste til Kolding med dygtige Folk, forsynede med godt Gevær, nemlig med Forstykke og Bagstykke, gode Pistoler og Bandolerer og blaa Kapper efter den Ordinans, som Kongens Hofsinder have faaet paa deres Folk. Naar Heste og Folk ere samlede i Kolding, skulle de derfra straks marchere til det Sted, hvor Kongen da har sit Hovedkvarter. — Fortegnelse over Hestene: I Nørrejylland: Riberhus og Aalborg Len hvert 12 Heste; Silkeborg Len 10 Heste; Dronningborg Len 9 Heste; Havreballegaards Len, Kalø Len, Mariager Klosters Len og Hald Len hver 8 Heste; Lundesnæs Len, Bøvling Len, Børglum Klosters Len, Ørum Len, Vestervig Len (ellers 12 Heste) og Skivehus Len hver 6 Heste; Kol-

dinghus Len, Stiernholm Len, Skanderborg Len og Seilstrup Len hver 4 Heste; Dueholms Klosters Len og Lønborg Bispegaards Len hver 2 Heste; Lund Len 1 Hest. — I Fyen: Nyborg Len 10 Heste, Dalum Klosters Len og Tranekær Len hver 8 Heste; St. Hans Klosters Len 6 Heste; Rugaard Len og Hagenskov Len hver 4 Heste; Hindsgavl Len 2 Heste. — 168 Heste. J. T. 8, 28 b. K.

1. Maj (Kbhvn.). Søpas for Hendrik Vind, Kongens Skibshøvedsmand, der med Kongens Skib Rytteren skal konvojere det islandske Kompagni halvvejs mellem Færø og Island eller en Nats og en Dags Sejling videre, og siden efter Lejligheden sejle tilbage igen, hvorefter han skal være Admiral ogsaa over de andre Skibe og skal opholde sig langs Norges Skær og mellem Næsset og Skagen, saavel som vest for Næsset, hvis der findes Fribyttere dér, for at holde Kronens Strømme rene, for at Kongens Undersaatter og andre søfarende Folk ikke skulle blive overfaldne og plyndrede af Sørøvere og andre modvillige i Havnene eller udenfor. Hvis han mærker saadanne, skal han se at bemægtige sig dem, hvem det saa end er, og føre dem til København. Undertiden skal han begive sig i Sundet og siden straks tilbage til de nævnte Pladser, medmindre han faar anden Kommando. Sj. R. 18, 98 b. K.

— Ligelydende Søpas for Søfren Harboe paa Kongens Skib Fides. Udt. i Sj. R. 18, 99. K. (i Udt.).

— Søpas for Niels Hammer, Kongens Skibskaptejn, der med Kongens Skib Flensborger skal begive sig i Søen og opholde sig langs Norges Skær [osv. ligelydende med Søpasset for Hendrik Vind]. Han skal være Admiral over de to medfølgende Skibe, indtil Hendrik Vind, der skal konvojere det islandske Kompagni, igen kommer til dem. Sj. R. 18, 99.

— Ligelydende Søpas for Lukas Hendriksen paa den flyvende Fisk og Thimandt Clausen paa Sælhunden, naar undtages det Punkt om Admiralskabet. Udt. i Sj. R. 18, 100.

— Miss. til N. N. om, at Christen Nielsen, Bysvend i Vejle, maa løsgives af Kongens Jærn. Udt. i Sj. T. 23, 194 b.

2. Maj (Frederiksborg). Miss. til Christopher Urne og Sten Villomsen. Fru Else Grubbe, Jokim Bülow's Enke, har

tilbudt Kongen en hende tilhørende Skov i Skaane, hvori der, som det er berettet Prinsen og denne har set af Skibsbygger Mester Davids Angivelse, skal findes skønt og bekvemt Skibstømmer, hvorom de kunne faa nærmere Besked af Mester David. Det befales dem i den Anledning snarest at erklære sig, om Kongen behøver Skibstømmer og om det kan være gavnligt for ham at akkordere med Fru Else Grubbe om denne Skov. Sj. T. 23, 194 b. K.

4. Maj (Dalum Kloster). Aab. Brev om, at N. N.¹, Sognepræst i Allerup og Davine Sogne, herefter aarlig til sin Underholdning maa oppebære Kronens Part af Tienden af Allerup Sogn og indtil videre nyde Afgiften deraf, kvit og frit, ligesom hans Formand. F. R. 3, 382 b.

5. Maj (Wolfenbüttel). Miss. fra Kongen til Frederik Reedtz. Da Kongen har befalet Palle Rosenkrantz, Embedsmand paa Vordingborg Slot, at begive sig her ud, skal Frederik Reedtz rette sig efter at have Opsigt med hans Len i hans Fraværelse. Sj. T. 23, 194 b. K.

— Miss. fra Kongen til Palle Rosenkrantz om saa snart som muligt at begive sig til Kongens Hovedkvarter og ordne alt i Lenet saaledes, at han siden kan begive sig videre herfra efter Kongens Anordning. Kongen har paalagt Fredrik Reedtz, Befalingsmand paa Trygeveldegaard, at have Tilsyn med Lenet i hans Fraværelse. Sj. T. 23, 195. K.

9. Maj (Koldinghus). Miss. til Borgemestre og Raad i Ribe. Prinsen har bragt i Erfaring, at en Raadmand i Ribe, ved Navn Søfren Andersen, nylig er afgaaet ved Døden, da han kom fra Holland, førend han kom til sit Hus i Ribe, hvorfor hans Gods straks skal være blevet forseglet. Da hans Søn, der skal være hans eneste Arving, ikke kender meget til hans Lejlighed, skulle Borgemestre og Raad forordne nogle Personer i Ribe til sammen med Kongens Foged og den afdødes Søn at optage den gjorte Forsegling, for at Sønnen deraf kan erfare sin afdøde Faders Tilstand. Hvis han saa paa Grund af Gældens Storhed ikke tør blive ved Arv og Gæld, skulle Søfren Andersens Kreditorer, baade de indenlandske og de udenlandske,

¹ Jørgen Jørgensen Bogense.

advares derom til en bestemt Tid, og derefter skal der gaa hvad Lov og Ret er derom. J. T. 8, 29 b.

10. Maj (Koldinghus). Miss. til Peder Basse. Da Landsdommeren paa Møen for nogen Tid siden er død, skal han indsætte Hans Nielsen, Raadmand i Stege, til Landsdommer. Hans Nielsen skal for sin Bestilling have den Gaard og de 3 Pd. Korn, som hans Formand har haft. Sj. T. 23, 195. K.

— Miss. til Jørgen Grubbe til Tostrup og Erik Juel til Hundsbek. Da Kongen har forlenet Jens Juel til Lindberrig med Kronens Gaard Lund paa Mors, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til at være til Stede, naar Hans Dyre til Boller overleverer Lund Gaard med Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet, som bør overleveres, til Jens Juel, besigte Bygningerne paa Gaarden og Ladegaarden og de under Gaarden hørende Skove og give Jens Juel alt beskrevet under deres Hænder og Signeter. J. R. 8, 81 b. K.

— Konfirmation paa det af Borgemestre, Raad og Borgerskab i Lemvig i Forening med Sognepræsten sammesteds Hr. Peder Gregersen den 16. Aug. 1624 paa Lemvig Raadstue foretagne Valg af Hr. Niels Bertelsen, barnefødt i Møborg¹ Præstegaard, til Kapellan i Lemvig for i Hr. Peder Gregersens Alderdom at hjælpe denne i hans møjsommelige Tjeneste. Borgemestre, Raad og Borgerskab have lovet Hr. Niels Bertelsen, at de uden Modsigelse og Trætte ville kalde ham til Sognepræst efter Hr. Peders Død, hvis han forestaar sit Kald troligt og forholder sig kristeligt i Liv og Levnet, medens han lover ikke at paalægge Borgerskabet nogen usædvanlig Tyngde eller Besværing, som Hr. Peder ikke har paalagt. J. R. 8, 82. K.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Else Madskone i Karkholt² har berettet, at hendes Mand, Mads Nissen, der boede paa en Kronens Gaard i hans Len [Riberhus], har besøvet og avlet Barn med en Pige, med hvem han var beslægtet i 2. og 3. Led, hvorfor han er borttrømt og dømt fra sin Fred. Paa Hustruens Begæring har Prinsen bevilget, at Mads Nissen maa faa frit og sikkert Lejde, dog skal han, som billigt er, af-

¹ Møborg, Skodborg H.

² ? Karkov, Ribe H.

tinge til Kongen og de fattige for sin Forseelse af sin yderste Formue. J. T. 8, 30.

10. Maj (Koldinghus). Miss. til Tønne Friis. Da afdøde Gude Galde, der var forordnet Værge for Niels Galde, har haft Ugild Kirketiende i Fæste, har Prinsen nu bevilget, at Sognemændene igen maa faa Tienden i Fæste for Afgift, dog skal den først tilbydes den, som bliver Værge for Niels Galde, om han vil fæste den, da Hovedgaarden¹ ligger der i Sognet. J. T. 8, 30.

11. Maj (—). Miss. til Hr. Giert Rantzau om at hjælpe Niels Nielsen Riber, Degn i Nustrup, og Ane Madses i i Kasterup efter deres indlagte Supplikatser, saa vidt Lov og Ret kan være. Udt. i J. T. 8, 30 b.

13. Maj (—). Miss. til Christen Friis, Jacob Ulfeldt, Jens Juel og Holgier Rosenkrantz. Hans Pogwisch, Embedsmand paa Hingsgauffs Slot, har berettet, at han skylder en stor Sum Penge bort, og at en Del af hans Kreditorer have ham under Forfølgning for Gælden. Det befales dem i den Anledning at kalde Hans Pogwisch's Kreditorer for sig og gøre sig al mulig Umage for at forlige ham og de Kreditorer, der allerede have begyndt Forfølgning over ham, saa de afstaa fra den begyndte Forfølgning. De skulle ogsaa se at forlige ham med de andre Kreditorer, der endnu ingen Forfølgning have begyndt over ham. Sj. T. 23, 195.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Prinsen har bragt i Erfaring, at en Del Undersaatte her i Rigerne, der have haft nogen Trafik paa Frankrig, i de forløbne Aar have lidt mærkelig Skade baade paa Skibe og Gods i Frankrig. For at optænke Midler til at forekomme saadant, skal han give Borgerskabet i de jyske Byer, der bruge Sejlads paa Frankrig, Ordre til at tilkendegive ham, hvad Skade der er tilføjet dem paa deres Næring i Frankrig, med al Interesse og anvendt Bekostning og den Skade, der indtil nu kan være forarsaget dem deraf; de skulle med Dag og Datum gøre det bevisligt for ham med de Vidner, der kunne føres derpaa, hvilke de skulle lade tage under Byens Segl og sende ham, saa vel som

¹ Egebjerggaard, Vennebjerg H.

ogsaa de Akter og Testifikatser, som de kunne have forhvervet derom i Frankrig. Alt hvad der erhverves her skal tages under Byens Segl, nøjagtig specificeret med Dag og Datum, og iøvrigt med al rigtig Besked. Det skal gives beskrevet paa Tysk, men kan det ikke ske, da paa Dansk. Hr. Albret Skeel skal snarest og senest inden 24. Juni sende det altsammen til Gunde Lange, Embedsmand paa Koldinghus, der siden skal levere det til Christen Thomissen til Tanderup, Rigsraad og Prinsens Hofmester, der nu skal rejse til Frankrig som Gesandt, naar denne paa Udreisen kommer gennem Kolding. Sj. T. 23, 195 b. K.

13. Maj (Koldinghus). Ligelydende Miss. til Holgier Rosenkrantz angaaende Købstæderne i Fyen. Udt. i Sj. T. 23, 196. Orig. i Landsark. i Odense.

— Ligelydende Miss. til Tage Thott angaaende Købstæderne i Skaane. Udt. i Sj. T. 23, 196.

— Ligelydende Miss. til Axel Urne angaaende Købstæderne i Smaalandene. Udt. i Sj. T. 23, 196.

— Ligelydende Miss. til Christopher Urne angaaende Købstæderne i Sjælland, med Undtagelse af København, Helsingør og Holbæk, der hver fik særligt Missive. Udt. i Sj. T. 23, 197 b.

— Ligelydende Miss. til Jens Juel angaaende Købstæderne i Norge, med Undtagelse af Bergen, der fik særskilt Missive, hvori der, i Stedet for Ordren til at fremsende Akterne til Gunde Lange, stod: De skulle snarest sende alt til deres Faktor i Amsterdam i Holland, der uden Ophold skal sende det til Christen Thomissen til Tanderup, hvor denne er at træffe i Frankrig. Udt. i Sj. T. 23, 197 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Viborg om at hjælpe Peder Pedersen efter hans indlagte Supplikation, saa vidt Lov og Ret medfører. Udt. i J. T. 8, 30 b.

— Miss. til Jørgen Grubbe. Da Knud Gyldenstjerne til Aagaard, Embedsmand paa Bergenhus, der er Væрге for nogle af afdøde Jacob Rosenkrantz's Børn og paa deres Vegne har stævnet nogle Sager i Rette her nede, ved Lenets Bestillinger er bleven forhindret i at komme hened, og da Herredagen er bleven publiceret med saa kort Varsel, at han ikke har haft Tid til at forordne nogen i sit Sted, skal Jørgen Grubbe uden nogen Undskyldning, men alene paa denne Herredag, paa-

tage sig Jacob Rosenkrantz's Børns Sager, som Knud Gyldenstjerne paa deres Vegne har indstævnet, og paa det flittigste udføre dem mod deres Modparter. J. T. 8, 30 b.

13. Maj (Koldinghus). Miss. til Hr. Jørgen Skeel og Laurits Lindenov. Niels Friis til Skomstrup har begæret noget af Kronens Gods til Mageskifte og vil gøre Udlæg derfor af sit Gods i Skaane. Da 2 Selvejrgaarde i Lierberrig By og Sogn i Galten Herred i Dronningborg Len, som han begærer, ikke kunne afstaas, skulle de, enten i Dronningborg Len eller i de nærmestliggende Len, i Stedet for disse udlægge ham nogle andre Gaarde, som bekvemt kunne undværes fra Lenene, saa han kan faa Fyldest for de 2 Gaarde. De skulle gøre dette snarest muligt, for at han en Gang for alle kan komme til Ende med den Sag. J. T. 8, 31. K.

— (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Prinsen paa Begæring af Mogens Gyldenstjerne til Fulletoft, Befalingsmand paa Varberg Slot, bevilger, at Hr. Jacob Mikkelsen Grefve, Sognepræst til Bossie Sogn, maa kaldes derfra til Mogens Gyldenstjernes Sognekirke Fulletofte med Espinge Kirke, da ogsaa Hr. Jacobs Sognemænd ere vel tilfredse med, at han kan fremmes, dog skal alt gaa rigtigt til efter Ordinansen. Sk. R. 4, 369 b.

14. Maj (Koldinghus). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Helvig Kaas til Restrup paa Kronens og Kirkens Part af Korntienden af Berlumb¹ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 1 Ørt. Havre til Kronen, at yde paa de Steder i Aalborghus Len, som anvises hende, og 3 Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 1 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 116.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1626 at regne, for Oluf Parsberg til Jernit paa Dronningborg Slot og Len. Han maa oppebære følgende aarlige Genant: 500 Kurantdlr., 8 Læster Rug, 10 Læster Malt, 8 Læster Havre, 1 Læst Smør, 18 Køer, 150 Brændsvin, 150 Faar og Lam, 100 Gæs, 200 Høns, 18¹/₂ Ol Æg, 3 Tdr. Bajsalt, 2 Laks, 2 tørrede Ørreder og 60 Helt. Han maa selv oppebære al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde

¹ Børglum, Børglum H.

paa Bielderup Ladegaard, medens Kongen forbeholder sig al Indkomst og Fordel af Taarup Ladegaard og af de Lakse- og Aalefiskerier, som findes i Lenet. Han maa oppebære Tiendedelen af den uvisse Rente. Han skal tjene Riget med 9 geruste Heste. Den aarlige Leverance fastsættes til: 44 Læster Brød og 4 Læster Smør, at levere i København om Foraaret, 1000 Tdr. Havre, at levere paa Sundbye Færgested, den ene Halvpart inden Mortensdag, den anden straks paa Foraaret, 100 Laks til Kongens eget Behov, at levere til Proviansskriveren for Københavns Slot, efterhaanden som de blive spegede; yde Laksefiskerierne flere Laks, skulle disse ogsaa fremsendes. [Iøvrigt med Artiklerne 1—18, 20 og de 3 nye Artikler A, B og C]. J. R. 8, 83.

14. Maj (Koldinghus). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1626 at regne, for Jens Juel til Lindbiørg, paa Kronens Gaard Lund paa Mors og Jegene. Han skal svare 250 enkende Rdlr. in specie i aarlig Afgift af den visse Indkomst og Avlen til Ladegaarden, men maa saa ikke tilskrive Kongen nogen Udgift paa denne, og maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst. Han skal tjene Riget med 1 gerust Hest. [Iøvrigt med Art. 7, 10—12, 18]. J. R. 8, 87.

— Miss. til Jens Juel. Prinsen har ved nogle Danmarks Riges Raader ladet Sagen mellem Hans Dyre og Mikkel Christensen forhøre angaaende Sellersløufgaard, der ved adskillige Forfølgninger og Delemaal er fradømt Mikkel Christensen, og af deres Relation erfaret, at Fogden Jens Simensen ikke har omgaaedes tilbørligt¹ med denne Sag og med Bonden. Jens Juel skal derfor igen skaffe Bonden Gaarden med Sød og Bygning, saaledes som den er forefunden, men Bonden skal dog sætte Borgen for, at han vil holde den ved Magt. Da det af Processen ses, at Fogden Jens Simensen ikke forestaar sin Bestilling til Bøndernes Fordel, skal Jens Juel indsætte en anden til Ridefoged i hans Sted og desuden forordne en anden Person til Birkefoged. J. T. 8, 31 b.

— Miss. til Oluf Parsberg. Da Niels Krag har begæret 13 Gaarde og 1 Gadehus i Kasbierig By og Sogn i Galløf² Herred i Dronningborg Len til Mageskifte af Kronen for 3

¹ J. T. har formentlig fejlagtigt: utilbørligen.

² Gerlev.

Gaarde og 2 Gadehuse i Kvorning By og Sogn i Sønderling Herred, 2 Gaarde i Aarup, 1 Gaard i Sønderbek og 1 Gaard i Dalbyofre By og Sogn, skal Oluf Parsberg snarest erklære sig, om det Gods, som Niels Krag vil udlægge til Kronen, er ligesaa godt som det Gods, han begærer af Kronen, og om Kronens Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 32.

15. Maj (Wolfenbüttel). Miss. fra Kongen til Rentemestrene. Da Kongen har bragt i Erfaring, at afdøde Eske Bilde er bleven Kirken i Mariager en Sum Penge skyldig, skulle de paase, at Arvingerne ikke faa deres Kvittansiarum, førend disse Penge ere betalte. Sj. T. 23, 197 b.

— Aab. Brev om, at Jøns Nielsen Vrold i Skanderup Birk, indtil videre uden Stedsmaal maa nyde den Gaard i Vrold, som hans Fader Niels Pedersen har besiddet før ham, og den Fogedbestilling, som Faderen har betjent, da denne paa Grund af Alderdom ikke længere kan forestaa den. Han skal svare sædvanlig Afgift, holde Gaarden i god Stand og paase, at Skoven ikke forhugges. J. R. 8, 88.

— Miss. fra Kongen til Laurits Lindenov og Bispen i Aarhus. Da det er berettet Kongen, at der ikke er henlagt noget til Underhold for en Kapellan i Mariager, skulle de begive sig til Giersløuf, Ensløuf og Kierby Sogne, som Hr. Anders N.¹ betjener, flittigt undersøge, om Giersløuf og Ensløuf Sogne ikke ere saa gode, at en Sognepræst kan have sin Underholdning deraf, og om Kierby Sogn efter Hr. Anders's Død ikke bekvemt kan henlægges til Underhold for Kapellanen i Mariager, der saa tillige skal forrette Gudstjenesten i dette Sogn. De skulle indsende skriftlig Erklæring herom til Kancelliet. J. T. 8, 32 b.

16. Maj (—). Miss. fra Kongen til Tønne Friis og Knud Gyldenstjerne. Da det Missive, som Kongen tidligere har ladet udgaa til Tønne Friis og Palle Rodsteen angaaende det Gods i Segelstrup Len, som Kongen har bevilget Niels Arenfeldt til Knifholdt til Mageskifte, endnu ikke er bleven udført, skulle de med det første begive sig saavel til det Gods, som Niels Arenfeldt begærer, som til det, han vil udlægge derfor, og i alle

¹ Anders Pedersen.

Maader rette sig efter det forrige Missive, for at man en Gang kan komme til Ende dermed. J. T. 8, 32 b.

17. Maj (Koldinghus). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1626 at regne, for Jens Høg til Vaang paa Stiernholm Slot og Len [ligelydende med Forleningsbrevet af 30. April 1622 for Reinholt Heidenstrup, naar undtages at der ingen Slagteøksne eller Landgildekøer skal leveres]. J. R. 8, 88 b.

19. Maj (Wolfenbüttel). Miss. fra Kongen til Axel Arenfeldt. Da Hofsinderne hidtil paa dette Tog have faaet Speciedlr. for Kurantdlr., har Kongen bevilget, at det maa godtgøres ham saaledes i hans Regnskab, ligesom der fremdeles, saalænge dette Tog varer, maa gives en Speciedlr. i Stedet for hver Kurantdlr. baade i Aarsløn og Maanedspenge efter Hofmønsterrullen. Sj. T. 23, 197 b. K.

— (**Koldinghus**). Miss. til Laxmand Gyldenstjerne. Ifver Vind har berettet, at Laxmand Gyldenstjerne og han for nogen Tid siden efter Kongens Tilladelse ere indførte i Sandrupgaard¹ i Skaane med Tilliggelse, som Fru Vivikke Griis, Peder Munds Enke, er forlenet med af Kongen paa Livstid, for en Sum Penge, som Fru Vivikke Griis skyldte hver af dem. Da Laxmand Gyldenstjerne først blev indført i Gaarden og derfor ogsaa først bør have Udlæg for sit Tilgodehavende og Ifver Vind straks efter ham, og da Laxmand Gyldenstjerne nu i nogle Aar har oppebaaret Indkomsten, saa det kan formodes, at han har faaet Udlæg for sine Penge eller at der kun resterer en meget ringe Del deraf, skal han i det allerseneste 3 Maaneder efter dette Brevs Datum gøre Ifver Vind eller hans Fuldmægtig Regnskab for det, som han har oppebaaret af Godset, i Nærværelse af Peder Galt til Tisselholt og Gabriel Kruse til Hiulleberg, Embedsmand paa Landskrone Slot, for at man deraf kan erfare, om han ikke allerede har faaet hvad han efter Kongens Dom og sin Indførsel er berettiget til at fordre, og hvor snart han i modsat Fald kan komme til sin Betaling, saa Ifver Vind ogsaa kan faa at vide, hvor snart han kan komme til at faa Godset og til at faa sine udlagte Penge igen. Sk. T. 5, 204 b.

¹ Sandbygaard, Gynge H.

19. Maj (Koldinghus). Miss. til Peder Galt og Gabbriel Kruse om paa nærmere Tilsigelse af Ifver Vind at være til Stede, naar Laxmand Gyldenstjerne gør Ifver Vind Regnskab for det, som han har oppebaaret af Sanderup Gaard og Gods, forhøre Regnskabet og bilægge de opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. Hvis en af dem ved lovligt Forfald bliver hindret i at være til Stede, skal den anden have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet. Sk. T. 5, 205.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Ifver Krabbe til Tostelund paa Kirkens Part af Korntienden af Hundstrup Sogn i Hillersløf Herred, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, 9 Pd. Byg og 2 Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 116 b.

20. Maj (Wolfenbüttel). Aab. Brev, hvorved Kongen forbyder alle og enhver at rejse eller lade rejse nogen Trætte paa det Gods og den Ejendom, der tilhører Axel Arenfeldt til Bassenes, Krigskommissarius, saalænge han er i Kongens Bestilling udenfor Riget. Hvis der allerede er begyndt nogen saadan Trætte, skal den staa hen, indtil Axel Arenfeldt selv kommer tilbage til Riget. Han selv maa heller ikke i den Tid begynde nogen Trætte og saaledes misbruge dette Brev. Sj. R. 18, 128 b. K.

— (Koldinghus). Miss. til Mons Pax om straks at give Bønderne i sit Len [Roskilde] Tilhold om snarest i Sommer at opsætte et Stengærde, 152 Roder langt, mellem Kongens Vildtbane og Fælledene i Roskilde Len; Gærdet skal skiftes mellem Bønderne, saa enhver kan vide, hvor meget der kan tilkomme ham. Sj. T. 23, 198. K.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne og Niels Krag. Tyge Brahe, Befalingsmand paa Skivehus, har berettet, at afdøde Albret Skeel og hans Arvinger have været forlenede med nogle Kirkejorder i Skivehus Len, hvoraf de aarlig skulde svare Landgilde til Selle og Torumb Kirker. Da Jungegaard med tilliggende Gods ved Indførsel og paa andre Maader er bortkommen og der ikke i Kirkebøgerne paa Slottet findes nogen fuldkommen og udtrykkelig Fortegnelse over Godset, saa man deraf kan se, af hvilket særligt Gods Afgiften svares til Kirkerne, har Tyge Brahe ladet kræve Adkomstbreve til Gaarden

af Palle Rodsteen, der paa sin og sin Hustrus Vegne har Godset i Forvaltning, men Palle Rodsteen har undslaaet sig derfor og berettet, at Adkomsterne paa Gaarden skulle findes i Viborg Domkirke blandt Albret Skeels Breve, der staa under Forsegling dér. Da de tidligere af Kongen have faaet Befaling til at indstævne de interesserede Parter for sig, optage de Adkomstbreve, der maatte findes, og levere Tyge Brahe rigtige Kopier under deres Haand og Segl af Brevene, men denne Befaling ikke er bleven udført, fordi hverken Palle Rodsteen eller nogen paa hans Vegne er mødt efter deres udgaaede Stævning, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til paany at indstævne de interesserede Parter for sig og, saafremt disse ligesom tidligere ikke møde, da selv aabne Albret Skeels Brevkiste, undersøge, om nogen kongelig Forlening kan strække sig videre end til Albret Skeel og hans Arvinger, og give Tyge Brahe den Underretning, som de finde om Godset, beskrevet under deres Haand og Segl. J. T. 8, 33.

21. Maj (Koldinghus). Miss. til Otte Pogwisch. Han har faaet Ordre af Kongen til at paatage sig Værgemaal for Hans Pogwisch's Børn og paa deres Vegne være til Stede ved Skiftet efter Fru Karen Skram og give fuldkomment Afkald. Da Prinsen nu erfarer, at der er paalagt ham andre Værgemaal i Holsten, har han paa Otte Pogwisch's Begæring bevilget, at denne maa fritages for det ovennævnte Værgemaal, dog skal han først bringe det nævnte Skifte i Orden og give fuldkomment Afkald, hvorefter han skal overlevere Værgemaal til Henning Valkendorf til Glorup, der har faaet Missive om at overtage det. F. T. 3, 899.

— Miss. til Axel Urne. Borgerne i Nakskov og Maribo havde lovet i denne Tids Tilstand at ville forstrække Kongen med nogle Penge, men have nu begæret at maatte blive forskaanet derfor, da de ikke have kunnet skaffe Pengene til Veje, fordi de ikke, som de havde formodet, have kunnet sælge deres Korn. Prinsen har bevilget dette. Paa hans Andragende om, at Nakskov Bys Privilegier, der skulle være ormstukne og forraadnede, maa blive fornyede, bevilger Prinsen, at han maa indsende Privilegierne til Kancelliet, hvor de skulle blive fornyede og derefter tilstillede Byen. Da han har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig med Naadensaar, naar

en Præst dør, som ikke efterlader sig Livsarvinger, om Hustruen da alene skal beholde Naadensaaret eller om de andre Arvinger skulle arve sammen med hende i Naadensaaret som i andet Gods, er Prinsens Betænkning, at Hustruen alene skal have det, da Naadensaar er en Benaadning, der efter Ordinansen alene er bevilget Kvinderne. Sm. T. 6, 232.

21. Maj (Koldinghus). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Frants Madsen i Tibstrup¹ paa menige Ousted Sognemænds Vegne paa Kronens Part af Korntienden af Ousted Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8 Ørt. Rug, 6 Ørt. Byg og 7 Ørt. Havre til Lensmanden paa Skanderborg. Udt. i Tb. S. 116 b.

22. Maj (Wolfenbüttel). Miss. fra Kongen til Sigvordt Grubbe. Jocumb Beck til Gladsaxe, Hofsinde, har berettet, at der er Trætte mellem ham og hans Søster, Jomfru Anna Beck paa den ene og deres Moder Fru Helle Marsvin paa den anden Side, fordi deres Moder har indladt sig i Ægteskab med deres Stiffader, Oberst Nicklas von der Reck, førend de have faaet deres Part af det Løsøre, der arvelig kan være tilfaldet dem efter deres afdøde Fader, og har beholdt Løsøret uskiftet i Fællesboet og hidtil undtaget det. Da Jocumb Beck nu er forhindret i Kongens Tjeneste udenfor Riget, saa han personlig ikke kan føre Sagen til Ende, skal Sigvordt Grubbe paa hans Vegne med det allerførste tiltale Fru Helle Marsvin, fordi hun har giftet sig i uskiftet Bo, og varetage Jocumb Becks Tarv i alle Maader i den Sag. Sk. T. 5, 205 b.

— (**Koldinghus**). Aab. Brev om, at 6 Mænd og Gaardsæder i Ulstrup i Ots Herred i Draxholms Len, der ligge til St. Johannes Evangelistæ Alter i Roskilde Domkirke, have klaget over, at de, naar almindelig Skat paabydes, lægges lige-saa højt i Skat som Landboerne, skønt de have en saare ringe Avl og for nogen Tid siden ikke ere lagte for mere end halv Skat, idet de efter Tingsvidners Lydelse ere regnede for Gaardsæder. Paa Grund af deres Armod og ringe Løjlighed har Prinsen nu bevilget, at disse 6 Mænd kun skulle regnes for Gaardsæder og kun skulle svare halv Skat imod Landboerne, naar der paabydes almindelig Skat. Sj. R. 18, 100. K.

¹ Tebstrup, Vor H.

22. Maj (Koldinghus). Miss. til Jost Høg om at indtage en Søn af Søfren Simensen i Grunde i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig, og forholde sig med ham som med andre Skolebørn. Udt. i Sj. T. 23, 198.

— Miss. til Offe Høg. Da Prinsen har tilforordnet Erik Krabbe til Tulstrup til at være Agent i Sverrig i hans Sted, skal han, naar Erik Krabbe kommer, blive en 8 Dage hos ham for at give ham Besked om al Lejligheden og derefter straks begive sig ned til Prinsen, hvor han skal faa nærmere Besked om dennes Vilje. Sj. T. 23, 198.

— Pas for Erik Krabbe til Tulstrup, Kongens Agent, der er sendt til Sverrig for at forhandle nogle Sager for Kongen og iøvrigt hjælpe Kongens Undersaatter, der have noget at kræve i Sverrig, til Rette. Sj. R. 18, 100 b. K.

— 3 Pas for Erik Krabbe til Tulstrup, Kongens Agent i Stockholm i Sverrig, der paa Kongens Vegne undertiden foraarsages til at sende en af sine Tjenere frem og tilbage mellem Stockholm og Danmark. Sj. R. 18, 101.

— Pas for Marcus Dyre, der er antaget til at rejse som ordinært Postbud mellem Danmark og Sverrig. Sj. R. 18, 101.

— Aab. Brev, hvorved det, da Erik Krabbe til Tulstrup, Kongens Agent i Sverrig, paa Grund af sin Bestilling ikke personlig kan være til Stede og dagtinge og forsvare sin Ejendom og sit Gods, forbydes at rejse og forfølge eller lade rejse og forfølge Delemaal eller Dele paa det ham tilhørende Gods, medens han er forhindret i denne Bestilling og 6 Uger efter hans Hjemkomst, dog menes hermed ikke de Trætter, som allerede ere begyndte. Han maa heller ikke i den Tid paaføre andre Trætter og saaledes misbruge dette Brev. J. R. 8, 92 b. K.

— Aab. Brev om, at Erik Krabbe til Tulstrup maa være fri for at holde Rostjeneste i Danmark af sit Jordegods her, saalænge han er i Kongens Bestilling i Sverrig, dog skal han, hvis der, hvad Gud afvende, skulde komme nogen Krig paa, holde sin Rostjeneste ligesom andre Undersaatter af Adelen. J. R. 8, 93. K.

— Miss. til Fru Jutte Bilde. Da Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmand paa Hagenskouf Slot, har anmodet om at

blive forskaanet for Værgemaalet for Otte Banners Børn, skal hun modtage Værgemaalet af ham og kvittere ham nøjagtigt derfor. F. T. 3, 900.

22. Maj (Koldinghus). Miss. til Jacob Ulfeldt. Johan Friis til Ørrisløf, Embedsmand paa Trankier Slot, har berettet, at Steenstrup Kirke er kommen i en Gæld paa henved 800 Dlr., og anmodet om, at de andre Kirker i Nyborg Len maa hjælpe den med at betale Gælden. Skønt det i sig selv er billigt, at enhver Kirke betaler sin egen Gæld, skal han dog undersøge Kirkernes Formue og denne Sags Lejlighed og siden meddele Prinsen sin Betænkning herom. F. T. 3, 901.

— Miss. til Holger Rosenkrantz og Bispen i Fyen. Da det formenes, at Hr. Pouel Christophersen, Sognepræst til Trygisløf og Foedslet Sogne, har gjort Mened angaaende et Lejermaal, som han beskyldes for, hvorom han dog mener at have erklæret sig tilstrækkeligt, og da Prinsen ikke vil lade en saadan stor og grov Forseelse af en Sognepræst gaa ustraffet hen, hvis det ellers forholder sig saaledes, skulle de, naar Sagen indstævnes for dem, dømme endeligt deri, saa vidt der bør dømmes deri af Stiftslensmanden og Bispen, eller henvise Sagen til dens tilbørlige Steder. F. T. 3, 901.

— Miss. til Jørgen Brahe. Han har anmodet om at maatte sælge en Kongen tilhørende Gaard i Assens, som Sognepræsten vil købe og betale i 2 Terminer, den ene Halvpart i Mønt til førstkommende Jul, den anden Halvpart i Dalere in specie til Jul om et Aar. Da han har berettet, at den ikke kan sælges dyrere end til 1000 Sletdlr., bifalder Prinsen, at han sælger Gaarden derfor paa de anførte Vilkaar og fører Pengene til Indtægt i sit Regnskab, dog skal han gøre sig Flid for at sælge Gaarden saa dyrt som muligt, og Stalden deri skal holdes vedlige, saa Kongens og Prinsens egne Heste som sædvanligt kunne have Staldrum der. Prinsen bifalder ogsaa, at han sælger det gamle ubrugelige Inventarium af Sengeklæder og sligt, dog skulle Pengene føres til Indtægt for Kongen. F. T. 3, 902.

— Miss. til Johan Friis. Han har indberettet, at Arvingerne efter afdøde Fru Lene Gjøe have forsvoret Arv og Gæld efter hende, og at der i nogle Aar har staaet noget hende tilhørende Tøj i hendes Kammer paa Løgtved.

Da han derhos har begæret, at Kammeret maa blive ogtaget og det deri værende Gods leveret til Jacob Ulfeldt til Urup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot, bifalder Prinsen, at Johan Friis i nogle Godtfolks Nærværelse lader Kammeret optage og lader det, som findes deri, registrere og levere til Jacob Ulfeldt. Da han har anmodet om, at den paa Langeland henrettede Mands Børn maa faa Boet, der kun skal beløbe sig til en 30 eller 40 Sletdlr., bevilger Prinsen det. Da han endvidere for Bønderne paa Langeland har anholdt om, at de maa blive forskaanede for Arbejdspenge eller alle samtlig gøre Arbejde og alle samtlig give Arbejdspenge, har Prinsen bestemt, at de alle skulle gøre Arbejde og alle give Arbejdspenge. F. T. 3, 903.

22. Maj (Koldinghus). Miss. til Borgemestre og Raad i Assens. Der er udgaaet Missive¹ til Lensmændene ved Søkanten om at give alle dem, der bruge Sejlads paa Norge efter Egelast, Tilhold om at tage Søbreve paa de Varer, de udføre, og paa de Havne, som de agte at sejle paa med disse Varer, og igen hjemføre rigtige Beviser paa deres Rejse og de Steder, hvor de have forhandlet deres Varer. Da Lensmændene ofte ikke ere til Stede, skulle Borgemestre og Raad, for at ingen skal opholdes, naar han ellers er sejlferdig, i Lensmandens Fraværelse udgive Søbreve til dem, der ville sejle, og igen ved deres Hjemkomst kræve deres Beviser af dem og gennemse dem, hvis Lensmanden ikke er til Stede, saa der ingen Misbrug eller Falskhed begaas i denne Handel imod Kongens Mandater. Naar Lensmanden kommer hjem, skulle de give ham Meddelelse derom. F. T. 3, 904.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Han har tidligere faaet Ordre til at erklære sig om, hvorvidt en Hestemølle i Faaborg kan være til nogen Skade for de Møller, som allerede ere byggede der. Det befales ham herved at erklære sig udførligere herom, end allerede sket er, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. F. T. 3, 927.

— Aab. Brev, hvorved Prinsen paa Kongens gode Behag bevilger, at M. Hans Samuelson, Sognepræst i Horsens,

¹ 11. Marts 1626.

paa Grund af sit ringe Kald og sit store Besvær, for rimeligt Stedsmaal, men uden Afgift maa faa Kronens Part af en Korntiende i Skanderborg eller Stiernholm Len, naar der bliver en ledig. J. R. 8, 92. K.

22. Maj (Koldinghus). Aab. Brev om, at Mogens Godske til Limark maa sælge alt sin Hustru Fru Dorrete Friis's Gods i Vendsyssel for dermed at betale deres Gæld og for de Penge, som maatte blive tilovers efter Gældens Betaling, købe andet Gods, som kan være dem bedst belejligt. J. R. 8, 93.

— Miss. til Oluf Parsberg. Afdøde Eske Brock har tidligere faaet Befaling baade af Kongen og Prinsen til at erklære sig angaaende noget Gods, nemlig 1 Gaard, 1 Bol og 2 Gadehuse i Ørsted By og Sogn og 1 Gadehus i Hollandtsbierrig i Rogsøe Herred, som Fru Else Marsvin begærer til Mageskifte af Kronen for 2 Gaarde i Dyreby i Svenstrup Sogn og 1 Gaard i Asferie By og Sogn af hendes Gods i Dronningborg Len. Da Eske Brocks Erklæring ikke er indkommet i Kancelliet, skal Oluf Parsberg snarest erklære sig, om Kronens Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 8, 34. Orig.

— Miss. til Laurits Ebbesen og Erik Juel. Da Niels Krag til Trudsholm, Landsdommer i Nørrejylland, har begæret 13 Gaarde og 1 Gadehus i Kasbierrig By og Sogn i Gellof Herred til Mageskifte af Kronen for 3 Gaarde og 2 Gadehuse i Korning By og Sogn i Sønderlyng Herred, 2 Gaarde i Aarup, 1 Gaard i Sønderbeg og 1 Gaard i Dalbyofre By og Sogn, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. K. J. T. 8, 34.

— Miss. til Ifver Juel og Niels Krag. Da der er Trætte mellem Sigvort Pogwisch til Hagen, holstensk Raad og Befalingsmand paa Rensborg („Rosenborg“), og Jomfru Margrette Bilde om, hvorvidt hun skal udgive Rente og Interesse til denne af 1000 Rdlr., som hun 1624 af Kongen og Danmarks Riges Raad blev dømt til at betale ham, skulle de enten forlige Parterne i Mindelighed eller dømme dem imellem. J. T. 8, 35.

— Miss. til Tyge Brahe. Da Prinsen har bragt i Erfaring, at en Borger i Skive, ved Navn Søfren Jacobsen, i mange Maader har anstillet sig modvillig mod ham, skal han, skønt

Søfren Jacobsen er blevet straffet her i Taarnet, aftinge med ham efter hans Formue og tage stræng Forpligtelse af ham om, at han herefter aldrig vil gøre sig skyldig i saadan Modvillighed eller være interesseret i eller samtykke med nogen, der maatte forse sig i saadan eller anden Maade. J. T. 8, 35 b.

22. Maj (Koldinghus). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anne Jensdatter paa Kronens Part af Korntienden af Hvidberg Sogn paa Thyholmb, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 18 Pd. Byg og 5 Pd. Havre til Kronen, at yde til Lensmanden paa Ørum, hvor i Ørum Len det befales hende. Udt. i Tb. S. 116 b.

— Miss. til Marqvord Bilde og Tønne Friis. Niels Gyldenstjerne til Gielskouf har pantsat sin Gaard Gielskouf med tilliggende Gods til sine Kreditorer paa den Betingelse, at han igen skulde have sin Gaard og sit Gods, naar han kunde indløse det og tilstille sine Kreditorer deres Penge. Da Niels Gyldenstjerne nu vil afhænde Gaarden og med Pengene derfor vil betale sine Kreditorer, men ikke er mægtig for at udgive nøjagtigt Skøde paa den, fordi han er under Rigens Forfølgning, gives der dem Ordre og Fuldmagt til paa hans Vegne straks at bortskøde Gaarden og Godset og tage den Forvaring paa Betalingen til sig, som udgives af den, som de skøde Gaarden og Godset til, for at enhver siden efter Likvidation deraf kan faa saa meget, som han er berettiget til, og de siden være fri for enhver Tiltale. F. T. 3, 899.

23. Maj (—). Miss. til Marqvord Bilde. Da Niels Gyldenstjerne til Gielskouf, der har pantsat Gielskouf med tilliggende Gods til sine Kreditorer paa den Betingelse, at han skal have Gaard og Gods igen, naar han kan tilstille Kreditorerne deres Penge, nu vil sælge Gaarden og betale sine Kreditorer Pengene, men ikke er mægtig for at udgive nøjagtigt Skøde derpaa, da han er under Rigens Forfølgning, gives der herved Marqvord Bilde Fuldmagt til paa Niels Gyldenstjernes Vegne at bortskøde Gaard og Gods og bringe Sagen til en endelig Ende. F. T. 3, 905. Jvfr. 22. Maj.

— Aab. Brev om, at Søfren Nielsen i Fillerup, Herredsfoged i Hadts Herred i Skanderborg Len, saalænge han er Herredsfoged, maa nyde Fillerupgaard kvit og frit, ligesom

andre Hørredsfogder pleje at have deres Gaarde og som det hidtil har været sædvanligt. J. R. 8, 93 b. K.

23. Maj (Koldinghus). Mageskifte mellem Jens Juel til Lindbierrig, Befalingsmand paa Lund Gaard paa Mors, og Kronen paa Horsens Hospitals Vegne. J. R. 8, 94. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Laurits Ebbesen. Hans Hansen i Kollets Mølle i Skanderborg Len har berettet, at han har fæstet en forfalden enlig Bolig ved Møllen, hvorpaa der staar nogle gamle Huse, og begæret, at han maa flytte disse Huse til Møllen og uden Ægt og Arbejde nyde et Stykke Eng og Jord til Møllen, som tidligere har ligget dertil. Laurits Ebbesen skal snarest erklære sig herom og ramme Kongens Bedste, som det sig bør. J. T. 8, 35 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Da 4 Mænd i Javengyde i Giern Herred, 1 i Finsten¹ og 3 i Glanderup² have berettet og med Tingsvidner bevist, at deres Gaarde nylig ere brændte ved Vaadeild, skal han skaffe dem nødtørfdigt Bygningstømmer af Kronens Skove og lade dem være fri for dette Aars Landgilde. J. T. 8, 36.

— Miss. til Fru Edele Ulfeldt. Knud Lassen i Borerup i Skanderborg Len har klaget over, at hendes Tjenere Jacob Nielsen, Niels Nielsen og Peder Nielsen ofte, som det med Tingsvidner er bevist, have lagt sig i Vej og Sti for ham, have søgt ham med dragne Værger og maaske, hvis han ikke var undkommen, ikke alene havde skamferet ham, men aldeles havde taget ham af Dage og myrdet ham. Da saadan Modvillighed ikke bør eller kan taales, skal hun give sine Tjenere Tilhold om at sætte Borgen for, at de ville lade Knud Lassen passere frit, sikker, uhindret og uanfægtet i alle Maader paa hans retfærdige Vej og hvor det kan være, saafremt Prinsen ikke skal foraarsages til at straffe saadant tilbørligt. J. T. 8, 36 b.

24. Maj (Wolfenbüttel). Miss. fra Kongen til Jørgen Ulfeldt. Naarsomhelst der kommer Krudt og Munition paa Elben, skal han anholde det til Kongens Behov og straks

¹ Fensten, Hads H.

² Gandrup, Tyrsting H.

meddele Kongen Købet og hvor meget det er. Da han har indberettet, at de engelske Skibe ere lagte saa langt ned paa Elben, at deres Flag næppe kan ses, tillader Kongen nu, at de maa føre deres Flag og lade det flyve. Kongen har skrevet til Peiter Michaelsen om at købe 2 smaa Smakker, som Jørgen Ulfeldt kan bruge paa Elben, og de Ankertove, der mangle til Marekatten og Gribben. Med Hensyn til de Skibsfolk, der skulle mangle i Flaaden, mener Kongen, at der nu ikke behøves flere, ej heller flere Styrmand, da de Styrmand, der nu ere paa Skibene, i saa lang Tid ere kendte dér. Sj. T. 23, 198 b. K.

24. Maj (Koldinghus). Miss. til Sten Villomsen. Da Hr. Gert Rantzau til Breidenborg, Statholder i Fyrstendømmerne, har meddelt, at han ikke kan faa de 180 Baadsmænd, som han har faaet Befaling til at fremsende til Elben til Kongens Tjeneste, skal Sten Villomsen sende 180 eller 160 Baadsmænd fra Holmen, hvis de kunne mistes der. Sj. T. 23, 198 b. K.

— Aab. Brev om, at Niels Friis til Krastrup, der er bleven forlenet med et Prælatur i Viborg Domkirke, medens han var øverste Sekretær i Kancelliet, men nu er bange for, at de residerende Prælater og Kanniker i Fremtiden skulle ville gøre ham noget Forfang paa det Fællesgods, som falder i Kapitlet, fordi han ikke residerer hos dem paa Stedet, af Hensyn til sin lange Tjeneste ved Hove maa faa og participere i alt det Fællesgods, det være sig Portion, Mensalia eller andet, som kan falde i Kapitlet, lige med en af de residerende Kanniker, dog skal han til Gengæld være forpligtet til at besøge hver Tamperdag og møde i Kapitlet i det mindste en Gang mellem hver Tamperdag, medmindre han forhindres ved lovligt Forfald. Han skal ogsaa forvalte Læsø Prokuratur, naar det tilkommer ham. J. R. 8, 96 b. K.

— Miss. til Jens Juel. Prinsen har bevilget, at Bønderne i Jens Juels Len [Lund paa Mors] skulle føre Hans Dyres Korn paa Lund til dennes Gaard. J. T. 8, 36 b. K.

— Miss. til Frederik Munk. Hans Markdanner til Langsø har berettet, at der vil rejse sig en sælsom Trætte angaaende en Gældsfordring og at der ingensteds vil kunne erfares bedre Sandhed derom end af Frederik Munks Gældsbrief til Claus von Buchwaldt i Kiel, lydende paa 3420 Rdlr. in specie, for

hvilke Claus Brockenhuus og Frederik Markdanner med en anden god Mand skulle være Forlovere, hvilket Pergamentshovedbrev Hans Markdanner skal have forhægtet til Claus Brockenhuus og igen betalt efter Brevets Opskrivelses Lydende. Dette Brev er siden ved et i Nærværelse af Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Befalingsmand paa Odensegaard, paa Odensegaard indgaaet Forligelsesmaal leveret til Frederik Munks Fuldmægtig Gregers Hvid. Det befales Frederik Munk at holde dette Gælds brev til Stede og møde med det, hvor og naar han lovlig stævnes. J. T. 8, 37.

24. Maj (Koldinghus). Miss. til Laurits Ebbesen. Prinsen har erfaret, at han har bevilget Bønderne i Nebel og Siønd¹ Sogne Kirkens Part af Korntienden af disse Sogne. Da Jørgen Mund til Sersløfgaards Forfædre have haft denne Tiende i Brug og Fæste og Jørgen Mund som Adelsmand bør gaa forud for Bønderne og først have Tienden tilbudt, skal Laurits Ebbesen tilbagegive Bønderne Stedsmaalet og fæste Tienden til Jørgen Mund, der tilbyder aarlig at ville give 1 Td. Korn mere i Afgift, end der hidtil er givet. J. T. 8, 37. K.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Prinsen har bragt i Erfaring, at der er nogen Trætte mellem ham og Ifver Juel til Villestrup, Embedsmand paa Bøvling Slot, angaaende nogen Arv og Kontrakt, som er mellem dem. Da Prinsen vil tage denne Sag for sammen med Rigsraadet her paa Herredagen, skal Uldrik Sandberg og hans Medarvinger, saa mange som mene at være interesserede i Sagen, snarest forføje sig hid, hvor Prinsen agter at bringe Sagen til Ende. J. T. 8, 37 b.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Prinsen har bevilget, at Bønderne i hans Len [Lundenæs] maa age Jens Juels Gods fra hans Gaard til hans Forlening Lund. J. T. 8, 38. K.

25. Maj (—). Miss. til Tolderne i Sundet. Da Kongen af Polen har begæret at maatte faa forskellige Slags Sten, som denne Brevviser, Laurents Suiis, har hentet til ham i Holland, frit igennem, skulle de lade alle de Sten, der tilhøre Kon-

¹ Søvind, Vor H.

gen selv og ere købte til hans Fornødenhed, passere toldfrit. Sj. T. 23, 199. K.

25. Maj (Koldinghus). Miss. til Henning Valkendorf om snarest, naar Otte Pogwisch begærer det, at paatage sig Værgemaalet for Hans Pogwisch's Børn med hans første Frue¹, da han er beslægtet med dem, er bosiddende her i Riget og bedre kan have Tilsyn med alt. F. T. 3, 906.

— Miss. til Gunde Lange. Som han af indlagte Supplikation nærmere kan erfare, har Hans Hansen i Skerup berettet, at den Gaard, som han bor paa, i 5 Kongers Tid har været fri for Skyld og Landgilde samt Ægt og Arbejde, med Undtagelse af 1 Fjerd. Smør. Da denne Benaadning ender med Hans Hansen, har denne begæret, at Benaadningen ogsaa maa følge hans Søn Hans Hansen, mod at han til Kronen afstaar den Frihed, han har paa en Gaard i Ølsted i Hatting Herred. Gunde Lange skal erklære sig, om det Udlæg, som Hans Hansen vil gøre Kronen for den ovennævnte Frihed, kan være Kronen gavnligt. J. T. 8, 38.

— Miss. til Gunde Lange. Som han nærmere kan se af hosføjede Supplikats, har Maren Møllerkone i Gudse Mølle suppliceret til Prinsen angaaende Møllens Lejlighed. Gunde Lange skal undersøge Møllens Forhold og erklære sig til Prinsen derom. J. T. 8, 38 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Laurits Lindenov til Orbygaard, Befalingsmand over Aarhusgaards Len, har faaet Ordre til at være til Stede, naar Eske Brocks Arvinger overlevere Dronningborg Slot til Oluf Parsberg til Jernit. Da Prinsen nu for andet Forfald har fritaget ham herfor, skal Laurits Ebbesen træde i hans Sted og sammen med Christopher Gersdorff til Søbygaard, Befalingsmand paa Lynborg Bispegaard, udføre Kongens Befaling om Overleveringen. J. T. 8, 38 b. K.

— Miss. til Jørgen Grubbe til Tosterup. Da Christopher Gersdorff til Seebygaard, Befalingsmand i Lynborg Bispegaard, har begæret 1 Gaard i Madsted i Hassing Herred, 1 Gaard i Vibtorp, Møllegaard, og 1 Gaard i Handbiørg i Harsyssel til Mageskifte af Kronen, skal han erklære sig, om nævnte Gaarde

¹ Karen Lavridsdatter Brockenhuus.

for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kunne undværes fra Lenet [Vestervig], og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 8, 39.

26. Maj (Wolfenbüttel). Miss. fra Kongen til Falk Lykke. Da Kongen har bevilget Hertug Adolf Frederik af Meklenborg, at denne maa lade sin Tjener købe 400 Al. gullandske Sten paa Gulland og udføre dem, skal Falk Lykke lade Hertugens Tjener faa disse Sten. Sk. T. 5, 207.

— (**Koldinghus**). Miss. til Christopher Urne om at modtage det Rug og Byg, som afdøde Eske Brocks Arvinger have sendt fra Dronningborg til København, og som findes oplagt dér, saafremt det ikke kan sælges, lade det bage i Kavringbrød og malé i Mel og sende til Kongens Lejr. Sj. T. 23, 199.

— Miss. til Christopher Urne. Mogens Groupe har berettet, at han har en Sum Penge til gode hos afdøde Bendix Rantzau, som han havde laant denne, og at han tidligere har erhvervet Brev af Kongen om¹, at naar Kongen havde faaet Betaling for Restancen af Aastrup Len, skulde Mogens Groupe af Aastrup Len faa sin Betaling med tilbørlig Rente og rimelig bevislig Omkostning. Da han nu, som Christopher Urne nærmere kan se af hans hosfølgende Supplikation, har berettet, at der i Bendix Rantzaus levende Live er indbetalt omtrent 1700 Rdlr. mere af Aastrup Len end Restancen beløb sig til, skal Christopher Urne lade den Sag undersøge og sørge for, at Mogens Groupe, naar Kongen har faaet Restancen betalt, da efter Kongens tidligere Brev faar Betaling af det, som derudover er indleveret til Renteriet. Sj. T. 23, 199 b. K. Orig.

— Miss. til Alexander Rab og Mogens Pax. Prinsen sender dem hermed et Missive fra Kongen med Ordre til at rette sig herefter og snarest bringe det til Ende. K. Udt. i Sj. T. 23, 200.

— Miss. til Christopher Urne og Thomis Noll. Der sendes dem hermed et Missive fra Kongen til Kansler Hr. Christen Friis til Kragerup. De skulle rette sig herefter og sende saa meget Krudt og Bly til Kongen som muligt. Ligeledes sen-

¹ 13. April 1614.

des dem et Brev til Peder Falck, hvorefter de ogsaa skulle rette sig. Sj. T. 23, 200. K.

26. Maj (Koldinghus). Miss. til Niels Trolle. Da hans Mormoder, Fru Elsebe Juel til Pallisberg, er takseret til at holde en Hest af sit Gods i Jylland og han, der er hendes eneste Arving, har begæret at maatte holde denne Hest i Sjælland, hvor han holder de Heste, han skal holde af sit eget Gods, bevilges dette, saaledes at Hesten af Fru Elsebe Juels Gods herefter skal holdes under den sjællandske Fane, hvorunder Niels Trolle rider med sine egne Heste. Sj. T. 23, 200. K.

— Miss. til Jens Høg. Prinsen har paa Begæring af Niels Trolle til Troldholm bevilget, at han maa holde den Hest, som hans Mormoder, Fru Elsebe Juel til Pallisberg, er takseret for at holde af hendes Gods, under den Fane i Sjælland, hvorunder han rider med sine egne Heste, som han skal holde af sit eget Gods. J. T. 8, 41.

— Miss. til Sigvordt Grubbe. Da det er berettet Prinsen, at Dr. Madts Jensen, Superintendent i Skaane Stift, klager over at blive angrebet af M. Torbens Kvinde i Lund, skal Sigvordt Grubbe hjælpe Dr. Madts Jensen til Ret efter hans Supplikations Indhold, da det viser sig, at han bliver angrebet usandfærdigt. Sk. T. 5, 206.

— Miss. til Ofve Gjedde. Da Christian Thommesen, Prinsens Hofmester, har faaet Ordre til at rejse til Nederlandene i Anledning af det franske Dont, skal Ofve Gjedde straks forføje sig til Christian Thommesen og levere denne alle de Akter, han har angaaende det Skib, som blev taget under Capo verte, baade dem, som ere erhvervede for det brede Raad, og i andre Maader. Sk. T. 5, 206 b.

— Miss. til Marquard Bilde angaaende Arbejdspenge og Arbejde af Kronens Bønder i Rugaards Len [ligelydende med Miss. af 11. Marts til Jakob Ulfeldt angaaende Bønderne i Nyborg Len]. F. T. 3, 907.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Hans Brun i Odense ønsker at slutte et Mageskifte med Hospitalet sammesteds, bevilger Prinsen, at dette Mageskifte maa ske, saafremt Hospitalet kan have nogen Fordel deraf. F. T. 3, 908.

— Miss. til Stalder Kaas. Da det er berettet, at der mangler Planker til det ny Skib, der bygges i Laaland, skal

han, for at Tømmermændene ikke skulle komme til at gaa ledige, lade dem hugge og lette paa Tømmeret, som føres did, naar de ikke have andet at bestille, indtil Plankerne komme. Sm. T. 6, 234.

26. Maj (Koldinghus). Miss. til Købstæderne paa Laaland. Da det er berettet Prinsen, at en Del af det Tømmer, som er hugget der paa Landet til Skibsbygningen, er bortflydt ved høj Vandflod, skulle de drage Omsorg for, at Borger-skabet i Byen hjælper til med igen at føre Tømmeret til Stede. Sm. T. 6, 235.

— Miss. til Laurits Grubbe og Axel Urne. Da Staalder Kaas til Fadersbøl har berettet, at Skibsfolket ved den ny Bygning i Laaland har begaaet nogle Forseelser, skulle de, da Officererne ved Folkene ere interesserede i Sagen, indstævne Staalder Kaas og de Folk, han beskylder, for sig og dømme om hans Beskyldninger. Sm. T. 6, 234.

— Aab. Brev om, at Kapitlet i Viborg, der har berettet, at mange af Adelen her i Riget have deres Brevkister staaende i Viborg Domkirke, og at Kapitlet nu selv har Brug for det Kapel, hvori Brevkisterne staa, maa udtage Brevkisterne af dette Kapel. For at alle deri interesserede kunne vide at rette sig derefter, paabydes det alle, der have Brevkister eller Skrin i Kapellet, at møde i Viborg til Mortensdag og da enten selv modtage deres Brevkister af Kapitlet, naar de udtages, eller indsætte dem paa et andet Sted, hvor Kapitlet vil bevilge dem at indsætte dem. J. R. 8, 97 b. K.

— Miss. til Oluf Parsberg om at modtage det Rug, Byg og Havre, som har været sendt fra Dronningborg til København, men er kommet tilbage til Dronningborg og er blevet varmt paa Rejsen, lade det male i Mel og bage i Kavringbrød og siden sende det til København. K. J. T. 8, 39.

— Miss. til Henrik Lange. Da Otte Kaas har begæret at maatte faa de Tiender i Ny og Gammel Sogn paa Holmsland, der falde til Fæste, i Fæste, da han holder Hus i Ny Sogn, skal Henrik Lange være ham behjælpelig med fremfor nogen anden at faa de Tiender, der ere eller blive ledige, i Fæste for en rimelig Indfæstning. Da Henrik Lange skal have Jus patronatus til Ny Kirke og Otto Kaas ingen Stolestader har

til sig eller sine Folk i Kirken, befales det Henrik Lange at udvise ham Stolestader til sig selv, hans Hustru og Folk paa bekvemme og tilbørlige Steder i Kirken. J. T. 8, 39 b. K.

26. Maj (Koldinghus). Miss. til Hertvig Bilde. Paa hans Anmodning har Prinsen tilladt, at han efter Begæring af Asmus von Ahlefeldts Børn, som han er Værge for, maa levere til dem hvad Guld, Perler, Ædelstene, Fløjls-, Silke- og Klædesklæder, som han endnu har uafhændet¹ af det, som blev leveret ham, da han overtog Værgemaalet, i Nærværelse af deres Mostre, Fru Ane og Fru Judte Bilde, og mod Jomfruerne egen Receptisse, hvilken deres Mostre skulle underskrive til Vitterlighed sammen med dem. J. T. 8, 39 b.

— Miss. til Fruerne Jytte og Anne Bilde. Hertvig Bilde til Damsgaard har anmodet om, at han efter Begæring af Asmus v. Ahlefeldts Børn, som han er Værge for, maa levere dem deres Perler, Guld, Ædelstene, Fløjls-, Silke- og Klædesklæder, som han endnu har uafhændet af deres. Da Børnene nu ere komne til den Alder, at de behøve saadant til deres Stand, har Prinsen bevilget, at Hertvig Bilde leverer disse Jomfruer ovennævnte Tøj mod deres egen Receptisse og i Nærværelse af Jytte og Anne Bilde, der skulle medunderskrive Receptissen. Prinsen formoder, at de som Jomfruerne Morsøstre ville føre Tilsyn med, at intet af Tøjet unødvendig forkommes til Skade for Jomfruerne. F. T. 3, 90 b.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus. Da M. Bunde Nielsen, Sognepræst i Aarhus, har berettet, at han søges af Hr. Jens Paaske angaaende den Præstegaard, som afdøde M. Niels Villadsen boede i, befales det Kapitlet at tage Sagen for og dømme i den. J. T. 8, 40.

— Miss. til Falk Gjøe. Fru Anne Brahe til Borrebye, Otte Lindenovs Enke, har berettet, at Falk Gjøe er til Sinds at begive sig ud af Landet, og anmodet om, at han vil beskikke en Fuldmægtig, der paa hans Vegne kan være til Stede og bringe den Trætte til Ende, som han har med hende angaaende Arven efter Fru Ane Krabbe. Det befales ham derfor, hvis han rejser af Landet, førend de blive adskilte om

¹ J. T. har fejlagtigt: afhændet.

den Sag, at forordne en Fuldmægtig, der kan bringe Sagen til Ende. J. T. 8, 40.

26. Maj (Koldinghus). Miss. til Gunde Lange. Det er berettet Prinsen, at et Brevskrin efter Kongens Befaling af gode Mænd er sendt fra Steensballe her til Byen. Da der nu er Strid om Skrinet, skal han lade det indsætte i god Forvaring hos Byfogden i Kolding, saa Brevene kunne blive godt forvarede, indtil der med Rette tales derpaa af Parterne. J. T. 8, 40 b.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus. Da Chrestoffer Gersdorff til Søbyegaard, Befalingsmand paa Lyneborg Bispegaard, har begæret en Aarhus Hospitals Gaard i Søbye Sogn i Giern Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Stenderup By og Sogn i Hatting Herred af sit Gods, skal Kapitlet erklære sig, om Hospitalets Gaard for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Hospitalet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 8, 41.

— Ligelydende Miss. til samme angaaende 1 Gaard i Søbye i Giern Herred, der ligger til Borgemester i København Jacob Mikkelsens Provsti, og som for nogle Aar siden er brændt og endnu ligger øde. Chrestoffer Gersdorff vil til Vederlag give 1 Gaard i Brestrup i Nørre Herred. Udt. i J. T. 8, 41 b.

— Miss. til Gundi Lange om snarest at erklære sig paa indlagte Supplikationer, den ene gaende ud paa, at Bønderne ere meget haardt forskyldede ud over Koldinghus's Jordebogs Indhold og meget mere end deres Forfædre, den anden, at Bønderne formene, at de forurettes meget af de Soldater, som ere paalagte dem. J. T. 8, 41 b.

— Miss. til Bispen i Ribe. I Anledning af hans Indberetning om den Præst, der har gjort sig skyldig i Løsagtighed, befales det ham at indsætte Sagen for det theologiske Fakultet i København og siden rette sig efter den Relation, som han faar derfra. J. T. 8, 41 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Laurits Ebbesen og Christopher Gersdorff. Da Fru Else Marsvin til Stenalt har begæret noget Krongods i Rogsøe Herred i Dronningborg Len, nemlig 2 Gaarde og 1 Gadehus i Øster¹ Sogn, 1 Bol og 1 Gadehus i Boe² og 1 Gadehus

¹ Ørsted, Rougsø H.

² Bode, samme H.

i Hollansbjerg, til Mageskifte for 2 Gaarde i Dyrebye i Svenstrup Sogn og 1 Gaard i Asferie Sogn i Dronningborg Len af hendes Gods, skulle de besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 8, 42. K.

26. Maj (Koldinghus). Miss. til Bispen i Aalborg, Borgemestre og Raad og Hospitalsforstanderne i Nykøbing paa Mors. Da det er berettet Prinsen, at Jens Jacobsen Krag, Borger i Aalborg, der har lovet Hospitalet i Nykøbing en Sum Penge og givet det Brev derpaa, nu vil betale denne Sum med Renten deraf fra Brevets Datum at regne, skulle de sætte Pengene ud hos sikre og vederhæftige Folk efter Raadførelse med Lensmanden paa Hald og give Jens Jacobsen Krag hans udgivne Brev tilbage, naar Pengene ere betalte. J. T. 8, 43. K.

— Miss. til Tønne Friis. Da Prinsen har bragt i Erfaring, at Kronens Tjenere i Pandum Len, som Gregers Krabbe er forlenet med, ere satte for højt i Maanedsskatten til Soldaterne paa Grænsehusene, idet enhver af dem maa udgive 3 Gange saa meget som deres Naboer, Kronens Tjenere i Aalborg Len, bevilger han, at Pandum Lens Tjenere ikke skulle svare mere i Maanedsskat end der pro quota oppebæres af Aalborg Lens Tjenere. Han skal derfor sætte dem efter denne Takst og siden avisere de skaanske Raader og Kommissarier derom. J. T. 8, 43 b. K.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel og Laurits Lindenov. Da Borgemestre og Raad i Aarhus have berettet, at en Del af Borgerskabet i Byen i nogle Aars Tid har understaaet sig til at indtage noget af Byens Jorder og Forter, hvoraf det kan befrygtes, at Byen i Fremtiden vil lide Skade, skulle de undersøge den Sag og give deres Undersøgelse beskrevet, for at Jorderne, hvis det er rigtigt, igen kunne blive udlagte til Byen. Da Borgemestre og Raad ligeledes have berettet, at Havnen og Aaens Bolværker ere øde og Aaen forfyldt, skulle de ogsaa undersøge dette og drage Omsorg for, at det i Tide forekommes. J. T. 8, 43 b. K.

— Miss. til Jens Juel til Lindbjerg. Han har faaet Prinsens Missive om, at Mikkell Christensen i hans Len igen skal indsættes i sin Gaard Sillesløfgaard. Da det nu er berettet Prinsen, at Jens Simensen, som nu besidder Gaarden,

har overtaget den næsten øde og har betalt Bonden nøjagtigt for den ringe Sæd, denne havde paa Gaarden, har Prinsen bevilget, at Mikkel Christensen skal betale Jens Simensen for den Avl og Sæd, denne har i Jorden, eller stille ham nøjagtigt tilfreds derfor, førend han faar Gaarden. J. T. 8, 44.

27. Maj (Wolfenbüttel). Søpas for Jørgen Ulfeldt til Borsøe, Kongens Skibshovedsmand, der med Kongens Skib Hummeren og de øvrige paa Elben liggende Orlogsskibe skal løbe fra Elben paa Kongens Strømme under Norge for at holde Strømmene rene for Dynkerkere og Fribyttere, for at Kongens Undersaatter og andre søfarende Folk ikke skulle blive overfaldne og plyndrede af disse. Hvis han træffer saadanne, skal han gøre sig den største Flid for at bemægtige sig dem og føre dem til København. Det forbydes ham at begive sig ind i nogen Havn, medmindre Nødvendigheden kræver det. Han skal tilholde Skibene, af hvilken Nation de end ere, at de skulle stryge. Sj. R. 18, 129. K.

— Miss. fra Kongen til Jørgen Ulfeldt. Der sendes ham hermed Søpas paa Kongens paa Elben liggende Skibe, at han straks efter Pinsehelligdagene skal begive sig i Søen med dem for at holde Strømmene rene. Det mindste af Skibene skal han lade blive liggende paa Elben, hvilket Skib saa ogsaa kan bruge de 2 Smakker, som Peter Mikaelson skal købe, paa Elben, hvor det gøres nødvendigt. Sj. T. 23, 200 b. K.

— (**Koldinghus**). Aab. Brev om, at Anne Madsdatter, der af Bispen og „Collegerne“ i Odense den 4. Juni 1623 er dømt fra sin Ægtemand, fordi hun er undveget af sit Ægteskab og imidlertid har avlet Barn med en anden, og ikke maa gifte sig igen i 3 Aar, hvorefter det skal ske med Øvrighedens Benaadning, nu maa begive sig i Ægteskab igen. F. R. 3, 383.

— Miss. til Marqvord Bilde og Johan Friis. Da Prinsen har bevilget, at Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmand paa Hagenskouf Slot, maa være fritaget for Værgemaalet for afdøde Otte Banners Børn, og at Fru Jutte Bilde maa overtage det, skulle de paa nærmere Anmodning af Jørgen Brahe være til Stede, naar han leverer Værgemaalet fra sig, og give ham nøjagtig Kvittering derfor. F. T. 3, 908.

27. Maj (Koldinghus). Mageskifte mellem Jens Juel til Lindbierrig, Embedsmand paa Lundegaard, og Kronen. J. R. 8, 98 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Dr. Hans Vandel. Da Prinsen har erfaret, at Skolemesteren¹ i Viborg er kaldet til Sognepræst i Aalborg, skal han igen indsætte nærværende M. Christofver Hansen til Skolemester i Viborg Skole. J. T. 8, 44 b.

— Miss. til Reinholt Heidenstrup. Da nærværende Anders Pedersen, der efter sin Beretning en Tid lang har tjent ham som Skriver paa Ørum, klager over, at han ikke kan komme til nogen endelig Ende med ham om sine Regnskaber, befales det Reinholt Heidenstrup snarest at bringe det til Ende med ham og lade ham vederfares Ret, for at han ikke skal have behov yderligere at klage til Prinsen. J. T. 8, 44 b.

28. Maj (Wolfenbüttel). Miss. fra Kongen til Jørgen Ulfeldt. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Del Lybske understaa sig til at løbe gennem Bæltet med Munition og andre forbudte Varer til Spanien, skal han, der har faaet Søpas paa Kongens paa Weseren² liggende Skibe, at han med dem skal begive sig i Vestersøen og holde Strømmene rene for Sørøvere, med sine Skibe passe godt paa, at ingen lybske Skibe uden Kongens Pas sejle gennem Bæltet med saadanne forbudte Varer. Sj. T. 23, 200 b. K.

— Miss. fra Kongen til Jens Munk. Borgemestre og Raad i Bremen have skriftlig beklaget sig over, at han ikke alene i sidste Oktober har ladet 5 Tdr. Smør tage ud af et Skib, som skulde sejle til Harlingen i Westfriesland, og sendt dem til Bremen for at blive solgt, men ogsaa for kort Tid siden har ladet et Skib fra Danzig, der var ladet med Rug, arrestere og Fragtbrevene opbryde. Han skal med det allersnæreste erklære sig til Kongen herom. Sj. T. 23, 201.

— (**Koldinghus**). Aab. Brev, hvorved det forbydes alle Kongens Undersaatter at sejle paa Frankrig efter førstkommende sidste Juli, medmindre Kongen giver anden Ordre. Sj. R. 18, 101 b. K. (Se CCD. IV. 341).

— Miss. til nedennævnte Lensmænd om at lade det med-

¹ Niels Povlsen Schandorph.

² Weseren er vistnok en Fejl for: Elben; jvfr. Miss. til Jørgen Ulfeldt af 27. Maj.

følgende aabne Brev om Sejladsen paa Frankrig forkynde i Købstæderne og andensteds i deres Len, hvor det gøres nødvendigt, saa enhver kan vide at rette sig derefter og tage sig i Vare for Skade. — Sjælland: Mogens Kaas (København og Køge), Jørgen Urne (Helsingør), Hans Lindenov (Kallundborg), Palle Rosenkrantz (Vordingborg). — Jylland: Hr. Albret Skeel (Ribe), Laurits Lindenov (Aarhus), Tønne Friis (Aalborg). — Fyen: Holgier Rosenkrantz (Odense), Jacob Ulfeldt (Nyborg). — Skaane: Sigvordt Grubbe (Malmø og Ystad), Gabriel Kruse (Landskrone). — Norge: Jens Juel (Oslo), Hr. Jens Sparre (Marstrand), Gunde Lange (Tønsberg), Eiler Urne (Skien), Hendrik Bilde (Stavanger), Knud Gyldenstjerne (Bergen), Tage Thott (Trondhjem). Sj. T. 23, 201 b. K.

28. Maj (Koldinghus). Miss. til Claus Daa. Han skal lade Isak Pedersen, der nu sendes til ham, forvare godt paa Slottet [Dragsholm] og forholde sig med ham som med de andre Fanger, der pleje at holdes der. Sj. T. 23, 201.

— Miss. til Hendrik Lange til Aaldagger og Ifver Vind. Frederik Munk til Harritskier har berettet, at nogle af afdøde Fru Maren Juels Ejendomsbreve, Skiftebreve, Lodder, Jordebøger, Kvittanser og andre Breve staa indsatte og forseglede i Vellinge Kirke. Da nogle af disse Breve gøres fornødne paa Stubberegaards¹ Skifte, har han begæret Befaling til dem om at optage Brevene og levere dem til de interesserede Parter. Der gives dem i den Anledning Ordre og Fuldmagt til at stævne Frederik Munk, Christofver Gersdorff til Søbygaard, Befalingsmand paa Lynborig Bispegaard, Fru Anne Munks, Mogens Ulfeldts Enkes Lavvæрге Christen Ulfeldt eller hans Fuldmægtig og hendes andre Børn til at møde for sig St. Ibs Dag [25. Juli] i Vellinge Præstegaard, hvor de saa skulle aabne Brevkisterne, skifte Brevene mellem dem og, hvis der er nogle Fællesbreve, som ikke kunne deles, forhandle de interesserede Parter imellem, hvem af dem der skal tage Brevene til sig mod nøjagtig Reversal, som skal gemmes. De skulle tage nøjagtige Reversaler for de overleverede Breve af hver enkelt af de interesserede Parter, underskrevne af disse. De skulle give Parterne deres Deling

¹ Fejlskrift for: Ryberregaard.

og Registrering beskrevne under deres Hænder og Signeter. J. T. 8, 45.

28. Maj (Koldinghus). Miss. til Hr. Albret Skeel. For saa vidt Riberhus Len kommer til at udrede noget til Underholdningen i Koldinghus Len af Soldater og Baadsmænd, skal han kræve det af alle Bønderne, baade Kapitlets og Kronens, eftersom de ere lagte i Læg til at holde Soldater. J. T. 8, 45 b. K.

— Miss. til Hr. Albret Skeel om at lægge 1 Gaard i Aggersbek i Faborrig Sogn i Skads Herred, som Kronen har faaet til Mageskifte af Jens Juel til Lindebjerg, ind under Riberhus Len, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. J. T. 8, 45 b. K.

29. Maj (Wolfenbüttel). Miss. til Otte Marsvin. Det er berettet Kongen, at han har opskrevet Niels Sehested 1000 Rdlr. af de Penge, som denne skylder Hospitalet i Christianstad. Da disse 1000 Rdlr. nu ere afkortede ham i hans Pension herude, skal Otte Marsvin tilfredsstillte Hospitalet for de opsagte 1000 Rdlr. med Korn og andre Varer af Lenets Indkomst efter Billighed og Landkøb. Sk. T. 5, 206 b.

— (**Koldinghus**). Miss. til Borgemestre og Raad i Odense. Claus Ollufsen, Borger i Christiania i Norge, har berettet, at han for nogen Tid siden har forstrakt Anders Rasmussen i Odense med 100 Rdlr.; han har siden indstævnet denne Gæld for Borgemestre og Raad og erhvervet Dom af dem for, at Anders Rasmussen skal betale ham. Da Anders Rasmussen er død, inden han har faaet betalt, og hans Arvinger til Betaling af Gælden have udlagt Claus Ollufsen en anden uvis Gæld i Norge, hvoraf han ikke venter sig noget, skulle de, da Gælden er rigtig nok og han har erhvervet deres egen Dom derpaa, give Anders Rasmussens Arvinger Tilhold om at betale Gælden og uden videre Dilation efterkomme deres Dom. F. T. 3, 909.

— Miss. til Hendrik Lange. Hr. Lauridts Nielsen, Præst i Skarrild, har berettet, at nogle Kirkeenge, som hans Formænd, den ene efter den anden, paa Grund af Præstegaardens Ringhed have haft i Fæste, nu ere blevne bortfæstede fra hans Anneks Arenborg til Jørgen Belov. Da Hr. Uldrik

Sandberg til Qvelstrup, Lensmand over Lundenes Len, nu efter Kongens Ordre har fremsendt sin Erklæring og andre Dokumenter til Kancelliet, hvoraf Prinsen noksom har erfaret, at Præstens Beretning er sand og at Engene have ligget til hans Anneks, indtil for nogen Tid siden hans Formand har maattet forskrive dem fra sig til afdøde Lauridts Skram til Hastrup, og da Engene til Præstegaarden ere meget ringe, skal Hendrik Lange forhandle Jørgen Belov og Præsten imellem, saa Præsten betaler Jørgen Belov hans udgivne Indfæstning tilbage og faar Engene til Præstegaarden, da de nu bruges og avles baade udenfor Sogn, Herred og Len til Hastrup i Koldinghus Len. J. T. 8, 46 b.

29. Maj (Koldinghus). Miss. til Hr. Uldrik SandbiERG. Han har faaet Ordre til at erklære sig angaaende nogle Kirkeenge, der efter Hr. Lauridts Nielsens, Præst i Skarrilds Beretning have ligget til hans Anneks Aarenborg¹, og som hans Formand skal have haft i Fæste. Da Prinsen nu af Uldrik Sandbergs Erklæring og af andre til Kancelliet fremsendte Dokumenter har set, at Hr. Lauridts's Beretning er sandfærdig og at Engene have været bortfæstede til Præstegaarden paa Grund af dennes Enges Ringhed, skal Uldrik Sandberg være Præsten behjælpelig med igen at faa Engene i Fæste til Præstegaarden for en rimelig Indfæstning, da de høstes baade ude af Sogn, Herred og Len. J. T. 8, 46.

— Miss. til Christen Ulfeldt. Paa hans Anmodning om at maatte afhænde noget Gods, som er tilfaldet hans Moder² efter afdøde Fru Maren Juel ved Ryberriggaard i Vellinge Sogn i Heng³ Herred, har Prinsen bevilget dette. Pengene, som kan faas for Godset, skal han anvende til Moderens Underholdning. K. J. T. 8, 47.

30. Maj (—). Miss. til Johan Friis. Efter Prinsens Missive har han til Kancelliet fremsendt et Tingsvidne angaaende 3 Bønder i Hennetved, som Fru Kiersten Norby til Skoufsgaard begærer skattefri, da de ere hendes Ugedagstjenere og deres Ejendom ligger i Fællig med andre af hendes Bønders Ejendom i Hennetved, der søge Humbled Kirke, som er hendes

¹ Arnborg, Hammerum H.
en Fejllæsning: Lang.

² Anne Munk.

³ J. T. har ved

rette Sognekirke, og der kun er Strid om, hvorvidt de 3 Bønders Ejendom ligger i Lindelse Sogn eller i Humbled Sogn, da de ikke søge Humbled, men Lindelse Kirke. Da Tingsvidnet er uendeligt og det ikke udtrykkeligt siges deri, om de 3 Bønders Ejendom ligger i Humbled Sogn eller i Lindelse Sogn, skal han tage Dom om, i hvilket Sogn de 3 Bønders Ejendom ligger, enten i Lindelse Sogn, hvis Kirke de søge, eller i Humbled Sogn, hvis Kirke de andre af hendes Bønder i Hennemved søge, for at hun, hvis hun er berettiget dertil, ligesom andre Adelspersoner kan nyde sine Ugedagsbønder skattefri. F. T. 3, 910.

30. Maj (Koldinghus). Miss. til Knud Gyldenstjerne. Hoslagt sendes ham en Supplikats med Ordre til, saa vidt muligt, at hjælpe Supplikanten til Rette. J. T. 8, 47.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Det er berettet Prinsen, at Tovsmænd have svoret Jens Andersen til sin Fred, men at Tovet siden er blevet underdømt af Borgemestre og Raad i Ribe, hvorefter Tovsmændene have forpligtet sig til at staa Hr. Albret Skeel paa Kongens Vegne til Rette derfor efter enhvers Forseelse. Blandt Tovsmændene findes en, ved Navn Villom Hansen, der skal have taget Forvaring af M. Christen i Ribe om, at denne skulde staa ham til Rette for den Skade, som han kunde komme til at lide derfor. Da det ikke er tilbørligt, at den, som har svoret og gjort Eden og maaske har dristet sig dertil i Tillid til dette Brev, skal gaa helt fri og tage sin Oprejsning hos M. Christen, der har sikret ham, skal han paa Kongens Vegne aftinge særskilt med M. Christen og særskilt med Villom Hansen og sørge for, at M. Christens Brev, hvor det nu eller i Fremtiden findes, ikke kommer M. Christen til Skade eller Pengeudgift hos Villom Hansen eller dennes Arvinger, og at hverken Villom Hansen eller hans Arvinger eller hvem, der har Brevet, kan kræve noget af M. Christen eller hans Arvinger efter denne Dag i Henhold til Brevet, der skal være dødt og magtesløst. J. T. 8, 47 b.

31. Maj (—). Aab. Brev, hvorved Prinsen paa Kongens naadigste Behag bevilger, at Jørgen Holck, Tolder i Svendborg, ligesom sin Formand Pouel Pedersen, for sin Tjeneste indtil videre maa oppebære 2 Pd. Korn aarlig af Loftet paa Nyborg Slot. F. R. 3, 383 b.

— Aab. Brev om, at Fru Helvig Marsvin, Gudi Galdes

Enke, maa paa sine Børns Vegne for sædvanligt Stedsmaal og Afgift faa alle de Tiender, som hendes afdøde Husbonde havde fæstet. J. R. 8, 98. K. Orig.

31. Maj (Koldinghus). Oprejsningsbrev for Christian Holck, Befalingsmand paa Silkeborg Slot, til, som om Gerningen nylig var sket, paany at forfølge en Sag, der i sin Tid ikke blev dreven og forfulgt paa fersk Fod, som det burde sig. Den 21. Juni 1621 har han nemlig paa vedkommende Herredsting ladet lovlig lovbyde den ulovlige Sæd, som Jens Nielsen i Grafballe imod Forbud og uden Hjemmel har iført i 7 Agre, der hørte til hans Broder Jens Nielsen i Buorups Gaards Jord, hvilken er Kronens Tjener, hvorefter han med sin Hustru Karen Madsdatter og sin Hustrus Broder Las Madtsen uden al Hjemmel og Minde har høstet, ranet og afført det efter Lovbuds Vidner og Vidnesbyrds Vidner, der have vidnet om denne Ransgering, hvilke Vidnesbyrd staa ved fuld Magt. J. R. 8, 98.

1. Juni (—). Miss. til Jørgen Urne om ved allerførste Lejlighed at fragte Skuder til 3660 Tdr. Korn, der fra Skanderborg og Aarhus Len skulle sendes til de Mauridsener i Hamborg. Kornet skal udskibes i Aarhus. Sj. T. 23, 203. K.

— Miss. til Christopher Urne og Sten Villomsen. Otte Marsvin til Dybek, Befalingsmand over Christianstads Len, har berettet, at han har Gældsbreve paa nogle Tusinde Dlr., der ere leverede ham paa hans Broderbørns¹ Vegne for fuld Indtægt, og ogsaa Gældsbreve paa nogle Tusinde Dlr. paa egne Vegne, hvilke Breve det tilkommer afdøde Jacob Becks Børn og Arvinger at betale. Da han er Værge baade for en Del af Jacob Becks Børn og for sine Broderbørn, skulle de paatage sig Værgemaalet for Jacob Becks Børn, indtil der er gaaet Dom mellem dem og Otte Marsvin, der foraarsages til at tage Dom om disse Gældsbreve. Sj. T. 23, 203. K. Orig.

— Miss. til Mogens Kaas og Thomis Noll. Otte Marsvin til Dybek har berettet, at han har Gældsbreve paa nogle Tusinde Dlr., der ere leverede ham paa hans Broderbørns Vegne for fuld Indtægt, og ogsaa Gældsbreve paa nogle Tusinde Dlr.

¹ Peder Marsvins Børn.

paa egne Vegne,¹ hvilke Breve det tilkommer afdøde Jacob Becks Børn og Arvinger at betale. Da der nu med det allerførste skal foretages en Forhandling mellem ham og hans Broderbørn og en Del af Jacob Becks Børn, som han er Værge for, skulle de med det allerførste beramme Tid og Sted, stævne begge Parter i Rette for sig, baade Jacob Becks Hustru¹, som Gælden ogsaa vedkommer, og Jokim Beck paa egne Vegne, og efter grundig Undersøgelse afsige Dom mellem dem. Det maa ske med det første, for at ikke Brevene, der ere paa det nærmeste 20 Aar gamle, efter Forordningen af den Grund skulle blive kasserede. De skulle give deres Forhandling og Dom beskrevet fra sig. De skulle lade en Kiste opbryde, som findes i Fru Lisebet Bildes, Sigvort Becks Enkes Værge i København og skal tilhøre Jacob Beck og hans Arvinger, hvori der menes at skulle findes nogle Breve, som kunne afværge denne Gæld, udtage disse Breve og hvilke andre Breve, som i andre Henseender kunne vedkomme Børnene, og siden indlægge en Reversal under deres Haand over de udtagne Breve i Kisten. Sj. T. 23, 203 b.

1. Juni (Koldinghus). Miss. til Otte Marsvin. Da Gudde Galde er død og Otte Marsvin efter Loven skal være Værge for dennes efterladte Børn, har Prinsen bevilget, at han maa forløves og begive sig derhen, medens Boet bliver registreret. Sk. T. 5, 207.

— Aab. Brev om, at Jesper Jæger i Haderslev for Livstid maa være fri for Skat og anden kongelig Tynge og for at svare Husleje af den Kongens Vaaning, som han bor i. J. R. 8, 112 b.

— Miss. til Christian Holck. Da Tygge Brahe til Tostrop, Befalingsmand paa Skivehus, har berettet, at Klaabor² Kirkegaard i Vrads Herred i Silkeborg Len for nogen Tid siden er blæst ned i Storm og Uvej, skal Christian Holck til Kirkegaardens Opbyggelse lade hugge 5 eller 6 Ege i de nærmest liggende Silkeborg Skove og siden lade dem føre til Stedet af Silkeborgs Tjenere. J. T. 8, 48 b.

— Miss. til Olluf Parsberg. Da Prinsen har bragt i Erfa-

¹ Helle Jørgensdatter Marsvin.

² Klovborg, Vrads H.

ring, at Kongens Mølle ved Dronningborg Slot er meget bygfældig og, medmindre den i Tide hjælpes, ikke vil kunne gøres i Stand uden stor Bekostning, skal han snarest lade den istandsætte, dog med den mindst mulige Bekostning, og føre denne til Udgift i Regnskabet. J. T. 8, 48 b.

1. Juni (Koldinghus). Miss. til Hr. Giert Rantzau. Hr. Hendrik Splette, Præst i Lindet Sogn i Haderslevhus Len, har berettet, at hans Præstegaard nylig er brændt. Giert Rantzau skal i den Anledning udvise ham noget Bygnings-tømmer i Lenet til Præstegaardens Genopbyggelse uden Betaling og lade ham faa Kronens Part af Korntienden af Lindet Sogn for sædvanlig aarlig Afgift til Haderslevhus Skriverstue, da Sognet i sig selv er ringe. J. T. 8, 49.

2. Juni (—). Oprejsningsbrev for Niels Jørgensen Saldemager, Simmen Lauridsen Smed, Peder Clausen Skomager, Anders Christensen Skrædder, Niels Christensen Kedelsmed, Anders Søfrensen, Eske Madtsen Skomager, Hendrik Smed, Lauridts Chrestensen Skomager, Peder Andersen Skomager, Lauridts Simensen Skomager og Gregers Skrædder, Borgere i Aalborg, der for nogen Tid siden af Landsdommeren i Nørrejyland ere blevne fældede for et Vidnesbyrd, som de have vidnet paa Aalborg Byting angaaende Hans Søfrensen, Borgemester i Aalborg, da Tolder sammesteds, at han skulde have haft fremmede Penge at bruge, til Skade for Borgerskabet i Aalborg, hvilken Landsdommersdom siden er kendt ved Magt af 4 Rigsraader. Da de nu have stillet Lensmanden paa Aalborghus paa Kongens Vegne tilfreds, har Prinsen bevilget Oprejsningen. J. R. 8, 101.

— Oprejsningsbrev for Niels Hansen i Botterup i Stiernholm Len, der for 28 Aar siden er kommen for Skade at slaa Jep Jørgensen Due i Ølstedt ihjel, der dog laa i langsommelig Tid, førend han døde, og for den Sag blev svoren fra sin Fred, men nu for nogen Tid siden ved nogle gode Mænd har andraget om at komme til sin Fred igen, hvilket Prinsen paa de gode Mænds Forbøn har bevilget, da Niels Hansen tidligere har forligt sig med dødes Slægt og Venner. J. R. 8, 113.

— Aab. Brev om, at Jørgen Munk, der er kommen i Løfte for Trude Bryske og har lidt Skade derved, men ikke kan komme til sin Betaling ved Indførsel eller paa andre Maader, maa lade sig indføre i Haarslef, Virslef og Skambye

Tiender, som Trude Bryske har fæstet, naar den, som nu allerede er blevet indført deri, er kommen til sin Betaling. J. R. 8, 102.

2. Juni (Koldinghus). Miss. til Borgemestre og Raad i Ribe. Jon Pedersen, Borger i Ribe, har berettet, at han er kommen i Trætte med en af sine Medborgere angaaende 2 Døre paa deres Huse ud til hans Gaardsrum, hvilke Døre Borgemestre og Raad have dømt dem til igen at tilmure, og at han og hans Modpart siden paa Raadstuen have forpligtet sig til at efterkomme denne Dom. Borgemestre og Raad skulle derfor give dem Tilhold om at efterkomme Dommen og Forpligtelsen. J. T. 8, 49.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. Da Niels Trolle til Trolholm har begæret Kronens Mølle, Skierbek Mølle, i Vredts Sogn og Herred i Hald Len til Mageskifte for noget af sit Gods i samme Len, skal han undersøge, om Møllen for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 8, 49 b.

— Miss. til Gunde Lange. Prinsen har bragt i Erfaring, at Kronens Part af Sindbere Sognetiende tidligere har været fæstet til Loge¹ Hovedgaard, indtil den nu paa Grund af den Indførsel, som er gjort i Loge, skal være bortfæstet udenfor Sognet. Naar Tienden bliver ledig eller Fru Kirsten Jul til Grundet, der nu har den i Fæste, vil afstaa den eller dør, skal han bortfæste den til Fru Dorete Jul, Jørgen Kaas's Enke, eller den af hendes Arvinger, som faar Loge Hovedgaard efter hende. J. T. 8, 50.

3. Juni (—). Aab. Brev, hvorved det, da Jacob Dreyer, Indbygger i København, som har faaet Tilladelse til fremfor nogen anden at maatte opkøbe Rav paa forskellige Steder i Riget, vil sende sin Tjener Peder Christensen Mør til adskillige Steder ved Søkanten i Jylland for at købe og samle Rav, befales alle uhindret at lade Peder Christensen passere og forbydes alle, der samle Rav, at afhænde det til andre end til ham, under tilbørlig Straf, men at sælge det til ham for en rimelig Findeløn. Det forbydes alle, baade indlændiske og ud-

¹ Laage, Nørvang H.

lændiske, efter denne Dag at befatte sig med at opkøbe det Rav, som er samlet eller herefter bliver samlet, eller udføre det af Riget. Det befales alle Kongens Fogder, Lensmænd, Borgemestre og andre at hjælpe Jacob Dreyer og hans Fuldmægtig Peder Christensen til Rette, saa ingen forulæmper eller hindrer disse i deres Handel, saafremt de ikke ville straffes og staa tilbørligt til Rette. Sj. R. 18, 102. K.

3. Juni (Koldinghus). Miss. til Alexander von Papenheim. Han har tidligere faaet Ordre til at tiltale Anders Tulesen, Borger i Holbæk, for hans Modvillighed, om han ikke derfor burde straffes i Kongens Jærn. Da han godvillig har indstillet sig, skal Alexander von Papenheim lade ham straffe 14 Dage i Taarnet paa Vand og Brød, aftinge med ham efter hans Formue og tage stræng Forpligtelse af ham paa, at han ikke mere vil gøre sig skyldig i saadan Modvillighed. Sj. T. 23, 204.

— Aab. Brev om, at Henrik Splidt, Slotsskriver paa Koldinghus, i Kong Frederik II's Tid¹ har faaet bevilget en Kronens Gaard i Seestedt, som var meget bygfældig og for største Delen var opbygget fra ny af af ham, at maatte nyde med al sin Tilliggelse, uden Afgift, Ægt, Arbejde eller anden Tyng, men med Forpligtelse til at holde den ved god Hævd og Bygning, saalænge han beholdt den. Prinsen bevilger nu, at Henrik Splidts Søn, unge Henrik Splidt, og dennes Hustru Ludimella Cocters efter gamle Henrik Splidts Død maa faa Gaarden i Seestedt og beholde den paa de samme Vilkaar som denne, saalænge de leve. Endvidere maa unge Henrik Splidt og hans Hustru efter gamle Henrik Splidts Død faa Kronens og Kirkens Parter af Tienden af Seestedt Sogn for rimeeligt Stedsmaal og sædvanlig Afgift, af Kronens Part 6 Ørt. Byg, 6 Ørt. Rug og 2 Ørt. Havre, af Kirkens Part 7 Ørt. Rug, 5 Ørt. Byg og 3 Ørt. Havre, at levere hver Fastelavn til Lensmanden paa Koldinghus. Ligeledes maa de beholde Kvægtienden af Sognet og Kirkeværgemaalet. Saafremt Tienden i Fremtiden skal bruges til Kongens Slotte eller Ladegaarde, forbeholder Kongen sig at tage den tilbage mod at tilbagebetale

¹ 22. Juli 1590.

unge Henrik Splidt og hans Hustru Stedsmaalet. Endvidere har Prinsen bevilget, at unge Henrik Splidt og hans Hustru efter gamle Henrik Splidt maa faa Vrandrup Mølle i Andst Herred med tilliggende Eng og Jord for rimeligt Stedsmaal og sædvanlig Afgift, saaledes som den staar indtegnet i Jordebogen til Koldinghus. J. R. 8, 102 b. K.

3. Juni (Koldinghus). Miss. til Gunde Lange. Da det tilkommer Bønderne i hans Len [Koldinghus] at betale 2400 Sletdr. 2 Sk. til Soldaternes og Baadsmændenes Underhold i Koldinghus Len, skal han give Kronens Bønder Tilhold om snarest at betale disse Penge, eftersom de ere lagte i Læg til at holde Soldater. J. T. 8, 50.

— Ligelydende Missiver til Hr. Albrit Skeel [Riberhus Len] om 1026¹/₂ Sletdr. 12 Sk., Jens Høg [Stjærholm Len] om 551¹/₂ Sletdr. og Lauridts Ebbesen [Skanderborg Len] om 3589 Sletdr. 20 Sk., alt at levere paa Koldinghus. Udt. i J. T. 8, 50 b.

— Miss. til Ifver Juel og Niels Krag. Da Jens Juel til Kieldgaard, Statholder i Norge og Befalingsmand paa Aggershus, har begæret Veyersø¹ Præstegaard med et Bol, der følger [Degnen] Hr. Thue som Løn, til Mageskifte for Vederlag i hans forrige Hovedgaard, Gammel Afbierig², eller i andet ham tilhørende Gods i Sognet, hvor det kan være Præsten og Degnen belejligst, skulle de med det første besigte Mageskiftegodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 8, 50 b.

— Miss. til Tygge Brahe. Da Jens Juel til Kieldgaard, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus, har begæret nogle Agre og Jorder, der høre til Sielde Præstegaard og ligge i hans Hovedgaards Mark ved Kieldgaard, til Mageskifte for ligesaa gode Agre og Jorder i Bymarken ved Præstegaarden, skal Tygge Brahe med det første besigte Mageskiftegodset, ligne og lægge det, saa Præsten paa ingen Maade kommer til kort, og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 8, 51 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen om aarlig at lade Jens Høg, Befalingsmand paa Stjærholm, faa saa meget Ved, som hans

¹ Vedersø, Hind H.

² Gammel Aabjærg, samme H.

Formænd aarlig have plejet at faa af Skanderborg Skove. J. T. 8, 51.

3. Juni (Koldinghus). Miss. til Gunde Lange [Koldinghus Len], Laurits Ebbesen [Skanderborg Len], Tønne Friis [Aalborghus Len], Laurids Lindenov [Aarhus Len] og Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len]. De have tidligere faaet Ordre til at sende Korn til Bremen. Det befales dem nu at levere det paa Elben til de Mauridtsener og paase, at der sendes saa meget Mel og Malt som muligt, vel forvaret i Tønder. J. T. 8, 51 b.

— Miss. til Jørgen Grubbe. Da han har forespurgt, hvorledes der skal forholdes med den Fragt, som er anvendt paa det Korn, der er sendt til Kongens Lejr, befales det ham at lade Bønderne betale den og fastsætte, hvor meget enhver for sin Part skal betale. I Henhold til hans Begæring og Erklæring har Prinsen ogsaa bevilget ham 200 Rdlr. in specie til Opbygning af Laden paa Vestervig Kloster og tilladt ham at lade skære Klittag til at bedække den med. J. T. 8, 52.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Prinsen, der har bragt i Erfaring, at Kirkens Part af Korntienden af Gaasmar Sogn i Aakier Len er ledig, har bevilget, at Eiler Gabriel til Krengerup, Kaptejn for de udskrevne Knægte i Skanderborg Len, for sin Bestillings Skyld og fordi han bor i samme Sogn maa faa Tienden i Fæste for sædvanlig Indfæstning. Laurits Ebbesen skal derfor fæste Tienden til ham fremfor til nogen anden for sædvanlig Afgift. J. T. 8, 52 b.

4. Juni (—). Miss. til Lensmændene¹ i Sjælland, Laaland, Falster og Skaane om straks at indkræve alle Restancer af Skat og andet saavel for dette som for det foregaaende Aar og senest inden 2 Maaneder sende dem til Rentemestrene i København, da det er Kongen meget magtpaaliggende. Sj. T. 23, 204 b. K.

— Miss. til Lensmændene² i Jylland og Fyen om straks at indkræve de Restancer af Skat og andet, som maatte restere i deres Len og underliggende Købstæder for dette og forrige Aar, og senest sidst i denne Maaned sende dem til

¹ De opregnes alle.

² De opregnes alle med deres Len.

Nyborg, hvor Kongens Rentemester vil møde og modtage dem af dem. De maa endelig rette sig herefter, da det er Kongen meget magtpaaliggende. J. T. 8, 52 b.

4. Juni (Koldinghus). Miss. til Bisperne: Dr. Hans Reisener i Sjællands Stift, Dr. Madts Jensen i Skaane Stift, Dr. Hans Mikkelsen i Fyens Stift, Dr. Iver Ifversen i Ribe Stift, Dr. Hans Vandel i Viborg Stift, M. Christen Hansen i Vendelbo Stift og M. Jens Giødsen i Aarhus Stift. De skulle straks indkræve dette Aars Skat af de gejstlige og senest sidst i denne Maaned sende Skatten til Nyborg, hvor Kongens Rentemester skal møde for at modtage den. De skulle endelig rette sig herefter, da det er Kongen meget magtpaaliggende. Sj. T. 23, 205 b. Orig. (til Dr. Iver Iversen Hemmet) i Landsark. i Viborg.

— Ligelydende Miss. til Kapitlerne i Roskilde, Lund, Ribe, Aarhus og Viborg angaaende Skatten af Kapitlerne. Sj. T. 23, 205. K.

— Miss. til Christopher Urne. Da alle Kongens Lensmænd i Jylland og Fyen og alle Bisper og Kapitler have faaet Ordre til at sende Skatterestancerne til Nyborg senest sidst i denne Maaned, skal han til den Tid begive sig til Nyborg for at modtage Restancerne. Sj. T. 23, 204 b. K.

— Oprejsningsbrev for Pouel Nielsen i Baaring i Vendts Herred, Tjener til Hindsgafvel Len, der har sigtet en af sine Bymænd, ved Navn Laurits Hansen, for at have haft Omgængelse med sit Øg eller Hoppe, men ikke har kunnet bevise det og derfor er dømt til at være en Løgner. Han har nu aftenget Sagen hos Lensmanden paa Hindsgafvel paa Kongens Vegne. F. R. 3, 383 b.

— Aab. Brev om, at Knud Andersen i Vendegaard, Birkefoged over Skanderborg Birk, ligesom sin Formand og de andre Birkefogder i Lenet maa nyde sin Gaard kvit og frit, saalænge han forestaar Birkefogedbestillingen og indtil Kongen giver anden Ordre. J. R. 8, 113 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Prinsen paa Begæring af Hr. Niels Jacobsen Rebech, der for nogen Tid siden er kommet fra sit Præstekald i Flensborghus Len, fordi han i sit Enkemandssæde har besøvet et Kvindfok, bevilger, at denne igen maa

komme til Præstekald og Kirketjeneste, hvor i Rigerne eller Fyrstendømmet han lovlig kan blive kaldet. J. R. 8, 113 b.

4. Juni (Koldinghus). Miss. til Jens Høg om i alle Maaeder at efterkomme den Besked, som Oluf Parsberg, Befalingsmand paa Dronningborg, har faaet angaaende Lau Christensen, og udføre hans Sag med Retten, saa vidt det er ham muligt. J. T. 8, 53 b.

— Miss. til Lauridts Ebbesen om at paase, at Salpetersyderen i Skanderborg Len ikke driver sit Fæmøn i Bøndernes Eng og Korn, til Skade for disse, saaledes som han nærmere kan erfare af den medfølgende Supplikation. Endvidere skal han undersøge, om Bønderne forhugge Kongens Skove, saaledes som Salpetersyderens Supplikation, der ogsaa sendes ham, formelder. Prinsen bevilger, at Cøllersgaards Huse, der efter hans Angivende ere næsten forfaldne og daglig forfalde mere, maa afbrydes og gives til de Bønder, som det er brændt for, om hvilke Bønder han tidligere har faaet Missive. Prinsen vil ogsaa efter hans Begæring, at der maa købes Tønder til det Mel, som skal sendes. J. T. 8, 53 b.

5. Juni (—). Miss. til Jost Høg om at indtage Vil Ottesen, Søn af en Præst, Hr. Otte, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig, og forholde sig med ham som med andre Skolebørn. Udt. i Sj. T. 23, 205.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne og Verner Parsberg. Da der er Trætte mellem Jørgen Grubbe til Tustrup, Befalingsmand i Vestervig Kloster, og Falk Gjøe til Braadskouf angaaende noget Købe- og Gavegods, som Fru Dorette Krabbes Børn og Børnebørn og andre paa deres Vegne have faaet af hende, skulle de indstævne Parterne til at møde for sig 8 Uger efter at dette Brev er leveret dem og i Overensstemmelse med de erhvervede Kongens og Rigens Raads Domme og Befalinger bringe Trætten til Afslutning. Selv om nogen af Parterne udebliver og ikke enten selv møder eller sender Fuldmægtige, skulle de have Fuldmagt til at skille dem ad ved en endelig Dom. J. T. 8, 54 b.

— Miss. til Claus Daa og nogle flere. Da Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmand paa Hald Slot, og Verner Parsberg til Lynnerupgaard have faaet Ordre til at tilendebringe Trætten mellem Jørgen Grubbe til Taastrup, Befalingsmand

i Vestervig Kloster, og Falk Lykke til Braadskouf angaaende det Købe- og Gavegods, som afdøde Fru Daarete Krabbes Børn og Børnebørn have faaet af hende, skulle de, naar de indstævnes af Knud Gyldenstjerne og Verner Parsberg, enten selv give Møde paa Hans Lykkes Børns Vegne, som de ere Værger for, eller sende deres Fuldmægtige, og fremlægge alle de Adkomster, som de paa Børnenes Vegne maatte have paa dette Gods, for at man en Gang for alle kan komme til Ende med den Sag. Sj. T. 23, 205 b.

5. Juni (Koldinghus). Miss. til Knud Gyldenstjerne. Da der endnu mangler meget paa Løffel Bro, befales det ham at lade gøre endnu et Stykke Bro og lade Herredsmændene fylde mellem Broerne, saa den rejsende Mand Sommer og Vinter uden Besvær kan komme frem der. J. T. 8, 54.

— Miss. til Oluf Parsberg. Da afdøde Eske Brocks Arvinger have udvirket Missive til ham om at modtage det Korn, som var sendt fra Lenet [Dronningborg] til København, men kom tilbage igen og var blevet varmt i Skibene, lade det male og bage i Brød og sende dette til København, befales det ham at rette sig herefter, lade saa meget af Kornet, som kan være tjenligt dertil, bage i Brød til Kongens Behov og gøre sig al mulig Flid for at sælge Resten til Fordel for Kongen. J. T. 8, 55.

— Miss. til Niels Friis til Knudstrup¹. Da Hr. Christian Friis til Kragerup, Kansler, som Værge for Jomfru Mette Friis har forhandlet med ham om paa hans Vegne at holde den Rostjeneste, som Jomfru Mette Friis er takseret til at holde af sit Jordegods, bevilger Prinsen, at han maa holde denne Rostjeneste under den Fane, hvorunder han rider med sine egne Heste. J. T. 8, 55.

— Miss. til Oluf Parsberg, Ritmester. Da Kansler Hr. Christian Friis har handlet med sin Broder Niels Friis til Kestrup¹ om, at denne skal holde den Rostjeneste, som Jomfru Mette Friis er takseret til at holde af sit Jordegods, har Prinsen bevilget, at han maa holde Rostjenesten under Oluf

¹ Krastrup, Slet Herred.

Parsbergs Kompagni, hvorunder han rider med sine egne Heste. J. T. 8, 55 b.

5. Juni (Koldinghus). Miss. til Eske Brocks Arvinger. Saaledes som de nærmere kunne se af medfølgende Supplikation, have nogle Borgere i Landskrone klaget over, at afdøde Eske Brock for nogen Tid siden har frataget dem noget Slagtefæ i Randers. De skulle igen lade disse Borgere faa Kvæget eller Betaling derfor, saafremt det ikke allerede er ført til Indtægt for Kongen. J. T. 8, 55 b.

— Aab. Brev, hvorved Prinsen bevilger, at saafremt Jacob Vogensen, Byfoged i Aalborg, dør før sin nuværende Hustru, maa hun fremdeles beholde de Tiender, som han nu har i Fæste, dog skal hun paany fæste dem og svare sædvanlig Afgift af dem. J. R. 8, 103 b. K.

6. Juni (—). Miss. til Tønne Friis. Som han af hosfølgende Tilladelsesbrev nærmere kan se, har Prinsen bevilget, at Jacob Vognsens Hustru maa faa de Tiender i Fæste, som Jacob Vognsen har haft, saafremt hun overlever ham. Da Jacob Vognsen nu er død og Præsten i Saltum og Houere¹ Sogne har berettet, at hans Formænd have haft Tienden af disse Sogne, og da hans Lejlighed ogsaa er saa ringe, at han ikke kan underholde sig uden disse Tiender, skal Tønne Friis beholde Benaadningsbrevet for Enken hos sig, indtil han har undersøgt begge Sognes Lejlighed og erklæret sig om dem, om de ere saa ringe, at Sognepræsten ikke kan ernære sig uden disse Tiender. J. T. 8, 56 b.

— Miss. til Anders Olufsen, Tolder i København. Ifver og Hans Dyre til Boller have berettet, at der tilkommer dem noget, som staar i Arrest hos ham; Ifver Dyre saaledes 6 Søsterloder efter afdøde Christopher Stygge, hvilke Lodder tilkomme hans Moder og Søkende efter Christopher Stygge, medens Envold Stygges Arvepart i samme Beholdning skal være 2 Søsterlodder; Hans Dyre det, der skal udlægges ham paa Hans Markdanners Vegne, saaledes som Anders Olufsen nærmere kan se af deres hosfølgende Begæring. Det befales ham at lade enhver af dem faa den Part, der kan tilkomme dem. Sj. T. 23, 205 b.

¹ Hune, Hvetbo H.

6. Juni (Koldinghus). Konfirmation paa et Mageskifte, som Laurits Lindenov til Orregaard, Befalingsmand paa Aarhusgaard, har gjort med Almindeligt Hospital i Odense. F. R. 3, 384.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus. Det har indberettet, at Lektorens Hus i Aarhus har staaet øde i nogle Aar og at et andet Hus, der tilhører Domkirken, er ganske bygfældigt og derfor til Tinge er vurderet til 60 Sletdlr., saa der maa anvendes meget derpaa, hvis Kirken skal lade det reparere, hvorfor Kapitlet anmoder om Tilladelse til at sælge Husene. Prinsen bevilger, at de 2 Huse maa sælges til de højstbydende, at Pengene derfor maa sættes paa Rente og at Rektoren herefter maa nyde Renten af de Penge, som hans Residens sælges for, og Kapitalen blive staaende paa Rente til Bedste for ham og hans Efterfølgere, og at Kirken maa have Renten af de Penge, som det andet Hus sælges for, saafremt de ikke til større Fordel for Rektor og Kirken igen kunne opbygges. J. T. 8, 56. Orig. (dat. 5. Juni) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel og Laurits Lindenov. Borge-mestre og Raad i Aarhus have berettet, at Byens Havn og Bolværk for nogen Tid siden ere blevne meget bygfældige i stort Uvejr, og at Havnen kun har en ringe Indkomst, hvoraf den nu ikke kan hjælpes, hvorfor de have anmodet Prinsen om at fastsætte, hvad enhver Skipper, baade fremmede og de i Byen boende, paa hver Rejse skal udgive af hver Læst, hans Skib eller Skude er drægtig, enten den er ladet eller ikke. Prinsen fastsætter herved, at enhver fremmed Skipper skal give 2 Sk. dansk af hver Læst og hver i Byen boende Skipper 1 Sk. dansk, hvilke Penge skulle anvendes til Havnens Opbyggelse, dog skal denne Afgift efter deres Begæring kun svares i 6 Aar. De skulle undersøge Sagen og erklære sig, om denne Agift ikke forekommer dem at være nok dertil. J. T. 8, 57.

7. Juni (—). Miss. til Johan Friis. Da Peder Knudt-sen i Sposberig paa Langeland har ansøgt om at maatte holde aaben Kro og Værtshus i Sposberig ved Færge-stedet, hvori vejfarende Folk kunde faa Losement og Fordring-skab, har Prinsen bevilget det, dog skal Johan Friis paase, at ingen forurettes derved, men at alt gaar ret til. F. T. 3, 911.

7. Juni (Koldinghus). Forleningsbrev for Hr. Peder Laugesen Libstrup, der er kaldet til Sognepræst paa Sønderhoe, paa Kronens Part af Korntienden af Tierreborrig Sogn til sin Underholdning, uden Afgift, da Sønderhoe er en Udø, hvorpaa der er meget Sand, som fordriver og fordærver Kornsæden der paa Landet, saa Folkene maa købe deres Korn, i hvilken Anledning Kongen ogsaa har bevilget den foregaaende Præst Tierreborrig Sognetiende til hans Underholdning. J. R. 8, 103 b. K.

— Miss. til Tønne Friis. Da Prinsen paa Grund af nogles Intercession og Forbøn har eftergivet den Forseelse, som Anders Jensen, Guldsmed, paany har begaaet, skal Tønne Friis aftinge Sagen med Anders Jensen efter hans Formue. J. T. 8, 57 b.

— Miss. til Hr. Albrit Skeel. Da Claus von Buchwaldt paa Herredagen er bleven fradømt 7000 Rdlr. paa Grund af ubillig Rente, skal Hr. Albrit Skeel lade ham tiltale for Halvdelen, 3500 Rdlr., der er tilfalden Kongen, og indkræve disse Penge. J. T. 8, 57 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Haderslev. Da det er berettet Prinsen, at Skibskaptejn Magnus Alexander forrige Vinter har ladet 2 Heste staa hos en Mand, ved Navn Jens Madtsen, og lovet at ville lade dem afhente, hvilket dog endnu ikke er sket, skulle de, saafremt Magnus Alexander ikke inden 6 Uger efter dette Brevs Datum udløser sine Heste, sælge dem og lade Jens Madtsen faa Betaling for Hestenes Fortæring og ligesaa for den Karls, som har passet dem. J. T. 8, 57 b.

9. Juni (Wolfenbüttel). Miss. fra Kongen til Axel Arenfeldt. Kongen har bevilget, at de Mønsterskrivere, som nu ere aftakkede, ved deres Aftakning maa faa 1 Maanedes Sold mere, end der kan tilkomme dem, hvilket han skal føre til Regnskab. Sj. T. 23, 206. K.

— Miss. fra Kongen til Jens Munk om at lade Ejerne af de 5 Tdr. Smør, som han for nogen Tid siden har taget paa Weseren, faa deres Smør tilbage, da han ikke har nogen Befaling til at arrestere Varer, som føres til Bremen, og Kongen heller ikke vil, at han skal hindre de Bremers Handel og Trafik med Korn op og ned ad Weseren. Sj. T. 23, 206. K.

10. Juni (Koldinghus). Miss. til Jørgen Ulfeldt om uden Forsømmelse med dette Bud at avisere Prinsen om, hvad Ordinans han har faaet af Kongen om, hvorledes han skal forholde sig med Skibene, for at Prinsen kan vide at gøre Anordning derefter. Sj. T. 23, 206 b.

— Miss. til Christopher Urne. Saasnart han paa Rentekammeret har 10,000 Dlr., skal han hver Gang straks sende dem til Kongen, medmindre han sikkert kan formode straks at faa flere ind, da han saa skal sende dem paa én Gang. Sj. T. 23, 206 b. K.

— Miss. til Tolderne i Sundet. De skulle straks sende de Penge, de have eller senere faa, til Kongen. Hvis der forefalder noget, som paa Kongens Vegne skal betaales, skulle de først avisere Prinsen derom. Hvis Flaaden kommer gennem Sundet, skulle de straks meddele ham det. Sj. T. 23, 206 b. K.

— Miss. til Peder Galt til Tisselholt og Hendrik Hvitfeldt til Lilløe. Fru Lissebet Bilde til Førsløf, Sigvordt Becks Enke, har berettet, at de sammen med flere gode Mænd have indført Steen Bilde til Billisholm og Boldevin Blanckfort, Borger i København, i Claus Bildes paa Vandaasgaard staaende Løsøre, og at der endnu er Strid om Indførslen i dette Løsøre. Hun har siden med Claus Bildes Bevilling tilforhandlet sig Vandaasgaard af Kreditorerne, men kan for dette Løsøres Skyld ikke komme ind paa Gaarden eller faa Gaarden gjort ryddelig eller nyttig, førend hun kan blive Løsøret kvit. Hun har derfor anmodet om en Befaling til dem om sammen med dem, som de have indført i Løsøret, at flytte dette fra Vandaasgaard. Der gives dem hermed Fuldmagt til sammen med de indførte at begive sig til Vandaas og flytte Løsøret derfra til en ærlig Borgers Hus i Christianstad, medmindre de deri indførte ville tage det til sig. Sk. T. 5, 207 b.

— Miss. til Falk Lykke. Nogle Borgere i Helsingborg have paa det gullandske Kompagnis Vegne berettet, at de have store Restancer udestaaende paa Gulland, hvoraf de intet kunne faa ind, og have i den Anledning begæret, at Borgerne i Visby, der tidligere have været i Kompagni med dem og nu ene have Kompagniet, maa overtage alt Kompagniets Tilgodehavende samt Gods, Huse, Gaarde og Boder og

siden betale dem derfor til bestemte Tider, eftersom alt har kostet Kompagniet. Han skal forhandle dem imellem, saaledes at Borgerne i Visby betale de andre, da de alene have overtaget Kompagniet, eller ogsaa skulle de tillade Borgerne i Helsingborg at handle paa Landet med de andre fremmede, indtil de kunne faa deres Tilgodehavende indkrævet. Sk. T. 5, 208.

10. Juni (Koldinghus). Miss. til Jacob Ulfeldt om igen straks at forføje sig hid. F. T. 3, 912. Orig.

— Livsbrev for Oluf Parsberg til Jernet, Befalingsmand paa Dronningborg Slot, paa Kirkens Part af Korntienden af Røeding Sogn i Nørbling Herred, hvoraf der aarlig skal svares 6 Tdr. Rug og 5 Tdr. Byg, Kirkens Part af Korntienden af Løfvel Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 16 Boskpr. Rug og 8 Boskpr. Byg, og Kirkens Part af Korntienden af Pienstrup¹ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Tdr. Rug og 2 Tdr. Byg, hvilke 3 Tiender Knud Gyldenstjerne til Tim, Befalingsmand paa Hald Slot, har fæstet til Fru Dorrette Munk, Christoffer Parsberg til Sødals Enke, paa Livstid, at tiltræde efter Moderens, Fru Dorrette Munks Død, medmindre Kongen bliver til Sinds selv at ville bruge dem til sine Lade-gaarde, i hvilket Tilfælde den udgivne Indfæstning skal betales tilbage. Han skal svare en rimelig Indfæstning og sædvanlig Afgift. J. R. 8, 114. K.

— Miss. til Tønne Friis. Af hosføjede Supplikation kan han se, hvad Borgemestre og Raad i Aalborg paa Menighedens Vegne have suppliceret. Da Jacob Vognsen, der alene har haft Kongens Bevilling paa Vinkældereren, nu er død, bevilger Prinsen, at det herefter maa staa enhver frit for at holde baade fransk Vin og rhinsk Brændevin, saavidt Byens Privilegier tillade det, saa herefter den ene ikke mere end den anden skal have nogen særdeles Frihed derpaa. J. T. 8, 58. Jvfr. 16. Juni.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel, Tygge Brahe og Frands Lykke. De have tidligere² udvirket Missive til Oluf Parsberg til Jernit, Embedsmand paa Dronningborg Slot, om, at han igen skal modtage det Korn, som er sendt fra Dronningborg

¹ Pederstrup, Nørlyng H.

² 26. Maj 1626.

Len til København, men er kommet tilbage igen og er blevet varmt i Skibene, lade det male i Gryn eller Mel og lade bage Brød deraf. Da Oluf Parsberg har erklæret, at han ikke kan modtage Kornet og lade det male i Gryn eller Mel, fordi Slottets Mølle staar aldeles øde, har Prinsen fritaget ham for at modtage Kornet og befaler dem selv at lade Kornet sælge saa dyrt som muligt til Fordel for Kongen og lade Pengene føre til Indtægt for Kongen. J. T. 8, 58 b.

10. Juni (Koldinghus). Miss. til Hr. Albrit Skeel om at give Kaptejnen i sit Len [Riberhus] Tilhold om at sende 20 af sine bedste Knægte til Kolding saa snart som muligt. J. T. 8, 59.

— Ligelydende Miss. til Gunde Lange [Koldinghus Len] og Laurits Ebbesen [Skanderborg Len]. Udt. i J. T. 8, 59.

11. Juni (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jørgen Mund til Sieritslefgaard paa Kirkens Part af Korntienden af Nebbel og Siønde Sogne, hvoraf der aarlig skal svares 7 Ørt. Rug, 7 Ørt. Byg, 6 Ørt. Havre og $\frac{1}{2}$ Td. Rug mere end hidtil til Nebbel Kirke og 6 Ørt. Rug, 5 Ørt. Byg, 5 Ørt. Havre og $\frac{1}{2}$ Td. Rug mere end hidtil til Siønde Kirke. Udt. i Tb. S. 117.

12. Juni (—). Miss. til Claus Daa [Dragsholm] om at lade Isak Pedersen forvare i det Kammer, hvori Friherren¹ sad. Sj. T. 23, 207.

— Miss. til Jacob Ulfeldt, Landsdommer. Hr. Niels Mikkelson, Sognepræst til Aarslef og Tiilst Sogne, har berettet, at Jacob Ulfeldts Fuldmægtig, Søfren Frost i Aarhus, har forment ham Landgilden og Tienden af Annekspræstegaarden i Tiilst i Modstrid med en efter Kongens Missive erhvervet Kapitelsdom, der siger, at Præsten skal nyde al Landgilden og Tienden af Anneksgaarden mod at give den Kannik, som er forlenet med det Præbende, hvorunder Kirkerne ligge, 2 Pd. Rug og 2 Pd. Byg. Det befales Jacob Ulfeldt at give sin Fuldmægtig Ordre til at rette sig efter denne Dom. Hvis han har noget at klage over Dommen, maa han indstævne den for dens tilbørlige Dommer. Sj. T. 23, 207. K.

¹ Sivert Reinschatt.

12. Juni (Koldinghus). Miss. til Kapitlet i Aarhus. Da det endnu ikke har efterkommet den tidligere Ordre til at dømme mellem M. Morten Madsen og Lisebet M. Christen Foss's, befales det nu Kapitlet uden videre Dilation at efterkomme Prinsens tidligere Ordre og skille Parterne ad ved en endelig Dom. J. T. 8, 59. Orig. i Landsark. i Viborg.

13. Juni (—). Miss. til Jørgen Urne. For kort Tid siden har han faaet Missive om at forordne 4 upartiske Mænd i Helsingør til at være over Regnskabet mellem Peder Sandersen i Malmø og Bartholomeus Haagensen, forhen Proviantskriver, angaaende et Formynderskab, som Peder Sandersen skal have haft at forestaa. Da Peder Sandersen bor i Malmø og nævnte Formynderskab med Kongens Tilladelse er annammet i Malmø, fordi der i Helsingør ingen nærmere Slægt var, saa det ikke med Billighed kan drages fra sit Værneting, skal Jørgen Urne, saafremt Bartholomeus Haagensen gør Anfordring hos ham om Efterkommelse af Prinsens tidligere Befaling, meddele ham, at hvis han har nogen Tiltale til Peder Sandersen for dette Formynderskab, maa han tiltale denne paa hans Værneting i Malmø, hvor han bor. Sj. T. 23, 207.

— Miss. til Christopher Urne om at godtgøre Gunde Lange, Embedsmand paa Koldinghus, den Budløn, han har udgivet paa Prinsens Vegne, i hans Regnskab. Sj. T. 23, 207 b.

— Miss. til Corfits Rud og Claus Brockenhuus. De skulle snarest, i Odense eller hvor det synes dem belejligst, stævne alle Fru Anne Bildes, Eyller Brockenhuus til Nakkebølles, Kreditorer for sig, saa mange, som maatte være indførte i Nakkebølle for Gæld, tage enhvers Indførsler og Registre over den Oppebørsel, han derefter Aar efter Aar har oppebaaret, for sig, for at Jørgen Brockenhuus og andre, der ogsaa ere indførte i Nakkebølle Gods, kunne vide, naar de kunne komme til at tiltræde Nakkebølle Gods, saa vidt de ere indførte deri, og engang komme til deres Betaling, og for at de, der have oppebaaret for meget, kunne lægge det fra sig til dem, der intet have faaet. De skulle give alt beskrevet fra sig efter lovlig Likvidering. F. T. 3, 912.

— Miss. til Jørgen Brockenhuus. Prinsen har bragt i Erfaring, at Bønderne i Bog og Vendts Herreder begaa stor Uskikkelighed, idet de straks, naar nogen er død, løbe til

Kirken og ringe med Klokkerne, aldeles uden at spørge Præsten eller Kirkeværgerne, hvilket medfører, at Klokkerne fordærvet. Han skal lade denne uordentlige Ringen afskaffe og lade dem tiltale og straffe, der herefter gøre sig skyldige heri. F. T. 3, 913.

13. Juni (Koldinghus). Miss. til Corfits Rud til Sandholt og Jørgen Brahe til Knudstrup, Embedsmand paa Hagenskouf Slot. Der er paa Herredagen afsagt Dom mellem Frederik Munk til Harritskierd og nogle af hans Kreditorer, nemlig Erik Juel til Hundsbek, Landsdommer i Nørrejylland, paa Lubbert Viduch i Tønders Vegne og Mads Hansen og Morten Madsen, Borgere i Ribe, og Baltser Brabander, Apotheker i Kolding, paa egne Vegne angaaende noget af hans Ejendom, som de ere indførte i. Da Sagen er henfunden til gode Mænds Likvidation og Parterne have valgt og betroet dem dertil, gives der dem her ved Ordre og Fuldmagt til at indstævne Parterne for sig paa bestemt Tid og Sted og da selv personlig, men ikke ved andre, likvidere dem imellem efter Herredagsdommen og afgøre deres Stridigheder. F. T. 3, 913.

— Miss. til Hans Pogwisch. Jørgen Møller i Aufle¹ Mølle har berettet, at Mølledæmningen er aldeles fordærvet, fordi Bønderne ikke have villet hjælpe til med at holde den ved Magt, da de give Arbejdspenge. Han skal lade opkræve Mænd til at besigte Dæmningen og siden indsende Erklæring derom til Kancelliet. Da Bønderne i Vendts Herred have klaget over, at de besværes for meget med Arbejde, fordi de andre Bønder i Lenet give Arbejdspenge, skal han foreholde Bønderne i Lenet, om de, som det nu er sket i andre Len i Fyen, alle ville indgaa paa at gøre Arbejde og alle udrede de Arbejdspenge, som de ere takserede for, hvorom han siden skal indsende Erklæring til Kancelliet. F. T. 3, 914.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Eyller Gabriel, Kaptejn over det Kompagni Knægte i Skanderborg og Aakier Len, paa Kirkens Part af Korntienden af Gaasmer Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 7 Ørt. Rug, 12 Ørt. Byg og 10 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 117.

¹ Avlby Mølle, Vends H.

13. Juni¹ (Koldinghus). Aab. Brev, hvorved Prinsen i Anledning af, at Falk Gjøe til Brodskouf har berettet, at der ved Ridemænd er sket adskillige Indførsler for Fru Sophie Brahe, Peder Munk til Sæbygaards Enke, Palle Rodsten til Lundtsgaard og Gunde Rostrup i afdøde Fru Anne Krabbe til Baggisvogns efterladte Gods, efter hvem han er Medarving og interesseret i Gæld, befaler de Ridemænd, der have gjort disse Indførsler, at meddele Falk Gjøe rigtige Kopier af deres Indførsler. Orig. J. R. 8, 127.

— Livsbrev for Gregers Ottesen, Tolder i Kolding, paa Kronens Part af Korntienden af Hiarup Sogn, som han tidligere har fæstet for en aarlig Afgift af 5 Pd. Korn, og paa Kvægtienden af samme Sogn, alt uden Afgift. J. R. 8, 114 b. K.

— Miss. til Gunde Lange. Da Anders Rasmussen, Løjtnant i Koldinghus Len, har berettet, at den Gaard, der er udlagt til ham for hans Bestilling, ikke er saa god, at han kan underholde sig af den, hvorfor han har begæret at maatte faa en anden Gaard, som han kan have sit Ophold af, bevilger Prinsen, at naar der bliver en bedre Gaard ledig i Lenet eller Anders Rasmussen selv kan faa en Bonde til godvillig at overlade ham sin Gaard, maa han faa den for sin Bestilling, dog skal Gunde Lange paase, at ingen Bonde ved Hjælp af dette Missive mod sin Vilje fortrænges fra sin Gaard af Anders Rasmussen. J. T. 8, 59 b og 64 b². K.

— Miss. til Olluf Parsberg. Da Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmand paa Hald Slot, har begæret 5 Gaarde, kaldede Knudstrup, i Grentsløf Sogn i Hofvelbierig Herred i Dronningborg Len og 4 Gaarde i Galten Herred, de 2 i Lafverbierg By og Sogn og de 2 i Løstrup Sogn, til Mageskifte, skal Oluf Parsberg erklære sig, om disse Gaarde for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kunne mistes fra Lenet, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. J. T. 8, 59 b.

— Miss. til Laurits Lindenov. Som han kan erfare af

¹ I J. R. er Brevet fejlagtigt dateret: 17. Juni.

² Paa dette Sted nævnes, at Anders Rasmussen har begæret Jens Pedersens Gaard eller en anden Gaard.

hosføjede Supplikation, have Hr. Thommis Nielsen, Sognepræst i Tulstrup Sogn, og Sognemændene berettet, at Tulstrup Kirke er meget og saa godt som ganske bygfældig og forfalden, og begæret, at de omliggende Kirker maa komme den til Hjælp med noget til dens Reparation, da dens egen Indkomst skal være meget ringe. Laurits Lindenov skal undersøge Kirkens Bygfældighed og ved hvilke Midler den bedst igen kan istandsættes og erklære sig i Kancelliet derom. J. T. 8, 60.

13. Juni (Koldinghus). Miss. til Jens Høg og Axel Urne. De skulle engang, før de 4 Kommissærer den 10. Juli inddrage paa Vorgaard og Bagisvogn, i Forening med afdøde Fru Ane Krabbes Arvinger eller deres Fuldmægtige registrere alt Fru Ane Krabbes efterladte Løsøre, rørligt og urørligt, som findes under Forsegling og uden Forsegling, og give alt beskrevet fra sig. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den anden have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og udføre Befalingen. J. T. 8, 60 b.

14. Juni (—). Miss. til Kapitlet i Roskilde. Kapitlet har tidligere faaet Ordre til at dømme i nogle Sager, som Melchior Borchgreving i Roskilde havde haft i Rette for det, men som det ikke havde villet dømme i, saaledes som det nærmere kan ses af hans Supplikation, der sendtes det med Prinsens forrige Missive. Da han fremdeles beklager sig over, at Kapitlet ikke har efterkommet Prinsens Missive, paabyder det Kapitlet uden videre Dilation at efterkomme Prinsens Missive og dømme endeligt i de Sager, han har proponeret. Sj. T. 23, 208.

— Miss. til Jacob Mikkelsen. Det er berettet Prinsen, at et Stykke Kirkejord, der ligger til hans Provsti i Aarhus, i langsommelig Tid har været bortfæstet til et Kronens Bol i Skiolle¹, men nu af ham er bortfæstet til en af hans egne Kanniketjenere. Da Prinsen mener, at det er til Fortrængsel for Kronens Tjener, og at Bolet vil blive øde derved, skal Jacob Mikkelsen, som hidtil, bortfæste Jorden til Kronens Bol for en rimelig Indfæstning, saaledes som hans egen Tjener har villet give, da Prinsen ikke vil tillade, at der bortfæstes noget fra Kronens Tjenere, som de have haft i Fæste i

lang Tid, hvorefter han kan have at forholde sig. Sj. T. 23, 208. K.

14. Juni (Koldinghus). Kgl. Konfirmation for Claus Brockenhuus til Torpegaard paa et Skødebrev paa noget Gods, som Corfits Mormand har solgt til ham. F. R. 3, 384 b.

— Aab. Brev om, at Hans Fogd, Borger i Faaborg, der har faaet Tilladelse til at holde en Hestemølle i Faaborg, og hans Efterkommere, saalænge det bevilges dem at nyde denne Hestemølle, aarlig skulle svare 3¹/₂ Ørt. Mel til den, som bor i Vandmøllen, da hans Formænd altid have svaret denne Afgift til den, der boede i Vandmøllen, til Hjælp til dennes Landgilde, for at Hestemøllen kunde blive ved Magt. F. R. 3, 385.

— Miss. til Marqvord Bilde. Da Christopher Gersdorff til Sæbyegaard og Jomfru Margrete Bilde have berettet, at hans Søster Fru Anne Bilde skylder dem en Sum Penge, befales det ham at betale dem de 300 Speciedlr., som han efter sit Brev aarlig skal betale sin Søster, indtil de have faaet Betaling for de 1020 Speciedlr. 2 Ort, hvorfor de efter hendes egen Forskrivning og Kongens Forordning ere indførte hos hende af Christen Normand til Ølstedgaard og Jørgen Hertvigsen paa Løusmose. F. T. 3, 915.

— Miss. til Jørgen Brahe. Som han af hosfølgende Supplikation nærmere kan se, har Jens Lauritsen i Stubstrup¹ klaget over, at den Gaard, han bor i, er sat for højt i Skyld, idet han giver mere i Landgilde end sin Nabo, der dog har mere Ejendom til sin Gaard, end han har til sin. Prinsen har bevilget 'et Afslag paa 1 Ørt. Byg, hvilket Jørgen Brahe skal føre til Regnskab. F. T. 3, 916.

— Aab. Brev om, at Baldtser Brabant, Apotheker i Kolding, der af Kongen den 17. Okt. 1622 har faaet Brev paa at maatte holde et offentligt Apothek i Kolding, men nu efter sin Angivelse af nogle besværes med nye hidtil uanmodede Besværinger, indtil videre ikke maa besværes med saadanne

¹ Stubberup, Baag H.

nye Paalæg, udover hvad Kongens Brev formelder. J. R. 8, 104. K.

14. Juni (Koldinghus). Mageskifte mellem Manderup Due til Halkier og Kronen. J. R. 8, 104 b. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev om, at Niels Jacobsen, Herredsfoged i Mielsom Herred, i den Tid, han har været og fremdeles er Herredsfoged, og indtil anden Ordre maa nyde sin Gaard kvit og frit ligesom sin Formand og andre Herredsfogder i Lenet. J. R. 8, 115. K.

— Miss. til Key von Ahlefeldt. Paa hans egen Intercession bevilger Prinsen, at han maa indsætte Nis Petersen til Byfoged i Flensborg i den afdøde Byfogeds Sted, hvis han anser ham for dygtig dertil. J. T. 8, 60 b.

— Miss. til Johan Anrep og Chrestoffer Friis om at være til Stede, naar Peder Bilde lader optage og udtage et forseglet Brevskrin og en Kistebænk, som Palle Rodsteen til Lundsgaards Ridemænd, Hans Dyre til Boller og Knudt Rodsteen til Lyngsholm, have forseglet og ladet hensætte i Jungit Kirke i Salling. De skulle advare de interesserede Parter derom, undersøge, om der er udtaget Breve, Blanketter og andet eller ej, for at Peder Bilde rigtig kan erfare, om der er sket ham for kort deri, lave en rigtig Reversal over alle Gældsbreve, Skadesløsbreve, Blanketter, Kvittanser, Haandskrifter eller andre Breve og Dokumenter og underskrive den med deres egne Hænder, saa Peder Bilde kan have den at rette sig efter. J. T. 8, 61.

— Miss. til Frederik Munk og Johan Brockenhuus. Jens Bertelsen i Vejle er for nogen Gæld, som Trude Bryske skylder ham, bleven indført i 3 Kirketiender i Fyen, og Jørgen Munk har nu faaet Tilladelse til ogsaa at lade sig indføre i disse Tiender, naar Jens Bertelsen har faaet sin Betaling. Jørgen Munk har nu begæret Befaling til dem om at likvidere ham og Jens Bertelsen imellem, om denne har faaet sin Betaling eller ej, saa Jørgen Munk kan faa at vide, hvor snart han kan komme til sin Betaling. De skulle derfor indstævne Parterne for sig paa bekvem Tid og Sted og likvidere mellem dem. J. T. 8, 61 b. K.

— Miss. til Dr. Hans Vandel. Af hosføjede Supplikation kan han se, at Maren Peders i Bredtsgaard har klaget

over, at hun er bleven forskudt af sin Gaard af ham, efterat hendes Husbonde er bleven svoren fredløs, uagtet hun har tilbudt at svare sædvanlig Rettighed og gøre sædvanligt Arbejde af Gaarden. Han anmodes om fremdeles at lade hende beholde Gaarden, saafremt hun kan gøre det. J. T. 8, 61 b. K.

14. Juni (Koldinghus). Miss. til Peder Lange til Kierkegaard og Hendrik Lange til Oldager. Frandts Juel til Rekkergegaard er for nogen Tid siden død; man har forsvoret Arv og Gæld efter ham og Boet staar under Forsegling paa Rekkergegaard. Da nu Frandts Juels Kreditorer, som er Hr. Uldrik Sandberg til Qvelstrup, Embedsmand paa Lundenis, og afgangne Hertvig Kaas's Arvinger, samt Fru Karen Rostrup, Frandts Juels Enke, med hendes Lavvæрге og Gunde Rostrup, Væрге for Frandts Juels Børn, have begæret denne Befaling til dem, befales det dem snarest at møde paa Rekkergegaard og registrere alle de Breve og alt det Løsøre, som findes paa Rekkergegaard, intet undtaget, for at de ovennævnte kunne vide, hvor vidt det kan tilkomme dem at søge for deres Skade og de Pengeudlæg, som de maa betale for Frandts Juels Gæld. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og udføre Prinsens Befaling. J. T. 8, 62.

— Miss. til Jens Høg. Paa hans Begæring har Prinsen bevilget, at det Hus paa Bygholm, som nylig er blæst ned, igen maa repareres og at det andet Smaaflikkeri, som mangler, maa udføres. Da Oluf Parsberg til Jernit, tidligere Lensmand paa Stiernholm, har faaet Ordre til at reparere Tagene paa Stiernholm, men det ikke er sket, befales det ham at lade dem istandsætte, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og føre denne til Udgift i sit Regnskab. J. T. 8, 62 b.

— Miss. til Oluf Parsberg. Da Hr. Jørgen Skeel til Sostrup, Embedsmand paa Kalø Slot, har begæret 5 [Gaarde] i Dronningborg Len til Mageskifte af Kronen, skal Oluf Parsberg erklære sig, om disse Gaarde for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kunne undværes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 8, 63.

— Miss. til Christoffer Gersdorff og Laurits Lindenov. Da Hr. Jørgen Skeel til Sostrup, Embedsmand paa Kalø Slot, har begæret en Mølle til Mageskifte, hvori der tilkommer Jens

Juel og Hr. Jørgen Skeel 2 Parter, skulle de erklære sig, om denne Mølle for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 8, 63 b.

15. Juni (Koldinghus). Miss. til Hans Kaas. Da det paa Jomfru Ide Skinkels Vegne er forebragt Prinsen, at hendes Broder Pouel Skinkel, som er hendes Væрге, forestaar hendes Værgemaal ilde og til Skade for hende, skal han paatage sig Værgemaalet. F. T. 3, 917.

— Miss. til Pouel Skinkel om paa nærmere Tilsigelse af Marqvord Bilde til Hvidkiøld og Jørgen Brahe til Knudstrup, Embedsmænd paa Rugaard og Hagenskouf Slotte, at overlevere Værgemaalet for Jomfru Ide Skinkel til Hans Kaas til Lindskouf og gøre denne Regnskab for Værgemaalet. F. T. 3, 918.

— Miss. til Marqvord Bilde og Jørgen Brahe. Da Hans Kaas til Lindskouf har faaet Ordre til at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Ide Skinkel, som hendes Broder Pouel Skinkel hidtil har forestaaet, skulle de tilsige Hans Kaas og Pouel Skinkel til at møde for dem til en bestemt Tid i Odense, være til Stede, naar Pouel Skinkel overleverer Værgemaalet til Hans Kaas og gør ham Regnskab derfor, bilægge de opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne det beskrevet under deres Hænder. F. T. 3, 916.

— Mageskifte mellem Christian Tommesen til Tanderrup, Prinsens Hofmester, og Kronen. J. R. 8, 108 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hr. Giert Rantzau om i Henhold til den Afsked, Prinsen har gjort med ham, straks at sende en tysk Kancellist hid, som kan gøre Tjeneste i det tyske Kancelli. J. T. 8, 63 b.

16. Juni (Wolfenbüttel). Aab. Brev om, at Kongen har ladet proponere Adelen i Danmark, at den i denne farlige Tid vil bevilge at holde 600 Heste i 6 Maaneder paa egen Bekostning til Undsætning af Hertugdømmet Holsten, hvis der, hvad Gud forbyde, skulde ske et Indfald over dets Grænser. Adelen er gaaet ind herpaa, dog skulde deres Bevilgning ikke, imod Haandfæstningen og deres Privilegier, være

ment til den holstenske Undsætning, og samtykket i hertil at udgive 100 Speciedlr. af hver Hest, som enhver er pligtig at holde Riget af sit Jordegods, hvilke Penge skulle udgives til førstkommende St. Hans Dag. Da Adelen har samtykket heri, skønt den ikke var pligtig dertil, forpligter Kongen sig og sine Efterfølgere til ikke yderligere at anmode Ridder-skabet og deres Efterkommere om saadant Udlæg eller forlange deres Rostjeneste ud over Rigets Grænser, men lade den blive her i Riget til Defension for dette, medmindre den højeste Ekstremitet og Nød kunde kræve det, hvis Riget og Fyrstendømmet Holsten blev angrebet og Rigsraadet giver sit Samtykke dertil, Haandfæstningen og Adelens Privilegier dermed dog uforkrænkede. Kongen vil ikke regne Adelen denne Undsætning som nogen Pligt eller Skyldighed, men for en velvillig Affektion i denne farlige Tid, hvortil de ikke ere forpligtede, og hvorfor Kongen og hans Efterfølgere vil være dem og deres Efterkommere bevaagen med al kongelig Gunst og Naade. Sj. R. 18, 102 b. K.

16. Juni (Koldinghus). Miss. til Christopher Urne om ved første Lejlighed at sende de 5 Berggeseller, der hermed sendes ham, til Aggershus. Sj. T. 23, 208 b. K. Orig.

— Miss. til Jost Høg om at indtage Frederik Hansen, Son af M. Hans Knudsen, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig, forordne ham under Disciplin og forholde sig med ham som med andre Skolebørn. Udt. i Sj. T. 23, 208 b.

— Miss. til Jørgen Brahe og Henning Valkendorf. Der er den 19. Maj i Kolding sluttet en Kontrakt mellem Sigvort Pogwisch til Hagen, holstensk Raad, og Herlof Daa angaaende den Likvidation, som skal ske mellem dem om det Gods i Fyen, som Sigvort Pogwisch har faaet i Betaling af Herlof Daa, og efter denne Kontrakt har Prinsen og Danmarks Riges Raad dømt, at Sigvort Pogwisch skal have saa meget af Herlof Daas Gods til Ejendom, som gode Mænd efter Kontrakten tillikvidere ham. Da begge Parter have tilbetroet dem til at gøre Ret mellem dem, skulle de snarest samles og efter Dommen og den deri indførte Kontrakt vurdere og likvidere mellem dem og give begge Parter deres Vurdering og Likvidation beskrevet under deres Hænder og Segl. F. T. 3, 918.

16. Juni (Koldinghus). Miss. til Tønne Friis om at lægge det Gods i Hellum Herred, som Kronen har faaet til Mageskifte af Manderup Due til Halkier, ind under Aalborghus Len, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af det. J. T. 8, 63.

— Miss. til Hr. Ulrik Sandberg om at lægge det Gods, som Kronen har faaet til Mageskifte af Christian Thommessen, ind under Lundenes. Udt. i J. T. 8, 63.

— Miss. til Tønne Friis. Afdøde Jacob Vogensen i Aalborg har haft Kongens Privilegium paa alene at maatte udtappe fransk Vin der i Byen, og han har derfor udtaget et stort Parti Vin, som endnu er ubetalt, ligesom han ogsaa resterer med Sagefald, som han paa Kongens Vegne har oppebaaret af Byen. Da hans Enke nu har anmodet Prinsen om at bevilge, at hun fremdeles i nogen Tid maa beholde samme Privilegium paa sin Kælder, for at hun kan sælge den indkøbte Vin og betale Kongen og sine andre Kreditorer, skal han foreholde Borgemestre og Raad, at Prinsen er tilfreds med, at det forundes hende paa 3 Aar, og meddele dem Prinsens forrige Missive¹ til ham om Vinkælderen, som gaar ud paa, at det siden skal staa Borgerskabet frit for at holde saa mange Vinkældere, som Borgemestre og Raad efter Byens Privilegier ville tillade det at holde. J. T. 8, 64.

— Miss. til Verner Parsberg til Sødal og Christen Harboe til Hvolris. Ifver Lykke Christoffersen har forrige Aar faaet Indførsel i noget Jordegods og Løsøre, som arvelig var tilfaldet Iver Lykke Eriksen efter afdøde Manderup Parsberg paa Hagsholm, for en Sum Penge. Da Ride-mændene gjorde denne Indførsel, var Iver Lykke Eriksens Arvelod i dette Løsøre ikke skiftet fra de andre Medarvingers Løsøre, saa Ridemændene ikke kunde taksere dette Løsøre i Penge. Da Indførselen nu her paa Herredagen er dømt ved sin fulde Magt af Prinsen og Rigsraadet, skulle de ved første Lejlighed begive sig til Bigom, anslaa Løsøret i Penge og give Ifver Lykke Christoffersen det beskrevet stykkevis, saa han kan vide, hvor højt det beløber sig i Penge. J. T. 8, 64 b.

¹ 10. Juni 1626.

17. Juni (Koldinghus). Miss. til Jost Høg om at indtage Jochim Gortmand, Søn af Jochim Gortmand, Raadmand i Haderslev, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig, forordne ham under Disciplin og forholde sig med ham som med andre Skolebørn. Udt. i Sj. T. 23, 209.

— Miss. til Marqvor Bilde og Jørgen Brahe, Befalingsmænd paa Rugaard og Hagenskouf. Da Gunde Lange til Søfde har berettet, at Claus Brockenhuus er indført i nogle Geværpenge, som Adelen i Fyen skylder Hans Pogwisch, hvilke Geværpenge Claus Brockenhuus igen har udlagt Gunde Lange i Betaling, skulle de indstævne Parterne for sig og likvidere dem imellem, for at Gunde Lange kan vide, hvor meget der kan tilkomme ham, og hvad han kan kræve for Geværerne og hos hvem. F. T. 3, 919.

— Miss. til Fru Anne Lykke. Da hendes afdøde Husbonde efter den af hendes Børns Værger underskrevne Fortegnelse har efterladt hende en stor Gæld og det kan befrygtes, at dette vil kunne komme Børnene til stor Skade, hvis det ikke i Tide forekommes, har Prinsen bevilget, at hun med Raad og Samtykke af Jacob Ulfeldt og Eyller Qvitzov eller en af dem, hvis den anden ikke er ved Haanden, naar der byder sig et Tilfælde til at afhænde Godset, maa sælge og pantsætte af Børnenes Gods til Gældens Betaling. F. T. 3, 921.

— Miss. til Jacob Ulfeldt og Eyller Qvitzov. Da Fru Anne Lykke, Frederik Qvitzovs Enke, efter sin Husbonde har faaet en stor Gæld, saaledes som hendes vedlagte af Eyller Qvitzov og Jørgen Lykke underskrevne Fortegnelse nærmere viser, skulle de, da Prinsen har bevilget hende, at hun maa sælge eller pantsætte af Godset til Gældens Betaling, paase, at hun faar Fyldest for det Gods, hun sælger eller pantsætter, og saa vidt muligt varetage Børnenes Bedste. F. T. 3, 920.

— Miss. til Henning Valkendorf om at levere Hr. Christian Friis en rigtig underskreven Jordebog over det Gods i Norge, som Henning Valkendorfs afdøde Fader var forlenet med, da Christian Friis paa sin Anfordring endnu ikke har faaet nogen. F. T. 3, 921.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Kiersten Hardenberg, Hr. Axel Brahes Enke, paa Kirkens Part af Korn-

tienden af Skrøfløf Sogn paa Langeland, hvoraf der aarlig skal svares 3 $\frac{1}{2}$ Ørt. Rug, 10 Ørt. Byg og 1 Ørt. Havre til Kirken. Hun maa ikke uden Lensmandens Tilladelse oplade Tien- den til nogen. Udt. i Tb. S. 153.

17. Juni (Koldinghus). Aab. Brev om, at Dr. Mikkel Christensen, residerende Medicus i Kolding, der besværes med Skat og anden borgerlig Tynge lige med andre Borgere i Byen, skønt han ingen borgerlig Næring bruger, men alene ernærer sig af sine Studier og af at betjene Godtfolk, herefter, indtil anden Ordre, maa være fri for al borgerlig Skat og Tynge. Ligeledes maa han, saalænge han herbergerer og indlogerer Godtfolk, uden Afgift og Besværing nyde den Av- ling, han bruger i Marken. Prinsen forbeholder sig dog, at den Rettighed, som Byen har eller prætenderer, ikke i nogen Maade skal betages formedelst dette Benaadningsbrev. J. R. 8, 115 b.

— J. R. 8, 127, se 13. Juni 1626.

— Miss. til Gunde Lange. Han har tidligere faaet Prin- sens Befaling angaaende Hans Hansen i Skierup, der har be- gæret, at den Frihed, som han hidtil har haft paa den Gaard i Ølsted i Hatting Herred, maa forundes hans Søn, unge Hans Hansen, for Livstid. Da Prinsen af Gunde Langes Erklæring har set, at det kun er en passelig Skyld, som staar paa den Bondegaard, Hans Hansen nu bor paa, og han for den Frihed, han begærer for Sønnen, vil afstaa den Frihed, han har paa den tredje Gaard i Ølsted, gives der ham herved Fuldmagt til, hvis det, som hans Erklæring gaar ud paa, kan ske uden Skade for Kronen, at bringe Sagen til Afslutning. Prinsen vil saa siden give sin Konfirmation derpaa. J. T. 8, 65.

— Miss. til Hr. Gerdt Rantzau om, saa vidt Lov og Ret er, at være Jens Jepsen behjælpelig i hans Sag, hvis Lej- lighed han nærmere kan se af medfølgende Supplikation. J. T. 8, 65 b.

— Miss. til samme om af Christen Holck til Bustrup, Befalingsmand paa Silkeborg, at modtage 5000 Rdlr. in specie, som han som Forlover paa sin Broder Detlof Holcks Vegne vil betale Kongen til det forestaaende Omslag, og kvittere ham nøjagtigt derfor. J. T. 8, 66. K.

— Miss. til Christopher Urne. Gert Rantzau, Statholder, har faaet Ordre til paa det kommende Omslag at modtage

5000 Speciedlr. af Christen Holck, Embedsmand paa Silkeborg, som denne som Forlover paa sin Broder Ditlef Holcks Vegne vil betale. Naar Christen Holck møder hos ham med Gert Rantzaus Kvittans for Pengene, skal han lade Christen Holck faa Hovedbrevet. Sj. T. 23, 208 b. K.

17. Juni (Koldinghus). Miss. til Ifver Juel og Hr. Ulrik Sandberg. Da Knud Gyldensterne til Voeborg har begæret noget Kronens Gods i Uldborg Herred, nemlig 1 Selvejrbondegaard, kaldet Østergaard, i Vilbierge¹ Sogn og 1 Bol, kaldet Korsgaard, ved Uldborge Kirke i Uldborge Sogn, til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Simenstrup, i Idom Sogn og 1 Gaard, kaldet Gosmer, i Vind Sogn i Uldborge Herred, skulle de erklære sig, om Kronens Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenene, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 8, 66.

18. Juni (—). Miss. til Pofvel de Villum. Da Christen Thommissen til Tanderup, Prinsens Hofmester, af Kongen er sendt til Hag, skal Pofvel de Villum skaffe denne de Penge, som han begærer hos ham til Rejsens Fornødenhed, og tage Bevis for dem, hvorefter Tolderne i Helsingør igen skulle betale ham. Sj. T. 23, 209. K.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Byfogden i Helsingborg har gjort Arrest paa nogen Arv der i Byen. Da Sagen nu har været indstævnet her for Herredagen, har Prinsen bevilget, at Byfogden maa være fri for videre Tiltale i den Sag, eftersom den i sig selv synes saa vanskelig, at han nok kunde have Aarsag til at gøre Arrest paa Arven, indtil den blev frakendt ham ved endelig Dom. Sk. T. 5, 208 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Prinsen har bevilget, at en Del af de Penge, som han skylder Kongen, men nu ikke kan betale, maa blive staaende, dog skal han straks meddele, hvor mange Penge han kan betale, for at der derefter kan gøres et bestemt Overslag. F. T. 3, 922.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jomfru Dorete Abildgaard til Skodborig paa Kirkens Part af Korntienden af Hart Sogn i Koldinghus Len, hvoraf der aarlig skal svares 8

¹ Fejlskrift for: Ulvborg.

Ørt. Rug, 8 Ørt. Byg og 2 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 117 b¹.

18. Juni (Koldinghus). Kgl. Beskærmelsesbrev for Hans Wildfang, Borger i Flensborg, der har berettet, at han for kort Tid siden er kommen i Slagsmaal med en Borgers Søn i Flensborg, ved Navn Hans Nielsen, der har faaet nogen Skade af ham paa sit venstre Laar og er død 5 Uger efter, men Hans Wildfang mener dog at kunne bevise, at han ikke er død af denne Skade. Der meddeles derfor herved Hans Wildfang frit Lejde fra dette Brevs Dato af, indtil Vidnesbyrdene paany er forhørte og Sagen bragt til Ende ved lovlig Proces. Sagen skal dog uden Forhaling foretages, og hvis Sagen gaar ham imod, skal dette Beskærmelsesbrev ikke længere komme ham til Bedste. J. R. 8, 116.

— Proklama for Frederik Munk til Harritdskier, der har berettet, at afdøde Kield Brockenhuus har sagt god for Trude Bryske for 4000 Dlr., men at han ikke ved, hvor dette Brev findes. Det paabydes derfor alle, der maatte have Gældsbreve, hvori Kield Brockenhuus har sagt god for Trude Bryske for disse 4000 Dlr., inden Aar og Dag efter dette Brevs Læsning paa Landstingene enten selv eller ved deres Fuldmægtig at fremvise Brevet for Landsdommeren i det Land, hvor Brevet findes, saafremt de ikke ville have deres Ret til at kræve Gælden fortiet og forbrudt. Landsdommerne skulle siden give Frederik Munk skriftlig Underretning derom. J. R. 8, 116 b.

— Miss. til Landsdommerne i Nørrejyland. Naar Jens Mogensens til Sindinggaard bevisligger for dem, at han har tibudt Frederik Munk til Høygaard det Hovedbrev, som denne har udgivet til Wulf Höcken paa 7000 Dlr., mod at hans Skadesløsbrev igen tilstilles ham, skulle de, hvis Frederik Munk ikke vil modtage det, tage Forlovernes Hænder og Segl fra og derefter nedlægge baade Hovedbrev og Skadesløsbrev hos Landstingsskriveren. J. T. 8, 67.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne og Christoffer Gersdorff.

¹ Derefter er tilføjet: Den 13. Februarii fik hun Kong. May^{ts} egen Confirmats paa forskrefne Tiende.

Da der er Trætte mellem Kronens Tjenere i Faarveing og Tvist¹ i Silkeborg Len angaaende deres Mark og Ejendom, skulle de, naar Christen Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, i Henhold til dette Missive anmoder dem derom, møde paa Aastederne sammen med ham og skille Bønderne endeligt ad om Trætten, saa Kronens Bønder paa begge Sider kunne blive ved Magt og ingen af Parterne skal komme til kort eller til Skade ved Sandemændsgang. J. T. 8, 66 b.

19. Juni (Koldinghus). Aab. Brev om Ophævelse af Saltkompagniets Eneret til Salthandelen. Sj. T. 23, 209. K. (Tr.: CCD. IV. 342).

— Miss. til Laurits Lindenov (Aarhus), Tønne Friis (Aalborg), Hr. Albret Skeel (Ribe), Jacob Ulfeldt (Nyborg), Jørgen Urne (Helsingør), Palle Rosenkrantz (Vordingborg), Mogens Kaas (Køge), Sigvort Grubbe (Malmø), Gabriel Kruse (Landskrone) og Laurits Grubbe paa Falster. Det aabne Brev om Ophævelse af Saltkompagniet sendes dem til Forkyndelse i Byerne. Sj. T. 23, 209 b. K

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Da Tygge Brahe, Embedsmand paa Skivehus, har anmodet om at maatte faa Alleum Sognetiende i Fæste til sin Gaard Gundestrup, har Prinsen bevilget dette, dog skal Afgiften af Tienden forhøjes, saaledes som det kan være billigt og som Tygge Brahe selv har tilbudt. Sk. T. 5, 208 b.

— Oprejsningsbrev for Olluf Christensen, Niels Jørgensen og Anne Christophersdatter, der for nogen Tid siden ere blevne gjorte nederfældige til Herredsting og Fynbo Landsting for deres Vidnesbyrd, men nu have begæret Oprejsning. F. R. 3, 385.

— Miss. til Hans Pogwisch om at betale Hans Markdanner til Langsøe, hvad denne kan kræve hos ham, saafremt Hans Markdanner ikke skal foraarsages til at forfølge ham efter den ham overgaaede Dom. F. T. 3, 922.

— Miss. til Fredrik Markdanner. Paa hans Begæring har Prinsen bevilget, at han med Retten maa lade sig indføre i Hans Pogwisch's Gods og Løsøre, rørligt og urør-

¹ Tvilum, Gørn H.

ligt, hvor det maatte findes, enten paa Hindsgafvel Slot, i Lenet eller andensteds, indtil han faar Betaling for det, som han med Rette kan kræve hos Hans Pogwisch, medmindre denne har gjort Opbydelse, som det sig bør. F. T. 3, 922.

19. Juni (Koldinghus). Miss. til Jørgen Brahe. Prinsen har bevilget, at den Møller, som Jørgen Brahe har ladet afsætte, igen maa faa sit Løsøre, da det ikke skal være noget synderligt. F. T. 3, 924.

— Miss. til Jørgen Brahe. Da Prinsen har bragt i Erfaring, at nogle Kirketiender altid have fulgt den Gaard, som Hans Bang, Borgemester i Middelfart, bor i, for at Kongens Heste skulde kunne have deres Foder dér, naar Kongen rejser der forbi, bevilger han, at Hans Bangs Hustru, hvis hun overlever sin Mands Død og beholder Gaarden i Middelfart, maa beholde disse Tiender i Fæste, dog skal Kongen have sin Rettighed af dem. F. T. 3, 925.

— Ligelydende Miss. til Hans Pogwisch angaaende Kronens Part af Korntienden af Asperup Sogn. Udt. i F. T. 3, 925.

— Miss. til Jørgen Brockenhuus. Prinsen har bragt i Erfaring, at nogle Kirketiender altid have fulgt den Gaard, som Hans Bang, Borgemester i Middelfart, bor i, for at Kongens Heste kunne faa Foder deri, naar Kongen rejser der forbi, men at Asperup og Kauslund Kirketiender siden ere fæstede derfra af Bønderne paa nogle Vilkaar. Han skal i den Anledning forhandle mellem Bønderne og Borgemesteren, saaledes at Bønderne faa deres Stedsmaal tilbage og at Borgemesteren og hans Hustru, hvis hun overlever ham og beholder Gaarden, faar Tienderne, saa Kongens Heste efter de tidligere Kongebrevs Formelding kunne faa deres Foder der, dog skal Kronen have sin Ret af Tienderne. F. T. 3, 925.

— Miss. til Johan Friis. Da Borgemestre og Raad i Rudkøbing have klaget over, at de ikke have noget Sted til at holde Landsting eller Raadstue paa, bevilger Prinsen, at Landet maa kontribuere noget til Opbyggelsen af et maadeligt Raadhus, dog kun hvad enhver godvillig vil give og saaledes at Borgerskabet selv giver det mest mulige dertil. F. T. 3, 926.

— Miss. til Johan Friis. Borgemestre og Raad i Rudkøbing have begæret at maatte faa noget Egetømmer af Sko-

vene til Hjælp til Opbygningen af et Raadhus og til Reparation af deres Skibsbro, der sidste Aar har lidt Skade af Storm. Prinsen har bevilget, at de maa faa noget lidet Tømmer, dog uden Skade for Skovene. Han skal siden meddele, hvor meget Tømmer de faa. F. T. 3, 923.

19. Juni (Koldinghus). Miss. til Hans Pogwisch. Da Simen Ibsen i Skrellinge¹ i Hindsgavels Len har klaget over at være sat for højt i Landgilde, skal han undersøge Sagen og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. F. T. 3, 924.

— Miss. til Marqvord Bilde. Da Hr. Hans Buxen, Præst i Bogense og Skoubye, efter sin Beretning ikke er saaledes forsørgt med Indkomst, at han uden stor Armod kan underholde sig selv og Kapellanen deraf, og heller ikke som andre Sognepræster i Købstæderne er benaadet med Kronens Part af Korntienden af Annekset eller paa anden Maade, skal Marqvord Bilde snarest (mere fandtes ikke i Kopien [ø: Koncepten]). F. T. 3, 927.

— Miss. til Holger Bilde. Paa hans Begæring har Kongen bevilget, at han maa forløves en Maanedes Tid og blive her i Landet for at forrette sine Bestillinger, dog skal han straks derefter forføje sig hjem, for at der ikke ved hans Fraværelse skal forsømmes noget med Landstinget. Sm. T. 6, 236.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Da en Erik Bang har begæret at maatte faa en lille Sognetiende i Skanderborg Len, bevilger Prinsen, at han maa hjælpes til at faa en lille Sognetiende, naar en saadan bliver ledig, for Stedsmaal og aarlig Afgift. J. T. 8, 67.

— Miss. til Hr. Albrit Skeel. Da Jacop Clausen i Varde har klaget over, at hans Skib og Gods er opbragt af Dynkerkerne og at han ogsaa i andre Maader har lidt stor Skade, skal Hr. Albrit Skeel erklære sig om, ved hvilke Midler Jacop Clausen, uden Skade for Kongen, kan hjælpes paa Fode, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 8, 67 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel til Soustrup, Embedsmand paa Kalø Slot, Verner Parsberg til Lynderupgaard, Niels Krag

¹ Skrillinge, Vends H.

til Trudsholm og Erik Jul til Hundsbeek, Landsdommere i Jylland. Da Adolf Friederik Sehested er bleven indført i Friederik Munks Jordegods for en Sum Penge, som denne efter sine udgivne Breve har været ham skyldig, men denne Indførsel, som Friederik Munk selv har indstævnet for Herredagen, er bleven underdømt, saa Godset skal følge Friederik Munk, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til i Mindelighed at bilægge al Trætte om Oppebørselen, vis og uvis, af dette Gods og al Trætte mellem Anders Friis til Krabbesholm, Embedsmand paa Segelstrup, og Friederik Munk eller adskille dem ved Dom. J. T. 8, 67 b.

19. Juni (Koldinghus). Miss. til Knud Gyldenstjerne. Mette Nielsdatter har klaget over, at hendes Mand er svoren nederfældig og sagt fra sin Gaard. Da hun er en fattig Kvinde og har mange smaa Børn, bevilger Prinsen, at hun igen maa faa Gaarden. J. T. 8, 68 og 69 b.

— Miss. til Niels Krag og Erik Juel. Da Morten Wesseling paa sin Principals Vegne har begæret Udlæg for det Holgaards Gods, som Anders Friis til Krabbesholm, Embedsmand paa Segelstrup, har solgt, saa vidt det er vundet derfra, skulle de være til Stede, naar Anders Friis efter sit Skødes Indhold til Morten Wesseling paa hans Principals Vegne udlægger andet Gods, og enten forlige dem i Mindelighed eller skille dem ad ved Dom. J. T. 8, 68 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Da Fru Ane Friis til Stensballe, Giert Rosenkrantz's Enke, har anholdt om at maatte faa Kirkeværgedømmet i Vere Sogn og Kronens og Kirkens Kvægtiende af Sognet, da disse Ting for nogen Tid siden ere komne fra hende, skal han igen hjælpe hende dertil, saa vidt det kan ske med Rette og uden Skade for Kirken. J. T. 8, 68 b. K.

— Miss. til Hr. Albrit Skeel. Da Jomfru Sophie Gyldenstjerne har anmodet om selv at maatte forestaa sit Værgemaal, skal han forhandle mellem hende og Tønne Friis, Embedsmand paa Aalborghus, der forestaar hendes Værgemaal, saa hun enten kan faa at vide, af hvilke Bønder hun skal oppebære Landgilden, eller faa en bestemt Sum Penge aarlig til en bestemt fastsat Tid, dog saaledes at Gælden kan betaales og Afgiften aarlig ydes. J. T. 8, 72.

19. Juni (Koldinghus). Miss. til Tønne Friis om i Overværelse af Hr. Albrit Skeel til Fussingøe, Embedsmand paa Ribberhus, og Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmand paa Hagenskof Slot, at gøre Jomfru Sophie Gyldenstjerne Regnskab for Værgemaalet for hende, medens han har forestaaet det. J. T. 8, 69.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Hvad Hr. Jørgen Madtzen, Sognepræst i Hattrup¹, har suppliceret angaaende en Jord, kan han nærmere se af den hosføjede Supplikation. Han skal, saa vidt muligt, hjælpe Hr. Jørgen til Ret. J. T. 8, 69.

— Miss. til Gunde Lange og Jens Høg. Da der er Strid mellem Aagaard og Starup Mænd i Koldinghus Len om deres Fædrift, skulle de i Forening med Herredsfogden og andre Dannemænd begive sig paa Aastederne, undersøge Forholdene og siden fastsætte, hvor vidt de skulle pløje og have deres Fædrift, for at begge Byer, hvori ingen andre end Kongen har Del, kunne blive ved Magt. Begge Parter skulle lade sig nøje med deres Afgørelse. J. T. 8, 69 b.

— Miss. til Otte Skeel og Niels Friis. Da Anders Friis til Krabsholm, Embedsmand paa Segelstrup, har berettet, at der ikke findes nogen bestemt Takst, hvorefter Rostjeningen af Vreløf Kloster med tilliggende Herlighed og Jus patronatus skal holdes, skulle de taksere Vreløf Kloster med tilliggende Herlighed og Jus patronatus som ved Søkendeskitte, saa man derefter kan forholde sig rigtigere med Rostjeningen. J. T. 8, 71 b.

— Miss. til Anders Friis om snarest at udføre Prinsens forrige Missive angaaende Udvisning af Stolestade til Fru Margrete Rosenkrantz. J. T. 8, 71.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne og Verner Parsberg. Anders Friis til Krabbisholm har faaet Indførsel i Stensballe, som Fru Ane Fris er forlenet med paa Livstid, og Gaarden er tildømt ham, indtil han har faaet sin Betaling. Da Fru Ane Friis nu har begæret Befaling til dem om at likvidere hende og Anders Friis imellem angaaende det, han har oppebaaret af Stensballe i de Aar, han har haft den, baade

¹ Fejlskrift for Kattrup, Vor H.

af Gaardens Avl og Bøndernes Landgilde og andet vist og uvist, og fastsætte, hvor længe han endnu skal beholde Gaarden, før end han har faaet sin Betaling, skulle de rette sig efter at være til Stede, naar Parterne anmode dem derom, likvidere dem imellem, saa han kan vide, hvor længe han fremdeles skal beholde Gaarden, saa ingen af de andre Kreditorer lide nogen Skade derved. Hvis Anders Friis paa Grund af Prinsens Forskrift vil unde Fru Ane Friis Værelse paa Gaarden, skulle de forhandle dem imellem, om hun maa have Tilsyn med hans Foged der paa Gaarden, hvorledes Gaardens Avl og andet drives, da hun mener, at han derved snarere skal blive betalt, dog maa hun ikke befatte sig videre dermed, end hendes Forleningsbrev tilsteder. De skulle give Parterne deres Afgørelse beskrevet under deres Hænder. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den anden have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og udføre Befalingen. J. T. 8, 70.

19. Juni (Koldinghus). Miss. til Anders Friis. Fru Ane Friis, Gert Rosenkrantz's Enke, har berettet, at han er bleven indført i Stensballegaard, som hun er forlenet med paa Livstid, og har, da hun paa denne Herredag er fradømt det uviste af Godset, anmodet om Forskrift til ham om, at han vil unde hende Bolig paa Gaarden, dog skal hun forholde sig saaledes, at hendes Livsbrev ikke forekastes ham eller hendes andre Kreditorer til Skade, og at han vil tilstede hende at have Tilsyn med hans Foged paa Stensballegaard, for at Gælden snarere kan blive afbetalt, dog skulle de Øksne, der sættes paa Foder, købes enten for hans Korn og Avl eller dets Værd og for den uviste Indkomst, for at Afgiften af Gaarden desto bekvemmere kan blive tilovers. Gaarden skal i Forvejen takseres af gode Mænd, for at al Mistanke hos de andre Kreditorer bedre kan undgaas. J. T. 8, 71.

— Miss. til Falk Gjøe og alle Fru Ane Krabbes Arvinger om ved første Lejlighed og engang inden 6 Uger at gøre Voriggaard, som Fru Ane Krabbe har været forlenet med, og som nu er hjemfundet til Palle Rodsteen og hans Medarvinger, ryddelig, flytte Gods og Løsøre derfra og levere Palle Rodsteen og hans Medarvinger en rigtig Jordebog over det Jordegods, som Fru Ane Krabbe har været forlenet med af hendes Husbonde Erik Kaas, og som nu efter hendes Forleningsbrev

er hjemfaldet til Palle Rodsteen og hans Medarvinger. J. T. 8, 72 b.

19. Juni (Koldinghus). Miss. til Lensmændene¹ i Jylland og Fyen om at erklære sig om, hvor meget af alle Slags Viktualier, Mel, Malt, Smør, Flæsk og deslige, de kunne skaffe til Veje dels af deres Lens Indkomst, dels ved Køb, straks lade den Rug, de have, male i Mel og Bygget gøre i Malt eller ombytte med Malt, og straks sende deres Erklæring til Gunde Lange til Bredning, Embedsmand paa Koldinghus, der har faaet Ordre til uden Forsømmelse at sende den til Prinsen. De skulle saa siden faa Prinsens Resolution. — Postscriptum i Brevet til Gunde Lange: Han skal straks med et eget Bud sende de hosliggende Missiver til Lensmændene i Jylland og Fyen og siden uden Forsømmelse sende de Erklæringer, der indkomme fra disse, til Prinsen. J. T. 8, 72 b. K.

— Miss. til Hr. Albrit Skeel om i Anledning af de Breve, der nu ere udgaaede til Lensmændene, at føre Tilsyn med, hvad Proviant der kan samles paa belejlige Pladser i Ribe og Aarhus Stifter, særlig Mel og Malt, og straks erklære sig til Prinsen derom. J. T. 8, 72.

— Ligelydende Miss. til Otte Skeel for Aalborg og Viborg Stifters Vedkommende. Udt. i J. T. 8, 72 b.

21. Juni (Wolfenbüttel). Miss. fra Kongen til Christopher Urne. Da de Penge, som sendes hid fra Danmark, ankomme meget langsomt, skal han gøre sig al mulig Flid for, at alle Penge af Kronens Indkomst, Tolden i Øresund, Skatter, Kontributioner og al anden Indkomst og alle de Penge, som kunne skaffes til Veje, saa hurtig som muligt sendes til Stenborg Slot, hvor de, der fremføre Pengene, kunne anholde om nærmere Ordre. Han skal fremsende Penge, saasnt han har skaffet 10,000 Dlr. sammen, og give dem, der fremføre Pengene, stræng Ordre til at rejse Dag og Nat, saa man kan vinde saa megen Tid som muligt. Han skal ogsaa fremsende alle de Penge, som Christian Uldrik, for hvem han er Værge, maatte have, tage alle de Penge til sig, som Hans Uldrik maatte have, give Axel Arenfeldt, der er Værge for denne, Kvittans derfor,

¹ De opregnes alle.

og ligesaa sende dem hid. Naar 10,000 Dlr. eller mindre ere skaffede sammen, skulle de sendes. Sj. T. 23, 210. K.

26. Juni (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Corfits Gabriel til Ullerup til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge en Sag mod Hans Hansen, der for nogen Tid siden har skuddt en Spand itu hos en af Corfits Gabriels Bønder, Maren Lolliks i Ettrup, og har været med til at slaa et Vindue ud sammesteds, hvorved han efter Corfits Gabriels Mening har gjort Husfred og Gaardgang, hvilken Sag ikke er bleven forfulgt paa fersk Fod. Sk. R. 4, 370.

— Miss. til Christopher Ulfeldt. Der har været Strid mellem Hr. Anders Bilde til Rosendal, Embedsmand paa Helsingborg Slot, og Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmand paa Hagenskouf Slot, angaaende Vedligeholdelsen af Haslebro, hvilken Sag har været indstævnet her til Herredagen. Da Hr. Anders Bilde har gjort gældende, at Broen ikke alene ligger paa en Herredsvej, men paa den almindelige Landevej baade til Sverrig, Gyng Herred, Blekinge og Christianstad, og at menige Herredsmænd tidligere have bidraget til dens Vedligeholdelse med Undtagelse af nogle faa, der dog ikke kunne bevise, at der af Herredet er tillagt dem nogen anden Bro at holde i Stand i Stedet for, er der blevet afsagt for Rette, at nogle uvildige Udenherredsmænd skulle opkræves, hvilke skulle afsige en Kendelse om, hvorvidt det er en Herredsvej, der bør holdes vedlige af menige Herredsmænd, eller ej. Naar Hr. Anders Bilde anmoder ham derom, skal han af sit Len [Laholm] lade opkræve saadanne uvildige Mænd til at undersøge og paakende Sagen. Sk. T. 5, 209.

— Miss. til Marqvord Bilde til Hvidkiold og Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmænd paa Rugaard og Hagenskouf. Gunde Lange til Søfde, Befalingsmand i Tønsberg Len, har berettet, at Claus Brockenhuus til Broholmb er bleven indført i nogle Penge, som Adelen i Fyen af Kongen og Rigens Raad er dømt til at betale Hans Pogwisch, Embedsmand paa Hinds-gafvel Slot, for nogle Geværer, som han for nogen Tid siden har ladet indforskrive for Adelen, og denne Indførsel har Claus Brockenhuus siden givet Gunde Lange i Betaling. Da Kongen tidligere har ladet udgaa Missive til dem om at stævne Adelen for sig og likvidere, hvor meget enhver

af den skal betale til Claus Brockenhuus, men dette Missive ikke er blevet efterkommet, fordi en Del af Adelen har besværet sig over, at ikke alle de deri interesserede vare blevne indstævned, og fordi en Del af de indstævned ikke vare mødte, har Gunde Lange paany anholdt om Befaling til dem om at indstævne Adelen for sig og bringe Likvideringen til Ende. Det befales dem i den Anledning snarest at indstævne alle de deri interesserede Adelige for sig i Odense til en bestemt Tid og forhandle dem imellem om Betalingen af Geværerne. Selv om nogle af Adelen udeblive, skulle de dog have Fuldmagt til at fare fort med Likvideringen, for at man en Gang kan komme til Ende med den Sag og Gunde Lange faa at vide, hos hvem han skal kræve sin Betaling. F. T. 3, 930.

27. Juni (Wolfenbüttel). Miss. til Jacob Isebrandtsen. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Kongens Skib, der staar i Bygning paa Støren ved Itzehoe, med det første bliver helt færdigt, skal han, saasnart Skibet er sejlferdigt, sejle hjem til København med det og med Gribben, som nu ligger paa Elben. Sj. T. 23, 211. K.

— Miss. fra Axel Arenfeldt til Kansleren. Kongen har befalet ham at skrive til Kansleren om den Proviant, som bedst kan bestilles paa Elben til Arméens Fornødenhed. Kongen spurgte ham, om der kunde gøres en Takst derpaa, hvortil han svarede, at man nok kunde gøre et Overslag over Arméen og alle dens Regimenter, men det blev et usikkert Overslag, og det bedste var, at der udsendes saa meget som muligt af nedenævnte Varer. Kansleren behøver ikke at være bange for, at der skal komme for meget, da en stor Sum kun forslaar lidt her; thi foruden selve Arméen er der mange Garnisoner at proviantere, og blive Garnisonerne ikke forsynede, maa de overgive sig, naar Fjenden kommer, saaledes som det allerede er sket paa nogle Steder af den Grund, som Kansleren ogsaa bedre selv kan eragte, end Axel Arenfeldt kan skrive det. Følgende Varer bør sendes: 1. Saa meget Mel, Rug- og Bygmel, som muligt, og det var godt, om alt Kongens Toldmel med alt det andet Mel, som kan skaffes, blev sendt, vel indpakket i Tønder, samt Byg à l'advenant til at bage blandt Rugen, hvis man ikke har Rug nok. 2. Rug og Hvede og saa meget Malt, der kan skaffes. 3. Smør, saltede Sild, der ere særlig gode i Garnisonerne baade

til Ryttere og Fodfolk, Kavringbrød, hvis der kan undværes noget, og saltet og røget Flæsk, dog saa meget røget Flæsk, som kan undværes, da det saltede Flæsk er bedre paa Holmen end her. 4. Saa megen Havre, man kan skaffe, thi naar Rytterne kunne faa Havre, er den saa god som rede Penge, da der er stor Mangel paa Havre hos Rytterne. 5. Ost er meget god til Fodfolket, og skal der købes noget, er det bedst at købe den i Sundet af den Slags, som kaldes Lurmand, thi Sødælksost kunne Soldaterne ikke betale; danske Oste ere ogsaa gode. 6. Hvis nogle ville gøre Tilførsel med Øl og Brød paa Elben, ville de kunne gøre et godt Marked her, hvis Kansleren kunde ordne det saaledes med dem, at de tog Varer igen i Betaling, da Penge ikke kunne undværes her. Gud ved, at der er stor Nød for Penge, og det var højlig at ønske, om den bevilgede Kontribution ved visse Midler kunde samles og sendes hid, og ikkun i smaa Summer paa 10,000 Rdlr. eller saa omtrent, saa kunde man altid have noget at give i Haandpenge til nye Mønstermaaneder, thi de danske Penge ville dog ikke forslaa noget til at udgive til hele Regimenter til Hest og Fods, disse kunne ikke betales paa Soldater og Officerernes Fordel med 250,000 Rdlr., hvilket han vil have henstillet til Kanslerens egen gode Betænkende og Diskretion. Sj. T. 23, 211 b. K.

27. Juni (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse og Otte Brahe Stensen. De have efter Rigens Raads Resolution proponeret Ridderskabet i Sjælland, at det i denne Tids Tilstand skulde komme Riget til Undsætning med en lidelig Kontribution af dets Rostjeneste. Da Ridderskabet er gaet ind derpaa og Lensmændene have bevilget 50 Rdlr. paa hver Hest af deres Lens Rostjeneste, skulle de ikke anmode Lensmændene om at give mere, men da ellers hele Adelen i Jylland og Fyen har bevilget at ville give 100 Speciedlr. paa hver Hest af deres Jordegods, medens Adelen i Sjælland kun vil give 50 Speciedlr., hvilke dog ikke skulle være mente til den holstenske Undsætning, men betragtes som en velvillig Foræring, som den har gjort Kongen, skulle de endnu en Gang kalde Ridderskabet i Sjælland sammen paa bestemt Tid og Sted og fremdeles foreholde det, at det af dets Jordegods vil bevilge ligesaa meget som Adelen i Jylland og Fyen til samme Formaal og at betale til en bestemt Tid, det allerførste

muligt er. Prinsen haaber, at de selv først bevilge det af deres Jordegods og derved give de andre et godt Eksempel. De skulle snarest erklære sig til Prinsen herom, for at Pengene kunne udkomme sammen med de jydsk og fynske, hvilket dog allerede er sket til St. Hans Dag. De skulle faa tilstillet den samme Revers, som er givet Ridderskabet i Jylland og Fyen. — Postscriptum: Der sendes dem en Revers ligelydende med den, der er givet Adelen i Jylland og Fyen. Sj. T. 23, 210. K.

27. Juni (Kbhvn.). Ligelydende Miss. og Postscriptum til Hr. Anders Bilde og Tage Thott angaaende Adelen i Skaane. Udt. i Sj. T. 23, 211.

— Miss. til Gunde Lange. Da Adelen i Jylland har faaet Ordre til at sende de Penge, som den har bevilget at udgive til Kongen af dens Rostjeneste, til ham, skal han modtage dem, naar de komme. J. T. 8, 73 b.

— Miss. til Kommissærerne i Jylland Knud Gyldenstjerne, Hr. Jørgen Skeel, Niels Krag og Erik Juel. Prinsen sender dem hermed den Revers, som Kongen efter Adelen Begæring har givet Adelen i Jylland paa de Penge, som den har bevilget at give Kongen af Rostjenesten. De skulle sørge for, at Pengene snarest kunne blive indkrævede og erlagte til Gunde Lange til Brenninge, Embedsmand paa Koldinghus. De skulle straks meddele Prinsen, hvor snart det kan ske. J. T. 8, 74.

— Lignende Miss. til Kommissærerne i Fyen Corfits Rud og Jørgen Brahe. Hvis de ikke vide, hvor meget enhver skal give, skulle de faa det at vide af Holgier Rosenkrantz til Rosenholm, Embedsmand paa Odensegaard, som har været med til at taksere Adelen. Udt. i J. T. 8, 74 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde, Tagge Thott og Christoffer Ulfeldt om at foreholde Adelen der i Landet [Skaane, Blekinge og Halland], at den i denne farlige Tid vil bevilge, at dens Tjenere maa arbejde paa Grænsefæstningerne, da det er af Betydning baade for den selv og for det hele Land. Kongens Tjenere skulle gøre det samme. De skulle enten i Forening eller hver for sig forskrive Adelen paa bestemte Steder, saa det snarest kan forrettes. Sk. T. 5, 210.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør om at lade afdøde Peiter Isaksens Døtre, der ville begive sig ud af

Riget, passere uhindret med deres Gods og Arv og ikke besvære dem med Sjette- eller Tiendepenge. Sj. T. 23, 211.

27. Juni (Kbhvn.). Miss. til Bispen i Lund. Det er berettet Prinsen, at en Person, ved Navn Niels Hansen, er kaldet til Bunkeflod Sogn, men at Bispen ikke har turdet admittere ham dertil, fordi han endnu mangler lidt i 25 Aar. Da Bispen selv har rost ham og givet ham gode Vidnesbyrd, bevilger Prinsen, at Bispen maa ordinere ham, saafremt han ellers, hvad Lærdom og Levnet angaar, anser ham for dygtig til Præstekald. Sk. T. 5, 209 b.

— Miss. til Købstæderne i Skaane. Da der i denne farlige Tid forefalder forskellige Betæneligheder, skulle de hver have N Karle rede, der kunne indrykke i Fæstningerne i Skaane, naar Lensmændene tilsige. Sk. T. 5, 209 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Aarhus. Sten Villomsen har berettet, at Hans Grønbeks Enke forrige Aar har handlet med ham om Kornet og Landgilden af hans Kannedømme i Aarhus og skulde have betalt det til sidste Paaske, men ikke har gjort det. De skulle hjælpe ham til Ret heri og give hende Tilhold om at betale ham 14 Dage efter dette Brevs Levering til dem, eftersom andre have solgt deres Korn og Smør og Landskøbet har været der i Landet forrige Aar. J. T. 8, 74.

28. Juni (—). Miss. til Falk Lykke. Paa hans Begæring har Prinsen bevilget, at han en Maanedstid maa forløves fra sit Len [Gulland] og komme her til Landet for at forrette sine Hverv, dog skal han først have sikker Kundskab om, at Kongen af Sverrig er rejst, og ordne det saaledes, at der ingen Usikkerhed begaaes paa Landet under hans Fraværelse. Inden Maanedsdagen skal han igen indstille sig. Sk. T. 5, 210.

— Miss. til nogle Lensmænd i Jylland og Holsten om at udtage Baadsmænd og sende dem til Kolding 1. Aug. De skulle udtage ugifte Karle og ikke gamle Mænd eller Folk, som sidde i Gaarde. — Key von Ahlefeldt 10 Baadsmænd i Flensborg Len og By; Hr. Giert Rantzau 10 Baadsmænd i Haderslevhus Len og By; Gunde Lange 10 Baadsmænd i Kolding Len og By; [Hr. Albert Skeel] 15 Baadsmænd i Ribe Len og By; [Lavrids Ebbesen] 10 Baadsmænd i Skanderborg Len. J. T. 8, 74 b.

30. Juni (Kbhvn.). Miss. til Jost Høg om at indtage Peder Knudsen, Søn af Knud Pedersen til Olsnes, i Sorø Skole, sætte ham under Disciplin og forholde sig med ham som med andre Adelsbørn. Naar han har gjort den Profekt, at han kan optages i Akademiet, maa han optages deri og lære alle Exercitia deri, undtagen Ridning, skønt hans Formue ikke er saaledes, at han kan betale for sig ligesom de andre Adelige. Sj. T. 23, 212 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Ofve Gjedde til Tommerup, Befalingsmand over Brundlaug Len, har anmodet om, at han og hans Arvinger maa faa Kronens, Kirkens og Hospitalets Part af Sognetienden¹ ved Tommerup for sædvanlig Afgift. Da Prinsen erfarer, at Sognepræsten i Helsingborg nu har Tienden i Fæste, men han gerne ser, at Ofve Gjedde kunde faa den, skal Hr. Anders Bilde foreholde Ofve Gjedde, at han efter sit eget Tilbud forhøjer Afgiften; hvis Præsten saa ikke vil give saa meget, skal han lade Ofve Gjedde faa Tienden, da Præsten bor 3 Mil udenfor Sognet og Ofve Gjedde i Sognet, dog skal Præsten have sin udgivne Indfæstning igen. Sk. T. 5, 210 b.

— Miss. til Jens Bonde. Herlof Daa har berettet, at Jens Bonde skylder ham 500 Rdlr. in specie, som han har maattet betale for Jens Bonde for et Løfte, han har været i for denne, og at afdøde Fru Dorete Daa har erhvervet Arrest paa disse 500 Rdlr. for de Penge, som Herlof Daa skyldte hende. Da Fru Dorete Daa er død for mere end ét Aar siden og ingen andre har villet antage sig hende end Herlof Daa, der paa hendes Begravelse har anvendt nok saa meget som den hos Jens Bonde arresterede Sum, har Prinsen nu opgivet denne Arrest, saa den ikke mere skal komme Herlof Daa til Hinder, men Jens Bonde være pligtig til at betale ham efter sit udgivne Brev. Sk. T. 5, 210 b.

1. Juli (—). Miss. til Christopher Urne. Prinsen har bevilget, at afdøde Mester Andreis paa den store Smedjes Kvinde for Livstid maa faa halvt saa megen Proviand, som Mester Andreis aarlig har haft. Sj. T. 23, 213.

¹ Qvidinge Sogn, S. Asbo H.

1. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hans Lindenov. Som han af hosfølgende Supplikation nærmere kan se, have Bønderne i Kallundborg Len klaget over, at der forholdes dem et Stykke Jord. Han skal indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sj. T. 23, 213.

— Miss. til Frederik Reedtz. Da Prinsen har faaet Skrivelse fra Kongen om, at det er meget magtpaaliggende, at der hurtig bliver sendt Penge ud, skal han straks indkræve de 50 Rdlr., som Lensmændene have bevilget at give paa hver Hest af deres Lens Rostjeneste, og de 50 Rdlr., som Adelen har bevilget at give paa hver Hest af dens Jordegods's Rostjeneste. Prinsen har skrevet til Kommissærerne¹, der tidligere have proponeret Sagen, om fremdeles at foreholde Adelen, at den bør bevilge af sit Jordegods ligesom Adelen i Jylland og Fyen, nemlig 100 Rdlr. paa hver Hest. Da Tiden falder saa kort, at Kommissærerne ikke saa hurtig kunne forskrive Adelen, men Prinsen ikke tvivler om, at nogle alligevel ville bevilge det, da det er Kongen og Fædrelandet i saa høj Grad magtpaaliggende, skal han underrette Adelen derom og straks sende alt hvad han kan faa til Renteriet i København. Kommissionen skal dog gaa for sig og Adelen tales til derom, for at den ikke skal mene, at det begæres af den som andet end en godvillig Bevilling og mod samme Revers, som er givet Adelen i Jylland og Fyen. Sj. T. 23, 213. K.

— Miss. til Raadet i Skaane. Da Prinsen har faaet Bud fra Kongen om, at det er i højeste Grad magtpaaliggende for Kongen straks at faa Penge sendt ud, skal Raadet gøre sig al mulig Flid for, at Adelen straks fremsender det halve Hundrede Dlr. paa hver Hest af Lenene, da Kongen og Fædrelandet behøver en saadan hurtig Hjælp. Prinsen tvivler ikke om, at Adelen jo bevilger 100 Dlr. af hver Hest af dens Jordegods, saaledes som Prinsen har ladet foreslaa ved dertil forordnede Kommissærer. Hvad Raadet saaledes kan skaffe, ved at nogle straks ville erlægge det, førend det foreholdes dem, skal Hr. Anders Bilde lade nedsætte paa Helsing-

¹ 27. Juni 1626.

borg Slot og underrette Prinsen derom, for at denne kan lade det affordre. Sk. T. 5, 211.

1. Juli (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Paa hans Begæring har Prinsen forløvet ham fra Fæstningen [Varberg] en 14 Dages Tid, saafremt han intet fjendtligt mærker ved Grænsen, dog skal han i den Tid forordne en anden god Mand i Slotsloven, saa intet forsømmes i hans Fraværelse, men alt gaar skikkeligt til. Sk. T. 5, 211 b.

— Miss. til Tagge Thott og Christoffer Ulfeldt. De have tidligere faaet Missive om at begive sig til København for at ligge i Regeringen, medens Kongen er ude af Riget. Det befales dem nu at begive sig til København, saasart de have faaet vis Kundskab om, at Kongen af Sverrig er rejst til Skibs ud af Riget. Sk. T. 5, 211 b.

— Miss. til Christian Eriksen. Da Prinsen har bevilget, at Falk Lykke til Bollerup, Befalingsmand paa Gulland, maa begive sig derfra og herved en Maanedes Tid, skal Christian Eriksen begive sig til Gulland for i hans Fraværelse at have Tilsyn med alt, baade i Lenet og i Byen. Sk. T. 5, 212.

— Miss. til Dr. Hans Mikkelsen. Hr. Knud Eriksen¹, Sognepræst i Oefver Birk² i Skoubye Herred, har klaget over, at han maa give 6 Speciedlr. i Skat, skønt han ikke har nogen Præstegaard og en Del af Tienden er frataget ham, medens de andre Præster i Herredet have deres Præstegaarde baade i Hovedsognene og i Annekserne. Dr. Hans Mikkelsen skal ordne det saaledes i sit Stift, at den rige hjælper den fattige, saaledes som Skattebrevene paabyde, saa Hr. Knud nogenledes kan blive forskaonet for saa stor Afgift. Orig. i Landsark. i Odense. F. T. 3, 928³.

— Miss. til [Hr. Jørgen Skeel⁴] i Jylland. Da Prinsen har faaet Brev fra Kongen om straks at sende de Penge, som Ade-

¹ Knud Eriksen Kraft, Sognepræst i Ore. ² Ore Birk. ³ Tr.: Dsk. KL. III. 118 f. ⁴ Efter Overskriften til Brevet i J. T. var dette stilet til Ritmestrene i Jylland, men dette kan efter Indholdet af Brevet ikke være rigtigt. Saaledes som det fremgaar af Hr. Jørgen Skeels Indberetning af 6. Aug. (Indkomne Breve til Danske Kanc.) i Anledning af dette Missive, har det været stilet til denne.

len har lovet, skal han straks med et eget Bud advare alle Ritmestrene eller, hvis Lejligheden byder sig, selv tale med dem om saa snart som muligt at opkræve Pengene af Adelen og sende dem med det, som de selv have ved Haanden, til Gunde Lange til Bredninge, Embedsmænd paa Koldinghus. De skulle straks med et eget Bud lade Prinsen vide, hvor snart Pengene kunne fremkomme og hvor mange, for at Prinsen kan lade en Renteskriver møde for at modtage dem og straks udføre dem, da det er Kongen meget magtpaaliggende. J. T. 8, 75.

1. Juli (Kbhvn.). Lignende Miss. til hver af Ritmestrene i Fyen om hver selv at indsamle Pengene. Udt. i J. T. 8, 75 b.

2. Juli (—). Miss. til Dr. Hans Reisener. Da Præsten i Vallensbek nu er død, har Prinsen bevilget, at Kapellanen hos Hr. Thoer, Præst ved den ny Kirke ved Nørreport, maa forfremmes til Vallensbek Kald, saafremt han efter Ordinansen kan blive kaldet dertil. Sj. T. 23, 214. K.

— Miss. til Tolderne i Sundet. Da der er kommet nogle engelske Købmænd til Sundet med 100 Fade Krudt og med en Forskrift fra Kongen af England om, at de maa passere igennem med Krudtet, skulle de tage Bevis af dem om, hvor mange Centner hvert Fad vejer, og siden lade dem passere uhindret. Sj. T. 23, 214. K.

— Miss. til Christopher Urne om at give den Skipper fra Stralsund, der uafvidende er kommen hid med nogen Frugt, 20 Dlr., hvorefter han saa skal kaste Frugten ud. Sj. T. 23, 214. K.

— Miss. til Jacob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz. Da Prinsen har bragt i Erfaring, at Steen Bilde i Fyen, der for sin Forseelse er dømt til i nogen Tid at begive sig ud af Landet i Krigen, ikke efterkommer denne Dom, skulle de foreholde ham, at han maa efterkomme Dommen, saafremt Prinsen ikke skal foraarsages til at bruge andre Midler. F. T. 3, 929.

— Miss. til Gunde Lange. Naar Niels Trolle til Trolholm besøger ham med dette Brev, skal han for sædvanlig Betaling lade ham faa 2 Adeldyr og 2 Raadyr. J. T. 8, 75 b.

3. Juli (—). Miss. til Gunde Lange. Da Augustinus Miller, Borger i Kolding, har begæret at faa Nygaard med under-

liggende Ejendom, som bruges dertil, i Forpagtning og aarlig vil give 450 Rdlr. deraf, skal han undersøge, om de Borgere, der nu have Gaarden i Forpagtning, ville give ligesaa meget, og forpagte Gaarden til den højestbydende, medmindre nogen af Borgerne har særligt Livsbrev paa den af Kongen, hvilket dog er Prinsen ubevidst. J. T. 8, 75 b.

9. Juli (Kbhvn.). Miss. til Raadet i Skaane om straks at begive sig til København, da Prinsen har noget magtpaaliggende at raadslaa med det om; de skulle ordne alt saaledes, at intet forsømmes under deres Fraværelse. Sk. T. 5, 212.

11. Juli (—). Miss. til Christopher Urne om at indkræve de ostindiske Bewinthebberes Regnskab, saa vidt de have med Kongen at gøre, gøre sine skriftlige Overslag og Mangler dertil, hvilke han saa sammen med Regnskabet skal levere til Tage Thott til Eriksholm og Christopher Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmænd paa Sølvitsborg og Laholm Slotte, Rigsraader, der skulle dømme mellem ham paa Kongens Vegne og Bewinthebberne, hvorvidt der kan tilkomme Kongen noget hos dem eller de bør være fri for Manglerne, saa Kongen og de en Gang for alle kunne komme til Ende med den Sag. Da Jørgen Urne til Alslef, Embedsmand paa Kronborg, som han kan se af hosfølgende Indlæg, paa Anders Pedersens Vegne har anholdt om, at denne maa levere Sten i Betaling, skal Christopher Urne kalde Anders Pedersen til sig og forhandle med ham om, hvorledes Kongen bedst kan betales. Det forekommer Prinsen bedst, at Anders Pedersen igen tager den forfaldne Gaard i Hillerød og betaler den. Sj. T. 23, 214 b. K.

12. Juli (—). Miss. til Tage Thott og Christopher Ulfeldt. Prinsen har befaleet Rentemester Christopher Urne at afkræve de ostindiske Bewinthebbere deres Regnskab og indlægge det for dem med sine skriftlig opsatte Mangler derved. Naar han leverer dem Regnskabet, skulle de undersøge baade Regnskabet og de derved gjorte Mangler, for at Kongen en Gang for alle kan komme til Ende med Bewinthebberne. Sk. T. 5, 212 b.

— Miss. til Tage Thott og Christopher Ulfeldt om at give Hans Steenwinckel Besked om, hvorledes Christianopels Fæstning bedst kan repareres og Bro og Port anlægges efter deres forrige Indlæg, eftersom de have beset Fæstningen,

for at Hans Steenwinckel kan begive sig did og rette sig derefter. Sk. T. 5, 212 b.

12. Juli (Kbhvn.). Miss. til Christian Thomesen. Da Johan Bram, Borger i København og Bewinthebber i det ostindiske Kompagni, og Medkonsorter have henvendt sig til Prinsens angaaende deres Hvalfiskefangstproces, skal han anvende al sin Flid for, at denne Sag snarest kan blive tilendebragt, og at der kan blive skaffet Restitution for den lidte Skade eller Sagen blive bilagt i Venlighed, for at Johan Bram og Konsorter en Gang igen kunne komme til deres eget, til hvilken Ende Johan Bram sender sin Broder Goddert til Hag med Fuldmagt for at give Christian Thomesen vidtløftigere Besked om Sagen. Sj. T. 23, 215. (Tr.: KD. V. 95 f.).

— Bestalling for Alexander van Ruchelsen, der af Kongen er antaget til at lære Hertugerne Frederik og Ulrik Dans og andre Exercitier. Han skal, saalænge han er i Tjenesten, have 200 Speciedlr. i aarlig Løn, at regne fra St. Hans Dag 1624. Sj. R. 18, 103 b. K.

— Miss. til Mogens Kaas om straks at give de nærmest boende Bønder i hans Len [Kbhvn.] Ordre til straks at begive sig til Provianthuset, modtage 30 eller 40 Læster Rug, tørre det og male det i Mel og siden, saa hurtig som muligt, igen levere det paa Provianthuset i godt og rent Mel og med tilbørlig Maal og Vægt, eftersom det kan prøves, at der kan blive godt Mel af tør Rug efter hver Tønde vaad Rug. Han skal føre Tilsyn med, at Rugen bliver godt rørt i Ovnens, maadelig tørret og vel malet og behandlet, saa Melet kan blive godt og varigt. K. Sj. T. 23, 215.

— Miss. til Jørgen Urne om at lade den Rug, han har i Beholdning, male i Mel, indpakke Melet godt i Tønder og siden sende det til Kongens Proviantmester i Stade. Sj. T. 23, 215 b. K.

— Miss. til Mogens Pax. Frederik Reedtz, Befalingsmand paa Trygevelde, har forrige Vinter udskrevet Bønderknægte eller Soldater der i Lenet, hvoriblandt har været en, ved Navn Oluf Mouritsen, der samme Tid tjente Corfits Nielsen i Giørslef. Oluf Mouritsen undveg straks derefter af sin Tjeneste, fordi han ikke vilde være Soldat, men blev siden paagrebet, og man fandt da Corfits Nielsens Pas hos ham, der var skrevet

i dennes Navn og forseglet med hans Signet; Corfits Niensens Skriverdreng ved Navn Jesper Nielsen, der endnu tjener hos ham, skal have skrevet dette Pas, som saa siden af en, ved Navn Niels Hugger, der bor i et af Corfits Niensens Huse, skal være baaret hen til Oluf Mouritsen paa det Sted, denne var at finde. Da Corfits Nielsen nu erklærer ikke at kende noget til dette Pas og ikke at have ladet det skrive og forsegle, endmindre at have sendt det til Oluf Mouritsen, skal han straks lade Jesper Nielsen eftersøge og paagribe og kalde for sig, da han har skrevet Passet, og ligesaa Niels Hugger, flittigt forhøre dem i Nærværelse af Frederik Reedtz, for at man kan faa bestemt at vide, hvem der er Skyld i Passets ulovlige Meddelelse, saa denne Urigtighed kan blive tilbørligt straffet. — Postscriptum: Det befales Frederik Reedtz i Mogens Pax's Fraværelse at efterkomme Kongens Missive og paase, at der sker hvad Lov og Ret er. Sj. T. 23, 215 b. K.

12. Juli (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand. Oluf Pedersen i Solbierig i hans Len [Antvorskov] har berettet, at han i nogle Aar har lidt stor Skade paa sine Heste og Hopper og sit Fæ, saa det ikke er muligt for ham at blive ved og underholde Kronens Gaard. Ernst Normand skal erklære sig til Prinsen, om det i Sandhed forholder sig saaledes, og ved hvilke Midler, Eftergivelse af et halvt Aars eller et helt Aars Landgilde, han kan hjælpes paa Fode, da det ellers er at befrygte, at Gaarden skal blive øde. Sj. T. 23, 216.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Tagge Thott. Da Prinsen har bevilget, at Løjtnanten i Christianstad maa faa 180 Dlr. og Vagtmesteren 100 Dlr. i Løn, skulle de sørge for, at de herefter faa denne Besolding, og lade den føre til Udgift i Regnskabet. Sk. T. 5, 213.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Det er berettet Prinsen, at Farentofte¹ Kirke ved Herritsved Kloster er ganske bygfældig, fordi Tienden altid er oppebaaret til Kronen, medens den, som billigt var, burde have været anvendt paa Kirken. Hr. Anders Bilde skal nu lade Kirken reparere og ordne det saa-

¹ Färingtofta, S. Asbo H.

ledes med Bønderne, at Tienden herefter oppebæres til Kirken, og at denne holdes vedlige deraf. Sk. T. 5, 213.

12. Juli (Kbhvn.). Miss. til Otte Marsvin om at gøre et Overslag over, hvad det vil koste at gøre Christianstads Kirkes Bygning færdig, belægge Gulvet med Astrag, gøre Taarnet i Stand og udføre hvad der ellers skal gøres, Alteret og Prædikestolen dog ikke medregnet, da disse ere sendte did af Kongen selv. Overslaget skal han sende til Hr. Anders Bilde til Rosendal, Embedsmand paa Helsingborg Slot. Sk. T. 5, 213 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Dr. Mats Jensen. Da der endnu mangler noget paa Christianstads Kirkes Bygning og Otte Marsvin har faaet Ordre til at gøre et Overslag derover og sende Anders Bilde det, skulle de undersøge de rigeste Kirkers Lejlighed og derefter fastsætte, hvor meget enhver af dem uden Besvær kan kontribuere til Christianstads Kirke, saa denne en Gang for alle kan blive færdig. Sk. T. 5, 213 b.

— Miss. til Malte Juel. Da Kongen har bevilget, at Løjtnanten under det blekingske Kompagni maa beholde sin Gaard, medens han er uden Riget, skal Malte Juel udlægge en anden ligesaa god Gaard til Hans Speigelberg, som nu er Løjtnant. Han skal købe Kalksten og lade brænde 2 Ovne Kalk eller mere i Forraad til Bygningens Fornødenhed, endvidere lade hugge nogle Sten som dem, Christianopels Mur er bygget af, og lade dem indsætte, hvor det gøres behov og noget er faldet ud. Han skal give Bønderne Tilhold om at gøre Broen i Stand, naar Høsten er overstaaet, og siden baade Høst og Vaar hjælpe til med at fylde Bolværket og Volden. Sk. T. 5, 214.

— Miss. til Raadet i Skaane. Saltkompagniet er nu med Kongens Tilladelse opgivet og enhver maa selv hente Salt fra de Steder, han synes. Da Prinsen nu har erfaret, at der til Lybæk indføres skotsk Salt og Salt von Salt, som siden sælges her i Rigerne som lyneborgsk Salt, skal Raadet, for at hindre, at Undersaatterne blive bedragne, idet de købe Saltet for godt lyneborgsk Salt, hvilket det ikke er, og betale det ligesaa dyrt som saadant, forhandle med Købstæderne der i Landet om selv at købe Saltet i Lyneborg og lade det sende enten til Weseren, Hellehafn, Kiel, Hamborg eller andre

bekvemme Steder, hvorfra de siden kunne lade det føre her ind i Riget, saa ingen herefter i Lybæk skal købe af det andet Salt, føre det herind og dermed tilføje Undersaatterne Skade. Sk. T. 5, 214.

12. Juli (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Jacob Ulfeldt, Kansler, og Holger Rosenkrantz, Lensmænd paa Nyborg Slot og Odensegaard. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Jens Høg. Da Jens Mogensen til Sinninggaard, der for nogen Tid siden af Kongen er bleven forlenet med noget af Bygholms Gods, har begæret at maatte faa 1 Gaard og 1 Bol deraf i Ørum By og Sogn i Bierre Herred til Mageskifte for noget af sit Jordegods i Løsning By og Sogn i Hatting Herred i Bygholms Len, skal Jens Høg erklære sig, om Kronens Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 8, 76.

— Ligelydende Miss. til Kapitlet i Aarhus angaaende 1 Gaard i Ørum By og Sogn i Bierre Herred, der ligger til Jens Mogensens eget Kannikedømme, og som han begærer til Mageskifte for Vederlag af sit Gods i Løsning By og Sogn i Hatting Herred. Udt. i J. T. 8, 76.

— Miss. til Hr. Albret Skeel og Knud Gyldenstjerne. Prinsen har erfaret, at det tidligere er forebragt Kongen, at Værgemaalet for afdøde Jacob Høgs Børn ikke forestaas til deres Fordel, og at Kongen deraf har set sig foranlediget til efter Loven at forordne dem en anden Væрге, men Jost Høg beholder endnu Værgemaalet og har ikke leveret det fra sig. Da Loven paabyder Kongen at forordne dem Væрге, som ingen Væрге have, og Prinsen vil være sikker paa, hvorledes der omgaas med Børnenes Gods, skulle de kalde Jost Høg for sig, kræve Regnskab af ham for, hvorledes han har forestaaet deres Gods og Indkomst, og undersøge, om han i alle Maader har søgt deres Gavn og Bedste, som en god Væрге bør. J. T. 8, 76.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anders Thommessen paa Hiede¹ paa egne og menige Sognemænds Vegne paa Kro-

¹ Hedegaard, Hind H.

nens Part af Korntienden af Houer Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørt. Rug og 3 Ørt. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 117 b.

12. Juli (Kbhvn.). Mageskifte mellem Niels Krag til Trudsholm, Landsdommer i Nørrejylland, og Kronen. J. R. 8, 117. K. (Se Kr. Sk.).

13. Juli (—). Miss. til Oluf Parsberg om at lægge 3 Gaarde i Korning¹ By og Sogn, som Kronen har faaet til Mageskifte af Niels Krag til Trudsholm, Landsdommer i Jylland, ind under Lenet [Dronningborg], lade dem indskrive i Jordebogen og gøre aarlig Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 8, 76 b.

— Kvittansiarum til Christopher Basse til Sellebjerg paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Frederiksborg Len og Abrahamstrup Len fra 1. Maj 1614 til 1. Maj 1623, for de i den Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 18, 104. K.

— Miss. til Jørgen Urne. Da Prinsen har bevilget, at Karen Andersdatter af Kronborg Skove aarlig maa faa 50 Læs Ved til Ildebrændsel mere, end hun hidtil har faaet, skal han herefter lade hende faa disse 50 Læs mere. Sj. T. 23, 216 b. K.

— Miss. til Frederik Reedtz. Der er Trætte mellem Emmikke Sparre og Dr. Claus Plum angaaende et Markeskøl, hvorpaa der skal opkræves Oldinge. Da Skellet skal sættes mellem 2 Byer, der ligge i 2 Herreder, skal han, naar Oldingene skulle opkræves, paase, at de Oldinge, der skulle opkræves af det Herred, der ligger i hans Len [Tryggevælde], blive uvildige. I Ringsted Herred skulle de forholde sig efter Loven, da Herredsfogden ikke er bosiddende paa deres Gods. Sj. T. 23, 216 b. K.

—² Miss. til Kapitlet i Roskilde. Af hosfølgende Indlæg vil Kapitlet kunne erfare, hvad M. Rasmus Jensen, Lector philosophiæ i Kollegiet i Roskilde, har andraget. Det be-

¹ Kvorning, Sønderlyng H. dateret: 13. Juni.

² I Sj. T. er Brevet ved en Fejlskrift

fales Kapitlet at hjælpe ham til Rette i Overensstemmelse med hans Indlæg og Kapitlets Statuter, saa han bliver forsynet med en vedligeholdt Residens, som kan være ham saa bekvem som mulig, saa han ikke skal have Grund til at gøre videre Anfordring hos Prinsen derom. Sj. T. 23, 217. K.

13. Juli (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt om at lade Hr. Peder Krage, Sognepræst i Ringsted, faa Tienden af Ringsted Klosters Avl, som er 32 Traver Rug og 32 Traver Byg, saaledes som det fra gammel Tid har været sædvanligt, ligeledes Tienden af den Jord, som nu er lagt til Klosteret udover den Jord, som tidligere brugtes dertil, hvilken Tiende skal gives ham af Avlingen og ikke føres Kongen til Udgift, da Jacob Ulfeldt selv har Avlingen. Sj. T. 23, 217. K.

— Miss. til Mogens Kaas. Prinsen har bevilget, at de to Bønderknægte her af Lenet, nemlig Jens Hemmingsen Maaløfve og Rasmus Jensen Søsum, der efter Prinsens Befaling vare blevne anholdte i Jærn, fordi de ikke indstillede sig til at rykke op med de andre her fra Landet udskrevne, saaledes som de vare tilsagte til, igen maa løsgives af Fængselet, dog skal han, hvis nogle af Kronens Gaarde i Lenet blive ledige, foreholde dem, at de skulle fæste disse, for at Gaardene ikke skulle blive øde. Sj. T. 23, 217 b. K.

— Miss. til Fru Beate Ulfeldt. Da Tyge Brahe til Tostrup, Befalingsmand paa Skivehus, har begæret 8 Gaarde i Vigenstrup i Lumme Sogn i Barre Herred i Skaane af Nunne Klosters Gods til Mageskifte for 2 Gaarde i Brigerup¹ By og Sogn, 2 Gaarde i Guldager og 1 Gaard i Hierup i Opagger Sogn i Barre Herred, 1 Gaard i Fellie By og Sogn i Huorne² Herred og, hvis det ikke forslaar, nogen Ejendom, kaldet Kieldbyevang, som han har paa Lund Mark, og som Knud Pedersen og Anders Jacobsen i Lund have i Brug, skal hun erklære sig, om Klosterets Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Klosteret, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sk. T. 5, 214 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Da Borgemestre og Raad i Christianstad have klaget over, at nogle Bønder og Fiskere

¹ Braagerup, Bare H.

² Fejlskrift for: Torne.

i Aahus Leje mod de dem af Kongen givne Privilegier forholde dem nogle Aaledrætter i Aahus Leje, skal han undersøge, om Borgemestre og Raad forurettes mod deres Privilegier, og indsende Erklæring til Kancelliet herom. Sk. T. 5, 215.

13. Juli (Kbhvn.). Miss. til Otte Marsvin og Bispen i Lund. Som de af hosfølgende Supplikation nærmere kunne erfare, har Hr. Christen Jensen Bleickfeldt, Sognepræst til Heillinge og Sønder Rørum Sogne, ansøgt om at maatte residere i sit Annekssogn, Sønder Rørum Sogn, da Heillinge Præstegaard er saa ringe, at han ikke kan behjælpe sig i den. De skulle erklære sig udførligt til Prinsen herom og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sk. T. 5, 215 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Af hosfølgende Supplikation vil han nærmere kunne erfare, hvad Frende Thuesen og Niels Mogensens paa menige Sognemænds Vegne i Meyelbye Sogn have berettet for Prinsen om, at de eftertrages af Fru Johan Sinklar, Jesper Gjoes Enke, for nogen Tiende af Meyelbye Sogn. Han skal paa Kongens Vegne tage Bønderne i Forsvar, saa meget det med Rette bør ske, og ikke tillade, at de forurettes. Sk. T. 5, 215 b.

14. Juli¹ (—). Miss. til Bertel Hansen, Hospitalsforstander i Roskilde. Da Jørgen Jensen, der med Prinsens Tilladelse er bleven indtaget i Duebrødre, er besværet med saa stor Skrøbelighed, at det er nødvendigt, at andre have Opsyn med ham, skal Bertel Hansen forhandle enten med Moderen, som endnu er i Live, eller en anden om at tage Jørgen Jensen til sig og af Hospitalet forordne ham en maadelig Genant, som han kan underholde sig af, saa det ikke skal blive til dobbelt Besværing for Hospitalet. Sj. T. 23, 217 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Det er berettet Prinsen, at den i hans Len boende Bendt Nielsens Hustru har forset sig med Lejermaal med Bendt Nielsens Frænde Joen Nielsen, der siden har skudt sig for denne Sags Skyld. Prinsen har bevilget, at Bendt Nielsens Hustru maa blive i Landet, men hun

¹ I Sj. T. er Brevet ved en Fejlskrift dateret: 14. Juni.

skal have forbrudt sin halve Boslod, give noget til de fattige og staa aabenbart Skrifte. Sk. T. 5, 216.

14. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hr. Albret Skeel. Da Prinsen omtrent har bragt i Erfaring, at Hans Lange til Nørholms Børn forholde sig utilbørligt mod hinanden, skal han i al Hemmelighed undersøge det, saa vidt det er muligt, og siden erklære sig til Prinsen om, ved hvilke Midler man bedst kan faa Kundskab derom, for at saadan Utilbørlighed maa aabenbares og afskaffes. J. T. 8, 77.

15. Juli (—). Miss. til Frederik Reedtz og Ernst Normand. Da der maa fremsendes forskellige Slags Viktualier til Kongens Feltlejr, skulle de fra deres Len [Tryggevælde og Antvorskov og Korsør Len] udskibe saa meget Rug- og Bygmel som muligt, baade Kongens Toldmel og hvad andet, der kan skaffes, til Elben, og lade det godt indpakke i Tønder; hvis der ikke kan skaffes Rug nok, skal der bages Byg i Rugen. Endvidere skulle de fremsende saa meget Rug, Hvede, Malt og Havre som muligt samt Ost, Smør, Flæsk, røget og saltet, dog saa meget røget som muligt. De skulle ogsaa forhandle med Købmændene i de i deres Len liggende Købstæder om at gøre Tilførsel paa Elben med Øl og Brød, da de kunne gøre et godt Marked der, og forhandle med dem om at tage Varer i Betaling derfor. De skulle give de andre Lensmænd i Landet Meddelelse om dette Missive, saa de ligeledes fra deres Len kunne fremsende saa meget som muligt af ovennævnte Varer til Elben, og have Tilsyn med, at det sendes til bejlige Pladser. Disse Lensmænd skulle ogsaa forhandle med Købmændene i Købstæderne i deres Len om at gøre Tilførsel og, naar de komme paa Elben med Provianten, gøre Anfordring hos de Mouritzer om, hos hvem de skulle levere Provianten. Sj. T. 23, 218. K.

— Ligelydende Miss. til Hr. Albret Skeel om at indsamle Proviant af Lenene og Købstæderne i Aarhus og Ribe Stifter. Udt. i Sj. T. 23, 218 b.

— Ligelydende Miss. til Otte Skeel om at indsamle Proviant i Viborg og Vendelbo Stifter. Udt. i Sj. T. 23, 218 b.

— Ligelydende Miss. til Jørgen Brahe om at indsamle Proviant i Fyens Stift. Udt. i Sj. T. 23, 218 b.

— Ligelydende Miss. til Sivort Grubbe og Gabriel Kruse

om at indsamle Proviant i Skaane Stift. Udt. i Sj. T. 23, 218 b.

15. Juli (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Jens Jul om at indsamle Proviant i Norge. Udt. i Sj. T. 23, 218 b.

— Miss. til Axel Rosenkrantz. For nogen Tid siden har han faaet noget af Kronens Gods i Skaane til Mageskifte for noget af sit Gods i Sjælland. Kongens Skøde saavel som hans eget Genbrev er sendt ham med hans egen Tjener mod hans egen Forpligtelse om, at Genbrevet straks skulde blive sendt tilbage. Da det endnu ikke er sket, befales det ham snarest at indsende det af ham underskrevne og beseglede Genbrev til Kancelliet eller igen tilbagelevere Kongens Skøde. Sk. T. 5, 216.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Laurits Nielsen, Raadmand i Hobro, paa Kirkens Part af Korntienden af Volsgaard¹ Sogn i Hørdsted Herred, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, 2 Pd. Byg og 1 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 117 b.

16. Juli (—). Miss. til Frederik Reedtz og Ernst Normand. Prinsen har paalagt dem i Kongens Fraværelse at indsamle Proviant i Sjælland og lade den sende til Lejren, saaledes som hosfølgende Missive udviser, og de skulle have Magt til at fragte Skuder og Skibe dertil, hvilket skal blive godtgjort dem eller Lensmændene i Regnskaberne. Saafremt de ikke kunne faa Skibe, skulle de betids tilkendegive Tolderne i Sundet det, dog skulle de sørge for, at det passer med en hel Skibsladning, og samle det paa Steder, hvor der kan lades og losses. De skulle straks meddele Prinsen, hvor meget af alle Slags Proviant de formode at kunne skaffe snarest. Sj. T. 23, 219. K.

— Ligelydende Miss. til Hr. Albret Skeel om Proviant fra Aarhus og Ribe Stifter. Udt. i Sj. T. 23, 219.

— Ligelydende Miss. til Otte Skeel om Proviant fra Viborg og Vendelbo Stifter. Udt. i Sj. T. 23, 219.

— Ligelydende Miss. til Jørgen Brahe om Proviant fra Fyens Stift. Udt. i Sj. T. 23, 219.

¹ Valsgaard, Hindsted H.

16. Juli (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Sigvort Grubbe og Gabriel Kruse om Proviant fra Skaane Stift. Udt. i Sj. T. 23, 219.

— Miss. til Tolderne i Sundet. Naar Kongens tilforordnede Proviantkommissærer, Hr. Albret Skeel, Otte Skeel, Jørgen Brahe, Frederik Reedtz, Ernst Normand, Sigvort Grubbe og Gabriel Kruse, skrive til dem om Skibe til at føre Proviant til Kongen, skulle de efter Kommissærernes Meddelelse fragte Skibe paa de Steder, hvor de gøres fornødne, og give Kommissæerne Meddelelse om Fragten og den Tid, paa hvilken Skibene kunne ankomme hos enhver. Sj. T. 23, 218. K.

— Aab. Brev om, at Hans Kruse, Borgemester i Visby paa Gulland, indtil videre maa holde aaben Vinkælder med spansk og fransk Vin. Han skal være forpligtet til altid at holde Vinkælderen vel forsynet med god uforfalsket og ubeblandet Vin, saa baade Indbyggerne og fremmede, der gæste Byen, kunne faa Vin til Købs i Kælderen til en rimelig Pris. For at han bedre kan holde Vinkælderen ved Magt, maa hverken Indbyggerne i Byen eller andre udtappe spansk eller fransk Vin i Kande-, Stobe- eller Pottetal udenfor deres Huse, medmindre de kunne bevise at have særlig Tilladelse dertil af Prinsens Bedstefader, Kongen eller Prinsen selv eller andre Privilegier, der utvivlsomt give dem Tilladelse dertil. Gør nogen det alligevel, skal han have forbrudt det Fad eller den Ame Vin, hvoraf der tappes. Dog skal det hermed ikke være forment nogen Borger at sælge hele eller halve Amer Vin eller udtappe dem i deres eget Hus til deres eget eller deres Gæsters Behov. Hans Kruse skal føre flittigt Tilsyn med, at der ikke nogen Tid er Mangel paa Vin i Byen, og i alle Maader rette sig efter den udgaaede kongelige Forordning om Salg af Vin, saafremt han ikke vil have denne Benaadning forbrudt og desuden straffes. Han skal være forpligtet til at hente og købe den Vin, han forhandler der, i København og ingen andre Steder, under denne Benaadnings Fortabelse, og svare Kronen dens Told og Rettighed. Sk. R. 4, 370 b.

— Aab. Brev, hvorved Prinsen eftergiver Hr. Peder Pedersen, forhen Sognepræst i Visbye¹ i Kulden i Skaane,

¹ Väsby, Luggude H.

der for sin Forseelse er dømt fra sit Kald, hans Forseelse og bevilger, at han igen maa forordnes til det Præsteembede, som han lovlig kan blive kaldet til efter Ordinansen. Sk. R. 4, 371.

16. Juli (Kbhvn.). Miss. til Raadet i Skaane. Hendrik Hvitfeldt til Lilløe har af Prinsen faaet Befaling til sammen med Hendrik Gyldenstjerne til Svanholmb, Landsdommer i Skaane, at foreholde Adelen i Skaane noget. Da Hendrik Hvitfeldt nu har begæret at maatte forløves for at kunne forrette sine nødvendige Ærinder, hvilket Prinsen har bevilget, og da Prinsen ogsaa mener, at Sagen er af den Konsekvens, at den bedst kan forrettes af Rigens Raad, og de to nævnte Adelsmænd kun havde faaet Befaling til at gøre det, fordi en Del af Rigsraaderne skulde være her hos Regeringen, skulle Raaderne, da de endnu ere i Skaane, udføre den Hendrik Hvitfeldt og Hendrik Gyldenstjerne givne Befaling hos Lensmændene og Adelen, eftersom de vide, at det i denne Tid er magtpaaliggende for Kongen. Denne vil til sin Tid ogsaa vide at betænke den Velvillighed, der i denne hans Nøds Tid vises ham af enhver. Sk. T. 5, 216 b.

— Miss. til Marqvor Bilde til Hvidkiold og Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmænd paa Rugaard og Hagenskouf Slot. Christopher Basse til Selleberg har berettet, at Hans Pogwisch, Embedsmand paa Hindsgafvel, for nogen Tid siden har ladet indforskrive nogle Geværer, som Adelen i Fyen er bleven Forlover for. Da Christopher Basse har betalt for sig selv og afdøde Johan Norby, har han nu anmodet om Befaling til gode Mænd om at udlægge ham Betaling derfor af de Geværer, som endnu findes i Behold, og afsætte Resten til Bedste for de andre Forlovere. Der gives dem herved Ordre og Fuldmagt til at begive sig til de Steder, hvor der findes nogle af de ovennævnte Geværer, og deraf udvise Christopher Basse den ham for hans betalte Parter tilkommende Del. Resten af Geværerne skulde de registrere og lægge i Forvaring til Bedste for de andre Forlovere. F. R. 3, 385.

— Opfejningsbrev for Peder Kiildsen Amildhede, Borger i Randers, til, som om de nylig vare skete, paany at begynde og forfølge to Sager efter Loven, da han mener at være kommen til kort i dem, den ene angaaende et Voldsvide,

som Axel Chrestensen, Raadmand i Randers, paa Borgemestre og Raads Vegne har drevet, lydende paa 4 Svin, som ere tagne af Byens Fald, den anden angaaende et Klagevidne, som Bertel Hendriksen i Essnek Ladegaard har erhvervet paa Peder Jensens Vegne i Lund. J. R. 8, 121 b.

16. Juli (Kbhvn.). Bestalling for Erik Jensen Vinter som Skovrider i Voer Herred i Skanderborg Len, ligelydende med Bestallingen for hans Formand Peder Hellesen. Udt i J. R. 8, 122 b.

— Miss. til Oluf Parsberg og Jørgen Kruse. Fru Else Grubbe, Jokim Belov til Engelsteds Enke, har berettet, at hendes afdøde Husbonde har været i Løfte for Frederik Budde for 5000 Speciedr. Da Hovedbrevet skal være indløst og maaske findes i afdøde Godslauf Buddes Brevkiste, har hun anmodet om, at Brevkisten maa blive aabnet og Hovedbrevet leveret hende. Der gives dem i den Anledning Ordre og Fuldmagt til at aabne Brevkisten, hvor den findes, tage Forløftebrevet ud og levere det til Fru Else Grubbe mod hendes Receptisse derfor, hvilken siden skal nedlægges blandt de andre Breve. De skulle i Forvejen give de interesserede Parter Meddelelse om dette Missive, for at enhver kan vide at forholde sig derefter. J. T. 8, 77.

— Miss. til Tønne Friis og M. Christen Hansen, Biskop i Vendelbo Stift. Som de af hosføjede Supplikation nærmere kunne erfare, har denne Supplikant Thammis Pedersen anmodet om at maatte blive hjulpet til Kald efter afdøde Hr. Peder Pofvelsen, forhen Præst til Øster og Vester Helsing¹. De skulle, saa vidt billigt er, hjælpe ham til Rette hermed, men dog saaledes, at Sognemændene ikke skulle faa Grund til at klage over, at de foruresettes mod Ordinansen. J. T. 8, 77 b.

17. Juli (Wolfenbüttel). Miss. fra Kongen til Jost Høg. Kongen har sendt denne Karl, Wolf von Worsell, for at hente Christian Uldrik Gyldenløve hid og mener, at Christian Uldrik i Forvejen har Rejseklæder; de andre Klæder, som han maatte have Brug for, kunne vel forfærdiges herude. Sj. T. 23, 219. K.

¹ Ø. og V. Hassing, Kær H.

18. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om, at nu afdøde Slotspræst paa Københavns Slot Hr. Nillaus Pofvelsens Enke Maren Jensdatter maa nyde Naadensaar, saaledes som Ordinansen tillader Præsteenker paa andre Steder det. Sj. R. 18, 104 b. K.

— Miss. til Tagge Thott. Da Hans Bernekov til Vedskøffe har berettet, at han er til Sinds at ville foretage Skifte mellem sig og sin Broder Ofve Bernekov, for hvem Tagge Thott er Værge, angaaende det rügenske Gods, skal Tagge Thott rette sig efter at være til Stede ved Skiftet, da Hans Bernekov formener, at der siden ikke kan opstaa videre Trætte mellem dem. Sk. T. 5, 217.

19. Juli (—). Bestalling for Rasmus Søfrensen Samsing som Overskipper paa Kongens Flaade og paa Bremerholm. Han skal have flittigt Tilsyn med, at Kongens Arbejde paa begge Steder daglig udføres tilbørligt. Om Vinteren skal han møde paa Mønsterpladsen paa Bremerholm om Morgenen, naar det begynder at dages, og om Sommeren Kl. 5 og forblive der til Kl. 12 Middag. Han skal fordele Kongens Skibsfolk til hvert Skibs og Holmens Arbejde, eftersom Arbejdet kræver det. Da hans Bestilling som Overskipper udkræver, at han forestaar de Materialier, som Skipperne aarlig og daglig have Brug for til Skibenes Fornødenhed, befaler Prinsen paa Kongens Vegne ham at gennemse Materialiesedlerne godt og medunderskrive dem, baade over Sejl, Takkel, Tov, Tjære, Hysing, Merling, Liner, Sejlgarn, Pumpelæder og Redskaber, Køk-kentøj, Spigre, der medgives Orlogsskibene paa Rejser, Blaar og alt løst Jærnfang, der ikke hører til eller vedkommer Skibsbygmesterens Arbejde. Han skal have Tilsyn med Ugespisningen paa Holmen og Provianthuset, at der omgaas rigtigt dermed efter Holmens Artikler og Skipperinstruksen. Iøvrigt skal han i alle andre Maader rette sig efter Kongens udgaaede Artikler og altid ramme Kongens Gavn og Bedste efter den Ed, han har svoret Kongen. Han skal rette sig efter hvad Admiralen paa Kongens Vegne befaler ham. Det befales alle Orlogs- og Kofardiskippere at være ham lydige i alle de Ting, der ske til Gavn og Bedste for Kongen paa Holmen og Flaaden. Han skal af Rentekammeret have 150 Dlr. og en sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn og fra Fastelavn til Mortensdag hver Uge Viktualier

for 4 Ort og fra Mortensdag til Fastelavn hver Uge Viktualier for 6 Ort samt fri Bolig ved Københavns Slot. Sj. R. 18, 105. K.

19. Juli (Kbhvn.). Miss. til Mogens Pax. Efter Prinsens Befaling har han til Kancelliet indsendt et Tingsvidne angaaende Kornerup Mølle, hvoraf ses, at Møllen ikke kan taale at give mere end 10 Pd. Mel i aarlig Landgilde af dens tiliggende Jord og Avling, Malt og Søgning og anden tilhørende Rettighed, da den ikke har nogen Sø til at gemme Vandet i og Mølleren ikke maa holde det paa Bøndernes Enge. Prinsen billiger derfor, at det bliver ved denne Landgilde, 10 Pd. Mel. Sj. T. 23, 219 b. K.

— Miss. til Frederik Reedtz. Herlof Daa har begæret, at han for sin og sin Hustrus¹ Livstid maa faa en Kronens Gaard i Skiørpinge, som Thomis Jensen bor paa, og som i 2 Aar skylder 2 Pd. Byg og 2 Tdr. Havre og det tredje Aar intet, og vil give Kronen 400 Speciedlr. derfor. Ligeledes har han begæret at maatte faa Klintemarks Jord, hvoraf der de 2 Aar svares henved 4 Pd. Byg og det tredje Aar intet, hvorfor han aarlig vil give 20 Kurantdlr., baade naar der svares noget og naar der intet svares, hvorhos han tilbyder efter sin og sin Hustrus Død igen at ville afstaa til Kronen den Ejendom i den Gaard, han nu bor paa, som han med Kongens Tilladelse har tilhandlet sig. Frederik Reedtz skal erklære sig, om dette efter hans Mening kan være til Fordel for Kronen eller ej, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. Sj. T. 23, 219 b. K.

— Miss. til Holger Bilde. Herlof Daa til Skiørpinge har berettet, at der er nogen Trætte mellem ham og Laurits Grubbe til Gammelgaard, Embedsmand paa Aalholm Slot, angaaende nogen Ejendom, som Laurits Grubbe har bortskiftet til Kronen, hvilken Ejendom dog ikke tilhørte ham, men arvelig er tilfalden Herlof Daas Hustru efter Skifteloddens videre Formelding, hvilken Lod samt hendes Søster Jomfru Anne Grubbes Lod er underskrevet af deres tilforordnede Værger og Medarvinger, afdøde Christen Gyldenstjerne og Knud Rud. Han skal

¹ Karen Grubbe.

indstævne Lodderne for sig og derefter likvidere, hvor meget deraf Laurits Grubbe maatte have bortskiftet, og give Herlof Daa det beskrevet. F. T. 3, 929.

20. Juli (Haderslev). Miss. til Christopher Urne. Jacob Ulfeldt til Urup, Danmarks Riges Raad og Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot, har berettet, at han for omtrent 9 Aar siden med Kongens Bevilling paa Nyborg Slot har ladet bygge en Udbygning fra det Gemak, som Lensmanden holder Hus i, hvilken Udbygning skal være bygget paa et gammelt Fundament, der skal være lagt for mange Aar siden. Han har gjort Regnskab for Bekostningen derved, men har, skønt Bekostningen er betalt, ikke kunnet faa anden Kvittering derfor, end at han skulde skaffe Kongens Skrivelse derom. Ligeledes er forrige Aar en gammel Stald ved Slotsgraven paa Nyborg Slot, der var falden ned, opført igen, og der er betalt nogen anden ringe nødvendig Bekostning, som er anvendt paa Slottet. Christopher Urne skal lade Jacob Ulfeldt faa rigtig Kvittering for alt det, som han har gjort eller vil gøre klar Besked og Regnskab for. Sj. T. 23, 220. K.

— Livsbrev for Fru Sophie Brahe, Peder Munks Enke, paa Kirkens Part af Korntienden af Torslef Sogn i Børlum Herred for sædvanlig Stedsmaal og Afgift, dog med Forbehold af Ret til at tage den tilbage, hvis Kongen selv vil bruge den til sine Slotte, Klostre eller Gaarde, mod Tilbagebetaling af Stedsmaalet. Hun skal aarlig i rette Tid inden Fastelavn svare 1 Læst Rug, 1 Læst Byg og 8 Tdr. Havre til Kirken. J. R. 8, 121 b. K.

— Miss. til Gunde Lange. Da Prinsen har bragt i Erfaring, at Præsten ved Hospitalet i Kolding er død, befales det ham at kalde Hr. Hendrik i Øster Lønnit, som nu bor her i Lenet, efter Ordinansen og forordne ham til Præst i den afdødes Sted. J. T. 8, 78.

21. Juli (Kbhvn.). Opvejsningsbrev for Jens Olufsen Grønnehaave i Aats Herred i Draxholm Len, der for nogen Tid siden har forset sig, idet han har mærket en Kalv, der ikke tilhørte ham, hvorfor Ridefogden har oppebaaret hans halve Bo til Kronen. Da det af Dommen ses, at han ikke har bedrevet andet, har Prinsen eftergivet ham hans Forseeelse. Sj. R. 18, 106. K.

24. Juli (Kbhvn.). Skøde til Steffen Rode, Borger i København, og hans Arvinger paa en Kronens Gaard og Grund i København, liggende paa den vestre Side ud til Høybrostræde. Sj. R. 18, 106 b. K. (Tr.: KD. III. 53).

— Kvittansiarum til Hans Lindenov til Hundslund, Hovedsmand paa Kallundborg Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Draxholm Len fra 1. Maj 1609 til 1. Maj 1610 og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 18, 107 b. K.

— Kvittansiarum til Hans Lindenov til Hundslund, Hovedsmand paa Kallundborg Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Hammershus Slot og Len paa Bornholm fra 1. Maj 1610 til 1. Maj 1621 og for de i denne Tid oppebaarne Pengeskatter. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 4, 371 b.

— Kvittansiarum til Hans Lindenov til Hundslund, Hovedsmand paa Kallundborg Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Trankier Len fra 1. Maj 1621 til 1. Maj 1624, for den gejstlige Jurisdiktion og Stiftets Indkomst, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. F. R. 3, 386.

— Bestalling for Staffen Søfrensen som Skriver paa Bremerholm. Han skal forholde sig som følger:

1. Alle og enhver, der paa Kongens Vegne have noget nyt af adskilligt slaaet Redskab, som spindes eller slaas paa Kongens Reberbane paa Bremerholm, at kræve hos Skrивeren efter rigtige Sedler og Beviser, skulle have det udmaalt af Skrивeren, hvidt og utjæret, og af Vejerstuen, ikke paa andre Steder, og i Favnetal, 3 sjællandske Alen regnet paa en Favn. For dette slaaede Arbejde skal Skrивeren lade sig kvittere af enhver, særskilt for hvert Stykke, efter Vægt, Længde og Tykkelse, at regne efter Tommer, da Garnene ere uvisse, idet den ene spinder med en let Haand, en anden med en tung Haand; Tykkelsen skal regnes i hele og halve Tommer, tredje og fjerde Parts Tommer, 24 Tommer regnet paa en sjællandsk Alen, dog fra en Tomme og derunder gives det ud efter Garn og Vægt. Disse Redskaber skal Skrивeren føre Kongen til Udgift i Røgnskabet, som forskrevet staar, og ikke anderledes, dog maa han, hvis

han igen faar noget af disse Redskaber tilbage af Skipperne, efterat de have haft dem i Brug, saaledes som vidtløftigere forklares i næste Artikel, føre det til Indtægt tjæret, da Redskaberne leveres ham tjærede. Da den største Part af Redskaberne skal tjæres, særlig det, som Flaaden og Holmen daglig kræver, skulle Redskaberne, naar de rettelig ere tilmaalte og tilvejede enhver, tjæres godt igennem 2 Gange i Nærværelse af 2 betroede Skippere og af dem, som modtage Redskaberne, dog undtages de smaa Redskaber af Hyssing, Merling, Liner, Sejlgarn og andet, som ikke behøver Tjære mere end én Gang. For at Kongen bestemt kan vide, hvor megen Tjære der er gaaet med til hvert Skippund, Lispund og ringere Vægt, beregnet 1 Td. ren Tjære foruden Træ til 16 Lispd. 8 Skaalpd., og for at Skriverens Regnskab bedre kan forstaas, skal Skriveren ved Regnskaberne indlægge 3 Beviser, alle 3 underskrevne af Admiralen og dem, der modtage Redskabet hos Skriveren; det ene Bevis skal rigtig forklare den hvide Vægt, det andet skal forklare den tjærede Vægt stykkevis med sin rette og uforanderlige Længde, Tykkelse og Garn; det tredje skal forklare, hvad Tjære der er medgaaet til det hvide Redskab, og han skal saaledes føre sig det ganske Tovværk til Regnskab, fra de allerførste Kabler til Sejlgarnet, som daglig og aarlig udgives til Kongens Brug.

2. Naar et Skib skal takles fra ny af, skal Skriveren efter Admiralens Befaling dertil levere saadant Redskab, som kan være mest bekvemt og tjenligt til Skibet, over hvilket Redskab Skipperne efter deres Instruks skulle have leveret et rigtigt Inventarium, af hvilket Inventarium Skriveren skal have en Genpart under Admiralens og Skipperens Haand og Segl. Skipperen skal ligeledes have en Genpart under Admiralens og Skriverens Haand, hvori det slaaede Redskab med alle andre Materialier skulle specificeres efter Tal, Længde, Vægt og Tykkelse. Dette Inventarium skal altid uforanderligt staa ved sit Værd, og efter dette Skibsinventarium og Admiralens underskrevne Beviser skal Skriveren aarlig stille sine Regnskaber og forklare dem dermed; dog maa Skriveren, naar en Skipper efter sin Bestalling har brugt nyt Redskab i 14 Maaneder, hver Maaned beregnet til 32 Dage, lade Skipperen, efter hans underskrevne Inventariums Formelding og Admiralens underskrevne Sedler, i Stedet for det

gamle Redskab faa ligesaa meget nyt paa Længde, Tykkelse og Vægt, men ikke anderledes, medmindre Skriveren selv vil betale, hvad dette nye Redskab vejer mere, end det første nye Redskab gjorde. Paa samme Maade skal der forholdes med det Redskab, som alle de andre Orlogsskibe efter denne Bestallings Dato maatte have fornøden, dog skal iagttages, at Ligerebene¹ med al anden Beredning Sejlene vedrørende skulle vejes og maales i Tykkelse og Længde, førend de blive førte til Sejlene, og derefter indføres i et Inventarium. Hvert Stykke Redskab, lidet eller stort, stakket eller langt, skal vejes og maales særskilt, inventeres saaledes og igen leveres saaledes, undtagen alene det Kabelgarn, som bruges her og der i Skibene og sønderskæres, med hvilken Redskabsomveksling til den ganske Flaade der straks skal begyndes, naar Skibene og Flaaden er lagt i Vinterleje eller saa tidligt, som Skibene ankomme til København fra deres Rejse, saa den hele Flaades Redskab er aldeles afvejet til Midfaste Søndag. Hvis Skriveren udviser nogen Forsømmelighed heri, skal han staa Kongen til Regnskab derfor.

3. Koffardiskibene skulle ogsaa modtage alt deres Redskab efter Maal og Vægt og igen levere det til Skriveren efter Maal og Vægt, hvorpaa de ogsaa skulle have deres underskrevne Inventarium. Det forbydes Skriveren alvorligt at udgive nogen- somhelst nye Redskaber til Koffardiskibene, medmindre det undertiden kan hænde, at der paa Koffardiskibene kan være Brug for et groft Tov eller et Kabeltov til et Landtov, og saa den ringe Ting af Merling, Vøvling og Liner, som de aarlig bruge paa Rejserne, og hvad de maatte have Brug for til at takle med. Hvad andet, de maatte have fornødent, skal tages af det gamle, som bliver leveret fra Orlogsskibene; naar det saa er udslidt paa Koffardiskibene, maa Skriveren ombytte det for dem for ligesaa meget brugeligt gammelt igen, Vægt for Vægt efter den første Vægt og Maal. Naar alt nævnte Redskab, som ikke længere kan være brugeligt til Skibs Behov, igen er leveret, skal Skriveren efter Vægt lade det uddele til Værk paa Holmen eller i de nærmest liggende Købstæder, og igen udgive Værket efter Vægt.

¹ Søm- eller Kantereb paa Sejlene.

4. Da det viser sig, at det staaende Redskab paa Skibene tager mere Tjære til sig end det løbende, thi selv om det løbende Redskab ogsaa labsalves, smøres og vedligeholdes med Tjære ligesaa tit som det staaende Redskab, saa slides dog Tjæren mere af det løbende Redskab end af det staaende, hvilket medfører, at det staaende Redskab vejer mere, naar det er brugt og skal leveres igen, end første Gang, da det blev udtaget som nyt, saa skal, for at Kongen og Skriveren ikke skulle forurettes paa Længde og Maal af dem, der igen levere det, Skriveren vedlægge sit Regnskab Beviser stykkevis paa alt indleveret Redskab og Indtægt ligesaa vel som paa al udleveret Redskab og Udgift.

5. Paa de Sejl, som Flaaden aarlig behøver, skal Skriveren have Admiralens, Skipperens og Sejllæggerens Beviser, der rigtig skulle forklare, hvoraf Sejlet er gjort, og navngive, hvad Sejl det er, hvad Slags Dug det er, smal eller bred, gammel eller ny, hvor mange Duge bredt hvert Sejl er, hvor mange Alen hvert Stykke Sejl holder, og hvor meget af Liner og Sejlgarn der er brugt til Beredning af hvert Stykke, om de ere gjorte med rund eller plat Naad. Paa alle Kongens Flaades Sejl skal der aarlig uforanderlig holdes et vist Maal eller Dyb, én Bredde og Længde, med den Tilberedning der behøves, som ikke maa forandres eller formeres af Skriveren i hans aarlige Regnskaber, medmindre det hænder, at et Skib bliver forlænget, eller Masterne forhøjede eller Raaerne blive gjort bredere, hvorom Skriveren dog med alt andet Redskab, om noget bliver forandret, skal have særlige Beviser, hvilket skal forandres og rigtig indføres i Inventariet under de førnævntes Hænder. Da Skriveren med Alen udmaaler den Dug, som aarlig udgives til Kongens Flaades Fornødenhed, skal han igen efter samme Maal modtage det baade af Orlogs- og Koffardiskibene og derefter igen udgive det til adskillig Kongens daglige Fornødenhed anden og tredje Gang til Bedste for Kongen, saa vidt det efter det første Maal kan strække til, hvilket skal godtgøres ham saaledes i hans Regnskab, og ikke anderledes.

6. Alle Vrags Sejl, Takkal, Tov, Ankere eller andre Materialier, der blive bjærgede og indsendte fra Kongens Løn, Toldboden i Sundet eller andre Steder, skal Skriveren modtage efter Maal og Vægt og føre sig det altsammen til Regnskab, hvorpaa

der skal gives Admiralen og ham Bevis, hvilket Bevis ogsaa skal registreres af Vejeeren.

7. Med alle Priseskibe, der erobres og tages til Bytte i Krigstid eller paa anden Maade, eller som enten i Sundet eller paa andre Steder og Havne i begge Riger forbyrdes til Kongen, skal man forholde sig saaledes, at Skriveren straks, efterat Skibene ere ankomne til Bremerholm og det er anmeldt for ham af Admiralen, i 2 betroede Skipperes Nærværelse og under deres Forsegling skal registrere alle Skibets Redskaber og Køkkentøj, intet undtaget, hvilket Inventarium han skal overlevere til den forordnede Skipper ganske efter den Ordinans, som holdes paa Kongens egne Orlogs- og Koffardiskibe.

8. Skriveren skal holde et rigtigt Inventarium med alle Kongens Arkelimestre over, hvad de efter Hopmanden for Tøjhusets Sedler udtage hos Skriveren til Taljer, Broer, Hævetøj og andet, dog skal hermed ikke være ment, hvad Smaating af Liner, Hyssing, Merling og Seglgarn, som bruges og skæres i Stykker til Bindinger til adskilligt Fyrværk.

9. Naarsomhelst Orlogsskibene aarlig have fuldendt deres Rejser, skal alt hvad de af de dem medgivne forskellige Species ikke have brugt, efter Skipperbestallingens Indhold igen leveres tilbage til Skriveren, hvilken Leverance denne skal modtage som ny Indtægt og føre sig til Regnskab, hvorefter han skal give et af ham underskrevet Bevis for det, som enhver stykkevis leverer ham.

10. Da Skippernes Instruks tilholder enhver Skipper efter Inventarium at tilbagelevere Skriveren alle modtagne Bindinger af grove og smækre Liner, af Hyssing, Merling og Vøding, efterat det er udslidt og aflagt, anses det for uforment at lade saadant slaa stykkevis eller knippevis, saaledes som det hidtil er sket, hvilket derfor skal være aldeles afskaffet fra denne Dag af, dog skal Rebslageren herefter, naar det er spundet og slaaet, opvinde hver Slags paa Ruller og saaledes udgive det, som enhver har Brug for, i Favnetal.

11. Kongen vil herefter have afskaffet al Persenhamp, Lettoushamp¹, kort sagt al uren Hamp, saa der paa ingen Maade

¹ Formentlig preussisk og lithauisk Hamp.

paa Bremerholm maa modtages eller forarbejdes andet end god ren rigisk Hamp, hvoraf Skriveren til Affald maa beregne sig 20 Skaalpd. paa hvert Skippd., men aldeles ikke mere, hvilket Affald skal indføres i Rebslagerens Afregning under Admiralens, Skriverens og Vejerens Haand, og derefter skal der betales i Rentekammeret. Alle grove Kabler og Kabeltov skulle herefter indskydes i Kongens Drøgstue¹, efterat de ere slaaede sammen paa Banen, og ligge der mindst 14 Dage og Nætter, førend de blive tjærede, for at Fugtigheden bedre kan uddrages af dem, og noget længere, hvis der ikke skal foretages noget hastigt. Skriveren skal altid have god Opsigt med Rebslageren, at der altid, baade Sommer og Vinter, holdes god Varme i Drøgstuen.

12. Alle Ruller, som bruges til at vinde Kabelgarn paa, skulle være brændte med et bestemt Brænde, hvad enhver vejer, hvilke Jærn og Brænde altid skulle være i Admiralens Gemme.

13. Alle grove Ankere, Varpankere, mindre Ankere, Drægger, Kobberskiver, Jærn- og Kobber Bøsninger, Pumperedskaber af Bly eller Kobber og Køkkentøj af Messing, Jærn eller Kobber skulle leveres til hver Skipper efter Vægt og indføres i Inventariet med sin Vægt, hvilket altsammen efter Vægt skal leveres tilbage til Skriveren, naar det er ubrugeligt og udslidt, efter at Admiralen har besigtiget det, om det kan bruges længere eller ej.

14. Skriveren skal give sine underskrevne Beviser paa det Kobber-, Bly-, Tin- og adskilligt Jærnfang, intet undtaget, som bliver udslidt paa Skibene og leveret tilbage til Skriveren, hvilke Beviser Admiralen paa Holmen skal medunderskrive, hvorefter de skulle registreres rigtigt af Vejeren.

15. Da Liv, Skib og deri værende Gods for en stor Del beror paa, at Pumperedskabet holdes i god Agt, færdigt og klart, hvortil godt udsøgt („udlest“) Pumpelæder ikke er uden Betydning, paabydes det alvorligt Skriveren kun at modtage rigtig godt Pumpelæder, der kan være brugeligt til Kongens Flaade. Handler han herimod, skal han straks uden Ophold eller Undskyldning paa sin egen Bekostning skaffe den Skipper, der har saadant Læder at kræve hos ham, saadant Pumpelæder, der

¹ Tørrestue.

synes Skipperen at være tjenligt til Skibspumpen, hvorhos han skal staa Kongen til Rette for de falske Varer, han har modtaget til at bedrage Kongen med. Pumpelæderet skal udgives efter Vægt, da det modtages efter Vægt.

16. Med Hensyn til de Spigre, som Kongen lader købe eller slaa i den store Smedje til adskillige Slottes, Huses og Gaardes Fornødenhed, skal han ved Indtægten rette sig efter følgende Tal og Vægt: Hvert Tusinde Spigre af nedennævnte Slags skulle holde nedennævnte Vægt: Skibsspigre: 24 Tommers Spigre $1\frac{1}{2}$ Skippd. 6 Lispd., 18 Tommers Spigre 15 Lispd. 2 Skaalpd., 14 Tommers Spigre 12 Lispd., 12 Tommers Spigre 10 Lispd., 10 Tommers Spigre $4\frac{1}{2}$ Lispd., 9 Tommers Spigre 4 Lispd., 8 Tommers Spigre 3 Lispd. 6 Skaalpd., 7 Tommers Spigre 2 Lispd. 4 Skaalpd., 6 Tommers Spigre 1 Lispd. $3\frac{1}{2}$ Skaalpd., 5 Tommers Spigre 1 Lispd., 1000 Overløbsspigre veje 3 Lispd. 2 Skaalpd. — Bygningsspigre: 5 Tommers Spigre $4\frac{1}{2}$ Lispd., Overløbsspigre 2 Lispd. 5 Skaalpd., Middelspigre 1 Lispd. 4 Skaalpd., dobbelte Laasespigre 1 Lispd. 4 Skaalpd., hele Laasesøm 10 Skaalpd., halve Laasesøm 6 Skaalpd. — Med Hensyn til Udgiften af de forskellige Slags Spigre og Søm skal et Tusind udgives for 10 Hundrede, dog skal i Udgiften et Hundrede ikke regnes højere end 5 Snese, saa den sjette Del baade i Tal og Vægt af Indtægtsspigre altid i Udgiften skal komme Kongen til Bedste, hvilket „forøvrede“ Antal Spigre Skriveren aarlig skal forklare i sine Regnskaber. For at ingen med Billighed skal kunne beklage sig over at blive forkortet i Tal eller Vægt af Skriveren eller hans Medtjenere, befales det alvorligt Skriveren, at han holder sine Medtjenere eller Undertjenere til at gøre hver Mand Ret baade i Vægt og Tal; hvis det befindes anderledes, skal Skriveren uden nogen Undskyldning staa Kongen tilbørligt til Rette derfor.

17. Ligeledes paalægges det alvorligt Skriveren aarlig at have saa mange gamle og aflagte grove Kabler og Kabeltov i Forraad, hvormed Flaaden aarlig kan skørtes, fortøjes, rabattes og kølhales, saa der pan ingen Maade dertil bliver brugt Redskaber, der tilhøre Skibene og Flaaden.

18. Paa alle Flag og Bolsaner, der laves til Kongens Orlogsskibe, skal Skriveren have Beviser af Admiralen, Skipperne, som modtage dem, og Skrædderen for, hvor meget af hver Slags

der er medgaaet til hvert Stykke, hvor mange Duge hvert Stykke er, hvor dybe de ere, hvor lange de ere i Flugten og hvad Tilberedning der er brugt og medgaaet til hvert Stykke. Naar de ikke længere kunne bruges paa Orlogsskibene, skulle de bruges paa Koffardiskibene, saa der aldeles intet nyt Haardug bruges til Koffardiskibene, hverken til Flag eller til Fløje. Naar man ikke længere kan bruge disse Flag og Bolsaner paa Koffardiskibene, skulle de udgives til Forladning til Stykkerne paa Orlogsskibene. Ligesaa skal forholdes med alle Skanseklæder og Mærsklæder; naar de ikke længere kunne bruges, skal Skriveren give dem ud til Begkoster og anden Gang saaledes føre dem til Udgift for Kongen i sit Regnskab.

19. Af hver Person, som arbejder i Kongens Blokhuis paa Bremerholm, skal Skriveren om Sommeren, regnet fra 14 Dage efter Kyndelmisse til 14 Dage efter Mikkelsdag, hver Uge modtage 20 Blokke og om Vinteren 16 Blokke eller lige Arbejde mod disse Blokke. Dette Blokkedrejerarbejde skal Skriveren aarlig forklare i sit Regnskab med Mandtalssedler under Admiralens Haand over, hvor mange Blokkedrejere der det Aar igennem hver Uge har arbejdet i Blokhuset paa Bremerholm, ligesom han med rigtige Beviser skal forklare, hvor mange af Blokkene der ere udgivne til Kongens daglige Fornødenhed, og hvor mange der igen ere i Behold. Det ene Arbejde skal lignedes mod det andet paa følgende Maade: 1 Skive regnes mod 1 Blok, 1 Pumpe-sko og Kastefod mod 1 Blok, 1 Slæ og 2 Hvalpe mod 1 Blok, 1 Slebhammer mod 1 Blok og 3 Jomfruer mod 1 Blok.

20. Viser det sig, at Skriveren under det samme Navn udgiver andre Varer, end der udtrykkelig formeldes i de af Admiralen underskrevne Sedler, skal Skriveren staa tilbørligt til Rette derfor.

21. I de aarlige og daglige Leverancer, der betros Skriveren i Regnskab, maa Skriveren ikke deltage, under Trudsel om tilbørlig Straf og Godsets Fortabelse. Hvis der er Mistanke om, at han deltager i saadanne Leverancer eller nyder nogen Fordel af dem, skal han være forpligtet til at rense sig derfor ved sin Ed.

22. Skriveren maa hos Købmænd, Kræmmere og andre aldeles intet udtage, medmindre han har særlig Befaling og af Admiralen underskrevne Sedler derpaa; de Beviser, som Skriveren

hidtil har udgivet til Købmænd og andre paa saadanne udtagne Varer, skal Admiralen herefter underskrive sammen med ham, i hvilke Beviser rigtig skal indføres, hvilke Varer det er, hvem der har befalet at udtage dem, hvor de komme hen, hvor meget deraf der bliver forsendt fra Holmen og hvem der modtager det. Admiralen og Skriveren skulle underskrive alle de Beviser, som udgives paa de Leverancer, der finde Sted paa Holmen.

23. Skriveren maa paa ingen Maade understaa sig til uden Admirals Vidende og Befaling at bestille noget Arbejde til Holmens eller Flaadens Behov hos Haandværkerne i København, ej heller modtage det af Haandværkerne uden Admirals Vidende og Befaling, førend Arbejdet er besigtet af Kongens Forordnede, om det kan passere for ubedrageligt Arbejde; Kongens Forordnede skulle gøre enhver Haandværksmand en forsvarlig Afgang paa hvert Slags Arbejde især, eftersom Arbejdet er til. Naar hver Haandværksmand saaledes kan levere sit Arbejde fra sig, maa det modtages af Skriveren, hvorefter Admiralen i Forening med Skriveren maa give hver Haandværksmand Sedler til Renteriet paa den fortjente Arbejds løn; i disse Sedler skulle indføres Arbejdet, Vægten, Afgangen og Navnene paa dem, der have besét Arbejdet og takseret Afgangen, saa at enhver tilbørlig svarer for det Arbejde og den Afgang, han har godtgjort hver Mester.

24. For at ingen skal forurettes med ubilligt Udslag paa Vægt, vil Kongen herefter ikke, i Indtægt eller Udgift, bevilge Skriveren noget Udslag, men denne skal modtage og igen levere fra sig al Kongens Indtægt og Udgift med en ret og just¹ staaende Vægt. Det skal ogsaa, under Trudsel om Kongens største Unaade, være Skriveren paalagt aldeles at rette sig efter Kongens udstedte Vragerbestilling, saavidt den vedkommer Holmens Skrivers, dog skal det være Skriveren frit tilladt at give god Agt paa alle de Varer, der af Vrageren og andre Kongens Forordnede blive kendte for lovlige og ubedragelige Varer. Hvis Varerne befindes anderledes og Skriveren modtager dem, og de af den Grund blive liggende hos ham, saa han ikke kan faa Udgift paa dem, skulle de blive liggende hos ham, der saa skal betale Kongen

¹ rigtig.

med rede Penge eller gode oprigtige Varer og desuden staa Kongen til Rette, fordi han har taget mod saadanne bedragelige Varer til største Skade for Kongen.

25. Hvis en Skipper kaldes fra et Skib til et andet eller dør, skal Skriveren uden Forhaling gennemse Skipperens Inventarium; hvis der da paa en eller anden Maade mangler noget efter det underskrevne Inventarium, skal Skriveren straks kræve det hos dem, der bør svare dertil, og Kongen forbeholder sig at søge det hos Skriveren, da Kongen betror denne til at gøre sig Regnskab; dog skal Admiralen paa Holmen i alle Maader hjælpe Skriveren til Rette dermed. Han skal af Admiralen modtage de Sølvøfløjter og udlevere disse til dem, der pleje at faa dem, og igen kræve dem tilbage, naar nogen dør, saaledes som de sædvanlig pleje at udleveres og igen kræves tilbage.

Han skal aarlig, fra 1. Maj 1626 at regne, have 450 Kurantdlr. til Løn, Kost og anden Underholdning til sig selv, dog skal saa den Underholdning, som han hidtil har haft efter Holmens Mandtal, være afskaffet. Sj. R. 18, 108 b.

24. Juli (Kbhvn.). Mageskifte mellem Jens Juel til Kieldgaard, Stathoier i Norge og Befalingsmand paa Aggershus, og Kronen. J. R. 8, 122 b. K.

27. Juli (Haderslev). Miss. til Sten Villomsen om at sende to af de mindste Skibe til Bæltet, hvor det ene skal ligge i Nyborg og det andet i Korsør for at passe paa, at intet Krudt og Munition, som Hamborgere og Lybske ville føre der forbi, faar Lov at passere igennem. Sj. T. 23, 220 b. K.

— Miss. til Tolderne i Sundet om flittigt at paase, at intet Krudt og Munition, som Hamborgere og Lybske ville føre gennem Sundet, faar Lov at passere igennem. Sj. T. 23, 220 b. K.

— Miss. til Ritmestrene i Jylland om straks at indkræve de Penge, som Adelen har bevilget Kongen af dens Rostjeneste, og efter den gjorte Anordning sende dem til Gunde Lange til Bredning, Embedsmand paa Koldinghus. J. T. 8, 78.

28. Juli (Kbhvn.). Miss. til Peder Galt og Claus Urne. Claus Bilde har berettet, at de for nogen Tid siden have indført Sten Bilde til Billitsholmb i hans Gaard, Gods og Løsøre for en Sum Penge, men at han ingen Genpart har kunnet faa af deres Indførsel, skønt han ofte har krævet den hos

dem. Det befales dem i den Anledning snarest at tilstille ham en rigtig Genpart af Indførslen under deres Haand og Segl. Sk. T. 5, 217 b.

28. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Hvitfeldt til Lilløe og Palle Rosenkrantz til Ørup om at levere en Genpart af den Indførsel, som de have gjort for Boldevin Blanckfort. Udt. i Sk. T. 5, 217 b.

— (**Haderslev**). Oprejsningsbrev for Niels Eriksen, Mikkell Madtsen og Peder Jørgensen i Heeden, Hans Hansen og Peder Madsen i Oubye¹, Jep Rasmussen og Jens Ibsen i Ulbølle og Madts Mortensen i Vanting, der for nogen Tid siden paa Fynbo Landsting have gjort deres Ed og Tov angaaende et af Hans Lauritsen i Veiløf paa Laurits Jensen begaaet Manddrab, hvilken Ed og Tov siden er kendt magtesløs af Landsdommeren, hvorefter deres Bo er beskrevet og de eftertragtes for deres Forseelse. Prinsen har nu eftergivet dem denne. F. R. 3, 387.

— Aab. Brev om, at Jost Hollænder og hans Hustru Agnete Fostermoder indtil videre maa være fri for al kongelig og borgerlig Tyngde, saalænge de bo i Odense. F. R. 3, 387 b.

29. Juli (Kbhvn.). Miss. til Frederik Munk og Johan Brockenhuus. Jørgen Munk har faaet Tilladelse til at lade sig indføre i nogle Kirketiender, som Trude Bryske har i Fæste, og hvori Jens Bertelsen allerede er indført. Da Jørgen Munk nu har begæret Befaling til dem om at likvidere ham og Jens Bertelsen imellem og ved Dom adskille dem om alle de Trætter, der kunne opstaa mellem dem enten om Rente, Rente paa Rente, Rejser eller andre Bekostninger, for at han kan vide, hvor snart Jens Bertelsen kan faa sin Betaling og han efter ham faa Tienderne, skulle de indstævne Parterne for sig paa bekvemt Sted og Tid, ved en endelig Dom skille dem ad i alle Stridspunkter og give Parterne deres Dom beskrevet under deres Hænder og Signeter. J. T. 8, 78.

31. Juli (Sladum²). Miss. fra Kongen til Claus Daa om,

¹ V. Aaby, Salling H.

² Schladen, Harz.

at han indtil videre maa rejse til Danmark, da han er besværet med Livssvaghed. Sj. T. 23, 220 b. K.

31. Juli (Sladum). Miss. fra Kongen til Tage Thott Otsen til Eriksholm om straks at begive sig ud til Lejren og blive dér i Claus Daas Sted. Udt. i Sk. T. 5, 222.

— (**Kbhvn.**). Miss. til Lensmændene i Danmark. Da Kongen er til Sinds igen at ville ophæve Silkekompagniet, saa enhver frit maa handle med og indføre Silkevarer, dog paa den Betingelse, at Købstæderne, enhver à l'advenant, først overtage de Silkevarer, som nu findes gjorte ved Kompagniet, og betale dem til visse Terminer i Kongens Rentekammer, skulle de give Købmændene i Købstæderne i deres Len Tilhold om straks enten selv at begive sig hid eller sende deres Fuldmægtige for at hente de Silkevarer, som Kongens forordnede Kommissærer, Frederik Reedtz til Tygestrup og Ernst Normand til Selsø, Embedsmænd paa Tryggevelde og Antvorskov, afsætte til dem, saafremt de ønske at indføre fremmede Silkevarer og handle med saadanne. De skulle give Borgemestre og Raad, der selv holde Kramboder, Ordre til selv at antage deres Part af Varerne og uddele Resten blandt de andre efter enhvers Formue, og føre Tilsyn med, at Pengene blive indkrævede til rette Tid. De skulle føre flittigt Tilsyn med, at det ikke nogensteds i Købstæderne i deres Len tilstedes at indføre eller forhandle udenlandske Silkevarer, førend Købmændene have efterkommet Kongens Befaling og hentet Silkevarerne fra Kompagniet. — I Sjælland: Mogens Kaas (Køge), Jørgen Urne (Helsingør og Slangerup), Palle Rosenkrantz (Vordingborg, Præstø og Næstved), Jacob Ulfeldt (Ringsted), Peder Basse (Stege). — I Laaland og Falster: Laurits Grubbe (Maribo, Nysted, Sakskøbing og Stubbekøbing), Axel Urne (Nakskov og Nykøbing). — I Jylland: Hr. Albret Skeel (Ribe og Varde), Gunde Lange (Kolding og Vejle), Jens Høg (Horsens), Laurits Lindenov (Aarhus), Knud Gyldenstjerne (Viborg, Hobro og Nykøbing), Mogens Kaas (Mariager), Oluf Parsberg (Dronningborg), Tønne Friis (Aalborg, Skagen og Hjørring), Hr. Jørgen Skeel (Æbeltoft og Grenaa), Ifver Juel (Lemvig, Ringkøbing og Holstebro), Anders Friis (Sæby). — I Fyen: Jacob Ulfeldt (Nyborg, Kerteminde, Faaborg og Svendborg), Holgier Rosenkrantz (Odense og Bogense), Jørgen Brahe (Assens), Hans Pogwisch (Middelfart), Johan Friis

(Rudkøbing). — I Skaane, Halland og Blekinge: Sigvort Grubbe (Malmø, Ystad, Lund, Falsterbo og Skanør), Gabriel Kruse (Landskrone), Hr. Anders Bilde (Helsingborg), Mogens Gyldenstjerne (Varberg, Falkenberg og Kongsbak), Christopher Ulfeldt (Laugholm), Erik Rosenkrantz (Halmstad), Tage Thott (Sølvitsborg og Ronneby). Sj. T. 23, 220 b. K.

1. Aug. (Kbhvn.). Miss. til [Borgemestre og Raad i] Købstæderne i Danmark. Kongen har anordnet, at der skal holdes Postbude her i Riget, og at Købstæderne à l'advenant skulle kontribuere til deres Underhold. Da deres By er takseret til N Kurantdlr., men Postbudene, skønt de have været næsten 2 Aar i Tjenesten, endnu ingen Løn have faaet, (i Brevene til de sjællandske, laalandske, skaanske, hallandske og blekingske Købstæder: skulle de straks uden Forhaling sende den Sum, som deres By skal udrede for 1 Aar, til Postforvalterne i København og siden hvert halve Aar til Mortensdag og Pinsedag fremsende Pengene til Postforvalterne), (i Brevene til de jyske Købstæder: skulle de straks uden Forhaling sende den Sum, deres By skal udrede for 1 Aar, til Gunde Lange, Embedsmand paa Koldinghus, som siden skal uddele Pengene til Postmesteren og Budene der i Landet, og siden fremdeles til Mortensdag og Pinsedag sende Pengene til ham), (i Brevene til de fynske Købstæder: skulle de straks uden Forhaling sende den Sum, som deres By skal udrede for 1 Aar, og siden hvert halve Aar, til Mortensdag og Pinsedag, til Borgemestrene i Odense, der fremdeles skulle sende Pengene til Postforvalterne i København; — i Brevet til Borgemestre og Raad i Odense tilføjedes: de skulle sende de Penge, som tilstilles dem af de andre fynske Købstæder, til Postforvalterne i København). De skulle rette sig efter Kongens Forordning om Postbudene, baade med at skaffe Losementer til disse, hænge Tavler ud og føre Tilsyn med, at der ikke leveres Vognmændene eller Færgemændene Breve at fremføre, men at disse leveres alene til Postbudene. (I Brevene til Købstæderne ved Færgestederne og til Købstæderne paa Landevejen i Sjælland og Fyen tillige: Prinsen har bevilget, at Vognmændene her i Riget og Fyrstendømmet maa føre de Hamburger Bud for 20 Sk. Milen om Vinteren og 16 Sk. Milen om Sommeren, at Budene straks maa blive befordrede og at de uden al Forhaling maa blive overførte, naar de komme til Færgeste-

derne, saafremt det da er muligt at komme over; Prinsen har derfor sat noget ringere Budtakst paa de Købstæder, hvor Budene faa Baade eller Vogne, for at Vognmændene og Færgeomændene kunne forskaanes for al Skat og Tyngge eller en Del deraf). — Fortegnelse over Købstæderne og deres Takst: I Sjælland: København 80 Dlr. Kurant, islandske Kompagni 50, ostindiske Kompagni 30, Klædekompagniet 20; Køge 30; Næstved 25; Helsingør, Kallundborg og Holbæk hver 15; Slagelse 12; Skelskør 10; Slangstrup 8; Roskilde og Vordingborg hver 5. — I Laaland: Nakskov 50; Maribo 10. — I Skaane: Malmø og Ystad hver 25; Lund 10; Landskrone 8; Christianstad 5. — I Halland: Halmstad 8; Varberg 7; Laugholm 5. — I Blekinge: Ronneby 10; Sølvißborg 5. — I Fyen: Odense 25; Svendborg 20; Assens 12; Bogense og Kerteminde hver 8. — I Jylland: Aalborg 70; Ribe 50; Aarhus 24; Horsens og Viborg hver 20; Kolding 16; Vejle 15; Sæby 6; Nykøbing, Lemvig og Ringkøbing hver 5; Varde og Thisted hver 4 Kurantdlr. — Postmestrenes og Budenes Løn: Københavns Postmester 200 Dlr.; hvert Hallands Bud 70 Dlr., er 140 Dlr.; hvert Blekings Bud 70 Dlr., er 140 Dlr.; hvert Laalands Bud 70 Dlr., er 140 Dlr.; hvert Helsingørs Bud 50 Dlr., er 100 Dlr.; Kallundborgs Bud 60 Dlr.; hvert af de danske Hamborger Bude 50 Dlr., er 100 Dlr.; hvert af de Hamborger Bude 30 Dlr., er 60 Dlr.; Koldings Postmester 100 Dlr.; hvert Aalborg Bud 50 Dlr., er 100 Dlr.; hvert Randers Bud 50 Dlr., er 100 Dlr.; det ene Riber Bud 50 Dlr.; Odense Landstings skriver 10 Dlr.; Viborg Landstings skriver 10 Dlr.; Randers Bytings skriver 10 Dlr. Sj. T. 23, 222 b. Origg. (til Holbæk og Kallundborg) i Landsark. i Kbhvn.

1. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Urne. Prinsen har eftergivet Hans Barckman, Snedker paa Frederiksborg Slot, 3 Aars Afslag paa hans resterende Landgilde af Kraftmøllen og bevilget ham 3 Pd. Møls Afslag aarlig i den sædvanlige Landgilde, saalænge han besidder Møllen, hvilket han skal føre saaledes til Regnskab. Sj. T. 23, 224. K.

— Miss. til Tønne Friis og M. Christen Hansen, Biskop. Da Præsten i Vester og Øster Hessing¹ er død og de 7 Mænd, der af Sognemændene ere opnævnte til at kalde en anden

¹ Peder Povlsen i Ø. og V. Hassing, Kær H.

Sognepræst, ikke have kunnet enes herom, men have kaldet 2 Personer, skulle de, da Kaldet efter Ordinansen er sket inden de foreskrevne 6 Uger og Sognemændene kun strides om Personerne, paase, at den, der er lovligest kaldet efter Forordningen og med Rette bør have Kaldet, bliver forfremmet dertil. J. T. 8, 78 b.

2. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Palle Urne. Da Claus Bilde har berettet, at Palle Urne i Forening med flere gode Mænd har indført Axel Ulfstand til Duegge i hans Gods og Løsøre, men at han ingen Genpart har faaet af denne Indførsel, befales det ham uden videre Ophold at lade Claus Bilde faa en rigtig Genpart af Indførslen under hans og de andre gode Mænds Haand og Segl. De skulle deri navngive den Gæld, for hvilken de have indført Axel Ulfstand, og til hvem denne har betalt de Penge, for hvilke han har faaet Udlæg. Sk. T. 5, 217 b.

— (**Haderslev**). Miss. til Ritmestrene om at holde deres Kompagnier i Beredskab, saa de, om det gøres fornødent og noget fjendtligt paakommer, i en Il kunne være færdige til at rykke op. J. T. 8, 79.

3. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas. Paa hans Begæring har Prinsen bevilget, at han i en 6 Ugers Tid maa begive sig over til Nørrejylland; Tilladelsen skal regnes fra 21. Sept., og han skal straks efter de 6 Ugers Forløb begive sig tilbage igen. Før han rejser, skal han ordne alt saaledes, at intet forsømmes i hans Fraværelse. Sj. T. 23, 224 b. K.

— Miss. til Jørgen Orning og Tyge Christensen. De skulle til Kongens Brug tage det Krudt, som lybske, hamborgske og andre Skibe ville føre gennem Strømmene, give Skipperne Receptisse derfor til Kongens Rentekammer med Angivelse af, hvor meget Krudt der er, for at det kan betales Skipperne i Rentekammeret. Sj. T. 23, 224 b. K.

— Miss. til Tolderne i Sundet. De skulle til Kongens Brug tage det Krudt, som nogen vil føre gennem Sundet, og betale det, medmindre da nogen har Kongens eller Prinsens egen Tilladelse til at føre det igennem. Sj. T. 23, 225. K.

— Miss. til Jørgen Brahe og Dr. Hans Mikkelsen. Da det er berettet Prinsen, at Hr. Hans Christensen er kaldet til Søllested og Vedtofte Sogne, men at nogle i Annekssognet modsætte sig ham, skulle de føre fittigt Tilsyn med, at det

gaar rigtigt til med Kaldet efter Ordinansen, og være ham behjælpelig, saafremt han er lovlig kaldet. F. T. 3, 932.

3. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len], Malte Juel [Kristianopol Len] og Otte Marsvin [Kristianstad Len] om saa snart som muligt at lade Vejene i deres Len fra Helsingborg opad til Christianopol istandsætte saa godt som muligt. Sk. T. 5, 218 b.

— Miss. til Christopher Urne, Rentemester. Da Prinsen har befaleet Lensmændene i Skaane, Halland og Blekinge at give Købmændene i Købstæderne Tilhold om at begive sig herover og meddele Christopher Urne, hvor meget Havre, Flæsk, Smør, Malt, bagt Kavringbrød, saltet Flæsk og andet saadant samt Rug og Mel, saa meget som muligt, de kunne skaffe, skal han, naar de komme, forhandle med dem om Købet paa disse Varer, faa saa meget som muligt og sørge for, at de straks udskibe det paa Elben. Han skal forhandle med dem om at tage saa mange Varer som muligt i Betaling. Hvor han kan opspørge mere af ovennævnte Varer, skal han opkøbe det til Kongens Fornødenhed, ligesom han skal lade alt det Mel af Kronens Indkomst udskibe, som plejer at sælges til det islandske Kompagni. Sj. T. 23, 224. K.

— Miss. til Sigvort Grubbe om at forhandle med de Købmænd i Købstæderne i hans Len [Malmøhus], der kunne skaffe Havre, om straks at forføje sig over til Christopher Urne til Aasmark, Rentemester, der efter Prinsens Befaling skal forhandle med dem om Købet af den største Andel Havre, som de kunne levere, og om Udskibning af den til Elben straks. Da Prinsen ogsaa har givet Christopher Urne Ordre til at indkøbe Flæsk, Smør, Malt, bagt Kavringbrød, saltet Flæsk og deslige samt saa meget Rug og Mel som muligt, skal han, hvis der er nogle, som kunne skaffe saadanne Varer, ligeledes give dem Ordre til at forføje sig over til Christopher Urne. Sk. T. 5, 218.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Da Skipperen paa den Smakke, som skal overføre Folk paa Bæltet, har beklaget sig over de gemene Skibsfolks Trusler, skal Jacob Ulfeldt paase, at nævnte Skipper, hans Folk eller Skib ikke forurettes („udfør-mis“). F. T. 3, 933.

4. Aug. (—). Ligelydende Miss. til Hr. Anders Bilde om

at forhandle med Købmændene i Købstæderne i Skaane, med Undtagelse af Malmøhus Len. Sk. T. 5, 218 b.

4. Aug. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Christopher Ulfeldt om at forhandle med Købmændene i Købstæderne i Halland. Udt. i Sk. T. 5, 219.

— Ligelydende Miss. til Tagge Thott om at forhandle med Købmændene i Købstæderne i Blekinge. Udt. i Sk. T. 5, 219.

— Aab. Brev, hvorved Prinsen bevilger, at Jacob Augustissen, der for kort Tid siden har faaet Bevilling paa at maatte faa det første Degnekald, der blev ledigt i Sjælland, men endnu intet har faaet, nu, da Degnen i Afversie og Testrup paa Grund af Alder og Skrøbelighed ikke længere kan forestaa Tjenesten, men vil holde en Substitut til at besørge denne, maa besørge denne Degnetjeneste, naar Degnen selv ikke længere kan forestaa den, for den Løn, som han og Degnen kunne blive enige om, og siden, naar Degnen dør, beholde Degnekaldet. Sj. R. 18, 118 b. K.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt og Gabbriel Kruse. De have tidligere faaet Ordre til at lade opkræve uvildige Udenherredsmænd til at afsige Kendelse om, hvorvidt Haslebro er Herredsvej eller ej. Det befales dem at udføre denne Befaling, dog skulle de uvildige Mænd opkræves af Rønneberg Herred alene. Sk. T. 5, 218 b. Jvfr. 26. Juni.

— Miss. til Malte Juel. Prinsen har bevilget, at det Marked, som aarlig plejer at holdes i Lyckeby paa St. Jacobs Dag [25. Juli], herefter aarlig maa holdes i Christianopel samme Dag, for at Borgerskabet her bedre kan komme til sin Handtering og Næring. Sk. T. 5, 218 b.

— Miss. til Falk Lykke om at give de Købmænd der paa Landet [Gulland], der have tjent det gullandske Kompagni, Ordre til straks at forføje sig herved for at gøre Overkøbmændene Vellumb Mortensen og Peder Svendsen Regnskab for Handelen, da de restere dermed. Hvis nogle af Købmændene eller Tolderne ere i Arrest, skulle de straks løslades af Arresten, da der gaas sælsomt frem med Arrest mod Kongens Toldere. Sk. T. 5, 219.

— Miss. til Erik Rosenkrantz. Prinsen har paa hans Begæring bevilget, at han en 14 Dages Tid maa begive sig

fra Fæstningen [Halmstad] herved for at forrette sine Ærinder, hvorefter han straks igen skal forføje sig derop. Han skal, førend han rejser, ordne alt saaledes, at intet forsømmes paa Grund af hans Fraværelse, men at alt gaar rigtigt til baade i Lenet, i Fæstningen og i Byen. Sk. T. 5, 219.

4. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Otte Marsvin om at give Tygge Pedersen i Christianstad Tilhold om at bygge sin Gaard, saaledes som det blev befalet ham, da Prinsen sidst var i Christianstad, og at udgive de Penge, som han har udlovet til Aftingning for sin Forseeelse, og de Penge til den Soldat, som har været hugget, saaledes som Buddet har lovet. Sk. T. 5, 222.

— Miss. til Tønne Friis om at lægge noget Gods, som Kronen har faaet til Mageskifte af Hans Lindenov til Hundslund, Embedsmand paa Kallundborg Slot, nemlig 2 Gaarde i Saltum By og Sogn i Hvetboe Herred, Kolstensgaard¹ i Jedsmark Sogn, 1 Gaard i Hengelberrig² i Han Herred, Drombshafve, 1 Gaard i Klimb By og Sogn, Prestberig, Vester Svenstrup, 1 Gaard i Vester Tarup By og Sogn, 1 Gaard i Saxagger i Vreløf Sogn i Børgelum Herred, 2 Gaarde i Sterup i Jerslef Sogn og Herred, Odde i Han Herred, 1 Gaard i Vullerup³ i Aggersberrig Sogn, Nørbrogaard i Hoen Sogn, Sønderbrogaard, 2 Gaarde i Indstrup By og Sogn i Hvetbo Herred, ind under Aalborghus, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. K. J. T. 8, 79. Jvfr. 28. Aug.

— Miss. til Otte Skeel og Tønne Friis. Da Prinsen har bevilget, at Hans Lindenov til Gafnø, Befalingsmand paa Kallundborg Slot, til evig Ejendom maa faa 1 Td. Byg og 1 Pd. Smør Landgilde, der aarlig svares til Aalborg Hospital af en Særjord, der bruges under Abelholt i Øster Hassing Sogn, samt en Eng, der ligger mellem Vraa Enge og Holt Enge og efter Jordebogen skylder 16 Tdr. Byg, som Anders Kierulf, Herredsfoged i Kier Herred, har Brev paa at maatte nyde, kvit og frit, saalænge han er Herredsfoged, saaledes som deres

¹ Kalsensgaard, Hvetbo H. ² Hingelbjærg, V. Han H. ³ Ullerup, Ø. Han H.

Besigtelse nærmere formelder, skulle de af det Gods, som Hans Lindenov har udlagt til Kronen, gøre baade Hospitalet i Aalborg og Anders Kierulf Fyldest for den Landgilde, de have mistet, saa de ikke komme til at lide nogen Skade. J. T. 8, 80. K.

5. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Knud Marqvorsen, Borgemester i København, fra sidste 1. Maj at regne, aarlig indtil videre maa oppebære $\frac{1}{2}$ Læst Malt og $\frac{1}{2}$ Læst Rug af Provianthuset for den store Besværing, han har i sin Bestilling. Sj. R. 18, 119. K.

— Miss. til Mogens Kaas. Da han har faaet Ordre til at udlevere Korn til Bønderne i Lenet [Kbhvn.] til Tørring, skal han for hver 4 Tdr. Korn, som Bønderne have faaet at tørre, lade dem faa 1 Læs Ved af Skovene. Han skal forhandle med Møllerne i Lenet om selv at holde Møllerne vedlige med Stene og al anden Fornødenhed mod Afslag af den ottende Part af Landgilde og Skyld og lade dem faa Træ af Skovene til Møllernes Fornødenhed for Betaling, dog skulle de stille nøjagtig Borgen for Betalingen, saa Kongen ikke i Fremtiden skal komme til at lide nogen Skade. Han skal lade Sagen angaaende den Dreng i Børnehuset, som har skudt den anden ihjel, komme for det theologiske Konsistorium her i Byen og høre dets Betænkning herom, hvorefter han saa kan rette sig. Med Hensyn til det Ved, som Bønderne føre her til Byen for at sælge det, skal der forholdes efter Kongens Forordning om, at det skal fratages dem, hvis der kommer noget. Sj. T. 23, 225. K.

— Miss. til Christopher Urne. Denne Brevviser, Knud Svendsen, har berettet, at hans afdøde Fader har været Møller i Møllen udenfor Vesterport og er bleven sat ud paa Grund af Møllens Bygfældighed, hvorefter en Tømmermand er sat ind i Møllen, for at han skulde gøre den i Stand. Da Tømmermanden nu er død og Møllen er færdig, begærer han at maatte faa den for den samme Afgift, som hans Fader har givet, og at han deri maa faa afkortet, hvad han skal male til Kongens Fornødenhed. Christopher Urne skal erklære sig herom og hjælpe Knud Svendsen til Møllen, hvis han vil give ligesaa meget, som en anden vil give. Sj. T. 23, 225 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe og Gabbriel Kruse. For nogen

Tid siden¹ have de faaet Ordre til at opkræve 8 uvildige Danne- mænd til at besigte den Gaard i Sølfagger i Skaane, som Kon- gen begærer til Mageskifte af Gunde Lange til Søfde, Befal- ingsmand over Tønsberg Len, og det Gods, som Gunde Lange begærer til Mageskifte derfor, nemlig 2 Gaarde, 1 Hus og 1 Gadehus i Taagerød, da det var bleven berettet Kongen, at de paa Godset boende Bønder ikke selv havde angivet deres Gaar- des Herlighed og Ejendom rigtigt. Da de endnu ikke have frem- sendt nogen Besigtelse, befales det dem at rette sig efter Kon- gens forrige Skrivelse og snarest lade de uvildige Mænd opkræve, der skulle begive sig til Godset og nøje undersøge, om der lig- ger mere Herlighed og Ejendom dertil, end der allerede er an- givet, saa Sagen kan blive bragt til Ende uden videre Forhaling. Da Kronens Gods beløber sig til mere end Gunde Langes Gaard og denne har tilbudt at ville gøre Vederlag derfor i 2 [Gaarde] i Øre og 1 [Gaard] i Tiderup, skulle de besigte dette Gods og ligne og lægge det mod Kronens Gods. Gabriel Kruse skal lade besigte, hvor meget Taagerød Mænd kan være berettiget til for- uden de 100 Svins Olden, som Kong Frederik II har tilskiftet Gunde Langes afdøde Fader Frederik Lange. De skulle snarest indsende deres Besigtelse til Kancelliet. Sk. T. 5, 219 b.

6. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Offe Høg. Da Prinsen har befalet ham at forrette Kongens Krigskommissær Axel Aren- feldt til Bassenes's Bestilling i Renteriet, skal han ligeledes paatage sig Inspektionen i Børnehuset og Tugthuset og paase, at alt gaar skikkelig til. Sj. T. 23, 225 b. (Tr.: KD. V. 96).

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Da Bønderne i Risbye² Sogn i Skaane have klaget over at være for meget betyn- gede med Hoveri til Heritsvad Kloster, saa de ikke kunne udholde det, hvilket skyldes, at andre Sogne, der tidligere have gjort Ægt og Arbejde sammen med dem, ere tagne derfra, skal han erklære sig, om de ikke kunne blive ved, hvis der af de andre Bønder under Klosteret lægges endnu en 10, 15 eller 20 Bønder til sammen med dem at drive Heritsvad Klosters Avl Høst og Vaar, eller om der skal mere til. Prinsen har be-

¹ 5. Maj 1625.

² Riseberge, N. Asbo H.

vilget, at Bønderne i Risbye, ligesom andre Bønder i Skaane, maa faa frit Bygningstømmer og Gærdsel til Nødtørft. Sk. T. 5, 220 b.

6. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Fru Anne Brahe til Hviderop, Steen Maltesens Enke, har berettet, at hendes Sognepræst Hr. Peder i Gaardsted¹ har et Stykke Eng, der ligger ved hendes Gaard Hviderop, medens hun har en Eng mod Byen, der ligger nærmere og mere belejligt for Præstegaarden. Da Prinsen har bevilget, at Fru Anne Brahe maa faa Præstebolets Eng til Mageskifte, skal Hendrik Gyldenstjerne være til Stede og paase, at Præsten faar Fyldest for sin Eng. Sk. T. 5, 220 b.

— Miss. til Raadet i Skaane. Da Prinsen har bevilget, at Fru Anne Brahe til Løfverød, Steen Maltesens Enke, maa holde den Rostjeneste, som hun er pligtig til at holde Riget af sit Jordegods, under den skaanske Fane, skal Raadet igen forordne nogle af de nærmest boende Adelspersoners Heste under den hallandske Fane. Sk. T. 5, 221.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Da Knud Søfrensen har begæret noget Gods, nemlig 2 Bol i Tridie i Lemb Sogn og 1 Bol i Reustrup² i Lundenes Len, til Mageskifte af Kronen for 1 Gaard og 1 Bol i Knud By i Skiern Sogn, skal Uldrik Sandberg erklære sig, om Kronens Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 8, 80 b.

7. Aug. (—). Bestalling for Hr. Søfren Pedersen Hegelund som Prædikant paa Antvorskov Slot. Han skal aarlig have 200 Kurantdlr. til Løn, Klædning og Underhold og 10 Kurantdlr. til Husleje, ligesom hans Formænd have haft, at udrede af Lensmanden paa Antvorskov Slot. Sj. R. 18, 119 b. K.

— Miss. til Jørgen Urne. Prinsen bevilger, at han paa de 6 Gaarde, som ere brændte i Freersløf, lader opsætte 6 Huse, hvert paa 12 Bindinger, og paa Præstegaarden i Tierebye ligeledes et Hus paa 12 Bindinger. Han maa give dem, der sætte de Brystværker op omkring Kronborg,

¹ Gaardstange, Froste H.

² Rævstrupgaard, Løm S., Bølling H.

60 Dlr. in specie og skal lade Bryggerne under Stykkerne omkring Slottet gøre færdige. Sj. T. 23, 225 b. K.

7. Aug. (Kbhvn.). Miss. til det ostindiske Kompagnis Forvaltere. Søfren Harboe, Kongens Skibshøvedsmand, har berettet, at han har været paa den ostindiske Rejse, hvor der var bevilget ham 24 Gl. maanedlig i Løn, hvilket siden forbedredes med 4 Gl. om Maaneden, men alligevel har Kompagniet ikke villet give ham mere end 20 Gl. om Maaneden. Det befales dem at betale Søfren Harboe, hvad han med Rette kan bevise tilkommer ham. Sj. T. 23, 226. K.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Roskilde. Naar der bliver en Plads ledig i Hospitalet, skulle de optage Arne Pedersen Hissing, der er blind, deri og forholde sig med ham som med andre Hospitalslemmer. Sj. T. 23, 226.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Helsingør om at indtage Anders Jensen Utterup, hvis Laar 2 Gange har været itu, i Hospitalet. Udt. i Sj. T. 23, 226.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Slagelse om at indtage Toer Engelbretsen Betten, hvis Ben begge ere skaarne af, i Hospitalet. Udt. i Sj. T. 23, 226.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Niels Madsen, Borgemeister i Helsingør, har berettet, at han er kommen i Trætte med afdøde Hans Nielsen, Byfoged i Helsingborg, om Gods og Gæld efter hans afdøde Broder Anders Madsen, forhen Raadmand sammesteds, og at der er gaaet Dom i Sagen paa Landstinget, men i Mellemtiden er Hans Nielsen død. Da Niels Madsen nu er bange for, at Hans Nielsens Gods, der nu er registreret og forseglet, skal blive optaget og adskilt og skal komme bort, førend Sagen er endt, skal Hr. Anders Bilde lade Hans Nielsens efterladte Gods arrestere paa en Ret, indtil Niels Madsen lovligen ved Dom og Ret er bleven adskilt fra Hans Nielsens Arvinger. Sk. T. 5, 221.

— Aab. Brev om, at Christopher Basse til Urup, der for nogen Tid siden har fæstet Kronens Part af Korntienden af Birkende Sogn i Odensegaards Len for aarlig Afgift og nu har begæret at maatte give Penge i Stedet for Kornet, herefter maa give 1 Rdlr. in specie for hver Tønde Rug eller Byg og $\frac{1}{2}$ Rdlr. in specie for hver Tønde Havre. Han

skal aarlig til den i Fæstebrevet fastsatte Tid betale Pengene til Lensmanden paa Odensegaard. F. R. 3, 388.

7. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt. Da Prinsen har erfaret, at en Hvælving i Borgestuen paa Nyborg Slot er falden ned, bifalder han, at den igen maa istandsættes med Loft, dog med saa ringe Bekostning som muligt. F. T. 3, 933.

— Miss. til Hr. Albrit Skeel, Otte Skeel og Jørgen Brahe. Nogle af de jyske Lensmænds Erklæringer om den Proviant, som kan udsendes af Lenenes Indkomst, sendes dem med Ordre til at gøre sig den største Flid for at skaffe saa megen Proviant, som det er muligt at faa, særlig Havre, og afslutte Købet med saa lang Frist som muligt for Betalingen, dels med rede Penge i Sundet eller paa Rentekammeret, dels med Varer fra Lenene eller med Ege- og andet Tømmer fra Gulland eller Norge, hvilket Lensmændene straks skulle have Ordre til at lade hugge og fremføre i Vinter, saa de til Foraaret kunne afhente det. De skulle forrette dette med al Flid og der gives dem Fuldmagt til at akkordere om Købet til den billigst mulige Pris og ramme Kongens Bedste deri. Købmændene skulle være fri for at svare Told af den Proviant og det Korn, de udføre, og det skal straks blive modtaget af dem paa de Steder, som de blive enige med dem om. J. T. 8, 81.

— Miss. til Hr. Albrit Skeel. Da Prinsen har bragt i Erfaring, at det spanske Saltkompagni i Ribe er det af de her i Riget oprettede Kompagnier, som har forholdt sig bedst og uden Klager, maa Albrit Skeel opsætte Forkyndelsen af Opgivelsesbrevet paa Salthandelen til Mortensdag eller Jul. J. T. 8, 81 b. K.

8. Aug. (—). Bestalling for Madts Nielsen Tølløse, der nu efter den forrige Slotsprædikant paa Københavns Slots Død har ladet sig høre i Prinsens egen Nærværelse, som Slotsprædikant paa Københavns Slot. Han maa nyde den Indkomst, der er henlagt til Slotsprædikantbestillingen, og af Provianthuset faa den samme Underholdning, som hans Formand har haft. Sj. R. 18, 120. K.

— Miss. til Dr. Hans Reisener. Da Hr. Nelaus Pofvelsen, Slotspræst paa Københavns Slot, er død, har Mats Nielsen Tølløse ladet sig høre og prædikeret i Prinsens egen Nærværelse.

Da Prinsen har fundet Behag i hans Prædiken og antaget ham til at være Slotspræst, maa han ordineres dertil, skønt han ikke er fuldt 25 Aar gammel, saaledes som Kongens Mandat formelder. Sj. T. 23, 226 b. K.

8. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Sundet om, naar Fru Sophie, Hertuginde af Stettin-Pommerns Fuldmægtige komme i Sundet med hendes Vin, da at lade 6 Foder Vin passere toldfrit igennem, saaledes som hun plejer at faa. Sj. T. 23, 226 b. K.

— Miss. til de samme om at lade Frøken Helvig, Hertuginde af Stettin-Pommerns Fuldmægtige passere toldfrit igennem med 6 Foder Vin. Udt. i Sj. T. 23, 226 b. K. (i Udt.).

— Miss. til Søfren Harbo om straks at begive sig op til Aggershus med et af Kongens Skibe, hvilket Sten Villomsen udviser ham. Saasnart han kommer derop, skal han ruinere alle Skibsbroer for Oslo, saa der aldeles ingen Ind- eller Udskibning herefter kan ske for Byen, saafremt Statholderen ikke allerede har ladet det gøre efter den Befaling, han har faaet derom. Sj. T. 23, 226 b. K.

— Aab. Brev om, at Indbyggerne i Christianopel i de næste 5 Aar maa være fritagne for al Told, Sise og anden kongelig og Bys Tyngde, naar undtages Manufakturere, hvoraf de skulle svare tilbørlig Told til Kronen. Sk. R. 4, 372 b.

— Aab. Brev, hvorved Prinsen paa Kongens naadigste Behag bevilger, at Hercules Briant, der har fæstet Holmen Farielsholm under Gulland af Christoffer Ulfeldt, Embedsmand paa Laugholms Slot, medens denne var forlenet med Gulland, maa beholde Farielsholm sin Livstid mod at svare Kongens Lensmand aarlig Landskyld efter Fæstebrevet. Endvidere har Prinsen bevilget, at han maa bruge det til Øen liggende Fiskeri med Sildestader, Voddræt og Sættegarn for en aarlig Afgift af 2 Tdr. Tjære, og at han maa opsætte en Sav ved sin Gaard, hvoraf han, naar den er opbygget, aarlig skal give 5 Dlr., saalænge han har den i Brug. Sk. R. 4, 372.

— Miss. til Falk Lykke. Da Prinsen har bevilget, at Hercules Briant, der har fæstet Farielsholm, maa nyde de omkuldfaldne og i sidste Krig af de Svenske afbrændte Træer paa Holmen under samme Afgift, som formeldes i det

Konfirmationsbrev, han har faaet paa Holmen, skal Falk Lykke lade de omkuldfaldne og afbrændte Træer besigte, for at der ingen grønne Træer skal hugges. Sk. T. 5, 221 b.

8. Aug. (Nordten). Miss. fra Kongen til Jens Munk om saa snart som muligt at begive sig hjem til København med alle de Skibe, som nu ligge paa Weseren, dog skal han lade to af Jagterne blive liggende paa Weseren og forordne en af Kaptejnerne til at kommandere Folkene paa dem. Ved hofølgende Missive har Kongen befalet sin Agent i Bremen at skaffe den til Jagterne fornødne Proviant. Sj. T. 23, 227. K.

9. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Samuel Hansen, Byfoged i Sølvitsborg, har efter Kongens Befaling købt 4 Læster Oksekød, der skulde leveres paa Provianthuset, men 33 Tdr. Kød deraf ere brændte. Prinsen har i den Anledning bevilget, at disse 33 Tdr. Kød maa godtgøres ham i hans Regnskab, hver Tønde beregnet til 4 Rdlr. Sj. T. 23, 227. K.

10. Aug. (Haderslev). Miss. til Jakob Ulfeldt til Urup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot. Da Prinsen paa sin Fader Kongens Vegne agter at lade sine 2 unge Søstre¹ døbe den 27. Aug., anmodes han om til den Tid at forføje sig til Haderslev for at være Fadder for Prinsens ældste Søster og tage sine Fruentimmere med. Orig.

12. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Sten Villomsen. Prinsen har bevilget, at Michel Darsou af Lybæk, hvis Skib for kort Tid siden er bleven gjort til Prise paa Gulland og sendt herved, igen maa faa Skibet, da det, som Prinsen erfarer, er fradømt ham mod Recessen. Sten Villomsen skal derfor straks lade Michel Darsou eller hans Fuldmægtig faa Skibet. Sj. T. 23, 227. K.

— Miss. til Alexander Rab. Nogle Bønder i Tudse have andraget, at de af Alexander Rab tiltales for Vedligeholdelsen af en Bro, hvilket Arbejde Herredsfogden har dømt dem til at udføre, skønt de mene at kunne bevise, at der i lang-sommelig Tid har været 4 Byer om at holde Broen i Stand, og at Herredsfogden selv er interesseret i Sagen. Han skal lade

¹ Christiane og Hedvig.

dem være fri for videre Tiltale i den Sag indtil den første Sammenkomst af Raadet, hvor Prinsen vil lade den Sag forhøre. Han skal faa Meddelelse om at møde til den Tid. Sj. T. 23, 227 b. K.

12. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Laurits Ebbesen. Envold Andersen har tidligere klaget over, at han ved en Kapitelsdom er bleven skilt fra sin Hustru Maren Grøns, efter hans Formening paa Grundlag af vrang Beretning. Da Laurits Ebbesen, der tidligere har faaet Ordre til at undersøge, hvem der har været Ophav til saadant, og erklære sig derom, endnu ikke har gjort det, befales det ham paany at undersøge Sagen og snarest erklære sig om den, for at saadan Skilsmisse ikke skal forblive ustraffet, hvis den er erhvervet ved vrang og usandfærdig Beretning. Han skal lade Envold Andersen faa beskrevet af Tingbogen, hvilke Vidnesbyrd der ere blevne førte mod ham i denne Sag, hvilke hidtil ere blevne forholdte ham. Da Envold Andersen har befuldmægtiget Søfren Olufsen til paa hans Vegne at føre Sagen mod hans Modpart, skal Laurits Ebbesen paase, at der vederfares ham hvad billigt, kristeligt og ret kan være, og hjælpe ham dertil, saa vidt det er i Overensstemmelse med Lov og Ret. J. T. 8, 81 b.

14. Aug. (Haderslev). Miss. til Mogens Gyldenstjerne og Erik Rosenkrantz. Da Claus Brockenhuus til Broholm har opbudt sit Gods i Halland, skulle de taksere Claus Brockenhuus's Jordegods og Skove i Halland til den Værdi, som det bedst kan sælges til, og derefter begive sig til Gassevadgaard for at taksere dens Bygning. Sk. T. 5, 222 b.

— Miss. til Otte Skeel, Gabriel Kruse og Oluf Parsberg om snarest at begive sig ud til Kongen for at gøre Tjeneste der en Tid lang. J. T. 8, 82 b. K.

— Miss. til Otte Skeel til Hammelse, Johan Brockenhuus til Lerbek, Verner Parsberg til Lynderupgaard og Axel Urne til Vifferdtsholm. Da der er Trætte mellem Palle Rodsteen til Lundsgaard og Peder Bilde til Lammehavne angaaende Arv, som er tilfalden dem efter afdøde Fru Kiersten Nielsdatter, Gabriel Kaas og Erik Kaas, og Palle Rodsteen er bleven indført i Størstedelen af Peder Bildes Part af Arven, men Godset endnu ikke er skiftet mellem dem, skulle de snarest skifte Godset mellem de stridende Parter, dog med

Forbehold for Palle Rodsteen af den Ret, som han kan have paa Grund af Indførsel. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de andre have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet, udføre Befalingen og enten forlige Parterne i Mindelighed eller skille dem ad ved Dom. J. T. 8, 82 b.

14. Aug. (Haderslev). Miss. til Niels Krag og Erik Juel. Da der med det første skal foretages Skifte efter afdøde Niels Krabbe til Torstedlund, skulle de være til Stede ved Skiftet, paase, at det gaar rigtigt til, og hvis der opstaar Trætte mellem Arvingerne, enten bilægge den i Mindelighed eller skille dem ad ved Dom. J. T. 8, 83.

— Miss. til Niels Krag og Erik Juel om at begive sig til afdøde Niels Krabbes Hovedgaarde Torstedlund, Albek og Rebstrup, taksere Bygningerne derpaa for rede Penge og hvor højt Albek Hovedgaard med tilliggende Ejendom og Herlighed bør tages og gaa for Hartkorn i Søkendeskitte. J. T. 8, 82.

— Miss. til Christen Høg og Hans Dyre om snarest at begive sig til afdøde Niels Krabbes Gaarde Veslisgaard, Kjelpegaard og Nebbel og taksere dem for rede Penge, som ret og billigt kan være. Hvis der til Gaardene ligger noget Gods, som er fordærvet af Sand og ikke kan svare den Landgilde, som tidligere er svaret deraf, skulle de undersøge dette og sætte Godset for en saadan Landgilde, som det kan taale og som kan passere i Søkendeskitte. J. T. 8, 84.

— Miss. til Jørgen Grubbe. Da han i Anledning af Prinsens Missive til ham om at erklære sig angaaende noget Gods, som Christopher Gersdorff til Sæbygaard, Befalingsmand paa Lynborig Bispegaard, begærer til Mageskitte, har indsendt en Erklæring, hvori han omtaler Godsets Belejlighed, særlig Gaarden Madsted, men ikke udtaler sig om, hvorvidt den kan mistes fra Lenet eller ej, befales det ham at erklære sig endeligt herom. J. T. 8, 83 b.

15. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt, Landsdommer. Da Salpeterladen i hans Len skal være for kort, skal han lade den forlænge og udbygge, saa vidt Fornødenheden kræver det, og føre Bekostningen derved til Udgift i Regnskabet. Sj. T. 23, 227 b. K.

15. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Stalder Kaas. Da der er opstaaet nogen Strid mellem Mester Daniel Sinklar, Kongens Skibsbygmester, og Svend Andersen, Underbygmester, skal han indstævne begge Parter til at møde for Prinsen paa Bremerholm med de Breve og Dokumenter, der vedrøre deres Trætte, og hyormed de mene at kunne forsvare sig. Prinsen vil her selv forhøre Sagen og dømme i den. Sm. T. 6, 236.

— (Haderslev). Miss. til Hans Kaas. Paa hans Begæring har Kongen fritaget ham for Værgemaal for Jomfru Dorete Skinkel, som han en Tid har forestaaet. Han skal overlevere det til hendes Broder Laurits Skinkel til Lammehafve. F. T. 3, 934.

— Miss. til Laurits Skinkel. Da Hans Kaas til Østergaard er bleven fritaget for Værgemaal for hans Søster Jomfru Dorete Skinkel, fordi han ogsaa har andre Værgemaal at forestaa, skal Laurits Skinkel overtage Værgemaal for Søsteren, betale Hans Kaas, hvad hun maatte blive denne skyldig, og siden give ham Kvittring for Værgemaal. F. T. 3, 935.

— Miss. til Torben Gabrielsen. Da Hans Oldeland til Trellorup med det første vil foretage Skifte mellem sig og sine Børn efter sin afdøde Hustru¹, skal Torben Gabrielsen som Hans Oldelands Børns nærmeste Frænde paa mødrene Side paatage sig Værgemaal for dem, medens Skiftet staar paa, paase, at de ikke komme til kort ved dette, og efter Skiftet overgive Værgemaal til deres Fader Hans Oldeland. F. T. 3, 935.

— Miss. til Hans Kaas og Palle Rodsteen om at være til Stede ved Skiftet mellem Hans Oldeland og hans Børn, paase, at alt gaar ret til, bilægge de mulig opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne alt beskrevet under deres Hænder og Signeter, saa Skiftet kan være bragt til Ende inden 6 Uger efter dette Brevs Dato. F. T. 3, 936.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Fru Anne Lykke til Haritsløfgaard, Keye Rantzaus Enke, har begæret noget

¹ Sofie Hvas.

Kronens Gods, nemlig 5 Gaarde i Hersnap, 3 Gaarde i Dalby og 1 Gadehus i Torrup paa Hindsholm, til Mageskifte, skal han snarest erklære sig, om dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet [Odensegaard], og indsende sin Erklæring til Kancelliet. F. T. 3, 937.

15. Aug. (Haderslev). Aab. Brev om, at Niels Gyldenstjerne maa lade sig indføre i Hans Pogwisch's Gods og Løsøre, hvor det findes, enten paa Hindsgafvel Slot eller andensteds i Lenet, for det, som han med Rette kan kræve hos Hans Pogwisch. F. T. 3, 938.

17. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Roskilde. Denne Brevviserske, Vroutgen Douvis af Amsterdam, har berettet, at hun efter sædvanlig Brug i Nærværelse af Øvrigheden er bleven trolovet med en Ungkarl, ved Navn Niels Søfrensen, der har sit Tilhold i Køge, men at denne nu vil undslaa sig for Trolovelsen, saaledes som hun nærmere har at bevise det for Kapitlet. Det skal tage Sagen for, dømme deri og hjælpe hende til Rette, saa der ikke vederfares hende nogen Uret. Sj. T. 23, 228. K.

— Miss. til Jørgen Urne. En Ægtemand i Helsingør, ved Navn Niels Pedersen, er for nogen Tid siden bleven optaget af Byvagten her i Byen i et utugtigt Hus med en løsagtig Kvindeperson, der to Gange tidligere er bleven forvist fra København. Han er ved Dom dømt til at afsone Sagen hos Kongens Byfoged, men har, før der blev dømt i Sagen, forpligtet sig strengeligen overfor to Borgere her i Byen, der ere gaaede i Løfte for ham, til at blive til Stede til Sagens yderste Uddrag og ikke undvige, kort eller langt, under sin Boslods og Æres Fortabelse, saaledes som Jørgen Urne nærmere kan erfare af hosfølgende Kopi af hans Obligation. Jørgen Urne skal lade Niels Pedersen tiltale derfor og anholde ham, hvis han ikke kan stille Borgen, indtil han efterkommer sin udgivne Forpligtelse og den over ham gaaede Dom. Sj. T. 23, 228.

— Aab. Brev om, at Indbyggerne i Visby nu, da det gullandske Kompagni igen er ophævet og Handelen givet fri, selv maa hente deres Salt paa hvilke Steder i eller udenfor Riget de ville og hvor det kan være til mest Fordel for dem. Sk. R., 4, 373.

— Miss. til Falk Lykke om at give det gullandske Kom-

pagnis Tjenere, der ligge paa Gulland, Tilhold om uden videre Forhaling straks at levere de i Visby boende Overkøbmænd for Kompagniet en rigtig underskreven Genpart af deres Regnskaber, for at disse kunne vide at rette sig derefter, da der nu af Overkøbmændene skal gøres endeligt Regnskab for Handelen. Da det er anordnet, at der skal underholdes nogle Soldater i Visby, og en Del af disse bo og bruge Næring i Byen, skal han paase, at der indtil videre ikke gives dem, der selv have Hus og Gaard, nogen Service. Sk. T. 5, 221 b.

17. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Christian Normand. Da Karen Johan Borckkortsens, Borgerske i Odense, har klaget over, at han endnu ikke har rettet sig efter Kongens og Danmarks Riges Raads Dom, der gik ud paa, at han enten skulde betale hende eller lide Manelse, befales det ham herved snarest og uden videre Forhaling at efterkomme Dommen. F. T. 3, 933.

— Miss. til Jørgen Brahe og Dr. Hans Mikkelsen. Da Sognepræsten¹ i Søllested og Vedtofte er død og der er Strid mellem Kaldsmændene om Valget af en anden Sognepræst, skulle de indtil videre lade Kapellanen² varetage Tjenesten og prædike, da han, selv om en anden bliver Sognepræst, dog ikke kan forstødes fra sin Kapellantjeneste, hvortil han lovlig er kaldet, dog ikke at han skal kaldes til Sognepræst. F. T. 3, 934.

— (Haderslevhus). Miss. til Tønne Friis. Da det er berettet, at Sundby Tiende i hans Len [Aalborg] er ledig, bevilger Prinsen, at Karsten Andersen, Foged paa Aalborg Slot, maa faa Tienden i Fæste for Indfæstning og sædvanlig aarlig Afgift. J. T. 8, 84.

— Miss. til Jens Juel paa Lundegaard i Mors. Han har tidligere faaet Missive om at lade en Bonde, ved Navn Mikkell Christensen, faa den Gaard³, som den tidligere Foged i Lenet, Jens Simensen, nu i nogen Tid har besiddet, men har nu berettet, at Mikkell Christensen intet har, hvormed han kan holde Gaarden vedlige, og heller ikke kan stille Borgen for at ville

¹ Lavrids Lavridsen Gorm.
levgaard, Sønder H., Mors.

² Hans Christensen.

³ Sillers-

holde den ved Magt. Under disse Forhold maa Jens Juel bortfæste Gaarden til en anden, dog maa Jens Simensen ikke beholde den efter de Rigsraaders Betænkning, der have været forordnede til at forhøre den Sag. J. T. 8, 84 b.

18. Aug. (Haderslevhus). Miss. til Borgemestre og Raad i København om indtil nærmere Besked at lade det bero med forrige Provianskriver Bartholomeus Haagensens Sag angaaende Provianthuset og dets Bestilling. Sj. T. 23, 228 b.

— Miss. til Hans Lindenov. Da Ane Hendriksdatter, Enke efter Oluf Lauritsen i Birkinggaard, har klaget over, at hun forurettes af sin Husbondes Arvinger, skal han være hende behjælpelig i den Sag og paase, at hun ikke forurettes af sin Modpart. Sj. T. 23, 228 b.

— Miss. til Dr. Hans Reisener. Da det er andraget for Prinsen, at Hr. Frants Vedderbard, Sognepræst til Skamstrup og Torbenfeldt, har lidt stor Skade ved Ildebrand, bevilger Prinsen, at Hr. Frants maa søge Godtfolk om Hjælp, hvis nogen godvillig vil give ham nogen. Sj. T. 23, 228 b.

— Miss. til Jørgen Ulfeldt. Prinsen har bevilget, at han maa betale de 7000 Dlr., som han skylder Kongen, paa en 3 Aars Tid, dog skal Renten deraf svares til rette Tid. Sk. T. 5, 222 b.

— Miss. til Jørgen Brahe og Bisen. Da Bønderne paa Bogøe have klaget over, at Sognepræsten i Assens, M. Pofvel¹, foruretter dem med Tiende, skulle de flittigt undersøge denne Sag og indsende Erklæring om den til Kancelliet. F. T. 3, 939.

— Livsbrev for Maren Jensdatter i Assens paa Kroens Part af Korntienden af Sandager og Turope Sogne for samme Afgift i godt ydefærdigt Korn paa Hagenskov Slot, som hendes Fader har haft disse Tiender i Fæste for. Hun maa ikke i nogen Maade forurette Bønderne, saafremt hun ikke vil have dette Brev forbrudt, men Bønderne skulle saa ogsaa være forpligtede til at yde hende godt Korn, saafremt de ikke ville tiltales. Hun skal være forpligtet til at afstaa Tienderne, saa-

¹ Povl Andersen.

fremt Kongen for Foderets Skyld ser sig nødt til selv at oppebære Tienderne til sine Slotte og Gaarde. Udt. i Tb. S. 153 b.

18. Aug. (Haderslevhus). Aab. Brev om, at Anne Henriksdatter, Enke efter Lave Madtsen, Ridefoged paa Koldinghus, maa beholde den Kronens Gaard i Starup, som Otte Brahe Pedersen til Torbenfeldt har bortfæstet til Lave Madtsen, og som hun nu selv bor paa, for samme Fæste og ikke maa udfæstes af den, saalænge hun holder den ved god Hævd og Magt, svarer sin Landgilde i rette Tid og ikke bortlaaner, bortlejer eller bortfæster noget af Gaardens Tilliggende, ikke forhugger Skovene og er Lensmanden paa Koldinghus lydige. J. R. 8, 126. K.

19. Aug. (—). Miss. til Gunde Lange. Da Jomfru Dorette Abildgaard har begæret at maatte faa den ved hendes Gaard i Kolding liggende St. Jørgens Gaards Lykke til Mageskifte for 4 Ørt. Melskyld i Tarup Mølle i Dronningborg Len, skal Gunde Lange erklære sig, om nævnte Lykke for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 8, 84 b.

24. Aug. (—). Miss. til Rigsraaderne Christen Holck, Hr. Albret Skeel, Ifver Juel, Jacob Ulfeldt, Holgier Rosenkrantz, Jens Juel, Hr. Anders Bilde, Tage Thott og Christopher Ulfeldt om at møde førstkommende 12. Sept. i København for nærmere at erfare Prinsens Vilje. Sj. T. 23, 229. K.

— Miss. til Corfidts Rud og Jørgen Brahe. Da Fru Anne Lykke til Harritslefgaard, Keye Rantzaus Enke, har begæret noget Krongods i Odensegaards Len, nemlig 5 Gaarde i Hersnap, 3 Gaarde i Dalby og 1 Gadehus i Torup paa Hindtsholm, til Mageskifte for 1 Gaard i Bredstrup, 3 Gaarde og 1 Hus i Høygerrup, 1 Gaard i Ringe, 1 Gaard i Egense og 2 Gaarde i Vesterbye i Skamb Herred af sit Gods, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. T. 3, 939.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Prinsen har bevilget, at naar Magdallene von der Hamsfort, der har Livsbrev paa Kronens Part af Munkeboe Tiende i Fyen, dør, maa Jørgen Vilumsen, Søn af afdøde Villom Lukassen, nyde nævnte Tiende i 2 Aar, kvit og frit, til Hjælp til at studere for. F. T. 3, 941.

24. Aug. (Haderslevhus). Aab. Brev om, at Morten Terkelsen i Bedel, der har forsét sig med Lejermaal, medens hans Hustru levede, og derfor for Kapitlet er blevet skilt fra sin Hustru, nu, da Hustruen er død, igen maa begive sig i Ægteskab. J. R. 8, 126 b.

— Miss. til Christen Holck. Det er berettet Prinsen, at da Jens Nielsen i Grafballe sidste 15. Aug. paa Hids Herredsting var skikket for Retten og skulde dømmes for det Manddrab, som han har begaaet paa sit Søskendebarn, har et stort Parti af Bønderne i Herredet, udrustede med Vaaben og Værge, rottet sig sammen, begyndt Oprør og Tumult og med Magt villet bortføre Jens Nielsen fra Retten. Da de ikke have kunnet udføre deres modvillige Forsæt, have de med Skældsord og Trusler overfaldet Christen Holcks Tjenere. Han skal lade alle dem, der bevisligt have været med i det oprørske Parti, tiltale med Retten og tage Dom over dem. J. T. 8, 85.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Da Jomfru Sidtsel Galt har begæret en Kronens Gaard i Tamestrup i Ofsted Sogn i Skanderborg Len, hvorpaa Løjtnant Anders Tygesen bor, til Mageskifte, skal han snarest erklære sig, om nævnte Gaard for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet, og hvor der igen bekvemt kan udlægges Løjtnanten en god Gaard i Stedet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 8, 85 b.

25. Aug. (—). Ekspektancebrev for Jørgen Beyer, Prinsens Kammertjener, paa det første Vikarie, som bliver ledigt i Roskilde eller Lund Kapitler, dog maa han vente efter Vikariat, saalænge han synes. Sj. R. 18, 120 b. K.

— Miss. til Jens Høg og Axel Urne, der tidligere have faaet Ordre til at registrere Løsøret paa Vorgaard og Bagisvogn, om inden St. Mouridts Dag [22. Sept.] at drage til de nævnte Gaarde og rigtig registrere og vurdere det Løsøre, som findes dér, Bo, Boskab, Kvæg og andet, som maatte findes under deres egen og andre gode Mænds Forsegling eller uden Forsegling. De skulle i Forvejen underrette Arvingerne om, naar de ville udføre Befalingen. J. T. 8, 85 b.

26. Aug. (—). Miss. til Palle Rosenkrantz. Da Degnen i Aufversier og Testrop Sogne paa Grund af Alderdom og

Skrøbelighed ikke længere selv kan forestaa sin Tjeneste, har Prinsen bevilget, at Jacob Augustisen maa blive hans Medtjener og efter hans Død faa Kaldet. Da det er berettet Prinsen, at en anden ung Person modvillig har indtrængt sig i Kaldet uden Øvrighedens og Bispens Samtykke, skal Palle Rosenkrantz straks forvise ham og igen indsætte Jacob Augustisen til den gamles Substitut, da Prinsen tidligere har forundt ham det og Bispens anser ham for dygtig dertil. Sj. T. 23, 229.

26. Aug. (Haderslevhus). Ligelydende Miss. til Jacob Ulfeldt, Landsdommer. Udt. i Sj. T. 23, 229.

27. Aug. (—). Miss. til Ernst Normand. Da Prinsen har tilladt Jacob Ulfeldt til Bafvelse, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, at maatte begive sig til Hamborg en 3 Ugers Tid, skal Ernst Normand rette sig efter at sidde Landsting i hans Sted og have flittigt Indseende med, at intet forsømmes i hans Fraværelse. Sj. T. 23, 229 b. K.

— Miss. til Hendrik Holck. Prinsen sender Laurits Pogwisch, der en Tid lang har været i Prinsens Tjeneste, til ham med Anmodning om for Prinsens Skyld at tage ham i sin Tjeneste. Sj. T. 23, 229 b. K.

— Miss. til Marqvord Bilde og Jørgen Brahe. For nogen Tid siden have de faaet Ordre til at besigte noget Krongods i Hindsgafvel Len, nemlig 1 Gaard i Husbye og 1 Gaard i Eskjør i Husbye Sogn i Vendts Herred, som Hans Lindenov til Hundslund, Embedsmand paa Kallundborg Slot, begærer til Mageskifte for noget af sit Gods, nemlig 1 Gaard i Blanke og 1 Gaard i Roerslef i Vendts Herred. Da denne Befaling endnu ikke er efterkommet, befales det dem herved snarest at efterkomme Befalingen og indsende Besigtelsen. F. T. 3, 942.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Otte Skeel til Hammelse, Befalingsmand i Duholms Kloster, paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Thies Sogn i Jersløf Herred, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 5¹/₂ Pd. Byg og ¹/₂ Pd. Havre til Kronen og 2 Pd. Rug, 6 Pd. Byg og ¹/₂ Pd. Havre til Kirken, paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Ellinge Sogn i Huorns Herred, hvoraf der aarlig skal svares 1¹/₂ Pd. Rug, 2¹/₂ Pd. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken, og paa Kronens Part af Korntien-

den af Vrensted Sogn, som Tønne Friis har fæstet til ham, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, 12 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 118.

27. Aug. (Haderslevhus). Aab. Brev, hvorved Prinsen eftergiver Niels Pofvelsen, Hører i Horsens Skole, der har forsét sig med Lejermaal med en Pige i Horsens og af den Grund er bleven forvist fra sin Skoletjeneste, denne Forseelse, saa han herefter maa betjene samme Tjeneste og uhindret befordres til Præstekald og anden Bestilling, hvor han lovlig kan blive kaldet. J. R. 8, 127.

— Miss. til nogle Lensmænd om at give Kaptejnerne i deres Len Tilhold om at holde deres Kompagnier i al Beredskab, saa de, hvis noget fjendtligt skulde komme paa, kunne være færdige til i en Il at rykke op. — Jacob Ulfeldt [Nyborg Len], Knud Gyldenstjerne [Hald Len], Laurits Ebbesen [Skanderborg Len], Gunde Lange [Kolding Len], Hr. Albrit Skeel [Riberhus Len], Tønne Friis [Aalborg Len] og Oluf Parsberg [Dronningborg Len]. J. T. 8, 86. K. Orig. til Jakob Ulfeldt¹.

28. Aug. (—). Mageskifte mellem Hans Lindenov til Hundtslund, Befalingsmand paa Kallundborg Slot, og Kronen, Sj. R. 18, 121. K. (Se Kr. Sk. under 4. Aug.).

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Niels Ollufsen, Sognepræst til Erst og Jorderup Sogne, paa Kirkens Part af Korntienden af Erst og Jorderup Sogne, hvoraf der aarlig skal svares 24 Ørt. Rug, 12 Ørt. Byg og 2 Ørt. Havre, eller i Stedet for disse 38 Ørt. Korn 50 Dlr., hver Dlr. beregnet til 32 Skill. lybsk, til Erst Kirke og 8 Ørt. Rug og 4 Ørt. Byg til Jorderup Kirke. Udt. i Tb. S. 118 b.

— (**Lidkewitz**). Miss. fra Kongen til Mogens Kaas og Axel Arenfeldt om at optage afdøde Erik Rosenkrantz's efterladte Gods, som han har haft med sig paa dette Tog, gennemse og registrere det og siden give det beskrevet fra sig under deres Haand og Segl. Sj. T. 23, 229. K.

— Ligelydende Miss. fra Kongen til Jens Bille Stensen og Gunde Rosenkrantz om at registrere og forsegle afdøde Cor-

¹ Tr.: Nye dsk. Mag. II. 171. (Brevet til Jakob Ulfeldt).

fits Rosenkrantz's efterladte Gods, som han har haft med sig paa dette Tog. K. Udt. i Sj. T. 23, 230.

28. Aug. (Lidkowitz). Miss. fra Kongen til Hr. Albrit Skeel. Da en Del af de Heste med Tilbehør, som Kongens gode Mænd og Embedsmænd sidst havde udsendt, ere blevne i den sidste Træfning og paa den hastige March, saaledes som ses paa den hosføjede Fortegnelse, skal han give disse gode Mænd og Embedsmænd Ordre til med det allerførste i Stedet at fremsende andre Heste, Folk og Tilbehør i Overensstemmelse med Fortegnelsen. J. T. 8, 86 b. K.

— Miss. fra Kongen til Mogens Kaas. Da Kongen har bevilget, at Claus Daa til Raunstrup, Embedsmand paa Draxholm Slot, maa faa Kronens Part af Farsøe Sognetiende, skal Mogens Kaas fæste den til ham for sædvanlig Afgift. J. T. 8, 86 b. K.

29. Aug. (—). Aab. Brev om, at Kongen, da skotsk Salt og Salt fra Lybæk sælges til Kongens Undersaatte for og lige saa dyrt som Lyneborger Salt, har bevilget, at hans Undersaatte i Sjælland, Fyen, Skaane, Halland og Blekinge indtil videre selv maa indføre Lyneborger Salt, men de maa ikke lade det hente fra Lyneborg af fremmede. K. (uden Paategning om at være registreret).

— (**Haderslevhus**). Miss. til Hendrik Hvitfeldt til Lilløe og Ofve Gjedde til Tømmerup, Befalingsmand over Brunlaug Len. Mogens Gyldenstjerne til Fulletoft, Embedsmand paa Varberg Slot, har berettet, at Fulletoft Sogn i Froste Herred tilhører ham med Undtagelse af nogle faa Gaarde, og at Præstegaarden i Sognet ligger meget nær ved og meget belejligt for hans Hovedgaard Fulletoft, hvorfor han begærer at faa den til Mageskifte for en ligesaa god Gaard af sine. Da Prinsen har bevilget det, skulle de begive sig til Præstegaarden, besigte dens Ejendom og Tilliggende og den Gaard, Mogens Gyldenstjerne vil udlægge, bringe Mageskiftet til Afslutning og paase, at baade Præsten og Mogens Gyldenstjerne faa fuldkommen Fyldest, og at denne Befaling uden vidtløftig Dilation efterkommes. Sk. T. 5, 222 b.

— Miss. til Jens Høg. Da Prinsen har afkøbt Oluf Parsberg til Jernit, Embedsmand paa Dronningborg, alt det Korn, han har liggende paa Stiernholm og i Horsens, skal

Jens Høg modtage Kornet af ham og lade tage Maal paa det. J. T. 8, 86 b. K.

29. Aug. (Haderslevhus). Miss. til Laurids Ebbesen. Da han har indberettet, at Rye Mølle for kort Tid siden er afbrændt, gives der ham Ordre til igen at lade den opbygge med Hjul, Sten og Tilbehør, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og lade Mølleren, Jens Pedersen, være fri for dette Aars Landgilde. J. T. 8, 87.

— Miss. til Laurids Ebbesen og Christopher Gersdorff. Da Oluf Parsberg til Jernit, Embedsmand paa Dronningborg Slot, har begæret noget Kronens Gods i Dronningborg Len, nemlig 3 [Gaarde] i Hafrom, 1 [Gaard] i Ensløf, 2 [Gaarde] i Skiødts By, 1 [Gaard] i Verløf, 2 [Gaarde] i Aldrup og Østergaard i Houlbiørg Herred og 1 [Gaard] i Løstrup i Galten Herred til Mageskifte for Svenstrup Hovedgaard, Svenstrup Mølle, 4 [Gaarde] i True og 1 [Gaard] i Engelstrup i Onsild Herred samt 1 [Gaard] i Silling¹ i Galten Herred, skulle de, da Oluf Parsberg selv er Lensmand i Lenet, undersøge, om Kronens Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 8, 87.

1. Sept. (Stieplitz). Miss. fra Kongen til den udvalgte Prins Christian V. Da Kongen af Sverrig har anmodet Kongen om at tillade, at nogle hvervede engelske og skotske Krigsfolk passere gennem Øresund og Bæltet til hans Feltlejr i Preussen, har Kongen bevilget dette, dog kan der ikke tilstedes Krigsfolket nogen Landgang, saaledes som det hosfølgende Missive til Kongen af Sverrig nærmere formelder. Prinsen skal derfor hos de Lensmænd, der kommandere i Øresund og Bæltet, gøre den Anordning, at der ikke tilstedes Krigsfolket nogen Landgang, men at det for en rimelig Betaling faar, hvad det maatte have Brug for. Sj. R. 18, 131. K.

5. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Knud Gyldenstjerne til Timb og Verner Parsberg til Lynderupgaard. Fredrik Munk til Harridtskier og Fru Ane Friis til Stensballe, Giert Rosenkrantz's Enke, have berettet, at der paa sidste Herredag paa Koldinghus

¹ Selling, Galten H.

er gaaet Dom mellem Fredrik Munk og Otte Brahe Pedersen til Torbenfeld, der blandt andet i sin Slutning lyder, at der til førstkommende Mouritii Dag [22. Sept.] i Viborg skal gøres rigtig Likvidation mellem Fredrik Munk og Fru Ane Friis paa alle indløste Breve. Hvis det da viser sig, at Godset, nemlig Harridtskier Gaard med Gods, saa vidt Fredrik Munk har faaet det, ikke kan løbe op mod de Penge, som Fredrik Munk har udlagt og indløst Breve for, og at Fru Ane Friis ikke har gjort Vederlag af sit Gods for det Brev, hvorm der nu strides, skal Otte Brahe svare dertil, saa vidt det med Rette tilkommer ham. De skulle derfor med det første indstævne Fredrik Munk og Fru Ane Friis for sig med de Breve og Beviser, som de maatte have mod hinanden, Skadesløsbreve, Pantebreve, Følgebreve, Kontrakter, Jordebøger og mere, som de ville nyde og undgælde mod hinanden ved Likvideringen, overvære Regnskabet mellem dem, likvidere, ligne og lægge Harridtskier Gaard og Gods, saa vidt Fredrik Munk har faaet det af Fru Ane Friis, mod de Penge, som Fredrik Munk efter indløste Hovedbreve, Skadesløsbreve og andre nøjagtige Beviser og Fordringer for Rente, Skade, Kost, Tæring og Interesse har udlagt, for at man deraf kan erfare, om Fredrik Munk er bleven saaledes betalt af Fru Ane Friis, at han intet mere kan have at kræve af hende eller af hans Medforlovare for hendes Gæld. De skulle give Parterne deres Forretning beskrevet under deres Hænder og Segl. J. T. 8, 87 b.

6. Sept. (Stieplitz). Kong Christian IV's Gælds brev til Knud Gyldenstjerne til Aagaard, Embedsmand paa Bergenhus, paa 2000 Rdlr. in specie, som han har laant Kongen. Kongen forpligter sig og sine Efterfølgere til at betale Pengene tilbage med Renter til 3. Juni 1627. Blive Pengene staaende længere, skulle Rentemestrene aarlig betale ham 6 Rdlr. af Hundredet i Rente. Naar Kongen ikke længere behøver Pengene, men vil betale dem, skal han advare Knud Gyldenstjerne eller hans Arvinger derom et halvt Aar i Forvejen; ligeledes skal det staa Knud Gyldenstjerne frit for at opsiges Kongen Pengene med et halvt Aars Varsel. Sj. R. 18, 131 b.

— Ligelydende Gælds breve til Hr. Jens Sparre, der 17. Jan. 1626 har laant Kongen 5000 Dlr.; til Christopher Ulfeldt, der 20. Jan. 1626 har laant Kongen 1000 Dlr.; til

Peder Basse, der 1. Febr. 1626 har laant Kongen 5000 Dlr.; til Axel Rosenkrantz, der 3. Marts har laant Kongen 3500 Dlr.; til Laurits Grubbe, der 4. Marts 1626 har laant Kongen 1000 Dlr.; til Jochim Berneus, der 4. Marts 1626 har laant Kongen 1000 Dlr.; til Fru Lisebet Friis, der 4. Marts 1626 har laant Kongen 1000 Dlr.; til Niels Hansen, Skriver paa Nykøbing, der 4. Marts 1626 har laant Kongen 1000 Dlr.; til Hr. Christian Friis, Kansler, der 15. Marts 1626 har laant Kongen 5000 Dlr.; til Alexander Rab, der 15. Marts 1626 har laant Kongen 3000 Dlr.; til Hans Lindenov, der 8. April 1626 har laant Kongen 4000 Dlr., dog indførtes i Brevet til ham ikke noget om Opskrivelse, men Pengene skulle betales, naar de have staaet et Aar; til Christopher Urne, der 9. April 1626 har laant Kongen 10,500 Dlr. af Christian Uldrik Gyldenløves Penge; til Christopher Urne, der 27. Maj 1626 har laant Kongen 5500 Dlr. af Christian Uldrik Gyldenløves Penge; til Christopher Urne, der 8. Juli 1626 har laant Kongen 600 Dlr. af Christian Uldrik Gyldenløves Penge. Udt. i Sj. R. 18, 132.

9. Sept. (Kbhvn.). Aab. Breve angaaende Borgeleje-
penge (enslydende med Brevene af 28. Aug. 1625, kun udstedte
i Prinsens Navn) med 3 Passer, et til Jylland og Fyen, et til
Sjælland, Laaland og Falster, og et til Skaane, Halland og Ble-
kinge. Udt. i Sj. R. 18, 132 b.

11. Sept. (—). Kvittansiarum til Christopher Basse
til Siellebjerg paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af
Kronborg Len fra 1. Maj 1619 til 1. Maj 1623, for de i
samme Tid oppebaarne Pengeskatter, for den 3. og 4. Part af
Kirkernes Formue og for det modtagne og igen overleverede
Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. K. Udt. i Sj.
R. 18, 132 b.

12. Sept. (Lauenborg). Miss. fra Kongen til den udvalgte
Prins Christian V. Da Kongen har bevilget Knud Gylden-
stjerne, Embedsmand paa Bergenhus, Orlov nu paa Føret
og indtil paa Foraaret for at forrette sine Ærinder i Danmark,
skal Prinsen sørge for, at der i hans Sted forordnes en dygtig
Karl i Slotsloven paa Bergenhus. Sj. R. 18, 133. K.

— (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Universitetet og nogle

Borgere i København maa indlede Vand fra Emdrup Sø. Sj. R. 18, 133. K. (Tr.: KD. III. 60 f.).

12. Sept. (Kbhvn.). Skøde til Christopher Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Laugholm, og hans Arvinger paa en Kronens Grund i København, der ligger tæt ved hans Gaard i Vingaardsstræde. Sj. R. 18, 133 b. K. (Tr.: KD. III. 61).

— Aab. Brev om, at Mogens Kaas til Frøstrup, Befalingsmand paa Københavns Slot, aarlig, ligesom sin Formand, maa have frit Foder og Maal paa 2 Vognheste. Sj. R. 18, 135. K.

— Miss. til Hans Lindenov. Da Ludtse Jensdatter, Peder Møllers Enke, har klaget over, at han ikke vil lade hendes Søn Niels Andersen faa den Mølle i Fæste, som hendes afdøde Husbonde har haft, skal han indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sj. T. 23, 230 b. K.

— Miss. til Hospitalsforstanderen i Vartov om at optage Maren Andersens vanføre Søn i Hospitalet, naar der bliver en Plads ledig. Sj. T. 23, 230. (Tr.: KD. V. 96).

— Miss. til Otte Marsvin. Da Prinsen har bevilget, at Olluf Madsen i Christianstad maa faa det Stillingstømmer og de Buer, som ere brugte i Kirken, skal han lade Oluf Madsen faa dette Tømmer. Sk. T. 5, 223.

— Forleningsbrev for Peder Chrestensen, Kammer tjener hos Prinsens Brødre, Hertugerne Frederik og Uldrik, paa det første ledige Vikarie i Aarhus Kapitel. Naar noget bliver ledigt, skal der blive meddelt ham fuldkomment Forleningsbrev derpaa. J. R. 8, 128. K.

— Miss. til Tønne Friis. Da Prinsen har bevilget Karen Nielsdatter, Jacob Vogensens Enke, Saltum Tiende, skal han levere hende det Brev paa Tienden, som er sendt til ham. J. T. 8, 88 b.

13. Sept. (—). Miss. til Tolderne i Sundet. Denne Brevviser, Christen Bang i Christiania, har berettet, at en hollandsk Skipper, Jelle Wiebes, for nogle Deler, som han forrige Høst har faaet indskibet, skylder ham 500 Speciedr. efter hans derom udgivne Forpligtelse, hvori han har lovet at komme til Christen Bang i Oslo med Betalingen, hvilken Forpligtelse Jelle Wiebes dog ikke har efterkommet, idet han siden

har taget sin Sejlads paa Hamborg og Østersøen. Da Christen Bang har anmodet om, at Jelle Wiebes, hvis han kommer gennem Sundet, maa blive arresteret, indtil Godtfolk kunne likvidere dem imellem og han kan faa sin Betaling, bevilger Prinsen, at Jelle Wiebes maa blive anholdt, naar han kommer, dog skal Christen Bang selv svare dertil, hvis han arresterer Jelle Wiebes ulovligt. Sj. T. 23, 230 b.

13. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand om at give Bønderne i sine Len [Antvorskov og Korsør] Ordre til endnu at gøre yderligere Tilførsel med Materialier til Sorø Klosters Bygnings Fornødenhed. Han skal først kræve en rigtig Fortegnelse af Fogden paa Sorø Kloster, for at man deraf kan erfare, hvor mange der have gjort Ægter og hvem der staar tilbage med at gøre Ægt, og paase, at ingen kommer til kort. Sj. T. 23, 231.

— Miss. til Jost Høg om at indtage afdøde Baltser Bitters 2 Sønner, Johan og Christian, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig, forordne dem under Disciplin og forholde sig med dem som med andre Skolebørn. Udt. i Sj. T. 23, 232 b.

— Miss. til Jost Høg om at optage en af Knud Gabrielsens Sønner i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig, og forholde sig med ham som med de andre Adelsbørn. Udt. i Sj. T. 23, 231 b.

— Miss. til Hospitalsforstanderen i Roskilde om at indtage Mikkell Jensen i Hospitalet, naar der bliver en Plads ledig, og forholde sig med ham som med andre Hospitalslemmer. Udt. i Sj. T. 23, 231 b.

— Miss. til Mons Kaas. En lybsk Skipper, Jochim Skult, har faaet sin Skude arresteret her for Byen for en Tønde Kød, som han havde inde, og som skulde udføres. Da Kødet ikke tilhører Skipperen eller nogen af hans Folk, men en fremmed Kvinde fra Hamborg, der har ladet ham indskibe det og selv vilde rejse ud med ham, har Prinsen bevilget, at Jochim Skults Skude maa løsgives, og at Kvinden maa lade Kødet tage ud og igen sælge det, saa det ikke mod Kongens Mandat udskibes af Riget. Sj. T. 23, 231 b.

— Aab. Brev, hvorved det strengelig paabydes Kronens Bønder i Fierringtofte Sogn i Helsingborg Len, der tidligere

have ligget til Heritsvad Kloster, herefter at gøre Ægt og Arbejde til Heritsvad Kloster lige med Riseberig Sogn, saafremt de ikke ville tiltales og straffes, hvis de vise sig forsømmelige heri. Sk. T. 5, 223 b.

13. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Torben Gabrielsen. Emmikke Sparre til Jonstrup har berettet, at afdøde Fru Karen Sparre har skyldt ham 400 Rdlr., og at Torben Gabrielsen efter hendes Død har taget noget af hendes Gods til sig for at sælge det til Bedste for samtlige Arvinger. Det befales ham at beholde de Penge, han maatte have faaet for Godset, i Arrest hos sig indtil Sagens Uddrag og indtil Emmikke Sparre deraf har faaet saa meget, som han er berettiget til. F. T. 3, 943.

— Miss. til Stalder Kaas om at sende den Skipper og den Skibsbygger, der ere anholdte hos ham for noget utilbørligt, som de beskyldes for at have begaaet dér, til København tillige med Beskyldningerne mod dem, da Prinsen selv agter at forhøre dem. Sm. T. 6, 236 b.

— Miss. til Tønne Friis og Laurids Lindenov. Da Karen Nielsdatter, Enke efter Jacob Vognsen i Aalborg, har begæret Hals Mølle i Vendsyssel i Aalborghus Len med alt dens Tilliggende, at nyde kvit og frit i hendes og et af hendes Børns Livstid, mod at overlade Kronen 1 Gaard og 1 Gadehus i Lille Fullen i Aarhus Len til evig Ejendom, skulle de undersøge dette, erklære sig, om Mageskiftet kan være til Fordel for Kronen, saa den ikke tager Skade deraf, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 8, 89.

— (**Lauenborg**). Miss. fra Kongen til Dr. Hans Reisener. Da Hr. Aage Lauritsen Katstrup, der en Tid har været Feltprædikant her i Lejren for det danske Regiment, nu har faaet Tilladelse til at begive sig hjem til Riget, skal Dr. Hans Reisener hjælpe ham til at faa et lovligt Kald paa Sjælland, hvor der er et Kald paa Landet ledigt. Sj. T. 23, 248 b.

— Bestalling for Hans Mandixen som Proviantskriver for Københavns Slot. Han skal rette sig efter den Instruction, som under den udvalgte Prinses Haand og Segl bliver tilstillet ham af Kongens tilfornordnede Raader og gode Mænd efter den Befaling, Kongen har givet. Han skal i aarlig Løn have 200 Kurantdlr., 7 Al. Engelst, 7 Al. Foderdug, 5 Al. Sardug og 5 Al. Lærred og 10 Kurantdlr. om Maaneden i Kostpenge til sig

selvanden. Lønnen skal regnes fra den Dag, da han faar Bestallingen og kommer i Tjenesten. Sj. R. 18, 136 b. K.

13. Sept. (Lauenborg). Miss. til Hr. Christen Friis, Hr. Anders Bilde, Christopher Ulfeldt, Frederik Reedtz, Ernst Normand og Christopher Urne. Kongen har antaget Hans Mandixen til at være Proviantskriver for Københavns Slot, saaledes som den ham givne skriftlige Bestalling nærmere viser. Da Kongen har erfaret, at der i Bestallingen for den sidste Proviantskriver har været indført forskellige Punkter, hvorover denne straks i Begyndelsen har besværet sig, da det har været ham umuligt at efterkomme dem alle, skulle de med det allerførste forsamles, tage den sidste Proviantskrivers Bestalling for, gennemse og nøjagtigt undersøge den punktvis, eragte, hvad der kan forandres deri til Gavn for Kongen og Riget, og undersøge, hvad Proviantskriveren kan og bør efterkomme deraf. Hvis der findes noget deri, som han efter deres Mening ikke kan forrette, skulle de have Fuldmagt til at forandre eller afskaffe det, da Kongen tror, at de i alle Maader ville ramme hans og Rigets Gavn, og lade affatte en ny Proviantskriverinstruktion saaledes, at der ikke er noget deri, som det er umuligt at efterkomme. Den ny Instruktion skal tilstilles Hans Mandixen under den udvalgte Prinses Haand og Kongens Signet, og Hans Mandixen skal saa rette sig efter denne Instruks og Kongens Bestalling. Sj. T. 23, 232. K.

14. Sept. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen aldeles eftergiver Bartholomeus Haagensen, forhen Proviantskriver ved Københavns Slot, der er tiltalt og forfulgt for adskillige Punkter i sin Bestilling, al Tiltale, da de Beskyldninger, han tiltales for, ikke have synderligt paa sig, dog skal han være forpligtet til at give Kongen til Reparationen af det afbrændte Provianthus godt og tjenligt Tømmer for de 2000 Sletdlr., som han skylder Kongen efter sit Bevis derom, og levere dette Tømmer til førstkommende Sommer. Sj. R. 18, 135 b. K.

— Miss. fra Kongen til Hr. Kansler. Johan de Villum og Laurents Møllengraft, Borgere i København, have begæret at maatte tilhandle sig nogle af Kronens Huse og Vaaninger paa Købmagergade som Ejendom, den ene paa Hjørnet af Silkegade, hvori afdøde Carl Thisen boede, med de 2 nærmest lig-

gende Boliger, den anden paa det andet Hjørne af samme Gade, hvori Kongens Silkevarer have været, og som Laurents Møllengraft nu besidder, ogsaa med 2 af de nærmest liggende Vaaninger og Boder. Kansleren maa sælge de nævnte Vaaninger til de 2 Borgere saa dyrt som muligt, saa at Kongen i det mindste kan have saa meget i Rente af Pengene, som Vaaningerne nu kunne give mest i Husleje. Kansleren skal dog herved tage i Betragtning, at det er de bedste og belejligste af Kongens Vaaninger paa Silkegade, og at de andre siden ikke vel kunne sælges, og saaledes ramme Kongens Gavn deri, som Kongen tilbetrør ham. Sj. T. 23, 232 b. K.

14. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand om at antage 16 jydskes Tærskere, der aarlig pleje at komme herover, og sende dem hid til den store Ladegaard for at tærske her. Sj. T. 23, 232 b. K.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Kapitlets Fuldmægtig Hans Otsen, Kannik sammesteds, har berettet, at Residensen til Vessum mensa, som Christen Pedersen, Kongens danske Kancellitjener, nu har, er meget bygfældig og i nogle Aar har staaet øde, og anmodet om Tilladelse for Kapitlet til at sælge den, da den ligger paa et meget ubekvent og sumpagtigt Sted og ikke kan repareres og genopbygges uden altfor stor Bekostning. Prinsen bevilger, at Kapitlet maa sælge Residensen til den, der vil give mest for den og opføre god Købstadsbygning derpaa. Kapitlet skal heri ramme den nuværende Indehavers og hans Efterfølgeres Gavn, sætte Residensen for tilbørlig Jordskyld, give Køberen fuldkomment Skøde under Kapitlets Sekret og sætte de ved Salget indkomne Penge og de 100 Sletdlr., som M. Lodvig Munte, Prælat og Kannik sammesteds, godvillig har lovet at ville give, da han dog selv skulde være med til at reparere Residensen, paa Rente hos paalidelige Folk mod tilbørlig Assekuration og aarlig betale Renten deraf til Indehaveren af Vessum mensa, saa denne ikke tager nogen Skade paa Kapital eller Rente. Sk. T. 5, 223 b.

— Miss. til Sigvordt Grubbe om at løslade Oluf Bertelsen, der holdes i Arrest i Ystad, af Arresten. Oluf Bertelsen og hans Modparter eller deres Fuldmægtige skulle saa begive sig til København, hvor der skal blive forordnet uvildige søførende Mænd til at dømme dem imellem. Sk. T. 5, 224 b.

15. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Offe Høg. Han skal udtage to af de bedste og bekvemteste af Sejldugsdrene i Tugthuset, hvilke han med Skib skal sende fra Sundet til Frankrig for dér fremdeles at lære deres Haandværk. Han maa fastsætte nogen Pension for dem, eftersom han agter fornøden, hvoraf de i Forening med det, som de selv kunne tjene, kunne underholde sig paa de Steder. Han skal skaffe dem Rejsepas af Borgemestre og Raad her i Byen, at de ere rejste ud for at lære deres Haandværk. Sj. T. 23, 233. (Tr.: KD. V. 96 f.).

— Miss. til Christopher Urne. Da der i Jennekiøping i Sverrig findes en Person, ved Navn Frants Guldsmid, der skal forstaa sig paa Kobbererts og have nogen Kundskab om saadant Kobbererts paa Hallandsaas, skal Christopher Urne forhandle med ham om at begive sig herind. Hans Rejse skal blive betalt ham og han skal faa en Foræring, hvis han kan vise Ertsen. Sj. T. 23, 233 b. K.

— Miss. til Erik Rosenkrantz. Af hosfølgende Supplikation vil han kunne se, hvad Bønderne i Søndrum, Meelbye, Trutebierig, Beckegaard og Eggeteng i hans Len [Halmstad] have andraget. Han skal give de nærmest omkringliggende Byer Tilhold om ikke alene at udgrave og rense Aaen, men ogsaa at gærde den saa godt som muligt med Ris, for at Sandet ikke skal gøre videre Skade paa Aaen, da dette vil være til Skade i Fremtiden baade for de nævnte og andre omliggende Byer. Sk. T. 5, 224 b.

— Miss. til Tønne Friis. Da det er indberettet, at Biørnsholms Kirke er meget bygfældig, og det er rimeligt, at Kirkerne holdes vedlige af deres Indkomst, hvem der saa end har Jus patronatus til dem, skal han sørge for, at Biørnsholms Kirke bliver sat saaledes i Stand, at Sognefolkene kunne gaa ind i den for at høre Prædiken og Guds Ord kan forhandles deri. J. T. 8, 89.

— Miss. til Tønne Friis og Jørgen Arenfeldt. Da Bønderne i Sigelstrup Len ikke ville gøre det Arbejde til Slottet, som er nødvendigt, skulle de begive sig til Sigelstrup, stævne Bønderne for sig og gøre en bestemt Anordning om, hvor meget Arbejde de herefter skulle gøre til Slottet, saa

Slottets Avl kan blive drevet og andet, hvad der kan falde, blive forrettet. J. T. 8, 89 b.

16. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da der ligger en øde Plads til Johannes Evangelistæ Alters Vikarie, som Jørgen Vind til Gunnestrup er forlenet med, og Residensen, som har været derpaa, er brændt, har Prinsen bevilget, at denne øde Plads maa sælges. Kapitlet skal derfor sælge Pladsen til den, der vil give mest for den og opføre god Købstadsbygning paa den, dog skal der sættes Jordskyld derpaa. Af Pengene, som Kapitlet faar ind for Pladsen, skal dannes en Kapital, der skal sættes paa Rente hos paalidelige Folk mod nøjagtig Sikkerhed; den aarlige Rente skal gives til Jørgen Vind og hvem, der efter ham bliver forlenet med Vikariatet. Sj. T. 23, 233 b. K.

— Miss. til Ofve Bernekov. Da Tagge Thott til Errigsholm, der en Tid har været hans Væрге, har berettet, at han nu efter Loven er sin egen Væрге, skal han modtage sit Værgemaal af Tagge Thott og kvittere ham nøjagtigt derfor. Sk. T. 5, 225.

— Miss. til Hans Bernekov. Da Tagge Thott til Erigsholm, Embedsmand paa Sølvitsborg Slot, der en Tid har været Væрге for hans 3 Søstre, har begæret at maatte blive fritaget for dette Værgemaal, skal han rette sig efter at modtage Værgemaalet for sine 3 Søstre af Tagge Thott og kvittere denne nøjagtigt derfor. Sk. T. 5, 225.

— Mageskifte mellem Mogens Kaas til Frøstrup, Befalingsmand paa Københavns Slot, og Kronen. J. R. 8, 128. K. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Jens Juel til Kieldgaardt, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus, og Kronen. J. R. 8, 132. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Jens Høg. Kongen har været foraarsaget til at forordne Jacob Høgs Børn en anden Væрге, da Jost Høg til Biørnholm ikke forestaar Værgemaalet til Børnernes Fordel. Da Jost Høg endnu beholder Værgemaalet, skal Jens Høg, for at det ikke i Fremtiden skal komme Børnene til større Skade, lade tage Dom om følgende Poster: 1. Om Jost Høg, som han har tilregnet sig, bør have Tredjepenget af det Gods, som har staaet øde, da Børnene selv intet have faaet deraf. 2. Om han

ikke bør staa Børnene til Rette, fordi Godset har staaet øde, da han ikke har ført Tilsyn med, at det er bleven besat, men alene har kontraheret med Borgere og Bønder om at bruge det paa Aaremaal, indtil Niels Krag til Trudsholm har faaet det, og det nu igen for Størstedelen er besat. 3. Om han bør have Tredjepenge af Godset, siden han selv har forpagtet det og saaledes administreret sin egen Indkomst og ikke Børnenes og Forpagtningen findes at være lavet til Fordel for ham og ikke for Børnene. 4. Om man bør tilregne Børnene den uvisse Gæld og Skade, som er paadraget og lidt ved hans Stiltiende. 5. Om han ikke bør staa Børnene til Rette, fordi deres Gæld er vokset, skønt de have haft et saa anseeligt Stykke Gods, da han ikke ved at sælge eller paa anden Maade har sørget for, at deres Gæld er bleven betalt. Endvidere skal Jens Høg erhverve kongelig Befaling til Samfrænder om at fastsætte, hvad Jost Høg skal have for Børnenes Kost, og høre det Regnskab, som han aflægger for Værgemaalet, for at Børnene kunne vide, hvordan deres Lejlighed staar og hvad Gæld de have, hvorved det skal paases, at der i alle Maader sker Børnene Fyldest. Det forekommer Prinsen bedst, at han erhverver Befaling til de to gode Mænd, der allerede have forfaret derom og derfor have bedst Kundskab om Sagen, nemlig Hr. Albrit Skeel til Fussing og Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmænd paa Riberhus og Hald Slotte. J. T. 8, 89 b.

17. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i København. Denne Brevviserske, Annike Jacobs, har berettet, at der er tilfalden hende en Arv her i Byen efter hendes Husbondes Broder, men at den forholdes hende, fordi hendes Husbonde har bosat sig udenfor Riget. Prinsen har bevilget, at hun maa faa Arven, Kronens og Byens Rettighed, nemlig den 6. og 10. Penge, hermed dog uforkrænket. Sj. T. 23, 234.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Da Prinsen har bragt i Erfaring, at to af Hans Lange til N's Børn leve i et skammeligt Levnet med hinanden, skal han lade dem hæfte og forvare saaledes, at de ikke kunne komme til Ords med hinanden. Ligeledes skal han lade Folkene paa Gaarden [Nørholm] og der omkring, der kunne formenes at have nogen Kundskab om Børnenes skammelige Gærning, hæfte, lade dem eksaminere

i nogle Godtfolks Nærværelse og forhøre dem om, hvad de vide om denne Sag. J. T. 8, 90 b.

18. Sept. (Kbhvn.). Livsbrev for M. Morten Madtsen, Kongens Hofprædikant, og hans nuværende Hustru paa Kronens Part af Korntienden af Stege Sogn, naar den nuværende Indehaver, Renteskriver Christopher Diriksen er død. Sj. R. 18, 136. K.

— Kvittansiarum til Holger Rosenkrantz til Glimminge, Befalingsmand paa Hammershus paa Bornholm, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Laugholm Slot og Len fra 1. Maj 1620 til 1. Maj 1625, for de i denne Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 4, 373.

19. Sept. (—). Miss. til Jørgen Urne om at lade hugge 600 Læs El- eller Hesseltræ paa Frederiksborg Len og 500 Læs paa Kronborg Len og saa snart som muligt skaffe det til Krudtmøllen i Københavns Len. Sj. T. 23, 234 b. K.

— Miss. til Mogens Pax om at skaffe 500 Læs El- eller Hesseltræ af Roskilde Len til Krudtmøllen. Udt. i Sj. T. 23, 234 b. K. (i Udt.).

— Miss. til Mogens Kaas om at skaffe 400 Læs af Københavns Len. Udt. i Sj. T. 23, 234 b. K. (i Udt.).

— Miss. til Christopher Urne. Da Prinsen har bevilget Mogens Grøfve, Raadmand i Ribe, 500 Rdlr. med forfalden Rente for 15 Aar, hvilken beløber sig til 450 Rdlr., hvilke Penge afdøde Bendix Rantzau har været ham skyldig, skal Christopher Urne lade ham faa Staldøksne i Betaling for Pengene, men for den Bekostning, som han har skrevet op, og som skal beløbe sig til 452 Rdlr., vil Prinsen intet bevilge ham. Sj. T. 23, 234 b.

— Miss. til Jens Høg. Naar Fru Birrette Rosenkrantz, Claus Glambeks Enke, der har Hverring¹ og Hønborre² Tiender i Fæste paa Livstid, dør, maa Mogens Pax til Torup, Befalingsmand paa Roskildeggaard, og ingen anden faa disse Tiender i Fæste. J. T. 8, 91.

— Miss. til Laurids Ebbesen og Tønne Friis. Da Knud

¹ Hvirring, Nim Herred.

² Hornborg, samme H.

Gyldenstjerne til Timb, Embedsmand paa Hald, har begæret noget Krongods i Dronningborg Len, nemlig 5 Gaarde i Knudstrup i Grandtsløf Sogn i Hofvelbiereg Herred, 1 Gaard i Løstrup¹ i Lauerbiereg Sogn i Galten Herred, 1 Kirkebol i Lauerbiereg By og Sogn og 5 Skpr. Rug og 18 Skpr. Malt, som ydes til Præsten i Hofvelbiereg af en af hans egne Gaarde i Grandtsløf, hvilken By Knud Gyldenstjerne ellers alene ejer, til Mage-skifte for 1 Gaard i Øum By og Sogn og 1 Gaard, kaldet Røfvødt, i Galten Herred, 1 Gaard i Hammershøj i Sønderlo Herred, 1 Bol og 1 Gadehus i Galten Sogn og Herred, 1 Bol i Trudstrup i Rue Sogn og 1 Gaard i Herup² i Klitterup Sogn i Rindts Herred, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 8, 91.

20. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Christopher Urne om at tilfredsstille denne Brevviserske, Catharine Liligepage, Borgerske i Rostock, for det Gods, som Falk Lykke, Befalingsmand paa Gulland, har frataget hende, medens han var forlenet med Christianopels Len, da Prinsen af en Del af Danmarks Riges Raad har erfaret, at Godset med Urette er fradømt hende. De skulle siden afkvittere dette i Falk Lykkes Regnskaber. Sj. T. 23, 235. K.

— Miss. til Mogens Pax og Holger Lindenov. Da de tidligere have faaet Ordre til at være til Stede ved Skiftet mellem Fru Ane Brahe og hendes Børn efter afdøde Otte Lindenov, skulle de sammen med de myndige af Otte Lindenovs Børn kvittere Hans Lindenov, Embedsmand paa Kallundborg Slot, for Værgemaalet. Sj. T. 23, 235.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Christopher Ulfeldt. Da der findes adskillig Brøst og Bygfældighed paa Fæstningerne i Skaane, skulle de sørge for, at denne Bygfældighed bliver repareret saa snart som muligt. Sk. T. 5, 225 b.

— Miss. til Jørgen Brahe. Hr. Pouel Andersen, Provst og Sognepræst i Assens, har klaget over, at Bogøe Mænd ikke alene forurette ham paa hans Rettighed og Løn, men ogsaa forulæmpe ham med Trusler og anden Ubeskedenhed, saa

¹ Løjstrup, Galten H.

² Hærup, Rinds H.

han ikke sikkert og frit og i Rolighed kan forrette sit Embede. Det befales Jørgen Brahe at være Hr. Pouel behjælpelig og tage ham i Forsvar baade med Hensyn til Løn og Rettighed og Sikkerhed. F. T. 3, 944.

20. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Fru Margrette Rosenkrantz. Da Hr. Pofvel Andersen, Provst og Sognepræst i Assens, har klaget over, at han uden alt Skel forurettes utilbørligt af hendes Tjenere paa Bogø og paa anden Maade forulæmpes af dem, saaledes som de hermed følgende Breve og Tingsvidner udtrykkeligt vise, befales det hende at lade sine Tjenere tilbørligt straffe for deres grove Forseelse, saafremt Prinsen selv ikke skal forarsages til at bruge Middel og Raad dertil til Eksempel for andre. J. T. 8, 93.

— Miss. til Christopher Steensen, der tidligere har faaet Ordre til at være Løjtnant hos Jørgen Urne, at han nu skal rette sin Lejlighed efter at være Løjtnant hos Jørgen Brahe, Embedsmand paa Hagenskov. Sm. T. 6, 237.

— Miss. til Axel Urne. Prinsen har erfaret, at Niels Hansen i Gurebye er bleven anholdt i Fængsel paa Haldsted Kloster i Henhold til adskillige Domme, der ere erhvervede over ham paa Ære og Liv for hans ubeviselige Skælden, Tyveri og tidligere Udbrydelse af Fængsel. Da Axel Urne nu har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig med ham, da Niels Hansen selv havde indstævnet Sagen til sidste Herredag, men der ingen Dom er gaaet i Sagen, skal Axel Urne, da det er sket i Kongens Moders Gebet, først forelægge Sagen for hende og faa at vide, hvorledes hun vil have den ordnet. Hvis hun vil have Niels Hansen forskaanet, skal Axel Urne sende ham til Bremerholm for at arbejde i Jærn sammen med de andre Fanger. Sm. T. 6, 237.

— Miss. til Hr. Albrit Skeel til Fussinge og Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmænd paa Riberhus og Hald Slotte. Da Jost Høg til Biørnholm ikke skal forestaa Værgemaalet for Jacob Høgs Børn til deres Fordel og derfor af Kongen har faaet Ordre til at levere Værgemaalet fra sig, har Prinsen givet Jens Høg til Vang, Befalingsmand over Stiernholms Len, Ordre til at tage Dom om nogle stridige Poster, der falde ved Værgemaalets Levering. Der gives dem i den Anledning $\frac{1}{2}$ Ordre og Fuldmagt til at stævne Jost Høg og Jens Høg i Rette for

sig paa belejlig Tid og Sted, forhøre Jost Høgs Regnskab for Værgemaalet, fastsætte, hvad han skal have for Børnenes Kost, adskille dem ved en endelig Dom om de Stridigheder, som Jens Høg efter Prinsens Befaling foregiver, og give Parterne deres Kendelse og Dom beskreven under deres Hænder og Signeter. J. T. 8, 92.

21. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Hans Lindenov til Hunslund og Jørgen Urne til Alsløf, Befalingsmænd paa Kallundborg og Kronborg Slotte. Da der er Trætte mellem Tudse Bymænd paa den ene og en Del af Herredsmændene paa den anden Side angaaende Vedligeholdelsen af en Stenbro i Tudse By, skulle de med det allerførste begive sig til Aastederne, stævne Parterne i Rette for sig med deres Vidnesbyrd, afsige Dom om, hvorvidt Tudse Bymænd alene bør holde Broen i Tudse vedlige eller ej, og give Dommen klarlig beskreven under deres Haand og Signet. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den anden have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og uden videre Forhaling udføre Befalingen. Det befales de stridende Parter at møde i Rette, naar de tilsiges. Sj. T. 23, 235 b. K.

— Miss. til Frederik Reedtz. Der er Trætte mellem Emmike Sparre til Joenstrup og Dr. Claus Plomb og Niels Jensen i København, hvorom Oldinge skulle kende. Da der i hans Len [Tryggevælde] er opnævnt 16 Oldinge i Biefverskoufs Herred, hvoraf kun Halvparten skulde have været opkrævet der i Herredet, medens den anden Halvpart skulde have været opkrævet i Ringsted Herred, skal han af de 16 Mænd i sit Len forordne saa mange, som med de andre Oldinge uden videre Forhaling kunne tilendebringe Oldingegangen. Sj. T. 23, 236.

— Miss. til Fru Karen Gyldenstjerne. Hun har indberettet, at hun og hendes Søn¹ ere indførte i noget Gods ved Ørsleuf Kloster for et Løfte, hvori hendes afdøde Husbonde Godske Lindenov har været for afdøde Hans Lindenov, og hun har begæret at maatte afhænde dette Gods. Prinsen bevilger, at hun efter sin Indførsel maa afhænde Godset, dog skal hun, som hun selv har foreslaaet, indløse andet Gods i Stedet til Bedste for sig og sin Søn. Sj. T. 23, 236. K.

¹ Kristoffer Lindenov.

21. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Knud Gyldenstjerne. Da det er berettiget Prinsen, at der er begyndt nogen Trætte paa noget Gods ved Ørslef Kloster, tilhørende Hans Lindenov, Embedsmand paa Kallundborg Slot, og at der i Viborg Kapitel skal findes nogle Breve vedrørende dette Gods, skal han i Kapitlet lade søge efter disse Breve og tage dem ud, da Kapitlet dog bør svare dertil, hvis noget af Godset blev afvundet. J. T. 8, 93 b.

— Miss. til Hans Olufsen. Da han har faaet Befaling til at være Morten Mortensens Værge, medens denne er i Rusland, og Morten Mortensen sender ham Vekselsbreve, som skulle betales, hvilket han dog ikke tør gøre uden Prinsens Tilladelse, befales det ham at betale Vekslerne, dog skal det ske med Villum Mortensens og de andre Søskenes Samtykke. Sj. T. 23, 236 b.

— Aab. Brev om, at Hr. Hack Jennersen, Sognepræst til Nørre Rørum og Hallerød Sogne i Skaane, der har klaget over, at Sognene ere meget ringe, saa han ikke kan ernære sig af dem, og derfor har begæret Tilladelse til at lade sig kalde til et andet Kald, maa kaldes til andre Kald, hvor han lovlig kan blive kaldet efter Ordinansen. Sk. R. 4, 373 b.

— Oprejsningsbrev for Haagen Andersen i Heningkiøb¹ og hans Medfølgere, 8 Mænd i Fers Herred, der for nogen Tid siden ere blevne delte og forfulgte af Fru Anne Brahe, Steen Maltessen til Holmbgaards Enke, for en af hendes Bønders Sønner, ved Navn Niels Gudmansen, som de uden Grund have dømt fra Livet, hvilken deres Dom siden er kendt magtøsløs paa Skaane Landsting. De have nu tilfredsstillet baade Lensmanden paa Landskrone Slot paa Kongens Vegne og deres Modpart for deres Forseelse. Sk. R. 4, 374.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Prinsen bevilger, at han paa Kongens Vegne aftinger med Bendt Nielsen i Stigs-vigs Søn, Brødde Bendtsen, for det Lejermaal, han har bedrevet med et Kvindfolk, der har været beslægtet med ham i 3. Led, modtager 60 Rdlr. in specie af ham og lader ham være fri for videre Tiltale. Sk. T. 5, 225 b.

¹ Hømmenekøb, Færs H.

21. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Gabriel Kruse. Prinsen har bevilget, at han i 2 Terminer maa betale de 7000 Rdlr. in specie, som han paa Fru Birgete Marsvins, Frederik Ulfeldts Enkes Vegne, skal betale til Kongen, den første Termin paa 5000 Rdlr. til Trium regum 1627, den anden Termin til Trium regum 1628 med tilbørlig Rente, dog skulle Tagge Thott til Eriksholm og Knud Grubbe til Røgle stilles som Forlovere for de 2000 Rdlr. Sk. T. 5, 225 b.

— Miss. til Tønne Friis. Karen Nelsdatter, Jacob Vognsens Enke, har berettet, at hendes afdøde Husbonde i nogle Aar har hørt nogle Kirkeregnskaber i Viborg Stift i Aalborgs Len, og nu anmodet om, at hun herefter maa lade disse Kirkeregnskaber forhøre af sin Søn, for at hun i sin Livstid kan beholde den aarlige Rettighed, der plejer at gives for Forhøringen af Regnskaberne. Det befales ham i den Anledning at erklære sig om, hvorvidt nogen af hendes Sønner er dygtig til den Bestilling, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. J. T. 8, 93.

— Miss. til Thomis Noll. Da Mourits Boestede, Borger i Bergen, af Kongen har købt en af Lyse Klosters Grunde, kaldet Saltøen, paa Stranden i Bergen for 200 Rdlr. in specie, skal han tage disse 200 Rdlr. til sig, beholde dem, saalænge han er forlenet med Lyse Kloster, og siden overlevere dem til sin Eftermand. Sj. T. 23, 237 b.

22. Sept. (—). Miss. til Christopher Urne. Prinsen har bevilget, at Thomis Noll, Befalingsmand over Lyse Klosters Len, af Mourits Boested, Borger i Bergen, maa oppebære 200 Speciedlr., som denne skylder Kongen for en af Lyse Klosters Grunde i Bergen, som Prinsen paa Kongens Vegne har tilskødet Mourits Boested, og beholde dem hos sig, saalænge han er forlenet med Lyse Kloster. Christopher Urne skal lade disse 200 Rdlr. indføre i Lyse Klosters Jordebog, for at der kan forholdes desto rigtigere dermed. Sj. T. 23, 236 b.
K. Orig.

— Miss. til Laxmand Gyldenstjerne og Palle Rosenkrantz. De have tidligere faaet Befaling til at indstævne afdøde Fru Sophie Ulfstands Kreditorer for sig og udlægge dem Betaling af hendes efterladte Gods, enhver for sin Andel, men denne Befaling er endnu ikke bragt til Ende, fordi Palle

Rosenkrantz ikke har været til Stede til den Tid, da Kreditorerne vare indstævned, en Del af disse har heller ikke givet Møde. Det befales dem nu snarest at indstævne Kreditorerne og Arvingerne for sig og uden videre Ophold likvidere dem imellem i Overensstemmelse med den tidligere Befaling. Hvis en af dem paa Grund af lovligt og uundgaaeligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og udføre Befalingen. Sk. T. 5, 226.

22. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Falk Lykke. Det er berettet Prinsen, at Skipper Mikkell Dessow af Lybæks Skib har været arresteret i Visby. Prinsen har nu igen løsgivet Skibet og befaler Falk Lykke at være ham behjælpelig med at faa den Skade, som han har lidt ved Arrestationen, erstattet af dem, som havde fragtet Skibet. Sk. T. 5, 238 b.

— Miss. til Ifver Juel og Niels Krag. Da Prinsen har bevilget Jens Juel til Kieldgaard, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus, Præstegaarden i Veysø¹ Sogn med et derunder liggende Bol til Mageskifte, skulle de likvidere Jens Juel og Præsten imellem angaaende Afgrøden og Rugsæden samt det Boskab, der findes ved Gaarden og Bolet. J. T. 8, 94.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Kapitlet i Roskilde. Det er andraget for Prinsen, at Karen Hansdatter i København har indstævnet Biørn Bendtsen for Kapitlet, der har opsat Sagen. Naar Opsættelsesdagen er ude, skal Kapitlet dømme endeligt i Sagen, saa Parterne engang kunne komme til Ende med den, og paase, at det gaar ligeligt og ret til. Sj. T. 23, 237.

23. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Claus Daa og Hans Lindenov. Da nogle af Bønderne i Draxholm og Kallundborg Len have faaet Skade paa deres Korn, bevilger Prinsen, at disse Bønder maa faa Afslag i deres Landgilde, enhver i Forhold til den Skade, han har lidt. Sj. T. 23, 237. K.

— Miss. til Mogens Pax. Fru Mette Høg har begæret, at hun paa Livstid maa faa en Gaard i hans Len [Roskilde], nemlig Kornerup Hovgaard, mod at svare sædvanlig aarlig Afgift af den og tilbagebetale Bonden paa den hans Fæste for

¹ Vedersø, Hind H.

at afstaa den, da han har ladet den forfalde meget. Mogens Pax skal indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sj. T. 23, 237 b.

23. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Urne. Prinsen har bevilget Casper Fincke paa Hammermøllen ved Kronborg det Landgildemel, som svares af den ved Hammermøllen liggende Mølle, hvorfor han skal være forpligtet til at holde Hovedlaasene, Postvognene og andet fornødent Arbejde paa Kronborg og Frederiksborg og de derunder liggende Ladegaarde vedlige. Sj. T. 23, 238. K.

— Miss. til Mogens Pax. Da der er udgaaet kongelig Befaling om, at der kun maa være 2 Bartskeerer i Roskilde, men der nu er 3, skal Mogens Pax ordne det saaledes, at de 2 bedste af Bartskeererne blive i Roskilde og at den tredje afskaffes. Sj. T. 23, 238. K.

— Miss. til Mogens Pax. Af hofølgende Supplikation kan han nærmere se, at Søfren Møller i Værebros Mølle har berettet, at Møllen er bygfældig. Han skal erklære sig om, hvorledes Møllen bedst kan repareres, enten ved at den opbygges paa Kongens Bekostning eller at Mølleren opbygger den paa sin egen Bekostning og selv holder den vedlige, og indsende Betænkning til Kancelliet om, hvad Afslag i den aarlige Landgilde der kan bevilges Mølleren derfor. Sj. T. 23, 238. K.

— Miss. til Jørgen Danielsen og Laurits Hansen om at lade Hans Uldrik Gyldenløves Vaaninger i Studiumstræde vurdere og sælge dem efter Vurderingen. Pengene skulle de levere til Jens Høg til Vang, Befalingsmand over Stiernholms Len, der af Kongen er forordnet til Værge for Hans Uldrik Gyldenløve. Hvis de ikke kunne sælge Vaaningerne, skulle de føre Tilsyn med, hvilke Folk der komme til at bo i dem, saa Vaaningerne kunne blive holdte vedlige og Huslejen blive udredet i rette Tid; den skal tilstilles Jens Høg. Sj. T. 23, 238 b. K. (Tr.: KD. V. 97).

— Miss. til Otte Brahe Stensen til Nesbyholm, Mons Pax til Torup, Befalingsmand paa Roskildegård, Frederik Parsberg til Harrested og Jacob Ulfeldt til Bafvelse, Befalingsmand i Ringsted Kloster. Paa den sidste Herredag i Kolding er afsagt den Dom, at gode Mænd skulle begive sig til Valdbyegaard, taksere dens Bygning og ligesaa Ejendommen og Skovene, hver

for sig, da Herlof Daa til Skiørpinge til sidste Herredag havde indstævnet de Ridemænd, der havde gjort Indførsel i Valdbye-gaard, fordi de i deres Indførsel ikke havde gjort dette. Da en Del af de gode Mænd, som Dommen tilholder at taksere Gaard og Gods, ere forhindrede, skulle de begive sig til Valdbye-gaard, efter Herredagsdommens Lydelse taksere Bygning, Ejendom, Skove og anden Herlighed eller Tilliggende hver for sig, for at Herlof Daa kan vide, hvad han er berettiget til deri, og give deres Taksation beskrevet. Hvis nogle af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kunne møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted og uden Ophold udføre Befalingen. Sj. T. 23, 249.

23. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Sigvordt Grubbe til Hofdal og Holger Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmænd paa Malmøhus og Hammershus. Da Niels Friis til Skombstrup til Mage-skifte for noget Krongods i Nørrejylland vil udlægge til Kronen noget af sit Gods i Malmøhus Len i Skaane, nemlig 2 Gaarde i Versted i Tommerup Sogn i Jerrested Herred, 1 Gaard i Ørum By og Sogn, 1 Gaard i Valdbierig By og Sogn og 1 Gaard i Ørebye¹ By og Sogn i Ingelsted Herred, 1 Gaard i Olluf² i Væminghøgs Sogn og Herred, 1 Gaard i Viersted³ i Tosterup Sogn, 1 Gaard i Simbling By og Sogn, 1 Gaard i Kielstrup By og Sogn og 2 Gaarde i Villie i Slagerup Sogn i Skyds Herred, skulle de med det første besigte Godset i Skaane og sende Besigtelsen til Hr. Jørgen Skeel til Soestrup og Laurits Lindenov til Orebyegaard. Sk. T. 5, 226 b.

— Miss. til Laurids Lindenov. Da Niels Friis til Faur-skov har begæret 2 jordegne Bønderbol i Lille Fullen i Biller⁴ Sogn i Ning Herred til Mageskifte af Kronen, skal han snarest erklære sig, om dette Gods for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 8, 94.

— Miss. til Laurids Ebbesen. Da Nels Friis til Fauerskov har begæret 1 selvegen Bondegaard i Vifvel By i Longaa Sogn i Skanderborg Len med Slees Jord i samme Mark, 1 Gaard i

¹ Øvreby, Ingelstad H.
Skyts H.

² Ølev. Vemmenhøgs H.

³ Verrested.

⁴ Beder.

Elsted i Kalø Len og 1 Gaard i Holmb By og Sogn til Mageskifte, skal han snarest til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet. J. T. 8, 94 b.

23. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Christopher Ulfeldt. Da Holger Rosenkrantz til Glimminge, Befalingsmand paa Hammershus, har begæret 2 Gaarde, nemlig Grimmelund og Algestrop, i Laugholms Len til Mageskifte, skal han til Kancelliet snarest indsende Erklæring, om disse Gaarde for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kunne mistes fra Lenet. Sk. T. 5, 227.

— Miss. til Knud Grubbe og Erik von Qvalen. Da Holger Rosenkrantz til Glimminge, Befalingsmand paa Hammershus, har begæret noget Kronens Gods i Laugholms Len, nemlig 1 Gaard i Eschielstrop By og Sogn og 1 Gaard i Mistoeh, til Mageskifte for noget af sit Gods i Laugholms Len, nemlig 1 Gaard, kaldet Grimmelund, og 1 Gaard i Algustrup, og hvis de ikke beløbe sig til saa meget som Kronens Gods, da yderligere Udlæg i Laugholms Len, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 5, 227 b.

— Miss. til Fru Else Viffert. Paa hendes Begæring har Prinsen bevilget, at hun maa afhænde en Del af hendes Døtres, Jomfruerne Else og Margrete Ulfstands Gods, dog skal det ske med deres Lavværgers Vilje og Samtykke, og hun skal igen købe dem Gods paa ét Sted. Sk. T. 5, 228.

— Miss. til Jørgen Brahe og Dr. Hans Mikkelsen. Da der er Strid om Syllested¹ Kald i Fyen, skulle de uden nogen Konsideration forordne den bedste af de 2 Præster til Kaldet. F. T. 3, 944.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Abelle Jacobsdatter, Borgerske i Landskrone, paa Kirkens Part af Korntienden af Andelløf Sogn i Othense Herred, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 6 Tdr. Havre. Udt. i Tb. S. 205.

24. Sept. (—). Miss. til Jørgen Urne. Da der er Trætte mellem Villum Aracks Kvinde i Slangstrup og Klæde-

¹ Søllested, Baag H.

kompagniet i København, skal han tilforordne 4 uvildige Mænd til at dømme Parterne imellem, tage de Breve og andre Dokumenter, som de paa begge Sider fremlægge, for sig, give dem Tilhold om at fremlægge de Breve, som paa begge Sider paaæskes, og nøje undersøge, om det er gaaet saa rigtigt til dermed, som det burde sig. Sj. T. 23, 239.

24. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Christopher Urne. Da Prinsen har bevilget Laxmand Gyldenstjerne til Biersgaard, at han aarlig maa levere de Bolte og det Stangjærn, som han lader slaa og forarbejde ved sin Gaard Biersgaard, til Kongens Behov, skal Christopher Urne meddele Sten Villumsen, at han lader udlevere Fortegnelse og Skabelon derpaa, eftersom han mener, at det gøres fornødent; dog skal Laxmand Gyldenstjerne give det Køb paa det, som kan faas hos andre; siden skal Christopher Urne derefter betale Laxmand Gyldenstjerne. Sj. T. 23, 239. K.

— Miss. til Laxmand Gyldenstjerne. Prinsen har paa hans Begæring bevilget, at han aarlig til Holmens Behov maa levere de Bolte og det Stangjærn, som han lader slaa og forarbejde ved sin Gaard Biersgaard efter den Skabelon og Fortegnelse, der leveres ham af Steen Villomsen, Befalingsmand paa Bremmerholm, saafremt han vil give det Køb paa Jærnværket, som kan faas hos andre. Sk. T. 5, 228 b.

— Miss. til Sigvord Grubbe. Da Prinsen har givet Ordre til at sende 15 Foler til ham, skal han modtage disse, saa de blive passede. Sk. T. 5, 228 b.

— Miss. til Jørgen Urne om uden Ophold at hjælpe denne Supplikant til Rette med den Gæld, som han har at kræve af Reinier Pasquir. Sj. T. 23, 239 b. Orig.

— Miss. til Tolderne i Sundet om at lade Kongen af Englands Falkoner faa 24 Falke af dem, som blive førte gennem Sundet, saaledes som det tidligere har været sædvanligt. Betalingen for Falkene skulle de føre til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 23, 239 b. K.

— Miss. til Christopher Urne. Da Kongen har sluttet Kontrakt med Mester David Balfour, Kongens Skibsbygmester, om Bygningen af 2 Skibe og Mester David mangler Penge til Arbejdet, skal han efterhaanden forstrække Mester David med Penge. Sj. T. 23, 248 b. K. Orig.

24. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Lund Kapitel. Da der er Trætte i Hørige Sogn i Gyng Herred angaaende Markeskel og Kronen har Bønder paa begge Sider, skulle de meddele Christopher Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Laugholms Slot, de Dokumenter, som de maatte have angaaende dette Markeskel, hvilke skulle findes i deres Bog Palte. Sk. T. 5, 228 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde til Rosendal, Embedsmand paa Helsingborg Slot, Jens Juel til Kieldgaard, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus, Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Befalingsmand paa Odensegaard, og Tagge Thott til Errigsholm, Embedsmand paa Sølvitsborg, Rigsraader. Der be giver sig adskillig Vidtløftighed mellem afdøde Christen Bernekovs Børn angaaende Værgemaalet for deres Gods, og de have tidligere faaet Ordre til at forhøre deres Gods- og Værgemaalsregnskaber og bringe det i Orden mellem dem, men Prinsen erfarer nu, at de intet have kunnet udrette med denne Sag efter de Dokumenter, der have været fremlagte for dem, saa Sagen ser ud til stor Vidtløftighed. For at man kan komme til Ende hermed uden videre Ophold og Skade for de myndige saavel som for de umyndige, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til paany at tage Sagen for og forhandle og forlige Børnene imellem om alle de omtvistede Punkter, som de mene det kristeligt, billigt og ret at være, hvilken Forhandling og Forligelse saa skal staa ved Magt. Sk. T. 5, 229.

— Miss. til de samme. De have tidligere faaet Ordre til enten i Mindelighed eller ved Dom at forhandle afdøde Christian Bernekovs Børn imellem eller skille dem ad angaaende de Stridigheder, der maatte opstaa mellem dem selv eller med deres tilforordnede Værger om Skiftet efter deres afdøde Forældre, saa de engang kunde komme til en uigenkaldelig Ende dermed. Da der deri baade paa Grund af Mangel paa de nødvendige Dokumenter og Kundskab paa alle Sider og ogsaa paa Grund af andre Lejligheder indfalder adskillige højbesværlige Stridigheder, der kunne foraarsage lang og vidtløftig Uenighed mellem Søkende, men Prinsen erfarer, at de nok kunne bilægges i Venlighed ved kristelige og billige Midler, men at det alene forhindres og opholdes ved, at de af Søkendene, som ere umyndige, ikke ville samtykke og bevilge noget bestandigt deri,

og ej heller deres Værger, skulle de, for at man engang kan komme til Ende dermed, indstævne Christian Bernekovs Børn eller deres Værger for sig og ikke alene ved Dom, men ogsaa ved venlig Forhandling skille dem ad, hvilken deres Dom eller Forhandling i alle Maader skal staa ved Magt. Sk T. 5, 229 b.

24. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz. Kongen har opsagt ham nogle Penge, som han skylder denne. Prinsen har nu bevilget, at han til Jul kun skal betale 7000 Dlr. af disse Penge, 4000 Dlr. i et Brev og 3000 Dlr. i et andet, for hvilke Penge Jacob Ulfeldt til Urup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot, er Forlover i det ene og Corfits Rud til Sandholt i det andet Brev. Resten af de opsagte Penge maa blive staaende hos ham til Omslaget 1628. F. T. 3, 945.

— Miss. til Nels Krag til Trudsholm og Erik Juel til Hundsbek, Landsdommere i Nørrejylland, Gunde Lange, Embedsmand paa Koldinghus, og Gregers Høg til Rørbæk. Da der er Trætte mellem Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Embedsmand paa Odensegaard, og Jens Juel til Lindberig, Befalingsmand paa Lundegaard, angaaende den Bekostning, som Holger Rosenkrantz har anvendt paa Jens Juels Bryllup, skulle de indstævne Parterne for sig og enten forlige dem i Mindelighed eller skille dem ad ved en endelig Dom. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den fastsatte Tid, skulle de mødte tiltage en anden god Mand i Stedet og udføre Befalingen. J. T. 8, 94 b.

— Miss. til Gunde Lange til Bredinge, Embedsmand paa Koldinghus, og Erik Juel til Hundsbek, Landsdommer i Nørrejylland. Det er berettet Prinsen, at Søfren Andersen i Ribe for nogen Tid siden er død og har efterladt sig stor Gæld, saa man har forsvoret Arv og Gæld efter ham og Borgemestre og Raad have ladet hans Gods registrere og taksere og siden hensætte under Forsegling. Da de ikke ville optage denne Forsegling, førend Aar og Dag er gaaet, have en Del af Kreditorerne begæret Befaling til gode Mænd om at optage Forseglingen, for at de kunne komme til deres Betaling, da de ere bange for, at en Del af Godset skal blive fordærvet, hvis det skal staa saa længe under Forsegling, fordi der deriblandt findes Varer, som ikke kunne staa saa længe. Da Borgemestre og

Raad i Ribe for en Del selv ere interesserede i denne Sag, skulle de paa Viborg Landsting og Ribe Raadstue indstævne alle Søfren Knudsens Kreditorer til at møde for dem i Ribe 6 Uger efter Stævningens Forkyndelse, optage Søfren Andersens Bo, likvidere hans Gods og Tilgodehavende mod hans Gæld og skifte det mellem Kreditorerne, eftersom de anse det for billigt og ret. Da det formenes, at der skal findes stor Urigtighed med Udgæld og Indgæld, Regnskaber, Pant, Køb og i andre Maader efter Breve og Regnskabsbøgers Indhold, hvilket vil foranledige Tvistighed mellem Kreditorerne, skulle de have Fuldmagt til at dømme paa hvad urigtig Gæld, Gældsbreve og Regnskaber, som der maatte findes og kræves Udlæg efter, og paa de Pante- og Købebreve, som Søfren Andersen kort før sin Død skal have udgivet, og som ikke kunne anses for nøjagtige og rigtige. Opstaar der ved Likvidationen nogen Strid mellem Kreditorerne selv, skulle de enten bilægge den i Mindelighed eller adskille dem ved en endelig Dom. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den anden have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og udføre Befalingen. J. T. 8, 95.

25. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand. Niels Graa, Borgemester i Slagelse, er bleven overfalden med Skældsord af en Borger i Slagelse, for hvilke Ord han er bleven frikendt paa Hjemtinget. Da Forordningen tilholder dem, som sigtes og tiltales, at afholde sig fra deres Sæde, indtil de ere frikendte ved Dom, men Niels Graa ikke er bleven tiltalt for nogen Gerning, som angaar hans Ære, men alene er angreben med Skældsord, skal Ernst Normand lade Niels Graa nyde sit Sæde, indtil han lovlig tiltales for nogen saadan Gerning, som Forordningen taler om. Sj. T. 23, 239 b.

— Miss. til Lensmændene i Danmark og Norge. Da der behøves en Del Baadsmænd til Kongens Orlogsskibe, skulle de i deres Len og de deri liggende Købstæder udtage N Baadsmænd, unge og føre Karle, af de bedste og mest søfarne, der ere at faa. De skulle flittigt paase, at ingen unge Karle forskaanes for Gunst og Gave, og at ingen udskrives af Had og Avind, ligesaa at ingen udskrives, som have egne Skibe, Skibsparter eller Skuder, ere bosatte Borgere og drive borgerlig Næring eller Haandværk og efter Kongens tidligere Forordning bør

være fri. Fritages skulle ogsaa Landboer, Bønder og Husmænd, der sidde for Gaarde og Huse, gifte Mænd eller Enkers Sønner, der drive Avl for sig selv eller for deres Mødre, som ere Enker, naar disse ikke have flere Børn, som ere dygtige til at forestaa saadant. Da Prinsen erfarer, at mange af de bedste Baadsfolk ved saadan Udskrivning undvige ind paa Adelens Gods eller i andre Len, skulle de kalde alle saadanne undvegne tilbage og sende dem ned, hvis de ere dygtige dertil, dog hermed ikke ment Adelens egne Tjenere, saavidt de efter Adelens Privilegiens Lydelse bør forskaanes. Endvidere skulle de paase, at Øvrigheden i Byerne, Fogderne i Lenene eller andre ikke forstikke dem, som de selv agte at have Tjeneste af til deres egen Seglation, men at der gaas upartisk frem og uden al Underfundighed, hvorfor de ogsaa selv personlig, saa meget som muligt, skulle forrette Udskrivningen. De skulle sende Baadsmændene til Skibs til København til Foraaret, saasnart der bliver aabent Vande. — Fortegnelse over de udskrevne Baadsmænd: I Sjælland: fra Antvorskov Len, Købstæder og underliggende Øer 20 Baadsmænd, Draxholm Len 16, Kallundborg Len 4, Samsø 80, Køge 6, Vordingborg Len 24, Holbæk 7, Helsingør 12, Møns Land 10, Amager 40. — I Laaland og Falster: Halsted Klosters Len 12, Nykøbing Len og underliggende Øer 30, Aalholm Len og underliggende Øer 30. — I Fyen: Nyborg Len 12, Kerteminde 5, Faaborg, Svendborg, Odense, Bogense og Middelfart hver 4, Assens 10, Langeland 10. — I Jylland: Kolding 10, Vejle 4, Landsbyerne i Koldinghus Len 12, Riberhus Len og Ribe 40, Skanderborg Len 20, Stiernholms Len 8, Aarhusgaards Len 12, Dronningborg Len 16, Aalborghus Len 80, Bøufing Len 16, Halds Len 16, Vestervig Len 16, Mariager Klosters Len 16, Seigelstrup Len 8, Grenaa og Æbeltoft hver 8, Læsø 102, Anholt 12. — I Skaane, Halland og Blekinge: Helsingborg Len og By 50, Malmøhus Len og By 30, Sølvitsborg Len og By 30, Christianstad Len 8, Landskrone og Laugholm hver 6, Halmstad 10, Varberg Len 100, Christianopels Len 16, Bornholm 16. — I Norge: Vardøhus Len 10, Frants Kaas's 7 Fogderier 120, Trondhjems Len og By 180, Bergenhus Len og By 160, Stavanger Len 40, Mandals, Nedenes og Liste Len 140, Bratsberg Len og Telemarken 30, Brunlag og Numedalen 20, Tønsberg Len og By 30, Aggørshus Len med Købstæder 140,

Vernø Klosters Len 12, Onsøe 5, Eger og Sandsver 15, Ide og Marker Len 15, Bahus Len 140. Sj. T. 23, 240.

25. Sept. (Kbhvn.). Forordning om Bededage. Orig. (i Landsark. i Odense). Orig. Tryk (uden Datum). (Tr.: CCD. IV. 343—50. Rørdam, Dsk. KL. III. 119—25).

— Instruks for Jørgen Vind til Gunnestrup, hvorefter han skal rette sig paa sin Rejse til Nederlandene: Han skal saa hurtig som muligt begive sig til Nederlandene, hvor han skal forhøre sig om en god forfaren Ingeniør og raadføre sig derom med Grev Ernst Casimir af Nassau, hvis han ikke selv kan opspørge en dygtig Person, og faa ham til at skaffe Kongen en Person, som man kan forlade sig paa, og som ikke vil aabenbare andre Rigets Fæstningers Lejlighed eller meddele dem Planer og Afrids deraf, til hvilken Ende der medgives ham Missiver til nævnte Greve og Prins Hendrik. Prinsen saa helst, at det blev en midaldrende Mand, som var ved god Formue; hvis en saadan ikke kan faas, da en, som er ung og af gode Kvaliteter. Der maa loves denne Ingeniør fra 200 til 500 Dlr. i Løn. Jørgen Vind skal ogsaa antage 3 eller 4 gode og velforfarnede Værkmestre, der tilligemed Ingeniøren skulle føres herind paa Kongens Bekostning, enten saa Jørgen Vind selv tager dem med sig herind og betaler for dem eller giver dem Rejsepenge paa Haanden, saaledes som han billigst kan akkordere med dem om, et halvt Hundrede Dlr. eller mere eller mindre, dog deromkring. Han maa love hver af Værkmestrene aarlig eller maanedlig Pension, fra 100 til 200 Dlr. om Aaret. Hvis hverken Ingeniør eller Værkmestre kunne faas for den Løn, maa han love dem noget mere eller handle med dem om selv at rejse herind paa Kongens Bekostning og forhandle med Prinsen selv. Jørgen Vind skal paa Rejsen omgaas saa sparsommeligt som muligt med Spendering og Traktement og i alle Maader forholde sig til Nytte for Kongen. Han skal ogsaa gøre sig Flid for at faa en herind, som forstaar at dæmpe Sand ved at sætte Græs og lignende, og akkordere saa billigt som muligt med denne. Endvidere skal han forhøre sig om nogle gode Løjtnanter og Sergenter, særlig danske, tyske eller nederlandske, der ville lade sig bruge herinde til at kommandere Landfolket, og forfare deres Inkination dertil, dog maa han ikke slutte noget med dem, ligesaa om en eller to Majorer

eller Kaptejner, der kunne bruges til højere Officerer, dog maa han ikke slutte noget med dem, før han faar Befaling derom fra Kongen. Sj. R. 18, 137 b.

25. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Dr. Madts Jensen. Da Hr. Peder Christensen har berettet, at han er kommen fra det Kapellani, som han har betjent i Bergen, fordi Byen og Kirkerne ere brændte, har Prinsen bevilget, at han, saafremt han ikke er kommen fra sit Kald paa Grund af nogen anden Utilbørlighed, igen maa komme til et godt Døgnkald eller et Kapellani, naar der bliver noget saadant ledigt i Dr. Madts's Stift, alt eftersom Dr. Madts maatte anse ham dygtig til. Sk. T. 5, 230 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Da Jacob Robbertsen af Bergen har andraget, at han har en vidtløftig Trætte med Giert Skult i Landskrone angaaende nogen Gæld, skal Anders Bilde lade denne Sag undersøge og i Befalingsmand over Landskrone Len Gabriel Kruses Fraværelse hjælpe Jacob Robbertsen til Ret imod Giert Skult, saa han kan komme til Ende dermed. Sk. T. 5, 230 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Niels Madsen, Borgemester i Helsingør, har tidligere erhvervet Missive til Hr. Anders Bilde om, at en Arv, der er falden efter Hans Nielsen, den afdøde Byfogeds Broder i Helsingborg, maa blive staaende i Arrest indtil Sagens Uddrag mellem ham og Hans Nielsens Arvinger og Kreditorer. Da Prinsen nu grundig har erfaret den Sags Lejlighed, bifalder han, at Arresten igen ophæves. Sk. T. 5, 231.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om at give Borgemestre og Raad i Odense Tilhold om at gøre til Ende med Hospitalsregnskaberne, saa Peder Bing kan komme til sin Betaling og ligesaa hvem der ellers har nogle Regnskaber, Hospitalet vedrørende, at fremlægge. F. T. 3, 943.

— Miss. til Jørgen Brahe. Han har tidligere faaet Ordre til at sælge en Gaard til Sognepræsten i Assens M. Pouel [Andersen]. Det befales ham nu at tilskøde M. Pouel Gaarden; Prinsen vil saa siden give Konfirmation derpaa. F. T. 3, 945.

— Miss. til Tønne Friis. Da han i sin Erklæring om den Gaard, kaldet Agdrup, i Brøndersleu Sogn, som Jørgen Kruse

til Hiermitsleufgaard begærer til Mageskifte, kun siger, hvor Gaarden ligger, men ikke noget om, hvorvidt den kan mistes fra Lenet, befales det ham i Henhold til den tidligere Ordre at erklære sig om, hvorvidt Agdrup for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet eller ej. J. T. 8, 96.

25. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Laurits Ebbesen til Tulstrup og Laurits Lindenov til Oregaard, Befalingsmænd i Skanderborg og Aarhus Len. Da Jens Mogensen til Sindinggaard har begæret 1 Krongaard og 1 Bol samt 1 Aarhus Kapitel tilhørende Gaard i Ørum By og Sogn i Bierre Herred i Stiernholms Len til Mageskifte for 2 Gaarde i Løsning By og Sogn i Hatting Herred, skulle de med det første besigte alt Mageskiftegodsset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 8, 96 b.

— Miss. til Tønne Friis. Da Prinsen har bevilget, at M. Anders Hansen maa faa det første Kald, som bliver ledigt i nogle Len i Sjælland, men han endnu ikke har faaet noget, skal Tønne Friis, da Øster og Vester Helsing¹ Kald i hans Len er ledigt og Kaldsmændene ikke have kunnet enes om Valget af en Sognepræst, lade M. Anders indsætte til Sognepræst i disse Sogne. J. T. 8, 97.

28. Sept. (—). Miss. til Lensmændene² i Danmark om i Aar at lade alle Kronens Oldensvin paa Skovene i deres Len slagte og lade Flæsket med Smaamaden salte, røge og forvare vel, saa det siden enten kan sælges eller kan fremsendes til Provianthuset til Kongens Behov. Naar Slagteriet er overstaaet, skulle de til Rentekammeret fremsende en Fortegnelse over, hvor mange Svin der er slagtede af deres Lens Skove, for at man deraf kan have Efterretning med Hensyn til Salget eller Forskrivningen af Flæsket. Sj. T. 23, 242. K.

— Aab. Brev til Bønderne over al Danmark om Udredelse af en Skat. Sj. T. 23, 243. K. (Se CCD. IV. 350f.).

— Aab. Brev til Købstæderne i Danmark og Norge om Udredelse af en Pengeskat. Sj. T. 23, 244³. K. (til Listen over Bidragene). Origg. (til Holbæk og Kallundborg) i Lands-

¹ Ø. og V. Hassing, Kær H.
Brevet er ikke indført.

² De opregnes alle.

³ Selve

ark. i Kbhvn. Orig. (til Grenaa og Kolding) i Landsark. i Viborg. (Tr.: P. Friis Edvarsen, Underretn. om Schielschiør S. 452 f. Jvfr. CCD. IV. 351, 760 ff.).

28. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene¹ i Danmark om at lade det aabne Brev om Skatten forkynde i deres Len, skrive og lægge Skatten og paase, at alt gaar ligeligt til, saa den rige hjælper den fattige, der skal skaanes saa vidt muligt. De skulle paase, at ingen, hverken Herredsfogder, Delefogder, Skrivere eller andre, der bør udgive Skatten, blive forskaanede, og at Aagerkarle og andre, der drive stor Handel og Forprang med Korn, Øksne eller i andre Maader, komme til at give Skat efter deres Handel og Formue. De skulle saa vidt muligt tage Rigsdaler in specie i Skat, indkræve Skatten til St. Mortens Dag og sende den med klare Registre og Mandtal til Rentemestrene i København. (I Brevene til de Lensmænd, der have Købstæder, tillige: Der sendes dem nogle Skattebreve til Købstæderne i deres Len, hvilke de skulle tilstille Borgemestre og Raad, saa saavel de som Borgerskabet kunne vide at rette sig derefter). De skulle paase, at Skatten udskrives retfærdigt, siden tage den til sig og sørge for, at den sikkert indkommer inden den fastsatte Termin og at intet udebliver, saafremt de ikke ville staa til Rette derfor, da det er magtpaaliggende. Sj. T. 23, 245 b. K.

— Aab. Brev til Kapitlerne i Danmark og Norge om Udredelse af en Pengeskat. Sj. T. 23, 246 b. K. Orig. (dat. 1. Okt. til Kapitlet i Ribe) i Landsark. i Viborg. (Se CCD. IV. 352).

— Aab. Brev til Provsterne og Præsterne i Danmark og Norge om Udredelse af en Pengeskat. Sj. T. 23, 247. K. (Se CCD. IV. 351 f.).

— Miss. til Bisperne¹ om at tilstille enhver Provst i deres Stift det aabne Brev om Skatten af Provster og Præster, saa han, naar der holdes Kalent, eller paa anden belejlig Tid og Sted kan lade det læse for Præsterne i hvert Herred (Provsti) og ligne Skatten mellem dem, saa den rige hjælper den fattige. De skulle give enhver Provst en Kopi under deres Haand og Segl af Skattebrevet, for at Provsterne og Præsterne kunne vide

¹ De opregnes alle.

at rette sig derefter. De skulle snarest indkræve Skatten og til den bestemte Tid sende den til Rentekammeret i København, ledsaget af klare Registre og Mandtal. Postscriptum: De skulle alvorligt paalægge Provsterne i deres Stift at føre Tilsyn med Skattens Læggelse, saa den rige hjælper den fattige og enhver kommer til at give efter sin Formue og sit Kalds Storhed, saa de fattige ikke skulle have noget at besvære sig over. Sj. T. 23, 247 b. K.

28. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Falk Lykke om at levere Provsten paa Gulland eller den, som ellers er til Stede i hans Sted, det aabne Brev til Provster og Præster om Udredelsen af en Skat og i rette Tid fremsende Skatten af dem tilligemed Skatten af Lenet. Sj. T. 23, 248 b. K.

30. Sept. (Sorø). Miss. til Jacob Ulfeldt, Kansler, Jørgen Urne og Ernst Normand. Kongen har paa Begæring af Kongen af Sverrig bevilget, at nogle gevorbne engelske og skotske Krigsfolk maa passere gennem Øresund og Bæltet til Preussen, dog maa de ikke tilstede dem nogen Landgang, men skulle for en rimelig Betaling lade dem faa, hvad de have Brug for. F. T. 3, 946. Orig. til Jakob Ulfeldt.

2. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Christopher Urne. Da der mangler et Kornet til Corfits Rud til Sandholts Kompagni, skal Christopher Urne lade et lave her og sende ham det og indføre Udgiften dertil i sit Regnskab. Sj. T. 23, 249 b. K.

— Miss. til Fru Lisebet Bilde, Sigvort Beck's Enke. Paa hendes Begæring har Prinsen bevilget, at hun maa betale de Penge i København, som hun skylder Kongen, og som nu ere opsagte hende, dog skal det ske noget før Tiden. Sk. T. 5, 231. Orig.

— Ligelydende Miss. til Fru Anne Brahe Steen Maltesens om de Penge, som hendes afdøde Husbonde skyldte Kongen. Udt. i Sk. T. 5, 231.

— Miss. til Hr. Anders Bilde, Sigvort Grubbe og Ofve Gjedde om at undersøge Helsingborg Bys Bøsseskyttehold og erklære sig om, hvorledes Bøsseskytteholdet kan formindskes, da Prinsen har bragt i Erfaring, at Byen i adskillige andre Maader betynges. Ligeledes skulle de erklære sig om,

hvorledes man plejer at forholde sig med Betalingen og med Overførselen af det, som plejer at sendes fra Lenene til København, og indsende deres Erklæring til Kancelliet. Sk. T. 5, 231 b.

2. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde. Da han har berettet, at Helsingborg Bys Brokar ere blevne ganske ødelagte i den sidste store Storm, har Prinsen bevilget, at Byen maa faa Tømmer til 2 Brokar af Helsingborg eller Herritsvad Klosters Skove, hvor det bedst og med mindst Skovskade kan ske; der bruges mest Bøg, særlig under Vandet. Byen skal selv lade Tømmeret udføre. Sk. T. 5, 231 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde, Tagge Thott og Christopher Ulfeldt. Prinsen har erfaret, at det tredje og fjerde Fjerdingaars Kontribution til Underhold af de i Grænsefæstningerne indlagte Soldater resterer af Pandum Len. Da dette Len første Gang skal være sat for højt og efter sin Storhed højere end noget af Lenene, har Prinsen bevilget, at det maa blive ved de to Fjerdingaars Kontribution, som allerede ere udrødede. Da der af Christianopels Len og af Falsterbo resterer et helt Aars Kontribution og Prinsen erfarer, at Bønderne i Christianopels Len ere meget forarmede og Falsterbo ødelagt af Sand, bifalder Prinsen, at de helt fritages. Sk. T. 5, 232.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne og Dr. Mats Jensen. Da Præsten i Kongsbak for nogen Tid siden er død og Indkomsten til Embedet er saa ringe, at en Præst ikke skal kunne underholdes deraf, skulle de give den Præst, som bor nærmest derved og har 3 Sogne, Ordre til at holde en duelig Person til Kapellan, som kan residere i Kongsbak. Naar denne Præst dør, skal det tredje Sogn nærmest ved Byen lægges til Underholdning for en Præst i Kongsbak og være Anneks for ham, dog skal han residere i Kongsbak. Sk. T. 5, 232.

— Miss. til Falk Lykke. Paa Begæring af Peder Staniksen i Visby har Prinsen bevilget, at denne maa udføre 6000 Fod Bloksten, mod at han svarer sædvanlig Rettighed deraf. Sk. T. 5, 232 b.

— Miss. til Jørgen Brahe. Da Købmændene i Assens have erklæret, at de ikke have Formue til at modtage de Silkevarer, der ere afsatte til dem paa Silkekompagniet,

og at det heller ikke er deres Handel, skal han faa at vide, om de ikke mere begære Frihed til at falholde Silkevarer i Assens, og i saa Fald forhandle med Odense eller en anden By om at tage den til Assens afsatte Andel Silkevarer til sig, hvorefter de, der antage den, alene skulle have Lov til at holde Boder i Assens med Silkevarer. F. T. 3, 946.

2. Okt. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Jens Høg angaaende Horsens. Udt. i F. T. 3, 947.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Kongen har for nogen Tid siden anordnet, at Lenene og Købstæderne her i Riget i et Aars Tid, indtil Tolden kan komme ind, skulle kontribuere noget til Underhold af Soldaterne i Grænsehusene, hvilken Kontribution hvert Fjerdingaar skulde sendes til Krigskommissærerne i Skaane. Da Kommissærerne nu have indberettet, at det 4. Fjerdingaar, 124 Dlr. i Mønt, resterer af hans Len [Nyborg], skal han snarest lade denne Restance indkræve og sende den til Kommissærerne. J. T. 8, 97 b.

— Ligelydende Miss. til Hr. Albrit Skeel, der paa alle 4 Fjerdingaar resterer med 278 Dlr. Mønt af Riberhus Len og By. Udt. i J. T. 8, 98.

— Ligelydende Miss. til Christoffer Gersdorff, der resterer med et helt Aar, 288 Dlr., af Lønborg Bispegaard. Udt. i J. T. 8, 98.

— Ligelydende Miss. til Jens Juel, der resterer med 4. Fjerdingaar, 72 Dlr., af Lund paa Mors. Udt. i J. T. 8, 98.

3. Okt. (—). Kvittansiarum til afdøde Mogens Gjoe til Gunnersløfholms Arvinger, der nu have gjort Regnskab for Mogens Gjøes Indtægt og Udgift af Sæbygaards Len fra 1. Maj 1604 til 1. Maj 1616, for de i den Tid oppebaarne Penge og Madskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. De blev aldeles intet skyldige. Sj. R. 18, 139.

— Miss. til Christopher Urne. Da Ifver Hansen, Tolder i Kallundborg, har berettet, at Udførsel af Korn har været forbudt en Tid, medens han har haft Tolden i Forpagtning, og i den Anledning har begæret noget Afslag paa Forpagtningen, har Prinsen bevilget, at han maa faa noget Afslag. Sj. T. 23, 249 b.

— Lignende Miss. til samme om Afslag for Abigael

Mester Falentins, der i nogen Tid har haft Holbæk Told i Forpagtning. Udt. i Sj. T. 23, 249 b.

3. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz. Da han har andraget om Underhold af Soldater paa Hammershus, skal han undersøge, hvad Kongen der paa Landet og i Byen kan give disse Soldater at underholde sig af. Da han har indberettet, at nogle Bøndergaarde i Polske¹ Sogn ere ødelagte af Sand, skal han fremsende Tingvidner derom. Da der er nogle øde Gaarde paa Bornholm, skal han give de andre Bønder Tilhold om at arbejde til disse Gaarde, for at Kronens Gaarde igen kunne blive besatte. Da han har ansøgt om at maatte lade Tagene paa Slottet og Tøjhuset reparere, bifalder Prinsen, at Tøjhuset og Laderne paa Stykkerne maa repareres, med saa maadelig Bekostning som muligt. Da han har berettet, at der sidste Aar er paasat enhver Bonde en Skæppe Havre, som kaldes Plovhavre, hvilken Bønderne nu begære at maatte fritages for, skal han lade erhverve Tingsvidner om, hvad denne Havre er og hvornaar Bønderne først have begyndt at udgive den. Sk. T. 5, 233.

4. Okt. (—). Kvittansiarum til Steen Brahes Arvinger, der nu have gjort Regnskab for Steen Brahes Indtægt og Udgift af Kallundborg Len fra 1. Maj 1592 til 1. Maj 1620 og af Sæbygaard Len fra 1. Maj 1592 til 1. Maj 1597. De blev intet skyldige. Udt. i Sj. R. 18, 139 b.

— Miss. til Tolderne i Sundet. Da Kongen af Sverrigs Bud er kommen til Sundet med 1100 Stormhatte, som han har købt til Kongen af Sverrig, skulle de lade disse passere gennem Sundet. Sj. T. 23, 250. K.

5. Okt. (—). Konfirmation af en Skraa og Lavret², som Jørgen Urne til Alsløf, Embedsmand paa Kronborg og Frederiksborg Slotte, i Forening med Borgemestre og Raad i Helsingør har affattet for Bryggerne og Bryggerlavet i Helsingør. Sj. R. 18, 140. K.³

6. Okt. (—). Miss. til Tolderne i Sundet om at lade Johan Laurentz Bynen, kurfyrstelig brandenborgsk Falkoner, faa

¹ Povlsker. ² Skraaen er optaget i Konfirmationen.

³ Tr.:

Aarsberetn. fra Geheimearchivet III. Till. S. 94 ff.

10 Falke, som de skulle tilhandle sig af dem, der føres gennem Sundet. Sj. T. 23, 250. K.

6. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt, Landsdommer. Da Jørgen Nielsen har anmodet om at faa Eneret paa at bruge Vintapperi i Ringsted baade for de vejfarende, der rejse frem og tilbage og besøge hans Hus, og for de omkringliggende Kirker, skal Jacob Ulfeldt indsende Erklæring til Kancelliet, om der i Ringsted findes nogen anden, som har saadan Frihed, og som det kunde være præjudicerligt for. Sj. T. 23, 250.

— Miss. til Mogens Pax. Da det er blevet berettet Prinsens, at denne Brevviser har behandlet sin Gaard, Kornerup Hovgaard, ilde, saa den skal findes at være meget brøstfældig, men denne mener, at det er vrang Beretning, og at det i Sandhed skal befindes anderledes, naar det bliver undersøgt, skal Mogens Pax undersøge Gaardens Lejlighed og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sj. T. 23, 250 b. K.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Da Ernst Normand til Selsø, Embedsmand paa Antvorskov Slot, har begæret noget Kron-gods i Antvorskov Len, nemlig 1 Bonde i Vreboe og 4 Bønder i Frendeved, til Mageskifte og han selv har Lenet i Befaling, skal Jacob Ulfeldt begive sig til Godset, undersøge dets Lejlighed og erklære sig, om det for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet for godt Gods i samme Len til Vederlag. Sj. T. 23, 250 b. K.

— Miss. til Jørgen Urne. Da Ernst Normand til Selsø har begæret noget Kronens Gods i Horens Herred i Abrahamstrup Len, nemlig 4 Bønder i Skulleløf, til Mageskifte, skal Jørgen Urne erklære sig, om dette Gods for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet for godt Gods i samme Len til Vederlag. Sj. T. 23, 251.

— Aab. Brev om, at Borgerskabet i Købstæderne paa Bornholm indtil videre selv maa lade hente Salt og Vin paa de Steder her i Riget, hvor de selv synes og hvor de kunne faa bedst Køb, da det spanske Saltkompagni igen er op-hævet. Endvidere bevilges det, at Bønderne paa Bornholm indtil videre maa sælge og købe med fremmede mellem Bartolomei Dag [24. Aug.] og Dionysii Dag [9. Okt.], ligesom de gjorde før Saltkompagniets Oprettelse, dog særlig med de

danske og norske Indbyggere, naar disse komme dér. Sk. R. 4, 374 b.

6. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde. Hospitalsforstanderne i Helsingør have berettet, at Hospitalets Indkomst af Tiender ligger i 12 Herreder i Skaane, hvilket er meget vidtløftigt, og at Kornet ikke skal være saa villigt der i Landet som i Sjælland. Det befales ham at give dem, der have Tienderne i Fæste, Tilhold om at yde Afgiften deraf i Landskrone og at forhandle med dem om at yde Tienden nogen Tid før den i Fæstebrevene fastsatte Tid, da det vil være til Gavn for de fattige og Kornet lettere vil kunne sælges, naar der kommer Skibe, der ville købe det, end siden om Vinteren. Sk. T. 5, 233.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Christopher Ulfeldt. Da der skal have tildraget sig adskillige Besværinger med Falk Lykke til Bollerup, Befalingsmand paa Gulland, baade nu paa Gulland og medens han var Lensmand i Christianopol Len, særlig klager en svensk Mand over, at der er frataget ham noget Rostockerøl, skulle de snarest indstævne Falk Lykke for sig, fittigt undersøge Besværingerne og siden dømme deri, for at han desto hurtigere igen kan begive sig op til Landet. De skulle meddele det gullandske Kompagni og andre, der have besværet sig over ham, Stævning, at de ogsaa møde i Rette for dem, hvor de skulle hjælpes til Ende med deres Angivelser, saa vidt billigt og ret kan være. Sk. T. 5, 233 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Christopher Ulfeldt. Jens Bonde til Oretorp skal i Forening med nogle flere Adelige i Sverrig, nemlig Arfvid Posse, Claus Kyle, Olluf Bosen, Erland Biørensen og Fru Giørfvel til Fellenes, holde en gerust Hest af deres Gods her i Riget. Da Jens Bonde nu har berettet, at han alene holder Hesten, men intet Vederlag faar derfor af de andre, skulle de forelægge disse svenske Herremænd udenfor Riget en bestemt Tid, paa hvilken de skulle møde for dem; de skulle da forhandle mellem dem, hvad de skulle give Jens Bonde for at holde Rostjenesten for dem. Sk. T. 5, 234.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Christopher Ulfeldt. Da det er berettet, at Gullof Sand gør mærkelig Skade paa de omliggende Bønders Ejendom, skulle de fittigt undersøge denne Sag og give Bønderne i de nærmest omliggende Sogne,

saavel Adelen som andre, og saa mange som er nødvendigt, Tilhold om at gærde for Sandet og dæmpe det, da baade Kronen og Adelen i Længden ville tage Skade af det. Sk. T. 5, 234.

6. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Erik Rosenkrantz. Bønderne i Sønderum, Melbye, Tuteberig¹, Bekegaard og Eggeteng i Halmstad Herred have andraget, at deres Gaardes Ejendom, Ager og Eng, skal være meget ødelagt af Flyvesand, der ogsaa skal have tilstoppet en stor Aa, saa de ogsaa lide stor Skade paa Ager og Eng af Vandets overflødige Tilfald. Endvidere have menige Bønder i Boeberig, Skre, Hiordsberig, Hiertinge, Kielstrup og Aagaard i Aarsted Herred berettet, at deres Gaardes Ejendom ogsaa ødelægges meget af Flyvesand. Da det er at befrygte, at Sandet i Længden skal gøre større Skade og at Gaardene maaske skulle blive øde, skal han give menige Herredsmænd, baade Adelen og andre, Tilhold om at gærde for Flyvesandet, da det vedkommer dem alle. Hvis Flyvesandet ikke er saa stærkt („overflødig“), at hele Herredet gøres fornødent, skal han paa Tinge lade opkræve Mænd, som kunne skønne derom, og tage Tingsvidner efter deres Skøn, hvorefter han saa siden skal lade Bønderne holde Gærderne vedlige. Sk. T. 5, 234 b.

— Miss. til Henning Valkendorf. Der skal foretages Skifte mellem Jørgen Mund til Sirretslefgaard og Fru Karen Urne Isak Pedersens efter hendes og Jørgen Munds Hustrus² afdøde Fader, Hans Urne. Da Fru Karen Urne har berettet, at han er hendes nærmeste Slægtning paa fædrene Side, befales det ham at paatage sig Værgemaal for hende paa Skiftet og paase, at hun ikke forures. Naar Skiftet er forbi, skal han overlevere Værgemaal til hende selv, dog skal han som hendes nærmeste Slægtning, hvis der paaføres hende Trætte paa hendes Gods, hjælpe hende til Rette og forsvare hende ved Lov og Ret. F. T. 3, 947.

— Miss. til Jacob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz. Paa sidste Herredag i Kolding er der falden Dom mellem Fru Marren Brockenhuus, Enke efter Jørgen Aschersleben til Jerrestrup, og hendes Børn, at hun ved en Kønsed skal gøre

¹ Trutteberg.

² Margrete Urne.

Boet ligesaa godt som det var, da Jørgen Aschersleben døde, medmindre hun inden 6 samfælde Uger efter Dommens Dato lader sig forlige med Børnene angaaende deres fædrene Arv af gode Mænd, som allerede vare tagne i Befaling, hvilken begge Parter havde samtykket i. Da hun endnu ikke har villet efterkomme denne Dom, skulle de endnu en Gang forhandle i Mindelighed mellem hende og Børnene, om det er muligt, saa hun lader dem faa deres fædrene Arv. Hvis hun ikke vil det, skulle de, hvis Børnene begære det, give hende Tilhold om at efterkomme Herredagsdommen og gøre hendes Lov, saa Børnene en Gang for alle kunne komme til Ende med Sagen og faa hvad der med Rette tilkommer dem. F. T. 3, 948.

6. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt. Da Borgemestre og Raad og menige Borgherskab i Svendborg have berettet, at de paa Grund af den ringe Næring, de have, ikke kunne komme afsted med at udgive Kostpenge til endnu 8 Baadsmænd, men at det vil falde dem for haardt sammen med megen anden besværlig Tyngde, skal han snarest erklære sig, om deres Formue er saaledes, at de kunne udstaa denne Tyngde, eller det vil falde dem ulideligt og til stort Besvær, og indsende Erklæringen til Kancelliet. F. T. 3, 949.

— Aab. Brev om, at Prinsen, da der intet var perpetueret til Underhold for en Kapellan i Mariager, medens Hr. Anders Pedersen havde 3 Sogne, Gierløf, Enslef og Kierbye, har befalet Laurits Lindenov til Orregaard, Befalingsmand over Aarhusgaards Len, og M. Jens Giødsen, Superintendent i Aarhus Stift, at undersøge, om ikke Gierløf og Enslef Sogne ere saa gode, at en Sognepræst kan underholde sig deraf, og Kierbye Sogn henlægges til Underhold for Kapellanen efter Hr. Anders Pedersens Død. Da Laurits Lindenov og M. Jens Giødsen derefter have erklæret, at en Sognepræst godt kan underholde sig af de to Sogne og at Kierbye Sogn kan henlægges til Kapellanen, bevilger Prinsen herved, at Kierbye Sogn herefter skal følge Kapellanen i Mariager, der herefter flittigt skal forestaa Tjenesten i Kierbye Sogn, saafremt han ikke vil straffes derfor. J. R. 8, 134 b. K.

— Miss. til Dr. Mathis¹, Prælat i Aarhus Domkirke. Da

¹ Matthias Jakobsen.

denne Brevviser har andraget, at han har en Sum Penge til gode i Dr. Mathis's Kapitel, skal Dr. Mathis udfordre denne Sum til ham, saa vidt Supplikanten er berettiget til den. Orig. J. T. 8, 98.

6. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Aarhus. Ane Christoffersdatter, M. Daniel Knoffs Enke, har berettet, at efter hendes Husbondes Død forholder hans Efterfølger i Vikariatet hende Naadensaar, hvilket efter hendes Beretning ikke plejer at være sædvanligt i Kapitlet. Kapitlet skal undersøge Sagen og dømme deri, hvad der kan være retfærdigt og billigt. J. T. 8, 98.

— Miss. til Laurids Ebbesen. Eyler Gabrielsen i Dyvad, Kaptejn, har berettet, at der findes et Stykke Særjord, som efter Eyler Gabrielsens Formening efter de paa Herredstinget den 8. Nov. 1624 førte Vidnesbyrd ligger til Dyvadgaard, men som nu Jens Persen i Søbye har i Fæste, saaledes som det fuldkomnere kan erfares af de nævnte Tingsvidner. Laurids Ebbesen skal undersøge Sagen og snarest erklære sig i Kancelliet. J. T. 8, 98 b.

— Miss. til Jørgen Grubbe. Da Ernst Normand til Selsø, Embedsmand paa Antvorskov, har begæret noget til Vester-vig Kloster liggende Gods, nemlig Madsted i Hvidbierre Sogn i Hassing Herred, 1 Gaard i Vibtorp¹ i Bidsted Sogn og Møllegaard, til Mageskifte for 2 Bønder i Brassens² i Mirup Sogn i Hierrum Herred, 1 Bonde i Hertens³, 1 Bonde i Herslund⁴ i Vinding Sogn i Voldborg Herred, 1 Bonde i Mogenstrup⁵ i Niver Sogn i Hierum Herred, 1 Gaard i Bierre By, Sogn og Herred og 1 Vænge, skal Jørgen Grubbe snarest erklære sig, om Kronens Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 8, 99.

7. Okt. (—). Aab. Brev om, at M. Niels Mikkelsen, Sognepræst paa Bremerholm, maa lade en lille Postil, som han selv har samlet af Luther, udgaa paa Tryk. For at han

¹ Vittrup, Bedsted S., Hassing H. ² Brusen, Mejrup S., Hjerm H.
³ Hattens, Hjerm H. ⁴ Horslund, Ulvborg H. ⁵ Vognstrup, Navr S., Hjerm H.

kan faa nogen Erstatning for sin Bekostning derpaa, bevilger Prinsen, at ingen anden i de følgende 10 Aar maa eftertrykke denne Postil eller lade den trykke andensteds og indføre i Riget. Gør nogen det, skal han have forbrudt alle de Eksemplarer, han har med at fare, den ene Halvpart til Kongen, den anden til M. Niels Mikkelsen. Sj. R. 18, 143. K.

7. Okt. (Kbhvn.). Ligelydende Privilegium paa 10 Aar for M. Niels Mikkelsen paa Trykningen af hans Apocalypsis, som han nu har revideret og forbedret. Udt. i Sj. R. 18, 143 b.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Helsingør om at indtage Maren Ibske i Hospitalet i Helsingør, da Prinsen har bevilget, at hun maa underholdes der, indtil der ankommer en anden af Kongens Tjenere og der saa ingen anden Plads er ledig. Sj. T. 23, 251. Orig. i Landsark. i Kbhvn.

— Miss. til Hr. Christen Friis, Jacob Ulfeldt, Hr. Anders Bilde, Holger Rosenkrantz, Claus Daa og Christopher Ulfeldt. Det for kort Tid siden her forsamlede Rigsraad har begæret Kongens Resolution angaaende Anstillelsen af et Defensionsværk i denne højfarlige Tid, og Kongen har i en Haandskrivelse til Rigsraadet anset det for raadeligt. Da Faren nu er for Haanden og ligesom i Døren og det er bedre at bruge de Midler, Gud har givet, til at beskytte sig selv, ikke til Offension, end med ubetænksom Forskaansel at spare saadant til Underhold af Fjenden, skulle de, efter det som Jacob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz forrette med de jydsk Raader og tage her over med sig, forsamle Adelen i Sjælland, Skaane, Fyen og Smaalandene paa et bestemt Sted i hvert Land, saa snart det kan ske, faa at vide, hvad de for deres Personer ville bevilge dertil, saavel af deres Len som af deres Gods og af deres Bønder, baade Ugedagsbønder og andre, da det er at befrygte, at saafremt alle og enhver, baade adelige og uadelige, baade gejstlige og verdslige, ikke lade sig finde villige heri, vil det være forgæves at gøre sig Tanker derpaa, men saafremt Gud vil give gode Raad ind og vil have disse Lande reddede, vil sikkert ingen i denne Tid med nogen Exemption unddrage sig fra sin egen Velfærds Beskyttelse, og det vil være raadeligst for dem, der have mest at tabe, selv at hjælpe mest og villigst. Derefter skulle de forsamle Gejstligheden og forhandle med den og nogle

Dage efter ligesaa Borgerskabet. De skulle ogsaa betænke andre Midler og Veje, om det kan ske, ved hvilket Tillæg, Paalæg eller Kontribution saadan Rigets Defension frugtbart kan stilles i Værk og med Guds Hjælp blive bestandig, saa Landene med Indbyggernes egen Hjælp kunne forsvares mod Gevalt, Indfald og Overvold. Prinsen tvivler ikke om, at de med bedste Diskretion ville angive saadant, saaledes som de eragte det magtpaaliggende for Riget og Undersaatternes Velmagt og Bestand og saaledes som de mene, at Riget kan være tjent med i denne Tid. Sj. T. 23, 251. K.

7. Okt. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Hr. Albret Skeel, Ifver Juel, Christen Holck, Jacob Ulfeldt, Holger Rosenkrantz, Mogens Kaas og Christen Thommisen om at foreholde Adelen, Gejstligheden og Borgerskabet i Jylland det samme. Hvad de forrette, skulle de meddele til Hr. Christen Friis til Kragerup, Kansler, hvis han er til Stede, Hr. Anders Bilde til Rosendal, Claus Daa til Raunstrup og Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Rigsraader, for at de kunne stille det samme i Værk i Sjælland, Skaane og Smaalandene, og for at det derefter ogsaa kan anordnes i Norge. De skulle fremsende deres Betænkning om Kontribution af Kirkernes Indkomst. J. T. 8, 99 b. Udt. i Sj. T. 23, 252.

— Miss. til Jacob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz om at rette sig efter hosfølgende Missive, da det er meget magtpaaliggende for Kongen, og straks begive sig over til Jylland; hvad de beslutte der, skulle de straks tage med sig over til Sjælland. F. T. 3, 950.

— Miss. til Falk Lykke om at hjælpe Thommas Hieronymus til Rette, saaledes som han nærmere kan se af Supplikatsen, og forhøre ham og hans Modpart. Udt. i Sk. T. 5, 234 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Christopher Ulfeldt. Som de af hosfølgende Supplikation nærmere kunne erfare, har Bonde Borresen klaget over, at han forurettes af Landsdommeren i Blekinge. De skulle indstævne begge Parter i Rette for sig og dømme dem imellem. Sk. T. 5, 235.

— Miss. til Corfidts Rud og Jørgen Brahe. De have tidligere faaet Befaling til at forhandle mellem Jørgen Hertvigsen til Lindved og Corfits Mormand til Østrød angaaende

Værgemaaliet for Fru Lisebet Hertvigsdatter, som Jørgen Hertvigsen en Tid har forestaaet. Da denne Befaling endnu ikke er bleven efterkommet, idet Corfits Mormand har undskyldt sig for at møde til den af dem bestemte Tid, fordi han ikke er bleven lovlig stævnet for sin Bropæl, gives der dem herved Ordre til paany at stævne Parterne for sig paa bestemt Tid og Sted og enten forlige dem i Mindelighed eller skille dem ad ved Dom. De skulle meddele Parterne deres Stævning med Tilføjende om, at saafremt nogen udebliver og ikke møder efter Stævningens lovlige Forkyndelse, vil der dog blive gaaet videre med Sagen. De skulle give Parterne deres Forhandling eller Dom beskrevet under deres Haand og Segl. F. T. 3, 950.

7. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt. Da Johan Friis til Ørritsløf, Embedsmand paa Trankier Slot, har begæret noget Krongods i Nyborg Len, nemlig 6 Gaarde og 1 Gadehus i Steerstrup By og Sogn i Sundts Herred, 1 Gaard i Lunde By og Sogn og 1 Gaard i Høybye, til Mageskifte for noget af sit Gods, nemlig 2 Gaarde i Øxendrup By og Sogn og 3 Gaarde i Gudme By og Sogn i Gudme Herred, skal han snarest erklære sig, om Kronens Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. F. T. 3, 951.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Da Hans Kaas til Østergaard har begæret noget Krongods i Nyborg Len, nemlig 2 Gaarde i Kiertinge i Kiølstrup Sogn, 2 Gaarde i Kiølstrup, 6 Gaarde og 1 Bol i Ladbye og 1 Gaard i Kierre i Eigendrup¹ Sogn i Bierre Herred, til Mageskifte for noget af sit Gods, nemlig 2 Gaarde og Halvparten i en Gaard i Skalkendrup, 1 Gaard i Fløstrup By og Sogn, 1 Gaard i Kissendrup, 2 Gaarde i Arslef² By og Sogn og 5 Gaarde i Killerup³ i Vinding Herred, 1 Gaard i Koppedrup i Osom Herred og 1 Gaard i Strandbye i Horebye Sogn i Salling Herred, skal han med det første erklære sig, om Kronens Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. F. T. 3, 952.

¹ V. Kærby, Agedrup S. samme H.

² Aarslev, Vinding H.

³ Kullerup,

7. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Lykke og Palle Rodsteen om snarest at begive sig til Faaborg og i afdøde Otte Banners Gaard Klingeberg aabne et forsejlet Brevskrin, hvoraf de under deres Reversal skulle udtage et Brev, som Otte Banner skal have indfriet for afdøde Morten Holst i Flensborg, da han har staaet som Forlover deri, dog skulle de i Forvejen advare de i Sagen interesserede derom. Jørgen Hertvigsen agter at lade sig indføre i dette Brev, men han skal dog med lovlig Proces efter Rigens Dele forhverve denne Indførsel. F. T. 3, 954.

— Miss. til Johan Friis. Da der i den Bevilling, som Prinsen tidligere har givet Borgerne i Rudkøbing paa at maatte faa noget Tømmer i Skovene til Opbyggelsen af deres Raadhus og Reparation af deres Skibsbro, ikke er specificeret, hvor meget Tømmer de maa faa, befales det ham at lade dem faa 12 Ege med Risege og alt, dog saa vidt muligt uden Skade for Skovene. F. T. 3, 954.

8. Okt. (—). Miss. til Jost Høg. Da Prinsen har antaget M. Christopher Heitman til at være Professor eloquentiæ i Sorø og bevilget ham 300 Rdlr. i aarlig Løn, skal Jost Høg lade ham faa denne aarlige Pension lige med de andre Professorer. Sj. T. 23, 252. K.

— Miss. til Christopher Urne. Da Prinsen har anordnet, at M. Christopher Heitman, Professor eloquentiæ i Sorø, skal kolligere de danske og norske Historier, som findes her paa Bibliotheket, og derfor aarlig skal have 100 Rdlr., skal Christopher Urne indtil videre aarlig lade ham faa disse 100 Rdlr. Sj. T. 23, 251 b. K.¹

— Miss. til Christopher Urne om at forordne en dygtig Person til altid at rejse rundt i Danmark og have Tilsyn med Salpetersyderne og forhandle med ham om Besoldingen. Siden vil Prinsen give denne Person Bestalling og Pas. Sj. T. 23, 252 b. K.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Som han af hosfølgende Supplikats nærmere kan se, har denne Brevviser, Anders Jensen i Veybye, ansøgt om Afkortning i sin Landgilde, fordi

¹ Tr.: Rørdam, Lyskanders Levned S. 160.

meget af hans Ager og Eng skal være ødelagt af Sand i Storm og Uvejr. Anders Bilde skal indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sk. T. 5, 233 b.

8. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Falk Lykke. Peter von Negen har paa egne og 3 andre Stenhuggeres Vegne anmodet om Tilladelse til at maatte afhænde nogle Hundrede Fod Sten til deres Ophold, indtil der skal brydes Sten til Kongens Behov, og beklaget sig over, at der findes Stenhuggere paa Gulland, som sætte sig ned, bryde Sten og forhandle dem til hvem de ville, skønt de ikke have Bestallingsbreve, hvilket er til stor Skade for de Stenhuggere, som ere forordnede af Kongen. Endvidere har Peter von Negen ansøgt om at maatte faa en af de øde Bøndergaarde paa Gulland skattefrit, hvoraf han kunde have nogen Næring, med mere, som Falk Lykke kan se af Supplikatsen. Han skal indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sk. T. 5, 235.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne [Varberg Len]. Han maa komme ned til Otte Brahe Pedersens Bryllup, men saasnart Brylluppet er overstaaet, skal han straks igen begive sig til Lenet. Udt. i Sk. T. 5, 235 b.

— Ligelydende Miss. til Erik Rosenkrantz [Halmstad Len]. Udt. i Sk. T. 5, 235 b.

— Aab. Brev om, at Fru Anne Lykke til Harritslefgaard, Key Rantzaus Enke, der forrige Aar har ladet overstalde nogle Øksne, som hun dog ikke har kunnet sælge sidste Foraar, hvorfor hun nu har begæret Tilladelse til at udskibe dem, nu maa lade disse Øksne udskibe af Riget, dog skal der svares Kongen sædvanlig Told og Rettighed af dem. F. R. 3, 388 b.

— Miss. til Jørgen Brahe om at give Byfogden i Assens Ordre til, indtil Sagens Uddrag, at tage det Gods til sig under sin Forsegling, som han sammen med nogle Borgere har tilvurderet Johan Friis, Embedsmand paa Trankier Slot, for de Penge, som Jens Mand i Assens skyldte ham, for at dette Gods ikke skal forrykkes, da Johan Friis mener, at der ikke er sket ham saa nøjagtigt Vederlag, som der burde. F. T. 3, 955.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. Da Prinsen har bragt i Erfaring, at en Del Tiender i hans Len [Hald] ere bortfæstede for en Afgift, der er for ringe, skal han lade op-

kræve uvildige Mænd til at sætte disse Tiender for en Afgift, saa Kirkerne ikke komme til kort og de, der have Tienderne, komme til at give, hvad der er rimeligt. Han skal forordne en god og velforfaren Apotheker i Viborg, som siden kan anholde om kongelig Bevilling derpaa. J. T. 8, 100 b.

8. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis. Da det er berettet Prinsen, at Hr. Niels Pouelsen, Sognepræst til St. Bodels Kirke i Aalborg, har et meget ringe Kald og at hans Formænd have haft nogle Beneficier, skal han indsende Erklæring herom til Kancelliet. J. T. 8, 101.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. Da der mangler Tag paa Kornhusene paa Hald, skal han paalægge Bønderne i Lenet at svare hver et halvt Læs Langhalm, eftersom de ere formuende til, til Tækningen af Kornhusene. Han skal i Aar lade Kongens Korn levere i Aalborg. J. T. 8, 101.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne og Borgemestre og Raad i Viborg. Da der holdes 4 Markeder aarlig i Halds Len i vild Mark paa et Sted, kaldet Dalle, hvor der sker megen Guds Fortørnelse med Slagsmaal og andet, skal han erklære sig om, paa hvilke Tider disse Markeder bekvemtest kunne holdes i Viborg, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 8, 101 b.

14. Okt. (Stade). Miss. fra Kongen til Kansleren. Fru Daarete Budde, Ifver Friis til Volstrups Enke, har berettet, at hun er foraarsaget til at lade sit Gods opbyde for dermed at betale sin Husbondes efterladte Gæld. Da Volstrup Hovedgaard med Undtagelse af en ringe Ting, som en af hans Søstre er medberettiget til, er tilfalden hendes Søn som Arv efter Faderen, og ligesaa Halvparten i hendes Hovedgaard Oxholm, mener hun, at det vil blive hendes Søn til Skade, hvis hun afhænder sin Halvpart i Oxholm til fremmede og disse saaledes komme i Fællig med ham, og tilbyder derfor at ville tilmageskifte sig hendes Søns Gaard Volstrup og til Vederlag overlade ham hendes Halvpart i Oxholm Hovedgaard og tilliggende Gods, for at han kan faa sit Gods samlet paa ét Sted. Til hendes Datter, der sammen med hendes Søn har Part i Volstrup, vil hun til Vederlag for denne Part og det øvrige Gods i Vendsyssel, som er tilfaldet hende, udlægge Blesbierrig og tilliggende Gods, saa hun ogsaa kan faa sit Gods samlet, saafremt Kongen da vil bevilge disse Mageskifter. Da Kongen

mener, at det er til Børnenes Gavn, at de faa deres Gods samlet og at ingen fremmede have Fællig med dem deri, gives der herved Kansleren som Værge for nævnte Søn og Datter Ordre og Fuldmagt til paa deres Vegne at slutte et endeligt Mageskifte med Fru Daarete Budde angaaende nævnte Gaarde og Gods. Saafremt han paa Grund af sin Bestilling eller andet Forfald ikke selv kan være til Stede ved Mageskiftet, maa han forordne en Fuldmægtig til paa Børnenes Vegne at modtage Udlæg for deres Gods, hvorefter han saa siden kan bringe det til Ende med Skødet. J. T. 8, 102.

14. Okt. (Stade). Miss. fra Kongen til Mogens Kaas til Støfringgaard, Befalingsmand paa Mariager Kloster, Anders Friis til Krabbisholm, Embedsmand paa Seyelstrup Slot, og Laurits Lindenov til Orebygaard, Befalingsmand paa Aarhusgaard. Da Fru Daarete Budde, Ifver Friis til Volstrups Enke, der maa opbyde sit Gods for at betale sin afdøde Husbondes Gæld, mener, at det i Fremtiden vil kunne komme hendes Søn Jørgen Friis, hvem Volstrup Hovedgaard, med Undtagelse af en ringe Ting, der er tilfalden hans Søster, er tilfalden i Arv med Halvparten med hende selv i Oxholm Hovedgaard, til Skade, om hun skulde afhænde hendes Halvpart i Oxholm til fremmede, da han saa vil komme til at sidde i Fællig med disse og ikke have nogen af sine Hovedgaarde fri uden Fællig med andre, har hun tilbudt at ville mageskifte sig Volstrupgaard til af Sønnen og udlægge ham sin Halvpart i Oxholm Gaard og Gods samt at ville give hendes Datter, Jomfru Mette Friis Blesbierrig med tilliggende Gods til Vederlag for hendes Part i Volstrupgaard og det øvrige Gods i Vendsyssel, der er tilfaldet hende i Arv, saa Sønnen og Datteren kunne faa deres Gods samlet. Da Kongen har bevilget hendes Begæring, skulle de, naar Børnenes Værge og Fru Daarete Budde anmode dem derom, møde og gøre Jørgen Friis Udlæg for hans Part i Volstrup Gaard og Gods i Moderens Part i Oxholm Gaard og Gods og gøre Jomfru Mette Friis Udlæg for hendes Part i Volstrup Gaard og Gods og hendes Gods i Vendsyssel i Blesbierrig og tilliggende Gods, samt paase, at Børnene faa fuldkommen Skel og Fyldest. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og udføre Befalingen. J. T. 8, 102 b.

18. Okt. (Kbhvn.). Miss. til nogle af Lensmændene¹ i begge Riger om Forholdsregler mod Pesten. (I Brevet til Jørgen Urne tillige: Han skal lade Visitøren i Sundet vide, at han skal holde sig fra de Skibe, der komme fra Steder i eller udenfor Riget, hvor Sygdommen er, og ikke visitere dem, men kun lade dem angive Skibe og Gods paa Toldboden og ikke tillade nogen af Folkene at komme i Land undtagen den, der skal forrette Angivelsen; dog skal dette holdes hemmeligt, saa de ikke faa at vide, at det er forbudt ham at visitere dem). Sj. T. 23, 253. (Tr.: CCD. IV. 352 f., dog ikke Tilføjjelsen til Jørgen Urne).

— Miss. til Lensmændene om at lade den medfølgende Forordning [25. Sept.] om Bededage, der skulle holdes her i Rigerne i denne besværlige Tid, forkynde i Købstæderne og ellers i deres Len, paase, at man retter sig efter denne Forordning, og lade dem straffe, som vise sig forsømmelige og modvillige. Sj. T. 23, 253. K.

— Miss. til Bisperne² i begge Riger om at give Præsterne alvorligt Tilhold om at rette sig efter Forordningen om Bededage med Prædiken og Gudstjeneste og tilholde Menigheden til flittigt at søge Kirken paa de forordnede Tider. Sj. T. 23, 254. K. Orig. (til Dr. Iver Iversen, Superintendent i Ribe) i Landsark. i Viborg. Orig. (til Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent i Fyens Stift) i Landsark. i Odense.

19. Okt. (Stade). Aab. Brev om, at Jost Hollænder, Borger i Odense, og hans Hustru Agnete Jordemoder maa være fri for al borgerlig Tynge i Odense, saalænge de leve, dog maa de saa ikke bruge nogen stor Handel, Købmandskab eller Underslæb med fremmed Gods eller Penge til Skade for de andre Borgere. F. R. 3, 389³.

20. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Sundet om at lade Jacques de Freville faa 12 Gejrfalke og 12 slette Falke foruden de Falke, som den kurfyrstelig brandenborgske Falkoner faar. Med Udsendelsen af disse Falke skulle de forholde sig, saaledes som Jacques de Freville beretter dem. Sj. T. 23, 254. K.

¹ De opregnes.
ritz Skinkels Skrift.

² De opregnes.

³ Udenfor er skrevet: Lau-

20. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Marqvord Bilde. Prinsen har bevilget, at Hr. Hans Buxsen, Sognepræst i Bogense og Skoufbye Sogne, maa faa 3 Pd. Rug og 3 Pd. Byg af Skoufbye Tiende til Underhold for en Kapellan, hvorefter Marqvord Bilde skal rette sig. F. T. 3, 955.

— (**Hovedkvarteret i Stade**). Instruks for Prins Christian V om Regeringens Førelse under Kongens Fraværelse. Sj. R. 18, 143 b. K. (Tr.: CCD. IV. 354—57).

— Miss. fra Kongen til Kansler Hr. Christen Friis om, at der skal holdes Bog over Passer, som udstedes paa fri Befordring, og at Byfogden og Vognmændenes Oldemand i København skulle holde Bog og Kontrarulle herover. Sj. T. 23, 256. K. (Tr.: CCD. IV. 353 f.).

21. Okt. (—). Miss. fra Kongen til Lensmændene¹ i Danmark om at holde en rigtig Protokol over alle de Passer, som de eller deres Fogder i Lenet besøges med, og som lyde enten paa fri Underholdning, Heste, Vogne eller andet Fordringskab til Lands eller over Færgestederne, for at de derefter, naar det forlanges af Prinsen, kunne give rigtige underskrevne Fortegnelser fra sig, paa hvem Passet lyder og hvilken det lyder, naar og hvor det er dateret og af hvem det er underskrevet. (I Brevene til de Lensmænd, der have Købstæder, tillige: De skulle give Borgemestre, Raadmænd, Byfogder eller Kæmnerne i Købstæderne i deres Len Tilhold om at gøre det samme). Sj. T. 23, 254 b, 257. K. Orig. (til Mogens Gyldenstjerne, Lensmand paa Varberg Slot).

— Miss. fra Kongen til Axel Arenfeldt om at forstrække Dr. Grotius med 6 Maaneders Besolding og føre den til Udgift i sit Røgnskab. Sj. T. 23, 257. K.

— (**Kbhvn.**). Miss. til Sten Villomsen. Da Prinsen har bragt i Erfaring, at Jens Munk, Kongens Skibskaptejn, forholder sin forrige Hustru, Catharine Adriansdatter, de 100 Rdlr., som han efter den mellem dem sluttede Kontrakt aarlig skulde give hende, skal han give Jens Munk Tilhold om at efterkomme den af ham indgaaede Kontrakt. Sj. T. 23, 255. K.

— Miss. til Jørgen Urne om at lade Krudtmageren i

¹ De opregnes.

Københavns Len faa 12 Læs Trøsketræ, som denne selv skal opsøge i Jørgen Urnes Len [Frederiksborg og Kronborg], hvorefter Jørgen Urne skal sende det til Krudtmøllen. Sj. T. 23, 255. K.

21. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde og Christopher Ulfeldt. Prinsen har bragt i Erfaring, at nærværende Dirik Steffans, Borger i Tillie i Sverrig, omtrent for 3 Aar siden, medens Falk Lykke til Bollerup var forlenet med Christianopel Len, ved Juletid skal være kommen til Christianopel med noget Rostockerøl, som er blevet konfiskeret der, den ene Halvpart til Kongen, den anden til Byen, fordi han har solgt en Del af det, og det uanset at det tidligere var tilladt ham at sælge Øllet. De skulle indstævne Falk Lykke, Borgemestre og Raad i Christianopel og Dirik Steffans i Rette for sig og dømme dem endeligt imellem. Sk. T. 5, 235 b.

— Miss. til Falk Lykke og Borgemestre og Raad i Christianopel angaaende den samme Sag. De skulle straks lade Dirik Steffans faa hans Øl igen eller Betaling derfor saavel som ogsaa Betaling af de Borgere, der maatte have købt Øl af ham og restere med noget af Betalingen derfor, saa han uden videre Dilation kan blive tilfredsstillet. Sk. T. 5, 236.

— Miss. til Otte Marsvin. Da Thommis Noll til Magløe har begæret 2 Kronens Gaarde i Eille til Mageskifte for 1 Gaard i Øritsløf, 1 Gaard i Arritsløf By og Sogn og 1 Gaard og 1 Bygge i Fleiking¹ By og Sogn, skal Otte Marsvin med det første erklære sig, om Kronens Gods kan mistes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sk. T. 5, 236 b.

25. Okt. (Stade). Miss. fra Kongen til Udliggerne paa Weseren, Jochim Grabow og Jacob Isebrantsen. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der gøres Fjenden Tilførsel af dem, som sejle til Bremen eller op ad paa Weseren eller Hundens, paabydes det dem alvorligt ingen Skibe at lade passere forbi, som ville sejle op ad Weseren eller til Bremen eller op ad Hundens, men vise dem tilbage, for at de ikke siden skulle komme Fjenden til Undsætning med den Munitiøn, Proviant eller andre Varer, som de have inde. De skulle have flittigt Tilsyn hermed. Sj. T. 23, 257 b. K.

¹ Fjelkinge, Villands H.

25. Okt. (Stade). Kongens Forleningsbrev for Ernst Møller, Kongens Hofskrædder, paa Kronens Part af Korn-tienden af Eltang Sogn i Koldinghus Len og Horn Sogn i Øster Herred i Lundenes Len, som afdøde Christen Skammelsen sidst var forlenet med, kvit og frit. J. R. 8, 136 b.

— Miss. fra Kongen til Christen Holck. En af Kongens Bøsseskytter, Jørgen Tøgersen, barnefødt i Holm i Silkeborg Len, har berettet, at hans Patrimonium er blevet registreret og sat i Arrest, saa han ikke kan blive det mægtig, idet han har været dømt til Fængsel i Kongens Jærn og Arbejde, fordi han skulde have været med, da nogle Vinduer blev slaede ud i Viborg, uanset at han ikke har gjort det og at den, som gjorde det, har afsonet derfor efter Loven og Stadsretten. Kongen har derfor ogsaa straks løsgivet ham og siden brugt ham i sin Tjeneste som Bøsseskytte i Artilleriet. Da det er ganske ublueligt, at han saaledes skal miste sin Arvelod, skal Christen Holck være ham eller i hans Fraværelse hans Formyndere og Fuldmægtig behjælpelig med at faa hans Patrimonium uskadt tilbage. J. T. 8, 107 b.

26. Okt. (—). Miss. fra Kongen til Hr. Albrit Skeel. Da Kongen har Brug for en stor Del Proviant til sine Folks Underholdning nu i Vinter og særlig til Foraaret, skal han, naar somhelst han af Kongens Krigskommissærer eller Generalprovi-antkommissær anmodes om at udsende adskillig Proviant, Korn og Havre, med største Flid efterkomme det og saa vidt muligt fremsende det til den Tid og det Sted, som angives, eller erklære sig til Kommissærerne om, hvad han kan bringe til Veje. Der sendes ham Missive til Hr. Anders Bilde til Rosendal, Jørgen Brahe til Hvedholmb og Frederik Reedtz til Tygestrup, der hver fra sit Sted skal forholde sig efter hans Anordning med Fremsendelse af Proviant. Han selv skal undersøge, hvad der kan faas fra Jylland, og fremsende det, baade det, der kan faas af Lenenes Indkomst, og det, som Lensmændene kunne købe paa Kredit mod Betaling til visse Terminer af Lenenes uvisse Indkomst og af den Indkomst, som ikke sendes ud. Saafremt han ikke kan faa Skibe hos sig selv, har Kongen skrevet til Tolderne i Øresund om at skaffe ham Skibe, naar han skriver til dem derom og lader dem vide, til hvor megen Proviant han behøver Skibe, hvor Provianten skal modtages og hvor den skal

leveres, dog skal han i god Tid advare dem derom, da der ikke altid er Skibe i Øresund, som kunne fragtes, men man maa vente, indtil der kommer nogle. Da Kongen, for at forekomme adskillig Ulejlighed, til førstkommende Jul skal betale en anseelig Sum Penge, skal han advare Lensmændene i Jylland om, at enhver af dem uden Fejl skal lade den Kongen bevilgede Skat og saa meget, som de kunne bringe til Veje af Lenene, være til Stede i Kolding til samme Tid. J. T. 8, 104.

26. Okt. (Stade). Miss. fra Kongen til Frederik Reedtz. Da Kongen har givet Hr. Albret Skeel til Fussingøe, Embedsmand paa Riberhus, Ordre til at gøre Anordning om adskillig Proviant, som Kongen behøver, skal Frederik Reedtz, saa ofte Albret Skeel skriver til ham, fremsende al den Proviant, der kan skaffes til Veje i Sjælland, til den Tid og det Sted, som Albret Friis angiver, meddele denne, hvad der kan skaffes af hver Slags af Lenenes Indkomst og ellers, eftersom Lensmændene kunne købe paa Kredit til Betaling til visse Terminer af den uvisse Indkomst og af det, som ikke sendes ud. Hvis han ikke kan fragte Skibe hos sig selv, har Kongen givet Tolderne i Øresund Ordre til at skaffe ham Skibe, naar han skriver derom og lader dem vide, til hvor megen Proviant der behøves Skibe, hvor Provianten skal indtages og hvor den igen skal leveres, dog skal han i Tide advare dem derom, da der ikke altid kan fragtes Skibe i Øresund, men man maa vente, indtil de komme. Da Kongen, for at forekomme adskillig Ulejlighed, til førstkommende Jul skal udlægge en anseelig Sum Penge, skal han advare Lensmændene i Sjælland om, at enhver af dem skal sørge for, at den Kongen bevilgede Skat og saa meget, der kan bringes til Veje af Lenene, sikkert er til Stede i Kolding til samme Tid. Sj. T. 23, 255. K.

— Ligelydende Miss. fra Kongen til Hr. Anders Bilde for Skaane Stifts Vedkommende. Sk. T. 5, 238.

— Ligelydende Miss. fra Kongen til Jørgen Brahe for Fyens, Falsters, Laalands og Lavinds Vedkommende. F. T. 3, 956.

— Miss. til Tolderne i Øresund. Da Kongen har befalet Hr. Albret Skeel til Fussingøe, Hr. Anders Bilde til Rosendal, Jørgen Brahe til Hvedholm og Frederik Reedtz til Tygestrup at sende nogen Proviant til Kongen, skulle de, naar disse skrive til dem om Skibe, gøre sig deres bedste Flid for at fragte

Skibe til den billigst mulige Pris, da det er magtpaaliggende. Sj. T. 23, 256. K.

26. Okt. (Stade). Miss. fra Kongen til Sigvordt Grubbe om i Malmøhus Len at købe 30—40,000 Tdr. Havre eller mere til Kongen til saa billig en Pris som muligt, hvilken Havre skal sendes paa Elben saa snart som muligt paa Foraaaret. Sk. T. 5, 238 b.

— Miss. fra Kongen til Christopher Urne om i en samlet Sum henimod Omslaget at sende Kongen hvad der af Kongens opsagte Penge og af den bevilgede Skat leveres ham. Da Kongen har givet Sigvort Grubbe Ordre til at købe et stort Antal Tønder Havre i Skaane, hvilke Kongen formoder ville kunne faas for en maadelig Pris, naar der gøres det sædvanlige Forbud derpaa, skal han i Forening med Sigvort Grubbe gøre Overslag over og Anordning om, hvorledes Havren bedst kan betales af Lenenes Indkomst og ellers. Sj. T. 23, 255. K.

— Miss. fra Kongen til Gunde Lange om at modtage de Penge, der henimod Jul sendes ham fra Danmark og Norge, og indsætte dem i god Forvaring paa Koldinghus. J. T. 8, 104.

27. Okt. (—). Miss. til Tolderne i Sundet. De skulle lade en kurfyrstelig brandenborgsk Kaptejn, ved Navn Otto Wilhelm von Pudewels, uhindret passere gennem Øresund med 200 Soldater og dertil hørende Geværer og Vaaben, men den øvrige Munition og Geværer, mere end de 200 Mand kunne bruge til at bevæbne sig med, skal oplægges der og betales paa Kongens Vegne. De brandenborgske Folk skulle betale hvad de maatte indkøbe til deres Rejser Fornødenhed. Kongen forbyder dem alvorligt herefter at lade Krigsfolk og Munition passere gennem Strømmene, medmindre de i Forvejen have faaet Kongens særlige Tilladelse dertil. Sj. T. 23, 258. K.

28. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Jens Juel til Lindbierig. Mikkel Christensen har berettet, at han endnu ikke har faaet sin Gaard Selleslefgaard igen, skønt han efter Prinsens forrige Missive har tilbudt Jens Juel at stille ham Borgen, og det af den Grund, at han ikke har stillet Jens Simensen tilfreds for Afgrøden. Det befales i den Anledning Jens Juel i Henhold til Prinsens forrige Missive at lade Mikkel Christensen faa Gaarden, mod at han stiller Borgen for dens Vedligeholdelse, og

at lade Jens Simensen selv beholde sin Afgrøde, hvis Mikkel Christensen ikke kan tilfredsstille ham derfor, eller ogsaa betale Mikkel Christensen hans udgivne Stedsmaal, Vennegave, Fogedpenge og Udminning, som han har anvendt paa Gaarden, da han først fik den, tilbage i Overensstemmelse med Missivet til Hans Dyre til Boller, der heller ikke er blevet efterkommet, saa Kongen en Gang for alle kan blive fritaget for videre Overløb af Mikkel Christensen og denne blive hjulpet til Rette. J. T. 8, 108.

1. Nov. (Hovedkvarteret i Stade). Forordning om Regeringens Førelse under Kongens Fraværelse. Sj. R. 18, 148. K. Samt. Tryk. (Tr.: CCD. IV. 357—60).

— Miss. fra Kongen til Ernst Normand. Da Hr. Christen Friis til Kragerup har begæret noget Kronens Gods i Ørsleuf By og Sogn i Antvorskov Len til Mageskifte for noget af sit Gods i Reersleuf By og Sogn og andet Gods i Lenet, skal Ernst Normand snarest erklære sig, om Kronens Gods kan mistes fra Lenet og om Kronen kan faa nøjagtig Fyldest i det Gods, som Christen Friis tilbyder. Saafremt det Forslag, som er for, om, at de Bønder, paa hvis Enge Møllen støver, skulle svare Landgilden imod at Møllen bliver afskaffet, ikke bliver til noget¹, fordi deres Herskab ikke vil bevilge saadant Paalæg, skal han ved 8 uvildige, paa Tinge opkrævede Mænd lade undersøge, hvad Landgilde Møllen i Ørsleuf aarlig kan udgive og dog blive ved Magt, og snarest erklære sig herom. Sj. T. 23, 258 b. K.

— Miss. fra Kongen til Tønne Friis. Hr. Christen Friis til Kragerup, Kansler, har berettet, at hans Sognepræst har nogle Stykker Jord til sin Præstegaard i Faarstrup og til sin Bondegaard i Aastrup², der ligge inde iblandt og op til Hr. Christen Friis's Sædegaards³ Mark. Da Kongen har bevilget, at Hr. Christen Friis maa faa disse Jorder til Mageskifte for andre for Præsten vel belejlige Jorder, skal Tønne Friis foretage Mageskiftet mellem Hr. Christen Friis og Præsten og straks bringe det til Ende, men paase, at Hr. Christen Friis udlægger

¹ Udtrykkene baade i Sj. T. og K. ere her noget dunkle, og der synes at være faldne nogle Ord ud. ² Ajstrup, Slet H. ³ Vaar, Slet H.

god vel belejlig Fyldest, over og ikke under, saa Præsten i alle Maader kan være vel holden derved. J. T. 8, 105.

22. Nov. (Stade). Miss. fra Kongen til Kapitlet i Roskilde. Da Axel Arenfeldt til Bassenes, Krigskommissarius og Befalingsmand over Giedske Len, har begæret Kapitlets Gods paa Øen Glenøe i Flakkebjergs Herred ved hans Gaard Bassenes til Mageskifte for noget af sit Gods, nemlig 2 Gaarde og 1 Hus i Svinninge By og Sogn og 1 Gaard i Bredeboe¹ i Tudtse Herred, 1 Gaard i Løve Herred, en Afgift i Ravnstats² Mølle i Flakkebjerg Herred, og udover Vederlaget 1 Gaard i Muland eller ligesaa meget haardt Landgilde i de andre 4 Gaarde, skal det med det første erklære sig, om Kapitlets Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bevilges ham til Mageskifte for det Gods, han tilbyder, hvilket skal ligge nærmere belejligt for Kapitlet end det Gods, han begærer. K. Sj. T. 23, 259.

— Miss. til Ernst Normand og Jacob Ulfeldt. Da Axel Arenfeldt til Basnes, Krigskommissarius og Befalingsmand over Giedske Len, har begæret Kronens Gods paa Glenøe i Flakkebjergs Herred til Mageskifte for Vederlag i noget af sit Gods, saavidt det ikke udlægges til Kapitlet i Roskilde for dettes Gods paa Glenøe, som han ogsaa begærer til Mageskifte, nemlig 2 Gaarde og 1 Hus i Svinninge By og Sogn og 1 Gaard i Bredeboe i Tudtse Herred, 1 Gaard i Løve Herred og en Afgift af Raunstadts Mølle i Flakkebjerg Herred og, hvis det ikke forslaar, da Udlæg til Solte Slot i andet godt Gods i Sjælland, som ligger mere belejligt til Solte Slot, skulle de, saafremt Kronens Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan mistes, ligne og lægge Mageskiftagodset og sende Besigtelsen til Axel Arenfeldt, saa der kan gøres til Ende med Mageskiftet. Saafremt Kapitlet i Roskilde erklærer, at det Gods paa Glenøe, som Axel Arenfeldt har begæret til Mageskifte af Kapitlet, kan bevilges ham, skulle de ogsaa besigte dette Gods og det Gods, han tilbyder til Vederlag derfor, og ligne og lægge det, for at Mageskiftet snarest kan komme til Ende. Sj. T. 23, 259 b. K.

— Miss. fra Kongen til Landsdommerne i Jylland og Fyen. Hans Pogwisch, Embedsmand paa Hindsgafvel Slot, har be-

¹ Bennebo. ² K.: Rafnsorts.

klaget sig over, at der er udstedt adskillige Indvisninger i hans Gods og Løsøre, men at han aldeles ikke ved, af hvem disse Indførsler og Indvisninger ere gjorte, og endnu mindre kan han faa rigtige Kopier af det, som de efter Landsdommernes Befalinger efter Kongens Forordning eller Rigens Ret have fuldgjort heri. Da han nu har begæret at maatte blive hjulpen til at faa rigtige Fortegnelser af Landstingene over alle de Indvisninger, som ere udstedte mod ham, og det er billigt og ret, skulle de saa snart som muligt, efterat de ere blevne besøgte herom, meddele ham rigtige Fortegnelser over alle de mod ham paa Landtinget udgivne Indvisninger, saa han derefter kan vide tilbørlig at kræve rigtig Kopi af enhver af deres Fuldgørelse. J. T. 8, 107 b.

23. Nov. (Stade). Miss. fra Kongen til Hr. Christen Friis om straks eller saa snart som muligt at befordre nærværende Jacob Taysen til nogen god Officie og Lejlighed, som han kan være dygtig til at betjene, det være sig enten paa et af Grænsehusene eller andensteds blandt Landfolket. Sj. T. 23, 260 b. K.

— Miss. fra Kongen til Christopher Urne og Offe Høg. Kongen har bevilget Mogens Kaas til Frøstrup, Embedsmand paa Københavns Slot, at han indtil videre aarlig hos Kongens Proviantskriver maa oppebære Halvparten saa meget i Korn og Proviant, som hans Formand havde i Genant i Korn, hvilket skal anslaaes i Penge efter den sædvanlige Renteritakst og afkvittes Mogens Kaas i hans aarlige Pension. Sj. T. 23, 260 b. K.

— Miss. fra Kongen til Mogens Kaas om at lade Mosen paa Isle Mark i Københavns Len rydde, dog skal han i Forvejen lade maale, hvor mange Roder den har, derefter slutte Akkord med Rydderne om, hvad de skulle have for Rydningen, saa billigt som muligt, og paase, at Arbejdet bliver gjort til Gavns. Han skal saa snart som muligt lade lave en ny Vej gennem Isle Mark lige til Balderup. Sj. T. 23, 261. K.

24. Nov. (—). Miss. fra Kongen til Ernst Normand om at lade den Stald opføre, som der er givet Ordre til at opsætte ved Antvorskov Slot til Kongens Hopper, og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 23, 261. K.

— Miss. fra Kongen til Mogens Pax om at give Bønderne i Lenet [Roskilde] Tilhold om at lave Kongen en Vej mellem

Harrested og Roskilde og lade den lave saa godt som muligt. Sj. T. 23, 261.

2. Dec. (Stade). Miss. fra Kongen til Hans Lindenov. Saafremt Fru Anne Lykke vil udgive en Revers, saaledes som hosfølgende Kopi udviser, og love at holde den, maa hun komme hjem til sit eget Hus igen, saaledes som Kopien nærmere viser, dog skal hendes Datter, Jomfru Sophie Rantzau, altid herefter blive i Hans Lindenovs Hus og følge hans Hustru, Fru Elisabeth Sophie Rantzau, og maa ikke uden Kongens udtrykkelige Befaling igen forløves fra dem, førend hun kommer i Ægteskab. Hans Lindenov skal føre flittigt Tilsyn med, at Fru Anne Lykke, medens Datteren er i hans Hus, hverken med Skrivelse, Bud eller paa andre Maader besøger Datteren, medmindre det sker med Hans Lindenovs og hans Hustrus Minde og Vidende. Sj. T. 23, 262. K.

U. Dag (Bahus). Revers, hvorved Fru Anne Lykke, Keye Rantzau til Rantzouholms Enke, forpligter sig til ubrydeligt at overholde følgende Punkter: Hun forpligter sig til straks at begive sig herfra hjem til sit eget Hus, hvor hun fremdeles altid vil opholde sig og ikke komme andenstedshen uden til Kirken og de Steder, som hun paa Rettens Vegne ikke kan undgaa at besøge i egen Person. Hendes Datter, Jomfru Sophie Rantzau, skal altid blive i det Hus, som Kongen bestemmer, at hun skal være i, nemlig hos hendes Faders Søster, Fru Elisabeth Sophie Rantzau, Hans Lindenov til Hundslunds Hustru, hvem hun altid skal følge, og fra hvem hun ikke uden Kongens udtrykkelige Befaling maa forløves, førend hun begiver sig i Ægteskab. Fru Anne Lykke forpligter sig til hverken med Skrivelse, Bud eller paa andre Maader at besøge Datteren, medmindre det kan ske med Hans Lindenovs og hans Hustrus Samtykke og Vidende. Sj. T. 23, 262.

3. Dec. (Stenborg). Miss. fra Kongen til Fru Kiersten Kaas om saa snart som muligt at sende sin Søn Christian Sinklar ud til Kongen, der vil sende ham videre ud af Landet til de Steder, hvor han kan lære noget godt, som siden kan være ham gavnligt. Han skal, naar han kommer til Kongen, være stafferet til at gøre en saadan Rejse. Sk. T. 5, 239.

13. Dec. (Stade). Miss. fra Kongen til Hr. Gert Rantzau. Da Oluf Parsberg til Jernit, Embedsmand paa Dronningborg

Slot og Generalkrigskommissarius, har leveret en temmelig Mængde Korn til Kongens Løjrs Fornødenhed, skal Gert Rantzau sørge for, at der bliver afkvittet ham 2000 Rdlr. af de Penge, som han skal betale Kongen til næstkommende Kieler Omslag. J. T. 8, 107.

13. Dec. (Stade). Bestalling for Ifver Vind til Klarrupgaard som øverste Sekretær i Kongens Kancelli. Han skal, saalænge han lader sig bruge i denne Bestilling, altid være til Stede i København og have flittigt Tilsyn med Kancelliet og dets Tilbehør. Han skal have 30 Rdlr. in specie i maanedlig Løn, 20 Rdlr. in specie til 2 Heste og desuden 300 Rdlr. in specie i Aarsløn og 3 Hofklædninger, alt at regne fra dette Brevs Datum og at udrede af Rentemestrene. Sj. R. 18, 151¹.

14. Dec. (—). Ifver Vinds Ed som øverste Sekretær:

1. Han vil være Kongen og dennes Riger og Lande huld og tro og vil af yderste Evne befordre Religionen, som den nu er i Svang i Rigerne og deres underliggende Provinser, og erindre Kongen derom, saafremt han mærker, at der handles og praktiseres noget derimod.

2. Han vil altid være til Stede ved Kancelliet, med højeste Flid varetage sin Bestilling, flittigt forvare det ham betroede Segl og ikke betro nogen det eller levere det til nogen, medmindre det sker med Kongens Vilje og Samtykke.

3. Han vil altid selv berette Kongen Supplikationers Angivelser og Beretninger med alle Omstændigheder og ikke fortie noget deraf eller forhale noget, under hvilken Undskyldning det være kan, enten for Frændskabs, Venskabs, Gunsts, Gaves eller anden Aarsags Skyld.

4. Han vil ikke selv modtage eller lade nogen anden modtage nogen Skænk eller Gave, hvad det end kan være, for nogen Supplikation, Sag eller Anbringende, som han skal forebringe Kongen, men vil oprigtig foredrage alt for Kongen.

5. Han vil ikke tilstede nogen af Kancelliet eller nogen andenstedsfra at se noget af det, der indlægges i Kancelliet og skal berettes Kongen, ej heller tilstede, at der udskrives og med-

¹ Tr.: A. D. Jørgensen, Udsigt over de danske Rigsarkivers Hist. S. 235.

deles nogen Kopier eller andet af Kancelliet, medmindre det sker med Kongens særlige Tilladelse.

6. Han vil straks med al Flid forfærdige det, som Kongen befaler ham at forrette, og som skal forrettes i Kancelliet, saa ingen skal blive opholdt ved hans Forsømmelighed eller Langdrægtighed.

7. Naar der udgaar kongelig Befaling til nogen om at erklære sig paa Klager og andet og Erklæringen forhales, vil han erindre Kongen eller Kansleren derom, indtil der indkommer fuldkommen Erklæring.

8. Han vil have flittigt Tilsyn med Herremændene og andre Personer i Kancelliet, at enhver forholder sig tilbørligt i alt; hvad der skal registreres, skal ske uden Forsømmelse og korrekt.

9. Alle Mageskifter og andre vigtige Sager og Registranterne derover vil han flittigt gennemse og paase, at Kopierne forvares godt og registreres; enhver af Herremændene skal levere de Mageskifter, Erklæringer og Besigtelser, som det befales ham at forfærdige, fra sig, forsvarligen bilagte, som han vil forsvare det; kort sagt, han vil med Flid paase, at alle Breve og Dokumenter, der indkomme i Kancelliet, forvares og agtes, som vedbør.

10. Han vil holde Herremændene til at koncipere og mundere alt og hvis han mærker, at nogen ikke vil forbedre sig, efter at være bleven advaret, vil han tilkendegive Kansleren det. Hvis nogen mod sin Ed gør sig skyldig i Udskriften af Kancelliet eller viser sig modvillig mod dem, der paa Kongens Vegne kommandere over ham, vil han selv tilkendegive Kongen det.

11. Hvis han mærker, at nogen af Rigernes Undersaatter, det være sig adelig eller uadelig, rig eller fattig, Mand eller Kvinde, handler utilbørligt, det være sig med Hor, Mord, Trolddom, Rettens Forkrænkelse og Foragt eller andet saadant, der kan være Kongen imod eller vedkomme Rigernes Velfærd, vil han selv straks tilkendegive Kongen det.

12. Han vil omgaas saa sparsommeligt som muligt med Papir, Voks, Pergament og andet, som bruges til Kancelliet.

13. De Breve, der udgaa af Kancelliet, vil han fremsende med paalidelige Bud og med Flid forfare, om de fremkomme.

14. Han vil holde det, han erfarer i Kancelliet, hemmeligt

og ikke aabenbare det for nogen, men tage det med sig i sin Grav.

15. Han vil i sin Bestilling være Kansleren lydige og iøvrigt i alle Maader forholde sig saaledes i sin Bestilling, som det sømmer sig en ærlig Adelsmand. Sj. R. 18, 151 b¹.

14. Dec. (Stade). Miss. fra Kongen til Rigsraaderne Hr. Christen Friis, Christen Holck, Jacob Ulfeldt, Hr. Albret Skeel, Ifver Juel, Hr. Anders Bilde, Holger Rosenkrantz, Mogens Kaas, Claus Daa, Christen Thommissen og Christopher Ulfeldt om at møde i Odense førstkommande 29. Jan. for at raadslaa om Rigets Defension og Nødtørft. — Postscriptum: De skulle forskrive Stænderne i Danmark til samme Tid og Sted. Sj. T. 23, 263. K.

— Miss. fra Kongen til Lensmændene² i Danmark om at indkøbe Korn for al den uvisse Indkomst i deres Len, Skatten alene undtaget, og snarest sende det ud paa Weseren og Elben, saaledes som de tidligere have faaet Befaling om af Kommissærerne. Sj. T. 23, 263. K. Orig. til Markvard Bilde, Lensmand paa Rugaard.

— Miss. fra Kongen til Nels Friis. Kongen har bevilget, at Fru Daarette Budde, Ifver Friis til Volstrups Enke, maa tilmageskifte sig hendes Søn Jørgen Friis's Hovedgaard Volstrup med tilliggende Gods for hendes Halvpart i Oxholm og tilliggende Gods og ligesaa hendes Datter Jomfru Mette Friis's Part i Volstrup Gaard og Gods og dennes Gods i Vendsyssel for Blesbierig og tilliggende Gods, da hendes Børn derved ville kunne faa deres Gods samlet, medens hun dog skal opbyde sit Gods for at betale sin Husbondes efterladte Gæld. Da Hr. Christen Friis til Kragerup, Kansler og Befalingsmand i St. Knuds og Munkeløf Klostre, der er Værge for sin afdøde Broders Børn, for sin Bestillings Skyld ikke kan være til Stede ved Mageskiftet, skal Nels Friis indrette sin Lejlighed efter at være til Stede ved Mageskiftet i hans Sted. naar Hr. Christen Friis skriver til ham derom, paa Børnens Vegne modtage Vederlag i Oxholm og Blesbierig Gaarde med tilliggende Gods for Vol-

¹ Tr.: A. D. Jørgensen, Udsigt over de danske Rigsarkivers Hist. S. 235 f. ² De opregnes alle.

strup Gaard og Gods og det øvrige Gods, som deres Moder modtager af dem. J. T. 8, 105 b.

15. Dec. (Stade). Kongens Forleningsbrev for Ifver Vind til Klarupgaard, øverste Sekretær, paa det Præbende i Aarhus Kapitel, som Chresten Knudsen hidtil har været forlenet med, med Bønder, Fællesgods og alt andet, saaledes som Chresten Knudsen nu slipper det. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. J. R. 8, 135 b. K.

— Miss. fra Kongen til Kapitlet i Roskilde om at give alle Kapitlets Bønder imellem København og Roskilde Tilhold om hver, nu i Vinter og mens Føret er godt, at age et Læs af de hugne Sten, som ligge paa Amager, til St. Ane Bro og lægge dem saa nær ved Broen som muligt. Sj. T. 23, 264. K.

— Miss. til Mogens Kaas om at give alle Kronens Bønder i Københavns Len, baade de paa Amager boende og de andre, Ordre til, nu i Vinter og mens Føret er godt, hver at age et Læs af de hugne Sten, som ligge paa Amager, til St. Ane Bro og lægge dem saa nær ved Broen som muligt. Sj. T. 23, 264. K.

16. Dec. (Antvorskov). Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Da Prinsen har bragt i Erfaring, at Fru Rigidtse Grubbe er bleven forjaget af sin Mand Niels Skade og er bleven overfaldet i Kirken af ham, fordi han skal have et løsagtigt Kvindfolk hos sig, skal Uldrik Sandberg give Niels Skade Tilhold om at afskaffe dette løsagtige Kvindfolk og forholde sig tilbørligt mod sin Hustru samt tage Stævning over ham, hvis der kommer yderligere Klage, saa han kan blive straffet for sin Uskikkelighed. J. T. 8, 106.

19. Dec. (Stade). Miss. fra Kongen til Rektor, Professorer og Økonom i København. Da Axel Arenfeldt til Basnes, Krigskommissarius, begærer 3 halve Gaarde paa Glenøe, der tilhøre de 100 Studenter, til Mageskifte for fuldkomment Vederlag og noget mere, som han vil give Universitetet paa de 100 Studenter Vegne, alt af sit Jordegods paa Sjælland, som skal ligge Universitetet nærmere og belejliger end Godset paa Glenøe, saa de 100 Studenter skulle have Fordel af Mageskiftet, skulle de erklære sig, om de ville afstaa deres Gods for det af Axel Arenfeldt tilbudte Vederlag, indsende Erklæringen til Kancelliet og

sende Kopi af den til Frederik Reedtz og Jacob Ulfeldt, der have faaet Ordre til at bringe Mageskiftet til Afslutning, hvis de gaa ind paa det. Sj. T. 23, 264 b. K.

19. Dec. (Stade). Miss. fra Kongen til Frederik Reedtz og Jacob Ulfeldt. Axel Arenfeldt til Basnes, Krigskommissarius, har begæret 3 halve Gaarde paa Glænøe, der tilhøre de 100 Studenter, til Mageskifte for Fyldest af sit Gods og desuden noget mere, saa de 100 Studenter skulle have Fordel deraf. Da de have faaet Ordre til i Anledning af Mageskiftet mellem Kronen og Roskilde Kapitel og Axel Arenfeldt at besigte Kronens Parter paa Glænøe og bringe Mageskiftet til Afslutning, skulle de ogsaa besigte de 100 Studenters Gods og det Gods, som Axel Arenfeldt vil udlægge til Vederlag derfor, og underrette Universitetet derom. Hvis dette vil være tilfreds med Mageskiftet, skulle de ligne og lægge Godset og bringe Mageskiftet til Afslutning. Sj. T. 23, 265.

24. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Palle Rosenkrantz om snarest til Kongens Bryggers i København at fremsende 50 gode Karbaand til Kar paa en omtrent 20 Tdr. Ligeledes skal han bestille 4 Læster Bøgeaske, der snarest skulle sendes til Børnehuset i København, hvor Asken skal bruges. Sj. T. 23, 265. K.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Da Claus v. Buchwaldt til Pennen paa sidste Herredag i Kolding er bleven dømt til at have forbrudt 3500 Dlr. til Kongen, som han har taget for høj Rente af, og Hr. Albret Skeel til Fussingøe, Embedsmand paa Riberhus, har faaet Ordre til at indkræve disse Penge af ham, skal Jacob Ulfeldt snarest tilstille Albret Skeel en Genpart af Dommen. F. T. 3, 957.

— Miss. til Christen Holck og Hr. Albrit Skeel. Nogle gemene Rygter, der ere gaaede om Hans Lange til Nørholms Børn, ere komne til Prinsens Kundskab, og denne har været forarsaget til at give Hr. Uldrik Sandberg til Qvelstrup, Embedsmand paa Lundenis, Befaling derom, for at saadan Ugudelighed kunde blive straffet. Af Hr. Uldrik Sandbergs Skrivelse har Prinsen erfaret, at der er lagt ham Hindringer i Vejen, saa han ikke noksom har kunnet undersøge denne Sag, skønt det er en udædisk Beskyldning, som ikke bør gaa ustraffet hen af Øvrigheden, medmindre Gud skal forarsages til at straffe Lande

og Riger. De skulle derfor med al Flid forhøre Sagen og foretage de bedste Midler til at faa Sandheden at vide, til hvilken Ende Prinsen sender dem de hosfølgende Dokumenter til Underretning, hvilke Dokumenter ere indsendte til Kancelliet af Uldrik Sandberg, hvorefter de snarest skulle erklære sig om den. De skulle ogsaa undersøge, om Hans Lange har vidst, at hans Datter har avlet Børn, og har ladet det gaa stiltiende hen med hende. Hans Lange skal ogsaa erklære sig til dem om Grunden til, at han har gjort Hinder paa Arresten, da der i Haandfæstningen staar, at Adelspersoner maa hæftes for udædiske Gerninger, og han alligevel har hindret det, saa man ikke saa nøjagtig har kunnet faa Kundskab derom, at Syndens Grovhed har kunnet blive saa aabenbar, som Sagen udkræver, skønt han siden havde haft god Tid til at tale derpaa, om der var bleven tilføjet hans Børn nogen Uret. J. T. 8, 106 b.

24. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Reinholt Heidenstrup. Kongen har for nogen Tid siden paabudt, at det Vrag, som stranded i hans Len [Ørum] og kan være tjenligt for Kongen, skal opkøbes af Lensmanden til Kongens Fornødenhed og Tolderen i Aalborg siden have Meddelelse derom, for at han kan fragte Skibe eller Skuder til at føre det til København. Da det nu er berettet Prinsen, at der forgangen Sommer er indkommen adskillige Vrag med Hvede, Rug og en stor Del Stangjærn, hvilket altsammen skal være solgt for halv Værdi eller mindre, skal han snarest erklære sig til Prinsen derom. J. T. 8, 108 b.

26. Dec. (—). Miss. til Ernst Normand. Kronens Bønder i Førsløuf have andraget den store Ulykke, de ved Ildebrand ere komne i, efter at de have indhøstet, idet deres Korn, Foder og Gods altsammen er brændt, saa de ikke have beholdt Stik eller Stage. Prinsen har i den Anledning eftergivet dem dette Aars Landgilde og befaler ham at lade de nærmest boende Bønder hjælpe dem med at rydde deres Pladser, lade dem faa Hjælp med Tømmer af Skovene, saa de kunne komme til at opbygge deres Gaarde, og forhandle med dem om Fritagelse for Ægt og Arbejde i nogen Tid. Sj. T. 23, 265 b.

— Miss. til Christopher Movat. Thomis Brun, Borge-mester i Nyborg, har berettet, at han for kort Tid siden er bleven overfalden af Christopher Movat med Hug og Slag af en Stok paa Skibsbroen i Nyborg, og det uden noget Ord

eller nogen given Aarsag, og siden har Christopher Movat søgt ham med en Degen, saaledes som Thomis Bruns Supplikation videre indeholder. Christopher Movat skal snarest erklære sig skriftligt herom og indsende sin Erklæring til Kancelliet. Sj. T. 23, 266.

26. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt. Da Jesper Nielsen, Borger i Nyborg, har klaget over, at Kongens Skibskaptejn paa Marekatten og hans Folk modvillig have overfaldet ham ved Nattetid og slaæet nogle af hans Vinduer ind, skal Jacob Ulfeldt undersøge denne Sag, forhøre Kaptejnen og hans Folk om, af hvilken Grund det er sket, og snarest erklære sig udførligt til Prinsen. F. T. 3, 958.

— Miss. til Peder Nielsen, Tolder i Nyborg, om at tage det Krudt, som lybske, hamburgske og andre Skibe ville føre gennem Strømmene, paa Kongens Vegne og til Kongens Behov, og give dem Receptisse derfor til Rentekammeret med Angivelse af, hvor meget det er og at det skal betales dem der. F. T. 3, 958.

— Miss. til Hr. Albrit Skeel. Han har meddelt, at Claus von Buchwaldt til Peenen har opbudt 2 Gældsbreve til ham i Betaling for de 3500 Rdlr., som han paa sidste Herredag i Kolding blev dømt til at have forbrudt til Kongen, det ene paa 2000 Rdlr., som Mogens Kaas til Timandsholm er Principal i, det andet paa 1500 Rdlr., som Claus Kaas til Øland er Principal i. Det tillades ham at modtage Brevene i Betaling af Claus Buchwaldt, dog skal han efter sin Skrivelse lade Brevene forny, saa de komme til at lyde paa Kongen selv. J. T. 8, 108 b.

28. Dec. (—). Miss. til Jomfru Margrete Bilde. Paa hendes Begæring bevilger Kongen, at hun maa sælge noget af sit Gods for dermed at betale sin Gæld, dog maa Pengene kun anvendes til Betaling af hendes egen Gæld. Da Jomfru ikke selv maa afhænde deres Gods, skal Lensmanden i det Len, hvori det Gods ligger, som hun begærer at afhænde, bortskøde Godset paa hendes Vegne og medunderskrive Skødet, naar han først har erfaret, at det sælges til Betaling af hendes egen Gæld. J. T. 8, 109.

Rettelser og Trykfejl.

1621—23.

I Registret er S. 796 Landsdommer Niels Mogensen Krag blevet opført under Familien Krabbe i Stedet for under Familien Krag.

1624—26.

S. 133, L. 14 f. o. Bryer, læs: Beyer.

- 166, - 18 f. n. Normand er en Fejlskrift i Sk. T. for: Mormand.
- 327, Note 2 udgaar.
- 356, L. 5 f. n. Friis, læs: Skeel.
- 508, Note 1, Rubjærg, Vennebjærg H., læs: Raabjærg, Horns H., Jylland.
- 580, L. 11 f. o. Maaske er Blekinge en Fejlskrift for Bornholm, da Kristen Klavsen ellers nævnes som Landsdommer paa Bornholm.
- 619, Noten, Bøvling, læs: Bølling.
- 706, L. 1 f. o. Falk Lykke er en Fejlskrift i Sj. T. for: Falk Gjøe.
- 749, - 14 f. n. Beate Ulfeldt er en Fejlskrift i Sk. T. for: Beate Hvitfeldt.
- 815. Ved Brevet til Knud Grubbe og Erik von Qvalen burde have været bemærket, at Mageskiftegodset paa dette Sted i Sk. T. er byttet om. Gaardene i Grimmelund og Algstrup tilhørte, som i det foregaaende Brev rigtig anført, Kronen, medens de her er opført som tilhørende Holger Rosenkrantz og dennes Gods som tilhørende Kronen. (Jvfr. Mageskiftet 24. April 1628 i Kronens Skøder).
- 819, L. 3 f. n. Knudsen, læs: Andersen.

Navneregister.¹

H. ∴: Herred. S. ∴: Sogn. Dat. ∴: at Stedet forekommer som Dateringssted for Kongebreve paa de anførte Steder. -- Parenthes om Tallet betyder, at vedkommende Person eller Sted omtales paa Siden, uden at selve Navnet nævnes.

Aabenraa Len (Amt) 350, 404.

Aabjærg, Gl., Hind H., 702.

Aaby, N., Vends H., 507.

—, S., Vends H., 70, 126.

—, V., Salling H., 769.

Aagaard, Aarstad H., 831.

—, Brusk H., 731.

—, Løve H., 611.

Aagerup, Sømme H., 391.

—, V. Gyngø H., 530.

Aarhus 750. — Hospital 386.

Aakær Slot og Len 42, 119, 125, 290,
504, 518, 528.

Aalborg, Hans, Mag., 442, 587; jvfr.

Anne Jensdatter. — Kristoffer,

Mag., 544. — Niels Mikkelsen,

Mag., Holmens Præst, 329, 364,

833 f. — Peder, Kaptajn († 1624),

157, 224, 237, 376.

Aalborg 150, 170 f., 214 f., 246, 249,

257, 277, 279 f., 350, 408, 463, 474,

487, 540, 599, 634, 699, 711, 722,

772, 839; nævnes 115, 132, 206, 231,

317, 341, 354, 357, 418, 462, 505 f.,

693, 727, 770, 856. — Borgemester

se Jørgen Olufsen, Hans Sørensen;

Raadmand se Didrik Grubbe; By-

foged se Jakob Vognsen; Tolder se

Hans Sørensen, Kort Andersen. —

Borgere 169 f., 185, 214, 311, 522,

655, 690, 699. — Hospital 181, 299,

776 f. — Ny Mølle 171.

— Stift (Vendelbo Stift) 170, 294,

345, 356, 449, 452, 482, 513, 580,

704, 733, 751 f. — Biskop se Kri-

sten Hansen.

Aalborghus Slot og Len 54, 117, 124,

130, 174, 248, 343, 480, 506, 540, 574,

722, 776, 788, 820; nævnes 1, 33, 52,

109, 121, 243, 264, 290, 299 f., 317,

348, 384, 405, 414, 478, 514, 601, 605,

630, 638, 655, 663, 669, 690, 699, 703,

793, 800.

Aalholm Slot og Len 54, 653, 820;

nævnes 103, 128, 150, 262, 536.

Aalsø, Sønder H., Randers A., 644.

Aamod Skattegaard, Skibetved Sogn,

Norge, 67.

Aarhus 25, 236, 246, 249, 397, 420,

487, 539, 690, 708, 772; nævnes

115 f., 220, 231, 253, 293, 317, 344,

357, 518, 610, 693, 697, 727, 738, 770.

— Borgemester se Villum Worm,

Hans Grønbæk. — Borgere 236,

¹ Ved Personer eller Steder, som forekommer tidt, anføres først de Steder, der er af særlig Betydning, derefter de Steder, hvor paagældende Person eller Sted kun nævnes. — Kun hvor man ved Personer med samme Navn har ment at have fuld Sikkerhed for deres Identitet, er de ført sammen i Registret. — Ved de mindre kendte Herregaardes Navne er anført alle de Steder, hvor de forekommer; derimod er der som Regel ikke henvist til Steder, hvor en Person skrives til en almindelig kendt Gaard, til hvilken han plejer at skrives.

- 301, 534, 636, 712. — Kannikegade 236. — Hospital 253, 329, 398. — Domkirke 57, 330, 334, 420, 429, 431, 463, 493, 519, 708. — Kapitel 41, 198, 221, 392, 398 f., 429, 463, 496 f., 529, 562, 604, 630, 688 f., 704, 708, 747, 823, 833, 854; nævnes 9, 57, 288, 310, 334, 431, 476, 558, 564, 594, 713, 798. — Læsemester se Jens Krog. — Vor Frue Kirke 420. — St. Olai Sogn 519. — Jens Rugholms Ejendom 236.
- Aarhus Provsti 716.
— Stift 113, 236, 345, 356, 482, 513, 579, 704, 733, 751 f. — Biskop se Jens Gødesen.
- Aarhusgaard og Len 9 ff., 40 f., 124, 255, 337, 388, 504, 539; nævnes 33, 54, 58, 104, 109, 121, 243, 248, 290, 317, 414, 601, 623, 638, 663, 697, 703, 800, 820. — Ladegaard 179.
- Aarnild, Tønnersø H., 443.
- Aarslev, Hasle H., 712.
—, Vinding H., 836.
- Aartswoude, Holland, 246.
- Aarup, Sønderlyng H., 671, 679.
- Aasted, V. Horne H., 329, 398.
- Aastedbro, Vrads H., 212.
- Aastofte, Ods H., 218.
- Aastrup Gaard og Len 22, 124, 506, 574, 685.
- Aasum, Førs H., 300, 321.
- Abel, Jakob, i Aarhus 236.
- Abel Jakobsdatter i Landskrone 815.
— Jost Krudtmeyers i Malmø 587.
- Abelsted, Henning, Taarnblæser, 646.
- Abigael Mester Falentins 827 f.
- Abildgaard, Jfr. Dorte, 510, 516, 725, 790.
- Abildhede, Skads H., 304.
- Abildholt, Kær H., 405, 477, 776.
- Abraham, Kaptajn, 149 f.
- Abrahamstrup Gaard og Len 80, 108, 183, 196, 264, 635, 657, 748; nævnes 609, 829.
- Achen, Gert von, Sognepræst i Hjørring, 508.
- Adam se Villum.
- Adolf Frederik, Hertug af Meklenborg, 661, 685.
- Adrian Hansen i Ystad 588.
- Adser Olsen Arnevig, Baadsmand, 570.
- Agdesiden, Norge, 48, 55; jvfr. Nedenæs Len.
- Agdrup, Børglum H., 630, 822 f.
—, Kær H., 405, 478.
- Agedug, Kronborg Len, 609.
- Agerbæk, Skads H., 270, 279, 694.
- Agerkrog, Ø. Horne H., Ribe A., 105.
- Agersbæk, Hind H., 202.
- Agerskov, N. Rangstrup H., 469.
- Agerup, Tønnersø H., 338.
- Agervig, Skads H., 181.
- Agger, Refs H., 126.
- Aggershus Slot og Len 55, 94, 142, 580, 820; nævnes 13, 163, 721, 782.
— D a t. 245.
- Agnes, Hertuginde af Stettin-Pommern, 391.
- Agnete Fostermoder, Jost Hollænders, 769, 841.
- Ahasverus, Juveler i København, 6; jvfr. Homelkens.
- Ahlefeldt, Asmus, 50, 193, 456, 479, 688. — Kaj, Lensmand p. Flensborgshus, 145, 410, 718, 738. — Mette, i Haderslev, 184, 199.
- Ajstrup, Kær H., 299.
—, St., Slet H., 656, 847.
- Akeleje, Ejler Gabrielsen, Kaptajn, 703, 714, 833. — Jakob Gabrielsen, 528, 536. — Knud Gabrielsen, Landsdommer i Halland, 19, 197, 536, 577, 593, 612, 633, 654, 799; nævnes 318, 402, 580; jvfr. Sofie Enevoldsdatter Woyen. — Korfits Gabrielsen, 250, 734. — Sivert Gabrielsen 334. — Torben Gabrielsen, Landsdommer i Fyen, 154, 522,

- 524, 643, 786, 800; nævnes 92, 270 f., 298, 317, 580. — N. Gabrielsdatter, 528.
- Aksel Kristensen, Raadmand i Randers, 755. — Olsen, Mag., Kannik i Lund, 459.
- Albo Herred 46, 283 f.
- Albrekt Kalkslager, Arbejder ved Frederiksborg Slot, 62.
- Albækgaard, Hornum H., 785.
- Aldrup, Hovlbjærg H., 795.
- Aleksander, Hertug af Slesvig-Holsten-Sønderborg, 176.
- Aleksander se Trompt.
- Alf Olsen Birkenæs, Baadsmand, 570.
- Algier 356, 460, 482.
- Algustrup, Høgs H., 815; jvfr. 858.
- Allerum, Luggude H., 727.
- Allerup, Aasum H., 665.
- Alsing, Jesper Jensen, Baadsmand, 570.
- Alslev, Fakse H., 116. — Gaard 99.
- Alsted, Alsted H., 574.
- Amager 16, 120, 157, 468, 820, 854. — Skulten 155.
- Amager, Hans Jensen, i Slagelse Hospital, 151. — Peder Svendsen, Bøsseskytte, 118.
- Ambling, Jakob, Maler i København, 330.
- Amilthede, Peder Keldsen, Borger i Randers, 754.
- Amsterdam 232, 357, 570, 668. — Borgere 254, 400, 787.
- Amund Sørensen, Borger i Frederikstad, 45.
- Andelev, Onsjø H., 815.
- Anders N., Dr., 132. — Bintsvinger, Mestersmed p. Holmen, 123, 364, 499, 648—650, 739. — Lemvig 57. — Andersen af Kongsberg 172. — Bertelsen, Borger i Aarhus, fhv. Skriver paa Skanderborg, 534. — Hansen, Mag., Skolemester i Kal-
- lundborg, Sognepræst i Ø. og V. Hassing, 507, 823. — Hansen i Malmø 587. — Ibsen, Sognepræst i Marie Magdalene Sogn, 519. — Jakobsen i Lund 749. — Jensen, Guldsmed, 709. — Jensen Utterup, i Helsingør Hospital, 780. — Jensen, i Vejby, 837. — Jensen, i Karup, 516. — Jørgensen i Kerte 522. — Jørgensen i Nysted 165. — Jørgensen, Byfoged i Næstved, 513. — Jørgensen i Ullerslev 172. — Klavsen, Gefreiter, 551. — Kristensen, Skrædder i Aalborg, 699. — Kristensen i Hushøj 516. — Kristensen i Sorø Skole 336. — Madsen i Haastrup 172. — Madsen, Raadmand i Helsingborg, 780, jvfr. 822. — Nielsen, Sognepræst til Nørhaa, 626. — Nielsen, Salpetersyder i Skanderborg Len, 40. — Nielsen i Ystad 588. — Olsen, Renteskriver, 20 f., 105(?), 327, 360. — Olsen, Tolder i København, 437, 653 f., 707. — Olsen i København 586. — Olsen fra Eger, Baadsmand, 570. — Olsen i Skaagen 584. — Pedersen, Vintapper p. Frederiksborg, 587. — Pedersen, Ridefoged i Færs H., 40, 72, 192. — Pedersen, Sognepræst til Gerlev, Enslev og Kærby, 671, 832. — Pedersen i Hillerød(?), 743. — Pedersen i Landskrone Len 84. — Pedersen i Oderup 60. — Pedersen i Rakkeby 99. — Pedersen, Skriver p. Ørum, 692. — Rasmussen i Odense 694. — Rasmussen, Løjtnant i Koldinghus Len, 715. — Simonsen se Holst. — Svendsen, svensk Agent, 316. — Sørensen i Aalborg 699. — Sørensen i Frederiksborg Len 609. — Thomsen 747. — Thordsen Houglund, Baadsmand, 570. — Tulesen, Bor-

- ger i Holbæk, 634, 701. — Tygesen, Løjtnant, 791.
- Anholt 45, 146, 570, 820.
- Anker Jensen, Sognepræst i Ballum, 209, 297.
- Anna af Brandenburg, Kurfyrst Johan Sigismunds Gemalinde, 25.
- Anna (Anne, Ane) Dines Kristensens 651 f. — Eriksdatter, Tjenestepige paa Tidseholt, (616), 627. — Hansdatter se Baden. — Henriksdatter, Lave Madsens, 790. — Henriksdatter, Oluf Lavridsens, i Birkendegaard, 789. — Jakobsdatter, Wolf Geislers, 492. — Jakobsdatter i Varberg Len 596. — Jensdatter, Hans Aalborgs, 442, 446. — Jensdatter i Ørum Len 680. — Jørgen v. Felens i København 6. — Kristoffersdatter 727. — Kristoffersdatter, Mag. Daniel Knopfs, 833. — Madsdatter, Jfr., i Skaane (af Adel), 197. — Madsdatter i Fyens Stift 691. — Mads's i Kastrup 667. — Mag. Mads Pors's i Ribe 639. — Magnus Trommeters 365. — Nielsdatter, Bertel Pedersens, 635. — Pedersdatter i Vallerum 59. — Rasmusdatter i Tulstrup 622.
- Annikke Jakobs 805.
- Anrep, Johan 578, 718. — Reinhold 578.
- Anst Herred 621 f.
- Anton Günther, Greve af Oldenburg, 354, (465).
- Antonius Hansen, Mag., Provst og Sognepræst i Visby, 240 ff., 459.
- Antvorskov Slot og Len 117, 204, (254), 257, 278, 349, 353, 394 f., 442, 491, 505, 530 f., 535, 538, 540, 559 f., 603, 653, 799, 849; nævnes 1, 12, 33, 37 ff., 41, 48, 55, 58, 65, 108 f., 121, (143), 164, 211 f., 234, 238, 243, 249, 259, 261, 274, 285, 314, 321, 414, 433, 436, 450, 453, 470 f., 502, 507, 514, 534, 541, 552, 555, 582, 601, 627, 631, 646, 745, 751, 820, 829, 847. — Ladegaard 204. — Præstehaven 278. — Kirke 394. — Slotspræst se Hegelund. — Da t. 353 f., 445, 448—469, 476—483, 485, 488—490, 494—507, 512—515, 519—525, 528—536, 538—545, 548—562, 602—607, 609—614, 654.
- Antvorskov Birketing 633.
- Anund Tharildsen Røring, Baadsmand, 570.
- Arack, Villum, i Slangstrup, 815.
- Arenfeldt, Aksel, Rentemester, Krigskommissær og Lensmand over Giske Len, 4, 78, 294, 394, 415, 463, 483, 553, 584 f., 672 f., 733, 735, 778, 848, 854 f.; nævnes 20, 25 f., 207, 309, 417, 425, 428, 430, 433, 440, 464, 500, 510, 544, 552, 555, 564, 612, 635 f., 709, 793, 842. — Jfr. Ellen, 392, 449, 493, 498, 501. — Jfr. Helvig, 251, 449, 493, 498, 501. — Jfr. Ide, 392, 498. — Jørgen, 4, 91, 251, 392, 444, 449, 456, 498, 501, 577, 803. — Jfr. Karen, 392, 444, 449, 456, 493. — Jfr. Lisbet, 392, 498. — Niels, 91, 444, 671. — Jfr. Rigborg, 392, 449, 493, 498, 501.
- Arent Kortsens, Præst, 428. — Vintapper i Slagelse 534.
- Areslev, Gyng H., 843.
- Arnborg, Hammerum H., 694 f.
- Arne Magnussen, Sysselmand p. Island, 621. — Pedersen Hissing, Hospitalslem i Roskilde, 780.
- Arnevig se Adser.
- Arngrim Jonsen, Koadjutor for Bispen over Nordisland, 531, 621.
- Arnisæus, Henning, Dr., Hofmedikus, 347.
- Arnsborg Slot og Len (p. Øsel) 187, 323, 440.

- Arrebo, Anders Kristensen, Mag., 289, 487, 494, 547.
- Aschersleben, Jfr. Birgitte, 402. — Jfr. Hilleborg 402. — Jørgen 93, 402, 411, 575, 577, 589, 643, 831 f.; jvfr. Maren Brockenhuus. — Jfr. Margrethe 402. — Movrits 90, 93, 113.
- Asfærg, Nørhald H., 198, 227, 679, 690.
- Asgud Simensen Holme, Baadsmand, 570.
- Aslag Svendsen Holmstad, Baadsmand, 570.
- Asljunge, N. Asbo H., 310, 378.
- Aslund, V., Kær H., 405, 478.
- Asmild Kloster og Len 249, 540, 557, 597, 653.
- Asminderød, Lyng-Kronborg H., 512.
- Asmindrup, Ods H. — D a t. 527 f.
- Asmus Ejlersen, Dønniker i Kbhvn., 330.
- Asnæs, Ods H., 218.
- Asperup, Vends H., 728.
- Assels, Ø. og V., Sønder H., Mors, 630.
- Assens 2, 89, 247, 249, 488, 539, 677 f., 820, 826, 838; nævnes 44, 770, 772. — Borgere 491, 608, 789. — Raadmand se Jens Mand.
- Asserup, Tønnersø H., 17.
- Astrup, Nørre H., Salling, 384.
- , Ø. Lisbjerg H., 605.
- Atterup, Ods H., 219.
- Attrup, Ø. Han H., 265.
- , Froste H., 620.
- Aurup Ml., Kallundborg Len, 644.
- Avderød, Strø H., 640, 657.
- Aversie, Tybjerg H., 775, 791.
- Avlby Mølle, Vends H., 714.
- Avnsbjerg, Lysgaard H., 496.
- Avnslev, Vinding H., 172.
- Baad, Erland Bjørnsen, 830.
- Baag Herred 643, 713. — Herredsskriver se Hans Hansen.
- Baagø, Baag H., 789, 807 f.
- Baahus Slot og Len 33 f., 142, 147, 821; nævnes 11 f., 55, 115, 163, 187, 213, 234, 477, 601. — D a t. 850.
- Baaring, Vends H., 704.
- Baarse, Baarse H., 60, 470.
- Baarslev, Luggude H., 310, 378.
- Backer, Gert Jansen, i Hollænderbyen paa Amager, 521.
- Bådebygaard, ?Baarse H., 500.
- Baden, Anne Hansdatter, Eustachius von Thümens, 123, 331. — Iver Pedersen, 101. — Kristen Hansen, 331, 576.
- Bager (Bagger), Karen Nielsdatter, Johan Borkersens, i Odense, 172, 224, 648, 788. — Klavs, fhv. Borgemester i Køge, 186. — Kristen 426. — Niels 224.
- Baggesvogn, Vennebjerg H., 659, 715 f., 791.
- Bagsværd, Sokkelunds H., 609.
- Bajlumgaard, Harre H., Viborg A., 286.
- Balfour, David, Kongens Skibsbygmester, 36, 313, 406, 417 f., 466, 529, 632, 665, 816.
- Balle, Hads H., 528.
- , Onsild H., 245, 468.
- Ballerup, Smørum H., 849.
- Balling, Rødding H., 508.
- Ballum, Ballum Birk, 209, 297.
- Balslev, Vends H., 39.
- Baltser, Møller ved Eriksholm (i Skaane), 501, 552. — se Bitter, Brabrant.
- Bang, Erik, 729. — Hans, Borgemester i Bogense, 519. — Hans, Borgemester i Middelfart, 728. — Kristen i Kristiania 798 f.
- Banner, Dorte, Kristoffer Krafes, 44, 428, 578. — Otte Andersen (†

- 1625), 112, 384, 531, 677, 691, 837; jvfr. Jytte Nielsdatter Bild. — Otte Eriksen († 1586), 294; jvfr. Ingeborg Nielsdatter Skeel.
- Barbara Aagesdatter, Kort Walke-lins, 424. — Villum Lucassens i Odense 138, 491, 602.
- Barckman, Hans, Snedker p. Frede-riksborg, 772.
- Bare Herred 199, 260.
- Barke, Søren, i Malmø, 587.
- Barleben, Kort, 576.
- Barnekov, Hans, 90, 113, 191, 220 f., 281, 756, 804. — Johan 612. — Kri-sten 191, 579, 817 f.; jvfr. Margrete Henriksdatter Brahe. — Ove 191, 756, 804. — Sofie, Ejler Gylden-stjernes, 302.
- Barnewitz, Jokum, Lensmand p. Ny-købing Slot, 797; nævnes 55, 88, 103, 111, 128, 150, 225, 540, 653.
- Barsebæk, Harjager H., 527.
- Bartholin, Kaspar, Professor theol., 334.
- Bartholomæus Haagensen, Proviant-skriver, 263, 359—371, 385, 564, 585, 615, 659, 713, 788, 801.
- Bartofte, Sønner H., Laaland, 183.
- Basel i Schweiz 297.
- Basnæs, V. Flakkebjærg H., 204, 271, 848.
- Basse, Kristoffer, 4, 748, 754, 780, 797. — Peder, Lensmand p. Stege-hus, 4, 113, 394, 556, 591, 657, 736, 797; nævnes 25, 41, 55, 58, 72, 85, 89 f., 103, 107, 111, 118, 128, 150, 156, 204, 238, 259, 414, 437 f., 460, 504, 509, 548 f., 595, 601, 666, 770.
- Bastbjærg, Kær H., 660.
- Bay, Jens, 550.
- Bech, Klavs, Tømmermand i Køben-havn, 329.
- Beck, Jfr. Anna Jakobsdatter, 675. — Jakob, Lensmand p. Arnsborg, 147, 180, 255, 292, 323, 379, 382, 464, 590, 697 f.; jvfr. Helle Mar-svin. — Joakim, til Gladsakse, 590, 675, 698. — Lave († 1607), 328; jvfr. Agathe Sivertsdatter Grubbe. — Sivert, Rentemester († 1623), 19, 107 f., 180, 234(?), 255, 302, 575—579, 590; jvfr. Lisbet Stensdatter Bilde.
- Becker, Givert, Generalmønsterskri-ver, 182.
- Bedel, Jylland, 791.
- Beder, Ning H., 221, 814.
- Beem, Major, 563.
- Beer se Beyer.
- Beg (nu Nørbæk), Sønderlyng H., 477.
- Bejstrup, Ø. Han H., 295, 342.
- Bekkegaard, Halmstad H., 803, 831.
- Beldringe, Baarse H., 109, 381, 403, 470.
- Belov, Jokim, 755; jvfr. Else Grubbe. — Jørgen 186, 206, 389, 575, 694 f. — Klavs 575 ff. — Sofie, Kristen Thotts, 181, 184, 199.
- Bendix Eggertsen i Norge 199.
- Bennebo, Tudse H., 848.
- Bent Dansen i Nøringe 219. — Jo-hansen i Kronens Vandmølle ved Helsingborg 177. — Nielsen i Kri-stianstads Len 750. — Nielsen i Stidsvig 810. — Pedersen Morup, Baadsmand, 570.
- Bente Jensdatter i Vallerum, Færs H., 59.
- Berendtz, Henrik, 110.
- Bergen 16, 118, 205, 461, 595, 668, 820, 822; nævnes 138, 317, 433, 693. — Borgere 118, 157, 588, 811, 822, jvfr. 570. — Tolder se Rasmus Lavrid-sen. — Domkapitel 564.
- Bergens Stift 345, 482. — Biskop se Niels Paaske.
- Bergenhus Slot og Len 51, 55, 98, 461, 797, 820.
- Berner, Henrik, i København, 586.

- Berneus, Jokum, Lensmand p. Nykøbing Slot, se Barnewitz.
- Bernholt, Gert, 44.
- Bertel Hansen, Ertssøger, 84. — Hansen, Hospitalsforstander i Roskilde, 750. — Henriksen i Essenhæk 755. — Pedersen, Fisker i Svendborg, 383, 635.
- Bestrup, ?Bjærge H., Skaane, 431.
- Betten, Tor Engelbretsen, i Slagelse Hospital, 780.
- Beyer (Beier, Beer), Emike, 133, jvfr. 858. — Jørgen, Prins Christians Kammertjener, 330, 512, 791. — Kristoffer, Bartskeer i København, 326.
- Biernæs, Fuglse H., 377.
- Bierring, Peder Jensen, i Erritsø, 99.
- Bigum, Nørlyng H., 102, 477, 722.
- Bild, Jytte Nielsdatter, Otte Banners, 676 f., 688, 691. — Predbjørn se Anne Kaas.
- Bilde, Anders Stensen, Lensmand p. Helsingborg, Rigsraad, 4, 31, 125, 154, 187, 201, 206, 216, 234, 242, 275 f., 287, 350—353, 394, 401, 407, 417, 457 ff., 532, 538, 575, 577 f., 580, 591, 613, 615, 639, 734, 737, 790, 834 f., 853; nævnes 2 f., 11, 33 f., 45, 55, 62, 88, 97, 99, 116, 131, 141, 149, 177 f., 192, 196, 213 f., 219 f., 222, 231, 235, 238, 243, 256, 259 f., 262, 266, 282 f., 297, 309, 323 f., 347, 357 f., 378, 424, 450, 452, 479, 485 f., 488, 495, 501, 505 ff., 530, 555, 566, 602, 604, 616, 637, 642, 725, 727, 739 f., 745 f., 771, 774, 778, 780, 801, 807, 810, 817, 822, 825 f., 830, 837 f., 843 ff. — Anne, Ejler Brockenhuis's, 30, 557, 688, 713, 717. — (? Birgitte Mogensdatter), 416. — Erik Mogensen, Landsdommer p. Langeland, 65 f., 273, 317, 556, 580; jvfr. Ellen Korfitsdatter Rosengedde. — Erik Stensen 214, 624. — Eske 144, 168, 176, 271, 671. — Hartvig 50, 52, 70, 193, 327, 359, 416, 456, 479, 688. — Henrik, Lensmand i Stavanger Len, 55, 93, 482, 576, 578, 693. — Holger, Landsdommer i Laaland og Falster, 69, 63, 208, 278, 729; nævnes 57, 71, 317, 580, 606, 757. — Jens Jensen 577. — Jens Stensen 793. — Klavs 194 f., 277, 443, 474, 484, 502, 527, 578, 710, 768, 773. — Knud 135, 576. — Lisbet Stensdatter, Sivert Becks, 19, 61, 107 f., 180, 394, 590, 698, 710, 825. — Jfr. Margrete 190, 390, 679, 717, 857. — Markvart, Lensmand p. Rugaard, 18, 30, 90, 92 f., 113, 197, 319, 330, 388, 402, 556 f., 577, 624, 680, 717; nævnes 63, 65, 73, 85, 126, 144, 166, 168, 244, 251, 256, 269, 274, 281, 298, 339, 411, 462, 492, 504, 545, 581, 596, 601 f., 686, 691, 720, 723, 729, 734, 754, 792, 842, 853. — Mette Stensdatter, Niels Skinkels, 214, 633. — Ove 190. — Peder Ovesen 73, 185, 188, 190, 277, 543, 718, 784; jvfr. Kirsten Albrektsdatter Skeel. — Sten Jensen 25, 45, 105, 194, 298, 330, 576 ff., 647, 710, 768. — Sten Mogensen 2, 51, 202, 273, 742. — Tønne til Billeskov 127. — Vincents 113, 298, 330.
- Bildsø, Slagelse H., 514.
- Bildt, Daniel, Kancelliskriver, 304. — Jfr. Kirsten til Havslunde 394.
- Billeskov, Baag H., Odense A., 127, 576, 578.
- Billum, V. Horne H., 641.
- Bing, Peder, Borger i Odense, 165, 822.
- Birgitte Hermansdatter, Wessel von Vellens, 662. — Rasmus Ludvigsens i Malmø 199.
- Birke, Færs H., 481.

- Birkende, Bjærg H., Fyen, 780.
 Birkendegaard, Skippinge H., 549, 789.
 Birkenæs se Alf Olsen.
 Birkumgaard, Gjøl, Hvetbo H., 460, 480.
 Bislev, Hornum H., 205.
 Bisserup, V. Flakkebjærg H., 400.
 Bitter, Baltser, Visitør i Helsingør, 799. — Johan Baltersen 799. — Kristen Baltersen 799.
 Biverød, Gyngø H., 386.
 Bjelke, Jens, Norges Kansler, 452, 633. — Henrik Jensen 633. — Kristen Jensen 633. — Ove Jensen 633.
 Bjellerup Ladegaard, Støvring H., 670.
 Bjerre, Arts H., 466, 554, 611, 644.
 Bjerregaard, Bornholm, 181.
 Bjerresø, Ods H., 218.
 Bjersgaard, N. Asbo H., 816.
 Bjærgby, Slots-, Slagelse H., 525.
 Bjærgø, Bjærgø H., 833.
 —, V. Flakkebjærg H., 646.
 Bjærget, Dronninglund H., 299.
 Bjæverskov Herred 809.
 Bjørn Bendtsen 561, 629, 812.
 Bjørnsholm, Aars H., 803.
 Blaabjærggaarde, Sønder H., Mors, 403, 467, 600.
 Blanch, Jokum, Borger i Eckernførde, 444.
 Blanckfort, Boldevin, i København, 28, 710, 769.
 Blanke, Vends H., 126, 792.
 Blastrup, Kronborg Len, 609.
 Blekinge 84, 86, 91, 201, 243, 336, 374, 383 f., 426, 592, 616, 734, 737, 774 f., 794.
 — Landsting. — Landsdommere se Hans Pedersen, David Hofman; jvfr. 858.
 Blickfeldt, Christen Jensen, Sognepræst til Hæglinge og S. Rørum, 750.
 Blidstrup, Sønder H., Mors, 600.
 Blik, Kristoffer, 477.
 Blome, Otte, holstensk Jægermester, 642.
 Blæsbjærg, Horns H., Jylland, 839 f., 853.
 Boberg, Aarstad H., 831.
 Bocker se Bødicker.
 Boddum, Refs H., 444.
 Bode, Rougsø H., 198, 227, 432, 689.
 Boe Mikkelsen i Ystad 588.
 Boekelen, Anders von, Vagtmester, 554.
 Boel Hellis, Troldkvinde i Stege, 156.
 Boern, Bertel, Tømmermand, 240.
 Boested, Movrids, i Bergen, 811.
 Bogense 247, 249, 488, 519, 539, 729, 772, 820; nævnes 770, 842. — Borgemester se Hans Bang.
 Bogense, Jørgen Jørgensen, Sognepræst til Allerup og Davinde, 665.
 Bogislaus, Hertug af Stettin-Pommern, 91, 123, 391, 445.
 Boldesager, Skads H., 448.
 Bomhost, Albert, 169.
 Bonde, Jens, 739, 830; jvfr. Lene Daa.
 Bonde Borresen 835. — Nielsen, Mag., Sognepræst ved Frue Kirke i Aarhus, 519, 688.
 Borckgrevinck, Melchior, i Roskilde, 633, 716.
 Borendorp (Borgdorf?), Holsten, 641.
 Borgrave, Herman, i København, 586.
 Bornholm 55, 130 f., 242, 244, 255, 257, 374, 407, 495, 526, 820, 828 f., 858; nævnes 36, 150; jvfr. Hammershus Len.
 — Landsting. — Landsdommer se Kristen Klavsen.
 Borre, Møen, 25.
 Borrie, Herrestad H., 300, 321.
 Borris, Bølling H., 619.

- Borup, Hids H., 697.
 —, Lyng-Kronborg H., 4.
 —, Vor H., 681.
 —, Kongsted-, Fakse H., 403.
 Bosie, Froste H., 669.
 Bossegaard, Store og Lille, Stavning S., Bølling H., 641.
 Bottrup, Hatting H., 288, 699.
 Bovsø, Stavning S., Bølling H., 641.
 Braad, Jørgen Madsen, Mag., Sognepræst i Vordingborg, 1625 i Malmø, 380, 545.
 Braagerup, Bare H., 749.
 Brabant 562.
 Brabant, Baltser, Apoteker i Kolding, 714, 717.
 Brabrand, Hasle H., 41.
 Braem, Gødert, 744. — Johan i København 169, 744.
 Bragenæs (Bragernæs), Norge, 570.
 Brahe, Aksel Ottesen, 185, 231, 556; jvfr. Kirsten Hardenberg. — Anne, Mandrup Parsbergs, 476. — Anne, Otte Lindenovs, 63, 481, 579, 647, 659, 688, 807. — Anne, Sten Maltessen Sehesteds, 72, 179, 318, 810, 825. — Fru Else til Bækkeskov 578. — Jørgen Stensen, Lensmand p. Hagenskov, 4, 90, 104 f., 113, 150, 157, 191, 491, 531, 556, 576 f., 592, 607, 618, 633, 676, 691, 734; nævnes 2, 33, 44 f., 54, 85, 89, 92, 103, 110, 126, 144, 154, 197, 199, 244, 251, 256, 269, 274, 281, 411 f., 414, 427, 495, 504, 527, 545, 557, 567 f., 581, 599, 601, 604, 608, 626, 677, 714, 717, 720 f., 723, 728, 731, 737, 751—754, 770, 773, 781, 788 ff., 792, 807 f., 815, 822, 826, 835, 838, 844 f. — Margrete Henriksdatter, Kristen Barnekovs, 191, 220, 281, 578. — Otte Pedersen, Lensmand i Kallundborg Len, 3 f., 44, 57, 71, 78, 80 f., 93, 99, 191, 220 f., 273, 281, 315 f., 333, 393, 409, 412, 576—579, 796, 838; nævnes 1, 33, 38, 41, 48, 55, 58, 85, 121, 790. — Otte Stensen 5, 302, 523, 556, 575 ff., 591, 736, 813. — Sofie Pedersdatter, Peder Munks, 4, 70 f., 98, 112, 117 f., 301, 372, 425, 513, 715, 758. — Sten Ottesen († 1620) 828. — Tyge, Lensmand p. Skivehus, 91, 113, 408, 489, 576 f., 727, 749; nævnes 33, 98, 102, 105, 247 f., 286, 294, 393, 456, (507), 619, 673 f., 679, 698, 702, 711.
 Bram se Braem.
 Bramslykke, Musse H., 137.
 Brand, Hans, i Kiel, 172.
 Brandenburg 546, 846. — Kurfyrstinde se Anna.
 Brandstad, Færs H., 300, 321.
 Brandstrup (?Sø, Vindum S., Middelsom H.), Mariager Klosters Len, 547.
 Brandt, Johan, 562.
 Brasilien 313.
 Braske, Lyder, i København, 586.
 Bratsberg[†] Len, Norge, 55, 820.
 Bredmose, Hind H., 590.
 Bredsgaard, Nørlyng H., 718.
 Bredstrup, Nørre H., Randers A., 689.
 —, Skam H., 790.
 Bregninge, Skippinge H., 218, 609.
 —, Taasinge, 251.
 Bremen 485, 500, 503, 505 f., 511, 563, 566, 638, 641, 692, 703, 709, 783, 843. — Borgere 169, 487.
 — Stift. — Ærkebisp se Johan Frederik.
 Bremersvold, Fuglse H., 377.
 Briant, Herkules, p. Gulland, 495, 782.
 Broby, N., Salling H., 479.
 Broch, Mourits v., Borger i Heilighafn, 101.
 Brochmand, Jesper Rasmussen, Dr., Professor ved Universitetet, 348, 472.

- Brochtorf, Tolder i Rensborg, 132.
- Brock, AnneMortensdatter, Erik Mogensens Mormands, 137, (305). — Eske, Lensmand p. Dronningborg, Rigsraad († 1625), 18 f., 31, 80, 93, 114 f., 145, 176, 216, 230, 237, 253, 275, 284, 389, 442, 465, 538, 543, 576, 598, 684, 707; nævnes 1, 38 f., 54, 88, 113, 121, 178, 221, 226, 252, 256, 269, 277, 289 f., 300, 302, 304, 350, 385, 432, 463, 476, 504, 506, 515, 518, 533, 551, 557 f., 601, 638, 679, 685, 706. — Lave 18.
- Brockdorff, Kai, 577.
- Brockenhuus, Anne, Henning Val-kendorfs, 4. — Ejler, se Anne Bilde. — Ingeborg Henriksdatter, Morten Mogensens Mormands, 612. — Johan 79 f., 109 f., 113, 135, 185, 195, 268, 272, 450, 718, 769, 784; jvfr. Kirsten Rosenkrantz. — Jørgen, Lensmand p. Halsnø Kloster og i Hardanger Len, 450, 713 f., 728. — Karen Lavridsdatter, Hans Pogwisches, 565, 684. — Keld 109 f., 726. — Klavs 93, 199 f., 203, 269, 274, 384, 412, 575, 577, 616, 683, 713, 717, 723, 734 f., 784. — Lavrids, se Karen Skram. — Ma-ren, Jørgen Ascherslebens, 411, 643, 831. — Oluf 383.
- Brogaard, N. og S., Hvetbo H., 478.
- Brouwer se Reddemaren.
- Brun (af Adel), Anders Movridsen, 273. — Movrids Movridsen, d. æ., 273. — Movrids Movridsen, d. y., 273.
- Brun, Ebbe, 514. — Hans, Borger i Odense, 132 f., 169, 686. — Jakob paa Samsø 603. — Jens, Kaptajn, 95, 204 f. — Peder, Kaptajn, 68. — Thomes, Byfoged i Nyborg, 593, 856 f.
- Brunlaug Len, Norge, 55, 268, 472, 640, 820; nævnes 428.
- Brunskov, Tønnersø H., 17.
- Brunsvig 301, 537.
- Brunsvig, Hans, Kok, 40, 365.
- Brusen, Hjern H., 833.
- Bryde, Jens, i Ørby 227.
- Bryske, Jfr. Abel 481. — Gert 271 f.; jvf. Kirsten Sandberg.
- Brænderup, Vends H., 596.
- Brændgaard, Vandfuld H., 265.
- Brødde Bendtsen i Stidsvig 810.
- Brøderup, Baarse H., 183, 252.
- Brønderslev, V.-, Børglum H., 61.
- Brøndum, Slet H., 52.
- , V. Han H., 265.
- Brønstoft se Brunskov.
- Brørup, Vor H., 106.
- Bubbert, Villum, i Helsingør 426.
- Bubberts, Jannikke, i Helsingør 426.
- Buch, Peder, Borger i Landskrone 176, 431.
- Buchwald, Fru Beke von, 642. — Jasper von, 193. — Klavs von, 139, 193, 682, 709, 855, 857. — Wolf von, Hofmarskal, 268, 497.
- Bucken, Thomas, Baadsmænd, 570.
- Budde, Dorte, Iver Friis's, 107, 839 f., 853. — Frederik 755. — Godslaf 755.
- Buderupholm, Hornum H., 102, 385, 532.
- Budsemark, Møen, 547.
- Buech, Levin, fyrstelig württem-bergs Tjener, 286.
- Bueck, Peder, i Landskrone se Buch.
- Bugge, Søren, Kaptajn, 94, 336. — Søren i København 586.
- Bunde Nielsen se Bonde Nielsen.
- Bundtsmand, Henrik, Arkelimester, 366.
- Bunkeflod, Oxie H., 738.
- Bursvig, Gulland, 160, 210.
- Bursøgaard, Fuglse H., 57, 71.
- Busk, Kort, Borger i København, 586. — Movrids, Borger i Bergen,

- Foged over Lyse Klosters Len, 118.
- Butgenter (Butienter), Henrik, Staldmester hos Grev Anton Günther af Oldenburg, 354, 415.
- Buwinchhausen se Wallenrodt.
- Buxen, Hans, Præst i Bogense og Skovby, 729, 842.
- Bygholm Slot, Hatting H., 407, 719, 747. — Mølle 271, 623.
- Bülow, Joakim, se Else Grubbe.
- Bynen, Johan Laurentz, brandenburgsk Falkoner, 828.
- Byssen, Klavs von, Skibskaptajn, 127, 371.
- Bützow, Meklenborg, 112, 130, 225.
- Bækbo, Bølling H., 163.
- Bækkeskov, Baarse H., 578.
- Bækmark, Skodborg H., 201.
- Bæltet se Storebælt.
- Bødicker, Johan, von Dellen, i København, 81. — Jørgen i København 81.
- Bødstrup, Langeland, 66.
- Bøgelund, V. Flakkebjærg H., 39, 233, 400, 593, 646.
- Bøgvad, Jerlev H., 544.
- Bøgvad, Johan, Bygningsskriver p. Frederiksborg, 320, 371, 587.
- Bøhm, Melchior, Borger i Helmstedt, 301, 635 f.
- Bøhmen 282, 616, 644.
- Bøjen, Sønderhald H., 392, 630.
- Bøkebolet, Luggude H., 203.
- Bølling, Bølling H., 133, 619.
- Børge Jensen, Borger i Mariager, 372.
- Børglum, Børglum H., 669.
- Børglum Kloster og Len 13, 255, 460, 480, 520, 523, 588, 607, 655, 663; nævnes 605.
- Børringe Kloster og Len, Skaane, 124. — Ladegaard 80, 109.
- Bøvling Slot og Len 124, 248, 290, 504, 539; nævnes 33, 54, 193, 265, 393, 605, 663, 820.
- Camerarius, Ludvig, bøhmisk Gesandt, 644.
- Capo verde, Afrika, 686.
- Carsløuf (?), Jylland, 604.
- Charisius, Jonas, Dr., 586.
- Christian IV, Konge, (4, 78, 94, 115, 125, 238, 265, 278, 331, 394, 417, 548), 796.
- Christian (V), Hertug, Christian IV's Søn, 130, 201, 330, (332), 401, 415, 417, (467, 469, 521 f., 530, 535, 538, 550), 574, (580, 591, 622, 639), 656, (661, 783, 792), 795, 797, (801), 842.
- Christiane, Christian IV's Datter, 783.
- Christianshavn se Kristianshavn.
- Cimbrishamn se Sømmershavn.
- Clüver, Johan, Dr., Professor og tysk Præst i Sorø, 514, 657. — Klavs, Borger i Krempe, 110, 354. — Niels Hansen, i Sorø Skole, 514. — Peder Hansen, i Sorø Skole, 514.
- Cocters, Ludimella, Henrik Splidts, 701.
- Colen, Matthias, Jesuit, 15, 105.
- Crempe se Krempe.
- Cøllersgaards Huse, Skanderborg Len, 705.
- Daa, Dorte, Klavs Hundermarks, 116, 206, 382, 739. — Herluf 23 f., 107, 111, 116, 186, 205 f., 302, 327, 379 f., 382, 575, 577, 721, 739, 757, 814; jvfr. Karen Pedersdatter Grubbe. — Klavs, Lensmand p. Vestervig Kloster, 1624 Lensmand p. Dragsholm Slot, Rigsraad, 37, 113, 119, 135, 204, 231, 287, 394, 400 f., 406, 433, 527 f., 537 f., 541,

- 548, 580, 591, 615, 769 f., 794, 834 f., 853; nævnes 54, 68, 104, 126, 168, 173, 191, 205, 212, 218, 233 f., 238, 258, 261, 292, 320, 331, 357, 379, 410 f., 414, 452, 470, 504, 513, 535, 540, 551, 554, 581 f., 601, 609, 620, 657, 693, 705, 712, 812. — Lene, Jens Bondes, 116, 206.
- Daglykke, Lyng-Kronborg H., 214, 231.
- Dalby, Bjørge H., Fyen, 787, 790.
- Dalbøvre, Gerlev H., 671, 679.
- Dalerne, Norge, 49; jvfr. Stavanger Len.
- Dalle, Hald Len, 839.
- Dalum Kloster og Len 40, 124, 249, 416, 539, 653, 664; nævnes 290, 581, 601. — D a t. 491—494, 515, 537, 615, 624, 665.
- Mølle, Odense H., 159.
- Damsgaard, Niels Kristensen, Bøsseskytte, 118, 151.
- Daniel, Mester, se Sinklar. — Hansen, Bartskeer, 513. — Nielsen 62.
- Dansborg, Fæstning p. Koromandelkysten i Ostindien, 657.
- Danzig 231, 234, 692.
- Darsou se Dessow.
- Daugaard, Hatting H., 622.
- David, Mester, se Balfour. — Cornelissen i Malmø 587. — Pedersen se Maren.
- Davinde, Aasum H., 665.
- Debel, Ø., V. Horne H., 558, 640.
- Decker, Herman van der, Slotsfoged p. Kronborg, 4 f.
- Dellen, Herman von, Borger i København, 586. — se Bødicker.
- Demstrup, Gerlev H., 112.
- , Lysgaard H., 337.
- Dessow, Anders, Hutstofferer i København, 373. — Mikkell, Skipper, af Lybæk, 783, 812.
- Dibborn, Ebeling, i Malmø, 587.
- Dickman, Evert, i Malmø, 587.
- Didrik Bartskeer i København 586.
- Steffens i Tillje i Sverrig 843.
- Dines Hansen, Sognepræst til Glimager, se Kolding. — Kristensen, Borger i Køge, 587. — Kristensen 652.
- Dinus, Matthias van, Arbejder ved Frederiksberg Slot, 62.
- Dirik Diriksen paa Amager 16.
- Ditmarsk, Hans, Borger i Næstved, 177, 209.
- Ditmarsken 281.
- Dobbeltsten, Heiden, i Malmø, 587.
- Dokkedal, Fleskum H., 77.
- Dolmand, Hans, Brygger i København, 136.
- Donslund, Slavs H., 190.
- Donsted, Dronninglund H., 190.
- Dopp, Villum, Borger i København, 586.
- Dorte Jakobsdatter i Sæby 190. — Nielsdatter, Peder Segemands, 517.
- Douvis, Vroutgen, af Amsterdam, 787.
- Dragsholm Slot og Len 96, 119, 123, 135 f., 218, 232, 258, 320, 376, 379, 410 f., 507, 540, 548, 693, 712, 759, 812; nævnes 41, 55, 58, 109, 121, 168, 211 f., 233 f., 238, 249, 261, 331, 414, 470 f., 535, 549, 554, 581 f., 601, 609, 820. — Jagtgaarden 320, 411. — Ridefoged se Hans Kristensen.
- Dragør 155, 652.
- Dresselberg, Vilhelm, Landsdommer i Sjælland, 182, 205, 554, 579; jvfr. Karen Grubbe.
- Dreyer, Jakob Hansen, Borger i København, 572, 605, 700 f.
- Dromshave, V. Han H., 405, 478, 776.
- Dronningborg Slot og Len 124, 302 ff., 329, 398, 506, 539, 543, 574, 669 f., 684, 748; nævnes 1, 33 f., 54, 121, 221, 226 f., 243, 248, 252, 269,

- 290 f., 300, 558, 601, 638, 663, 671, 679, 685, 687, 689 f., 706, 711 f., 719, 770, 790, 793, 795, 807, 820. — Mølle 699, 712.
- Due (af Adel), Frans Jørgensen, 184. — Jørgen 184. — Mandrup 264, 299, 599, 718, 722.
- , Jep Jørgensen, i Ølsted, 699.
- Duebjærg, Bornholm, 181.
- Dueholm Kloster og Len 124, 248, 540, 664; nævnes 63, 392, 402, 437, 467, 600.
- Dunslund se Donslund.
- Durich (Duffrick), Hans, Borgeme-ster i Næstved, 421, 513, 604. — Henrik Hansen 421.
- Dybvad, Jørgen, Mag., 287, 421. — Kristoffer, Dr., 288, 421.
- Dybvad, Hads H., 833.
- Dybvadgaarde, V. Horne H., 641.
- Dünkerken (Dynerkere) 541, 661, 691, 729.
- Dyrby, Nørhald H., 227, 432, 679, 690.
- Dyre, Hans Jensen, Lensmand p. Lund Gaard p. Mors, 113, 419, 489 f., 522, 574, 577, 597, 630, 666, 670, 682, 707, 718, 847; nævnes 102, 128, 277, 384, 465, 653, 785. — Iver Jensen 91, 707.
- , Lavrids, Borger i Middelfart, 185, 619, 623. — Marcus, Postbud mellem Danmark og Sverrig, 546, 676.
- Dyrlev, Baarse H., 60.
- Ebbekjøbsvang, Lyng-Kronborg (?) H., 263.
- Ebert, Kaptajn, 30; jvfr. Evert Cel-mandsen.
- Eckernförde 103, 444.
- Edel Mogensdatter se Harbou.
- Egaa, Ø. Lisbjærg H., 329, 398, 594.
- Egebjærg, Ods H., 476.
- Egebjærggaard, Vennebjærg H., 667.
- Egemark, Skippinge H., 218.
- Egense, V., Skam H., 790.
- Egense Ladegaard, Fleskum H., 124.
- Eger, Anders Olsen, Baadsmand, 570.
- Eger Præstegæld og Len, Norge, 472, 821.
- Egesborg, Hammer H., 60.
- Egesgaard, Antvorskov Len, 354.
- Egetange, Halmstad H., 803, 831.
- EGgebrecht, Hans, i Sorø Skole, 507. — Nicolaus, tysk Kancelliforvalter, 254, 400, 429, 507, 564.
- Eggert Eggertsen, kgl. Buntmager, 365.
- Eisenberg, Elias, Domprovst i Ros-kilde, 525. — Frans, i Køge, 587.
- Ejdrup, Aars H., 264, 299.
- Ejler Gabrielsen se Akeleje.
- Eketange se Egetange.
- Elben 371, 446, 478, 503, 505 f., 510 f., 526, 528, 537, 562, 567, 573 f., 620, 627, 661, 681 f., 691 f., 703, 735 f., 751, 774, 846, 853.
- Elfsborg Slot, Sverige, 147, 152, 187.
- Elisabeth Augusta, Christian IV's Datter, 4.
- Elle, Gyngø H., 843.
- Elleholm, Blekinge, 63.
- Ellensborg (nu Holckenhavn), Vin- ding H., 395.
- Ellinge, Horns H., Aalborg A., 792.
- , Vinding H., 33, 172, 310.
- Ellingegaard, Strø H., 553.
- Elmelunde, Møen, 204.
- Else Jakobsdatter 15, 24. — Mads Nielsens, i Karkov (?), 666. — Thorkels 375.
- Elsted, V. Lisbjærg H., 815.
- Eltang, Brusik H., 389, 844.
- Elvedgaard, Skovby H., 492.
- Emden 62, 172.
- Emdrup Sø, Sokkelunds H., 798.
- Endrup, Skads H., 251, 304.
- Enevold Andersen, i Aarhus Stift,

- 496 f., 784. — Nissen, Mag., Skolemester, 562. — Rasmussen, Borger i Køge, 390. — Simensen, Mag., Præceptor, 141.
- Engelborg, Sandby Sogn, Lollands Nørre H., 87.
- Engelholms Aa, Skaane, 485.
— Bro, Skaane, 454, 485, 611.
- Engelsborg se Engelborg.
- Engelsted se Ingelstad.
- Engelstrup, Ods H., 218.
—, Onsild H., 795.
- England 544, 682, 742, 795. — Konge se Jakob I, Karl I.
- Enköping, Sverrig, 3.
- Enslev, Gerlev H., 671, 832.
—, Hovlbjærg H., 795.
—, Tønnersø H., 443.
- Erdmuth, Hertuginde af Stettin-Pommern, 91.
- Erdsvold i Holland se Aartswoude.
- Erik Bentsen, i Skaane, 589. — Klemsen, Dr., 227. — Møller i Roskilde Len 634. — Nielsen, Mag., Skolemester i Slagelse, 165.
- Eriksholm, Merløse H., 469.
— (nu Trolleholm), Onsjø H., 501.
- Erland Bentsen i Ystad 588. — Bjørnsen se Baad. — Kristoffersen Follog, Baadsmand, 570.
- Erlof Grønevig, Baadsmand, 570.
- Ermand, Hans, fra Rügenwalde, 445.
- Ernst, Greve af Mansfeld, 563.
- Ernst Casimir, Greve af Nassau, 821.
- Erritsø, Elbo H., 99.
- Erslev, Galten H., 604.
- Erst (nu Lejrskov), Anst H., 793.
- Esben Nielsen, Dr., se Halveg.
- Eske Madsen i Jylland 589. — Madsen, Skomager i Aalborg, 699.
- Eskebæk, Skodborg H., 265, 393.
- Eskildstrup, Høgs H., 815.
—, Vinding H., 39.
- Eskær, Nørre H., Salling, 77, 358.
- Eskør, Vends H., 70, 126, 792.
- Espinge, Froste H., 166, 669.
- Esrom Ladegaard, Lynge-Kronborg H., 196.
- Essenbæk, Sønderhald H., 755.
- Essendrup, Galten H., 221, 252, 329, 557, 594.
- Essestrup, Skaane (Gynge H.?), 443.
- Estland 188.
- Estrup, Sønderhald H., 543.
—, Vends H., 126.
- Ettrup, Torne H., 734.
- Eutin 237, 253, 280.
- Evert Celmandsen, Kaptajn, 334;
jvfr. Ebert. — se Wildfang.
- Everup, Ø. Flakkebjærg H., 646.
- Eyja fjord Syssel, Island, 1.
- Eysenberg se Eisenberg.
- Faaborg 247, 249, 488, 539, 608, 678, 717, 820, 837; nævnes 770. — Klingeberg 837.
—, Skads H., 270, 279.
- Faarstrup, V. Flakkebjærg H., 233.
- Faarevejle, Ods H., 18, 160, 218.
- Faarup, Hammer H., 60.
—, Hvetbo H., 174.
- Faarvang, Gern H., 727.
- Fabricius, Povl Kristoffersen, Sognepræst til Tryggelev og Fodslette, 456, 469, 483, 508, 537, 677.
- Facke, Bernt, Toldskriver i Helsingør, se Kirsten Hansdatter.
- Fadder Madsen, Borgemester i Malmø, 424, 587.
- Faddersbøl, Hundborg H., 138, 245, 340 f., 687.
- Falencamp, Berent, Præst i Pjested, 436.
- Falk, Peder, Arkelimester, 366, 686.
- Falkenberg 247, 249, 488; nævnes 771.
- Falslev, Onsild H., 432.

- Falster 727, 845.
 Falsterbo 228, 247, 249, 488, 540, 653, 826; nævnes 771.
 Fanebjerg, Møen, se Sønder Sogn.
 Farensback (Farenspeck), Volmer von, 623, 638 f.
 Farentofte se Färingtofta.
 Farille (Farilsholm), Gulland, 495, 782.
 Farre, Nørvang H., 171.
 Farskov (Favrskov), Sabro H., 41 f., 91, 221, 245, 265, 529, 533, 814.
 Farstrup, Slet H., 656, 847.
 Farsø, Gislum H., 794.
 Farup, Ribe H., 158; jvfr. Sarup.
 Favholm Ladegaard, Lyng-Fredriksborg H., 302.
 Favrholt, Kær H., 425, 514.
 Favrskov se Farskov.
 Fechtel (Fegter), Povl, i Malmø, 588.
 Fegenschuck, Hans, Sadelmager i København, 330.
 Feggesund, V. Han H., 174.
 Fegter, Povl, i Malmø, se Fechtel.
 Fejø (Phæø) 570.
 Felen, Jørgen v., 6.
 Fellen, Wessel van, se Vellen.
 Fellenæs 830.
 Femern 451.
 Fen, V. Horne H., 60.
 Fensten, Hads H., 681.
 Ferringtofte se Färingtofta.
 Ferslev, Horns H., Sjælland, 428.
 Fester Mikkelsen, Skipper, 620.
 Fick, Daniel, Kok, 410.
 Fiersted, Ringsted Len, 609.
 Filip, Hertug af Slesvig-Holsten-Sønderborg, 176.
 Filip Julius, Hertug af Stettin-Pommern, 91.
 Fillerup, Hads H., 680.
 Fincke, Kasper, p. Hammermøllen ved Kronborg, 307, 813. — Thomas, Dr., Professor, 503, 529, 533, 562.
 Finderup, Løve H., 285, 626, 642. — D a t. 514.
 Fine, Arnoldus de, i Sorø Skole, 394. — Erasmus de, i Sorø Skole, 394. — Hans Arnoldsen de, Mag., Sognepræst i Helsingborg, 642. — Hieronymus Arnoldsen de, Præst, 394, 396.
 Fiskbæk Mølle, Nørløng H., 77.
 Fistler, Niels Bertelsen, Kapellan i Lemvig, 666.
 Fjaltring, Vandfuld H., 265.
 Fjelkinge, Villands H., 843.
 Fjelleose, Vends H., 618.
 Fjellie, Torne H., 749.
 Fjends Herred 88, 517.
 Fjenneslevmagle, Alsted H., 574.
 Fjæraas, Fjære H., 196 f.
 Fjærestad, Luggude H., 548.
 Flade, Horns H., Jylland, 444.
 Fladtslef se Falslev.
 Fleischer, Esaias, Borger i København, 586.
 Flensborg 103, 135, 165, 210, 267, 279, 404, 738. — Borgere 110, 271, 726, 837. — Byfoged se Nis Petersen.
 — Slot og Len 59, 145, 410, 704, 738.
 Fligende, Torne H., 90, 374.
 Fililand, Nederlandene, 172, 322.
 Flores, Antonius, Kaptajn, 157, 237, 254 f., 308, 336, 376 f., 551 f., 559, 606.
 Flyinge se Fligende.
 Flækkerøen, Norge, 245.
 Flødstrup, Vinding H., 418, 836.
 Fløng, Sømme H., 342.
 Fock se Facke.
 Fodslette, Langeland, 66, 456, 469, 483, 508, 537, 677.
 Foged, Hans, Borger i Faaborg, 608, 717.

- Folby, Sabro H., 201.
- Follog, Erland Kristoffersen, Baadsmand, 570.
- Forsøy, Jeronimus, 515.
- Foss, Kristen, Mag., Kannik i Aarhus, 392, 594; jvfr. Lisbet.
- Fourby, Bølling H., 163.
- Fovrfeldt, Skads H., 641.
- Foycart, Jacob, Fiolist, 257.
- Framlev, Framlev H., 201.
- Frankrig 292, 373, 395, 426, 447, 541, 612, 620, 667 f., 692 f., 803. — Konge se Ludvig XIII.
- Frans, Mag., Lector theologiæ i Roskilde, 343. — Guldsmed i Jønkøping 803. — Hansen i Maribo 6, 298. — Hansen i Slutterup 609. — Kristensen, Sergeant, 551. — Madsen i Tebstrup 675. — Mogensen, Vejer, Maaler og Vrager p. Bremerholm, 34.
- Frøen, Mikkil, Borger i Krempe, 110, 354.
- Fredberg, Jens, 61.
- Fredbjærg, Gislum H., 61.
- Frederik II, Konge, 520, 701.
- Frederik (III), Hertug, Christian IV's Søn, 143, 227, 265, 433, 469, (561), 744, 798.
- Frederik III, Hertug af Holsten-Gottorp, 160, 350, 404, 444, 451.
- Frederik, Hertug af Liffland og Kurland, 91, 291, 627.
- Frederik Christian, Christian IV's og Kirstine Munks Søn, (394).
- Frederik Hansen, i Sorø Skole, 721. — Ludvigsen, Straffefange, 341, 380, 472, 634. — Pedersen, Dr., Læge, 123.
- Frederiksborg Slot og Len 28, 62, (100), 225, 257, 320, 336, 371, 380, 394, 412, 416 f., 421 ff., 424, 430, 432, 470 ff., 504, 588, 635, 657, 748, 772, 813; nævnes 1, 33, 38 f., 41, 48, 108, 117, 121, 164, 196, 234, 249, 258 f., 264, 292, 294, 301, 411, 414, 450, 466, 515, 554, 580, 587, 601, 609, 806, 843. — Ladegaardene 80, 108, 183, 196, 224, 421, 553, 642; jvfr. Favrholt. — Jægergaarden 100, 423. — Kro 412. — Kraftmøllen 772. — Krudtmølle se Lyndby. — Foged se Hans Pedersen. — D a t. 60 ff., 118 f., 140 f., 146, 153 ff., 157, 205, 207, 210 f., 214, 218, 224—227, 230, 254—257, 262—265, 284 ff., 294, 304, 306, 316 ff., 320 f., 331 f., 339, 341—344, 350, 355, 398 f., 409—446, 625 f., 629 ff., 633 ff., 639 f., 642 f., 664.
- Frederikstad, Norge, 45, 570.
- Freiberg se Fredberg.
- Freiberggaard se Fredbjærg.
- Frende Pedersen i Faarup 60. — Thuesen i Melby 750.
- Frenderup, Ods H., 218.
- Frendved, Løve H., 314, 829.
- Frerslev, Lyng-Frederiksborg H., 422, 643, 779.
- Fréville, Jacques de, fransk Agent, 454, 515, 521, 620, 841.
- Friedland, Hertug af, se Wallenstein.
- Friis (Vaaben: Skaktavl), Albert († 1601), 206. — Anders, Lensmand p. Sejlstrup, 67, 91, 113, 135, 160, 209, 275, (280), 390, 409, 632, 730, 731 f.; nævnes 33, 54, 61, 71, 99, 112, 139, 186, 203f., 267 f., 286, 298, 300, 332, 355, 385, 405, 439, 474 f., 497, 504, 522, 602, 622, 653, 770, 840. — Anne, Gert Rosenkrantz's, 135, 195, 208, 275, 280, 332, 390, 439, 599, 623, 641 f., 730 ff., 795 f. — Fru Else 494. — Iver 47, 107, 409 f., 579, 594, 839 f., 853; jvfr. Dorte Budde. — Jørgen Iversen, til Krastrup, Lensmand p. Sejlstrup († 1616), 373, 509. — Jørgen Iversen til Volstrup († 1631), 410, 840, 853.

- Jfr. Karen Iversdatter, 410, 594 f. — Karen, Truid Bryskes (?), 289. — Kristian Jørgensen til Kragerup, Rigsraad, Kansler, Lensmand p. Københavns Slot og St. Knuds Kloster, 4, 114, 128, 145, 208, 230, 242, 250, 318, 373, 394, 397, 400, 403, 409, 483, 485 ff., 523, 541, (554), 580, 613, 615, 620, 656 f., 706, 723, (735 f.), 797, 834 f., 847, 853; nævnes 1, 16, 29, 33, 37, 78, 80, 108, 278, 354, 413, (478), 525 f., 536, 564, 566, 570, 572 f., 581, 590, 623, 635, 667, 685, 801 f., (839), 842, 849. — Jfr. Lisbet Albertsdatter, 50, 52, 202, 359, 416, 456. — Jfr. Margrethe Iversdatter 410. — Jfr. Mette Iversdatter 409, 706, 840, 853. — Niels Jørgensen til Krastrup 52, 130, 208, 409, 509, 578 f., 595, 682, 706, 853; nævnes 114, 189, 206, 264 f., 490 (?), 599 (?), 731 (?).
- Friis (Vaaben: 3 Egern), Frederik Nielsen († 1619), 164, 234 (?). — Jesper Nielsen til Ørbæklunde 456. — Johan, Lensmand p. Tranekær Slot, 140, 167, 192 f., 456, 629, 836, 838; nævnes 112, 150, 214, 408, 469, 479, 483, 493, 504, 524, 556, 601, 677 f., 691, 695, 708, 728, 770, 837. — Lisbet, Jakob Hvitfeldts, 797. — Tønne, Lensmand p. Aalborghus, 91, 107, 113, 350, 404, 451, 463, 626, 730 f.; nævnes 1, 33, 52, 54, 69, 71, 85, 109, 112, 114 f., 117 f., 121, 130, 133, 146, 160, 164 ff., 170 f., 174, 176, 181, 200, 206, 214, 220, 223, 256 f., 267, 270, 277, 279 f., 295, 299 f., 311 f., 317, 328, 342 f., 348, 356, 384, 405, 408, 414, 425, 444, 474, 477, 482, 501, 505 f., 513, 516, 522, 540, 580, 584, 592, 599, 601, 615, 630, 634, 638, 655 f., 660, 662, 667, 671, 680, 690, 693, 703, 707, 709, 711, 722, 727, 755, 770, 772, 776, 788, 793, 798, 800, 803, 806, 811, 822 f., 839.
- Friis (Vaaben: et Egern), Dorte Lavridsdatter, Mogens Godskes, 679. — Jost Jørgensen 265, 393, 530. — Jørgen (? Godskesen, til Vadskærgaard), 516. — Kristoffer Jørgensen til Astrup 113, 384, 718. — Niels Jørgensen til Farskov og Skomstrup 41 f., 91, 113, 221, 490 (?), 529, 533, 558, 669, 731 (?), 814.
- Friis, Johan, i Ystad 588. — Kristen Nielsen, Mag., Lektor i Ribe og Sognepræst i V. Vedsted, 696. — Povl 512.
- Fritt, Hans, Bøsseskytte paa Kronborg, 100.
- Frost, Søren, i Aarhus 712. — Troels i Kristianstad 637.
- Froste Herred og Len 30, 46, 421, 505, 540; nævnes 108 f., 156, 196, 238, 249, 259, 283, 290, 322, 470 f., 602.
- Fruering, Hjelmslev H., 22, 236 f., 402, 480, 499, 518.
- Frølich, Hans, 161.
- Frølichhusen, Gert, i Ystad 588.
- Frøslevgaard, Frøslev S., Stævns H., 80.
- Frøstrup, V. Horne H., Ribe A., 60, 140, 149, 213, 416, 587, 640, 798, 804, 849.
- Fuglsang, Dronninglund H., 299.
- , Rønneberg H., 58.
- Fuiren, Henrik v., gamle, i København 6. — Henrik v., unge, i København 6.
- Fuldbro Mølle, Hjelmslev H., 203.
- Fulden, Lille, Ning H., 221, 800, 814.
- Fulholt, Luggude H., 310, 378.
- Fultofte, Froste H., 588, 620, 669, 794.

- Futerup, Mikkel Kristensen, i Ø. Assels p. Mors 630.
- Fuur, Ø, Harre H., 392.
- Fyen 2, 35, 56, 85, 119, 150 f., 157, 169, 172, 178, 216, 234, 270 f., 276, 281, 306, 357, 383, 480, 492, 506, 545 f., 568, (592), 620, 663, 668, 718, 721, 723, 733 f., 736 f., 740, 742, 754, 771, 794, 834, 845.
- Fyenbo Landsting 172, 317 f., 442, 469, 524, 727, 769, (772), (848 f.). — Landsdommer se Torben Gabrielsen Akeleje.
- Fyens Stift 345, 356, 479, 482, 580, 704, 751 f. — Biskop se Hans Mikkelsen.
- Fyilling, Tønnersø H., 17.
- Fyren se Fuiren.
- Fürstenau Amt, Tyskland, 646.
- Färingtofta, N. Asbo H., 745, 799.
- Færs Herred 40, 46, 183, 192, 283, 810. — Ridefoged se Anders Pedersen.
- Færøerne 218, 365, 464 f., 648, 664. — Foged se Mads Kristensen.
- Førslev, Ø. Flakkebjerg H., 856.
- G**
- Gaardstange, Froste H., 779.
- Gaas, Niels, se Hilleborg Pors.
- Gaasemølle, Aalborghus Len, 118.
- Gaasevadholm, Fjære H., 784.
- Gæbriel Jakobsen i Langesund 322.
- Gad, Peder Nielsen, Ridefoged p. Ringsted Kloster, 447.
- Gadegaard, Vandfuld H., 265, 393.
- Gægge, Klavs, 659 f.
- Galde, Gude, 4, 113, 501, 667, 696, 698; jvfr. Helvig Marsvin. — Niels 667.
- Galt, Peder Gjordsen til Tyrrestrup 78. — Peder Nielsen til Tidselholt 125, 159, 319 f., 330, 538, 672 f., 710, 768. — Jfr. Sidsel 791.
- Galten, Galten H., 329, 398, 807.
- Gammel Sogn p. Holmsland 687.
- Gammelby, Skads H., 448.
- Gammelgaard, Tor Olufsen, Sognepræst i Ry, Tyrsting H., 501, 515.
- Gandløse, Ølstykke H., 332.
- Gandrup, Tyrsting H., 225, 681.
- Gassum, Nørhald H., 227, 432.
- Geding, Sabro H., 288.
- Gedser, Falster, 128, 605.
- Gedved, Vor H., 590.
- Geisler, Wolf, 492.
- Gelskov, Salling H., 197, 680.
- Gemsø, Lister H., 63, 430.
- Generalstaterne se Nederlandene.
- Gerlev, Gerlev H., 671, 832.
- Gersdorff, Kristoffer, Lensmand p. Lønborg Bispegaard, 69, 73, 113, 194, 272, 684, 689, 693, 717, 785; nævnes 288, 653, 719, 726, 795, 827; jvfr. Else Munk.
- Gerslev, Løve H., 252, 284.
- Gert Madsen i Halmstad 97. — Pedersen Smed, Stenhugger p. Gulland, 210. — Zachariassen i København 586.
- Gesing, Skads H., 447.
- Gettrup, N., Refs H., 160.
- Giere, Lavrids Kristensen, Baadsmand, 570.
- Giersager se Gjesager.
- Gimlinge Mose, V. Flakkebjerg H., 143.
- Giske Len, Norge, 585.
- Gislev, Gudme H., 310.
- , Jerrestad H., 589.
- Gislinge, Tudse H., 21.
- Gislum Herred 140.
- Give, Nørvang H., 171.
- Gjedde, Ove, Lensmand i Brunlaug og Numedals Len, Skibskaptajn, 4, 104, 148, 309, 378, 472, 485, 575, 579, 640, 642, 686, 739, 825; nævnes 55, 239, 794.
- Gjesager, Hatting el. Nørvang H., 273.

- Gjøe, Jfr. Anne Henriksdatter, 319, 388. — Jfr. Beate Henriksdatter 319, 388. — Jfr. Ellen Henriksdatter 319, 388. — Eskil Henriksen 388, 523. — Falk Falksen til Brat-skov og Skærø 51, 91, 113, 139, 200, 203, 286, 355, 408, 512, 688, 705 f. (jvfr. 858), 715, 732. — Falk Henriksen 388. — Henrik til Tu-reby 183, 318, 388. — Jfr. Ide Henriksdatter 319, 388. — Jfr. Inger Mogensdatter 501. — Jesper Mogensen († 1621 el. 1622) 268; jvfr. Johanne Andersdatter Sink-lar. — Kristoffer Mogensen († 1584) 294. — Kristoffer Mogensen, Lensmand i Lister, Nedenæs og Mandals Len, 3, 48, 101, 303, 386, 577; nævnes 55. — Lene Anders-datter, Jakob Hvides, 677. — Jfr. Margrete Mogensdatter 501. — Jfr. Mette Henriksdatter 318, 388. — Mogens Falksen († 1615) 292, 303, 386, 827; jvfr. Hilleborg Krause. — Mogens Henriksen 388. — Otte Henriksen 388. — Jfr. Sybille Henriksdatter 319, 388.
- Gjøl, Hvetbo H., 265.
- Gladebeck, Henrik, Bartskeer i Vi-borg, 517.
- Glædsakse Slot og Len 49, 321.
- Glambæk, Klavs, se Birgitte Rosen-krantz.
- Glenstrup, Nørhald H., 113.
- Glimager, Gyngge H., 645.
- Glimminge, Ø., Jerrestad H., 17, 122.
- Glostrup, Niels Simonsen, Mag., Bi-skop i Oslo Stift, 345, 356, 482.
- Glückstadt 515.
- Glæns, V. Flakkebjerg H., 39, 848, 854 f.
- Godske, Mogens, 509, 617, 627, 679.
- Gorm, Lavrids Lavridsen, Sogne-præst til Søllested og Vedtofte, 788.
- Gortmand, Jochim, Raadmand i Haderslev, 723. — Jochim Jo-chimsen i Sorø Skole 723.
- Gosmer, Hads H., 703, 714.
- , Ulvborg H., 725.
- Gotfred Mikkelsen, Tejskriver, 364.
- Gothard Klejnsmed se Ranni.
- Gottorp. — Hertug se Frederik III.
- Graa, Laurids Nielsen i Ystad 588. — Mads i Ystad 588. — Niels, Borgemester i Slagelse, 535, 819.
- Grabow, Adolf Frederik, Arkelime-ster, Berghauptmand i Norge, 10, 28, 73, 98, 144. — Hans 402. — Køn Joachim, Løjtnant, 158, 491, 511, 843.
- Grandsgaarde (Grandsbol), Skodborg H., 265, 393.
- Granslev, Hovlbjærg H., 807. — Mølle 253, 329.
- Gravballe, Hids H., 697, 791.
- Gravengaard, Tørrild H., 171.
- Grefve, Jakob Mikkelsen, Sogne-præst til Bosie, 669.
- Gregers Skrædder i Aalborg 699. — Ottesen, Tolder i Kolding 715. — Pedersen i Boldesager 448. — Thomesen 562.
- Grenaa 246, 249, 488, 539, 820; næv-nes 770, 824. — Borger 205.
- Greve, Mogens, se Grove. — Simon, Borger i Regensburg, 44 f.
- Grevinge, Ods H., 218.
- Griis, Bagge, 273. — Vibeke, Peder Munds, 219, 338, 530, 672.
- Grimeton, Himle H., 326.
- Grimmelund, Høgs H., 815, jvfr. 858.
- Grimstad, Norge, 322.
- Grimsted, Laalands Nørre H., 90.
- Grinderslev, Nørre H., Salling, 384.
- Grotius, Dr., 842.
- Grotop, Johan, i Malmø 588.

- Grove, Mogens, Borger og Raadmand i Ribe, 275, 685, 806.
- Grubbe, Agathe Sivertsdatter, Lave Becks, 180, 255. — Jfr. Anne Pedersdatter 79, 757. — Else, Joakim Bülow, 4, 579, 664, 755. — Erik Jakobsen til Snellerød 197 (?), 576. — Erik Pedersen 79, 186. — Jesper Pedersen († 1622) se Anne Hansdatter Wittrup. — Jørgen Ejlersen, Lensmand p. Halsted Kloster, 1624 p. Vestervig Kloster, 4, 30, 51, 91, 113, 119, 140, 157, 200, 577, 579, 668, 703, 705; nævnes 5, 26 f., 42, 55, 63, 72 f., 86 f., 103, 111, 160, 265, 373, 504, 516, 519, 540, 666, 684, 785, 833. — Jørgen Pedersen 184. — Karen Ejlersdatter, Vilhelm Dresselbergs, 4 (?), 182, 205. — Karen Pedersdatter, Herluf Daas, 4 (?), 23 f., 380, 757. — Knud Jakobsen til Røgle 25, 104, 156, 338, 440, 530, 561, 575—579, 593, 612, 811; nævnes 315, 319, 343, 421, 589, 815, 858. — Kristen Ejlersen 4, 65, 70, 113 f., 177 f., 204, 211, 559, 575, 579. — Lavrids Eriksen, Lensmand p. Aalholm, 23 f., 59, 63, 79, 757, 797; nævnes 45, 54, 72, 85, 90, 103, 107, 111, 128, 150, 223, 262, 266, 298, 473, 536, 540, 653, 687, 727, 770. — Merete, Knud Urnes, 4. — Regitze Eriksdatter, Niels Skades, 557, 854. — Sivert Ejlersen, Lensmand p. Malmøhus, 4, 104, 113, 154, 234, 575—579, 628, 655; nævnes 15, 17 f., 22, 24, 33, 35, 38 f., 49, 55, 58, 80 f., 85, 90, 97, 100 f., 105, 109, 111, 116, 121 f., 125, 131, 149, 164, 183, 192, 199, 220, 228, 238 f., 258 ff., 262, 266, 268, 283 ff., 289, 295, 300, 315, 317, 319, 321, 323, 327, 356 f., 372, 378, 404, 407, 471, 482, 505 f., 521, 566, 580, 587, 601, 612, 629, 631, 653, 675, 686, 693, 727, 751, 753, 771, 774, 777, 802, 814, 816, 825, 846.
- Grubbe, Didrik, Raadmand i Aalborg, 462, 562.
- Grunde 676.
- Grundet, Nørvang H., 270, 273, 700.
- Gryd, Gyngø H., 474.
- Græsted, Holbo H., 100.
- Grøfve se Grove.
- Grøn, Anders Holgersen, Tingskriver i Nim H., 622. — Erik, Kongens Sadelknægt, 515. — Holger Andersen i Nim H. 622. — Maren, Enevold Andersens, 496 f., 784.
- Grønbæk, Hans, Borgemester i Aarhus, Renteskriver i Nørrejyland, 301, 522, 738.
- Grønevig, Erlof, Baadsmænd, 570.
- Grønnehave, Ods H., 657, 758.
- Gudbrand Thorlaksen, Biskop over Nordisland, 531, 621.
- Gudmand Pedersen i Bestrup 431.
- Gudme, Gudme H., 836.
- Gudsø Mølle, Brusik H., 684.
- Gudum Kloster og Len 162 f., 249, 540, 653.
- Gudumlund, Fleskum H., 543.
- Guinea 313.
- Guldager, Bare H., 749.
- Gulland 76, (116), 150, 160, 175, 181, 201, 210, 239—244, 250, 252, 293, 307, 324, 346, 373 f., 381 f., 410, 459, 461, 495, 524, 611, 637, 660, 685, 710, 738, 741, 775, 781 ff., 788, 825, 830, 838. — Nordre Trøding 241.
- Gullands Landsting 241. — Landsdommere se Troels Nielsen, Lavrids Sørensen.
- Gullerup, S. Asbo H., 375.
- Gullof Sand, Halland, 830.
- Gunder Torsden i Lidstrup 378.
- Gundestrup, Luggude H., 727.
- , Ods H., 218.

- Gundsøgaard, Sømme H., 230.
 Gundsømagle, Sømme H., 629.
 Gunild Pedersdatter i Malmø 587.
 Guoris von Emden 62.
 Gurreby, Sønder H., Laaland, 808.
 Gustav II Adolf, Konge af Sverrig, (12, 33, 80, 111), 115, (125, 157, 187 f., 341, 379, 456 f., 459, 616, 623, 638 f., 738, 741, 795, 825, 828).
 Gutfeld, Salomon, Barber, 288.
 Gyldenløve, Christian Ulrik, Christian IV's Søn, 78, 144, 278, 293, 383, (417), 532, 733, 755, 797. — Hans Ulrik, Christian IV's Søn, 25 ff., 78, 278, 293, 383, (417), 483, 532, 564, 584 f., 733, 813.
 Gyldenstjerne, Jfr. Anne Henriksdatter, 578. — Ejler til Nielstrup 5 ff., 26, 42, 77, 302; jvfr. Sofie Barnekov. — Hannibal se Helvig Kaas. — Henrik til Svanholm, 1625 Landsdommer i Skaane, Lensmand i Froste Herred og Helnekirke Len, 90, 113, 156, 206, 210, 348, 396, 420 f., 527; nævnes 6, 118, 383, 424, 505, 580, 598, 602, 754, 779; jvfr. Lisbet Klavsdatter Podebusk. — Fru Jytte 578. — Karen Henriksdatter, Godske Lindenovs, 70, 93, 177 f., 250, 327, 809. — Knud Akselsen til Tim, Lensmand p. Hald, 68, 91, 100, 113, 157, 206 f., 252 f., 290 f., 328 f., 373, 398, 556 ff., 576 f., 592 ff., 604 f., 715, 807; nævnes 30, 33, 51, 54, 58, 67, 69, 85, 88, 90, 105, 139, 164, 176, 193, 200 f., 210, 245, 247 f., 267, 269 f., 286, 355 f., 375, 388, 439, 467, 482, 498, 504, 512, 516, 579, 597—601, 671, 673, (690), 696, 700, 705 f., 711, 726, 730 f., 737, 747, 770, 793, 795, 805, 808, 810, 838 f. — Knud Henriksen til Aagaard, Lensmand p. Bergenhus, 12, 50 f., 135, 159, 176, 195, 230, 250, 399, 576, 578 f., 668 f., 796 f.; nævnes 55, 98, 461, 464 f., 482, 588, 595, 693. — Knud Prebensen til Vosborg 114, 725. — Kristen 757. — Laxmand, Landsdommer i Skaane, Lensmand i Froste Herred og Helnekirke Len, 25, 105, 186, 195, 575, 577 ff., 655, 672 f., 816; nævnes 30, 85, 90, (159), 196, 238, 259, 281, 318, 378 f., 396, 536, 629, 811. — Lene, Holger Axelsen Rosenkrantz's, 106. — Lisbet, Oluf Rosensparres, 4, 15, 17, 119, 232; nævnes 41, 55, 58, 86, 96. — Mogens, Lensmand p. Varberg Slot, 32, 38, 142, 146 f., 152 f., 155, 312, 315, 544, 576 f., 588, 620, 628, 669, 741, 794, 838; nævnes 11, 33, 37, 86, 94 f., 106, 119, 129, 139, 163, 166, 169, 179, 213, 217, 234 f., 238, 255, 258, 260, 282, 314, 317, 326, 333, 343 f., 378, 430, 441, 455, 476, 505, 524, 546, 554, 596, 602, 647, 771, 784, 826, 842. — Niels 94, 135, 197, 615, 626, 680, 787; hans Fæster 626. — Pernille Henriksdatter, Jakob Rosenkrantz's, 12, 112 (?), 135, 170, 176, 195, 230, 328. — Predbjørn se Mette Hardenberg. — Jfr. Sofie 730 f.
 Gyng Herred 30, 46, 86, 283 f., 484, 734.
 Günther, Frederik, Sekretær i Tyske Kancelli, 7, 260.
 Gærs Herred 46, 283 f.
 Gølstrup, Vennebjerg H., 267.
 Gørding Herred 158.
 Gørris Petersen i København 447.
 Gørslev, Bjæverskov H., 541, 744.
 —, Luggude H., 203.
 Gørvel, Fru, til Fellenæs 830.
 Götaelv 187.
 Göteborg 11, 647.

- Haag, Holland, 725, 744. — Borgere 137, 264.
- Haagen Andersen i Hemmenekøb 810.
- Haar, Anders, Skriver paa Bremerholm, 74 ff.
- Haarby, Baag H., 199.
- Haarbølle, Møen, 547.
- Haarslev, Skovby H., 699.
- Haastrup, Salling H., 172.
- Haasum, Rødding H., 508.
- Hack Jennersen, Sognepræst til N. Rørum og Hallerød, 810.
- Hacke, Anders 62. — Hans 62. — Jakob 62.
- Hadelen, Lavrids von, 612.
- Haderslev 493, 517, 525, 548, 561, 579, 619, 655, 709, 738, 783. — Borgere 184, 199, 355, 698. — Raadmænd se Villum Skomager, Joachim Gortmand. — Provst se Johannes Schroderus.
- Haderslevhus Slot og Len 355, 469, 525, 699, 738. — D a t. 267—280, 354, 562, 758, 768 f., 783—787, 789—793, 795.
- Hads Herred 680.
- Hageløse Ladegaard, Skyts H., 80, 109, 124.
- Hagen, Zacharias, Kaptajn, 166.
- Hagenskov Slot og Len 124, 504, 539; nævnes 33, 54, 103, 154, 249, 269, 290, 414, 581, 601, 608, 664, 789.
- Hagevold, Daniel, Kongens Livbarber, se Hogenwald.
- Hagsholm, Hovlbjærg H., 37, 476, 722.
- Hagstad, N. Asbo H., 310, 378.
- des Haies, fransk Gesandt i Danmark, 541.
- Halberstadt 265.
- Hald Slot og Len 124, 398, 504, 539, 838 f.; nævnes 33, 54, 58, 105, 210, 248, 269, 290, 388, 403, 439, 467, 517, 519, 600, 601, 663, 700, 793, 820.
- Haldagerlille, Ø. Flakkebjærg H., 204, 210, 233.
- Haldagermagle, Ø. Flakkebjærg H., 321.
- Halkevads Mølle, V. Flakkebjærg H., 395.
- Halkær, Aars H., 264, 299, 599 f., 718, 722.
- , Hind H., 193.
- Halland 84, 91, 149, 166, 374, 426, 501, 592, 616, 737, 771 f., 774 f., 784, 794.
- Landsting 197, 318, 469. — Landsdømmere se Klavs Machabæus, Knud Gabrielsen Akeleje.
- Hallandsaas 803.
- Halleby, Løve H., 285.
- Hallenslev, Løve H., 314, 466.
- Hallerød, Onsjø H., 810.
- Halmstad By og Fæstning 110, 142, 145, 151, 160, 169 f., 207 f., 217 f., 258, 351 f., 374, 441, 458, 772, 776; nævnes 3, 86, 95, 97, 286, 483, 771, 820. — Borger 97. — Kirke 22.
- Halmstadgaard og Len 40, 53, 124, 147 f., 326, 505, 588; nævnes 3, 12, 33 f., 55 f., 115, 139, 163, 208, 213, 234, 238, 249, 258, 308, 477, 566, 602, 776, 803, 838.
- Hals, Niels, Kok, 365.
- Hals, Kær H., 800.
- Halsted Kloster og Len 540; nævnes 26, 42 f., 55, 63, 103, 128, 141, 150, 262, 414, 536, 808, 820. — D a t. 15 (?).
- Halveg, EsbenNielsen, Dr., Læge, 57.
- Halvor Olufsen, Foged p. Island, 71.
- Hamborg 81, 83, 232, 274, 297, 511, 603, 635, 697, 746, 771 f., 792, 799. — Borgere 137, 462, 479, 662, 768, (773), 799.
- Hammen, Herman von, Borger i København, 586.

- Hammer, Mikkil, i Sæby 466. — Niels, Skibskaptajn, 121, 148, 664. — Sten Mikkelsen i Sorø Skole 466.
- Hammer, Hammer H., 513. —, Kær H., 165.
- Hammergaard, Kristianstad Len, 290.
- Hammergaarde, Gjøl Sogn, Hvetbo H., 265.
- Hammermøllen (Kobbermøllen) ved Kronborg 285, 307, 494, 813. — Skriver se Jens Vognsen.
- Hammershus Slot og Len 244, 402, 407, 495, 501, 616, 759, 828; jvfr. Bornholm. — D a t. 241 f.
- Hammershøj, Sønderlyng H., 807.
- Hammerum, Hammerum H., 329, 398.
- Hammerøen, Halland, 196.
- Hamsfort, Magdalene von der, 790.
- Han Herred 355.
- Hanbjærg, Hjern H., 684.
- Hans Berider p. Antvorskov 627. — Ditmersen (Ditmarsk) se Ditmarsk. — Dreng i Danske Kancelli 537. — Foged p. Rygaard 642. — van Husum, Arbejder ved Frederiksborg, 62. — Malmø, Skipper, 620. — Mestermænd 173. — (Nielsen Roskilde?), Præst i Kornrup, 460. — Smed p. Langeland 167. — Trommeslager 596. — Andersen, Sognepræst i Melby, 553. — Andersen i Ribe 551. — Andersen, Præst i Vordingborg, 380. — Arnoldsen se de Fine. — Augustinesen, Soløjtnant, 551. — Ærntsen i Malmø 587. — Borkortsen, Hertug Frederiks Tugtimester, 24, 141. — Buxen, Præst i Bogense og Skovby, 729, 842. — Eskelsen i Holbæk Len 467. — Hansen i V. Aaby 769. — Hansen, Herredsskriver i Baag H., 643. — Hansen i Ettrup 734. — Hansen i Kollens Mølle 681. — Hansen i København 586. — Hansen i Skærup 684, 724. — Hansen i Ølsted 724. — Henningsen i Vindinge 172. — Jensen Amager i Slagelse Hospital 151. — Jensen i Dyrlev 60. — Jensen, Foged p. Koldinghus, 389. — Jensen i København 586. — Jensen, Skipper, 554. — Jørgensen i Stege 156. — Knudsen, Mag., 721. — Knudsen, Sognepræst i Karise-Alslev, 116. — Kortsen i Ystad 588. — Kristensen, Undervrager, Maa-ler og Tæller p. Bremerholm, 434 ff. — Kristensen, Ridefoged i Dragsholm Len, 168. — Kristensen i Malmø 587. — Kristensen, Sognepræst til Søllested og Vedtofte, 773, 788. — Lavridsen i Hjorte 522. — Lavridsen i Sner-tinge 60. — Lavridsen i Tudse 609. — Lavridsen i Vejle (Salling H.) 769. — Lydersen, Løjtnant, 626. — Madsen i Odense 165. — Mandixen, Proviantskriver for Københavns Slot, 800 f. — Mikkelsen, Dr., Superintendent i Fyens Stift, 64, 73, 242, 282, 310, (339), 345, 356 f., (392, 456), 482, (508, 537), 596, (677), 704, 741, 773, 788, (789), 815, 841. — Mikkelsen, Mag., 177; jvfr. Elisabeth Munthe. — Mortensen, Skipper i Lybæk, 418. — Nielsen, Borger i Flensborg, 726. — Nielsen, Byfoged i Helsingborg, 780, 822. — Nielsen, Hospitalsfor-stander i Odense, 180. — Nielsen, Borger i Odense, 133, 474, 572, 604. — Nielsen i Skaane 533. — Nielsen, Sognepræst i Slots-Bjærg-by, 525. — Nielsen, Raadmand i Stege, Landsdommer p. Møen, 666.

- Olufsen, Borger i Helsingør, 652, 810. — Olufsen, Sognepræst til St. Catharinæ Kirke i Ribe, 492. — Otsen, Kannik i Lund, 802. — Pedersen, Landsdommer i Blekinge, 232, 485, (488, 530, 533, 637, 835). — Pedersen, Foged p. Frederiksborg, 492. — Pedersen, Kongens Kammertjener, Tolder i Helsingør, 182, 638. — Pedersen i Langebæk 60. — Pedersen, Byfoged i Nysted, 165. — Pedersen i Sorø Skole 421. — Povlsen, Ertsøger, 84, 91 f. — Povlsen i Skelskør 550. — Rasmussen i Odense 648. — Samuelson, Mag., Sognepræst i Horsens, se Schreuder. — Simonsen, Mønsterskriver, 26 f., 338. — Staffensen se Stephanus. — Sørensen, Tolder i Aalborg, Borgemester smstds., 169, 699. — Sørensen (Weile), Mag., Sognepræst i Nyborg, 517. — Sørensen, Raadmand i Næstved, 209. — Villum, Fægtelærer ved Sorø Akademi, 255.
- Hansted, Hillerslev H., 444.
 Hansted Hovgaard, Vor H., 508.
 Haraldskær, Tørrild H., 195, 206, 796.
 Harboe, Jens, Kongens Sanger, 288. — Søren, Skibskaptajn, 626, 657, 664, 780, 782.
 Harbou, Edel Mogensdatter, Kristoffer Lykkes, 247, 358. — Jens Mogens 572, 576, 726, 747, 823. — Kristen Jørgensen til Holris 722.
 Harboøre, Vandfuld H., 67.
 Hardenberg, Anne Eriksdatter, Johan Ruds, 180. — Kirsten, Aksel Brahes, 723. — Mette, Predbjørn Gyldenstjernes, 32.
 Hardenberg se Krengerup.
 Harlingen, Vestfrisland, Holland, 692.
- Harrested, Ringsted H., 554, 850. — D a t. 15 (?).
 Harridslev, S., Vennebjærg H., 444.
 Harrishøj, Lynge-Kronborg H., 4.
 Harritslev, Skovby H., 492. — Gaard 519. — D a t. 519.
 Harte, Brusk H., 725.
 Hartvig Kristensen, Foged hos Sofie Ulfstand i Skaane, 431.
 Hartvigsen, Jørgen, 274, 717, 835 ff. — Lisbet, Korfits Mormands, 166, 274, 836.
 Hasebard, Torben, Mag., Sognepræst i Lund, 399.
 Hasle 249.
 Haslebro, Skaane, 734, 775.
 Hasmark, Lunde H., 167.
 Hassing, V., Kær H., 597, 755, 772, 823.
 —, Ø., Kær H., 118, 514, 755, 772, 823.
 Hastrup, Nørhald H., 198.
 —, Nørvang H., 186, 695.
 Hattens, Hjerm H., 833.
 Hatting, Hatting H., 288.
 Haufgaard, Jesper, i Vejlbj 551.
 Haufmand, Søren Kristensen, Borger i København, 136.
 Havbrogaard, Aars H., 61.
 Havbølle, Langeland, 66.
 Have, Nørvang H., 624.
 Haverdrup, Sorø Len (? Havdrup, Tune H.), 609.
 Haverslev, Ø. Han H., 264, 295, 342.
 Havreballegaards Len se Aarhusgaard.
 Havrum, Hovlbjærg H., 795.
 Havslunde, Smaalenenes Amt, Norge, 334.
 Haye, Abraham de la, Ingeniør, 139, 344.
 Hedeboerne, Skovby H., 166.
 Hedegaard, Hind H., 747.
 Heden, Kær H., 660.
 —, Salling H., 769.

- Hedvig, Christian IV's Datter, 783.
 Hedvig, Hertuginde af Stettin-Pommern, 391, 782.
 Hee, Hind H., 253.
 Hee, Peder Pedersen, Mag., Sognepræst ved Helliggejst Kirke i København, 364.
 Heest, Henrik, Kaptajn, 161, 526, 536, 550.
 Hegelund, Søren Pedersen, Præst, 469, 513, 603, 779.
 Heglunge se Hæglinge.
 Heidenstrup, Rejnhold, Lensmand p. Bygholm og Stjernholm, 1624 p. Ørum, 57, 91, 101 f., 157, 375; nævnes 33, 39, 54, 58, 88, 104, 111, 113, 393, 444 f., 449, 519, 600, 653, 672, 692, 856.
 Heiligenhafen 103 f., 110, 143, 263, 354, 526, 746. — Borgere 101.
 Heitmann, Kristoffer, Mag., Professor i Sorø, 837.
 Hejlskov, Sønderhald H., 392.
 Holding, Wederich, af Lybæk, 513.
 Heldum, Skodborg H., 265, 393.
 Helffenicht, Niels Jonsen, Dr., 453.
 Helgoland 503.
 Hellerup, Vinding H., 172 f., 427.
 Hellerød, S. Luggude H., 310, 375, 378.
 Hellested, Stævns H., 48.
 Hellum Herred 722.
 Helmstedt i Brunsvig 301, 635, 658.
 Helnekirkes Len 124, 249, 420 f., 540; nævnes 108 f., 196, 470 f.
 Helsingborg 156, 247, 249, 282, 374, 396, 488, 532, 560, 710 f., 725, 739, 774, 820, 825 f.; nævnes 115 f., 154, 192, 239, 262, 505 f., 771. — Byfoged se Hans Nielsen. — Rådmand se Anders Madsen. — Sognepræst se Hans Arnoldsen de Fine.
 Helsingborg Slot og Len 124, 206, 297, 486, 506, 566, 774; nævnes 2, 11, 33, 55, 62, 97, 100, 108 f., 115, 131, 141, 149, 156, 196, 213 f., 219 f., 222, 231, 234 f., 238, 243, 249, 259, 266, 286, 290, 310, 378, 602, 740, 820. — Røde Mølle 45. — Vandmølle 177. — Mølle 604.
 Helsingør, Niels Kristensen, i Kongens Kapel 411.
 Helsingør 80, 99, 111, 150, 191, 247, 249, 282, 316, 396, 401, 454, 488, 532, 538, 611 f., 628, 772, 820, 828; nævnes 64, 97, 115, 153 f., 157, 161, 173, 211, 231, 262, 285 f., 317, 357, 372, 426, 507, 517, 553, 603, 623, 639, 645, 652, 658 f., 668, 693, 713, 727, 737, 770. — Borgemester se Niels Madsen. — Borgere 161, 203, 316, 320, 401, 426, 587, 652, 787. — Apotek 534 f., 550. — Hospital 35, 41, 124, 460, 780, 830, 834. — Jørgen Rivolds Stræde 612. — Toldbod 237, 607. — Tolderne 2, 34, 291, 376, 725; jvfr. Øresund; se ogsaa Hans Pedersen, David Lucht, Morten Jensen Rosenvinge. — Toldskriver se Bernt Facke, Villum Mortensen Rosenvinge.
 Helt, Jørgen, i Kolding 308.
 Hemmenekøb, Færs H., 810.
 Hemmer, Anne de, Henrik Kochs, i Aalborg 170.
 Hemmet, Iver Iversen, Dr., Biskop i Ribe, 65, 73, (144), 282, (297), 345, 356 f., 452, 482, (512), 610, (689), 704, 841.
 Hemming Hansen i Ørslev 60. — Jensen i Egesborg 60.
 Hennegaard, V. Horne H., Ribe A., 163.
 Hennemved, Langeland, 524, 695 f.
 Henning Kristensen i Antvorskov Len 634. — Lavridsen i Trøby (?) 609.
 Henrik, Prins af Oranien, 821.

- Henrik, Præst i Ø.Lindet, Hospitalspræst i Kolding, se Splette. — Skrædder i København 6. — Smed i Aalborg 699. — Arntsen i Malmø 587. — Gertsen i Ystad 588. — Hansen, Skovrider i Frederiksborg Len, 380. — Hansen i Næstved 421. — Hansen i Stettin 138. — Jakobsen 105. — Jespersen se Mylting. — Karstensen, Sukkerrefinerer i København, 232 f., 356. — Pedersen p. Gulland (?) 530. — Simons, Købmand i Hamborg, 479.
- Hensse (Hentze), Povl, Borger i Lyneborg, 137, 172.
- Hertfølge, Bjæverskov H., 15, 18, 44.
- Herkules Hansen i Hidager 396.
- Herlufsholm 386, 446.
- Herman Dausen, Skipper, 169. — Johansen i Malmø 587. — Klavsen, Salpetersyder, 131. — Nielsen, Mag., Professor, 586.
- Herrestad, Herrestad H., 17, 122.
- Herrestad Herred 283.
- Herrested, Vinding H., 310.
- Herrestrup, Ods H., 218.
- Herrick Henriksen fra Frederikstad, Baadsmænd, 570.
- Herrisvad Kloster og Len 124, 297, 778, 800; nævnes 235, 375, 745, 826. — D a t. 15 (?).
- Hersit, Sjælland, 308.
- Hersnap, Bjærgø H., Fyen, 787, 790.
- Hersten se Heest.
- Hessel, Gislum H., 358.
- Hessel, Didrik, Visitør i Øresund, 16, (28 f.), 36, 322, 662.
- Hesselballe, Nørvang H., 174.
- Hesselby, V. Flakkebjærg H., 395.
- Hesselskovgaard, Musse H., 377.
- Hestlund, Nørvang H., 245.
- Hey, Abraham de la, se Haye.
- Hidager, Skaane, 396.
- Hids Herred 791.
- Hieboe, Niels Andersen, i Varde 60.
- Hiermands, Abraham, 83.
- Hieronimus se Jeronimus.
- Hiertinge, Aarstad H., 831.
- Hillerslev, Hillerslev H., 449.
- Hillerød 264, 320, 412, 580, 743. — Borger 587. — Kirken 38.
- Hilleshøj, Rønneberg H., 446.
- Hindsgavl Slot og Len 124, 390, 539, (714); nævnes 33, 54, 65, (70), 103, 126, 249, 269, 274, 290, 500, 601, 664, 704, 728, 787, 792.
- Hindsholm 525.
- Hindø, Hind H., 625.
- Hingelbjærg, V. Han H., 405, 478, 776.
- Hissing, Arne Pedersen, 780.
- Hitterdal, Island, 385.
- Hjarup, Anst H., 715.
- Hjelmager, Ø. Lisbjærg H., 201, 337.
- Hjemfast, Peder, Skibstømmermand, 72.
- Hjermeslev, V., Hvetbo H., 174.
- , Ø., Børglum H., 630.
- Hjerup, Bare H., 749.
- Hjort, Søren Nielsen, Mag., Rektor i Roskilde, 408.
- Hjortdal, V. Han H., 311. — Gaard 311 f.
- Hjorte, Baag H., 522.
- Hjortholm, Langelands Sønder H., 556.
- Mølle, Sokkelunds H., 17.
- Hjortkær, Vandfuld H., 265, 393.
- Hjortsberg, Aarstad H., 831.
- Hjørring 246, 249, 295, 488, 540; nævnes 770.
- Ho, V. Horne H., 60.
- Hobestad, Klavs Rasmussen, Baadsmænd, 570.
- Hobro 246, 249, 488, 540; nævnes 355, 770. — Raadmand se Lavrids Nielsen.
- Hoer, Søren, i Kullerup 172.

- Hofby, Torne H., 459.
- Hofman, David, Landsdommer i Blekinge, 232.
- Hofmansgave se Qvitzovsholm.
- Hofver, Paaske Jensen, Præst i Aarhus, 310.
- Hogenwald, Daniel, Kongens Livbarber, 574. — Jakob, Prins Christians Livbarber, 534, 550.
- Holbo, Kristen Pedersen, i Ribe 275.
- Holbæk 247, 249, 428, 471, 488, 500, 631, 634, 772, 820, 828; nævnes 610, 668, 823. — Borgere 84 f., 701. — Slot og Len 129, 252, 376, 386, 630; nævnes 21, 33, 41, 55, 58, 109, 211 f., 234, 238, 249, 259, 314, 414, 440, 470 f., 494, 507, 554, 581, 601, 609, 644. — Lødegården 386.
- Holck, Ditlev, 23, 80, 111, 293, 578, 724 f. — Ejler Kristensen, kgl. Sekretær, 73, 243 f., 307. — Henrik 268, 497, 599, 642, 792. — Kristen, Lensmand p. Silkeborg Slot, Rigsraad, 31, 114, 145, 201, 216, 275, 284, 337, 375, 538, 545, 558, 575, 578, 580, 591, 598, 614 f., 724 f., 790, 835, 853; nævnes 34, 48, 58, 63, 88, 121, 162, 171, 178, 184, 193, 207, 210, 212, 214, 234, 256, 325, 342, 350, 389, 419, 452, 490, 504, 516, 540, 551, 557, 601, 697 f., 727, 791, 844, 855.
- , Jørgen, Tolder i Svendborg, 696.
- Holckenhavn se Ellensborg.
- Holger Gabrielsen, Præst i Hylke, 22, 236. — Iversen i Sæby 189.
- Holland se Nederlandene.
- Hollandsbjærg, Rougsø H., 227, 432, 679, 690.
- Hollufgaard, Aasum H., 496.
- Hollundskov (Hollidtskov), Fyen, 324.
- Hollænderby paa Amager 120, 521, 652.
- Holm, Klavs Klavsens, Sognepræst i Tolstrup-Stenum, 508.
- Holm, Silkeborg Len, 844.
- Holmager, Aars H., 600.
- , Hornum H., 299.
- Holme, Asgud Simensen, Baadsmand, 570.
- Holme, Ning H., 41, 221, 815.
- , V. Torup Sogn, V. Han H., 264.
- Holmgaard, Rinds H., 40.
- , Skodborg H., 810.
- Holmsland 687.
- Holmstad, Aslag Svendsen, Baadsmand, 570.
- Holris, Rinds H., 722.
- Holst, Anders Simonsen, Sømand, Hospitalslem i Slagelse, 151. — Henrik 189. — Jørgen se Karen Mortensdatter. — Morten i Flensborg 837.
- Holstebro 246, 249, 488, 539, 770. — Byfoged se Knud Jensen. — Borgere 358. — Bispegården 358.
- Holsten 720 f.; nævnes 45, 67, 119, 135, 137, 139, 182, (215 f., 267, 276), 286, 355, 503, 545, (555), 563, 632, 674, 738, (771). — Ridderskabet 237, 280, 721.
- Holt, Anders von, Kongens Graver, 62.
- Holte, Ods H., 218.
- Holtet, Kær H., 405.
- Enge, Kær H., 405, 477, 776.
- Holum Domkirke p. Island 596.
- Stift 385, (621). — Biskop se Gudbrand Thorlaksen, Arngrim Jensen.
- Homelkens, Ahasverus, Borger (Juveller?) i København, 6 (?), 586.
- Homø, Sønder H., Randers Amt, 496.
- Hornborg, Nim H., 806.
- Hornbækgaarde, Slet H., 130.
- Horne, Ø. Horne H., 844.
- Horns Herred, Frederiksborg Amt, 100.

- Horsens 246, 249, 487, 539, 590, 623, 772, 827; nævnes 293, 344, 354, 610, 620, 770, 794. — Borgemester se Jørgen Skriver. — Raadmand se Jørgen Nielsen. — Borger 88. — Hospital 600, 681. — Skole 590, 793.
- Horslund, Ulvborg H., 833.
- Horslunde, Nørre H., Laaland, 328.
- Houglund, Anders Thordsen, Baadsmand, 570.
- Hov Havn, Hads H., 518.
- Hovegaard, ? Ørum Len, 294.
- Hover, Hind H., 748.
- Hovgaard, Strø H., 640.
- Hovlbjærg, Hovlbjærg H., 807.
- Humble, Langeland, 294, 524, 695 f.
- Hundermark, Klavs, jvfr. Dorte Daa.
- Hundorf, Jørgen, Kongens Jægermester, 4, 523, 559.
- Hundslev, Bjærg H., Fyen, 66.
- Hundstrup, Hillerslev H., 673.
- Hune, Hvetbo H., 707.
- Hunte, Flod i Oldenborg, Biflod til Weser, 573 f., 641, 843.
- Hurup, Refs H., 444.
- Husby, Vends H., 70, 126, 507, 792.
- Hushøj, Silkeborg Len, 516.
- Hvas, Sofie, Hans Oldelands, 786.
- Hvedstrup, Sømme H., 343.
- Hven 609.
- Hverringe, Bjærg H., Fyen, 427.
- Hvid, Gregers, 683. — Jens, fhv. Præst i Egebjærg, Ods H., 292, 331, 476.
- Hvidbjærg, Hindborg H., 508. —, Refs H., 680.
- Hvidding Herred 274.
- Hviderup, Froste H., 779.
- Hvidovre, Sokkelunds H., 640.
- Hvidstedgaard, Børglum H., 91.
- Hvilsager Enge ved Varde 516.
- Hvirring, Nim H., 337, 806.
- Hvitfeldt, Arild, 348. — Beate, Knud Ulfeldts, 196, 259, 749, jvfr. 858. — Henrik, Lensmand i Froste H., 4, 90, 113, 147, 226, 556, 592, 754; nævnes 45, 104, 156, 281, 319, 532, 631, 710, 769, 794.
- Hvolgaard, Nørvang H., 186, 599, 730.
- Hvolris se Holris.
- Hygom, Tørrild H., 171.
- Hylke, Vor H., 22, 236.
- Hyllede, Fakse H., 252.
- Hyllinge, Ø. Flakkebjærg H., 524.
- Hæglinge, Gyng H., 318, 407, 750.
- Hærup, Rinds H., 329, 398, 807.
- Hæsse se Heest.
- Höcken, Wulf, 726.
- Høg, Gregers, til Rørbæk 164, 267, 270, 418, 818. — Jakob 747, 804, 808. — Jens til Vang, 1626 Lensmand p. Stjernholm, 91, 574, 584 f., 594, 672, 686, 702, 804 f., 808 f.; nævnes 705, 716, 719, 731, 747, 770, 791, 794 f., 806, 813, 827. — Just Jakobsen til Bjørnholm 69, 93, 135, 164, 184, 267, 270, 575, 747, 804 f., 808 f. — Just Styggesen, Hofmester for Sorø Akademi, 13 f., 254, 394, 417, 452, 523, 576; nævnes 4, 12, 39, 43, 63, 69 f., 76, 114, 163, 176, 237, 245, 249 f., 295, 304, 306, 326, 336, 348 f., 353, 375, 382, 390, 414 f., 421, 447, 460, 466, 469, 477, 480, 483, 507 f., 514, 520, 529, 531 f., 534, 554, 588, 603, 605, 609, 615, 633, 647, 658, 676, 705, 721, 723, 739, 755, 799, 837. — Kristen 119, 245, 785. — Mette, Jakob Trolles, 812. — Mogens Styggesen til Kærgaardsholm, Kammerjunker hos Hertugerne Frederik og Ulrik, 227, 433, 507 f. — Ove Kristensen, kgl. Sekretær, 1625 Agent i Sverrig, 1626 fung. Rentemester, 340, 356, 546, 676, 778; nævnes 12, 78, 244, 803, 849. — Stygge 47, 69, 93, 133, 164, 271 f., 507 f., 576.
- Høje, Sunds H., 836.

- Højelse, Ramsø H., 533, 560, 647.
 Højgaard, Nørvang H., 268, 273, 599, 726.
 Højreby, Sønder H., Laaland, 377.
 Højrup, N., Skam H., 790.
 Højstrupgaard og Len, Stævns H., 123.
 Høllede, Peder, 173.
 Hønsinge, Ods H., 86.
 Hørby, Hindsted H., 372.
 Hørje, Gyngø H., 530, 817.
 Hørsholm Ladegaard, Lynge-Kronborg H., 80, 108, 196.
 Høstemark, Fleskum H., 77.
 Høve, Bølling H., 163.
 —, Ods H., 218.
 Høver, Framlev H., 106.
- Ibstrup (nu Jægersborg), Sokkelunds H., 80, 108, 196, 263, 424, 470 f., 473.
- Idø og Marker Len, Norge, 220, 821.
 Indien se Ostindien.
- Ingeborg Kristensdatter, Kristen Pedersens, i Sæby, 190. — Niels Pedersens, p. Gulland, 387.
 Ingelstad, Ingelstad H., 579.
 — Herred 283.
 Ingelstræde, Luggude H., 203.
 Ingstrup, Hvetbo H., 405, 478, 660, 776.
 —, N., Nørlyng H., 77. — Mølle 77.
 Irland 468.
- Isak Knudsen, Søn af Sognepræst til Gosmer, Knud Olsen, 467. — Pedersen se Maaneskjold.
- Isebrantz, Jakob, Skibsløjtnant, se Jakob.
- Isenberg se Eisenberg.
 Isgaard, Mols H., 272.
 Ishøj, Smørum H., 403.
 Island (1), 71, 123, 139, 164, 209, 218, 385, 453, 515, 531, 558, 617, 621, 664; nævnes 282.
 Isle Mark, Sokkelunds H., 849.
- Italien 612.
 Itzehoe, Holsten, 67, 735.
 Iver Hansen, Tolder i Kalundborg, 457, 827. — Iversen se Hemmet.
 — Pedersen se Baden.
 Iversnæs, Vends H., 507.
- Jakob I, Konge af England, (139, 383).
- Jakob Augustisen, Substitut i Aversie-Testrup, 552, 775, 792. — Gabrielsen se Akeleje. — Gertsen af Flil-land, Skipper, 322. — Hansen i Aalborg 214. — Isebrantsen, Skibsløjtnant, 96, 237, 307, 510, 573, 735, 843. — Jakobsen, hollandsk Skipper, 246. — Jakobsen, Tøjskriver, 366, 564. — Jakobsen, Mag., i Odense, 519. — Jensen, Sognepræst i Herfølge, 18. — Jensen, Skipper, af Schellingø, 322; jvfr. Thides. — Jørgensen, Kongens Skibstropmester, 645. — Klavsen i Malmø 446, 588. — Klavsen i Varde 729. — Knudsen, Kaptajn, 204, 441, 443. — Madsen i København 382, 602. — Mikkelsen, Provst i Aarhus, 716. — Mikkelsen, Borgemester i København, 437, 689. — Nielsen, Edel Ulfeldts Tjener, 681. — Olsen i Værløse, Mestermænd, 308. — Pedersen, Kaptajn i Varberg Len, 37, 441. — Pedersen (f. i Hesselballegaard) 174. — Pedersen i Merløse 609. — Rasmussen, Skriver i Donsted, 190. — Robertsen i Bergen 822. — Taysen 849.
 Jan Ysebrants 140 f.
 Javngyde, Gern H., 681.
 Jebjærg, Galten H., 329, 398.
 Jegindø, Refs H., 670.
 Jægstrup, Ning H., 41.
 Jelstrup, Aars H., 130.
 —, Vennebjærg H., 295.
 Jens Skomager i Odense 298. —

Oslo, Skipper, 620. — Albretsen i Bjerre 554, 644 f. — Andersen (Aalborg), Kapellan ved Holmens Kirke, 364. — Andersen i Ribe 551, 569, 617, 696. — Bertelsen i Vejle 135, 273, 718, 769. — Dinesen se Jersin. — Enersen, Borgemester i Landskrone, 442, 446. — Eskilsen 485. — Fiendsen i Langebæk 60. — Gødesen, Biskop i Aarhus, 493; nævnes (22), 236, 345, 356, (420), 482, (518), (671), 704, 832. — Hansen p. Møen 549. — Hansen, Fange, fra Møen 595. — Hansen, Landsdommer p. Møen, 156. — Hemmingsen fra Maalev 609, 749. — Hendriksen p. Langeland 397. — Ibsen i Ulbølle 769. — Jakobsen i Agedug 609. — Jensen i Karup 516. — Jensen i Mørdrup 609. — Jensen i Vesterlund 624. — Jepsen 724. — Jørgensen i Køge 603. — Jørgensen i Lykkegaard 265. — Kristensen, Kongens Bødkersvend, 14. — Kristensen i Ø.-Assels 630. — Kristensen i Frederiksborg Len 609. — Kristensen (Aalborg), Mag., Sognepræst i Hellested, 49. — Kristensen, Sognepræst til Vang og Torup, se Kaasøe. — Lavridsen p. Langeland 167. — Lavridsen i Stubberup 717. — Lavridsen i Ystad 588. — Madsen i Jylland 589. — Madsen i Haderslev 709. — Madsen p. Harridslevgaard 519. — Madsen i Vigersted 636 f. — Mikkelsen, Sognepræst til Sal(d) og Torsø, 303. — Mogensen se Harbou. — Mogensen i Odense 132. — Mortensen i Bregninge 609. — Nielsen, Sergeant, 551. — Nielsen, Hospitalspræst i Aarhus, 420. — Nielsen, Skriver hos Lensmanden p. Gulland, 660. — Nielsen i Borup 697. — Nielsen i Grav-

balle 697, 791. — Nielsen i Karup 516. — Nielsen i København 586. — Nielsen i Køng 60. — Nielsen se Vrold. — Olsen i Finderup 285. — Olufsen i Grønnehave 657, 758. — Pedersen i Ø.-Assels 630. — Pedersen i Helsingør 401. — Pedersen i Koldinghus Len 715. — Pedersen, Møller i Ry Ml., 795. — Pedersen i Sorø Skole 448. — Pedersen i Starup 403. — Pedersen i Søby 833. — Pedersen i Ullerslev 172. — Povlsen i København 602. — Rasmussen i Køng 60. — Rasmussen Vordingborg, Baadsmand, 570. — Simensen, Foged i Lund Len p. Mors, 489, 670, 690, 788 f., 846 f. — Sørensen Anholt, Baadsmand, 570. — Sørensen i Hammergaard 265. — Thomesen, Foged i Aalborghus Len, 223. — Thomesen i Nørre Gettrup 160. — Jenstrup, Ø. Flakkebjærg H., 525. — se Jonstrup. — Jep Andersen i Myrelund 160. — Hansen Phæøe (Fejø), Baadsmand, 570. — Lavridsen i Stenlille 467. — Pedersen, Kongens Bondefoged i Hallenslev, 466. — Rasmussen i Ulbølle 769. — Jerne, Skads H., 304. — Jernløse, N., Merløse H., 494, 644. —, S., Merløse H., 252. — Jernved, Malt H., 304. — Jeronimus Hemmingsen i København 302. — Samsen, Løjtnant, 334. — Jerrestad Herred 17, 108 f., 183, 196, 235, 283, 351, 354, 395, 470 f., 629. — Jersin, Jens Dinesen, Mag., Christian og Hans Ulrik Gyldenløves Tugtemester, 293, 326 f., 532. — Jerstrup, Albo H., 322. — Jesper Jæger i Haderslev 698. — Jensen Alsing, Baadsmand, 570. —

- Nielsen, Skriverdreng, i Gjørlev 745. — Nielsen, Borger i Nyborg, 857. — Thomesen, Borgemester i Skelskør, 550.
- Jesse Henriksdatter 533.
- Joachim Ernst, Hertug af Sønderborg-Pløn, 116.
- Jochim se Jokum.
- Johan Albrecht, Hertug af Meklenborg, 285.
- Johan Frederik, Ærkebisp i Bremen, (237), 280, 355, 627.
- Johan Frederik, Hertug af Württemberg, 286.
- Johan von Gent 479. — Baltersen se Bitter. — Borkersen se Karen Nielsdatter Bager. — Ettersen, Borger i København, 138, 475. — Evertsen, Borger i København, 586. — Mortensen, Skibskaptajn, 486.
- Johanne Nielsdatter i Espinge 166, 323 f.
- Jokum Plattenslager 365. — Rudolfsen i Sorø Skole 477.
- Jomfruholm (? Jomfruland, Bratsberg Amt), 155.
- Jon Nielsen i Skaane 750. — Olufsen, Islænder, 617. — Pedersen i Ribe 700.
- Jonstrup, Bjæverskov H., 328, 632, 800, 809.
- , Luggude H., 203.
- , Smørum H., 652.
- , Tønnersø H., 17.
- Jordløse, Salling H., 199.
- Jordrup, Anst H., 793.
- Joris se Gørris.
- Jost Hollænder i Odense 769, 841.
- Juel (Vaaben: en Stjerne), Børge, Skibskaptajn, 148, 372, 465, 511. — Elsebe Pallesdatter, Povl Munks, 324, 686. — Erik Pedersen, Landsdommer i Jylland, Lensmand p. Gudum Kloster, 162, 556, 592, 714; nævnes 48, 105, 161, 163, 271, 317, 355, 580, 619, 653, 666, 679, 730, 737, 784, 818. — Ingeborg Hartvigsdatter († 1615), Mandrup Parsbergs, 510, 516. — Jens Hermansen, Statholder i Norge, Lensmand p. Aggershus, Rigsraad, 142, 576, 579 f., 591, 612, 702, 768, 790, 804, 812; nævnes 13, 55, 94, 116, 163, 220, 234, 376, 452, 482, 668, 693, 752, 817. — Jens Pedersen, 1626 Lensmand p. Lund Gaard p. Mors, 91, 270, 279, 574 f., 600, 666, 670, 681, 683, 692, 818; nævnes 630, 667 (?), 682, 690, 694, 719 f.(?), 788, 827, 846. — Kirsten Pedersdatter, Niels Vinds, 270, 273, 700. — Malte, 1625 Lensmand p. Kristianopel Slot, 420, 430, 495, 628, 637; nævnes 425, 477 f., 500, 544, 566, 588, 602, 746, 774 f. — Maren Iversdatter († 1624), Erik Rosenkrantz's, 79 f., 163, 194, 198, 214, 223, 490, 693, 695.
- Junget, Nørre H., Salling, 718. — Gaard 247 f., 277, 617, 673.
- Jungshoved, Kristen, Skibspræst, 595.
- Jungshoved Slot og Len 109, 381, 504.
- Juul (Vaaben: en Lilje), Dorte Ovesdatter, Jørgen Kaas's, 326, 700. — Frans Ovesen, 326, 719; jvfr. Karen Rostrup. — Iver, Lensmand p. Bøvling, Rigsraad, 31, 68, 80, 125, 134, 205 f., 215 f., 275 f., 284, 538, 580, 591, 614 f., 683, 790, 835, 853; nævnes 33, 54, 57, 67, 79, 102, 178, 193 f., 198, 207, 261, 265, 290, 350, 358, 463, 504, 527 f., 679, 702, 725, 770, 812; jvfr. Oliffe Kristoffersdatter Lykke.
- Jylland 35, 85, 157, 169, 171, 178, 215, 226, 234, 276, 284, 303, 350, 356, 375, 416, 452, 458, 475, 480,

- 483, 501, 506, 529, 545 f., 553, 568, 584 f., (592), 614, 616, 620, 659, 663, (667), 686, 700, 726, 733, 736 ff., 740 f., 768, 773, 814, 835, 844 f.
- Jæderen, Norge, 49; jvfr. Stavanger Len.
- Jærgaarden, Frederiksborg-Kronborg Len, 100.
- Jægersborg se Ibstrup.
- Jønköping, Sverrig, 803.
- Jørgen Jude i Ørslev 64. — Møller i Avlby Mølle 714. — Skriver, Borgemester i Horsens, 621. — Tolder i Grimstad 322. — Berentsen, Bygningsskriver p. Holmen, 366. — Danielsen, Raadmand i København, 327, 338, 813. — Hansen Fynbo, i Nørrejylland 624. — Jensen i Roskilde Hospital 509, 750. — Knudsen (Riber), Sognepræst til Hjortdal, 311 f. — Lavridsen, Student, 36. — Madsen, Sognepræst i Katstrup, 731. — Madsen se Braad. — Nielsen i Gesing 448. — Nielsen i Halleby 285. — Nielsen, Raadmand i Horsens, Renteskriver, 303. — Nielsen, Vintapper i Ringsted, 829. — Olufsen, Borgemester i Aalborg, 279, 311, 408 f. — Pedersen, Fange i København, 380. — Povlsen, Borger i København, 586, 635, 655. — Rasmussen, Skrædder i København, 330. — Simensen Nordby, Baadsmand, 570. — Thøgersen, Bøsseskytte, 844. — Villumsen, Student, 790.
- Kaas** (Vaaben: en Sparre), Anne Bjørnsdatter, Albrekt Hermansen Skeels, 544. — Anne Eriksdatter, Prædbjørn Bilds, 70. — Erik Bjørnsen, 732, 784; jvfr. Anne Krabbe. — Gabriel 617, 784. — Helvig, Hannibal Gyldenstjernes, 669. — Jens († 1593), se Elline Stygge. — Kirsten Nielsdatter, Anders Sinklars, 319 f., 402, 631, 784, 850. — Klavs Eriksen til Øland 857. — Mogens Eriksen til Støvringgaard, Lensmand p. Mariager Kloster, Rigsraad, 69, 77, 112, 125, 140, 216, 253, 280, 284, 319 f., 325, 537 f., 543—546, 558, 576 f., 579 f., 591, 594, 615, 835, 853; nævnes 33, 35, 54, 66, 113 f., 117, 177 f., 186, 269, 271, 277, 339, 350, 358, 385, 397, 409, 411, 419, 463, 477, 480, 490, 504, 520, 523, 532, 547, 602, 653, 770, 794, 840. — Mogens Eriksen til Aas og Tidemandsholm 93, 162, 190, 857. — Mogens Eriksen til Lyngholm 114. — Mogens Jensen til Frøstrup, i Danske Kancelli, 1624 Lensmand p. Københavns Slot, 140, 213, 282, 332, 394, 416 f., 470, 472 f., 553, 558, 640 f., 663, 773, 798, 804, 849; nævnes 78, 149, 155, 157, 164, 178, 192, 196, 210, 220, 238 f., 259, 262 f., 266, 268, 287, 317, 341, 349, 375, 377, 380 f., 403, 414, 423, 439, 456, 471, 486, 504 f., 521, 523, 526, 528 f., 554, 564, 581, 587, 589, 601, 603, 609, 629, 637, 646 f., 652, 693, 697, 727, 744, 749, 770, 777, 793, 799, 806, 854. — Otte Eriksen 625, 687. — Thomes Jensen 402, 467, 600.
- Kaas** (Vaaben: en Mur), Jfr. Anne Emmikesdatter 517. — Eggert Hermansen 245, 340 f., 443. — Frans Hermansen, Lensmand i Nordlandene, 820. — Hans Andersen til Østergaard og Lindskov 56, 112, 127, 202, 214, 256, 287, 496, 517, 625, 720, 786, 836. — Hartvig († 1625) 719. — Jørgen Eriksen 326; jvfr. Dorte Juul. — Staller Hermansen, Skibskaptajn, 138, 144, 245, 266, 340 f., 443, 468, 473, 475, 529, 588, 632, 686 f., 786, 800.

- Kaastrup, Hillerslev H., 449.
 Kaasøe, Jens Kristensen, Sognepræst til Vang og Torup, 135.
 Kajholm se Kyholm.
 Kalden, Arend von, 657.
 Kallerup, V. Han H., 265.
 Kallundborg, Hans, Kaptajn, 94 f., 441.
 Kallundborg 55, 247, 249, 488, 540, 772; nævnes 154, 286, 500, 647, 693, 823. — Hospital 502. — Skolemester se Mag. Anders Hansen. — Tolder se Iver Hansen.
 — Slot og Len 79, 99, 118, 124, 148, 250, 252, 346, 409, 540, 559, 644 f., 658, 661, 740, 812, 828; nævnes 1, 33, 38, 41, 48, 55, 58, 85, 109, 121, 211 f., 234, 238, 243, 249, 261, 320, 376, 414, 470 f., 504, 507, 531, 554, 581 f., 601, 820. — Jagtgaarden 410, 645.
 Kallø Slot og Len 124, 179, 398, 504, 539, 653; nævnes 33, 54, 109, 121, 243, 249, 290, 601, 638, 663, 703.
 Kalsensgaard, Hvetbo H., 405, 478, 776.
 Kalsted (?), Kær (?) H., 605. •
 Kappendrup, Aasum H., 836.
 Karby, Sønder H., Mors, 403, 467, 600.
 Karen (Karine) Andersdatter, Christian IV's Frille, 331, 748. — Jakobsdatter i Malmø 24. — Hansdatter i Lund og København 561, 629, 663, 812. — Madsdatter, Jens Niensens, i Gravballe 697. — Mortensdatter, Jørgen Holsts, Toldforpagterske i Rudkøbing, 450. — Nielsdatter, Jakob Vognsens, 722, 798, 800, 811. — Nielsdatter, Johan Borkersens, se Bager. — Nielsdatter, Søren Markvordsens, 35. — Pedersdatter, Hans Merckel v. Schmalkaldens, 17. — Savskærers 503.
 Karise, Fakse H., 116.
 Karkholt (? Karkov), Riberhus Len, 666.
 Karl I, Konge af England, (742, 816).
 Karl Spinder, Foged i Børnehuset, 377. — Thisen i København 801.
 Karre, Niels, i Borup 4.
 Karsten Andersen, Foged p. Aalborgshus, 788. — Hansen, Skovrider i Vordingborg Len, 475, 622.
 Karup, Lysgaard H., 48, 516.
 Kasenberg (Keseberg), Kasper, 347.
 Kasper Perlestikker i København 6. — Vagtmester 94. — Pedersen Bragenæs, Baadsmænd, 570.
 Kassemose, Strø H., 640, 657.
 Kastbjerg, Gerlev H., 670, 679.
 Kastrup, Gram H., 667.
 —, Rinds H., 189.
 Katharine Adriansdatter, Jens Munks, 121, 842. — se Liligepage. — Kruses i Vordingborg (?), 417, 464.
 Katholm, Sønder H., Randers A., 644.
 Katstrup, Aage Lavridsen, Feltpræst, 800.
 Katstrup, Luggude H., 375.
 —, Vor H., 731.
 Kauslunde, Vends H., 39, 499, 728.
 Kedder, Jørgen, Skarpretter i København, 365.
 Keddler, Johan, capitaine des armes, 551.
 Keechllhasse, Adam, Kaptajn, 550.
 Keld Knudsen, Brademester p. Holmen, 366.
 Keldbyvang ved Lund, Skaane, 749.
 Keldgaard, Nørre H., Salling, 702.
 Keldstrup, Aarstad H., 831.
 —, Løve H., 37.
 —, Vemmenhøgs H., 814.
 Kelleklinte, Arts H., 252.
 Kellung paa Gulland 241.
 Kerte, Baag H., 522.

- Kerteminde 246, 249, 488, 539, 772, 820; nævnes 132, 770.
- Kertinge, Bjærg H., Fyen, 836.
- Keseberg se Kasenberg.
- Kettrup, Hvetbo H., 299.
—, V. Han H., 265.
- Kickenus, Peder, 62.
- Kiel 19, 76, 78, 93, 475, 563, 575, 641, 655, 682, 746, 851. — Borger 172.
- Kildin, Lapland, 120.
- Kirsten (Kirstine) Hansdatter, Bernt Fackes (Focks), 203, 587. — Lage Hansens i Vesterby (Vesterballe?), 60. — Mikkelsdatter, Holger Iversens, i Sæby, 189. — Peder Kristoffersens, p. Langeland, 167. — Petersen i Flensborg 135. — Svendsdatter i Malmø 199.
- Kissendrup, Vinding H., 836.
- Kjær, Kristen Olufsen, i Skjerne 173. — Søren 562.
- Kjærulf, Anders, Herredsfoged i Kær H., 477, 776 f.
- Kiønding se Kyndtz.
- Klauman, Verner, i København 6, 586.
- Klavs N., Sognepræst i Tostrup, vistnok Klavs Klavsen Holm i Tolstrup-Stenum, se denne. — Skriver, Borger i Odense, 298. — Andersen i Haderslev 184. — Johansen i Haag 137. — Johansen i København 586. — Kristensen se Morsing. — Kristoffersen se Lyskander. — Lavridsen, Kornmaaler p. Ringsted Kloster, 447. — Lydersen, Salpetersyder, 40. — Nielsen, Præst i Raabjærg, 508. — Olufsen i Kristiania 694. — Povlsen i Kristianstad 116. — Rasmussen Hobestad, Baadsmand, 570. — Sandersen se Sander.
- Klemens Sørensen, Borgemester i Vejle, 127, 441 f., 517.
- Klemensker, Bornholm, 181.
- Kleve, Tyskland, 562.
- Klim, V. Han H., 405, 478, 776.
- Klinteby, Bornholm, 181.
- Klintemarks Jord, Tryggevælde Len, 757.
- Kløberød, Helsingborg Len, 219.
- Kløvborg, Vrads H., 698.
- Knabstrup, Lille, Merløse H., 314.
- Knislinge, Gyngø H., 474.
- Knock, Klavs, Bøsse-mager paa Frederiksborg, 294.
- Knoldgaard, Kær H., 405, 477.
- Knopf, Daniel Kristoffersen, Mag., Præst ved Roskilde Domkirke, 327, 330, 833.
- Knud Andersen, Birkefoged i Skanderborg Birk, 704. — Gabrielsen se Akeleje. — Jensen, Præst i Fruering, 22, 236, 402. — Jensen, Byfoged i Holstebro, 358. — Lassen i Borup 681. — Lavridsen i Odense 143. — Markvorsen, Borgemester i København, 406, 486, 777. — Olufsen, Sognepræst til Gosmer og Halling, 467. — Pedersen se Maaneskjold. — Pedersen i Lund 749. — Pedersen, Ridefoged i Sølvitsborg Len, 14, 72. — Pedersen i Tastum 88. — Rasmussen i Skejby 164. — Svendsen, Møller, 777. — Sørensen (af Adel, Tredie-Slægten), 157, 625, 779. — Sørensen i Balle 528. — Sørensen, Sognepræst i Fløng, 343. — Sørensen, Skomager i Odense, 170, 175. — Thorstensen 443.
- Knudegaard, Bølling H., 779.
- Knudstrup, Hovlbjærg H., 715, 807. —, Løve H., 252.
- Knærød 115, 125, 142, 145—153, 155, 157, 159 f., 163. — D a t. 142, 145—153, 155, 157, 159 f., 163.
- Kock (Koch, Kok), Henrik, i Aal-

- borg, 170. — Johan i København 396. — Povl, hans Enke, i Kristianopol Len, 478.
- Koeck, Antonius, 445.
- Koefoed, Jens, Landsdommer paa Bornholm, 181.
- Koeste, Lavrids, Skipper, 554.
- Kokholm, Nørlyng H., 77.
- Kolby, Hassing H., 605.
- Koldbrogard, Dronninglund H., 299.
- Kolding, Dines Hansen, Præst i Glimager, 645. — Hans p. Skanderborg 203. — Mads Hansen, Sognepræst til Brænderup, 596. — Rasmus 300, 602.
- Kolding 185, 232, 246, 249, 318, 487, 539, 567 ff., 582, 590, 653, 717, 772; nævnes 206, 220, 308, 344, 462, 546, 589, 610, 623, 663, 668, 689, 712, 721, 738, 770, 820, 824, 845. — Borgere 619, 714, 742. — Hospital 758. — St. Jørgens Gaard 790. — Apoteker se Baltser Brabant. — Medicus se Dr. Mikkel Kristensen. — Tolder se Gregers Ottesen. —
- Koldinghus Slot og Len 35, 66, 185, 269, 339, 379, 505, 539, 583, 621 f., 643, 663, 689, 694, 701 f.; nævnes 1, 33, 54, 58, 65, 104, 109, 121, 158, 171, 210, 243, 248, 270, 274, 290, 300, 389, 520, 530, 546, 601, 619, 638, 663, 703, 712, 715, 738, 790, 793, 820, 846. — Staldgaarden 66. — Lødegaarden 66, 140. — D a t. 615—619, 621 ff., 626, 665—670, 672—733.
- Kollens Mølle, Hjelmlev H., 681.
- Kollerup, Tørrild H., 171.
- Kollerupgaard, Galtén H., 516.
- Kongens Vej, Kronborg Len, 4.
- Kongsbak 247, 249, 488, 826; nævnes 771.
- Kongsted, Fakse H., 252.
- Korfits Gabrielsen se Akeleje. —
- Nielsen, Herredsfoged i Ramsø Herred, 541, 744 f.
- Korkendrup, Vinding H., 33.
- Kornelius Klavsen, Skipper, 590.
- Kornerup, Sømme H., 460, 757, 812, 829.
- Kornumgaard, Slet H., 130.
- Korsgaard, Ulvborg H., 725.
- Korsør 247, 249, 271, 488, 500, 505 f., 562, 582, 631; nævnes 132, 263, 286, 349, 353, 504, 513, 540, 768. — Borger 277.
- Slot og Len 124, 349, 353, 505, 535, 653, 799; nævnes 1, 33, 56, 65, 103, 128, 234, 249, 259, 274, 314, 400, 540, 552, 582, 601, 631, 646, 751. — Ladegaard 277.
- Kort Andersen, Tolder (?) i Aalborg, 522. — Frederik, Skovrider, 366. — Uldrik, Indbygger i Brunsvig, 537. — Uldrichs, Proviantmester i Bremen, 566.
- Kortz, Isak, i København, 586.
- Koutland, Stener Olsen, Baadsmand, 570.
- Krabbe (Vaaben: en Bjælke), Anne Iversdatter, Erik Bjørnsen Kaas's, 659, 688, 715 f., 732. — Dorte Iversdatter, Erik Lykkes, 30, 201, 705 f. — Erik, kgl. Sekretær, dansk Agent i Sverrig, 268, 271 ff., 638, 676. — Gregers, kgl. Sekretær, Lensmand p. Pandumgaard, 540, 563, 578, 653, 690. — Hans 40, 468, 474, 590. — Iver Tagesen til Røssjholm 578. — Iver til Torstedlund 673. — Karen Tagesdatter, Johan Friis's, 456. — Magdalene Tygesdatter, Otte Mogensen Kruses, 468. — Niels Keldsen 208, 409, 415, 594, 785. — Niels Tagesen 629. — Palle Tagesen 629. — Sidsel Tygesdatter, Otte Lunovs, 40. — Tage († 1612) 167.

- Krabbe (Vaaben: to skraa Bjælker),
Terkild se Dorte Kruse.
- Krabbesbro, Kær H., 660.
- Krabbesholm, Resen S., Hindborg
H., 160, 209, 275, 405, 497, 730 f.,
840.
- Krafse, Eske, 39, 78, 400, 578. —
Hilleborg, Mogens Gjoes, 303, 501.
— Kristoffer 44, 575, 579; jvfr.
Dorte Banner. — Otte 113.
- Kraft, Knud Eriksen, Sognepræst til
Ore, 597, 741.
- Krag, Jørgen Eriksen, 163, 251, 279,
304, 372. — Kristen Eriksen 163.
— Kristence Mogensdatter, Fasti
Staverskovs, 163. — Niels Henrik-
sen til Trinderup 273, 477. — Niels
Mogensen, Landsdommer i Jyl-
land, 105, 551, 556, 577, 592, 670,
679, 748; nævnes 68, 102, 113,
161 ff., 205, 247 f., 261, 271, 317,
328, 355, 372, 516, 576, 580, 594,
597, 617, 624, 653, 673, 702, 729 f.,
737, 785, 805, 812, 818.
- , Jens Andersen i Aalborg, Be-
styrelse af Kongens Salteri i Nibe,
635, 655. — Jens Jakobsen i Aal-
borg 690. — Jens Jensen i Aalborg
185.
- Krage, Peder, Sognepræst i Ring-
sted, 749.
- Krantz, Adolph, Krudtmager, 296.
- Krebsmand, Morten, i Malmø 588.
- Kreffting, Didrik, af Bremen 169,
487.
- Krempe. — Borgere 110, 354.
- Krengerup (nu Hardenberg), Musse
H., 377.
- Kristen, Sognepræst i Kellung,
Provst i Nordre Treding p. Gul-
land, 241. — Baltersen se Bitter.
— Eriksen til Flügende 90, 374,
741. — Hansen se Baden. — Han-
sen, Mag., Biskop i Aalborg Stift,
452; nævnes (52, 135, 165, 170,
311), 345, 356 f., 445, 482, (690),
704, 755, 772. — Hansen i Holste-
bro 358. — Hansen, Borgemester
i Malmø, 415, 587. — Hansen i
Næstved (?) 177. — Hermansen,
Sognepræst til Hæglinge, 318, 407.
— Jakobsen, Borgemester i
Malmø, 587. — Jensen i Gølstrup
267. — Jensen i Nyrup 603. —
Karlsen, Apoteker i Kristianstad,
222, 645. — Klavsen, Landsdom-
mer p. Bornholm, 181, 402, 580;
jvfr. 858. — Klavsen i Sorø Skole
508. — Knudsen p. Gjøel 265. —
Knudsen, Kannik i Aarhus, 854. —
Kristensen p. Hovegaard 293. —
Kristensen (Humble), Sognepræst
i Humble og Provst i Langelands
Sønder Herred, 294. — Lavridsen,
Blokdrejer, 124. — Lavridsen,
Landsdommer p. Møen, 547,
(666 ?). — Lavridsen i Odense 298.
— Madsen, Købmand, 562. — Niel-
sen, Købmand, 562. — Nielsen,
Mag. i Ribe, se Friis. — Nielsen,
Bysvend i Vejle, 664. — Olufsen
i Malmø 587. — Pedersen, Danske
Kancellis Tjener, 260, 453, 523,
584, 802. — Pedersen, Sognepræst
i Hvirring, 336. — Pedersen i
Malmø 587. — Pedersen i Nørre-
jylland 624. — Pedersen i Ros-
kilde 168. — Pedersen i Sorø
Skole 421. — Pedersen i Sæby(?)
190. — Pedersen, Straffefange, 98.
— Povlsen i Skagen 584. — Sal-
vesen, kgl. Bøsseskytte, 78. —
Skammelsen, Vinskænk, 364,
844 (?). — Sørensen i Essendrup
557, 594. — Sørensen i Odense
632. — Villadsen i Helsingør 587.
- Kristiania. — Borgere 694, 798. —
Jvfr. Oslo.
- Kristianopol By og Fæstning 33 f.,
79, 86, 89, 95, 110, 138, 142, 151 f.,

- 207, 217, 351 f., 374, 430, 484 f., 495, 500, 532, 637, 743, 746, 774 f., 782; nævnes 297, 317, 843.
- Len 124, 145, 201, 243, 420, 495, 588, 637, 746, 774, 826; nævnes 12, 14, 55, 79, 95, 115, 153, 163, 213, 234, 238, 249, 317, 425, 477, 566, 602, 807, 820, 830, 843.
- Kristianshavn 36, 234, 238, 407, 425, 472, 575.
- Kristianssæde se Tostrup.
- Kristianstad By og Fæstning 16, 46 f., 60, 68, 86, 106, 137 ff., 142, 145, 147, 150 f., 207, 218, 226, 247, 283 f., 322 f., 327, 347, 351 f., 378, 398, 457 f., 461, 488, 573, 745 f., 749, 772; nævnes 317, 628, 648, 710, 734. — Borgere 116, 488, 637, 776, 798. — Apotek 222, 645. — Hospital 67, 201, 386, 589, 694. — Kirke 58, 238, 387, 573, 798.
- (Hammer) Len 124, 327, 505, 647 f., 774; nævnes 2, 12, 33 f., 55, 68, 95, 108 f., 115, 132, 137 f., 141, 147, 156, 163, 196, 213, 222, 234, 238, 243, 249, 283 f., 317, 387, 425, 477, 601, 820.
- Kristoffer Bartskaar i København 366. — Jæger 548. — Bjørnsen Vestensvog, Baadsmænd, 570. — Didriksen, Renteskriver, 806. — Hansen, Mag., Skolemester i Herlufsholm og Viborg, 446, 634, 692. — Jensen, Præst p. Møen, 509. — Pedersen i Sorø Skole 448. — Sørensens, Straffefange, 98.
- Krog, Henrik, i Blekinge 485. — Jens, Mag., Læsemester i Aarhus, 399. — Niels i Malmø 588.
- Krogholm, Herrestad H., 315 f.
- Krogdalen, Ulvborg H., 137.
- Krogdalen, Dronninglund H., 299.
- Kronborg Slot og Len 4, 25, 62, 64, 89, 225, 257, 336, 416, 421—424, 430, 432, 455, 504, 602, 779, 797, 813; jvfr. 1, 33, 39, 41, 48, 100, 108, 121, 153, 164, 192, 196, 220, 234, 238, 249, 258 f., 262, 317, 353, 414, 461, 470 f., 535, 544, 550, 554 f., 580, 601, 609, 748, 806, 843. — Kobbermøllen se Hammermøllen. — D a t. 1—4, 7—10, 25, 28—30, 35, 38, 40, 42—44, 61, 98—100, 145.
- Kronborg Birketing 5.
- Kruckow, Ejler Akselsen, se Magdalene Lindenov.
- Krudtmeyer, Jost, 587.
- Krummerup, Ø. Flakkebjerg H., 292, 312.
- Kruse, Dorte Mogensdatter, Terkild Krabbes, 245. — Enevold Kristoffersen til Tulsted, Oberst, 148, 252, 351, 353, 395, 565, 624 f., 628 f.; nævnes 458, 461, 543, 569. — Enevold Tygesen til Hjermisslev († 1621), 22, 294, 431, 515; jvfr. Else Marsvin. — Gabriel Kristoffersen, Lensmand p. Landskrone, 25, 49, 55, 104, 113, 139, 148, 154, 235, 238, 267, 289, 315, 317, 324 ff., 394, 592, 628 f., 784, 811; nævnes 17, 33, 40, 58 f., 72, 84, 97, 131, 141, 183 f., 192, 196, 220, 234, 239, 243, 259, 262, 266, 299, 347, 351, 357, 407, 421, 424, 442, 505, 512, 566, 602, 654, 672 f., 693, 727, 751, 753, 771, 775, 777 f., 822. — Jørgen Enevoldsen, kgl. Sekretær, 61, 493, 515, 577, 630, 822; nævnes 73, 755. — Mogens Lavridsen 245; jvfr. Dorte Vesteni. — Niels Kristoffersen, Løjtnant, 158. — Otte Enevoldsen, kgl. Kammerjunker, 515, 577. — Otte Mogensen 468. — Tyge Enevoldsen, kgl. Hofjunker, 113, 515. — Tyge Ottesen 468, 474.
- , Hans, Borgemester i Visby, 753. — Johan, Arbejder ved Frederiksborg, 62.
- Krøjerup, Merløse H., 252.

Kullen 203, 753.
 Kullegaarden, Luggude H., 203.
 Kullerup, Vinding H., 33, 172, 836.
 Kuolgaard se Knoldgaard.
 Kurland. — Hertug se Frederik.
 Kusk, Peder Ibsen, Skovrider i Anst H., 622.
 Kvidinge, S. Asbo H., 739.
 Kvittinge, Gyng H., 443, 474, 484.
 Kvorning, Sønderlyng H., 77, 671, 679, 748.
 Kværkeby, Ringsted H., 308, 447.
 Kyholm, Slet H., se Kyø.
 — (Kajholm), Vennebjerg H., 299.
 Kyle, Klavs, 830.
 Kyndtz (Kiønding), Hans, Prins Christians Vinskænk, 517, 619.
 Kyø (Kyholm), Slet H., 656; nævnes 14, 76, 250, 306, 326, 349, 353, 375, 452, 480, 523, 576.
 Kær Herred. — Herredsfoged se Anders Kjærulf.
 Kærby, Gerlev H., 671, 832.
 —, Vends H., 39.
 —, V., Agedrup S., Bjærg H., Fyen, 836.
 Kæret, Dronninglund H., 405, 477.
 Kærgaard, Bølling H., 163.
 Kærstrup, Fuglse H., 245.
 København 81, 154, 157, 200, 207, 227, 232 ff., 249 f., 282, 287, 289, 291, 302, 313, 333, 377, 381, 394, 400, (403), 443, 455, 457, 464, 468 ff., 476, 482 f., 486, 500, 505 f., (523), 538, 542, 586, 771 f., 798, 842; nævnes 1, 15, 19, 29, 31, 35, 38, 65, 71, 79 f., 93, 99, 115, 119, 121 ff., 127 f., 136, 138, 144, 148, 158, 173, 176, 184, 201, 206, 220, 231, 237, 241 ff., 264, 274, 277 f., 285, 290, 299, 317 f., 321, 326, 332, 340, 357, 373, 376, 395, 397, 399, 401, 410, 419, 422, 426, 434, 437, 446, 453 f., 460, 504, 535, 548, 550, 553, 555, 559, 562, 570 f., 577 f., 590 f., 602, 616, 662,

664, 668, 670, 685, 687, 691, 693, 703, 706, 712, 735, 740 f., 743, 783, 787, 789 f., 800, 802 f., 805, 825, 851, 856. — Borgemestre se Mikkel Vibe, Knud Markvorsen, Jakob Mikkelsen, Matthias Hansen. — Raadmand se Jørgen Danielsen. — Byfoged se Lavrids Hansen, Lavrids Eskilsen. — Tolder se Anders Olsen. — Borgere 6, 28 f., 67, 81 ff., 91, 136, 138, 157, 169, 223, 232 f., 302, 329 f., 336, 356, 373, 382, 396, 415, 421, 446, 492, 512, 519, 521, 572, 575, 586, 602, 605, 635 f., 655, 662, 700, 710, 744, 759, 801, 809, 812. — St. Anne Bro 381, 854. — Børnehus se Tugthus. — Højbrostræde 564, 759; Kattesundet 27, 329; Kompagnistræde 19; Kongens Gade 144, 330, 356; Kongens Gade p. Kristianshavn 36; Købmagergade 385, 412, 801; Lille Torvegade p. Kristianshavn 575; Mikkel Bryggers Gade 329; St. Klemensstræde 586; St. Pederstræde 27, 336, 460; St. Sophia Gade neden Vandet 575; Silkegade 83, 801 f.; Skoboderne 25; Stenboderne 25(?), 27, 338, 373; Strandgade p. Kristianshavn 36; Strædet som løber fra Dammen i Øster 281; Studiestræde 27, 813; Ved Stranden 356; Vestergade 329; Vingaardsstræde 798; Vognbadstuestræde 27, 330; Nørreport 22; Vesterport 227, 377, 416, 777; Østerport 381; Gammeltorv 564; Nytorv 586. — Gjethuset 206. — Holmen ved Københavns Slot (Bremerholm) 12, 19 ff., 23, 33 f., 74 ff., 123, 149, 198, 305, 332 f., 338, 359 —371, 394, 406, 413, 417 f., 425 ff., 434 ff., 440, 559, 583 f., 605 f., 643, 648—651, 682, 756, 759—768; nævnes 42, 49, 98, 121, 126, 160, 168,

- 373, 380, 383, 409 f., 424, 472, 609, 615, 633 f., 637, 736, 786, 808, 816; Admiral se Sten Villumsen Rosenvinge. — Vor Frue Kirke 49, 178, 281, 386, 390, 526; Holmens Kirke 329, 364; St. Nicolai Kirke 364; Den tyske Kirke 466, 602; Kirken udenfor Nørreport 386, 454, 742. — Den ny Kirkegaard 281, 533. — Kongens Lysthavn 238, 367, 386. — Pesthuset 455. — Provianthuset 21, 34, 40, 262, 290, 301, 340, 359—371, 406, 429, 434 ff., 503, 529, 534, 542, 601, 638, 744, 777, 783, 789, 801, 823; jvfr. Holmen. — Vor Frue Skole 647. — Skydebanen udenfor Vesterport 377. — Svovlhuset 381. — Tugthuset (Børnehuset) 57, 81, 141, 242, 305, 320, 331, 377, 425, 447, 464, 558, 564, 589, 603, 647, 777 f., 803, 855. — Tøjhuset 21, 34, 73 f., 130, 150 f., 278, 305, 410, 434 ff., 438, 495, 533, 544, 560, 564, 596, 636. — Universitetet (De høj-lærde) 15, 36, 38, 116, 128, 238, 297, 334, 346 f., 386, 403, 454, 472, 521, 526, 533, 552, 554, 560, 570, 586, 598, 632, 657, 689, 777, 797, 854 f.; Kommunitetet 403, 562, 578 f., 855. — Vartov Hospital 41, 146, 364, 406, 460, 603, 617, 645 f., 798.
- Københavns Slot og Len 89, 140, 153, 185, 213, 268, 282, 318, 336, 349, 373, 386, 406, 423 f., 439, 472, 538, 589, 636 f., 646, 777, 798, 800 f.; nævnes 1, 29, 33, 37, 78, 100, 108, 149, 164, 196, 210, 220, 226, 238, 249, 259, 262, 266, 290, 317, 328, 364, 367, 403 f., 414, 416, 425, 437, 471, 486, 505, 520, 533, 553 f., 566, 581, 601, 609, 635, 663, 670, 744, 757, 806, 854. — Slotsfoged se Hans v. Schmalkalden. — Arkeliet 8, 11, 34, 73, 361, 446, 566; jvfr. Tøjhuset. — Blaataarn 742. — Bryghuset 855. — Krudtmølle 1, 37, 296, 635, 806, 842 f. — Ladegaard 108, 295, 386, 391, 423, 640, 802; den ny Ladegaard 470 f., 473; Lade-gaard p. Amager 652. — D a t. 5, 7, 11—28, 30—41, 44—140, 142—144, 148—151, 155—224, 226—228, 231—239, 242—245, 246—254, 256—262, 265—266, 270, 281—284, 287—296, 304—320, 322—353, 356—409, 412, 417, 566—573, 575—584, 586—602, 607 f., 620 f., 623, 626—629, 631 ff., 635—640, 642—664, 669, 734, 736—788, 795—800, 802—839, 841—843, 846, 855—857.
- Københavns Birk 526, 640.
- Køge 143, 150, 192, 247, 249, 470, 488, 538, 772; nævnes 97, 110, 115, 131, 149, 154, 239, 262, 285, 317, 349, 353, 372, 375, 504 ff., 693, 727, 770, 820. — Borgemester se Klavs Ba-ger, Klavs thor Schmede. — Bor-gere 80, 111, 186, 390, 587, 603, 787. — Kirke 19. — Skole 533, 647.
- Kølbygaard, Hillerslev H., 785.
- Køllen, Henrik von, Borger i Visby, 241.
- Kølstrup, Bjarge H., Fyen, 836.
- Køng, Hammer H., 60.
- Køningsberg. — Borger 172.
- Kønning, Povl, i Malmø 588.
- Køster, Lavrids, Arbejder ved Fre-deriksborg, 62.
- Laage, Nørvang H., 599, 700.
- Laaland 13, 26, 36, 42, 45, 87, 101, 110, 143, 232, 245, 266, 279, 295, 463, 468, 473, 529, 588, 591, 686 f., 771 f., 845.
- Laaland og Falsters Landsting 59, 317 f. — Landsdommer se Holger Bilde.
- Laasby, Gern H., 389, 442, 465.

- Labing Mølle, Framlev H., 201.
- Ladby, Bjærge H., Fyen, 836.
- Lading, Sabro H., 288.
- Lage (Lave, Lau) Kristensen 705. — Kristensen, Mag., Skolemester i Horsens, 590. — Madsen, Ridefoged p. Koldinghus, 790.
- Laholm (By) 170, 247, 249, 259, 374, 458, 488, 660, 772; nævnes 440, 561, 771, 820.
- Slot (Fæstning) og Len 34, 95, 124, 145, 149 f., 218, 238, 258, 351 f., 402, 409, 440, 458, 542, 561, 660, 806; nævnes 12, 17, 33, 55, 86, 115, 163, 169, 213, 234, 239, 249, 290, 477, 566, 602, 734, 815.
- Lambert Kæmner p. Vesterbygaard 549.
- Lambæk, Bølling H., 163.
- Lammehave, Gudme H., 411, 633, 784.
- Landskrone 55, 58, 154, 247, 249, 258, 289, 374, 488, 561, 612, 772, 830; nævnes 97, 131, 192, 223, 239, 262, 317, 353, 544, 693, 727, 771, 820.
- Borgemester se Jens Enersen.
- Borgere 176, 431, 512, 707, 815, 822.
- Slot og Len 124, 347, 540; nævnes 33, 55, 97, 108 f., 131, 141, 156, 196, 220, 234, 238, 243, 249, 259, 266, 290, (300), 317, 353, 358, 446, 470 f., 505, 566, 602, 810.
- Landting, Ginding H., 223, 490.
- Lange (Vaaben: 3 Roser), Frederik Gundesen († 1612) 778. — Gunde Frederiksen, Lensmand p. Tønsberg, 101, 105, 405, 576, 648, 723, 734 f., 778; nævnes 55, 246, 693. — Gunde Hansen, Lensmand p. Koldinghus, 113, 140, 253, 350, 404, 451, 566 ff., 575 f., 578, 592, 661, 737, 742, 771; nævnes 1, 33, 52, 54, 58, 65 f., 85, 91, 99, 104, 109, 111, 121, 139, 158, 171, 185 f., 206, 210, 220, 232, 268 f., 274, 286, 300, 308, 318, 339, 355, 359, 379, 388 f., 436, 442, 452, 454, 490, 497, 505, 520, 530, 544, 546, 548, 590, 600 f., 607, 616, 619, 622 f., 638, 640, 643, 653, 668, 684, 689, 700, 702 f., 712 f., 715, 724, 731, 733, 738, 758, 768, 770, 790, 793, 818, 846. — Karen Gundesdatter, Kristoffer Gjoes, 101. — Peder Hansen 91, 113, 279, 510, 516, 719.
- (Vaaben: en Rose), Hans 751, 805, 855 f. — Henrik 48, 113, 137, 251, 687 f., 693 ff., 719.
- Langebæk, Baarse H., 60.
- Langeland (Lavind) 56, 65, 397, 408, 479, 537, 592, 820, 845; jvfr. Tranekær Slot og Len. — Sønder Herred 294.
- Landsting 317. — Landsdommer se Erik Mogensen Bilde.
- Langesund, Ladeplads, Norge, 322.
- Langesø, Nørre H., Laaland, 328.
- , Skovby H., 202, 344, 618.
- Langet, Ø., Musse H., 377.
- Langtind, Ginding H., se Landting.
- Langtved, Vinding H., 418.
- Langtvedgaard, Kær H., 405, 477.
- Lauenborg. — D a t. 797, 800 f.
- Lave se Lage.
- Lavind se Langeland.
- Lavrbjærg, Galten H., 221, 252, 329, 594, 715, 807.
- Lavrids (Lars, Las), Bøssemager, 365. — Skaaning i Hollønderbyen 652. — Andersen, Kaptajn, 519. — Ebbesen se Udsen. — Eskilsen, Byfoged i København, 663. — Evertsen, Borger i Stege, 156. — Gertsen i Ystad 588. — Gjødosen i Ystad 588. — Hagensen, Sverrig, 379. — Hansen i Aagaard 611. — Hansen i Baaring 704. — Hansen i Ellinge 172. — Hansen i København 586. — Hansen, Byfoged i

- København, 61, 629, 663, 813. — Jakobsen Mønbo, Baadsmænd, 336. — Jensen i Have 624. — Jensen, Guldsmed i Odense, 328, 393. — Jensen i Salling H., 769. — Jensen se Lunderup. — Knudsen i Assens 491. — Kristensen Giere, Baadsmænd, 570. — Kristensen, Kaptajn, 95, 110. — Kristensen, Skomager i Aalborg, 699. — Lavridsen i Kerte 522. — Madsen, Jens Nielsen i Gravballes Svoger, 697. — Madsen i Horsens Skole 589. — Nielsen, Raadmand i Hobro, 752. — Nielsen i Malmø 587. — Nielsen, Møller i Malmø, 587. — Nielsen, Sognepræst til Skarrild, 694 f. — Olufsen i Tyvstofte 467. — Pedersen, Kapellan i Gømsø, 430. — Pedersen i Lundby 60. — Pedersen, Straffefange, 100. — Rasmussen, i Lære hos Kontrafejeren p. Sorø Kloster, 658. — Simensen, Skomager i Aalborg, 699. — Sørensen, Borger i Flensborg, 110. — Sørensen, Landsdommer p. Gulland, 241. — Thuesen i Lounedt 555.
- Leddebur, Jost, i Malmø 588.
- Legrandt, Karl, Foged i Børnehuset, 141.
- Lejrskov se Erst.
- Lekkende, Baarse H., 109.
- Len, Sjælland, 504.
- Lellebunde, Mette Jensdatter, 185 f.
- Lem, Bølling H., 157, 163.
- , Ø., Bølling H., 163.
- , Rødning H., 408.
- Lemvig, Niels, i Odense 298.
- Lemvig 246, 249, 487, 539, 666, 772; nævnes 770.
- Lengsholm, Horns H., Hjørring A., 94, 718.
- Lepape, Maria, Tage Andersens, i København 586.
- Lerbjærg, Galten H., 221, 252, 533, 558, 669.
- Lerbæk, Tørrild H., Vejle A., 79, 109, 784.
- Lerbæk, Anders, i Gundsømagle 629.
- Leve, Pros Knudsen, kgl. Sekretær, 62, 245, 296 f.
- Lex, Julius Christian, Kaptajn, 550.
- Libstrup, Peder Lavesen, Sognepræst til Sønderho, 709.
- Lidemark, Bjæverskov H., 617, 679.
- Lidkewitz, Tyskland, D a t. 793 f.
- Lidstrup, Halland, 379.
- Lier, Johan van, Købmand, 83.
- Lifland 187 f., 457, 459, 616. — Hertug se Frederik.
- Liketyrle (?), Halland, 379.
- Liligepage, Katharine, Borgerske i Rostock, 807.
- Limfjorden 256.
- Linck, Hans Kaspersen, Skovrider i Frederiksborg Len, 380.
- Lindballe, Tørrild H., 171.
- Lindegaard, Frederik, Bartskeer i Næstved, 77.
- Lindelse, Langeland, 524, 696.
- Lindenov, Godske til Lindersvold († 1612), 70, 327, 809; jvfr. Karen Henriksdatter Gyldenstjerne. — Godske (? Johansen) 579. — Hans Hansen til Hundslund og Gavnø, Lensmand p. Tranekær Slot, 1624 p. Kallundborg Slot, 4, 70, 72, 79, 113, 118, 126, 299, 318, 348, 388, 394, 405, 477, 506, 559, 576 f., 579, 592, 660, 759, 776, 792 f., 797, 810, 850; nævnes 54, 85, 90, 103, 111, 128, 146, 212, 233 f., 238, 252, 261, 320, 346, 357, 408, 410, 414, 466, 470, 502, 504, 531, 540, 549, 554, 581 f., 601, 611, 644, 658, 661, 693, 740, 789, 798, 807, 809, 812; jvfr. Elisabeth Sofie Rantzau. — Hans Hansen († 1620) til Vellerupgaard

- og Ørsløv Kloster 43, 391, 576 (?), 809. — Jfr. Helvig Ottessedatter 647. — Holger Hansen til Gavnbø 70, 177 f., 250, 327, 576, 647, 807. — Kristoffer Godskesen 70, 177 f., 327, 809. — Lavrids Hansen, Lensmand p. Aarhusgaard (Havreballegaard), 113, 409, 576, 708; nævnes 9 ff., 25, 33, 41, 54, 58, 102, 104, 109, 111, 115, 121, 178 f., 221, 236, 253, 255, 288, 300 f., 310, 317, 337, 403, 414, 420, 482, 504, 519, 529, 579, 601, 623, 630, 635 f., 638, 669, 671, 684, 690, 693, 703, 715 f., 719, 727, 770, 800, 814, 823, 832, 840. — Magdalene Kristoffersdatter, Ejler Kruckows, 57, 71. — Otte Hansen til Borreby († 1618), 63, 576, 578, 647, 807; jvfr. Anne Tygesdatter Brahe. — Otte (Ottesen?) 113. — Jfr. Sofie (Kristoffersdatter?), 306. — Discipel p. Sorø Akademi 383.
- Lindersvold, Fakse H., 70.
Lindeskov, Vinding H., 32.
Lindesnæs (Næsset), Norge, 664.
Lindet, Ø., Frøs H., Haderslev A., 699, 758.
Lindholm Ladegaard, Oksie H., 80, 109, 322.
— Len, Skaane, 124.
Lindvedgaard, Odense H., 556.
Lisbet, Mag. Kristen Foss's, 594, 713.
Liselund se Nygaard.
Lister Herred, Skaane, 46, 283 f.
— Len, Norge, 16, 820.
Litse (Lise?), Iver Madsens, 167.
Liunerisvejen, Fjære H., 197.
Ljunits Herred 283.
Lolle Douesen, Skipper, 470.
Lomferbæk, Tørring S., 265, 393.
Loptrup, Hovlbjærg H., 604.
Lorck, Thomes, 515.
Lounedt, Helsingborg Len, 555.
- Lucas Henriksen, Kaptajn, 559, 626, 664. — Væstesen (Vestesen), svensk Købmand, 147, 173.
Lucht, David, Tolder i Helsingør, 64, 308, 589, 612, 638.
Lucie (Ludtse) Jensdatter, Peder Møllers Enke, 798.
Ludter, Henning, 62.
Ludvig XIII, Konge af Frankrig, (515, 521, 541).
Ludvig Kristensen i Aalborg 171.
Lund 235, 247, 249, 488, 521, 540, 561, 653, 772; nævnes 84 f., 97, 154, 592, 686, 771. — Borgere 72, 749. — Domkirke 24, 235, 260, 288, 397, 399, 411, 584, 654. — Domkapitel 5, 7, 137 ff., 142, 144, 166, 227, 234, 238, 260, 288, 323, 411, 453, 459, 564, 584, 653 f., 704, 791, 802, 817. — Kollegium 227. — St. Peders Kloster og Len (Nunne Kloster) 108, 124, 167, 196, 249, 259, 470 f., 540, 749.
— Gaard og Len p. Mors 128, 249, 384, 419, 489 f., 540, 574 f., 597, 653, 664, 666, 670, 682 f., 788, 827.
—, Sønderhald H., 755.
Lundby, Hammer H., 60.
Lundbæk, Hornum H., 68.
Lunde, Sunds H., 836.
Lundegaard, Frederiksborg Len, 100.
Lundeheje, Gyngø H., 386.
Lundenæs Slot og Len 124, 163, 192, 398, 504, 539, 683, 722; nævnes 63, 133, 157, 171, 248, 270, 290, 339, 358, 641, 663, 779.
Lundenæs, Sæbygaards Len, 57.
Lunderup, Lavrids Jensen, Borger i Varde, 60, 181.
Lundforlund, Slagelse H., 267.
Lundsgaard, Bjærgø H., Fyen, 715, 718, 784.
Lundø, Fjends H., 405, 477.

- Lunov, Otte, 40.
 Lustrup, Hammerum H., 171.
 Lybæk 347, 746 f., 794. — Borgere 173, 418, 513, 692, 768, 773, 783, 799, 812.
 Lyck, Gødert van, Papirmøller, 415.
 Lydelof, Jochim, af Stettin, 378.
 Lydestad, Luggude H., 374.
 Lykke, Aksel Eriksen, 51, 193, 200.
 — Anne Eriksdatter, Frederik Qvitzovs, 5, 94, 165, 167, 178, 723.
 — Anne Henriksdatter, Kaj Rantzau, 153, 177, 250, 427, 480, 519, 525, 786, 790, 838, 850. — Anne Nielsdatter, Klavs Maltesen Sehesteds, 372. — Erik 163. — Falk, Lensmand over Kristianopol Len, 1625 Lensmand p. Gulland, 138, 142, 151, 153, 201, 234, 243, 402, 404, 416, 420, 484, 495, 532, 637, 738, 741, 807, 830; nævnes 14, 33, 55, 79, 86, 89, 94 f., 110, 145, 163, 207, 213, 217, 238, 297, 315, 317, 459, 461, 530, 601, 610, 660, 685, 710, 775, 782, 787, 812, 825 f., 835, 838, 843. — Frans Henriksen til Overgaard 113, 377, 445, 480, 576, 711. — Hans Eriksen 163, 193, 527 f., 706. — Iver Eriksen til Eskær 77, 105, 193, 722. — Iver Kristoffersen 102, 385, 722. — Jakob Nielsen til Tanderup 193, 579, 641. — Jfr. Johanne Eriksdatter 286, 408, 489, 512. — Jørgen Eriksen 205, 269, 275, (280), 332, 344, 439, 474, 589, 618, 626, 723, 837. — Kristoffer se Edel Mogensdatter Harbou. — Mogens Kristoffersen († 1620) 247. — Oliffe Kristoffersdatter, Iver Juuls, 261.
 Lykkeby, Blekinge, 775.
 Lykkegaard, Hvetbo H., 265.
 Lyndby Krudtmølle, Strø H., 258, (264).
 Lyneborg 746, 794. — Borger 137.
 Lyng, Alsted H., 476.
 Lyngaa, Sabro H., 253, 291, 329, 398, 604.
 Lyngby (Kongens), Sokkelunds H., 1.
 —, St. og L., Strø H., 640, 657.
 Lyngholm, Hassing H., Thisted A., 114.
 Lyrby, Bornholm, 181.
 Lyse Kloster og Len, Norge, 118, 811.
 Lysholt, Nørvang H., 20, 78, 207, 294, 415, 440, 483, 510, 555, 636.
 Lyskander, Klavs Kristoffersen, Mag., Præst i Herfølge, kgl. Historiograf, 15, 44, 348.
 Lystager, Ø. Flakkebjærg H., 142, 233, 312, 629.
 Lystrup se Løjstrup.
 Lützou, Discipel i Sorø, 383.
 Læsø 146, 205, 613, 682, 820.
 Løderup, Ingelstad H., 106.
 Lødøse, Gamle (Gamle Løse), 187.
 Løgsmose, Baag H., 12, 76, 105, 112, 384, 717.
 Løgstør, Morten Sørensen, Baadsmænd, 570.
 Løgum Kloster, Sønderjylland, 451.
 Løjstrup, Galten H., 268, 497, 715, 795, 807.
 Løjtved, Sunds H., 677.
 Lønborg Bispegaard og Len 249, 539, 653, 664, 827.
 Løsning, Hatting H., 747, 823.
 Løve Herred 285, 848. — Herredsoged, se Niels Knudsen.
 Løvel, Nørlyng H., 706, 711.
 Maalev, Smørum H., 609.
 Maaneskjold, Isak Pedersen, til Tidselholt 462, 509, 616, 627, 693, 712, 831; jvfr. Karen Urne. — Knud Pedersen til Odsnæs 739. — Jfr. Margrete 462. — Peder Knudsen 739.

- Maarslet, Ning H., 41.
 Maarød, Halmstad H., 56, 139, 325.
 Machabæus, Klavs, Landsdommer i
 Hølland, 197, 207.
 Mads Smed i Odense 298. — David-
 sen, forhenværende Proviantskri-
 ver, 287. — Hansen i Haastrup
 172. — Hansen i Ribe 714. — Ib-
 sen p. Langeland 167. — Jensen i
 Holstebro 358. — Jensen, Skytte,
 Skovrider i Anst Herred, 621 f. —
 Jørgensen i Halmstad 97. — Kri-
 stensen, Købmand og Foged p.
 Færøerne, 365, (464), 465, (648).
 — Kristensen i Hushøj 516. — Kri-
 stensen p. Langeland 167. — Lav-
 ridsen, Herredsfoged i Møens Ve-
 ster H., 547. — Mortensen i Van-
 tinge 769. — Nissen i Riberhus
 Len 666. — Pedersen i Holbæk 85.
 — Sørensen, Foged p. Qvitzovs-
 holm, 165. — Thomesen i Vejle
 135.
 Madsted, Hassing H., 684, 785, 833.
 Magdalene Møllers, i Møllen ved Ny-
 borg Slot, 269.
 Magelø, Gyngø H., 282, 386, 589, 843.
 Magleby, Møen, 25.
 Magnus Alexander se Trompt.
 Majbølle, Musse H., 328.
 Malchow, Noelaus, Kaptajn, 550.
 Malmø 15, 17 f., 49, 131, 154, 199,
 247, 249, 258 f., 262, 267, 424, 472,
 488, 545, 587, 772; nævnes 35, 38,
 97 f., 101, 115 f., 136 f., 150, 192,
 231, 239, 285, 288 f., 295, 317, 353,
 357, 505 f., 693, 713, 727, 771, 820.
 — Borgemeester se Kristen Han-
 sen, Fadder Madsen, Kristen Ja-
 kobsen. — Raadmand se Søren
 Kristensen. — Borgere 98, 137,
 424, 446, 587, 620, 659.
 Malmøhus Slot og Len 122, 124, 258,
 283, 321, 347, 471, 506, 540, 566, 653,
 774; nævnes 17, 33, 38 f., 55, 58,
 97, 109, 121, 125, 149, 156, 164,
 220 f., 234, 238, 243, 249, 259, 262,
 266, 285, (300), 317, 353, 358, 601,
 605, 820, 846.
 Mand, Jens, Raadmand i Assens,
 607 f., 618, 623, 838.
 Mandal Len, Norge, 3, 16, 78, 820.
 Mansfeld. — Greve se Ernst.
 Mardal, S. Asbo H., 310, 378.
 Maren, Fru, i Morum (? Maren Sø-
 rensdatter Munk, g. m. Rasmus
 Pedersen, Stiftsskriver i Vendsys-
 sel, Borger i Aalborg, jvfr. Adels-
 aarvog XXII 309), 189. — Møller-
 kone i Gudsø Mølle 684. — An-
 dersens i København 798. — Bent
 Skaanings i Ystad 588. — David Pe-
 dersens i Malmø 588. — Herman
 Roses i Helsingør 316. — Ibske i
 Helsingør Hospital 834. — Jens-
 datter i Assens 608, 789. — Jens-
 datter i København 460. — Jens-
 datter, Niels (Niåus) Povlsens,
 756. — Johan Kocks i København
 396. — Jostdatter i Hassing 597.
 — Lolliks i Ettrup 734. — Mads-
 datter i Ringsted 595. — Niels
 Kortsens i Malmø 588. — Peders i
 Bredsgaard 718.
 Margaard, Skovby H., 271.
 Margrete, Frans Hansens, i Maribo
 298. — Pedersdatter 392.
 Maria Eleonora, Gustav II Adolf
 af Sverrigs Dronning, (250).
 Maria Magdalene Sogn, Sønderhald
 H., 432, 519.
 Mariager 246, 249, 372, 395, 540, 653,
 671, 770, 832. — Kirke 112, 671.
 — Kloster og Len 113 f., 124, 140,
 271, 325, 411, 504, 540; nævnes 33,
 54, 243, 248, 269, 290, 602, 605, 663,
 820.
 Maribo 42, 247, 249, 488, 653, 674,

- 772; nævnes 112, 770. — Borgere 6, 298. — Borgemester se Søren Sørensen.
- Kloster 39, 42 f., 176, 266, 295, 306, 328, 554.
- Maricken Jakobsdatter i Hollænderby p. Amager 521.
- Markdanner, Frederik, 18, 92, 94, 135, 339, 619, 642, 683, 727. — Hans til Vejlegaard og Langesø 189, 269, 344, 618 f., 625, 682 f., 707, 727. — Kaspar se Sofie Oldeland.
- Marker Len, se Ide og Marker Len.
- Markerød, Skaane, 11.
- Markeslev, Tudse H., 609.
- Marstrand 115 f., 317, 357, 693.
- Marsvin, Birgitte, Frederik Ulfeldts, 4, 511, 575, 811. — Ellen, Knud Ruds (forhen Ludvig Munks), 15, 39, 94, 184, 244, 250 f., 306, 341, 411, 485, 620; nævnes 116, 159, 416, 479, 525, 581, 601, 653. — Else, Enevold Tygesen Kruses, 4, 198, 226, 431 f., 463, 543, 679, 689. — Helle Jørgensdatter, Jakob Becks, siden g.m. Matthias von der Recke, 180, 323, 394, 440, 464, 675, 698. — Helvig, Gude Galdes, 696. — Margrete, Jørgen Urnes, 4. — Otte, Lensmand i Kristianstad Len, 4, 142, 145, 147 f., 226, 255, 315 f., 495, 556, 575, 577 ff., 592, 628, 647 f., 697 f.; nævnes 2, 33 f., 45 ff., 55, 58, 60, 67 f., 85 f., 90, 95, 104 f., 132, 138 f., 141, 151, 163, 179, 196, 201, 207, 213, 218, 222, 224, 234, 238, 283 f., 317 f., 322, 327, 334, 339, 347, 372, 386 f., 398, 425, 443, 461, 477, 484, 505, 527, 530, 573, 590, 601, 645, 694, 746, 749 f., 774, 776, 798, 843. — Peder 697.
- Marten, Kristen, Faktor i Stralsund, 123.
- Martens, Johan, Skibshøvedsmand, 133.
- Mastrupgaard, Hind H., 253, 329.
- Matthias Guldsmid i København 305. — van Dinus, Arbejder ved Frederiksborg Slot, 62. — Hansen i København 6. — Hansen, Borgemester i København, 98, 333. — Jakobsen, Dr., i Aarhus, 236, 293, 832.
- Medelbye, Povl Andersen, Mag., Præst, Postilforfatter, 519, 521.
- Meden, Martinus von der, Kansler i Verden, 448, 563.
- Meiners, Filip Lubbert, i Malmø 588.
- Mejlgaard, Nørlyng H., 77.
- Meklenborg 27, 661. — Hertuger se Adolf Frederik, Johan Albrecht.
- Melby, Albo H., 750.
- , Halmstad H., 803, 831.
- , Strø H., 553.
- Melholt, Kær H., 118.
- Melkior Gertsen i Sorø Skole 508.
- Menstrup 170.
- , Ø. Flakkebjerg H., 514.
- Merckel, Hans, se Schmalkalden.
- Merling, Truid, Baadsmand, 570.
- Merløse, Merløse H., 37, 609.
- Mern, Baarse H., 53.
- Mesing, Hjelmslev H., 518.
- Mette Nielsdatter i Hald Len 730.
- Meyeholt, Kær H., se Melholt.
- Meyer, Abel, Borger i København, 646. — Gert i København 586, 646. — Henrik i København 304. — Niels, Byfoged i Middelfart, 623.
- Meyin, Gunner, af Emden 172.
- Middelfart 247, 249, 488, 499 f., 539, 581, 596, 728, 820; nævnes 770. — Borgemester se Hans Bang. — Byfoged se Niels Meyer. — Borgere 185, 619.
- Middelfart, Mads Jensen, Mag., Su-

- perintendent i Lund, 242, 324, 686; nævnes 179, 323, 345, 356, (396), (407), (411), (430), 482, (500), (660), 704, (738), 746, (750), 822, 826.
- Middelsom Herred 517, 718.
- Mikkel, Bygmester p. Varberg Slot, 152. — Berntsen i Kristianstad 488. — Jensen i Badebygaard 500. — Jensen i Duebrødre Hospital 799. — Jensen i Sageby 60. — Kristensen, Dr., Medicus i Kolding, 724. — Kristensen, Fæster af Sillerslevgaard p. Mors, 465, 489, 523, 670, 690, 788, 846 f. — Madsen i Heden 769. — Mogensen i Malmø 588. — Nielsen i Karup 516. — Nielsen i Kongsted-Borup 403. — Nielsen se Tornekran. — Sørensen, Forstander i Vartov, 364, 617. — Thomesen, Straffefange, 98.
- Milholt, Dronninglund H., 299, 405, 477.
- Miller, Augustinus, i Kolding 742.
- Mistok, Høgs H., 815.
- Moese, Erik, i Haverdrup (Haverdrup?) 609.
- Mogens Alexandersen, Skibskaptajn, se Trompt. — Andersen, Kaptajn, 34. — Mogensen i Nykøbing p. Sjælland 86, (96), 513. — Sigfus- sen, Præst p. Island, 71, 656. — Tostesen Næstved, Baadsmand, 570.
- Mogenstrup, Hammer H., 513.
- Mollerup, Sønderlyng H., 77.
- Mols 392, 496.
- Momme, Johan, Movrids af Oraniens Falkoner, 1.
- Moritz (Mores, Morse), Hans og Jakob, kgl. Faktorer i Hamborg, 697, 703.
- Mormand, Korfits, 166 (jvfr. 858), 274, 717, 835 f.; jvfr. Lisbet Hartvigen. — Morten Eriksen († 1620), 305 f. — Morten Mogensen 612.
- Morsbøl, Slavs H., 600.
- Morsing, Klavs Kristensen, Sognepræst til Boddum, Ydby og Hurup, 444 f.
- Morten Bygmester 365, 387. — Andersen i Vallerum 59. — Bentsen i Malmø 587. — Henningsen i Gislev 589. — Jensen i Harrishøj 4. — Jensen, Tolder i Helsingør, se Rosenvinge. — Jørgensen i Salby 609. — Knudsen i Balle 528. — Madsen, Mag., kgl. Hofpræst, 38, 392, 429, 594, 713, 806. — Madsen i Ribe 714. — Mortensen se Rosenvinge. — Otte se Otte. — Povlsen 174. — Svendsen, Skibsopsynsmand, 232. — Sørensen Løgstør, Baadsmand, 570. — Terkelsen i Bedel 791.
- Morum, Gislum H., 189.
- Morup, Bent Pedersen, Baadsmand, 570. — Oluf Lavridsen, Baadsmand, 570.
- Movat, Kristoffer, Skibskaptajn, 372, 465, 510, 856 f.
- Movrids, Prins af Oranien, Greve af Nassau, 1.
- Movrids Davidsen, Skipper, 620.
- Mula, Island, 656. — Syssel 1.
- Muland 848.
- Mule, Jens, Dr., 492.
- Mullerup, Vinding H., 418.
- Mund, Jfr. Birgitte, 406. — Jørgen 683, 712, 831. — Pros, Løjtnant, 158, 307. — Søren, Løjtnant, 155, 307.
- Munk' (Vaaben: 3 Roser), Anne Kristensdatter, Mogens Ulfeldts, 291, 693, 695. — Dorte, Kristoffer Parsbergs, 711. — Else, Kristoffer Gersdorfs, 272. — Frederik Jørgensen 52, 88, 135, 194 f., 198, 268, 272 f., 279, 301, 359, 372, 390, 416, 618, 682 f., 693, 714, 718, 726,

- 730, 769, 795 f. — Iver Frederiksen til Vosnæsgaard († 1624), 186, 372, 619. — Jørgen 186, 625, 699, 718, 769. — Kirsten Ludvigsdatter, Christian IV's Hustru, 278, 416, 565. — Jfr. Kirsten Pedersdatter († 1624), 70 f., 112, 114. — Ludvig se Ellen Marsvin. — Peder Ludvigsen († 1623), 71, 98, 112, 117, 577, 597; jvfr. Sofie Pedersdatter Brahe.
- Munk (Vaaben: en Vinranke), Anne, Jens Fredbergs, 61. — Else, Niels Stygges, 278. — Jfr. Elsebe 59. — Jens til Havbrogaard 61. — Maren Sørensdatter, Rasmus Pedersens, se Maren i Morum.
- (Vaaben: 3 Haner), Jens, Skibskaptajn, Admiral, 27, 120 ff., 266, 287, 306, 308, 340, 424 f., 475, 486, 511, 528, 534, 586, 627, 641, 646, 692, 709, 783, 842; jvfr. Katharina Adriansdatter.
- Munkebo, Bjørge H., 224, 790.
- Munkegaard, Favraas H., 455.
- Munkeliv Klosters Len (og St. Hans KlostersLen), Norge, 620, 657, (723).
- Munthe, Elisabeth, Mag. Hans Mikselsens, 177. — Ludvig, Mag., Kannik i Lund, 802.
- Mytting, Henrik Jespersen, 349, 408.
- Münster 562.
- Myrelund, Børglum H., 160.
- Mähren 282.
- Møborg, Skodborg H., 666.
- Møen 72, 89, 437 f., 461, 509, 548, 559, 820; nævnes 126, 299, 348, 405, 477 f., 595, 660; jvfr. Stegehus Len. — D a t. 547 f. — Vester Herred, Herredsfoged se Mads Lavridsen. — Øster Herred, Herredsfoged se Henning Seye.
- Møenbo Landsting. — Landsdommere se Jens Hansen, Kristen Lavridsen, Hans Nielsen.
- Møgeltonderhus og Len 290, 506.
- Mølgaard, Børglum H., 460, 480.
- Møllegaard, Longelse S., Langelands Sønder H., 65, 556.
- Møllegaarde, Hassing H., 684, 833.
- Møllengraf(t), Laurentz von, i København 81 ff., 801 f.
- Møller, Blasius, Bartskeer i København 336. — Ernst, Kongens Hofskrædder, 844. — Hans i Malmø 620. — Lavrids Nielsen i Malmø 587. — Peder, Skibstømmermand, 72.
- Mør, Peder Kristensen, 700 f.
- Mørdrup, Lyng-Kronborg H., 609.
- Mørke, Ø. Lisbjærg H., 392, 630.
- Naadby, Tybjærg H., 400.
- Naarup, Odense H., 522.
- Nakkebølle, Salling H., 557, 713.
- Nakskov 247, 249, 488, 540, 674, 772; jvfr. 72, 286, 770. — Borgere 172, 479.
- Nassau. — Greve se Ernst Casimir, Movrids.
- Neall, Martin, Falkefænger, 139.
- Nebbelunde, Fuglse H., 377.
- Nebel, Vor H., 683, 712.
- Nebelgaard, Hillerslev H., 785.
- Nedenæs Len (Agdesiden), Norge, 3, 16, 48, 55, 820.
- Neder Mølle, Hatting H., 271.
- Nederlandene (Holland, Generalstaterne, Staterne), 81, 83, 132, 156, 169, 172, 198, 245 f., 264, 306, 322, 424, 440, 465, 500, 510, 515, 529, 562, 566, 602, 613, 628, 658, 661, 665, 683, 686, 821.
- Nedersachsiske Kreds 624.
- Nedvad, Tørrild H., 171.
- Negen, Peter von, Stenhugger, 838.
- Neiman, Movrids, 169.
- Neksø 249.
- Nelaus, Slotspræst p. København

- Slot, se Menelaus Povlsen Næstved.
- Nettelhorst, Gerlof, Lensmand over Ide og Marker Len, 220, 575, 579 f. Nibe 635, 655.
- Niddingen, Ø ved Halland, 119.
- Niels Hugger 745. — Klokketøber i Sørbymagle 633. — Pel, Skipper, 554. — Tømmersvend i Odense 298. — Alsing, Skipper, 554. — Andersen, Herredsfoged i Baag H., 643. — Andersen i Halland 312. — Andersen, Møller, i Kallundborg Len, 798. — Andersen i Kolding 619. — Andersen i Lilletyrle 379. — Andersen, Raadmand i Varde, 516. — Bertelsen, Kapellan i Lemvig, se Fistler. — Bjørnsen Bragenæs, Baadsmænd, 570. — Ebbesen Rueberg, Baadsmænd, 493, 561. — Enevoldsen i Haderslev 493, 561. — Eriksen i Heden 769. — Frandsen, Mag., Hertug Ulriks Tugtemester, 141, 499. — Gudmandsen 810. — Hansen i Bottrup 699. — Hansen, ? Præst i Bunkeflod, 738. — Hansen i Gurreby 808. — Hansen i København 586. — Hansen, Skriver p. Nykøbing Slot, 797. — Hansen, Degn i Vissebjærg, 462. — Ibsen i Hersit(?) 308. — Ibsen i Kværkeby 308, 447. — Ibsen i Viberup 652. — Iversen i Vordingborg 547. — Jakobsen, Herredsfoged i Horns Herred (Sjælland), 100. — Jakobsen i København 586. — Jakobsen, Herredsfoged i Middelsom Herred, 718. — Jensen Skriver i København 586. — Jensen i København 809. — Joensen 301. — Jørgensen, Sadelmager i Aalborg, 699. — Jørgensen i Fyen 727. — Jørgensen, Mag., Provst og Kannik i Lund, 288. — Kallesen i Tjæreborg 448. — Keldsen, Sognepræst i Slots-Bjærgby, 525. — Knudsen i Lundforlund 267. — Knudsen, Herredsfoged i Løve Herred, 285. — Kortsen se Maren. — Kristensen, Kedelsmed i Aalborg, 699. — Kristensen, Sognepræst til Sal og Torsø, 303 f. — Kristensen Helsingør se Helsingør. — Lassen i Viborg 517. — Lavridsen i Horsens 88. — Lavridsen i Malmø 588. — Lavridsen i Odense 298. — Lavridsen i Saaby 609. — Lavridsen i Ystad 588. — Lavridsen, Møller i Bygholms Mølle, 623. — Madsen, Kancellibud, 453. — Madsen i Bagsværd 609. — Madsen i Fiersted 609. — Madsen p. Gulland 530. — Madsen, Borgemester i Helsingør, 780, 822. — Madsen i København (før i Ystad) 586. — Madsen i Malmø 98. — Mikkelsen, Sognepræst til Aarslev og Tilst, 712. — Mikkelsen se Aalborg. — Mogensen i Melby 750. — Mortensen Sønderho, Baadsmænd, 570. — Nielsen, Edel Ulfeldts Tjener, 681. — Nielsen i Jenstrup 525. — Olsen i Søsund 609. — Olufsen, Sognepræst til Erst (Lejrskov) og Jordrup, 793. — Pedersen, Mestersvend p. Holmens Reberbane, 366. — Pedersen, Sergeant, 551. — Pedersen i Baare 60. — Pedersen i Helsingør 787. — Pedersen i Smidstrup 609. — Pedersen i Sorø Len 609. — Pedersen i Visby p. Gulland 637. — Pedersen i Vrold, Foged i Skanderup Birk, 671. — Pedersen i Ystad 588. — Povlsen, Sognepræst i Aalborg, se Schandorph. — Povlsen, Slotspræst i København, se Næstved. — Povlsen, Hører i Horsens Skole, 793. — Rasmussen,

- Kongens Køkkenskriver, 525. — Rasmussen i Baarse 60. — Simon- sen, Mag., Biskop i Oslo Stift, se Glostrup. — Svendsen i Aalborg- hus Len 166. — Sønnesen Vester- vig, Straffefange, 373. — Søren- sen i Gesing 447. — Sørensen af Køge 787. — Sørensen i Nykøbing p. Falster 606. — Sørensen i Ribe 487. — Sørensen i Sorø Skole 4. — Sørensen i Uldum 174. — Tho- mesen, Byfoged i Skagen, 220. — Troelsen i Jerstrup 322. — Vil- ladsen, Mag., Sognepræst i St. Olai Sogn i Aarhus, 310, 519, 688.
- Nielstrup, Musse H., 5 f., 26, 77.
- Nienburg, Tyskland, 515. — D a t. 510 f., 515, 525 f., 528, 534, 536 f.
- Nienradt, Holsten, 64.
- Nikkel Trommeter 365.
- Nim Herred 621 f. — Tingskriver se Anders Holgersen Grøn.
- Nis Petersen, Byfoged i Flensborg, 718.
- Nocher, Johan de, Toldforpagter, 428.
- Nock, Karl von, Krudtmager, 1.
- Noll, Thomas, Kaptajn, Arkelime- ster, Lensmand p. Lyse Kloster, 4, 73, 100, 118, 128, 239, 282, 386, 578, 589, 595, 685, 697, 811, 843.
- Norby, Johan, 754. — Kirsten, Ru- beck Pors's, 524, 695.
- Nordby, Jørgen Simensen, Baads- mand, 570.
- Nordheim, Brunsvig. — D a t. 783.
- Nordlandenes Len, Norge, (820).
- Nordskov, Salling H., 643.
- Nordsøen 120, 122, 138, 371.
- Norge 64, 102, 119, 128, 187, 211, 220, 234, 237, 245, 281 f., 318, 322, 402, 410, 414, (460), 566, 645, 664, 668, 678, 691, 694, 723, 752, 781, 835.
- Normand, Ernst, Lensmand p. Ant- vorskov, 4, 56 f., 113, 142, 277 f., 303, 307, 394, 564, 571, 770, 792, 829, 833; nævnes 1, 12 f., 33, 37 ff., 41, 48, 55, 58, 65, 80, 85, 103, 106, 108, 111, 117, 121, 128, 164, 183, 204, 210, 212, 233 f., 238, 252, 254, 257, 259, 261, 263, 267, 271, 274, 284, 290, 292 f., 312, 314, 321, 326, 331, 349, 353 f., 400, 414, 433, 436, 442, 444, 466 f., 470 f., 491, 502, 504 f., 514, 535, 540, 550, 554, 559, 582, 601, 611, 626, 629, 631, 642, 646, 653, 745, 751 ff., 799, 801 f., 819, 825, 847 ff., 856.
- Norman de la Navité, Kristen, 273, 717, 788. — Margrete, Sten Bildes, 51, 202.
- Norring, Sabro H., 201.
- Nors, Hillerslev H., 52.
- Noseby, Villands H., 323.
- Numedalens Len 268, 472, 820.
- Nunne Kloster 749; jvfr. St. Peders Kloster i Lund.
- Nustrup, Gram H., 667.
- Ny Sogn p. Holmsland 687.
- Nyborg 173, 247, 249, 418 f., 462, 479, 488, 506, 522, 539, 562, 581, 631 f., 856; nævnes 150 f., 154, 175, 231, 317, 468, 504, 555 f., 582, 620, 693, 704, 727, 768, 770. — Byfoged se Thomas Brun. — Tolder se Peder Nielsen. — Borger 857.
- Slot og Len 33, 124, 232, 290, 310, 411, 450, 468, 485, 505, 539, 607, 631, 653, 758, 781, 827; nævnes 39, 54, 65, 103, 121, 128, 244, 249, 269, 274, 317, 414, 581, 601, 627, 664, 677, 686, 696, 793, 820, 836. — Mølle 269. — D a t. 281.
- Nybro, Hald Len, 439.
- Nygaard, Brusk H., 66, 339, 742.
- , Haraldsted S., Ringsted H., 224, 254, 308, 419.
- (nu Liselund), Møen, 547.
- Nykøbing p. Falster 88, 286, 606, 770.

- Nykøbing p. Mors 246, 249, 487, 540, 690, 772; nævnes 770. — Hospital 186, 690.
- p. Sjælland 86, 96, 168, 210, 247, 249, 488, 513, 540, 551.
- Slot og Len 540, 653, 820; nævnes 103, 128, 150, 797.
- Nymølle, Tybjerg H., 403.
- Nyrup, Ods H., 603.
- Nysted 247, 249, 488, 540; nævnes 263, 770. — Byfoged se Hans Pedersen. — Borger 165.
- Næraa, S., Aasum H., 331.
- Næs, Hammer H., 37.
- Næsby, Slagelse H., 284.
- Næsbyhoved Mølle, Odense H., 117, 388.
- Næsset se Lindesnæs.
- Næstved, Menelaus Povisen, Slotspræst p. Københavns Slot, 364, 756, 781.
- Næstved 96 f., 173, 177, 209, 247, 249, 488, 512 f., 604, 772; nævnes 154, 286, 349, 353, 770. — Borgemester se Hans Durich. — Byfoged se Anders Jørgensen. — Borgere 77, 177, 209, 421. — D a t. 266.
- Nølev, Hads H., 467.
- Nøraa, Gørding H., 251 f.
- Nørbrogaard, Hvetbo H., 776.
- Nørbæk se Beg.
- Nørhaa, Hundborg H., 294, 520, 626.
- Nørholm, Øster Horne H., 805.
- Nøringe, Skaane, 219.
- Nørlyng Herred 517.
- Nørskov, Tørrild H., 171.
- Nørvang Herred 624.
- Odby, Refs H., 605.**
- Odde, V. Han H., 478, 776.
- Odder, Hads H., 528.
- Odense 132, 165, 246, 249, 328, 393, 488, 492 f., 539, 556, 581, 592, 615, 693 f., 771 f., 820, 853; nævnes 51, 84 f., 115 f., 154, 170, 195, 230, 293, 332, 357, 439, 474, 519, 527, 604, 713, 720, 735, 770, 827. — Borgemester se Otte Knudsen Seebled.
- Raadmand se Peder Nielsen.
- Borgere 132 f., 138, 143, 165, 169, 172, 175, 298, 328, 393, 448, 474, 491 ff., 572, 602, 625, 632, 648, 686, 694, 769, 788, 841. — Apotek 492, 556. — Hospital 180, 556, 604, 624, 686, 708, 822. — Hospitalsforstander se Hans Nielsen. — St. Knuds Kirke 615. — St. Hans Kirke 319. — St. Hans Kloster se Odensegaard. — St. Knuds Kloster og Len 249, 396, 479, 539, 581, 653. — Kollegium (Gymnasium) 254, 391, 396, 483. — Skole 167. — Provsti 66. — D a t. 624.
- Odensegaard og Len (St. Hans Kloster) 124, 504, 539, 653, 655; nævnes 33, 54, 65, 103, 121, 154, 249, 269, 274, 388, 414, 581, 601, 606, 648, 664, 780 f., 787, 790.
- Oderup, Førs H., 60.
- Ods Herred 292.
- Odsnæs, Baahus Len, 739.
- Oes se Os.
- Ogana, Emanuel, 662.
- Oksby, V. Horne H., 60.
- Oksevad, Gram H., 597.
- Oksholm, Ø. Han H., 47, 184, 839 f., 853.
- Oksie Herred se Oxie Herred.
- Oldager, Skjern S., Bølling H., 251, 693, 719.
- Oldeland, Hans, 205, 273, 412, 577, 786; jvfr. Sofie Hvas. — Sofie, Kaspar Markdanners, 94, 189, 578.
- Oldemand, Bernhard, Dr., 492.
- Oldemorstoft, Bov S., Vis H., Sønderjylland. — D a t. 354.
- Oldenborg, Grevskab, 80, 574, 641. — Greve se Anthon Günther.
- Oldendorp, Holsten. — D a t. 465.
- Olsnæs se Odsnæs.

- Olstrup, Ulsø Sogn, Fakse H., 183.
- Oluf (Ole) Bertelsen i Ystad 802. — Bosen, svensk Adelsmand, 830. — Hemmingsen i L. Røttinge 609. — Hourtsen p. Aamod Skattegaard i Norge 67. — Jørgensen, Herredsfoged i Ramsø Herred, 316, 386, 541. — Knudsen i V. Assels 630. — Knudsen, Borger i Korsør, 277. — Kristensen p. Fyen 727. — Lavridsen til Birkendegaard 789. — Lavridsen Morup, Baadsmænd, 570. — Madsen, Bygmester i Kristianstad, 387, 798. — Movridsen i Gørslev 744 f. — Nielsen, fhv. Foged p. Aastrup, 22. — Nielsen i Bjerre 466, 654, 611, 644 f. — Pedersen i Faarup 60. — Pedersen i Gerslev 514. — Pedersen i Solbjærg 745. — Pedersen i Svenstrup 609. — Pedersen i Ystad 588.
- Ommé, N., Hind H., 193.
- Onsø Len, Norge, 821.
- Omanien, Prins, se Movrids.
- Ore, Skovby H., 596. — Birk, Skovby H., 741.
- Oretorp, (? Gyngé H.), 830.
- Ornekær, Luggude H., 203.
- Orning, Jfr. Berte, 273. — Jørgen, Skibskaptajn, 122 f., 133, 371, 510, 661, 773.
- Ornommen Enge, Sæbygaards Len, 57.
- Orte, Baag H., 70.
- Os, Smaalenenes Amt, Norge, 580. — D a t. 246.
- Oslo 16, 782; nævnes 115 f., 317, 357, 693. — Borger 798. — Domkapitel 564. — Jvfr. Kristiania. — Stift 345, 482. — Biskop se Niels Simonsen Glostrup.
- Osnabrück 646.
- Ostindien 354, 570, 620, 657.
- Otte, Morten, Murmester, 454, 611.
- Otte Guldsmed i København 6. — Præst 705. — Andersen, Sognepræst i Faarevejle, 160. — Knudsen se Seebled. — Pedersen i Malmø 587.
- Ottestrup se Stenshede.
- Ourø, Horns H., 28.
- Ous se Os.
- Overgaard, Udbynder S., Gjerlev H., 377.
- Øvre ved Dammen se Rødovre.
- Øvrebydre se Hvidovre.
- Øvsted, Vor H., 675.
- Øvstrup, Ods H., 219.
- Øxholm, Ø. Han H., se Oksholm.
- Øxie Herred 199.
- Paaske Jensen se Hofver.
- Paaske, Jens, Præst, 688. — Niels, Dr., Biskop i Bergens Stift, 345, 357, 482.
- Pallesbjærg, Ulvborg H., 324, 686.
- Palsgaard, Bjærgé H., Jylland, 516.
- Paludan, Johannes, Apoteker i Viborg, 516.
- Pandumgaard Len 249, 540, 653, 690, 826.
- Pappenheim, Alexander Raabe v., Lensmand p. Holbæk Slot, 4, 67, 113, 129, 233, 386, 394, 466, 593, 646, 797; nævnes 13, 21, 28, 33, 41, 55, 58, 84, 118, 212, 221, 234, 238, 252, 259, 314, 414, 428, 440, 470 f., 494, 554, 581, 601, 609, 630 f., 634, 685, 701, 783.
- Parnow, Filip, 444.
- Parsberg, Frederik, 19, 61, 90, 113, 290, 314, 576 ff., 642, 813. — Kristoffer se Dorte Munk. — Mandrup, Rigsraad († 1625), 4, 37, 256, 476, 510, 516, 722; jvfr. Ingeborg Hartvigsdatter Juel og Anne Pedersdatter Brahe. — Oluf, Lensmand p. Ørum, 1624 Lensmand p. Stjernholm, 1626 p. Dron-

- ningborg, 4, 91, 101, 113, 157, 231, 288, 448 f., 508, 515, 566 ff., 574, 577, 579, 592, 669, 684, 711, 784, 794 f., 850; nævnes 33, 52, 67, 92, 114, 195, 208, 246, 271, (280), 300, 332, 388 ff., 407, 427, 439, 456, 462, 483, 493, 498, 501, 504, 518, 527 f., 584, 599, 601, 607, 623, 679, 687, 698, 705 f., 715, 719, 748, 755, 770, 793. — Verner Kristoffersen til Sødal 91, 722. — Verner Nielsen til Lynderup 30, 51, 105, 200, 271, 358, 408, 498, 501, 527 f., 577, 705 f., 729, 731, 784, 795.
- Paslick, Frederik, 536.
- Pasquier, Reinier, Bøsse-mager i Helsingør, 816.
- Pax, Karen, Erik Vasspyds, 78, 469. — Kristoffer Mogensen 538. — Mogens, Lensmand p. Roskilde-gaard, 90, 113, 394, 406, 538, 561, 575 f., 578, 806; nævnes 1, 7, 12, 29 f., 36, 43, 58, 65, 69, 71, 97, 108, 111, 121, 131, 149, 196, 212, 221, 234, 238, 259, 261, 264, 274, 292, 316, 321, 336, 356, 382, 391, 403, 414, 470, 482 f., 488, 504, 515, 554, 580 f., 595, 601, 609, 629, 634, 643, 646, 673, 685, 744 f., 757, 807, 812 f., 829, 849. — Morten 538, 578.
- Peder van Bryggen 209. — Bøsse-mager p. Frederiksborg 294. — Hjemfast, Skibstømmermand, 72. — Høllede 173. — Kickenus, Arbejder ved Frederiksborg, 62. — Møller i Halkevads Mølle 395. — Møller i Kallundborg Len 798. — Roe i Bagsværd 609. — Skriver i Valda 166. — Smed, Stenhugger p. Gulland, 210. — Smed, Aleksander Raabe v. Pappenheims Tjener, 466. — Andersen i Sømersted (?) 609. — Andersen, Skomager i Aalborg, 699. — Bertelsen i Malmø 587. — Ebensen, Slotspræst p. Varberg Slot, 235. — Ejlersen, Sognepræst i Borre p. Møen, 461, 509. — Gregersen, Sognepræst i Lemvig, 666. — Hansen i Gundsø-magle 629. — Hansen, Sognepræst til Sandager, 273. — Hellesen, Skovrider i Vor H., 755. — Ibsen i Remkolde 609. — Ibsen Phæøe (Fejø), Baadsmænd, 570. — Isak-sen i Helsingør 658, 737. — Iver-sen i København 281. — Jakob-sen, Søn af Jakob Rasmussen Skriver, 190. — Jakobsen i Odense 492 f. — Jensen, Lavrids Dyres Tjener, 623. — Jensen i Lund (Sønderhald H.) 755. — Jensen i Saltby 467. — Jensen i Snertinge 60. — Jørgensen i Heden 769. — Jørgensen i Hyllinge, Ø. Flakke-bjærg H., 524. — Keldsen, Skibs-kaptajn, 511, 563, 573 f. — Klav-sen, Skomager i Aalborg, 699. — Knudsen se Maaneskjold. — Knudsen i Spodsbjærg 708. — Kristensen, Kammertjener hos Hertugerne Frederik og Ulrik, 798. — Kristensen, Kapellan i Bergen, 822. — Kristensen, Sogne-præst til Bølling og Sæding, 133. — Kristensen i København 421. — Kristensen i Sorø Skole 336. — Kristensen Skriver i Sillerslev 489. — Kristensen i Tebbestrup 164. — Kristoffersen i København 586. — Lavridsen i Vallensved 609. — Madsen i V. Aaby 769. — Michael-sen i Itzehoe 67. — Michaelsen, Skibsbygger, 528, 661, 682, 691. — Michelsen 110. — Mortensen i Sla-gelse 535. — Nielsen, Fange, 528. — Nielsen, Edel Ulfeldts Tjener, 681. — Nielsen, Tolder i Nyborg, 857. — Nielsen, Lavrids Dyres Tjener, 623. — Nielsen i Aagerup 391. — Nielsen i Avnslev 172. —

- Nielsen i Malmø 588. — Nielsen i Odense 132, 169. — Nielsen, Raadmand i Odense, 331, 448 (?). — Olsen, Præst i Gernsø, 430. — Olsen, Sejllægger, 366. — Pedersen se Hee. — Pedersen, Kapellan i Kristianstad, 322. — Pedersen, Sognepræst i Väsby, Skaane, 753. — Pedersen i Aarhus 420. — Pedersen i Grenaa 205. — Pedersen i København 512. — Pedersen i Nørrejylland 624. — Pedersen, Drabsmand, i Uldum 174. — Pedersen i Viborg 668. — Povlsen i Aalborg 280. — Povlsen, Fisker i Aalborg, 311. — Povlsen, Sognepræst i Ø. og V. Hassing, 755, 772. — Povlsen i Vivild 291. — Rasmussen i Malmø 137. — (Rasmussen Lange?), Præst i Helsingør, 612. — Sandersen i Malmø 587, 659, 713. — Simensen, Foged, 495 f. — Sivertsen Bergen, Baadsmand, 570. — Stanniksen i Visby 826. — Stensen, Sognepræst til Gaardstange, se Sommer. — Svendsen, Sognepræst til Farstrup og Ajstrup, 655 f. — Svendsen i Helsingør 587. — Svendsen, Overkøbmand i gullandske Kompagni, 775. — Svendsen Amager, Bøsseskytte, 118. — Sørensen i Holbæk 84. — Thomesen, Kapellan i Vildbjærg og Timring, 144.
- Pedersker, Bornholm, 181.
 Pederstrup, Nørlyng H., 711.
 Petersdorf, Holsten, 194, 277.
 Pjedsted, Holmans H., 436.
 Plegerup, Ods H., 218.
 Ploug, Jørgen, Toldforpagter i Saks-købing, 298.
 Plovstrup, Gørding H., 304.
 Plum, Klavs, Dr., 748, 809.
 Podebusk, Henrik, 113. — Klavs, 68; jvfr. Sofie Ulfstand. — Lisbet Klavsdatter, Henrik Gyldenstjernes, 119, 527. — Movrids, 113, 131 f., 141, 192, 598. — Jfr. Vibeke 68, 100, 118, 205 ff., 598.
- Podewils, Otto Wilhelm von, brandenburgsk Kaptajn, 846.
 Pogwisch, Diderik, 194 f., 277. — Hans, Lensmand p. Hindsgavl, 92, 113, 190, 199, 274, 341, 390, 557, 565, 602, 667, 674, 684, 723, 727 f., 734, 754, 787, 848; nævnes 33, 54, 65, 70, 103, 111, 269, 281, 506, 601, 623, 714, 729, 770; jvfr. Karen Lavridsdatter Bröckenhuus. — Fru Ide 278. — Kristoffer 573. — Lavrids 792. — Otte 176, 190, 245, 341, 565, 674, 684. — Sivert, Provst i Uetersen, kgl. Raad, 1625 Krigskommissær, 1626 Amtmand i Rensborg, 572, 656, 679, 721. — Wolf 184 f., 193.
- Polen (546). — Konge se Sigismund III. — Prins se Vladislaus Sigismund.
- Pommern 27. — Hertuger se Bogislaus, Filip Julius. — Hertuginder se Agnes, Erdmuth, Hedvig, Sofie, Sofie Hedvig.
- Pors, Jfr. Anne, 56. — Hans 214, 223, 286, 407. — Hilleborg, Niels Gaas's, 94, 556. — Rubeck se Kirsten Norby. — Stig, Sekretær i Danske Kancelli, 13.
- Pors, Mads Andersen, Mag., Præst i Ribe, hans Enke Anne, 639.
- Posse, Arvid, svensk Adelsmand, 830.
- Post, Johan, Borger i København, 91 f., 200, 586.
- Potmølt, Luggude H., 203.
- Povl, Ingeniør, 347. — Andersen, Mag., Postilforfatter, se Medelbye. — Andersen, Mag., Sognepræst i Assens, 789, 807 f., 822. — Hansen, Ertssøger, 84. — Ibsen i Gislinge

21. — Jensen von Dansken (Dan-
zig) 438. — Joensen i Odense 298.
— Kristoffersen, Sognepræst til
Tryggelev og Fodslette, se Fabri-
cius. — Lambretsen, Skipper, 564.
— Mortensen, Tømmerskriver p.
Bremerholm, 22, 366. — Movrid-
sen i Blastrup 609. — Nielsen i
Baaring 704. — Pedersen i Gers-
lev 284. — Pedersen, Tolder i
Svendborg, 696. — Povlsen i El-
tang 389. — Rasmussen Tønsberg,
Baadsmand, 570.
- Povlsker, Bornholm, 828.
- Prall, Jørgen, Mag., 626. — Kristof-
fer, Mag., 397, 411, 642.
- Preizicker, Ernst, Kaptajn, se Pric-
ker.
- Prejlerup, Ods H., 219.
- Preussen 59, 795, 825.
- Pricker, Ernst, Kaptajn, 158, 307,
371, 510.
- Printz, Movrids, Skibskaptajn, 148,
159, 307, 340, 511, 592, 603 f.
- Pros Knudsen se Leve.
- Præstbjerg, V. Han H., 405, 478,
776.
- Præstholm, Hads H., 467.
- Præstø 247, 249, 488, 770.
- Pugdall, Hammerum H., 171.
- Pøler, Jørgen, i Aalborg, 214, 257,
350.
- Q**valen, Erik von, 815, 858.
- Qvidinge, S. Asbo H., se Kvidinge.
- Qvist, Søren Jensen, Sognepræst i
Vejlby, 518, 551, 598.
- Qvitzov, Ejler, 93 f., 161, 202, 274,
319, 341, 384, 388, 402, 492, 522,
524, 575, 618, 642, 723. — Frede-
rik 5, 178, 576, (723); jvfr. Anne
Lykke og Pernille Rud.
- Qvitzovsholm (nu Hofmansgave),
Lunde H., Odense A., 165.
- Raabe se Pappenheim.
- Raabjærg, (Horns H., Vendsyssel,
508 (jvfr. 858), 662.
- Radsted, Musse H., 266, 295, 328.
- Rakkeby, Børglum H., 99.
- , Sønder H., Mors, 467.
- Ramel, Henrik, 175.
- Ramme, Vandfuld H., 265.
- Ramsing, Rødding H., 508.
- Ramsø Herred 29, 541. — Herreds-
foged se Oluf Jørgensen, Korfits
Nielsen.
- Randers 246, 249, 487, 506, 539, 772;
nævnes 164, 172, 355, 504, 558, 707.
— Borger 754. — Raadmand se
Aksel Kristensen.
- Randlev, Hads H., 41.
- Ranni, Gothard, Kongens Klejn-
smed, 64, 262.
- Rantau, Bendix, 685, 806. — Breide
(† 1618), 234, 577. — Breide til
Bothkamp 576. — Ditlev, Lens-
mand p. Steinburg, 182, 354, 537.
— Elisabeth Sophie, Hans Linde-
novs, 4, 850. — Frans 113, 170.
— Frederik, Lensmand p. Arns-
borg, 187 ff., 235, 323, 464. — Gert,
Stattholder i Hertugdømmerne,
Lensmand p. Haderslevhus, 171,
345 f., 350, 400, 414, 429, 545, 576;
nævnes 65, 216, 276, 355, (404),
469, 548, 567, 569, 597, 667, 682,
699, 720, 724 f., 738, 850. — Johan
341. — Jokum 6. — Kaj 153, 177,
182, 250, 576, 578 f.; jvfr. Anne
Lykke. — Klavs 641. — Otte 6,
515. — Povl 6, 328. — Jfr. Sofie
177, 377, 427, 480, 850.
- Rasbakken, Børglum H., 444.
- Rask, Nim H., 69.
- Rask, Niels, i Karup 516.
- Rasmus Stege i Vartov Hospital 146.
— Bentsen i Sørbymagle 633. —
Hansen i Markeslev 609. — Han-
sen i Rødby 223. — Jensen, Mag.,

- Lektor i Roskilde, se Varde. — Jensen i Søsrum 609, 749. — Jensen i Ugledie 60. — Lavridsen, Tolder i Bergen, 205. — Lavridsen, Foged p. Holstebro Bispegaard, 358. — Ludvigsen i Malmø se Birgitte. — Madsen i Hedeboerne 166. — Melkiorsen, Kromand ved Frederiksborg, 412. — Mortensen i Hedeboerne 165 f. — Nielsen i Lyngaa 291. — Pedersen i Vissing 164. — Stensen, Tugthusfange, 558, 647. — Sørensen Samsing, Overskipper, 756.
- Ravn, Hans, Mag., i Malmø 588. — Mads, Borger i Køge, 80, 111, 587.
- Ravnstats Mølle, Flakkebjærg H., 848.
- Ravnstrup Mølle, Dronninglund H., 425, 513.
- Rebech, Niels Jakobsen, Præst, 704.
- Rebstrup, Hornum H., 785.
- Recke, Matthias von der, Oberst, 394, 675; jvfr. Helle Marsvin.
- Reddemaren, Peiter Brouwer von, 281.
- Reedtz, Frederik, Lensmand p. Tryggevælde, 3 f., 90, 113, 150, 247, 252, 394, 455, 494, 564, 571, 576, 644, 657 f., 665, 740, 770; nævnes 13, 18, 23, 41, 45, 48 f., 63, 71 f., 80 f., 85, 107, 111, 116, 119, 130, 158, 173, 182, 212, 259, 292, 314, 349, 353, 373, 382, 414, 470, 481, 504, 514, 523, 554, 565, 581, 601, 609, 632, 744 f., 748, 751 ff., 757, 801, 809, 844 f., 855.
- Reersø, Løve H., 629.
- Refs (Refsnæs), Hellum H., 599.
- Regensburg 44, 172.
- Reimert Pedersen i København 586.
- Reinemark, Ramsø H., 251.
- Reinholt Hansen i Roskilde 168. — Hansen, Hofmønsterskriver, 417.
- Reinschatt, Sivert, Friherre, 712.
- Rekkergaard, Bølling H., 719.
- Reland, Peder, i Slagelse 467.
- Remkolde, Baarse H., 609.
- Rendsborg 57, 325. — Borgere 132.
- Rerslev, Løve H., 453, 847.
- Resen, Hans Povlsen, Biskop i Sjællands Stift, (554); nævnes 26, 36, 44, 242, 302, 327, 343, 345, 356 f., 406, 428, 431, (460), 461, 466, 481 f., 533, 559, 603, 647, 704, 742, 781, 789, 800.
- Resterød, ? Baahus Len, 282.
- Restrup, Store, Hornum H., 669.
- Reyn, Anders, Tømmermand, 240.
- Reynestad Kloster, Island, 656.
- Rhinen 373, 395.
- Ribe 246, 249, 274, 325, 487, 506, 539, 551, 569, 617, 639, 653, 665, 696, 700, 772, 781, 818 f.; nævnes 115 f., 150, 317, 357, 505, 693, 727, 738, 770, 820, 827. — Raadmand se Søren Andersen, Mogens Grove. — Borgere 275, 487, 551, 714. — Domkirke 330. — Domkapitel 209, 215, 297, 309, 346, 492, 564, 590, 611, 704, 824. — St. Catharinæ Kirke 492. — Skole 209. — Stift (192), 345, 356, 482, 579, 610, 704, 733, 751 f. — Superintendent se Iver Iversen Hemmet.
- Riber, Hans, Borger i Slagelse 611. — Niels Nielsen, Degn i Nustrup, 667.
- Riberhus Slot og Len 124, 158, 279, 304, 398, 506, 539, 583, 653, 694, 702, 712, 827; nævnes 33, 54, 248, 251, 270, 290, 317, 558, 602, 605, 640 f., 663, 666, 738, 793, 820. — Ladegaard 158.
- Richer, Kort, i Køge 587.
- Rigabugten 484.
- Riis, Dronninglund H., 298.
- Rinds Herred 517.
- Ring Kloster, Vor H., 22, 119, 203, 236.

- Ringe, Skam H., 790.
- Ringkøbing 247, 249, 487, 539, 770, 772.
- Ringsted 84 f., 211, 247, 249, 488, 539, 581, 595, 829; nævnes 770. — Skole 117.
- Herred 748, 809.
- Kloster og Len 7, 30, 111, 117, 124, 151, 211 f., 247, 376, 419, 447, (494), 504, 539, 561, 644, 749; nævnes 12, 38, 41, 48, 58, 65, 108, 121, 238, 249, 259, 274, 414, 470 f., 535, 554, 562, 581, 601, 609, (785). — Ladegaard 7.
- Riseberge, N. Asbo H., 778, 800.
- Risgerre, Halmstad Len, 53.
- Rode, Framlev H., 107.
- Rode, Helmer, i København 586. — Steffen i København 6, 759.
- Rodenburg, Theodor, 400.
- Rodsten, Knud, 277, 718. — Palle 73, 77, 93, 185, 248, 277, 444, 543, 617, 671, 674, 715, 718, 732, 784 f., 786, 837. — Sten 73, 94, 112, 214, 577.
- Rodtken, Bartold, 444.
- Roe, Peder, i Bagsværd 609.
- Roer, Jørgen, Kaptajn, 549.
- Roland, Dr., 125.
- Rolfum, Herman, Stenhugger i København, 330.
- Romler, Povl, Maler, p. Frederiksborg Slot, 322.
- Ronneby 153, 247, 249, 374, 488, 772; nævnes 286, 771.
- Rorshult, Tønnersø H., 338.
- Rorslev, Vends H., 126, 792.
- Rose, Herman, se Maren.
- Rosendal, Tobias, 562.
- Rosengaard, Kristoffer, 292.
- Rosengedde, Ellen Korfitsdatter, Erik Mogensen Bildes, 51.
- Rosenkrantz, Slægten 212. — Aksel Eriksen til Glimminge 59, 204, 212, 299 f., 321, 407, 436, 453, 490, 523 f., 534, 579, 752, 797. — Aksel Nielsen til Buderupholm († 1623), 102, 532. — Birgitte, Klavs Glambæks, 806. — Erik Akselsen, Lensmand p. Halmstad Slot, 4, 25, 40, 142, 145, 147, 196 f., 208, 212, 628, 775, 838; nævnes 22, 33 f., 53, 55 f., 86, 95, 97, 110, 151, 160, 163, 169, 204, 207, 213, 217 f., 234, 238, 258, 260, 308, 310, 325, 402, 441, 477, 483, 505, 566, 588, 602, 771, 784, 803, 831. — Erik Jakobsen († 1626), 51, 113, 793. — Folmer Akselsen 531. — Frederik († 1602) 212. — Gert til Stensballe († 1600) 280; jvfr. Anne Albertsdatter Friis. — Gunde 793. — Holger Akselsen, Lensmand p. Laholm, 1625 p. Hammershus, 4, 17, 90, 106, 122, 125, 149 f., 212, 218, 243 f., 307, 402, 407, 501, 579, 616, 628, 806, 815 (jvfr. 858); nævnes 33 f., 40, 45, 55, 85 f., 95, 139, 156, 163, 169 f., 197, 209, 213, 234 f., 238 f., 258 ff., 315, 343, 409, 495, 526, 814, 828; jvfr. Lene Gyldenstjerne. — Holger Børresen, Lensmand p. Island, 113, 212, 218; nævnes 71, 139, 385, 531, 617, 621, 656. — Holger Frederiksen 212. — Holger Jørgensen, Lensmand p. Odensegaard, Rigsråd, 4, 31, 125, 170, 212, 215 f., 275 ff., 287, 328, 388, 392, 427, 452, 480, 524, 538, 555 f., 576, 580, 591, 598, 614 f., 630, 725, 790, 818, 834 f., 853; nævnes 2, 33, 50, 55, 65, 103, 110, 115, 117, 121, 134, 144, 151, 154, 168, 178, 180, 183, 200, 224, 234, 266, 269, 274, 281, 319, 356 f., 383 f., 393, 399, 414, 456, 482, 491 ff., 504, 508, 537, 541, 553, 571 f., 581, 596, 601 f., 606, 616, 618, 624, 627, 632, 643, 648, 653, 655, 667 f., 677, 683, 686, 693, 737, 742, 747, 770, 786, 817, 822, 831. — Jakob Eriksen († 1616) 399, 668 f.;

- jvfr. Pernille Henriksdatter Gyl-
 denstjerne. — Kirsten Nielsdatter,
 Johan Brockenhuus's, 385. — Kor-
 fits Akselsen († 1626) 212, 793 f.
 — Margrethe, Hans Johansen
 Lindenovs, 298, 385, 731, 808. —
 Niels Akselsen til Buderupholm,
 Kaptajn, 102, 148, 212, 239, 340,
 371, 385. — Otte Kristoffer (†
 1621) 92, 182, 261. — Ove Aksel-
 sen 532. — Palle Akselsen, Lens-
 mand p. Vordingborg, 4, 90, 107,
 113, 182 f., 185, 195, 212, 219 f.,
 226, 230 f., 290, 295, 328, 372, 377,
 381 f., 385, 394, 399, 502, 577, 579,
 628, 665; nævnes 1 ff., 33, 38 f., 41,
 48, 53, 55, 58, 60, 65, 77, 84, 96 f.,
 103, 109, 111, 121, 128 f., 164, 177 f.,
 197, 211, 225, 234, 238, 245, 259,
 261, 315, 317, 403, 406, 414, 417,
 446, 464, 470, 475, 500, 504, 541,
 554, 561 f., 581, 601, 609, 620 f.,
 653, 693, 727, 770, 791 f., 811 f.,
 855. — Palle Børgesen til Ørup
 90, 212, 319 f., 490, 576, 769.
- Rosensparre, Oluf, Lensmand p.
 Dragsholm († 1624), 18 f., 31, 49,
 104, 121, 232, 548, 578; jvfr. Lisbet
 Gyldenstjerne.
- Rosenvinge, Morten Jensen, Tolder
 i Helsingør, 308, 512, 589, 638, 645,
 652. — Morten Mortensen 645,
 652, 810. — Sten Villumsen, Hol-
 mens Admiral, 19 ff., 394, 413,
 417 f., 426, 465, 470, 585, 738; næv-
 nes 28 f., 43, 72 ff., 97 f., 106, 159,
 178, 198, 266, 333, 338, 340, 360,
 (372), 425, 440, 468, 473, 484, 486,
 499, 502, 529, 553, 559, 583, 590,
 592, 595, 615, 627, 633, 643, 645,
 650 f., 664, 682, 697, 768, 782 f.,
 816, 842. — Villum Mortensen,
 Toldskriver i Helsingør, 147, 173,
 316, 587, 810.
- Roskilde 247, 249, 443, 488, 539, 615,
 631, 813, 850; nævnes 36, 97, 168,
 (235), 285, 292, 365, 372, 486, 551,
 581, 603, 772. — Borgemester se
 Søren Skriver. — Borgere 633,
 716. — Duebrødre Hospital 460,
 509, 646 f., 750, 780, 799. — Ho-
 spitalsforstander se Bertel Han-
 sen. — Domkirke 234, 327, 334,
 342, 404, 460, 494, 675. — Domkapi-
 tel 58, 144, 168, 204, 226, 230, 233 f.,
 254, 309, 338, 376, 448, 636, 748 f.,
 804; nævnes 28, 39, 238, 292, 312,
 342, 391, 426, 460, 494, 533, 562,
 593, 633, 646 f., 704, 716, 787, 791,
 812, 848, 854 f. — Domprovsti 525.
 — Ærkegednedømme 593, 646. —
 Graabrødre Kirke 342. — Skole
 338, 342 f.; Rektor se Hjort. —
 D a t. 485—488, 507, 509 f., 526 f.
- Roskildegaard og Len 7, 29 f., 123,
 320 f., 336, 504, 539, 673; nævnes 1,
 12, 58, 65, 97, 108, 121, 131, 149,
 196, 211 f., 234, 238 f., 249, 259,
 261, 274, 403, 414, 429, 470 f., 538,
 541, 554, 562, 581, 601, 609, 634,
 806, 812, 849. — Ladegaard 7, 108,
 196.
- Rostock 14, 211, 419, 807.
- Rostrup, Gunde, 576, 715, 719. —
 Karen Hansdatter, Frands Juuls,
 719. — Karen Jørgensdatter, Pe-
 der Reedtz's, 58, 512, 540, 554. —
 Sofie 497.
- Roswicks, Johan, 264.
- Rotenburg (Verden Stift), D a t. 444,
 446, 544, 549 ff., 562—566, 569—
 575.
- Rottrup, V. Horne H., 641.
- Rubin af Holland 562.
- Rubjærg, Vennebjærg H., 508, skal
 være Raabjærg, Horns Herred.
- Ruchelsen, Alexander van, 744.
- Rud, Borkart, 51, 57, 71, 90, 113,
 135, 159, 328, 377, 577. — Johan
 Ottesen, se Anne Eriksdatter Har-

- denberg. — Knud Eriksen, se Ellen Marsvin. — Knud Jørgensen 757. — Korfits, Lensmand p. Hindsgavl, 90, 150, 157, 319, 388, 556, 576, 592, 818; nævnes 45, 85, 92, 144, 168, 176, 197, 273 f., 427, 527, 557, 604, 626, 713 f., 737, 790, 825, 835. — Pernille, Frederik Qvitzovs, 178.
- Rudkøbing 66, 247, 249, 450, 488, 513, 539, 728, 837; nævnes 771.
- Rudolf Borkersen, Kongens Rotgierter, 477, 499. — Rudolfsen i Sorø Skole 477.
- Rueberg, Niels Ebbesen, Baadsmand, 570.
- Rugaard Slot og Len 124, 504, 539, 686; nævnes 63, 65, 166, 249, 269, 274, 581, 601, 664.
- Ruhman, Oluf Hansen, Professor, 177.
- Rusland 121, 645, 652, 810.
- Rutsker, Bornholm, 181.
- Ry, Hjelmlev H., 237, 402, 480, 499. —, Luggude H., 203. —, Tyrsting H., 501, 515, 795.
- Ryberg, Niels Madsen, Sognepræst i Middelfart, 499.
- Rybjærggaard, Hind H., 79, 194, 198, 214, 693, 695.
- Ryfylke Len, Norge, 49; se ogsaa Stavanger Len.
- Rygaard, Voldborg H., 5 ff., 642.
- Rügen 191, 756.
- Rügenwalde 445.
- Rykkerup, Musse H., 377.
- Ryomgaard, Sønderhald H., 432.
- Ryslinge, Gudme H., 310.
- Rævstrup, Bølling H., 163, 779.
- Rødby 223, 249.
- Rødning, Nørlyng H., 711.
- Rødovre, Sokkelunds H., 640.
- Rødslet, Kær H., 47.
- Røjle, Vends H., 40.
- Rønbjærg, Ginding H., 508.
- Rønde, Ø. Lisbjærg H., 179.
- Rønne 249.
- Rønneberg Herred 775.
- Rørbæk, Musse H., 266, 295, 328.
- Røring, Anund Tharildsen, Baadsmand, 570.
- Rørum, N., Froste H., 810. —, S., Froste H., 750.
- Røsholte, Gyngge H., 530.
- Ræssjøholm, N. Asbo H., 578, 629.
- Røttinge, Lille, Baarse H., 609.
- Røved, Galten H., 807.
- Saaby, Voldborg H., 609.
- Sæck, Kristoffer, kgl. Furér, 292.
- Sageby, Baarse H., 60.
- Saksager, Børglum H., 478, 776.
- Saksild, Hads H., 467.
- Sakskøbing 247, 249, 298, 488, 653, 770.
- Sal, Hovlbjærg H., 303 f.
- Salby, Ramsø H., 609.
- Salling, Slet H., 130. —, Jylland, 77.
- Saltum, Hvetho H., 299, 405, 478, 707, 776, 798.
- Saltø Slot og Len 58, 249, 512, 540, 554, 848.
- Saltøby, Ø. Flakkebjærg H., 467.
- Saltøen ved Bergen 811.
- Samsen se Jeronimus.
- Samsing, Rasmus Sørensen, Overskipper, 756. — Søren i Næsby 284.
- Samsø 146, 603, 820.
- Samuel Hansen, Byfoged i Sølvitsborg, 783.
- Sandager, Baag H., 273, 608, 789.
- Sandberg, Kirsten, Gert Bryskes, 272, 497. — Peder Eggertsen, se Karen Sparre. — Ulrik, Lensmand p. Lundenæs, 192, 497, 683;

- nævnes 63, 80, 114, 132 f., 163, 194, 251, 263, 339, 358, 389, 504, 557, 599, 641, 695, 719, 722, 725, 779, 805, 854 ff.
- Sandby, Sabro H., 605.
- Sandbygaard, Gyngø H., 672 f.
- , Tybjerg H., 331.
- Sande, S. Asbo H., 310, 378.
- Sander, Henrik, Hospitalsforstander i Kallundborg, 502. — Klavs, Borgemester i Ystad, 588.
- Sanderum, Odense H., 494.
- Sandsver (Sandshverv) Len, Norge, 821.
- Sara Mikkelsdatter, Søren Sørensen, i Bergen 157, 464 f.
- Sartor, Salomon, Bogtrykker i København, 519, 521.
- Sarup 158; vistnok Fejlskrift i J. T. for Farup.
- Sasserup, Merløse H., 314.
- Sax, Hartvig, Løjtnant, 158, 306.
- Saxe, Peder, Dr. med., i Aarhus 301, 636.
- Schalle (?) 106.
- Schandorph, Niels Povlsen, Skolemester i Viborg, Sognepræst i Aalborg, 415, 692, 839.
- Schellinge, Nederlandene, 322, 401 (?).
- Schladen, Harz, D a t. 769 f.
- Schlüter, Frederik, 44. — Gert, i Malmø 587.
- Schmalkalden, Hans Merckel v., Slotsfoged paa Københavns Slot, 17, 520.
- Schmede, Klavs thor, Borgemester i Køge, 526, 552, 587, 607.
- Schoman, Peder, Præst i Stadil, Hind H., 512.
- Schreuder, Hans Samuelsen, Mag., Sognepræst i Horsens, 678.
- Schroderus, Johannes, Mag., Provst i Haderslev, 639, 642.
- Schröder, Anker, Borger i Haderslev, 355. — Nicolaus i København 602.
- Schulovius, Torlaccus, Rektor, Island, se Skulesen.
- Schult, Gert, i Landskrone 822. — Jochim, lybsk Skipper, 799. — Jørgen, Proviantkommissær, 226, 620, 638.
- Schwerin Stift 72, 225.
- Schönbach, Johan, Dr., 325.
- Sebergaard, Slet H., 385.
- Seebled, Otte Knudsen, Borgemester i Odense, 132, 169, 232, 450.
- Seefeld, Enevold, 113. — Jørgen, Sekretær i Danske Kancelli, 100, 599. — Viffert 59, 113.
- Seest, Anst H., 701.
- Segeberg, Holsten. — D a t. 355 f.
- Segeberg, Johan von, Kaptajn, 94 f., 110.
- Segemand, Peder, Slotsfoged p. Skanderborg Slot, 517.
- Seglflod Mølle, Fleskum H., 77.
- Sehested (dansk Slægt), Jens Klavsen, Major, 113, 175, 181, 563. — Klavs Maltesen, se Anne Lykke. — Kristen Thomesen, Hertug Christians Hofmester, 1625 Rigsraad, 4, 30, 400 f., 452, 491 f., 515, 530, 540, 576, 580, 591, 615, 619, 668, 686, 720, 722, 725, 744, 835, 853. — Niels Klavsen, Ritmester, 91, 113, 157, 201, 416, 694. — Sten Maltesen, se Anne Brahe. — (holstensk Slægt), Adolf Frederik, 279, 730. — Bendix 113.
- Sejer Pedersen 508.
- Sejlstrup Slot og Len 124, 254, 294, 373, 504, 540, 653, 803; nævnes 33, 54, 99, 249, (299), 300, 444, 602, 605, 663, 671, 820.
- Sejltorp, S. Asbo H., 310, 378.
- Selde, Nørre H., Salling, 248, 673, 702.

- Selling, Galten H., 795.
 Selsø, Horns H., Sjælland, 11, 224, 291, 307.
 Sem, Johan, Ingeniør, 36.
 Sem, Ribe H., 158.
 — Gaard og Len, Norge, 472.
 Serridslevgaard, Vor H., 683, 712, 830.
 Seye, Henning, Herredsfoged i Øster H., Møen, 547.
 Sibeck, Jens, Kaptajn, 60.
 Sidsel Gub(s) i Nykøbing Sj. 551. — Jørgen Judis 64. — Lavridsdatter p. Fuur 392. — Sørensdatter, Hans Stephanius', 551.
 Sigismund III, Konge af Polen, (2, 125, 308, 456, 580, 683).
 Silfåkra se Sølvager.
 Silkeborg Slot og Len 124, 337, 398, 504, 540; nævnes 34, 48, 58, 63, 121, 162, 193, 210, 212, 214, 243, 248, 290, 342, 601, 663, 698, 727. — Ladegaard 337. — Mølle 389.
 Sillerslev, Sønder H., Mors, 600. — Gaard 489, 670, 690, 788, 846.
 Sillerup, Vrads H., 329, 398.
 Simiers, Henrik, Borger i Hamborg, 462.
 Simlinge, Vemmenhøgs H., 814.
 Simmendorp, Ringsted H., 183.
 Simmershafn se Sømmershavn.
 Simon Ibsen i Skrillinge 729. — Lavridsen, Smed i Aalborg, 699. — Pedersen i Hofby 459. — Sørensens i Rode 107.
 Simonstrup, Ulyborg H., 725.
 Sindbjærg, Nørvang H., 270, 700.
 Sinklar, Anders, Lensmand p. Hammershus, Rigsraad, 31, 104, 145, 216, 255, 257, 319 f., 383, 575, 631; nævnes 34, 45, 55, 130, 150, 178, 181, 183 f., 196, 237, 242, 339, 351, 354, 407; jvfr. Kirsten Kaas. — Erik Andersen 320. — Henrik 260. — Jakob Andersen 113, 383. —
- Johanne Andersdatter, Jesper Gjøes, 268, 575, 750. — Kristen Andersen 320, 850.
 — Daniel, Skibsbygger, 26 f., 42 f., 72, 143, 149, 266, 336, 406, 417 f., 466, 536, 786.
 Sivert Gabrielsen se Akeleje.
 Sjelle, Framlev H., 106.
 Sjælland 85, 138, 150, 157, 171, 216, 237 f., 258 f., 276, 354, 357, 372, 375 f., 451, 506, 546, 591, 668, 686, 736, 752, 771, 794, 800, 834 f., 845.
 — Landsting (36), 47, 84, 156, 177, 209, 317, 328, 469, (550), 792. — Landsdommer, se Vilhelm Dresselberg, Aksel Urne, Jakob Korfitsen Ulfeldt.
 — Stift 345, 356, 482, 580, 704. — Superintendent, se Hans Povlsen Resen.
 Skaade, Ning H., 221, 529.
 Skaane 17, 22, 46, 62, 80, 84 f., 91, 111, 142, 156, 167, 178, 216, 238, 255, 257 ff., 276, 347, 351, 353, 357 f., 372 f., 399, 426, 430, 453, 458, 506, 532, 565, 580, 582, 592 f., 616, 628, 665, 668 f., 737 f., 740, 743, 746, 752, 754, 774 f., 779, 794, 807, 827, 830, 834 f.
 — Landsting 318, 469, (589), 810. — Landsdommer se Henrik Gyldenstjerne, Laxmand Gyldenstjerne.
 — Stift 345, 356, 396, 482, 580, 704, 752 f., 845. — Superintendent se Mads Jensen Middelfart.
 Skaardal se Skardal.
 Skabelumgaard 402.
 Skade, Niels, 557, 854; jvfr. Regitze Grubbe.
 Skader, Sønderhald H., 253, 329, 398.
 Skads Herred 158.
 Skagafjord Syssel, Island, 1.
 Skagen 200, 220, 246, 343, 477, 479 f., 488, 584; nævnes 36, 664, 770. —

- Byfoged se Niels Thomesen. —
Tolder se Villum Worm.
- Skalkendrup, Vinding H., 836.
- Skamby, Skam H., 699.
- Skamstrup, Tudse H., 789.
- Skanderborg Slot og Len 8 ff., 40, 107, 119, 125, 203, 231, 337, 465, 504, 518, 583, 618, 702 f.; nævnes 1, 34, 54, 58, 63, 104, 109, 121, 162, 210, 225, 236 f., 243, 248, 290 f., 300, 354, 448, 463, 534, 601, 638, 664, 675, 679, 697, 705, 712, 729, 738, 791, 793, 820. — Jægergaardene ved Skanderborg og Ry 237. — Kongens Vildtbane 389.
- Birk 704.
- Skanderup Birk 671.
- Skånør 247, 249, 488, 540, 653, 771.
- Skardal (Skaardal), Baahus Len, 157, 187.
- Skarpenbergs Gods, Jylland, 477.
- Skarresø, Ø. Lisbjærg H., 432.
- Skarrild, Hammerum H., 171, 389, 694 f.
- Skavbo, Lavrids Klavsen, Mag., Biskop i Stavanger, 345, 356, 482.
- Skedsbøl(e), V. Horne H., 558, 640.
- Skeel, Albrekt Hermansen, til Jungtgaard († 1609), 617, 673 f.; jvfr. Anne Bjørnsdatter Kaas. — Albrekt Kristensen, Lensmand p. Ribberhus og Møgeltønder, Rigsraad, Rigens Admiral, 31, 80, 125, 164, 215 f., 237, 253, 256, 275 f., 280, 284, 325, 532, 538, 543, 545 f., 580, 591, 614 ff., 632, 644, 790, 835, 853; nævnes 33, 54, 88, 115, 158, 178, 200, 209, 234, 251 f., 270, 274, 277, 279, 304, 317, 350, 356 f. (jvfr. 858), 452, 463, 482, 505 f., 551, 556 ff., 569, 579, 582, 602, 617, 640 f., 653, 663, 666 ff., 693 f., 696, 702, 709, 712, 727, 729 ff., 733, 738, 747, 751 ff., 770, 781, 793 f., 805, 808, 827, 844 f., 855, 857. — Ingeborg Nielsdatter, Otto Banners, 190, 294. — Jørgen, Lensmand p. Kallø, 91, 113, 157, 556, 576, 592; nævnes 33, 45, 54, 85, 90, 109, 121, 139, 179, 286, 355, 388, 399, 432, 504, 512, 518 f., 529, 601, 630, 638, 653, 669, 690, 703, 708, 711, 719 f., 729, 737, 741, 770, 814. — Kirsten Albrektsdatter, Peder Bildes, 73, 185, 188. — Otte Kristensen, Lensmand p. Dueholm, 113 f., 174, 350, 385, 404, 451, 784, 792; nævnes 47, 63, 119, 160, 176, 189, 264, 392, 402, 409, 437, 467, 477, 480, 513, 523, 592, 594, 599 f., 660, 731, 733, 751 ff., 776, 781.
- Skeglinge, Froste H., 179.
- Skejby, Hasle H., 164.
- Skelager, Våske H., 56, 139, 326.
- Skelling 401; jvfr. Schellinge.
- Skellinge, N. Asbo H., 629.
- Skelskør 80, 85, 106, 247, 249, 488, 539 f., 550, 611, (631), 772. — Borgemester se Jesper Thomesen. — Borgere 395.
- Skenning, N., Roskildegaaards Len(?), 382.
- Skibet, Tørrild H., 301.
- Skibetved, Norge, 67.
- Skiellerup, Niels, Mag., Rektor ved Sorø Skole, Christian og Hans Ulrik Gyldenløves Tugtemester, 529, 532. — Peder, Mag., Biskop i Trondhjems Stift, 345, 357, 482.
- Skien, Norge, 317, 693.
- Skigt, Henrik, grevelig oldenborgsk Tjener, 80.
- Skinkel, Jfr. Abild, 22, 625. — Jfr. Berte 306, 496. — Jfr. Dorte 202, 256, 287, 786. — Jfr. Ide 720. — Fru Karen 287. — Lavrids 113, 202, 786, 841. — Jfr. Lisbet 306, 496. — Niels 76 f., 205; jvfr. Mette Stensdatter Bilde. — Povl 22, 76 f., 105, 135, 625, 720.

- Skive 246, 249, 294, 488, 540; nævnes 98, 498. — Borger 679.
- Skivehus Slot og Len 124, 540, 673; nævnes 33, 105, 247, 249, 456, 461, 605, 663.
- Skjerne, Jylland (? Skjern, Bølling H.), 173.
- Skjolde, Bjærg H., Vejle A., 716.
- Skomager, Villum, Raadmand og Vintapper i Haderslev, 517, 619.
- Skotland (795).
- Skovby, Skovby H., 729, 842.
- Skovdal Mølle, Torrild H., 171.
- Skovgaard, Anne, Holger Ulfstands, 575.
- Skovgaard, Nørager S., Sønderhald H., 420.
- Skovsbogaard, Bjærg H., Odense A., 32.
- Skovsbøl, Nørvang H., 624.
- Skovsgaard, Langeland, 524.
- , Salling H., 202, 273.
- Skovsholm, Bornholm, 181.
- Skram, Jakob, 531, 576. — Karen, Lavrids Brockenhuus's, 557, 565, 576, 578, 674. — Lavrids til Hustrup 695.
- Skrea, Aarstad H., 831.
- Skrillinge, Vend. H., 729.
- Skriver se Jakob Rasmussen, Jørgen, Klavs, Niels Jensen, Peder, Peder Kristensen, Søren Skriver.
- Skrøbelev, Langeland, 724.
- Skuldelev, Horns H., Sjælland, 829.
- Skulesen, Torlak, Rektor p. Island, 385.
- Skult se Schult.
- Skyts Herred 183, 283.
- Skærbæk Mølle, Vrads H., 700.
- Skærsø, Mols H., 139, 355.
- Skærup, Holmans H., 684, 724.
- Skåttekärr, Luggude H., 203.
- Skød, Hovlbjærg H., 221, 253, 329, 398, 795.
- Skødstrup, Ø. Lisbjærg H., 253, 301, 604.
- Skørpinge 757, 814.
- , S. Asbo H., 375.
- , V. Flakkebjærg H., 646.
- , Stævns H., 757.
- Slagelse 247, 249, 461, 464, 525, 534, 581 f., 772; nævnes 285, 502, 540, 552, 609, (631). — Borgemester se Niels Graa. — Borgere 467, 611. — Hospital 41, 118, 151, 336, 460, 503, 780. — St. Mikkel's Kirke og Sogn 525, 535. — Skolemester se Erik Nielsen.
- Slagerup, Skyts H., 122.
- Slagtofte, Froste H., 620 f.
- Slangerup 247, 249, 285, 322, 488, 500, 772; nævnes 770. — Borger 815.
- Slesvig 119, 135.
- Slesvig-Holsten-Sønderborg, Hertuger se Aleksander, Filip.
- Slettegaard, V. Han H., 273.
- Slide Havn, Nørre H., Gulland, D a t. 241.
- Slitter se Schlüter.
- Slottegaard, Roskildegaaards Len, 321.
- Slutterup, Lyng-Kronborg H., 609.
- Slytter se Schlüter.
- Smaalandene 249, 668, 834 f.
- Smed se Gert Pedersen, Peder.
- Smidlaug, Hubert, Borger i Aalborg, 169, 562(?).
- Smidstrup, Baarse H., 609.
- Sminge, Gern H., 342.
- Snauchardt, Nicolai, 127; jvfr. Soukart.
- Snedinge, V. Flakkebjærg H., 386.
- Snedt, Jørgen, Arbejder ved Frederiksborg Slot, 62.
- Sneglerup, Ods H., 219.
- Snellerød, Skaane, 576.
- Snertinge, Hammer H., 60.

- Snertinge, Skippinge H., 218.
 Snesere, Baarse H., 252.
 Snethloegh, Hybert, 169(?), 562.
 Snorholt, Dronninglund H., 299, 405, 477.
 Snuckert se Snauchardt.
 Sofie, Frederik II's Dronning, (87), (226), 266, (536), (808).
 — af Sachsen, Hertuginde af Stettin-Pommern, 91, 391, 782(?).
 — af Slesvig-Holsten, Hertuginde af Stettin-Pommern, 391, 782(?).
 Sofie Hedvig, Hertuginde af Stettin-Pommern, 136, 391.
 Solbjærg, Løve H., 549(?), 745.
 Soll, Klavs, Borger i København, 586.
 Solrød, Tune H., 472.
 Solte Len se Saltø.
 Solter, Gert, i Ystad 588.
 Sommer, Peder Stensen, Sognepræst til Gaardstange, 304(?), 779.
 Sorø 390. — Kirke 12, 250, 499. — D a t. 447, 545 ff., 825.
 — Akademi og Skole (Kloster) 13 f., 26, 39, 117, 237, 245, 255, 278, 288, 293, 326, 349, 353, 373, 375, 417, 433, 442, 447, 451 f., 529, 532, 541, 552, 554, 561 f., 658, 837; nævnes 4, 12, 63, 69 f., 132, 163, 176 f., 249 f., 304, 306, 328, 337, 390, 394, 414 f., 421, 448, 466, 469, 477, 507 f., 514, 603, 607, 609, 615, 633, 676, 705, 721, 723, 739, 799.
 — Birk 288.
 Soukart, Nicolaus, fra Haag 264; jvfr. Snauchardt.
 Spangsbjærg, Skads H., 304.
 Spanien 159, 312, 317, 373, 395, 426, 446, 592, 692.
 Sparre, Emmike, 328, 632, 748, 800, 809. — Jens, Lensmand p. Baahus Slot, 142, 147 f., 152, 157, 187, 234, 796; nævnes 11, 33, 55, 116, 163, 213, 477, 601, 693. — Karen Jepsdatter, Peder Eggertsen Sandbergs, 800. — Klara Hansdatter, Tage Andersen Thotts, 4.
 Speigelberg, Hans, Løjtnant, 746.
 Spentrup, Nørhald H., 198, 227.
 Splette, Henrik, Præst i Ø. Lindet, 699, 758.
 Splidt, Henrik, Slotsskriver p. Koldinghus, 701 f. — Henrik Henriksen 701 f.
 Spodsbjærg, Langeland, 708.
 Staale, Staffen, 456.
 Staby, Ulvborg H., 114.
 Stade, Tyskland, 744. — D a t. 839—855.
 Stadil, Hind H., 512.
 Stangenet, Karen, Klemens Sørensen, 127, 441 f.
 Starck, Erhard, Trompeter, 365.
 Starup, Ning H., 403.
 —, Ø., Brusk H., 269, 731, 790.
 Stavanger 16, 49, 317, 357, 693.
 — Stift 345, 482. — Superintendent se Lavrids Klavsens Skabo.
 — Len (Ryfylke, Dalerne og Jæderen), 49, 55, 820.
 Staverskov, Jfr. Anne, 163. — Fasti 163. — Oluf 113. — Jfr. Sofie 163.
 Stavning, Bølling H., 641.
 Stebsshorn, Johan, Kaptajn, 550.
 Steffen Bygmester i Odense 298. — Kræmmer i Nakskov 479. — Jensen Anholt, Baadsmand, 570. — Kristensen, Prins Christians Tjerner, 454. — Kristensen, Dugsvend, 611. — Sørensen, Skriver p. Bremerholm, 759—768. — Sørensen i Helsingborg Len 507. — Sørensen i Koldinghus Len 308.
 Stege 247, 249, 488, 539, 548, 806; nævnes 438, 770. — Raadmand se Hans Nielsen. — Byfoged se Ulrik Hansen. — Borgere 156.
 Stegehus Slot og Len (Møen) 124,

- 204, 504, 539; nævnes 41, 55, 58, 103, 128, 150, 238, 243, 249, 259, 414, 547, 601; jvfr. Møen.
- Steinburg Slot og Amt i Holsten 182, 354, 733. — D a t. 850.
- Sten Pedersen i Sorø Skole 304. — Pedersen, Guldsmed i København, 586. — Villumsen se Rosenvinge.
- Stenalt (Stenholt), Rougssø H., 515.
- Stenbjærggaard, Børglum H., 460, 480.
- Stenderup, Hatting H., 689.
- Stener Olsen Koutland, Baadsmænd, 570.
- Stenholt se Stenalt.
- Stenlille, Merløse H., 252, 467.
- Stenmand, Johan, Mag., Kapellan, 466.
- Stensballegaard, Vor H., 275, 280, 390, 475, 641 f., 689, 731 f.
- Stensen, Jfr. Anne, 548. — Erik 113, 548. — Knud 113. — Kristoffer 90, 113, 660, 808. — Margrethe, Kristoffer von Thümens, 65, 123, 129.
- Stenshede (nu Ottestrup), Dronninglund H., 336.
- Stenstrup, Sunds H., 677, 836.
- Stenum, Børglum H., 61, 299.
- Stenwinckel, Hans, Bygmester, 300, 381, 387, 743.
- Stephanus, Hans, Mag., Forstander for Sorø Skole, 69, 309, 330, 551; jvfr. Sidsel Sørensdatte.
- Sterup, Børglum H., 174, 478, 776.
- Stettin 138, 228, 378.
- Stettin-Pommern se Pommern.
- Stidsvig, N. Asbo H., 810.
- Stieplitz, Tyskland, D a t. 795 f.
- Stillinge, Slagelse H., 37.
- Stjernholm Slot og Len 101 f., 124, 231, 246, 375, 427, 448 f., 463, 504, 508, 518, 574, 583, 672, 702, 719; nævnes 33, 39, 54, 58, 104, 248, 271, 290, 300, 601, 621, 623, 664, 679, 794, 820, 823. — D a t. 517 ff.
- Stockholm 356, 457, 638, 676.
- Stokkerup 98.
- Stolzenau, Brunsvig, D a t. 451.
- Storbritannien se England.
- Storebælt (Bæltet) 16, 31, 133, 176, 372, 418, 692, 768, 774, 795, 825.
- Storehedinge 247, 249, 488, 539.
- Storup, Sønder H., Mors, 600.
- Straale, Peder, 113, 202, 256, 411.
- Stralsund. — Borgere 116, 123, 742.
- Strandby, Baag H., 836.
- Strick, Aksel, Kaptajn i Aarhus og Stjernholm Len, 623.
- Strø, Strø H., 28.
- Strømfjord, Norge, 322.
- Stubbekøbing 247, 249, 488, 653, 770.
- Stubberup, Baag H., 717.
- , Ods H., 218.
- Stygge, Jfr. Anne Nielsdatter, 278. — Jfr. Berte Nielsdatter, 162, 190, 278. — Elline, Jens Kaas's, 60. — Enevold 707. — Kristoffer 707. — Niels se Else Munk.
- Stævn's Herred 380.
- Støren, Flod i Holsten, 67, 528, 735.
- Sudderbo, N., Horns H., Hjørring Amt, 444.
- Sueling, Melkert, i Bremen 169.
- Suiss, Laurents, 683.
- Sulsted, Kær H., 165.
- Sundby, Kær H., 788.
- Færge, Lyng-Frederiksborg H., 225, 246, 423, 670.
- Sundet se Øresund.
- Svabe, Nicolaus, Kongens Møntmester, 5, 228 ff., 425, 586.
- Svaneke 249.
- Svaning, Hans, Mag., 397, 411. — Jakob, Mag., 288.
- Svavsted Slot og Amt 350, 404, 451.
- Sveder Eggertsen, Borger i København, 157.
- Svend Andersen, Underbygmester, 786.
- Svendborg 246, 249, 488, 539, 772,

- 820, 832; nævnes 98, 383, 635, 770.
 — Tolder se Jørgen Holck, Povl Pedersen. — Kirke 250 f.
- Svendrup Sogn, Tønnersø H., 17.
- Svenstrup, Hammer H., 609.
- , V., V. Han H., 405, 478, 776.
- , Onsild H., 795.
- Gaard og Len, Sjælland, 331.
- Sverrig 3, 11, 25, 106, 115, 146 ff., 152, 157 ff., 163, 173, 187 f., 213, 216, 238, 297, 310, 316, 356, 440, 457, 546, 644, 648, 676, 734, 830. — Konge se Gustav Adolf. — Dronning se Maria Eleonora.
- Svinbo, Ø. Lisbjerg H., 253, 605.
- Svineklecken, Luggude H., 203.
- Svinninge, Tudse H., 848.
- Sæby 189 f., 246, 249, 487, 540, 653, 772; nævnes 770. — Borgere 189, 466.
- Sæbygaard, Dronninglund H., 112; nævnes 98, 372, 425, 577, 597, 715.
 — (nu Sæbyholm), Nørre H., Laaland, 51, 71, 159, 328.
 — og Len, Sjælland, 56 f., 249, 252, 303, 505, 827 f.
- Sædden, Skads H., 640.
- Sæding, Bølling H., 133.
- Særslev, Skovby H., 519.
- Søborg, Holbo H., 512.
- Søby, Gern H., 193, 689. — Gaard 272, 684, 689, 693, 717, 785.
 —, Hads H., 833.
 —, Sønderhald H., 329, 398.
- Sødringholm, Gerlev H., 112.
- Søgaard, Hillerslev H., 189.
- , Hind H., 40, 590.
- , Tønnersø H., 17.
- Søholm, Baag H., 205.
- , Stævns H., 343, 441.
- Søholt, Fuglse H., 161.
- Søllested, Baag H., 773, 788, 815.
- Søllestedgaard, Laalands Sønder H., 548.
- Søllinge, Vinding H., 39.
- Sølvager (Silfåkra), Torne H., 405, 778.
- Sølvitsborg 249, 772, 820; nævnes 771. — Byfoged se Samuel Hansen.
- Slot og Len 63, 124, 136; nævnes 11, 14 f., 33 f., 55, 72, 139, 156, 163, 232, 234, 238, 243, 249, 259, 290, 425, 566, 602, 820.
- Sømmershavn 247, 249, 488.
- Sømmersted, Holbæk Len (? Søndersted, Merløse H.), 609.
- Sønder Sogn (Faneffjord Sogn), Møen, 204.
- Sønderbrogaard, Hvetbo H., 776.
- Sønderbæk, Sønderlyng H., 671, 679.
- Søndergaard, Bølling H., 163.
- Sønderhaa, Hassing H., 605.
- Sønderho, Skads H., 570, 709.
- Søndersted, Merløse H., se Sømmersted.
- Sønderup, Hornum H., 415.
- Søndrum, Halmstad H., 803, 831.
- Sørbymagle, V. Flakkebjerg H., 633.
- Søren, Mag., Præst p. Møen, 461. — Mag., Rektor i Roskilde, se Hjort.
 — Møller i Værebros Mølle 813. — Hoer i Kullerup 172. — Skriver, Borgemester i Roskilde, 646. — Andersen, Raadmand i Ribe, 665, 818 f., jvfr. 858. — Hansen, Altist, 98, 122. — Ibsen, Borger i København, 586. — Jakohsen i Skive 679. — Jensen i Dronningborg Len 289. — Jensen i Torpet 265. — Jensen, Præst i Vejlbj, se Qvist. — Jessen i Gammelby 448. — Knudsen (af Adel, Tredie-Slægten), 137. — Kristensen i Hørby 372. — Kristensen, Raadmand i Malmø, 424, 587. — Markvorsen, Skipper, 35. — Milkelsen, Tolder, i Sejlstrup Len, 522. — Nielsen, Herredsfoged i Hads H., 680. — Nielsen i Lavrbjerg 594. — Nielsen i Taaning 448, 462, 508. — Nielsen, Sogne-

- præst til Ørum og Daugaard, 622.
 — Olufsen i Aarhusgaards Len 784. — Rasmussen i Skagen 220.
 — Samsing i Næsby 284. — Simensen i Grunde 676. — Simensen i Nørhaa 520. — Sørensen se Sara Mikkelsdatter. — Sørensen i Bergen 588. — Sørensen, Borgemester i Maribo, 26 f., 111.
- Sørød, Høks H., Halland, 187.
 Søstrup, Merløse H., 644.
 Søsum, Ølstykke H., 609, 749.
 Søvind, Vor H., 683, 712.
- Taagerød, Færs H., 405, 778.
 Taaning, Vor H., 448 f., 462, 508.
 Taarnborg, Slagelse H., 277.
 Taarup, Fyen, 479.
 —, Bjerge H., Fyen, 787, 790.
 —, Mols H., 630.
 —, Sønderhald H., 790.
 Taarupgaard, Fjends H., 70.
 Taasinge 251, 341.
 Tage Andersen se Maria Lepape.
 Tammestrup, Ovsted S., Vor H., 791.
 Tastum, Fjends H., 88.
 Tebbestrup, Galten H., 164.
 Tebstrup, Vor H., 675.
 Tecklenborg, Jost, Skrædder i København, 356, 445.
 Teigler, Hans, Rebslager, 366, 605 f.
 Telemarken, Norge, 820.
 Testrup, Ringsted H., 775, 791.
 Thaneke, Henrik, 293.
 Thides, Jakob, Skipper af Skelling (Schellinge?), 322(?), 401 f.
 Thies Cornelissen, Arkelimester, 53 f.
 Thim, Reinhold, Tegnælærer i Sorø, 447, 514.
 Thisen, Karl, i København 81.
 Thisted 246, 249, 487, 540, 653, 772.
 Thisted Bispegaards Gods 180.
 Thomes Jensen i Erritsø 99. — Jensen, Ridefoged p. Laaland, 223. —
- Jensen i Skovsøl 624. — Jensen i Skørpinge 757. — Jeronimus p. Gulland 530, 835. — Kortsen se Wegner. — Lollik, Skipper, 620. — Mikkelsen i Dueholm Klosters Len 174. — Nielsen, Sognepræst i Tulstrup (Astrup-Tulstrup-Hvilsted), 716. — Pedersen, Fændrik, 455. — Pedersen, Præst, 755. — Pedersen, Sognepræst i Vildbjærg og Timring, 144. — Thordsen i København 71.
- Thoreby, Sønder H., Laaland, 377.
 Thott, Else Andersdatter, Hans Hansen Lindenovs, 43. — Kristen Pedersen 181, 578; jvfr. Sofie Henriksdatter Belov. — Tage Andersen, Lensmand p. Trondhjemgaard, 78, 393, 428 f., 575—578; nævnes 482, 693; jvfr. Klara Sparre. — Tage Ottesen, Lensmand p. Sølvitsborg, Rigsraad, 78 f., 104, 112, 125, 136, 187, 191, 194, 201, 216, 242, 259, 350 f., 358, 394, 401, 412, 417, 502, 530, 538, 554 f., 575—578, 580, 591, 613, 615, 628, 737, 741, 743, 770, 790, 804; nævnes 11, 14 f., 33 f., 45, 55, 72, 86, 105, 139, 163, 178, 234, 238, 243, 284, 322 ff., 347, 353, 357, 383, 404, 424 f., 430, 450, 452, 457, 479, 495, 500 f., 512, 533, 566, 602, 604, 616, 647 f., 668, 745, 756, 775, 811, 817, 826.
- Thue, Degn i Vedersø, 702.
 Thurø, Sunds H., 244, 250 f., 485.
 Thy 114, 480.
 Thümen, Eustachius von, se Ane Hansdatter Baden. — Kristoffer von, se Margrethe (Merete) Stensen.
 Tidemand Klavsen, Skibshovedsmand, 96, 122 f., 468, 664. — Kristensen 340.
 Tidselholt, Gudme H., 616, 627.

- Tillemænd Villadsen, Mag., Slots-
præst p. Frederiksborg, 38.
Tillie, Sverrig, 843.
Tilling, Hans, i Ystad 588.
Tilst, Hasle H., 712.
Timring, Ulvborg H., 144.
Tingeyjar Syssel, Island, 1.
Tingjellinge, V. Flakkebjærg H., 37.
Tirup, Rønneberg H., 405, 778.
Tise, Børglum H., 792.
Tisen se Thisen.
Tiset, Ning H., 201, 236, 255, 337.
Tisted, Nørlyng H., 77.
Tisten, Povel, Borger i Helsingør
161.
Tjæreborg, Skads H., 448, 709.
Tjæreby, Strø H., 779.
Tjørnede, Merløse H., 644.
Tjørntved, Merløse H., 252.
Toderup, Luggude H., 374.
Tofte, Hindsted H., 130.
Tolstrup, Børglum H., 61.
—, Jerslev H., 508 (?).
—, Slet H., 130.
Tommerup, S. Asbo H., 739.
—, Jerrestad H., 122.
—, Odense H., 522.
—, Skyts H., 122.
Tongerlo (Tungelen), Abraham von,
27, 64.
Tor Engelbretsen Betten i Slagelse
Hospital 780. — Olufsen se Gam-
melgaard. — Rasmussen, Sogne-
præst ved Kirken udenfor Nørre-
port, 385, 454, 742.
Torben, Mag., i Lund 686. — Ga-
brielsen se Akeleje.
Torbenfeld, Tudse H., 789.
— Birketing 3, 28.
Torne Herred 183.
Tornekrans, Mikkell Nielsen, 61.
Tornumgaard, Kalslund H., 515.
Torp, Sønder H., Mors, 403, 467,
600.
Torpegaard, Aasum H., 411, 717.
Torpet, Hvetbo H., 265.
Torrendrup, Ods H., 218.
Torslev, Dronninglund H., 299, 385,
758.
—, Ø. Han H., 265.
Torstedlund, Hornum H., 785.
Torstholmen, Smørum H., 239, 365,
391.
Torsø, Hovlbjærg H., 303.
Torum, Nørre H., Salling, 248, 673.
Torup, Hellum H., 264.
—, Hundborg H., 135.
—, Tønnersø H., 17.
—, V., V. Han H., 264, 295, 342, 405,
478, 776.
— Ladegaard, Galten H., 124, 670.
Tostenæs, Møen, 204.
Tostrup (nu Kristianssæde), Fuglse
H., 42.
— (508) se Tolstrup.
Tranaas, Herrestad H., 300, 321.
Tranekær Slot og Len 124, 140, 408,
494, 504, 539, 759; nævnes 54, 103,
128, 150, 249, 601, 664.
Trannerup, S. Asbo H., 310, 378.
Trans, Vandfuld H., 265, 393.
Tredie, Bølling H., 157, 625.
—, V., Bølling H., 163, 779.
Tredie-Slægten, se Knud Sørensen,
Søren Knudsen.
Tregaard, Hans, i København, 6.
Trelleborg, Skaane, 199.
Trellerup, Bjærg H., Fyen, 786.
Tribbevitz, Rygen, 111.
Trinderup, Onsild H., 273, 477.
Trip, Johan, i Malmø 588.
Trittau, Holsten. — D a t. 355.
Troels Nielsen, Landsdommer paa
Gulland, 241. — Nielsen i Esse-
strup 443, 484.
Troelstrup, Aars H., 130.
Trolle, Niels, 324, 686, 700, 742.
Trolleholm se Eriksholm.
Trompt, Magnus Alexander, Skibs-
kaptajn, 148, 223, 332, 662, 709.

- Tronderup, Horns H., Jylland, 444.
 Trondhjem 317, 401, 433, 693, 820.
 — Len 12, 428, 820.
 — Stift 345, 482. — Superintendent
 se Peder Skiellerup.
 Trost, Martin, Professor ved Akade-
 miet i Helmstedt og Sorø Akade-
 mi, 658.
 Trudsholm, Gerlev H., 105.
 —, Voldborg H., 577.
 True, Nønsild H., 795.
 Trustrup, Galten H., 807.
 Trutebjærg (Trutteberg), Halmstad
 H., 803, 831.
 Tryggelev, Langeland, 66, 456, 469,
 483, 508, 537, 677.
 Tryggevælde Slot og Len 123, 158,
 252, 336, 349, 353, 373, 504, 539,
 657 f.; nævnes 13, 41, 63, 109, 130,
 211 f., 243, 249, 259, 414, 470 f., 514,
 554, 581, 601, 609, 748, 751, 809. —
 Mølle 373.
 Trøby(?), Tryggevælde Len, 609.
 Trønner, Kristoffer, i København
 586.
 Trøvelstrup, Jylland, 605.
 Tudse, Tudse H., 609, 783, 809.
 Tue Lavridsen, Møller i Helsingborg
 Slots Mølle, 604.
 Tullebølle, Langeland, 66.
 Tulstrup, Gern H., 622.
 —, Ning H., 716.
 Tureby Len, Sjælland, 303.
 Turup, Baag H., 608, 789.
 Turø, Sunds H., 411.
 Tved, Hillerslev H., 52.
 Tvillum, Gern H., 727.
 Tvis Kloster, Hammerum H., 292,
 305, 375.
 Tybjærg Herred 382.
 Tyge Ibsen i Salby 609. — Kristen-
 sen, Skibsløjtnant, 223, 307, 510,
 773. — Pedersen i Kristianstad
 776. — Sørensen af Nakskov 172.
 Tyrkiet 170, 413, 431, 481, 521.
 Tyrstrup, Tyrstrup H., 469.
 Tyskland 25, 27, 123, 422, 546, 567 f.,
 609 ff., 613.
 Tyvstofte, V. Flakkebjærg H., 467.
 Tølløse, Merløse H., 220 f.
 Tølløse, Mads Nielsen, Slotspræst
 paa Københavns Slot, 781 f.
 Tømmerup, Jerrestad H., 17.
 —, Ondløse S., Merløse H., 494, 644.
 Tønder, Sønderjylland, 714.
 Tønder, Niels, Bassist, 98, 122.
 Tøndt, Jesper, i Danske Kancelli 1.
 Tønnersø, Tønnersø H., 17.
 Tønnes Klavsen, Salpetersyder, 148.
 — Nielsen i Slagelse Hospital 151.
 — Sandersen af Fililand 172. —
 Smed p. Frederiksborg 422.
 Tønsberg 317, 570, 693, 820.
 — Len 55, 246, 820.
 Tørring, Skodborg H., 265, 393.
 Udby, Arts H., 252.
 Udsen, Lavrids Ebbesen, Lensmand
 p. Skanderborg, 113, 203, 579;
 nævnes 1, 8, 10, 22, 34, 40 f., 54,
 58, 63, 102, 104, 106 f., 109, 119,
 121, 125, 162, 195, 201, 208, 210,
 225, 231, 236, 253, 280, 291, 300,
 332, 337, 354, 389, 402, 439, 448,
 456, 465, 467, 480, 483, 497, 499,
 501, 504, 516, 518, 529, 534, 543,
 584, 601, 618, 622, 638, 641, 679,
 681, 683 f., 689, 702 f., 705, 712,
 729 ff., 738, 784, 791, 793, 795, 806,
 814, 823, 833.
 Udvellinge, Luggude H., 375.
 Ugerup, Aksel, 44. — Jørgen 576,
 654 f. — Ove 194, 502, 577 f.
 Uggerløse, Merløse H., 250.
 Ugilt, Vennebjærg H., 667.
 Uglødie, Baarse H., 60.
 Uglerup, S. Asbo H., 375.
 Ulbølle, Salling H., 769.
 Uldrichs og Uldrik se Kort.
 Uldum, Nørvang H., 174.

- Ulf, Gregers, Borger i Stralsund, 116.
- Ulfeldt, Jfr. Anne Mogensdatter, 69, 73, 264. — Beate se Beate Hvitfeldt (jvfr. 858). — Edel, Keld Brockenhuus's, 508, 681. — Frans Korfitsen († 1621), 301. — Frederik, jvfr. Birgitte Marsvin. — Jfr. Helvig 530. — Jakob Jakobsen, Rigens Kansler, Lensmand p. Nyborg, 4, 31, 47, 114, 125, 145, 216, 274, 555 f., 565, 576, 578, 580, 590 f., 614 f., 643, 711, 758, 783, 790, 818, 834 f., 853; nævnes 32 f., 39, 50, 54, 65 f., 73, 92, 98, 103, 110, 121, 128, 144, 151, 168, 173, 178, 232, 234, 256, 269, 281, 310, 314, 317, 324, 331, 339, 345, 350, 357, 383, 411, 414, 418, 450, 468, 473, 479, 483, 504 f., 507, 522, 581, 593, 596, 601, 607, 627, 631, 635, 653, 667, 677 f., 686, 693, 723, 727, 742, 747, 770, 774, 781, 791, 793, 825, 827, 831 f., 836, 855, 857. — Jakob Korfitsen, 1624 Landsdommer i Sjælland og Lensmand p. Ringsted Kloster, 47, 111, 117, 301, 376(?), 394, 447, 561, 579, 712, 792; nævnes 140, 147, 151, 157, 211 f., 224 f., 238, 254, 259, 274, 308, 317, 377, 382, 414, 419, 470, 494, 504, 535, 538, 554, 562, 580 f., 595, 601, 609, 611, 636, 643, 749, 770, 785, 813, 829, 848, 855. — Jakob Mogensen 11, 137, 140 f., 214, 305, 376(?), 575(?). — Jørgen, Skibshovedsmand, 1625 Admiral, 142, 144, 148, 156, 159, 315, 371, 465, 490 f., 499, 510 ff., 526, 528, 537, 592, 627, 661, 681 f., 691 f., 710, 789. — Korfits Mogensen til Selsø 11, 224, 291, 307, 575(?). — Kristian Mogensen 11, 291, 305, 375 f., 693, 695. — Kristoffer Knudsen, Lensmand p. Visborg, 1625 p. Laholm, Rigsraad, 175, 240 ff., 252, 324, 394, 401 f., 409, 433, 502, 530, 532, 538, 555, 561, 575, 577—580, 591, 613, 615, 639, 659 f., 741, 743, 790, 796, 798, 834 f., 853; nævnes 44, 58 f., 76, 116, 145, 150, 160, 181, 210, 249, 293, 307, 322, 338 f., 346, 387, 404, 440, 443, 477, 488, 500, 542, 566, 602, 616, 637, 734, 737, 771, 775, 782, 801, 807, 815, 817, 826, 830, 843. — Mogens Jakobsen († 1616), 264, 375, 579; jvfr. Anne Munk.
- Ulfstand, Aksel, 159, 194, 250, 474, 484, 773. — Anne Holgersdatter, Jørgen Ugerups, 654 f. — Jfr. Else Holgersdatter 259. — Jfr. Else Melkiorssdatter 815. — Jfr. Helle 642. — Holger († 1609) se Anne Skovgaard. — Jfr. Margrete Melkiorssdatter 815. — Melkior 194; jvfr. Else Viffert. — Sofie, Klaus Podebusks, 68, 100, 104, 118, 159, 176, 189, 205 ff., 250, 399, 431, 527, 811.
- Ullerslev, Vinding H., 172, 593.
- Ullerup, Skam H., 39 f.
- , Torne H., 734.
- , Ø. Han H., 478, 776.
- Ulrik, Hertug, Biskop af Schwerin, Christian IV's Broder, 72, 112, 128, 499, 798.
- , Hertug, Christian IV's Søn, 143, 225, 227, 433, 469, (561), 743.
- Ulrik Hansen, Byfoged i Stege, 547.
- Ulsted, Kær H., 299, 405, 477, 605, 660.
- Ulstedlund, Kær H., 405, 477, 660.
- Ulstrup, Ods H., 675.
- Ulvborg, Ulvborg H., 725.
- Ulveskov, Hvetbo H., 265.
- Ulvhøj, Børglum H., 444.
- Ulvsaks, Iver, 218.
- Underaare, Børglum H., 444.
- Ungarn 202.
- Ur, Neder-, Lysgaard H., 48.

- Urne, Aksel Jørgensen, til Viffertsholm 784. — Aksel Knudsen, Landsdommer i Sjælland, Lensmand p. Ringsted Kloster, 1624 Lensmand p. Halsted Kloster, 4 ff., 99, 104, 111, 113, 247, 575 ff., 579, 642; nævnes 7, 12, 30, 38, 41, 43, 48 f., 58, 65, 69, 80, 85, 90, 107 f., 121, 128, 141, 143, 149 f., 182, 191, 220, 245, 262, 293, 328, 377, 414, 452, 473, 479, 536, 540, 668, 674, 687, 716, 770, 791, 808. — Ejler Knudsen, Lensmand i Bratsberg Len, 4, 578, 580; nævnes 55, 693. — Erik Akselsen, Lensmand p. Udsten Kloster, 4, 298, 491, 602; nævnes 73, 202, 214, 269, 589, 643. — Frederik Knudsen, kgl. Sekretær, 13, 99. — Hans Andersen til Tidselholt († 1625 el. 26) 831. — Jørgen Knudsen, 1624 Lensmand p. Kronborg, Frederiksborg og Abrahamstrup, 4, 90, 99, 113, 316, 416, 432, 455, 592, 635; nævnes 1, 28, 33, 38 f., 41, 48, 64, 80, 89, 100, 108 f., 111, 119, 121, 150, 153, 164, 191, 196, 211, 220, 225, 227, 234, 238 f., 246, 257 ff., 262 f., 282, 285, 317, 382, 414, 421 ff., 426, 428, 430, 438, 450, 461, 466, 471, 492, 504, 521, 553 f., 580, 587 f., 590, 601, 603, 609, 611, 628, 638 ff., 644, 654, 658 ff., 693, 697, 713, 727, 743 f., 748, 770, 772, 779, 787, 806, 808 f., 813, 815 f., 825, 828 f., 841 f.; jvfr. Margrete Marsvin. — Karen Hansdatter, Isak Pedersen Maaneskjolds, 462, 509, 831. — Klavs Johansen 179, 523(?), 575, 768(?). — Klavs Lavesen 94, 197, 578. — Kristoffer Knudsen, Rentemester, 4, 24, 78, 144, 302, 309, 394, 415, 463, 553, 576, 578 f., 585, 663, 733, 774, 797; nævnes 20, 207, 239, 510, 544, 555, 564, 566, 570, 574, 590, 595, 602 f., 607, 612, 615, 620, 633, 635 f., 640, 651 f., 656 ff., 664, 668, 685, 697, 704, 710, 713, 721, 724, 739, 742 f., 758, 777, 801, 803, 806 f., 811, 816, 825, 827, 837, 846, 849. — Lave Klavsen til Bæltebjærg († 1623) 94, 197, 260. — Lave Klavsen til Sellebjærg († 1629) 7, 24, 66, 93 f., 112, 127, 441. — Margrethe Hansdatter, Jørgen Munds, 831. — Palle Johansen 159, 773. — Jfr. Sidsel Johansdatter 180.
- Ursula, Jens Niensens, i Malmø 588.
- Urup, Bjærg H., Fyen, 780.
- Urup se Ugerup.
- Usserin, Jakob, 6.
- Utrecht, Mikkel, Organist, 143.
- Utterup, Anders Jensen, i Helsingørs Hospital 780.
- Vaargaard, Slet H., 208 f., 656, 847.
- Vadsby, Smørum H., 472.
- Valby, Taastrups-, Smørum H., 404.
- Valbygaard, Slagelse H., 813 f.
- Valda, Fjære H., 166.
- Walkelin, Kort, Borger i Malmø 424, 587.
- Valkendorf, Henning Henningsen, til Brangstrup og Glorup, 90, 113, 270 f., 319, 341, 344, 388, 402, 411 f., 495 f.(?), 557, 576, 618, 626, 674, 684, 721, 723, 831. — Henning Jørgensen til Glorup († 1626), 4, 47, 230, 269, 274, 319, 388, 495 f.(?), 576, 578, 620, 723.
- Vallebjærg, Ingelstad H., 814.
- Vallekilde, Ods H., 218.
- Wallenrodt, Benjamin Buwinchhausen von, 286. — Daniel Buwinchhausen von, 286. — Konrad Buwinchhausen von, 286.
- Vallensbæk, Smørum H., 742.
- Wallenstein, Albrekt von, Hertug af Friedland, (620).
- Vallensved, Ø. Flakkebjærg H., 609.

- Vallerum, Færs H., 59.
 Vallø, Bjæverskov H., 18, 565.
 Valsgaard, Hindsted H., 752.
 Valsømagle, Ringsted H., 224, 254.
 Walter Andersen i Bremerholms
 Jern 410. — Spanier i Malmø 588.
 Vandaas, Gyngø H., 443, 484, 527,
 710.
 Vandal, Hans, Biskop i Viborg, 282,
 345, 356, 415, 482, 692, 704, 718.
 Vandborg, Vandfuld H., 265, 393.
 Vang, Hundborg H., 135.
 Vanghiebødt, Horns H., Jylland,
 444.
 Wanneberg, Ole, Borger i Kristian-
 stad, 116.
 Vantinge, Salling H., 769.
 Varberg 247, 249, 282 f., 344, 374,
 476 f., 488; nævnes (155), 235, 286,
 317, 378, 771 f.
 — Slot (Fæstning) og Len 32, 37 f.,
 86, 94 f., 124, 142, (146), 147, 152 f.,
 155, 217, 235, 258, 282 f., 315, 326,
 344, 351 f., 378, 430, 441, 524, 588,
 741, 820; nævnes 11, 33 f., 115, 129,
 160, 163, 166, 169, 179, 213, 219, 234,
 238, 290, 317, 505, 544, 555, 602,
 838.
 Varde, Rasmus Jensen, Mag., Lektor
 i Roskilde, 338, 748.
 Varde 246, 249, 487, 516, 539, 653,
 772; nævnes 220, 770. — Raad-
 mand se Niels Andersen. — Bor-
 gere 60, 181, 729.
 Vardøhus Slot og Len 120, 820.
 Warnemünde 113, 128, 554.
 Vasner, Nicolaus, Læge i Amster-
 dam, 254, 602.
 Vasspyd, Erik, 469; jvfr. Karen Pax.
 Vatke se Wuticke.
 Weckemerck, Mathias, 62.
 Vedbygaard, Løve H., 349, 353.
 Veddinge, Ods H., 218.
 Wederborn, Frans Rikardsen, Sog-
 nepræst til Skamstrup og Tor-
 benfeld, 789.
 Vedersø, Hind H., 702, 812.
 Wedtmeyer, Didrik, Major, 550.
 Vedtofte, Baag H., 773, 788.
 Wegner, Berent, Bøssemager i Tøj-
 huset, 366. — Thomes Kortsen,
 Sognepræst ved St. Nicolai Kirke
 i København, 364.
 Vejby, Helsingborg Len, 837.
 —, Holbo H., 227.
 —, Rødding H., 408.
 Weichent, Morten, Murmester i Kø-
 benhavn, 330.
 Vejlbj, Sønder H., Randers A., 518,
 551, 598.
 —, Vends H., 40.
 Vejle 246, 249, 487, 539, 590, 653,
 772, 820; jvfr. 204, 208, 280, 293,
 388, 442, 664, 770. — Borgemester
 se Klemens Sørensen. — Borgere
 135, 273, 718. — Hospital 270.
 —, Salling H., 769. — Gaard 189,
 270, 412.
 Vejrup, Vends H., 39.
 Weiswiller, Arnold, i Malmø 15, 24 f.,
 38, 101, 106, 125, 131, 137.
 Vellen, Wessel von, 223, 332, 662;
 jvfr. Birgitte Hermansdatter.
 Vellerup, Horns H., 428. — Gaard
 43, 391.
 Velle, Hovlbjærg H., 796.
 Velling, Hind H., 198, 693.
 Vemmenhøgs Herred 183, 283.
 Vendelbo Stift se Aalborg Stift.
 Vends Herred 175, 713 f.
 Vendsyssel 679, 839 f., 853.
 Vengegaard (Vendegaard?), Hjelms-
 lev H., 704.
 Vennebjærg, Vennebjærg H., 444,
 480.
 Vennickel, Steffen Jakobsen, i Am-
 sterdam, 400.
 Wensin, Godske, Amtmand p. Got-

- torp, 47. — Laurents, Hertug Frederiks Kammerjunker, 227.
 Vent, Klavs, 546.
 Verbruggen, Johan, Movrids af Oraniens Falkoner, 1.
 Werckmand, Ernst, tysk Sekretær, 663.
 Verden 499. — D a t. 448, 454, 478, 485 ff., 490 ff., 499.
 Verdure, Guillaume la, Prins Christians Lakaj, 658.
 Vernø Klosters Len, Norge, 821.
 Verrested, Jerrestad H., 17, 122, 814. —, Skyts H., 814.
 Weser 133, 371, 384, 390, 415, 465, 478, 485, 490 f., 500, 503, 510 f., 513, 516, 526, 528, 534, 563, 573 f., 627, 641, 646, 692, 709, 746, 783, 843, 853.
 Vesløgsgaard, V. Han H., 785.
 Wessel von Vellen se Vellen.
 Wesseling, Morten, 730.
 Vessige, Aarstad H., 55.
 Vesteni, Dorte, Mogens Kruses, 245.
 Vestensvog, Kristoffer Bjørnsen, Baadsmænd, 570.
 Vesterballe, V. Horne H., se Vesterby.
 Vesterbo, Nørre H., Laaland, 328.
 Vesterby, Luggude H., 310, 375, 378. —, Skam H., 790.
 — (? Vesterballe), V. Horne H., 60.
 Vesterbygaard, Skippinge H., 549.
 Vesterholt, Kær H., 299, 477.
 Vesterlund, Nørvang H., 624.
 Vestermarie, Bornholm, 181.
 Vesterris, Hornum H., 68, 205.
 Vestersøen 120, 122, 138, 158, 237, 371, 446, 454, 692.
 Vestervig Kloster og Len 98, 119, 124, 140, 231, 504, 540, 703; nævnes 54, 126, 160, 248, 265, 373, 393, 519, 605, 663, 685, 820, 833.
 Vestervig, Niels Sønnesen, 373.
 Vestfrisland 692.
- Vestindien 313.
 Vestrupgaard, Hvetbo H., 405, 478.
 Vibe, Mikkel, Borgemester i København, 43. — Peder 376, 540 f.
 Viberup, Amager, 652.
 Viborg 162, 210, 245 f., 249, 487, 501, 517, 539, 592, 598, 772, 839; nævnes 84 f., 181, 186, 248, 340 f., 462, 498, 509, 523, 599, 625, 668, 770, 796, 844. — Domkirke 105, 161 f., 248, 597, 617, 674, 682, 687. — Domkapitel 77, 126, 161 f., 167, 223, 392, 564, 597, 600, 613, 627, 634, 682, 687, 704, 810. — Bispe-residens 193. — Bispegaardstoften 210. — Apotek 598. — Hospital 167 f. — Skole 162, 167 f., 414, 634. — Skolemester se Niels Povlsen Schandorph, Kristoffer Hansen. — D a t. 515 f.
 — Landsting 174, 317 f., 469, 624, 772, 819, 848 f. — Landsdommere se Erik Juel, Niels Krag.
 — Stift 113, 345, 356, 482, 579, 704, 733, 751 f., 811. — Biskop se Hans Vandal.
 Viby, Ning H., 178.
 Vichmand, Morten, 300. — Peter i Hamburg 187.
 Viduch, Lubbert, i Tønder 714.
 Wiebes, Jelle, hollandsk Skipper, 798 f.
 Viekøb, Luggude H., 375.
 Viffert, Else, Melkior Ulfstands, 815.
 Vigenstrup, Bare H., 749.
 Vigerslev, Skovby H., 618, 699.
 Vigersted, Ringsted H., 636.
 Vigs Gods, Hillerslev H., 180.
 Vil Ottesen, i Sorø Skole, 705.
 Vildbjærg, Hammerum H., 144, 171.
 Wildfang, Evert, Køkkenskriver, 433. — Hans, Borger i Flensborg, 726.
 Wildthogen, Caye, af Regensburg 172.

- Villads Andersen, kgl. Musikus, 122.
— Pedersen i Sorø Len 609.
- Villands Herred 46, 283.
- Willen, Jost van, Borger i Osna-
brück, 646.
- Villerslev, Hassing H., 605.
- Villie, Ljunits H., 17.
- , Skyts H., 122, 814.
- , Sønder-, Ljunits H., 17, 122.
- Villum Lakaj 262. — N., kgl. Sværd-
feger i Helsingør, 320. — Adam p.
Kronborg 544. — Hansen i Ribe
696. — Henriksen i Emden 172. —
Lukassen 790; jvfr. Barbara. —
Mortensen, Toldskriver i Hel-
singør, se Rosenvinge. — Morten-
sen, Overkøbmand i gullandske
Kompagni, 775. — Petersen i Kø-
benhavn 575.
- Willum, Johan de, Borger i Køben-
havn, 67, 81 ff., 109, 313, 492, 636,
801. — Povl de, dansk Faktor i
Amsterdam, 83, 357, 431, 570, 725.
- Vils, Sønder H., Mors, 600.
- Vind, Jfr. Berte, 273. — Jfr. Else
273. — Henrik, Kaptajn, 1625 Ad-
miral, 148, 159, 239, 266, 340, 371,
446, 454, 468, 592, 664. — Iver, kgl.
Sekretær, 52, 113, 214, 223, 273,
280, 359, 672 f., 693, 851—854. —
Jørgen, Skibshovedsmand, 7, 105,
113, 133, 210, 244, 259 ff., 321, 351,
436, 527, 804, 821. — Niels se Kir-
sten Juel.
- Vindblæs, Gerlev H., 113.
- Vindbyholt Kro, Fakse H., 292.
- Vindelev, Nørvang H., 530, 619.
- Vinderslev, Lysgaard H., 325. —
Gaard 337.
- Windheim, Brunsvig. — D a t. 454.
- Vinding Herred 172 f.
- Vindinge, Vinding H., 172.
- Vinstrup Sø, Ø. Flakkebjærg H.,
314.
- Vinter, Erik Jensen, Skovrider i Vor
H., 755.
- Wippen, Dirik von, i Malmø 587.
- Virginien 313.
- Virum, Sokkelunds H., 520.
- Visborg Slot og Len 240 f., 252, 293,
307, 402, 404, 601; jvfr. Gulland.
— D a t. 239 f.
- Visby, Gulland, 175, 239 ff., 244,
308, 373 f., 395 f., 402, 532, 710 f.,
753, 787 f., 812. — Borgemester
se Hans Kruse. — Borgere 239 ff.,
826. — Mestermænd 241.
- Wisch, Henrik van der, 47, 139,
195, 204, 208, 271, 280, 332, 439,
623.
- Vissenbjærg, Odense H., 462.
- Vissing, Galten H., 164, 221, 252,
329, 398, 604.
- , S., Tyrsting H., 502, 515.
- Vitthorn, Richard, Brygger i Køben-
havn, 22.
- Wittermarck, Hans, Tolder i As-
sens, 44.
- Witteroch, Hans, Borger i Heiligen-
hafen, 101.
- Wittrup, Anne, Jesper Grubbes, 26,
42, 186, 553, 577.
- Vittrup, Hassing H., 684, 833.
- Vitved, Hjelmslev H., 518.
- Vivild, Sabro H., 253, 291, 529, 814.
- Vladislaus Sigismund, Prins af Po-
len, (127), 391, 580.
- Wcest, Herman, Borger i Køben-
havn, 586.
- Vognsen, Jakob, Byfoged i Aalborg,
341, 707, 711, 722, 811; jvfr. Ka-
ren Nielsdatter — Jens, Skibs-
hovedsmand, 133, 138, 328, 336.
— Jens, Skriver p. Hammermøl-
len ved Kronborg, 494, 636. —
Vogn, Skibshovedsmand, 138, 245.
- Vognslund, Ø. Horne H., 270, 279.
- Vognstrup, Hjerm H., 833.

- Voigt, Johan, Raadmand i Rensborg, 132.
- Voldby, Vends H., 39.
- Wolfenbüttel, Brunsvig. — D a t. 570, 584 f., 604 f., 612, 615, 619 f., 623 ff., 635, 641, 646, 656, 661, 663, 665, 671 ff., 675, 681, 685, 691 f., 694, 709, 720, 733, 735, 755.
- Vollerup, Merløse H.(?), 250.
- Volstrup, Hjerem H., 48, 839 f., 853.
- Vomb, Færs H., 481.
- Vor Herred 518, 755.
- Vordingborg 249, 317, (464), 488, 500, 541, 547, 772; nævnes 286, 693, 727, 770.
- Slot og Len 53, 124, 177, 211 f., 226, 361 f., 388, 470 f., 475, 504, 513, 653, 665; nævnes 1, 3, 33, 37 ff., 41, 48, 55, 58, 97, 103, 109, 121, 128, 164, 196, 234, 238, 243, 249, 259, 261, 290, 317, 414, 502, 554, 561, 582, 601, 609, 820. — D a t. 469—476, 483 f., 507 f., 547.
- Vorgaard, Hellum H., 716, 732, 791.
- Worm, Ernst, 193. — Jørgen Ernst 209.
- Ole, Dr., 560. — Villum, Borgemester i Aarhus, 236, 293. — Villum, Tolder i Skagen, 477, 479 f., 662.
- Worsell, Wolf von, 755.
- Vosnæsgaard, Ø. Lisbjærg H., 50, 52, 372.
- Wossmar, Jakob, 214.
- Wou, Verner von, 438.
- Woyen, Sofie Enevoldsdatter, Knud Gabrielsen Akelejes, 593.
- Vraa, Børglum H., 267.
- Enge, Kær H., 776.
- Vrads Herred 496.
- Vranderup Mølle, Anst H., 702.
- Vrebo, Antvorskov Len, 829.
- Vrejlevkloster, Børglum H., 112, 731.
- Vrensted, Børglum H., 793.
- Vrold, Hjelmslev H., 671.
- Vrold, Jens Nielsen, Foged i Skanderup Birk, 671.
- Wrong, Detlev, i Borendorp (Borgdorff?), 641 f.
- Vurm, Herrested H., 321.
- Wuticke, Brandenburg, 144.
- Württemberg. — Hertug, se Johan Frederik.
- Væby, Vessige S., Aarstad H., 139.
- Vær, Vor H., 730.
- Værebros Mølle, Sømme H., 813.
- Værløse, Fakse el. Smørum H., 308.
- Værløsemagle, Smørum H., 603.
- Väsby, Luggude H., 753.
- Væt, Galten H., 253, 329.
- Ydby, Refs H., 444.
- Yde, Anders, i Gundsømagle, 629.
- Yde og Marke Len se Ide og Marker Len.
- Yndesæte, Luggude H., 374.
- Ysebrants se Jan.
- Ystad 150, 154, 156, 183, 247, 249, 283, 317, 322, 472, 488, 540, 653 f., 772; nævnes 97, 115 f., 169, 286, 378, 693, 771, 802. — Borgemester se Klavs Sander. — Borgere 586 ff.
- Ütersen, Holsten, 572.
- Yttergaarden, Aarstad H., 139, 238.
- Zacharias Hansen i Ystad 588.
- Zeuthen, Jens Lavridsen, Mag., Sognepræst ved St. Knuds Kirke i Odense, 615.
- Zitzevitz, Tønne, 40, 282, 588.
- Æbeltoft 246, 249, 487, 539, 820; nævnes 770.
- Ødum, Galten H., 807.
- Øksendrup, Gudme H., 836.
- Ølev, Vemmenhøgs H., 814.
- Ølgod, Ø. Horne H., 270, 279.

- Ølskøbing, Strø H., 412, 422.
 Ølsted, Hatting H., 684, 699, 724.
 Ølstedgaard, Salling H., 717.
 Ørby, Holbo H., 227.
 Øresund 2, 12, 16, 27, 34, 62, 80, 91,
 114, 127, 136, 138, 148, 198, 205,
 211, 237, 291, 382, 391, 400, 433,
 440, 453, 461, 487, 505 f., 510, 515,
 521, 561, 580, 591, 626 ff., 638, 645,
 658, 664, 683, 710, 733, 742, 753,
 762 f., 768, 773, 781, 795, 798 f.,
 816, 825, 828 f., 841, 844 ff.
 Ørje, Rønneberg H., 405, 778.
 Ørkils nederste Mølle, Sunds H.,
 331.
 Ørndrup, Sønder H., Mors, 467, 600.
 Ørritslev, Gyngø H., 843.
 Ørslev, Baarse H., 60.
 —, V. Flakkebjerg H., 39, 559, 847.
 —, Ringsted H., 64.
 — Kloster, Fjends H., 809 f.
 Ørsted, Ramsø H., 386, 541.
 —, Rougsø H., 198, 226, 432, 515,
 679, 689.
- Ørum, Bjærgø H., Jylland, 622, 747,
 823.
 —, Hassing H., 597.
 —, Ingelstad H., 814.
 — Slot og Len 101 f., 124, 180 f.,
 449, 540, 653, 692; nævnes 33, 248,
 294, 519 f., 605, 663, 680, 856.
 Øsel 187 f., 235, 323, 464, 484.
 Øslev, V. Han H., 265.
 Øsse, Skads H., 304.
 Østerballe, Nørre H., Laaland, 328.
 Østergaard, Hovlbjærg H., 795.
 —, Ulvborg H., 725.
 Østergarn, Gulland, 410.
 Østerholt, Kær H., 299, 477.
 Østermarie, Bornholm, 181.
 Østermark, Møen, 204.
 Østersøen 43, 484, 799.
 Østerø, Fauraas H., 835.
 Østrig 282.
 Øvids Kloster, Færs H., 167.
 — Sogn, Færs H., 481.
 Øvreby, Ingelstad H., 814.
 Øvre Mølle, Strø H., 640.

Sagregister.

Aa, Oprensning af, 803.

Aager 194, 277 ff., 355, 709, 855, 857.

Aaraad sværges 174.

Accise se Sise.

Adel. Anerkendelse af en udenfor Ægteskab født Persons Adelskab 212 f. Adelsdame maa ikke begive sig fra sin Gaard 291 f., 850. Datteren maa ikke opholde sig hos hende 850. Adelige faa Paabud om at begive sig til fremmede Steder for at lære noget 11. Adelsmænd og Adelsfruer skulle staa Fadder ved Kongens Børns Daab 4, 394, 783. Adelsmænd skulle repræsentere Kongen ved fyrstelig Begravelse 112 f.; ved fyrstelig Daab 661. Adelsmænd skulle modtage og ledsage fremmede fyrstelige Personer 25. Adelsmand indstævnes for Herredagen 131 f. Adelsmand, der ikke kan betale sin Gæld, kan sættes i Gældsfangsel 105, 184, 193. Tilladelse for Adelsmand til at sælge sit Arvegods til Betaling af Gæld 22, 52, 56, 197, 202, 375 f. Adelsmand maa sælge af sin Hustrus Gods til Betaling af Fællesgæld 188 f., 202, 679. Adelsmand skal gøre sin Hustru Udlæg for det, som han har solgt af hendes Arvegods, da de ikke have Livsarvinger 23 f. Adelsmand maa ikke sælge sin Hustrus Gods, medmindre han har

ligesaa godt Gods at give i Stedet, 509. Tilladelse for Adelsmand til at sælge noget af sin Hustrus Gods mod at købe andet Gods i Stedet 166. Tilladelse for Adelsjomfru til at sælge sit Gods til Betaling af sin Gæld, dog skal Lensmanden medunderskrive Skødet, 857. Tilladelse for Adelsmand til at sælge sit Gods til hvem han vil, skønt han ikke er 25 Aar gl., 192, 224 f. Tilladelse for Adelig til at sælge noget af sit Gods til Borgere 60, 181 f., (548). Adelsmand gør sig skyldig i Drab 132; i Overfald 189, 856 f.; i Vold mod Præst 131; i Voldtægt 616, 627. Strid mellem Adelsmænd og Bønder 443, 484; mellem Adelsmand og Præst 179, 318. Adelsmøder 591 f.

Akademi i Sorø. Ansættelse af Lærere ved Akademiet 237, 255, 529, 658, 837. Professorerne her maa nyde de samme Privilegier som Professorerne ved Universitetet 552. Opførelse af Bygninger paa Sorø Akademi 451. Adelen skal give Tømmer eller Penge dertil 451. Forhøring af Akademiets Regnskab 452, 541, 554. Optagelse i Sorø Akademi og Skole 4, 69 f., 163, 304, 336 f., 348 f., 394, 415, 421, 448, 466, 477, 507 f., 514, 532, 603, 615 f., 633, 676, 705, 721, 723, 739, 799.

- Alderdomsforsørgelse af kongelige
Tjenere 118, 124 f., 645 f.; af En-
ker 35. Jvfr. Hospital.
- Ankere, Privilegium paa Opfiskning
af, 36, 198.
- Apotek 222, 534 f., 550, 598, 645, 717.
Apotekere 222, 516, 550, 645, 714,
717, 839. Visitation af Apotek
492 f., 556, 598. Apoteker maa
holde aaben Vinkælder 222, 534 f.,
550.
- Arkeli. Kongens Arkeli paa Kbhvns.
Slot 8, 10, 73 f.; paa Halmstad
Slot 40. Indkøb af Geværer og
Ammunition 570 f. Leverance af
Kugler til Arkeliet 566. Ud-
laan af Skyts fra Kongens Ar-
keli 446, 475. Salg af Skyts der-
fra 595. Kongens Udligere skulle
lade de Skibe, hvorefter der sky-
des, selv betale Skuddene 28 f.
Jvfr. Skyts, Vaaben.
- Arkelimester. Øverste Arkelimester
se Adolf Frederik Grabow, Tho-
mas Nold. Arkelimestre 53, 366.
- Arkiv. Stifts- og Kapitelsarkiver
144, 810, 817. Kirkes Arkiv 178,
477. Private adelige Arkiver 105,
(127), 178, 202, 206—09, 248, 344,
382, 384, 390, 475 ff., 490, 509 f.,
527, 556 f., 597, 618 f., 632, 640 f.,
673 f., 689, 693 f., 698, 718, 755,
837. Adelige Brevkisters Opbeva-
ring i Domkirke 597, 687. Regi-
strering af Arkiver 13, 178, 202,
206—09, 509 f., 527, 589. Falske
Breve 65, 123. Breve fordærvede
674. Ostindiske Breve af Guld og
Bark 354.
- Arrestation af Skibe i Sundet se Be-
slaglgøggelse.
- Artilleri se Skyts.
- Arv. Arvesager efter Adelige 176,
180, 191, 407, 659, 688, 707, 784 f.,
831 f. Arvesager efter Uadelige 98,
308, 332, 420, 476, 533, 544, 603,
606, 658, 662, 725, 780, 789, 805,
822. Gaaen fra Arv og Gæld 43,
391, 677, 719, 818. Fritagelse for
at svare Sjette- og Tiendepenge
737 f. Jvfr. Skifte, Værgemaal.
- Baadsmænd se Flaaden.
- Bank, Oprettelse af, 43.
- Bark, Leverance af, 425.
- Barkmølle se Mølle.
- Bartskærer 77, 97, 154, 288, 326, 336,
366, 372, 458, 473, 513, 517, 813.
Kongens Livbarber se Daniel Ho-
genwald. Prinsens Livbarber se
Jakob Hogenwald.
- Bededage 281, 549. Forordning om
Bededage 821, 841.
- Befordring, Fri, 65, 292, 354 f., 429.
Førelse af Protokoller over ud-
stedte Passer paa fri Befordring
842. Forhøjelse af Vognmændenes
Takst 291.
- Begravelse, Fyrstelig, 112 f., 128, 130.
Adelig Begravelse 382. Forordning
om Begravelser i Kristianstad 16.
Borgemestre og Raad i København
skulle forordne bestemte Personer
til at bære alle døde til deres
Lejersted 469.
- Berider, kgl., 627.
- Besigtelser i Anledning af Mage-
skifter 17, 49, 72, 114, 126, 139, 171,
182 f., 201, 235, 244, 251, 264 f.,
279, 288, 310, 314, 321, 328, 341,
350, 374 f., 377 f., 393, 405 f., 411,
427, 436, 444, 477 f., 513 f., 529, 592,
600, 619, 640 f., 643 f., 671 f., 679,
689 f., 702, 777 f., 790, 792, 807,
814 f., 823, 848, 855.
- Beskærmelsesbreve, kgl., 51, 189,
308, 607 f., 726.
- Beslaglgøggelse. Arrestation af Skibe
og Gods i Sundet eller Bøltet 205,
277 f., 322, 433, 462, 487, 513, 523 f.,

- 798 f. Løsgivelse (462), 479, 646.
 Paabud om midlertidig at holde Skibe, Gods eller Penge i Arrest 2, 19, 25, 61, 116, 184, 194, 199, 206, 273, 302, 323, 426, 464, 598, 662, 780, 800, 822. Frigivelse 739, 799, 812, 843 f.
- Besættelse 603.
- Birker 640, 644.
- Birkefoged fritages for Landgilde og anden Tynge 704.
- Bjærgværksdrift 721. Fund af Sølv-erts og Malm i Norge 64. Berg-hauptmand i Norge se Adolf Fre-derik Grabow. Opsøgning af Erts i Skaane, Halland og Blekinge 84, 91 f., 803.
- Blodskam 131, 428, 805, 855 f.
- Bly 560, 635, 685.
- Bogtrykkere (Bogførere) 431, 519 f.
- Bogvæsen. Eneret paa Trykning og Forbud mod Eftertryk 289, 348, 519 ff., 833 f. Indlevering af Bøger til Universitetsbibliotheket 38.
- Borgeleje. Købstæder skulle udgive Borgeleje penge 246 f., 292, 487 f., 797; delvis Fritagelse derfor 325.
- Borgere se Købstæder.
- Bortrømning af Landet 2, 51, (201), 280, 467 f.; af Kongens Arbejde og Tjeneste 62, 98; af Fængsel 22.
- Brandlidte Bønder fritages for Land-gilde og hjælpes med Bygnings-tømmer 99, 107, 267, 269, 284, 320, 467, 514, 516, 629, 643, 681, 856.
- Brandstiftelse 219.
- Breve se Arkiv.
- Broer: i Sjælland 225, 423, 425, 468, 512; i Skaane, Halland og Blekinge 169, 454, 458, 485, 611; i Jylland 439, 498, 706. Istandsættelse (An-læg) af Broer 46, 169, 225, 439, 468, 485, 512, 706, 734, 746, 854.
- Brokorn (Penge) til Istandsættelse og Vedligeholdelse af Broer 46, 225, 439, 498. Strid om Pligten til Vedligeholdelse af Bro 734, 775, 783 f., 809. Skibsbro se Havn.
- Brokar 602, 826.
- Bryllup. Adelige Bryllupper 4, 101, 375, 838.
- Brødbagning 48, 261 f., 706.
- Brønd. Jvfr. Vandkunst.
- Byfogder 220, 718. Løn 547. Re-stancer 221 f.
- Byggeri. Tilsyn med Kongens Byg-geri 300.
- Bygmestre se Rasmus Kolding, Hans Steerwinckel, Morten Vich-mand.
- Bygningsarbejder se Fæstningsar-bejder, Kirker, Slotte.
- Bygningssskriver p. Frederiksborg 371.
- Bønder tilsiges til offentligt Arbejde 37, 79, 89, 139, 149, 154, 183, 199, 203, 238 f., 263 f., 282 ff., 297, 322, 423, 673. Bønder skulle male Korn og bage Brød se Brødbagning. Bønder skulle yde Gærd til Solda-ters Underhold 68, 79, 86, 95 f., 258 f. Bønder skulle stille Vogne til Transport af Sten, Kalk, Tøm-mer, Ved og Salpeterjord 9 f., 35, 203, 235, 297, 338, 349, 799, 854. Klager over nye Paalæg 689. Bøn-der nægte at gøre Ægt og Ar-bejde 714, (799 f.), 803. Klager over Ægt 429. Adelen Bønder skulle hjælpe Kronens Bønder med at gøre Ægt 149, 156, 282 ff.; med Fæstningsarbejder 737. Uni-versitets-, Kapitels- og Kirketje-nere skulle hjælpe Kronens Bøn-der med Ægt og Arbejde 9 f., 130 f., 137 ff., 154, 156, 238, 282 ff., 322, 854. Regulering af Høveri 123, 158, 178 f., 353, 419, 655, 678, 686, 778 f., 803. Fritagelse for Hø-veri 120, 322, 856. Bønder skulle

- betale en vis Sum for Fritagelse for Ægt og Arbejde (7), 30 f., 55 f., 125 f., 128 f., 142 f., 472. Ophævelse heraf 208, 419, 607. Midlertidig Fritagelse for at svare Arbejds- penge 327, 441. Kommissærer skulle revidere Bøndernes Ansæt- tilse til Arbejdspenge 213. Bønder klage over Foged og Skriver 243, 431, 447. Bønder vise sig u lydige 158, 201 f., 448 f., 463, 508 f., 518, 524, 791. Fritagelse for at deles til Stavns 85, 502.
- Bøndergods. Jordegent Gods. Køb af jordegent Bondegods til Kro- nen (53), 224. Herligheden af jord- egent Gods mageskiftes bort 221, 252 f., 265, 328 f., 392, 533, 594, 814.
- Børnehuset 81, 425, 564, 589. Indkøb af Faareuld til Børnehuset 242 f. Tilsynsmand se Joris Peitersen.
- Bøsseskytter 64, 78, 100, 118, 844.
- Calandermølle** se Mølle.
- Cement 169.
- Daab. Fyrstelig Daab 393 f., 661, 783.
- Danssemester 744.
- Degne 552, 559 f., 775. Underhold 549. Degnebol 462. Strid om Deg- nebol 791 f. Jvfr. Skoler.
- Digevæsen. Inddæmning af Land 64. Gennembrud ved Harboøre og Foranstaltninger derimod 67.
- Domkapitler se Kapitler.
- Domme, ulovlige, 36 f.
- Drab. Drabssager 88, 170, 172—75, 212, 569, 777. Drab paa adelige 245, 308, 322, 340 f., 374; paa uade- lige 165 f., 448, 525, 551, 584, 589 f., 596, 617, 699, 726, 769, 791. Jvfr. Mord.
- »Drager« 499.
- Dyr. Forsendelse af Dyrevildt 263, 354.
- Dyrehave 203. Dyrevogter 203, 380.
- Dyrtid 291, 383, 438.
- Dødsstraf se Livsstraf.
- Ed, Falsk**, 437.
- Ejendomstrætter 177, 203 f., 293, 324, 358, 389, 492, 543 f., 620 f., 632, 705 f., 726 f., 731, 757 f., 809 f.
- Ekspektancebreve paa Kannikedom- mer og Vikarie 57, 254, 334, 399, 492, 562, 564, 791, 798.
- Enebær, Leverance af, 2; af Enebær- stager 139.
- Enke, Forsørgelse af, 17, 385, 446, (551), 574, 707, 728, 739, 790.
- Falke** 1 f., 139, 209, 453, 515, 521, 816, 828 f., 841. Falkefængere 139, 209. Falkoner 1, 828.
- Fanger. Indsættelse i Fængslet paa Dragsholm 693, 712. Fanger brud- te ud 448, 808; frigives (72, 141), 170, 210, 377, 524, 546, 595, 749, 802. Udløsning af Fanger i Tyr- kiet (Algier) 170, 356 f., 413, 431, 460, 481 f. Kollekt hertil 481 f. Fri- givelse af øselske Fanger i Lifland 187 f.
- Farverier 82.
- Fattigforsørgelse. Se Alderdomsfor- sørgelse, Hospital.
- Finanser se Pengevæsen.
- Fiskere 749.
- Fiskeri 53, 640, 643, 782. Ret til Fi- skeri 228. Strid om Fiskeri 520, 543, 547, 554, 749 f. Ulovligt Fi- skeri 256. Aalegaard (-kiste) 136, 214, 342, 750. Laksefiskeri 136. Fiskeri i Falsterbo 228. Kgl. Sal- tere 635, 655.
- Fjerkræ. Agerhøns 295, 519.
- Flaadn. Skibes Bygning, Istand- sættelse og Udstyring 26 f., 42 f.,

72, 87, 143, 149, 266, 313, 336, 468, 473, 475, 502, 529 f., 536, 588, 632, 661, 686 f., 735, (800), 816. Indkøb og Leverancer af Skibsrekvisiter (Master, Tømmer, Tov, Sejl, Søm etc.) 2 f., 11, 26 f., 106. Leverancer og indkøb af Fetalje etc. til Flaaden og Holmen 38 f., 486, 573. Optagelse af Inventar over Redskaber paa Kongens Orlogsskibe 306 f., 425. Salg af kgl. Skibe 662. Flaadens Virksomhed 144, 158, 454, 490 f., 510 f., 528, 534, 537, 563, 710. Skibes Udrustning og Udsendelse 104, 120—23, 133, 138, 371 f., 446, 468, 478, 484 ff., 490 f., 510 f., 573 f., 664, 691, 768. Hjemkaldelse 144, 763. Saltkompagniernes Skibe skulle holdes rede til Kongens Tjeneste 150. Skibsartikler 413, 627. Forordning om Udspisningen paa Kongens Skibe 20 f. Fastsættelse af Takst for Skibsproviant 340. Paabud til Udliggere om at behandle de forbisejlede fremmede Skibe med Diskretion 465. Kongens Udliggere skulle lade de Skibe, hvorefter der skydes, selv betale Skudene 28 f. Behandling af Priseskibe 763. Udskrivning af Baadsmænd 32, 54, 80, 86, 146, 485 f., 573, 682, 738, 819 ff. Misligheder ved Udskrivningen 80, 86, 96 f., 106, 168, 223. Baadsmænd forløves 97, 569 f. Udskrivning af Bøsseskytter 32; af Skibsbyggere 33, 143. Antagelse i Udlandet af Skibstømmere 27; Afskedigelse af saadanne 143. Rigens Admiral se Albrekt Skeel. Admiraler se Staller Kaas, Jens Munk, Jørgen Ulfeld, Henrik Vind. Søofficerer 7, 27, 34, 96, 102, 104, 120—23, 127, 133, 138, 142, 144, 148, 155, 158 f., 223,

237, 245, 266, 306, 332, 336, 340, 371 f., 385, 424, 446, 465, 475, 486, 490 f., 510 f., 529 f., 559, 563, 573 f., 592, 626, 657, 661 f., 664, 691 f., 709 f., 780, 782, 843. Jvfr. Lønninger. Overskipper se Rasmus Sørensen Samsing. Kgl. Skippere 35, 620. Styr mænd 43, 158, 510, 645, 682. Almindelige Bestemmelser om Lønning af Officerer og Skibsfolk 332 f., 338. — Bremerholm 417 f. Admiral se Sten Villumsen Rosenvinge. Stridigheder mellem Admiralen paa Bremerholm og Kongens Skibsbyggere 465 f. Bygnings skriver se Jørgen Berntsen. Tømmerskriver se Povl Mortensen. Tøjskriver se Jakob Jakobsen. Proviantskriver i Provianthuset se Bartholomæus Haagen sen, Mads Davidsen, Hans Mandixen. Skriver paa Bremerholm se Steffen Sørensen. Proviant skriverens Regnskab 287, 801. Holm- og Arsenalartikler 413. Tilsyn med Arbejdet paa Bremerholm 426 f. Bestemmelser om Udtakling af Skibe paa Bremerholm 759—62. Bestemmelser om Blok drejerarbejdet i Blokhuset paa Bremerholm 766. Forordning om Udspisningen, Genanterne og Betalingen for Arbejdet paa Bremerholm 20 f., 359—71, 406, 583 f., 650 f. Flaadens Folk maa, naar de ere hjemme, faa Underhold i deres Huse i Stedet for paa Holmen 559. Den store Smedje 74 ff. Skriver deri se Anders Haar. — Kgl. Skibe: St. Anna 332 f.; Argo 332 f.; Fides 332 f., 664; Flensborg 332 f., 468, 664; Flyvende Fisk 664; Forlorne Søn 662; Gabriel 138, 332 f., 510; Gribben 122 f., 332 f., 510, 682, 735; Haabet 106, 620; Haderslev

- Skude 102, 620; Havhesten 138, 332 f., 511; Hektor 332 f., 510; Heringsnes 413; Hummeren 332 f., 371, 491, 499, 511, 569, 691; Justitia 332 f.; Korsør Skude 620; Lampreten (Lampreen) 237, 332 f., 511; Leoparden 122, 620; Marekatten 138, 332, 371, 510, 682, 857; Nassau 122 f., 332 f., 511; Nældebladet 245, 322 f., 371; Patientia 332; Postillon 332 f., 371, 510; Pøniten 220; Raphael 332 f., 371; Reompens 332 f.; Rytteren 332 f., 371, 446, 664; Røde Løve 159, 266, 332 f., 592; Sorte Rytter 454; Spes 332 f.; Svanen 332 f., 371, 491, 499; Sælhunden 664; Trekrone 42, 232; Trost 127, 144, 332 f., 371, 511; Viktor 332 f.; Ystad Skibet 620.
- Fogder vise sig utro 72, 86, 389, 613. Klager over Foged 243, 389, 431, 447, 613.
- Forbrydelse af Skibe, Gods eller Penge til Kronen 454, 478, 611, 709, 857. Tilbagegivelse 478, 590 f., 617, 678, 709.
- Forbud se Handel, Indførselsforbud, Udførselsforbud.
- Forsvarsanstalter og Forsigtighedsforanstaltninger se Fæstning, Fæstningsarbejder, Pest, Udlændinge.
- Fortøring, Betaling af, se Herberg (Udkvitning af).
- Fredebrev 165 f., 524 f., 699.
- Fredejagt se Vildtbane.
- Fredløshed 308, 551, 589, 617, 666, 699, 719.
- Fremmede se Udlændinge.
- Fribyttere 138, 237, 245, 541, 661, 664, 691, 729.
- Fuglefængere 422.
- Fyr 45, 203, 477.
- Færgævæsen. Færger 89, 174, 225, 246, 423, 708.
- Fæstninger, Bevogtning af, 34 f., (60 f.), 68, 79, 86, 94 f., 110, 138, 142, 145—52, 154, 217 f., 258, 333, 340, 351 ff., 430, 440 f., 455, 458 f., 561, 628, 738, 741. Grænselensmændene maa ikke begive sig fra Fæstningerne til Herredagen 628. Proviantering 145—48, 151 ff., 155, 457, 524. Forsyning med Skyts og Ammunition 145 f., 148, 457, 495, 532, 544.
- Fæstningsarbejder 37, 46, 49, 60 f., 79, 89, 99, 105 f., 137 ff., 145 f., 154, 199, 208, 282 ff., 322, 327, 344, 347, 461, 495, 500, 563, 743 f., 746, 779 f., 807.
- Gaardsretten, Revision af, 284.
- Gejstlighed. Kollekt til Understøttelse af fordrevne lutheranske Præster 282, (616). Jvfr. Kapellan, Provst, Præst, Superintendent.
- Gesandter til Frankrig 541, 668; til Nederlandene 725; til Sverrig 114 f., 125, 145, 356, 638, 676. — Gesandter fra Kongen af Bøhmen 644; fra Frankrig 292, 541.
- Grynmaling 97, 261 f.
- Grænsemøder med Sverrig: i Knærød (1624)) 114 f., 125, 142, 145, 159, 163 f., 187.
- Grænsen mellem Danmark og Sverrig spærres paa Grund af Pest 11. Opsigt ved Grænsen 34, 142, 148, 152.
- Gudsbespottelse 521.
- Gudstjeneste. Afholdelse af Takkegudstjeneste 64. Paabud til Præsterne om i deres Ligprædikener at holde den rette Maade med at opregne og berømme afdødes Levnet 73. Præst forser sig ved Uddelingen af Alterens Sakramente

12, 645. Bonde ofrer Korn paa Alteret 67.

Gæld, Kongens, se Pengevæsen.

Gældssager. Adelige Skyldnere 3, 5 f., 12, 18 f., 22, 30, 44, 57, 71 f., 78, 80, 92 ff., 105, 111 f., 116, 134, 137, 139 ff., 176, 184, 193 ff., 197 ff., 208, 214, 268, 272, 274, 280, 286, 301, 323, 328, 332 f., 339, 355, 439, 474, 517, 528, 598, 602, 612 f., 622 f., 632 f., 641 f., 667, 672, 679 f., 683, 685, 697 f., 713 f., 717 ff., 722 f., 727 f., 730 ff., 734 f., 739, 769, 788, 795 f., 800. Uadelige Skyldnere 26, 88, 157, 161, 166 f., 287 f., 301 f., 522, 635 f., 639, 694, 738, 816, 822.

Opbydelse af Gods og Løsøre til Kreditorer 63, 92, 784, 839 f., 853.

Akkord med Kreditorer 632 f., 667.

Udlæg i Gods for Gæld 25 ff., 30, 92, 134, 139, 141, 176, 268, 271 f., 279, 315, 339, 412, 557, 639, 721, 811 f. Skyldnere, der ikke have betalt Rente i rette Tid, skulle betale dobbelt Rente 93, 250, 575.

Gældsbreves Forældelse efter 20 Aars Forløb 698. Jvfr. Indførsel, Proklamaer.

Gårder, Opsættelse af, 29, 119, 344, 422 f., 673, 803.

Gæstebud. Forordning om Fæstensøl, Bryllupper, Barsler og Begravelser 128 f.

Haandværk. Haandværkere sendes til Udlandet for at oplæres 803.

Forskellige Haandværkere, Arbejdere og Industridrivende [Betegnelsen er for nogles Vedkommende maaske kun et Navn]: Bløkdrejere 124; Buntmager 365; Bøsemager 294, 365 f.; Dønniker 330; Graver 62; Guldsmed 328, 709, 803; Hutstofferer 373; Kedelsmed 214, 699; Klokkestøber 633; Kobbærtækker

395; Kontrafejer 447, 658; Krudtmager 1, 296, 842; Luntemager 305; Maler 322, 330; Murermester 183, 330, 454; Perlestikker 6; Platenslager 365; Rebslager 20, 366, 605 f.; Rotgiesser 499; Sadelmager 699; Sadler 330; Savskærere 86; Sejllægger 366; Skibsbygger 26 f.; Skomager 214, 257, 699; Skrædder 6, 330, 356, 699, 844; Smede 86, 100, 364, 499, 648 ff., 699; Stenhugger 330; Sukkerbager 356; Sværdfejer 320; Tømmermænd 240, 329.

Hammermølle se Møller.

Handel. Almindelige Bestemmelser om Handel 307, 390 f., 560 ff., 606, 709, 727, 787, 829; om Silkehandelen 261, 322, 770 f., 826 f. Ansættelse af Vragere 34, 434 f. Indskrænkninger i Handelsfrihed 692. Egetømmer maa ikke udføres fra Norge 322, 402, 606. Eneret paa Handel med visse Varer 390 f., 517. Klager over ulovlig Handel 17, 55, 777. Udenlandske Købmænds Handel i Danmark 57, 101, 169, 172, 462, 479, 562. Klage over, at Borgerskabet i flere Byer have bortvist fremmede Skuder, fordi de have solgt Korn og andre Varer til en billigere Pris, end Borgerne tog, 471. Handel paa Gulland 307, 395 f., 532, 710 f., 775, 787; paa Frankrig 667 f., 692 f.; paa Sverrig 115, 316. Fremsendelse af Klager over Forurettelser ved Handelen paa Sverrig 115 f. Handel paa Spanien 312, 317, 446, 592 f., 727. Bønders Handel 274.

Håndelskompagnier: Gullandske Kompagni 239, 373 f., 395 f., 532, 710, 775, 787 f., 830. Islandske Kompagni 1, 20, 43, 123, 515, 544, 772. Ostindiske Kompagni 466, 526, 560, 570, 603, 619 f., 652, 743 f.,

- 772, 780. Forhøring af de ostindiske Bewinthebbers Regnskab med Kongen 743. Klædekompaniet 29, 564, 772, 815 f. Saltkompaniets Ophævelse 727, 746 f. Silkekompaniet 81 ff., 179, 301 f., 322, 564 f., 571, 826 f.; dets Ophævelse 770 f. Spanske Kompagni (Salt- og Vinkompagniet) 33, 132, 143, 150, 232, 274, 343, 373 f., 414, 470, 532, 560 f., 599, 710 f., 781; delvis Ophævelse 374, 395 f., 426; fuldstændig Ophævelse 727. Kompagni til Handel paa Vestindien, Brasilien, Virginien og Guinea 313.
- Harnisker. Harniskplader 636.
- Have. Kongens Have ved København 238.
- Havne. Anlæggelse og Istandsættelse af Havn 553, 708. Havneridere 548. Skibsbro 522, 729, 837. Ødelæggelse af Skibsbroer (i nedlagt Købstad) 782.
- Helgenskyld 593.
- Herberger i Købstad 377, 416, 724. Udkvitning af Herberg 25.
- Herredag 579 f., 622, 628; i Norge 401. Indstævning af Adelsmand for Herredagen 131 f. Fritagelse derfor 141.
- Herredsfogder 29, 382; fritages for Afgift og Tynge af deres Gaarde 284 f., 316, 386, 541, 547, 680 f., 718, 776. Herredsfoged skal dømme endeligt i en Sag 100.
- Heste. Kongens Stod 816. Kongens Heste 849. Indkøb af Heste til Hæren 565 f. Indkøb (Leverance) af Havre til Kongens Heste 320, 331. Pasgængere 454. Jagtklippere 454.
- Hestemølle se Mølle.
- Historieskrivning 837. Trykning af historiske Dokumenter 346 f. Optrykning af Arild Hvitfeldts Krøniker og Klavs Kristoffersen Lyskanders Frederik II's Historie 348. Aflevering af afdød kgl. Historiografs Bibliothek og Manuskripter til Universitetsbibliotheket 15. Indkøb af historiske Dokumenter i Udlandet 346 f.
- Hoffet. Indbydelser til Hoffet 4, 393 f. Leverance og Indkøb af Fødevarer o. lign. til Hoffet 122, 149, 206, 234, 262, 269, 278, 285, 290, 300 f., 385, 433, 444, 469, 520, 535, 548, 561 f., 601 f.
- Hofmarskal se Wulf v. Buchwaldt.
- Hofmester, Hertug Christians, se Kristen Thomsen Sehested.
- Hofmønsterskriver se Reinholt Hansen.
- Hofsinder (Hofjunkere) 264, 279, 299, 515, 672, 675.
- Honning 290.
- Hospital. Oprettelse 67 f. Gave til Hospital af Penge 185 f., 201, 406, 690, 694. Mageskifte 708. Regnskab 180, 822. Optagelse i Hospital 35, 118, 124 f., 146, 336, 503, 509, 603, 645 f., 750, 780, 798 f., 834. Indberetninger om Hospitaler og deres Indkomst kræves 41.
- Hospitaler se Aarhus, Aalborg, Aarhus, Helsingør, Horsens, Kallundborg, Kolding, Kristianstad, København (Vartov), Nykøbing p. Mors, Odense, Roskilde, Slagelse, Vejle, Viborg.
- Hospitalsgods mageskiftes bort 253, 299, 329, 386 f., 600, 624, 681, 686, 689, (776); maa sælges 167 f., 181.
- Hoveri se Bønder.
- Humlevrager 207.
- Husbondhold 243 f., 307.
- Huse. Kornhuse 240. Bygning af Huse 87, 240.
- Hvalfangst 744.
- Hærens Virksomhed 150, 157, 171,

181, 191 f., 545 f., 773, 793. Forstærkning af Arméen i Tyskland 566—69. Antagelse af Soldater 93 f., 155, 217 f., 244, 307 f., 317, 347 f., 536, 549 f., 553 f., 566—69, 606, 616. Bortjagning af unyttige og unødvendige Folk 620. Soldater gøre sig skyldige i Plyndring 281; desertere 609, 636 f., 744. Forhandling med Adelen om en Bevilling til Anstillelsen af et Defensionsværk 834 f. Opretelse af et Defensionsværk, som Gejstlighed og Borgere skulde holde, 215 f., 276. Hoffanen 57; Sjællandske Fane 18, 90, 150, 416, 686; Skaanske Fane 90, 156, 210, 458, 779; Hallandske Fane 90, 125, 157, 210, 458, 501; Fynske Fane 90, 150, 157, 527; Jydske Faner 90 f., 157, 706 f. Deling af de adelige Faner 90 f. Ritmestre over de adelige Faner se Jørgen Brahe, Knud Gyldenstjerne Akselsen, Jørgen Grubbe, Reinhold Heidenstrup, Henrik Hvittfeldt, Oluf Parsberg, Frederik Reedtz, Holger Rosenkrantz, Korfits Rud, Niels Sehested, Jørgen Skeel, Jørgen Urne. Andre Officerer ved de adelige Faner 90 f., 107, 175, 574, 660, 808. Officerer 94 f., 156, 210, 267, 549 f., 554 f. Adelsurser 34 f., 317. — Landeværn (staaende Hær) 41, 68, 157, 169, 324, 566—69, 580—83. Øverst se Mogens Kaas, Enevold Kruse, Anders Sinklar. Udskrivning af Soldater 520, 545. Fritagelse derfor 520 f. Officerer ved Landeværnet 30, 34 f., 37, 60, 68, 157, 166, 204 f., 224, 237, 254, 334, 336, 376 f., 407, 441, 455, 519, 551 f., 623, 628 f., 703, 714 f., 746, 791. Udvisning af Gaarde til Officererne og Soldaterne 13, 166, 254 f., 291,

306, 336, 443, 460, 480, 519, 533, 551 f., 641, 655, 715, 746, 791. Strid mellem Officerer og de paa Gaardene boende Bønder 166, 260, 443, 455, 500, 543, 623, 689. Krigsartikler 417. Indkvartering af hvervede Krigsfolk 248 f., 258 f., 267, 289; af Bøndersoldater 552, 559, 569, 580—83, 590, 592. Proviantering af Hæren 103 f., 153, 384, 485, 487, 500, 503—06, 515 f., 518, 526, 537, 566, 600 f., 612, 620, 638, 733, 735 f., 744, 751 ff., 774 f., 781, 844 ff., 850 f., 853. Mundering 564, 567 f. Indkøb af Heste til Hæren 565 f. Krigskommissærer se Aksel Arenfeldt, Sivert Pogwisch, Kaj Rantzau, Palle Rosenkrantz. Regnskab 182. Kvittans 182. Generalmønsterskriver se Givert Becker. Hærværk sværges 624.

Høge 1.

Højhedsret, Kongens. Anholdelse af Skuder og Færger 103 f., 487; Løsgivelse 110 f. Beslaglæggelse til Kongen af Krudt, som føres gennem Kongens Strømme 773, 857. Anholdelse af Krudt og Ammunition paa Elben 681 f. Forbud mod at føre Krigsfolk, Krudt og Munition gennem Bæltet 768, 846. (Undt. 846). Tilladelse af Passage for hvervede engelske og skotske Krigsfolk gennem Øresund og Storebælt til Sverrig 795, 825. Paabud om Strygning for Kongens Skibe paa Weseren 465, 510.

Hør. Rengøring af Hør og Hamp 304 f.

Ildebrande: i Købstæder: Bergen 822; Laholm 259. — paa Slotte og Gaarde: Lundenæs 192; Pallesbjærg 324. Indførsel i Gods, Penge og Tiender

- for Gæld 30, 57, 71 f., 77 f., 80, 88, 92, 98 f., 104 f., 111, 123, 134, 137, 141, 159 f., 186, 195, 205, 208, 214, 250, 268 ff., 272 f., 277, 301, 315 f., 327 f., 333, 372, 390, 393, 411 f., 441, 474, 497, 543, 599, 672, 699 f., 710, 713, 718, 722, 727 f., 730 f., 734, 784 f., 787, 809. Taksation af Gaard og Gods i Anledning af Indførsel 268 ff., 358, 412, 813 f. Indførselsbreve skulle gives beskrevne 104 f., 112, 277, 316, 372, 543, 599, 618, 625, 715, 768 f., 773, 848 f.
- Indførselsforbud 81, 83, 179, 200; Indførselsforbud hæves 383.
- Indlager (Indmaning) 76, 78, 93, 413, 579, 655.
- Ingeniør, Kongens, se Abraham de la Haye, Povl, Johan Sem. Antagelse af Ingeniører i Udlandet 821.
- Injuriesager 209,, 264, 280, 311, 550, 607 f., 611, 633 f., 704, 819.
- Instrukser: for Prins Christian om Regeringens Førelse under Kongens Fraværelse 415, 842; for Rentemestrene 415;; for øverste Sekretær i Kancelliet 851 ff.; for Rigens Øverste 353 f.; for Admiral paa den nordlandske Rejse 120 f.; for Søofficerer paa Weseren 563; for Overskipper 756 f.; for Skipper i Kongens Tjeneste 394, 413; for Opsynsmand paa Orlogsskib 232; for Skibshovedsmand til Antagelse af Skibstømmermænd 27; for Skibsvisitør 16, 28; for Proviantskriver paa Bremerholm 359—71; Revision af Instruks for Proviantskriveren 801; for Skriver paa Bremerholm 759—68; for Skrivelser i den store Smedje paa Bremerholm 74 ff.; for Mestersmeden i den store Smedje paa Bremerholm 648 ff.; for Tømmerskriver paa Bremerholm 22 f.; for Vejer, Vragter og Maaler paa Bremerholm, Proviantshuset og Tøjhuset 34; for Undervragter, Maaler og Tæller paa Bremerholm, Proviantshuset og Tøjhuset 434 ff.; for Møntmester 228 ff.; for Køkken-skriver hos Hertugerne Frederik og Ulrik 433 f.; for Tilsynsmand ved Børnehuset 447.
- Instrumentister 122. Altist 98, 122. Bassist 98, 122. Fiolist 257. Piber 30. Taarnmænd 646. Trommeslager 30. Trompetere 365, 372, 645.
- Invalid optages i Hospital 780, 798.
- Inventarium. Ubrugeligt Inventarium sendes til Børnehuset 320; maa sælges 677.
- Islandske Kompagni se Handelskompagnier.
- Jagt 237, 253, 280, 332, 520.
- Jagthuse 237, 320, 423, 629. Nedbrydelse af Jagthuse 402, 410, 480, 499, 629, 645.
- Jordebøger. Affattelse af Jordebøger paa Bornholm og Gulland 243 f. Afgaaende Lensmand skal levere Efterfølgeren en underskrevet Jordebog over Lenet 495, 637, 723.
- Jordemoder (Fostermoder) 769, 841. Juvélér 6.
- Jægermester, kgl., se Jørgen Hondorf.
- Jærn. Jærnkompagniet i Norge 566.
- Kagstrygning 280.
- Kalk 58 f., 66, 116 f., 140, 170, 177, 339, 381, 385, 395, 397, 411, 746.
- Kammer, Kongens, se Pengevæsen.
- Kammerjunker, Prinsens, se Malte Juel, Otte Kruse. Hertug Frederiks Kammerjunker se Lorens Wensin. Hertug Ulriks Kammerjunker se Mogens Høg.

Kammertjener, Kongens, se Hans Pedersen. Prins Christians Kammertjener se Jørgen Beyer.

Kancelliets Tjenere (Sekretærer etc.) se Nikolaus Eggebrecht, Frederik Günther, Gregers Krabbe, Kristen Pedersen, Jørgen Kruse, Pros Knudsen Leve, Sti Pors, Jørgen Seefeldt, Frederik Urne, Ernst Werckmann, Iver Vind.

Kansler, Kongens, se Kristian Friis. Rigens Kansler se Jakob Ulfeldt. Norges Riges Kansler se Jens Bjelke. Rigens Kansler skal give Vidisser efter Rigets Bøger og Registranter af brændte Ejendomsbreve 324 f.

Kantori, Kongens, 4,411. Sangere 288, 411. Jvfr. Instrumentister, Lønninger.

Kapellan, Udvælgelse af, 144 f., 311, (327), 342, 415, 420, 430, 466, 596 f., 666, 826. Underhold 44, 322 f., 334, 342, 364, 671, 832, 842. Kapellan maa faa Kaldet efter Præstens Død 310 f., 666.

Kapitler se Aarhus, Lund, Ribe, Roskilde, Viborg. Forlening med Kannikedømmer: i Aarhus 392, 493, 854; i Lund 24, 397; i Ribe 330; i Roskilde 334; Residens forfalden 453 f.; maa sælges 708, 802. Strid om Senium i Kapitel 7, 260 f. Kannik, der er i Kongens daglige Tjeneste, maa nyde samme Ret med Option og andet som de residerende Kanniker 5, 260, 411, 429 f., 448, 653 f., 682. En Skolemester ligesaa 600 f. Person, der har Ekspektance paa et Kannikedømme, maa for sin lange Tjeneste nyde samme Privilegier som de residerende Kanniker 309, 564. Bevilling for Kannik til at residere, hvor han lyster, og allige-

vel beholde hvad han har faaet i Kapitlet 627 f. Lektor maa, skønt han ikke har noget Kannikedømme, optere lige med residerende Kanniker 338.

Kapitelsgods mageskiftes bort 39, (77), 126, 142, 198, 226, 230, 233, 288, 392, 529, 590, 593, 630, 747, 848; maa sælges 162, 168, 463.

Kapuner 238.

Katholicisme (26), 36, 59, 64, 105.

Kirke. Henlæggelse fra en Kirke til en anden 526. Istandsættelse af og Byggearbejder paa Kirker: Antvorskov 394; Bjørnsholm (Aars H.) 803; Färingtofta (N. Asbo H.) 745; Glenstrup (Nørhald H.) 113; Græsted (Holbo H.) 100; Halmstad 22; Hillerslev (Hillerslev H.) 449; Holum Domkirke (Island) 596; Kaastrup (Hillerslev H.) 449; Klovborg (Vrads H.) 698; Kristianstad 58, 387, 573, 746; Københavns ny Kirke udenfor Nørreport 386; Mariager Klosters Kirke 112; Roskilde Domkirke 494; Sorø 499; Tulstrup (Ning H.) 716; Vindblæs (Gerlev H.) 113. Kirker skulle bidrage til andre Kirkers Istandsættelse 100, 113, 238, 449, 479, 716, 746. Kirker skulle bidrage til Betaling af anden Kirkes Gæld (677). Fastsættelse af, hvor meget der af Kirketiende aarlig skal udgives til Kirkernes Bygning 114. Ordning af Stolestader i Kirker 19, 161 f., 294 f., 319, 385, 660, 688, 731. Affattelse af Bog over Stolestader i Vor Frue Kirke i Kbhvn. 390. Opførelse af adelig Begravelse i Kirke 250, 384, 483 f. Tilladelse for Adelige til at købe Begravelsessted i Kirke 250, 431, 463. Ulovlig Klokkeringning 713 f.

Kirkegods. Kronens Rettighed til

Kirkegods afstaas (pantsættes, bortforpagtes) 221, 314 f., 492.
 Kirkeinventar. Klokker 461, 595.
 Kirkeregnskaber 193 f., 248, 326.
 Klavdit 352.
 Klenodier (Guldkæder) 101, 125, 127.
 Kloster. Klosterjomfruers Underhold 306.
 Kobber 395, 494, 636.
 Kobbermølle 214, 494. Kobberskriver se Jens Vognsen.
 Kobberstikker 560.
 Kokke 365, 410.
 Kontrakter om Udførelse af Arbejder 240, 387, 573.
 Konvoj 468, 658, 664.
 Korn. Salg af Kronens Korn 1, 109, 121 f., 232, 450, 697, 712. Køb af Korn til Kronen 149, 620. Køb af Sædekorn til Kongen 224. Kongen forstrækker Bønderne med Sædekorn 96, 320, 346, 379, 381, 432, 589. Tørring af Korn 744, 777.
 Kort. Landtavler 462.
 Kraftmølle se Møller.
 Kroer 13, 292, 412 f., 708.
 Krongods i Købstæder bortsoldes (bortsæltes) se Købstadgods. Køb af Bøndergods til Kronen se Bøndergods.
 Krudt 98, 258, 440, 457, 560, 635, 685, 742, 773. Krudtmager 1, 296, 842.
 Krudtmølle 1, 37, 264, 296, 806.
 Krydderier. Peber 570 f.
 Kul. Brænding af Kul 25, 258. Stenkul 45, 648.
 Kvæg. Indkøb af Kvæg til Kongen 65.
 Købstad. Nedlæggelse af Købstad (782). Købstad mangler Raadhus 728, (837). Strid mellem Byøvrighed og Borgere 214 f., 257, 277, 634. Oprør og Tumult af Borgere 214 f., 257, 277, 279, 408. Entledigelse af Borgemester 408 f. Løn

611, 777. Indkvartering af hvervede Krigsfolk 249, 258 f., 289. Købstæder skulle bidrage til Postvæsenet 771 f.; skulle stille Bartskærer 154, 372; Trommetere 154, 372. Købstæder skulle hjælpe hinanden med Befordring af Folk 631 f. Købstad maa anvende Bysskat (Sise, Skat, Told, særlig Afgift) til Istandsættelse af Byens Gader, Havn, Kirke, Raadhus, Skole, Befæstning 708. Kongens Haandværkere og andre Tjenere fritages for borgerlig Tyngde 320, 453, 535, 564, 603 f., 698, 724. Borgere fritages for Afgift og Tyngde 46, 186, 378, 517, 519, 551, 769, 782, 841. Borger maa drive Bryggeri udenfor Portene 22. Tilladelse til at holde aaben Vinkælder i Købstad 341 f., 517, 534 f., 619, 753. Renligholdelse 400. Byggemaade 46 f., 227. Øde Grunde skulle bygges 234. Befæstning 153 f., 156, 183.
 Købstadgods. Salg af Kronens Købstadgods 2, 25, 27, 36, 121, 144, 281, 329 f., 336, 338, 356, 373, 385, 412, 493, 564, 575, 585 f., 677, 759, 798, 801 f., 822.
 Købstadprivilegier ødelagte 674.
 Køkkenskriver 433 f.
 Lædegaarde 7, 108 f., 119, 142, 158, 196, 211, 277, 312, 320 f., 381, 386, 391, 421—24, 470 f., 518, 640, 642, 652, 670, 802. Oprettelse af Lædegaarde 312. Udtagning af Bønder til Ladegaardens Drift 7, 123 f., 128 f., 158, 218 f. Bortforpagtning af Ladegaarde 66 f., 140, 203, 742 f. Bortforpagtning af Jorden dertil 120, 123 f.
 Landgilde. Ansættelse for Land-

- gilde 325. Nedsættelse af Landgilde 321, 717. Midlertidig Eftergivelse af Landgilde 60, 106, 193, 225, 622, 640, 657. Henstand med Landgilde 349. Jvfr. Brandlidte Bønder. Restance hos Bønder eftergives 48, 269, 331. Der maa ydes Byg i Stedet for Rug i Landgilde 78, 257, 268; Øksne og Stude i Stedet for Korn 225; Penge i Stedet 430.
- Landkøb se Handel.
- Landsdommer udnævnes 65, 111, 181, 232, 241, 348, 666; lønnes med Len 65 f., 111, 117, 181, 420, 547. Adelsmand tilforordnes til at sidde i Landsdommers Sted, da denne selv er interesseret i Sagen 59, 63 f., 84, 197, 396, 522, 524, 561, 621. Klage over Landsdommer 485, 488, 522, 530 f., 533, 637, 835. Landsdommer forløves en Tid 729. Adelsmand skal betjene Landsdommerstillingen under Landsdommerens Fraværelse 792.
- Landsdommere se Knud Gabrielsen Akeleje, Torben Gabrielsen Akeleje, Erik Bilde, Holger Bilde, Henrik Gyldenstjerne, Laksmann Gyldenstjerne, Hans Nielsen, Hans Pedersen, Jens Hansen, Erik Juel, Niels Krag, Kristen Klavsén, Kristen Lavridsen, Lavrids Sørensen, Troels Nielsen, Jakob Ulfeldt, Aksel Urne.
- Landsforvisning 170, 192, 202, 375, 377, 488, 528, 595, 742; ophæves 170, 597.
- Lavsvæsen 55, 136, 250, 257, 326, 469, 513, 615, 828. Haandværker dømt for falsk Arbejde 393.
- Lejdebrev, kgl., 51, 397, 666.
- Lejemaal se Utugt.
- Len. Jvfr. Kapitler, Kirkegods, Landsdommere, Tiender, Vikarier.
- Len lægges ind under et andet Len 574. LensOmraader forandres: paa Sjælland og Møen 204, 252; i Skaane, Halland og Blekinge 122, 238, 325 f.; i Fyen og Langeland 32 f., 39, 485; i Jylland 41 f., 117, 130, 163, 174, 304, 337, 398, 465, 694, 722, 748, 776; paa Island 164.
- Lensafgifter. Forbedring af Genant 798. Nedsættelse af Afgift 472. Restance 3, 48, 118, 268 f., 292, 323, 635. Lensmænds Regnskaber 303, 323, 635, 637, 660. Antegnelser 293, 318. Kvittanser: i Sjælland 153, 232, 247, 250, 331, 373, 409, 748, 759, 797, 827 f.; paa Bornholm 759; i Skaane, Halland og Blekinge 49, 63, 167, 409, 806; i Fyen og Langeland 759; i Jylland 98, 180 f., 231, 254, 294, 373, 375; i Norge 49; paa Øsel 440.
- Lensmand. Opsigelse af Len 99. Lensmand maa holde Hus paa sin egen Gaard 386. Afgaaende Lensmand skal levere Efterfølgeren en underskrevet Jordebog over Lenet 495, 637. Klager over Lensmænd 86, 154, 160, 419, 489 f., 491, 549, 559, 707, 830, 843; Strid mellem Lensmænd og Bønder 201 f., 312, 378 f., 419, 489 f., 522 f., 630, 670. Irettesættelser 152 f., 312, 489 f., 637. Tilladelser for Lensmænd til at være borte fra Lenet 226, 252, 255, 257, 315, 324, 483, 553, 561, 588, 616, 647 f., 660, 663, 698, 738, 741, 773, 775 f., 797, 838. En anden Lensmand skal føre Tilsyn med Lenet i Lensmandens Fraværelse 226, 252, 629, 648, 660, 665.
- Ligbærere 469.
- Ligprædikener. Paabud til Præsterne om i deres Ligprædikener at holde den rette Maade med at op-

- regne og berømme afdødes Levnet 73.
- Limsten 13 f.
- Livsstraffe 84, 192, 341, 380, 408 ff., 472, 508, 515. Benaadning 126, 375, 380, 408 ff., 472, 488, 515, 528.
- Lunter 305, 457, 544, 560. Luntemager 305.
- Læder. Forbud mod Indførsel af forskellige Slags Læder 200.
- Læger 57, 254, 724.
- Lønninger for: Øverste Sekretær i Kancelliet 850; Barber ved Akademiet i Sorø 288 f.; Bøsemager 294; Fiolist 257; kgl. Haandværkere 364 f., 605 f.; Hofprædikant 38; Prinsernes Kammerjunkere 227; Kancellitjenere 663; Kontrafejer paa Sorø 447; Køkkenskriver hos Hertugerne Frederik og Ulrik 434; Krudtmager 296; kgl. Lakaj 658; Luntemager 305; Møntmester 228. Hans Folk 228 f.; Officerer og Soldater i Fæstningerne 217 f., 351 f., 745; Officerer ved Landeværnet 336, 376 f., 624 f.; Organist 143; Professor ved Akademiet i Sorø 658; Overskipper 756 f.; Provianskriver paa Bremerholm 371, 800 f.; Rengører af Hør og Hamp 305; Renteriskriver i Nørrejylland 303; Skibskokke 633; Skibsvisitør 16; Skovrider 380; Skriver i den store Smedje paa Bremerholm 76; Slotspræst 38; Slotstjenere 213; Smed i Smedjen paa Bremerholm 123, 650; Søofficerer 34, 156, 158, 223, 332 f., 336, 340, 626; Tolder 437, 480, 696; Tømmerskriver paa Bremerholm 22 f.; Undervrager, Maaler og Tæller paa Bremerholm, Proviandhuset og Tøjhuset 436.
- Lø sagtighed se Utugt.
- Mageskifte 53. Kongen begærer Gods til Mageskifte 39, 442, 453. Mageskifte mellem Adelsmand og Præst 655 f., 779, 794; og Bønder 408, 418, 466, 506 f., 847 f. Lensmand skal afgive Erklæring om, hvorvidt Gods kan mageskiftes bort fra Kronen 37, 39, 52, 55 f., 70, 77, 118, 171, 204, 221, 226 f., 233, 252 f., 265 ff., 270, 290 f., 295, 299 f., 314 f., 348, 355 f., 386 f., 392, 400, 402 f., 418, 425, 432, 444, 467, 492, 494, 525, 530, 556, 558, 593, 600, 604 f., 630, 646, 670 f., 679, 684 f., 689, 700, 715, 719 f., 725, 747, 749, 779, 785 ff., 790 f., 795, 814 f., 822 f., 829, 833, 836, 843, 847 f.
- Markeder 58, 210, 258, 464, 470, 476 f., 775, 839.
- Markeskel, Trætter om, 530, 748, 817. Markeskels Sættelse 338 f.
- Menéd 677.
- Messing 206. Messingkrone 499.
- Misvækst 225, 242, 257, 267 f.
- Mord 518, 551, 598.
- Mose, Rydning af, 264, 322, 849.
- Mursten 117, 218, 346, 395.
- Musikinstrumenter. Kornet 825.
- Musketter se Vaaben.
- Møller: paa Sjælland og Møen 17, 373, 388, 395, 403, 520, 559, 634, 644, 757, 777, 813, 847 f.; i Skaane, Halland og Blekinge 45, 177, 604; paa Fyen og Langeland 117, 159, 269, 331, 714; i Jylland 77, 118, 171, 203, 246, 271, 303, 329, 358, 389, 398, 425, 513, 544, 623, 681, 684, 699 f., 702, 719, 795, 800. Møller ere satte for højt i Landgilde 634, 644, 757, 772. Barkmølle 214. Calandermølle 82. Hammermølle 285, 813. Hestemølle 321, 507, 608, 678, 717. Kraftmølle 772. Polermølle 82. Savmølle 145. Skvat-

- møller 260. Valkemølle 29. Vandmølle 177.
- Mølletvang 623.
- Mønstring af Adel 501, 527, 532; Fri-tagelse derfor 493, 501. Mønstring af Borgere 31 f., (88); af Landeværnet 150, 239, 545, 558.
- Mønten 423.
- Møntvæsen 228 ff., 296 f., 312, 425, 455. Møntordning 42, 403, 414. Møntsorter 228. Kongens Møntmester se Nikolaus Schwabe. Falskmøntneri 388, 428, 440, 595.
- Naadensaar 594, 674 f., 756, 833.
- Nam 174.
- Nyheder skulle indberettes 142, 146, 457 f., 546, 620.
- Olden. Fri Olden 303 f., 412.
- Oldinge gøre Markeskel 530, 748.
- Opfejningsbreve for nederfældige 21 f., 77, 84, 165, 167, 172, 175, 209, 239 f., 467, 489, 524 f., 699, 704, 727, 758, 769, 810.
- Opfejningsbreve til Sags Forfølgelse, uagtet den ikke er paatalt i rette Tid, 164 f., 173 f., 212, 298, 341, 372, 374, 443, 447 f., 584, 624, 634, 697, 734, 754 f.
- Organist 143.
- Ostindisk Kompagni se Handelskompagnier.
- Overtro 339.
- Paasejling 205.
- Papirmøller 415.
- Pasvæsen. Soldater uden Pas af Kongen af Sverrig maa ikke føres over Sundet 80, 89. Tilsyn hermed 89. Ophævelse af dette Paabud 111. Pasbreve 102, 122 f., 127, 138, 220, 237, 354, 356, 371, 446, 468, 488, 676, 691, 700 f. Falskt Pas 744 f. Jvfr. Søbreve.
- Patronatsret 28, 428, 525, 687, 731.
- Pengevæsen. Udbetaling af Kongens eget Kammer 371. Forsendelse af Penge 400, 429, 502, 710, 733 f. Betaling af Kronens Gæld 226, 492, 526, 544, 552, 555, 570 f., 603, 607, 636, 806, 850 f. Jvfr. Hørberg (Udkvitning). Afregning med Haandværkere 499; med Købmænd 492, 526, 544, 552, 555, 570 f., 607. Kongens Tilgodehavende (Udlaan) 3, 18, 49 f., 563, 612, 652, 724 f., 789, 811, 818; Opsigelse heraf 76, 78, 93 f., 576—79, 586 ff., 612, 654 f., 825. Optagelse af Laan hos Adelen mod Pant i Krongods 614, 616 f.; mod Rente 796 f. Veksler 570 f., 810.
- Pestilens 3, 11, 306, 443, 454 f., 473, 486, 554, 561, 647. Foranstaltninger herimod 11, 211, 213, 231, 234, 282, 306, 470, 476 f., 841; Ophævelse af saadanne 11.
- Polérmølle se Møller.
- Post se Vandkunst.
- Postvæsen 274, 289, 297, 317 f., 321, 452 f., 676, 771 f. Postvogne 117, 422 f. Forordning om Postbude 294.
- Pramme 302 f.
- Priser. Klager over for høje Priser 200. Salpeter 40.
- Proklamaer paa Ting ang. Fremlægning af Gældsbreve 5, 47, 107—10, 170, 185, 231, 247, 305, 450, 469, 502, 572, 726.
- Provster 66, 240 f., 293, 461. Provst forset sig 240 ff.; blive Kirkerne Penge skyldige 66.
- Provianthuset brændt 801.
- Prædikant. Kongens Hofprædikant se Morten Madsen.
- Præster. Præsters Kaldelse og Ud nævnelse 48 f., 310 f., (327), 385 f., 408, 428, 456, 467, 469, 545, 603,

- 642 f., 692, 742, 758, 781 f., 823. Strid herom 48 f., 52, 310 f., 339, 407, 444 f., 456, 772 f., 788, 815, 823. Kgl. Befordringsskrivelser til Præstekald 380, 396, 411, 420, 460 f., 467, 469, 493 f., 507, 509, 513, 518 f., 545, 547, 595, 626, 634, 642 f., 656, 742, 755, 758, 800. Præst maa faa Kald, skønt han ikke har den lovbefalede Alder 738, 781 f.; skønt han ikke har studeret 2 Aar ved Universitetet 116. Paabud om, at kun en Ugift maa kaldes til et Kald 460. Krænkelser af Bønders Kaldsret 408, 815, 823. Tilladelse til at kaldes fra et Sogn til et andet 18, 460, 669, 810. Ordning af Præste- og Kapellanforholdene ved Roskilde Domkirke 342 f. Forordning om Sognepræsterne i Aarhus 397. Præsters Løn 303 f., 311 f., 334, 364, 436, 553, 602 f., 695, 749, 779. Præster klage over utilstrækkeligt Underhold 311, 499—502, 553, 707, 729, 810, 839. Strid mellem Præster om Tiende og anden Rettighed 22. Præst afsat 71, 318, 420, 487, 622, 645, 704, 753 f.; gindsat 318; maa faa Kald igen 420, 487, 622, 645, 704 f., 753 f. Præst gjort sig skyldig i Utugt 209, 294, 456, 469, 508, 537 f., 622, 689, 704; i Drukkenskab 240; i Mord 518 f., 598; i Trolddom 597. Strid mellem Præst og Bønder 297, 789, 807 f. Skibspræst 473, 595. Slotspræst 38, 235, 603, 779, 781. Feltpræst 800. Hospitalspræst 420.
- Præstegaarde 47, 454, 480, 499, 519, 702, 750. Præstegaard brændt 237, 304, 470, 699, 779. Strid om Præstegaard 688. Annekspræstegaarde 712.
- Rav. Privilegium paa Opkøb og Opsamling af Rav 572, 605, 700 f.
- Reberbane 20, 759 ff. Rebslager 20, 605 f.
- Regeringen. Instruks for Prins Christian V ang. Regeringens Førelse i Kongens Fraværelse 415, 842. Forordning om Regeringens Førelse under Kongens Fraværelse 847. Rigsraader skulle under Kongens Fraværelse i Udlandet ligge i Regeringen hos den udvalgte Prins 400 f., 555, 741.
- Registrering af Bo 43, 107, 319, 590, 677 f., 716, 719, 791, 793 f.
- Religionen. Ingen Professor maa antages ved Universitetet, forinden han har erklæret at tilhøre den Augsburgske Trosbekendelse 560. Paabud til Superintendent om at føre Tilsyn med, at Ungdommen ikke drages fra den rette Tro 26. Forbud mod Munke, Jesuiter og andre pavelige gejstlige Personer og mod Studier i Preussen 59. Forbud mod at indføre Haandværksmestre og andre Personer af ikke her i Riget tilladte Religioner 82. Udøbte Personer og Gendøbere skulle forvises fra København 302.
- Rentemestre se Aksel Arenfeldt, Kristoffer Urne. Regnskab 287.. Rentemester fritages paa Grund af andet Arbejde for en Tid for at komme i Renteriet 309; forløves en Tid 463, 663.
- Renteriskriver i Nørrejylland se Hans Grønæk, Jørgen Nielsen.
- Renteskriver for Kongens Omslagshandel i København 636.
- Rettergang. Fremmed, der er ukyndig i dansk Lov og Proces, skal have beskikket en Sagfører 133, 629 f., 663. Borgemester maa ikke

- sidde i Retten, da han er mistænkt og interesseret i Sagen 279. Sagsøger maa ikke opholdes med uendelige Domme 275. Ulovlig Procedure 28.
- Retterting, kgl., 175, 201. Retterting i Norge 401, 433.
- Ridefoged, Klager over, 14, 40, 223, 670.
- Rigsraadet. Møder 31, 80, 299, 417, 461 f., 538, 580, 591, 615, 743, 790, 853. Forhandlinger, Samtykke til Foranstaltninger 125, 215 f., 399, 438, 451, 555, 613 f., 834. Rigsraader skulle under Kongens Fraværelse ligge i Regeringen hos den udvalgte Prins 400 f., 555, 741. Rigsraaderne i Skaane skulle under Kongens Fraværelse i Udlandet have flittigt Tilsyn med alt 401. Rigsraader skulle holde Retterting i Norge 401, 433; skulle revidere Toldrullen 399; skulle forhandle med Adelen om Anstillelsen af et Defensionsværk 834 f.; skulle være Kommissærer for den til Garnisonernes Underhold bevilgede Told og for Defensionsværket 351, 357 f., (399); skulle takser Adelen for Rustning 18 f., 31, 256, 275 f., 357, 492; skulle takser Købstæderne til det oprettede Defensionsværk 276; skulle afsige Dom udenfor Herredagen 350. Rigsraader og Bisper skulle takser Gejstligheden til det oprettede Defensionsværk 215 f., 276. Rigsraadet skal medunderskrive og medbesegle Kongens Assekuration til Domkapitlet i Halberstadt 265.
- Runestene, Aftegning af, 452, 560. Stikning af Runestene i Kobber 560.
- Rustning. Forordning om Rostjenes 357, 414. Taksering af Adelen for Rustning at holde 18, 31, 84 f., 197 f., 206, 244, 275 f., 357, 492. Indsendelse af Jordebøger i Anledning af Taksation til Rostjenes 45, 88 f., 184, 256, 501. Adel skal holde sin Rostjenes rede 256, 458 f., 480 f., 545 f. Fritagelse for at holde Rustning 676. Adel skal fremsende ny Rostjenes til Erstatning for den, der er gaaet tabt 794. Lensmænd ligesaa 663 f., 794.
- Ræve, Udgravning af, 58.
- Salpeter 596. Salpeterlader 8 ff., 130, 257 f., 388, 548, 785.
- Salpetersydere 8 ff., 40, 131, 148, 257, 437 f., 548, 705. Tilsynsmand med Salpetersyderne 837.
- Salt, Handel med 200, 560 f., 746 f., 794, 829. Ophævelse af Saltkompagniets Eneret paa Handelen med Salt 727.
- Saltere, kgl., 635, 655.
- Sandemænd fritages for Ægt og Arbejde en Tid 496.
- Sanddæmpning 821.
- Sandflugt 193, 311, 709, 785, 803, 826, 828, 830 f., 837 f.
- Savmøller se Møller.
- Sekretærer, kgl., se Kancelliets Tjenere.
- Silkevæveri 81 ff. Forordning om Silkehandelen 261, 322. Undersøgelse, om der findes forbudte Varer i Silkekramboderne 288.
- Sindssyge 415, 428.
- Sise. Frihed for Sise 552.
- Skarpretter 173, 241, 308, 365.
- Skat. Udskrivelse af Konge- og Landeskatter 35 f., 219 f., 226, 290, 344 ff., 349, 414, 429, 483, 503, 609 ff., 613 ff., 823 ff., 844 f. Begunstigelser 259 f., 267, 269, 284,

- 343, 432, 483, 531, 542 f., 557, 588, 597, 675, 690, 695 f., 826. Restancer 538 ff., 542, 652 f., 703 f., 827. Forhandling med Adelen om en Bevilling til Anstillelse af et Defensionsværk 834. Ekstraordinær Bevilling af Adelen til Underhold af Ryttere i Fyrstendømmet 555 f., 591 f., 720 f., 736 f., 740 ff., 754, 768.
- Skibe. Fragtning af Skibe 14, 40, 506, 518, 638, 697, 753, 845 f. Bygning af Skibe 26 f., 42 f., 72. Køb af Skibe til Kongen 682. Kongens Skibsbygmestre se David Balfour, Daniel Sinklar, Peter Michaelsen. Jvfr. Flaaden.
- Skifter efter Adelige 40, 47, 61 f., 71, 102, 144, 163, 168, 177, 191, 195, 200 f., 220 f., 223, 245, 273, 319 f., 383, 399, 402, 409 f., 468, 510, 536, 538, 557, 565, 593 f., 612, 631, 647, 674, 756, 785 f., 807, 817, 831; efter Uadelige 645. Taksation af Hovedgaardens Bygning og Tilliggende i Anledning af Skifte 47 f., 112, 223, 280 f., 516, 785. Skiftetrætter 59, 168, 223 f., 281 f., 409 f., 442 f., 543 f., 643, 675. Jvfr. Registrering af Bo, Værgemaal.
- Skilsmisse 64, 166, 496 f., 508, 546, 691, 784, 791. Fraskilt maa gifte sig igen 64, 508, 691, 791. Jvfr. Ægteskabssager.
- Skole, Istandsættelse af, 647. Mis-handling af Elever 590. Fattige Peblingers Underhold og Almisse 117, 227, 529, 533. Skolemestre 343, 385, 411, 415, 446, 507, 562, 590, 626, 692. Hørere 793. Degnekald henlægges til Skole i Købstad 533, 647. Indrettelse af et Kollegium ved Kapitelsskolerne (227). Læsemestre 342 f., 399, 748 f. Bestemmelser om de Bøger, der skulle læses i Skolerne, 357. Jvfr. Akademi.
- Skolegods sælges 167 f.
- Skorstene 87.
- Skove. Undersøgelse af Skoves Tilstand 53, 102, 111, 119, 351, 388, 402, 420, 444, 666. Foranstaltninger for at skaane Skove 29, 89, 388. Udvisning af Ildebrændsel 1, 211, 644; af Tømmer 211, 644. Bønder maa hugge i Kronens Skove til Gærdsel, Vogntømmer, Ildebrændsel etc. 211, 644, 661 f. Ulovlig Skovhugst 21, 196 f., 235, 389. Skov forhugget 264, 344, 644, 705.
- Skovridere 366, 380, 475, 548 f., 621, 755. Løn 548, 622.
- Skrifte, Aabenbart, 36, 59.
- Skvatmøller se Møller.
- Skydebane 377.
- Skyts 132, 145.
- Slotte (Klostre, Gaarde osv.), Byggearbejder paa: Abrahamstrup 183; Antvorskov 117, 278, 394 f., 491, 849; Beldringe 381; Bygholm 407, 719; Dalum Kloster 416; Dragsholm 320, 410 f.; Flensborghus 59, 145, 410; Frederiksborg 421 f., 588; Gudum Kloster 162; Hammershus 501, 828; Holbæk Slot 386; Kallundborg Slot 346; Koldinghus 66, 269, 339; Korsør Slot 535; Kronborg 100, 423, 432; København 423; Malmøhus 321; Mariager Kloster 325; Nyborg Slot 758, 781; Nygaard (Brusk H.) 339; Ribarhus 279; Ring Kloster 119; Ringsted Kloster 419 f.; Roskildegaard 29, 321; Silkeborg Slot 337; Skanderborg Slot 618; Sorø Kloster (Akademi) 14, 117, 451; Stjærnholm 508, 719; Tranekær 408; Tryggevælde 373; Vestervig Kloster 703; Vinderslevgaard 337; Vordingborg Slot 177, 381, 385, 388. Nedbryd-

ning af Slot (Kloster, Gaard) 162, (343), 354. Besigtelser af Slotsbygninger: paa Sjælland og Møen 111, 119; i Skaane, Halland og Blekinge 402, 420; i Jylland 102, 119, 666; paa Bornholm 402.

Slotslov 226, 252, 440, 580, 588, 660, 741, 797.

Slotstjenere 213, 406, 422 f. Nedsættelse af deres Tal 424.

Sogn henlægges som Anneks til et andet 310, 596, 826. Landsogn henlægges til Kapellani i Købstad 832. Henlæggelse fra et Sogn til et andet 250 f.

Statholder i Hertugdømmerne se Gert Rantzau; i Norge se Jens Juel.

Stedsmaal se Indfæstning.

Sten, Brydning af, 210. Astrag 746. Bloksten 250, 826. Gullandske Sten 116, 685. Tilladelse til Udførsel af Sten fra Gulland 160, 240, 685, 826.

Stod, Kongens, se Heste.

Stormhatte 828.

Strandingsgods se Vrag.

Strandvagt 150, 541, 630.

Studier. Understøttelse til Studier udenlands 380, 790. Forbud mod Studeringer i Preussen 59.

Stændermøde skal indkaldes 853.

Sukker 232 f. Sukkerraffinere 232 f., 394.

Sundhedsvæsen. Forordning om, hvorledes der skal forholdes under Pest, Blodsot og smitsomme Sygdomme 306.

Superintendent. Istandsættelse af Residens 193. Overfald paa Superintendent 323 f., 686. Superintendent faar en Koadjutor 531, 621.

Søbreve 371, 620, 664. Jvfr. Pasbreve. Søbreve skulle angive Ind-

holdet af Ladningen og Bestemelsesstedet 606, 678; maa i Lensmandens Fraværelse udgives af Borgemestre og Raad 678.

Søfart. Ansættelse af Skibsvisitører 16. Bestemmelser om Søfart paa Weseren 641, 843; paa Elben 661, 682, 843. Forbud mod Sejlads paa Frankrig 692 f. Smakkefart mellem Korsør og Nyborg 562, 774.

Søtønder 154 f. Bevogtning af disse 154 f.

Tagsten 346, 381.

Teglovn (-lader) 337.

Testamente 662.

Tiender, Forlening paa, 322, 709, 806, 844. Fæstebreve paa Livstid paa Tiende mod Kornafgift: i Sjælland 160, 512, 593, 794; i Skaane, Halland og Blekinge 106, 727, 815; i Fyen og Langeland 199 f., 331, 519, 593, 608, 723 f., 780, 789; i Jylland 61, 157, (194, 198), 267, 270, 293 f., 481, 507 f., 513, 515, 517 f., 520, 528, 662, 669, 673, 675, 680, 683, 696 f., 701, 703, 711 f., 714 f., 725 f., 747 f., 752, 758, 788, 792 f., 798, 806. Tiender satte for lavt i Afgift 838 f. Afgift nedsat 593. Krontiende anvendes til Løn for Landsdommer 66; for Præst 133, 235 f., 499 f., 515, 553, 626, 665, 678 f., 699, 709, 749, 806; for Tolder 662. Fratagelse af Tiende 133. Sognemændene fortrinsvis berettigede til at faa Tiender i Fæste 267, 295, 342, 494, 667; dog først efter i Sognet boende Adelsmand 683, 687, 700, 703.

Tingfred 160.

Tingskriver forsæt sig 532. Tingskriver maa være fri for Ægt og Arbejde af deres Gaarde 622.

- Told. Forordning om Smaatolden (Kommissarietolden) 318. Ny Toldrulle 318. Revision af Toldrullen 399, 413 f. Almindelige Bestemmelser om Told 34, 62 f., 210, 238, 318, 375, 482. Klage over uretmæssig opkrævet Told 210. Told i Købstæder: Aalborg 474; Bergen 205; Holbæk 827 f.; Kallundborg 457, 827; Kolding 185; København 426; Middelfart 185, 619; Rudkøbing 450; Saksøbing 298. Forpagtningsbreve paa Smaatold i Købstæder 298, 428 f., 450, 457, 604. Afslag i Forpagtningssummen 827 f. Toldbegunstigelser 80, 416, 617 f., 647. Toldsvig 474. Told bevilget til Rigets Defension 215, 263, 351 f., 425 f. — Told i Sundet. Udbetalinger af Tolden 400, 710. Kvittanser til Toldere 27, 589. Toldsvig 418 f. Fritagelse for at svare Told 2, 12, 91, 127, 136, 176, 291, 308, 391, 580, 627, 683 f., 782. Sverrigs Toldfrihed i Sundet 114. Forordning om Visitering i Øresund 237. Ansættelse af Skibsvisitører 16. Skibsvisitør se Baltser Bitter, Didrik Hessel. Alle Skibe, der sejle gennem Øresund, skulle standse ved Kronborg og fortolde deres Gods paa Toldboden 62.
- Toldere, Udnævnelse af, 437, 479, 638. Jvfr. Lønninger. Restancer 2, 205, 221 f., 542.
- Tortur 131, 479, 488.
- Trolddomssager 156, 167, 375, 438, 488, 597 f.
- Troløvelse 492, 787.
- Tugtemestre. Hertug Frederiks Tugtemester se Hans Borkortsen. Hertug Ulriks Tugtemester se Niels Frandsen.
- Tugthuset. Optagelse i Tugthuset 331, 603. Indsættelse i Tugthuset paa Grund af Uskikkelighed 464, 558; Løsgivelse 647.
- Tvangsarbejde i Jærn 160, 168, 198, 383, 388, 409 f., 440, 461, 466, 472, 515, 634 f., 808. Løsgivelse 383, 634, 664, 749. Fanger sendes andensteds hen paa Grund af Sygdom 440.
- Tyverier 101, 126, 410, 472, 515, 528, 808.
- Tøjhuset 21. Skriver se Jakob Jakobsen.
- Tøjsorter 81 f.
- Tømmer forskrives fra Norge 13, 220, 410; fra Gulland 76, 381, 410; fra Blekinge 14 f. Indkøb af Tømmer 26 f., 37, 67 f., 76, 119, 246, 602. Hugning af Tømmer 2 f., 14 f., 26, 29, 37, 42 f., 62, 100, 231, 249, 297, 325. Udvisning af Tømmer 162 f., 183, 203, 632.
- Udførselsforbud. Forbud mod Udførsel af: Korn 149, 155, 241 f., 254 (Undtagelser 44 f., 57, 67, 72, 110, 112, 116 f., 119 f., 123, 132, 135, 137 f., 143, 165, 169, 172, 176, 271, 279, 285, 354 f., 378, 390, 415 f., 444, 487, 537); Flæsk 155, 254 (Undt. 169, 172, 281, 487); Malt (Undt. 44); Smør 155, 254 (Undt. 169, 281, 478); Foler og unge Heste 572; Vikker (Undt. 66); Øksne (Undt. 838). Udførselsforbud hæves 175, 178, 194, 333, 356, 414.
- Udlændinge, Forsigtighedsforanstaltninger overfor, 207.
- Universitetet. Det theologiske Fakultet skal revidere og eventuelt forbedre theologiske Skrifter 521. Ingen Professor maa antages, forinden han har erklæret at tilhøre den Augsburgske Trosbekendelse 560. Nedsættelse af Bekostning ved Erhvervelsen af de akademi-

- ske Grader 297, 334 f. Doktorgrad
 maa gives uden Disputats 657.
 Kommunitetet 403, 562, 854.
- Utugt 16, 24, 59, 64, 209, 291, 294,
 307, 388, 392 f., 403, 424 f., 428,
 456, 460, 469, 473, 483, 500 f., 508,
 514, 537 f., 552, 555, 557 f., 561, 597,
 666, 677, 689, 691, 704, 750 f., 767,
 791, 793, 805, 810, 854.
- Vaaben. Musketter 49, 88 f., 457,
 560. Piker 457. Sidegeværer 49.
 Borgere fritages for at holde Mu-
 sketter 88 f.
- Vaager. Indrettelse af Vaager om-
 kring København, naar Isen kan
 bære, 333, 340.
- Valkemølle se Møller.
- Vandflod 67, 325, 596, 687.
- Vandkunst (-ledning) 119, 339, 523,
 797 f. Render dertil 59, 339.
- Vandmølle se Møller.
- Ved, Leverancer af, 25, 89, 185, 231,
 293, 326 f., 468, 806. For stort For-
 brug af Ved 326.
- Vej, Istandsættelse og Anlæg af, 46,
 264, 382, 403, 424, 774, 849. Ulov-
 lig Udlevering af Nøgle til Kon-
 gens Vej 4 f. Patrouillering paa
 Veje for at hindre Uordener 266.
- Vejer, Vrajer og Maaler 34.
- Vikarier, Breve paa: i Aarhus 330;
 i Lund 24, 288. Vikar maa nyde
 Vikariatet med samme Ret som en
 residerende Vikar, skønt han er
 udenlands, 376. Tilladelse til Salg
 af Residenser 391 f. Vikarier hen-
 lægges til Lektorer 327, 342 f.
- Vildtbane, Kongens, 233, 276, 389,
 442, 673.
- Vin 2, 12, 91, 127, 136, 176, 291, 308,
 391, 412, 426, 560 f., 580, 627, 782.
 Tilladelse til at holde aaben Vin-
 kælder 222, 341 f., 517, 534 f., 550,
 619, 645, (722), 753. Vinkælder maa
- ikke findes inde paa Kirkegaarden
 234 f. Salg af Vin 598 f., 711, 722,
 829. Kongens Vinskænk se Kri-
 stian Skammelsen.
- Vinder 307.
- Vogne. Kuskvogne 62.
- Vold 36, 51, 100, 165, 298.
- Voldtægt 141, 616, 627.
- Vrag og Strandingsgoods 126, 544,
 547, 613, 856.
- Værgemaal for Adelige 40, 50, 52,
 59, 65, 68 ff., 73, 78 f., 102, 114,
 144, 163 f., 177 f., 185, 190 f., 193,
 195, 202, 245, 251, 255 ff., 259, 264,
 267, 270 f., 286 f., 318 ff., 327, 334,
 359, 383, 385, 388, 392, 399, 402,
 409 f., 416, 444, 449, 456, 468, 474,
 489, 498, 501, 510, 512, 516, 523,
 528, 531, 536, 538, 557, 565, 585,
 593, 595, 625, 629, 633, 643, 647,
 668 f., 674, 676 f., 684, 688, 691,
 697 f., 706, 720, 730 f., 747, 786, 804,
 810, 831; for Uadelige 517, 652,
 713. Fritagelse for Værgemaal
 114, 192 f., 259, 456, 489, 527 f., 585,
 674, 676 f., 691, 786. Værgemaal-
 trætter 50 f., 73, 100, 189 f., 207,
 274, 559, 817, 835 f. Klage over
 Værg 720, 747, 804 f., 808 f. Værg
 maa ikke sælge det Gods, han er
 Værg for 99. Tilladelse for Værg
 til at sælge adelig Myndlings Gods
 til Betaling af Gæld etc. 22, 52,
 65, 70, 162, 179 f., 273, 298, 330,
 375 f., 481, 496, 530, 723, 815.
 Taksation af Hovedgaardens Byg-
 ning, Avl og Skove i Anledning af
 Værgemaals Overlevering 270 f.
- Ægteskab. Ægteskabssager 64, 121,
 135, 323, 424 ff., 460, 546, 552,
 557 f., 675, 842, 854. Ægteskabstil-
 ladelse for beslægtede 16 f., 71,
 (406), 521.

Øde Gaarde 318, 395, 459, 600, 635,
657, 828, 838.

Øksne. Forordning om Øksenhandel

571. Handel med Øksne 80, 562.

Køb af Øksne til Kronen 108 f.,
196, 211 f., 470 f. Salg af Kronens

Øksne 203, 263, 806. Opstaldning

af Øksne 80, 97, 108 f., 164, 196,
211 f., 263 f., 470 f. Jvfr. Udførsels-
forbud.

Øl, Brygning af, 141, 198 f., 262, 486;

Handel med Øl 198 f. Leverance
af Øltønder 262.

